DOCUMENTE

privitoare la

ISTORIA ROMÂNILOR

culese de

Eudoxiu de Hurmuzaki

Publicate sub auspiciile Ministeriului Cultelor şi ale Academiei Române

Volumul XIV

DOCUMENTE GRECEŞTI

PRIVITOARE LA

ISTORIA ROMÂNILOR

PUBLICATE DUPĂ ORIGINALE, COPIILE ACADEMIEI ROMÂNE ŞI TIPĂRITURI

DE

N. IORGA

PARTEA II

1716–1777

BUCUREŞTI

1917

DOCUMENTE

privitoare la

ISTORIA ROMÂNILOR

culese de

Eudoxiu de Hurmuzaki

Publicate sub auspiciile Ministeriului Cultelor şi ale Academiei Române

Volumul XIV

DOCUMENTE GRECEŞTI

PRIVITOARE LA

ISTORIA ROMÂNILOR

PUBLICATE DUPĂ ORIGINALE, COPIILE ACADEMIEI ROMÂNE ŞI TIPĂRITURI

DE

N. IORGA

PARTEA II

1716–1777

BUCUREŞTI

1917

TABLA MATERIILOR

1715, 27 Decembre. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre afaceri ale Sfântului Mormânt şi numirile nouă de Domni. No. 760, pag. 769.

1716. Învoire patriarhală de căsătorie privitoare la Cantacuzino din Erissos. No. 761, pag. 770.

De la 1716. Kritias către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, despre „proiectul său de azil", cu salutări către Nicolae-Vodă Mavrocordat. No. 762, pag. 771.

1716, 4 Ianuar. Mihai-Vodă Racoviţă, Domn al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Moldova şi dificultăţile ce întâmpină. No. 763, pag. 772.

1716, 13 Ianuar. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Ţara-Românească. No. 764, p. 774.

1716, 14 Ianuar. „Spandoni Scarlat" către Patriarhul Hrisant Notara, despre catastrofa lui Ştefan-Vodă Cantacuzino. No. 765, pag. 774.

1716, 14 Ianuar. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre suirea pe tron a lui Nicolae-Vodă ca Domn muntean şi chemarea la Poartă a lui Ştefan Cantacuzino. No. 766, pag. 776.

1716, 22 Ianuar. Trei arhierei din Sinod către Patriarhul Hrisant Notara, despre drepturile băneşti ce are Dumitrie Iulianò, capuchehaie al Ţerii-Româneşti, ajuns acum Mare-Logofăt al Patriarhiei, care e „prieten de obşte şi om cu intenţii bune şi apărător al dreptului şi luptător orişicând la cele bune şi drepte", el însuş fiu de Logofăt: se cuvine a i se restitui „exarhiile" pe care, afară de Kavarna şi Mihalitzi, le înstrăinase ca Logofăt „Ioan-Vodă". No. 767, pag. 777.

1716, 29 Ianuar. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre legături cu demnitarii turci, o oprire a Grecilor moraiţi de a trece la Dardanele, cercetarea beratelor călugăreşti la Tefterdar, închiderea lui Manolachi (Lambrinò?) şi reaua stare a Patriarhului, precum şi despre scrisori de la Nicolae-Vodă şi sosirea apropiată a lui Ştefan Cantacuzino şi a lui Constantin Stolnicul. No. 768, pag. 778.

1716, 6 Februar. Doamna Pulheria a lui Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre noua Domnie a lui Nicolae-Vodă şi un mic dar ce-i face. No. 769, pag. 779.

1716, 9 Februar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Ţara-Românească, legăturile cu Spelaiotes (Spileotes) şi episcopul de Betleem şi urări de Paşti. No. 770, pag. 780.

1716, 2 Mart. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà, grija ce va aveà de mănăstirile Sfântului Mormânt şi bibliotecile bucureştene de la Sf. Sava şi Sf. Gheorghe. No. 771, pag. 781.

1716, 14 Mart. Dimitrie Iulianò, capuchehaie, către Patriarhul Hrisant Notara, despre chemarea posibilă a lui Nicolae-Vodă şi soarta lui Ştefan Cantacuzino, precum şi despre Doamna Marica a Brâncoveanului. No. 772, pag. 782.

1716, 14 Mart. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea acestuia la Enos. No. 773, pag. 784.

1716, 24 Mart. Costandie Mitropolitul de Chalkédon către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea acestuia spre a fi de folos lui Nicolae-Vodă. No. 774, pag. 784.

1716, 9 April. Doamna Pulheria a lui Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre schimbul lor de scrisori şi legăturile ei de prietenie cu Domniţele Brâncoveanului. No. 775, pag. 785.

1716, 13 April. Roxandra Mavrocordat, sora lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plata unei datorii către ea printr'un catagumen şi despre zăbava lui afară din Constantinopol, cu salutări şi de la ginere şi fiică, de la fin (viitorul Grigore-Vodă Ghica) şi de la noră. No. 776, pag. 786.

1716 (7224), Maiu. Nicolae Mavrocordat, pentru 120 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos. No. 777, pag. 787.

1716, 6 Maiu. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ştirile cele mai nouă de la Adrianopol. No. 778, pag. 787.

1716, 8 Maiu. Cosma, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre petrecerea sa în Moldova, prietenia ce-i arată Domnul şi legăturile cu călugării de la Ierusalim. No. 779, pag. 787.

1716, 27 Maiu. Ierotei Mitropolitul de Dristra către Patriarhul Hrisant Notara, despre mila de sare cuvenită Bisericii sale. No. 780, pag. 788.

1716, 5 Iunie. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea sa la Filipopol şi începerea războiului cu Austria, de la care speră, prin „biruinţa Împărăţiei", „ocrotire şi uşurare pentru creştini". No. 781, pag. 790.

1716, 6 Iulie. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ocrotirea ce va acordà recomandatului său, Mitrofan. No. 782, pag. 790.

1716, 8 Iulie. Marele-Retor al Patriarhiei constantinopolitane, Constantin, către Patriarhul Hrisant Notara, despre hrisoavele şcolilor din Moldova, puţina aplecare pentru limba grecească în şcoală şi legăturile cu egumenii din Moldova ai mănăstirilor Sfântului Mormânt. No. 783, pag. 791.

1716, 10 August. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre negocierile sale cu Turcii în folosul Sfântului Mormânt şi venirea lui Chiuciuc-Imbrohor. No. 784, pag. 792.

1716, 12 Septembre. Dimitrie Iuliano, capuchehaie a Ţerii-Româneşti, către Patriarhul Hrisant de Ierusalim, despre o carte privitoare la Muntele Athos, întrarea Germanilor în Ţara-Românească, acţiunea lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, caterisirea Mitropolitului Antim şi afaceri ale Sfântului Mormânt. No. 785, pag. 793.

1716, 20 Septembre. Spandoni, Mare-Retor al Bisericii-celei-Mari, către Patriarhul Hrisant Notara, despre uneltirile împotriva lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, fuga acestuia la Giurgiu, pedeapsa vinovaţilor, caterisirea Mitropolitului Antim, precum şi despre o datorie ce are să culeagă el. No. 786, pag. 795.

Până la 1716, 26 Septembre. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre socotelile averii lui Vodă Brâncoveanu cu un anume Dimitraşco. No. 787, pag. 797.

După 1716, 8 Octombre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre leacurile ce-i trimite la boală. No. 788, pag. 800.

1716, 13 Novembre. Marele-Retor al Bisericii Constantinopolitane, Constantin, către Patriarhul Hrisant Notara, despre poftirea acestuia la Domnul Ţerii-Româneşti şi numirea ca Mare-Postelnic a lui Dumitraşco Hrisoscoleu. No. 789, pag. 800.

1716, 3 Decembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre durerea ce simte pentru prinderea de către Imperiali a fratelui Nicolae-Vodă şi nesiguranţa despre soarta fiului ei, Alexandru, care se află lângă unchiu. No. 790, pag. 802.

1716, 20 Decembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre grija ce o poartă pentru fiul ei Grigore, acum Mare-Dragoman, şi pentru cellalt fiu, Alexandru, a cărui soartă n'o cunoaşte încă. No. 791, pag. 803.

După 1716. Scrisoare de scuză a lui Kritias către Nicolae-Vodă Mavrocordat, ca Domn al Ţerii-Româneşti (de pură retorică). No. 792, pag. 804.

1717, 1-iu Ianuar. Dimitrie Iulianò către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea la Bucureşti a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, cu urări de „toate cele bune şi plăcute lui Dumnezeu, ca să apară ca un Domn vestit şi mărinimos, cu trăinicie întru mulţi ani". No. 793, pag. 804.

1717, 7 Ianuar. Constantin Ventura către Patriarhul Hrisant Notara, trimiţându-i un „buiuruldiu" de la Capudan-Paşa, cu salutări de la Mitropolitul de Arta. No. 794, pag. 805.

1717, 22 Ianuar. Constantin Ventura către Patriarhul Hrisant Notara, despre legăturile acestuia cu Capudan-Paşa, cu Mitropolitul de Arta şi cu un anume Abdul-Cadâr. No. 795, pag. 805.

717, 31 Ianuar. Calinic, Mitropolit de Heracleia, către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea Marelui-Chartophylax, botezul înainte de îngroparea lui a unui copil şi sărăcia casei lui „Constantin". No. 796, pag. 806.

1717, 7 Februar. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre solia pentru fiul ei prins. No. 797, pag. 806.

1717, 18 Februar. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce acesta a adus fiului ei, dragomanul (Grigore), şi despre mijlocul potrivit pentru a liberà pe cellalt, Alexandru, cu ajutorul lui Ioan-Vodă. No. 798, pag. 807.

1717, 23 Februar. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre vestea, adusă de Marele-Postelnic, a păcii cu Germanii şi retragerii Imperialilor din ţară, întorcându-se şi boierii. No. 799, pag. 809.

1717, 4 Mart. Doamna Marica a lui Constantin-Vodă Brâncoveanu către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ei în ţară, ostenelile ce şi-a dat ea cu boierii ca să ajute buna cârmuire a lui Ioan-Vodă Mavrocordat şi neputinţa în care se află de-a ajutà pe „Domniţă". No. 800, pag. 810.

1717, 4 Mart. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre pacea cu Germanii, întoarcerea boierilor şi reaua cârmuire a lui Nicolae-Vodă. No. 801, pag. 811.

1717 (7225), 20 Mart. Ioan Mavrocordat, Domn al Ţerii-Româneşti, pentru 8.000 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos. No. 802, pag. 812.

1717 (7225), 20 Mart. Mihail Ioan Racoviţă, Domnul Moldovei, pentru 120 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos. No. 803, pag. 812.

1717, 2 April. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre firmanele pentru boierii ce s'au întors şi aşteptarea la Bucureşti a prelatului. No. 804, pag. 812.

1717, 8 April. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul prins la Germani. No. 805, pag. 813.

1717, 4 Maiu. Constantin, dascălul de la Academia domnească din Iaşi, către Patriarhul Hrisant Notara, despre starea decăzută a instituţiei şi neplata lui de către epitropii puşi de Patriarh, cari pretextează că nu pot scoate bani: se plânge a fi fost luat în zădar din Ţara-Românească, „unde erà ca în ţara lui", fiind redus a-şi vinde cărţile sau hainele. No. 806, pag. 814.

1717, 21 Septembre. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre lipsa de ştiri interesante şi dorinţa ce are de-a scrie Patriarhul mai pe larg. No. 807, pag. 815.

1717, 29 Septembre. Eugeniu de Savoia către Ioan-Vodă Mavrocordat, despre negocierile de pace propuse de Turci. No. 808, pag. 815.

1717, 30 Septembre. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea în ţară a Patriarhului de Alexandria plin de datorii. No. 809, pag. 817.

1717, Octombre. Gramată patriarhală pentru biserica Antim din Bucureşti. No. 811, pag. 818.

1717, 25 Octombre. Constantin, Marele-Retor al Patriarhiei constantinopolitane, către Patriarhul Hrisant, despre hrisoavele mănăstirilor din Moldova ale Sfântului Mormânt. No. 812, pag. 822.

1717, 13 Novembre. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu cuprins numai retoric. No. 813, pag. 823.

1717, 23 Novembre. Ioan-Vodă Mavrocordat către Hrisant Notara, despre negocierile ce poartă la Adrianopol. No. 814, pag. 824.

1717, 23 Novembre. Esad-Efendi către Patriarhul Hrisant, despre calităţile lui Ioan-Vodă Mavrocordat al Ţerii-Româneşti, greutăţile ce-l îmbătrânesc şi despre meritele lui Hrisant însuşi. No. 815, pag. 824.

1717, 26 Novembre. Ieiotei Comnenul, Mitropolit de Dristra, către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea sa la Constantinopol. No. 815, pag. 826.

1718. Nicolae-Vodă Mavrocordat scuteşte de dăjdi pe Ilinca, fiica lui Constantin-Vodă Brâncoveanu, şi soţia răposatului „Şerban Spătarul" (Greceanu). No. 816, pag. 826.

1718. Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre felul cum fratele său Nicolae ar trebui să-şi înceapă noua Domnie. No. 817, pag. 826.

1718, 6 Ianuar. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre liberarea şi sosirea în Bucureşti a fiului ei Alexandru. No. 818, pag. 827.

1718, 2 Mart. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea fiului ei şi purtarea lui Ioan-Vodă către acesta. No. 819, pag. 828.

1718, 17 Mart. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul ei liberat, lucrurile cerute de generalul-comandant în Ardeal şi boala Patriarhului. No. 820, pag. 829.

1718, 3 April. Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea lui Nicolae-Vodă Mavrocordat la ţară, focul cel mare din Bucureşti şi cereri ale generalului-comandant din Ardeal. No. 821, pag. 830.

1718, 22 April. Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre arderea bisericii Sf. Gheorghe. No. 822, pag. 831.

1718, August. Gramata Patriarhului Hrisant Notara, despre metocurile din Ţara-Românească ale Scaunului Alexandriei. No. 823, pag. 833.

1718, August. Gramata patriarhală pentru veniturile din Ţara-Românească ale Patriarhatului de Alexandria (v. n-l precedent). No. 824, pag. 837.

1718, 11 Septembre. Doamna Marica a Brâncoveanului, către Patriarhul Hrisant Notara, despre refuzul Roxandrei Mavrocordat-Ghica de a recunoaşte că fiul ei a fost liberat prin mijlocirea lor şi de a răsplăti generalului din Ardeal; cu o recomandaţie pentru o slugă a ei din pribegie. No. 825, pag. 840.

1718, Octombre. Gramată a lui Ieremia, Patriarh de Constantinopol, despre scutirile acordate Domniţei Ilinca, fiica Brâncoveanului, văduva lui Şerban Greceanu. No. 826, pag. 841.

1719. Cartea lui Nicolae Roset, Mare-Păharnic, unul din ginerii Brâncoveanului, pentru două moşii dăruite de el Sfântului Mormânt întru amintirea răposatei fiice Stanca. No. 827, pag. 844.

1719, 14 Februar. Dascălul Marcu [Porphyropulos], de la Academia Domnească din Bucureşti, către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ca Domn a lui Nicolae Mavrocordat, bucuria lui şi strângerea Fanarului la Bucureşti, cu salutări de la „al doilea dascăl", Gheorghe, şi de la ucenici. No. 828, pag. 846.

1719, 13 Mart. Doamna Marica, văduva lui Constantin Brâncoveanu, către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea ca Domn a lui Nicolae-Vodă şi starea ţerii. No. 829, pag. 847.

1719, Iulie. Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea fratelui ei Pană Negoiescu, şederea lui Nicolae-Vodă şi a Patriarhului în casele-i de la Mogoşoaia şi despre familia ei. No. 830, pag. 848.

1719, 9 Iulie. Antioh Cantemir către Patriarhul Hrisant Notara, despre iubirea acestuia pentru el şi o vie. No. 831, pag. 849.

1719, 16 Iulie. Doamna Zamfira, a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre averea rămasă după soţul ei, despre sărăcia în care se află şi sfeşnicele, candela şi piatra de marmoră ce sunt gătite pentru mormântul lui Ioan-Vodă. No. 832, pag. 851.

1719, 17 Iulie. Marica, văduva Brâncoveanului, către Patriarhul Hrisant Notara, despre „retragerea Domnului", afaceri casnice şi numirea ginerelui ei Iordachi ca Logofăt. No. 833, pag. 853.

1719, 21 August. Ieremia, Patriarhul de Ierusalim, către Patriarhul Hrisant Notara, despre afaceri ale Scaunului său, adăugând în Postscript că a primit cele trimese şi mulţămeşte Mitropolitului Ungrovlahiei. No. 834, pag. 854.

1719, 8 Octombre. Doamna Zamfira, a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre lucrurile ce trimete pentru mormântul soţului ei în Bucureşti (vezi şi nº 837). No. 835, pag. 855.

1719, 14 Octombre. Spandoni, Marele-Chartophylax, către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala lui Nicolae-Vodă Mavrocordat şi ajutorul ce aşteaptă de la el pentru o clădire, de sigur a „marii şcoli naţionale" din Constantinopol. No. 836, pag. 856.

1719, 21 Octombre. Doamna Zamfira către Patriarhul Hrisant Notara, despre candela ce trimete la mormântul soţului ei, Ioan-Vodă Mavrocordat, şi sfeşnicele şi marmura ce ţine gata (altă versiune, cu altă dată, a n-lui 835). No. 837, pag. 858.

1720. Act patriarhal constantinopolitan pentru aşezarea noului Mitropolit al Ungrovlahiei, Daniil, în locul răposatului Mitrofan. No. 838, pag. 859.

1720. Ieremia al III-lea, Patriarh de Constantinopol, către Domnii români, arătându-li clădirea bisericii patriarhale, „şi cu chiliile din afară", cu voia Sultanului, cerând şi ajutorul pentru acoperirea cheltuielilor şi datoriilor, întru pomenirea lor. No. 839, pag. 860.

1720. Nicolae-Vodă Mavrocordat scuteşte de dăjdi pe Pantazi Primicheriul pentru slujbe făcute ţerii şi Domnului. No. 840, pag. 861.

1720. Gramată patriarhală din Constantinopol, pentru scutirea de dăjdi a lui Pantazi Primicheriul. No. 841, pag. 861.

C. 1720. Atanasie ieromonahul, dascălul şcolii greceşti din Iaşi, despre lipsa de cărţi. No. 842, pag. 863.

1720, 10 Ianuar. Chiril, Mitropolitul Cizicului, către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea acestuia de Domnii români. No. 843, pag. 865.

1720, 21 Februar. Grigore Ghica, Dragomanul, către Patriarhul Hrisant Notara, despre ce a isprăvit cu Turcii în afacerile Sfântului Mormânt. No. 844, pag. 867.

1720, 30 Mart. Antioh-Vodă Cantemir către Patriarhul Hrisant Notara, despre o datorie a sa către aceasta. No. 845, pag. 868.

1720, August. Gramată a lui Hrisant Notara, Patriarh de Ierusalim, pentru dania, pomenită şi mai sus, a lui Nicolae Roset, Marele-Păharnic muntean, „care s'a împărtăşit de introducecerile dumnezeeşti şi evangelice", către Sf. Mormânt. No. 846, pag. 868.

1720, 10 Decembre. Inscripţie la biserica Sf. Gheorghe din Constantinopol, pomenind ctitoria lui Constantin, capuchehaie al Moldovei, şi a lui Hagi Constantin, capuchehaie al Ţerii-Româneşti. No. 847, pag. 870.

1721, Constantinopol. Patriarhul Hrisant Notara către populaţia din Adrianopol, despre şcoala grecească de acolo, îndemnându-i a o susţineà cu ajutorul lor pentru ca să poată ţineà un dascăl bun, „căci nu orice albină dă miere, nici orice fel de plantă rod". No. 848, pag. 870.

1721, 28 Februar. Întărire patriarhală pentru înfiarea unei anume Elena de către Elena, fiica lui Iliaş-Vodă, şi de Auxentie, Mitropolitul de Cizic (publicată mai sus, la data de c. 1670, pp. 734-5, nº 767). No. 849, pag. 871.

1721, Iunie. Actul lui Nicolae-Vodă Mavrocordat pentru mănăstirea sa, Văcăreştii. No. 850, pag. 872.

1721, 31 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a aveà scrisori de la el şi afacerea Armenilor de la Sfântul Mormânt. No. 851, pag. 875.

1722, Mart. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Ştefan Bergler, traducătorul în latineşte al cărţii sale Despre Datorii, cu mulţămiri pentru opera săvârşită. No. 852, pag. 877.

De la 1723. Menţiune că Evanghelia tipărită la Bucureşti a fost cumpărată pentru mănăstirea Frumoasa, închinată Muntelui Sinai, de către categumenul Silivestru. No. 853, pag. 877.

1723, 2 Februar. Însemnare pe un manuscript al lui Hesiod, întrebuinţat de dascălul Antonie în şcoala dela Văcăreşti. No. 854, pag. 877.

1723, 1-iu Mart. Daniil, egumenul de la Barnovschi din Iaşi, către Patriarhul Hrisant Notara, despre copilul unei călugăriţe, despre o scrisoare grecească a Domnului, despre un cazacliu ce pleacă la Constantinopol, despre cheltuirea banilor săi de îngropare, sărăcia lucie ce a aflat la mănăstiri, munca ce a întrebuinţat până atunci şi vutca trimeasă Patriarhului. No. 855, pag. 878.

1723, 25 April. Iustin, egumen de Cetăţuia, lângă Iaşi, către Patriarhul Hrisant Notara, despre luarea socotelilor la Sfântul-Sava, despre mai multe afaceri băneşti cu boieri şi negustori, despre privilegiul de vin şi sare, despre convorbiri cu Domnul în această privinţă şi în altele, despre banii vămii, despre sărăcia mănăstirii Bârnova şi morile de la Nistru, arendate unui Turc, pe care le-a căpătat pentru dânsa, despre darul ce a făcut Domnul mănăstirii Barnovschi şi starea acestei mănăstiri. No. 856, pag. 879.

1723, 18 Maiu. Constantin şi Lupul, fiii lui Anastase, către Patriarhul Hrisant Notara, despre casele ce se clădesc la Sfântul-Sava din Iaşi, piedeca adusă de lucrul la Curtea arsă şi banii luaţi de la Postelnicul Constantin. No. 857, pag. 882.

1723, 2 Iulie, Bucureşti. Patriarhul Hrisant al Ierusalimului către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină. No. 858, pag. 884.

1723, 14 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Constantinopol a Cuparului Ioan, isprăvirea zidului Văcăreştilor, despre aşezarea ca egumen la Sfântul-Sava a celui dorit de dânsul, despre darurile Mitropolitului de Cesareia şi tipărirea Lexiconului lui Chiril, cu îndreptarea lui Ştefan Bergler, precum şi despre legăturile sale cu William, arhiepiscop de Canterbury. No. 859, pag. 884.

1723, 8 Septembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala lui, planul de călătorie în Ţara-Românească şi ediţia Lexiconului Sfântului Chiril. No. 860. pag. 887.

1723, 8 Octombre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre leacurile ce-i trimete la boală (e nº 788, p. 800). No. 861, pag. 889.

1724, 17 Maiu. Mihai Racoviță, Domnul Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea apropiată a Patriarhului și despre un loc de primblare ce i s'a dăruit de acesta lângă Iași, aproape de moșiile lui. No. 862, pag. 889.

1724, 2 Iunie. Nicodim ieromonahul de la Sinaia (Prahova) dă o mărturie pentru moștenirea lăsată nepoatei Marga a averii Comisului Mihai Cantacuzino și pentru partea făcută soției. No. 863, pag. 890.

1724, înainte de 11 August. Constantin Mavrocordat, fiul lui Nicolae-Vodă, către Patriarhu, Hrisant Notara, despre o intervenție a acestuia prin Mitropolitul de Betleem. No. 864. pag. 891.

1724, 30 August, Craiova. Nicolae Pater (Νικόλαος Πάτερ) către Compania grecească din Sibiiu, recomandând pe Calinic, episcop de Polyane, în Mitropolia Salonicului, care călătorește pentru eleimosină. No. 865, pag. 892.

1724, 11 Septembre (sau 11 August). Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea Vlădicăi de Betleem și știrile ce-i va da în această privință Vlădica de Nazaret. No. 866, pag. 892.

1725, Februar, Smirna. Patriarhul Hrisant Notara către Nicolae-Vodă Mavrocordat (fără cuprins; incipit: Ἐλαμπρον γράμμα). No. 867, pag. 893.

1725, 1-iu Maiu. Mihai-Vodă Racoviță către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul cel mai mare pe care-l trimete la Constantinopol. No. 868, pag. 893.

1725, 11 Iunie. Mihai-Vodă Racoviță către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Constantinopol pentru afaceri a Marelui-Postelnic Iordachi, ridicat de curând la accastă demnitate, după dejucarea unei intrigi. No. 869, pag. 895.

1725, 14 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cercetările ce le-a făcut acesta cu privire la locurile unde erau vechile orașe Clazomene și Teos. No. 870, pag. 896.

1725, 17 Iulie. Mihai-Vodă Racoviță către Patriarhul Hrisant Notara, despre scrisorile din Chios ale acestuia, care de bună samă va fi și sosit la Constantinopol, și despre grija ce are el pentru mănăstirile din Moldova ale Sfântului Mormânt. No. 871, pag. 898.

Către 1725, 17 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre risipirea unor bănuieli ce avuse împotriva acestuia. No. 872, pag. 899.

1725, 3 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Compania grecească din Sibiiu, despre supărările ce zice că i se fac iarăș de către Titeșteni, pentru hotare. No. 873, pag. 899.

1725, 25 Decembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui la București și veștile cu privire la Nicolae-Vodă. No. 874, pag. 900.

1726, 23 Mart. Mihail Ioan Racoviță, Domn al Moldovei, dă 200 de lei pe an, prin capuchehaiele, bisericii Arhanghelilor de pe Marele-Canal în Constantinopol. No. 875, pag. 901.

1726, 28 Maiu. Daruri făcute Bisericii patriarhale de Iordachi Slugerul, capuchehaiaua munteană. No. 876, pag. 901.

Până la Octombre 1726. Călugării de la mănăstirea Sumelă din Anatolia către Mihai Racoviță, Domnul Moldovei, arătând sărăcirea lăcașului lor, de „zorbale și angarii", și recomandând pe trimeșii lor, ieromonahii Ilarion și Ignatie, veniți pentru ajutor. No. 877, pag. 901.

1726, 4 Novembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, acordă Marii-Biserici, bisericii Sf. Gheorghe din Constantinopol, o sută de oca de ceară (iscăliturâ românească: „Io Grigorie Ghica Voevoda"). No. 878, pag. 901.

1726, Decembre, Smirna. Patriarhul Hrisant Notara către Nicolae Mavrocordat, despre călătoria sa în Ionia, pe care Domnul o urmăreşte din cărţi, despre monedele şi „chipurile“ antice ce-i va căutà (cu o descriere a Smirnei) şi despre lipsa botaniştilor de care el a întrebat. No. 879, pag. 901.

De la 1726, Decembre. [Nicolae-Vodă Mavrocordat], Domnul Ţerii-Româneşti, către [Grigore-Vodă Ghica], Domnul Moldovei, despre certe de hotare între supuşii lor şi delimitarea din vremea Brâncoveanului. No. 880, pag. 903.

C. 1726, Decembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre două scrisori în pur dialect ionic şi un naufragiu. No. 881, pag. 904.

1726, 23 Decembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea lui ca Domn şi întâlnirea cu egumenii Sfântului Mormânt. No. 882, pag. 905.

După 1726, Decembre. (probabil 1731 sau 1746). Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Mitropolitul Moldovei şi toată ţara, pentru o afacere bănească a Ruxandrei, fiică a lui Dumitraşcu Cârnul şi văduva Spătarului Dediul, cu privire la moşia de moştenire Fiţingheştii: e în proces cu sora, Anastasia, măritată cu Sârghie, şi cu Clucerul Ionachi şi soţia lui, Tofana. No. 883, pag. 906.

C. 1727. Gramată a Patriarhului Paisie al II-lea de Constantinopol, „pentru ajutorul şi clădirea Sfântului Gheorghe, mănăstire a Sfântului Mormânt la Bucureşti“. No. 884, pag. 908.

C. 1727. Patriarhul Hrisant Notara către Mitropolitul Ungrovlahiei, „despre unele păreri îndoielnice privitoare la judecata cu economie a ţării domneşti a Ungrovlahiei“. No. 885, pag. 908.

1727, Februar. Însemnare pe un manuscript al Iliadei ce s'a cetit în şcoala de la Văcăreşti. No. 886, pag. 909.

1727, Martie. Catalogul cărţilor mănăstirii ieşene Barnovschi. No. 887, pag. 909.

1727, 25 Mart. Doamna Zoe, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia, venirea-i apropiată (cu un P. S. al Domnului cuprinzând urări de Paşti). No. 888, pag. 911.

1727, April. Radu şi Constantin, fiii lui Ştefan-Vodă Cantacuzino, către Patriarhul Hrisant Notara, despre scrisorile lor fără răspuns din Belgradul Serbiei şi Viena şi cărţile de care au nevoie. No. 889, pag. 913.

1727, 5 April. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà la el şi „chivernisirea“ Vlădicăi de Nazaret la averile Sfântului Mormânt. No. 890, pag. 914.

1727, 6 April. Zoe Doamna, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre serbarea apropiată a Paştilor şi venirea lui, ce se aşteaptă. No. 891, pag. 915.

1727, 10 April. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà la dânsul în ţară. No. 892, pag. 916.

1727, 14 April. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Poartă a lui Mihalachi Ruset cu bairam-peşcheşul. No. 893, pag. 917.

1727, 5 Maiu. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre condiţiile în care doreşte să vie acesta. No. 894, pag. 918.

1727, 29 Maiu. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre zvonul fals că, abia sosită în Moldova, ar vreà să vadă pe fratele ei, Nicolae-Vodă, şi despre dorinţa de a se întâlni cu Patriarhul. No. 895, pag. 920.

1727, 30 Maiu. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul de Constantinopol, Paisie, pentru ridicarea la arhierie a lui Ioanichie, dascălul copiilor săi. No. 896, pag. 921.

1727, 3 Iulie. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre drumul, apropiat, al acestuia către Bucureşti şi înoirea privilegiilor mănăstirilor moldoveneşti ale Sfântului Mormânt. No. 897, pag. 922.

1727, 27 Iulie. Neofit, proin de Arta, către Patriarhul Hrisant Notara, despre gândul acestuia de a călători în „Ţara-Românească şi Moldova". No. 898, pag. 924.

1727, 9 Septembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea lui Mihalachi Ruset ca să-l întâmpine. No. 899, pag. 924.

1727, 11 Septembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trecerea acestuia peste Dunăre, în drumul spre Bucureşti. No. 900, pag. 926.

1727, 29 Septembre. Doamna Zoe, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà (cu salutări de la Ciuchi). No. 901, pag. 927.

1727, 29 Septembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre speranţa că va veni în Moldova şi legătura dintre el şi unchiul său, Nicolae-Vodă. No. 902, pag. 928.

1727, 7 Octombre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre continuarea corespondenţei lor. No. 903, pag. 929.

1727, 18 Octombre. Gherasim, Mitropolit de Heracleia, către Patriarhul Hrisant Notara, despre lipsa acestuia din Constantinopol şi despre ciumă, cu amintirea lui Nicolae-Vodă, pe lângă care se află Patriarhul. No. 904, pag. 929.

1727, Novembre (?). Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre datoria ce o are faţă de el pentru sfaturi bune şi despre tulburările tătăreşti, cu privire la care dă veşti şi lui Nicolae-Vodă Mavrocordat. No. 905, pag. 931.

1727, 14 Novembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre aflarea ei la Hotin şi plecarea Domnului asupra Tatarilor răsculaţi. No. 906, pag. 932.

1727, 23 Novembre, Bucureşti. Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, către Compania grecească din Sibiu, pentru eleimosină. No. 907, pag. 932.

1727, 9 Decembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre aflarea-i la Hotin şi năcazul pentru plecarea fiului ei, Grigore-Vodă, asupra Tatarilor. No. 908, pag. 933.

1727, 11 Decembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea sa la oaste şi credinţa boierilor, tineri şi bătrâni. No. 909, pag. 933.

1727, 23 Decembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, cu felicitări de Crăciun şi Bobotează. No. 910, pag. 935.

1727, 29 Decembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o poruncă îmbucurătoare de la Constantinopol. No. 911, pag. 935.

1727, 31 Decembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre Anul Nou ce vine şi împrejurările de războiu din Moldova. No 912, pag. 936.

1728, Alegerea ca Mitropolit Sidis a lui Nichifor, viitor Mitropolit al Moldovei. No. 913, pag. 937.

C. 1728. Un cleric către Marele-Postelnic Dumitraşco, despre lipsa de dreptate în desmoştenirea soţiei lui Maria, fiica lui Matei (Fălcoianu?). No. 914, pag. 939.

1728, Nicolae-Vodă Mavrocordat către capuchehaielele muntene, despre reaua administraţie a egumenului de Sfântul-Gheorghe, înşirând veniturile mănăstirii. No. 915, pag. 942.

1728, 1-iu Ianuar, Sibiiu. Chitanţă de eleimosină de la Paisie protosinghelul, Sinait (Παΐσιος πρωτοσύγκελλος, Σιναΐτης). No. 916, pag. 944.

1728, 2 Ianuar. Ioan Mavrocordat, fiu al lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre felicitările ce i-a trimes acesta. No. 917, pag. 944.

1728, 2 Ianuar. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre felicitările ce a primit de Anul Nou din partea acestuia. No. 918, pag. 945.

1728, 2 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o boală a acestuia, cu felicitări de Anul Nou. No. 919, pag. 946.

1728, 4 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o boală a acestuia și porunca de gătire ce a primit de la Hanul Tatarilor. No. 920, pag. 947.

1728, c. 4 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cheltuelile-i la Poartă și cu expediția de acum contra Tatarilor. No. 921, pag. 948.

1728, 8 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala ce l-a ajuns în expediție și nevoia unei mărturii către Poartă din partea Patriarhului. No. 922, pag. 949.

1728, 8 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o călătorie a lui, planul Patriarhului de a-l vizită, petrecerea la el a Mitropolitului de Nazaret și o scrisoare a Domnului către Doamnă. No. 923, pag. 949.

1728, 10 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea sa până la Ciorani, boala de care sufere și mărturia ce a cerut Patriarhului. No. 924, pag. 951.

1728, 14 Ianuar. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ei la Iași și prezența fiului ei Grigore-Vodă în Codru. No. 925, pag. 952.

1728, 16 Ianuar. Patriarhul Nicolae Mavrocordat către Hrisant Notara, despre starea acestuia și scrisorile lui către capuchehaiele. No. 926, pag. 953.

1728, 18 Ianuar. Alexandru Ghica, Marele-Dragoman, către Patriarhul Hrisant Notara, despre zăbava răspunsului său, mai ales din cauza afacerilor tătărești. No. 927, pag. 954.

1728, 21 Ianuar, Măxineni. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea lui pe la Măxineni la București. No. 928, pag. 954.

1728, 22 Ianuar, Măxineni. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre porunca de întoarcere la București ce a primit. No. 929, pag. 956.

1728, 25 Ianuar, Râmnicul-Sărat. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce merită acesta de la oricine. No. 930, pag. 957.

1728, 1-iu Februar. Grigore-Vodă, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre încheiarea tulburărilor la Tatari și întoarcerea sa în Scaun. No. 931, pag. 958.

1728, 8 Februar, București. Patriarhul Hrisant de Ierusalim către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină. No. 932, pag. 959.

1728, 13 Februar. Radu și Constantin, fiii lui Ștefan-Vodă Cantacuzino, către Patriarhul Hrisant Notara, despre cărțile trimese, boala unuia din ei și dorința-i de a i se iertă posturile și de a i se îngădui liturghie acasă. No. 933, pag. 959.

1728, 13 Februar. Ruxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre însănătoșirea acestuia și întoarcerea în reședințele lor a lui Nicolae Mavrocordat și Grigore Ghica. No. 934, pag. 962.

1728, 16 Februar. Zoe Doamna lui Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea de la Hotin și buna întâmpinare a soțului ei. No. 935, pag. 963.

1728, 16 Februar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre niște vorbe grele ale acestuia, ce i-a raportat Aga, în legătură cu purtările lui Grigore-Vodă Ghica. No. 936, pag. 964.

1728, 22 Februar. Medicul Toma Testabuza către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia. No. 937, pag. 964.

1728, până la 22 Februar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre veşti bune de la Poartă, banii ce-i dă Mihai Racoviţă din datorie ca să iasă de la Edicule şi dorinţa sa de a se liberă fratele fostului Hatman. No. 938, pag. 965.

1728, 18 Mart. Drako Suţu, Mare-Logofăt muntean, către Patriarhul Hrisant Notara, despre ştiri din Constantinopol, bunăvoinţa Domnului către el şi despre mulţămirea Mitropolitului de Salonic că vorbeşte despre dânsul cu Domnul. No. 939, pag. 966.

1728, April. Însemnare pe un manuscript din Geografia lui Meletie, dăruit de Patriarhul Hrisant Notara Sfântului Mormânt. No. 940, pag. 967.

1728, April. Însemnare că un manuscript miscelaneu s'a dat de Patriarhul Hrisant Notara în Bucureşti Sfântului Mormânt. No. 941, pag. 968.

1728, 14 April. Zoe Doamna, a lui Grigore-Vodă Ghica, despre apropierea Paştilor, cu urări. No. 942, pag. 968.

1728, 14 April. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropierea Paştilor, cu urări. No. 943, pag. 969.

1728, 13 Maiu. Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre întrebările în glumă făcute de Chehaia-beiu cu privire la petrecerea lui Hrisant în Ţara-Românească. No. 944, pag. 969.

1728, 19 Maiu. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre prinderea hainului Dumitraşcu Racoviţă şi stăruinţile Patriarhului şi ale lui Nicolae Mavrocordat ca el să fie iertat. No. 945, pag. 971.

1728, 10 Iunie. Nicolae Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre supărarea lui Nicolae-Vodă împotriva lui şi grija ce are de „căsuţa" lui, care ar puteà fi prigonită. No. 946, pag. 972.

1728, 13 Iunie. Grigore-Vodă Ghica către Patriarhul Hrisant Notara, despre nunta lui Constantin Mavrocordat şi putinţa ce se deschide Patriarhului de a veni în sfârşit şi în Moldova. No. 947, pag. 975.

1728, 17 Iunie. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre nunta lui Constantin Mavrocordat şi apropiata venire a Patriarhului în Moldova, ca să se trimeată om întru întâmpinare. No. 948, pag. 977.

1728, 17 Iunie. Gheorghe Slugerul, capuchehaie munteană, către Patriarhul Hrisant Notara, despre cercetarea, recomandată şi de Domn, a unei întrebări făcute de un demnitar turc cu privire la Patriarh, arătând că o făcut cercetare şi el şi Dragomanul cel Mare al Porţii, după porunca lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, fără a dobândi o siguranţă, aşà încât pare să fie numai un lucru fără însemnătate (v. nº 944). No. 949, pag. 978.

1728, 18 Iunie. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia spre Iaşi şi boierul trimes să-l conducă, adăugind că se va află şi un călăuz anume şi rugând a nu se interpretà întâmplătoarele greşeli ca lipsă a cuvenitei atenţii. No. 950, pag. 980.

1728, 23 Iunie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia spre Iaşi şi felurite ştiri de la Poartă: biruinţa turcească asupra Arabilor, moartea Sultanului tătăresc răsculat, adăugind ştiri despre fiul său Alexandru, care doreşte pe Patriarh. No. 951, pag. 981.

1728, 27 Iunie. Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia la Iaşi şi afaceri mărunte. No. 952, pag. 983.

1728, 28 Iunie. Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre zăbava venirii Patriarhului după Sfinții Apostoli și așteptarea tuturor, și mai ales a finului său. No. 953, pag. 984.

1728, 3 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia până la Focșani, cu salutări pentru Domnul Moldovei. No. 954, pag. 985.

1728, 5 Iulie. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu salutări. No. 955, pag. 987.

1728, 8 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea lui la Iași, lângă Grigore-Vodă. No. 956, pag. 988.

1728, 14 Iulie. Ioan Mavrocordat, fiul lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria prelatului spre Țara-Românească. No. 957, pag. 989.

1728, 14 Iulie. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cererea acestuia de a fi găzduit, la Constantinopol, de soacra beizadelei. No. 958, pag. 990.

1728, 14 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia, legăturile lui Nicolae-Vodă cu Moldova și școala ce se face acolo. No. 959, pag. 991.

1728, 21 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre petrecerea acestuia în Moldova și boala lui obișnuită. No. 960, pag. 993.

1728, 21 Iulie. Doamna Smaranda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia în Moldova și sentimentele ce-i poartă Nicolae-Vodă. No. 961, pag. 993.

1728, 30 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întemeierea școlilor din Moldova și trimeterea dascălului Antonie din București. No. 962, pag. 994.

1728, 1-iu August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o afacere între Țara-Românească și Moldova. No. 963, pag. 996.

1728, 9 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia și dorința Domnului de a ști când poate să vie la el Patriarhul. No. 964, pag. 997.

1728, 21 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropiata plecare spre București a acestuia și veşti bune de la Ierusalim. No. 965, pag. 998.

1728, 21 August. Ioan Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropiata călătorie a acestuia și sarcina ce i s'a dat de a-l conduce. No. 966, pag. 999.

1728, 31 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre revenirea bolii acestuia și măsurile ce a luat. No. 967, pag. 1000.

1728, Septembre. Actul Patriarhului Hrisant Notara, pentru școlile din Moldova. No. 968, pag. 1001.

1728, Septembre, Iași. Patriarhul Hrisant Notara către Moise, Mitropolitul de Belgrad, pentru posturi. No. 969, pag. 1009.

1728, 11 Septembre, Iași. Patriarhul Hrisant de Ierusalim către Compania grecească din Sibiiu, pentru cleimosină. No. 970, pag. 1009.

1728, 18 Septembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre însănătoșarea acestuia și apropiata-i plecare din Moldova. No. 971, pag. 1009.

1728, 23 Septembre, Brașov. Nicolae Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre însușirile lui Grigore-Vodă Ghica. No. 972, pag. 1010.

1728, 26 Septembre. Privilegiul lui Grigore-Vodă Ghica al Moldovei pentru Biserica din Ierusalim. No. 973, pag. 1011.

1728, 7 Octombre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia până la Focșani și așteptarea în București. No. 974, pag. 1012.

1728, 19 Octombre. Zoe, Doamna lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui, cu vreme rea, până la Focşani. No. 975, pag. 1013.

1728, 19 Octombre. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia la Focşani şi părerea de rău pentru plecare. No. 976, pag. 1014.

1728, 19 Octombre. Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea lui la hotare şi despre intrigile de la Constantinopol ale unui medic contra Patriarhului. No. 977, pag. 1015.

1728, 1-iu Novembre. Patriarhul Hrisant Notara către blănarii ce vin la Bucureşti, pentru venitul ce se cuvine Sfântului Mormânt din vânzarea sângeapurilor şi altor blăni. No. 978, pag. 1016.

1728, 5 Novembre. Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea acestuia la Bucureşti şi gândul de a veni la Constantinopol. No. 979, pag. 1018.

Pe la 1728, 7 Novembre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre intenţia acestuia pentru împăcarea cu Grigore-Vodă Ghica. No. 980, pag. 1019.

1728, 11 Novembre. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ajungerea şi primirea lui la Bucureşti şi boala de care sufere ea. No. 981, pag. 1020.

1728, 16 Novembre. Drako Suţu către Patriarhul Hrisant Notara, despre complimentele ce a prezintat în numele acestuia lui Eşad-Efendi şi doctorului Fonseca, despre gândul Patriarhului de a veni „la metoh“ în Constantinopol şi invitarea lui Suţu, la „casa lui săracă“, împreună cu salutări de la Mărioara, Sultana şi finul lui Hrisant, adăugind că s'au dat nişte răspunsuri „prea-cinstiţilor boieri capuchehaiele ale Înălţimii Sale“. No. 982, pag. 1021.

1728, 17 Novembre. Gheorghe Ramadan Postelnicul către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea acestuia la Bucureşti şi sprijinul ce-i poate da pe lângă Domn. No. 983, pag. 1021.

1728; 18 Novembre. Zoe, Doamna lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui la Bucureşti şi convorbirea cu Doamna lui Nicolae-Vodă. No. 984, pag. 1022.

1728, 26 Novembre. Grigore Filipescu, Mare-Pitar, către Patriarhul Hrisant Notara, despre pâra falşă că ar avea de gând să se hainească şi să fugă din ţară. No. 985, pag. 1023.

1728-9. Însemnare a lui Zmeul (?), privitoare la rosturile moşiei Călieni. No. 986, pag. 1025.

După 1728-9. Însemnare despre cheltuieli făcute de un episcop la moartea lui Zmeul. No. 987, pag. 1025.

1729, 14 Mart. Gramată a Patriarhului Hrisant Notara pentru suma ce datoriă Patriarhiei răposatul Vornic Anastasie, însărcinat cu facerea chiliilor de la Sf. Sava din Iaşi. No. 988, pag. 1027.

1729, 25 Maiu. Antonie dascălul din Bucureşti către Patriarhul Hrisant Notara, despre nişte schimbări la şcoală care supăraseră pe Patriarh. No. 989, pag. 1028.

1729, 27 Maiu. Procopie arhimandritul către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea unui bucătar, lucrul unor sfeşnice de argint şi sporul, datorit ocrotirii domneşti, la Sf. Gheorghe şi la Văcăreşti. No. 990, pag. 1030.

1729, 27 Maiu. Neofit arhimandritul către Patriarhul Hrisant Notara, despre un scriitor ce-i trimete şi despre căpătarea pentru Sfântul Gheorghe a moşiei Jugurenii. No. 991, pag. 1031.

1729, 25 August. Constantin, al doilea dascăl din Bucureşti, către Patriarhul Hrisant Notara, despre aşezarea lui în Moldova ca al doilea dascăl pe lângă Antonie. No. 992, pag. 1033.

1729, 15 Septembre. Ioan (Cupariul?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre nişte scrisori ale acestuia şi nevoia de a se trimete un arhiereu ca egumen la Văcăreşti. No. 993, pag. 1034.

1729, 13 Decembre. Zoe, Doamna lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu felicitări pentru serbătorile apropiate. No. 994, pag. 1035.

1729, 20 Decembre. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări pentru serbătorile apropiate. No. 995, pag. 1036.

Înainte de 1730. Inscripție pusă de Constantin Carageà (?) pe palatul domnesc din Iași, refăcut după foc de Mihai Racoviță. No. 996, pag. 1037.

Până la 1730. Nicolae Mavrocordat dă pe an 300 de lei școlii grecești din Seres. No. 997, pag. 1037.

Pe la 1730. Rânduiala slujbei în Joia Mare și alte serbători din săptămâna Patimilor, de Paști, etc., la Curtea domnească a Țării-Românești. No. 998, pag. 1037.

1730, 1-iu Ianuar. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu urările sale de serbători. No. 999, pag. 1040.

1730, 4 Ianuar. Doamna Smaranda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de serbători. No. 1000, pag. 1041.

1730, 10 Ianuar. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre salutările de la acesta și legăturile cu fratele său, dragomanul Alexandru. No. 1001, pag. 1042.

1730, 10 Mart. Doamna Smaragda, a lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de Paști și mențiunea trimeterii unui dar. No. 1002, pag. 1043.

1730, 12 Mart. Doamna Zoe, a lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de Paști. No. 1003, pag. 1044.

1730, 30 Mart. Grigore Matei-Vodă Ghica, al Moldovei, dă 500 de lei pe an din venitul vămii Galaților bisericii Sf. Voevozi de pe Marele-Canal din Constantinopol. No. 1004, pag. 1044.

1730, 28 Iunie. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea de el a Vlădicăi de Betleem. No. 1005, pag. 1044.

1730, 28 Iunie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre Vlădica de Betleem și alți egumeni ai Sfântului Mormânt. No. 1006, pag. 1045.

1730, 29 Iunie. Ioan (Cupariul?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea Vlădicăi de Betleem ca egumen la Văcărești și despre trimeterea operei lui Nicolae-Vodă, „Răgazurile lui Filoteiu“, precum și despre alte cărți și despre isprăvirea metohului Sfântului Mormânt le Constantinopol, precum și despre dascălul pentru Văcărești. No. 1007, pag. 1047.

1719 (pusă din greșeală la 1730), 3 Iulie. Partenie, Mitropolit de Larisa, către Patriarhul Hrisant Notara, despre „o casă a prea-slăvitului dumisale Theodorachi, la Stavrodromi“, pe care nu voiește s'o iea alții decât orfanii, arătând că i-a scris odată cu scrisorile Domnului și că „de la prea-înălțatul Domn a primit răspuns“. No. 1008, pag. 1050.

1730, c. 8 Iulie. Un necunoscut către Patriarhul Hrisant Notara, despre afacerea unor sinagoge evreiești și pretențiile de preseanță ale Mitropolitului de Teba față de cel de Betleem. No. 1009, pag. 1050.

1730, c. 8 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cetirea cronicelor Țerii-Românești, în timpul ce-l lasă liber războiul turco-persan, și multele cereri ce a avut să îndeplinească țara. No. 1010, pag. 1051.

1730, 8 Iulie. Mihail Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre ocârmuirea Mitropolitului de Betleem la Văcărești, a altuia la Sfântul-Gheorghe și despre petrecerea Patriarhului în casa Ruseteștilor din Constantinopol. No. 1011, pag. 1052.

1730, c. 8 Iulie. Ioan Cupariul (?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce i-a făcut Nicolae-Vodă Mavrocordat și gramata de scutire pentru Văcărești. No. 1012, pag. 1054.

1730, 8 Iulie. Ioan Mavrocordat, fiul lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu mulțămiri pentru scrisoarea trimeasă prin Mitropolitul de Betleem. No. 1013, pag. 1055.

1730, 20 Iulie. Doamna Smaragda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre buna primire ce a întâmpinat-o Vlădica de Betleem. No. 1014, pag. 1056.

1730, 30 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre îndeplinirea hotărârilor acestuia cu privire la egumenii din ţara sa ai Sfântului Mormânt. No. 1015, pag. 1057.

1730, 31 Iulie. Zoe, Doamna lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu complimente, împreună cu un Postscript al soţului ei, care cere să se rezerve Doamnei o strană la metohul din Constantinopol al Sfântului Mormânt. No. 1016, pag. 1058.

1730, 8 August. Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre greutăţile aduse de expediţia Sultanului, bucuria pentru clădirile bisericeşti ale Patriarhului, egumenii din Moldova ai Sfântului Mormânt, gândul său de a se face ctitor la Sfântul Sava şi prezenţa în Moldova a lui Ioniţă Cantemir. No. 1017, pag. 1059.

1730, 19 August. Partenie, Mitropolit de Larisa, către Patriarhul Hrisant Notara, despre afacerea casei dela Stavrodrom, cu pomenirea scrisorilor „grămaticului" domnesc care-i arată ce preţ oferă alţii. No. 1018, pag. 1061.

1730, 1-iu Septembre. Călugării de la Procov, de la „Intrarea Maicei Domnului", de la „Naşterea Maicei Domnului", de la „Adormirea Maicei Domnului" şi câţivă schivnici, toţi trăind în Polonia, ca următori ai „legii greceşti" şi duşmani ai Unirii şi Iezuiţilor, lipsiţi fiind de arhierei, către „prea-sfinţitul arhiereu al Bisericii Răsăritului, care păstoreşte cucernica turmă a toată Moldovlahia şi altor părţi, prea-cinstitul Mitropolit, domnul domn Antonie", rugându-l călduros, cu o lungă expunere a prigonirii lor, să li sfinţească de episcop pe un anume Iov, dându-i şi carte arhierească de hirotonisire (traducere din româneşte, după originalul slavon). No. 1019, pag. 1062.

1730 (de fapt 1731), 19 Octombre. Patriarhul Meletie de Ierusalim către Patriarhul Paisie de Constantinopol, despre rămăşiţele averii brâncoveneşti şi amestecul lui Nicolae-Vodă Mavrocordat. No. 1020, pag. 1065.

1730, 26 Octombre. Gheorghe (Iordachi) Creţulescu către Hrisant de Ierusalim, recomandându-i pe ginere, Văcărescu, şi fiu, Răducanu, cari merg la noul Domn, Constantin Mavrocordat. No. 1021, pag. 1068.

1730, 25 Novembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre uneltirile împotriva Domniei lui şi grelele cheltuieli ce i s'au căşunat. No. 1022, pag. 1070.

1730 (7239), 19 Decembre. Scrisoarea Patriarhului Hrisant, întărită apoi de urmaşul său Meletie, prin care restituie satul Calieni „Ruxandrei fiica lui Dumitraşco Pitarul şi fiica lui Dedul Spătarul *(sic)*". No. 1023, pag. 1071.

1730, 26 Decembre. Mihai-Vodă Racoviţă către Patriarhul Hrisant Notara, despre pornirea lui ca Domn către Scaunul din Moldova şi dorinţa de a i se îngriji de Patriarh fiul Constantin. No. 1024, pag. 1071.

1731. Notiţă despre mazilia lui Mihai-Vodă Racoviţă al Ţerii-Româneşti şi despre uciderea prin stăruinţele lui Constantin-Vodă Mavrocordat a dragomanului Ventura. No. 1025, pag. 1073.

1731. Act de închinare al mănăstirii Mărgineni şi schitului său Verbila către Muntele Sinai. No. 1026, pag. 1073.

Bucureşti, 1731, 16 Octombre-23 Decembre. Meletie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecilor din Sibiiu, pentru eleimosină şi afaceri mărunte (trei scrisori, din 16 Octombre, 16 Novembre şi 23 Decembre). No. 1027, pag. 1073.

1732. Patriarhul Ieremia de Constantinopol către Mitropolitul Ţerii-Româneşti, deslegând de învoiala vânzării pe preţ statornicit a blănilor şi stofelor de mătasă pe aceia dintre membrii Companiei Greceşti din Sibiiu ce n'au călcat înşii învoiala. No. 1028, pag. 1074.

1732. Ştefan, Mitropolit al Ungrovlahiei, către Paisie, Patriarh de Constantinopol, anunţându-i înălţarea sa la Mitropolie, de la episcopia de Buzău, pe care o păstorise, fără a cere vre-o întărire. No. 1029, pag. 1074.

1732. Scrisoare a unui negustor de la Nijni-Novgorod către Păharnicul Cristu, căpitanul Ioniţă şi alţi doi, despre o datorie şi o judecată, cu felurite zapise. No. 1030, pag. 1074.

1732, 14 Mart. Privilegiul lui Constantin Mavrocordat, pentru mănăstirea Dușco, unde se păstrează capul Sf. Visarion. No. 1031, pag. 1076.

1732 (7240), 1-iu Mart. Mărturie că Iani Hadâmbul a dat satul Calieni la schitul său, şi pe acesta l-a închinat Sf. Mormânt: Spătarul Dedul, „soţul Roxandrei, fiica lui Dumitraşco Pitarul", arată lucrul Patriarhului Dosoftei, care recunoaşte nedreptatea, dăruindu-i, fără ştirea Roxandrei, moşia numai pe viaţă; după moartea Dedului, vine Hrisant în Moldova şi iea moşia ei; Ruxandra merge la el în Constantinopol, care restituie moşia, şi, după Hrisant, admite şi Patriarhul Meletie. No. 1032, pag. 1078.

1732, 16 Maiu. Silivestru, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecilor din Sibiiu, pentru afaceri mărunte. No. 1033, pag. 1078.

1733. Însemnare despre schimbarea lui Constantin Mavrocordat cu Grigore Ghica, Domnul Moldovei. No. 1034, pag. 1078.

1733, 16 Februar. Nicolae Pater către Compania Grecească din Sibiiu, pentru un călugăr de la Sf. Nicolae din Mira. No. 1035, pag. 1079.

1733, 8 Iunie. Privilegiul lui Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, pentru un obroc de sare Bisericii din Ierusalim. No. 1036, pag. 1079.

1733, 11 Iunie. Serafim, Patriarh de Constantinopol, către Mitropolitul Ştefan al Ungrovlahiei, care se plângeà că n'a fost înştiinţat de alegerea acestuia. No. 1037, pag. 1079.

1733, 20 Novembre. Ioanichie, episcop de Stavropolis, de loc din satul epirot Ostaniţa, închină mănăstirii Sfinţilor Voevozi, zisă Gura, de la Pogoniana, unde este de metanie, şi fundaţiile sale din Bucureşti: hanul de lângă biserica Naşterii Domnului, închinată şi ea la Pogoniana, chiliile şi biserica nouă a Sfinţilor Voevozi şi Sfântului Atanasie, casa de lângă hanul pomenit mai sus, cu pivniţă şi cârciumă, hotărând ce epitropi se vor alege (şi din fraţii săi şi din rudele sale şi din negustorii bucureşteni) şi care va fi întrebuinţarea veniturilor, între altele şi pentru şcoala ce a întemeiat la Ostaniţa. No. 1038, pag. 1080.

1733, după 20 Novembre. Scrisoarea patriarhală din Constantinopol, întărind dania lui Ioanichie de Stavropolis. No. 1039, pag. 1085.

1734, Ianuar. Patriarhul Serafim de Constantinopol către Mitropolitul Ţerii-Româneşti, pentru un negustor. No. 1040, pag. 1087.

1734 (7242), 7 Novembre. Diploma lui Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, pentru mănăstiri. No. 1041, pag. 1088.

1735, 23 Octombre. Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, dă un privilegiu Lavrei celei mari de la Muntele Athos. No. 1042, pag. 1088.

1736. Notiţă despre disgraţia, în legătură cu lucrurile româneşti, a lui Manuil Ipsilant. No. 1043, pag. 1089.

1736, 15 Mart, Bucureşti. Pantazi biv Medelnicer către Compania Grecească din Sibiiu, pentru Safta, văduva lui Sauli. No. 1044, pag. 1089.

1736, 29 Iunie, Calafat. Trei Greci către Başa-Stamo Costa, proestosul Companiei greceşti din Sibiiu, pentru inventariul averii fratelui, mort, al unuia din ei. No. 1045, pag. 1089.

1738, 10 Ianuar. Catastih al averii bisericii Companiei Greceşti din Sibiiu, cu pomenirea cărţii lui Hrisant Notara despre Patriarhii din Ierusalim şi a Pravilei româneşti. No. 1046, pag. 1089.

După 1738. Patriarhul de Constantinopol către Mitropolitul Ungro-Vlahiei Neofit, despre grelele sarcini ale Bisericii sale, scăderea veniturilor, unirea făcută între arhierei, arhonți și popor, pentru a oprì gâlcevile și a strânge ajutoare, îndemnându-l și pe dânsul și pe Domnul său a da cât pot și cred. No. 1047, pag. 1089.

1739. Actul de caterisire al Mitropolitului Moldovei, Antonie, fugar la Ruși. No. 1048, pag. 1092.

1739. Știre despre întoarcerea, de la Iași, a Patriarhului de Constantinopol Paisie. No. 1049, pag. 1094.

1739, 20 Octombre. Mărturie a Companiei Grecești din Sibiiu, pentru căpitanul Manoli din Chios, boier al Țerii-Românești, care se închinase Împăratului, în timpul stăpânirii austriece și căruia Constantin-Vodă Mavrocordat i-a încredințat apoi o scrisoare a lui Francisc Rákóczy privitoare la năvălirea Tatarilor în Ardeal și Ungaria: dând scrisorile generalului din Ardeal, e aruncat în temniță și fuge apoi în această provincie. No. 1050, pag. 1094.

C. 1740. Act al Domniei Moldovei pentru o danie din Moldova către o biserică cipriotă. No. 1051, pag. 1094.

1740-4. Paisie, Patriarh de Ierusalim, către Mitropolitul Țerii-Românești, clericii și boierii din această țară, pentru Safta Cantacuzino, văduva Medelnicerului Pantazi, „mort fără copii în altă țară", după voia lui, recunoscută în a doua Patriarhie a lui Paisie, moștenitoare a averii, iar, supt Patriarhul Neofit, scoasă din acest rost de Panaioti Popa, fratele lui Pantazi: se restituie în drepturile ei. No. 1052, pag. 1096.

C. 1740. Patriarhul de Constantinopol către Mitropolitul Ungrovlahiei, pentru moștenirea negustorului Chirică din Târgoviște. No. 1053, pag. 1099.

C. 1740. Manolachi Aga către solul polon Francisc Giuliani, între altele și despre Antioh Carageà. No. 1054, pag. 1102.

1740, Mart. Mențiune că Patriarhul Neofit (de la 1734), persecutat de Vizir, ca fiind prieten al lui Alexandru Ghica, se ascunde „în casa Domnului Moldovei Grigore Ghica, la Curù-Ceșmè", cu ajutorul Dragomanului, și Paisie-i iea locul. No. 1055, pag. 1102.

1740, 1-iu April. Numirea ca epitropi ai bisericii Maicei Domnului dela Egricapì a lui Mihalachi Roset, Marele-Skeuophylax al Patriarhiei și Mare-Spătar muntean, a marelui-capuchehaie și Mare-Logofăt al Patriarhiei, Drako Suțu, a Marelui-Postelnic și capuchehaie Manolachi, a Marelui-Retor al Patriarhiei și Mare-Cămăraș Constantin, a Marelui-Păharnic și capuchehaie Constantin Carageà și a Marelui-Sluger și capuchehaie Panaiotachi. No. 1056, pag. 1102.

1740, 22 Maiu. Patriarhul de Constantinopol către Constantin-Vodă Mavrocordat, despre judecata greșită a Mitropolitului Ungrovlahiei Neofit cu privire la diata unui negustor. No. 1057, pag. 1102.

1740, 2 Iulie, Sniatyn. Constantin Paladi către dragomanul polon Francisc Giuliani, despre afaceri. No. 1058, pag. 1104.

După 1741. Însemnare cu privire la o posesiune de stranã a lui beizadeà Matei Ghica, fiul lui Grigorașcu-Vodă, în biserica patriarhală din Constantinopol, care trece asupra nepotului său de fiu, Grigore Alexandru Ghica. No. 1059, pag. 1104.

C. 1741. Însemnare de datorie față de Lupul Stolnicul moldovean, cu însemnare de acte de la Brăila și Bender. No. 1060, pag. 1104.

1741. Notiță despre schimbarea Domnilor români, Constantin Mavrocordat trecând din Țara-Românească în Moldova. No. 1061, pag. 1105.

1741. Notiță despre uneltiri grecești la Constantinopol cu privire la țerile noastre și despre începuturile lui Ioan Callimachi. No. 1062, pag. 1105.

1741, 20 April. Însemnare a lui Panaioti Iacomopulo blănarul, despre datoriile sale către Aga Lupu Anastasiu. No. 1063, pag. 1106.

1742, 22 April, Blaj. Arhimandritul Leontie (Moschunas) către Compania Grecească din Sibiiu, pentru biserica (unită) din Armeniu. No. 1064, pag. 1106.

1742, 25 Iunie, Bucureşti. Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru eleimosină şi curtenie. No. 1065, pag. 1107.

1742, 31 Iulie. Calinic al Mirelor către Compania Grecească din Sibiiu, pentru afaceri. No. 1066, pag. 1107.

1742, 26 August, Craiova. Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru curtenie. No. 1067, pag. 1107.

1742, 15 Decembre, Bucureşti. Calinic al Mirelor către Compania Grecească din Sibiiu, pentru o afacere particulară a numitului Ioan Marcu. No. 1068, pag. 1107.

1743. Notiţă despre numirea lui Ioan Mavrocordat în Moldova şi despre înoirea Domniei lui Mihai Racoviţă. No. 1069, pag. 1107.

1743, 28 Ianuar. Danie a Domnului Ţerii-Româneşti (Mihai Racoviţă) către biserica Maicei Domnului, zisă Balinu, în Constantinopol. No. 1070, pag. 1107.

1743, 5 Februar, Iaşi. Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru preotul („efimeriul") Chesarie din acest oraş. No. 1071, pag. 1109.

1743, 20 April. Hrisov de milnire către mănăstirile închinate la Sf. Mormânt. No. 1072, pag. 1109.

1743, 28 August, Bucureşti. Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru curtenire. No. 1073, pag. 1111.

După 1743. Ioan-Vodă Mavrocordat dă un venit bisericii Rossiko dela Athos pentru minunile Sfântului Pantelimon. No. 1074, pag. 1112.

C. 1743-7. Călugărul Ioachim din Smirna către „Patriarhul de Ierusalim" cu privire la şcoala din Neochorion, de unde iea 150 de lei pe an, „cu plângere că Domnul nu îndeplineşte rugămintea lui pentru ocrotire şi locuinţă ucenicilor din străinătate". No. 1075, pag. 1114.

C. 1743-7. Călugărul Ioachim de Smirna, dascăl al şcolii din Neochorion, către Ioan Nicolae-Vodă Mavrocordat, despre aşezământul ce a întemeiat, arătând motivele sale şi cerându-i ajutorul pentru „locuinţă şi sprijin", adăugând că de mare mângâiere ar fi şi un dar de „oarece cărţi de cetit". No. 1076, pag. 1114.

1744. Notiţă despre schimbarea Domnilor români, Constantin Mavrocordat trecând în Ţara-Românească, şi despre surgunirea lui Chios a lui Grigore Ghica. No. 1077, pag. 1114.

1744 (7252), 25 Maiu. Ioan Nicolae Mavrocordat, al Moldovei, dă venitul dijmelor din Botoşani mânăstirii Pantocratorului. No. 1078, pag. 1115.

1744, 11 Novembre, Iaşi. Zapis al lui Panaioti Iacumopulo către Aga Lupul, din Moldova, pentru o datorie, pomenind blana de vulpe neagră ce a cumpărat-o Domnul de la el. No. 1079, pag. 1115.

1745, Februar. Carte de danie din partea Domnului Ţerii-Româneşti, Mihai Racoviţă, pentru Mitropolitul Paisie de Valievo, în dieceza Ipeculuí. No. 1080, pag. 1116.

1745, 1-iu Maiu. Ioan-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, arată că a primit de la Slugerul Costachi un împrumut de 4.000 de lei. No. 1081, pag. 1118.

1745, April. Paisie, Patriarh de Constantinopol, arată că Sinodul Mitropoliţilor a ales, în locul răposatului Ioachim, ca Mitropolit de Salonic pe Marele-Arhidiacon Gavriil (Callimachi). No. 1082, pag. 1118.

1745, 3 Maiu. Acordare de ajutor către Patriarhia de Antiohia, din partea Domnului Moldovei. No. 1083, pag. 1118.

1747. Ioan Nicolae Mavrocordat, al Moldovei, dă un ajutor bănesc mănăstirii Pantelimon de la Athos. No. 1084, pag. 1118.

1747. Însemnare despre întoarcerea dela Tenedos a lui Grigore-Vodă Ghica pentru a fi numit în Moldova. No. 1085, pag. 1119.

1747, 14 Maiu. Ioan-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, arată că a primit dela Stolnicul Lupu 800 de lei împrumut. No. 1086, pag. 1119.

1747, 27 August, Constantinopol. Teofan, Diamandi Saigiul, Sevastos şi Mihali către Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, despre afaceri, intrigi şi suferinţe ale lor la Poartă. No. 1087, pag. 1119.

1748. Antimis al lui Silivestru Patriarh de Antiohia. No. 1088, pag. 1121.

1748. Însemnare despre schimbarea între ei a lui Grigore Ghica, Domnul Moldovei, şi a Domnului Ţării-Româneşti, Constantin Mavrocordat. No. 1089, pag. 1121.

1749. Menţiunea petrecerii în Ţara-Românească a lui Silivestru, Patriarh de Antiohia, care e înlocuit în acest timp, după intrigi catolice, printr'un anume Chiril, dar, întorcându-se la Constantinopol, izbuteşte a-şi luà locul înapoi. No. 1090, pag. 1121.

1749. Însemnare despre scoaterea din Moldova a lui Constantin Mavrocordat, care e înlocuit cu Constantin Racoviţă, şi ştirile acestuia cu privire la Ruşi. No. 1091, pag. 1121.

1749, Octombre. Constantin-Vodă Racoviţă întăreşte, pe baza a două hrisoave, dania părintelui său Mihai-Vodă şi a Domnului moldovean Ioan Mavrocordat, „cel ca un frate al nostru", pentru biserica Balinu din Constantinopol. No. 1092, pag. 1122.

Inainte de 1750. Patriarhul de Constantinopol îngăduie, după căsătoria între Domniţa, acum încetată din viaţă, a lui Grigore-Vodă Ghica cu Ianachi Vlastò, ca acesta să iea, după dorinţa lui Grigore şi a Doamnei Zoe, cari se gândesc şi la copilul rămas, pe vara răposatei, fiica lui Constantin Ciuchi. No. 1093, pag. 1123.

1750. Însemnare că Ioanichie Carageà, fost Patriarh de Ipec şi acum Mitropolit de Chalkedon, călătoreşte pentru ajutorul Bisericii celei Mari în Moldova, Ţara-Românească şi alte părţi, cu menţiunea darului făcut de Constantin Racoviţă. No. 1094, pag. 1126.

C. 1750. Kritias, dascălul din Constantinopol, către Nicolachi Carageà (viitorul Domn), care pleacă în Ţara-Românească, dorindu-i a fi bine primit de Domn şi găzduit „în casele lui" şi „a fi cinstit cu demnitatea de grămătic" (restul, complimente). No. 1095, pag. 1126.

7258 (1750), 8 Februar. Constantin Mihail Racoviţă, al Moldovei, dă scutirea de sarcini mănăstirii Pantocratorului din Botoşani. No. 1096, pag. 1127.

1750, 15 Februar. Constantin-Vodă Racoviţă către Compania Grecească din Sibiiu, pentru afacerea negustorului fugar Zamfirachi Chiriac. No. 1097, pag. 1128.

1750, 18 Mart, Siştov. Matei, protosinghel al Sfântului Mormânt, către Compania grecească din Sibiiu, pentru afaceri. No. 1098, pag. 1129.

1750, 3 August. Constantin-Vodă Racoviţă, al Moldovei, întăreşte lui Meletie, trimesul mănăstirii Rhossikon de la Athos, privilegiul ce aveà de la „fratele său" Ioan Mavrocordat pentru capul Sfântului Panteleimon, adăugind, pe lângă cei o sută de lei de la acesta, încă cincizeci din vămi, de la el (Paisie adusese la Curte şi capul sfântului, care face minuni). No. 1099, pag. 1129.

1751, 20 Septembre. Egumenul de la Sf. Anastasia din Salonic aflându-se la Bucureşti, ca şi categumenul Sfântului Ioan din Focşani, Teoclit, cu toţi ceilalţi părinţi ai ziselor două mănăstiri, pomenesc îndatoririle de la Grigore-Vodă Ghica. No. 1100, pag. 1129.

1752. Insemnare despre înlocuirea Dragomanului Porţii Ioan Callimachi cu Matei Ghica. No. 1101, pag. 1130.

1752. Însemnare despre moartea lui Grigore-Vodă Ghica şi scurta Domnie a fiului său Matei No. 1102, pag. 1130.

1752. Inscripţie de pe o biserică necunoscută făcută de Constantin-Vodă Brâncoveanu. No. 1103, pag. 1131.

1752, 1-iu Octombre. Însemnare despre numirea şi sosirea la Bucureşti a lui Matei-Vodă Ghica. No. 1104, pag. 1132.

1753. Însemnare despre trecerea în Ţara-Românească a lui Constantin-Vodă Racoviţă. No. 1105, pag. 1132.

1753, 10 Iulie. Milco Stolnicul către Compania grecească din Sibiiu, recomandând pe un călugăr de la Sf. Munte. No. 1106, pag. 1132.

7262 (1753), 1-iu Septembre. Matei Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă un ajutor băneso mânăstirii Vatopedului din Athos. No. 1107, pag. 1132.

1753, 20 Octombre. Privilegiul lui Constantin-Vodă Racoviţă al Ţerii-Româneşti pentru ajutorul mănăstirii Rhossiko dela Athos. No. 1108, pag. 1132.

1754. Matei Grigore Ghica-Vodă, al Moldovei, dă pe an „şcolii de ştiinţi" grecească din Constantinopol 150 de lei. No. 1109, pag. 1133.

1754. Însemnare despre reaua cârmuire în Ţara-Românească a lui Constantin-Vodă Racoviţă. No. 1110, pag. 1134.

1754, 2 Februar. Milco Stolnicul către Compania grecească din Sibiiu, despre tăiarea drumurilor de negoţ de către „oamenii răi". No. 1111, pag. 1134.

1754, April. Matei-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte daniile anterioare, pentru 150 de lei pe an, către mănăstirea Rhossikon de la Athos, pentru minunile Sf. Pantelimon. No. 1112, pag. 1134.

C. 1755. Cerere a lui Antioh Carageà de a se da solului polon Mniszek o scrisoare a Domnului Moldovei. No. 1113, pag. 1135.

1755 (7263; *sic*), 6 Februar. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an 150 de lei mănăstirii Sf. Pantelimon de la Athos. No. 1114, pag. 1135.

1755 (7263; *sic*), 5 Mart. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an o mie de lei din venitul ocnelor şcolii de ştiinţe elenică din Constantinopol. No. 1115, pag. 1135.

1755, 9 Novembre. Gheorghe Căpitanul şi soţia, Sara, fata lui „Erkinter", promit în biserica Patriarhiei din Constantinopol a nu se certà. No. 1116, pag. 1135.

1756. Constantin Mihail Racoviţă, al Moldovei, închină mănăstirea Fâstâci mănăstirii Sfintei Ecaterina de la Muntele Sinai. No 1117, pag. 1135.

1756. Însemnare despre scoaterea din Domnie a lui Matei-Vodă Ghica şi despre o rugăminte a capuchehaielelor de a nu fi schimbate de noul Vizir. No. 1118, pag. 1135.

1756, 8 Februar. Însemnare despre numirea ca Domn muntean a lui Constantin Mavrocordat. No. 1119, pag. 1136.

1756, 1-iu August. Călugărul Ioachim din Smirna, dascăl al şcolii din Neochorion, către „Mitropolitul Ungrovlahiei Teodosie (*sic*), vestindu-i strămutarea sa la Iaşi". No. 1120, pag. 1136.

1756, 6 Novembre. Constantin Mihail Racoviţă, al Moldovei, dă 7.000 de aspri Lavrei de la Athos. No. 1121, pag. 1136.

1757 (7265). Scarlat Grigore Ghica, al Moldovei, dă dijma Botoşanilor la mănăstirea Pantocratorului. No. 1122, pag. 1136.

1757. Însemnare despre scoaterea din Domnie a lui Constantin Racoviţă şi unele cărţi ale lui Constantin Mavrocordat. No. 1123, pag. 1137.

1757, 10 Ianuar. Scarlat-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte veniturile mănăstirii Sumelà de lângă Trapezunt. No. 1124, pag. 1138.

1757, Mart. Calinic, Patriarh de Constantinopol, pentru căsătoria între beizadeà Alexandru Scarlat Ghica şi Mărioara, fiica lui Iacov Rizu. No. 1125, pag. 1139.

1757, 25 Mart. Dragomanul Ioan Callimachi către Maria, văduva fratelui său Dumitraşcu Calmăşul, despre afaceri ale familiei. No. 1126, pag. 1140.

1758. Ioan Teodor Callimachi, al Moldovei, dă o sută cinzeci de lei pe an mănăstirii Xeropotamului la Athos. No. 1127, pag. 1141.

1758. Însemnare despre scoaterea şi închiderea lui Constantin-Vodă Mavrocordat, precum şi despre numirea în Domnie a lui Ioan Callimachi şi despre moartea fostului capuchehaie, Manoli Spătarul. No. 1128, pag. 1141.

1758, Octombre. Ioan-Vodă Callimachi, al Moldovei, întăreşte dania pentru mănăstirea Rhossikon de la Athos, ţinând samă de faptul că „în cele de acum împrejurări, ale stării de robie a creştinilor, n'a fost lăsat alt mijloc de chivernisire sfintelor mănăstiri şi biserici decât numai sprijinul şi ajutorul celor cucernici". No. 1129, pag. 1143.

1759. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, închină la Xeropotam biserica Maicei Domnului de la Slatina. No. 1130, pag. 1144.

1759. Însemnare despre intrigi la Constantinopol ale lui Iacovachi Rizu, capuchehaie a lui Scarlat-Vodă Ghica, pentru un fost egumen la Trei-Ierarhi în Iaşi, doritor de Mitropolia Ganu. No. 1131, pag. 1144.

1760. Însemnare despre trecerea lui Gavriil Callimachi de la Mitropolia Salonicului la a Moldovei şi despre scoaterea din temniţă a lui Constantin Mavrocordat. No. 1132, pag. 1145.

1760, Februar. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă 500 de lei pe an Xeropotamului. No. 1133, pag. 1145.

1760, Februar. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă, odată pentru totdeauna, 8.000 de lei Xeropotamului. No. 1134, pag. 1145.

1760, Iunie. Ioan Teodor-Vodă Callimachi, al Moldovei, supune paraclisul de la Bogdan-Sarai din Constantinopol mânăstirii Rhossikon de la Athos. No. 1135, pag. 1145.

1760, 28 August. Sinet al lui Constantin-Vodă Racoviţă către Păharnicul Gheorghe Manu, pentru un împrumut. No. 1136, pag. 1147.

1761. Însemnare despre intervenţia lui Iacov Rizu pentru a se da Ţara-Românească ginerelui său, Grigore Alexandru Ghica, şi numirea lui Constantin Mavrocordat în locul acestuia, precum şi despre retragerea lui Ioan-Vodă Callimachi. No. 1137, pag. 1148.

1762. Însemnare despre trimeterea la galere a lui Nicolae Suţu, care ar fi vrut şi Ţara-Românească pentru Grigore Callimachi, şi destăinuiri contra administraţiei lui Constantin-Vodă Mavrocordat. No. 1138, pag. 1149.

1762, Ianuar. Grigore-Vodă Callimachi, al Moldovei, întăreşte privilegiul mănăstirii Rhossikon, de la Athos (cf. nº 1129). No. 1139, pag. 1151.

1762, Ianuar. Grigore-Vodă Callimachi întăreşte închinarea către mănăstirea Rhossikon de la Athos a paraclisului de la Bogdan-Sarai în Constantinopol (aceiaş formă ca nl 1138). No. 1140, pag. 1151.

C. 1762-3. Ştefan-Vodă Racoviţă către boieri, despre măsurile luate pentru a plăti datoria faţă de Poartă fără a supăra prea mult ţara. No. 1141, pag. 1152.

1763. Însemnare despre înoirea Domniilor româneşti şi numirea lui Constantin Racoviţă în Ţara-Românească, Mavrocordat fiind din nou închis la cele Şapte Turnuri. No. 1142, pag. 1153.

1763. Grigore Ioan Callimachi, al Moldovei, dă o întărire mănăstirii Maicei Domnului din insula Chalke. No. 1143, pag. 1154.

1763. Constantin Mihail Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, întăreşte privilegiul schitului Roboaia, închinat la mănăstirea Xenofont din Athos. No. 1144, pag. 1154.

1763. Gramata Patriarhului de Constantinopol, Samuil, pentru mănăstirea Sf. Spiridon din Iaşi. No. 1145, pag. 1154.

1764. Patriarhul de Constantinopol Samuil, despre mănăstirea Mărginenilor, închinată de mult la Muntele Sinai. No. 1146, pag. 1159.

1764. Însemnare despre cearta dintre Constantin Racoviţă şi capuchehaiaua sa, Iordachi Stavrachi, beţia Domnului muntean, scoaterea din Domnie a lui Grigore Callimachi, răscoala Muntenilor contra lui Ştefan-Vodă Racoviţă. No. 1147, pag. 1163.

1764, 27 Ianuar. Menţiune despra moartea lui Constantin-Vodă Racoviţă. No. 1148, pag. 1165.

1764, 5 April. Diploma lui Ştefan-Vodă Racoviţă pentru şcoala grecească din Constantinopol. No. 1149, pag. 1165.

1764, 26 April. Notiţă despre spânzurarea a doi boieri de către Ştefan-Vodă Racoviţă. No. 1150, pag. 1169.

1764, 20 Maiu. Ştefan Mihail Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, dă 150 de lei pe an mănăstirii Panteleimon. No. 1151, pag. 1169.

1764, 28 Maiu. Patriarhul Samuil de Constantinopol către Ştefan-Vodă Racoviţă, mulţămindu-i pentru mila făcută Bisericii sale. No. 1152, pag. 1169.

1764, 29 Maiu. Notiţă despre stricarea logodnei fetei lui Toma Creţulescu. No. 1153, pag. 1171.

1764, 24 August. Ştefan-Vodă Racoviţă, pentru moşia Frăteşti a Serdarului Obedeanu, hotărnicită de Turci. No. 1154, pag. 1171.

1764, 27 August. Diplomă a lui Grigore Alexandru Ghica-Vodă, al Moldovei, pentru şcoala grecească din Constantinopol, căreia-i dă 500 (nu 1000) de lei pe an, ca înainte. No. 1155, pag. 1172.

1764, Septembre. Diplomă a lui Grigore Alexandru Ghica-Vodă, al Moldovei, întărind privilegiile domneşti anterioare ale mănăstirii Rhossikon de la Athos, unde se păstrează capul Sfântului Pantelimon. No. 1156, pag. 1174.

1764, 15 Octombre. Ştefan Mihail-Vodă Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, dă 200 de lei pe an bisericii Sf. Voevozi de pe Marele-Canal din Constantinopol. No. 1157, pag. 1175.

1764, 16 Novembre. Diplomă a lui Ştefan-Vodă Racoviţă, pentru mănăstirea Sumelă, căreia-i dă venit din Cămara ocnelor. No. 1158, pag. 1175.

1765. Notiţă despre închiderea unor boieri munteni şi vânzarea casei lui Nicolae Roset. No. 1159, pag. 1176.

1765. Notiţă despre fuga în Ardeal a unor birnici munteni. No. 1160, pag. 1176.

1765. Notiţă despre pârile contra lui Ştefan-Vodă Racoviţă şi răscoala din Bucureşti, despre căderea lui Iordachi Stavrachi. No. 1161, pag. 1176.

1765. Notiţă despre măsurile luate împotriva lui Ştefan Racoviţă şi a oamenilor săi. No. 1162, pag. 1178.

1765, 2 Ianuar. Menţiune despre închiderea boierilor munteni. No. 1163, pag. 1179.

1765, April. Diplomă a lui Grigore Alexandru-Vodă, al Moldovei, întărind închinarea bisericii de la Bogdan-Sarai către mănăstirea Rhossikon, unde se păstrează capul Sfântului Pantelimon (v. nº 1156). No. 1164, pag. 1179.

1765, 9 April. Notiță despre cutremurul din București. No. 1165, pag. 1180.

1765, 11 Maiu. Grigore Alexandru-Vodă Ghica al Moldovei dă Lavrei celei Mari un venit anual. No. 1166, pag. 1180.

1765, 13 Maiu. Notiță despre răscoala rufeturilor din București (cf. nº 1161). No. 1167, pag. 1180.

1765, 3 Iunie. Notiță despre confiscarea averii lui Nicolae Brâncoveanu. No. 1168, pag. 1181.

1765, 18 August. Notiță despre mazilia lui Ștefan-Vodă Racoviță. No. 1169, pag. 1181.

1765, Septembre. Notiță despre plecarea lui Ștefan Racoviță mazil dela Constantinopol la Mitilene. No. 1170, pag. 1181.

1766. Alexandru Scarlat Ghica, al Țerii-Românești, dă pe an un ajutor bănesc mănăstirii Maicei Domnului Sumelà, din Trapezunt (v. nº 1158). No. 1171, pag. 1182.

1766. Alexandru Scarlat-Vodă Ghica, al Țerii-Românești, dă pe an 200 de lei școlii din Trapezunt. No. 1172, pag. 1182.

1766. Notiță despre liberarea lui Ștefan Racoviță și a ajutătorilor săi din surgun. No. 1173, pag. 1182.

1766, Maiu-Iunie. Notiță despre speranțele de Patriarhie ale arhiepiscopului de Atena Vartolomeiu, de obârșie Aromân. No. 1174, pag. 1182.

1766, Octombre. Diplomă a lui Grigore Alexandru-Vodă Ghica, al Moldovei, pentru școala din Neochorion. No. 1175, pag. 1182.

1766, 16 Novembre. Scarlat Grigore Ghica dă mănăstirii Xenofont doi aspri la fiecare zece litre de vin ce s'ar face pe „trei moșii ale lui, ce se află în județul Vâlcii". No. 1176, pag. 1184.

1766, Decembre. Gramata lui Samuil, Patriarh de Constantinopol, pentru școala din Iași a lui Grigore Alexandru-Vodă Ghica. No. 1177, pag. 1184.

1766, 2-12 Decembre. Notiță despre moartea lui Scarlat Ghica și urmarea în Domnie a fiului, Alexandru. No. 1178, pag. 1189.

1767. Mențiunea ofertei făcute de un partid polon de a fi primite de Poartă Ucraina și Podolia ca Principatele. No. 1179, pag. 1189.

1767, Februar-Septembre. Notiță despre numirea a doua oară ca Domn al Moldovei a lui Grigore Callimachi și nemulțumirile unor boieri și mazili mărginași. No. 1180, pag. 1190.

1768, Ianuar. Mențiune despre niște certe pentru bani între Grecii din țerile noastre, între cari și Nicolae Suțu. No. 1181, pag. 1191.

1768, primăvara. Mențiune despre ațâțările la războiu ale lui Nicolae Suțu, în numele lui Grigore-Vodă Callimachi. No. 1182, pag. 1192.

1768, vara. Notiță despre venirea Hanului la Poartă și încercarea de a-l face să ceară Domnia munteană pentru Grigore Ghica. No. 1183, pag. 1193.

1768, 7 Octombre. Mențiune despre numirea ca Dragoman a lui Nicolae Suțu. No. 1184, pag. 1194.

1768, 17 Octombre. Notiță despre porunca de pradă a Hanului, stăruințile acestuia pentru numirea ca Domn muntean a lui Grigore Ghica și izbânda lor. No. 1185, pag. 1194.

1768, 17 Octombre și urm. Notiță despre schimbarea Domnului muntean, căderea Patriarhului Samuil, plecarea Hanului, depozitele de provizii din Principate și pârile lui Grigore Callimachi că boierii țin cu Rușii. No. 1186, pag. 1194.

1769, de la Februar. Notiță despre împrăștierea oștirii lui Vodă Callimachi și greutățile acestuia, precum și despre prada rusească la Bender. No. 1187, pag. 1195.

1769, 15 Ianuar. Grigore Alexandru-Vodă Ghica dă mânăstirii Grigoriu de la Athos metohul Vizantea. No. 1188, pag. 1197.

1769, Februar. Grigore Alexandru Ghica, al Moldovei, întăreşte atârnarea de mănăstirea Rhossikon de la Muntele Athos a bisericii Bogdan-Sarai din Constantinopol. No. 1189, pag. 1197.

1769, 1-iu Mart. Gramata patriarhală pentru veniturile şcolii din Constantinopol. No. 1190, pag. 1199.

1769, primăvara. Notiţă despre pârile turceşti contra lui Grigore-Vodă Callimachi. No. 1191, pag. 1199.

1769, vara. Notiţă despre încercările Vizirului de a face pe Nicolae Suţu Domn în locul lui Grigore Ghica. No. 1192, pag. 1200.

1769, Maiu. Notiţă despre tăierea zilnică, la Isaccea, de către Turci, a pretinşilor spioni „bulgari şi români". No. 1193, pag. 1200.

1769, Iunie. Însemnare despre schimbări în oastea turcească din Moldova şi despre mazilirea şi prinderea lui Grigore Callimachi. No. 1194, pag. 1200.

1769, Iulie. Însemnare a lui Atanase Comnen Ipsilanti, despre aducerea la Movila-Răbâii a lui Iacovachi Rizu şi despre trecerea proviziilor pe Prut. No. 1195, pag. 1202.

1769, Iulie. Însemnare despre numirea ca Domn al Moldovei a lui Constantin Mavrocordat. No. 1196, pag. 1202.

1769, Iulie. Însemnare despre soarta lui Grigore Callimachi şi a lui Nicolae Suţu şi despre numirea lui Mihăiţă Racoviţă ca Dragoman. No. 1197, pag. 1203.

1769, Iulie-August. Însemnare despre peirea lui Grigore Callimachi şi a lui Nicolae Suţu. No. 1198, pag. 1203.

1769, după Iulie. Însemnare despre purtarea ca Domn a lui Constantin Mavrocordat. No. 1199, pag. 1204.

1769, 7 Octombre. Notiţă despre întrarea Ruşilor în Iaşi. No. 1200, pag. 1204.

1769, prin Octombre. Notiţă despre măsurile luate de Grigore-Vodă Ghica faţă de împrejurările războinice, nevoia de bani a lui Constantin Mavrocordat şi altele. No. 1201, pag. 1205.

1769, după 5 Novembre. Notiţă despre hotărârea Turcilor de a luà robi pe toţi Românii. No. 1202, pag. 1206.

1769, de la 20 Novembre. Notiţă despre prinderea de Ruşi, la Galaţi, şi moartea lui Constantin Mavrocordat şi despre luarea Bucureştilor, cu prinderea lui Grigore Ghica. No. 1203, pag. 1206.

1769, sfârşit. Notiţă despre numirea ca Domn a lui Manoli Giani şi despre ciocniri între Ruşi şi Turci în Ţara-Românească (lupta de la Comana). No. 1204, pag. 1207.

1770, început. Notiţă despre aducerea la Bucureşti a lui Manoli-Vodă şi retragerea lui, precum şi despre lupta pentru Bucureşti. No. 1205, pag. 1209.

1770, 25 Ianuar. Notiţă despre sosirea Turcilor în Bucureşti şi îndemnul de supunere către Manoli-Vodă. No. 1206, pag. 1211.

1770, după 25 Ianuar. Notiţă despre lupte ruso-turce lângă Galaţi şi arderea oraşului. No. 1207, pag. 1211.

1770, după 25 Ianuar. Notiţă despre luptele dintre Ruşi şi Turci la Brăila. No. 1208, pag. 1212.

1770, după 25 Ianuar. Notiţă despre retragerea Ruşilor din Bucureşti. No. 1209, pag. 1213.

1770, după 25 Ianuar. Notiţă despre încercarea de a face Domn al Moldovei pe Mihăiţă Racoviţă şi robirea de Turci a ţeranilor. No. 1210, pag. 1213.

1770, vara. Notiţă despre aducerea lui Manoli-Vodă ca Domn la Bucureşti. No. 1211, pag. 1214.

1770, vara. Notiță despre numirea unui nou Mitropolit muntean și chemarea pribegilor. No. 1212, pag. 1214.

1770, iarna. Notiță despre moartea lui Mihăiță Racoviță. No. 1213, pag. 1215.

1771, vara (Iunie). Notiță despre noi lupte lângă București. No. 1214, pag. 1215.

1771, Octombre. Notiță despre, o nouă luptă ruso-turcă pentru București și isprăvile lui beizadeà Cantemir. No. 1215, pag. 1215.

1773, 17 Novembre. Notiță despre scoaterea viitorului Patriarh de Constantinopol, Samuil, din „casa Doamnei Ruxandra". No. 1216, pag. 1216.

1774, vara. Notiță despre trecutul lui Alexandru Ipsilanti și al lui Constantin Moruzi. No. 1217, pag. 1217.

1774, vara. Notiță despre pătrunderea austriacă în Bucovina. No. 1218, pag. 1217.

1774, Iunie. Notiță despre întoarcerea dela Petersburg a Mitropolitului muntean Grigorie și a episcopilor de Buzău și Râmnic, cu arătarea chipului cum au fost primiți. No. 1219, pag. 1218.

1774, Iulie-Decembre. Notiță despre voia dată Românilor de a-și alege Domni și întrebuințarea ce au făcut din ea, precum și despre schimbări la Patriarhie prin înrâurirea lui Costachi Moruzi și a altor Fanarioți. No. 1220, pag. 1218.

1774 (1784 ?), 11 Septembre. Mihai Suțu către Avramie Patriarh de Ierusalim, despre nunta fiicei sale. No. 1221, pag. 1222.

1774, Decembre. Notiță despre cererea dela Patriarhie din partea lui Alexandru-Vodă Ipsilanti a mănăstirii din insula Chalke. No. 1222, pag. 1223.

1775. Alexandru-Vodă Ipsilanti dă pe an ajutor mănăstirii Precistei din Sumelà. No. 1223, pag. 1223.

1775, 15 Iunie. Notiță despre neobservarea privilegiilor nouă ale Principatelor, din vina capuchehaielei Mihai Suțu, și despre trecerea prin Iași a solului rus Repnin. No. 1224, pag. 1223.

1775, 17 Iunie. Grigore-Vodă Ghica al Moldovei către Patriarhul de Ierusalim Avramie, despre numirea acestuia și dorința de a se face Mitropolit de Cesareia-lui-Filip egumenul de la Galata. No. 1225, pag. 1223.

1775, 26 Iunie. Alexandru-Vodă Ipsilanti către Avramie Patriarhul de Ierusalim, despre numirea lui ca Patriarh și situația mănăstirilor muntene ale Sf. Mormânt. No. 1226, pag. 1225.

1775, vara. Notiță despre privilegiile date capuchehaielelor românești. No. 1227, pag. 1226.

1775, vara. Notiță despre afacerea Bucovinei, răpirea de Giurgiuveni a unei moșii a mănăstirii Văcărești și cumpărarea pentru Turci de provizii din Principate, precum și despre restituirea către Moldova a locului uzurpat de Tatari. No. 1228, pag. 1226.

1775, 2 Iulie. Grigore Ghica, Domnul Moldovei, către Avramie, Patriarhul de Ierusalim, despre numirea acestuia și călătoria egumenului de Galata. No. 1229, pag. 1227.

1775, vara. Notiță despre vânzarea moșiei Afumați către Vodă Ipsilanti, de Mihai Cantacuzino, care pleacă în Rusia. No. 1230, pag. 1228.

1775, vara. Notiță despre trecerea prin Principate a lui Nicolae Repnin, trimesul rusesc. No. 1231, pag. 1228.

1775, 11 Novembre. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre egumenul Procopie, făcut Mitropolit, și Ghedeon de Bârnova. No. 1232, pag. 1229.

1776, început. Notiță despre orânduirea consulilor ruși în Principate. No. 1233, pag. 1230.

1776, început. Notiță despre silințile lui Vodă Ipsilanti de a liberà pe sclavii români la Turci, dintre cari unii rămân în Asia Mică şi în Bulgaria. No. 1234, pag. 1230.

1776, început. Notiță despre trecerea la Domnia munteană a Câşlei-Vizirului. No. 1235, pag. 1231.

1776, întreg. Notiță despre noi încălcări ale Austriei, clădirile de la Afumați ale lui Vodă Ipsilanti, zidirea Curții Domnești de dânsul şi numirea la Patriarhie de clerici fanarioți. No. 1236, pag. 1231.

1776, Ianuar. Alexandru-Vodă Ipsilanti, pentru şcoala din Bucureşti, cele din Craiova şi Buzău şi şcolile elementare de oraşe pentru limbile românească şi slavonească, fiind în Bucureşti dascăli de gramatică, aritmetică, geometrie şi astronomie, istorie, fizică, zoologie şi limbile latină, franceză şi italiană. No. 1237, pag. 1232.

1776. Fevruar. Alexandru-Vodă Ipsilanti dă şcolii greceşti din Constantinopol o mie de lei pe an (apoi, în acelaş an, alt venit de 800 de lei). No. 1238, pag. 1232.

1776, Mart. Notiță despre măsurile lui Alexandru-Vodă Ipsilanti pentru negoț, şcoală ş. a. No. 1239, pag. 1232.

1776, Iulie. Grigore Alexandru-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte venitul mănăstirii Panteleimon. No. 1240, pag. 1234.

1776, 3 Iulie, Ismail. Calinic, egumen de Ismail, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre lucruri ce-i trebuie pentru a le dà la Turci, vechilii ce voieşte, nevoia de un preot şi un ucenic, ş. a. No. 1241, pag. 1234.

1776, 8 Iulie. Alexandru-Vodă Ipsilanti dă mănăstirii lui Xenofont de la Athos venitul obişnuit. No. 1242, pag. 1235.

1776, 25 August, Bucureşti. Roman, fost egumen de Călniu, către Avramie Patriarhul de Ierusalim, cerând din nou, pentru ostenelile lui, egumenia. No. 1243, pag. 1235.

1776, toamna. Notiță despre corăbiile ce s'au poruncit a se face în Principate. No. 1244, pag. 1237.

1776, toamna. Notiță despre încercarea de a face Domn în Țara-Românească pe Alexandru Callimachi. No. 1245, pag. 1238.

1776, 20 Septembre. Dionisie, egumenul de Răzvan, către Patriarhul Avramie al Ierusalimului, cerând a nu fi trimes la bătrâneţe la Ierusalim. No. 1246, pag. 1238.

1776, 20 Septembre. Călugărul Varnava către Patriarhul de Ierusalim Avramie, despre moartea unui monah adus de el din Ardeal, unde erà Simion, „bătrânul“ lui Varnava. No. 1247, pag. 1239.

1776, 22 Septembre. Gherman, egumen de Văcăreşti, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre antimisele şi cărțile de iertare ce i se tipăresc în țară acestuia No. 1248, pag. 1240.

1776, 28 Septembre. Gherman, egumenul de Văcăreşti, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre egumenul Roman de la Căluiu, hotărârea Domnului de a nu primi pe cel nou de la Sf. Gheorghe, afaceri de bani şi cărțile de iertare. No. 1249, pag. 1241.

1776, 30 Septembre. Arhimandritul Ghedeon către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre refuzul egumenului de la Cetățuia de a da bani, răspunsul celorlalți şi deosebite afaceri. No. 1250, pag. 1244.

1776, 10 Octombre. Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre iertarea de pedeapsă laică a egumenului caterisit de Căluiu, învinuit de omor fără voie, care trebuie să plece însă din țară. No. 1251, pag. 1244.

1776, Novembre. Ghedeon arhimandritul către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre trimiteri de bani, unt, brânză şi zăbava Mitropolitului de Cesareia. No. 1252, pag. 1246.

1776, 14 Novembre. Grigore-Ghica Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre nunta fiicei sale. No. 1253, pag. 1247.

1776, 30 Novembre. Egumenul Gherman de Văcăreşti către Patriarhul Avramie de Ierusalim,

despre refuzul Domnului de a primì pe noul egumen de Sfântu-Gheorghe, neputința de a se lucrà antimisele Ierusalimului, despre protosinghelul de la Dunăre, purtările rele ale egumenilor, cărțile de iertare și antimisele și despre ce s'a făcut cu egumenul Roman de la Căluiu. No. 1254, pag. 1247.

1776, 7 Decembre. Egumenul Gherman de Văcărești către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre antimise și scrisorile de iertare, recomandând și pe negustorul Basa-Dimitrie. No. 1255, pag. 1250.

1776, spre sfârșit. Notiță despre veniturile Țerii-Românești și sarcinile ei față de Poartă. No. 1256, pag. 1250.

1777, 4 Ianuar. Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, cu urări. No. 1257, pag. 1252.

1777, 17 Ianuar. Atanasie, egumen de Barnovschi, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre pagubele întâmplate mănăstirii sale. No. 1258, pag. 1253.

1777, 22 Ianuar. Arhimandritul Ghedeon către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre afaceri de bani, peșcheșuri, legăturile lui cu alți călugări, sosirea Mitropolitului de Cesareia și intenția sa de a merge la Nipru. No. 1259, pag. 1254.

1777, April. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, cu felicitări de Pasti. No. 1260, pag. 1256.

1777, 29 April. Alexandru-Vodă Ipsilanti dă bisericii Sf. Voevozi de pe Marele Canal din Constantinopol 200 de lei pe an. No. 1261, pag. 1256.

1777, 3 Maiu. Egumenul Gherman de Văcărești către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o afacere de Țigani ai Căluiului și drumul său la Ierusalim pentru arhierie. No. 1262, pag. 1257.

1777, 26 Maiu. Egumenul Calinic de Ismail către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre încercarea Mitropolitului de Proilav de a deschide cutiile Sf. Mormânt. No. 1263, pag. 1258.

1777, 5 Iunie. Gherman, egumenul de Văcărești, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre veniturile Sfântului Mormânt. No. 1264, pag. 1259.

1777, 20 (?) Iunie. Atanasie, egumen de Barnovschi, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o pâră contra lui și moșiile din Bucovina ale mănăstirii. No. 1265, pag. 1260.

1777, 11 Iulie. Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o cerere de plecare a Spătarului al doilea, Metaxà. No. 1266, pag. 1263.

1777, 20 Iulie. Grigore Alexandru-Vodă Ghica dă scutire Mănăstirii Doamnei din Botoșani. No. 1267, pag. 1264.

1774, 23 Iulie. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre așezarea unui egumen la Tazlău și veniturile dela Domnie ale Sfântului Mormânt. No. 1268, pag. 1264.

1777. Egumenul Ioasaf de Sfântu-Gheorghe către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre un nepot al său, un recomandat al Patriarhului și afaceri. No. 1269, pag. 1265.

1777, 26 August. Gherman, egumenul de Văcărești, către Patriarhul de Ierusalim, despre cărțile de iertare ce se vor lucrà la București și despre mănăstirea Negoiești. No. 1270, pag. 1266,

1777, 20 Septembre. Egumenul Atanasie de Barnovschi către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre niște pâri contra lui și moșiile din Bucovina ale Sfântului Mormânt. No. 1271, pag. 1268.

1777, 6 Octombre. Notiță despre uciderea lui Grigore-Vodă Ghica. No. 1272, pag. 1269.

1777, 1-iu Novembre. Călugărul Vartolomeiu către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre afaceri din Moscovia, unde a mers arhimandritul Ghedeon, fără „hrisov", la Mitropolitul Platon și Sinod, cu daruri de moaște, despre milele pe nume și casele Sf. Mormânt vândute de scriitor la Nijna. No. 1273, pag. 1269.

1775 și urm. Hrisovul pentru școli și pentru judecăți al lui Alexandru-Vodă Ipsilanti al Țerii-Românești. No. 1274, pag. 1270.

PARTEA A II^A

PARTEA A III-A

DCCLX.

Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre afaceri ale Sfântului Mormânt şi numirile nouă de Domni. 1715, 27 Decembre.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι σεβασμιώτατε πάτερ.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριώτητα προσκυνῶ, καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ, εἰρηνικῇ καταστάσει καὶ εὐτυχίᾳ εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, μετὰ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν καταθυμίων. Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον, ἐξ οὗ τὴν καλήν της ὑγείαν μαθών, ἐχάρην· ἔγνων δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα· ἐμεσολάβησεν ὀλίγη ἄργητα εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποκριθῶ μὲ τὸ νὰ ἐπρόσμενον νὰ λάβω τὸ φερμάνι, ὁποῦ ὑπεσχέθη νὰ πάρῃ ὁ Τζιλιγγιρζαδές, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀκόμι καμία ἔκβασις τοῦ πράγματος δὲν ἔγινε, μόνον ὁλοῦπάσχεται, λέγωντας σήμερον αὔριον νὰ τὸ πάρῃ· καί, ἂν γένῃ, εἶναι πωλλὰ καλλά, καὶ τὸ στέλνομεν εἰς τὴν Μακαριότητά της. Αὐτὸ ὁποῦ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, προβάλλουσα τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος, ἀναβάλλει τὸν καιρὸν διατρίβουσα ἐδῶ κοντά, πολλὰ καλὰ κάμνει. Τὸ φερμάνι ὁποῦ εἶναι νὰ γένῃ διὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν Ῥούμελην, σήμερον ἢ αὔριον πέρνοντές το, τὸ στέλνομεν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις, πέμποντες ἀκόμι μαζὶ μὲ αὐτὸ καὶ τὸν γιασακτζήν, διότι ὁ γενητζαραγασὶ χωρὶς φερμάνι δὲν εὐγένει να στείλῃ γενήτζαρην ἔξω.

Προσέτι, ἐπειδὴ καὶ ἀῤῥήτοις λόγοις τῆς θείας Προνοίας ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης καὶ ἡμέτερος ἀδελφὸς προεβιβάσθη εἰς τὸν Θρόνον τῆς Οὐγροβλαχίας, δὲν ἔλειφα νὰ τὸ εἰδοποιήσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὡς πρὸς ἡμέ-

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, întru Hristos mie părinte prea-venerat.

Fericirii Tale mă închin, şi sărut cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-mă de cel în peşteră născut Hristos Dumnezeu ca să Te ţie în cea mai deplină sănătate, în paşnică stare şi fericire ani mulţi şi pe deplin fericiţi, împreună şi cu toate celelalte dorite. Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale am primit-o, din care aflând de buna-Ţi sănătate, m'am bucurat; am cunoscut şi cele scrise înlăuntru; a fost la mijloc puţină zăbavă în a-Ţi răspunde pentru că aşteptam să capăt firmanul pe care a făgăduit să-l dobândească Cilingâr-zadè, de la care nu s'a făcut nicio ieşire a lucrului, numai ce făgăduieşte spuind că azimâne îl iea; şi, de ar fi aşà, e foarte bine, şi-l trimetem Fericirii Tale. Că Fericirea Ta, pricinuind receala şi asprimea iernii, zăboveşti petrecând aici aproape, foarte bine faci. Firmanul ce e să se facă pentru ca să mergi în Rumelia, azi ori mâne căpătându-l, îl trimetem chiar în zilele acelea, trimeţând încă cu el şi pe iasaegìu, pentru că Ienicer-Aga fără firman nu scoate să trimeată ienicer afară.

Pe lângă aceasta, de oare ce şi prin tainicele socoteli ale Proniei dumnezeieşti, prea-înălţatul Domn şi al nostru frate s'a numit în Scaunul Ungrovlahiei, n'am lipsit a face cunoscut aceasta Fericirii Tale ca

τεραν ἐν Χριστῷ πατέρα, καὶ νὰ τῆς δώσω ἀφορμὴν νὰ συγχαίρεται μὲ τοῦ λόγου μας εἰς τὸν προβιβασμὸν τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου· εἰς δὲ τὸν Θρόνον τῆς Μολδαβίας προεβιβάσθη Μιχάλ-Βόδας. Τοῦτο πολλὰ τὸ ἐχάρημεν, μακαριώτατε δέσποτα, διότι ὁ Μιχάλ-Βόδας εἰρηνεύει, καὶ περνοῦμεν ἡσύχως, ἔτι φαίνεται νὰ ἔχῃ ἀγάπην πρὸς ἡμᾶς καὶ νὰ φυλάττεται μεταξὺ μας φιλία· διὰ τὸ ὁποῖον ἄμετρον χαρὰν ἐλάβομεν, καὶ θαρῶ μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ νὰ περάσωμεν καλά. Ἡ μετάθεσις τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου μὲ τὸ νὰ ἐσυνέβη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, ἐλάβομεν διπλὴν τὴν χαράν. Ἂς ἔχομεν δὲ πάλιν τὴν τιμὴν τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων, ὁ δὲ παναγαθος Θεὸς νὰ ἀξιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἑορτάσῃ τὰς παρούσας ἑορτασίμους τῶν ἡμερῶν μετὰ δόξης καὶ εὐθυμίας, εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1716[1], Δεκεμβρίου 27.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

unui părinte al nostru întru Hristos, şi să-Ţi dau prilej să Te bucuri cu noi pentru înaintarea prea-înălţatului Domn; iar în Scaunul Moldovei s'a ridicat Mihai-Vodă. De aceasta mult ne-am bucurat, prea-fericite stăpâne, pentru că Mihai-Vodă e om de pace, şi o ducem liniştit, ba chiar se pare să aibă dragoste către noi şi să se păzească între noi prietenie; pentru care am avut nemăsurată bucurie, şi am încredere cu mila lui Dumnezeu să o ducem bine. Mutarea prea-înălţatului Domn întâmplându-se în ziua Naşterii Domnului, am simţit o îndoită bucurie. Să avem iarăş cinstea sfinţitelor Tale scrisori, iar prea-bunul Dumnezeu să învrednicească pe Fericirea Ta a serbà aceste zile de serbători cu slavă şi bucurie, întru ani foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1716, Dechemvrie în 27.

Al Fericirii Tale la porunceă:

Ioan Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXI.

1716. **Învoire patriarhală de căsătorie privitoare la Cantacuzino din Erissos.**

Ἀδήλου Πατριάρχου συνοικεσίου συγχώρησις εἰς ἕκτον βαθμὸν ἐξ αἵματος εἰς χωρίον Ἐρισσόν.

Τοῦ Ἀποστόλου διδάσκοντος: πάντα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας γενέσθω, ἀπαραιτήτως ὀφείλεται ταῖς σοφοῖς τῶν Ἐκκλησιῶν οἰκονόμοις καὶ ἐγρηγόρως προσλιπαροῦσι τῇ προστασίᾳ αὐτῶν μήδεσθαι μὲν τῆς σωτηρίας τῶν ποιμαινομένων ἑκάστου χριστιανῶν, διαφόρως δὲ ἐξαρτύειν αὐτὴν ὅπως ἂν ὁ καιρὸς ἀπαιτῇ καὶ τὰ πράγματα· τὴν γὰρ κανονικὴν ἀκρίβειαν ἀπαράτρεπτον φυλάττειν διόλου χρεὼν ἐν ταῖς περὶ εὐσεβείας καὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως θεοφρόνως τοῖς ἱεροῖς πατράσι δογματισθεῖσι, ἐφ' ὧν καὶ μικρὰ μεταποιήσις λυμαίνεται τῷ παντί, καὶ Θεὸς τὸ κινδυνευόμενον· ἔνθα δὴ πολλαῖς πολλάκις τῆς Ἐκκλησίας προστάταις οἰκονομίαι τινὲς ἐξεύρηνται, οὔτε τὸ ὑγιὲς τῆς πίστεως διαφθείρουσαι, καὶ τὴν ἀναγκαίως ἀπαιτουμένην θεραπείαν τοῦ πράγματος παρεχόμεναι· ἐπὶ τούτων δηλονότι, οὐ πάντῃ ἀπεμφαῖνόν ἐστι συγκαταβαίνειν, ὡς εἰκός, ἐνίοτε ταῖς τῶν καμνόντων αἰτήσεσι, καὶ φιλανθρώπως τούτοις ἐπάγειν τὴν θεραπείαν τῆς πνευματικῆς ἁρμονίας, μικρὸν τὰς χορδὰς ὑποχαλάσαντες, ὅπως μὴ ῥῆξις τοῦ ἑνὸς τῆς Ἐκκλησίας σώματος γένηται. Ταῦτά τοι εἴρηται τῷ ἱεροφάλτῃ, οἰκονομεῖν τοὺς λόγους ἐν κρίσει. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν ὅτι ὁ Γεωργάκης, συνεργείᾳ τοῦ μισκάλου καὶ πονηροῦ δαίμονος, εἰς τὸν ἀπαράιτητον καὶ βίαιον δεσμὸν κατηνέχθη τοῦ ἔρωτος μετὰ τῆς Καντακουζηνῆς, καὶ ταῖς ἀφύκταις ἄρκυσιν αὐτοῦ περιεπάρη ἀνθρώπινόν τε πάθος πεπαγθώς, προηγησαμένης αὐταῖς, διὰ συνεχοῦς ἐπιβλέψεως, ὁμιλίας καὶ ἐντεύξεως, ἥτις Καντακουζηνὴ εὑρέθη συγγένειαν ἔχουσα μετ' αὐτοῦ, ἕκτου βαθμοῦ ἐξ αἵματος· τὴν γὰρ ἀδελφὴν αὐτῆς Περμαθοῦλαν ἔφθη λαβεῖν εἰς γυναῖκα ὁ Μανωλάκης, πρῶτος ἐξάδελφος ὢν τοῦ Γεωργάκη, ἀλλ' αὐτός, τὴν

[1] De sigur *1715*.

προηγησάμενην δι' ἔρωτος σφοδρὰν καὶ ἀπαραίτητον προβαλλόμενος ἀνάγκην, ἀδύνατον εἶναι, ἔλεγε, διαζευχθῆναι ἀπ' αὐτῆς, οὐδ' ἂν εἰ ἤδει παθεῖν τὰ ἔσχατα, κἂν ἀποτύχῃ ἀδείας ἐκκλησιαστικῆς κινδυνεύειν αὐτὸν συνοικῆσαι ταύτῃ κατὰ τρόπον ἀλλότριον, καὶ γενέσθαι μεῖζον τὸ πτῶμα καὶ τὸ κίνδυνον χαλεπώτερον. Διό, προσδραμὼν τῷ ἐλέει τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, μεθ' ὑπερβαλλούσης παρακλήσεως καὶ θερμῆς ἱκεσίας, ἐδέετο συμπαθείας τυχεῖν ἐκκλησιαστικῆς, ὥστε μὴ κωλυθῆναι τὸν γάμον αὐτόν, τοσούτου αὐτοῖς ἐπηρτημένου κινδύνου ἀπὸ τῆς διαστάσεως. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς, οὕτω καμφθέντες, διὰ τὴν τοιαύτην περίστασιν οὐκ ἠγησάμεθα παραλιπεῖν αὐτὸν ἀπρονόητον, ἀποβλέποντες καὶ πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν τῆς Ἐκκλησίας προστάτας, εἰς οἰκονομίαν μᾶλλον τραπέντας ἐν τοῖς τοιούτοις, ἅτε φροντίζοντας τοῦ ἀνακτᾶσθαι τὰ καταπεσεῖν κινδυνεύοντα, ἵνα μὴ παραιτούμενοι λάθοιεν ζημιώσαντες εἰς τὰ καίρια· δύο γὰρ κακῶν προκειμένων αἱρετέον τὸ μετριώτερον. Ταῦτα τοι εἴρηται τῷ ἱεροψάλτῃ, οἰκονομεῖν τοὺς λόγους ἐν κρίσει· πολλάκις γὰρ συγχωρεῖν ἀνάγκη τὰ μετριώτερα, ὅπως μὴ προκόψωσιν εἰς τὰ χείρονα καὶ ἰατρεῦσαι πειρώμενοι μείζονα τὴν πληγὴν καὶ ἀνίατον τοῦ λοιποῦ ἐργασώμεθα. Κατὰ ταῦτα τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, λόγοις οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως χρώμενοι, συνεχωρήσαμεν γενέσθαι τὸ τοιοῦτο συνοικέσιον· καὶ δή, γράφοντες τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι τοῦ παναγίου Πνεύματος, ἀποφαινόμεθα ἵνα συντελεσθῇ ἀκωλύτως τὸ τοιοῦτο συνοικέσιον, καὶ ἔχῃ ἄδειαν ὁ ῥηθεὶς Γεωργάκης λαβεῖν εἰς γυναῖκα αὐτοῦ τὴν Καντακουζηνήν, καὶ στεφανωθῆναι ἐκείνην ἐκκλησιαστικῶς, καὶ εἴῃ ὁ γάμος αὐτῶν εὐλογημένος παρὰ Θεοῦ, καὶ ἀκαταιτίατος, καὶ ὑπὸ μηδενὸς ἀντιλεγόμενος, ἢ μωμοσκοπούμενος. Τὴν τοιαύτην δὲ ἄδειαν τοῖς ῥηθεῖσι προσώποις μόνοις ἰδίως συνεχωρήσαμεν κατ' οἰκονομίαν διὰ τὴν ἐνοῦσαν περίστασιν, οὐ μὴν δὲ καὶ ἄλλοις τισὶ παρομοίοις παραχωροῦμεν τῆς τοιαύτης ἀδείας. Οὕτω γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως.

(Ghedeon, Κανονικαὶ διατάξεις, I, pp. 155-7.)

DCCLXII.

Kritias către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, despre „proiectul său de azil", cu salutări către Nicolae-Vodă Mavrocordat. De la 1716.

Ἐπιστολὴ τοῦ πατρός μου πρὸς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, ζητήσαντα παρὰ τῆς αὐτοῦ Σοφολογιότητος τὸ ὄπιστεν περὶ ἀσυλίας σχέδιον.

Ἀγκαλὰ πρὸ ἡμερῶν ἱκανῶν ἠξιώθην νὰ δῶ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος γεγραμμένον οὐ πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ πρὸς τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον γραμματικὸν διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἐδέχθην μετ' ὅσης εὐλαβείας τὰς θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, σὺν ταύταις δὲ καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῆς πρόσταγμα περὶ τοῦ σχεδίου, πλὴν ἔκτοτε, μέχρι τοῦ νῦν σιωπηθέντος τοῦ πράγματος, ἐπειδὴ καὶ οὔτε δευτέρα προσταγὴ ἦλθε τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς ἀναζήτησιν τοῦ αὐτοῦ σχεδίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐσυμπέρανεν ἡ Ἁγιότης του ὅτι νὰ ἔπαυσε πλέον καὶ ἡ χρεία αὐτοῦ, οὔτε ὁ κὺρ Ἀλέξανδρος ἐδυνήθη νὰ κάμῃ τὴν ἀνάμνησιν, ἀπὸ τὰς πολλὰς περιστάσεις καὶ ἐναγλήσεις ὁποῦ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἀκολούθησαν, καὶ ἐγὼ δραίως ἀσχολούμενος εἰς τὰς κατημερινὰς καὶ ἀπαραιτήτους ὑπουργίας, αἱ ὁποῖαι δὲν λανθάνουσι καὶ τὴν Ὑμετέραν σεβάσμιον Μακαριότητα, συνεπεράνθη ὁ καιρὸς ἕως τοῦδε, ὑπ' ἀγνοίας μᾶλλον καὶ λήθης ἀκουσίου, ἢ ἀπὸ ῥαθυμίας· τώρα δέ, καμνωντάς μου ἀνάμνησιν ὁ κὺρ Ἀλέξανδρος, ἐλυπήθην μὲν καιρίως διὰ τὸ ἀπούσιον τοῦτο ἁμάρτημα ὁποῦ ἐφάνην ὀκνηρὸς καὶ νωθρὸς εἰς τὸ θεῖον της πρόσταγμα, ἐπεβαλόμην δὲ κατὰ τάχος τῷ πράγματι. Καὶ ἰδοὺ ὁποῦ τὸ στέλλω σχέδιον, ὡς ἀληθῶς ἀτελές, καὶ ἐξ ἀτελοῦς διανοίας ἤθελα τολμήσει νὰ προφασισθῶ τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ, τὰς πολλὰς ἀσχολίας, τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν καὶ τὰ συνήθη τῆς καταῤῥοῆς πάθη, ὁποῦ, εἴπερ ποτε, καὶ νῦν ἐνοχλοῦσι μοι, διὰ νὰ συγκαλύψω ὡς ὑπὸ παραπετάσμασί τισι τὰ ἐν τῷ συγγράμματι σφάλματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται ἀπολογίαι δὲν ἰσχύουσι πρὸς τὴν πάνσοφον αὐτῆς κορυφήν, μὲ τὸ νὰ γινώσκῃ καλῶς τὰ κατ' ἐμέ, ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, ὅτι ἡ ἀμαθία καὶ ἡ τοῦ λόγου πενία καὶ ἡ φυσικὴ

ἀνεπιτηδειότης ἐνεπόδισαν καὶ δὲν ἀφῆκαν νὰ γένῃ καθὼς ἔπρεπε καὶ καθὼς τὸ ἐζήτει καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης. Δέομαι λοιπὸν ἱκετικῶς τῆς πατρικῆς της φιλοστοργίας, καὶ διὰ τὸν παραβραδύντα καιρὸν κατὰ λήθην, καὶ ἄγνοιαν, καὶ διὰ τὸ ἄτεχνον καὶ ἄκομψον τοῦ σχεδίου, νὰ μὲ ἀξιώσῃ συγγνώμης· τὸ μὲν ὡς ἀκούσιον, τὸ δέ, διότι ἐπρόκρινα νὰ φανῶ εὐπειθὴς εἰς τὸ θεῖόν της πρόσταγμα μὲ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀμαθίας μου, παρὰ νὰ δείξω ἀπείθειαν, ἀποφεύγων τὴν μέμψιν. Ἂς τὸ δεχθῇ, παρακαλῶ, ὡσὰν μίαν πρόχειρον ὕλην, ἀγκαλὰ καὶ ἄκοσμον, καὶ χωρὶς διάθεσιν εἰς μερικὰ συντείνοντα εἰς τὸν σκοπόν της· τὴν ὁποίαν καὶ ἂς καθαρίσῃ, καὶ ἂς ἐπικοσμήσῃ μὲ τὴν ἄκραν της σύνεσιν, καὶ ἂς τὴν μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ἐπιβάλλουσαν χρείαν· ἐμοὶ δὲ τῷ ἐλαχίστῳ αὐτῆς δούλῳ ἂς ἀντιπέμψῃ τὰς ἁγίας της εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Mè τὸ νὰ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ εὑρίσκηται κατὰ τὸ παρὸν ἡ Ὑμετέρα σεβάσμιος Μακαριότης ἐν Βλαχίᾳ, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν αὐτοπρόσωπον ἀναστροφὴν καὶ ὁμιλίαν τοῦ ὑψηλοτάτου, εὐσεβεστάτου καὶ σοφωτάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας, κυρίου κυρίου Νικολάου Βοεβόνδα, ἐτόλμησα νὰ προσφέρω τῇ αὐτοῦ θεοσεβεστάτῃ Ὑψηλότητι τὴν δουλικήν μου προσκύνησιν μὲ τὸ παρὸν εὐτελές μου γράμμα, ἐλπίζωντας τὴν ἐμὴν ἀναξιότητα καὶ εὐτέλειαν νὰ συστήσῃ ἡ πατρικὴ καὶ χριστομίμητος φιλανθρωπία.

Pentru că a dat Dumnezeu şi Te afli acuma Fericirea Ta venerabilă în Ţara-Românească, şi ai frecventarea şi tovărăşia prea-înălţatului, prea-cucernicului şi prea-învăţatului Domn şi stăpânitor al Ungrovlahiei, domnul domn Nicolae Voevod, am îndrăznit să ofer Înălţimii Sale de Dumnezeu iubitoare închinarea mea de rob, cu această simplă a mea scrisoare, nădăjduind că părinteasca şi de Hristos următoarea lui iubire de oameni va sprijini nevrednicia şi simplicitatea mea.

Αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησάν μοι ἀρωγοὶ διὰ βίου παντός.

(Bibl. Au. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXIII.

1716, 1 Ianuar. **Mihai-Vodă Racoviţă, Domn al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Moldova şi dificultăţile ce întâmpină.**

Μιχαὴλ Ρακοβίτζας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν θεοπρόβλητον αὐτῆς Μακαριότητα κατὰ τὸ εἰκὸς προσκυνοῦντες, τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἵνα περιέπῃ[1] αὐτὴν διὰ παντὸς ὑγιαίνουσαν μετ' εὐτυχίας, μακροβιότητός τε καὶ εὐφροσύνης σωτηριωδῶς.

Τὸ πανσεβάσμιον γράμμα τὴν ἀσμένως ἐλάβαμεν, δεξάμενοι τὰς δαψιλεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας της, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν φυλακτήριον ἐν βίῳ παντί. Τὴν ἐφετὴν ἡμῖν ἀγαθὴν ὑγιείαν της ἀναμαθόντες, ἐδοξάσαμεν μεγάλως

Mihai Racoviţă lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-învăţate Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, părinte prea-venerat, Fericirii Tale de Dumnezeu ocrotite închinându-ne după cuviinţă, sărutăm cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de cel în Treime închinat Domnul Dumnezeu să Te ţie întru toate sănătos cu fericire, întru viaţă îndelungată şi cu bucurie, sănătos.

Prea-cucernica-Ţi scrisoare bucuros am luat-o, primind bogatele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, care să ni fie de pază în toată viaţa. Aflând cea dorită nouă bună sănătate a Ta, am slăvit mult pe Domnul;

[1] In Legrand: διέπῃ.

τὸν Κύριον· τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τῆς τὴν χαρίζῃ ὁ παντάγαθος Θεὸς συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπον.

Εὐχαριστοῦμεν[1] τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὁποῦ ἔγραψε καὶ συγχαίρει διὰ τὴν νέαν ἡμῶν Αὐθεντίαν ταύτην, περὶ οὗ, καθὼς ὁρίζει, γινώσκομεν χωρὶς τινος ἀμφιβολίας καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐχάρη ἡ αὐτῆς[2] Μακαριότης, ὡς καλοθελήτης πνευματικὸς ἡμῶν πατὴρ καὶ ἐραστὴς τῆς εὐτυχίας μας. Τὸ πῶς δὲ καὶ ἡμεῖς ἀξιοπρεπῶς τὴν εὐλαβοῦμεθα καὶ τὴν ἀγαποῦμεν, ὡς ἀγάπης ἄξιον, εἴμεθα πεπληροφορημένοι πῶς τὸ γινώσκει ἀδιστάκτως.

Μὰς ἔτυχε λοιπὸν πάλιν ὁ κλῆρος εἰς τὴν Αὐθεντίαν τῆς Μολδοβλαχίας, διότι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο τῆς θείας Προνοίας· τῆς ὁποίας τζάρας ἡ κατάστασις καὶ ἡ ἀδυναμία εἶναι γνωστὴ εἰς τὴν Μακαριότητά της, καὶ δυσκόλως φαίνεται νὰ γένῃ ἡ κυβέρνησις τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἐπικειμένων ἡμῖν βαρέων· μόνον ἡ ἐξ ὕψους θεία δύναμις, εἰς ἣν ἐλπίζομεν, νὰ μὰς ἀξιώσῃ δι' εὐχῶν τῆς Σῆς Μακαριότητος, εἰς τὰς εὐημερημένας ἡμέρας τῶν πολυχρονημένων αὐθεντῶν μας ἐξουσιαστῶν, νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ κάμωμεν πᾶσαν εὐάρεστον κυβέρνησιν. Ἡ δυνατὴ δὲ ἡμῶν βοήθεια πρὸς τὸν ἅγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον καὶ πρὸς τὰ εἰς τὴν τζάραν μας ἱερὰ καὶ σεβάσμια αὐτοῦ μοναστήρια δὲν θέλει λείψῃ, καθὼς καὶ δὲν ἔλειψεν εἰς τὰς προτέρας ἡμῶν Αὐθεντίας.

Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρόν, καὶ τὴν παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν τὰς ἁγίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας της καὶ τὴν μνήμην μας νὰ ἔχῃ εἰς τὰς πρὸς Θεὸν εὐκροσδέκτους αὐτῆς ἱερὰς τελετάς· αὐτὸς δὲ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς διατηροίη αὐτὴν ἐρρωμένην, πανευφρόσυνον, ἀνωτέραν πάσης ἐπηρείας, εἰς ἔτη πανευτυχῆ καὶ πάμπολλα.

Γράφις', Ἰανουαρίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας Θεοπροβλήτου Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς[3].

pe care şi de acum să Ţi-o dea prea-bunul Dumnezeu statornică şi neîntreruptă.

Mulţămim Fericirii Tale că ai scris şi ne-ai heretisit pentru această nouă Domnie a noastră, pentru care, precum spui, ştim fără îndoială şi suntem siguri că Te-ai bucurat Fericirea Ta, ca un binevoitor părinte al nostru sufletesc şi doritor de fericirea noastră. Iar cum că şi noi după cuviinţă avem faţă de Tine evlavie şi Te iubim, ca pe unul care eşti vrednic de iubire, suntem înştiinţaţi că o ştii fără doar şi poate.

Ci mi-a venit iar rândul la Domnia Moldovei, căci aşà a fost buna socotinţă a Proniei dumnezeeşti; a cării ţeri stare şi neputinţă sunt cunoscute Fericirii Tale, şi se pare a fi grea cârmuirea celor de nevoie şi a greutăţilor ce apasă asupra noastră; numai cea de sus putere dumnezeiască, în care nădăjduim, să ne învrednicească prin rugăciunile Fericirii Tale, în fericitele zile ale stăpânilor noştri, cari să trăiască întru mulţi ani, ca să putem face toată plăcuta cârmuire. Iar ajutorul nostru după putinţă către Sfântul şi de viaţă primitorul Mormânt şi către sfintele şi respectatele lui mănăstiri care se află în ţara noastră, nu va lipsì, cum n'a lipsit nici la cele de mai înainte ale noastre Domnii.

Acestea deocamdată, şi Te rugăm să avem sfintele rugăciuni şi binecuvântări ale Tale, şi pomenirea noastră s'o ai în cele la Dumnezeu bine primite slujbe ale Tale; iar Dumnezeul tuturora să Te ţie în sănătate, în toată bucuria, mai presus de toată uneltirea, întru ani pe deplin fericiţi şi cât de mulţi.

1716, Ianuarie în 9.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu cerotite fiu sufletesc şi la poruncì:

Io Mihai Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 149-50, nº 186; cu prescurtări.

[1] *Ibid.*: εὐχαριστῶ.

[2] *Ibid.*: αὐτοῦ.

[3] În Legrand, iscălitură greacă şi data de: 4

DCCLXIV.

1716, 13 Ianuar. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Țara-Românească.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαρίοτητα προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἐυλαβῶς ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀδιασείστῳ ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μας εἶναι νὰ προσκυνήσωμεν κατὰ τὸ ὀϕειλόν μας χρέος τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ φανερώσωμεν αὐτῇ ὅτι, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ παναγάθου Θεοῦ, διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, ἡ κραταιὰ Βασιλεία μὰς ἠλέησε τὴν Αὐθεντείαν Οὐγγροβλαχίας· ὁ ἀῤῥήτος Λόγος τὸ τοιοῦτον οἰκονομήσας, Θεός, νὰ πολυετῇ τὸν κραταιότατον ἡμῶν Βασιλέα καὶ τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον, τοὺς πολυχρονίους μας αὐθέντας, καὶ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ ἡμὰς εἰς ἀγαθὴν κυβέρνησιν. Παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὰς χαροποιῇ συχνὰ μὲ τὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα ὑηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐϕετωτάτης ὑγείας της. Ἡ ἡμετέρα φιλτάτη Δάμνα, μετὰ τῶν τέκνων μας, προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ τὴν ἱερὰν της δεξιὰν ἀσπάζονται. Οἱ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἶησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαι της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

1716, Ἰανουαρίου 13.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς;

Ἰω Νικόλαος Βοεβόδας.

Preafericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al Sfintei cetăţi Ierusalimului, şi a toată Palestina, întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să Te păzească în preasfinţitul Tău Scaun apostolic în pace şi sănătate netulburată şi în neîntreruptă mulţămire, întru ani îndelungaţi.

Pricina acestei scrisori a noastre este să ne închinăm după fiasca noastră datorie Fericirii Tale şi să-Ţi arătăm că, din mila prea-bunului Dumnezeu, prin rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu, puternica Împărăţie ne-a miluit cu Domnia Ungrovlahiei; negrăitul Cuvânt care a orânduit acestea, Dumnezeu, să ţie întru mulţi ani pe prea-puternicul nostru Împărat şi pe prea-înălţatul Vizir, pe domnii noştri cari să trăiască întru mulţi ani, şi să ne împuternicească şi pe noi pentru buna cârmuire. Ne rugăm de Fericirea Ta să ne bucuri des cu sfintele-Ţi scrisori vădind buna şi prea-dorita nouă sănătate a Ta. Prea-iubita noastră Doamnă, cu copiii noştri, se închină Fericirii Tale, şi-Ţi sărută sfinţita dreaptă. Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

1716, Ianuarie în 13.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon).

DCCLXV.

1716, 14 Ianuar. „Spandoni Scarlat" către Patriarhul Hrisant Notara, despre catastrofa lui Ştefan-Vodă Cantacuzino.

Ἐπιστολὴ Σπαντωνῆ Σκαρλάτου πρὸς Χρύσανθον, περὶ τῆς παύσεως, ὡς ἔστιν εἰκάσαι, τοῦ Στεϕὰν-Βόδα Καντακουζηνοῦ τῆς Βλαχίας.

Serisoarea lui Spandoni Scarlat către Hrisant, despre mazilirea — cum se pare — a lui Ştefan-Vodă Cantacuzino al Ţerii-Româneşti.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν μετ' εὐλαβείας κατασπάζομαι, καὶ δέομαι τοῦ ἐνΤριάδι ὑμνουμένου Θεοῦ ἵνα διατηρείῃ αὐτὴν ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον, ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ καὶ ἀποστολικῷ αὐτῆς Θρόνῳ εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους, μετὰ πάσης εὐημερίας καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως. Τὸ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα προσκυνητῶς ἀσπασάμενος ἔλαβον, καί, ἐξ αὐτοῦ μαθὼν καὶ πληροφορηθεὶς τὴν ἐφετωτάτην μοι αὐτῆς ὑγείαν, ὕμνους εὐχαριστηρίους ἀνέπεμψα τῷ διατηροῦντι ἁγίῳ Θεῷ· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς σημειωθέντα, ἐν οἷς ὡς κοινὸς πατὴρ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης παραμυθεῖ καὶ παρηγορεῖ ἡμᾶς διὰ τὴν ἀπροσδόκητον συμφορὰν τῆς Ἐκλαμπρότητός του. Καθὼς τὸ σημεῖοι καὶ ἡ Ὑμετέρα προσκυνητὴ Μακαριότης, ἔγινε μεγαλωτάτη ζημία καὶ ἄκρα δυστυχία εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς δι' εὐχῶν τῆς ἁγίων νὰ μᾶς κυβερνήσῃ καὶ νὰ μᾶς παρηγορήσῃ μὲ τὸν τρόπον ὁποῦ οἶδεν ἡδεῖα τοῦ Προνοία. Πλὴν ὑπερευχαριστῶ τῇ ὑμετέρᾳ πατρικῇ ἀγάπῃ, ὁποῦ τῶρα, εἰς αὐτὴν τὴν μεγαλωτάτην μας συμφορὰν, ἕνα καὶ μόνον εἴδομεν, καὶ παρηγορητήν, καὶ φίλον, καὶ συγγενῆ, καὶ πατέρα, τὴν Μακαριότητά σας· καὶ ἂς εἶναι πολύχρονος. Ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τὴν μακροημερεύῃ, εἰς πολλῶν ὠφέλειαν καὶ εἰς παρηγορίαν καὶ περίθαλψιν ἡμῶν, τῶν ταπεινῶν αὐτῆς δούλων. Ἡ σύζυγός μου, ἡ δούλη της, καὶ ἡ ἀδελφαὶς της, ὁμοίως καὶ ἡ ἀδελφή μου, μετὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῆς, πανευλαβῶς τὴν προσκυνοῦν καὶ ταπεινοφρόνως κατασπάζονται τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν· ἧς τὰ ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ εἴησαν παρὰ Θεοῦ, αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

,αφις', Ἰανουαρίου ιδ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ταπεινὸς υἱὸς ἐν Χριστῷ.

Σπαντωνῆς Σπαρλάτου.[1]

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne doamne Hrisante, întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu supunere mă închin şi sfinţita şi venerata-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut, şi mă rog de cel în Treime slăvit Dumnezeu să Te păzească fără boli, bucuros, sănătos, întru ani îndelungaţi, în preasfinţitul Tău Scaun patriarhicesc şi apostolesc în curs de ani mulţi, cu toată fericirea şi buna stare. Sfinţita şi venerata-Ţi scrisoare cu închinăciune sărutând-o o am luat, şi, din ea aflând şi fiind înştiinţat de prea-dorita mie sănătate a Ta, am înălţat cântări de mulţămire lui Dumnezeu sfântul care Te păstrează; am aflat şi cele însemnate pe rând, prin care ca un părinte de obşte Reverenţa Ta ne mângâie pentru neaşteptata nenorocire a Luminăţiei Sale. Precum o spui şi Fericirea Ta vrednică de închinare, a fost foarte mare pedeapsă şi cea mai strâşnică nenorocire pentru toţi oamenii; numai Sfântul Dumnezeu prin rugăciunile-Ţi sfinte să ne chiverniséască şi să ne mântuie în chipul ce-l ştie Pronia Lui cea dulce. Dar foarte mulţămesc părinteştii Tale iubiri, că acum, la această prea-mare a noastră nenorocire, pe unul şi singur îl ştim, şi mângâietor, şi prieten, şi rudă, şi părinte, pe Fericirea Ta; şi să trăieşti întru mulţi ani. Prea-bunul Dumnezeu să-Ţi dea zile multe, pentru al multora folos şi pentru parigoria şi mângâierea noastră, a robilor tăi smeriţi. Soţia mea, roaba Ta, şi surorile ei, asemenea şi soră-mea, cu boierul ei, cu toată evlavia Ţi se închină şi în cuget smerit Îţi sărută sfinţita dreaptă; ai căruia ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni cu noi.

1716, Ianuarie 14.

Al Fericirii Tale smerit fiu întru Hristos:

Spandoni al lui Scarlat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

[1] Un pseudonim, se pare.

DCCLXVI.

1716, 14 Ianuar. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre suirea pe tron a lui Nicolae-Vodă ca Domn muntean şi chemarea la Poartă a lui Ştefan Cantacuzino.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νόταρᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι σεβασμιώτατε πάτερ, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, ἐρόμενος τοῦ παντεδυνάμου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον καὶ διὰ τὴν ὑγιείαν της ἐχάρην· ἔγνων δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα. Συγχαίρεται ἡ Μακαριότης αὐτῆς εἰς τὸν θεῖῳ ἐλέει προβιβασμὸν τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ· εἰς τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι χαίρεται καὶ ἀγαπᾷ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ὁσπιτίου μας, φερόμενος πρὸς ἡμᾶς δίκην πατρὸς φιλοστόργου, καὶ εὐχαριστῶ τὴν Μακαριότητά της.

Ὡς ὁρίζει, ἀνέγνων καὶ τὰ ἐν τῷ πιτακίῳ, δὶς καὶ τρίς, ἐκατάλαβα καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα· ἐσυμβουλεύθηκα καὶ μὲ τὸν Ἐσὰδ-Ἐφέντην, καὶ ηὕρομεν τώρα ν' ἀποδημήσῃ εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥούμελης, καὶ νὰ διατρίψῃ εἰς τὰ ἐκεῖσε πεντέξι μῆνες, καὶ μετέπειτα ἐκεῖθεν νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν, διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα· καί, ἂν ὁρίσῃ, πηγαίνει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ· εἰ δὲ ἀργοπορεῖ ἱκανὸν καιρὸν καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ἂν πηγαίνῃ εἰς τὸν Μωρέαν, ὕστερον μὲ δυσκολίαν ἐβγαίνει ἀπὸ ἐκεῖ· μόνον, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ἂς διατρίψῃ ἱκανὸν καιρὸν εἰς τὴν Ῥούμελιν, καὶ ἐκεῖθεν μισεύγει εἰς τὴν Ἀνατολὴν διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. Τὸ φερμάνι διὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν Ῥούμελην ἔγινεν πρὸ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ἀνθρώπου της, κὺρ Ἀνανίου· δὲν ἐστάλθη ὅμως μὲ τὸ νὰ ἔχομεν φροντίδα νὰ γένῃ προμήθεια διὰ τὸν γιασακτζὴν καὶ ἔτζι νὰ σταλθῇ μαζί. Τώρα δὲ ἰδού, ποῦ στέλνομεν τὸ ῥηθὲν φερμάνι, στέλνεται ἀκόμη καὶ ὁ γενίτζαρης. Ὁ Τζιλιγγαρζαδὲς οὔτε ἔκαμε κἀνένα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ τὴν ἔταξεν, οὔτε εἶναι ἐλπὶς διὰ νὰ γίνῃ ἐκ μέρους του τίποτες· ἐπειδὴ καὶ δὲν φαίνεται κἀνένα σημάδι νὰ κατορθωθῇ τίποτες ἀπὸ λόγου του· αὐτὸς εἶναι καθὼς τῆς τὸ προεῖπον.

Διὰ τὸν Στεφὰν-Βόδα τί ἔγινεν, ἀκόμη δὲν ἔχομεν κἀμμίαν εἴδησιν· τὸ φερμάνι ὅμως

Ioan Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, întru Hristos mie părinte prea-venerat, mă închin Fericirii Tale şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te ţie fără boli, nevătămat, fără năcaz, sănătos, întru mulţi ani şi neîmpărtăşit de vre-un rău.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale am primit-o şi pentru sănătatea-Ţi m'am bucurat; am aflat şi cele scrise pe rând. Te bucuri cu mine Fericirea Ta pentru înaintarea din mila lui Dumnezeu a fratelui nostru; întru aceasta nu mă îndoiesc că Te bucuri şi-Ţi place de fericirea Casei noastre, fiind faţă de noi ca un părinte cu dragoste, şi mulţămesc Fericirii Tale.

Cum porunceşti, am cetit şi cele din pitac, de două şi de trei ori, am înţeles şi cele însemnate în el; m'am sfătuit şi cu Esad-Efendi, şi am aflat că acum va plecà în părţile Rumeliei şi va petrece pe acolo cinci, şase luni, şi apoi de acolo va plecà în Răsărit, pentru Ierusalim; şi, dacă poftеşti, meargă la Ierusalim; iar dacă zăboveşte destulă vreme şi în părţile Răsăritului, de ar merge în Moreia, apoi cu greu iese de acolo; numai, cum am zis mai sus, de ar petrece destulă vreme în Rumelia, şi de acolo trece la Răsărit pentru Ierusalim. Firmanul ca să meargă în Rumelia s'a făcut înainte de venirea omului Tău, chir Anania; ci nu s'a trimes pentru că aveam de gând a se face îngrijire prin iasaegiu şi astfel să se trimeată împreună. Ci acuma iată, unde trimetem acest firman, se trimete şi Ienicerul. Cilingar-zadè nici n'a făcut cevà din cele ce i-ai orânduit, nici nu e nădejde a se face din partea lui cevà; căci nici nu se arată vre-un semn să se îndrepte cevà din parte-i; el e aşà cum Ţi-am spus de la început.

Pentru Ştefan-Vodă ce s'a întâmplat, încă n'avem nicio ştire; ci firmanul ce

ὁποῦ ἐστάλθη ἔγραφεν αὐτὸς μόνος νὰ ἔλθῃ· διὰ τὸν πατέρα του δὲν ἔγραφε τίποτες· καί, κατόπι, τὸ τί θέλει κολουθήσῃ, δὲν τὸ ἠξεύρομεν· ὅ τι ὅμως καὶ ἂν συνέβῃ, θέλομεν τὸ δηλοποιήσῃ εἰς τὴν Μακαριότητά της. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριάτητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1716, Ἰανουαρίου 14.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

s'a trimes scrie numai să vie el singur; pentru tatăl său nu scriă nimic, şi, apoi, ce va urmà, nu ştim: ci, orice s'ar întâmplà, vom da de ştire Fericirii Tale. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu preamulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale la poruncă:

1716, Ianuarie în 14.

Ioan Mavrocordat.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 150-1, nº 187.)

DCCLXVII.

1716. 22 Ianuar.

Trei arhierei din Sinod către Patriarhul Hrisant Notara, despre drepturile băneşti ce are Dumitrie Iulianò, capuchehaie al Ţerii-Româneşti, ajuns acum Mare-Logofăt al Patriarhiei, care e „prieten de obşte şi om cu intenţii bune şi apărător al dreptului şi luptător orişicând la cele bune şi drepte", el însuş fiu de Logofăt: se cuvine a i se restitui „exarhiile" pe care, afară de Kavarna şi Mihalitzi, le înstrăinase ca Logofăt „Ioan-Vodă".

Γράμμα τριῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων περὶ τῶν ἀνηκόντων δικαιωμάτων εἰς τὸν νέον Μέγαν-Λογοθέτην, Δημήτριον Ἰουλιανόν, καπικεχαγιᾶν Βλαχίας *(; sic)*.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, τὴν Μακαριότητά της εὐλαβῶς προσκυνῶ.

Προλαβόντως ἐγράψαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἡ ἀπόκρισις ἀκόμη δὲν μᾶς ἦλθεν, περὶ ὧν ἐγράφομεν· ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν τιμιώτατον Μέγαν-Λογοθέτην γράμματος ὅμως ἐκαταλάβομεν, καὶ διὰ ταῦτο τί ἄλλο ἔχομεν νὰ εἰποῦμεν, παρά: ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ μᾶς δώσῃ γνῶσιν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ λοιπὰ εἴμεθα πλουσίοι.

Ἡ αἰτία καὶ τοῦ παρόντος μας εἶναι αὐτή. Ὁ χαρτοφύλαξ κυρίτζη Ἀνδρονάκης εἶναι εἰς ἀχαμνὴν κατάστασιν, καὶ οἱ ἰατροὶ τὸν ἀπεφάσισαν. Τὸ ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου-Λογοθέτου, ὅταν τὸ ἔλαβεν ὁ ἐκλαμπρότατος Ἰών-Βόδας[1], δὲν ἠξεύρομεν μὲ τί στοχασμὸν ἔβριψε τὰς ἐξαρχίας ὁποῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶχεν αὐτὸ τὸ ὀφφίκιον, καὶ σχεδὸν τὸ ἀφῆκε γεγυμνωμένον ἀπὸ ἐξαρχίας· δύο ἐξαρχίας μόνον ἐκράτησε, τὴν Καβάρναν καὶ τὸ Μηχαλήτζι· ἔπειτα τὸν ἐφάνη καὶ ἐχάρισε τὸ ἥμισυ τῆς ἐξαρχίας τοῦ Μηχαλητζίου πρὸς τὸν κυρίτζη Δράκον, καὶ ἀπέμεινεν ὁ Μέγας-Λογοθέτης μὲ μίαν καὶ ἥμισειαν ἐξαρχίαν, ἀγκαλὰ καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης του τὸ δίκαιόν του ἠξευρε καὶ δὲν τὸ ἄφηκε· ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἐχάριζε τὰς ἐξαρχίας, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐκέρδαινε τρίδιπλα καὶ πεντάδιπλα· ἀλλὰ περὶ τούτων μέν οὐκ ἔστιν ἡμῖν λόγος. Περὶ δὲ τῶν ἐξαρχιῶν, ἐπειδὴ ὁ νῦν Μέγας-Λογοθέτης, εὐγενέστατος ἄρχων κυρίτζη Δημητράκης Ἰουλιανός, εἶναι καὶ αὐτός του κοινὸς φίλος καὶ καλοθελήτης ἄνθρωπος, καὶ ὑπερασπιστὴς τοῦ δικαίου, καὶ ὑπέρμαχος παντοτηνὸς εἰς τὰ εὔλογα καὶ δίκαια, καὶ τοῦτο εἶναι ἀξίωμα τοῦ γένους του, ὁποῦ ἐκ προγόνων ἐστάθησαν ὑπερασπισταὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ υἱὸς Μεγάλου-Λογοθέτου καὶ φίλος ἐξαίρετος τῆς Μακαριότητος της, οὐδὲν ἧττον καὶ ἡμεῖς γράφομεν πρὸς τὸν πανιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν ἡμῶν δεσπότην, τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ χειροτονία, νὰ φιλοτιμήσῃ τὴν εὐγένειάν του ἀπὸ τὰς ἐξαρχίας τοῦ κυρίτζη Ἀνδρονάκη τὴν Καβάλλαν καὶ τὸ Ὀρφάνι, τὰς ὁποίας καὶ ὁ μακαρίτης πατέρας του τὰς εἶχεν ὁμοῦ μὲ τὸ ὀφφίκιον, καὶ εἴμεθα ἡμεῖς τρεῖς ἀρχιερεῖς (ἂς εἰποῦμεν τοῦ λόγου μας ἔγκριτοι) ὁποῦ μεσιτεύομεν· ἀνίσως καὶ θέλει ἡ Παναγιότης του νὰ μᾶς ἔχῃ διὰ τοιαύτους.

[1] Mavrocordat.

Βάλλομεν καὶ τὴν Μακαριότητά της εἰς πείραξιν νὰ σταθῇ ἐπιμελητὴς εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁποῦ ἐκάμαμεν, καὶ νὰ τὸ τελειώσῃ, καὶ παρευθὺς νὰ γένῃ καὶ τὸ γράμμα νὰ τὸ πάρῃ ἡ Μακαριότης της, νὰ μᾶς τὸ στείλῃ. Πῶς ἡ Μακαριότης της θέλει ἐπιμεληθῇ θερμοτέρως εἰς τοῦτο, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἀλλὰ καλὸν εἶναι νὰ ἔχῃ καὶ τοῦ λόγου μας πρόβλημα, καὶ τοῦτο χωρὶς ἀογοπορίαν, ἐπειδὴ ἡ ἀργοπορία ἄλλο δὲν γεννᾷ παρὰ ἐμπόδιον. Ὅταν καὶ σὺν Θεῷ λάβωμεν χρηστὰς ἐλπίδας ἀπὸ τὸ προσδοκώμενον γράμμα τῆς Μακαριότητος τῆς: εἶναι ἀνάγκη νὰ εὑρεθῶμεν δύο, τρεῖς ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Κατὰ τὸ παρὸν ὅμως ἀπεφασίσαμεν νὰ στείλωμεν τὸν ἅγιον Νικομηδείας εἰς τόπον προβιδιτόρε[1], μὲ ὅλον ὁποῦ καὶ τὰ πράγματα τὰ στοχαζόμεθα, καθὼς καὶ ἡ Μακαριότης της σημειώνει εἰς τὸ γράμμα τοῦ Μεγάλου-Λογοθέτου. Πλὴν τί νὰ κάμωμεν; Διὰ νὰ μὴν μᾶς εὕρουν αἰτίαν ἀμελείας, ἄς γίνῃ καὶ αὐτό. Καὶ ὁ Θεὸς δι' εὐχῶν τῆς Μακαριότητός της νὰ γένῃ ὁδηγὸς καὶ χορηγὸς τῆς παρ' ἐλπίδα ἐλευθερίας τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐπιβραβεύῃ καὶ τῇ Μακαριότητί της ὑγείαν μετ' εὐζωΐας εἰς ἔτη πολυάριθμα.

,αψιζ', Ἰαννουαρίου κβ'.

† Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Σῆς Μακαριότητος: Ἡρακλείας καὶ Ῥαιδεστοῦ Καλλίνικος.
† Ὁ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Σῆς Μακαριότητος, Χαλκηδόνος Κωνστάντιος.
† Ὁ εἰς τοὺς ὁρισμούς της, Ἄρτης Νεόφυτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXVIII.

1716, 29 Ianuar.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre legături cu demnitarii turci, o oprire a Grecilor moraiţi de a trece la Dardanele, cercetarea beratelor călugăreşti la Tefterdar, închiderea lui Manolachi (Lambrinò?) şi reaua stare a Patriarhului, precum şi despre scrisori de la Nicolae-Vodă şi sosirea apropiată a lui Ştefan Cantacuzino şi a lui Constantin Stolnicul.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νόταρᾳ.

Μακαριώτατε, θεοσεβέστατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον, ἐξ οὗ τὴν καλήν της ὑγιείαν μαθών, ἐχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα. Σημειοῖ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πῶς ἔχει γνώριμον τὸν Καπετάν-Πασᾶν, τὸ ὁποῖον πολλὰ τὸ ἐχάρην, καὶ ἔγινε καλὰ ὁποῦ ἔγινε γνωστὸν καὶ εἰς τοῦ λόγου μου. Ἔτι γράφει πῶς ἀνταμώθη ἀπὸ τὸν Ἀράπην, ὁ ὁποῖος μὲ χαιρετᾷ· ἂν τὸν ἀνταμώσῃ πάλιν ἡ Μακαριότης αὐτῆς, ἂς τὸν προσκυνήσῃ ἐκ μέρους μου.

Τὴν 26 τοῦ παρόντος Ἰανουαρίου ἦλθαν γράμματα ἀπὸ τὸν ἐκλαμπρότατον Αὐθέντην καὶ ἀδελφόν μου· ἔγραψε καὶ πρὸς τὴν Μακαριότητά της ἕνα γράμμα, τὸ ὁποῖον ἰδοὺ ὁποῦ στέλνεται.

Ὁ Στεφάν-Βόδας ἔρχεται, ὁμοῦ μὲ τὸν πατέρα του· ἐπλησίασαν, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας φθάνουσιν.

La 26 ale acestei luni Ianuar au venit scrisori de la prea-luminatul Domu şi frate al mieu; a scris şi Fericirii Tale o scrisoare, care iată că se trimete.

Ştefan-Vodă vine, cu părintele său; s'au apropiat, şi în puţine zile sosesc.

Ἡ κατάστασις τοῦ Πατριάρχου εἶναι πολλὰ ἀχαμνά. Ὁ κυρίτζη Μανολάκης εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς φύλαξιν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Σήμερον ἤκουσα διὰ τοὺς Ῥωμαίους Μωραΐτας, τὸ ὁποῖον λογιάζω νὰ τὸ ἤκουσε καὶ ἡ Μακαριότης της, ὅτι, πηγαίνοντες τάχα νὰ περάσουν εἰς τὰ Καστέλλα, δὲν τοὺς ἄφησαν,

---

[1] *Proveditore.*

λέγοντές τους ὅτι προσταγὴ ἔγινε διὰ τοὺς Τούρκους καὶ πηγαίνουν εἰς τὸν Μωρέαν, καὶ ὄχι διὰ τοὺς Ῥωμαίους: „ἐσεῖς μὲ τίνος ὁρισμὸν ἐβγαίνεται;". Καὶ ἔτζι τοὺς ἐγύρισαν ὀπίσω. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον τοῦτο συνάγεται νὰ μὴν εἶναι τίποτες διὰ τοὺς Ῥωμαίους. Ὁ καιρὸς ὅμως θέλει τὸ φανερώσῃ πλατύτερον.

Εἶπα τῷ ὑμετέρῳ καθηγουμένῳ νὰ δώσῃ τῷ κάλφᾳ 40 γρόσια διὰ νὰ εἶναι εὐχαριστημένος, ἐπειδὴ καὶ τώρα ὁ καιρὸς εἶναι συγχυσμένος, καὶ κοιτάζονται τὰ μπεράτια τῶν καλογήρων εἰς τὸν Τευτερδάρ-Ἐφέντην· διὰ τοῦτο εἶπα νὰ δοθοῦν τῷ κάλφᾳ σαράντα γρόσια διὰ νὰ εἶναι εὐχαριστημένος, καὶ ἀκόμη δὲν τὸν ἐδάθησαν· σήμερον αὔριον θέλουν τῷ δοθῇ. Εἰς κάθε ὑπόθεσίν της γίνεται ἐπιμέλεια.

Ἂς ἔχω πάλιν καὶ τιμὴν τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων μετὰ τῶν ἁγίων της εὐχῶν· οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς.

1716, Ἰανουαρίου 29.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 152-3, nº 103)

DCCLXIX.

Doamna Pulheria a lui Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre nouа Domnie a lui Nicolae-Vodă şi un mic dar ce-i face. 1716, 6 Februar.

Πουλχερίας Διόμνας πιττάκιον πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Φεβρουαρίου 6.

Τὸ ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν, καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὁποῦ ἐπεύχεται διὰ τὸν θεῖῳ ἐλέει προβιβασμὸν τοῦ ὑψηλοτάτου μοι Αὐθέντου εἰς τὸν Θρόνον τῆς Οὐγκροβλαχίας· ὁ ἅγιος Θεὸς, διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν, νὰ ἐνισχύσῃ τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα πρὸς ἀγαθὴν κυβέρνησιν, ἐπιχορηγῶν εἰρηνικὴν καὶ γαληνιαίαν κατάστασιν καὶ πολυχράνιον στερέωσιν. Πρὸς τούτοις εὐχαριστοῦμεν τῇ πατρικῇ της ἀγάπῃ διὰ τὴν φροντίδα καὶ εὔνοιαν ὁποῦ φιλοστόργως ἔχει πρὸς ἡμᾶς καὶ μᾶς συμβουλεύει καὶ διὰ τὴν ὑγείαν μας καὶ διὰ κάθε ἄλλο τι· ἂς εἶναι πολύχρονος ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, τὴν ὁποίαν παρακαλοῦμεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται εἰς τὰς παναγίας αὐτῆς εὐχάς, καὶ νὰ μᾶς χαροποιῇ μὲ τὰ ἱερά της γράμματα, δηλωτικὰ τῆς παλυποθήτου ὑγείας της, καὶ νὰ μᾶς τιμᾷ μὲ τὰ πατρικά της προστάγματα. Τὰ φίλτατά μας τέκνα προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαρίτητα καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζονται.

Πέμπομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἕνα μποχτζαλῆκι εἰς σημεῖον τῆς πρὸς αὐτὴν οἰκῆς μας εὐλαβείας, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῇ τὸ

Pitacul Doamnei Pulheria către Hrisant Patriarh de Ierusalim.

1716, Fevruarie în 6.

Prea-sfinţita serisoare a Fericirii Tale am primit-o, şi pentru buna şi prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, şi mulţămim mult Fericirii Tale că Te rogi pentru înălţarea cu mila lui Dumnezeu a prea-înălţatului mieu Domn în Scaunul Ungrovlahiei; Dumnezeu sfântul, prin sfintele-Ţi rugăciuni, să întărească pe Înălţimea Ta spre bună cârmuire, dăruind stare paşnică şi senină şi întărire întru mulţi ani. Pe lângă acestea mulţămim părinteştii Tale iubiri pentru grija şi bunăvoinţa pe care cu dragoste o ai faţă de noi şi ne sfătuieşti şi pentru sănătatea noastră şi pentru orişice alta; să fii sănătos Fericirea Ta, pe care Te rugăm ca şi de acum să ne pomeneşti în preasfintele Tale rugăciuni, şi să ne bucuri cu sfintele-Ţi serisori, vădítoare ale mult doritei Tale sănătăţi, şi să ne cinsteşti cu părinteştile-Ţi poruncі. Prea-iubiţii miei copii se închină Fericirii Tale şi-Ţi sărută dreapta cu evlavie.

Trimetem Fericirii Tale un boccealâc în semn al fieştii noastre evlavii către Tine, şi Te rugăm a se primì puţinul drept mult;

ὀλίγον διὰ πολύ· οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θέσθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

1716, Φεβρουαρίου 6.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Πουλχερία Δόμνα.

iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

1716, Fevruarie în 6.

A Fericirii Tale întru Hristos fiică şi la poruncă:

Pulheria Doamna.

(Legrand, *Recueil*, pp. 193-4, nº 103.)

DCCLXX.

1716, 9 Februar.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea sa în Ţara-Românească, legăturile cu Spelaiotes (Spileotes) şi episcopul de Betleem şi urări de Paşti.

Νικολάου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Φεβρουαρίου 9.

Τὸ ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ὑγιείαν της καθ' ὑπερβολὴν ἐχάρημεν· ἐδέχθημεν εὐλαβῶς καὶ τὰς ἁγίας αὐτῆς εὐχάς, καὶ εὐχαριστοῦμεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὅπου συγχαίρεται καὶ ἐπεύχεται διὰ τὴν θείῳ ἐλέει δοθεῖσαν ἡμῖν Αὐθεντίαν τῆς Οὐγροβλαχίας· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ πολυετῇ τὸν κραταιότατον ἡμῶν Βασιλέα καὶ τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον, τοὺς πολυχρονίους μας αὐθέντας, καὶ διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ ἐνισχύσῃ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν πρὸς ἀγαθὴν κυβέρνησιν τῆς ἐμπιστευθείσης ἡμῖν τζάρας.

Προλαβόντως ἐγράψαμεν εἰς πλάτος τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι, εἰδοντες καὶ τὴν εἴδησιν τοῦ προβιβασμοῦ μας· ὅμως καὶ τώρα δὲν ἐλείψαμεν διὰ τοῦ παρόντος νὰ τὴν προσκυνήσωμεν, δηλοποιοῦντες ὅτι κατὰ τὴν λ' τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου ἐφθάσαμεν σὺν Θεῷ εἰς Βουκουρέστι, καὶ μᾶς ἐδέχθησαν ἁπαξάπαντες μὲ μεγάλην χαράν, δοξασμένον νὰ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τὸν ὁποῖον παρακαλοῦμεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, διὰ τῶν ἁγίων της εὐχῶν, νὰ εἶναι φύλαξ καὶ βοηθός μας.

Ἦλθε καὶ ὁ ἐντιμότατος ἄρχων κυρίτζη Σπηλαιώτης, καὶ τὸν ἐδέχθημεν φιλοφρόνως· καὶ ἡ πανιερώτατος ἅγιος Βηθλεὲμ μᾶς ἀντάμωσε δὶς καὶ τρίς, καὶ εὑρέσθεν, δέσποτα μακαριώτατε, ἑτοιμότατοι νὰ δουλεύσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀποστολικῷ Θρόνῳ μετὰ πάσης προθυμίας, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς τὸ γνωρίζει· καὶ μόνον παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται εἰς τὰς ἱερὰς αὐτῆς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεις, καὶ νὰ μᾶς χαροποιῇ συχνὰ μὲ

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Fevruarie în 9.

Preasfinţita scrisoare a Fericirii Tale am luat-o, şi pentru buna şi prea-dorita-Ţi sănătate cu prisos ne-am bucurat; am primit cu evlavie şi sfintele-Ţi rugăciuni, şi mulţămim; am aflat şi cele scrise pe rând şi mulţămim mult Fericirii Tale, care se bucură cu noi şi se roagă pentru Domnia dată nouă din mila lui Dumnezeu a Ungrovlahiei; Dumnezeu sfântul să dea mulţi ani prea-puternicului nostru Împărat şi prea-înălţatului Vizir, domnilor noştri cari să trăiască întru mulţi ani, şi prin rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu să întărească şi slăbiciunea noastră spre buna cârmuire a ţerii încredinţate nouă.

Dăunăzi am scris pe larg Reverenţei Tale, dând şi ştirea înaintării noastre; ci şi acum n'am lipsit prin cea de faţă să ne închinăm Ţie, arătându-Ţi că la 30 ale trecutei luni Ianuarie am ajuns cu Dumnezeu în Bucureşti, şi ne-au primit toţi cu bucurie mare, slăvit să fie numele prea-bunului Dumnezeu, pe care-L rugăm ca şi de acum înainte, prin sfintele-Ţi rugăciuni, să fie paznicul şi ajutătorul nostru.

A venit şi prea-cinstitul dumnealui chirişgì Spelaiotes (Spileotes), şi l-am primit cu dragoste; şi Preasfinţitul de Betleem ne-a întâlnit de două, trei ori, şi suntem, stăpâne preafericite, foarte gătiţi să slujim Fericirii Tale şi prea-sfinţitului Scaun Apostolic cu toată grăbirea, cum nu ne îndoim că o ştii; şi ne rugăm numai să ne iubeşti şi să-Ţi aduci aminte de noi în sfintele-Ţi rugăciuni către Dumnezeu, şi să ne bucuri adesea cu sfintele-Ţi scrisori

τὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς καὶ πολυποθήτου ὑγιείας της.

Ἐπειδὴ δὲ πλησιάζει καὶ ἡ ἁγία καὶ ψυχωφελὴς τεσσαρακονθήμερος νηστεία, παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ ἀξιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ τὴν διαπεράσῃ ὑγιῶς καὶ εὐθύμως, καὶ νὰ προσκυνήσῃ καὶ τὰ ἅγια πάθη, καὶ νὰ ἑορτάσῃ καὶ τὴν ἁγίαν καὶ κοσμοχαρμόσυνον ἀνάστασιν μετὰ πάσης φαιδρότητος καὶ λαμπρότητος, καὶ ἐφέτος, καὶ εἰς χρόνους παμπόλλους.

Ταῦτα· οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ ἅγιαί της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

ͬαψιϛ', Φεβρουαρίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, pp. 194-6, nº 104.)

vădităoare ale bunei şi mult doritei Tale sănătăţi.

Şi, de oare ce se apropie şi sfântul şi de suflet folositorul Post cel Mare, rugăm pe Dumnezeu Sfântul să învrednicească pe Fericirea Ta a-l petrece sănătos şi bucuros, şi să Te închini şi la sfintele patimi, şi să serbezi şi sfânta şi bucurătoarea de lume Învicre cu toată lumina şi strălucirea, şi în acest an, şi întru ani cât de mulţi.

Acestea; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi prea-fericiţi, şi sfintele-Ţi *rugăciuni fie cu noi.*

1716, Fevruarie în 9.

Al Fericirii Tale

fiu întru Hristos şi cu totul la poruncă:

Io Nicolae Voevod.

DCCLXXI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà, grija ce va aveà de mănăstirile Sfântului Mormânt şi bibliotecile bucureştene dela Sf. Sava şi Sf. Gheorghe. 1716, 2 Mart.

Νικολάου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Μαρτίου 2.

Τὸ ἀπὸ ιγ' τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ὑγιείαν της ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς θερμὴν πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην καὶ τὰς ἱερὰς της εὐχὰς ὁποῦ δαψιλῶς ἐπιχορηγεῖ ἡμῖν· ἂς εἶναι πολύχρονος. Ὅτι καὶ ἡμεῖς ἔχομεν πρὸς αὐτὴν θερμοτάτην ἀγάπην καὶ ἄκραν εὐλάβειαν, δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς τὴ γνωρίζει, καὶ εἰμεσθεν ἑτοιμότατοι πάντοτε νὰ δουλεύσωμεν μετὰ πάσης προθυμίας τᾷ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῷ Παναγίῳ Τάφῳ, καὶ μόνον παρακαλοῦμεν μὲ πατρικὸν *(sic)* θάρρος νὰ μᾶς προστάζῃ εἰς ὅ, τι βρίζει.

Μακαριώτατε δέσποτα, κατὰ τὸ παρὸν τὸ μεγαλήτερον ἐφετὸν εἰς ἡμᾶς εἶναι νὰ ἀπολαύσωμεν ἐνταῦθα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, διὰ νὰ μεταλάβωμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν καὶ τῶν πατρικῶν της ὑποθηκῶν τῶν ἡμῖν ἀναγκαιοτάτων· ἐτζι παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τὸ γρηγορότερον τῆς ἱερᾶς της παρουσίας.

Τὰ ἐνταῦθα ἱερὰ αὐτῆς μοναστήρια θέλου-

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Martie în 2.

Preasfinţita scrisoare din 13 Ianuar trecut a Fericirii Tale am luat-o, şi pentru buna şi prea-dorita-Ţi sănătate cu prisos ne-am bucurat; am aflat şi cele scrise pe rând, şi mulţămim mult Reverenţei Tale pentru călduroasa-Ţi iubire părintească faţă de noi şi pentru sfintele-Ţi rugăciuni pe care ni le dăruieşti din bielşug; să trăieşti întru mulţi ani! Că şi noi avem către Tine prea-călduroasă iubire şi înaltă evlavie, nu ne îndoim că o ştii, şi suntem prea-gata totdeauna a-Ţi sluji cu toată graba Fericirii Tale şi Preasfântului Mormânt, şi numai ne rugăm de părinteasca-Ţi încredere să ni orânduieşti la ce porunceşti.

Prea-Fericite stăpâne, deocamdată cea mai mare dorinţă a noastră este să primim aici pe Fericirea Ta, ca să ne împărtăşim şi de la obraz de sfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări şi de părinteştile-Ţi sfaturi, prea-folositoare nouă; astfel rugăm pe Dumnezeu Sfântul să ne învrednicească în cât mai mare grabă de fiinţa ta sfinţită.

Sfintele-Ţi mănăstiri de aicea vor aveà

σιν ἔχῃ πᾶσαν ἐπίσκεψιν, καθὼς πλατύτερον θέλει καταλάβῃ παρὰ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλεέμ.

Εὐχαριστοῦμεν καὶ διὰ τὴν ἄδειαν ὁποῦ μᾶς δίδει νὰ ἔχωμεν [εἴσοδον] εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· ὁ ἐδικός μας σκοπὸς εἶναι νὰ προσθέσωμεν ἐκεῖ καὶ ἄλλα βιβλία, ὄχι νὰ πάρωμεν· ἔτζι ἐφιέμεθα.

Ἐγράψαμεν προλαβόντως ἀπὸ Γιάσι πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ μέχρι τοῦ νῦν δὲν ἐλάβομεν τὴν ἀπόκρισιν εἰς δήλωσιν τῆς ἐφετωτάτης ὑγιείας της καὶ τῶν πατρικῶν της ὑποθηκῶν, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς χαροποιῇ συχνὰ μὲ τὰ ἱερά της γράμματα καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται πάντοτε εἰς τὰς παναγίας αὐτῆς προσευχάς. Ἡ φιλτάτη μας δόμνα Πουλχερία, μετὰ τῶν τέκνων μας, προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν μετ' εὐλαβείας ἀσπάζονται. Οἱ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

ραψις', Μαρτίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.
Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

toată supravegherea, precum mai pe larg vei aflà-o de la Preasfinţitul de Betleem.

Mulţămim şi pentru voia ce ni dai să avem [întrare] la biblioteca Sfântului Sava şi a Sfântului Gheorghe; scopul nostru anume este să adăugim acolo şi alte cărţi, nu să luăm; aşà dorim.

Am scris dăunăzi din Iaşi către Fericirea Ta, şi până acum n'am primit răspuns spre vădirea prea-doritei Tale fericiri şi a părinteştilor Tale sfaturi, şi ne rugăm să ne bucuri des cu sfintele-Ţi scrisori şi să ne pomeneşti totdeauna în sfintele-Ţi rugăciuni. Prea-iubita noastră Doamnă Pulheria, cu copiii noştri, se închină Fericirii Tale, şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărută. Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

1716, Martie în 2.

Al Fericirii Tale
fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:
Io Nicolae Voevod.

(Legrand, *Recueil*, pp. 196-7, nº 105.)

DCCLXXII.

1716, 14 Mart.

Dimitrie Iulianò, capuchehaie, către Patriarhul Hrisant Notara, despre chemarea posibilă a lui Nicolae-Vodă şi soarta lui Ştefan Cantacuzino, precum şi despre Doamna Marica a Brâncoveanului.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῶν κινδύνων τοῦ Στεφάνου Καντακουζηνοῦ, καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βραγκοβάνου.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς τε καὶ δουλικῶς προσκυνῶ, δεόμενος κυρίου τοῦ Θεοῦ νὰ διατηρῇ αὐτὴν εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ παντὸς λυπηροῦ ὑπερτέραν.

Τὸ πάντιμον γράμμα αὐτῆς ἔλαβον μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἀξιαγάστου Θεολόγου, καὶ ἐδόξασα Κύριον τὸν Θεὸν διὰ τὴν πωθεινὴν ὑγείαν αὐτῆς.

Εἴμεθα εἰς πολλὴν φροντίδα καὶ μέριμναν διὰ τὴν ἄργητα ὁποῦ ἔγινε ἕως νὰ ἰδοῦμεν τὰ πάντιμα καὶ πολυπόθητα γράμματα αὐτά· καὶ ἀκόμη ὁ ἐκλαμπρότατος Λυθέντης ἔγραφέ μοι, θαυμάζοντας διὰ τὴν τόσην σιωπήν· καὶ ἴσως ἐξεπίτηδες νὰ τὸ ἔκαμεν ἡ Ὑμετέρα Μα-

Scrisoare către al Ierusalimului Hrisant, despre primejdiile lui Ştefan Cantacuzino şi despre familia Domnului Constantin Basarab Brâncoveanú.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne.

Fericirii Tale cu evlavie şi supunere mă închin, rugând pe Domnul Dumnezeu să Te păzească bucuros, sănătos şi mai presus de orice scârbă.

Prea-cinstita-Ţi scrisoare am primit-o cu venirea vrednicului de iubire Theologos, şi am lăudat pe Domnul Dumnezeu pentru dorita-Ţi sănătate.

Suntem în mare cuget şi grijă pentru zăbava ce s'a făcut până să redem prea-cinstitele şi mult doritele Tale scrisori; şi încă şi prea-luminatul Domn mi-a scris, minunându-se de atâta tăcere; şi poate anume s'o fi făcut Fericirea Ta, pentru

καριότης, εἰς παιδείαν καὶ εἰς κανόνα τῶν φίλων αὐτῆς· τὸ ὁποῖον ἂν εἶναι εὔλογον καὶ δίκαιον, ἀφίνω νὰ τὸ κρίνῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς.

Καὶ τώρα, ὁποῦ μακρύνει περισσότερον, ἀρά γε θέλοι μᾶς ἐνθυμηθῆ πλέον; Παρὰ μόνον, ἀφοῦ ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς σὺν Θεῷ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁποῦ εἶναι πλησιέστερα, τότε θέλομεν ἔχει συχνὰ τὴν χάριν νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα.

Ἐκεῖνο ὁποῦ σημειώνει διὰ τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου, συμπεραίνουσα τὸν καιρὸν ἕως τὸν σεπτέμβριον, τί ἔχω νὰ εἰπῶ; Ἐπειδὴ ὁρίζει πῶς δὲν συμφέρει διὰ πολλὰς αἰτίας. Ἡ ἄκρα σύνεσις αὐτῆς ἠξεύρει ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι εὐλογώτερον καὶ ἐπωφελέστερον, καὶ κατ' ἐκεῖνο θέλει κάμει ὡς εἶναι ὁ ὁρισμός της.

Εἶδον καὶ τα ὅσα γράφει περὶ τοῦ Στεφάνου Βοεβόνδα, εὐχομένη εἰς τὸ νὰ μὴν πέσῃ εἰς καμίαν ἀνάγκην· εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλῶ καὶ ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἐλεήσῃ τὴν Εκλαμπρότητά του, ὁποῦ κἂν ἡ ζωή του νὰ μὴν κινδυνεύσῃ, ὅτι (καθὼς θέλει τὰ ἔμαθεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης) εἰς πολλὰ κακὴν κατάστασιν εἶναι, ἀφοῦ καὶ τὰ πράγματα καὶ τὰ ἄσπρα (ὅσα εὑρέθηκαν) καὶ τὰ ὀσπήτια τῆς Ἐκλαμπρότητός του, ὅλα τὰ ἐκυρίευσεν ἡ Βασιλεία, καὶ φαίνεται πῶς δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς διὰ νὰ πάρουν τὰ ἄσπρα του ἀπὸ πλεονεξίαν, ἀλλὰ διὰ ἄλλην ἀφορμήν· καὶ ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὸν λυτρώσῃ: ἀς μὴν ἤθελε τοὺς καταρᾶται ἀπὸ πρῶτα ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, διὰ νὰ μὴν τοὺς λυπάται τώρα.

Διὰ τὴν νέαν Ἑκάβην καὶ τοὺς σὺν ἐκείνῃ ἐξορίστους, ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι ἐξ ὅλης ψυχῆς ἐπιθυμῶ τὴν ἄνεσιν καὶ ἐλευθέρωσίν τους· καί, ἂν ἦτο τῆς δυνάμεώς μας, ὁποῦ νὰ πασχίσωμεν παὶ νὰ κατορθωθῇ, ὅσον ἦτον δυνατὸν ἠθέλαμεν προσπαθήσει. Ὅτι καὶ ὁ ὑψηλότατος ἐμὸς Αὐθέντης τοὺς λυπᾶται κατάκαρδα, καὶ πολλάκις μᾶς ἔγραψεν, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ ὑπερμαχήσωμεν ὅσον δυνάμεθα· ἀμὴ πτοούμεθα μήπως, ἀγωνιζόμενοι διὰ καλόν, κάμωμεν περισσοτέραν βλάβην. Καὶ διὰ τοῦτο προσέχομεν ἂν τύχῃ εὐκαιρία ὁποῦ νὰ ἠμπορῇ νὰ γένῃ τίποτε καλόν, νὰ μὴν τὴν παρατρέξωμεν.

Ἔγνων τὰ ὅσα σημειώνει καὶ περὶ τοῦ Κυρίτζη Κονσταντίνου, καὶ ὅτι τὸ νὰ γράψῃ δι' ἐκεῖνον πρὸς τὸν Αὐθέντην δὲν τὸ κρίνει εὔλογον· ὄχι ἄλλο. Ἐγὼ ἔγραψα ὅσα ἐδυνήθηκα, καὶ ἄμποτε νὰ εἰσακουσθῶ, ὁποῦ νὰ τόν γένῃ καμία κυβέρνησις ἐδῶ.

Τὰ τῶν πατέρων ἕως τώρα ἀκόμη δὲν ἔλα-

pedeapsa și canonul prietenilor Tăi; și dacă aceasta e bine și drept, las să judeci Fericirea Ta.

Și acum, când zăbovești mai mult, poate că vrei să ni amintești mai mult? Numai cât, când vom merge și noi cu Dumnezeu la Adrianopol, care e mai aproape, atunci vom avea adesea plăcerea să primim veneratele-Ți scrisori.

Ceia ce spui despre chemarea prea-luminatului Domn, presupuind vremea până la Septemvrie, ce am să zic? De oare ce spui că nu e de folos pentru multe pricini. Înalta-Ți pricepere știi ce e mai bun și mai prielnic, și după aceia vei face cum Îți va fi pe plac.

Am văzut și câte le scrii pentru Ștefan Voevod, rugându-Te să nu cadă la vre-o nevoie; pentru care rog și eu pe Dumnezeu să se milostivească de Luminăția Sa, să nu i se primejduiască viața cumvà, căci (după cum vei fi aflat Fericirea Ta) în foarte rea stare se află, de oare ce și lucrurile și banii (cât s'a găsit) și casele Luminăției Sale, pe toate le-a luat Împărăția, și se pare că nu au de gând să iea banii lui din lăcomie, ci pentru altă pricină; și Sfântul Dumnezeu să-l răscumpere: să nu-i fi blăstămat de la început Fericirea Ta, ca să nu ai durere de dânșii acuma.

Despre Hecuba cea nouă și surguniții împreună cu ea, Dumnezeu știe că din tot sufletul doresc ușurarea și liberarea lor; și, de ar fi și în puterea mea, ca să încercăm și să se îndrepte, cât s'ar puteà am compătimì. Căci și prea-înălțatul mieu Domn are durere de ei din inimă, și adesea ni-a scris, de e cu putință să ne luptăm cât răzbim; dar ne temem ca nu cumvà, luptându-ne pentru bine, să facem mai mare pagubă. Și de aceia așteptăm poate să se întâmple vre-un prilej bun ca să se poată face cevà bun, să nu-l scăpăm.

Am cunosc câte le însemni și pentru chirișgì Constantin, și să nu socoți că e bine a se scrie pentru el Domnului; fie! Eu am scris cât am putut, și de aș fi ascultat, ca să i se facă vre-o chiverniseală acolo!

Ale părinților până acuma încă n'au

ὅαν καμίαν εἴδησιν καλήν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ οἰκονομήσῃ τὸ καλλιώτερον.

Μὲ ὅλαν γράφω, ἔχωντας καὶ φροντίδαις πολλαὶς καὶ θόρυβον τῶν ἄσπρων ὁποῦ ἐτοιμάζομεν καὶ δίδομεν κατὰ τὴν συνήθειαν· εἰς τὰ ὁποῖα, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει, ὀλίγην βοήθειαν ἔχω ἀπὸ τὸν φωστῆρά μου, καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω συμπάθειον κατὰ τὸ παρόν.

Ἀπέδωκα τὸν χαιρετισμὸν μὲ τὰς εὐχάς της, τῇ τε μητρὶ καὶ τῇ θυγατρί, αἵτινες ὑπερευχαριστοῦν καὶ δουλικῶς προσκυνοῦν τὴν Μακαριότητα αὐτῆς· ἣν διατηρείη καὶ ὁ Θεὸς εὐδαιμονοῦσαν εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους.

αψιϛ', Μαρτίου τδ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

δοῦλος εὐλαβής:
Δημήτριος Ἰουλιανός.

luat vre-o ştire bună, şi Dumnezeu să potrivească precum e mai bine!

În grabă Îţi scriu, având şi griji multe şi zgomotul banilor ce pregătim şi dăm după obiceiu, la care, cum bine ştii, am oareşce ajutor de la luminătorul *(sic)* mieu, şi rog să am iertare pentru acuma.

Am îndeplinit heretiseala cu ale Tale rugăciuni, mamei şi fiicei, care peste măsură se bucură şi supus se închină Fericirii Tale; pe care să Te ţie şi Dumnezeu în fericire ani îndelungaţi.

1716, Martie în 14.

A Fericirii Tale

slugă evlavioasă:
Dimitrie Iuliano.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXIII.

1716, 14 Mart. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea acestuia la Enos.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβαμιώτατε.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότατα προσκυνῶ, καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον. Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον, ἐξ οὗ τὴν καλὴν της ὑγείαν μαθών, ἐχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, ἐκατάλαβον καὶ τὸν εἰς τὴν Αἶνον πηγαιμόν της. Πολλὰ κάμνει ἡ Μακαριότης αὐτῆς ὁποῦ κάμνει τοιαύτην διατριβήν. Ὅσ ἔχω δὲ πάλιν τὴν τιμὴν τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων, ὁποῦ νὰ μὲ φανερώνῃ τὴν ἀγαθήν της ὑγείαν, μετὰ καὶ εἴτινος ἄλλου χρειώδους. Οἱ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς.

1716, Μαρτίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 153, nº 104.)

DCCLXXIV.

1716, 24 Mart. Costandie Mitropolitul de Chalkedon către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea acestuia spre a fi de folos lui Nicolae-Vodă.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος πρὸς τὸν Χρύσανθον, δεικνύουσα τὴν ὠφέλιμον ἐπὶ διοικήσει τῆς Βλαχίας ἐπιρροὴν τοῦ Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Νικολάη-Βόδα.

Μακαριώτατε, σεβασμιώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, τὴν Μακαριότητά σου εὐλαβῶς προσκυνῶ, τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν ἠδέως κατασπαζόμενος.

Ἐπανευρισκόμεθα ἕως τώρα μὲ γλυκείας ἐλπίδας, ὅτι τάχα ἠθέλαμεν ἀπολαύσει οὐκ

Serisoarea lui Constandie Mitropolitul de Chalkedon către Hrisant, arătând înrâurirea folositoare în ce priveşte cârmuirea Ţării-Românesti a lui Hrisant de Ierusalim asupra spiritului lui Nicolae-Vodă.

Prea-fericite, prea-venerate şi preasfinţite stăpâne, Fericirii Tale cu evlavie mă închin, sărutând cu plăcere fericita-Ţi dreaptă.

Ne aflăm până acum cu dulci nădejdi, că poate vom întâmpina peste puţin pe

εἰς μακρὰν τὴν τριπόθητον αὐτῆς Μακαριότητα, ἐλπίζοντες νὰ ὁρίσῃ ἐδῶ κατὰ τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ ὅτι ἠθέλαμεν συνευφρανθῇ μετ' αὐτήν.

Μαθόντες δὲ τὴν ἀποδημίαν της ἀπὸ γράμμα τῆς σεβάσμιον τὸ πρὸς τὸν κοινὸν φίλον εὐγενέστατον ἄρχοντα Μεγάλον-Λογοθέτην, ἐλυπήθημεν μὲν ὀλίγον διότι τὴν ἀποστερήθημεν, ἀλλ' ἐχάρημεν καὶ κατὰ πολλά, ἠξεύροντες πῶς θέλει εἶστε μεγάλη ὠφέλεια πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ εὐσεβέστατον Λυθέντην, καὶ ὅτι διὰ τῆς καλῆς σας συμβουλῆς καὶ ὁδηγίας θέλει δυνηθῇ ἡ Ὑψηλότης του νὰ φέρῃ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ εἰς καλὴν κυβέρνησιν ὅλα τὰ κατ' αὐτόν· διὰ τὸ ὁποῖον δεόμενοι τοῦ Θεοῦ οὐ διαλείπομεν, καὶ διὰ τὴν καλὴν στερέωσιν τῆς Ὑψηλότητός του, καὶ διὰ τὴν ὑγιείαν τῆς Μακαριότητός της, καὶ ἄμποτες καὶ ἡ ἐπανάκαμψίς σας νὰ εἶναι ὅ τι λογῆς ἐλπίζομεν, μὲ εὐθυμίαν. Ἡμεῖς δὲ ἐδῶ ἀπομένομεν καθὼς εἴμεσθε, καὶ ὄχι ἄλλον.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ προσετέθη πάλιν τοσαύτη παράτασις εἰς τὸ νὰ τὴν ἀπολαύσομεν σωματικῶς, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς παρηγορῇ μὲ τὰ σεβάσμιά της γράμματα, καὶ νὰ μᾶς χαροποιῇ μὲ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ὑγιείας της· ἣν διαφυλάξοι ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἀνωτέραν πάσης ἐπιρείας καὶ ὑγιαίνουσαν εἰς πάμπολλα καὶ πανάγαθα ἔτη.

,αψιϛ', Μαρτίου κδ'.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Μακαριότητός της
Χαλκηδόνος Κωνστάντιος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

cea de trei ori dorită Fericire a Ta, crezând să pofteşti aice de Sfintele Paşti şi că ne vom bucurà cu Tine.

Ci, aflând de plecarea Ta din scrisoarea-Ţi venerată cea către prietenul nostru al amândurora, dumnealui Marele-Logofăt, ne-am scârbit puţin, pentru că am fost lipsiţi de Tine, dar ne-am şi bucurat mult, aflând că va fi mare folos pentru prea-înălţatul şi prea-cucernicul Domn şi că prin buna-Ţi sfătuire şi călăuzire va puteà duce Înălţimea Sa la bună stare şi la bună chivernisire toate ale Lui; pentru care nu încetăm rugând pe Dumnezeu, şi pentru buna întărire a Înălţimii Sale, şi pentru sănătatea Fericirii Tale, şi de-ar da Dumnezeu ca şi întoarcerea Ta să fie în ce fel nădăjduim, cu voie bună. Iar noi aici aşteptăm cum suntem, şi alta nu este.

Dar, de oare ce s'a şi adus iarăş atâta prelungire ca să Te întâlnim trupeşte, Te rugăm să ne mângâi cu veneratele-Ţi scrisori şi să ne bucuri cu vădirea sănătăţii Tale nouă dorite; pe care să Te păzească Domnezeul a toate lucrurile mai presus de toată uneltirea şi sănătos întru prea-mulţi ani şi foarte buni.

1716, Martie în 24.

La poruncile Fericirii Tale:

Al Chalkedonului Costandie.

DCCLXXV.

Doamna Pulheria a lui Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre schimbul lor de scrisori şi legăturile ei de prietenie cu Domniţele Brâncoveanului. 1716, 9 April

Πουλχερίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Ἀπριλίου 9.

Τὸ ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν μεγάλως τὸν Θεὸν ἐδοξάσαμεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, καὶ λυπούμεθα, μακαριώτατε δέσποτα, ὁποῦ ὁρίζει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι μᾶς δίδει βάρος μὲ τὰ ἱερά της [γράμματα]· νὰ μᾶς πιστεύσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι, ἂν ἦτον δολετὸν καθ' ἑκάστην νὰ λαμβάνωμεν ἱερά της, ἄλλην περισσοτέραν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν δὲν ἠθέλαμεν ἔχῃ, ἐπειδή, καθὼς λογιάζομεν πῶς δὲν τὴν λανθάνει, πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἔχομεν θερμοτάτην εὐλάβειαν, καὶ πα-

Scrisoarea Doamnei Pulheria către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Aprilie în 9.

Preasfinţita scrisoare a Fericirii Tale am primit-o şi pentru buna-Ţi sănătate am lăudat mult pe Dumnezeu; am aflat şi cele scrise pe rând, şi ni pare rău, preafericite stăpâne, că spui Fericirea Ta cum că ni cazi greu cu sfintele-Ţi [scrisori]; să ne crezi Fericirea Ta că, dacă erà pe voia noastră să primim zilnic sfintele-Ţi [scrisori], altă bucurie şi fericire mai mare n'am fi putut aveà, căci, precum nu ne îndoim că n'ai uitat, avem către Fericirea Ta o foarte călduroasă evlavie, şi Te rugăm mult ca adesea să ne bucuri cu sfintele-Ţi

ρακαλοῦμεν κατὰ πολλὰ συχνὰ νὰ μᾶς χαροποιῇ μὲ τὰ ἱερά της γράμματα, ὁηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετωτάτης ὑγιείας της, καὶ μὲ τὴν τιμὴν τῶν πατρικῶν της ἐπιταγμάτων.

Πρὸς τὰς δομνίτζας τοῦ μακαρίτου Βασσαράβα-Βόδα φερόμεθα μὲ εὔνοιαν καὶ ἀγάπην καὶ περιποίησιν, καὶ τὰς ἔχομεν ὡς καὶ ἰδίας μας ἀδελφάς, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, κατὰ τὴν πατρικήν της ἀξίωσιν, θέλομεν φέρεσθαι καὶ μὲ περισσοτέραν ἀγάπην.

Τὰ φίλτατά μας τέκνα, ἀποδεξάμενα μετὰ τῆς προσηκούσης προσκυνήσεως τὰς παναγίας της εὐχάς, εὐχαριστοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν μετ' εὐλαβείας ἀσπάζονται.

Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

ᾳφις', Ἀπριλλίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Πουλχερία Δόμνα.

serisorî, văditoare ale bunei şi prea-doritei Tale sănătăţi, şi cu cinstea părinteştilor Tale porunci.

Faţă de domniţele răposatului Basarab-Vodă ne purtăm cu bunăvoinţă şi dragoste şi îngrijire, şi le avem ca şi pe chiar surorile noastre, şi de acum înainte, după părinteasca-Ţi rugăciune, ne vom purtà cu şi mai mare iubire.

Prea-iubiţii noştri copii, primind cu închinăciunea cuvenită preasfintele-Ţi rugăciuni, mulţămesc Fericirii Tale şi sărută cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă.

Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

1716, Aprilie în 9.

A Fericirii Tale întru Hristos fiică şi la poruncă:

Pulheria Doamna.

(Legrand, *Recueil*, pp. 197-8, nº 106.)

DCCLXXVI.

1716, 13 April.

Roxandra Mavrocordat, sora lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plata unei datorii către ea printr'un categumen şi despre zăbava lui afară din Constantinopol, cu salutări şi de la ginere şi fiică, de la fin (viitorul Grigore-Vodă Ghica) şi de la noră.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Ἀπριλίου 13.

Τίμιον γράμμα προλαβόντως ἐλάβομεν τῆς Μακαριότητός της, καὶ ἐχάρημεν ὑπερβαλλόντως διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν ἡμῖν ὑγιείαν αὐτῆς· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι περὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς εὐχῶν ἁγίων αὐτῆς.

Ἐλάβομεν καὶ τὰ ἄσπρα ὁποῦ μᾶς ἔγραφε διὰ χειρὸς τοῦ ὑμετέρου ἁγίου καθηγουμένου, Ἀπριλλίου ια', καὶ ἐγράφησαν ὄπισθεν τῆς ὁμολογίας. Μᾶς κακοφαίνεται ὁποῦ ἐξεμακρύνετε ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ, ὡς φαίνεται, θέλει γένῃ ἄργητα τῆς ἐπανακάμψεώς της. Παρακαλοῦμεν ὅμως τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ τὴν δίδῃ ζωὴν καὶ πολυχρόνιαν εὐτυχίαν, καί, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ παναγάθου Θεοῦ, θέλει γένῃ καὶ ἡ ἐπανάκαμψις, ὡς ἐπιθυμοῦμεν. Ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ κόρη μου, ὁ υἱός μου καὶ ἡ νύμφη τὴν προσκυνοῦν, καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν της δεξιάν. Ἐν καιρῷ προσήκοντι, παρακαλοῦμεν, ἂς ἔχωμεν τίμιόν της γράμμα διὰ τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν, καὶ σὺν αὐτῷ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχάς.

Ταῦτα διὰ τοῦ παρόντος, καὶ οἱ χρόνοι τῆς Μακαριότητός της εἴησαν θεόθεν παμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς. Ἀμήν.

1716, Ἀπριλλίου 13.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος:

Ῥωξάνδρα.

(Legrand, *Recueil*, pp. 220-1, nº 107.)

DCCLXXVII.

Nicolae Mavrocordat, pentru 120 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos[1]. 1716, (7224), Maiu.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCLXXVIII.

Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ştirile cele mai nouă dela Adrianopol. 1716, 6 Maiu.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι σεβασμιώτατε πάτερ. Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ, καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως σκέπει καὶ διαφυλάττει αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον.

Χάριτι θείᾳ, τῇ πέμπτῃ τοῦ νῦν τρέχοντος Μαΐου ἤλθομεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὑγιεῖς. Ἀξιόλογόν τι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω νὰ τὴν σημειώσω. Ὁ κὺρ Ἀνανίας, ἄνθρωπός της, εὑρίσκεται ἐδῶ πέρα. Τὸν καινούριον[2] Ἐπίσκοπον καλφασή, καθὼς προλαβόντως τὴν ἔγραψα, τὸν ἐσύντυχα τὰ ἀνήκοντα διὰ τὴν Μακαριότητά της, καὶ ἂς μὴν ἔχῃ ἔγνοιαν. Ἂς ἔχω δὲ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δηλωτικὸν τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς μοι ὑγιείας· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς:

1716, Μαΐου 6, ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως.

Καὶ τὸν Παναγιώτατον ἐσύντυχα πολλὰ διὰ τὴν Μακαριότητά της, καὶ μὲ φαίνεται νὰ εἶναι φίλος τῆς Μακαριότητός της, καὶ νὰ ἀκούῃ καὶ λόγον. Ὁ κὺρ Σωτήρης, προγονὸς τοῦ Καραμπούζα, εἶναι καπικεχαγιὰς τοῦ Παναγιωτάτου. Φαίνεται καὶ αὐτὸς νὰ ἀκούῃ συμβουλὴν καὶ λόγον· ἂν ἤθελε τὸν γράψῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς κἀνένα γράμμα διὰ νὰ εὑρίσκηται εἰς τὴν δούλευσίν της, δὲν μὲ φαίνεται νὰ εἶναι περιττόν.

Υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλος εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 154, nº 110.)

DCCLXXIX.

Cosma, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre petrecerea sa în Moldova, prietenia ce-i arată Domnul şi legăturile cu călugării de la Ierusalim. 1716, 8 Maiu.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῆς εὐμενείας τοῦ ἡγεμόνος Μολδοβλαχίας εἰς τὸν πρώην Κωνσταντινουπόλεως Κοσμᾶν.

Κοσμᾶς, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος πρώην Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα, ἡδέως τε καὶ προσφιλῶς προσαγορεύομεν, εὐχόμενοι αὐτῇ παρὰ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ὑγείαν πολυετῆ καὶ εὐ-

Scrisoare către al Ierusalimului Hrisant, despre bunăvoinţa Domnului Moldovei către fostul Patriarh de Constantinopol Cosma.

Cosma, cu mila lui Dumnezeu fost arhiepiscop de Constantinopol, al Romei celei Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, întru Duhul Sfânt iubite şi preadorite frate şi coliturghisitor, doamne, doamne Hrisant, Fericirea Ta frăţeşte o îmbrăţişez şi mă îndrept către Tine cu plăcere şi dragoste, rugându-Ţi de la Dumnezeul a toate sănătate întru mulţi ani şi

[1] La 28 Ianuar 1713 (7221) acelaş, ca Domn moldovean, întăreşte mănăstirea ieşeană Daneu la Xeropotam.

[2] La Legrand: παινούργιον.

τυχίαν μακράν, πᾶν ὅ τι τε ἀγαθὸν καὶ καταθύμιον. Πολὺς ἤδε καιρὸς διέδραμεν, καὶ οὔτε ἡμεῖς πρὸς τὴν ἀδελφικὴν της ἀγάπην, οὔτε αὐτὴ πρὸς ἡμᾶς, ἐγχαράξαι φιλικῶς τὰ περὶ τῆς ὑγιείας ἐξεγένετο· τὸ δ' αἴτιον προφανὲς (ἔφθασεν ἴσως καὶ εἰς ὑμετέρας ἀκοὰς ὡς ᾠκονόμηται τῇ θείᾳ Προνοίᾳ τὰ καθ' ἡμᾶς): κινηθέντων γὰρ τῶν σκανδάλων, χανόντων τε τῶν ἀφ' ὧν τὰ σκάνδαλα κατ' ἐμοῦ, καὶ ἀπειλούντων τὰ ἔσχατα, ἐπιλήσμονες καὶ τῶν οἰκειοτάτων καὶ ἀδελφῶν ἐδόξαμεν εἶναι, μὴ δυνηθέντες τὴν ἀδελφικὴν ἀφοσιώσασθαι πρόσρησιν τῇ Σῇ Μακαριότητι· ἀλλά, χάρις τῷ Κρείττονι, οἷον ἔσχε πέρας τὰ περὶ ἡμᾶς, ἀκήκοας ἴσως, ὡς μοι προεῖρηται. Τὰς διατριβὰς δὲ ἤδη ποιούμεθα εἰς Μολδοβίαν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ τῇ κατὰ Θεὸν φιλοσοφίᾳ, πολλὴν φιλανθρωπίαν καὶ εὐμένειαν ἀπολαμβάνοντες παρὰ τοῦ ἐνταῦθα ὑψηλοτάτου Αὐθεντὸς καὶ ἡγεμόνος[1], ἂς εἶναι πολύχρονος, ἡ χάρις τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ τὸν διαφυλάττῃ καὶ νὰ ἐπιβραβεύσῃ αὐτῷ ὑγείαν καὶ στερέωσιν πολυχρόνιον. Εὑρήκαμεν ἐδῶ τοὺς ἁγιοταφίτας πατέρας τῶν ὧδε μοναστηρίων γνωρίμους καὶ οἰκείους, καὶ ἔχομεν μετρίαν διατριβὴν μετ' αὐτῶν. Γράμμα τῆς Μακαριότητός σου παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν πρὸς πληροφορίαν τῆς ἀγαθῆς της ὑγιείας καὶ αὔξησιν καὶ βεβαίωσιν τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν ἀγάπης. Οἱ χρόνοι τῆς Σῆς Μακαριότητος εἴησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ πολλοί τε καὶ πανευδαίμονες.

,αφις', Μαΐου η'.

✝ Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός.

îndelungată fericire, tot ce e bun şi dorit. A trecut acum multă vreme, şi nici noi către iubirea Ta frăţească, nici Tu către noi n'am însemnat cu dragoste cele ce s'au întâmplat despre sănătatea noastră; iar pricina e vădită (căci a ajuns poate şi la auzul Tău cum s'au economisit cu Pronia dumnezeiască lucrurile noastre): căci, pornindu-se scandele împotriva mea, şi ameninţând cele de pe urmă lucruri, şi urlând aceia de la cari vin scandelele împotriva noastră, ni s'a părut a fi uitat şi de cei mai de aproape şi de fraţi, neputând să închinăm cuvânt frăţesc către Fericirea Ta; însă, har lui Dumnezeu, cum au mers de acum înainte ale noastre, poate că ai auzit, cum am spus mai înainte. Ci acum petrecem liniştit în Moldova, şi cu filosofie spre Dumnezeu, primind multă filantropie şi bunăvoinţă de la prea-înălţatul Domn şi stăpânitor de acolo, trăiască întru mulţi ani şi harul prea-bunului Dumnezeu să-L păzească şi să-I întărească sănătate şi întru mulţi ani trăinicie. Am găsit aici pe părinţii de la Sfântul Mormânt de la mănăstirile localnice cunoscuţi şi apropiaţi de Domn, şi avem destulă petrecere cu dânşii. Scrisoare de la Fericirea Ta ne rugăm să avem pentru vestirea bunei Tale sănătăţi şi creşterea şi întărirea iubirii noastre frăţeşti. Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu mulţi şi cu totul fericiţi.

1716, Maiu în 8.

✝ Fostul de Constantinopol şi întru Hristos frate iubit al Tău.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXX.

1716, 27 Maiu. **Ierotei Mitropolitul de Dristra către Patriarhul Hrisant Notara, despre mila de Dare cuvenită Bisericii sale.**

Γράμμα Ἱεροθέου Κομνηνοῦ, Μητροπολίτου Δρύστρας, δηλοῦν ὅτι ἀνέκαθεν ἐχορηγᾶτο ἐτησία ἡγεμονικὴ συνδρομὴ πρὸς συντήρησιν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ταύτης (δηλ. τῆς Δρύστρας).

Τῷ μακαριωτάτῳ, σοφωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ κὺρ Χρυσάνθῳ, τῷ ἐν Χριστῷ μοι σεβασμιωτάτῳ δεσπότῃ καὶ μετὰ Θεὸν ἀντιλήπτορι

Scrisoarea lui Ierotei Comnenul, Mitropolitul Dristrei, arătând că totdeauna s'a dat ajutor domnesc anual pentru întreţinerea acestei Sfinte Mitropolii (adecă a Dristrei).

Prea-fericitului, prea-înţeleptului şi prea-sfinţitului părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, domnului, domnului chir Hrisant, celui întru Hristos mie prea-venerat stăpân şi

[1] Mihai Racoviţă.

καὶ εὐεργέτῃ, τὴν εὐλαβιτικὴν καὶ ἐδαφιῆ προσκύνησιν.

Ἂν καλὰ καί, δέσποτά μου μακαριώτατε, εἰς πάντα δυτυχῆ αἱ εὐεργεσίαι φαίνονται μεγάλαι καὶ τερπναί, ἀλλὰ εἰς τὸν πολλὰ δυστυχοῦντα μέγισται καὶ πάντερπναι πάντως δοκοῦσιν, ὥστε ὁποῦ καὶ οἱ εὐεργετοῦντες, καὶ οἱ μεσάζοντες, καὶ προτρέποντες, καὶ διὰ λόγων ποικίλων καὶ πιθανῶν διεγείροντες τὰς φιλοθέους ψυχὰς εἰς τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἐλέει ἐπιδεεῖς καὶ μισθὸν πλείονα παρὰ Θεὸν ἔχουσι. καὶ ἀπὸ τοὺς εὐεργετουμένους μεγάλας εὐχαριστίας ἀπολαμβάνουσι, καὶ ὡς σωτῆρες λογίζονται.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐμὴ εὐτέλεια μεγίστην εὐεργεσίαν θέλει νομίσῃ, ἐὰν διὰ τῆς διαπρεσβεύσεως καὶ πειστικῆς μεσιτείας πρὸς τὸν πάντα ἄριστον, εὐσεβέστατον καὶ ἐκλαμπρότατον ἡμῶν Αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα, τὸν κοινὸν τῶν καταπονουμένων καὶ φιλάνθρωπον εὐεργέτην, ἤθελεν ἐνεργήσῃ νὰ γένῃ προσταγὴ (σπλαγχνικὴ ἡμῖν) πρὸς τοὺς καφαρασέους τῶν ὀκνῶν ὅτι νὰ ἐλεηθῇ τὸ κατ' ἔτος εἰωθὸς παρέχεσθαι τοῦ ἅλατος ἔλεος, κατὰ τὰ παλαιγενῆ τῶν προηγεμονευσάντων ταύτης τῆς θεοφυλάκτου τζάρας σεβάσμια χρυσόβουλλα, τοῖς κατὰ καιροὺς Μητροπολίταις τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Δρύστρας, μεγαλόδωρον ἔλεος ὄντως ὂν καὶ τῇ ἐμῇ εὐτελείᾳ, νῦν ἐν μεγίσταις συνεχομένῳ ἀπὸ παραλόγου τῶν δυναστῶν ἀπαιτήσεως ὁποῦ καθ' ἑκάστην δὲν μᾶς λείπουν ἐνοχλουμένους· καὶ θέλω μένει ἐφ' ὅρῳ ζωῆς μου ὀφειλέτης τῆς χάριτος ταύτης. Διό, πέμπαντας τὸν παρόντα ἐν μοναχοῖς γερωδαμασκηνὸν ὑπὲρ τούτου μὲ τὰ χρυσόβουλλα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὑψηλοτάτου, παρακαλῶ καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα τῷ δείξῃ τὴν συνειθισμένην της φιλανθρωπίαν καὶ νὰ συνδράμῃ εἰς ταῦτα, συνηγοροῦσα καὶ συναντιλαμβανομένη ἐν ταύτῃ τῇ παρακλήσει ἡμῶν τε καὶ τῆς Μητροπόλεως καὶ τουτου. Δῴη δὲ ὁ Κύριος νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ὑγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν ἐν τάχει· ἧς αἱ παναγίαι καὶ θεαπρόσδεκτοι εὐχαὶ εἴησάν μοι φύλακες καὶ συνεργοὶ εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. αφις' (ιζ;), Μαΐου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιωτάτης Μακαριότητος εὐλαβητικὸς καὶ εὐγνώμων ὀφειλέτης καὶ ἱκέτης:

ὁ Δρύστρας Ἱερόθεος.

Τὸν πανοσιώτατον ἅγιον Βηθλεέμ, κὺρ Μαλαχίαν, ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ ἀσπάζομαι.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

după Dumnezeu ajutător şi binefăcător, cea evlavioasă şi până la pământ închinăciune.

Deşi, stăpâne al mieu prea-fericit, oricărui nenorocit binefacerile i se par mari şi mângâietoare, dar celui ce e foarte nenorocit îi par prea-mari şi cu totul pline de mângâiere, aşà încât şi binefăcătorii şi mijlocitorii şi îndemnătorii şi cei ce trezesc prin vorbe fălurite şi convingătoare sufletele de Dumnezeu iubitoare spre a face bine celor ce au nevoie de milă, au şi simbrie mai mare de la Dumnezeu, şi de la cei ce au primit facerile de bine mari mulţămite primesc şi se socot ca nişte mântuitori.

De aceia şi Smerenia Mea va socoti ca o mare binefacere dacă prin solia şi mijlocirea plină de convingere a Ta către cel cu totul prea-bun, prea-evlavios şi prea-strălucit al nostru Domn şi stăpânitor, binefăcătorul obştesc al celor necăjiţi şi de oameni iubitor, ar face să se dea poruncă (milostivă pentru noi) către cămăraşii oenelor ca să se dea mila obişnuită în ficare an a sării, după venerabilele hrisoave vechi ale celor ce mai înainte au stăpânit această de Dumnezeu păzită ţară, celor de pe vremuri Mitropoliţi ai preasfinţitei Mitropolii a Dristrei, fiind de fapt milă de mare dar şi Smereniei Mele, care mă aflu acum în mare strâmtorare din pricina cererii fără rost a puternicilor cari zilnic nu lipsesc a ne tulburà; şi voiu rămânea până la sfârşitul vieţii datornic al acestei îndatoriri. Pentru care, trimeţând pe acest bătrân între călugări Damaschin pentru aceasta cu hrisoavele la picioarele Prea-Înălţatului, rog şi pe Fericirea Ta să-i arăţi priinţa obişnuită şi să-l ajuţi într'acestea, apărându-l şi ajutându-l în această a noastră rugăciune şi şi a acestei Mitropolii. Dea Domnul să Te întâmpinăm sănătos şi fericit în grabă; ale cării preasfinte şi de Dumnezeu primite rugăciuni să-mi fie ajutătoare şi sprijinitoare la orice lucru bun şi mântuitor.

1716 (1717?), Maiu în 27.

Al Fericirii Tale prea-venerate cu evlavie şi recunoştinţă datornic şi rugător:

Al Dristrei Ierotciu.

Pe prea-cucernicul episcop de Betleem, chir Malahia, frăţeşte întru Domnul îl sărut.

DCCLXXXI.

1716, 5 Iunie. Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea sa la Filipopol şi începerea războiului cu Austria, dela care speră, prin „biruinţa Împărăţiei", „ocrotire şi uşurare pentru creştini".

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε.

Τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιωτάτην Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως σκέποι καὶ διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον. Πρὸ πολλοῦ γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δὲν ἔλαβον, καὶ θαυμάζομαι· ὑμεῖς μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῶν μακαρίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν ὑγιαίνομεν μέχρι τοῦ νῦν. Κανένα ἀξιόλογον δὲν ἔχω νὰ τὴν σημειώσω. Ἐχθές, τῇ 4 τοῦ παρόντος Ἰουνίου, ἐκινήσαμεν ἀπὸ τὴν Φιλιππούπολιν, καὶ πηγαίνομεν. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ εὐδοκίσῃ τὸ καλὸν καὶ ὠφέλιμον τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, ὁποῦ νὰ ἔχουν καὶ οἱ χριστιανοὶ τὸ σκέπος καὶ ἄνεσιν. Ἂν ἤθελε μὲ γράψῃ ὁπού νὰ λάβω τώρα γράμμα της, πολλὰ ἤθελα τὸ χαρῇ, διότι ἀγαπῶ νὰ μανθάνω τὴν καλὴν καὶ ἐφετήν μοι ὑγείαν της. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔτησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς.

1716, Ἰουνίου 5.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

Τὰ τῆς Μακαριότητος της ἀπὸ ἐδῶ τρέχουν ὅλα καλά, καὶ ἔχω πάλιν τὴν ἔννοιαν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon).

DCCLXXXII.

1716, 6 Iulie. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ocrotirea ce va acordà recomandatului său, Mitrofan.

Νικολάου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Ἰουλίου 6.

Τὸ ἀπὸ κῆ παρελθόντος Μαΐου ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ὑγιείαν τῆς ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἐδεχθημεν εὐλαβῶς καὶ τὰς ἁγίας της εὐχάς, καὶ εὐχαριστοῦμεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα.

Ὁ λογιώτατος παπᾶ κὺρ Μητροφάνης[1] καὶ εἶχε καὶ θέλει ἔχῃ τὴν εὔνοιαν καὶ ἐπισκεφίν μας, ἐπειδὴ εὑρίσκεται καὶ εἰς ὑπηρεσίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Τὰ φίλτατα ἡμῶν τέκνα προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν μετ' εὐλαβείας ἀσπάζονται.

Παρακαλοῦμεν κατὰ πολλὰ νὰ μὴ μας λείπουν συχνὰ τὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, νὰ μανθάνωμεν τὴν ἀγαθὴν καὶ πολυπάθητόν της ὑγιείαν, νὰ χαιρώμεθα, καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται εἰς τὰς ἱερὰς αὐτῆς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεις, καὶ νὰ μᾶς προστάζῃ μὲ θάρρος, ἐπειδὴ γνωρίζει τὴν θερμὴν ἀγάπην καὶ ἄκραν εὐλάβειαν ὁποῦ ἔχομεν πρὸς αὐτήν, καὶ τὴν προθυμίαν εἰς τὴν δουλευσίν της. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑ-

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Iulie în 6.

Scrisoarea sfinţită a Fericirii Tale dela 28 ale trecutei luni Maiu am primit-o, şi pentru buna şi prea-dorita sănătate a Ta peste măsură m'am bucurat; am primit cu evlavie şi sfintele-Ţi rugăciuni, şi mulţămim; am cunoscut şi cele scrise pe rând.

Prea-învăţatul popa chir Mitrofan şi a avut şi va aveà bunăvoinţa şi îngrijirea noastră, odată ce se află şi în ocrotirea Fericirii Tale.

Prea-iubiţii noştri copii se închină Fericirii Tale şi sărută sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie.

Ne rugăm mult să nu ni lipsească adesea sfinţitele-Ţi scrisori, ca să aflăm despre buna şi prea-dorita-Ţi sănătate, să ne bucurăm, şi să ne pomeneşti la sfintele-Ţi rugăciuni către Dumnezeu, şi să ni porunceşti cu încredere, căci ştii călduroasa iubire şi marea evlavie ce-o avem către Tine, şi graba la slujba Ta. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte

[1] Probabil Mitropolitul de Nisa, care urmă ca arhipăstor al Ţerii-Româneşti lui Antim. În volumul suplementar vom da actul numirii sale la Nisa.

μετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

,αψιϛ', Ἰουλίου ϛ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.
Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, pp. 221-2, nº 108.)

mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele Tale rugăciuni cu noi.

1716, Iulie în 6.

Al Fericirii Tale
fiu întru Hristos şi cu totul la poruncă:
Io Nicolae Voevod.

DCCLXXXIII.

Marele-Retor al Patriarhiei constantinopolitane, Constantin, către Patriarhul Hrisant Notara, despre hrisoavele şcolilor din Moldova, puţina aplecare pentru limba greceascâ în şcoală şi legăturile cu egumenii din Moldova ai mănăstirilor Sfântului Mormânt. 1716, 8 Iulie.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Ῥήτορος Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τῶν χρυσοβούλλων τῶν ἐν Μολδαυΐᾳ σχολείων, καὶ πληροφοροῦντος τὴν τῶν Μολδαυῶν δυστροπίαν εἰς ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς καὶ γονυκλιτῶς ἀσπάζομαι.

Προλαβόντως ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβα, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ὑγιείαν της μεγάλως ἐχάρην, καὶ ὕμνους εὐχαριστηρίους τῷ σώζοντι καὶ διατηροῦντι αὐτὴν Θεῷ ἀνέπεμψα, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ τὴν περιφρουρῇ καὶ νὰ τὴν διαφυλάττῃ εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκῆ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει μέχρι γήρως βαθυτάτου, εἰς χαράν, ἀγαλλίασίν τε καὶ σύστασιν παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος. Ἐδέχθην πανευλαβῶς καὶ τὰς παναγίας της εὐχάς, καὶ ὑπερευχαριστῶ· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, καὶ, μὲ τὸ νὰ μὲ ἠκολούθησε μεγάλη ἀχαμνοσύνη, δὲν ἠξεύρω ἂν εἶναι ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τοῦ τόπου, δὲν ἠμπόρεσα εὐθὺς νὰ κάμω τὴν ἀπόκρισιν, καὶ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν συμπαθεστάτην Μακαριότητα νὰ μὲ συγχωρήσῃ.

Τὴν κατάστασιν τῆς Μπογδανίας δὲν ἀμφιβάλλω πῶς τὴν ἔγραψαν οἱ ἐκεῖσε ἅγιοι καθηγούμενοι αὐτῆς· τῶν σχολῶν τὰ χρυσόβουλλα ἔμαθα πῶς ἀκόμη δὲν ἀλλάχθησαν. Ἑλληνικὰ γράμματα εἶπαν πῶς δὲν θέλουν νὰ μάθουν τὰ παιδιά τους, ἀγκαλὰ ὁ κὺρ Κωνσταντῖνος ἀκόμη στέκεται εἰς τὸ σχολεῖον.

Διὰ τὰ βιβλία τοῦ Ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ἔγραψεν ὁ πανιερώτατος ἅγιος Βηθλεέμ, καὶ ἔστειλε καὶ τὸ προστακτικὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ὅμως δὲν ἠξεύρω ἂν δοθῇ τὸ γράμμα τοῖς ἁγίοις ἐπιτρόποις.

Scrisoarea Marelui-Retor Constantin către al Ierusalimului Hrisant, pentru hrisoavele şcolilor din Moldova şi înştiinţându-l despre neplăcerea Moldovenilor la învăţarea limbii elineşti.

Supus mă închin Fericirii Tale preavenerate şi preasfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie şi în genunchi o sărut.

Dăunăzi am primit preasfinţita scrisoare a Fericirii Tale, şi pentru buna şi preadorita sănătate a Ta mult m'am bucurat, şi cântări de mulţămire am înălţat lui Dumnezeu care Te mântuie şi Te ţine pe care-L rog să Te păzească şi să Te apere în preasfinţitul Tău Scaun patriarhicesc şi apostolesc în sănătate şi bună stare neîntreruptă până la adânci bătrâneţe, pentru bucuria, fericirea şi întărirea întregii turme creştineşti. Am primit cu toată evlavia şi preasfinţitele-Ţi rugăciuni, şi foarte mulţămesc; am aflat şi cele scrise pe rând, şi, pentru că a urmat mare neputinţă, nu ştiu dacă din schimbarea locului, n'am fost în stare ca îndată să fac răspunsul, şi rog pe Fericirea Ta preamilostivă să mă ierţi.

Starea Moldovei sunt sigur că Ţi-au scris-o sfinţiţii egumeni de aice; hrisoavele şcolilor am aflat că încă nu s'au schimbat. Literele elineşti au spus că nu vreau să le înveţe copiii lor, deşi chir Constantin stă încă la şcoală.

Pentru cărţile Sfântului Damaschin, a scris Preasfinţitul de Betleem, şi a trimes şi scrisoarea de poruncă a Fericirii Tale; dar nu ştiu de se va da scrisoarea sfinţiţilor epitropi.

Τὰ τοῦ Μπουρνόβσκη κὺρ Ἰουστίνου λογιάζω νὰ τὰ ἔμαθεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης καταλεπτῶς. Τὸν ἔκαμεν ὁ καλὸς Σεραφείμ μὲ τὴν προσταγὴν τοῦ ἡγεμόνος μύρια κακά, ὡς καὶ τὰ ῥοῦχα ὁποῦ ἐφόρει τὸν ἐπῆρε, χωρὶς καμίαν αἰτίαν. Λυποῦμαι τὸ μοναστήριον, ὅτι, καθὼς ἀκούω, ὁ σκοπός του εἶναι πρὸς ἀφανισμόν, καὶ κάμνει καὶ μύρια ἄτοπα· ὁ Θεὸς θέλει κάμει τὴν θεραπείαν.

Ὅτι ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης ἔχει θερμοτάτην ἀγάπην καὶ ἄκραν εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τοῦτο δὲν κάμνει χρεία νὰ τὸ γράφω, ἐπειδὴ καλὰ τὸ γνωρίζει. Περιμένει μὲ μεγαλωτάτην ἔφεσιν νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρὸς τὰ ὧδε ἐρχομοῦ της. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ μᾶς χαροποιήσῃ ὅλους μὲ τὴν ἱερὰν αὐτῆς παρουσίαν.

Ὁ ἅγιος σύγκελλός της ἔμεινεν εἰς τὴν Μπογδανίαν, μὲ τὸ νὰ εἶχε πολλὰ μπερδέματα.

Ἄλλο τι περισσότερον κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω νὰ γράψω, παρὰ μόνον ὅτι παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὲ ἔχῃ εἰς τὴν πατρικήν της εὔνοιαν, καὶ νὰ μὲ προστάζῃ, ἐπειδὴ καὶ εἶμαι προθυμότατος ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ δουλεύσω αὐτῇ. Πρὸς τούτοις παρακαλῶ νὰ μὲ συμπαθήσῃ καὶ διὰ τὴν ἐνόχλησιν ὁποῦ δίδω μὲ τὰ γράμματά μου. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαι της εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ.

,αφις', Ἰουλίου η'.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιωτάτης Μακαριότητος δοῦλος προθυμότατος καὶ εὐτελέστατος, Μέγας-Ῥήτωρ:

Κωνσταντῖνος.

Lucrurile celui de la Barnovschi chir Iustin socot că le-ai aflat Fericirea Ta cu de-amănuntul. Aceluia i-a făcut bunul Serafim cu porunca Domnului mii de rele, cum şi veşmintele ce purtà, i le-a luat, fără vre-o pricină. Îmi pare rău de mănăstire, căci, după cât aud, scopul lui e spre peire, şi face şi mii de lucruri fără cale; Dumnezeu va face îndreptare.

Că prea-înălţatul Domn are foarte călduroasă iubire şi multă evlavie către Fericirea Ta, aceasta nu mai e nevoie s'o scriu, căci o ştii bine. Aşteaptă cu cea mai mare aplecare să audă hotărârea Ta despre venirea-Ţi într'acoace. Dumnezeu sfântul să ne bucure pe toţi cu sfânta-Ţi prezenţă.

Sfinţitul Tău singhel a rămas în Moldova, căci aveà multe trebi (?).

Alta mai mult deocamdată n'am să-Ţi scriu decât numai că rog pe Fericirea Ta să mă aibi în părinteasca-Ţi bunăvoinţă, şi să-mi porunceşti, căci şi sunt foarte gata cât se poate a-Ţi sluji. Pe lângă acestea rog să mă ierţi şi pentru tulburarea ce dau cu scrisorile mele. Iar anii Fericirii Tale fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu mine.

1716, Iulie în 8.

Al Fericirii Tale prea-venerate rob preagata şi prea-smerit, Marele-Retor:

Constantin.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXXIV.

1716, 10 August. **Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre negocierile sale cu Turcii în folosul Sfântului Mormânt şi venirea lui Chiuciuc-Imbrohor.**

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε.

Τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως σκέπει καὶ διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνασσαν, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ ἀμέτοχον. Τῇ 7 τοῦ παρόντος Αὐγούστου ἦλθεν ὁ χαζνατάρης τοῦ Μικροῦ-Ἱμπροχώρη, καὶ ἔφερεν εἴδησιν τῷ Χαλὶλ-Πασᾷ πῶς τὸν ἔρχεται ἡ βοῦλλα μὲ τὸν Μικρόν-Ἱμπραχώρη (Χαλὶλ-Πασᾶ λέγω ἐκεῖνον ὁποῦ ἦτον ποστατζήπασης εἰς τὴν Πόλιν, ὅταν ἦτον ἐκεῖ ἡ Μακαριότης της) καὶ τῇ 8 τοῦ αὐτοῦ ἔστειλεν ὁ Χαλὶλ-Πασᾶς κεχαγιάν του καὶ ὅλον του τὸ τακίμι εἰς προϋπάντησιν τοῦ Μικροῦ-Ὑμπροχώρη, ὁ ὁποῖος ἦλθεν μὲ ἀλάγι, καὶ ἐνεχείρισε τὴν βοῦλλαν τῷ Χαλὶλ-Πασᾷ, ὅστις εἶναι ἄνθρωπος φυσικὰ καλὸς καὶ παλαιὸς μου αὐθέντης, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν καιρὸν ἐλπίζομεν νὰ ἰδοῦμεν ἔλεος,— ἂς εἶναι δοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἐπετράπη ἡ ἐξουσία εἰς τοιοῦτον φυσικὰ καλὸν ἄνθρωπον. Ἂς εἶναι δε-

βαία ἡ Μακαριότης αὐτῆς ὅτι δὲν λείπω ὁποῦ νὰ προθυμοῦμαι, καὶ φέρομαι ἐπιμελῶς εἰς τὰ συντείνοντα αὐτῇ τὲ καὶ τῷ Παναγίῳ Τάφῳ. Ἐλπίζω νὰ ἀνταμωθῶμεν μὲ τὴν Μακαριότητα της εἰς Ἀδριανούπολιν, διότι ἡμεῖς πηγαίνομεν ἀγρήγορις. Ὁ κυρίτζη Σωτήρης καπικεχαγιὰς τοῦ παναγιωτάτου εὑρίσκεται εἰς τὴν δούλευσιν της. Ὅ,τι ἔχω δὲ τὴν τιμὴν τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων καὶ προσταγμάτων, μετὰ τῶν ἁγίων της εὐχῶν. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1716, Αὐγούστου 10,
ἀπὸ Πελιγράδι.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXXV.

Dimitrie Iulianò, capuchehaie a Ţerii-Românești, către Patriarhul Hrisant de Ierusalim, despre o carte privitoare la Muntele Athos, intrarea Germanilor în Ţara-Românească, acţiunea lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, caterisirea Mitropolitului Antim şi afaceri ale Sfântului Mormânt. 1716, 12 Septembre.

Ἐπιστολὴ Δημητρίου Ἰουλιανοῦ καπικεχαγιὰ Βλαχίας πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῶν πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν ἀκαταστασιῶν ἐν Βλαχίᾳ, καὶ περὶ τῆς, ἡγεμονικῆ διαταγῇ (τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου), παύσεως καὶ καθαιρέσεως τοῦ Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας, Ἀνθίμου.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα πανευλαβῶς καὶ ἐρωτικῶς προσκυνῶ, δεόμενος κυρίου τοῦ Θεοῦ νὰ διατηρῇ αὐτὴν εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ νὰ τὴν ἀπολαύσῃ τὸ παρὸν ἐν εὐημερίᾳ διηνεκεῖ καὶ ἀμεταπτώτῳ. Τὸ ἀπὸ τῆς κε' τοῦ Αὐγούστου γεγραμμένον πάντιμον γράμμα αὐτῆς ἔλαβον μετὰ πολλῆς χαρᾶς, καὶ ἐδόξασα κύριον τὸν Θεὸν διὰ τὴν ποθεινοτάτην μοι ὑγείαν αὐτῆς.

Ἔγνων τὰ ἐν ἐκείνῃ σημειούμενα. Καὶ πρῶτον εἰς τὴν περιήγησιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους[1] πῶς δὲν εἶχε καιρὸν, οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα, ἀπὸ τὰς ἀγρυπνίας καὶ ἀκολουθίας, καὶ ἀπὸ τὰς πολυποικίλους τραπέζας, καὶ ἀπὸ τὴν γλυκυτάτην συνομιλίαν τοῦ συνεδέλφου αὐτῆς κὺρ Κυπριανοῦ[2]. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι πολλὴν ἡδονὴν καὶ ἀγαλλίασιν ἠσθάνθη ἡ Μακαριότης αὐτῆς, καὶ χαίρω κατὰ πολλά. Ἀμὴ διὰ τὴν ζάλην ὁποῦ ἔδωσεν εἰς τὰς βιβλιοθήκας, ὡς ἐν παρόδῳ τὸ παρατρέχει, καὶ ὁρίζει μόνον νὰ μὴν φθονῶ, ὄχι ἄλλον.

Καταλαμβάνω πῶς ἐλυπήθη διὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ὑπάτου[3] περισσότερον παρὰ διὰ

Scrisoarea lui Dimitrie Iulianò, capuchehaie al Ţerii-Românești, către al Ierusalimului Hrisant, pentru neorânduielile de războiu şi politice în Ţara-Românească şi despre oprirea şi caterisirea, cu porunca Domnului (a lui Nicolae Mavrocordat), a Mitropolitului Ungrovlahiei, Antim.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne.

Fericirii Tale cu toată evlavia şi supunerea mă închin, rugându-mă Domnului Dumnezeu să Te păzească bucuros, sănătos, întru ani îndelungaţi şi să Te apuce aceasta în fericire neîntreruptă şi neschimbată. Scrisoarea-Ţi prea-cinstită, scrisă la 25 August, am primit-o cu multă bucurie, şi am slăvit pe Domnul Dumnezeu pentru mie preadorita-Ţi sănătate.

Am aflat cele însemnate în ea. Şi, întâiu, pentru Călătoria Sfântului Munte, cum că n'ai avut vreme nici ziua, nici noaptea, din pricina vegherilor şi slujbelor, şi a feluritelor praznice, şi de pe urma preadulcii tovărăşii a confratelui Tău chir Chiprian. Nu mă îndoiesc că multă plăcere şi bucurie ai simţit Fericirea Ta, şi mă bucur mult. Dar pentru dragostea ce ai dat bibliotecilor, în trecere s'o străbaţi, şi spun numai să nu-mi pară rău, nu de alta.

Aflu că Te-ai supărat mai mult pentru încetarea din viaţă a Vizirului decât pentru

---

[1] De Ierotein Comnenul, Mitropolit de Dristra, tipărită în 1701, la Snagov.

[2] Asupra acestui fost Patriarh de Constantinopol, v. şi mai sus.

[3] Gin-Ali-Paşa (zis şi Damad şi Ghinmurgi-Sehid), căzut în lupta de la Peterwardein cu Germanii; Iorga, *Gesch. des osmanischen Reiches*, IV, pp. 341-2.

τὰ συμβάντα· ὅμως ὡς συνετώτατος πρέπει νὰ μετριάζῃ τὴν λύπην, στοχαζομένη τὴν ἀκολουθίαν τῶν πραγμάτων, κατὰ τὸν καιρὸν καὶ κατὰ [τὰ] τεκμήρια ὁποῦ ἔχει.

Ὁρίζει πῶς ἔχει σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς Βερρόιαν, καὶ ἴσως ἀργοπορήσει ἐκεῖ, ἢ παρακινηθῇ νὰ παγένῃ καὶ ἀλλοῦ· πλὴν συμφέρει νὰ ἤρχετο ὀγλήγωρα εἰς Ἀδριανοῦ καὶ ἐδῶ, διότι ἦλθε καὶ ὁ νέος πρέσβυς τῆς Φράντζας, ὁ μουσιοῦ δὲ-Μπονὰκ λεγόμενος· καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πῶς θέλει ζητήσει ἐπιπόνως τὴν ἀνοικοδομὴν τῆς σκέπης[1], ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἔλθει ὁ βαρδιάνος[2] ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δὲν ἠξεύρω πῶς εὐθὺς τὸν ἐπῆρεν ἡ πανοῦκλα, εἰς δύο ἡμέραις· καὶ φαίνεται πῶς ἐξεπίτηδες εἶχεν ἔλθει διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ παρὰ τῷ πρέσβει εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῇ ὥσπερ ἄλλοτε. Ὅθεν πρέπει νὰ ἔχῃ εἴδησιν ἡ Μσκαριότης αὐτῆς καὶ νὰ εὑρεθῇ εἰς τὰ μέρη αὐτὰ· ὅτι ὁ καιρός, καὶ τὰ πράγματα, καὶ τὰ πρόσωπα εἶναι ἀλλέως.

Περὶ τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμετέρου Αὐθέντου ὁποῦ ὁρίζει πῶς ἐπιπόνως γράφει καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν ἀπόλαυσίν της, δὲν ἔχω καμίαν ἀμφιβολίαν, ἠξεύρωντας καλώτατα τὸν πόθον ὁποῦ ἔχει ἡ Ὑψηλότης του εἰς τοῦτο· καί, ἐπειδὴ μελετᾷ πρὸς τὸ ἔαρ νὰ ἀπέλθῃ, ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ οἰκονομήσῃ ἀγαθὴν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὁποῦ χαίροντας νὰ ὑπάγῃ· ὅτι κατὰ τὸ παρὸν ταράττουν τὸν τόπον αἱ ἀπόῤῥοιαις τῶν πολεμίων καὶ ἐχθρικῶν στρατευμάτων. Ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου ἐκτύπησαν εἰς ταῖς ἄκραις κατὰ τὸ Τζερνέτζι καὶ ἐλεηλάτησαν τὸ μέρος ἐκεῖνο· ἔπειτα ἐκατέβηκαν καὶ εἰς τὸ Δεμίρ-καπή, καὶ ἐφυγάδευσαν τὸν ἄρχοντα Ἄγαν τὸν κυρίτζη Ἰωάννην Ῥουσέτον, τὸν σύντεκνόν της, ὁποῦ ἦτον ἐκεῖ μὲ ἀρκετὰ στρατεύματα ἐπιστάτης· ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖ ὄντες καπετάνοι καὶ προεστῶτες ἐφάνηκαν ἐπίβουλοι, καὶ τοὺς ἐδεξιώθηκαν ἀσμένως. Τὸ ὁποῖον τοῦτο ἐσύγχισε κατὰ πολλὰ τὸν Αὐθέντην, μάλιστα μὲ τὸ νὰ ἐστοχάσθη πῶς δὲν εἶναι νὰ θαῤῥεύσῃ εἰς τοὺς ἐντοπίους· ἦλθεν ἕως τὸ Γκίργκεβον καὶ ἐπῆρε στράτευμα τούρκικον ὅσον εὑρέθη, καὶ ἐγύρισαν πάλιν εὐθὺς εἰς τὸ Μπουκουρέστι. Ἐγνώρισε καὶ τὸν καλότυχον τὸν Βλαδήκαν[3] πῶς ἦτον ἐπίβουλος, καὶ ἑτοίμαζε γράμματα καὶ συνθήκας πρὸς τοὺς Γερμανούς, καὶ εὐθὺς τὸν ἔξωσε, καὶ τὸν ἐφυλάκισε, καὶ ὥρισε καὶ ἐστάλθη ἀπὸ ἐδῶ ἡ καθαίρεσίς του διὰ νὰ κάμουν ἐκεῖ ἄλλον Μη-

cele ce s'au întâmplat; ci, ca un prea-înțelept, se cade să-Ți stâmperi năcazul, gândindu-Te la urmarea lucrurilor, după vreme și după dovezile ce ai.

Spui că ai de gând să mergi la Veria, și poate că vei zăbovi acolo, sau Te vei porni să mergi și aiurea; dar e de folos să vii cât mai iute la Adrianopol și aici, pentru că a venit și noul Trimes al Franciei, anume Monsieur de Bonnac; și nu mă îndoiesc că va cere cu stăruință reclădirea acoperișului, căci cu puțin înainte a fost venit gardianul din Ierusalim, și nu știu cum l-a prins de-odată ciuma, în două zile; și se pare că anume venise pentru a stărui pe lângă ambasador ca să se ostenească întocmai ca altă dată. Pentru care se cade să ai știință Fericirea Ta și să Te afli în aceste părți; căci vremea, și lucrurile, și faptele sunt altfel.

Pentru prea-înălțatul nostru Domn, care spui că scrie stărnitor și dorește să Te întâlnească, n'am nicio îndoială, știind prea-bine pofta ce o are Înălțimea Sa întru aceasta; și, de oare ce ai de gând ca în primăvară să pleci, Dumnezeu Sfântul să-Ți gătească stare bună și pașnică în locul acela, unde cu bucurie să ajungi; căci deocamdată acel loc îl tulbură revărsările dușmanilor și ale oștilor vrăjmașe. Căci de curând au lovit la margenile de către Cerneți și au prădat partea aceia; pe urmă s'au coborât și la Demîr-capî (Porțile-de-fier), și au pus pe fugă pe dumnealui Aga chihaiagi Ioan Ruset, finul Tău, care era acolo de pază cu destule oști; căci și cei de acolo căpitani și mai mari s'au arătat trădători și i-au primit bucuros. Care aceasta a supărat mult pe Domn, mai ales că s'a încredințat că nu se poate încrede în localnici; a venit până la Giurgiu și a luat oaste turcească, atâta câtă s'a găsit, și s'a întors iarăș drept la București. A cunoscut și pe fericitul Vlădica cum că este uneltitor și a gătit scrisori și învoieli către Germani, și îndată l-a scos, și l-a pus supt pază, și a poruncit de s'a trimes de aici caterisirea lui ca să facă acolo alt Mitropolit. Uite acesta e acel bun prieten al Tău, dar și-a găsit plata răutății lui!

[1] La Ierusalim.

[2] Al Franciscanilor.

[3] Antim, Mitropolit al Ungrovlahiei.

τραπολίτην. Αὐτὸς εἶναι ὁ καλὸς ἐκεῖνος ὁ φίλος της, πλὴν ἤρρε τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του! Κατὰ πολλὰ εἶμαι τεθορυβημένος καὶ λυπημένος διὰ ταῖς σύγχυσαις αὐταῖς, ὅτι εἴμασθεν καὶ πεφορτισμένος μὲ τόσον χρέος, καί, ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ἄμετρα συδοσίματα ὁποῦ εἶχεν διορίσει ὁ ἀποθανὼν Βεζύρης εἰς τὸν τόπον τῆς Βλαχίας, δὲν ἐδυνήθη ὁ Αὐθέντης νὰ κάμῃ προμήθειαν τοῦ χρέους· μόνον ὁ ἅγιος Θεός, διὰ τῶν σεβασμίων αὐτῆς εὐχῶν, νὰ συστήσῃ τώρα τὴν Ὑψηλότητά του, καὶ νὰ δώσῃ εὐκολίαν καὶ τρόπον ὁποῦ νὰ δυνηθῇ νὰ τὸ ἀποτινάξῃ.

Ἐδιωρίσθη ὁ ὑψηλότατος Χάνης μετὰ στρατεύματος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Βλαχίας, καὶ ἄλλα πολλὰ στρατεύματα καὶ πασάδαις συνάγονται εἰς τὸ Γκιργκεβὰν νὰ εἶναι ἕτοιμοι ὅπου καλέσῃ ἡ χρεία νὰ προσδράμουν. Εἰς αὐταῖς ταῖς ἀνωμαλίαις εἶπα τὸν ἄνθρωπόν της τὸν καλόγηρον, ὁποῦ ὥρισεν ἡ Μακαριότης αὐτῆς νὰ ἐπέλθῃ ἐκεῖ με τὰ βαρέματα, νὰ σταθῇ ἐδῶ καὶ νὰ προσμένῃ ἕως ὁποῦ νὰ οἰκονομήσῃ ὁ Θεὸς καλλιτέραν κατάστασιν, καὶ νὰ ἡσυχάσῃ ὁ τόπος, καὶ τότε ἂς διαβῇ· καὶ ὡς τόσον θέλει γράψει ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης νὰ τὸν διορίσῃ τί νὰ κάμῃ. Ἂς μὴν λείψῃ καὶ ἡ Μακαριότης αὐτῆς νὰ κάμῃ δέησιν πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὸν φίλον της τὸν Αὐθέντην εἰς τοὺς ἀνωμάλους τούτους καιρούς. Καὶ τὰ ἔτη αὐτῆς εἴησαν παρὰ Θεοῦ πολλὰ καὶ ἀγαθά.

[1716], Σεπτεμβρίου ιϑ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
εὐλαβὴς δοῦλος
Δημήτριος Ἰουλιανός.

Foarte sunt tulburat şi întristat pentru supărările acestea, căci şi sunt împovărat cu atâta datorie, şi, de multele şi nemăsurate dăjdi ce orânduise răposatul Vizir asupra Ţerii-Româneşti, n'a putut Domnul să facă îngrijirea datoriei; numai Dumnezeu Sfântul, prin respectatele-Ţi rugăciuni, să sprijine acum pe Înălţimea Ta şi să dea îndemânare şi chip a puteà s'o scuture de pe umeri.

S'a orânduit prea-înălţatul Han cu oaste să meargă în locul acela al Ţerii-Româneşti, şi alte multe oştiri şi Paşale se strâng la Giurgiu ca să fie gata unde-i va chemà nevoia să meargă. La aceste neorânduieli am spus omului Tău, călugărului, care ai spus Fericirea Ta să vie acolo cu greutăţile, să steà aici şi să aştepte până va pune la cale Dumnezeu o mai bună stare, şi să fie în linişte locul, şi atunci să treacă; şi deocamdată-I vei scrie de acolo şi Fericirea Ta ca să-i orânduieşti ce să facă. Să nu lipseşti şi Fericirea Ta a face rugăciune către milostivul Dumnezeu ca să ajute şi să păzească pe cel iubit Ţie Domn în aceste vremuri neobişnuite. Şi anii Tăi fie de la Dumnezeu mulţi şi buni.

[1716], Septemvrie 12.

Al Fericirii Tale
rob cu evlavie:
Dimitrie Iulianò.

(Bibl. Acad. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXXVI.

Spandoni, Mare-Retor al Bisericii-celei-Mari, către Patriarhul Hrisant Notara, despre uneltirile împotriva lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, fuga acestuia la Giurgiu, pedeapsa vinovaţilor, caterisirea Mitropolitului Antim, precum şi despre o datorie ce are să culeagă el. 1716, 20 Septembre.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου-Ῥήτορος Σπαντωνῆ (τοῦ κατόπιν χαρτοφύλακος) πρὸς Χρύσανθον, περὶ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων περὶ ὧν διαλαμβάνει καὶ ἡ προηγουμένη ἐπιστολὴ τοῦ Δημητρίου Ἰουλιανοῦ.

Τῷ μακαριωτάτῳ, σεβασμιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ μοι πατρὶ καὶ δεσπότῃ, Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, κυρίῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τὴν ὀφειλομένην μεθ' ὅσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας προσκύνησιν.

Serisoarea Marelui-Retor Spandoni (care a fost pe urmă chartophylax) către Hrisant, despre aceleaşi afaceri despre care tratează şi serisoarea de mai sus a lui Dimitrie Iulianò.

Prea-fericitului, prea-veneratului şi prea-înţeleptului meu părinte şi stăpân, Patriarhului de Ierusalim, domnului, domnului Hrisant, cuvenita închinare cu cât mai mult respect şi cât mai multă evlavie.

Χάρις καὶ δόξα τῷ παντεφόρῳ καὶ προνοητῇ τῶν ὅλων Θεῷ, τῷ τῶν κακῶν καὶ κακοβούλων ἀναιρέτῃ· ὁ αὐτὸς ὑπεράγαθος Κύριος, δι' εὐχῶν ἁγίων καὶ θεοπειθῶν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ἣν καὶ διαφυλάττοι ἀβλαβῆ εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, νὰ ἐπιβραβεύσῃ κἂν τοῖς ἔξῆς εἰς τὸν κόσμον του ἅπαντα εἰρηνικά, καὶ ἀγαθὴν κατάστασιν, νὰ διαφυλάξῃ καὶ τὸν ὑψηλότατόν μας Αὐθέντην, κύριον Νικόλαον Βοεβόδα, ἀνώτερον πάσης βλάβης καὶ ἀντικειμένης περιστάσεως, διασκεδάζωντας ἐκ μέσου πάσαν ἀντίξοον προσβολὴν καὶ ἐπιφοράν. Γνωστὴ καὶ γὰρ που πάντως ἐγένετο ὑμῖν ἡ ἐπισυμβᾶσα ἐκεῖσε σύγχυσις καὶ ἐπιβουλὴ τῶν ἐντοπίων, δι' ἣν καὶ συγχισθεῖσα ἡ Ὑψηλότης αὐτοῦ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Γκιούρκεβον, μετατοπίσας εἰς τὸ Ῥουστζούκιον καὶ ὅλην τὴν συνοδίαν καὶ φαμιλίαν αὐτοῦ, ἥτις εἰσέτι καὶ νῦν εὑρίσκεται ἐκεῖ· ἐπανῆλθε δὲ σὺν Θεῷ ἡ Ὑψηλότης του εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Φωραθέντες δὲ οἱ ἀποστάται καὶ ἐπίβουλοι κατεδικάσθησαν, καὶ ὁ μὲν Βόρνικος [1] ἀπεκεφαλίσθη, ὁ δὲ Οὐγγροβλαχίας ἐξώσθη τῆς Μητροπόλεως, καί, ὑπόδικος ὢν βασιλικῇ ἐπιταγῇ, ὡς ἀποστάτης φωραθείς, καὶ ἐπίβουλος, οὗ ἡκαθάρε σις, δι' ἀναφορᾶς καὶ αἰτήσεως τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, ἐπέμφθη ἐντεῦθεν πρὸ ἡμερῶν, καὶ ἔκδοσις πατριαρχικὴ συνοδικὴ εἰς τὸ νὰ ψηφισθῇ καὶ νὰ χειροτονηθῇ, ἢ μετατεθῇ ἕτερος Οὐγγροβλαχίας Μητροπολίτης, ὁ ἁρμόδιος, καὶ ἄξιος ἐκλεγείς καὶ ἀναφανείς. Αὐτὰ ὅλα γνωστά εἶσι τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι, λογιάζω.

Τὰ τῶν πατέρων δ' ἐνταῦθα ἡσύχως ἔχουσι· τό γε νῦν εἶναι ὁ Πατριάρχης ἁπλουστέρας διαθέσεως, καὶ ἄκακος ὑπερέχει, μηδὲν σφετεριζόμενος τῶν τοῦ κοινοῦ. Ἡ ἁγία της εὐχὴ νὰ κάμω νὰ ἔχουν τὴν πρέπουσαν ὁμόνοιαν καὶ συμφωνίαν ἀλλήλοις οἱ συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, καὶ σκοπὸν καὶ ζῆλον ἔνθεον πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. Θαῤῥούντως ἀναφέρω τὰ καθ' ἑξῆς. καὶ ἂς ἔχω συγγνώμην τῆς τόλμης. Τὸν ἁγίον Βεῤῥοίας, κὺρ Μακάριον, πρὸς ὃν καὶ προύγραφα, δέομαι προσκυνητῶς νὰ ἀναγκάσῃ νὰ μὲ στείλῃ ἀνυπερθέτως τὰ πεντήκοντα γρόσια, ἐτήσιον λογαριασμὸν τῶν ὀφειλομένων πεντακοσίων γροσίων, ὧν ἡ διορία παρῆλθεν ἤδη πον δύο μῆνας· καὶ ἕτερα δώδεκα ἥμισυ γρόσια προϋπάρχοντα, μᾶλλον δέ, ἂν ἦτον ὁρισ-

Har şi laudă celui ce toate le vede şi e prevăzător a toate, Dumnezeu, celui care nimiceşte pe răi şi pe uneltitori; acest prea-bun Domnul nostru, prin rugăciunile sfinte şi de Dumnezeu ascultate ale Reverenţei Tale, pe care să Te şi ţie nevătămat întru ani îndelungaţi şi pe deplin fericiţi, să întărească şi de acum în lumea Lui toate paşnice şi buna stare, şi să păzească şi pe prea-înălţatul nostru Domn, domnul Nicolae Voevod, mai presus de toată paguba şi starea împotrivă, împrăştiind din calea lui tot duşmănescul atac şi duşmănească lovire. Căci pretutindeni s'a aflat tulburarea întâmplată acolo şi cursa localnicilor, pentru care şi tulburându-se Înălţimea Sa, s'a retras, şi a plecat la Giurgiu, trecând la Ruseiuc şi toată Curtea şi familia Sa, care tot se mai găseşte acolo; ci a venit cu Dumnezeu Înălţimea Sa la Bucureşti. Şi, prinşi fiind asupra faptului apostaţii şi uneltitorii, s'au osândit, şi Vornicul a fost tăiat, iar al Ungrovlahiei a fost scos din Mitropolie şi, după porunca împărătească, vădit fiind ca apostat şi uneltitor, a cărui caterisire s'a trimes de aici acum câtevà zile, după raportul şi cererea prea-Înălţatului Domn, şi îngăduire patriarhicească sobornicească pentru a se alege şi a se hirotonisì ori a se strămutà alt Mitropolit al Ungrovlahiei, cel potrivit şi ales şi declarat ca vrednic. Acestea toate sunt, cred eu, cunoscute Reverenţei Tale.

Iar lucrurile părinţilor sunt aici în linişte; deocamdată Patriarhul e de o dispoziţie mai sinceră, şi nu face vre-un rău, neînsuşindu-şi nimic din cele de obşte. Sfânta-i rugăciune e să fac a aveà cuvenita înţelegere şi bună-învoire între ei confraţii arhierei şi ţintă şi râvnă dumnezeiască spre alcătuirea şi aşezarea bunei rânduieli bisericeşti. Cu încredere aduc înainte cele ce urmează, şi să am iertare pentru cutezanţă. Preasfinţitului de Veria, chir Macarie, căruia şi înainte i-am scris, îi fac rugăminte cu închinăciune să silească a-mi trimete fără zăbavă cei cinci sute de lei, socoteala pe an a celor cinci sute de lei cari ni se cuvin, al căror soroc a trecut acum de două luni; şi ceilalţi doisprezece

[1] Şerban Bujoreanu. V. Radu Popescu, în *Magazinul istoric*, IV, p. 51: „Făcând sfat cu toţi boierii, au trimes la Ţarigrad la Patriarhul, de i-au spus toate răutăţile şi amestecăturile lui [Antim] şi cum au făcut sfaturile împotriva Domnului şi a ţării, şi de acolo i-au venit caterisis". Cf. Del Chiaro, *Rivoluzioni della Valachia*, ed. Iorga, p. 198. Cf. *Analele Academiei Române*, XXI, pp. 383-4, 409.

μός της, νά τα ἐλαμβάνετε αὐτοῦ παρὰ τῆς Πανιερότητός του, καὶ νὰ ἐγράφετε ἐδῶ νὰ μοὶ τὰ ἔδιδεν ὁ ἅγιος καθηγούμενος. Προσέτι νὰ τὸν ἐπαρακινήσετε νὰ μοὶ ἔστελνε καὶ τὸ κεφάλαιον, ἤγουν μέρος τοῦ κεφαλαίου, τὸ ἥμισυ δηλαδή, καὶ ἤθελεν ἔχει μισθὸν ἐκ Θεοῦ, κατὰ τὴν παροῦσαν χρείαν ὁποῦ ἔχω, διότι ἔχω πάλιν γάμους ἄλλης μου ἐγγόνης ὀρφανῆς, ἧς τὴν ἀδελφὴν πέρυσί που ὑπάνδρευσα· καὶ δὲν ἦτον καιρὸς ἀκόμη, καὶ τῆς δυνάμεώς μου, ἐπειδὴ καὶ χρόνος σχεδὸν δὲν ἔκλεισεν ἀκόμη ὁποῦ ὑπάνδρευσα τὴν ἀδελφήν της. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ μέρος ὁποῦ ἐζήτει, φαίνεται καλόν, ὁ γυναικανεψιὸς δηλονότι τοῦ ἄρχοντος Μπαργιακτάρη, μεσολαβήσαντος προξενητοῦ καὶ συναναγκαστοῦ καὶ τοῦ νῦν Παναγιωτάτου, στοχαζόμενος δὲ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας μου, καὶ προσέτι ἂν ἐπὶ ζωῆς μου δὲν κυβερνηθῇ, ὑστερώτερον ἤθελεν ἀπομείνῃ ἀκυβέρνητος, ἐκών, ἀέκοντί γε θυμῷ, ἀναγκασθείς, καὶ οἴκτῳ καμφθείς, κατένευσα, τὴν ἐλπίδα μου ἀναθέμενος ἐπὶ τὴν ἐξ ὕψους θείαν βοήθειαν· λοιπόν, ἡ Πανιερότης του, ἂν θελήσῃ, καὶ πρέπει νὰ θελήσῃ, διὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν μισθὸν προξενοῦσα, ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τρόπον νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτό. Συγγνώμην δὲ καὶ αὖθις αἰτῶ· αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

,αφις', Σεπτεμβρίου κ'.

Τῆς Ὑμετέρας Θεοπροβλήτου καὶ ἀξιαγάστου Μακαριότητος ὅλως ἐξηρτημένος καὶ κατὰ πάντα ὑπήκοος εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς.

Ὁ Μέγας-Ῥήτωρ:

Σπαντώνης.

lei şi jumătate ce sunt de mai înainte, mai ales însă, de a fost porunca Ta, să-i iei acolo de la Preasfinţia Sa, şi să scrii aici să mi-i dea sfinţitul categumen. Pe lângă acestea să-l îndemni să-mi trimeată şi capitalul, adecă o parte a capitalului, deci: jumătate, şi va avea răsplată de la Dumnezeu, după nevoia de acum ce o am, căci am iarăş nunta altei nepoate a mele orfane, pe a cării soră am măritat-o dăunăzi; şi nu eră vreme încă, şi n'aveam eu mijloace, căci nu s'a încheiat nici anul de când am măritat pe sora ei. Dar, de oare ce şi partida ce o cereà, se pare bună, adecă nepotul după femei al dumisale Bairactarului, mijlocind ca peţitor şi silitor şi cel de acum Preasfinţit, şi ţiind în samă, pe de altă parte, şi vrâsta mea înaintată, şi că, apoi, dacă în zilele mele nu s'ar aşezà la casa ei, după aceia ar rămâneà nechivernisită, de voie, dar cu sufletul împotrivitor, fiind silit, şi înduplecat de plâns, m'am învoit, puindu-mi nădejdea în ajutorul dumnezeiesc cel din înălţime; de altfel şi Preasfinţia Ta, dacă ai voì, şi se cade să voieşti, dăruind ajutor pentru acest lucru, poţi face un chip să se plătească acea datorie. Şi iară Îţi cer iertare; iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni şi binecuvântări fie cu noi.

1716, Septemvrie în 20.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu ocrotite şi vrednice de admiraţie cu totul gata şi întru toate supus poruncilor Tale:

Marele-Retor:

Spandoni.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXXVII.

Ioan Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre socotelile averii lui Vodă Brâncoveanu cu un anume Dimitraşco.

Până la 1716[1], 26 Septembre.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Σεπτεμβρίου 26.

Τὰ ἀπὸ ιζ' τοῦ παρόντος ἱερὰ αὐτῆς γράμματα ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν ἡμῖν ὑγείαν της ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ὅσα ἐν τῷ πιττακίῳ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κυρίτζη

[1] Data în copie e 1718. S'ar crede că trebuie poate 1708. La 26 Septembre 1718, în adevăr, Ioan-Vodă nu se odihnià încă în biserica Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti. Scrisoarea e din Adrianopol, şi Ioan n'aveà încă acel Scaun domnesc muntean pe care-l căpătă după ce, în toamna anului 1716, fratele său Nicolae-Vodă fusese prins de Turci. Pe de altă parte, găsim acest pasagiu, pe care-l traducem aici, restul neprivind ţerile noastre: „dumnealui Dimitraşco cere să i se deà cele şase pungi ale Doamnei şi cele zece ale mele, care fac laolaltă şeisprezece, şi patru pentru învoială, care fac laolaltă douăzeci de pungi; care, dacă nu le luăm de la Doamna, nu putem să le dăm; căci şi, după cum am aflat, deosebirea priveşte acele lucruri ale Doamnei, adecă acum nu le dă acelea; pentru care vom vorbì cu Doamna

Δημητράσκου σημειοῖ· εἰς τὰ ὁποῖα ἐμείναμεν ἔκθαμβοι, καὶ δὲν ἐσυγχύσθημεν τόσον εἰς τὸ ἀδιόρθωτον τῆς ὑποθέσεως, ὅσον ἐπαραξενεύθημεν εἰς τὰ παρ' αὐτῆς σημειούμενα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν πολυλογοῦμεν. Τοῦτο μόνον τὴν λέγομεν ὅτι ἐβαρύνθημεν ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν γράφωμεν περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως. Ἐχορτάσαμεν καὶ ἀπὸ τὰ πιττάκιά της, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐθεράπευσαν πάρα πολλά.

Λοιπὸν ἐν συντομίᾳ τοῦτο μόνον τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς σημειώσῃ ἂν ὁ κυρίτζη Δημητράσκος εἰς τὰ τῇ ιγ' τοῦ παρόντος προπερυσθέντα ἡμῶν γράμματα ἔστερξε καὶ ἐδιορθώθη ἡ ὑπόθεσις κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον, καθὼς εἶχε μᾶς βεβαιώσῃ καὶ ἡ Μακαριότης αὐτῆς, καλῶς· εἰ δὲ καὶ ἡ διόρθωσις μὲ ἐκεῖνον τὸν τρόπον δὲν ἔγινεν, ἀλλὰ γυρεύει νὰ τοῦ βοηθοῦν τὰ ἓξ πουγγεῖα τῆς Δόμνας, καὶ τὰ δέκα τὰ ἐδικά μας, ὁποῦ γίνονται δεκάξι, καὶ τέσσαρα διὰ τὴν ὁμολογίαν, ὁποῦ συμποσοῦνται εἴκοσι πουγγεῖα· τὰ ὁποῖα, ἂν δὲν τὰ πάρωμεν ἀπὸ τὴν Δόμναν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὰ δώσωμεν· ἐπειδὴ ὅμως, καὶ καθὼς ἐσυμπεράναμεν, ἀπομνίσκει ἡ διαφορὰ εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα τῆς Δόμνας, δηλαδὴ τώρα νὰ μὴ τὰ δώσῃ ἐκεῖνα, — διὰ τὸ ὁποῖον θέλομεν συνομιλήσῃ μὲ τὴν Δόμναν εἰς τὸ νὰ γενῇ μία διόρθωσις· καί, ἂν μᾶς τὰ δώσῃ ἡ Δόμνα, τὰ στέλνομεν.

Λοιπὸν κατὰ τὸ παρὸν ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὁ λογαριασμὸς ἂς στέκεται εἰς ἕνα μέρος· μόνον ἐκεῖνα ὁποῦ ἡμεῖς μὲ τὸ χέρι μας τὸν ἐδώσαμεν, νὰ μᾶς τὰ φυλάξῃ, δηλαδὴ τὸ ζωνάρι τὸ δέκα πουγγείων, καὶ τὸ δακτυλίδι τὸ δύο πουγγείων, καὶ τὸ ἄλλο δακτυλίδι ὁποῦ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν γυναικάδελφόν του τὸν Ἰωαννάκη· αὐτὰ νὰ μᾶς τὰ δώσῃ τώρα εὐθύς, καθὼς φθάσῃ τὸ παρόν, τὰ ὁποῖα νὰ τὰ ἐγχειρίσῃ τὴν Μακαριότητά της, καί, παίρνωντας αὐτὰ τὰ πράγματα, νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ἕνα του ὑπόγραμμα μόνον ὁποῦ διαλαμβάνει αὐτὰ τὰ πράγματα, εἰ δὲ τὸ ἄλλο ὑπόγραμμα διὰ τὰ τῆς Δόμνας, νὰ μὴ τοῦ τὸ δώσῃ· εἰ δὲ πάλιν ἡ Ἐντιμότης του δὲν ἤθελε στέρξῃ τώρα νὰ δώσῃ οὔτε κἂν τὰ εἰς φύλαξιν πράγματά μας, ἀλλὰ προβάλλει ἄλλαις πρόφασαις καὶ ἄλλαις κοντιτζιόνες, παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της νὰ μὴ μᾶς γράψῃ τίποτες ἀπὸ αὐτά, οὔτε ἄλλο περισσότερον, παρὰ τοῦτο μόνον νὰ μᾶς σημειώσῃ συντόμως, ὅτι ὁ κυρίτζη Δημητράσκος δὲν ἔστερξεν εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ τὴν γράφομεν, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τρόπον νὰ μεταχειρισθοῦμεν τόσον διὰ τὰ εἰς φύλαξιν, ὅσον καὶ διὰ τὰ ἄλλα· καὶ θέλομεν τὰ λάβῃ ὅλα· ἴσως νὰ [ἀν]ταμωθοῦμεν καὶ μὲ τὴν Ἐντιμότητά του, καὶ τότες συνομιλοῦμεν καλήτερα.

Δίδωντας ὁ κυρίτζη Δημητράκης τὰ εἰς φύλαξιν πράγματά μας τὴν Μακαριότητά της, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ πάρῃ, καὶ νὰ στέκωνται εἰς αὐτήν, καὶ ἂς μὴ μεταχειρισθῇ τὸ „μή μου ἅπτε", διότι αὐτὰ εἶναι πράγματα ἐδικά μας καὶ δὲν ἔχει κἀνένα φόβον· εἰ δὲ καὶ δὲν θέλει νὰ στέκωνται εἰς αὐτήν, ἂς ἀναγκάσῃ τὸν κυρίτζη Δράκον νὰ τὰ πάρῃ· ὅμως πολλὰ τὴν παρακαλοῦμεν νὰ τὰ πάρῃ, καί, ὅταν μᾶς τὰ δώσῃ, τὴν δίδομεν καὶ ὑπόγραμμα πῶς τὰ ἐπείραμεν, καὶ δὲν ἔχει κἀνένα φόβον [1].

Μακαριώτατε δέσποτα, διὰ τἀ εἰς φύλαξιν πράγματά μας τὸ νὰ μὴ τὰ δώσῃ τώρα ὁ κυρίτζη Δημητράσκος, θέλει προβάλῃ εἰς δικαιολογίαν τοῦτο, καὶ μὲ αὐτὸ θέλει τὴν ἀπατήσῃ λέγωντας ὅτι νὰ τὸν πληρωθοῦν τὰ 4 πουγγεῖα [τῆς] ὁμολογίας, καὶ τότες νὰ δώσῃ εἰς φύλαξιν πράγματά μας· καὶ εἰς τοῦτο λέγομεν ὅτι αὐτὰ τὰ τέσσαρα πουγγεῖα, κατὰ τὸν λογαριασμόν μας ὑποῦ κατωτέρω γράφομεν, εἶναι πληρωμένα· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ κασάπασῃ εὑρέθησαν δύο ὁμολογίαις διὰ δεκαοκτὼ πουγγεῖα ἄσπρα, ἡ μὲν μία διὰ 15 καὶ ἡ ἄλλη διὰ τρία, καὶ ἐπληρώθησαν.

Ἡμεῖς ὅταν ἐπήγαμεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐπῆραν οἱ ἄρχοντες μίαν φορὰν ἀπὸ τὸν κασάπασην δέκα πουγγεῖα, περὶ τῶν ὁποίων ἔγινε μία ὁμολογία. Ἐπήραμεν καὶ δευτέραν φορὰν

---

ca să se facă o îndreptare; şi, dacă ni dă banii Doamna, îi trimetem". Dar Doamna e Marica lui Brâncoveanu. Deci pare foarte probabil că data e 1715 ori chiar 1716. Mai departe e vorba de lucruri din moştenirea Brâncoveanului, căci „Ienachi, fratele soţiei lui", e Văcărescul: „Numai acelea ce le-am dat noi cu mâna noastră, să ni le păzească, adecă brâul cel de zece pungi şi inelul ce l-a luat de la fratele soţiei lui, de la Ienachi, acelea să ni le dea acuma de-a dreptul, cum va sosi aceasta, — care să le dea în mâna Fericirii Tale, să-Ţi dea un zapis al lui care să cuprindă numai aceste lucruri, iar alt zapis pentru ale Doamnei să nu dea."

[1] Se pare că Ioan căutà să salveze unele lucruri, care erau ale lui sau pe care le dădeà drept ale lui. „Cele două sineturi, pentru optsprezece pungi de bani, unul pentru cincisprezece, cellalt pentru trei, ce s'au aflat la omul lui Casap-başa şi s'au plătit", par a fi tot ale lui Brâncoveanu. „Boierii" (ἄρχοντες) „cari au luat de la el zece pungi când am venit noi la Adrianopol" sunt deci capuchehaielele. Dimitraşco, fost „capuchehaie la ordie" al lui Ioan, e acuzat că a făcut din zece pungi cincisprezece.

πάλιν ἀπὸ τὸν κασάπασην ἕτερα τρία πουγγεῖα, καὶ ἐδόθη καὶ περὶ τούτων ὁμολογία ξεχωριστή. Αὐτὰ τὰ δεκατρία πουγγεῖα ἐπάρθησαν εἰς Ἀδριανοῦ ἀπὸ τὸν κασάπασην μὲ δύο ὁμολογίας· ἡ μία, ὡς εἴπομεν, ἦτον διὰ τρία πουγγεῖα, καὶ ἡ ἄλλη διὰ δέκα. Ἂν ἤθελεν εἴπῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ ἐπάρθησαν δέκα πουγγεῖα, διατὶ ἐδόθη ὁμολογία διὰ δέκα πέντε; καὶ πῶς ἦτον μόδος ἡ ὁμολογία τῶν 10 πουγγείων νὰ γένῃ 15;, εἰς αὐτὸ ἀποκρινόμεθα καὶ φανερώνομεν αὐτῇ τὴν πανουργίαν καὶ τὸ τιλπιζλίκι τοῦ κυρίτζη Δημητράσκου, ὁποῦ ἐτελέσθη εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

Θέλει ἠξεύρῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς ὅτι, αὐτὸς ὤντας εἰς τὸ ὀρδὶ καπῆ-κεχαγιᾶς μας, καὶ ἔστωντας νὰ ἔγινε χρεία ἄσπρων διὰ τὸν τιχνιγὲ τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, ὅστις ἐγύρευε νὰ τὸν δοθῇ ἐκεῖ εἰς τὸ σεφέρι, ἐγράψαμεν τὴν Ἐντιμότητά του νὰ δανεισθῇ ἄσπρα ἀπὸ τὸν κασάπασην, στέλνοντές τον καὶ μίαν ὁμολογίαν διὰ 15 πουγγεῖα. Εἰς αὐτὸ μᾶς ἀπεκρίθη ἡ Ἐντιμότης του ὅτι ἄσπρα δὲν ἠθέλησεν ὁ κασάπασης νὰ τὸν δανείσῃ. Τὸν ἐξαναγράψαμεν πάλιν ἡμεῖς ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἄσπρα δὲν τὸν ἐδάνεισεν, ἂς μᾶς στείλῃ τὴν ὁμολογίαν ὀπίσω. Ἡ Ἐντιμότης του μᾶς ἀποκρίθη πάλιν ὅτι εἶναι εἰς τὸν δρόμον ὁποῦ γυρίζουν· καί, ἡμεῖς ἐπειδὴ καὶ εἶναι διὰ νὰ πηγαίνωμεν εἰς Ἀδριανοῦ, μᾶς τὴν δίδει ἐκεῖ. Ἐπήγαμεν καὶ εἰς Ἀδριανοῦ, πλήν, διὰ τὴν ὁμολογίαν, δὲν μᾶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τὴν γυρεύσωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἐπέσαμεν εἰς ἄλλους περισπασμούς.

Ἐκεὶ εἰς τὴν Ἀδριανοῦ ἐχρειάσθησαν ἄσπρα, καὶ ἐπῆγεν ἡ Ἐντιμότης του μὲ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐδανείσθησαν ἀπὸ τὸν κασάπασην δέκα πουγγεῖα, περὶ τῶν ὁποίων ἔκαμαν ὁμολογίαν, καὶ τὴν ἔδωκαν τὴν Ἐντιμότητά του νὰ τὴν δώσῃ τὸν κασάπασην· ἡ δὲ Ἐντιμότης του ἐπῆγεν εἰς τὸν κασάπασην καὶ τὸν ἔδωκε τὴν ὁμολογίαν τῶν 15 πουγγείων ὁποῦ εἶχαμεν τὸν στείλῃ εἰς τὸ σεφέρι (τὴν ὁποίαν ὁμολογίαν ἐθαῤῥούσαμεν ἡμεῖς ἕως τώρα πῶς νὰ τὴν ἔχῃ αὐτός, καὶ ἐπαραγγείλαμεν τῷ κυρίτζῃ Δράκῳ νὰ τὴν πάρῃ ἀπὸ λόγου του), καὶ τὴν ὁμολογίαν τῶν δέκα πουγγείων τὴν ἐκράτησεν αὐτός, καὶ τὴν ἔχει ἕως τώρα κρυμμένην, καὶ τὸ ἀποσιωπᾷ.

Διὰ δύο αἴτια τὴν φυλάττει, καὶ δὲν τὴν φανερώνει· πρῶτον, στοχάζεται ὅτι, ἂν τὴν φανερώσῃ αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν, φανερώνεται τὸ πρᾶγμα πῶς εἰς τὴν Ἀδριανοῦ δέκα πουγγεῖα ἐπάρθησαν ἀπὸ τὸν κασάπασιν, τὸ ὁποῖον, ὅταν φανερωθῇ, ἀνάγκη εἶναι οἱ ὅρκοι καὶ τὰ κλαίματα ὁποῦ ἔκαμεν ἐνώπιόν της, ὄχι μόνον νὰ πηγαίνουν εἰς μάτην, ἀλλὰ νὰ πάρῃ καὶ μίαν ὑπόληψιν κοντὰ εἰς τὴν Μακαριότητά της, ἀγκαλὰ καὶ πολλὰ ἀχαμνήν, πλὴν ἀληθῶς ἔχουσαν. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον αἴτιον ὁποῦ ἔκρυψεν ἐκείνην τὴν ὁμολογίαν. Τὸ ἄλλο αἴτιον εἶναι αὐτό: ἡ Ἐντιμότης του, ὡσὰν τέτοιαις ὁμολογίαις διὰ χρέος τοῦ τόπου ὀρέγεται νὰ ταῖς ἔχῃ φυλαγμέναις, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν εἰς ἐκεῖνον ὅποῦ αὐτὸς λογαριάζει.

Τὸ πῶς εἰς Ἀδριανοῦ ἐπάρθησαν δέκα πουγγεῖα, καὶ τὸ πῶς ἔγινεν ὁμολογία ξεχωριστὴ μὲ ὑπογραφαῖς τῶν ἀρχόντων διὰ αὐτὰ τὰ δέκα πουγγεῖα, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔκαμε τὸ τελπιζλίκι του, θέλει τὸ πληροφορηθῇ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀπὸ ἕνα γράμμα ὁποῦ τὸν γράφει ὁ ἄρχων Μέγας-Λογοθέτης, τὸ ὁποῖον τὸ ἐμεταγλωττίσαμεν καὶ τὸ στέλνομεν τὸν κυρίτζη Δράκον νὰ τὸ δείξῃ τὴν Μακαριότητά της.

Ἡμεῖς τὴν ὁμολογίαν τῶν τριῶν πουγγείων, καὶ τὴν ὁμολογίαν τῶν δεκαπέντε πουγγείων, ὁποῦ αὐτός, μὲ τὸ τελπιζλίκι του, ἀντὶς διὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν δέκα πουγγείων ἔδωκε, τὴν ἐπληρώσαμεν. Λοιπόν, καθὼς ἐβεβαιώθημεν, αὐτὸς ὑστερώτερα εἰς τὴν Πόλιν ἐπῆρε τὰ πέντε πουγγεῖα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κασάπαση· καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ἐπληρώσαμεν σωστὰ δέκα ὀκτὼ πουγγεῖα.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ καὶ τὰ τέσσαρα τῆς ὁμολογίας εἶναι πληρωμένα, καὶ δὲν εἶναι εὔλογον, οὔτε δίκαιον τὰ 4 πουγγεῖα νὰ τὰ ξαναπληρώσωμεν· πλὴν ἡ Ἐντιμότης του ἂς δώσῃ τώρα τὰ εἰς φύλαξιν πράγματά μας, καὶ τὴν ὁμολογίαν τῶν 4 πουγγείων ἂς τὴν βαστᾷ εἰς χεῖράς του, ἕως ὁποῦ νὰ ξεκαθαρίσωμεν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ εὐτυχεῖς.

,αψιη' *(sic)*, Σεπτεμβρίου κς'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, pp. 227-31, nº 127.)

DCCLXXXVIII.

După 1716, 8 Octombre.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre leacurile ce-i trimete la boală.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, περὶ ἀποστολῆς αὐτῷ φαρμάκων ἀσθενοῦντι.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιοτάτην Μακαριότητα ταπεινοφρόνως προσαγορεύομεν, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι.

Κατὰ πολλὰ ἐλυπήθημεν ὁποῦ ἐνοχλήθη ἀπὸ ὀλίγον πόνον. Ἡμεῖς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπαρακαλέσαμεν νὰ κρατῇ ζεστὰ τὸν ἑαυτόν της, καί, κἂν εἰς τὸ ἑξῆς οὕτως ἂς γένῃ, αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἴαμα.

Στέλνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι δύο ἐκλεκτὰ τενζούχια μὲ πολὺ πανζέχρι κατασκευασμένα· εἰς τοὺς τοιούτους πόνους εἶναι ἐξαίρετα· καὶ εὐθὺς τὸ ἕνα ἀπόψα θέλει τὸ φάγῃ, καὶ τὸ ἄλλο αὔριον· στέλνεται καὶ ἕνα ἐκλεκτὸ ματζοῦνι δοκιμασμένον εἰς τὸν ἑαυτόν μας, εἰς τὸ Κοτροτζάνι ὄντας. Στέλνεται καὶ ἐκλεκτὴ *tinctura* ἀούραια *aya*· ἱδρωτικὰ δὲν συμφέρουν, καὶ ἂς εἶναι προσοχή.

Ἐστείλαμεν καὶ τὸν ἄρχοντα κυρίτζῃ Μανωλάκην καὶ μίαν πρακτικὴν γεράντισσαν, ἀπελεύθεράν μας. Τὴν πολυτίμητον ὑγιείαν της, τὴν προτιμῶμεν ἀπὸ τὴν ἐδικήν μας; ἣν παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ διαφυλάξῃ ἀδιάσειστον εἰς ἔτη πάμπολλα.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τὸς ὁρισμούς:

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Ἀπὸ Βουκουρέστι, Ὀκτωβρίου η', πρὸς ἑσπέραν.

Scrisoarea lui Nicolae Voevod către Patriarhul de Ierusalim, despre trimeterea, la boală acestuia, de leacuri.

Ne îndreptăm cu smerenie către Fericirea Ta prea-respectată, sărutând cu evlavie dreapta-Ţi sfinţită.

Mult ni-a părut rău că ai fost puţintel supărat de boală. Noi de la început Te-am rugat să Te îngrijeşti de tine însuţi cu căldură şi dacă, şi, dacă de acuma aşà se va face, va fi acesta leacul d'intâiu.

Trimetem Fericirii Tale două *tenzuhuri* (pastile) gătite cu mult *panzehr* (antidot)[1]; la asemenea suferinţe sunt minunate; şi îndată unul îl vei înghiţi deseară şi altul mâne; se trimete şi un magiun (de opiu) ales, socotit ca pentru noi înşine, când eram la Cotroceni. Se trimete şi *tinctura aurea aya;* cele de asudat nu folosesc; şi opreşte-Te cu ele.

Am trimes şi pe dumnealui chirişgì Manolachi şi o bătrână pricepută, roabă a mea liberată. Mult preţuita-Ţi sănătate o ţinem mai presus decât chiar a noastră; pe care rugăm pe Dumnezeu Sfântul s'o păstreze nezguduită ani îndelungaţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la poruncă:

Io Nicolae Voevod.

Bucureşti, 8 Octomvrie, către seară.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCLXXXIX.

1716, 13 Novembre.

Marele-Retor al Bisericii Constantinopolitane, Constantin, către Patriarhul Hrisant Notara, despre poftirea acestuia la Domnul Ţerii-Româneşti şi numirea ca Mare-Postelnic a lui Dumitraşco Hrisoscoleu.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου-Ῥήτορος Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, προσκαλούμενον ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος εἰς Βλαχίαν.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν γονυκλιτῶς καὶ μετ' εὐλαβείας ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ να περιῤῥουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἄνοσον,

Scrisoarea Marelui-Retor Constantin către al Ierusalimului Hrisant, chemat de Domn în Ţara-Românească.

Fericirii Tale cu supunere mă închin, şi preasfinţita-Ţi dreaptă în genunchi şi cu evlavie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te păzească şi să Te ţie pe prea-venerata-Ţi Fericire întru preasfinţitu-I apostolicese Scaun fără boli, în voie bună, sănătos, întru mulţi ani cu

[1] Sensul ambelor, cu citaţii din cronicari — Nicolae-Vodă trimesese şi Brâncovcanului „panzehruri" şi „tenzuhuri" —, în Şăineanu, *Influenţa orientală*, III, p. 93.

εὔθυμον, ὑγιὰ, μακρόβιον, μετ' εἰρηνικῆς καὶ γαληνιαίας καταστάσεως, πρὸς σύστασιν, καταρτισμόν τε καὶ ἀγαλλίασιν παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος.

Ἀγκαλὰ καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγραφα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀποκρινόμενος εἰς τὸ προπεμφθέν μοι ἱερωτατόν της γράμμα, ὅμως καὶ τώρα πάλιν δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ νὰ προσκυνήσω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω συγχώρησιν ὁποῦ συχνὰ περιβαρύνω τὰς ἁγίας της ἀκοὰς μὲ τὰ εὐτελέστατά μου γράμματα.

Δὲν ἠμπορῶ, μακαριώτατε δέσποτα, νὰ φανερώσω καὶ νὰ παραστήσω τὴν θερμοτάτην ἀγάπην καὶ διάπυρον εὐλάβειαν ὁποῦ ἔχει ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ ὄχι ἡμέρα, ἀλλ' οὐδὲ ὥρα δὲν περνᾷ ὁποῦ νὰ μὴν ἀναφέρῃ τὸ σεβάσμιόν της ὄνομα καὶ νὰ λέγῃ: ἀρά γε ἀξιούμεθα νὰ ἀπολαύσωμεν τὸν μακαριώτατον δεσπότην; ἆρά γε μᾶς κάμνει αὐτὴν τὴν χάριν, αὐτὴν τὴν τιμὴν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἡ Μακαριότης του τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ παρουσίας; Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κάθε ὥραν λέγει ἡ Ὑψηλότης του· κοντολογῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραστήσω τὴν μεγαλωτάτην ἔφεσιν ὁποῦ ἔχει ἡ Ὑψηλότης του διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, λαμβάνωντας τὰ προπεμφθέντα γράμματα, δὲν θέλει βραδύνει τὴν εἰς Ἀδριανοῦ ἐπανάκαμψιν. Ὁμοίως καὶ ἐκεῖθεν θέλει ταχύνει τὸν πρὸς τὰ ᾧδε ἐρχομόν της· ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔφεσις τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος εἶναι νὰ ὁρίσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πρὸ τῶν ἁγίων ἑορτῶν, διὰ νὰ τὰς ἑορτάσῃ μετ' αὐτῆς; καὶ ἔτζη νὰ εὐδοκήσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν.

Ἡ κατάστασις τοῦ καιροῦ δὲν θέλει ἐμποδίσει τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἐπειδὴ ἐλπίζω μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἁγίων της εὐχῶν νὰ περάσωμεν καλὸν καὶ εἰρηνικὸν χειμῶνα.

Ὅσην δὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἔχει καὶ ὁ εὐτελέστατός της δοῦλος διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ καταφιλήσῃ τὰ κράσπεδα τῶν ἱερῶν της ἱματίων εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν περιγράψω, καὶ μόνον παρακαλῶ τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἀπαξάπαντας ἐν τάχει νὰ προσκυνήσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

Παρακαλῶ κατὰ πολλὰ νὰ μὲ συμπαθήσῃ διὰ τὴν τοσαύτην πολυλογίαν καὶ νὰ μὲ τιμήσῃ,

pașnică și senină stare, pentru întemeiarea, îndreptarea și bucuria a toată turma creștină.

Deși și cu puține zile înainte am scris Fericirii Tale răspunzând la scrisoarea-Ți preasfințită ce mi-ai trimes, ci acum iarăș n'am lipsit prin această scrisoare a mea smerită să mă închin Fericirii Tale, și mă rog să am iertare că adesea împovărez sfințitele-Ți urechi cu prea-simplele mele scrisori.

Nu pot, prea-fericite stăpâne, să arăt și să înfățișez prea-călduroasa iubire și înfocata evlavie ce o are prea-înălțatul nostru Domn către Fericirea Ta, și nu trece zi, ba nici ceas fără să aducă înainte respectatu-Ți nume și să nu zică: oare ne vom învrednici să apucăm pe prea-fericitul stăpân? Oare ni va face această plăcere, cinstea aceasta de a ne învrednici Fericirea Sa cu sfințita-I prezență? Acestea și altele multe în fiece ceas le spune Înălțimea Sa; în scurt nu e cu putință să înfățișez prea-marea aplecare ce o are Înălțimea Sa de a întâmpina pe Fericirea Ta, și nu mă îndoiesc că și Fericirea Ta, primind scrisorile-I de mai înainte, nu vei grăbi întoarcerea la Adrianopol. De asemenea și de acolo vei grăbi venirea-Ți într'acoace; de oare ce scopul și aplecarea Înălțimii Sale e să poftești Fericirea Ta înainte de sfintele serbători, ca să le petreci cu el; și așà să binevoiască Dumnezeu sfântul prin rugăciunile-Ți de Dumnezeu ascultate.

Împrejurarea vremii nu va împiedecà pe Fericirea Ta, căci nădăjduiesc cu mila lui Dumnezeu prin sfintele-Ți rugăciuni să petrecem o bună și pașnică iarnă.

Și câtă veselie și bucurie are și preasmeritul Tău rob ca să se închine Fericirii Tale și să sărute margenile sfintelor Tale veșminte e cu neputință a o descrie, și numai rog pe Dumnezeu Sfântul să ne învrednicească pe toți în grabă a ne închinà Fericirii Tale.

Rog mult să mă ierți pentru atâta poliloghie și să mă cinstești, dacă vrei, cu

ἄν εἶναι ὁρισμός της, μὲ καμιὰν προσταγήν της· ὅτι εἶμαι δοῦλός της, εἰ καὶ εὐτελέστατος, ἀλλ' ὅμως προθυμότατος.

Τὴν προβιβασμὸν τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κυρίου Δημητράσκου Χρυσοσκουλαίου εἰς τὴν ἀρχοντίαν τῆς Μεγάλης-Ποστελνιτζίας θέλει τὸν καταλάβει καὶ ἀπὸ τὸ πρὸς αὐτὴν γράμμα τῆς εὐγενείας του.

Οἱ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ.

Ἄφις', Νοεμβρίου ιγ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος εὐτελέστατος δοῦλος Μέγας-Ῥήτωρ:

Κωνσταντῖνος.

vre-o poruncă a Ta; căci sunt robul Tău, deşi prea-smerit, dar prea-gătit.

Înaintarea prea-nobilului boier dumnealui Dimitraşco Hrisoscoleu la rangul Marii-Postelnicii o vei află şi din scrisoarea dumisale către Tine.

Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi prea-sfintele-Ţi rugăciuni cu mine.

1716, Noiemvrie 13.

Al Fericirii Tale prea-venerate rob prea-smerit: Marele-Retor:

Constantin.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCXC.

1716, 3 Decembre. Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre durerea ce simte pentru prinderea de către Imperiali a fratelui Nicolae-Vodă şi nesiguranţa despre soarta fiului ei, Alexandru, care se află lângă unchiu.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Δεκεμβρίου 3.

Προλαβόντως ἔλαβον ἱερὰν αὐτῆς ἐπιστολήν, καί, δι' αὐτῆς μαθοῦσα τὴν ἐφετήν μοι ὑγείαν της, τῷ ἁγίῳ ἡμῶν Θεῷ εὐχαριστηρίους ὕμνους ἀνέπεμψα. Ἂς μὲ συμπαθήσῃ ὅμως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης διὰ τὴν ἄργητα τῆς ἀποκρίσεως, ἐπειδὴ τὸ αἴτιον ἄλλο δὲν ἐστάθη, παρά, ὁποῦ ἀπὸ τὴν πολλὴν θραῦσιν τοῦ θανατικοῦ, ὁποῦ, Ἐφέτος, Θεοῦ παραχωρήσει, ἔγινεν, εἴμαστεν φευγάτοι ἕως καὶ τώρα. Τώρα, μαθόντες πῶς ὡρίσατε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, Θεοῦ εὐδοκίᾳ, ὑγιεῖς, δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὴν προσκυνήσωμεν προσηκόντως. Τὸ συμβεβηκὸς ὅμως ὁποῦ ἐσυνέβη εἰς τὸν Ἀθθέντην τὸν ἀδελφόν μου, τὸν Νικολάη-Βόδα, μᾶς ἐλύπησε κατάκαρδα, μάλιστα ὁποῦ ἔτυχε καὶ ὁ υἱός μου Ἀλέξανδρος[1] ἐκεῖ, καὶ δὲν ἠξεύρω τί ἔγινεν, οὔτε ἠμπορῶ νὰ μάθω τίποτες, καί, ἀπὸ τὴν λύπην μου καὶ τὰ δάκρυα, δὲν ἠξεύρω τί νὰ γράψω· μόνον παρακαλῶ τὴν Μακαριότητα της, ὅτι εἶναι δυνατόν, καὶ γνωρίζει βαίθημα, νὰ ἐπιμεληθῇ διὰ τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ νὰ μὲ γράψῃ, ἔτζι νὰ τὴν πολυχρονῇ ὁ Θεός· ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ πάθος μὲ ἔκαμε καὶ

Serisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Dechemvrie în 3.

Dăunăzi am primit sfinţita-Ţi serisoare, şi, prin ea aflând de cea dorită mie sănătate a Ta, am înălţat cântări de mulde mulţămită sfântului nostru Dumnezeu. Ci să mă ierţi Fericirea Ta pentru zăbava răspunsului, de oare ce pricina n'a fost alta decât că, de marea peire a ciumii, care s'a întâmplat, cu voia lui Dumnezeu, anul acesta, am fost bejenari şi până acuma. Acum, aflând că ai venit la Adrianopol, cu voia lui Dumnezeu, sănătos, n'am lipsit să ne închinăm Ţie după cuviinţă. Ci ceia ce s'a întâmplat cu Domnul fratele mieu, cu Nicolae-Vodă, m'a supărat din inimă, mai ales că s'a întâmplat şi fiul mieu Alexandru acolo, şi nu ştiu ce s'a întâmplat, nici nu pot află ceva, şi, de năcazul şi de lacrămile mele, nu ştiu ce să scriu; numai mă rog de Fericirea Ta, cum e cu putinţă şi cunoşti ajutor, să Te îngrijeşti pentru libertatea lui, şi să-mi scrii, — aşà să-Ţi dea zile multe Dumnezeu; căci această suferinţă ne-a făcut

[1] Ghica, viitorul dragoman al Porţii şi Domn titular, care fu executat după pacea de la Belgrad şi din cauza acesteia. Alexandru nu e pomenit anume, în niciun izvor, ca prins în 1716.

ἔχασα καὶ τὸν νοῦν μου. Καὶ αἱ ἅγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

,αφις', Δεκεμβρίου 3.

Ὅ τι μάθῃ, παρακαλῶ νὰ μὲ γράψῃ.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Μακαριότητός της.

Ῥωξάνδρα.

de mi-am pierdut şi minţile. Şi sfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

1716, Dechemvrie în 3.

Ce afli, Te rog să-mi scrii.

La poruncile Fericirii Tale:

Roxandra.

(Legrand, *Recueil*, pp. 200-1, nº 109.)

DCCXCI.

Ruxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre grija ce o poartă pentru fiul ei Grigore, acum Mare-Dragoman, şi pentru cellalt fiu, Alexandru, a cărui soartă n'o cunoaşte încă. 1716, 20 Decembre.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1716, Δεκεμβρίου 20.

Πάντιμον ἐπιστολὴν τῆς μακαρίας ὑμῶν Πατρότητος ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγιείαν αὐτῆς ἐχάρην, ἣν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς κύριος ὁ ἅγιος Θεὸς διαφυλάξοι ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον.

Εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι εἰς τὰς εὐχὰς ὁποῦ εὔχεται τὸν φίλτατόν μου υἱόν[1], καὶ μᾶς συγχαίρεται, ὡς πνευματικὸς πατὴρ καὶ φιλάστοργος· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ ἐπακούσῃ τῶν ἁγίων της εὐχῶν καὶ δεήσεων.

Ἐγώ, δέσποτα μακαριώτατε καὶ σεβασμιώτατε πάτερ, μὴ μανθάνουσα διὰ τὸν ἄλλον μου υἱόν, τὸν φίλτατον Ἀλέξανδρον, πῶς καὶ ποῦ εὑρίσκεται, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀνακουφισθῶ ἀπὸ τὴν πολλὴν λύπην· ὁ ἅγιος Θεός νὰ εὐδοκήσῃ νὰ μάθω τίποτας ἀγγελίαν ἀγαθήν, κἂν πῶς εὑρίσκονται ὑγιεῖς, ἐπειδὴ μήτε ἐτοῦτο δὲν τὸ ἠξεύρω, καὶ παρακαλῶ, ἂν μάθῃ τίποτας, νὰ μὲ τὸ σημειώσῃ.

Προσέτι τὴν παρακαλῶ διὰ τὸν πνευματικόν της υἱόν, τὸν δραγουμᾶνον[2], νὰ ἔχῃ τὴν πατρικὴν ἀγάπην, ἣν καὶ ἀνέκαθεν πρὸς αὐτὸν εἶχε, καὶ νὰ τὸν συντρέχῃ, ὡς πατὴρ φιλόστοργος, νουθεσίᾳ καὶ εὐχῇ πρὸς τὰ συντείνοντα· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ εὐδοκήσῃ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν μακαρίαν αὐτῆς θέαν τὸ συντομώτερον, ὡς ἐπιθυμοῦμεν. Ὁ γαμβρός μου, ἡ κόρη μου καὶ ἡ νύμφη μου προσκυνοῦν τὴν Μακαριότητά της καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν της δεξιάν.

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1716, Dechemvrie în 20.

Prea-cinstita scrisoare a Fericirii Tale, părinte, am primit-o, şi pentru prea-dorita nouă sănătate a Ta ne-am bucurat, pe care şi de acum înainte Domnul Dumnezeu să Te ţie nejignit şi nevătămat.

Mulţămesc Fericirii Tale pentru rugăcinnile ce Te rogi în folosul prea-iubitului mieu fiu, şi Te bucuri cu mine ca un părinte sufletesc şi un iubitor; Sfântul Dumnezeu să asculte sfintele Tale rugăciuni şi cereri.

Eu, stăpâne prea-fericite şi prea-venerate, neaflând pentru cellalt fiu al mieu, prea-iubitul Alexandru, cum se află şi unde, nu pot să mă alin de multă scârbă; Dumnezeu Sfântul să binevoiască a face să aflu vre-o solie bună, măcar de se află sănătoşi, căci nici aceasta n'o ştiu; şi mă rog, de afli ceva, să-mi dai de veste.

Pe lângă aceasta Te rog pentru fiul Tău sufletesc, dragomanul, să aibi părinteasca iubire pe care şi mai nainte o aveai pentru el, şi să-l ajuţi, ca un părinte iubitor, cu sfatul şi rugăciunea la cele cu priinţă; Dumnezeu Sfântul să se îndure să ne învrednicim de fericita-Ţi vedere cât mai curând, precum dorim. Ginerele mieu, fiica mea şi nora mea se închină Fericirii Tale şi sărută sfinţita-Ţi dreaptă.

---

[1] V. scrisoarea precedentă. E vorba de Grigore, care a fost apoi Domn.

[2] Grigore Ghica însuş, care ocupă această funcţie de la 1717. Fusese interpret la Internunţiul austriac, după Epaminonda Stamatiadis (*Biografiile Marilor-Dragomani greci*, Bucureşti, traducerea C. Erbiceanu, 1897, p. 68).

Καὶ οἱ χρόνοι τῆς Μακαριότητός της εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευδαίμονες.

Ἔρρωσο, Δεκεμβρίου 20.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Μακαριότητός της:

Ῥωξάνδρα.

(Legrand, *Recueil*, pp. 201-2, nº 110.)

Şi anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1716, Dechemvrie în 20.

La poruncile Fericirii Tale:

Roxandra.

DCCXCII.

După 1716. Scrisoare de scuză a lui Kritias către Nicolae-Vodă Mavrocordat, ca Domn al Ţerii-Româneşti (de pură retorică).

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, ἐν ᾧ ἐστάλθη τὸ ῥηθὲν τῆς ἀσυλίας σχέδιον, ἐγράφη καὶ ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ἐκ μέρους τοῦ φιλοστοργωτάτου μοι πατρὸς[1] πρὸς τὸν μακαρίτην Αὐθέντην Νικόλαον Βοεβόδα.

Γνωρίζω καλῶς, ὑψηλότατε καὶ θεοσεβέστατέ μοι Αὐθέντα καὶ ἡγεμὼν κράτιστε, ὅτι δὲν εὑρίσκω καμμίαν ἄλλην ἀπολογίαν εὐπρόσωπον νὰ προσφέρω εἰς τὸ ὕψος τῆς Ὑμετέρας μεγαλοπρεπεστάτης Ὑψηλότητος τῆς μέχρι τοῦδε σιγῆς καὶ ἀφωνίας μου, παρὰ ὅτι τὰ πλήθη τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ αἱ Ἐρινύες τῆς ἀτυχίας μου συνέσφιγξαν καὶ συνέδησαν τὴν γλῶτταν, καὶ ὑστέρησαν τὴν φωνὴν μὲ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς ἀλύσεις τῆς πέρα τοῦ δέοντος συστολῆς, τὴν ὁποίαν ὅτι μὲν δικαίον εἶχον, καὶ ἔχω, ὁμολογῶ, ἐπιγινώσκων καλῶς τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν καὶ ἀναξιότητα εἰς τὸ νὰ ἐμφανίζωμαι καὶ νὰ προσεγγίζω διὰ γραμμάτων τοσούτῳ ὕψει καὶ μεγέθει τῆς τρισολβίου καὶ ἀκροτάτης αὐτῆς Ὑψηλότητος· ὅτι δὲ πέρα τοῦ μετρίου ἐξετάνθη καὶ εἰς δειλίαν βίου καὶ μικροψυχίαν ἐπίμωρον ἐκατήντησε τὸ πάθος, καὶ τοῦτο πάλιν ἀναγκάζομαι καὶ ἄκων ὁμολογῆσαι. Ἓν μόνον φάρμακον εὑρίσκω ἐπὶ τούτοις, καὶ εἰς μίαν ταύτην τὴν ἱερὰν ἄγκυραν πέποιθα ἀσφαλῶς: τὴν ἄκραν φιλανθρωπίαν καὶ συμπαθεστάτην καὶ τῷ ὄντι χριστομίμητον διάθεσιν τῆς πανσόφου αὐτῆς Ὑψηλότητος, μὲ τὴν ὁποίαν μετὰ πραότητος καὶ ἱλαρᾶς γνώμης εἴωθε κρίνειν καὶ ἐξετάζειν τὰ τῶν δούλων αὐτῆς ἁμαρτήματα, τοὺς ὑποίους καὶ ἁμαρτάνοντας ἀνέχεται, καὶ ἐπιστρέφοντας εὐσπλάγχνως ἀποδέχεται, Θεὸν ἐν τούτῳ μιμουμένη, τὴν φύσει εὔσπλαγχνον καὶ μακρόθυμον. Προσπίπτω λοιπὸν ἱκέτης ταπεινὸς τῇ θεοσεβεστάτῃ σου Ὑψηλότητι, καὶ τοῖς παντίμοις αὐτῆς ποσὶν ἐγκαλινδοῦμαι, τὰ ἴχνη κατασπαζόμενος· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς φθάσασι συγγνώμην αἰτοῦμαι, εἰς δὲ τὸ μέλλον δέομαι νὰ ἔχω τὸ σκέπος καὶ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ὑμετέρας θεοσεβοῦς Ὑψηλότητος. Ὁ δὲ τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς Θεὸς νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ περισκέπῃ αὐτὴν πάσης λυπηρᾶς περιστάσεως ἀνωτέραν, ὑγιᾶ τε καὶ παναίσιον, καὶ ἀμφιλαφοῦς ἀπολαύουσαν εὐτυχίας, καὶ στηρίζοι αὐτὴν εἰς τὸν ἡγεμονικὸν αὐτῆς Θρόνον μέχρι γήρως λιπαροῦ καὶ βαθυτάτου, νὰ τὴν ἀξιώσῃ νὰ περάσῃ καὶ τὰς πανσέπτους ἡμέρας τῶν νηστειῶν αἰσίας, εἰρηνικάς τε καὶ ἀταράχους, καὶ νὰ ἑορτάσῃ καὶ τὴν κοσμοσωτήριον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν λαμπρῶς καὶ ἐνδόξως, μετ' ἐπιτυχίας πάντων τῶν ἐφετῶν καὶ καταθυμίων, καὶ ἐφέτος, καὶ τοῦ χρόνου, καὶ εἰς πολλὰς ἡλίου κυκλοφορίας. Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαίμονα.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCXCIII.

1717. 1-iu Ianuar. Dimitrie Iuliano către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea la Bucureşti a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, cu urări de „toate cele bune şi plăcute lui Dumnezeu, ca să apară ca un Domn vestit şi mărinimos, cu trăinicie întru mulţi ani".

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα πανευλαβῶς καὶ δουλικῶς προσκυνῶ, δεόμενος κυρίου τοῦ Θεοῦ νὰ διατηρῇ αὐτὴν εὔθυμον, ἡγιῆ καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου. Τὸ ἀπὸ τῆς κδ' τοῦ

[1] Cf. şi mai sus.

Ἰανουαρίου γεγραμμένον σεβάσμιον γράμμα αὐτῆς ἔλαβον, καὶ ἐδόξασα κύριον τὸν Θεὸν διὰ τὴν ποθεινοτάτην μοι ὑγιείαν αὐτῆς.

Σημειώνει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι Θεοῦ χάριτι ἐπῆγεν ὁ ἐκλαμπρότατος Αὐθέντης Ἰωάννης Βοεβόδας εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ ἐστάθηκεν εἰς τὸν Θρόνον του· διὰ τὸ ὁποῖον κατὰ πολλὰ ἐχάρην, καὶ εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ τὴν ἀγαθὴν ἀγγελίαν. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ περισκέπῃ τὴν Ὑψηλότητά του καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον ἐπιχείρημα, νὰ φανῇ περίβλεπτος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἡγεμών, μὲ πολυχρόνιον στερέωσιν.

Διὰ μερικά τινα ὁποῦ σημειώνει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐν τῷ παντίμῳ αὐτῆς πιτακίῳ, ἔχει τὰς ἀποκρίσεις εἰς τὸ παρὸν δουλικὸν πιτάκιον. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν περισκέπῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ νὰ τὴν περισκέπῃ εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους,

Ἰανουαρίου α'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

ὡς δοῦλος εὐλαβής: ὁ Μέγας-Λογοθέτης

Δημήτριος Ἰουλιανός.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCXCIV.

Constantin Ventura către Patriarhul Hrisant Notara, trimiţându-i un „buiuruldiu" de la Capudan-Paşa, cu salutări de la Mitropolitul de Arta. 1717. 7 Ianuar.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας Χρυσάνθῳ Νόταρα.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατέ μοι αὐθέντα, τὴν σεβασμίαν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβα, μετὰ καὶ τῶν μακαρίων αὐτῆς εὐχῶν· ἐκ τῆς ὁποίας τὴν ὑγιείαν της μαθών, τὸν Θεὸν ἐδόξασα. Εἶδα καὶ ὅ τι εἰς αὐτὴν μὲ ἐπρόσταζε. Λοιπόν, κατὰ τὴν προσταγήν της, ἰδοὺ ὁποῦ στέλλω τὸ μπουγιουρδὶ ὁποῦ ζητᾷ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον καὶ πολυχρόνιον αὐθέντην μου τὸν Καπετάν-Πασᾶ, ὁ ὁποῖος καὶ ἀκριβὰ τὴν χαιρετᾷ. Παρακαλῶ ὅμως νὰ ἔχω συγγνώμην διὰ τὴν ἄργητα ὁποῦ ἠκολούθησε ἐν τῷ μεταξύ, καὶ πάλιν νὰ μὲ προστάξῃ ὡς δοῦλον της εἰς ὅ τι ἠμπορῶ νὰ τὴν δουλεύσω, διατὶ τὸ γνωρίζω διὰ τιμήν. Ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος ἅγιος Ἄρτης εὐλαβῶς τὴν προσκυνᾷ καὶ ἀσπάζεται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ παρακαλεῖ νὰ τὸν ἀγαπᾶτε καὶ νὰ ἔχῃ τὸ σκέπο[ς] σας. Τὸ ὅμοιον παρακαλῶ καὶ ἐγώ· αἱ δὲ ἅγιαί της εὐχαὶ ἔστωσαν μετ' ἐμοῦ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δοῦλος.

Κωνσταντινούπολις, 1717, Ἰανουαρίου 7.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας.

(Legrand, *o. c.* IV, pp. 156-7, nº 113.)

DCCXCV.

Constantin Ventura către Patriarhul Hrisant Notara, despre legăturile acestuia cu Capudan-Paşa, cu Mitropolitul de Arta şi cu un anume Abdul-Cadâr. 1717, 22 Ianuar.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας Χρυσάνθῳ Νόταρα.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρύσανθε, σεβασμιώτατέ μοι πάτερ καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν θεοκόσμητον Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ, τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμενος. Ἔναγχος ἐδεξάμην προσκυνητῶς, θειότατε δέσποτα, τὰς σεβασμίας μοι συλλαβὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Ἔγνων εἰλικρινῶς ἐξ αὐτῶν τὰ πολλήν μοι τὴν ἡδονὴν προξενοῦντα, τήν τε ὑγιείαν δηλαδὴ τοῦ κεχαριτωμένου καὶ θεοσώστου σας σκήνους, καὶ τὴν τῆς ἱερᾶς σας ψυχῆς γαληνιαίαν κατάστασιν, καὶ πρὸς τούτοις τὴν πατρικὴν στοργὴν ὁποῦ ἔχετε εἰς ἐμέ, τὸν προθυμότατόν σας δουλευτήν, τὸ ὁποῖον τὸ λογιάζω κεφάλαιον εὐτυχίας ἁπάσης, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς οὐρανοὺς νὰ συσταίνῃ τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι διηνεκὴς ὀφειλέτης εἰς τὸ νὰ ἐξυπηρετῶ, ὅση δύναμις, μὲ κάθε μου προθυμίαν τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων σας χειλέων προσταττομένοις μοι. Εὐχαριστῶ πρὸς τούτοις τῇ σεβασμιωτάτῃ σας κορυφῇ διὰ τὴν ἀληθεστάτην ἀγάπην ὁποῦ ἔχετε εἰς τὸν πανιερώτατον δεσπότην ἅγιον Ἄρτης, καὶ

μάλιστα ὁποῦ, καθὼς ὁρίζετε, προσθήκην ἔλαβε δι' ἐμὲ ἡ χριστομίμητός σας ἀγάπησις. Εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ μὲ προστάζετε διὰ τὸν ὑψηλότατον αὐθέντην μου Καπετάν-Πασά, εἶμαι διόλου πρόθυμος νὰ σᾶς δουλεύσω. Ὁ Ἀπτούλ-Καντήρ-Ἐφέντης δὲν ἦλθεν ἀκόμη, καθὼς φαίνεται, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὸν εἴδομεν ὅλως. Παρακαλῶ καὶ προσκυνῶ τὴν Μακαριότητά σας νὰ μὲ ἀξιώσῃ καὶ πάλιν τῶν ἱερῶν αὐτῆς συλλαβῶν, εἰδοποιουμένων μὲ τὰς ἁγίας καὶ θεοπροσδέκτους αὐτῆς εὐχάς τε καὶ εὐλογίας· αἵτινες εἴησάν μοι διὰ παντὸς ἀρωγαὶ καὶ ποδηγέτιδες ἐν βίῳ παντί. Ἀμήν.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δοῦλος:
1717, Ἰανουαρίου 22.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 157-8, nº 114.)

DCCXCVI.

1717, 31 Ianuar.

Calinic, Mitropolit de Heracleia, către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea Marelui-Chartophylax, botezul înainte de îngroparea lui a unui copil şi sărăcia casei lui „Constantin".

Καλλίνικος Ἡρακλείας Χρύσανθῳ Νόταρᾳ.

Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ, 24 τοῦ παρόντος, ἔγραφα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνητικῶς καὶ ἐφανέρωσα τήν τε ἀποβίωσιν τοῦ μακαρίτου Μεγάλου-Χαρτοφύλακος, καὶ τὴν συμπέρανσιν τὴν πρὸς τὸ ἅγιον φώτισμα τοῦ βρέφους· ὅμως ὑπερίσχυσαν τὰ μυθώδη τῶν γραϊδίων λόγια, ὅτι δηλαδή, ἐὰν μὴ βαπτισθῇ τὸ βρέφος πρότερον, ὁ νεκρὸς οὐ δύναται ἐξελθεῖν τῆς οἰκίας. Καί, διὰ τοῦτο, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μετὰ τὸ ἑσπερινόν, γέγονε τὰ τοῦ μυστηρίου, κατὰ τὴν θείαν ὑμῶν κέλευσιν. Συνέβη δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ βαπτίζεσθαι, ὅτι ἡ μήτηρ τὸ αὐτὸ ἐζήτησεν ὄνομα, ὁποῖον ἡ Σὴ Μακαριότης, θεόθεν ἐμπνευσθεῖσα, προσέταξεν. Ἔτυχε δὲ καὶ ἡ αἰτία τοῦ λειφάνου τοῦ μακαρίτου, καὶ ἦν ἔμπλεος ἡ οἰκία τῇ αὐτῇ ὥρᾳ τῆς ἱερᾶς βαπτίσεως, ὥστε γεγονέται πλείστους τοὺς μάρτυρας τοῦ βαπτιζομένου. Καὶ δὴ δι' εὐχῶν ὑμετέρων ἐβαπτίσθη καὶ ἐμυρώθη τότε· καί, σήμερον, τῇ πέμπτῃ, 31 Ἰανουαρίου, ἀπελούσθη παρ' ἐμοὶ κατὰ τὸ σύνηθες. Ὁ δὲ πατὴρ τῶν φώτων δῴη αὐτῷ ζωήν, ὑγιείαν καὶ μακροβιότητα, καὶ τέλος τὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν.

Διὰ τὸν Κωνσταντῖνον εἶχα σᾶς γράψῃ τότε, καί, ἂν εἶναι ὁρισμός της, νὰ μὴν ἀποτύχῃ· εἰς μεγάλην ἀνάγκην εὑρίσκεται τὸ σπίτι τους· μόλις ἔφθασαν τὰ πρὸς τὴν ταφὴν τοῦ μακαρίτου· ὅλα 115 γρόσια τοῦ εὑρέθησαν. Ὁ Θεὸς δι' εὐχῶν της νὰ τοὺς κυβερνήσῃ. Ταῦτα μέν· αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Σῆς Μακαριότητος:
1717, Ἰανουαρίου 31.

Καλλίνικος.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 158-9, nº 115.)

DCCXCVII.

1717, 7 Februar.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre solia pentru fiul ei prins.

Ῥῳξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Φεβρουαρίου 7.

Πάντιμον ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας θεοσόφου Μακαριότητος ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην μοι ὑγείαν αὐτῆς ἐχάρην, ἣν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττοι ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον.

Εὐχαριστῶ εἰς τὰς παρηγορίας ὁποῦ μὲ

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Fevruarie în 7.

Prea-cinstita scrisoare a Fericirii Tale întru Dumnezeu înţelepte am primit-o, şi pentru prea-dorita mie sănătate a Ta m'am bucurat, pe care şi de acum înainte Domnul Dumnezeu s'o păstreze neatinsă şi netulburată.

Mulţămesc pentru mângâierile ce-mi faci

κάμνει διὰ τὸν φίλτατόν μου υἱόν· μὲ μέμφεται ἡ Ὑμετέρα Πατρότης εἰς τὴν μικροψυχίαν ὁποῦ δείχνω εἰς τὴν συμβᾶσαν αἰχμαλωσίαν τοῦ φιλτάτου μου υἱοῦ, ἀλλὰ οἱ γεννήσαντες γνωρίζουσι πῶς τὰ τῶν γεννητόρων σπλάγχνα νικῶσι πᾶσαν μεγαλοψυχίαν, καὶ μάλιστα εἰς τοιοῦτον συμβεβηκός, ὁποῦ νὰ συλλογίζεται μήτηρ φιλόστοργος υἱὸν αἰχμάλωτον, μὴ ἠξεύρουσα πῶς περνᾷ ζωὴν τὴν αἰχμάλωτον.

Ἐγώ, πάτερ μακαριώτατε, τὴν ἄμετρον λύπην τῆς θανούσης μου θυγατρὸς τὴν ὑπόφερα μὲ μετριότητα, συλλογιζομένη πῶς ἐκεῖνο ὁποῦ, προστάξει Θεοῦ, ἔγινεν καὶ γίνεται κοινῶς εἰς πάντα ἄνθρωπον, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ ἀποφύγῃ ἀνθρωπίνη φύσις· ἀμὴ νὰ συλλογίζωμαι τὸν φίλτατόν μου υἱὸν νὰ ἀπερνᾷ ζωὴν αἰχμάλωτον καὶ στερουμένην παντὸς οἰκείου, στενοχωρημένην καὶ ἐπώδυνον, εἶναι παντὸς λυπηροῦ λυπηρότερον· ἄλλο ἦτον ὁποῦ νὰ τὸν στείλω εἰς ξενιτείαν, διὰ προκοπὴν γραμμάτων ἢ ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης, νὰ ἠξεύρω ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἡδυτάτην ἐλευθερίαν, ὁπόταν θέλῃ, νὰ ἔλθῃ, ἢ, ὁπόταν ἤθελα, νὰ τὸν φέρω, καὶ ἄλλο εἶναι τοῦτο, ἡ ζωὴ ἡ αἰχμάλωτος.

Παρακαλῶ, εἰς τοῦτο ὁποῦ μὲ γράφει, ὅτι, ἂν παγαίνῃ εἰς τὴν Βλαχίαν, θέλει ἐνεργήσῃ, καὶ τώρα, οὖσα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, νὰ γράψῃ ὁποῦ γνωρίζει πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γένῃ βοήθεια καὶ συνδρομὴ περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ υἱοῦ μου, καὶ θέλω τὸ γνωρίζῃ μετὰ Θεὸν μεγάλην χάριν, ὁποῦ μεγαλήτερη εἰς τὸν κόσμον νὰ μὴν εἶναι. Οὕτω τὴν παρακαλῶ μὲ θάρρος πολύ· καὶ πάλιν ἂς ἔχω τὴν τιμίαν της ἐπιστολήν, καὶ σὺν αὐτῇ τὰς ἁγίας αὐτῆς εὐχάς. Καὶ οἱ χρόνοι τῆς Μακαριότητός της εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς.

αψιζ', Φεβρουαρίου 7.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς,

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

(Legrand, *Recueil*, pp. 202-3, nº 111.)

pentru prea-iubitul meu fiu; mă mustri ca un părinte pentru micimea de suflet ce arăt la întâmplarea prinderii prea-iubitului meu fiu, dar cei ce au născut cunosc cum că inima părinților biruie orice mărinimie, și mai ales la o astfel de împrejurare, să se gândească o mamă iubitoare la fiul ei prins, neștiind cum își duce viața lui robită.

Eu, părinte prea-fericite, am îndurat cu stăpânire de sine nemăsurata durere pentru fiica mea care a murit, socotind că aceia ce, din porunca lui Dumnezeu, s'a întâmplat și se întâmplă de obște oricărui om e cu neputință a scăpa de dânsa firea omenească; dar să mă cuget că fiul meu prea-iubit duce viață de rob și lipsită de orice îngrijire, strâmtorată și vrednică de plâns, e mai jalnic ca orice jale; altcevà erà să-l fi trimes în străinătate, pentru învățătura literelor sau altă știință, să știu unde este în cea mai plăcută libertate, când vrea, să vie, sau, când vreau, să-l aduc, și altfel e aceasta, viața în robie.

Te rog, la ceia să-mi scrii, că dacă mergi în Țara-Românească, să lucrezi, și, acum, fiind la Adrianopol, să scrii ce știi că se poate ca să fie ajutor și sprijin pentru liberarea fiului mieu, și-Ți voiu recunoaște după Dumnezeu mare datorie, cum mai mare pe lume nu este. Așà Te rog, cu multă îndrăzneală; și iarăș să am cinstita-Ți scrisoare, și cu ea sfintele-Ți rugăciuni. Și anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulți și pe deplin fericiți.

1717, Fevruarie în 7.

A Fericirii Tale la poruncă:

Roxandra Mavrocordat.

DCCXCVIII.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce acesta a adus fiului ei, dragomanul (Grigore), și despre mijlocul potrivit pentru a liberà pe cellalt, Alexandru, cu ajutorul lui Ioan-Vodă. 1717, 18 Februar.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Φεβρουαρίου 18.

Τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἐπιστολὴν ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγείαν της ἐχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, καὶ εὐχαριστῶ

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

1717, Fevruarie în 18.

Sfințita-Ți scrisoare am primit-o, și pentru cea mie mult dorită a Ta sănătate m'am bucurat; am aflat și cele scrise pe

τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι εἰς τὴν πατρικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγάπην ὁποῦ ἔχει εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ παιδία μου· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν στερεώνῃ καὶ νὰ τὴν πολυχρονῇ.

Ἐπαινεῖ τὸν πνευματικὸν της υἱὸν τὸν δραγουμᾶνον· ὁ πανάγαθος Θεός, δι' εὐχῶν της ἁγίων, νὰ τὸν δώσῃ ἰσχὺν καὶ δύναμιν, μετὰ φρονήσεως, νὰ φανῇ εὐάρεστος εἰς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ ἐπιστασίαν.

Περὶ δὲ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἑτέρου μου υἱοῦ, φιλτάτου Ἀλεξάνδρου, ὁποῦ μοὶ γράφει ἡ Ὑμετέρα Πατρότης, ἂν ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης θελήσῃ νὰ στέλλῃ τὰ γράμματα τῆς Μακαριότητός της, μετ' ἀσφαλείας ὁποῦ γράφουν, δύναται χωρὶς νὰ ἔχῃ ἡ Ὑψηλότης του ἄλλην τινὰ φροντίδα νὰ τὴν τελειώσῃ. Πολλὰ ἐπαρηγορήθηκα καὶ ἐχάρην καὶ ὑπερευχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ τὴν παρακαλῶ περὶ τούτου πολλὰ νὰ μὴν τὸ ἀμελήσῃ· ἀλλὰ μήτε νὰ ἀμφιβάλλῃ διὰ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην, ἐπειδὴ ἡ Ὑψηλότης του ὀρέγεται, ὡς πατήρ, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου μου, καὶ εἰς ὅ τι εἶναι δυνατόν, θέλει συντρέξῃ καὶ ἡ Ὑψηλότης του, κἄν τε εἰς ἀποστολὴν γραμμάτων, κἄν τε εἰς ἄλλο ὅ τι ἤθελε κάμῃ χρεία. Μόνον πολλὰ τὴν παρακαλῶ νὰ μὴν ἀμελήσῃ, μήτε νὰ ἀργοπορήσῃ τὸν καιρόν· καὶ διὰ τὰ ἔξοδα, καθὼς ὁρίζει, τὰ ὑπόσχομαι, ὅπου ἤθελεν εἶσται ὁ ὁρισμός της, νὰ τὰ ἐγχειρίσω. Καὶ θέλω ἔχει χρέος, καὶ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία μου, εἰς τὴν Μακαριότητά της, εἰς ὅλην μας τὴν ζωήν. Καὶ εἰς τὸν Θεὸν δὲν θέλει εἶσται μεγαλήτερον καλὸν καὶ μισθός, ὡσὰν αὐτὸ τὸ καλὸν ὁποῦ νὰ κάμῃ νὰ ἐλευθερώσῃ υἱὸν μητρὸς χήρας καὶ λυπημένης.

Λοιπὸν καὶ πάλιν θερμῶς τὴν παρακαλῶ νὰ ἐπιμεληθῇ καὶ νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ· τὸν Μέγαν-Δραγουμᾶνον νὰ τὸν ἑρμηνεύῃ τὴν παρακαλῶ ὡς πατὴρ πνευματικὸς καὶ φιλόστοργος. Καὶ πάλιν νὰ ἔχωμεν τὸ τίμιόν της γράμμα, καὶ σὺν αὐτῷ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχάς. Καὶ οἱ χρόνοι τῆς Μακαριότητός της εἴησαν ἐκ Θεοῦ πάμπολλοι καὶ πανευδαίμονες.

ᾳφιζ', Φεβρουαρίου 18.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος:

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

rând şi mulţămesc Fericirii Tale pentru părinteasca şi duhovniceasca iubire ce o ai către mine şi către copiii miei; Dumnezeu Sfântul să Te întărească şi să Te ţie întru mulţi ani.

Lauzi pe fiul Tău duhovnicesc dragomanul; prea-bunul Dumnezeu, prin rugăciunile-Ţi sfinte, să-i dea tărie şi putere, cu înţelepciune, ca să se arăte potrivit pentru sarcina ce i-a fost încredinţată.

Iar pentru liberarea celuilalt fiu al mieu, prea-iubitul Alexandru, de care-mi scrii, părinte, de-ar trimete prea-înălţatul Domn scrisorile Fericirii Tale, cu siguranţa de care scriu, se poate săvârşi fără ca Înălţimea Sa să aibă altă grijă. Mult m'am mângâiat şi m'am bucurat, şi mulţămesc foarte mult Fericirii Tale, şi Te rog mult pentru aceasta să n'o laşi la o parte; dar nici să Te îndoieşti despre prea-înălţatul Domn, căci Înălţimea Sa doreşte, ca un tată, liberarea lui Alexandru al mieu, şi la ce e cu putinţă va ajutà şi Înălţimea Sa, ori la trimeterea scrisorilor, ori la ce va fi nevoie. Numai Te rog mult să nu laşi lucrul la o parte, nici să zăboveşti prilejul; şi, pentru cheltuieli, cum spui, le făgăduiesc, precum va fi porunca Ta, să le dau în mână. Şi voiu aveà datorie de recunoştinţă, şi eu şi copiii miei, la Fericirea Ta, în toată viaţa noastră. Şi la Dumnezeu nu va fi mai mare bine şi prilej de răsplată decât binele acesta ce l-ai face de a liberà pe fiul unei mame văduve şi întristate.

Ci iarăş cu căldură Te rog să Te îngrijeşti şi să nu zăboveşti; Marelui-Dragoman să o tălmăceşti, Te rog, ca un părinte duhovnicesc şi iubitor. Şi iarăş să avem cinstita-Ţi scrisoare, şi cu ea sfintele-Ţi rugăciuni. Şi anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1717, Fevruarie în 18.

La poruncile Fericirii Tale:

Roxandra Mavrocordat.

(Legrand, *Recueil*, pp. 203-4, nº 112.)

DCCXCIX.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre vestea, adusă de Marele-Postelnic, a păcii cu Germanii şi retragerii Imperialilor din ţară, întorcându-se şi boierii. 1717, 23 Februar.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Φεβρουαρίου 23.

Τὸ αἴτιον ὁποῦ πρὸ πολλοῦ δὲν ἐγράψαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμιωτάτῃ Μακαριότητι, ἄλλο δὲν ἦτον παρὰ καρτεροῦντες νὰ λάβωσι τὰ πράγματα τὴν τελείαν τῶν ἔκβασιν, καὶ οὕτω νὰ γράψωμεν αὐτῇ, τὴν ἀλήθειαν δηλαδὴ καὶ τὸ τέλος τῶν πραγμάτων, καθὼς τανῦν κάμνομεν· καί, λαμβάνοντες τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, ἰδοὺ ὁποῦ γράφομεν τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμιωτάτῃ Μακαριότητι.

Λοιπὸν θέλει ἠξεύρῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι ὁ ἡμέτερος Ποστέλνικος, πηγαίνωντας εἰς τὴν Ἐρδελίαν, ἦλθε μὲ τελείαν ἀπόφασιν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἔλαβον τέλος συνθήκης καὶ ἀγάπης. Καὶ οἱ Νέμτζοι καὶ οἱ κατάνοι, κἄν τε ἀπὸ Μαρτζινάνι, κἄν τε ἀπὸ Κουμπουλοῦγκι, ὅλοι εὐγῆκαν, καὶ ὅλος ὁ τόπος εἶναι ἥσυχος, καὶ ἀπὸ Νέμτζους, καὶ ἀπὸ κατάνους, καὶ οὐδ' ἕνας εἰς τὸν τόπον τοῦτον εὑρίσκεται.

Οἱ ἄρχοντες ὅλοι ἦλθαν, πλὴν δυῶν τριῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν τὰ γράφω τῇ Μακαριότητί της; ἀλλά, ἐρχομένη ἐδῶ, θέλω τὰ εἰπῇ διὰ ζῶσης φωνῆς. Ἂν δὲ ἐρωτήσῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς πῶς ἠκολουθησαν τὰ τοιαῦτα, ἀποκρινόμεθα: δι' εὐχῶν της ἁγίων. Καὶ μόνοι πλέον κάμνομεν καὶ τὴν πρέπουσαν ἑτοιμασίαν διὰ τὴν Μακαριότητά της, καὶ μόνον χωρὶς ἀργοπορίας θέλει σηκωθῇ νὰ ἔλθῃ, διὰ νὰ συγχαιρώμεθα καὶ ὁμοῦ μετὰ τῆς Μακαριότητός της· καὶ μόνον τὴν παρακαλοῦμεν εἰς τὰς ἁγίας αὐτῆς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεις νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται διηνεκῶς. Νὰ ἔχωμεν δὲ καὶ τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα πρὸς δήλωσιν τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγιείας, ἐπιχορηγῶν ἡμῖν καὶ τὰς ἁγίας καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχάς· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν παρὰ Θεοῦ πολλά τε καὶ εὐτυχῆ· καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

,αφιζ', Φεβρουαρίου κγ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, pp. 205-6, nº 113.)

Scrisoarea lui Ioan Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Fevruarie în 23.

Pricina că de mult n'am scris Fericirii Tale prea-venerate, n'a fost alta decât că aşteptam să iea lucrurile înfăţişarea lor definitivă, şi aşà să-Ţi scriem, adecă adevărul şi sfârşitul lucrurilor, cum facem acum; şi, primind ştirea şi adevărul lucrurilor, iată că-Ţi scriem Fericirii Tale prea-venerate.

Ci vei şti Fericirea Ta că Postelnicul nostru, mergând în Ardeal, s'a întors cu hotărârea definitivă a lucrurilor, care au luat capăt de învoire şi pace. Şi Nemţii şi catanele, şi de la Mărgineni, şi de la Câmpulung, toţi au ieşit, şi toată ţara e liniştită, şi de Nemţi, şi de catane, şi niciunul nu se mai află în această ţară.

Boierii au venit toţi, afară de doi-trei, ale căror nume nu le scriu Fericirii Tale, dar, venind aici, Ţi le voiu spune din viu graiu. Iar, de vei întrebà Fericirea Ta cum au urmat unele ca acestea, răspundem: prin rugăciunile-Ţi sfinte. Şi singuri noi încă mai facem cuvenita gătire pentru Fericirea Ta, şi numai fără zăbavă să ieşi să vii, ca să ne bucurăm şi împreună cu Fericirea Ta; şi numai ce Te rugăm ca în s[illegible]ntele-Ţi rugăciuni către Dumnezeu să ne pomeneşti necontenit. Ci să avem şi venerata-Ţi scrisoare pentru vădirea bunei Tale sănătăţi, dăruindu-ni şi sfintele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni; ai cărui ani fie de la Dumnezeu mulţi şi fericiţi; şi rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate cu noi.

1717, Fevruarie în 23.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la poruncă:

Io Ioan Voevod.

DCCC.

1717, 4 Mart.

Doamna Marica a lui Constantin-Vodă Brâncoveanu către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ei în ţară, ostenelile ce şi-a dat ea cu boierii ca să ajute, buna cârmuire a lui Ioan-Vodă Mavrocordat şi neputinţa în care se află de-a ajută pe „Domniţă".

Τὸ μακάριον αὐτῆς γράμμα προσκονητῶς ἐδέχθην καί, τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς καὶ ἐφετὴν ὑγιείαν πληροφορηθεῖσα, ὑπερεχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐξῆς γεγραμμένα, καὶ πρῶτον διὰ τὴν χαρὰν ὁποῦ ἔλαβε μαθοῦσα τὴν πρὸς τὰ ἴδια ἡμῶν ἄφιξιν καὶ τὴν τῶν οἰκείων ἀπόλαυσιν, καὶ τὴν εὐχαριστοῦμεν... Λυποῦμαι ὅμως, δέσποτα μακαριώτατε καὶ κατατήκομαι τὴν καρδίαν, ὡς μόνη τῇ φήμῃ εὐτυχοῦσα, τῇ δὲ ἀληθείᾳ πόρρω που τῆς εὐτυχίας ἀφισταμένη: τὴν αἰτίαν, ὡς οὖσαν φανεράν, δὲν τὴν σημειόνω, γινώσκουσα καλῶς ὅτι δὲν τὴν λανθάνει.

Πρὸς τούτοις μᾶς σημειοῖ ὅτι πρέπει, κατὰ τὴν ἀγάπην, σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν ὁποῦ ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης ἔδειξε πρὸς ἡμᾶς, τῆς τε ὑπερορίου ἐκείνης καὶ πολυστενάκτου ἐξορίας ἐλευθερώσας ἡμᾶς καὶ τῆς πολυποθήτου ἀξιώσας πατρίδος, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἀμοιβαίως νὰ δείξωμεν πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του· τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰμφιβάλῃ, συλλογισθεῖσα ὅτι ὁ τόπος εἰς τί κατάστασιν εὑρίσκετο, καὶ ὅτι ἐκινδύνευσε νὰ ἐρημωθῇ καὶ νὰ γίνῃ κακῶν Ἰλιάς, καὶ ἡμεῖς, ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄρχοντας, μὲ ὅσην δύναμιν καὶ ἐπιμέλειαν σπουδάσαντες, ἰδοὺ παλιν ὁποῦ κατ' ὀλίγον ἡ τζάρα ἐσυνάχθη καὶ ἦλθεν εἰς τὴν προτέραν της κατάστασιν· τὸ ὁποῖον, καὶ εἴ τι ἠθέλαμεν γνωρίσῃ ὠφέλιμον καὶ συμφέρον πρὸς σύστασιν τοῦ τόπου, φανερόνοντές το, ὅσον τάχιστα καὶ χωρὶς ἀναβολῆς καιροῦ ἐτελειοῦτο· καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι, κυβερνουμένη τὸν αὐτὸν τρόπον, χάριτι Θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν της ἁγίων θέλει συσταθῇ καὶ στερεωθῇ εἰς τὸν ὑψηλότατόν της Θρόνον εἰς ἔτη πάμπολλα.

Ἐκαταλάβαμεν καὶ τὴν ἀναδοχὴν αὐτῆς τοῦ ἐγγόνου ἡμῶν, καὶ ἐχάρημεν, δεηθέντες τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ δίδῃ ζωὴν καὶ προκοπὴν εἰς τὰ πρόσω. Ἀλλὰ μας σημειοῖ πρὸς τούτοις καὶ διὰ τὴν δομνίτζαν ὅτι, εὑρισκομένη εἰς μεγάλην ἔνδειαν, ἐπαρακάλεσε τὴν Μεγαλειότητά της νὰ μᾶς τὸ σημειώσῃ εἰς τὸ μακάριον αὐτῆς γράμμα, διὰ νὰ τὴν βοηθήσωμεν. Καὶ πόθεν; Ὅπου ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον μετὰ Θεοῦ ἤτον ἡ ἐλπίς μας, καὶ τώρα, ἐλθόντες ἐδῶ, ηὕραμεν τὸν τόπον ἔρημον καὶ ἀφανισμένον. Ἐγὼ εἰς κανένα μέρος δὲν ἔχω. Ἦτον μερικὰ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ τὰ ἥρπασαν οἱ ἀπάν-

Fericita-Ţi scrisoare cu smerenie am primit-o şi, aflând de buna-Ţi şi dorita-Ţi sănătate, m'am bucurat foarte; am aflat şi cele în ea scrise pe rând, şi întâiu pentru bucuria ce ai avut-o aflând sosirea noastră acasă şi găsirea celor de acolo, şi-Ţi mulţămim... Ci-mi pare rău, stăpâne prea-fericite, şi-mi mistuiu inima, ca una ce sunt fericită, numai după socotinţa lumii, iar cu adevărat departe de fericire: pricina n'o mai însemn, ca una ce este ştiută, cunoscând bine că nu-Ţi este străină.

Pe lângă acestea îmi spui că se cuvine ca, pentru dragostea, sârguinţa şi grija ce-a arătat faţă de noi prea-înălţatul Domn, scăpându-ne de acel surgun depărtat şi prea-jalnic şi învrednicindu-ne de patria mult dorită, şi noi în schimb să arătăm aceste simţiri faţă de Înălţimea Sa; care lucru nu trebuie să Te îndoieşti, gândindu-Te la aceia în ce stare ajunsese ţara, şi că erà în primejdie a se pustii şi a ajunge o Iliadă de rele, şi noi, împreună cu boierii, sârguindu-ne cu ce putere şi grijă am fost în stare, iată că iarăş în puţină vreme ţara s'a adunat şi a venit la cea d'întâiu stare a sa, şi, orice am fi crezut folositor şi prielnic pentru ridicarea ţerii, arătându-l, cu cea mai mare iuţeală şi fără zăbavă s'a săvârşit; şi sunt sigură că, Domnul cârmuind tot aşà, cu harul lui Dumnezeu şi rugăciunile Tale sfinte se va aşezà şi întări în prea-înălţatu-I Scaun întru ani foarte mulţi.

Am aflat şi primirea de Tine a nepotului nostru de fiu, şi ne-am bucurat, rugând pe Dumnezeu să-Ţi dea viaţă şi înaintare de acum înainte. Dar ni arăţi pe lângă acestea şi pentru Domniţă că, aflându-se la mare lipsă, a rugat pe Măria Ta să ni-o spui în fericita-Ţi scrisoare, ca s'o ajutăm. Şi de unde? Că nouă în ţară, după Dumnezeu, erà nădejdea noastră, şi acum, viind aici, am găsit locul pustiu, şi nimicit. Eu din nicio parte nu am. Erà câte cevà în acele părţi, şi le-au răpit neoamenii şi nemilostivii, şi s'au făcut

θρωποι καὶ ἀνελεήμονες, καὶ ἐγένοντο κα ἐκεῖνοι δεύτεροι ἀφανισταὶ τοῦ ὁσπιτίου μου. Ἂν ἴσως ἡ Μακαριότης της ἠξεύρει εἰς ἄλλο κἀνὲν μέρος, ἂς μὲ τὸ φανερώσῃ, νὰ λάβω[1] καὶ ἐγώ, νὰ κυβερνήσω καὶ αὐτήν. Ἀπορῶ κα ἐγώ, μακαριώτατε δέσποτα. Τοῦτο ὅμως τὴν συμβουλεύω τὴν ἄνοιξιν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, εἰς τοὺς ἀνθρώπους της, εἰς τὰ χωρία της, νὰ κυβερνηθῇ καὶ αὐτή, ὡσὰν καὶ τὰς ἄλλας μου θυγατέρας.

Οἱ ἐντιμότατοι ἄρχοντες, μετὰ τῆς νύμφης καὶ τοῦ ἐγγόνου μου, ὅλοι ἁπλῶς, γονυπετῶς τὴν προσκυνοῦν καὶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπάζονται. Ταῦτα. Αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

1717, Μαρτίου 4.

Μαρία Δόμνα.

(Legrand, *o. c.*, pp. 160-1, nº 117.)

și aceia nimicitorii în al doilea rând ai casei mele. Dacă poate Fericirea Ta ştii în vre-o altă parte, spune-mi-o, ca să ieau şi eu şi s'o chivernisesc şi pe dânsa. Sunt şi eu fără mijloace, stăpâne prea-fericite. Ci o sfătuiesc aceasta ca în primăvară să vie aici, la oamenii săi, la moşiile sale, ca să se chivernisească şi ea, ca şi astelalte fiice ale mele.

Prea-cinstiţii boieri, cu nora şi cu nepotul mieu de fiu, cu toţii, în genunchi Ţi se închină şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărută. Acestea. Iar sfintele şi deDumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

1717, Martie în 4.

Maria Doamna.

DCCCI.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre pacea cu Germanii, întoarcerea boierilor şi reaua cârmuire a lui Nicolae-Vodă. 1717, 4 Mart.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Μαρτίου 4.

Μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὴν γράψωμεν τὸ παρόν. Τὸ πῶς τὴν ἐγράψαμεν ἀργά, ἂς μᾶς συμπαθήσῃ, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς περισπασμοὺς δὲν ἠμπόρει νὰ ἀνανεύσῃ ὁ νοῦς μας εἰς τὸ νὰ τὴν γράψωμεν, καί, ἄλλο, ὅτι δὲν εἴχομεν τί νὰ τὴν σημειώσωμεν, ἐπειδὴ καὶ κἀνένα βέβαιον δὲν ἦτον ἀκόμη. Τώρα δέ, ἐπειδὴ καί, θείῳ ἐλέει, ἐξωμαλίσθησαν τὰ πράγματα καὶ εὐγῆκαν οἱ Νέμτζοι καὶ κατάνοι ἀπὸ τὸν τόπον, δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὸ δηλοποιήσωμεν καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα. Ἦλθον καὶ οἱ ἄρχοντες, πλὴν δυῶν τριῶν, οἱ ὁποῖοι μᾶς φαίνεται κάλλιαν νὰ λείπουν. Ἐκ στόματος τῶν ἀρχόντων[1] θέλει καταλάβῃ εἰς πλάτος κάθε ὑπόθεσιν· τοὺς ὁποίους δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει τοὺς παραδώσῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς τί λογῆς γνώμην ἔχομεν, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν νὰ τὸ ἐγνώρισαν καὶ αὐτοί.

Ὁ Νικολάη-Βόδας διὰ τῆς κυβερνήσεώς του εἰς τί κατάστασιν ἔφερε τὸν τόπον, θέλει τὸ καταλάβῃ· προσέτι καὶ ἡμεῖς τί λογῆς κυβέρνησιν κάμνομεν. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἀξιώσῃ νὰ περάσῃ καὶ τὸ στάδιον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καλῶς καὶ θεαρέστως, νὰ τὴν

Scrisoarea lui Ioan Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Martie în 4.

Cu venirea boierilor noştri n'am lipsit a-Ţi scrie aceasta. Că Ţi-am scris-o grabnic, să ne ierţi, de oare ce şi din pricina multor încurcături nu se poate învoi mintea noastră a-Ţi scrie şi, alta, căci n'avem ce să-Ţi vestim, de oare ce vre-un lucru sigur încă nu era. Iar acum, de oare ce, cu mila lui Dumnezeu, s'au aplanat lucrurile şi au ieşit Nemţii şi catanele din ţară, n'am lipsit să o facem ştiut şi Fericirii Tale. Au venit şi boierii, afară de doi-trei, cari ni pare că e mai bine să lipsească. Din gura boierilor vei află pe larg fiecare lucru; cărora nu ne îndoim că li vei arătă Fericirea Ta ce socoteală avem, care nădăjduim că au ştiut-o şi ei.

Nicolae-Vodă prin cârmuirea lui în ce stare adusese ţara, vei află-o; şi apoi şi noi ce fel de cârmuire facem. Şi Domnul Dumnezeu să Te învrednicească a trece şi sorocul sfântului marelui post bine şi în chip plăcut lui Dumnezeu, să Te în-

[1] Capuchehaielelor.

ἀξιώσῃ νὰ ἑορτάσῃ καὶ τὸ πάνσεπτον Πάσχα μὲ ὑγείαν καὶ χαράν, εἰς ἔτη πολλὰ καὶ εὐτυχῆ.

,αφιζ', Μαρτίου δ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

vredniceasca a serbà apoi şi prea-veneratele Paşti cu sănătate şi bucurie, întru ani mulţi şi fericiţi.

1717, Martie în 4.

Al Fericirii Tale
fiu întru Hristos şi la poruncă:

Io Ioan Voevod.

(Legrand, *Recueil*, pp. 206-7, nº 114.)

DCCCII.

1717 (7225), 20 Mart.

Ioan Mavrocordat, Domn al Ţerii-Româneşti, pentru 8.000 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos.

(Bibl. Acad. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCCIII.

1717 (7225), 20 Mart.

Mihail Ioan Racoviţă, Domnul Moldovei, pentru 120 de aspri daţi mănăstirii Dionisiu de la Athos.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCCIV.

1717, 2 April.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre firmanele pentru boierii ce s'au întors şi aşteptarea la Bucureşti a prelatului.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Ἀπριλίου 2.

Δύο σεβάσμια τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος γράμματα εὐλαβῶς ἐλάβομεν καί, ἐξ ἀμφοτέρων πληροφορηθέντες τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν ἡμῖν ὑγείαν αὐτῆς, εὐχαριστήσαμεν τῷ σώζοντι καὶ περιφρουροῦντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ, γνόντες καὶ τὰ ἐφεξῆς σημειωθέντα· δὲν ἐδυδήθημεν ὅμως νὰ τὴν ἀποκριθῶμεν ἀπὸ τοὺς καθημερινοὺς περισπασμούς, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της νὰ μᾶς συμπαθήσῃ. Εὐχαριστοῦμεν τὴν Μακαριότητά τῆς ὁποῦ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἐσύντυχε τὰ πρόσφορα εἰς τοὺς πρὸς τὰ αὐτόθι ἐλθόντας ἄρχοντάς μας· εἴμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν Μακαριότητά της χρεῶσται τῆς καλοκαγαθίας της.

Ἰδοὺ ὁποῦ ἐστείλαμεν ἕνα ῥαδβανάκι καὶ ἕνα μοκάνικον ἁμάξι καὶ τοὺς λοιποὺς, διὰ νὰ εἶναι διὰ τὸν ἐρχομὸν τῆς Μακαριότητός της· καὶ λοιπὸν παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της νὰ λάβῃ τὸν κόπον καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν Μακαριότητά της καὶ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐλογίας, ὡς ἐφιέμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν. Καὶ λοιπὸν χωρὶς τινος ἀναβολῆς θέλει σηκοθῇ καὶ ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἐπειδή, καθὼς

Scrisoarea lui Ioan Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Aprilie în 2.

Două scrisori venerate ale Fericirii Tale cu evlavie le-am primit şi, din amândouă aflând de buna şi dorita nouă sănătate a Ta, am mulţămit celui ce Te mântuie şi Te păzeşte, sfântului Dumnezeu, aflând şi cele scrise pe rând; ci n'am putut să răspundem, de zilnicele îngrecături, şi rugăm pe Fericirea Ta să ne ierte. Mulţămim Fericirii Tale că ne vesteşte că s'au făcut firmane către boierii noştri ce vin într'acoace; şi noi suntem către Fericirea Ta datornici ai bunătăţii Tale.

Iată că trimetem un rădvănaş şi un car mocănesc şi celelalte, ca să fie pentru venirea Fericirii Tale; şi, de altfel, rugăm pe Fericirea Ta să Te osteneşti şi să vii la noi, ca să Te avem pe Fericirea Ta şi binecuvântările de la Tine, cum poftim şi dorim. Şi deci fără vre-o amânare Te vei ridică Fericirea Ta şi vei veni la noi, căci, precum adesea am scris Fericirii Tale, avem un dor nemăsurat şi o poftă neobiş-

πολλάκις ἐγράψαμεν τῇ αὐτῆς Μακαριότητι, ἔχομεν ἄμετρον ἔφεσιν καὶ πόθον οὐ τὸν τυχόντα διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν· τὸ ὁποῖον πάλιν διὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ μᾶς τὸ ἀξιώσῃ ὁ Κύριος, ὅστις διαφυλάξοι καὶ κατευοδώσοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μετ' ἄκρας ὑγείας καὶ διηνεκοῦς εὐδαιμονίας εἰς ἔτη πολλά· εἴησαν καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντί.

ᾳφιζ', Ἀπριλλίου 6'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς
Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας

(Legrand, *Recueil*, pp. 207-8, nº 115.)

nuită să te vedem; de care iarăş prin sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să ne învrednicească Domnul, care să păzească şi să călăuzească pe Fericirea Ta cu sănătate şi necontenită fericire întru mulţi ani; şi rugăciunile Tale ascultate de Dumnezeu fie cu noi în toată viaţa.

1717, Aprilie în 2.

Al Fericirii Tale
fiu întru Hristos şi la poruncă:

Io Ioan Voevod.

DCCCV.

Roxandra Marocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul prins la Germani. 1717, 8 April.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Ἀπριλίου 8.

Τὴν πάντιμον αὐτῆς ἐπιστολὴν ἔλαβον καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγείαν της ἐχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα. Εὐχαριστῶ εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ πατρικὴν ἀγάπην ὁποῦ πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τοὺς φιλτάτους μου υἱοὺς ἔχει· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῇ! Διὰ τὸν φιλτατόν μου υἱὸν Ἀλέξανδρον, εὐχαριστῶ ὁποῦ ἔγραψε καὶ ἐπιμελεῖται· ὅμως ἀπελπίστηκα διὰ τὴν ἐλευθερίαν του, ἐπειδὴ ἐβλέπω ἀπὸ ὅσα μὲ γράφουν κανένα εἰς ἔκβασιν δὲν ἀποτελεῖται, καὶ διὰ τοῦτο εὑρίσκομαι πάλιν εἰς πολλὴν λύπην. Ὁ Παντοδύναμος ὅμως, δι' εὐχῶν της ἁγίων, νὰ κάμῃ τὸ ἔλεός του νὰ μὲ χαροποιήσῃ! Παρακαλῶ αὐθις τὴν Μακαριότητά της εἰς τὸ δυνατὸν νὰ μὴν λείπῃ νὰ συντρέχῃ καὶ νὰ βοηθῇ εἰς ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ θέλω τὴν γνωρίζῃ μετὰ Θεὸν πατέρα καὶ εὐεργέτην. Ἡ κόρη μου καὶ ἡ νύμφη, μετὰ τῶν φιλτάτων αὐτῶν, προσκυνοῦν τὴν Μακαριότητά της καὶ ἀσπάζονται τὴν ἱερὰν της δεξιάν. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ οἱ χρόνοι τῆς πανσόφου αὐτῆς Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευδαίμονες.

ᾳφιζ', Ἀπριλλίου 8.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

(Legrand, *Recueil*, p. 208, nº 116.)

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Aprilie în 8.

Prea-cinstita-Ţi scrisoare am primit-o şi pentru prea-dorita nouă sănătate a Ta m'am bucurat; am aflat şi cele scrise pe rând. Mulţămesc iubirii Tale sufleteşti şi părinteşti ce o ai către mine şi către prea-iubiţii miei fii; Dumnezeu sfântul să Te ţie întru mulţi ani! Pentru prea-iubitul mieu fiu Alexandru, mulţămesc că ai scris şi că Te îngrijeşti, dar am pierdut nădejdea pentru liberarea lui, pentru că văd din tot ce-mi scriu că nu se ajunge la niciun capăt, şi de aceia vă aflu iarăş în mare întristare. Ci Prea-Puternicul, prin rugăciunile-Ţi sfinte, să facă mila Lui şi să mă bucure! Rog iarăş pe Fericirea Ta ca după putere să nu lipseşti a ajutà şi a pune umărul la câte tind spre liberarea lui, şi Te voiu cunoaşte după Dumnezeu părinte şi făcător de bine. Copila mea şi nora, împreună cu cei prea-iubiţi ai lor, se închină Fericirii Tale şi-Ţi sărută sfinţita dreaptă. Acestea deocamdată, şi anii Fericirii Tale prea-înţelepte fie de la Dumnezeu mulţi şi cu totul fericiţi.

1717, Aprilie în 8.

La poruncile Fericirii Tale:

Roxandra Mavrocordat.

DCCCVI.

1717, 4 Maiu. **Constantin, dascălul de la Academia domnească din Iași, către Patriarhul Hrisant Notara, despre starea decăzută a instituției și neplata lui de către epitropii puși de Patriarh, cari pretextează că nu pot scoate bani: se plânge a fi fost luat în zădar din Țara-Românească, „unde erà ca în țara lui", fiind redus a-și vinde cărțile sau hainele.**

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου διδασκάλου τῆς αὐθεντικῆς ἀκαδημίας ἐν Ἰασίῳ πρὸς τὸν Χρύσανθον Ἱεροσολύμων, περὶ τῆς ἐλεεινῆς τοῦ σχολείου τούτου καταστάσεως.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατέ μοι Αὐθέντα καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν θεοφρούρητον Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, τὴν πανίερον αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενος.

Τὸ αἴτιον τοῦ εὐτελοῦς μου πρὸς αὐτὴν εἰς ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ μετὰ τὴν δουλικήν μου προσκύνησιν νὰ δηλοποιήσῳ αὐτῇ, ἐν ἐλέει θείῳ καὶ δι' εὐχῶν της ἁγίων ὑγιαίνω μέχρι τῆς σήμερον, ἐπιστατῶντας ἐπιμελῶς εἰς τὸ ἔργον ὁποῦ διωρίσθην παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ἐφ' ᾗς ἐπιστασίας μου, χάριτι θείᾳ, ἐχορηγεῖτο εἰς τις μικρὰ κατὰ σπουδὴν ἐπίδοσις τοῖς ἀόκνως σπουδάζουσι μαθηταῖς, καὶ πάντα τὰ τῆς σχολῆς εὐοδοῦντο καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον ἐχώρουν ἕως τώρα. Ἀμή, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, εἰς ποίαν κατάστασιν θέλουν φθάσῃ καὶ τὰ τῆς σχολῆς καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἐπιστατοῦντες καὶ οἱ ἐπιστατούμενοι, Κύριος οἶδε, διότι βλέπω τὰ συνιστῶντα αὐτήν τε καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ὁποῦ πνέουσι τὰ λοίσθια, καί, ἂν δὲν ὀρέξῃ χεῖρα βοηθείας ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης, καὶ τοῖς συνιστῶσι τὴν σχολήν, καὶ ἡμῖν τοῖς εὐτελέσι δούλοις της, θέλομεν ξεψυχήσῃ βέβαια. Ἐγώ, μακαριώτατε μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, διὰ τὴν ἄκραν εὐλάβειαν ὁποῦ εἶχα καὶ ἔχω εἰς τὴν Μακαριότητα της, μὴ θέλωντας νὰ τὴν παραπικράνω παραβαίνωντας τὴν προσταγήν της, ἐσηκώθηκα ἀπὸ τὴν Βλαχίαν (ὁποῦ ἦτον σχεδὸν ὡσὰν πατρίς μου, καὶ εἶχα καὶ τὴν κυβέρνησίν μου πάλιν ἀπὸ τὸ ἔλεος τῆς Μακαριότητός της) καὶ ἦλθα ἐδῶ εἰς Γιάσιον. Πρῶτον καὶ κυρίως διὰ νὰ κάμω τὸ θέλημά της, καὶ δεύτερον ἴσως νὰ ὠφεληθῇ καί τινας εἰς τὴν σπουδήν, καὶ ἔχῃ ἡ μὲν Μακαριότης της τὸν μισθὸν ἐκ Θεοῦ, πολλαπλάσιον, ὡς αἴτιος τοιούτου θεαρέστου καὶ ψυχωφελοῦς ἔργου, ἐγὼ δὲ τὸ ἔλεος καὶ τὴν περιποίησιν παρ' αὐτῆς, προσέτι καὶ τὸν μισθὸν τοῦ κόπου μου ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν σχολῶν ὁποῦ κατέστησεν ἡ αὐτῆς Μακαριότης. Πλὴν τώρα βλέπω ὁποῦ ἔγινεν ὅλον τὸ ἐναντίον, ὄχι μόναν πῶς δὲν εὑρῆκα καμίαν περιποίησιν καὶ ἔλεος ἀπό τιναν, εἰ μὴ τὸ χειρότερον καὶ τὸ μᾶλλον γέλωτος ἄξιον ὁποῦ δὲν θέλουν νὰ μὲ πληρώσουν καὶ τὸν κατ' ἔτος διορισθέντα μοι μισθὸν παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ κινδυνεύω νὰ ἔλθω εἰς στέρησιν καὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, ἐπειδὴ καὶ τὰ ὅσα ἄσπρα εἶχον ἀπὸ Βλαχίας, ἕως τώρα τὰ ἐξωδίασα ὅλα εἰς ζωοτροφίαν μας.

Τώρα ἄλλο δὲν ἔμεινε παρά, ἢ ὅτι νὰ πουλήσω τὰ βιβλία μου νὰ ζωοτρέφω καὶ τὸν ἑαυτόν μου καὶ τοὺς περὶ ἐμέ, ἢ ὅτι τὰ φορέματά μου, ὦ τῆς εὐτυχίας! Ἐπαρακάλεσα τοὺς ἁγίους ἐπιτρόπους μυρίαις φοραῖς διὰ νὰ μοῦ δώσουν τὸν ἐτήσιον μισθόν, καὶ μοῦ εἶπαν πῶς νὰ μὴν ἐλπίζω μισθοὺς καὶ πληρωμὰς ἀπὸ λόγου τους, μήτε ἀπὸ ἄλλον τινα ἐδῶ εἰς Γιάσιον. Διότι ἐλπὶς διὰ νὰ πάρουν ἄσπρα ἀπὸ πουθενὰ δὲν εἶναι· μόνον ὅτι κάμετε ἡ Μακαριότης σας ἀπ' αὐτοῦ. Τὰ θεμέλια τῆς καταστάσεως τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, μακαριώτατε μοι δέσποτα, ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων, φαίνεταί μοι νὰ εἶναι σαθρὰ καὶ ἀνυπόστατα· καὶ κρῖμα μόνον ὁποῦ μὲ ἐμετατοπήσατε καὶ δὲν μὲ ἀφήκατε νὰ εὑρίσκωμαι ἐκεῖ, ὁποῦ μὲ διορίσετε ἐκ πρώτης ἀρχῆς, εὐχαριστῶντας τῷ ἁγίῳ Θεῷ, καὶ μετὰ Θεὸν τῇ σοφωτάτῃ αὐτῆς Μακαριότητι, ὁποῦ μὲ ἐλέησε μὲ ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον ἔλεος καὶ ἤμουν εὐαρεστημένος καλώτατα· ἂν καὶ μερικοὶ φίλοι μου νὰ εἶπαν τῇ αὐτῆς Μακαριότητι πῶς δὲν εὐαρεστούμουν, αὐτὸ ὅμως ἦτον ψευδὲς καὶ παντελῶς χωρὶς τὴν εἴδησίν μου, — ἀμὴ ἐγὼ ἤμουν πολλὰ εὐαρεστημένος.

Λοιπόν, μακαριώτατε μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα καὶ μετὰ Θεὸν εὐεργέτα, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐλπίδες τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ μου ἀπ' ἐδῶ ἐκόπησαν, παρακαλῶ νὰ κάμῃ ἀπ' αὐτοῦ κανένα τρόπον, ὁποῦ γνωρίζει ἡ σοφωτάτη αὐτῆς Μακαριότης, νὰ πληρωθῶ, διότι ἔξω ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν εἶναι καὶ ἁμαρτία νὰ ἀδικηθῶ. Ἡ Μακαριότης σας δικαιώνετε τοὺς ἄλλους, καὶ ἐμένα μὲ ἀφίνετε εἰς τὴν ἀδικίαν καὶ εἰς τὸ παράπονον· κάμετε, παρακαλῶ, τρόπον νὰ πάρωμεν οἱ πτωχοὶ δοῦλοί της τὸν μισθόν μας, διὰ νὰ ἔχωμεν κἂν ἔξοδα εἰς τὸ νὰ πηγαίνωμεν ὅθεν ἤλθομεν, διατὶ σχολεῖον νὰ στερεωθῇ μὲ τέτοιαν κατάστασιν εἶναι ἀδύνατον.

Ταῦτα δουλικῶς πρὸς τὴν αὐτῆς Μακαριότητα, ἧς αἱ πανάγιαι εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἐμοῦ διὰ βίου.

,αφιζ', Μαΐου δ'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCVII.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre lipsa de ştiri interesante şi dorinţa ce are de-a scrie Patriarhul mai pe larg. 1717, 21 Septembre.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Σεπτεμβρίου 21.

Ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος ἐλάβομεν, τῇ γ' Σεπτεμβρίου γεγραμμένον, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγιείας ἐχάρημεν, δεόμενοι τοῦ ἁγίου Θεοῦ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγιείᾳ διηνεκεῖ καὶ εὐημερίᾳ ἀμεταπτώτῳ μετὰ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν καταθυμίων. Ἐγνωμεν καὶ τὰ καθεξῆς γραφόμενα.

Τίποτες νέον δὲν ἔχομεν νὰ τὴν σημειώσωμεν· ἐδῶ, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ παρόν, καλὰ τρέχουν τὰ πράγματα, καὶ εἰς τὸ μετέπειτα πάλιν ὅ τι λογῆς ἤθελεν ἀκολουθήσῃ, θέλομεν τῆς τὸ σημειώσῃ. Παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της, ὅταν μᾶς γράφῃ, νὰ μᾶς σημειώνῃ πλατύτερον· ἂν καλὰ καὶ ἡ Μακαριότης αὐτῆς ἠξεύρομεν πῶς ἔχει πολλὰς ἀνταποκρίσεις διαφόρων, ὅμως καὶ ἡμεῖς, οὐκ ὀλίγων περισπασμῶν καὶ φροντίδων οὐκ ἀμοιροῦντες, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει, γράφομεν πρὸς αὐτὴν συνεχῶς κατὰ πλάτος. Λοιπὸν παρακαλοῦμεν καὶ ἡ Μακαριότης αὐτῆς νὰ κάμνῃ τὸ ὅμοιον, γράφουσά μας, ὡς εἴπομεν, συνεχῶς καὶ πλατύτερον, εἰς δήλωσιν τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς ἡμῖν αὐτῆς ὑγιείας καὶ πάσης ἄλλης ἀξιολόγου ὑποθέσεως. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοι καὶ εὐτυχεῖς.

,αφιζ', Σεπτεμβρίου κα'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Septemvrie în 21.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale preavenerate de la 3 Septemvrie am primit-o, şi pentru bună-Ţi sănătate m'am bucurat, rugându-mă de sfântul Dumnezeu ca şi de de acuma să Te ţie în sănătate statornică şi mulţămire neschimbată, cu toate celelalte ce doreşti. Am văzut şi cele scrise pe rând.

Cevà nou n'avem a-Ţi spune; aici, cu mila lui Dumnezeu, deocamdată, lucrurile merg bine, şi de acum înainte iarăş ce và urmà vrednic de pomenire, Ţi-o vom arătà. Rugăm pe Fericirea Ta, când ni vei scrie, să ni însemni mai pe larg; cu toate că şi Fericirea Ta ştim că ai multe de răspuns la atâţia, dar şi noi, având de sigur partea noastră la atâtea încurcături şi griji, cum bine ştii, scriem către Tine totdeauna pe larg. Apoi Te rugăm şi pe Fericirea Ta să faci astfel, scriindu-mi, cum am spus, necontenit şi mai pe larg, pentru vădirea sănătăţii Tale bune şi nouă dorite şi a oricărui lucru bun de ştiut. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi fericiţi.

1717, Septemvrie în 21.

Al Fericirii Tale la poruncă:

Io Ioan Voevod,

(Legrand, *Recueil*, p. 209, nº 117.)

DCCCVIII.

Eugeniu de Savoia către Ioan-Vodă Mavrocordat, despre negocierile de pace propuse de Turci. 1717, 29 Septembre.

(Ὁ τίτλος τοῦ γράμματος τούτου φέρεται ἐν τῷ κώδηκι [1], διακρίνεται δὲ ἐνταῦθα διότι

(Titlul acestei scrisori e în condică; dar se deosebeşte acolo pentru că scrisorile

[1] A lui Kritias.

τὰ γράμματα φέρονται *soulignés*· εἶναι δὲ τὸ γράμμα ἀρκετὰ περίεργον.)

Μεταγλώτισμα τοῦ γράμματος τοῦ πρίντζιπε Εὐγενίου, τοῦ πρηντζιπάτου τῆς Βλαχίας ἀδμινιστρατόρε.

Τὸ τέλος τοῦ πολέμου εἶναι ἡ εἰρήνη, καὶ τοῦ ἀδίκου πολέμου ἡ δικαία ἐκδίκησις· τὴν ὁποίαν ἡ θεία Πρόνοια δὲν συνηθίζει νὰ ἀρνῆται, δηλαδὴ νὰ μὴ τὴν δώσῃ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ εἰλικρινῶς ἐλπίζει εἰς αὐτήν. Διότι εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα παρέβη πρὸ καιροῦ τὴν συνθήκην τῆς Καρλοβίτζας, ὁποῦ ἦτον διὰ ἔτη 25, καὶ ὅτι σχεδὸν ἐπῆλθε καὶ ἐτζαλαπάτησεν ἐξαίφνης τοὺς ἐνωμένους (καθὼς δὲν λανθάνει τὴν Πόρταν) τῆς Ἱερᾶς Καισαριανῆς Μεγαλοπρεπείας μὲ ἀνίσους δυνάμεις, καὶ ὅτι, οὐ μόνον δὲν ἔστερξε κάθε τρόπον διαλλαγῆς ὁποῦ παντοίῳ τρόπῳ ἐζητήθη, ἀλλ' ὅτι μήτε ἔδωκεν ἀπόκρισιν εἰς τὰς φιλικὰς παραστήσεις ὁποῦ ἔγιναν, μάλιστα ὅτι, ἐναντίον εἰς τὰ δίκαια τῶν ἐθνῶν πάντα, ἀποφασιστικῶς ἐβάσταξε τὸν καισαρικὸν ῥεσιδέντε, ὁποῦ τὸν ἐζητούσαμεν, καί, ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ κεφάλαιον τοῦ πράγματος, ὅτι ἐβίασε τὸ κάστρον Πετροβαραδῖνον διὰ μέσον τοῦ Μεγάλου-Βεζυρίου τοῦ καιροῦ ἐκείνου, μὲ φοβερὰς καὶ αὐστηρὰς ἀπειλάς, χωρὶς κήρυξιν τινὰ πολέμου ἢ ἄλλην πρόφασιν, εἰς τὸ νὰ παραδοθῇ.

Ἔπειτα ὅτι, μετὰ τὸ ἀρματωμένον ἔμπασμα ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τοὺς καισαρικοὺς τόπους, ἐπῆγαν ἀπάνω εἰς τὸ καισαρικὸν στράτευμα, τὸ ὁποῖον στράτευμα δὲν τοὺς ἔδειξε κανένα πράγμα ἐχθρικόν, μήτε τοὺς ἐφοβέρισε· τὸ ὁποῖον αὐτῶν κάμωμα, ἂν ἦτον τότε πρέπον νὰ τὸ προλάβωμεν, μήτε ἔλειπαν δυνάμεις, μήτε μέσα διὰ νὰ τὸ προφθάσωμεν πρό τινων μηνῶν.

Ἀγκαλὰ καὶ ὅλα ταῦτα ἔγιναν πρότερον, ὅμως ἂν ἡ Πόρτα ἔχῃ εἰλικρινῆ καὶ καθαρὰν γνώμην διὰ νὰ μεταστερεώσῃ τὴν εἰρήνην, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι κλίνει εἰς αὐτὴν καὶ ὁ Καίσαρ, διὰ νὰ γένῃ φειδωλὴ εἰς τὴν χύσιν τοῦ αἵματος, τὴν ὁποίαν ἡ αὐστριακὴ εὐσπλαγχνία ἀποστρέφεται καὶ μισᾷ καὶ διὰ νὰ τελειώσουν τὸ ὀγληγορώτερον τὰ ἀναρίθμητα κακὰ καὶ ταλαιπορίαι τοῦ πολέμου: μόνον νὰ προβληθοῦν εἰς καιρὸν καὶ μετὰ σπουδῆς καὶ ἀληθείας ἐκεῖνα καὶ νὰ συμφωνηθοῦν τὰ μέσα ὁποῦ δύνανται νὰ συμφέρουν εἰς τὸ ἄνωθεν τέλος, καὶ νὰ καταπείσουν διὰ τὴν ἀληθινὴν κλίσιν καὶ γνώμην τῆς εἰρήνης.

Μοῦ ἔγραψε καὶ πρὸ 14ων ἡμερῶν κάποιος Πασᾶς τοῦ Μπελλιγραδίου περὶ τῆς αὐτῆς

se aduc *soulignées*; însă scrisoarea e destul de pilduitoare).

Tălmăcirea scrisorii prinţului Eugeniu, administratorul principatului Ţerii-Româneşti.

Sfârşitul războiului e pacea, şi a războiului nedrept dreapta răsplată; pe care Pronia dumnezeiască nu obişnuieşte a o refuzà, adecă a nu o da acelui ce, curat, nădăjduieşte întru dânsa. De oare ce e vădit că Poarta Otomanicască a călcat înainte de vreme pacea de la Carlovăţ, care erà pe ani 25, şi că a pornit cu putere şi a păgubit pe neaşteptate pe cei ce se aflau (cum ştie bine Poarta) supt Sfânta Maiestate Chesaricească, cu puteri neegale, şi că, nu numai n'a primit niciun chip de împăciuire care în tot chipul s'a cerut, dar nici n'a dat răspuns la prieteneştile stăruinţi ce s'au făcut, mai ales că, împotriva tuturor drepturilor ginţilor, cu voinţă a supărat pe rezidentul chesaricesc, pe care l-am cerut, şi ceia ce e mai mult încă, şi de căpetenie, a făcut cu sila cetatea Petruvaradinului prin mijlocirea Marelui-Vizir din acea vreme, cu grozave şi aspre ameninţări, fără vre-o declaraţie de războiu, ori alt pretext, să se predea.

Apoi că, după năvălirea armată ce au făcut în locurile chesaricești, au mers asupra oştirii chesaricești, care oştire nu li-a arătat nicio duşmănie, nici nu i-a îngrozit; care lucru al lor dacă ar fi fost cuvenit să-l luăm înainte, nici nu ni-ar fi lipsit puterile, nici mijloacele ca să-l prevenim cu câteva luni. De şi toate acestea s'au întâmplat mai înainte, dacă Poarta ar avea gând sincer şi curat ca să întărească pacea, nu mă îndoiesc că apleacă spre dânsa şi Chesarul, pentru a se opri vârsarea sângelui, de la care milostivirea austriacă îşi întoarce faţa şi pe care o urăşte, şi ca să se isprăvească mai iute nenumăratele rele şi mizerii ale războiului: numai să se aducă înainte la timp şi cu sârguinţă şi adevăr acelea şi să se ajungă la o înţelegere asupra mijloacelor ce pot folosì la scopul de mai sus, şi să încredinţeze pentru dreapta aplecare şi gândul de pace.

Mi-a scris şi acum patrusprezece zile un oarecare Paşă de Belgrad despre această afa-

ὑποθέσεως, καί, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἠξεύρω μὲ ποίαν ἐξουσίαν νὰ τὸ ἔκαμεν, ὅμως τοῦ ἔδωκα παρρησίαν ἀπόκρισιν· διότι ἐκ μέρους μου δὲν θέλει λείψει τίποτες διὰ νὰ λάβουν τέλος τὰ ὀλέθρια κακὰ τοῦ πολέμου.

Ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ ἐλογίασα νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος, ἀγκαλὰ καὶ λέγουν ὅτι χωρὶς προσταγὴν μοῦ ἔγραψεν. Ὅταν θέλει ἀκολουθήσῃ ἡ πληρεξουσία καὶ κύρωσις, θέλω συνηθῶ νὰ δώσω εἰς τὸ ἑξῆς ἀπόκρισιν πλατυτέραν.

Θέλει γένῃ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸν κύριον κόμητα γενεράλην-μαρσάλλανα[1] Σταΐνβιλλε, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰς προσταγάς του καὶ παραγγελίας ἄνωθεν.

Ἀπὸ τὸ Σεμβλῖνον, 29 Σεπτεμβρίου 1717.

Εὐγένειος ἀπὸ τῆς Σαβαουδίας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

cere şi, cu toate că nu ştiu cu ce voie a făcut-o, dari-am dat tot acest răspuns; pentru că din parte-mi nu va lipsì nimic ca să iea capăt prevăzătoarele rele ale războiului.

Acestea sunt cele ce am socotit să răspund la scrisoarea Înălţimii Tale, de şi-mi spun că fără poruncă mi-ai scris. Când va urmà plenipotenţa şi confirmarea, voiu obişnuì să dau apoi un răspuns mai pe larg.

Se va face raport la domnul conte general-mareşal Stainville, care are poruncile sale şi mandat de sus.

Semlin, 29 Septembre 1717.

Eugeniu de Savoia.

DCCCIX.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea în ţară a Patriarhului de Alexandria plin de datorìi. 1717, 30 Septembre.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Σεπτεμβρίου 30.

Καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρχου ἁγίου Ἀλεξανδρείας δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν τὸ παρὸν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα. Τὸ πῶς ἡ Μακαριότης τοῦ ἔχει χρείαν βοηθείας εἶναι γνωστόν· ἐπειδὴ καὶ εὑρίσκεται εἰς ὑπέρογκον βάρος χρέους ἀπὸ τὰς καταδρομὰς καὶ τὰ δεινά, ὁποῦ ἠκολούθησαν εἰς ἐκεῖνον τὸν ἁγιώτατον ἀποστολικὸν πατριαρχικὸν Θρόνον, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει, καὶ ἔχει μεγαλωτάτην ἔνδειαν· πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχῃ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἑκάστου βοήθειαν. Ὅθεν, ἐρχομένης αὐτοῦ τῆς Μακαριότητός του, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης θέλει τὸν δεχθῇ εὐμενῶς καὶ θέλει τὸν βοηθήσῃ, συντρέχουσα αὐτῷ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ὅπως διὰ τῆς βοηθείας καὶ συνδρομῆς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἠθέλεν ἀνακουφισθῇ ὁ ἁγιώτατος ἀποστολικός, πατριαρχικὸς ἐκεῖνος Θρόνος ἀπὸ τὸ ὑπέρογκον βάρος τοῦ χρέους, ἠθέλεν εὕρῃ καὶ ἡ Μακαριότης του ὀλίγην ἄνεσιν. Οἱ δὲ

Scrisoarea lui Ioan Mavrocordat către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

1717, 30 Septemvrie.

Şi cu venirea prea-fericitului Patriarh Preasfinţitul de Alexandria n'am lipsit a serie aceasta către Fericirea Ta. Cum că Fericirea Sa are nevoie de ajutor, e ştiut; ca unul ce Se află la covârşitoare povară de datorie din pricina năvălirilor şi relelor ce au urmat la acel preasfinţit apostolicesc patriarhicesc Scaun, cum bine ştii, şi are prea mare lipsă; deci se cuvine că el să aibă după putinţă ajutorul oricui. Astfel, venind acolo Fericirea Sa, nu ne îndoim că şi Fericirea Ta îl vei primì binevoitor şi-l vei ajutà, fiindu-I alături cu vorba ca şi cu fapta, pentru ca prin ajutorul şi sprijinul Fericirii Tale că se uşureze preasfinţitul Scaunul acela apostolicesc şi patriarhicesc de covârşitoarea sarcină a datoriei şi să afle şi Fericirea Sa puţină răsuflare. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu mulţi şi fericiţi.

[1] Ms.: μαρεαναλλονα.

χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πολλοὶ καὶ εὐτυχεῖς.

,αφιζ', Σεπτεμβρίου λ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
εἰς τοὺς ὁρισμούς:
Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, p. 210, nº 118.)

1717, Septemvrie 30.

Al Fericirii Tale
la porunci:
Io Ioan Voevod.

DCCCXI.

1717, Octombre.

Gramată patriarhală pentru biserica Antim din București.

Γράμμα σιγιλλιῶδες πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν περὶ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Ἁγίων Πάντων, ᾠκοδομηθέντος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας Ἀνθίμου.

1717, Ὀκτωβρ.

Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ κ. τ. λ.

Τὰ καλῶς τοῖς ἀνθρώποις ἐνίοτε πεπραγμένα, εἰς οἰκοδομὴν τινα δῆθεν καὶ σύστασιν τοῦ καλοῦ καὶ ὠφέλειαν, ταῦτα πρὸς τὴν ἐναντίαν κατάστασιν ἔσθ' ὅτε εἴωθε μεταπίπτειν καιρικαῖς περιστάσεσι, τῇ φορᾷ καὶ γὰρ τοῦ ῥέοντος χρόνου τῶν ὑποτελούντων πραγμάτων συμπεριφερομένων, ἄλλοτε ἄλλως μεταπιπτόντων καὶ ἐξαλλασσομένων, ὡς τρεπτὴν καὶ ἀλλοιωτὴν ἐσχηκότων τὴν φύσιν, τὰ μὲν ἀπὸ αὐταρκείας καὶ εὐροίας εἰς τὸ χεῖρον μεθίσταται, ἐνδείαις καὶ ἀπορίαις κατατρυχόμενα, τὰ δ' αὖ, ἐξ ἐναντίας, ἀπὸ εὐτελείας εἰς εὔροιαν καὶ ἐπίδοσιν προχωρεῖν ποτε πέφυκε· διὸ καὶ κατὰ καιροὺς οἱ ἐπιστάται καὶ ἔφοροι τῶν πραγμάτων καταλλήλως μεμαθήκασι θεραπεύειν, καὶ πρόσφορον αὐτοῖς ἐπιφέρειν τὴν βοήθειαν, καὶ ἀνακαλεῖν εἰς τὸ εἶναι τὰ κινδυνεύοντα κατὰ ταὐτά. Καί, τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἄνωθεν φερομένων πραγμάτων, ἔνεστιν ἰδεῖν πολλὰς παροικίας καὶ ἱερὰ καταγώγια, τὰ μὲν ἀπὸ εὐπορίας εἰς ἔνδειαν καταστάντα καὶ ταπεινωθέντα, τὰ δὲ ἐκ ταπεινώσεως ἀνυψωθέντα, ἅπερ οἱ κατὰ καιροὺς τὴν ἐκκλησιαστικὴν προστασίαν θεόθεν ἐμπιστευθέντες, τοῖς τοῦ καιροῦ κατακολουθοῦντες καλέσμασι, διοικεῖν εἰώθασι διαφόρως τὰ ἐπισυμβαίνοντα ταῖς παροικίαις καὶ ἱεροῖς σκηνώμασι καταστήματα. Οἱ γὰρ κοινοὶ προστάται ὀφείλουσι πάντως καὶ κοινὴν ἐπιφέρειν τὴν πρόνοιαν τοῖς ὑποτελοῦσιν, ὥστε τὰ μὲν σωζόμενα καὶ εὖ ἔχοντα τηρεῖν ἀρετάπτωτα, τὰ δὲ ὅπως ποτὲ τοῦ εὖ ἔχειν ὑποκλίναντα θεραπεύειν καὶ καταρτίζειν, ὡς ἔνεστιν. Ἔργον καὶ γὰρ προσφυὲς καὶ κατάλληλον τοῦτο, δι' οὗ καὶ προστάται

Scrisoare pecetluită patriarhicească şi sinodicească pentru sfânta mănăstire din Bucureşti a Tuturor Sfinţilor, clădită de Mitropolitul Ungrovlahiei Antim.

1717, Octomvrie.

Ieremia, cu mila lui Dumnezeu ş. a.

Cele făcute bine une ori la oameni, adecă pentru zidirea şi aşezarea lucrului celui bun şi pentru folos, acelea, de şi se întâmplă a decădea în stare protivnică prin ale vremii împrejurări, căci în scurgerea timpului îi sunt supuse lucrurile ce li stau în ajutor, iar alte ori căzând şi scăzând în alt chip, ca unele ce au fire schimbătoare şi cu putinţă de întors, unele din îndestulare şi bielşug se întorc spre mai rău, tulburate de lipsă şi neputinţe, iar altele, din potrivă, din modestie se întâmplă a se ridică spre bielşug şi sporire; pentru care şi îngrijitorii de pe vremuri şi supraveghetorii lucrurilor au învăţat a ajută după cuviinţă şi a-şi aduce prinosul de sprijinire şi a chemà iarăş la viaţă pe cele ce întru aceasta se primejduiesc. Şi, dintre lucrurile bisericeşti, care vin de sus, se pot vedeà multe lăcaşuri şi sfinte ziditi, unele coborîte şi umilite de la bună stare la lipsă, iar altele ridicate din umilinţă, de oare ce aceia cărora li s'a încredinţat de la Dumnezeu supravegherea bisericească, urmând chemărilor vremii, s'au deprins a chivernisì deosebit împrejurările ce se întâmplă lăcaşurilor şi clădirilor sfinte. Căci cei de obşte îngrijitori se cade ca totdeauna să aibă grijă de obşte faţă de cei ce atârnă de dânşii, aşà încât să păstreze neschimbate pe cele păstrate şi aflătoare în stare bună, iar pe cele care cumvà se pogoară din starea cea bună să le îngrijească şi să le îndrepte, cum se cuvine. Căci e un lucru potrivit şi cuviincios acesta, prin care şi supraveghetori şi

καὶ κηδεμόνες τῶν ἀνὰ χεῖρας τῇ ἀληθείᾳ γνωρίζονται.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ προχρηματίσας Μητροπολίτης Οὐγκροβλαχίας Ἄνθιμος ἱερὸν μοναστήριον ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἁγίων Πάντων ἰδίοις ἀναλώμασιν ᾠκοδόμησεν ἐκ βάθρων ἔνδον τοῦ Βουκουρεστίου[1], προσεποικοδομήσας ἔτι καὶ κελλία ἱκανὰ εἰς κατοικίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ἐν αὐτῷ κληρωθησομένων πατέρων, ἐπροικοδότησέ τε καὶ ἀφιερώσατο ἐν αὐτῷ πολλὰ καὶ διάφορα κτήματα, ὅσα ἀναγκαῖα καί χρήσιμα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, πωλυτελέσι τε κειμηλίοις καὶ σκεύεσι κατεκόσμησεν αὐτό, κἀντεῦθεν ἐφρόντισε δῆθεν καὶ τῆς διηνεκοῦς αὐτοῦ διαμονῆς καὶ συστάσεως, καὶ ἠξίωσε τὴν πατριαρχικὴν περιωπὴν καὶ μεγαλειότητα τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ τε καὶ οἰκουμενικοῦ Θρόνου ποιῆσαι αὐτὸ αὐτεξούσιον, αὐτοδέσποτόν τε καὶ αὐτόνομον, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου ἐξουσιάζεσθαι καὶ διακυβερνᾶσθαι, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων καὶ ἐπιτρόπων αὐτοῦ, ὅπως ἀνώτερον διατελῇ ἀπάσης περιπετείας καὶ ἐπηρείας τοῦ πανδαμάτορος χρόνου· οὕτινος κατὰ τὴν γενομένην ἀξίωσιν προεξεδόθη καὶ γράμμα πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες παρὰ τοῦ τότε πατριαρχεύοντος, βεβαιοῦν, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν καὶ ἀποφαινόμενον εἶναι τὸ αὐτὸ μοναστήριον αὐτεξούσιον καὶ ἀδέσποτον παρὰ παντὸς προσώπου, καὶ μηδὲ τῷ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκεῖσθαι, μηδὲ τὸ πατριαρχικὸν ὄνομα μνημονεύεσθαι, ἀραῖς τε καὶ ἐπιτιμίοις καθυποβάλλειν παρὰ τὸ εἰκὸς τὸν διασεῖσαι τολμήσοντα τὴν τοιαύτην αὐτοῦ τάξιν καὶ τὸ αὐτεξούσιον καὶ αὐτοκέφαλον αὐτοῦ, ἥτις αὐτοκεφαλία ἀποδοχῆς ἀξία οὐ κρίνεται ὡς παράλογος. Πολλῶν δὲ δαπανῶν καὶ ἐξόδων καταβληθεισῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐτὸ κελλίων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, χρέος ἱκανὸν καὶ πολυάριθμον ἐπεγένετο, ὅπερ ὁ προρρηθεὶς δομήτωρ αὐτοῦ, Μητροπολίτης Οὐγκροβλαχίας Ἄνθιμος, διοικῆσαι μὲν καὶ πληρῶσαι σκοπὸν εἶχεν, οὐκ ἔφθασε μέντοι εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλάξαι τοῦ εἰρημένου χρέους τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον, τελευτήσας· καὶ ἔμεινεν ὑποκείμενον καὶ βεβαρυμένον πολλοῖς χρέεσι τὸ αὐτὸ μοναστήριον, κινδυνεῦον ὑπὸ τοῦ χρέους ἀνάστατον γενέσθαι. Ἀνθ' ὅτου εὔλογόν τε ἐφάνη καὶ χρήσιμον, καὶ παρεδόθη ἤδη τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐπίσκεψιν, καὶ διοίκησιν τοῦ

îngrijitori ai celor puse în mânile lor se cunosc cu adevărat.

De oare ce deci cel ce a fost mai înainte Mitropolit al Ungrovlahiei Antim a clădit din temelie o sfântă mănăstire cu hramul Tuturor Sfinţilor, din însişi banii săi, făcând apoi şi chilii destule pentru locuinţa şi odihnirea părinţilor împărţiţi acolo, şi a dăruit ca zestre şi a afierosit la ea multe şi felurite posesiuni, câte au fost de nevoie şi folositoare, mişcătoare şi nemişcătoare, şi a împodobit-o cu scumpe icoane şi odoare, şi apoi s'a gândit şi la statornica-i păstrare şi aşezare, si a rugat supravegherea şi măreţia patriarhicească a Scaunului nostru patriarhicesc, apostolesc şi a toată lumea a-l face de sine stătător, cu de sine stăpânire şi autonom, şi de către nimeni altul să nu se stăpânească şi cârmuiască decât de cei după vremi egumeni şi epitropi ai lui, pentru ca să petreacă mai presus de toată schimbarea şi pânda vremii ce toate le nimiceşte; pentru care şi la această cerere ce s'a făcut s'a dat şi o scrisoare patriarhicească sinodicească pecetluită din partea celui care era atunci Patriarh, întărind, nu ştim cum, o astfel de rugăminte şi văzând ca această mănăstire să fie de sine stătătoare şi fără stăpân din partea oricui, şi nici Scaunului ecumenic să nu-i fie supusă, nici numele Patriarhului să se pomenească, şi că să fie supus blăstămurilor şi pedepselor acela care împotriva obiceiului ar îndrăzni să tulbure o astfel de rânduială şi situaţia de sine stătătoare şi autocefală a mănăstirii, care autocefalie vrednică de primire nu se socoate a fi fără rost. Şi, făcându-se multe cheltuieli pentru clădirea ei şi a chiliilor din jurul ei, şi şi a împodobirilor ei, s'a făcut o datorie destulă şi mare la număr, pe care zisul ziditor al ei, Mitropolitul Ungrovlahiei Antim, aveà de gând să o chivernisească şi să o plătească, dar n'a ajuns la capăt, a-şi atinge scopul şi a uşurà de acea datorie sfânta mănăstire aceia, săvârşindu-se din viaţă; şi a rămas mănăstirea supusă la multe datorii şi îngreuiată de ele, întâmplându-se a fi neaşezată din pricina datoriei. Pentru care s'a părut bine şi folositor, şi s'a dat această sfântă mănăstire supt ascultarea şi îngrijirea şi chivernisirea

[1] V. vol. I, p. 660 şi urm., nº DCXXXV (cf. nº DCIX).

νῦν ἱερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πλαγηνῶν, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, κὺρ Μητροφάνου, ἐπὶ τῷ φροντίζειν τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, συστάσεως τε καὶ βελτιώσεως, καὶ ἀποκαθιστᾶν ἡγούμενον ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς τὸν ἱκανὸν καὶ ἄξιον πρὸς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, ἔχειν τε ἄδειαν πωλῆσαί τινα τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, δι' ἃ καὶ τὸ χρέος ἐπεφορτίσθη, καὶ πληρῶσαι τὸ χρέος καὶ ἀπαλλάξαι τῆς ἐνοχῆς καὶ τοῦ βάρους τὸ ἱερὸν μοναστήριον, μηδεμιᾶς μέμψεως προστριβομένης αὐτῷ. Οὗ ἕνεκα ἐζητήθη προσεπιβεβαιωθῆναι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ γράμματος, εἰς ἐντελεστέραν πληροφορίαν καὶ ἐπικρατεστέραν ἀσφάλειαν.

Τούτου χάριν, τὴν τοιαύτην αἴτησιν, ὡς εὔλογον οὖσαν, καὶ πρὸς ἀγαθὸν ἀφορῶσαν σκοπὸν καὶ σύστασιν καὶ στερέωσιν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου, μὴ παριδόντες, ἀλλ' εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι, ἅτε τὴν διαμονὴν καὶ στερέωσιν τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων καὶ ἁπαξαπάντων τῶν τοῦ Θεοῦ σκηνωμάτων ἄγαν ἐπιποθοῦντες, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τοῦ τε μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, κυρίου κυροῦ Χρυσάνθου, καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ μὲν αὐτεξούσιον καὶ αὐτοκέφαλον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀκέφαλον, ὡς παράλογον καὶ οὐκ ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀνατετραμμένον εἴῃ καὶ ἄκυρον, τὸ δὲ διαληφθὲν αὐτὸ ἱερὸν μοναστήριον τῶν Ἁγίων Πάντων, ὅπερ ᾠκοδόμησεν ἐκ βάθρων ἔνδον τοῦ Βουκουρεστίου ὁ προχρηματίσας Μητροπολίτης Οὐγκροβλαχίας Ἄνθιμος, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διατελῇ καὶ ὑπάρχῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπίσκεψιν καὶ διοίκησιν τοῦ τε νῦν ἱερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας κὺρ Μητροφάνους καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἀρχιερατευσόντων ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ, μετὰ πάντων τῶν ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν καὶ τῶν ἀκινήτων· αἱ δὲ ἀραὶ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ ἐν τῷ προεκδοθέντι πατριαρχικῷ συνοδικῷ σιγιλλιώδει γράμματι ἐμπεριεχόμενα ἀργὰ καὶ ἄπρακτα διαμένειε καὶ διαλελυμένα, ἀνώτεροί τε ὦσι καὶ ἐλεύθεροι τῶν τοιούτων ἀρῶν καὶ ἐπιτιμίων ὅ τε ἱερώτατος Μητροπολίτης Οὐγκροβλαχίας κὺρ Μητροφάνης καὶ οἱ μετ' αὐτὸν τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν Οὐγκροβλαχίας διαδεξόμενοι. ναὶ μὴν καὶ οἱ κατὰ καιροὺς ἐπίτροποι καὶ ἡγούμενοι τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου. Ὅστις Οὐγ-

preasfinţitului Mitropolit al Ungrovlahiei, preacinstit şi exarh al planurilor, întru Duhul Sfânt iubit al nostru frate şi coliturghisitor, chir Mitrofan, pentru a se îngriji de păstrarea şi de aşezarea şi îmbunătăţirea ei şi a aşezà egumen în ea după vremi pe cine ar fi destoinic şi vrednic de a o chivernisì şi a aveà voie să vândă cevà din averile şi afierosirile ei, prin care şi datoria s'ar sprijinì, şi a plătì datoria şi a uşurà sfânta mănăstire de împiedecare şi greutate, fără a fi supus vre unei dojeniri. Pentru care s'a căutat a se întărì afacerea aceasta şi prin a noastră gramată patriarhicească, pentru mai desăvârşita ştiinţă şi mai puternica siguranţă.

Drept aceia, netrecând cu vedere o cerere ca aceasta, fiind dreaptă şi având scop bun şi tinzând spre aşezarea şi întărirea sfintei mănăstiri, ci primind-o binevoitor, ca unii ce dorim foarte păstrarea şi întărirea sfintelor şi respectatelor mănăstiri şi a tuturor lăcaşurilor lui Dumnezeu, seriem şi hotărâm cu părere de obşte sobornicească a prea-fericitului şi prea-înţeleptului Patriarh de Ierusalim, domnul domn Hrisant, şi a celor din jurul nostru preasfinţiţi Mitropoliţi şi prea-cinstiţi, cei întru Duhul Sfânt iubiţi ai noştri fraţi şi coliturghisitori, pentru ca situaţia de sine stătătoară şi autocefală, ori mai curând acefală, ca una ce e fără rost, şi nu se poate primì, să fie sfărâmată şi fără valoare, iar acea sfântă mănăstire a Tuturor Sfinţilor pe care a clădit-o din temelii în Bucureşti fostul Mitropolit al Ungrovlahiei Antim, de acuma şi în viitor să petreacă şi să fie supt stăpânirea şi supravegherea şi chivernisirea celui de acum preasfinţit Mitropolit al Ungrovlahiei chir Mitrofan şi a celor ce după el vor fi arhierei în Ungrovlahia, cu toate afierosirile ei, mişcătoare şi nemişcătoare; iar blăstămurile şi pedepsele cuprinse în gramata patriarhală sinodicească pecetluită, de mai înainte, să rămâie stricate şi fără efect şi desfăcute, şi să fie mai presus şi liberi de asemenea blăstămuri şi pedepse preasfinţitul Mitropolit al Ungrovlahiei chir Mitrofan şi cei ce după el vor primì îngrijirea arhierească a Ungrovlahiei; ba chiar şi cei după vremi epitropi şi egumeni ai acelei mănăstiri. Care al Ungrovlahiei chir Mi-

κροβλαχίας κὺρ Μητροφάνης ἔχοι ἄδειαν πωλῆσαί τινα τῶν κτημάτων τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ, δι' ἃ καὶ τὸ χρέος αὐτῷ ἐπεφορτίσθη, ὡς εἴρηται, εἴτε μωσίας δηλαδή, εἴτε ἀμπέλια, ἢ ζῶα, ἢ ἄλλο τι, πληρῶσαί τε τὸ χρέος καὶ ἀπαλλάξαι τῆς ἐνοχῆς καὶ τοῦ βάρους τῶν χρεῶν τὸ αὐτὸ ἱερὸν μοναστήριον· τὰ δὲ λοιπὰ κτήματα καὶ ἀφιερώματα αὐτοῦ, μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, μένωσιν ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα διὰ παντὸς ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ. Ὀφείλει δὲ ὁ κὺρ Μητροφάνης Οὐγγροβλαχίας, ὡσαύτως καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἀρχιερατεύσαντες ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ, φυλάττειν καὶ διενεργεῖν ἀμετάθετα καὶ ἀπαράτρεπτα ὅσα ὁ κτίτωρ τοῦ μοναστηρίου, ποτὲ Οὐγκροβλαχίας Ἄνθιμος, διετάξατο περί τε ἀποδοχῆς τῶν προσερχομένων χριστιανῶν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον, φιλοξενίας τε καὶ ταφῆς τῶν ξένων καὶ λοιπῶν εὐποιῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν καὶ ὅσ' ἄλλα συντείνουσιν εἰς εὐταξίαν καὶ καλὴν κατάστασιν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου, φροντίζειν τε τῆς διαμονῆς καὶ βελτιώσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπιμελεῖσθαι καὶ προνοεῖσθαι αὐτοῦ τε καὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ, καὶ ἀποκαθιστᾷν ἡγούμενον κατὰ καιροὺς τὸν ἄξιον καὶ χρήσιμον πρὸς ἐπωφελῆ κυβέρνησιν καὶ κατάστασιν αὐτοῦ, καὶ διευθετεῖν τὰ προσήκοντα καὶ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς συντελοῦσι πρὸς σύστασιν καὶ ἀγαθὴν αὐτοῦ κατάστασιν, καὶ ἀποσοβεῖν καὶ ἀποβάλλειν ὅλῃ δυνάμει τὰ πρὸς ζημίαν φέροντα καὶ ἀταξίαν χωροῦντα, διενεργεῖν δὲ τὰ πρὸς ὠφέλειαν καὶ τὸ εὐκατάστατον καὶ εὐσταθὲς αὐτοῦ συμβάλλοντα, ῥυθμίζειν τε καὶ διατάττειν καλῶς τοὺς ἐν αὐτῷ συνασκουμένους πατέρας, κοσμίως καὶ εὐπρεπῶς πολιτεύεσθαι καὶ σωφρόνως διάγειν, καὶ νουθετεῖν ἅπαντας ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ ἐντέλλεσθαι φυλάττειν τὰ ὅρια τῆς ἐπαγγελίας αὐτῶν, καθάπερ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπέσχοντο. Οὕτω γενέσθω καὶ μὴ ἄλλως, μηδενὸς ἀκαιρολογοῦντος καὶ ἀντιλέγοντος, ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐπεδόθη τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας κὺρ Μητροφάνει καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις βεβαιωτήριον γράμμα.

ᾳψιζ', μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ια'.

† Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

trofan să aibă voie a vinde unele din posesiunile acelei mănăstiri, prin care s'ar fi şi îngreuiat acea datorie, cum s'a spus, adecă ori moşii, ori vii, ori vite şi orice alta, şi a plăti datoria şi a uşurà de împiedecarea şi greutatea datoriilor acea sfântă mănăstire; iar celelalte posesiuni şi danii ale ei, odată cu îndeplinirea datoriei, să rămâie neluate şi nesmulse vre-odată în mănăstirea aceia. Şi trebuie ca el, chir Mitrofan al Ungrovlahiei, asemenea şi cei cari după el vor fi arhierei în Ungrovlahia, să păzească şi să facă neschimbate şi necălcate câte le-a orânduit ctitorul mănăstirii, cel de odinioară al Ungrovlahiei Antim, pentru primirea creştinilor ce vin în această sfântă mănăstire, pentru primirea bună şi înmormântarea străinilor şi celelalte faceri de bine şi eleimosine şi câte altele tind la buna stare şi frumoasa aşezare a sfintei mănăstiri, şi să se gândească la păstrarea şi îmbunătăţirea ei şi să se îngrijească şi s'o prevadă, mănăstirea şi posesiunile ei, şi să aşeze egumen după vremuri pe cel vrednic şi de folos pentru chivernisirea prielnică şi aşezarea ei, şi să îndeplinească cele ce se cad şi să se sârguiască întru cele ce ajută aşezarea şi buna ei stare şi să răspingă şi să răstoarne din toată puterea cele ce duc spre pagubă ori spre neorânduială, ci să facă acelea ce contribuie la folosul şi buna aşezare şi stare a ei, să puie în rânduială şi să aşeze bine pe părinţii ce vor petrece acolo, a se cârmuì frumos şi cuviincios şi o trăì cu înţelepciune şi să-i sfătuiască pe toţi întru Duhul Sfânt, şi să li poruncească a păzì margenile chemării lor, precum înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor au făgăduit. Aşà să se facă, şi nu altfel, nimeni nevorbind fără vreme şi neîmpotrivindu-se, cleric ori mirean, supt pedeapsă de blăstăm neiertat şi de afurisenie nedeslegată şi veşnică de la Dumnezeu atotţiitorul. Deci spre vădire şi statornică siguranţă s'a dat acelui preasfinţit Mitropolit al Ungrovlahiei chir Mitrofan şi această gramată a noastră patriarhicească sinodicească pecetluită, pe pergament.

1717, în luna lui Octomvrie, indicţia a 11-a.

† Ieremia, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, şi Patriarh ecumenic.

† Ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Χρύσανθος συναποφαινόμεθα.
† Ὁ Νικομηδείας Παΐσιος.
† Ὁ Νικαίας Γεράσιμος.
† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Νεόφυτος.
† Ὁ Δρύστρας Ἱερόθεος.
† Ὁ Δέρκων Νικόδημος.
† Ὁ Βάρνης Καλλίνικος.

(Legrand, *Recueil*, p. 211 şi urm., nº 119.)

† Al Ierusalimului Patriarh Hrisant hotărâm împreună.
† Al Nicomediei Paisie.
† Al Nicheii Gherasim.
† Al Naupactului şi Artei Neofit.
† Al Dristrei Ieroteiu.
† Al Derkonului Nicodim.
† Al Varnei Calinic.

DCCCXII.

1717, 25 Octombre.

Constantin, Marele-Retor al Patriarhiei constantinopolitane, către Patriarhul Hrisant, despre hrisoavele mănăstirilor din Moldova ale Sfântului Mormânt.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου-Ῥήτορος Κωνσταντίνου πρὸς Χρύσανθον, πληροφορούσα ὅτι ὁ ἡγεμὼν Μολδαυΐας ἀνενέωσε μὲν τὰ χρυσόβουλλα τῶν σχολείων, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζει αὐτά.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην μοι Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν γονυκλιτῶς καὶ μετ' εὐλαβείας ἀσπάζομαι.

Τὸ ἀπὸ γ' τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἱερώτατον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἔλαβον καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν κύριον τὸν Θεὸν μεγάλως ἐδόξασα, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ διὰ παντὸς νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον, μετ' εἰρηνικῆς καὶ γαληνιαίας καταστάσεως.

Ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα, καὶ παρακαλῶ κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὲ συμπαθήσῃ ὁποῦ προλαβόντως δὲν ἐπρόφθασα νὰ κάμω τὴν ἀπόκρισιν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἤμουν ἀσθενὴς ὀλίγον, καὶ μὲ τὸ νὰ μὲ ἔτυχαν τότε καὶ πολλαὶς δουλείαις.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδοβίας, ἂν καὶ ἀνεκαίνησεν ὅλα τὰ χρυσόβουλλα τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἱερῶν της μοναστηρίων, ὅμως δὲν τὰ ἐφύλαξε, καὶ τοὺς ἁγίους καθηγουμένους της πολλὰ τοὺς ἠνώχλησε, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὰ ἐνωτίσθη καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης· ὅμως, καθὼς ὁρίζει, ὁ ἔφορος τοῦ δικαίου Θεὸς εἶναι ἔκδικος. Τὰ ἐνταῦθα ἔγιναν καὶ γίνονται γνωστὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι δι' ἑτέρων οἰκείων της προσώπων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν περιβαρύνω τὰς ἁγίας της ἀκοὰς νὰ τὰ γράφω καὶ ἐγώ.

Τὸν πρὸς τὰ ὧδε ἐρχομὸν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πόσον τὸν ἐφιέται ὁ ὑψηλό-

Scrisoarea Marelui-Retor Constantin către Hrisant, cu ştirea că Domnul Moldovei a înoit hrisoavele şcolilor, dar nu le ţine în orânduială.

Mă închin cu supunere Fericirii Tale prea-venerate, şi sărut preasfinţita-Ţi dreaptă în genunchi şi cu evlavie.

Preasfinţita scrisoare de la 3 ale trecutei luni Septemvrie a Fericirii Tale cu supunere o am primit şi pentru buna şi prea-dorita-Ţi sănătate am slăvit mult pe Domnul Dumnezeu, pe care-L rog ca totdeauna să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în preasfinţitul patriarhicescul Tău Scaun, fără boli, bucuros, sănătos, întru ani îndelungaţi, în stare paşnică şi senină.

Am cunoscut şi cele scrise pe rând, şi rog mult pe Fericirea Ta să mă ierţi că mai înainte n'am ajuns să fac răspunsul, şi pentru că eram cam bolnav, şi pentru că mi s'au întâmplat atunci şi slujbe multe.

Domnul Moldovei, deşi a înoit toate hrisoavele şcolilor şi ale sfintelor mănăstiri, totuş nu le-a păzit, şi pe sfinţiţii Tăi catehumeni i-a supărat mult, cum nu mă îndoiesc că ai aflat şi Fericirea Ta; dar, după cum porunceşti, păzitorul dreptăţii Dumnezeu este răsplătitor. Cele de aici Ţi s'au făcut cunoscute şi Ţi se fac Fericirii Tale prin alte chipuri de casnici ai Tăi, şi de aceia nu împovărez sfinţitele-Ţi urechi să le scriu şi eu.

Cât de mult doreşte venirea Fericirii Tale într'acoace prea-înălţatul Domn, o

τατος Αὐθέντης, καὶ ἀπὸ τὰ πρὸς αὐτὴν ἔκλαμπρα γράμματα τῆς Ὑψηλότητός του τὸ καταλαμβάνει, καὶ μήτε λανθάνει τὴν ἄκραν της φρόνησιν· καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἐν τάχει νὰ τὴν προσκυνήσωμεν, καθὼς ἀπαξάπαντες ἐφιέμεθα.

Ὅταν σὺν Θεῷ ὁρίζῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἐλπίζω νὰ γένῃ γνωστὴ αὐτῇ ἡ προθυμία ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν δούλευσίν της, καί, ἀγκαλὰ τί εἶμαι ἐγώ, ὅμως εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ εἶμαι ἱκανός, οὔτε ἔλειψα, οὔτε θέλω λείψει ἀπὸ μεγαλωτάτην προθυμίαν· μόνον θαυμάζομαι καὶ κατὰ πολλὰ λυποῦμαι διατὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης δὲν θέλει νὰ μὲ προστάξῃ εἰς καμίαν της παραμικρὰν ὑπηρεσίαν· καί, ἀγκαλὰ νὰ ἔχῃ ἐδῶ ἄλλα πρόσωπα μεγάλα καὶ ἰσχύοντα, ὅμως παρακαλῶ κατὰ πολλὰ νὰ προστάζῃ καὶ ἐμένα, καὶ δὲν θέλω λείψει ὅσον εἶναι δυνατὸν ἀπὸ μεγαλωτάτην προθυμίαν. Παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃ εἰς αὐτὰ ὁποῦ γράφω.

Ὁ ἅγιος ἀρχιμανδρίτης δὲν ἠθέλησε νὰ πηγαίνῃ ἐκεῖ ὁποῦ τὸν ἐπρόσταξεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, προβάλλοντας ὅτι εἶναι γέρων καὶ ἀσθενής, ἀγκαλὰ (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) οὔτε ἐσύμφερεν εἰς τούτους τοὺς καιροὺς νὰ πηγένῃ εἰς τὴν Μπογδανίαν.

Οἱ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς, καὶ αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ.

,αψιζ', Ὀκτωβρίου κε'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος δοῦλος προθυμότατος καὶ εὐτελέστατος, Μέγας-Ῥήτωρ:

Κωνσταντῖνος.

afli şi din luminatele scrisori către Tine ale Înălţimii Sale, şi ştii înalta-I cugetare; şi numai Dumnezeu sfântul să ne învrednicească grabnic să ne închinăm Ţie, cum cu toţii dorim.

Când cu Dumnezeu hotărăşti Sfinţia Ta, nădăjduiesc a-Ţi fi cunoscută această grabă ce o am la slujba Ta, şi, orice aş fi eu, dar la acelea la care sunt destoinic, nici n'am lipsit, nici nu voiu lipsì din preamarea mea grabă; numai cât mă mir şi mult mă scârbesc că Fericirea Ta nu vrei să mă orânduieşti la o slujbă a Ta cât de mică; şi, cu toate că ai acolo alte feţe mari şi cu putere, dar mă rog mult să-mi porunceşti şi mie, şi nu voiu lipsì cât e cu putinţă de la cea mai mare grabă. Rog să mă ierţi pentru acestea ce scriu.

Preasfinţitul arhimandrit n'a vrut să meargă acolo unde l-ai orânduit Fericirea Ta, aducând înainte că e bătrân şi bolnav, deşì (cum mi se pare) nici nu erà de ce să meargă pe astfel de vremuri în Moldova.

Anii Fericirii Tale fie foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni cu mine.

1717, Octomvrie 25.

Al Fericirii Tale prea-venerate rob preagrăbit şi prea-smerit, Marele Retor:

Constantin.

(Bibl. Acad. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXIII.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu cuprins numai retoric. 1717, 13 Novembre.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νόταρᾳ.

Τῷ μακαριωτάτῳ τε καὶ ἁγιωτάτῳ, σοφοτάτῳ τε πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τῷ ἐμῷ σεβασμιωτάτῳ πατρὶ καὶ δεσπότῃ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τὴν εἰλικρινῆ ὀφειλομένην προσκύνησιν.

Πολλοῦ παριππεύσαντος χρόνου, μακαριώτατε δέσποτα, ἐς δεῦρο οὐκ ἀνεθάρρησα δι' ἐπιστολῆς τὴν ὀφειλομένην μοι αὐτῇ προσκύνησιν ἀπονεῖμαι· τὸ δὲ ἦν ἀμηχανία ὅτι χρὴ λέγειν πορίσασθαι ἄνδρα κατὰ παιδείαν οὐ γνώριμον καὶ ἀττικῆς ἀμύητον χάριτος τῷ ἐπ' αὐτὴν φθάσαντι τῆς φιλοσοφίας ἀκρότητα καὶ τὰ θεῖα διαφερόντως πεπαιδευμένῳ, ὃν δι' ὑπερβάλλουσαν ἀρετὴν καὶ ἡ τῆς σοφίας πηγὴ διδάσκαλον καὶ πατέρα τῶν ὀρθοδόξων ἀπέφηνε. Τοὺς γὰρ πρὸς ἀνδρὸς ἀρετὴν καὶ μέλλοντας γράφειν, καὶ χρόνου μῆκος δέον ἐπιζητεῖν καὶ δύναμιν λόγου ἀξίαν εὑρεῖν, κίνδυνος γὰρ οὐχ ὁ τυχὼν τοῖς τοιούτοις πράγμασιν ἐγχειροῦσιν,

[1] Ms.: παναγιωτάτῳ.

ἀφ' ὧν καὶ τὰ τῆς προπετείας ἐλέγχεται, καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς ἐκ τῆς μικρολογίας ὑβρίζεται. Τοῦτο τοίνυν τῆς ἀναβολῆς ἦν τὸ ὑπαίτιον, δέσποτα, ὅπερ εἰδυῖα καὶ ἡ σοφωτάτη μοι κεφαλὴ οὐδ' ἔγκλημα ἡμῖν σιγῆς περιέθηκεν, ἀλλά, φιλανθρωπίᾳ χρωμένη καὶ ἤθους χρηστότητι, ἅτε δὴ εἰς τὰ πάντα φύσιν ἀξιάγαστον καὶ εὐμενῆ κεκτημένη πρὸς τῇ παναγίᾳ αὐτῆς εὐλογίᾳ, ἥν μοι δι' ἐπιστολῆς σεβασμίας χαρίζεται δαψιλῶς, καὶ εὐεργεσίας βιβλίων ἡμῖν κατατίθεται, ὦ πατρικῆς φιλοστοργίας καὶ ἡπιότητος σεβασμίας, ὦ ἀρχιερατικῆς ἀρετῆς βασανιστήριον ἀψευδέστατον! Πολλὴ ἡμῖν εὐτυχῶς ἡ παρὰ σοῦ στοργὴ καὶ φιλανθρωπία ὑπάρξει, σεβασμιώτατε δέσποτα· ὁμολογῶ τὴν εὐεργεσίαν καὶ κηρύττω τὴν χάριν. Ἐπεὶ δ' ὅμως καὶ τὰς χαριστηρίους ὁμολογίας, ὡς εὖ πέπονθα πρὸ αὐτῆς, οὐχ εὑρίσκω ἐπιτελέσαι, Χριστὸς ὁ Θεὸς χαρίσεται αὐτῇ ἐν τῷ νῦν μὲν αἰῶνι πολλὰς δεκάδας ἐνιαυτῶν, ἐκεῖθεν δὲ φυλάττοι ὅσα τὴν ἐνταῦθα φθορὰν ὑπερβέβηκεν, ἀκήρατον ζωήν, ἀπέραντον τρυφὴν καὶ δόξαν ἀΐδιον, ἧς οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις. Γένοιτο δέ μοι μὴ ἐκπεσεῖν τῆς πατρικῆς σου εὐνοίας ποτέ, ἀλλ' ἔχοιμι πρὸς ταύτῃ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς εὐλογίαν φυλακτήριον εἰς αἰῶνας. Ὁ ἐλάχιστος τῶν δούλων αὐτῆς.

1717, Νοεμβρίου 13.

Ἰωάννης.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 161-2, nº 118.)

DCCCXIV.

1717, 23 Novembre.

Ioan-Vodă Mavrocordat către Hrisant Notara, despre negocierile ce poartă la Adrianopol.

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1717, Νοεμβρίου 23.

Τῇ κα' τοῦ παρόντος, θείῳ ἐλέει, ἤλθομεν εἰς Ἀδριανοῦ, ἀνταμώσαμεν τοὺς αὐθέντας, καὶ μᾶς ἐδέχθησαν καλά. Τὰ πράγματα, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ παρόν, καλὰ τρέχουν· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ εὐδοκήσῃ καὶ καλὸν τέλος. Τὸ αἴτιον τοῦ ἐρχομοῦ μας, μὲ τὸν καπετᾶνον Γρηγόρην τὸ ἐπρογράψαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι· ἡμεῖς ἐδῶ βέβαια, καθὼς βλέπομεν, θέλομεν ἀργοπορήσῃ ἕως εἴκοσι ἡμέρας· καί, ἂν ὁρίζῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς νὰ μάθῃ λακριδία εἰς πλάτος, ἂς ἐξοδιάσῃ κἀμίαν πενηνταρίαν γρόσια νὰ ἐλθῇ ἐδῶ, καὶ θέλει μάθῃ κάθε τι εἰς πλάτος.

Παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν μὲ πρῶτον ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς ἡμῖν ὑγιείας της· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πολλὰ καὶ εὐτυχῆ.

γαψιζ', Νοεμβρίου κγ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἰωάννης Βοεβόδας.

Scrisoarea lui Ioan Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1717, Noiemvrie în 23.

La 21 ale lunii, cu mila lui Dumnezeu, am venit la Adrianopol, am întâlnit pe stăpâni, şi ne-au primit bine. Lucrurile, cu mila lui Dumnezeu, deocamdată merg bine; sfântul Dumnezeu să binevoiască a da şi sfârşit bun. Pricina venirii noastre, cu căpitanul Grigore am scris-o mai înainte Fericirii Tale; noi aici, de sigur, cum vedem, vom zăbovì până la douăzeci de zile; şi, dacă porunceşti Fericirea Ta să afli tainele (?) pe larg, cheltuieşte vre-o cinzeci de lei să vii aici, şi vei aflà orice pe larg.

Ne rugăm să avem cu cel d'intâiu curier sfinţitele scrisori ale Fericirii Tale, vădind buna şi dorita nouă a Ta sănătate; ai cării ani fie de la Dumnezeu mulţi şi fericiţi.

1717, Noiemvrie în 23.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la poruncă:

Io Ioan Voevod.

(Legrand, *Recueil*, pp. 239-40, nº 120.)

DCCCXV.

1717, 23 Novembre.

Esad-Efendi către Patriarhul Hrisant, despre calităţile lui Ioan-Vodă Mavrocordat al Ţerii-Româneşti, greutăţile ce-l îmbătrânesc şi despre meritele lui Hrisant însuşi.

Ἐπιστολὴ Ἐσάτ-Ἐφέντη, τουρκομεγιστάνου[1], ἐγκωμιάζουσα καὶ ἐπαινοῦσα τὰς ἀρετὰς τοῦ Νικολάη-Βόδα Μαυροκορδάτου[2].

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα. Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἡδέως προσαγορεύοντες, φιλικῶς χαιρετοῦμεν, δεόμενοι κυρίου τοῦ Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἄνοσον, ὑγιᾶ καὶ μακρόβιον, μετ' ἐπιτυχίας πάντων τῶν καταθυμίων. Φιλικὸν αὐτῆς γράμμα ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα καὶ τὸ καλόν της καὶ εὐτυχὲς κατευόδιον. Διὰ τὴν δεξίωσιν καὶ φιλοφροσύνην τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου παντελῶς καμίαν ἀμφιβολίαν δὲν εἴχομεν, ἐπειδὴ καλῶς ἠξεύραμεν πῶς ἡ Ὑψηλότης του (ἂς μεταχειρισθῶμεν ὅρους περσικούς, γράφοντες εἰς εἰδήμονα τῆς ἀραβικῆς διαλέκτου) εἶναι κάδρι σινάσης, καὶ πάντοτε ἐφέρετο εἰς αὐτὴν μὲ τὴν ὀφειλομένην εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην· ὅθεν καὶ παντελῶς ἐδικοῦ μας συστατικοῦ γράμματος χρεία δὲν ἦττον. Ὁ βαθμὸς τῆς ἀξίας της καὶ αἱ θαυμασταί της ἀρεταὶ εἶναι ἱκαναὶ εἰς σύστασιν. Ἡ τιμὴ καὶ περιποίησις ὀφείλονται ἀπὸ καθ' ἕνα καὶ εἰς κάθε τόπον τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι. Εὐχαριστοῦμεν καὶ διὰ τὴν μνήμην καὶ τοὺς ἐπαίνους, οἱ ὁποῖοι, ἂν ἦτον παρ' ἄλλου τινός, ἴσως ἤθελαν κολακεύσει τὴν ματαίαν οἴησιν, ὅμως ἀπὸ τὴν Μακαριότητά της, καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ προέρχονται ἀπὸ καθαρὰν φιλίαν, φαίνονται ὑπερβολαί.

Ὁρίζει πῶς ἐλυπήθη βλέπωντας, ἀπὸ τὰς φροντίδας, τὴν σπάνιν τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἐξόδων τὸ πλῆθος, ἐν νεότητι παλαιὸν τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην· ὁ Θεὸς νὰ στερεώνῃ τὴν Ὑψηλότητά του εἰς τὸν ἐκλαμπρόν του Θρόνον μὲ εἰρηνικὴν κατάστασιν μέχρι βαθυτάτου γήρατος, ὁποῦ νὰ ἀναλογῇ τῇ ἡλικίᾳ ἡ πολία· ἄκ πάη ὀλσοὺν κιεμία λι πίρ ὀλσοὺν[3]. Ἂς αὐθεντεύει πάντοτε, καὶ ἂς εἶναι καὶ τὰ ἔξοδα πολλά! Τὸ μεγαλόδωρον εἶναι ἀρμάδιον τῇ αὐθεντικῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Κατὰ τὸ παρὸν ἄλλο τι νὰ σημειώσωμεν τῇ Μακαριότητί της δὲν ἔχομεν, παρὰ ὅτι παρακαλοῦμεν δι' αὐτῆς τὴν Ὑψηλότητά του νὰ τὴν παρακαλέσῃ, ἐρχομένη σὺν Θεῷ εἰς τὴν Πόλιν, νὰ μᾶς ἐξακριβώσῃ κάποια ἀπόῤῥητα τῆς ἀραβικῆς διαλέκτου. Ἐπειδὴ ἡ Μακαριότης της εὑρίσκεται εἰς αὔξησιν καὶ τελειότητα, ἡμεῖς δὲ εἰς ἀμελείαν καὶ νωθρότητα. Εὐχα-

Scrisoarea lui Eşad-Efendi, meghistan ture, lăudând şi slăvind virtuţile lui Nicolae-Vodă Mavrocordat.

Prea-fericite şi prea-înţelepte stăpâne. Către Fericirea Ta cu plăcere îndreptându-ne, Te salutăm prieteneşte, rugându-ne de Domnul Dumnezeu să Te ţie fără boli, sănătos şi întru zile îndelungate, cu dobândirea tuturor celor dorite. Prietenească-Ţi scrisoare am primit-o, şi pentru buna-Ţi sănătate ne-am bucurat. Am aflat şi cele pe rând scrise şi călătoria-Ţi bună şi fericită. Pentru buna aplecare şi prietenia prea-înălţatului Domn n'am avut niciun fel de îndoială, căci am aflat bine cum că Înălţimea Sa (ca să întrebuinţăm termini persani, scriind către un cunoscător al limbii arabe) e *cadrì sinàsis* (= puterea laudei) şi totdeauna avea către Tine cuvenita evlavie şi iubire; pentru care în de obşte nu era nevoie de o scrisoare a mea însuş de aşezare. Treapta vredniciei Tale şi minunatele-Ţi virtuţi sunt destoinice pentru aşezare. Cinstea şi îngrijirea se cuvin de fiecare şi în fiece loc Fericirii Tale prea-înţelepte. Mulţămim şi pentru amintire şi pentru laude, care, de ar fi de la altcineva, poate ar măgulì zădarnica socotinţă, ci de la Fericirea Ta, şi pentru că vin de la o curată prietenie, se par exagerate.

Spui că Te-ai întristat văzând, de griji, de împuţinarea veniturilor şi grămada cheltuielilor, îmbătrânit în tinereţă pe prea-înălţatul Domn; Dumnezeu să întărească pe Înălţimea Sa în strălucitu-I Scaun cu stare paşnică până la cea mai adâncă bătrâneţă, ca să se potrivească vrâstei cărunteţa: *ac paĭ olsùn, chiemìa li pìr olsùn.* Să tot stăpânească, şi să fie şi cheltuielile multe! Darurile mari se potrivesc cu domneasca măreţie. Deocamdată n'avem alta să însemnăm Fericirii Tale decât că prin Tine rugăm pe Înălţimea Sa să-I pofteşti ca, venind cu Dumnezeu la Ţarigrad, să ni lămureşti unele lucruri tainice ale limbii arăbeşti. Căci Fericirea Ta Te afli în creştere şi desăvârşire, iar noi în neîngrijire şi încetineală. Mulţămim şi pentru bohcealâc, deşi până acum nu l-am primit.

[1] Ms.: μεγιστᾶνος.

[2] De fapt, Ioan-Vodă Mavrocordat, care înlocuise pe fratele său prins de Imperiali (de la 2 Decembre 1716).

[3] În arăbeşte acelaş sens.

ριστοῦμεν καὶ διὰ ποντζαλίκι, ἂν καλὰ ἕως τώρα νὰ μὴν τὸ ἐλάβωμεν. Ἂς ἔχωμεν δὲ καὶ πάλιν φιλικὰ αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ὑγιείας αὐτῆς· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

,αψιζ', Νοεμβρίου κγ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος φίλος καὶ ὅλως αὐτῆς.

Ἐσάτ.

Să avem şi iarăş prieteneştile-Ţi scrisori, văzînd cea nouă dorită sănătate a Ta; ai cării ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1717, Noiemvrie în 23.

Al Fericirii Tale prieten şi cu totul al Tău:

Eşad.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXV.

1717, 26 Novembre.

Ieroteiu Comnenul, Mitropolit de Dristra, către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea sa la Constantinopol.

Ἐπιστολὴ Ἱεροθέου Κομνηνοῦ, Μητροπολίτου τῆς Δρύστρας, πρὸς τὸν Χρύσανθον.

Τῷ μακαριωτάτῳ, σοφωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ, κὺρ Χρυσάνθῳ, τῷ ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητῷ καὶ φιλοστόργῳ πατρὶ καὶ μετὰ Θεὸν εὐεργέτῃ καὶ ἀντιλήπτορι, τὴν εὐλαβητικὴν καὶ ἐδαφιὴ προσκύνησιν.

Σὺν Θεῷ καὶ δι' εὐχῶν ἁγίων τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος κατευοδώθην ὑγιεῖως εἰς Βυζάντιον, ἀπήλαυσα τὸν παναγιώτατόν μου αὐθέντην καὶ δεσπότην καὶ οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κὺρ Ἱερεμίαν καὶ τὴν ἀδελφικήν τῶν ἀρχιερέων ὁμήγυριν, μεθ' ὧν ἤδη καὶ συνευφραίνομαι, ταῖς αὐτῶν ἐντρυφῶν ὁμιλίαις καὶ εὐμενῶς ὑπ' αὐτῶν φιλοφρονούμενος. Ὅθεν καὶ δὲν ἔλειψα παρὰ νὰ προσκυνήσω ἐν ταπεινώσει μὲ τούτους τοὺς εὐτελεῖς μου χαρακτῆρας τὸ ὕψος τῆς θειοτάτης ὑμῶν Μακαριότητος.

Δῴη δὲ ὁ Κύριος ὅτι καὶ νὰ τὴν ἀπολάυσω ὑγιαίνουσαν αὐτήν, διὰ νὰ εὐφρανθῶ ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ὑπερευχαριστῶ καὶ διὰ τὴν αὐτῆς περὶ ἐμὲ καὶ μνείαν καὶ κηδεμονίαν, καὶ ὅτι ἐφρόντισεν εὐθὺς ὁποῦ ἔφθασα ὅτι καὶ νὰ ὠφεληθῶ πρὸς δαπάνας τοῖς ἐκ τοῦ παλελθόντος διαφόρου χρήμασι τῶν πεντήκοντα γροσίων, ἅπερ μοι διὰ προστάγματος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐνεχείρισεν ὁ ἅγιος καθηγούμενος τοῦ μετοχίου αὐτῆς τοῦ Ἁγίου Τάφου· ἀνθ' ὅτου καὶ ὑπερευχαριστῶν, λέγω, τὸ καὶ τοῦ χρόνου. Ἡ δὲ Μακαριότης αὐτῆς, ὅπου ἂν εἴη, ὑγιαίνοιτε καὶ εὐδαιμονοίη· ἧς καὶ τὰ ἔτη εἴησαν παρὰ Θεοῦ πάμπολλα καὶ πανεύτυχα ἐν εἰρήνῃ καὶ στερεώσει καὶ ἀγαθῇ καταστάσει· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπρόσδεκτοι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι εἰς φυλακτήριον. Ἀμήν.

,αψιζ, Νοεμβρίου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος πρόθυμος εἰς τοὺς ὁρισμοὺς καὶ εὐγνωμονέστατος.

Ὁ Δρύστρας Ἱερόθεος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXVI.

1718. **Nicolae-Vodă Mavrocordat scuteşte de dăjdi pe Ilinca, fiica lui Constantin-Vodă Brâncoveanu, şi soţia răposatului „Şerban Spătarul" (Greceanu).**

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCCXVII.

1718. **Ioan-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre felul cum fratele său Nicolae ar trebui să-şi înceapă noua Domnie.**

Ἰωάννου Μαυροκορδάτου πιττάκιον πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

Pitacul lui Ioan Mavrocordat către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

1718[1].

Καὶ αὖθις προσκυνῶ τὴν Μακαριότητα της εὐλαβῶς.

Δέσποτά μου μακαριώτατε, βλέπωντας ἐνταῦθα τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῆς τζάρας καὶ τὴν ἔνδειαν τῶν ὑπηκόων καὶ τὰ πολλὰ καὶ διάφορα δυστυχήματα τοῦ πολυπαθοῦς τούτου τόπου, μὲ φαίνεται νὰ εἶναι συμφερώτερον καὶ λυσιτελέστερον νὰ ἔλθῃ ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης μὲ τοὺς ἀναγκαίους ἀνθρώπους του, καὶ ὄχι μὲ κάθε εἴδους ἀνθρώπους, καὶ μὲ πολλούς· οἱ ὁποῖοι, ἐρχόμενοι ἐδῶ, βέβαια οἱ πάντες θέλουν γυρεύσῃ κυβέρνησιν, καὶ ἐντεῦθεν οἱ ἄρχοντες οἱ ὅλάχοι καὶ οἱ ἐντόπιοι θέλουν μείνῃ ἄνευ ἀρχοντίας καὶ πόρρω τῆς ἡγεμονικῆς αὐλῆς. Διὰ τὸ ὁποῖον τοῦτο, ἂν ὁρίζῃ ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης, ὡς γνώστης τῶν ἐθῶν τῆς τζάρας ταύτης, καὶ τῆς φανῇ εὔλογον, νὰ τὸ ἀναφέρῃ τῆς Ὑψηλότητός του μὲ τρόπον εὐμορφον καὶ ἁρμόδιον· εἰ δὲ πάλιν καὶ δὲν τῆς φανῇ συμφέρον νὰ ἐρρέθῃ τοιοῦτος λόγος, σιωπή, καὶ οὐχὶ ἄλλο. Ἡμεῖς τοῦτο τὸ λέγομεν διὰ τὸ ἐγκάρδιον φίλτρον ὁποῦ ἔχομεν πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του καὶ διὰ τὴν εὔνοιαν τῶν ὑπηκόων· καὶ ἀφίνομεν ὅλην τὴν διάκρισιν τοῦ παρόντος λόγου εἰς τὴν σύνεσίν της, ἂν συμφέρῃ νὰ τὸ ἀναφέρετε, εἰ δέ *(sic)*, ἐπακολουθήτω ἡ αἰδεσιμωτάτη σιωπή.

Καὶ αὖθις ἡ ἁγία αὐτῆς εὐχὴ μεθ' ἡμῶν.

(Legrand, *Recueil*, pp. 231-2, nº 128.)

1718.

Şi iarăş mă închin Fericirii Tale cu evlavie.

Stăpâne al mieu prea-fericite, văzând aici starea nenorocită a ţerii şi lipsa supuşilor şi multele şi feluritele nenorociri ale acestui loc mult încercat, îmi pare că e mai de folos şi mai prieluic să vie prea-înălţatul nostru Domn cu oamenii săi de nevoie, şi nu cu orice fel de oameni, şi cu mulţi; cari, venind aici, de sigur toţi vor cere chiverniseală, şi de aici boierii români şi localnicii vor rămâneà fără dregătorie şi departe de Curtea domnească. Pentru care lucru dacă socoţi Sfinţia Ta, ca un cunoscător al datinelor acestei ţeri, şi Ţi se va părea că e bine, adu-o înaintea Înălţimii Sale în chip frumos şi potrivit; şi, iarăş, dacă nu Ţi se va părea folositor a se rosti o vorbă ca aceasta, tăcere şi atât. Noi o spunem pentru dragostea din inimă ce o avem către Înălţimea Sa şi pentru bunăvoinţa supuşilor; şi lăsăm toată judecata acestui lucru la priceperea Ta, dacă e de folos a se aduce înainte, iar de unde nu, să urmeze cea mai respectuoasă tăcere.

Şi iarăş sfânta-Ţi rugăciune cu noi.

DCCCXVIII.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre liberarea şi sosirea în Bucureşti a fiului ei Alexandru. 1718. 6 Ianuar.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη Χρυσάνθῳ Νότᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐμοὶ δὲ ἐν Χριστῷ σεβασμιώτατε πάτερ καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεομένη τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ μακρόβιον, μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν της καταθυμίων, οὓ τῷ θείῳ ἐλέει, διὰ τῆς μεσιτείας τῶν μακαρίων τῆς εὐχῶν, ὑγιαίνομεν.

Τοῦ παρόντος ἡ αἰτία, μετὰ τὴν χρεωστι-

Ruxandra Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina şi mie întru Hristos prea-venerat părinte şi stăpân, Fericirii Tale cu evlavie mă închin şi fericita-Ţi dreaptă o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te păstreze fără boli, bucuros, sănătos şi în viaţă îndelungată, împreună şi cu celelalte Ţie dorite, cu a cărui dumnezeiască milă, prin mijlocirea fericitelor Tale rugăciuni, suntem sănătoşi.

Pricina scrisorii de faţă, împreună cu

[1] Probabil 1711, când Ioan a fost locţiitor domnesc în Moldova. În Ţara-Românească Nicolae-Vodă a venit *după moartea fratelui*.

κὴν μετ' εὐλαβείας προσκύνησιν, εἶναι νὰ φανερώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι, τῇ 3 τοῦ τρέχοντος, ἐλάβομεν δι' αὐθεντικῶν πρὸς ἡμᾶς γραμμάτων τὴν χαροποιὸν ἀγγελίαν ὅτι δηλαδὴ τὸ ἐν Χριστῷ πνευματικὸν αὐτῆς τέκνον, ὁ φίλτατός μοι υἱὸς ὁ Ἀλέξανδρος, θείας συναντιλαμβανούσης συνδρομῆς, λαβὼν τὴν ἐλευθερίαν του, ἦλθε τῇ 28 τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ Βουκουρέστι. Μὴν ἀμφιβάλλουσα δὲ ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὡς πατὴρ ἐν Κυρίῳ φιλοστοργότατος, θέλει συγχαρῇ μεθ' ἡμῶν κατὰ πολλὰ εἰς τὴν γενομένην αὐτοῦ ἀπολύτρωσιν, δὲν ἔλειψα νὰ τὸ φανερώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ ὅτι ἐλπίζω (καθὼς καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου του γράμματος πληροφοροῦμαι) εἰς ὀλίγας ἡμέρας νὰ τὸν ἀπολαύσωμεν ἐδῶ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος δι' εὐχῶν αὐτῆς ἁγίων νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ τὸν ἀπολαύσωμεν ὑγιαίνοντα τὸ συντομώτερον.

Ἄλλο τι νὰ σημειώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω. Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὲ ἀξιώσῃ τῆς τιμῆς τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων καὶ μακαρίων προσταγμάτων, ὡς δηλωτικῶν τῆς ἐφετωτάτης ὑγιείας αὐτῆς, μετὰ καὶ τῶν μακαρίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ πάντοτε.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1718, Ἰανουαρίου 6.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 162-3, nº 119.)

datorita evlavioasă închinare, e să vestesc Fericirii Tale că, la 3 ale lunii trecute, am primit prin stăpâneştile-Ţi scrisori către noi vestea bucuroasă că adecă fiul Tău sufletesc întru Hristos, preaiubitul mieu fiu Alexandru, cu ajutorul lui Dumnezeu căpătându-şi libertatea, a venit la 28 ale lunii trecute în Bucureşti. Şi, neavând îndoială că Fericirea Ta, ca un părinte întru Domnul prea-iubit, Te vei bucurà împreună cu noi mult pentru această liberare a lui ce s'a întâmplat, n'am lipsit a o face ştiut Fericirii Tale şi că nădăjduiesc (precum aflu şi din însăş scrisoarea Ta) cum că în puţine zile îl vom avea aici la Adrianopol, şi Dumnezeu Sfântul prin sfintele-Ţi rugăciuni să mă învrednicească a-l apucà sănătos cât de răpede.

Altceva să-Ţi însemn Fericirii Tale, deocamdată n'am. Rog pe Fericirea Ta să mă învredniceşti de cinstea sfintelor Tale scrisori şi a fericitelor porunci, ca unele ce vestesc prea-dorita-Ţi sănătate, împreună şi cu fericitele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni. Iar anii Tăi fie de la Dumnezeu cât de mulţi şi pe deplin fericiţi, şi fericitele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni cu noi totdeauna.

Al Fericirii Tale la poruncă:

1718, Ianuarie în 6.

Roxandra Mavrocordat.

DCCCXIX.

1718, 2 Mart. **Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea fiului ei şi purtarea lui Ioan-Vodă către acesta.**

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Μαρτίου 2.

Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον, δι' οὗ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ὑγιείαν της πληροφορηθεῖσα, τὸν παροχέα τῶν ἀγαθῶν ἐδόξασα Θεόν.

Προσέτι μὲ σημειώνει διὰ τὸν φίλτατόν μου υἱὸν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὁμοῦ μὲ τὸ γράμμα ὁποῦ ἔστειλε ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία Δόμνα πρὸς τὴν Μακαριότητά της· τὸ ὁποῖον τὸ ἔλαβα, καὶ ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα. Εἰς τὸ ὁποῖον, πρῶτον νὰ λάβω τὸ σε-

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1718, Martie în 2.

Respectata scrisoare a Fericirii Tale am primit-o, prin care aflând de buna şi prea-dorita-Ţi sănătate, am slăvit pe Dumnezeu dătătorul celor bune.

Îmi mai scrii Fericirea Ta despre preaiubitu-mi fiu, împreună cu scrisoarea ce a trimes-o prea-luminata dumneaei Doamna către Fericirea Ta; care scrisoare am primit-o, şi am aflat şi cele scrise, pe rând. La care, înainte de a primì venerata scri-

ὁάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ υἱοῦ μου, ὕστερον ἕναν μῆναν ἔλαβα τὸ γράμμα της, καί, διὰ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἀποκρινομένη, εἶχα τὴν προγράψῃ· εἰς τὸ ὁποῖον γράφω ἐν συντόμῳ διὰ νὰ μὴν πονοκεφαλῶ τὴν Μακαριότητά της. Ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις φανερὰ ἠξεύρετε πῶς ἐκατέβηκε ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ ἔγινεν ἡ ἀνταμοιβὴ καθὼς πρέπει ἀπὸ τὴν Ὑψηλότητά του. Τὰ ὁποῖα ἂν ἤξευρα ὅτι τὰ γυρεύει διὰ δῶρον τῆς Ἐκλαμπρότητός της, ἐδῶ εἶναι δύσκολον· ὅμως, πηγαίνοντας εἰς τὴν Πόλιν, νὰ πασχίσω διὰ νὰ ἠξεύρω, νὰ τὰ εὕρω. Θαυμάζεται καὶ ὁ υἱός μου πῶς δὲν ἐφάνικε τελείως, μήτε μὲ ῥιτζὰν μήτε μὲ μέσον ἄλλο τι ἀπὸ τόσα γράμματα ὁποῦ ἔστειλεν ἡ Ἐκλαμπρότης της μέσα νὰ ἀναφερθῇ τὸ ὄνομά του. Μάλιστα εἰς τὴν Βλαχίαν ὄντας κοντὰ ἕναν μῆναν ὁ υἱός μου, πῶς δὲν τῆς τὸ ἔγραψαν νὰ τὸ ἠξεύρῃ; Ὅμως ἐγὼ ἐκεῖνο ὁποῦ εὗρῃ εὔλογον πάλιν ἡ Μακαριότης της, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὸν σκοπόν της θέλει ἠξεύρῃ ὅτι τελείως δὲν εὐγαίνω. Μὲ λέγει καὶ ὁ υἱός μου ὅτι μετὰ πέντε μῆνες ἤξευρε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ὁποῦ ἐζητοῦνταν αὐτά, δι' ἄλλην χάριν ὁποῦ τὴν ἔκαμαν· καὶ πάλιν ὅ τι εὕρετε εὔλογον, παρακαλῶ διὰ τῶν σεβασμίων αὐτῆς γραμμάτων νὰ μὲ τὸ σημειώσῃ. Ἧς δὲ τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

ιαψιῃ, Μαρτίου 2.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα περὶ τούτης τῆς ὑποθέσεως νὰ μὴν γράψῃ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι διὰ τόσην λογοτριβήν, καί, ὡς γνωρίζει ἡ Μακαριότητά της, ὁ Αὐθέντης ἔκαμε τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 216-7, nº 121.)

soare a Fericirii Tale, după întâmpinarea fiului meu la o lună am luat scrisoarea Ta, şi pentru această afacere răspunzând, aveam să-Ţi scriu; la care scriu pe scurt ca să nu fac bătaie de cap Fericirii Tale. Căci această afacere ştii bine că a venit de la prea-înălţatul Domn şi a fost răsplata cum se cuvine de la Înălţimea Sa. Care de aş fi ştiut că se cere ca dar al Luminăţiei Sale, aici e greu; dar, mergând la Constantinopol, să caut să ştiu, să le aflu. Se miră şi fiul meu că nu s'a arătat de loc, nici cu regeà (ajutor), nici cu vre-un mijloc alta, din atâtea scrisori ce le-a trimes Luminăţia Sa înlăuntru ca să se înalţe numele Său. Mai ales în Ţara-Românească fiind aproape o lună fiul mieu, cum nu i-a scris s'o ştie? Ci eu [voiu face] ce vei găsì bine iarăş Fericirea Ta, căci şi din scopul Tău vei aflà că de loc nu ies! Îmi spune şi fiul mieu că după cinci luni a aflat acest lucru, cum că le cereà acestea, pentru alt bine ce i-au făcut; şi, iarăş, ce vei aflà bine, mă rog să mi-o arăţi prin veneratele-Ţi scrisori. Ai cărui ani fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1718, Martie în 2.

Roxandra Mavrocordat.

Rog pe Fericirea Ta despre acest lucru să nu scrii, de oare ce şi acest lucru nu e pentru atâta vorbă, şi, cum ştii Fericirea Ta, Domnul a făcut ce se cuvine în schimb.

DCCCXX.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul ei liberat, lucrurile cerute de generalul-comandant în Ardeal şi boala Patriarhului. 1718, 17 Mart.

Ῥωξάνδρας Μαυροκορδάτης ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Μαρτίου 17.

Σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβον, δι' οὗ τὴν καλὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν μαθόντες, τὸν Θεὸν λίαν ὑπερεδόξασα· ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειωθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκρινόμεθα ὡς καὶ πρότερον· αὖθις λέγομεν ὅτι ἐκεῖνο ὁποῦ ἠὗρα εὔλογον, καὶ μάλιστα ἄκουσα ἐκ ζώσης φωνῆς τοῦ φιλτάτου μου υἱοῦ, τὴν εἶχα σημειώσῃ· καί, ὡς

Scrisoarea Roxandrei Mavrocordat către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1718, Martie în 17.

Respectata scrisoare a Fericirii Tale am primit-o, din care aflând buna sănătate şi stare a Ta, am prea-slăvit foarte pe Dumnezeu; am aflat şi cele însemnate acolo, la care răspundem ca şi mai nainte; iarăş spunem că aceia ce am aflat cu cale, şi mai ales am auzit din viu graiu de la prea-iubitul mieu fiu, Ţi-am scris-o; şi,

γράφει καὶ ἡ Μακαριότητά της, ὅτι νὰ κρυφθῇ εἶναι ἀδύνατον, οὐσα ἡ ὑπόθεσις πρὸς ἀδελφὴν καὶ ἀνεψιὸν τῆς Ὑψηλότητός του. Ἐγὼ δὲ πάλιν, ὡσὰν ὁποῦ ἠξεύρει τὴν ἄκραν εὐπείθειαν ὁποῦ φέρω πρὸς τὴν Μακαριότητά της, τὴν εἶχα σημειώσῃ, παρακαλῶντας την εἰς τὸ σεβάσμιον γράμμα της νὰ μὲ φανερώσῃ νὰ ἠξεύρω ἐκεῖνο ὁποῦ εὕρῃ εὔλογον νὰ κάμω. Καὶ οὕτως, γράφοντές μας, ἀποφασίσαμεν νὰ δώκωμεν τὰ πεύκια, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της, ὡσὰν ὁποῦ δὲν εἶναι ποσότητος καὶ κἀμίας τιμῆς μεγάλης. Μόνον εἰς αὐτὸ ὀλίγον δυσκολευόμεσθεν, καὶ παρακαλῶ ἡ Μακαριότητά της νὰ προστάξῃ τινὰν νὰ τὰ εὕρῃ, ἐπειδὴ καὶ αὐτοῦ πρῶταν δὲν τὰ ἠξεύρω τί λόγια εἶναι, δεύτερον δὲ λέγουσιν ὅτι δὲν εὑρίσκονται. Καί, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἑορτάξοντας τὸ Ἅγιον Πάσχα ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐδῶ, καὶ εὑρίσκοντάς τα, νὰ τὰ φέρῃ, καί, δίδοντας τὴν τιμήν, νὰ τὰ στείλωμεν ὡς καθὼς μᾶς γράφει.

Παρακαλῶ δὲ σεβάσμιαν γράμμα, μετὰ τῶν θεοπειθῶν καὶ ἁγίων της εὐχῶν, νὰ μὴ μᾶς λείπῃ, προσέτι δὲ καὶ πῶς ἔχει ἀπὸ τὰ ποδαλγικὰ πάθη ἡ Μακαριότητά της, νὰ μᾶς γράψῃ. Εἴησαν δὲ οἱ χρόνοι της θεόθεν παμπολλοὶ καὶ πανευτυχεῖς.

,αψιῃ', Μαρτίου 17.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Τὸ γράμμα τὸ εἶχα σχίσῃ· ὅμως τόσο ἐνθυμοῦμαι πῶς γράφει μεταξωτὰ πεύκια ἀτζέμικα.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

(Legrand, *Recueil*, pp. 217-8, nº 122.)

cum scrii şi Fericirea Ta, să se acopere e cu neputinţă, afacerea privind pe sora şi nepotul Înălţimii Sale. Ci eu iarăş, ca una ce ştii ce mare supunere am către Fericirea Ta, Ţi-o scrisesem, rugându-Te ca în respectata-Ţi scrisoare să-mi arăţi să ştiu ce vei găsi eu cale să fac. Şi, astfel, scriindu-ni, ne-am hotărât să dăm „peuce"(?) ca să nu supărăm pe Fericirea Ta, căci nu e doar lucru de câtime şi de vre-un preţ mare. Numai întru aceia avem oarecare greutate, şi rog pe Fericirea Ta să orânduieşti pe cinevà să le afle, căci şi aici mai întâiu nu ştiu ce fel sunt, iar, ai doilea, zic că nu se află. Şi, cu voia lui Dumnezeu, serbând Sfintele Paşti Fericirea Ta aici, şi aflându-le, să le duci, şi, dând preţul, să le trimetem cum ni scrii.

Şi mă rog de respectata-Ţi scrisoare, împreună cu cele de Dumnezeu ascultate şi sfintele-Ţi rugăciuni, să nu ne laşi, şi cum stai de durerea picioarelor, să ni scrii Fericirea Ta. Iar anii Tăi fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1718, Martie în 17.

La porunca Fericirii Tale.

Scrisoarea am rupt-o, ci atâta-mi aduc aminte că scrii „peuce„ de mătasă, de Agèm (din Persia).

Roxandra Mavrocordat.

DCCCXXI.

1718, 3 April. **Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea lui Nicolae-Vodă Mavrocordat la ţară, focul cel mare din Bucureşti şi cereri ale generalului-comandant din Ardeal.**

Μαρίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Ἀπριλίου 2[1].

Δύο ἱερά αὐτῆς γράμματα προσκυνητῶς ἐλάβομεν, τὸ ἕνα μὲ τὸν ἀρχιδιάκονόν της, καὶ τὸ ἄλλο μὲ τὸν Ἀϊβάζην· δι' ὧν πληροφορηθεῖσα τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετωτάτην ἡμῖν αὐτῆς ὑγιείαν, ὑπερβαλλόντως ἐχάρην. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐξῆς γραφόμενα. Ὑπερευχαριστοῦμεν αὐτῇ ὁποῦ δὲν λείπει νὰ μᾶς χαροποιῇ

Scrisoarea Mariei Doamnei către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1718, Aprilie în 2.

Două sfinţite scrisori ale Tale cu închinăciune le-am primit, una prin arhidiaconul Tău şi alta prin Aivaz; din care aflând de buna şi prea-dorita-Ţi sănătate, covârşitor m'am bucurat. Am aflat şi cele scrise pe rând. Îţi foarte mulţămim că nu lipseşti a ne bucurà necontenit cu sfinte-

[1] Această scrisoare şi următoarea a Doamnei Marica sunt tot din Bucureşti.

συνεχῶς μὲ τὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, τὰ δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς της ὑγιείας, τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς παρακαλοῦμεν νὰ μὴν μᾶς τὰ ὑστερῇ, ἀλλ', ὅταν καὶ ἂν ἔχῃ καιρὸν καὶ εὑρίσκῃ γραμματοκομιστήν, νὰ μᾶς γράφῃ, καὶ θέλομεν τὸ γνωρίζῃ διὰ χάριν καὶ εὐεργεσίαν μεγαλωτάτην.

Ἐντεῦθεν τί νὰ τῆς σημειώσωμεν; ὁ Αὐθέντης ὅτι ἐκίνησεν ἀπὸ ἐδῶ τῇ κς' τοῦ Μαρτίου, καὶ ὅτι, πρὸ τῆς ἀποδημίας του, διὰ τὰς πολλὰς ἡμῶν ἁμαρτίας, Θεοῦ παραχωρήσει, ἐσυνέβη μεγαλωτάτη πυρκαϊά, καὶ κατέκαυσε πολλὰ ὁσπίτια καὶ μοναστήρια, ἐξαιρέτως δὲ τὴν αὐθεντικὴν κούρτην καὶ τὸ περίφημον μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, εἴμεσθεν βέβαιοι πῶς νὰ τὸ ἐμάθαινε· ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐλυπήθημεν κατὰ πολλὰ εἰς τὸ συμβεβηκὸς εἶναι φανερόν, καὶ δὲν εἶναι χρεία εἰς αὐτὸ νὰ περιττολογοῦμεν, τόσον μόνον λέγομεν: ὁ ἅγιος Θεός, δι' εὐχῶν της ἁγίων, κἂν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ γίνῃ ἵλεως εἰς ἡμᾶς καὶ νὰ παύσῃ τὴν καθ' ἡμῶν δικαίαν του ὀργήν, διαφυλάττων μας ἀπὸ τὰ χειρότερα. Διὰ τὰ πεύκια ὁποῦ τῆς προεγράψαμεν, κἀμία ἀπόκρισις ἀπὸ τὴν κυράτζα Ῥωξάνδρα δὲν μᾶς ἦλθε· ὁ γενεράλης καὶ δὲν παύει καθ' ἑκάστην νὰ μᾶς τὰ ζητᾷ διὰ τῶν συνεχῶν του γραμμάτων, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ τῆς τὸ δευτερογράψῃ διὰ νὰ μᾶς τὰ πέμψῃ τὸ ὀγληγορώτερον, ἐπειδὴ καὶ νὰ ἀφήσωμεν τὴν ἐνόχλησιν ὁποῦ μᾶς προξενεῖ ἡ Ἐξοχότης του· ὅμως εἶναι καὶ ἐντροπή.

Οἱ ἐνταῦθα γαμβροί μου, ἥ τε νύμφη μου μετὰ τοῦ υἱοῦ της, προσκυνοῦν καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλά τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

αφιη', Ἀπριλλίου δ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
θυγάτηρ ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Μαρία Δόμνα.

tele-Ţi scrisori, văzînd buna-Ţi sănătate, de care şi de acum înainte ne rugăm să nu ne lipseşti, ci, când vei avea vreme şi vei afla aducător, să ni scrii, şi o vom recunoaşte ca har şi binefacere prea-mare.

De aici ce să-Ţi scriem? Că Domnul a plecat de aici la 26 ale lui Martie şi că, înainte de plecarea lui, pentru multele noastre păcate, cu voia lui Dumnezeu, s'a întâmplat un foc foarte mare, şi au ars multe case şi mănăstiri, mai ales Curtea Domnească şi vestita mănăstire a Sfântului Gheorghe, suntem sigură că ai aflat-o; ci că ne-am întristat mult de ceia ce s'a întâmplat, e vădit, şi nu e nevoie întru aceasta se mai vorbim de prisos, ci numai atâta zicem: Dumnezeu Sfântul, prin rugăciunile-Ţi sfinte, şi de acum înainte să ni fie cu îndurare şi să oprească mânia Lui dreaptă pornită asupra-ni, păzându-ne de şi mai rele. Pentru „peucele" ce Ţi-am mai scris mai înainte, niciun răspuns nu ni-a venit de la dumneaei Roxandra; gheneralul nu încetează zilnic să ni le ceară prin scrisorile-i stăruitoare, şi ne rugăm să-i scrii şi a doua oară ca să ni le trimeată cât mai iute, ca să scăpăm şi de tulburarea ce ni căşunează Escelenţa Sa; dar e şi porunca.

Ginerii miei de aici şi nora mea, cu fiul ei, se închină şi cu evlavie sărută sfinţita-Ţi dreaptă; ai căruia ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi fericiţi, şi rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate fie cu noi.

1718, Aprilie în 2.

A Fericirii Tale
fiică întru Hristos şi la poruncă:

Maria Doamna.

(Legrand, *Recueil*, pp. 219-20, nº 123.)

DCCXXXII.

Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre arderea bisericii Sf. Gheorghe.

1718. 22 April.

Μαρίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Ἀπριλίου 22.

Τὸ ἀπὸ τῆς γ' τοῦ Ἀπριλίου ἱερὸν αὐτῆς γράμμα προσκυνητῶς ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἡμῖν ἐφετωτάτην ὑγιείαν αὐτῆς

Scrisoarea Doamnei Maria către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1718, Aprilie în 22.

Scrisoarea-Ţi sfinţită de la 2 ale lui Aprilie am primit-o cu evlavie şi pentru buna şi nouă prea-dorita-Ţi scrisoare peste

ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐξῆς γραφόμενα. Καὶ διὰ τὸ κακὸν ὁποῦ ἐπροξένησε κοινῶς εἰς ὅλους ἡ συμβᾶσα πυρκαϊά, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅτι ἐλυπήθημεν, καθὼς καὶ τῆς προεγράψαμεν, εἶναι φανερόν· εἰς τὸ ὁποῖον ὅέβαια, ἂν εἴχαμεν, δὲν ἠθέλαμεν λείψῃ νὰ κάμωμεν διὰ τάχος τὴν προσήκουσαν βοήθειαν· ἀλλὰ γνωρίζει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης τὴν ἔνδειαν ὁποῦ ἔχομεν κατὰ τὸ παρόν, ὁμοίως καὶ τοὺς χρεωφειλέτας, καὶ τὴν στενοχωρίαν ὁποῦ καθ' ἑκάστην μᾶς δίδουσι, μάλιστα οἱ γαμβροί μου, καὶ ἐξαιρέτως ὁ Νικολάκης[1]: τοσαύτην στενοχωρίαν μᾶς κάμνουσι διὰ τὰ ἄσπρα τους, ὁποῦ δὲν εἶναι δυνατὸν μὲ κανένα τρόπον νὰ τῆς τὴν διηγηθῶμεν· ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον νὰ κάμῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ἔλεός του καὶ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπ' αὐτοὺς τὸ ὀγληγορώτερον, ὁποῦ καὶ αὐτοὶ νὰ ἡσυχάσωσι, καὶ ἐγὼ νὰ ἀναπαυθῶ ἀπὸ τὰς τοιαύτας αὐτῶν συγχύσεις.

Διὰ σημεῖον ὅμως τοῦ μεγίστου ἡμῶν χρέους, ἰδοὺ ὁποῦ μὲ ἐδικά μας ἔξοδα ἐπροστάξαμεν εἰς τὰ χωρία μας διὰ νὰ κάμωσιν ὀλίγην ξυλικήν, νὰ σκεπάσωμεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ, δίδοντος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἑξῆς εἰρήνην καὶ στερέωσιν τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου, θέλει σκεπασθῇ καὶ καλλίτερα, ἐπειδὴ ὑπεσχέθη ἡ Ὑψηλότης του τὰ κάμῃ βοήθειαν· ὁμοίως καὶ τοὺς ἄρχοντας τότε θέλομεν παρακινήσῃ διὰ νὰ βοηθήσωσι καὶ ἡ εὐγενεία των, ὅσον τὸ δυνατόν, διὰ νὰ κατασκευασθῶσιν ὅλα ὡς καὶ τὸ πρότερον.

Διὰ τὰ ἄσπρα τῆς ἀρχοντίσσης τοῦ μακαρίτου Σπηλιώτη, ὁποῦ μᾶς σημειοῦτε νὰ τὰ ἐγχειρίσωμεν τῷ ἁγίῳ Βηθλεέμ, κατὰ τὸ παρὸν ὅλα νὰ τὰ πληρώσωμεν δὲν ἔχομεν, μετὰ ὀλίγας ὅμως ἡμέρας θέλομεν δώσῃ τὰ πεντακόσια εἰς τὴν Πανιερότητά του· εἰς δὲ τὰ ἐπίλοιπα παρακαλοῦμεν νὰ εἶναι ὀλίγη ὑπομονή, καί, ὅταν λάβωμεν ἀνὰ χεῖρας, θέλομεν κάμῃ καὶ ἐκείνων τὴν ἐξόφλησιν.

Μὰς γράφετε διὰ τὰ μανουάλια ὅτι ἦλθον εἰς τὰ αὐτόσε καὶ τὰ ἐλάβετε· εἰς τὸ ὁποῖον ὑπερεχάρημεν· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὰ κατευοδώσῃ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, ἀβλαβῶς καὶ ἀκινδύνως. Τὰ δύο μανουάλια, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν Σατζῆ-Κουζῆ, τὸν ἐπαραγγείλαμεν πολλάκις διὰ νὰ μᾶς τὰ πέμψῃ, καὶ ἀκόμη δὲν ἠξιώθημεν νὰ τὰ ἰδῶμεν. Παρακαλοῦμεν καὶ ἡ Μακαριότης της νὰ εἰπῇ τῆς Ἐντιμότητός του διὰ νὰ τὰ δώσωμεν ὅπου τὰ ἀφιερώσαμεν, καὶ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὸ χρέος.

măsură ne-am bucurat; am cunoscut şi cele scrise pe rând. Şi pentru răul ce a făcut de obşte la toţi focul ce s'a întâmplat, şi mai ales la mănăstirea Sfântului Gheorghe, că m'am întristat, cum Ţi-am scris şi mai nainte, e vădit; la care lucru, de sigur, de am aveà, n'am lipsì a face în grabă cuvenitul ajutor; dar ştii Fericirea Ta lipsa ce o avem acuma, asemenea şi ce împrumutători avem şi ce strâmtorare ni fac zilnic, mai ales ginerii miei, şi cu deosebire Nicolachi: atâta strâmtorare ni fac pentru banii lor, încât nu e cu putinţă în niciun chip s'o ducem; numai Dumnezeu Sfântul să ni facă nouă mila Sa şi să ne scape de ei cât mai iute, ca şi ei să ne odihnească, şi eu să mă uşurez de tulburări ca acestea din partea lor.

Ci, ca semn al prea-marii noastre datorii, iată că am orânduit ca pe moşiile mele, cu însăş a mea cheltuială, să facă oareşce lemnărie, ca să acoperim biserica, şi, dând Dumnezeu de acuma pace şi întărirea prea-înălţatului nostru Domn, se va acoperì şi mai frumos, căci a făgăduit Înălţimea Sa să facă ajutor; de asemenea şi pe boieri atunci îi vom îndemnà să ajute şi dumnealor, ca, după putinţă, să se orânduiască toate aşà cum au fost mai nainte.

Pentru banii jupânesei răposatului Spiliotis care-mi spui să-i dăm Preasfinţitului de Betleem, deocamdată să-i plătim toţi, n'avem, ci după puţine zile vom da cei cinci sute Preasfinţiei Sale, iar pentru ceilalţi ne rugăm să fie puţină răbdare, şi, când vom aveà în mână, vom face şi plata acelora.

Ni scrieţi pentru manuale (mânecare) că au venit acolo şi le-ai primit; pentru care ne-am bucurat. Dumnezeu Sfântul să le ducă cu bine şi la sfânta cetate a Ierusalimului, fără pagubă, fără primejdie. Cele două mânecare ce sunt la Sagì-Cuzì, i-am scris adesea să ni le trimeată, şi încă nu ne-am învrednicit să le vedem. Ne rugăm ca şi Fericirea Ta să-i spuie cinstit dumisale ca să le dăm unde le-am afierosit, şi să scăpăm de datoria ce avem.

[1] Ruset.

Οἱ ἐνταῦθα γαμβροί μου, μετὰ τῶν θυγατρῶν μου, ἥ τε νύμφη μου, μετὰ τῶν ἐγγόνων μου, προσκυνοῦν καὶ ἀσπάζονται τὴν πανίερον αὐτῆς δεξιάν· ἧς τὰ ἔτη εὔησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

ᾐφιή', Ἀπριλίου κϐ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
θυγάτηρ ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:
Μαρία Δόμνα.

(Legrand, *Recueil*, pp. 124-5, nº 124.)

Ginerii miei de aici, cu fiicele mele, şi nora mea cu nepoţii miei de fiu, se închină şi sărută dreapta-Ţi preasfinţită; ai căruia ani să fie de la Dumnezeu preamulţi şi pe deplin fericiţi, şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni cu noi.

1718, Aprilie în 22.

A Fericirii Tale
fiică întru Hristos şi la poruncă:
Maria Doamna.

DCCCXXIII.

Gramata Patriarhului Hrisant Notara, despre metocurile din Ţara-Românească ale Scaunului Alexandriei.

1718, August.

Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων γράμμα σιγιλλιῶδες ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς δυσπραγούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας.

1718, Αὐγούστου 11.

Χρύσανθος, ἐλέῳ Θεοῦ κ. τ. λ.

Τὰ μεθ' ὁσιότητος πραττόμενα καὶ εὐκρινείας, εὐάρεστα Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἀρέσκοντα, οὐ μόνον ἐπαινετὰ πέφυκε παρὰ τοῖς κρίνειν τὰ πράγματα ἐπισταμένοις, ἅτε καλῶς τελειούμενα καὶ πρὸς καλὸν ἀφορῶντα σκοπόν, ἀλλὰ καὶ λίαν περισπούδαστα κρίνεται καὶ ζηλωτὰ παρὰ τοῖς τῶν ἀγαθῶν ἐφάπτεσθαι προαιρουμένοις· οἱ δ' ἀρχικὴν εἰληχότες προστασίαν, τὰ τοιαῦτα μεμαθήκασιν ἐπιστηρίζειν, ὑπὲρ πᾶν ἀναγκαῖον τοῦτ' αὐτὸ ἐπιστάμενοι· τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ καὶ αὔξεσθαι δύνανται τὰ καλὰ καὶ εἰς μακρὰν διαμονὴν καταντᾷν. Δι' ὃ καί, κατὰ χρέος, οἱ ἐν θείῳ ἐλέει διαδοχικῶς τοὺς πνευματικοὺς οἴακας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διϊθύνοντες, συμπαθῶς ἀπαιτούμενοι, ὅσα δι' εὐλόγους αἰτίας προβαίνουσι, δι' ἰδίων ἐπικυρώσεως γραμμάτων συνιστῶσι, πρὸς τὸ ἐς ἀεὶ διασώζεσθαι. Ἔνθεν τοι καὶ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ Θρόνου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας πολλαῖς ἀλλεπαλλήλοις συμφοραῖς περιπεσόντος καὶ βαρυτάτῳ χρέει ὑπαχθέντος, καὶ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ Θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, κυρίου κὺρ Σαμουήλ, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἀπορίᾳ καὶ ἀνάγκῃ συνεχομένου, διὰ τὸ τῆς κυβερνήσεως ἀδύνατον, κατὰ νοῦν ἔθετο πρὸς τὰ εὐσυμπάθητα σπλάγχνα προσδραμεῖν τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἐλέους χάριν καὶ εὐποιΐας, διά τε λόγων καὶ ἔργων συνδρομῆς,

Scrisoare pecetluită a lui Hrisant al Ierusalimului pentru ajutorul sărăcitei Biserici a Alexandriei.

1718, Avgust 11.

Hrisant, cu mila lui Dumnezeu ş. c. l.

Cele cu cucernicie şi sinceritate făcute, plăcute lui Dumnezeu şi oamenilor, nu numai sunt vrednice de laudă din partea celor ce ştiu a judecà lucrurile, ca unele care sunt bine săvârşite şi urmăresc un scop bun, dar se judecă şi a fi foarte de dorit şi de râvnit din partea celor ce aleg a căutà cele bune; iar cei cari au căpătat stăpânirea, au deprins a întărì unele ca acestea, ştiind că aceasta este de nevoie mai presus de orişice; căci cu acest chip pot şi creşte cele bune şi a se îndreptà spre mare dăinuire. Pentru care şi, după cuviinţă, cei ce, cu mila lui Dumnezeu, pe rând au ţinut frânele sfintei lui Hristos Biserici, cerându-li-se în acelaş gând, aşează prin înseşi scrisorile lor de hotărâre câte lucruri înaintează din pricini binecuvântate, ca să se păstreze pentru totdeauna. Deci şi preasfinţitul şi apostolescul Scaun al marelui oraş Alexandria decăzând din multe nenorociri ce s'au urmat şi fiind supus unei prea-grele datorìi, şi suferind de lipsă de mijloace şi de nevoie prea-fericitul şi preasfinţitul Papă şi Patriarh al acelui Scaun apostolesc al Alexandriei, chirio chir Samuil, cel întru Duhul Sfânt iubit şi prea-dorit frate şi coliturghisitor al Smereniei Noastre, pentru neputinţa cârmuirii, şi-a pus în minte să meargă spre îndurătoarele inimi ale cucernicilor şi de Hristos iubitorilor pentru

milă şi binefacere, pentru ajutorul prin vorbe ca şi prin fapte, aşà încât lucrurile grele căzute asupră-i să se mai uşureze puţin şi să capete o oarecare lecuire a celor rele. Deci, viind la Ţarigrad şi folosindu-se de vremea atunci potrivită, s'a îndreptat spre cucernicele ţeri ale prealuminatelor Domnii ale Ungrovlahiei şi Moldovei, având încredere a se puteà răzimà în obişnuitele îndurări imitătoare ale lui Hristos şi mile ale prea-cucernicilor şi prea-luminaţilor întru Hristos Domni şi pe ajutoarele prea-slăviţilor boieri şi ale celorlalţi iubitori de mile, mai având bune nădejdi de sprijin şi ajutor de la cea supusă preasfântului Scaun al Alexandriei mănăstire patriarhicească şi slobozie de peste apa Oltului, anume Segarcea, care erà atunci îmbielşugată, şi care, având supt ea şi alte două mănăstioare ca metoaşe, în aceleaşi hotare, adecă Stăneştii şi Arhanghelul, dădeà pe an venit bogat ca ajutor de la veniturile ce i se cuveniau, acelui Scaun, spre mângâierea şi uşurarea de pe urma nenorocirilor foarte crude care necontenit veniau prin Arabia Eghipetului şi a neînlăturatelor cereri de bani,— pentru care acea mănăstire erà dăruită şi cu domneşti îngrijiri şi binefaceri din partea preacucernicilor Domni ce s'au urmat. Ci este şi o altă mănăstire înlăuntrul domnescului oraş Bucureşti, cinstită întru numele preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu, anume a Zlătarilor, cu multă vreme înainte închinată aceluiaş Scaun de către cel întru fericire răposat prea-cucernic şi bun Domn, domnul Io Constantin Basarab Voevod, cu învoirea şi a preasfinţitului Mitropolit al Ungrovlahiei şi a prea-slăviţilor boieri din jurul său, având un scop evlavios, ca, pe lângă nesfârşitele binefaceri ale lui însuş, de pretutindeni, clădiri din temelie şi sprijiniri de frumoase mănăstiri şi lăcaşuri de rugăciune înzestrate strălucit şi cinstite cu bogate danii, să ridice din temelie şi această zisă mănăstire, din dumnezeiască râvnă şi din evlavie faţă de preasfinţitul Scaun al Alexandriei, şi să clădească şi cele ce i se cuvin, şi să dăruiască apoi cele de folos pentru aşezare; căci a şi început acela de trei ori fericitul să se apuce de lucru, pronomiile mărturisind sfârşitul. Dar, de oare ce ale vremii nu se păstrează totdeauna aşà şi nu rămân

ὅπως τὰ ἐπ' αὐτὸν δυσχερῆ μικρὸν πως ἀνακουφίσειε, καὶ τῶν δεινῶν θεραπείας τινὸς ἐπιτύχοιεν. Εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τοίνυν φθάσας, καὶ καιροῦ δραξάμενος τοῦ τότε ἁρμοδίου, τὰς εὐσεβεῖς τοπαρχίας τῶν ἐκλαμπροτάτων Αὐθεντειῶν τῆς τ' Οὐγκροβλαχίας καὶ Μολδαβίας κατέλαβε, ταῖς συνήθεσι χριστομιμήτοις συμπαθείαις καὶ οἰκτιρμοσύναις ἀντιστηριχθῆναι θαρρήσας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ ἐκλαμπροτάτων ἐν Χριστῷ ἡγεμόνων καὶ ταῖς τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῶν λοιπῶν φιλελεημόνων ἀντιλήψεσιν, ἐλπίδας γε χριστὰς κεκτημένος ἀρωγῆς προσεπιτεύξεσθαι καὶ βοηθείας παρὰ τῆς τῷ ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ Ἀλεξανδρείας ὑποκειμένης πατριαρχικῆς μονῆς καὶ σλομποζίας πέραν τοῦ Ὄλτου ποταμοῦ, Σιγάρτζας ἐπικεκλημένης, ἐπὶ αὐταρκείᾳ τότε διατελούσης, ἥτις, καὶ ἕτερα δύο μονύδρια ὑπ' αὐτὴν ἔχουσα μετόχια, ἐν τοῖς ὁρίοις τοῖς αὐταῖς, τὸ Στανέστι δηλαδή, καὶ τὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου, πρόσοδον δαψιλῆ, βοήθειαν ἀπὸ τῶν αὐτῇ προσόντων κατ' ἐνιαυτὸν ἐχορήγει τῷ αὐτῷ Θρόνῳ, πρὸς παραμυθίαν καὶ ἄνεσιν τῶν κατὰ τὴν αἰγυπτιακὴν Ἀραβίαν ἀδιακόπως συμπιπτόντων ἰταμωτάτων ταλαιπωριῶν καὶ ἀφεύκτων χρηματικῶν ἀπαιτήσεων, οὗ χάριν καὶ αὐθεντικαῖς κηδεμονίαις καὶ εὐεργετήμασιν ἡ μονὴ ἐφιλοτιμεῖτο παρὰ τῶν ἀνέκαθεν εὐσεβεστάτων ἡγεμόνων. Ἔστι δὲ καί τις ἑτέρα μονὴ ἐντὸς τῆς αὐθεντικῆς πόλεως Βουκουρεστίου, εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν Ζλατάριδων ὀνομαζομένη, πρὸ χρόνων ἱκανῶν προσηλωθεῖσα τῷ αὐτῷ Θρόνῳ παρα τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει εὐσεβεστάτου καὶ ἀοιδίμου ἡγεμόνος κυροῦ Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βοεβόδα, συναινέσει τοῦ τε πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Οὐγκροβλαχίας καὶ τῶν περὶ ἐκεῖνον ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, σκοπὸν ἔχοντος θεοφιλῆ, πρὸς ταῖς ἀπείροις ἰδίαις ἀγαθοεργίαις ταῖς ἁπανταχοῦ, οἰκοδομήμασί γ' ἐκ βάθρων καὶ ἀναστηλώσεσι περιφανῶν μοναστηρίων καὶ οἴκων εὐκτηρίων λαμπροφανῶς κατασκευασμένων καὶ δωρεαῖς πλουσίαις φιλοτιμηθέντων, καὶ τὴν εἰρημένην αὐτὴν μονήν, διὰ ζῆλον θεῖον καὶ δι' εὐλάβειαν τὴν πρὸς τὸν ἁγιώτατον Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀνεγεῖραι ἐκ θεμελίων, καὶ τὰ ἐμπρέποντα αὐτῇ οἰκοδομῆσαι, τά τε πρὸς σύστασιν χρειώδη φιλοδωρήσασθαι· ἤρξατο καὶ γὰρ ὁ τρισμακάριος ἅπτεσθαι τοῦ ἔργου, τῶν προνομίων προσμαρτυρούντων τὴν ἔκβασιν. Ἀλλ' οὖν, ὡς τῶν ὑπὸ χρόνον μὴ ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων, μηδ' ἐπὶ τὴν αὐτὴν διαμενόντων κατάστασιν, ἀλλὰ

ταὶς τοῦ καιροῦ ἀλλοιώσεσι μεταφερομένων, καὶ διαφόροις αἰτίαις τὴν σφῶν τάξιν μεταμειβομένων, διήμαρτε τῆς τελειώσεως ὁ σκοπός, κρίμασι γὰρ ἀῤῥήτοις θείοις, τῆς ἐπικήρου ταύτης ζωῆς τὴν ἄῤῥιον ἀντηλλάξατο ὁ τρισόλβιος· ἀνθ' ἅτου ἡ ἐν Βουκουρεστίῳ μονὴ τῶν Ζλατάριδων ἐνδεὴς μέμνηκε, καὶ ἄπορος παντοίαις χρείαις, μικράν τινα προσκαρτεροῦσα κυβέρνησιν παρὰ τῆς ἀρχαίας μονῆς τῆς Σιγάρτζας, κἀκείνης[1] δὲ τοῖς καιρικοις συμπτώμασιν εἰς τέλος ἀφανισθείσης, καὶ πυρὶ κατατεφρωθείσης, τῶν τε ἀκινήτων ἐκείνης κτημάτων πέραν τοῦ Ὄλτου μεινάντων, οὐδεμία τις ἐπικουρία γίνεται τῇ ἐν Βουκουρεστίῳ μονῇ εἰς συνασπισμὸν καὶ συντήρησιν, ὥστε καὶ ταύτην τοῦ λοιποῦ ἐρημωθῆναι, καὶ τῆς μικρᾶς ἧς ἔλαχε καταστάσεως ἐκπεσεῖν. Διὰ ταῦτα, πολλῇ συσχεθεὶς θλίψει, ὁ μακαριώτατος καὶ ἁγιώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, καὶ ταύτης φειδόμενος, ἄλλως δὲ μὴ ἔχων ποιῆσαι, τὴν τοιαύτην ἐνταῦθα ἐξήγγειλεν ἀπορίαν συνοδικῶς, τῷ τε παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ Ἱερεμίᾳ καὶ τῇ ἱερωτάτῃ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὁμηγύρει, τοῖς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς τῆς ἡμῶν Μετριότητος· ἴσῳ δέ τινι ἀπαραλλάκτῳ ἐντυχὼν σιγιλλιώδους γράμματος ἀρχαιοτάτου, κατὰ τὸ ζρκε' ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐκτεθέντος παρὰ τοῦ ἀοιδίμου οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Τιμοθέου, καὶ διὰ φρικτῶν ἐπιτιμίων ἀποφαινομένου εἰς σταυροπήγιον τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὸ ὅπερ ἐδομήσατο μονύδριον ἐν τῇ εὐσεβεστάτῃ Αὐθεντείᾳ τῆς Οὐγκροβλαχίας, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Γραντίστε κείμενον, ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ποταμοῦ Κολεντίνας, ὁ ἀείμνηστος ἄρχων Τζερνίκας, Μέγας-Βόρνικος, τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, καὶ τοῦτο παραστήσας συνοδικῶς, ἐζήτησε δωρηθῆναι τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸ διαληφθὲν σταυροπηγιακὸν μονύδριον, χάριν φιλοτιμίας καὶ εὐμενοῦς φιλαδελφίας, διά τε μεταθέσεως συμψήφου μετωνυμίαν γενέσθαι τῶν Θρόνων τῶν πατριαρχικῶν, ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ δηλαδὴ εἰς τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἀποφανθῆναι ὑποκείμενον μετόχιον τῆς μονῆς τῶν Ζλατάριδων, εἰς βοήθειάν τινα καὶ κυβέρνησιν αὐτῆς, διὰ τῶν μωσιῶν καὶ μόνων, καὶ αὐτῶν ὀλιγοστῶν.

în aceiaş stare, ci se schimbă după ale vremii prefaceri şi-şi prefac din felurite pricini orânduiala, a scăpătat de la îndeplinire scopul, căci, pentru tainice judecăţi dumnezeieşti, a schimbat acela de trei ori fericitul această viaţă trecătoare cu cea veşnică; pentru care lucru mănăstirea din Bucureşti a Zlătarilor a rămas lipsită, şi fără cele felurite ce-i sunt de nevoie, căpătând o oarecare chivernisire slabă de la vechea mănăstire a Segarcii, care şi aceia fusese cu totul afanisită de întâmplările vremii, şi de foc arsă, şi, rămâindu-i stăpânirile nemişcătoare de peste Olt, nu se face niciun ajutor mănăstirii din Bucureşti pentru sprijinire şi păstrare, aşà încât şi aceasta de acolo înainte s'a pustiit şi s'a îndepărtat din mica aşezare ce o căpătase. Pentru aceia, cuprins de multă tulburare, prea-fericitul şi preasfinţitul Patriarh de Alexandria, cruţând-o şi pe aceia, ci neavând cum face altfel, a vestit sinodiceşte aice o lipsă de mijloace ca aceasta, preasfinţitului Patriarh a toată lumea, domnului Ieremia, şi preasfinţitului sobor al sfinţilor arhierei, celor întru Duhul Sfânt iubiţi fraţi şi coliturghisitori ai Smereniei Noastre, şi, căpătând o copie neschimbată a prea-vechii gramate pecetluite, ce s'a dat în anul 7125 de la Facerea Lumii de către răposatul Patriarh ecumenic Timoteiu, şi vădind cu înfricoşate blăstămuri ca stavropighie a Scaunului ecumenic mănăstioara ce a zidit în prea-cucernica Domnie a Ungrovlahiei, în locul ce se zice Grădişte, în hotarele apei Colentinei, boierul Cernica, de veşnică pomenire, Marele-Vornic, cinstită întru numele celui între sfinţi părintelui nostru Nicolae făcătorul de minuni, cu toate cele ce se ţin de dânsa stăpâniri şi daruri, mişcătoare şi nemişcătoare, şi aceasta înfăţişând-o sinodiceşte, a cerut să se dăruiască preasfinţitului său Scaun al Alexandriei acea mănăstioară stavropighială, ca un dar şi o binevoitoare dovadă de frăţie, şi prin schimbarea votului a se face schimbarea Scaunelor patriarhiceşti, adecă de la cel ecumenic la al Alexandriei, şi a se vădi ca metoh supus mănăstirii Zlătarilor, pentru ajutorul şi chivernisirea sa, pentru moşii numai, şi acelea împuţinate,

[1] Legrand şi ms.: κἀκείνοις.

Εὐλόγου τοίνυν φανέντος τοῦ αἰτήματος καὶ ὁσίου, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ ἀπεφάνθη μὴ ἀποτυχεῖν τούτου, ὡς τὰ πολλά, ἐν ἐπικρίσεσι ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς, τοιαῦτα ἔγνωσται πάλαι προγεγονότα, καὶ μέχρι τοῦδε, συνήθως γινόμενα, χρείας κατεπειγούσης, μεταθέσεις δηλαδὴ ἐπαρχιῶν καὶ παροικιῶν καὶ σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων, ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην μεταφερομένων τάξιν, λόγῳ φιλοτιμίας. Ὅθεν καὶ ἐξεδόθη πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες γράμμα, ἀραῖς πατρικαῖς καὶ δεσμοῖς ἀλύτων ἐπιτιμιῶν, ἐπικυροῦν καὶ ἀποφαινόμενον ὅτι τὸ εἰρημένον μονύδριον τοῦ Τζερνίκα, τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι καὶ λέγεσθαι σταυροπήγιον πατριαρχικὸν τοῦ ἁγιωτάτου Θρόνου Ἀλεξανδρείας, ὑποκείμενον αὐτῷ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μετὰ πάντων τῶν σταυροπηγιακῶν προνομίων, καὶ μετόχιον τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ πατριαρχικῆς μονῆς τῶν Ζλατάριδων, προστατευόμενον καὶ διϊθυνόμενον παρὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ἡγουμενεύοντος, δι' ἀδείας καὶ ἐπιταγῆς τοῦ κατὰ καιροὺς μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, μηδενὸς ἐναντιουμένου τὸ σύνολον. Πρὸς ταύτῃ δὲ τῇ συνοδικῇ ἀποφάσει, ἐζητήθη καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος συστάσεως καὶ συνεπικυρώσεως γράμμα σιγιλλιῶδες· καὶ δὴ συναποφαινόμεθα ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἵνα ὅστις ποτὲ βουληθείη, ἢ διανοηθείη, ἢ ἐπιχειρήσειε καθ' οἱονδήποτε τρόπον κατατολμῆσαι εἰς ἀναίρεσιν ἢ ἀθέτησιν τῆς τοιαύτης εὐλογοφανοῦς συνοδικῆς φιλοτιμίας, τῆς δι' εὐλάβειαν καὶ εὐποιΐαν, κοινῇ γνώμῃ καὶ ψήφῳ, τῷ Θρόνῳ Ἀλεξανδρείας εὐεργετηθείσης, ὁ τοιοῦτος, ὡς θεομάχος καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀντιφερόμενος, ὁποῖος ἂν εἴη, καὶ ὁποίας τάξεως ἢ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος, καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον αἰωνίως καὶ τυμπανιαῖος· αἱ πέτραι καὶ οἱ σίδηροι λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς· στένων καὶ τρέμων εἴη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάϊν, κληρονομήσειε τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα· ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ· καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ· ἔχειτε καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων καὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ εἴη ὑπόδικος τῇ αἰωνίῳ κολάσει. Ἐξεδόθη δὲ καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος τὸ παρὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις

Părându-se deci cererea binecuvântată şi cucernică, prin vot şi socotinţă de obşte s'a hotărât a nu se lipsì de aceasta, de vreme ce s'a cunoscut că adesea, în judecăţile bisericeşti, unele ca acestea s'au făcut de demult, de obiceiu, şi până acum la nevoie, adecă schimbările de eparhìi şi parohìi şi de mănăstiri stavropighiale, schimbate de la o stare la alta, pentru dărnicie. Deci s'a şi dat gramata patriarhicească sinodicească pecetluită, cu blăstămuri părinteşti şi legături de afurisanii nedeslegate, întărind şi arătând că zisa mănăstioară a Cernicăi, cinstită întru numele celui între sfinţi părintele nostru Nicolae făcătorul de minuni, cu toate veniturile ei, de acum şi până în veac să fie şi să se zică stavropighie patriarhicească a preasfinţitului Scaun al Alexandriei, supusă lui în tot veacul, cu toate pronomiile stavropighiale, şi metoh al mănăstirii patriarhiceşti bucureştene a Zlătarilor, cârmuită şi îndreptată de cel ce va fi egumen acolo, cu voia şi porunca acelui de pe vremuri prea-fericit Patriarh de Alexandria, nimeni neîmpotrivindu-se în toate. Ci, pe lângă această hotărâre sinodicească, s'a cerut şi de la Smerenia Noastră o gramată pecetluită de aşezare şi întărire; şi deci vădim întru Duhul Sfânt pentru ca oricine vre-odată ar voì, ori s'ar socotì, ori s'ar apucà, în orice chip, a îndrăznì nimicirea sau stricarea unei astfel de danii sinodiceşti binecuvântate, făcută, pentru evlavie şi milă, cu socotinţă şi vot de obşte, Scaunului Alexandriei, unul ca acela, ca protivnic al lui Dumnezeu şi duşman al Bisericii, oricine ar fi, şi de orice tagmă sau treaptă, să fie afurisit de Domnul Dumnezeu atotţiitorul şi neiertat şi nedeslegat după moarte veşnic şi...; pietrele şi fierul se vor deslegà, iar el nici de cât; gemând şi tremurând să fie pe pământ cum a fost Cain, să moştenească lepra lui Ghiezì şi funia lui Iuda; mânia lui Dumnezeu asupra capului său, şi să se steargă cu totul amintirea lui; şi să nu vadă înaintare în toate zilele vieţii lui, şi să aibă încă şi blăstămurile celor trei sute şi optsprezece părinţi de Dumnezeu purtători de la Niceia şi ale celorlalte sfinte sinoade şi ale tuturor sfinţilor, şi să fie supus veşnicei pedepse. Ci s'a dat şi de către Smerenie Noastră această gramată pecetluită

γράμμα εἰς ἔνδειξίν τε καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ,αψιη', μηνὶ Αὐγούστῳ, ἰνδικτιῶνος ια'.

† Ὁ ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀποφαίνεται.

pe pergament pentru arătare şi statornică siguranţă.

Constantinopol, 1718, în luna lui Avgust, indicţia a 11-a.

† Cu mila lui Dumnezeu Patriarhul de Ierusalim Hrisant adevereşte.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *Recueil*, p. 246 şi urm., nº 125.)

DCCCXXIV.

Gramata patriarhală pentru veniturile din Ţara-Românească ale Patriarhatului de Alexandria (v. n-l precedent). 1718, August.

Σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ μονῆς τῶν Ζλατάριδων.

Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Κοινὸν ἐστι χρέος ἅπασι, κατὰ τὴν θείαν ἐντολήν, φροντίζειν ἕκαστον, οὐ μόνον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πλησίου, προλαμβάνεσθά τε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς, οἷά φησι τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ μακάριος Παῦλος· ἀνθ' ὧν καὶ ἡ περὶ πάντα κηδεμονία καὶ πρόνοια τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας διαφόρως εἰώθεν ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν προστρεχόντων αὐτῇ καὶ δεομένων τυχεῖν βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως· ἀλλὰ καὶ φιλοτιμίας χορηγεῖν οὐ παραιτεῖται τὰς προσηκούσας τοῖς χρῄζουσι, καὶ τὰς ἐπὶ συστάσει ὑποθέσεις πραγμάτων ἐπωφελῶν, καὶ ἐξαιρέτως θείων σκηνωμάτων Θεοῦ προθέσεσιν ὅλαις ἀεὶ ἐκδέχεται προθύμως, καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς τὰ πρὸς καταρτισμὸν καὶ σύστασιν· οὐ μικρὰ καὶ γὰρ μερὶς εὐσεβείας ἀναντιῤῥήτως τὸ προνοεῖσθαι τῆς τούτων[1] διαμονῆς καὶ συστάσεως. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν συνοδικῶς προκαθημένοις παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς Οἰκουμένης, κυρίου Σαμουήλ, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ὅτι ὁ ἁγιώτατος καὶ ἀποστολικὸς πατριαρχικὸς Θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει ἐν τῷ Βουκουρεστίῳ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντείας Οὐγγροβλαχίας ὑποκειμένην αὐτῷ μονήν, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν Ζλατάριδων ἐπικεκλημένης, ἥπερ, ὑπὸ θείου ζήλου καὶ εὐλαβείας κινούμενος, ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ ἀείμνηστος Αὐθέντης Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας Βοε-

Gramată pecetluită pentru mănăstirea din Bucureşti a Zlătarilor.

Ieremia, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

Datorie este de obşte tuturora, după dumnezeiască poruncă, a se gândì fiecare, nu numai la el, ci şi la aproapele, şi a se ajutà între sine, precum Hristos ne-a ajutat pe noi, cum zice podoaba alegerii, fericitul Pavel; pentru care şi grija a toate şi prevederea Bisericii celei Mari a lui Hristos, care e în sama noastră, în deosebite chipuri a obişnuit a sprijinì cele ce-i revin şi cele ce au nevoie de ajutor şi de sprijin; dar ea nu se lasă nici de a face daruri cuvenite celor lipsiţi, şi lucruri bune spre aşezare, şi mai ales pe dumnezeieştele lăcaşuri ale Domnului le primeşte cu grăbire totdeauna cu adausuri de tot felul, şi li întăreşte cele spre îndreptare şi aşezământ; căci nu e o parte mică din evlavie, de sigur, a se îngrijì cinevà de a lor păstrare şi aşezare. De oare ce deci ni s'a adus înainte în sobor de către prea-fericitul şi preasfinţitul Papă şi Patriarh al marii cetăţi Alexandria şi judecător a toată lumea, domnul Samuil, cel întru Duhul Sfânt iubit frate şi coliturghisitor al Smereniei Noastre, că preasfinţitul şi apostolicescul Scaun patriarhicesc al Alexandriei are în Bucureşti, în preacucernica şi prea-luminata Domnie a Ungrovlahiei, o mănăstire supusă lui, întru numele preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu, zisă a Zlătarilor, pe care, mişcat de dumnezeiască râvnă şi evlavie, cel de veşnică pomenire Domn Io Constantin Basarab Voevod a afierosit-o aceluiaş Scaun

[1] Ms.: τούτον.

δόδας ἀφιερώσατο τῷ αὐτῷ πατριαρχικῷ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κὺρ Γερασίμου, κατασφαλισάμενος τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην δι' οἰκείου τε αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου καὶ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων τῆς αὐτῆς Αὐθεντείας, οὐκ ἔφθασε μέντοι προικοδοτῆσαι καὶ ἀφιερώσασθαι ταύτῃ τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα πρὸς σύστασιν αὐτῆς καὶ κυβέρνησιν, ὡς εἴθισται τοῖς ἀφιερωμένοις, καὶ κινδυνεύει ἤδη ἀνάστατος γενέσθαι ἡ αὐτὴ μονή, ὡς τοῖς πᾶσι κατάδηλον, σπανίζουσα καὶ ὑστερουμένη τῶν ἀναγκαίων προσόδων· ἀνθ' ὅτου ὁ ῥηθεὶς μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κὺρ Σαμουὴλ, μὴ ἀνεχόμενος παροραν αὐτὴν κινδυνεύουσαν ἐρημωθῆναι, ἀλλὰ προνοούμενος καὶ προθυμούμενος ὑπὲρ τῆς συστάσεως αὐτῆς καὶ διαμονῆς, ἠξίωσε τὴν ἡμῶν Μετριότητα καὶ τὴν ἱερὰν ὁμήγυριν τῶν συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων ἀντιλαβέσθαι τῆς αὐτῆς κινδυνευούσης καὶ δωρήσασθαι φιλανθρώπως τῷ ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ εὑρισκόμενον, τὸν καὶ γεγονότα ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ πάτε κὺρ Τιμοθέου, κατὰ τὸ ζρκέ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτος πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ θαυματουργοῦ, τοῦ Τζερνίκα, κατὰ τὴν τοποθεσίαν κείμενον Γραντίστε, ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ποταμοῦ Κολεντίνας, καθὼς τὸ ἐμφανισθὲν ἡμῖν ἴσον τοῦ πρωτοτύπου σιγιλλιώδους τοῦ κὺρ Τιμοθέου Πατριάρχου διαλαμβάνει, ὥστε εἶναι τὸν αὐτὸν ναὸν ὑποκείμενον μὲν τῷ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, μετόχιον δὲ τῆς ῥηθείσης αὐτοῦ μονῆς, τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ἐπικαλουμένης τῶν Ζλατάριδων, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὅπως, περιθαλπομένη δι' αὐτοῦ καὶ ἡ ῥηθεῖσα μονὴ τῶν Ζλατάριδων σώζηται διὰ παντὸς καὶ διακυβερνᾶται ἀμετάπτωτος, προκάπτουσα εἰς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν· ὅπου γε μάλιστα καὶ ἡ ἱερὰ καὶ ὀνομαστὴ πατριαρχικὴ μονὴ σλομποζία, ἡ ὑποκειμένη τῷ ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ Ἀλεξανδρείας, ἡ κατὰ τὸν Ὄλτον, ἡ Σιγάρτζα ὀνομαζομένη, ἀφ' ἧς ἱκανὴ πρόσοδος προσενέπετο αὐτῷ τε τῷ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῇ εἰρημένῃ ἐν Βουκουρεστίῳ μονῇ τῶν Ζλατάριδων μικρά τις βοήθεια καὶ κυβέρνησις, ἠχμαλωτίσθη τε καὶ κατηδαφίσθη, τὰ θ' ἕτερα δύο μοναστήρια, καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν Ὄλτον, τὰ ὡς μετόχια τῆς αὐτῆς Σεγάρτζας, τὸ Σταγέστι δηλαδὴ καὶ ὁ Ἀρχάγγελος, ἠρημώθησαν, καὶ διέμεινεν ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος Θρόνος ἐστε-

patriarhicesc al Alexandriei în zilele celui întru fericită adormire Patriarhului de Alexandria Gherasim, întărind această afierosire cu al său propriu domnesc hrisov şi cu socotinţa şi învoirea prea-slăviţilor boieri ai Domniei aceleia, n'a ajuns deci a se dărui şi afierosi acesteia cele de folos şi de nevoie pentru aşezarea şi chivernisirea ei, cum este obiceiul la cele afierosite, şi se întâmplă a fi azi neaşezată această mănăstire, cum tuturora li este ştiut, fiind îngustată şi lipsită de veniturile de nevoie; pentru care zisul prea-fericit Patriarh de Alexandria chir Samuil, nerăbdând să o vadă cum se întâmplă a se pustii, ci purtând grijă şi având prevedere pentru aşezarea şi păstrarea ei, a rugat pe Smerenia Noastră şi sfântul sobor al confraţilor noştri arhierei să o ajute în primejdia ei şi să dăruiască din iubire de oameni preasfinţitului Scaun din Alexandria biserica ce se află în Ungrovlahia, care s'a făcut în Patriarhia răposatului chir Timoteiu, la anul 7125 de la Facerea Lumii, patriarhicească stavropighială, a celui între sfinţi părintelui nostru Nicolae din Miralichia, făcătorului de minuni, a Cernicăi, la locul ce se zice Grădişte, în hotarele apei Colentinei, precum cuprinde copia ce ni s'a arătat a prototipului pecetluit al lui chir Timoteiu Patriarhul, ca să fie acea biserica supusă Scaunului Alexandriei, iar metoh al zisei lui mănăstiri, a preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu, zisă a Zlătarilor, cu toate moşiile şi afierosirile ei, pentru ca, întărită prin ea şi acea mănăstire a Zlătarilor, să se mântuie cu totul şi să se cârmuiască fără cădere, înaintând spre creştere şi îmbunătăţire; cu atât mai mult, cu cât sfânta şi vestita mănăstire patriarhicească şi slobozie, supusă prea-sfinţitului Scaun al Alexandriei, cea de la Olt, anume Segarcea, de la care urmă destul venit acelui Scaun al Alexandriei şi zisei mănăstirii din Bucureşti a Zlătarilor un mic ajutor şi o chivernisire, s'a rohit şi s'a stricat, iar celelalte două mănăstiri, şi acelea la Olt, care erau ca metoaşe ale aceleiaşi Segarce, adecă Stăneştii şi Arhanghelul, s'au pustiit, şi a rămas acel preasfinţit Scaun lipsit de sfintele mănăstiri ce-i revin şi cu totul neîmpărtăşit de orice fel de venit, iar acea mănăstire a Zlătarilor petrece acum cu totul nechivernisită şi

ρημένος τῶν προσόντων αὐτῷ ἱερῶν μοναστηρίων καὶ σχεδὸν παντοίων προσόδων ἀμέτοχος, ἦγε εἰρημένη μονὴ τῶν Ζλατάριδων διατελεῖ νῦν ἀκυβέρνητος, καὶ τῶν χρῃζόντων εἰς σύστασιν πάντῃ ἄπορος. Τούτου χάριν, τὴν ἀξίωσιν τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος εὐμενῶς καὶ φιλαδέλφως ἀποδεξάμενοι, τοῦτο μέν, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἁγιώτατον Θρόνον Ἀλεξανδρείας εὐλάβειαν, τοῦτο δέ, καὶ διὰ τὸν κίνδυνον τῆς ῥηθείσης μονῆς τῶν Ζλατάριδων, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς εἴρηται, τῶν προϋπαρχόντων καὶ ὑποκειμένων αὐτῷ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας Θρόνῳ τριῶν μοναστηρίων, τῷ αὐτῷ τούτῳ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐφιλοτιμήσαμεν συνοδικῶς τὸν εἰρημένον σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὁ διαληφθεὶς σταυροπηγιακὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τοῦ Τζερνίκα, ὁ ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ, κατὰ τὴν τοποθεσίαν Γραντίστε, ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ποταμοῦ Κολεντίνας, μετὰ τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, χωρίων δηλαδή, μωσιῶν, χωραφίων, ζώων παντοίων, ἱερῶν σκευῶν καὶ ἁπαξαπλῶς ἁπάντων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὑπάρχῃ ὑπὸ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ ἁγιωτάτου Θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, μετόχιον αὐτοῦ ἴδιον, καὶ ὂν καὶ ὀνομαζόμενον, καὶ δεσποζόμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ προστατευόμενον, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ μετόχια, ἔχῃ δὲ τὴν προστασίαν ὑπὸ τοῦ κατὰ καιροὺς Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπιμελούμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπισκεπτόμενον καὶ διεξαγόμενον διὰ καθηγουμένου καὶ λοιπῶν πατέρων τῆς αὐτοῦ ὑποταγῆς, καὶ πᾶσαν τὴν πρόσοδον αὐτοῦ καὶ καρποφορίαν ἀπονέμεσθαι τῷ ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, εἰς μνημόσυνον τοῦ κτίτορος καὶ τῶν ἀφιερωσάντων αὐτόν, μηδενὶ μηδὲν ὀφειλῶν δοῦναι. Ὅς δ' ἄν ὀψέποτε διανοηθεὶς ἐπιχειρήσῃ ἀνατρέψαι πως τὴν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας γενομένην εἰς τὸν ἁγιώτατον Θρόνον Ἀλεξανδρείας φιλοτιμίαν τοῦ ῥηθέντος σταυροπηγιακοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, καὶ ὅλως διασεῖσαι καὶ ἀθετῆσαι τὴν συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἂν εἴῃ τάξεως καὶ ὁποίου βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴῃ ἀπὸ Θεοῦ κυρίου Παντοκράτορος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον, αἰωνίως, καὶ τυμπανιαῖος, αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς· κληρονομήσειε τὴν λέπραν

pe deplin lipsită de cele trebuincioase spre așezare. Drept aceia, primind cercrea Fericirii Sale cu bunăvoință și dragoste de frate, pe de o parte pentru evlavia față de preasfințitul Scaun al Alexandriei, iar, pe de alta, și pentru primejdia zisei mănăstiri a Zlătarilor și pentru robia, cum s'a spus, a celor trei mănăstiri care mai înainte erau supuse acelui Scaun al Alexandriei, am dăruit în sinod acea biserică stavropighială a Sfântului Nicolae acelui Scaun al Alexandriei. Și, deci, scriind, hotărâm, împreună și cu cei din jurul nostru preasfințiți Mitropoliți și prea-cinstiți, cei întru Duhul Sfânt iubiți frați ai noștri și coliturghisitori, ca acea biserică stavropighială a Sfântului Nicolae, a Cernicăi, care e în Țara-Românească, la locul Grădiște, în hotarele râului Colentina, cu stăpânirile și daniile ei, adecă locuri, moșii, livezi, vite de tot felul, odoare sfinte și într'un cuvânt toate, mișcătoare și nemișcătoare, să fie supt stăpânirea și cârmuirea preasfințitului Scaun al Alexandriei, nedespărțit și nesmuls, ca metoh al său anume, și fiind și numindu-se, și stăpânit de el, și îngrijit, ca și celelalte metoașe ale lui, și să aibă apoi supraveghere de la cel de după vremi Patriarh de Alexandria, îngrijit de dânsul, și ocrotit, și cârmuit prin categumen și alți părinți de supt ascultarea lui, și tot venitul lui și rodul să se dea preasfințitului Scaun al Alexandriei, întru amintirea ctitorului și celor ce l-au afierosit, nimeni netrebuind să dea nimic. Iar oricine mai târziu cugetându-se s'ar apucă să strice cumvà dania făcută de la Biserica cea Mare a lui Hristos, care e în sama noastră, către preasfințitul Scaun al Alexandriei a celei mai sus zise biserici stavropighiale a Sfântului Nicolae și în de obște a zguduì și a strică această hotărâre sinodicească, unul ca acela, de orice tagmă ar fi și de orice treaptă, să fie afurisit de Domnul Dumnezeu atotțiitorul, și afurisit, și neiertat, și nedeslegat după moarte, în veci, și ..., pietrele și fierul se vor desface, iar el nici într'un chip; să moștenească lepra lui Ghiezì și funia lui Iuda, gemând și tremurând să fie pe pământ ca și Cain, și supus blăstămurilor patriarhicești și sinodicești. Pentru care, spre vădire și statornică siguranță a unei danii ca aceasta și a sinodicești noastre

τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένων καὶ τρέμων εἴη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάϊν, καὶ ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος. Ὅθεν, εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν τῆς τοιαύτης φιλοτιμίας καὶ συνοδικῆς ἡμῶν ἀποφάσεως ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψιη', ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ, ἰνδικτιῶνος α'.

† Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσαντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Ἡρακλείας καὶ Ῥαιδεστοῦ Καλλίκινος.
† Ὁ Κυζίκου Ἀξέντιος.
† Ὁ Νικομηδείας Παΐσιος.
† Ὁ Χαλκηδόνος Κωνστάντιος.
† Ὁ Θεσσαλονίκης Ἰγνάτιος.
† Ὁ Λαρίσσης Παρθένιος.
† Ὁ Δρύστρας Ἱερόθεος.
† Ὁ Ῥόδου Ἰγνάτιος.
† Ὁ Μιτυλήνης Νικόδημος.
† Ὁ Βιζύης Ἰωακείμ.
† Ὁ Γοτθίας καὶ Καφᾶ Παρθένιος.

hotărâri s'a dat şi această gramată a noastră pecetluită, pe pergament. În anul de la Mântuire 1718, în luna lui Avgust, indicţia 1-a.

† Ieremia, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constaatinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

† Al Heracleii şi Rodostului Calinic.
† Al Chiziculuı Avxentie.
† Al Nicomidiei Paisie.
† Al Chalkedonului Costandie.
† Al Tesalonicei Ignatie.
† Al Larisei Partenie.
† Al Dristrei Ieroteiu.
† Al Rodului Ignatie.
† Al Mitilenei Nicodim.
† Al Viziei Ioachim.
† Al Gotiei şi Cafei Partenie.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXXV.

1718, 11 Septembre.

Doamna Marica, a Brâncoveanului, către Patriarhul Hrisant Notara, despre refuzul Ruxandei Mavrocordat-Ghica de a recunoaşte că fiul ei a fost liberat prin mijlocirea lor şi de a răsplăti generalului din Ardeal; cu o recomandaţie pentru o slugă a ei din pribegie.

Μαρίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1718, Σεπτεμβρίου 11.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μας γράμματος δὲν εἶναι εἰς ἄλλο πάρεξ νὰ τῆς δώσωμεν εἴδησιν διὰ τὰ πεύκια, ὅτι ταῖς προλαβούσαις μᾶς ἔγραφεν ἡ κυράτζα Ῥωξάνδρα, καὶ μᾶς ἐφανέρωσεν ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ υἱοῦ της κὺρ Ἀλεξάνδρου δὲν ἠκολούθησεν ἀπὸ μεσιτείαν μας, ἀλλὰ ἀπὸ παρακάλεσιν ἄλλων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει χρέος νὰ στείλῃ τίποτες. Ὁ γενεράλης καὶ μᾶς τὸ ἐσημείωσεν, εἰς δύο τοι καὶ τρία γράμματα, ὅτι δηλαδὴ δι' ἀγάπην μας τὸν ἠλευθέρωσε καὶ διὰ χάριν μας: ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπού τὸν ἐτάξαμεν, τίποτες δὲν χρειάζεται, πάρεξ, καθὼς τῆς προεγράψαμεν, τρία κοβόρια ἀντζεμικά· καὶ λοιπὸν διὰ νὰ εὔγωμεν ἀπὸ τὴν ἐντροπήν, τὸν ἀνεπαύσαμεν ἡμεῖς ἀπὸ λόγου μας μὲ ὅ τι ἠμπορέσαμεν, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ τὸ ἀναφέρετε τῆς Ἐνδοξότητός της.

Διὰ τὸν παράντα γραμματοκομιστὴν Ἀϊβάζην, εἴχομεν προγράφῃ τῆς Μακαριότητός σας ὅτι μᾶς ἐβούλευσεν πολλὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξορίας μας, ὁ ὁποῖος τώρα ἰδοὺ ὁποῦ

Scrisoarea Doamnei Maria către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1718, Septemvrie 11.

Pricina acestei scrisori a noastre nu e alta decât să-Ţi dăm ştire pentru mastică (?), cum că zilele trecute ni-a scris dumneaei Roxandra şi ni-a arătat că liberarea fiului ei, dumnealui Alexandru, n'a urmat prin mijlocirea noastră, ci după rugăciunea altora, şi de aceia nu e de nevoie a se trimete ceva. Gheneralul şi nouă ni-a spus, în două, trei scrisori, că adecă de dragul şi de hatârul nostru l-a liberat: din ceia ce i-am orânduit, nu mai are nevoie de nimic, decât, cum Ţi-am mai scris, de trei covoare de Agèm; şi, de altfel, ca să ieşim noi din încurcătură, l-am odihnit noi din partea noastră cu ce am putut, şi nu mai e nevoie să mai aduceţi lucrul înaintea Slăvirii Sale.

Pentru acest aducător al scrisorii, Aivaz, am scris Fericirii Tale de mai înainte că ni-a slujit mult în vremea surgunirii noastre, care iată acuma a venit într'acoace, ca

ἦλθεν εἰς τὰ αὐτάθι, διὰ νὰ ψωνίσῃ ὀλίγον πρᾶγμα· τὸ ὁποῖον παρακαλοῦμεν διὰ χάριν μας νὰ τοῦ δώσῃ ἄδειαν, νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὰ ἀμάξια τῆς Μακαριότητός της, καὶ θέλομεν τὸ γνωρίζῃ διὰ χάριν.

Ταῦτα. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλοί τε καὶ πανευδαίμονες, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

͵αφιη', Σεπτεμβρίου ια'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

θυγάτηρ ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Μαρία Δόμνα.

(Legrand, *Recueil*, pp. 251—2, nº 126.)

să cumpere un lucru de nimic; care ne rugăm de hatârul nostru să i se dea voie să-l puie în carăle Fericirii Tale, şi-Ţi vom fi mulţămitoare.

Atâta. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, şi rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate, cu noi.

1718, Septemvrie 11.

A Fericirii Tale

fiică întru Hristos şi la poruncă:

Maria Doamna.

DCCCXXVI.

Gramată a lui Ieremia, Patriarh de Constantinopol, despre scutirile acordate Domniţei Ilinca, fiica Brâncoveanului, văduva lui Şerban Greceanu. 1718, Octombre.

Γράμμα σιγιλλιῶδες πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν ἐπιβεβαιοῦν τὸ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Βασσαράβα καὶ χήρας τοῦ Μ.-Σπαθάρη Σερβάνου αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον τοῦ ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας.

1718, Ὀκτωβρ.

Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ., κ. τ. λ.

Τὸ περὶ πάντα φιλάνθρωπον τῆς Ἐκκλησίας νεῦμα φιλανθρώπως οἶδεν ἐπινεύειν ἀεὶ πᾶσι τοῖς προσερχομένοις τῇ πνευματικῇ αὐτῆς περιθάλψει καὶ οὐδένα πέμπειν κενὸν τῶν προβαλλομένων αἰτήσεις εὐλογοφανεῖς πρὸς οἰκοδομὴν ὧν διὰ χρείας ἔχουσι καὶ ἀνάγκης εἰς ψυχαγωγίαν αὐτῶν. Κοινὴ καὶ γὰρ μήτηρ ὑπάρχουσα πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, κοινὴν καὶ τὴν περὶ πάντας μέριμναν προβάλλεται, καὶ οὐ διαλείπει κατὰ πάντα καιρὸν φιλοστόργως ἐπιδεικνυσθαι τοῖς τέκνοις αὐτῆς τὴν προσήκουσαν κηδεμονίαν καὶ περιποίησιν· ἀνθ' ὅτου καὶ ὅσ' ἀπανταχόθεν παρὰ τῶν χριστιανῶν ἀναφέρεται τῷ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικῷ ταύτῳ, ἀποστολικῷ τε καὶ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ καλῶς καὶ συμφερόντως πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ βεβαίωσιν δέχεται προσηνῶς, καὶ διὰ τῶν οἰκείων προνομίων παρέχει αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν δι' ἧς τὸ μόνιμον ἔχουσι, καὶ ἀπαρακίνδυνα διαμένουσι· προνοίας γὰρ καὶ ἐπιμελείας μετὰ Θεὸν δέονται τῆς προσηκούσης πάντα τὰ παρ' ἀνθρώποις πραττόμενα καὶ ὁπωσδήπως ἐν τῷ μετὰ σώματος ἐνεργούμενα βίῳ, καὶ τούτων μάλιστα, καθ' ὑπέρτερον λόγον, ὅσα πρὸς ἀναγκαίαν κυβέρνησιν τῶν ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν καὶ πε-

Gramată pecetluită, patriarhicească şi sinodicească, întărind hrisovul domnesc al Domnului Ungrovlahiei pentru fiica Domnului Constantin Basarab şi văduva Marelui-Spătar Şerban.

1718, Octomvrie.

Ieremia, cu mila lui Dumnezeu, ş. c. l.

Aplecarea iubitoare de oameni a Bisericii faţă de toate ştie să se aplece cu iubire de oameni totdeauna spre toţi cei ce vin la mângâierea-I sufletească şi să nu trimeată gol pe nimeni dintre cei ce aduc cereri binecuvântate pentru clădirea celor ce li sunt de trebuinţă şi nevoie pentru a lor călăuzire sufletească. Căci, fiind maică de obşte a tuturor creştinilor cucernici şi drept-credincioşi Biserica cea Mare a lui Hristos care e în sama noastră, are asupră-Şi şi grijă de obşte pentru toţi, şi nu lasă niciodată un prilej de a arătă cu dragoste fiilor Ei cuvenita îngrijire şi privighere; pentru care şi câte de pretutindeni de către creştini se aduc acestui Scaun patriarhicesc, apostolesc şi a toată lumea care e în sama noastră, bine şi cu folos făcute, pentru întărire şi asigurare, se primesc binevoitor şi pentru ale lor pronomii însele li dă siguranţa, prin care au trăinicie, şi rămân neprimejduite; căci au nevoie de grijă şi îngrijirea cuvenită, după Dumnezeu, toate cele făcute de oameni şi orişicum săvârşite în viaţa aceasta cu timpul, şi dintre ele mai mult şi, mai presus de orice, câte trebuie pentru necesara chiver-

ριστάσεσι δυσχερέσι περιπεσόντων φιλευσεβῶν προνοίας κρείττονος χρήζουσι, καὶ μείζονος ἐπιμελείας ἐπιτηδεύμασιν ἐπικουροῦσθαι χρεών, καὶ ἐνδυναμοῦσθαι ὡς ἔνεστιν, ὡς μείζονας τοὺς μισθοὺς καὶ τὰς οὐρανίους ἀντιδόσεις ἐπιμνηστεύοντα. Ὅτου χάριν ὁσημέραι πατριαρχικοῖς καὶ συνοδικοῖς γράμμασιν οὐκ ἀπολείπονται ἀναγκαίως ἐπικουρούμενα καὶ διαβεβαιούμενα τὰ τοιαῦτα, τῇ δυνάμει τῆς πατριαρχικῆς περιωπῆς καὶ μεγαλειότητος.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἡ ἐνδοξοτάτη κυρία Ἠλίγκα, θυγάτηρ μὲν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Βασσαράβα Βοεβόδα, σύζυγος δὲ τοῦ μακαρίτου Σερβάνου ἄρχοντος, Μεγάλου-Σπαθάρη τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας χρηματισαντος, ἀνήγγειλεν ἡμῖν συνοδικῶς τὰ κατ' αὐτήν, ὅτι, διὰ τὸ δυστυχῆσαι τὴν οἰκίαν αὐτῆς, ἀφαιρεθῆναί τε καὶ στερηθῆναι δυναστικώτερον τὰ ὑπάρχοντα καὶ πλούτη αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς προτέρας εὐπορίας ἐνδόξου καὶ εὐτυχοῦς καταστάσεως μετεπεσεῖν εἰς ἄκραν δυστυχίαν καὶ ἀπορίαν ταῖς καιρικαῖς περιστάσεσι καὶ ἀνωμαλίαις, καὶ ταύτης ἐν χηρείᾳ διατελούσης σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν ὀρφανοῖς καὶ ἀνηλίκοις αὐτῆς τέκνοις μετὰ θάνατον τοῦ ῥηθέντος ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅστις ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ πιστὸς καὶ χρήσιμος ἐχρημάτισεν ἐν τῇ ἐκλαμπροτάτῃ Αὐθεντείᾳ τῆς Οὐγκροβλαχίας, καὶ τὴν τυχοῦσαν ὠφέλειαν κατὰ καιροὺς τῇ πατρίδι αὐτοῦ ταύτῃ ἐξειργάσατο, ἤδη δὲ, ὡς εἴρηται, εἰς δυστυχίαν καὶ ἀπορίαν κατήντησεν ἡ οἰκία αὐτοῦ καὶ ἡ διαληφθεῖσα σύζυγος, μετὰ τῶν ὀρφανῶν αὐτοῦ τέκνων, ἐνδείᾳ κατατρύχονται, — οἰκτῳ καμφθεὶς ἐπὶ τούτοις καὶ συναλγήσας αὐτοῖς ὁ νῦν ἐκλαμπρότατος καὶ ὑψηλότατος Αὐθέντης ἀξιόλογος τῆς αὐτῆς ταύτης Αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας, καὶ εὐσπλαγχνικῶς διατεθείς, ὑπό τε τῆς ἐμφύτου αὐτοῦ καλοκαγαθίας κινούμενος, οἷα φιλόχριστος καὶ εὐεργετικός, ὁ καὶ κατὰ πνεῦμα οἷὸς ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος τῆς ἡμῶν Μετριότητος, δεῖν ἔγνω ἀντιλαβέσθαι αὐτῶν, χεῖρά τε βοηθείας ὀρέξαι τούτοις καταπονουμένοις καὶ χρείαν ἔχουσι, χριστιανικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκπληρῶν ἐντολήν, προσλαμβάνεσθαι καὶ γὰρ δέον ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡμᾶς προσελάβετο, καὶ, οὐ μόνον τὸ οἰκεῖον συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πλησίου ἐπιζητεῖν. Καὶ δὴ ἀσυδοσίαν αὐτοῖς ἐπεδαψιλεύσατο, ὥστε εἶναι τὴν οἰκίαν αὐτῶν, μετὰ τῶν περιλειφθέντων αὐτοῖς ὑποστατικῶν καὶ κτημάτων, ἀσύδοτον καὶ ἐλευθέραν διά παντὸς τῶν κατὰ καιροὺς τοπικῶν συδοσιμάτων, ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀκαταζήτητον εἰς τὸ

nisire a celor cucernici fără mijloace şi lipsiţi şi căzuţi în grele împrejurări, şi se cade a fi întărite cu mijloacele unei mai mari privigheri şi împuternicite cum trebuie, ca unele care câştigă mai mari plăţi şi răsplătiri cereşti. Pentru care zilnic unele ca acestea nu lipsesc a fi întărite după nevoie şi statornicite cu gramate patriarhiceşti şi sobornicesti, cu puterea patriarhiceştii supravegheri şi măriri.

De oare ce, deci, şi prea-slăvita dumneaei Ilinca, fiica celui întru fericire răposat Basarab Voevod şi soţia răposatului boier Şerban, ce a fost Mare-Spătar al preastrălucitei Domnii a Ungrovlahiei, ni-a vestit sobornicește cele ce o privesc, că, pentru că s'a nenorocit casa ei, i s'au luat şi a fost lipsită mai cu puterea de cele ce le aveà şi de bogăţiile lor, şi, din cea de la început bună stare vestită şi fericită, au căzut la cea mai mare nenorocire şi lipsă prin ale timpului împrejurări şi neorânduieli, şi ea însăş petrecând în văduvie cu cei rămaşi orfani şi nevrâsnici copii ai ei după moartea zisului ei bărbat, care în viaţa lui a fost credincios şi de ispravă în prea-luminata Domnie a Ungrovlahiei şi a adus folosul ce s'a întâmplat după vremi ţerii lui acesteia, iar apoi, cum s'a zis, a căzut la nenorocire şi lipsă de mijloace casa lui, şi soţia rămasă, cu copiii ei orfani, e tulburată de sărăcie,— înduplecându-ne prin acestea la milă şi compătimind la durerea lor cel de acum prealuminat şi prea-înălţat Domn vrednic al acestei Domnii a Ungrovlahiei, şi având aplecare miloasă, şi mişcat de bunătatea-I înăscută, ca unul ce este cucernic şi de Hristos iubitor şi făcător de bine, el care e şi fiu sufletesc iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, a cunoscut că trebuie să-i ajute şi să întindă mână de sprijin acestora năcăjiţi şi aflători în nevoie, împlinind porunca cea creştinească şi apostolească, căci e o datorie să ni purtăm grija între noi, precum şi Hristos a purtat grija noastră, şi a nu căutà numai ce ni foloseşte nouă, ci şi cele ce folosesc aproapelui. Şi deci li-a dat din bielşug scutire, aşà încât să fie casa lor, cu ce li-a mai rămas ca lucruri şi stăpâniri, scutită de dări şi slobodă cu totul de dăjdile după vremuri ale locului, netulburată şi neîmpresurată şi necercetată de cereri cu totul,

παντελές, ἐπιβεβαιώσας τὴν ἔνδοξον αὐτοῦ φιλοτιμίαν ταύτην καὶ εὐεργεσίαν καὶ διὰ χρυσοβούλλου αὐθεντικοῦ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότ.,τος· κἀντεῦθεν ἠξίωσαν μετὰ θερμῶν παρακλήσεων τὴν τε ἡμῶν Μετριότητα καὶ τὴν ἱερὰν σύνοδον, καὶ ἐδεήθησαν ἐπιτυχεῖν καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους ἐπιβεβαιωτηρίου ἐπὶ τούτῳ γράμματος, εἰς πληρεστεραν ἀσφάλειαν.

Τούτου χάριν, τὴν δέησιν αὐτῶν φιλανθρώπως ἀποδεξάμενοι, καὶ τῷ ἔθει τῆς Ἐκκλησίας χρώμενοι, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα, γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τοῦ τε μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, κυρίου, κυροῦ Χρυσάνθου, καὶ τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν καὶ περιποθήτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἵνα τὸ ἐκδοθὲν καὶ φιλοτιμηθὲν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μακαρίτου Σερβάνου ἄρχοντος, Μεγάλου-Σπαθάρη, ὑπὸ τοῦ ἐκλαμπροτάτου, ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος, μεγαλοπρεπεστάτου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Βοεβόδα πάσης Οὐγκροβλαχίας, περὶ τοῦ εἶναι αὐτὴν ἀσύδοτον καὶ ἐλευθέραν κατὰ πάντα καιρὸν πάσης καὶ παντοίας ἀπαιτήσεως, καὶ ἀκαταζήτητον παντελῶς καὶ ἀνενόχλητον, ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν διὰ παντὸς ἀπαράτρεπτον καὶ ἀδιάσειστον καὶ ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἔνδοξον χρυσόβουλλον τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος· ἥ τε σύζυγος ἐκείνου τοῦ μακαρίτου Σερβάνου Σπαθάρη καὶ τὰ ὀρφανὰ τέκνα ὑπάρχωσι καὶ διατελῶσι πάντοτε, μετὰ τῶν περιλειφθέντων αὐτοῖς ὑποστατικῶν καὶ κτημάτων, ἀσύδοτα καὶ ἐλεύθερα καὶ ἀκαταζήτητα καὶ ἀνενόχλητα, μηδὲν ὅλως ἀπαιτούμενα, ὀψέποτε δ' ἄν τις θελήσῃ ἀνατρέψαι τὸ τοιοῦτον ἔλεος καὶ τὴν ὑπὸ χριστιανικῆς διαθέσεως τοῦ εἰρημένου ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου γενομένην αὐτοῖς φιλοτιμίαν καὶ εὐεργεσίαν, καὶ ἐναχλῆσαι τῇ συζύγῳ ἐκείνου τοῦ μακαρίτου Σπαθάρη, καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ ὑποτελεῖς αὖθις ποιῆσαι αὐτούς, καὶ τὸ οἱονοῦν δάσιμον αὐτοὺς ἀπαιτῆσαι, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἂν εἴῃ τάξεως, αὐθεντικῆς ἢ ἀρχοντικῆς, μικρὸς ἢ μέγας, ὡς ἀνελεήμων καὶ ἄσπλαγχνος καὶ τῆς εὐποιΐας ἀναιρέτης, —ἥτινι ὁ φύσει ὑπεράγαθος καὶ πολυέλεος εὐαρεστεῖται Θεὸς, τῆς εὐποιΐας γὰρ καὶ κοινωνίας τὸ ἱερὸν καὶ ἀποστολικὸν λόγιον διατάττεται λέγον μὴ ἐπιλανθάνεσθαι, τοιαύταις γὰρ θυσίαις ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται,—ὁ τοιοῦτος, φημί, ἀφωρισμένος εἴῃ ἀπὸ Θεοῦ κυρίου παντοκράτορος, καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ

întărind această slăvită danie a lui şi facere de bine şi prin hrisov domnesc al Înălţimii Sale; şi deci au cerut cu călduroase rugăminţi de la Smerenia Noastră şi de la Sfântul Sinod şi s'au rugat să capete şi a noastră gramată patriarhicească sobornicească pecetluită întăritoare, întru aceasta, pentru mai deplină siguranţă.

Drept aceia, primind cererea lor cu dragoste şi după obiceiul Bisericii, scriem şi hotărâm, cu părerea de obşte sobornicească a prea-fericitului şi preasfinţitului Patriarh de Ierusalim, domnul domn Hrisant, şi a preasfinţiţilor Mitropoliţi şi preacinstiţi, cei întru Duhul Sfânt iubiţi şi prea-doriţi fraţi şi coliturghisitori ai Smereniei Noastre, pentru ca hrisovul dat şi hărăzit casei răposatului boier Şerban, Marele-Spătar, de către prea-luminatul, prea-înălţatul şi prea-cucernicul Domn şi stăpân, prea-măreţul domn Ioan Voevod a toată Ungrovlahia, ca să fie ca scutită şi slobodă în toată vremea de toată cererea, de tot felul, şi necercetată cu cereri de tot şi netulburată, să aibă putere şi tărie totdeauna necălcată şi nezguduită şi neschimbată şi după acel slăvit hrisov al Înălţimii Sale; iar soţia acelui fericit Şerban Spătarul şi copiii orfani să fie şi să rămâie totdeauna cu averile şi stăpânirile ce li-au rămas, scutiţi şi slobozi şi necercetaţi şi netulburaţi, necerându-li-se chiar nimic; iar, pe urmă, cine ar răsturnà o milă ca aceasta şi darul şi binefacerea ce li s'a făcut din aplecarea creştinească a zisului prea-înălţat şi prea-cucernic Domn, şi va tulburà pe soţia acelui răposat Spătar, şi copiii, şi-i va face iarăş supuşi dărilor, şi va cere orice fel de dajde de la ei, unul ca acela, de orice treaptă ar fi, domnească ori boierească, mic sau mare, ca un nemilostiv şi fără simţire şi stricător al facerii de bine,— de care cel din fire preabun şi mult milostiv Dumnezeu se bucură, căci sfânta şi apostolicească poruncă a binefacerii şi împărtăşirii cu alţii se orânduieşte spunând: să nu se uite, căci de jertfe ca acestea se bucură Dumnezeu —, unul ca acela, zic, să fie afurisit de Dumnezeu atotţiitorul şi neiertat şi nedeslegat după moarte şi să nu vadă vre-odată înaintare la cele ce lucrează, şi să fie supus blăstămurilor părinteşti şi sinodiceşti.

θάνατον, καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι πώποτε ἐφ' οἷς ἐργάζεται, καὶ ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος.

Ὅθεν, εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ τε καὶ παντοτεινὴν ἀσφάλειαν καὶ μονιμότητα ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ συζύγῳ καὶ τοῖς τέκνοις τοῦ μακαρίτου Σερβάνου.

ᾳφιη', μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ιβ'.

† Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Deci, spre arătare statornică şi siguranţă veşnică, şi pentru trăinicie, s'a făcut şi aceasta de faţă gramată a noastră patriarhicească, sinodicească de întărire, şi s'a dat soţiei şi copiilor răposatului Şerban.

1718, luna lui Octomvrie, indicţia a 12-a.

Ieremia, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

(După ms. 605 din Biblioteca Metohului Sfântului Mormânt la Constantinopol, în Legrand, *Recueil*, p. 258 şi urm., nº 129.)

DCCCXXVII.

1719. Cartea lui Nicolae Roset, Mare-Paharnic, unul din ginerii Brâncoveanului, pentru două moşii dăruite de el Sfântului Mormânt întru amintirea răposatei fiice Stanca [1].

Γράμμα πιστοποιοῦν τὴν διὰ μνημόσυνον αἰώνιον ἀφιέρωσιν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον δύο μωσιῶν, ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κ. Βασσαράβα, ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας, ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ τούτου. 1719.

Ἐνεχείρισα τὸ παρὸν ἡμέτερον γράμμα τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, πρὸς βεβαίωσιν παντοτινὴν ὅτι, ἀποθανούσης τῆς φιλτάτης ἡμῶν θυγατρὸς Στάνκας, καὶ ταφείσης εἰς το μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦ ἐκ θεμελίων κτισθέντος καὶ ἀφιερωθέντος τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ Τάφῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Αὐθέντου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα Βοεβόδα, τοῦ καὶ ἡμετέρου πένθεροῦ, πρέπον καὶ ἁρμόδιον ἔγνωμεν ἀφιερῶται τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ Τάφῳ μίαν μωσίαν ὀνομαζομένην Πιτζιγάϊαν, ὀργυιῶν ξῆ', διὰ μνημόσυνον τῆς τε ῥηθείσης ἡμῶν θυγατρὸς καὶ ἡμέτερον· ἥνπερ μωσίαν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας, μακαρίτου κὺρ Μητροφάνους, ἐν λόγῳ ἀλλαγῆς, δόντες αὐτῷ ἑτέραν ἀντ' αὐτῆς. Ὑποσχόμεθα δὲ ἀφιερῶσαι προσέτι τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ Τάφῳ καὶ ἑτέραν τινὰ μωσίαν, ὥστε γενέσθαι τὴν ἅπασαν, μετὰ τῆς ἄνωθεν, τιμὴν [2] πεντακοσίων γροσίων· ὡς εἶναι τὴν ἀφιερωθεῖσαν ταύτην μωσίαν ψυχικῆς σωτηρίας χάριν ὡς μερίδιόν τι τοῦ ἐπικάλλοντος μέρους τῆς προικός, ἣν ἔμελλε λαβεῖν παρ' ἡμῶν

Scrisoare de adeverinţă pentru veşnica pomenire a afierosirii la Sfântul Mormânt a două moşii, pentru fiica lui Constantin Basarab, Domnul Ungrovlahiei, de către ginerele acestuia. 1719.

Am dat această scrisoare a noastră preafericitului şi preasfinţitului Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, domnului Hrisant, pentru mărturia veşnică a faptului că, murind prea-iubita noastră fiică, Stanca, şi fiind înmormântată în mănăstirea Sfântului Gheorghe, care din temelie a fost făcută şi dăruită preasfinţitului şi de viaţă primitorului Mormânt al Mântuitorului nostru Hristos de către cel de veşnică pomenire Domn Constantin Basarab Voevod, care a fost şi socrul nostru, am socotit că e cuvenit şi potrivit a se afierosi Preasfinţitului şi de viaţă primitorului Mormânt o moşie anume Piţigaia, de 68 de stânjeni, pentru pomenirea zisei noastre fiice şi a noastră; pe care moşie am luat-o de la preasfinţitul Mitropolit al Ungrovlahiei, fericitul chir Mitrofan, ca schimb, dându-i alta pentru dânsa. Făgăduim încă a afierosi Preasfinţitului şi de viaţă primitorului Mormânt şi o altă moşie, aşà încât să fie tot preţul, împreună cu al celei de mai sus, cinci sute de lei, — aşà încât să fie acea afierosită moşie pentru sufleteasca mântuire,

[1] Actul lui Hrisant, de întărire, fără dată, necuprinzând nimic nou, se află în copiile M. Ghedeon, la Academia Română.

[2] Ediţia Legrand: τιμῆς.

ἡ φιλτάτη θυγάτηρ Στάνκα. Ἐγένετο δὲ ἡμῖν ἡ ἀφιέρωσις μετὰ ὑποσχέσεως τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος τοιαύτης, ὅπως δηλονότι εἴη ὡρισμένον ἐκτελεῖσθαι κατ' ἔτος ἑπτὰ λειτουργίας ἀπαραιτήτως εἰς μνημόσυνον τῆς διαληφθείσης ἡμῶν θυγατρὸς Στάνκας καὶ ἡμέτερον· καὶ τὰς μὲν δύο ἱερουργεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ καιρὸν ἁγιωτάτου Πατριάρχου, ὅπου καὶ ὅταν βουληθείη, τὰς δὲ τρεῖς λειτουργίας γενέσθαι εἰς τὸν ἐνταῦθα Ἅγιον Γεώργιον, τὴν μὲν τῇ κη' τοῦ Ἰουνίου, ἐν ᾗ καὶ τὴν ψυχὴν παρέδωκε τῷ Θεῷ ἡ θυγάτηρ ἡμῶν, τὴν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τὴν τρίτην τῇ πρώτῃ τοῦ Μαΐου· αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν Ἱερουσαλὴμ διετάχθησαν γενέσθαι: τὴν μίαν τῇ κη' τοῦ Ἰουνίου καὶ τὴν λοιπὴν τῇ πρώτῃ τοῦ Αὐγούστου, καὶ οὕτω συμπληρωθήσονται ἑπτὰ ὁλόκληροι λειτουργίαι καθ' ἕκαστον ἔτος. Ταύτην δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν συμφωνίαν ὁ μακαριώτατος δεσπότης καὶ ἀραῖς προσεπεκύρωσεν ἀλύτοις, ἵνα πάντες οἱ μετέπειτα διάδοχοι, τοσοῦτον ἁγιώτατοι Πατριάρχαι, ὅσον καὶ ἐπίτροποι τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἡγούμενοι τοῦ ἐνταῦθα Ἁγίου Γεωργίου, φυλάξωσιν ἀπαραχάρακτον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὸν συμπεφωνημένον περὶ τῶν κατ' ἔτος ἑπτὰ λειτουργιῶν. Καὶ γὰρ τούτου χάριν ἀφιερώσαμεν τὴν μωσίαν Μπιτζιγάϊαν, μετὰ καὶ ἄλλης μωσίας, ἣν εἰς τὸ ἑξῆς ἔγνωμεν ἀφιερῶσαι εἰς ἐκπλήρωσιν μωσίας πεντακοσίων γροσίων. Ὅθεν καὶ μένουσιν ὀφειλέται ὅ τε Ἁγίου Γεωργίου ἡγούμενος πληρῶσαι τὴν ὑπόσχεσιν· οὓς καὶ μετὰ πολλῆς ὑποκλίσεως παρακαλοῦμεν μὴ ὀκνῆσαι πρὸς ἀποπλήρωσιν τοῦ τοιούτου περὶ ψυχικῆς σωτηρίας χρέους τῆς θανούσης ἡμῶν θυγατρὸς καὶ τῆς ἡμετέρας, εἰδότες καλῶς ὅτι αἱ ὑποσχέσεις ὀφείλουσι φυλάττεσθαι, καὶ μάλιστα αἱ γινόμεναι μετὰ ἀλύτων δεσμῶν. Ὅθεν καὶ πάλιν λέγομεν καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς εἰσέπειτα Πατριάρχας, οἰκονόμους τε τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἡγουμένους τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὅπως ἐκτελέσωσι ταύτην τὴν σωτήριον εὐεργεσίαν περί τε τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ τῆς τεθνηκυίας ἡμῶν θυγατρός. Δέδωκα προσέτι καὶ τὸ περὶ τῆς ἀλλαγῆς τῆς μωσίας ἔγγραφον, ὅπερ εἶχον παρὰ τοῦ μακαρίτου Μητροπολίτου κὺρ Μητροφάνους, ἐν ᾧ περιέχεται μὲν καὶ ἑτέρα τις μωσία τοῦ Αὐξεντίου Καπετάνου, ἀλλ' ἐκείνης οὐ μετέχω, ὅτι πρὸ πολλοῦ δέδωκα αὐτὴν τῷ ῥηθέντι Αὐξεντίῳ, λαβὼν παρ' αὐτοῦ καὶ χρήματα. Εἰς οὖν βεβαιωτέραν πίστωσιν, καὶ διὰ σφραγίδος ἡμε-

ca o părticică din cuvenita zestre pe care erà s'o ieie de la noi prea-iubita fiică Stanca. Şi s'a făcut de noi închinarea cu făgăduinţă ca aceia din partea Fericirii Sale, ca adecă să fie orânduit a se săvârşi pe an neapărat şepte liturghii întru amintirea acelei fiice a noastre Stanca şi a noastră; şi două să se facă de cel ce va fi pe vremuri preasfinţit Patriarh, cum şi când va voì, iar trei liturghii să fie la Sfântul Gheorghe de aici, una la 28 Iunie, ziua când şi-a dat sufletul lui Dumnezeu fiica noastră, a doua la 1-iu Septemvrie şi a treia la 1-iu Maiu; iar cele din urmă două în chiar biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim s'au orânduit a se face: una la 28 Iunie şi cealaltă la 1-iu August, şi astfel se îndeplinesc şepte liturghii întregi pe fiecare an. Iar această învoire între noi a întărit-o prea-fericitul stăpân şi cu blăstămuri nedeslegate, pentru ca toţi cei ce vor veni pe urma noastră, atât preasfinţiţi Patriarhi, cât şi epitropi ai Ierusalimului şi egumeni ai Sfântului Gheorghe de aici, să păzească necălcat în vecii vecilor ce s'a învoit între noi cu privire la cele şepte liturghii pe an. Căci pentru aceia am afierosit moşia Piţigaia, împreună şi cu cealaltă moşie, pe care de acum înainte avem de gând a o afierosì pentru îndeplinirea unei moşìi de cinci sute de lei. Pentru care să şi rămâie datori: egumenul de la Sfântul Gheorghe a plăti făgăduiala; pe cari-i şi rugăm cu multă plecăciune să nu se lenevească a îndeplinì o astfel de datorie pentru sufleteasca mântuire a fiicei noastre răposate şi a noastră, ştiind bine că făgăduielile trebuie a se păzì, şi mai ales cele ce s'au făcut cu legături nedeslegate. Deci iarăş zicem şi rugăm pe cei de mai pe urmă Patriarhi, economi ai Sfântului Mormânt şi egumeni ai Sfântului Gheorghe să săvârşească această binefacere mântuitoare pentru sufletul nostru şi al fiicei noastre ce a murit. Am mai dat şi zapisul pentru schimbarea moşiei, pe care-l aveam de la fericitul Mitropolit chir Mitrofan, în care se cuprinde şi o altă moşie, a lui Axintie Căpitanul, dar aceia n'o am, căci de mult i-am dat-o zisului Axintie, luând de la el şi bani. Deci spre mai sigura credinţă s'a întărit această carte şi cu pecetea noastră, şi cu mărturia multor boieri,

τέρας τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐξησφαλίσθη καὶ διὰ μαρτυρίας πολλῶν μεγάλων ἀρχόντων, τῶν κάτωθεν ὑπογεγραμμένων· καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν.

Ἐν ἔτει ,αψιθ'[1].

(Legrand, *Recueil*, p. 269 şi urm., nº 134.)

mari, cari sunt serişi mai jos; şi fie spre dovadă.

În anul 1719.

DCCCXXVIII.

1719, 14 Februar.

Dascălul Marcu [Porphyropulos], de la Academia Domnească din Bucureşti, către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ca Domn a lui Nicolae Mavrocordat, bucuria lui şi strângerea Fanarului la Bucureşti, cu salutări de la „al doilea dascăl", Gheorghe şi de la ucenici.

Ἐπιστολὴ Μάρκου διδασκάλου τῆς αὐθεντικῆς Ἀκαδημίας Βουκουρεστήου, περὶ τοῦ ἑτέρου διδασκάλου αὐτῆς, πρὸς Χρύσανθον Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν θεοκόσμητον Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ πανευλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἀλλοίωσις πραγμάτων, καὶ μεταβολαὶ Αὐθεντίας, ἡ ὁποία, σαθρῷ θεμελίῳ στηριζομένη, πρὸ ὀφθαλμῶν κίνδυνον ἤπειλει, καὶ οἱ φρόνιμοι τὰ ἐπρόλεγαν, πλὴν δὲν ἐπιστεύοντο, καὶ ἠγαπῶντο μόνον οἱ κόλακες καὶ οἱ ὑποκριταί.

Δόξα δὲ τῷ ἀπείρῳ τοῦ Θεοῦ ἐλέει ὅπου ηὐδόκησε καὶ μετεκλήθη παρὰ τῆς κραταιᾶς Βασιλείας εἰς τὴν Αὐθεντίαν τῆς Βλαχίας ὁ ὑψηλότατος, σοφώτατος καὶ χριστιανικώτατός μου Αὐθέντης καὶ ἀνέκαθεν εὐεργέτης, κύριος, κύριος Νικόλαος Βοεβόδας, τοῦ ὁποίου τὴν παρουσίαν πάντες πανηγυρικῶς καὶ χαρμοσύνως ὑπεδέχθησαν. Ἐγὼ δὲ κόρον οὐ λαμβάνω, ὁρῶν τὴν ἡδίστην καὶ χαριτοκόσμητον πρόσοψιν καὶ τὴν θεσπεσίαν αὐλὴν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἐνηχούμενος. Τώρα κοιμῶμαι ὕπνον γλυκύν.

Ἡ ἁγία Τριὰς δι' ὑμετέρων παναγίων εὐχῶν νὰ τὸν πολυχρονῇ καὶ νὰ τὸν στερεώνῃ μὲ εὐτυχίαν καὶ διηνεκῆ εὐφροσύνην, διὰ τιμὴν τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου, διὰ ὠφέλειαν τοῦ τόπου, διὰ καύχημα τῶν ὀρθοδόξων καὶ διὰ χαρμονὴν τῶν φίλων καὶ πιστῶν αὐτοῦ δούλων.

Πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ ὡς ταχέως ὀφόμεθα καὶ τὴν ὑμετέραν θεοείκελον καὶ προσκυνητὴν

Scrisoarea lui Marcu, dascălul Academiei Domneşti din Bucureşti, pentru celălalt dascăl al ei, către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte al meu domn şi stăpân, Fericirii Tale de Dumnezeu împodobite cu supunere mă închin şi sărut cu toată evlavia dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri.

Iată din nou schimbare a lucrurilor, şi prefaceri ale Domniei, care, sprijinită pe o putredă temelie, vădit ameninţă să se primejduiască, şi cei cuminţi o preziceau; numai cât nu se credeau, şi erau iubiţi numai linguşitorii şi făţarnicii.

Şi slavă nemăsuratei milе a lui Dumnezeu că a binevoit şi s'a chemat iarăş de către puternica Împărăţie la Domnia Ţerii-Româneşti prea-înălţatul, prea-înţeleptul şi prea-creştinul Domn şi în toată privinţa binefăcător, domnul domn Nicolae Voevod, a cărui sosire cu laudă şi bucurie toţi au primit-o. Iar eu nu ieau sfârşit, văzând prea-plăcuta şi împodobita de daruri prevedere şi auzind glasul dumnezeiesc al Înălţimii Sale. Acuma dorm somn dulce.

Sfânta Treime prin rugăciunile-Ţi preasfinte să-L ţie întru mulţi ani şi să-L întărească cu fericire şi veşnică mulţămire, pentru cinstea domnescului Scaun, pentru folosul locului, pentru bucuria drept-credincioşilor şi pentru plăcerea prietenilor şi credincioşilor lui robi.

Sunt sigur întru Domnul că răpede vom vedeà şi pe Înălţimea Ta asemenea cu

[1] Se înseamnă că isăliturile lipsesc în ms. 605 al Metohului Sfântului Mormânt, ceia ce nu e decât firesc, fiind numai o copie. — Pentru cealaltă Stanca, îngropată la Mitropolie, Doamna Marica făcuse o danie de Ţigani şi vii la 9 Mart 1718 (Cronica lui Radu Greceanu, ed. Şt. Grecianu, p. 288, nota 1).

κορυφήν. Τὸ Φανάρι ὅλον εἶναι ἐδῶ· πλέον Πόλιν δὲν θυμοῦμαι.

Ὁ κὺρ Γεώργιος, ὁ δεύτερος διδάσκαλος, καὶ πᾶσα τῶν μαθητῶν ἡ χορειὰ δουλικῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν φυλακτικαὶ διὰ βίου.

αψιζ' (sic), Φευρουαρίου ιδ'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος
ἐλάχιστος δοῦλος:
Μάρκος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Dumnezeu şi vrednică de închinare. Tot Fanarul e aici; nu mă mai gândesc la Constantinopol.

Chir Gheorghe, al doilea dascăl, şi toată ceata ucenicilor cu supunere se închină Fericirii Tale, ale cării rugăciuni preasfinte şi de Dumnezeu ascultate fie cu noi păzitoare în viaţă.

1717 *(sic),* Fevruarie 14.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte
mai mic rob:
Marcu.

DCCCXXIX.

Doamna Marica, văduva lui Constantin Brâncoveanu, către Patriarhul Hrisant Notara, despre numirea ca Domn a lui Nicolae-Vodă şi starea ţerii. 1719, 13 Mart.

Μαρία Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1719, Μαρτίου 13.

Ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἀγαθήν της ὑγείαν ὑπερεχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα, διὰ τὸν προβιβασμὸν δηλονότι τοῦ ὑψηλοτάτου Ἀϑθέντου Νικολάου Βοεβόνδα εἰς τὸν ἔκλαμπρον Θρόνον τῆς Οὐγκροβλαχίας· εἰς τὸν ὁποῖον ἐχάρημεν κατὰ πολλά, καὶ ἀνεπέμψαμεν τῷ Θεῷ ᾠδὰς εὐχαριστηρίους, ὁποῦ ἠλέησεν ἡμᾶς τε καὶ ὅλον τὸν δυστυχῆ τοῦτον τόπον, καὶ δὲν ἄφησε νὰ προχωρήσῃ κἀνένα ξένον πρόσωπον, ἀλλὰ ἡ Ὑψηλότης του, ὅστις, ὢντας ὡς υἱός μας ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος, εἶμαι βεβαία ὅτι, εἰς τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας τῆς Ὑψηλότητός του, οὐχὶ μόνον ἡμεῖς ϑέλομεν περάσει καλῶς καὶ ἡσύχως, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ τζάρα ϑέλει λάβει μεγάλην ἄνεσιν. Διὰ τὸν ὁποῖον παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ τὸν στερεώνῃ εἰς τὸν ὑψηλότατον αὐτοῦ Θρόνον, μὲ ἄκραν ὑγείαν, εὐημερίαν διηνεκῆ καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ τὸν προσκυνήσωμεν κατὰ τὸν πόθον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν μας.

Θέλει ἠξεύρῃ ὅμως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι ὁ τόπος εὑρίσκεται εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ συντύχῃ τοῦ ὑψηλοτάτου Ἀϑθέντου περὶ τε τούτου, ὁποῦ ἴσως, μὲ τὴν μεγαλόνοιαν τῆς Ὑψηλότητός του, ἤϑελε κάμῃ κἀμμίαν κυβέρνησιν ὁποῦ νὰ προξενηϑῇ κάποια ἄνεσις, ἐξόχως καὶ δι' ὅλον μας τὸ ὀσπίτι, εἰς τὸ ὁποῖον, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶμαι βεβαία, καϑὼς προεῖπον, πῶς ϑέλει φέρεσϑαι μὲ μεγάλην εὔνοιαν καὶ θερμὴν ἀγά-

Scrisoarea Doamnei Maria către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

1719, Martie în 13.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu închinăciune am primit-o, şi pentru buna-Ţi sănătate m'am bucurat peste măsură; am aflat şi cele scrise pe rând, adecă pentru numirea prea-înălţatului Domn Nicolae Voevod în strălucitul Scaun al Ungrovlahiei; la care m'am bucurat foarte, şi am trimes lui Dumnezeu cântări de mulţămire, că ne-a miluit pe noi şi toată această ţară nenorocită, şi n'a lăsat să înainteze vre-un străin, ci Înălţimea Sa, care, fiind ca un fiu al nostru iubit şi prea-dorit, sunt sigură că, în fericitele zile ale Înălţimii Sale, nu numai noi o vom duce bine şi liniştit, ci şi toată ţara va luă mare uşurare. Pentru care rugăm pe Dumnezeu Sfântul să-L întărească în preaînălţatul Lui Scaun, cu cea mai deplină sănătate, bună stare necontenită şi paşnică stare, întru ani prea mulţi şi pe deplin fericiţi, şi să ne învrednicească a ne închină lui după pofta şi dorinţa noastră.

Vei aflà însă Fericirea Ta că locul se află în mare strâmtorare, şi ne rugăm să vorbeşti prea-înălţatului Domn despre aceasta, care, poate, cu mărinimia Înălţimii Sale, va face vre-o chivernisire, aşà încât să se aducă oareşce uşurare, mai ales şi pentru toată casa noastră, faţă de care, deşi sunt sigură, cum spuseiu mai înainte, că se va purtà cu bunăvoinţă mare şi călduroasă iubire, cum şi făgăduieşte, şi prin fapte

πην, καθὼς καὶ ὑπόσχεται, καὶ ἐμπράκτως τὸ ἔδειξεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς δυστυχίας μας, ὅμως παρακαλοῦμεν καὶ τὴν Μακαριότητά της νὰ μὴ λείψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ εἰπῇ τὰ ὅσα ἤθελαν τῆς φανῇ εὔλογον. Τὴν ὁποίαν, ὡσὰν πνευματικός της υἱός, δὲν ἀμφιβάλλω πῶς θέλει τὴν ὑπακούσῃ εἰς ὅσα ἤθελεν εἰπῇ.

Ταῦτα. Παρακαλοῦμεν δὲ αὐθις νὰ ἔχωμεν ἱερὸν αὐτῆς γράμμα δηλωτικὸν τῆς ἀγαθῆς της ὑγείας· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

αφιθ', Μαρτίου ιγ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

θυγάτηρ ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς,

Μαρία Δόμνα.

a dovedit-o în vremea nenorocirii noastre, dar rugăm şi pe Fericirea Ta să nu lipseşti a-I spune ce vei găsi cu cale. Pe care, ca un fiu sufletesc al Tău, nu mă îndoiesc că te va asculta la câte-I vei spune.

Acestea. Ci ne rugăm iarăş să avem sfinţita-Ţi scrisoare vădindu-Ţi bună sănătate; ai cărui ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni cu noi.

1719, Martie în 13.

A Fericirii Tale

fiică întru Hristos şi la poruncă:

Maria Doamna.

(Legrand, *Recueil*, pp. 262-3, nº 130.)

DCCCXXX.

1719, Iulie. Doamna Marica a Brâncoveanului către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea fratelui ei Pană Negoiescu, şederea lui Nicolae-Vodă şi a Patriarhului în casele-i de la Mogoşoaia şi despre familia ei.

Μαρίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1719, Ἰουλίου[1].

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἐδεξάθημεν, ἐξ οὗ τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν πληροφορηθεῖσα, ὑπερεχάρην καὶ ἀνέπεμψα τῷ Θεῷ ὕμνους καὶ ᾠδὰς εὐχαριστηρίους.

Ὑπερευχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὴν πατρικὴν θερμοτάτην ἀγάπην ὁποῦ φέρει πρὸς ἡμᾶς, ἡ ὁποία καὶ πρότερον ἦτον γνωστὴ εἰς τοῦ λόγου μας· καὶ τώρα ὅμως τὴν ἐβεβαιώθημεν περισσότερον, ὡσὰν ὁποῦ εἰς τὸν τοιοῦτον καιρὸν δὲν ὑπέφερε νὰ σιωπήσῃ, ἀλλά, κινουμένη ὑπὸ τῆς πατρικῆς της ἀγάπης, ἔγραψεν, ἐξετάζουσα διὰ τὴν ὑγείαν μας· διὰ τὸ ὁποῖον καὶ θέλει ἠξεύρῃ ὅτι, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν ἁγίων τῆς Μακαριότητός της, μέχρι τοῦ νῦν ὑγιαίνομεν ἅπαντες.

Διὰ τὸν γλυκύτατόν μας ἀδελφὸν Πᾶνον[2] βέβαια ἐλυπήθημεν κατὰ πολλά, καὶ ἐχύσαμεν πηγὰς δακρύων διὰ τὴν αὐτοῦ ἀπουβίωσιν, μάλιστα καὶ ἐγγὺς θανάτου ἤλθομεν ἀπὸ τὴν ὑπερβολικήν μας θλῖψιν· ὅμως, συλλογιζομένη αὐθις, κατὰ τὴν πατρικήν της συμβουλήν, πῶς ἐκ τοῦτου κἀνένα ὄφελος δὲν προσγίνε-

Scrisoarea Doamnei Maria către Hrisant Patriarhul de Ierusalim.

1719, Iulie.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu închinăciune am primit-o, din care aflându-Ţi buna sănătate, m'am bucurat peste măsură şi am înălţat lui Dumnezeu imnuri şi cântări de mulţămire.

Mulţămim foarte mult Fericirii Tale pentru părinteasca prea-călduroasă iubire ce o ai către noi, care iubire şi mai nainte ni era cunoscută nouă; şi acuma ne-am încredinţat mai mult de dânsa, de oare ce la o vreme ca aceasta nu Te-ai răbdat să taci, ci, mişcat de părinteasca-Ţi iubire, ai scris, cercetând pentru sănătatea noastră; pentru care vei şi afla că, din mila lui Dumnezeu şi cu rugăciunile sfinte ale Fericirii Tale, până acum suntem sănătoşi cu toţii.

Pentru prea-dulcele nostru frate Pană de sigur că ne-am scârbit mult, şi am vărsat pâraie de lacrămi pentru încetarea lui din viaţă, ba am ajuns pe pragul morţii din nemăsurata noastră tulburare ; dar, gândindu-ne iarăş, după sfatul Tău părintesc, că din aceasta nu iese niciun folos,

[1] Înainte de 17 Iulie. V. scrisoarea cu această dată.

[2] Soţia Marelui-Logofăt Pană Negoescu, Safta, isprăvì abia la 1724, în August, biserica Ienei, începută de aceasta. V. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 265, nº 613, unde şi unele note despre dânsul.

ται, ἐσιώπησα, δίδουσα δόξαν τῷ Θεῷ, τὸν ὁποῖον καὶ παρακαλῶ ἐκεῖνον μὲν νὰ ἀναπαύσῃ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν δικαίων, εἰς δὲ τοὺς ἐναπολειφθέντας νὰ δίδῃ ὑγείαν καὶ ζωὴν μακροχρόνιον, καὶ νὰ μὴν μὲ παιδεύσῃ ζῶσαν πλέον ἀπὸ τοὐντεῦθεν μὲ ἄλλο τοιοῦτον συμβεβηκός.

Διὰ τὸν ὑψηλότατον ἡμῶν Αὐθέντην, πῶς εὑρίσκεται εἰς Μογοσόϊαν, μᾶς καλοφαίνεται κατὰ πολλά, καὶ χαίρομεν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν ὁποῦ δεικύει εἰς τοῦ λόγου μας· ὁ πανοικτίρμων Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑψηλότητά του ὑγιᾶ καὶ εὔθυμον, ὁμοῦ καὶ τὴν ἐκλαμπροτάτην Δόμναν, καὶ τοὺς κυρίους μπεϊζαδέδες, τοὺς ἐκλάμπρους βλαστοὺς τῆς Ὑψηλότητός του, καὶ παρακαλοῦμεν, ἕως οὗ ὁ πολυεύσπλαγχνος Κύριος νὰ κάμῃ τὸ ἔλεός του, καὶ νὰ παύσῃ ταύτην τὴν δικαίαν του ὀργήν, ἂν εὑρίσκῃ ἡ Ὑψηλότης του εἰς τὰ αὐτόθι τὴν ἀνάπαυσίν του, νὰ καθίσῃ, καὶ θέλομεν τὸ γνωρίζῃ διὰ ἔπαινον καὶ τιμήν μας μεγάλην.

Ἡ νύμφη μου Ἀννίτζα, μετὰ τοῦ ἐγγόνου μου, Κωνσταντίνου, καὶ Μαρίας, προσκυνοῦσι καὶ ἀσπάζονται τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

Παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότητά της νὰ μὴν λείπωσι τὰ ταπεινὰ ἡμῶν ὀνόματα ἀπὸ τὰς μακαρίας αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἐντεύξεις, διὰ νὰ γίνῃ ἵλεως πρὸς ἡμᾶς καὶ νὰ μᾶς διαφυλάττῃ ἀπὸ τὴν δικαίαν του ταύτην ὀργήν, τὴν δικαίως καθ' ἡμῶν κινουμένην.

Ταῦτα. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἶησαν πάμπολλα καὶ εὐτυχῆ, καὶ αἱ θεοπειθεῖς της εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

ᾳφιθ', Ἰουλίου (;).

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
θυγάτηρ ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Μαρία Δόμνα.

(Legrand, *Recueil*, pp. 241-2, nº 133.)

am tăcut, dând slavă lui Dumnezeu, pe care-L şi rog ca pe acela să-l odihnească în corturile drepţilor, iar celor rămaşi în urmă să li dea sănătate şi viaţă îndelungată, şi să nu mă mai pedepsească în viaţa mea de acum înainte cu o altă întâmplare ca aceasta.

Pentru prea-înălţatul nostru Domn, cum că se află la Mogoşoaia, ni pare foarte bine, şi ne bucurăm pentru dragostea şi cinstea ce ni-o arată nouă; Dumnezeu cel întru toate milostiv să-L păzească pe Înălţimea Sa sănătos şi bucuros, de asemenea şi pe prea-luminata-I Doamnă, şi pe dumnealor beizadelele, vlăstările luminate ale Înălţimii Sale, şi ne rugăm ca, până ce Dumnezeu cel mult milostiv va face mila Sa şi va opri această dreaptă a Sa mânie, dacă află Înălţimea Sa acolo odihna-I, să steà, şi o vom cunoaşte ca laudă şi cinste mare a noastră.

Nora mea Aniţa, cu nepotul mieu de fiu Constantin, şi cu Maria, se închină şi sărută sfinţita-Ţi dreaptă.

Ne rugăm de Fericirea Ta să nu lipsească smeritele noastre nume din fericitele-Ţi rugăciuni către Dumnezeu, ca să ni fie cu milă asupra noastră şi să ne păzească de dreapta-I mânie, care cu dreptate s'a pornit asupră-ni.

Acestea. Iar anii Fericirii Tale fie preamulţi şi fericiţi, şi rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate cu noi.

1719, Iulie (?).

A Fericirii Tale
fiică întru Hristos şi la poruncă:

Maria Doamna.

DCCCXXXI.

Antioh Cantemir către Patriarhul Hrisant Notara, despre iubirea acestuia pentru el şi o vie. 1719, 9 Iulie.

Ἀντιόχου Κωνσταντίνου ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1719, Ἰουλίου 9.

Εὐλαβῶς κατασπαζόμεθα τὴν σεβάσμιον αὐτῆς δεξιάν.

Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Σῆς ἐλάβομεν Μακαριότητος, καὶ ὑπερήσθην διὰ τὴν ποθητὴν αὐτῆς καὶ ἡμῖν ὑγείαν, ἣν ὁ Κύριος χαρίσοι

Scrisoarea lui Antioh Constantin către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1719[1], Iulie în 9.

Cu evlavie sărutăm venerata-Ţi dreaptă.

Am primit venerata scrisoare a Fericirii Tale, şi m'am bucurat peste măsură pentru sănătatea-Ţi dorită şi nouă, pe care

[1] Credem că e, de fapt, 1719, căci fratele lui Antioh, Dimitrie, crà de la 1711 în Rusia.

εἰς χρόνων πολλῶν περιόδους. Διὰ τὴν ἄργητα πρὸς τοῦ γράμματός μας ἀπόκρισιν, ὡς καθὼς μᾶς γράφει τὰ αἴτια, γνωρίζομεν ἀναμφιβόλως πῶς οὕτως ἔχει, καὶ εἰς αὐτὸ δὲν ἔχομεν παντελῶς βαρυκαρδίαν, ὅτι καλῶς γινώσκομεν πῶς μᾶς ἀγαπᾷ, καὶ ἐν τῷ μεταξύ μας ἂς μὴ εἶναι αὐτὴ ἡ περιέργεια. Διὰ τὴν ἄφθονον συνδρομὴν καὶ βοήθειαν τῆς Μακαριότητός της, μεγάλας ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας, οἷα καὶ ἀριδήλως ὁποῦ μᾶς τὰ γράφουν οἱ ἄνθρωποί μας, καὶ πάλιν παρακαλοῦμεν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸ σκέπος της, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀδελφοῦ μας.

Ἐλάβομεν καὶ παρὰ τῆς ἀδελφότητός της γράμμα, καὶ ἀπεκρίθημεν. Διὰ τὰ ἀμπέλια σημειώνει ἡ Μακαριότητά της ὅτι, μὲ τὰ νὰ μὴν εὑρέθησαν ἐκεῖ σιμὰ εἰς τὸ χωρίον, δὲν ἐδόθησαν παράμερα, καὶ πῶς οἱ ἄνθρωποί μας δὲν τὰ ἠθέλησαν. Ὅμως περὶ τούτου δὲν μᾶς ἀποκρίθησαν ἔτζι, ἀλλὰ μόνον πῶς δὲν τοὺς ἐδόθησαν, καὶ ὅτι ὁ Ἐκλαμπρότατος νὰ τοὺς ἔταξε πῶς θέλει τοὺς δώσῃ. Καὶ εἰς αὐτὸ πολλὰ παρακαλοῦμεν νὰ ἐπιστατήσῃ ἡ Μακαριότητά της ἐπιμελῶς ὁποῦ νὰ μὴ μείνωμεν χωρὶς ἀμπελίων, ἐπειδὴ κατὰ πολλὰ εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τοῦ λόγου μας, καὶ εὔκολον νομίζομεν νὰ εἶναι εἰς τὸν Ἐκλαμπρότατον· μάλιστα ὁποῦ εὑρίσκονται τόσα ἐκεῖ πλησίον ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τοῦ Σπαθάρη Θωμᾶ, ἐξ ὧν εἶχε καὶ ὁ Φχερέσκουλος[1] πενῆντα ποτόνια, καὶ ἔμειναν εἰς τοὺς υἱούς του. Τώρα, ἂν καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς, δὲν εἶναι δύσκολον, οὔτε ἄτοπον κἂν δώδεκα ποτόνια νὰ μᾶς διορισθοῦν ἀπὸ ἐκεῖνα, καὶ μᾶς γίνεται μεγάλη χάρις.

Ἔτζι τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς χαροποιήσῃ, γνωρίζοντες καὶ ἡμεῖς τὴν χάριν παρ' αὐτῆς, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα. Διὰ τῆς θυγατρός μας[2] τὴν ὑπόθεσιν, ὁποῦ μᾶς χαράζει ἐν πιττακίῳ, ἔγνωμεν καταλεπτῶς ὥστε ἅπασα ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ ὑπόθεσις κρέμεται εἰς τὴν καλὴν κυβέρνησιν καὶ φροντίδα τῆς Μακαριότητός της. Καὶ πάλιν νὰ ἔχωμεν εἴδησιν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Τὰ ἔτη δὲ αὐτῆς εἴησαν πάμπολλα καὶ ἀγαθὰ καὶ αἱ μακάριαι εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

,αψιθ', Ἰουλίου θ'.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος

υἱὸς κατὰ πνεῦμα

Ἰω. Ἀντίοχος Κωνσταντῖνος Βοεβόδας.

(Legrand, *Recueil*, pp. 237-8, nº 131.)

Domnul să Ţi-o hărăzească în curs de mulţi ani. Pentru zăbava la răspunsul scrisorii noastre, precum ni scrii pricinile, cunoaştem fără îndoială că aşà este, şi la aceasta nu avem de loc năcaz, căci ştim bine cum că ne iubeşti, şi între noi să nu mai fie acea afacere. Pentru bogatul ajutor şi sprijin al Fericirii Tale, Îţi mulţămim foarte, căci tot aşà ni scriu şi oamenii noştri, şi iarăş ne rugăm să se afle în ocrotirea Ta, cu mila prea-luminatului nostru frate.

Am primit şi de la Frăţia Sa o scrisoare, şi am răspuns. Pentru vii, spui Fericirea Ta că, de oare ce nu s'au găsit aici chiar la moşie, nu s'au dat la o parte, şi cum că oamenii noştri n'au vrut aceasta. Ci pentru aceasta nu ni-au răspuns încă, ci numai că nu li s'au dat, şi că prea-Luminatul li-a orânduit că li le va da. Şi pentru aceasta rugăm să ajuţi Fericirea Ta cu stăruinţă ca să nu rămânem fără vii, căci în multe ni sunt de nevoie, şi socotim că-i este uşor Prealuminatului; mai ales că se află atâtea aici lângă viile Spătarului Toma, din care aveà şi Heresculcincizeci de pogoane, şi au rămas fiilor lui. Acuma, de s'au şi dat acelora, nu e greu, nici fără cale ca douăsprezece pogoane să ni se osebească din acelea, şi ni-ar face mare bucurie.

Încă Te rugăm să ne bucuri, aflând şi noi harul de la Tine, precum şi în altele. Pentru afacerea fiicei noastre, care ni-o scrii în pitac, am aflat cu de-amănuntul că toată nădejdea şi lucrul atârnă de buna chivernisire şi grija Fericirii Tale. Şi iarăş să avem ştire şi de acum înainte. Anii Tăi fie prea-mulţi şi buni, şi fericitele rugăciuni cu noi.

1719, Iulie 9.

Al Fericirii Tale

fiu sufletesc:

Io Antioh Constantin Voevod.

---

[1] Legrand: Φλερέσκουλος.

[2] Maria Dudescu sau Ana Palade; *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, p. 419.

DCCCXXXII.

Doamna Zamfira, a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre averea rămasă după soţul ei, despre sărăcia în care se află şi sfesnicele, candela şi piatra de marmoră ce sunt gătite pentru mormântul lui Ioan-Vodă. 1719, 16 Iulie.

Ἐπιστολὴ Ζαφείρας Δόμνας πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, περὶ τῆς ἐνδείας αὐτῆς καὶ ἀνατροφῆς τῶν ὀρφανῶν τέκνων της.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Τὴν Μακαριότητά της εὐλαβῶς προσκυνῶ, καὶ τὰς ἁγίας αὐτῆς χεῖρας ἀσπάζομαι. Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ.

Τὸ τίμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός της ἔλαβον, καὶ ὑπερεχάρην διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγείαν. Εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ τὴν πατρικὴν εὔνοιαν, ὁποῦ εἶχε καὶ ἔχει πρὸς ἐμὲ καὶ τὰ ὀρφανά μου παιδάκια· καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι εἶναι ἀπὸ καρδίας τὰ ὅσα γράφει, καὶ ὅτι δὲν θέλει λείπει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ ἐκ μέρους της συνδρομὴ καὶ προσπάθησις εἰς ὅσα συντείνουν πρὸς ὠφέλειαν καὶ σύστασιν καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν παιδίων μου (τὰ ὁποῖα εὐλαβῶς τὴν προσκυνοῦν, καὶ καταφιλοῦν τὰς ἁγίας της χεῖρας)· διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν ἐν ὅσῳ ἀναπνέομεν τὸν ἀέρα βοηθὸν καὶ ἀντιλήπτορα.

Διὰ τὸ τίποτες τοῦ μακαρίτου βλέπω πῶς ἀφανίσθη, καὶ λυποῦμαι κατὰ πολλά. Ἡ Μακαριότης αὐτῆς σημειώνει πῶς νὰ ἔστειλε τάχα ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης καὶ ἔγραψεν τὰ ὅσα εὑρέθησαν εἰς τὸ Βουκουρέστι· ἐγὼ δὲν ἔχω εἴδησιν, οὔτε κατάστιχον. Εἶδα ὁποῦ ὁρίζει ἡ Μακαριότης αὐτῆς, καὶ ἄμποτε νὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος, νὰ μὴν ἀδημονοῦν οἱ χρεωφειλέται,— ὅτι παράξενον πρᾶγμα εἶναι κατὰ ἀλήθειαν νὰ γίνῃ τέτοια ἁρπαγὴ ἀπὸ ἕναν καὶ ἄλλον, καθὼς καὶ ἡ Ὑψηλότης του σημειώνει· εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ τί μὲ περνᾷ νὰ κάμω; Ἡ Ὑψηλότης του ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ τὴν ἔρευναν καθὼς ἔπρεπεν· ἐγὼ λυποῦμαι ὁποῦ ἀπόμειναν ἔτζι τὰ ὀρφανά μου παιδία, καὶ δὲν ἠξεύρω πῶς ἔχωμεν νὰ περάσωμεν. Ἠξεύρω καλώτατα πῶς συμπονεῖ καὶ ἡ Μακαριότης της, καὶ ἄμποτε νὰ ἔδιδεν ὁ Θεὸς νὰεὑρίσκουνταν κἄν τὸ τίποτές του, διὰ νὰ ἔχουν κυβέρνησιν εἰς τὸ μετέπειτα τὰ ὀρφανά. Ὅσον διὰ τὸν στολισμὸν τῶν ἡθῶν τους καὶ διὰ τὴν προκοπήν τους, πάσχω ὅσον εἶναι τῆς δυνάμεώς μου, καὶ ἐλπίζω νὰ προκόψουν κατὰ ταῦτο, διότι ἐξ ἀρχῆς τὰ εἶχα περιμαζωμένα.

Scrisoarea Doamnei Zamfira către Patriarhul de Ierusalim, despre lipsa ei şi creşterea copiilor ei orfani.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-respectate stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, Fericirii Tale cu evlavie mă închin şi sfinţitele-Ţi mâni le sărut.

Cinstita-Ţi scrisoare am primit-o şi foarte m'am bucurat de dorita-Ţi sănătate. Mulţămesc Fericirii Tale pentru părinteasca bunăvoinţă ce ai avut-o şi o ai către mine şi orfanii miei copilaşi, şi nu mă îndoiesc că din inimă sunt câte le scrii şi că nu va lipsi şi de acum înainte din parte-Ţi ajutor şi compătimire la câte tind spre folosul meu şi al copiilor miei (cari Ţi se închină cu evlavie şi-Ţi sărută sfinţitele mâni): pentru aceia rog pe Dumnezeu Sfântul să Te păzească pe Fericirea Ta ca lumina ochilor, ca să Te avem, cât vom sufla, ajutător şi sprijinitor.

Pentru puţinul ce a avut răposatul, văd că s'a afanisit, şi mult mă întristez. Fericirea Ta scrii că a trimes îndată prea-înălţatul Domn şi a scris câte s'au aflat la Bucureşti. Eu n'am ştiinţă, nici catastif. Am văzut ce spui Fericirea Ta; şi de ar da Dumnezeu să ajungă pentru a plăti datoria, să nu se supere împrumutătorii, — căci e lucru ciudat în adevăr să se facă atâta hrăpire de unul şi de altul, precum înseamnă şi Înălţimea Sa; la care ce pot să fac? Înălţimea Sa a putut face cercetarea, cum s'a căzut; eu mă întristez că au rămas aşà copiii miei cei orfani, şi nu ştiu cum o vor duce. Ştiu prea bine cum Te osteneşti şi Fericirea Ta, şi de ar da Dumnezeu să se afle cevà din ale lui, ca să aibă apoi chivernisire orfanii. Cât pentru împodobirea moravurilor lor şi procopsirea lor, mă ostenesc după puterea mea, şi nădăjduiesc să înainteze întru aceasta, căci de la început i-am avut pe lângă mine.

Ὁ βαπτιστικός της, ὁ Μωραϊτάκης ἐξεκίνησε τώρα ὀλίγον, ὁποῦ πρῶτον ἦταν δύσνους πολλά, — καὶ τοῦτο εἶναι μὲ τὸ νὰ ἔχῃ ἄμιλλαν μὲ τὸν θεῖον του, τὸν Κωστάκην, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς πανευλαβῶς προσκυνᾷ τὴν Μακαριότητά της καὶ καταφιλᾷ τοὺς ἁγίους της πόδας.

Ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τῆς τὰ ἀνταμείψῃ μυριοπλασίως καὶ νὰ τὴν πολυετῇ, καὶ νὰ τὴν περιέπῃ ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου, ἀμήν.

Τὸ μάρμαρον καὶ ταῖς λαμπάδαις, τὰ προετοίμασα καὶ κυττάζω νὰ τύχωμεν κανένα καράβι καὶ πιστὸν ἄνθρωπον, νὰ τὰ στείλωμεν· τὴν δὲ κανδήλαν, ὅταν ἔλθῃ κανένα ἁμάξι αὐθεντικόν, θέλω τὴν στείλει. Ὑπερευχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὁποῦ φροντίζει καὶ μεριμνᾷ περὶ ἀνέσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου, ὡς ἀκριβοῦ αὐτῆς φίλου· διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχω τίποτες νὰ εἰπῶ παρὰ ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τῆς τὰ ἀνταμείψῃ μυριοπλάσια, καὶ νὰ τὴν πολυετῇ, καὶ νὰ τὴν περιέπῃ ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου, ἀμήν.

1719[1], Ἰουλίου ις'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότος δούλη εὐλαβὴς
Ζαφείρα Δόμνα.

Ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου δουλικῶς προσκυνοῦν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ καταφιλοῦν τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν[2].

Finul Tău, Moraitakis, a plecat acum de puţină vreme, care la început erà foarte scârbit, şi aceasta pentru că a avut gâlceavă cu unchiul său, cu Costachi; care cu toată evlavia se închină Fericirii Tale şi sărută sfinţitele-Ţi picioare.

Prea-bunul Dumnezeu să-Ţi răsplătească înmiit şi să-Ţi dea mulţi ani, şi să Te ţie mai presus de tot protivnicul amin.

Marmura şi sfeşnicele, le-am gătit şi caut de am găsi vre-o corabie şi un om de credinţă, ca să le trimetem; iar candela, când va venì vre-un car domnesc, o vom trimete. Mulţămesc foarte Fericirii Tale că Te gândeşti şi porţi grija pentru uşurarea sufletului răposatului, ca unul ce i-ai fost scump prieten: pentru care n'am ce spune alta decât că prea-bunul Dumnezeu să Ţi-o răsplătească înmiit, şi să-Ţi dea ani mulţi, şi să Te ţie tot mai presus de orice protivnic, amin.

1719, Iulie în 16.

A Fericirii Tale roabă evlavioasă:
Zamfira Doamna.

Tatăl mieu şi maica mea cu supunere se închină Fericirii Tale şi-Ţi sărută sfinţita dreaptă.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 163-4, nº 120.)

---

[1] Lipseşte în copia Ghedeon.

[2] Între hârtiile lui Ioan-Vodă s'au aflat şi aceste zapise:

1. Ἰω. Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου Βοεβόδας Οὐγκροβλαχίας.

† Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται ὅτι χρεωστοῦμεν τὸν ἡμέτερον ἄρχοντα Μέγαν-Ποστέλνικον κυρίτζη Δημητράσκον Βλαστὸν γρ. τὸν ἀριθμὸν χίλια, διὰ τὸ ζωνάρι ὁποῦ ἐδώθη τῷ ὑπερτάτῳ ἐπιτρόπῳ· τὰ ὁποῖα ἄσπρα πηγαίνοντες σὺν Θεῷ εἰς τὸ Βουκουρέστι, ὑποσχόμεθα εἰς διορίαν ἡμερῶν σαράντα νὰ τὰ δώσωμεν τῇ Ἐντιμότητί του· ὅθεν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας του.

͵αφιζ', Δεκεμβρίου κ'.

Ἔτι μετὰ ταῦτα ὑποσχόμεθα δώσαι χίλια γρόσια τῷ ῥηθέντι ἡμετέρῳ ἄρχοντι Ποστελνίκῳ Δημητράσκῳ Βλαστῷ, ἅπερ ἐλάβαμεν δανειακῶς, καὶ ἐξαποστεῖλαι αὐτὰ εὐχαρίστως εἰς τὴν διορίαν· σοῦμα γρ. 200.

(Pecete.) *Io Ioan Voevod.*

Ἐπληρώθησαν δι' ἡμῶν,

† Ὁ Ἱεροσολύμων Χρύσανθος.

(Împrumut de 1000 de lei, — apoi alţi 1000 —, dela Marele-Postelnic Dumitraşco Vlastò, pentru brâul ce s'a dat Mareluí-Vizir: se vor plătì sosind la Bucureşti, în 40 de zile).

2. Ἰω. Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου Βοεβόδας Οὐγκροβλαχίας.

† Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται ὡς ἐλάβομεν δανειακῶς παρὰ τοῦ ἐντιμοτάτου ἡμετέρου ἄρχοντος Μεγάλου-Ποστελνίκου κυρίτζη Δημητράσκου Βλαστοῦ γρ. τὸν ἀριθμὸν χιλιάδες πέντε εἰς διορίαν μηνῶν τριῶν· διὰ τὰ ὁποῖα ἄσπρα τὸν ἐδώκαμεν ἐνέχειρον μίαν ζωγὴν διαμαντένια σκουλαρίκια μονόκλονα, καὶ μίαν ζωγὴν βραχιόλια, καὶ δύο τεπελίκια· καὶ δίδοντές τον καὶ πέντε χιλιάδες γρόσια νὰ μᾶς ἐγχειρίζῃ τὰ ῥηθέντα ἄσπρα, νὰ τρέχουν ἀπὸ τὴν σήμερον μὲ τὰ διάφορόν τους, τὰ δέκα πρὸς ἕνδεκα τὸν χρόνον. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο τὸ παρόν. ͵αφιζ', Δεκεμβρ. κα'.

(Pecete.) *Io Ioan Voevod.*

Ἐπληρώθησαν δι' ἡμῶν,

† Ὁ Ἱεροσολύμων Χρύσανθος.

(Împrumut de 5.000 de lei pe trei luni, dela aceeaş, cu zălog „o păreche de diamante de cercei", „o păreche de brăţare şi două tepelicuri".

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M.Ghedeon.)

DCCCXXXIII.

Marica, văduva Brâncoveanului, către Patriarhul Hrisant Notara, despre „retragerea Domnului", afaceri casnice şi numirea ginerelui ei Iordachi ca Logofăt. 1719, 17 Iulie.

Μαρίας Δόμνας ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

1719, Ἰουλίου 17.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἐδέχθημεν, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν της ὑγείαν ὕμνους εὐχαριστηρίους τῷ Θεῷ ἀνεπέμψαμεν. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα· καί, ὅσον μὲν διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου ἀπὸ τὰ αὐτόθι, μᾶς ἐκακοφάνη κατὰ πολλά, ἐπειδὴ ὁρεγόμεθα μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν νὰ κάθεται εἰς τὰ αὐτόθι, ἔχοντές το τοῦτο, καθὼς καὶ τῆς προεσημειώσαμεν, διὰ ἔπαινον καὶ τιμήν μας. Ἴσως ὅμως καὶ ἡ Ὑψηλότης του νὰ ἀνεχώρησε[1] διὰ ταύτην τὴν ἀσθένειαν· τὸ ὁποῖον ἂν εἶναι τοιαύτης λαγῆς, μὲ καλὸν λογαριασμὸν τὸ ἔκαμε, ἐπειδὴ καὶ τὸ νὰ συχνομετατοπίζῃ τινὰς εἰς τὸν παρόντα καιρόν, δὲν εἶναι ἀνωφελές. Ὅσον δὲ διὰ τὴν Μακαριότητά της, πῶς ἀπέμεινε εἰς τὰ ὁσπίτια, ὄχι νὰ μᾶς κακοφανῇ, καθὼς σημειοῖ, ἀλλὰ μάλιστα μᾶς ἐκαλοφάνη, καὶ τὸ ἐχάρημεν κατὰ πολλά, τὴν ὁποίαν ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πάσῃ εὐθυμίᾳ, καὶ τὴν παρακαλοῦμεν νὰ καθίσῃ εἰς τὰ ὁσπίτια ἕως ὁποῦ ὁρίζει, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ αὐτόσε τώρα ὀγλήγορα δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἔλθωμεν.

Ἰδοὺ ὁποῦ ἐπροστάξαμεν καὶ τὸν περκαλὰμον ὁποῦ νὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα διὰ νὰ μὴν τῆς λείψῃ τίποτες, καὶ παρακαλοῦμεν καὶ ἡ Μακαριότης της, τόσον εἰς τὴν ποίμνιτζα, ὅσον καὶ εἰς τὰ λοιπά, νὰ προστάζῃ ὡς ἴδιος νοικοκύρης, χωρὶς κἀμίαν ἀμφιβολίαν, καί, ἂν ἀκούσωμεν πῶς δὲν κάμνει καθὼς τῆς σημειοῦμεν, νὰ εἶναι βεβαία πῶς θέλει μᾶς κακοφανῇ κατὰ πολλὰ καὶ νὰ κακοκαρδίσωμεν ἀπάνω της.

Πρὸς τούτοις γράφει ἡ Μακαριότης της ὅτι, οὐσα εἰς τὰ αὐτόθι, ἤκουσε διὰ τὸν κὺρ Γεωργάκην[2], τὸν γαμβρόν μας, πῶς ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης τὸν ἔκαμε Λογοθέτην, καὶ μᾶς σημειοῖ νὰ μὴν ὁπολάβωμεν πῶς τὸ ἔκαμεν μὲ κἀμίαν ὀργήν, ἐπειδὴ καὶ ἡ Ὑψηλότης του, τὴν ἀγάπην ὁποῦ εἶχε πρότερον εἰς τοῦ λόγου μας καὶ πρὸς ὅλον μας τὸ ὁσπίτι, τὴν αὐτὴν ἔχει

Scrisoarea Mariei Doamnei către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim.

1719, Iulie în 17.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu închinăciune am primit-o şi pentru buna-Ţi sănătate am înălţat imnuri de mulţămire lui Dumnezeu. Am aflat şi cele scrise pe rând; şi, cât despre retragerea prea-înălţatului Domn de pe aici, ni-a părut rău mult, de oare ce ne răzimam cu tot sufletul nostru întru aceia ca să steà pe aici, având-o aceasta, cum Ţi-am şi scris-o mai nainte, drept laudă şi cinste a noastră. Dar poate că şi Înălţimea Sa s'a retras pentru această boală; care lucru dacă e de acest fel, cu bună socoteală a făcut-o, căci a se şi mutà cinevà adesea la vremea de azi, nu e fără folos. Iar, cât pentru Fericirea Ta, că ai rămas la case, nu că să-mi pară rău, cum spui, ci mai curând bine mi-a părut, şi ne-am bucurat foarte; pe care Dumnezeu Sfântul să Te ţie în cea mai deplină sănătate şi toată bucuria, şi Te rugăm să stai în case cât pofteşti, căci şi noi într'acolo aşà de răpede n'avem de gând să venim.

Iată că am poruncit şi pârcălabului să aibă grijă a nu lipsì nimic, şi rugăm ca şi Fericirea Ta, atât despre pivniţă, cât şi despre celelalte, să orânduieşti ca un stăpân al casei, fără vre-o sfială, şi, de vom auzì că nu faci cum Îţi spunem, să fii sigur că ni va părea foarte rău şi că ne vom supără pe Tine.

Pe lângă acestea scrii Fericirea Ta că, fiind acolo, ai auzit despre dumnealui Iordachi, ginerele mieu, cum că prea-înălţatul Domn l-a făcut Logofăt, şi spui să nu bănuim cum că a făcut-o cu vre-o mânie, căci şi Fericirea Sa are şi acum fără îndoială aceiaş iubire ce o aveà mai nainte către noi şi către toată casa noastră fără vre-o îndoială;

---

[1] De la Mogoşoaia. V. bucata precedentă. Pentru palat v. Drăghiceanu, în *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, II, p. 149 şi urm. De teama ciumei, Domnul trecù la Cotroceni (Radu Popescu, în *Magazinul istoric*, IV, p. 104).

[2] Iordachi Creţulescu, soţul Domniţei Safta.

καὶ τώρα, χωρὶς κἀμίαν ἀμφιβολίαν· καὶ πῶς ὁ Ὑψηλότατος δὲν τὸ ἔκαμε μὲ κἀμίαν ὀργήν, μακαριώτατε δέσποτα, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς καὶ ὅλοι μας οἱ γαμβροὶ γνωρίζομεν πῶς φέρονται μὲ μεγάλην ἀγάπην καὶ πίστιν βεβαιοτάτην πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του. καὶ πρὸς τοὺς πιστοὺς καὶ εὐπειθεῖς του δούλους. Ἡ Ὑψηλότης του, εἶμαι βεβαία, ὄχι ὀργήν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγάπην καὶ εὔνοιαν δείκνυσι· ἀπὸ τὴν ὁποίαν παρακαλοῦμεν τὴν Ὑψηλότητά του νὰ μὴν μᾶς ἀπομακρύνῃ, ἀλλά, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν, ἔτζι καὶ ἀπὸ τοῦντεῦθεν νὰ μᾶς ἀγαπᾷ, καὶ νὰ μᾶς ἐλεῇ μὲ τὴν ἀναγκαίαν κυβέρνησιν. Διὰ δὲ τὰς ἀρχοντίας καὶ τὰ ὀφφίκια τῆς Κούρτης, καθὼς ἤθελε φάνῃ ἀρεστὸν τῇ Ὑψηλότητί του καὶ ἤθελε τὸ εὕρῃ εὔλογον ἡ αὐτοῦ μεγαλόνοια, ἔτζι πρέπει νὰ κάμῃ: τὰ τοιαῦτα δὲν ἐδόθη εἰς τοῦ λόγου μας νὰ τὰ ἐξετάσωμεν.

Δύο γράμματα ἐπέμψαμεν προχθὲς μὲ τὸν Στόλνικον κὺρ Ματαίην πρὸς τὴν Μακαριότητά της, τὰ ὁποῖα, ἂν τύχῃ τινὰς νὰ πηγαίνῃ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ πέμψῃ.

Ἡ νύμφη μου Ἀννίτζα[1] προσκονεῖ καὶ ἀσπάζεται εὐλαβῶς τὴν ἱεράν της δεξιάν, ὁμοίως καὶ οἱ ἔγγονοί μου, Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Μαριοῦτζα[2], οἱ ὁποῖοι ἐμοιράσθησαν καὶ τὰ σταλθέντα αὐτοῖς ἀδελφικὰ χωρὶς κἀμίαν σύγχυσιν, καὶ ὑπερευχαριστοῦσι τὴν Μακαριότητά της ὁποῦ δὲν τοὺς ἀλησμονεῖτε.

Ταῦτα. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

,αψιθ', Ἰουλίου ιζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
θυγάτηρ ἐν Χριστῷ
καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς,
Μαρία Δόμνα.

Ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς τὰς σταλθείσας ἡμῖν σαρδέλλας, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν.

(Legrand, *Recueil*, pp. 238-40, nº 132.)

şi cum că Prea-Înălţatul n'a făcut-o cu vre-o mânie, prea-fericite stăpâne, nu ne îndoim, căci şi noi şi toţi ginerii noştri cunoaştem că se poartă cu dragoste mare şi credinţă prea-sigură către Înălţimea Sa şi către credincioşii şi supuşii săi robi. Înălţimea Sa, sunt sigură, arată, nu zicem: mânie, ci iubire şi bunăvoinţă; de care rugăm pe Înălţimea Sa să nu ne depărteze, ci, ca şi până acum, aşà şi de acum înainte să ne iubească, şi să ne miluiască cu chivernisirea ce trebuie. Iar, pentru boieriile şi dregătoriile Curţii, cum îi va plăceà Înălţimii Sale şi cum va găsì că e bine mintea Lui cea mare, aşà se cade să facă; unele ca acestea nu-i sunt date uncia ca mine să le cerceteze.

Două scrisori le-am trimes alaltăieri cu Stolnicul chir Mateiu Fericirii Tale, care, de se va întâmplà să meargă cinevà la Constantinopol, rugăm a se trimete.

Nora mea Aniţa se închinà şi sărutà cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă; de asemenea şi nepoţii miei Constantin şi Măriuţa, cari şi-au şi împărţit cele trimese lor frăţeşte şi fără vre-o supărare, şi foarte mulţămesc Fericirii Tale că nu-i uiţi.

Acestea. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi cu totul fericiţi, şi rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu cu noi.

1719, Iulie în 17.

A Fericirii Tale
fiică întru Hristos
şi la porunci:
Maria Doamna.

Am primit şi noi sardelele trimese, şi foarte mulţămim.

DCCCXXXIV.

1719, 21 August. Ieremia, Patriarhul de Ierusalim, către Patriarhul Hrisant Notara, despre afaceri ale Scaunului său, adăugând în Postscript că a primit cele trimese şi mulţămeşte Mitropolitului Ungrovlahiei.

[1] Văduva lui Constantin.

[2] Maria e fiica beizadelei Ştefan şi ea a luat pe un Alexeanu.

Ἐπιστολὴ δηλοῦσα τὴν εἰς τὸν Πατριάρχην Ἱερεμίαν ἀποστολὴν τῶν δώρων τοῦ Οὐγγροβλαχίας.

Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύρ ε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος. Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀδελφικῶς καὶ φιλικῶς χαιρετοῦμεν, ἡδέως τε καὶ ποθεινῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι προσαγορεύομεν, τοῦ παναγάθου Θεοῦ δεόμενοι ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ, εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους.

Ἡ μεταξὺ ἡμῶν φιλία καὶ ἀνόδευτος ἀγάπη μᾶς διάζει νὰ γράφωμεν συνεχῶς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, δηλοποιοῦντες τὰ καθ' ἡμᾶς. Χάριτι οὖν θείᾳ, ὑγιαίνομεν μέχρι τοῦδε, μετὰ τῆς ἱερᾶς ἀδελφότητος, καὶ διήγομεν εἰρηνικῶς ἐν τῷ κατὰ τὸ Μέγα-Ῥεῦμα βασιλικῷ παλατίῳ, διὰ τὸν φόβον τῆς πανώλης· ἀλλ' ὁ ἀκοίρητος ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας, οὐκ οἴδαμεν ὁποίῳ χρησάμενος ὀργάνῳ τῆς ἑαυτοῦ κακομηχανίας, πάλιν διετάραξε τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐθορύβησεν ἡμᾶς τε, καὶ τοὺν συναδελφοὺς ἁπαξάπαντας· διότι, ἂν καὶ ἀπεβλήθη τὸ κακὸν ἐκεῖνο ὄργανον ἐλέει τοῦ φιλαγάθου Θεοῦ, καὶ τῇ τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου τῆς κραταιᾶς Βασιλείας εὐμενείᾳ, ἀλλ' ἔτρεξε ζημία ὑπὲρ τὰ δώδεκα πουγγεῖα δοθέντα εἰς τόπον μουκαρερίου.

Λοιπὸν τί λογῆς λύπην νομίζει ἡ Μακαριότης αὐτῆς νὰ ἐλυπήθημεν; ὁποῦ κοντὰ ὁποῦ δὲν δυνάμεθα νὰ πληρόνωμεν τόσον μηρί, καὶ τάκους, καὶ δακσύφια, νὰ δανειζόμεθα καὶ τόσα ἄσπρα διὰ τὰς ἐπισυμβαινούσας ἀλλεπαλλήλους ζημίας· μάρτυς Θεός, ἀπεφασίσαμεν πλέον νὰ παραιτηθῶμεν, καὶ νὰ ἔλθωμεν αὐτοῦ, μὴ φέροντες ἰδεῖν τὸν τέλειον ἀφανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας· μόνον ὁ πανάγαθος Θεὸς ἄμποτε νὰ μᾶς δίδῃ ὑπομονήν, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ ἐκ μέσου τὰ κακὰ ζιζάνια, ὁποῦ νὰ εἰρηνεύσῃ καὶ ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἡμεῖς.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα νὰ ἔχωμεν, δηλωτικὸν τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγιείας, ἧς καὶ τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

ιαφιθ', Αὐγούστου κα'.

Ἐλάβομεν καὶ τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα, καὶ ὑπερεχάρημεν τὴν ποθεινὴν ὑγιείαν της· ἐλάβομεν δὲ καὶ τὰ σταλέντα, καὶ ἂς ἔχῃ τὴν εὐχήν μας ὁ ἅγιος Οὐγκροβλαχίας, ὃν καὶ χαιρετοῦμεν δι' αὐτῆς.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXXXV.

Doamna Zamfira, a lui Ioan-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre lucrurile ce trimete pentru mormântul soţului ei în Bucureşti (v. şi nº DCCCXXXVII). 1719, 8 Octombre.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα.

Τὴν Μακαριότητά της εὐλαβῶς προσκυνῶ, ἀσπαζομένη τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν· ἣν ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ. Δὲν ἦτον δυνατὸν κατὰ τὸ παρὸν νὰ σταλθοῦν καὶ ἡ λαμπάδες μὲ τὸ ἀμάξι τοῦτο ὁποῦ ἐκίνησε τώρα, ἐπειδὴ εἶναι πράγματα βαρέα, ὅτι μὲ τὸ σεντοῦκι εἶναι ὑπὲρ ταῖς ὀγδόντα ὀκάδες. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μάρμαρον· τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ ἔχομεν ἑτοιμασμένα πρὸ πολλοῦ, καί, μὲ τὸ νὰ εἶναι δύσκολον τὸ στάλιμόν τους, ἔγινεν ἀργοπορία. Μόνον κατὰ τὸ παρὸν ἰδοὺ ὁποῦ στέλνω τὴν ἀργυρῆν κανδήλαν διὰ νὰ κρεμασθῇ ἀπάνω εἰς τὸ μνῆμα τοῦ μακαρίτου ἀφεντός μου. Καὶ παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της νὰ κάμῃ ὡσὰν

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-venerate stăpâne,

Fericirii Tale cu evlavie mă închin, sărutând sfinţita-Ţi dreaptă; pe care Dumnezeu să Te ţie în sănătate şi în statornică bună stare. Nu erà cu putinţă deocamdată a se trimete şi sfeşnicele cu carul acesta (domnesc) ce a pornit acum, de oare ce sunt lucruri grele, ca unele ce împreună cu lada trag peste optzeci de ocale. De asemenea şi marmura; care acestea le avem pregătite de mult, şi, pentru că e grea trimeterea lor, s'a făcut zăbavă. Numai deocamdată iată că trimet candela de argint pentru a se atârnà sus la mormântul răposatului domnului mieu. Şi rog pe Fericirea Ta să faci ca un părinte al acelui

πατέρας ἐκείνου τοῦ μακαρίτου. Καὶ κατόπιν σὺν Θεῷ στέλνονθαι καὶ ἡ λαμπάδες καὶ τὸ μάρμαρον μὲ καράβι. Δὲν ἀμφιβάλλω, μακαριώτατε δεσπότη, ὅτι ἡ Μακαριότητά της φροντίζει διὰ ὅσα συμφέρουν καὶ εἰς ἐμένα καὶ εἰς τὰ ὀρφανὰ παιδάκια μου, και παρακαλῶ. Νὰ μὴν λείπῃ ἡ συνδρομή της καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Νὰ τὴν πολυχρονῇ κύριος ὁ Θεὸς καὶ νὰ τὴν διαφυλάττῃ, διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν πάντοτε βοηθόν, καὶ ἀντιλήπτορα, καὶ συνδρομητὴν παρὰ τῷ ὑψηλοτάτῳ ἡμῶν Αὐθέντῃ. Καὶ ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγιείᾳ εἰς ἔτη πολλὰ καὶ ἀγαθά.

Ὀκτωβρίου η'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
διόλου *(sic)* εἰς τοὺς ὁρισμοὺς εὐπειθεστάτη:

Ζαφείρα Δόμνα.

răposat. Şi pe urmă, cu Dumnezeu, se trimet şi sfeşnicele şi marmura cu corabia. Nu mă îndoiesc, prea-fericite stăpâne, că Fericirea Ta Te gândeşti la câte ni sunt de folos şi mie şi orfanilor miei copilaşi, şi rog să nu lipsească ajutorul Tău şi de acum înainte. Să-Ţi dea mulţi ani Domnul Dumnezeu şi să Te ţie, ca să Te avem totdeauna ajutător şi sprijinitor şi împreună-lucrător pe lângă prea-înălţatul nostru Domn. Şi Dumnezeu Sfântul să Te ţie în sănătate întru ani mulţi şi buni.

Octomvrie în 8.

A Fericirii Tale
cu totul la porunci prea-supusă:

Zamfira Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXXXVI.

1719, 14 Octombre. Spandoni, Marele-chartophylax, către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala lui Nicolae-Vodă Mavrocordat şi ajutorul ce aşteaptă de la el pentru o clădire, de sigur a „marii şcoli naţionale“ din Constantinopol.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου-Χαρτοφύλακος Σπαντωνῆ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ ἡγεμόνος Βλαχίας Νικολάου καὶ φιλοφρονητική.

Τῷ μακαριωτάτῳ, σεβασμιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ μοι πατρὶ καὶ δεσπότῃ, τῷ θεοπροβλήτῳ καὶ τῷ ὄντι ἀξιαγάστῳ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τὴν ὀφειλομένην αἰδῶ καὶ μεθ' ὅσης εὐλαβείας προσκύνησιν.

Τὸ πάντιμον καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός της προσκυνητῶς ἐδεξάμην, ἀναγνούς τε, καὶ πληροφορηθεὶς τὴν θεοφρούρητόν της καὶ ἀξιόσωστον καὶ κοινωφελῆ, ἐμοὶ δὲ ὑπέρ τι ἄλλο ποθεινοτάτην καὶ τιμαλφεστάτην ὑγιείαν, ἀπὸ βαθείας ὑπερεχάρην καρδίας· ἣν ὁ Κύριος διαφυλάττοι ἀβλαβῆ εἰς ἔτη πόμπολλα, πανευφρόσυνα καὶ πανευτυχῆ.

Διὰ τὰς ἐκ πολλῆς εὐνοίας ἱερὰς καὶ θεοπειθεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ ὧν ἐπεύχεται ἐμοί, τῷ δούλῳ της, καὶ τοῖς περὶ ἐμέ, καὶ περὶ τῆς οἰκοδομουμένης οἰκίας, μεγίστας ὅσας ἀνθομολογῶ τῇ ὑμετέρᾳ θεοπροβλήτῳ καὶ κεχαριτωμένῃ Μακαριότητι τὰς χάριτας.

Ὁρίζει ὅτι τρία μου γράμματα ἔλαβε, καὶ δὲν μὲ ἀπεκρίθη (ὑπερεθαύμαζον δὲ καὶ

Scrisoarea Marelui-Chartophylax Spandoni către al Ierusalimului Hrisant, despre boala Domnului Ţerii-Româneşti, Nicolae, şi cu complimente.

Celui prea-fericit, prea-venerat şi prea-înţelept al mieu părinte şi domn, celui de Dumnezeu ocrotit şi cu adevărat vrednic de iubire Patriarh al Ierusalimului, domnului, domnului Hrisant, cuvenitul respect şi cu toată evlavia închinare.

Prea-cinstita şi venerata scrisoare a Fericirii Tale cu închinăciune o am primit, şi, cetind-o, şi aflând de sănătatea-Ţi păzită de Dumnezeu şi vrednică de păstrare şi de obştesc folos, iar mie mai presus de orice alta prea-dorită şi prea-cinstită, din adâncul inimii foarte m'am bucurat; pe care Domnul să Te ţie nevătămat întru ani cât de mulţi, pe deplin mulţămiţi şi fericiţi cu totul.

Pentru cele din multă bună-voinţă sfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni şi binecuvântări, şi pentru cele ce mi le cei de sus mie, robului Tău, şi celor din jurul mieu, şi pentru casa ce ai clădit, mulţămesc foarte mult Fericirii Tale de Dumnezeu ocrotită şi dăruită cu haruri.

Spui că trei scrisori ale mele le-ai primit şi nu mi-ai răspuns (m'am mirat foarte

ἐγώ, πῶς δὲν ἔλαβον πρὸ πολλοῦ τὰς ἀποκρίσεις, μήτε παρὰ τῆς Μακαριότητος της, μήτε παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, ᾧτινι κἀκείνῳ [εἰς] τρὶς καὶ τετράκις ἐπιστολὰς ἀποκρίσεως ἐς τόδε τὸ παράπαν οὐκ ἠξιώθην), οὕτω τοῦ καιροῦ καλέσαντος· ἄλλως γὰρ ὁρίζει αὐθις, ὅτι, κατὰ μὲν τὴν ἡλικίαν, ὡς πατέρα μὲ τιμᾷ, κατὰ δὲ τὴν μάθησιν, ὡς διδάσκαλόν της καί, κατὰ τὴν πνευματικὴν ἀξίαν, ὡς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ περιπάθητον καὶ γνησιώτατον. Ἐγκώμια καὶ προτερήματά μοι προσάπτει ἡ ἔμφυτος καὶ ἐμφιλόσοφος αὐτῆς καλοκαγαθία, μεγαλοφροσύνη τε καὶ μεγαλόνοια, ὧν μηδόλως εἰμὶ ἄξιος, μήτε ἱκανὸς ὑπάρχω ἀνταποδοῦναι καὶ ἀνθομολογῆσαι τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι κατ' ἀξίαν τὰς χάριτας· ὁ ὑπεράγαθος δὲ καὶ πλουσιάδωρος Κύριος ἀντιβραβεύσειεν ὑμῖν μυρίας ὅσας τὰς ἀμοιβὰς τῆς περὶ ἐμέ, τὸν ἐλάχιστον αὐτῆς δοῦλον, παρ' αὐτῆς ἐνδεικνυομένης εὐνοϊκῆς λίαν διαθέσεως καὶ φιλοφροσύνης.

Ὁ Αὐθέντης, ἀπὸ τῆς ἐπισυμβάσης αὐτῷ ἀσθενείας, ὡς ἔοικε, δὲν μὲ ἀπεκρίθη· ἐπαρηγορήθην δέ, ὅτι εἰπέ μοι ὁ ἄρχων Μέγας-Λογοθέτης Ἰουλιανός, πῶς μηδὲ τῇ Εὐγενείᾳ του δὲν τοῦ ἀπεκρίθη εἰς πολλά του προπεμφθέντα γράμματα, περὶ διαφόρων ἀναγκαίων ὑποθέσεων. Δόξα δὲ καὶ χάρις τῷ ὑπεραγάθῳ Θεῷ, τῷ ἐπιβραβεύσαντι τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, δι' εὐχῶν της ἁγίων καὶ θεοπειθῶν, τὴν ἀνάρρωσιν καὶ ἐπανάληψιν τῆς ὑγιείας, τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, ἥτις, ὡς ὁρίζει, μὲ ἔχει εἰς βαθμὸν ἐξαιρέτου εὐνοίας καὶ φιλίας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει καμία παρακίνησις ἐκ μέρους τῆς Μακαριότητός του πρὸς τὴν Ὑψηλότητά του,— ὑπὲρ οὗ καὶ εὐχαριστῶ αὐθις.

Τὰ ἁμαρτήματά μου ἐκώλυσαν, καὶ δὲν ἐθεραπεύθη ἡ ἐνοῦσά μοι χρεία καὶ ἀνάγκη, ἣν ἔχω περὶ τῆς οἰκοδομῆς, μὲ τὸ νὰ ἀσθενήσῃ ἡ Ὑψηλότης του· τώρα ὅμως ἐλπίζω χωρὶς ἀργοπορίας νὰ μοι στείλῃ ἄσπρα· καὶ παρακαλῶ τὸ παρὸν αὐθεντικὸν γράμμα νὰ ἐγχειρισθῇ τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, τὸ ὁποῖον, διὰ τὸ ἀσφαλέστερον, τὸ στέλλω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, διὰ νὰ ἀποδοθῇ ἀπαραιτήτως καὶ ἀσφαλῶς. Τῷ ἁγίῳ Λαρίσσης ἀπέδωκα τοὺς ἐκ μέρους αὐτῆς ἀσπασμούς, καὶ εἰπά του διὰ τὰ χοτζέτια τοῦ δσπητίου· ὡς γράφει, τὰ προσμένει.

Τὸ αὐθεντικὸν γράμμα, μὲ τὸ νὰ ἐντύχω τῷ ἁγίῳ καθηγουμένῳ, καὶ νὰ μοι εἰπῇ, ὅτι ἄλλο γράμμα ἐκτὸς τῶν πρὸς τὴν Μακαριότητά της γραμμάτων νὰ μὴν εὑρίσκεται, τὸ εὗγαλα, καὶ τὸ ἔδωκα τῷ καπικεχαγιᾷ Ἀρμάγῳ, νὰ

şi eu cum n'am primit de mult răspuns, nici de la Fericirea Ta, nici de la prea-înălţatul Domn, căruia şi aceluia de trei şi de patru ori i-am trimes scrisori, iar de răspuns până acum de loc nu m'am învrednicit), aşà cerând vremea; de altfel spui iarăş că, după vrâstă, mă cinsteşti ca pe un părinte, iar, după învăţătură, ca pe dascălul Tău şi, după vrednicia duhovnicească, şi ca pe unul întru Duhul Sfânt prea-dorit şi prea-iubit. Laude şi progrese-mi capătă cea înăsentă şi filosofică a Ta bunătate şi mărinimie, pentru care nu sunt vrednic nici destoinic a răsplătì şi a mulţămì Reverenţei Tale după cuviinţă; iar cel prea-bun şi mult darnic Domnul să-Ţi dea în schimb răsplătiri înmiite pentru aplecarea binevoitoare şi dragostea ce arăţi către mine, prea-micul Tău şerb.

Vodă nu mi-a răspuns, după cât se pare, din pricina bolii ce a căzut asupră-i; ci m'am mângâiat, căci mi-a spus Marele-Logofăt Julianò că nici dumisale nu i-a răspuns la multe scrisori ce-i trimesese, pentru deosebite lucruri de nevoie. Slavă şi har prea-bunului Dumnezeu, care i-a dat Înălţimii Sale, prin rugăciunile-Ţi sfinte şi de Dumnezeu ascultate, însănătoşarea şi reluarea sănătăţii, Înălţimii Sale, care, cum spui, mă are pe o treaptă de bunăvoinţă deosebită şi dragoste; şi de aceia nu se cuvine niciun îmbold din partea Fericirii Tale către Înălţimea Sa,— pentru care mulţămesc iarăş.

Păcatele mele au oprit, şi nu s'a îngrijit nevoia ce o am, pentru clădire, pentru că s'a îmbolnăvit Înălţimea Sa; ci acum nădăjduiesc ca fără zăbavă să-mi trimeată bani; şi mă rog ca această scrisoare domnească să se dea Înălţimii Sale, pe care, pentru mai multă siguranţă, o trimet Fericirii Tale, ca să se dea neapărat şi sigur. Preasfinţitului de Larisa i-am împărtăşit de la Tine sărutări, şi i-am spus de hogeturile (poruncile) casei: cum scrie, le aşteaptă.

Scrisoarea domnească, pentru că întâlnesc pe sfinţitul categumen, şi-mi spune că altă scrisoare afară de scrisorile către Fericirea Ta nu se află, am scos-o, şi am dat-o capuchehaielei, lui Armaga, ca să o trimeată

τὸ στείλῃ τῷ ὑψηλοτάτῳ Αὐθέντῃ, ᾧτινι γράφω εἰς τὸ αὐτὸ γράμμα μου, παραστήγωντας τὴν ἐνοῦσάν μοι χρείαν καὶ ἀνάγκην ὁποῦ ἔχω, διὰ τὰ πολυάριθμα ἔξοδα τῆς ἐνεργουμένης οἰκοδομῆς, καὶ δέομαι προσκυνητῶς νὰ μοὶ προφθάσῃ τὸ ἔλεος τῆς Ὑψηλότητος του, καὶ νὰ μοὶ στείλῃ τά τε νεωστὶ δανεισθέντα, εἰς τὴν τωρινὴν Αὐθεντείαν, χίλια γρόσια, καὶ ἕτερα 372$^{1}/_{2}$ γρόσια, διάφορον προδουλευμένον μιᾶς ὁμολογίας χιλίων πεντακοσίων γροσίων, δανεισθέντων εἰς τὴν προτέραν Αὐθεντείαν τῆς Μολδοβίας, ὧν ἀμφοτέρων ἡ διορία πρὸ τριῶν που, τεσσάρων μηνῶν ἤδη παρῆλθε, καὶ γράφω νὰ μοὶ τὰ στείλῃ αὐτά, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἔξοδά μου ἐξέλιπον παντελῶς.

Αὐτὰ γράφω τῇ Ὑψηλότητί του, καὶ ἔστω εἰς εἴδησίν της· καί, ἂν εἶναι ὁρισμός της, ἐν ὥρᾳ ἁρμοδίᾳ νὰ γενῇ καὶ ἐκ μέρους τῆς Μακαριότητός της ἡ πρέπουσα παρακίνησις· ὅτι μεγάλον ἐμπόδιον μοὶ γίνεται εἰς τὴν οἰκοδομήν, ἂν δὲν μοὶ προφθάσῃ ἡ Ὑψηλότης του ἄσπρα, καὶ κινδυνεύει νὰ σχολάσῃ καὶ νὰ ἀπρακτήσῃ τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς, νὰ μὲ περιγελοῦν οἱ πολλοί.

Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς οἰκοδομῆς ἀπηρτίσθη ἐς τόδε, ἐξ ὧν ἐδανείσθην τὰ τρία τέσσαρα παρὰ τῶν σαράφιδων, μὲ βαρὺν κάματον.

Οἱ περὶ ἐμὲ πάντες πανευλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὁμοῦ καὶ ἡ συμπεθέρα, κυράτζα Ἐρκνότα. Ὁ ἄρχων κυρίτζη Κωνσταντίνος Βεντούρας μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλει ἔλθει, καὶ θέλω τοῦ ἀποδώσει τὰς παρ' αὐτῆς ἱερὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Ταῦτα κατὰ τὸ παρόν, αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

ᾳψιθ', Ὀκτωβρίου ιδ'.

Τῆς θεοπροβλήτου καὶ ἀξιαγάστου ὑμῶν Μακαριότητος ἐλάχιστος, πιστὸς δὲ καὶ ἀπαραίτητος δοῦλος καὶ κατὰ πάντα εἰς τοὺς ὁρισμούς της, ὁ Μέγας-Χαρτοφύλαξ.

Σπαντωνῆς.

prea-înălţatului Domn, căruia-I scriu în chiar scrisoarea mea, înfăţişând nevoia ce am, pentru multele cheltuieli de clădiri ce se urmează, şi-I rog cu închinăciune să-mi vie mila Înălţimii Sale şi să-mi trimeată cei de curând împrumutaţi, la Domnia de acum, o mie de lei, şi alţi 372$^{1}/_{2}$ lei, dobândă mai veche a unui sinet de o mie cinci sute de lei, împrumutaţi la cea d'intâiu Domnie în Moldova, al cărora amândurora soroc de acum trei ori patru luni a şi trecut, şi scriu să mi l-i trimeată, căci şi veniturile mele s'au isprăvit cu totul.

Acestea le scriu Înălţimii Tale, şi fie-Ţi ştiute, şi, dacă e voia Ta, la ceasul potrivit să se facă şi din partea Fericirii Tale cuvenitul îndemn; căci mare piedecă mi se face la clădire, dacă nu-mi dă Înălţimea Sa banii, şi se poate să zăbovească şi să rămâie baltă lucrul clădirii, să mă râdă cei mai mulţi.

Jumătate aproape din clădire s'a înălţat până acum, pentru care trei pătrimi le-am împrumutat de la zarafi, cu camătă mare.

Cei din jurul mieu se închină toţi cu toată evlavia Fericirii Tale, asemenea şi cuscra, dumneaei Erknota *(sic)*. Dumnealui chirişgì Constantin Ventura va venì peste puţine zile şi-I voiu împărtăşì sfintele rugăciuni şi binecuvântări de la Tine.

Acestea deocamdată, iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele rugăciuni şi binecuvântări fie cu noi.

1719, Octomvrie în 14.

Al celei de Dumnezeu ocrotite şi vrednice de iubire Fericiri a Tale prea-mic, credincios şi neschimbat şerb şi întru toate la poruncile Tale, Marele-Chartophylax:

Spandoni.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXXXVII.

1719, 21 Octombre.

Doamna Zamfira către Patriarhul Hrisant Notara, despre candela ce trimete la mormântul soţului ei, Ioan-Vodă Mavrocordat, şi sfeşnicele şi marmura ce ţine gata (altă versiune, cu altă dată, a n-lui DCCCXXXV).

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα. Τὴν Μακαριότητα τῆς εὐλαβῶς προσκυνῶ, ἀσπαζομένη τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-respectate Patriarh, Fericirii Tale cu evlavie mă închin, sărutând sfinţita-Ţi dreaptă.

Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ.

Δὲν ἦτο δυνατὸν κατὰ τὸ παρὸν νὰ σταλθοῦν καὶ οἱ λαμπάδες μὲ τὸ ἀμάξι τοῦτο ὁποῦ ἐκίνησε τώρα, ἐπειδὴ εἶναι πράγματα βαρέα, ὅτι μὲ τὸ σεντούκι εἶναι ὑπὲρ τὰς ὀγδόντα ὀκάδας. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μάρμαρον· τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ ἔχομεν ἑτοιμασμένα πρὸ πολλοῦ, καί, μὲ τὸ νὰ εἶναι δύσκολον τὸ στάλσιμόν τους, ἔγινεν ἀργοπορία. Μόνον κατὰ τὸ παρὸν ἰδοὺ ὁποῦ στέλνω τὴν ἀργυρᾶν κανδῆλαν διὰ νὰ κρεμασθῇ ἐπάνω εἰς τὸ μνῆμα τοῦ μακαρίτου ἀφεντός μου. Καὶ παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της νὰ κάμῃ ὡσὰν πατέρας ἐκείνου τοῦ μακαρίτου. Καὶ κατόπιν σὺν Θεῷ στέλνονται καὶ οἱ λαμπάδες καὶ τὸ μάρμαρον, μὲ τὸ καράβι. Δὲν ἀμφιβάλλω, μακαριώτατε δέσποτα, ὅτι ἡ Μακαριότης της φροντίζει διὰ ὅσα συμφέρουν εἰς ἐμένα καὶ εἰς τὰ ὀρφανά μου παιδάκια, καὶ παρακαλῶ νὰ μὴν λείπῃ ἡ συνδρομή της καὶ εἰς τὸ ἑξῆς.

Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῇ καὶ νὰ τὴν διαφυλάττῃ, διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν πάντοτε βοηθὸν καὶ ἀντιλήπτορα καὶ συνδρομητὴν παρὰ τῷ ὑψηλοτάτῳ ἡμῶν Αὐθέντῃ, εἰς ἔτη πολλὰ καὶ ἀγαθά.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δούλη εἰς τοὺς ὁρισμοὺς εὐπειθεστάτη:

1719, Ὀκτοβρίου 21.

Ζαφείρα Δόμνα.

Domnul Dumnezeu să Te păzească în sănătate şi bună stare neîncetată.

Nu erà cu putinţă deocamdată a se trimete şi sfeşnicele cu carul acesta ce a plecat acum, căci sunt lucruri grele, căci cu sipetul fac peste optzeci de ocale. De asemenea şi marmura; care acestea le avem gătite de mult, şi, pentru că e grea trimeterea lor, s'a făcut zăbavă. Ci acum iată că trimet candela de argint ca să se atârne de-asupra la mormântul răposatului mieu domn. Şi rog pe Fericirea Ta să faci ca un părinte al acelui răposat. Şi apoi cu Dumnezeu se trimet şi sfeşnicele şi marmura, cu corabia. Nu mă îndoiesc, prea-fericite stăpâne, că Fericirea Ta Te gândeşti la câte-mi folosesc mie şi orfanilor miei copilaşi, şi rog să nu lipsească ajutorul Tău nici de acum înainte.

Domnul Dumnezeu să-Ţi dea mulţi ani şi să Te păzească, pentru ca să Te avem totdeauna ca ajutător şi sprijinitor şi împreună-lucrător pe lângă prea-înălţatul nostru Domn, întru ani mulţi şi buni.

A Fericirii Tale roabă prea-supusă la porunci:

1719, Octomvrie în 21.

Zamfira Doomna.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 165, nº 121.)

DCCCXXXVIII.

Act patriarhal constantinopolitan pentru aşezarea noului Mitropolit al Ungrovlahiei, Daniil, în locul răposatului Mitrofan. 1720.

Ἐπειδὴ ἡ ἁγιωτάτη Μητρόπολις Οὐγγροβλαχίας χηρεύουσα καταλέλειπται ἀρχιερέως γνησίου, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ προαρχιερατεύσαντος κὺρ Μητροφάνους πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος, ἡ Μετριότης ἡμῶν, ἐλέει θείῳ καὶ χάριτι, τὰς ὑποκειμένας τῷ κατ' αὐτὴν ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ τούτῳ Θρόνῳ Μητροπόλεις καὶ ἐπαρχίας διέπειν λαχοῦσα, ὡς τὴν φροντίδα τούτων ἐπιτετραμμένη παρὰ Θεοῦ, καὶ τὸν ἄξιον ἑκάστης προστάτην προχειρίζεσθαι χρέος ἀπαραίτητον κεκτημένη, ὥστε μηδεμίαν αὐτῶν ἀπολείπεσθαι ἀρχιερατικῆς ἐπισκέψεως ἐστερημένην, οὐ δέον ἔκρινε καὶ ταύτην παριδεῖν ἀνεπίσκεπτον, ἀλλά, φροντίδα καταβαλοῦσα ἐπιστήσασθαι αὐτῇ τὸν ἀξίως ποιμαίνειν δυνάμενον πνευματικῇ ποιμαντορίᾳ τὸ ἐν αὐτῇ λο-

De oare ce preasfinţita Mitropolie a Ungrovlahiei a fost lăsată în văduvie de arhiereu legiuit, de oare ce acela care fusese în ea arhiereu, chir Mitrofan, plecase spre Domnul, şi se mutase la veşnicele lăcaşuri, Smerenia Noastră, care, cu mila şi harul lui Dumnezeu, am ajuns a moşteni Mitropoliile şi eparhiile supuse Scaunului nostru apostolicesc şi ecumenic, ca unul care am căpătat de la Dumnezeu grija lor şi datoria neapărată de a alege căpetenie vrednică pentru fiecare, aşà încât niciuna din ele să nu fie lăsată fără supraveghere arhierească, n'am crezut că trebuie a o trece cu vederea nici pe aceasta fără supraveghetor, ci, puindu-ni în minte a-i aşezà în frunte unul care să

γικὸν τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, δέδωκεν ἄδειαν, διὰ πατριαρχικῆς αὐτῆς ἐκδόσεως, τοῖς ἐνδημοῦσιν ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ ἀδελφοῖς αὐτῆς, ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν, εἰδήσει καὶ συναινέσει τοῦ ὑψηλοτάτου, σοφωτάτου τε καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου Βοεβόδα, ψήφους ποιῆσαι κανονικάς, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑποτύπωσιν, δι' ὧν ὁ ἀναφανεὶς προτιμώτερος χειροτονηθῇ ἐν αὐτῇ ἀρχιερεὺς καὶ προστάτης. Καί, τούτων συντελεσθεισῶν ὑπὸ τε τοῦ πρώην Βιδύνης, κὺρ Συμεών, καὶ τοῦ πρώην Φερσάλων, κὺρ Φιλοθέου, προεκρίθη καὶ προεξελέγη τῶν ἄλλων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως Μποζέου, κὺρ Δανιήλ.

poată păstorì cu sufleteascâ păstorie turma cuvântătoare a lui Hristos ce este acolo, am dat voie, cu a noastră patriarhicească deslegare aceasta, fraţilor noştri ce sunt în Ungrovlahia, sfinţiţi arhierei, ca, cu ştirea şi învoirea prea-înălţatului, prea-înţeleptului şi prea-cucernicului Domn şi stăpânitor a toată Ungrovlahia, domnul domn Io Nicolae Alexandru Voevod, să puie voturi canonice, după datina bisericească, prin care cel ce se va vedeà mai cu bunăvoinţă să se hirotonisească acolo arhiereu şi păstor. Şi, acestea fiind săvârşite de fostul de Vidin, chir Simion, şi de fostul de Pharsale, chir Filoteiu, s'a ales dintre alţii prea-cucernicul episcop, din acea Mitropolie, de Buzău, chir Daniil.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXXXIX.

1720. Ieremia al III-lea, Patriarh de Constantinopol, către Domnii români, arătându-li clădirea bisericii patriarhale, „şi cu chiliile din afară", cu voia Sultanului, cerând şi ajutor pentru acoperirea cheltuelilor şi datoriilor, întru pomenirea lor.

Ἱερεμίας, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τὰ ὑπερέχοντα καὶ ἀξιόλογα τῶν ἔργων τοῖς ὑπερέχουσι καὶ ἀξιολόγοις τῶν ἀνδρῶν πάντως προσήκει, ἅπερ οἱ πράττοντες καὶ ὑπερέχοντες καὶ ἀξιολογώτεροι τῶν ἄλλων εἰκότως εἰσί τε καὶ ὀνομάζονται. Ὅτι μὲν τὸ τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας χρῆμα ὑπερίδρυται τῶν ἄλλων καλῶν, πολλὰ τὰ περὶ τοῦτο μαρτύρια παρὰ τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ, Παλαιᾷ τε καὶ Νέᾳ· τό τε γὰρ ἀποστολικὸν θεῖον λόγιον εὐσεβοφρόνως ἅμα καὶ σωτηριωδῶς παραινεῖ, λέγον: „τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε". „Τοιαύταις γὰς θυσίαις", φησί, „εὐαρεστεῖται ὁ Θεός"· καὶ τὸ πάλαι γραφικὸν ἱερὸν λόγιον ταυτὸ τοῦτο πιστοῦται: „ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσι", φάσκον, „ἀποκαθαίρονται ἁμαρτίαι", καὶ χωρὶς ἐλεημοσύνης ἄκαρπος ἡ ψυχὴ μένει: „ἀμήχανον γάρ", ὡς ἔφη τις, τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν, „κἂν μυρία κατωρθώσωμεν ἀγαθά, χωρὶς ἐλεημοσύνης ἐπιβῆναι τῶν τῆς Βασιλείας προθύρων"· οὐδενὶ γὰρ οὕτων τῶν πάντων ὡς ἐλέῳ Θεοῦ θεραπεύεται, οὗ ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπαρεύονται· „ἔλεον γάρ", φησί, „θέλω, καὶ οὐ θυσίαν". Ὅθεν καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Θεὸς ἐστὶν ὁ πρωτουργός τε καὶ αὐτουργὸς τῆς εὐποιΐας καὶ κοινωνίας, ὅπερ ἡ δημουργία τοῦ συμπάντος κόσμου ἀριδήλως παρίστησι· δι' ἀγαθότητα καὶ γὰρ μόνην ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ ὄντα ὑπὸ τῆς μακαρίας Τριάδος παρήχθησαν. „Ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἤρκει", φησὶν ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος, „τῇ θείᾳ ἀγαθότητι τὸ κινεῖσθαι παρ' ἑαυτῇ, ἄλλ' ἔδει χυθῆναι τὸ ἀγαθόν, ὡς πλείονα ἢ τὰ εὐεργετούμενα, πρῶτον ἐννοεῖ τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις, καὶ τὸ ἐννόημα ἔργον ἦν λόγῳ συμπληρούμενον καὶ πνεύματι τελειούμενον· εἶθ' οὕτως ἑπομένως καὶ τὸν αἰσθητὸν τοῦτον ὑπεστήσατο κόσμον". Ὅθεν καὶ καλῶς λέγεται τοῖς ἱεροῖς καὶ θεολόγοις ἀνδράσιν ὡς ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· μιμεῖται καὶ γὰρ ὁ εὐεργετῶν Θεόν, τὸν ἐκχέοντα ἐπὶ πᾶσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ οὕτω μὲν πολλαχόθεν μεμαρτύρηται τὸ τῆς εὐποιΐας καὶ κοινωνίας ὑπερέχον καὶ ἀξιόλογον.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης, ὑπερέχουσα καὶ ἀξιολογωτέρα πολλῶν τε προγενεστέρων καὶ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὑπάρχει, πρόδηλον τοῖς πᾶσι καθέστηκε· τὸ μὲν γὰρ τοῦ γένους περιφανὲς ἐκ προγόνων πεπλούτηκε, τῇ δὲ εὐκληρίᾳ τῆς πίστεως παντοδαπαῖς χάρισιν ὧν κατηγλαϊσμένος καὶ ὑψηλοῖς αὐχήμασιν, εὐπαιδευσίᾳ καὶ τέχνῃ ὑπερθαύμαστος ἐν σοφίᾳ καὶ λόγῳ καθέστηκε· τῷ αὐθεντικῷ δὲ ἀξιώματι θεόθεν τιμηθεῖσα, οὐκ ἧττον κοσμεῖται ὑπ' αὐτῶν ἢ τούτοις τὸν καλλωπισμὸν αὐτὸς περιτίθησι, τοῖς ἀρίστοις πρατερήμασι τῆς οἰκείας εὐφυΐας τε καὶ καλοκἀγαθίας, ὡς αὐτὰ μαρτυροῦσι τὰ πράγματα· ἄμφω τοίνυν ταυτί, τὸ τῆς εὐ-

ποιίας δηλαδή, καὶ τὸ τῆς φιλευσεβεστάτης σου καὶ ἀξιαγάστου Ἐκλαμπρότητας ὑπερέχον, θερμέλια εὐσταθῆ τῆς παρούσης ἡμῶν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ὑποθέσεως κεκτημένοι, μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων πάνυ καὶ θάρρους εὐπαρρησιάστου ἀναγγέλλομεν ὑμῖν τὴν αἴτησιν ἡμῶν, οὐχ ὡς ἀγνοοῦντας ὑμᾶς τὰ εἰρημένα διδάσκοντες, ἀλλ' ὡς εἰδότας ὑπομιμνήσκοντες· ὑπομιμνήσκειν καὶ γὰρ δέον, οὐ διδάσκειν τούς γε εἰδότας. Ἀκουστὸν οὖν καὶ φανερὸν εἰς τόδε ἐγένετο καὶ παρὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Ὑψηλότητι ἡ ἐκ βάθρων, Θέου ἐλέει, ἀνάπτισις καὶ οἰκοδομὴ τοῦ καθ' ἡμᾶς πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ, μετὰ καὶ τῶν πέριξ ὁσπιτίων, ὅπου ἔνευσεν ὁ ὑπεράγαθος Κύριος εἰς τὰς καρδίας τοῦ τε αὐτοκράτορος καὶ κραταιοτάτου ἄνακτος καὶ τῶν ὑπερτάτων ἡμῶν ἡγεμόνων καὶ αὐθεντῶν, καὶ δέδωκασιν ἡμῖν ἄδειαν ἀνοικοδομῆσαι ἐκ θεμελίων τὸν εἰρημένον πάνσεπτον πατριαρχικὸν ναὸν καὶ τὰ πέριξ ὁσπήτια· ἔτρεξαν ὅμως καὶ τρέχουσιν ἔξοδα πάμπολλά τε καὶ πολυάριθμα, ἅπερ ἐξ ἀνάγκης ἐδανείσθημεν σὺν τόκῳ, καὶ οὐκ ἄλλοθέν ἐστιν ἐλπὶς μετὰ Θεὸν κυβερνηθῆναι ταῦτα εἰ μὴ παρὰ τῆς βοηθείας, συνδρομῆς καὶ ἐλεημοσύνης τῶν φιλευσεβῶν χριστιανῶν, ὧν τὴν ὑπεροχήν, ὡς εἴρηται, κεκτημένη ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια καὶ χωρὶς ἡμετέρας δεήσεως καὶ παρακλήσεως, οἴκοθεν ποιήσει πάντως τὸ ποτητέον, καὶ ἀποδώσει τὸν ἐκ τῆς φιλαγάθου καὶ φιλοχρίστου αὐτῆς προαιρέσεως πλουσιόδωρον ἔρανον. Ἀνθ' ὅτου καὶ ὡς νέος κτίτωρ γινόμενος καὶ κηρυττόμενος, ἕξει καὶ αὖθις ἐκτενέστερον τό τε μνημόσυνον αὐτῆς ἀκατάπαυστον, καὶ ἐξ ἀνθρώπων τὸν ἔπαινον· πολλῷ δὲ μᾶλλον καὶ τὴν παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ ἐπάξιον ἀντιμισθίαν, ὃν καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀπαραίτητοι καὶ θερμότατοι αὐτῆς εὐχέται, οὐ παυσόμεθα, ἱκετεύοντες διὰ παντὸς τοῦ διαφυλάττειν τὸ ἔνδοξον αὐτῆς ὕψος ἐν τῷ αὐθεντικῷ αὐτῆς Θρόνῳ εἰρηνικόν, ἀτάραχον, πανευφρόσυνον, πολυχρόνιόν τε καὶ πανευτύχουν, καὶ ἀνταποδοῦναι ὑμῖν κατ' ἔφεσιν καὶ βούλησιν αὐτῆς πλουσία τὰ ἐλέη αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀκενώτων αὐτῆς θησαυρῶν, ἔν τε τῷ παρόντι βίῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. — 1720.

(Ghedeon, Χρόνικα τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ; pp. 152-4; cf. şi *ibid.*, p. 87 şi nota 167.)

DCCCXL.

Nicolae-Vodă Mavrocordat scuteşte de dăjdi pe Pantazi Primicheriul pentru slujbe făcute ţerii şi Domnului [1]. 1720.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

DCCCXLI.

Gramată patriarhală din Constantinopol, pentru scutirea de dăjdi a lui Pantazi Primicheriul. 1720.

Πατριαρχικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγκροβλαχίας περὶ τῆς ἀσυδοσίας Πανταζῆ Πριμικηρίου [2].

1720.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Οὐγκροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγηνῶν, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ὁσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν αὐτόθι ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρήσιμοι πραγματευταὶ καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, εὐχὴ δέ, εὐλογία καὶ συγχώρησις παρ' ἡμῶν.

Ὅσα ποτὲ κατὰ καιροὺς ἔφθασαν φιλοτιμηθῆναι καὶ εὐεργετηθῆναι, καὶ τοῦτο μάλιστα

Gramată patriarhicească de întărire către Mitropolitul Ungrovlahiei, pentru scutirea lui Pantazi Primicheriul.

1720.

Preasfinţite Mitropolit al Ungrovlahiei, prea-cinstite şi exarh al Plaiurilor, întru Duhul Sfânt iubite frate şi coliturghisitor, şi prea-cuviosi categumeni ai celor de acolo sfinte şi venerate mănăstiri, prea-nobili boieri, folositori negustori şi ceilalţi binecuvântaţi creştini, fii întru Domnul iubiţi ai Smereniei Noastre, har să vă fie vouă şi pace de la Dumnezeu, iar rugăciune, binecuvântare şi iertare de la noi.

Câte cândva după vremuri s'au întâmplat a se dărui şi a se face bine, şi mai ales

[1] V. nº DCCCXLI.

[2] La 1-iu Iulie 1720, Mihai Cantacuzino fiul împrumută, în Braşov, o mie de lei de la „dominus Pantazi Primiker, amicus noster charissimus", amanetându-i moşiile sale de dincoace de Olt (Iorga, *Documentele Cantacuzinilor*, pp. 183-5, nº DCCCXLI).

τὰ ἐξ αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων ἀπολυθέντα εἰς φιλοτιμίαν τοῖς ὀρθοδόξοις, ἐπ' εὐλόγοις τισὶν αἰτίαις, προνόμια καὶ χαρίσματα, ἀμειβομένων δικαίως ταῖς κατ' ἀξίαν φιλοδωρίαις καὶ ἀντιδόσεσι τὸ πιστὸν καὶ πρόθυμον τῆς διακονίας ἐκείνων, ἐφ' ᾧ μὴ διαμένειν τὴν ἀρετὴν ἀγέραστον ὑπὸ τῶν προεστάναι λαχόντων,—ταῦτα ἐμφανιζόμενά ποτε καὶ ἡμῖν, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς προνοίας δεόμενα εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν, ἀποδοχῆς ἁπάσης ἐπάξια κρίνεται, ὡς τοῦ δικαίου καὶ νομίμου ἐχόμενα· κἀντεῦθεν καὶ τὴν προσήκουσαν ἐπισύστασιν λαμβάνει παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, δι' ἡμετέρων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν γραμμάτων, καὶ τὴν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον ἐμπέδωσιν ἑαυτοῖς περιποιεῖται τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος, ἀνεπιχείρητον τοῖς μεταγενεστέροις ἀποδεικνύντα, ὡς οἷόν τε, τὴν ἀνατροπὴν καὶ ἀναίρεσιν τῆς ἐξ ἀρχῆς καλῆς καὶ δικαίας αὐτῶν ὑποστάσεως.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ εὑρισκόμενος καὶ διατρίβων εἰς τὰ αὐτόθι ἐν χρησίμοις πραγματευταῖς κὺρ Πανταζῆς Πριμικήριος, υἱὸς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητὸς τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἐξυπηρετήσας πιστῶς καὶ προθύμως τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ Αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας, κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Νικολάῳ Ἀλεξάνδρου Βοεβόδᾳ, τῷ κατὰ πνεῦμα υἱῷ ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ τῇ αὐτόθι φιλοχρίστῳ τζάρᾳ, εὐηρέστησεν, ὡς εἰκός, τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, διὰ τῆς πιστῆς καὶ προθύμου αὐτοῦ θεραπείας καὶ δουλεύσεως, ὥστε καὶ ἀσυδοσίᾳ τιμηθῆναι τῶν εἰθισμένων αὐτόθι πληροῦσθαι ὑπὸ τῶν ὑπηκόων δασμῶν καὶ συνδόσεων, καὶ ἐλευθερωθῆναι πάσης λειτουργίας καὶ φορολογίας δι' ἐκλάμπρου καὶ αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου φιλοτιμηθέντος καὶ ἐπιδωρηθέντος αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐκείνου Ὑψηλότητος, εἰς ἀμοιβὴν τῆς καλοκἀγαθίας αὐτοῦ καὶ πιστῆς θεραπείας, ἐν ᾧ χρυσοβούλλῳ διορίζονται καὶ περιέχονται ῥητῶς πάντα τὰ εἰς ἀσυδοσίαν παντελῆ καὶ ἐλευθερίαν παντὸς βάρους καὶ ἀπαιτήσεως, εὐεργετηθέντα αὐτῷ προνόμια,

βουλόμενος οὖν ὁ ῥηθεὶς κὺρ Πανταζῆς Πριμικήριος τὴν φιλοτιμηθεῖσαν ταύτην αὐτῷ ἐλευθερίαν καὶ ἀσυδοσίαν μένειν εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον, ἐδεήθη τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐπιβεβαιῶσαι αὐτὴν δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος. Ὅθεν τὴν δέησιν αὐτοῦ ὡς εὔλογον καὶ δικαίαν εὐμενῶς ἀποδεξάμενος, γνώμῃ καὶ εἰδήσει τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, κυρίου, κυρίου Χρ-

cele prin domneşti hrisoave făcute ca dar drept-credincioşilor, pentru pricini binecuvântate, pronomii şi hărăziri, corespunzând cu dreptate celor după vrednicie daruri şi răsplătiri credinţa şi graba slujbei acelora, pentru a nu rămâneà virtutea nerăsplătită de acei cari au sarcina de a îngriji,—acestea înfăţişându-ni-se şi nouă, şi având nevoie de grija bisericească pentru statornica şi necontenita lor siguranţă, se judecă a fi vrednice de toată primirea, ca unele ce se împărtăşesc de dreptate şi legiuire; de aceia capătă şi cuvenita sprijinire de la Biserică, prin gramatele noastre patriarhiceşti şi sinodiceşti, şi li procură pentru vremea viitoare statornicie prin puterea duhovnicească, arătând neatacabilă pentru urmaşi, ca să zicem aşà, răsturnarea şi nimicirea celei dintru început bune şi drepte stări a lor.

De oare ce deci şi cel ce se află şi petrece pe aici, între folositorii negustori, chir Pantazì Primicheriul, fiu sufletesc iubit al Smereniei Noastre, slujind cu credinţă şi cu grabă prea-înălţatului şi preapiosului Domn şi stăpân a toată Ungrovlahia, domnul domn Io Nicolae Alexandru Voevod, cel după suflet iubit şi prea-dorit fiu al Smereniei Noastre şi iubitoarei de Dumnezeu ţeri de acolo, I-a plăcut, cum e şi firesc, Înălţimii Sale, pentru credincioasa şi grabnica lui slujbă, aşà încât a fost cinstit şi cu scutirea de cele ce în acel loc obişnuiesc a se plăti de supuşi legături şi dări, şi a fost liberat de toată slujba şi dajdea prin hrisov strălucit şi domnesc dăruit lui de Înălţimea Sa, ca răsplată pentru destoinicia şi slujba lui credincioasă, în care hrisov se orânduiesc şi se cuprind anume toate cele pentru scutirea pe deplin şi slobozenia de orice greutate şi cerere, ca pronomii lui dăruite,

voind deci zisul domn Pantazì Primicheriul ca această slobozenie şi scutire de dări ce i s'a dăruit să rămâie de acum înainte neschimbată şi neclintită, s'a rugat de Smerenia Noastră să fie întărită prin a noastră gramată patriarhicească şi sobornicească. Pentru care, primind rugămintea lui ca binecuvântată şi dreaptă, cu părerea şi ştirea prea-fericitului şi preasfinţitului Patriarh de Ierusalim, domnul

σάνθου, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν, γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα, τοῦ διαληφθέντος αὐθεντικοῦ καὶ ἐκλάμπρου χρυσοβούλλου ἔχειν ὀφείλοντος κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὁ ῥηθεὶς κὺρ Πανταζῆς Πριμικήριος ὑπάρχῃ ἀσύδοτος, ἀνενάχλητός τε καὶ ἀνεπηρέαστος καὶ ἀκαταζήτητος παρὰ παντὸς προσώπου, ἐν πᾶσι τοῖς εἰθισμένοις αὐτόθι διδόσθαι φόροις τε καὶ συδόσεσι, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ φιλοτιμηθέντος ὑπὸ τοῦ ἤδη εὐσεβεστάτου Αὐθέντου χρυσοβούλλου καὶ εὐεργετηρίου γράμματος αὐτῷ εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἧς πεποίηκε καὶ ἐφανέρωσε πιστῆς αὐτοῦ δουλώσεως πρός τε τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα καὶ πρὸς τὴν αὐτόθι τζάραν Οὐγκροβλαχίας· καὶ μηδείς ποτε τῶν ἁπάντων τολμήσῃ ἐπηρεάσαι καὶ ἐνοχλῆσαι αὐτῷ καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ σύδοσιν, πολλὴν ἢ ὀλίγην, ἀνατρέψαι τε καὶ ἀκυρῶσαι τὴν φιλοτιμηθεῖσαν αὐτῷ ἀσυδοσίαν, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ἄνεσιν δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου· ὀφέποτε δ' ἄν τις ἐνόχλησιν οἱανοῦν αὐτῷ ἐμποιήσῃ, ἀθετῶν τὰ ἐν τῷ παρόντι γεγραμμένα, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἄν εἴῃ τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴῃ παρὰ τῆς μακαρίας καὶ ἁγίας Τριάδος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον, ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης.

Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν τῆς φιλοτιμηθείσης ἀσυδοσίας δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου τῷ ῥηθέντι κὺρ Πανταζῇ, ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ.

ᾳψκ'.

(Legrand, *Recueil*, p. 247 şi urm., nº 136.)

domn Hrisant, cel întru Duhul Sfânt iubit şi prea-dorit frate şi coliturghisitor al nostru, scriind hotărâm sinodiceşte, împreună cu cei din jurul nostru preasfinţiţi arhierei şi prea-cinstiţi, întru Duhul Sfânt iubiţi ai noştri fraţi şi coliturghisitori, pentru ca, trebuind ca acel hrisov domnesc şi prea-strălucit să-şi aibă la orice nevoie puterea şi tăria neschimbată şi neclintită, în tot veacul, dumnealui Pantazì Primicheriul să fie scutit, netulburat şi neatacat şi nesupărat cu cererea de către orice chip, în toate cele obişnuite acolo a se da dări şi dăjdi, după cuprinderea domnescului hrisov de binefacere dăruit cândvà lui de către prea-cucernicul Domn pentru răsplătirea credincioasei slujbe pe care a făcut-o şi a arătat-o către Înălţimea Sa şi către cea de acolo ţară a Ungrovlahiei; şi nimeni vre-odată dintre toţi să nu îndrăznească a-l atacà sau a-l supărà şi a cere de la el dajde, multă ori puţină, şi a răsturnà şi a stricà scutirea ce i s'a dăruit şi slobozenia şi uşurarea prin hrisov domnesc; iar, pe urmă, dacă cinevà i-ar face vre-o tulburare de orice fel, stricând cele scrise în aceasta, unul ca acela, de orice stare sau treaptă ar fi, să fie afurisit de Fericita şi Sfânta Treime, şi blăstămat şi neiertat şi nedeslegat după moarte, în veacul de acum şi în cel viitor, şi supus tuturor afurisaniilor părinteşti şi sinodiceşti şi veşnicei anateme, şi părtaş al focului gheenei.

Deci spre vădire şi statornică siguranţă a scutirii dăruite prin hrisov domnesc zisului chir Pantazì, s'a făcut şi această gramată a noastră patriarhicească sobornicească, de întărire, şi i s'a dat.

1720.

DCCCXLII.

Atanasie ieromonahul, dascălul şcolii greceşti din Iaşi, despre lipsa de cărţi. C. 1720[1].

Ἐπιστολὴ Ἀθανασίου ἱερομονάχου, ἴσως τοῦ Βουθροντέως, διδασκάλου τῆς ἐν Ἰασίῳ σχολῆς, πρὸς Χρύσανθον, περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ σχολείου τούτου.

[1] Oricum după 1707. Moartea Patriarhului Dosoftei, la o nouă cetire, mi se pare a fi recentă. E pusă între hârtii din 1720.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ θεία δουλῆ Πατριάρχα τῆς ἁγιωτάτης πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, καὶ ἐμοὶ σεβασμιώτατε πάτερ καὶ αὐθέντα, τὴν Σὴν σεβασμίαν Μακαριότητα δουλικῶς, εὐλαβῶς τε καὶ γονυπετῶς προσκυνῶν, τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἡδέως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ Θεοῦ νὰ τὴν ἀπολάυσῃ τὸ παρὸν εὐτυχές, μὲ καλὴν ὑγιείαν, εὐτυχίαν τε, καὶ παλὴν κατάστασιν καθ' ἑκάτερον.

Δοξασμένος νὰ εἶναι ὁ παντοδύναμος Θεὸς καὶ ἡ θεία του Πρόνοια, ἥτις, τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ προνοῶν καὶ προγινώσκων, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, καὶ προορίζει, καὶ εἰς θείας αὐτοῦ ὑπουργίας καθιστᾷ, ὥσπερ ἠξιώθημεν ἰδεῖν καὶ τὴν Σὴν Μακαριότητα, ἥντινα, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἡ θεία πρόγνωσις διατηροῦσα καὶ τῶν ἐναντίων πάντων διαφυλάττουσα, ὡς ἀξιώτατον καὶ ἐκλεκτότατον ὑποκείμενον, νῦν κατέστησε ποιμὴν τῶν αὐτοῦ λογικῶν προβάτων, καὶ ἐπιτηρητὴν τῶν ἁγίων αὐτοῦ προσκυνημάτων, ὥστε, Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει ὁ φθόνος. Ἀλλὰ τὸ θέλημα τῶν φθονουμένων Αὐτὸν ποιεῖ καὶ εἰς φῶς ἄγει: „οὗ δύναται", λέγων, πόλις κρυβῆναι, ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐ δὲ γὰρ πρόσωπον βλέπει, ἀλλὰ καρδίας καὶ νεφροὺς ἐτάζει δικαίως. Ἔντεινε λοιπόν, καὶ κατευοδοῦ, ὦ θεία καὶ ἱερὰ τῆς θείας Προνοίας μακαριωτάτη εὐλογή, κατευθύνουσα τὰ ἴχνη τῶν ἁγίων αὐτῆς ποδῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης, μὲ καλὴν ὑγιείαν εὐτυχίαν τε καὶ μακροημέρευσιν μέχρι βαθυτάτου γήρους, γένοιτο, γένοιτο, μιμούμενος καὶ κατορθῶν τὰ τοῦ μακαρίτου κατορθώματα, καὶ ἐπέκεινα.

Ἐμὲ δέ, τὸν ἀφρονέστατον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀχαριέστατον καὶ ἀγνώμονα, ἄρα καλέσεις μὲ τοῦ λοιποῦ, οὐχὶ μαθητήν, ἀλλὰ ἐλάχιστον δοῦλον, ἢ πάλιν δείξῃς με ἀλτέα δυθοῦ; Μηδαμῶς, κύριε, δὲν ἐτολμοῦσα νὰ γράψω τῇ Σῇ Μακαριότητι: ἐνθυμούμενος ποσάκις, παρεπίκρανα καὶ παρόργισα τὸν ἐμὸν εὐεργέτην, πλήν, ἠξεύρωντας τὴν συμπάθειαν, μιμούμενος τὸν μακάριον Δαβὶδ πρὸς τοὺς διώκοντας αὐτόν, καὶ τὸν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς, καὶ μάλιστα τοῦ Σωτῆρός μας πρὸς τὸ γένος τῶν ἀχαρίστων, δειλιῶν τῷ νοΐ καὶ τρέμων τῇ χειρί, ἐτόλμησα ἐνοχλεῖν τὴν Σὴν Μακαριότητα μὲ τὸ παρὸν ἀνάξιον γραμμάτιον, καὶ δέομαι νὰ τὸ δεχθῆτε ὡσὰν ἀποστάτου τινος ἀναφοράν, καί, ἀπολαμβάνων τὴν Σὴν Μακαριότητα εὔθυμον, ὑγιῆ καὶ καθ' ἅμφω εὐτυχῆ, δός μοι συγχέρησιν πάντων τῶν ἐν ἀγνοίᾳ πταισμάτων.

Καὶ, ἂν ὁρίσετε νὰ ἠξεύρετε διὰ λόγου μας πῶς εὑρισκόμαστε, χάριτι Χριστοῦ καὶ δι' εὐχῶν σας ἁγίων, μέχρι τοῦ νῦν ζῶμεν, ἀλλ' οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα καὶ ὡς ὁ Θεὸς εὐδόκησεν, ὅτι παιδεύομαι ὑπὸ τῆς καταῤῥοῆς, καὶ εὑρίσκομαι εἰς τὸ Γιάσιον ἀπὸ τῶν Θεοφανείων,—ὅτι μὰς ἔφερεν ὁ Ἐκλαμπρότατος διὰ νὰ ἀνοίξῃ σπουδαστήριον. Πλὴν τὰ πάντα μας ἀσθενῆ ἔσωτε καὶ ἔξω, καὶ μάλιστα δὲν ἔχομεν βιβλία τῆς σπουδῆς, οὔτε σλοβανικά, οὔτε ἑλληνικά, καὶ ἐγὼ ἐνδεὴς καὶ τῆς ὑγιείας καὶ μαθήσεως· καὶ εὑρίσκομαι εἰς κίνδυνον.

Şi, dacă doriţi să aflaţi pentru noi, cum ne aflăm, cu harul lui Dumnezeu şi prin sfintele-Ţi rugăciuni, până acum trăim, dar nu după cum voim, ci cum putem şi cum a binevoit Dumnezeu, căci sunt supărat de cataroiu, şi mă aflu la Iaşi de la Bobotează, — căci m'a adus prea-Luminatul ca să deschidă şcoala. Numai cât toate ni sunt slabe înlăuntru şi în afară, şi mai ales nu avem cărţi de studiu, nici sloveneşti, nici elineşti, şi eu lipsit şi de sănătate şi de învăţătură; şi mă aflu în primejdie.

(Cere la urmă a i se trimete „un Chrysoloras, un Caton, şi altele poetice, căci n'am niciuna; poate să se afle şi caiete de şcoală, şi vreo gramatică, neavându-le.")

Ὅμως ἐγὼ μὲ τὸ παρόν μου εὐτελὲς προσκυνῶ, καὶ δέομαι συγχωρήσεως, καὶ εἰς σημεῖον παρηγορίας καὶ τῆς αἰτήσεως παρακαλῶ μὲ τὸν παρόντα ἄνθρωπον νὰ ἔχω τίμιον καὶ σεβάσμιόν σας γράμμα, μακάρη δίστιχον· καί, εἴτι ἄλλο ὁρίσετε, γραφετέ μας, παρακαλῶ πολλά, καὶ μὴ μᾶς ἀποβάλλετε, ὅτι παρῆλθον τὰ πρῶτα, καὶ ζητοῦμεν ἔχειν εἰρήνην, καὶ παρ' ὑμῶν εὐλογίαν καὶ συγχώρησιν.

Ταῦτα διὰ τοῦ παρόντος, ἡ δὲ θεία δύναμις ἔσται πάντα μετὰ τῆς Σῆς Μακαριότητος. Ἀμήν. Τοῦ δὲ μακαρίτου Δοσιθέου καὶ ἡμετέρου δεσπότου καὶ αὐθέντου, μακαρία του ἡ μνήμη· ὁ Θεὸς ἀναπαύσει αὐτὸν εἰς τὰς μακαρίας μονὰς τῆς οὐρανίου βασιλείας εἰς αἰῶνας, ἀμήν.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος της ἐλάχιστος δοῦλος.

Μὲ θάῤῥος σὰς παρακαλῶ διὰ κανένα Χρυσολωρᾶν, ἢ Κάτωνα, ἢ ἄλλα ποιητικά, ὁποῦ

διαβάζουν οἱ ἀρχάριοι, ὅτι δὲν ἔχω κανένα, ἂν εὑρεθοῦν καὶ τέτραδα ψυχαγωγημένα, καὶ καμία γραμματική, ὅτι δὲν ἔχω, καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω συμπάθησιν.

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος καὶ πάντων ἐλάχιστος [1].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXLIII.

Chiril, Mitropolitul Ciziculuĭ, către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea acestuia de Domnii români. 1720, 10 Ianuar.

Ἐπιστολὴ Κυρίλλου Μητροπολίτου Κυζίκου (τοῦ κατόπιν οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου) πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, συγχαίροντος ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ δεξιώσει ἣν ἐποιήσατο πρὸς τὸν Χρύσανθον ὁ ἡγεμὼν Μολδαυΐας καὶ ὁ ἡγεμὼν Βλαχίας κ. τ. λ.

Τῷ μακαριωτάτῳ, ἁγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν καὶ τὴν μετ' αἰδοῦς προσκύνησιν.

Σεβασμίαν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας ἁγιωτάτης καὶ σοφωτάτης Μακαριότητος ἀσπασίως καὶ περιχαρῶς ἐδεξάμεθα, ἐξ ἧς τὰς ἀγαθὰς αὐτῆς καὶ ἡμῖν ἐφετὰς ὑγείας εὐαγγελισθέντες,

Scrisoarea lui Chiril, Mitropolitul de Cizic (care apoi a fost Patriarh ecumenic), către al Ierusalimului Hrisant, bucurându-se cu el pentru aleasa primire pe care au făcut-o către Hrisant Domnul Moldovei şi Domnul Ţerii-Româneşti ş. a.

Prea-fericitului, preasfinţitului şi preaînţeleptului Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, domnului Hrisant, sărutarea întru Hristos şi închinarea cu veneraţie.

Scrisoarea venerată a Fericirii Tale preasfinţite şi prea-înţelepte cu îmbrăţişare şi bucurie multă am primit-o, din care aflând de sănătatea-Ţi bună şi nouă doritǎ, ne-am

[1] In legătură cu aceasta este şi următoarea scrisoare, din 13 Mart 1716, a bătrânului dascăl Iacob Manu din Argos, dela care mai avem şi altele—, compoziţie retorică al cării scop e numai să ceară de la Hrisant a face aşà, încât să i se îngăduie a trece dela Bucureşti, „unde a venit acum câtevà zile şi s'a închinat Domnului", dar unde „petrecerea i se pare una cu moartea şi mai întunecată şi mai neplăcută decât Iadul", voind a merge la Patriarhul însuşi, de care doreşte:

Ἐπιστολὴ Ἰακώβου Μάνου Ἀργείου πρὸς Χρύσανθον περὶ τῆς εἰς Βουκουρέστιον μεταβάσεως αὐτοῦ καὶ ὧν ἀπήλαυσε παρὰ τοῦ Νικολάη-Βόδα τιμῶν.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε, θειότατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἡμῶν δὲ αὐθέντα καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ πατοδυνάμου Θεοῦ ὅπως διατηροίη αὐτὴν ὑγιαίνουσαν ἀεὶ καὶ εὐθυμοῦσαν διὰ παντὸς ἐν εὐημερίᾳ διηνεκεῖ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει, μετὰ μακροβιότητος. Διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν πρὸ ἡμερῶν τινῶν ἦλθον εἰς Βουκουρέστι, καὶ ἐπροσκύνησα τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην, ἐλπίζων δὲ προχωρῆσαι καὶ εἰς τὰ αὐτόθι καὶ ἀποδοῦναι σωματικῶς τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι, οὐκ ἠξιώθην. Διὸ κἂν γοῦν διὰ γράμματος εὐτελοῦς προσκυνῆσαι αὐτὴν νῦν ἔρχομαι· ὅθεν καὶ συγγνώμην αἰτῶ καὶ τυχεῖν ἀντιβολῶ. Καὶ γάρ, ἐπεὶ ὁ πρῶτος πλοῦς μοι κεκώλυται παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, καὶ ἡ πρὸς τὰ αὐτόθι μοι ἄφιξις ἐνεποδίσθη, ὅπερ ἐμοὶ τῶν ἀλγεινῶν ἁπάντων ἐστὶν ἀλγεινότατον, μεγίστην προξενῆσαν τὴν ἀθυμίαν, ὡς παρὰ προσδοκίαν ἐκδὰν τοῦ δευτέρου πλοῦ ἐγενόμην, καὶ διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς τὴν μετ' εὐλαβείας προσκύνησιν ἀπονέμω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ δέομαι αὐτῆς, διὰ σεβασμίου της γράμματος μεσιτεῦσαι πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Αὐθέντην περὶ τῆς ἐμῆς ἐντεῦθεν ἀπολύσεως καὶ πρὸς τὰ αὐτόθι ἀπελεύσεως, ὅτι ἡ ἐνταῦθα διατριβή σχεδὸν παραπλησία μοι δακεῖ θανάτῳ, καὶ τῆς ἐν Ἅιδῃ Στυγὸς ακουθρωποτέρα καὶ ἀηδεστέρα, μεμνημένῳ τῆς φιλτάτης ἡσυχίας, ταὐτὸν εἶπεῖν καὶ φιλοσοφίας. Ἧς δαίμων τις παλαμναῖος καὶ ἀλάστωρ ἐπανέστησε καὶ ἀπεμάκρυνε, καὶ δεινῶς μου κατωρχήσατο φθονήσας. Καὶ τόγε δὴ χαλεπώτερον ὅτι οὐδὲ κόρον λαμβάνει τῶν κατ' ἐμοῦ ῥαδιουργημάτων, ἀεὶ δὲ τὰ ἐπιόντα καὶ δεύτερα χαλεπὰ τῶν προλαβόντων καὶ προτέρων ἐπαλγίζει σφοδρότερα καὶ ἀπορώτερα. Ὥσπερ γάρ τις ὑδερὸς χείμαῤῥος εἰς τὸ πρανὲς ῥεῖν ἀρξάμενος οὐκέτι πρὸς τὸ ἄναντες ἔχει ἀναῤῥεῖν, οὕτω μοι τὰ τῆς τύχης πρὸς τὰ χαλεπώτερα καταφέρεται, ὥστε μὲ τὰ μέλλοντά μοι συναντήσειν οὐχ ἧττον ἢ τὰ παρεληλυθότα δεδοικέναι καὶ ὑποπτεύειν, καὶ ταῦτα ὑφ' ὧν οὐκ ἔδεισ· λόσις δὲ τούτων ἴσως ὁ ἐγγὺς θάνατος διὰ τὸ γῆρας. Ἀλλ' οὐκ ἐᾷ με τὰ δάκρυα ἐπὶ πλέον ἐκταραχῶδῆσαι τὰ κατ' ἐμέ. Ἡ δὲ ὑμετέρα τελειότης εἴη διηνεκῶς κρείττων πάσης ἐπηρείας καὶ ἀνωτέρα πάσης κυματώδους ζάλης τοῦδε τοῦ αἰῶνος, διαβιῶσα πανευδαιμόνως ἐν εὐφροσύνῃ ἀλήκτῳ εἰς παμπόλλους καὶ εὐτυχεῖς ἐτῶν περιόδους.

ᾠζι', Μαρτίου ιγ'.

Τῆς Ὑμετέρας θεοκοσμήτου Μακαριότητος δοῦλος:
Ἰάκωβος ὁ ποτὲ διδάσκαλος.

χαρὰν ἐχάρημεν ἄμετρον, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν χεῖρας ἱκέτιδας ἀνυφώσαμεν, ὅπως ἐπιδαψιλεύοιτο αὐτῇ ταύτας ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἀμεταπτώτως.

Εὐχαριστοῦμεν τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ σου Μακαριότητι ὅποῦ δὲν μᾶς ἀφῆκε τελείως ἀμνημονεύτους καὶ τῶν παρ' αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐστερημένους, ἀλλά, παρακινηθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν καὶ προαιρετικὴν αὐτῆς γνώμην, μᾶς ἤξίωσε τιμίου της γράμματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἀῤῥιδηλότατα μᾶς ἐφανέρωσε τὴν πατρικὴν κατὰ ἀλήθειαν καὶ φιλόστοργον διάθεσιν ὅποῦ πρὸς ἡμᾶς ἔχει, οἷα τις πατὴρ πνευματικὸς καὶ φιλόστοργος· τῆς ὁποίας παρακαλοῦμεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ μᾶς ὑστερήσῃ, ἀλλὰ νὰ μᾶς ἔχῃ τροφίμους ταύτης καὶ ἀπολαύοντας. Ἐπειδὴ γνωρίζει καλῶς καὶ ἡ Μακαριότης σου πῶς καὶ ἡμεῖς, ἀφ' οὗπερ νάμῳ φιλίας ἐγνωρίσθημεν πρὸς ἀλλήλους, ἀδελφικῶς τε καὶ φιλικῶς πρὸς αὐτὴν διακείμεθα, καὶ τώρα δὲ μάλιστα ὡς πνευματικὸν πατέρα καὶ Πατριάρχην αὐτὴν κατὰ τὸ εἰκὸς εὐλαβούμεθα.

Ἔγνωμεν ἡσθέντες καὶ τὴν ἀπὸ Ἡασίου εἰς Βουκουρέστιον ἐπάνοδον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ τὴν εὐλάβειαν καὶ δεξίωσιν, ὁποῦ πρὸς αὐτὴν μετὰ προθυμίας ἔδειξαν οἱ ἐκλαμπράτατοι καὶ εὐσεβέστατοι Αὐθένται, ὅ τε Οὐγκροβλαχίας καὶ Μολδοβίας, οὕς ἀμφοτέρους Κύριος ὁ Θεὸς διατηροίη ἀνεπηρεάστους καὶ μακροβίους ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει, ὑγείᾳ τε καὶ εὐτυχίᾳ ἀμεταπτώτῳ, ἐπειδὴ καὶ εἶναι, κατὰ ἀλήθειαν, ὠφέλιμοι παντὶ τῷ γένει τῶν χριστιανῶν, οὐχ ἥκιστα διὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας βοηθοί τε καὶ ὑπερασπισταὶ πρόθυμοι.

Σημειώνει προσέτι ἡμῖν ἡ Μακαριότης σου ὅτι μελετᾷ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὰ ὧδε, διὰ νὰ ὁρίζῃ καὶ πρὸς τὸν θεόθεν λαχόντα αὐτῇ πατριαρχικὸν καὶ ἀποστολικὸν Θρόνον τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου· καὶ ἡμεῖς μὲν νὰ ἀξιωθοῦμεν πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῆς, καὶ αὐτὴ δὲ νὰ ἀξιωθῇ ὧν ἐφίεται καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ ποθουμένου ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ· ἐῤῥωμένην δὲ διαφυλάττοι ὁ Κύριος τὴν Σὴν Μακαριότητα εἰς μακραίωνας.

,αψκ', Ἰανουαρίου ι'.

✝ Ὁ κατὰ πάντα εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Σῆς Μακαριότητος.

Κυζίκου Κύριλλος.

bucurat de o bucurie nemăsurată, şi am ridicat mânile rugătoare către Dumnezeu, ca să Ţi-o dea din bielşug întru mulţi ani fără scădere.

Mulţămim Fericirii Tale preasfinţite şi prea-înţelepte că nu ne-ai lăsat cu totul nepomeniţi şi lipsiţi de rugăciunile şi binecuvântările de la Tine, ci, mişcat de buna şi aleasa-Ţi socotinţă, ne-ai învrednicit de cinstita-Ţi scrisoare, prin care în chipul cel mai vădit ni-ai arătat aplecarea-Ţi cu adevărat părintească şi iubitoare ce o ai către noi, ca un tată sufletesc şi plin de dragoste; de care ne rugăm ca nici de acum să nu ne lipseşti, ci să ne hrăneşti şi să ne învrednicesti de dânsa. Căci ştii bine şi Fericirea Ta că şi noi, de când ne-am cunoscut legaţi cu prietenie unul către altul, ne avem prieteneşte şi cu iubire către Tine, şi acum mai ales avem către Tine, după cuviinţă, evlavie, ca unul ce eşti părinte sufletesc şi Patriarh.

Am aflat cu plăcere şi venirea Fericirii Tale de la Iaşi la Bucureşti, şi evlavia şi buna primire pe care cu grabă au arătat-o către Tine prea-luminaţii şi prea-cucernicii Domni, al Ungrovlahiei şi al Moldovei, pe cari pe amândoi Domnul Dumnezeu să-i ţie neatacaţi şi întru mulţi ani în paşnică stare, în sănătate şi fericire neschimbată, căci şi sunt, cu adevărat, folositori la tot neamul creştinilor, nu mai puţin pentru sfânta Biserică a lui Hristos ajutători şi sprijinitori gata.

Ni mai spui încă Fericirea Ta că ai de gând să vii într'acoace, ca să pofteşti şi la cel dat de Dumnezeu Ţie Scaun patriarhicesc şi apostolesc al Sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt; şi noi să ne învrednicim de întâmpinarea Ta, şi Tu să Te învredniceşti de ce ai dorinţă şi să capeţi ce pofteşti întru sănătate şi bună stare; şi zdravăn să Te ţie pe Fericirea Ta Domnul întru mulţi ani.

1720, Ianuarie în 10.

✝ Cel întru toate la poruncile Fericirii Tale.

Al Cizicului Chiril.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXLIV.

Grigorie Ghica, Dragomanul, către Patriarhul Hrisant Notara, despre ce a isprăvit cu Turcii în afacerile Sfântului Mormânt. 1720, 21 Februar.

Ζαφείρα Δόμνα *(sic)* Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐμοὶ δὲ ἐν Χριστῷ σεβασμιώτατε πάτερ καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ἄλυπον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ ἀνωτέραν πάσης ἐναντίας περιστάσεως, μετ' ἐπιτυχίας πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ καταθυμίων της.

Προλαβόντως ἔγραφα εἰς πλάτος πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ τώρα, μὲ τὸ νὰ ἦλθον οἱ ἐνδοξότατοί μπιμπασίρηδες, δὲν ἔλειψα νὰ τὴν προσκυνήσω μὲ τὸ παρὸν καὶ νὰ τὴν φανερώσω τὸ ἀγαθὸν τέλος. Ἐδιάβασα καὶ τὸ ἄρζι τοῦ κεσφίου, τὸ ὁποῖον ἐγράφη καλῶς, καὶ τὸ ἐγχείρισα ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα γράμματα καὶ δευτέρια τῷ ἡγουμένῳ της. Μὲ τοὺς ἀγάδες ἀνταμώθην, οἱ ὁποῖοι εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὸν ἐπίτροπόν της, καὶ μάλιστα ὁ Μουσταφὰ-Ἀγᾶς. Ταῦτα μὲν ἐν συντομίᾳ· παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ λείπῃ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα προστακτικὸν καὶ δηλωτικὸν τῆς ἐφετῆς καὶ ἀγαθῆς μοι ὑγιείας αὐτῆς. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1720, Φεβρουαρίου 21.

Γρηγοράσκος Γκίκας [1].

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 165-7, nº 122.)

Doamna Zamfira *(sic)* lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-venerate Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, iar mie întru Hristos prea-venerate părinte şi stăpân, Fericirii Tale cu evlavie mă închin şi fericita-Ţi dreaptă o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te ţie fără boli, nejignit, fără supărări, sănătos, întru mulţi ani şi mai presus de toată împrejurarea protivnică, dobândind toate cele bune şi dorite Ţie.

Dăunăzi am scris pe larg către Fericirea Ta, şi acuma, pentru că au venit prea-slăviţii mumbaşiri, n'am lipsit să mă închin Ţie cu cea de faţă şi să-Ţi arăt bunul sfârşit. Am străbătut şi arzul pentru *chesfi*, care s'a scris bine, şi l-am dat, împreună şi cu alte scrisori şi *tefteruri* (cărţi) egumenului Tău. Cu agalele m'am întâlnit, cari sunt mulţămiţi de epitropul tău, şi mai ales Mustafà-Aga. Acestea pe scurt; mă rog să nu-mi lipsească venerata-Ţi scrisoare de poruncă şi vădire a doritei mie şi bunei sănătăţi a Tale. Iar anii Tăi fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale la poruncă:

1720, Fevruarie în 21.

Grigoraşcu Ghica.

---

[1] Cu ce se ocupà Hrisant în Moldova, o aratà acest act al lui, pàstrat între hàrtiile necatalogate ale Academiei Române:

Χρύσανθος, ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαστίνης.

† Ἡ Μετριότης ἡμῶν διαλαμβάνει διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς πατριαρχικοῦ γράμματος ὅτι τὸ ἀμπέλι ὁποῦ ἔχει ὁ τιμιώτατος ἄρχων κὺρ Ἀπαστάσης Βόρνικος εἰς τὴν μοσίαν τοῦ Γαλατᾶ ὀνομαζόμενον Μιροσλάδαν νὰ μὴ δίδῃ δέκατον εἰς τὸν κατὰ καιρὸν ἡγούμενον τοῦ Γαλατᾶ, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, τουτέστιν οὔτε ἀπὸ τὸ κρασί, οὔτε ἀπὸ τὰ πωρικά, οὔτε ἀπὸ ὅσα περιέχονται εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀμπελίου. Ὅθεν καὶ εἰς βεβαίωσιν ἐδόθη τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος γράμμα εἰς χεῖρας τῆς Ἐντιμότητός του.

Ἐκ Γιασίῳ, 1714, Ἀπριλλίου 5.

† Χρύσανθος, Ἱεροσολύμων Πατριάρχης, ἀποφαινόμεθα. (Pecete din 1707, cu Χρυσάν.)

[Vº :] A Patriiarhului pentru vie de la Miroslava, să nu è dijmă.

Hrisant, cu mila lui Dumnezeu Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina.

† Smerenia Noastră arată prin cea de faţă a Ei gramată patriarhală că via ce o are prea-cinstitul dumnealui chir Anastase Vornicul la moşia Galatei zisă Miroslava să nu deie de-a zecea la cel după vremuri egumen de Galata, oricare ar fi, adecă nici de la vin, nici de la poricale (fructe), nici de la câte se cuprind în locul viei. Deci spre vădire s'a dat această scrisoare a Smereniei Noastre în mâinile cinstit-dumisale.

În Iaşi, 1714, Aprilie în 5.

† Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, arătăm aceasta.

DCCCXLV.

1720, 30 Mart.

Antioh-Vodă Cantemir către Patriarhul Hrisant Notara, despre o datorie a sa către acesta.

Ἐπιστολὴ Ἀντιόχου Καντεμίρη Βοεβόδα περὶ τοῦ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον ὁλικοῦ χρέους του.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ θεοπρόβλητε δέσποτα, τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸν προσήκοντα ἀσπασμὸν προσαγορεύομεν, καὶ τὴν μακαρίαν της ἀσπαζόμεθα δεξιάν. Τὸ παρόν μας νὰ τὴν ἀπολάυσῃ ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ. Ἡμεῖς δὲ δι' εὐχῶν της ἁγίων ὑγιαίνομεν.

Ἐντρεπόμεθα ὑπερβολικὰ κατὰ ἀλήθειαν, ὁποῦ διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον καὶ ἀδέξιον τοῦ καιροῦ δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τῇ πατρικῇ της ἀγάπῃ τὴν πολλὴν χάριν ὁποῦ μᾶς ἔκαμεν μὲ μερικὰ ἄσπρα ὁποῦ μᾶς εὑρέθη, καί, ἂν καλὰ ποτὲ δὲν θέλομεν τὸ ξεχάσῃ, μάλιστα μένομεν ὑπόχρεοι, ὅταν καὶ ὅσον δυνηθῶμεν, νὰ κάμωμεν τὰς πρεπούσας ἀμοιβάς. Ἐφάνημεν ὅμως κατὰ τὸ παρόν, ἀκουσίως, ἀχάριστος. Πλὴν παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς ἔχῃ ὑπομονὴν εἰς τὸ φθινόπωρον, καὶ θέλομεν κάμῃ τὸ δυνατὸν νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν. Παρακαλοῦμεν ἀκόμη νὰ δώσῃ ἄδειαν τῷ ἁγίῳ καθηγουμένῳ, ὅταν μᾶς βολέσῃ ἀπὸ ὅσα ἠμποροῦμεν, νὰ τοῦ δίδωμεν, νὰ τὰ πέρνῃ καὶ νὰ τὰ γράφῃ ὄπισθεν τῆς ὁμολογίας μας, καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον εὐκολύσεται καὶ ἡ ἐξόφλησις.

Φέτο, ὡς φαίνεται, δὲν συμπασχάζομεν μὲ τὴν Μακαριότητά της εἰς τὴν Πόλιν, καὶ λοιπὸν ἂς τὴν συγχαροῦμεν καὶ διὰ γράμματος· καὶ ἄμποτε Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἀξιώνῃ χρόνους πολλοὺς τὴν ἁγίαν του Ἀνάστασιν, μὲ πάντα τὰ καταθύμια, δι' εὐχῶν της δὲ ἁγίων καὶ ἡμᾶς.

ᾳψκ', Μαρτίου λ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς κατὰ πνεῦμα καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἀντίοχος Βοεβόδας.

Scrisoarea lui Antioh Cantemir Voevod pentru datoria lui adunată către al Ierusalimului Hrisant.

Prea-fericite, prea-înțelepte și de Dumnezeu ocrotite stăpâne, către Fericirea Ta îndreptăm cuvenita salutare, și sărutăm fericita-Ți dreaptă. Această scrisoare a noastră să Te afle în sănătate și fericire. Iar noi prin rugăciunile-Ți sfinte suntem sănătoși.

Ni e, de fapt, peste măsură de rușine că pentru nepotrivirea și neîndemânarea vremii n'am putut să mulțămim părintești Tale iubiri de marea îndatorire ce ni-a făcut cu câțiva bani ce s'au găsit pentru noi, și, cu toate că niciodată nu o vom puteà nità, rămânem măcar datori ca, atunci când și cât am puteà, să facem cuvenitele răsplătiri. Ci am părut deocamdată, fără voie, nerecunoscător. Ci ne rugăm de Fericirea Ta să ai răbdare pentru noi până la toamnă, și vom face ce se poate spre a-Ți mulțămi. Ne mai rugăm să dai voie sfântului categumen, când ni se va întâmplà ca, din cât putem, să-i dăm, să iea banii și să-i scrie în dosul sinetului nostru, și în acest fel se va ușurà și plata.

Anul acesta, cum se pare, nu facem Paștile împreună cu Fericirea Ta în Țarigrad, și măcar să Te heretisim prin scris; și să Te învrednicească Domnul Dumnezeu a serbà ani mulți Învierea Lui, cu toate cele dorite, și prin rugăciunile-Ți sfinte și pe noi.

1720, Martie 30.

Al Fericirii Tale fiu duhovnicesc și la porunci:

Antioh Cantemir.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCXLVI.

1720, August.

Gramată a lui Hrisant Notara, Patriarh de Ierusalim, pentru dania, pomenită și mai sus, a lui Nicolae Roset, Marele-Păharnic muntean, „care s'a împărtășit de introducerile dumnezeești și evangelice", către Sf. Mormânt.

Γράμμα σιγιλλιῶδες Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀφιερωθείσης τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ μωσίας Πιτζιγάϊας ὑπὸ τοῦ Νικολάου Ῥοσσέτου, Μεγάλου-Παχαρνίκου Οὐγκροβλαχίας.

1720, Αὐγούστου.

Χρύσανθος, ἐλέῳ Θεοῦ, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ὅσα τῶν γινομένων κατ' ἔνθεον ζῆλον καὶ διάπυρόν τινα εὐλάβειαν ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας τοῖς φιλευσεβέσι προβάλλονται καὶ διενεργοῦνται, ἃ καὶ προηγούμενα ἑαυτοῖς τὴν θείαν ἀρέσκειαν καὶ τὴν θεοσέβειαν κέκτηνται, τὰ τοιαῦτα, ἅτε ἀρχηγὸν τὸν ὑπεράγαθον καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν χορηγὸν καὶ πρύτανιν πλουτοῦντα Θεόν, οὐ μόνον ἐπαινεῖν καὶ μακαρίζειν πάντες ὀφείλομεν, ἀλλὰ καὶ συνιστᾶν αὐτὰ καὶ δεφενδεύειν πᾶσι τρόποις, καὶ λόγοις, καὶ ἔργοις, καὶ γράμμασι, καὶ συνηγορεῖν αὐτοῖς ὅση δύναμις, καὶ προνοίας ἀξιοῦν πάσῃ ἐπιμελείᾳ πρὸς σύστασιν αὐτῶν, καὶ διαμονὴν καὶ ἀσφάλειαν· οὐκ ἄλλως γὰρ εἰωθεν αὐξάνεσθαι τὰ καλὰ καὶ πλατύνεσθαι, ἀλλ' ἢ ταῖς περὶ αὐτὰ σπουδαῖς καὶ ἐπιμελείαις καὶ ταῖς ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπισυστάσεσι τε καὶ βεβαιώσεσι, δι' ὧν ἀκμάζειν εἴωθε ταῦτα, καὶ θάλλειν διηνεκῶς καὶ τῇ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου φθορᾷ ἀνάλωτα διασώζεσθαι.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ εὐγενέστατος καὶ λογιώτατος ἄρχων Μέγας-Παχάρνικος τῆς ὑψηλοτάτης Αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας, κύριος Νικόλαος Ῥωσσέτος, ὁ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι υἱὸς ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος, ἐμφύτῳ εὐλαβείας πόθῳ καὶ διεγγεγερμένῳ φίλτρῳ ζέοντος πνεύματος οἴκοθεν κεντηθεὶς καὶ ὁρμηθεὶς εἰς τὸ μετὰ δικαιοπραξίας εὐαρεστῆσαι τῷ Θεῷ, οἷα δὴ ὑπὸ τῶν θείων καὶ εὐαγγελικῶν προκατηχημένος εἰσηγήσεων, καὶ μυστικῇ ἐπιπνοίᾳ ἐνηχηθεὶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἄξιος οἰκονόμος τῶν ἐνταῦθα παρερχομένων καὶ ἀξιεπαίνετος, ἔγνω προσενεγκεῖν καὶ διελεῖν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ τοῦ Κυρίου Τάφῳ ἐκ τῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ὑποστατικῶν πραγμάτων μερίδα τινὰ ἐξ αὐθαιρέτου βουλῆς αὐτοῦ καὶ θελήσεως, τῇ σοφῇ παραινέσει ἑπόμενος, καὶ πειθαρχῶν εὐσεβῶς ἀποφαινομένῃ, καὶ τοῖς ὀκτὼ φυλλάττειν καὶ διδόναι ἀπόμοιραν, τῷ ὀγδόῳ δηλονότι καὶ ἀτελευτήτῳ αἰῶνι, κἀντεῦθεν τὸν ἔνθεον αὐτοῦ σκοπὸν τοῦτον καὶ εἰς πρᾶξιν ἀγαγεῖν κατὰ τάχος ἐπανηρημένος, ἀφιερώσατο μίαν μωσίαν Πιτζιγάϊαν ὀνομαζομένην, ὀργυιῶν ἑξήκοντα ὀκτὼ καὶ ἡμισείας, ἣν παρέλαβε παρὰ τοῦ μακαρίτου Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας κὺρ Μητροφάνους, λόγῳ ἀλλαγῆς, δοὺς δηλαδὴ ἑτέραν ἀντ' αὐτῆς, μετὰ ὑποσχέσεως τοῦ ἀφιερῶσαι προσέτι καὶ ἑτέραν τινὰ μωσίαν, ὥστε γενέσθαι τὴν ἅπασαν μετὰ τῆς ἄνωθεν τιμὴν[1] γροσίων πεντακοσίων· ἔμπης ἡ ἀφιέρωσις αὕτη τῶν ῥηθέντων πραγμάτων παρὰ τῆς αὐτοῦ Εὐγενείας πρὸς τὸν πανάγιον τοῦ Κυρίου Τάφον ἐγένετο ἐπὶ ῥητῇ συμφωνίᾳ μετὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἥτις ἐστὶ τοιαύτη: ὅπως καθ' ἕκαστον χρόνον ἔχωσιν ἐκτελεῖσθαι ἀπαραιτήτως λειτουργίαι ἑπτὰ ἐν ὡρισμένοις καιροῖς καὶ τόποις, εἰς μνημόσυνον τῆς ἐν Κυρίῳ κεκοιμημένης θυγατρὸς τοῦ ῥηθέντος ἄρχοντος, Στάνκας, καὶ διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν ἐκείνης, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ὑγείαν καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν τῆς αὐτοῦ Εὐγενείας· ὧν τινων ἁγίων ἑπτὰ λειτουργιῶν, τὰς μὲν δύο ἱερουργεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ καιρὸν ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἱερουσαλήμ, ὅπου καὶ ὅταν βουληθείη, τὰς δὲ -ρεῖς λειτουργίας ἐπιτελεῖσθαι παρὰ τῷ ἐν τῷ Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας σεβασμίῳ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου: τὴν μὲν τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ τοῦ Ἰουνίου μηνός, τὴν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τὴν τρίτην τῇ πρώτῃ τοῦ Μαΐου· αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν Ἱερουσαλὴμ διετάχθησαν γίνεσθαι, τὴν μίαν τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ τοῦ Ἰουνίου καὶ τὴν λοιπὴν τῇ πρώτῃ τοῦ Αὐγούστου, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ συμπληροῦσθαι καὶ ἀπαρτίζεσθαι ὁλοκλήρως τὰς ἑπτὰ αὐτὰς λειτουργίας ἐπιτελουμένας καθ' ἕκαστον χρόνον. Ἣν τινα συμφωνίαν καὶ ἀφιέρωσιν τῶν ῥηθέντων πραγμάτων ἐζήτησεν ὁ διαληφθεὶς ἄρχων ἐπιβεβαιωθῆναι καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος διὰ γράμματος αὐτῆς ἐπὶ τῷ μένειν ἀμετάθετον καὶ ἀμεταποίητον τὸ σύνολον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ δή, τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ταύτην, ὡς εὔλογον καὶ δικαίαν, εὐλαβείας τε καὶ θεοσεβείας γέμουσαν, εὐμενῶς ἀποδεξαμένη καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν, γράφουσα διὰ τοῦ παρόντος ἐν Ἁγίῳ ἀποφαίνεται Πνεύματι ὅπως ἡ γενομένη συμφωνία καὶ ὑπόσχεσις παρ' ἡμῶν περὶ τοῦ ἐκτελεῖσθαι κατ' ἔτος τὰς ἑπτὰ λειτουργίας, καθ' ὃν εἴρηται ἀνωτέρω τρόπον καὶ τόπον καὶ χρόνον, ὑπὲρ ψυχικοῦ μνημοσύνου τοῦ τε ῥηθέντος ἄρχοντος Μεγάλου-Παχαρνίκου, κυρίου Νικολάου, καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ κεκοιμημένης ἀοιδίμου θυγατρὸς αὐτοῦ, Στάνκας, ἀντὶ τῶν ὧν ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς ἄρχων ὑποστατικῶν καὶ μωσιῶν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ τοῦ Κυρίου Τάφῳ, ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον ἐς ἀεί, καὶ φυλάττηται, καὶ διενεργῆται ἀναντιῤῥήτως εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον παρά τε τῶν μεθ' ἡμᾶς τὸν πατριαρχικὸν τοῦτον Θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων διαδεξομένων, καὶ παρὰ τοῦ κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπου τοῦ Ἁγίου

[1] Legrand: τιμῆς.

Τάφου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ συντήρησιν ἀπαράτρεπτον τῶν ἐν τῷ παρόντι γεγραμμένων καὶ συμφωνηθέντων, ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμετέρον πατριαρχικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα.

͵αψκ, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ.

(Legrand, *Recueil*, p. 244 şi urm., nº 135.)

DCCCXLVII.

1720, 10 Decembre.

Inscripţie la biserica Sf. Gheorghe din Constantinopol, pomenind ctitoria lui Constantin, capuchehaie al Moldovei, şi a lui Hagi Constantin, capuchehaie al Ţerii-Româneşti.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti; *Analele Academiei Române*, XXXVI, p. 904, nota 2.)

DCCCXLVIII.

Constantinopol, 1721 [1].

Patriarhul Hrisant Notara către populaţia din Adrianopol, despre şcoala grecească de acolo, îndemnându-i a o susţinea cu ajutorul lor pentru ca să poată ţinea un dascăl bun, „căci nu orice albină dă miere, nici orice fel de plantă rod".

Χρύσανθος Νοτάρας τοῖς κληρικοῖς, ἱερεῦσι, κεχαριτωμένοις καὶ προεστοῖς καὶ γέρουσι τῶν φιλοχρίστων ῥουφετίων καὶ λοιποῖς χριστιανοῖς τοῖς εὑρισκομένοις εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος, μετὰ τὰς συνήθεις εὐχὰς καὶ εὐλογίας, εἶναι νὰ φανερώσωμεν καὶ νὰ συμβουλεύσωμεν πατρικῶς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην κατὰ τὸ χρέος τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας ὁποῦ ἔχομεν εἰς ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ αὐτόθι φροντιστηρίου τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, τὸ ὁποῖον, καθὼς ἀκούομεν, κινδυνεύει ἢ νὰ χαλάσῃ τελείως, ἢ νὰ ἀχρειωθῇ διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἤ, νὰ εἴπωμεν, μικροπρέπειαν μερικῶν χριστιανῶν, ὁποῦ δὲν θέλουσι νὰ δίδηται ἡ ἐλεημοσύνη, καθὼς ἐδιωρίσθη καὶ εἰς τάξιν ἐβάλθη τότε εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ἐδικήν μας ἐπιστασίαν καὶ παρακίνησιν καὶ τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου Μητροπολίτου καὶ πνευματικοῦ ὑμῶν.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἠξεύρητε καλῶς ὅτι τὸ σχολεῖον καὶ ἡ διδασκαλία καὶ ἡ μάθησις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν εἶναι ἕνα χάρισμα ὑψηλὸν καὶ μεγάλον, ὁποῦ ἐβάθη παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀσυγκρίτως τιμιώτερον καὶ ὑψηλώτερον καὶ ὠφελιμώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα καλὰ ὁποῦ ἔχομεν εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, ἐπειδὴ καὶ εἶναι στοχασμὸς αὐτῆς τῆς ψυχῆς καὶ γλώσσης τοῦ ἡμετέρου νοός, καὶ ἔχει δύναμιν νὰ κάμνῃ τὸν ἄνθρωπον ὅμοιον κατὰ τὸ δυνατὸν μὲ τὸν Θεόν, ὡσὰν ὁποῦ τοῦ χαρίζει τὴν γνῶσιν καὶ εἴδησιν τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων γραμμάτων. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Θεία Γραφὴ λέγει: μακάριος ἄνθρωπος ὃς ἔχει σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς οἶδε φρόνησιν. Καὶ τόσον καλὸν καὶ ὑψηλὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ σοφία καὶ μάθησις τῶν γραμμάτων, ὁποῦ σχεδὸν ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι αὐτὴ μόνη κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἄνθρωπος καὶ νὰ ἐνεργῇ κατὰ λόγον, καὶ χωρὶς αὐτὴν ὀλίγην διαφορὰν ἔχει ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα· καὶ διὰ τοῦτο οἱ πλέον ἐπίσημοι καὶ μεγαλίτεροι ἅγιοι καὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας τὴν ἐπαίνεσαν μὲ πολλὰ ἐγκώμια καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ προθυμίαν καὶ μὲ κόπους πολλοὺς τὴν ἀπέκτησαν καὶ τὴν ἐδιδάχθησαν, καὶ μὲ αὐτὴν ἔγιναν φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ κήρυκες, καὶ θεολόγοι τῆς εὐσεβείας. Καί, ἂν ἴσως πάντοτε κατὰ διαφόρους καιροὺς ἦτον ἐπαινετὴ καὶ ὠφέλιμος ἡ διδασκαλία τῶν γραμμάτων, πολλὰ περισσότερον εἶναι εἰς τοὺς παρόντας καιρούς, εἰς τοὺς ὁποίους, μὲ τὸ νὰ εὑρίσκηται τὸ γένος μας εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἀμαθείας, καὶ ὑστερήθη καὶ ἔχασεν ὅλας τὰς παλαιὰς εὐτυχίας, πρέπει μὲ πολλὴν προθυμίαν νὰ ἐπιμελούμεθα τὰ σχολεῖα, διὰ νὰ μὴν χάσωμεν καὶ αὐτὸ τὸ μεγαλίτερον καλὸν καὶ καταντήσωμεν εἰς ἐσχάτην καὶ παντελῆ ἀτιμίαν καὶ ἀπάθειαν. Τὰ ὁποῖα αὐτὰ στοχαζόμενοι καλῶς καὶ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, τὴν ὠφέλειαν δηλαδὴ καὶ τὸν στολισμὸν καὶ τὸ καύχημα ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ γένος μας ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν καὶ μάθησιν τῶν γραμμάτων, καί, ἐξ ἐναντίας, τὴν ζημίαν καὶ βλάβην ὁποῦ ἀκολουθεῖ ἀπὸ τὴν στέρησιν τῶν τοιούτων καλῶν, ὁπα-

[1] Reproducem acest act pentru a se vedeà de ce spirit erà însufleţită şi şcoala din Bucureşti' condusă în aceias direcţie şi îndreptată spre aceleaşi scopuri.

κούσατε προθύμως εἰς αὐτὰ ὁποῦ σᾶς συμβουλεύομεν πατρικῶς διὰ νὰ ἔχητε τὴν εὐχήν μας. Καί, καθὼς ἔγινε τότε ἡ συμφωνία καὶ ὁ διορισμός, ὅταν εἴμεθα, ὡς εἴπομεν, καὶ ἡμεῖς παρόντες αὐτοῦ, ἔξω ἀπὸ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ὁποῦ δίδει ὁ συνάδελφος ἡμῶν, ἅγιος Ἀδριανουπόλεως, ὡς εἶναι γνωστόν, νὰ πληρόωνται ἀκόμη καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ τότε γεγονότος κοινοῦ συμφωνητικοῦ γράμματος, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο, καὶ τώρα, διὰ ἀνάμνησιν, νὰ φυλαχθῇ ἡ συμφωνία καὶ ὁ διορισμός, καὶ νὰ δίδωνται ἀπαραιτήτως ἐκεῖνα τὰ ἑκατὸν γρόσια διὰ κυβέρνησιν ἱκανὴν τοῦ διδασκάλου, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι πολὺ πρᾶγμα καὶ βάρος, καὶ σχεδὸν τὸ οὐδὲν νὰ πληρόνῃ τόσην ὀλίγην ποσότητα κάθε χρόνον μία τοιαύτη μεγαλοπρεπὴς πολιτεία καὶ τόσα περίφημα ῥουφετία. Καὶ τὸ μὲν δόσιμον αὐτό, καθὼς εἴπομεν, εἶναι πολλὰ ὀλίγον καὶ σχεδὸν ἀνεπαίσθητον, ἡ δὲ ὠφέλεια ὁποῦ προξενεῖται εἰς τὸ γένος, εἶναι πολλὴ καὶ μεγάλη.

Καὶ λοιπὸν δὲν εἶναι πρέπον καὶ δίκαιον διὰ τόσον ὀλίγον δόσιμον νὰ ζημιώσητε τόσην μεγάλην ζημίαν τὸ γένος μας, μάλιστα μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ ἀγάπην νὰ τὰ δίδητε διὰ νὰ ἔχητε καὶ μισθὸν παρὰ Θεοῦ. Μὴν προφασίζησθε δὲ ὅτι τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ὁποῦ δίδει ὁ ἅγιος Ἀδριανουπόλεως εἶναι ἀρκετὰ διὰ πληρωμὴν διδασκάλου, καὶ πῶς ἠμπορεῖτε νὰ εὑρῆτε διδάσκαλον μὲ τόσην πληρωμὴν ἢ μὲ ὀλιγωτέραν, ἐπειδὴ καὶ κάθε διδάσκαλος δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ὠφέλειαν, καθὼς μήτε κάθε μέλισσα μέλι, οὔτε κάθε λογῆς φυτὸν ἐβγάλλει καρπόν. Ἀλλ' οὔτε ἡ ὑμετέρα ἀγάπη δὲν ἔχετε δύναμιν νὰ διακρίνητε τὸν ἄξιον διδάσκαλον καὶ ἐκεῖνον ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ καὶ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς μαθητάς, ἐπειδή, ὡς λέγει τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, πολλοὶ εἶναι οἱ κλητοί, ἀμὴ ὀλίγοι εἶναι οἱ ἐκλεκτοί. Βέβαια πολλοὶ ἔχουσιν ὀνομασίαν διδασκάλου, καὶ πῶς ἐπαγγέλλονται, καὶ πῶς διδάσκουσιν, ἀμὴ δὲν εἶναι ἱκανοὶ καὶ νὰ ὠφελήσουν· διότι ἡ διδασκαλία ὁποῦ θέλει νὰ ὠφελήσῃ χρειάζεται πολλὰ περιστατικά: καὶ δύναμιν, καὶ τελειότητα, καὶ πρᾶξιν καλήν, καὶ θεωρίαν καὶ φιλοπονίαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ διδασκάλου· τὰ ὁποῖα ὅταν λείπουν, ἐκείνη ἡ διδασκαλία εἶναι νεκρά, καὶ ἀνωφελής, καὶ ματαιοπονία.

Καὶ λοιπὸν πρέπει νὰ στοχαζώμεθα καὶ νὰ ζητῶμεν διδάσκαλον ἱκανόν καὶ νὰ τὸν ἀναπαύωμεν μὲ κυβέρνησιν καλήν, καὶ ὄχι τὸν φτηνότερον ἐκεῖνον ὁποῦ ἀρκεῖται εἰς ὀλίγον μισθόν. Καί, ἐπειδὴ καὶ οἱ καλοὶ καὶ ἄξιοι δὲν γίνονται φτηνοί, μὲ τὸ νὰ τοὺς ζητῶσι καὶ νὰ τοὺς τιμῶσι πανταχοῦ, λοιπόν, ἀφίνοντας αὐτὰς τὰς προφάσεις, νὰ δίδητε ἐξάπαντος τὰ ἑκατὸν γρόσια, ὥστε ὁ μὲν διδάσκαλος νὰ παίρνῃ σωστὰ διακόσια, τὰ λοιπὰ πενῆντα νὰ εἶναι εἰς ἀγορὰν βιβλίων καὶ ἄλλα χρειώδη πρὸς σύστασιν τῆς σχολῆς καὶ ὠφέλειαν τῶν μαθητῶν· τοῦ ὁποίου σχολείου ἡ σύστασις εἶναι καὶ ἐδική σας τιμὴ καὶ καύχημα τῆς πατρίδος σας, καὶ στολισμὸς τοῦ γένους· καὶ νὰ δοξάζητε τὸν Θεόν, ὁποῦ ηὐδόκησε νὰ εὑρίσκηται τέτοιον καλὸν εἰς τὴν πολιτείαν σας. Δὲν γράφομεν περισσότερα, διότι ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως θέλετε τὰ διδαχθῇ ζώσῃ φωνῇ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἁγίου Ἀδριανοπόλεως, ὁ ὁποῖος, μὲ τὸ νὰ εἶναι τίμιος καὶ θεοσεβὴς καὶ ἐνάρετος ἀρχιερεύς, σπουδαῖός τε καὶ πεπαιδευμένος καὶ λόγιος, καὶ γνωρίζοντας τὴν τιμὴν καὶ χάριν καὶ ὠφέλειαν τῆς σπουδῆς καὶ τῶν μαθημάτων, ἰδοὺ ὁποῦ ἀγωνίζεται κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἡ Πανιερότης του εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου αὐτοῦ, περιθάλποντας ἐξ οἰκείων τοὺς διδασκάλους, καὶ λόγοις, καὶ ἔργοις· τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ὀλίγη βοήθεια εἰς τοὺς ῥηθέντας διδασκάλους. Οὕτως αὖθις παρακαλοῦμεν νὰ κάμετε, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ ἡ εὐχὴ καὶ εὐλογία τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, 1721.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 167-70, nº 124.)

DCCCXLIX.

Întărire patriarhală pentru înfiarea unei anume Elena de către Elena, fiica lui Iliaș-Vodă, și de Auxentie, Mitropolitul de Cizic (publicată mai sus, la data de c. 1670, pp. 734-5, nº DCCXVII[1]). 1721, 28 Februar.

(Legrand, *Recueil*, pp. 250-1, nº 137.)

---

[1] Pentru Auxentie, v. și mai sus, pp. 712-3, nº DCLXXVI. Copiilor greșite trimese Academiei din Constantinopol se datorește faptul că pe pp. 400-1 s'au dat la 1708 două scrisori ale Roxandrei Ghica-Mavrocordat, care sunt din 1718 (una din ele fiind tipărită a doua oară în acest volum, la data adevărată).

DCCCL.

1721, Iunie.

Actul lui Nicolae-Vodă Mavrocordat pentru mănăstirea sa, Văcăreştii.

† Ἰωάννης Νικόλαος Ἀλεξάνδρου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Αἱ παρὰ τῶν ὀρθοδόξων ἡγεμόνων κτιζόμεναι καὶ ἐκ βάθρων ἀνοικοδομούμεναι εἰς δόξαν καὶ αἶνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἅγιαι καὶ θεῖαι μοναί, οὐ μόνον τεύχεσι πολυεξόδοις, περιβόλοις τε πολυτίμοις καὶ ἑτέρᾳ κοσμιότητι, τῇ ἐκκλησιαστικῇ τάξει ἁρμοζούσῃ, καλλωπίζονται καὶ στερεώνονται, ἀλλὰ διαφερόντως ἐξεπίτηδες καθωραΐζονται καὶ θεμελιῶνται ὑποστατικοῖς ἱκανοῖς καὶ εἰσοδήμασιν ὠφελίμοις, πρὸς κυβέρνησιν τῶν ἐν αὐταῖς ἁγίων πατέρων, ἑτέρων τε προσώπων, καὶ τῶν ξένων, ἵνα, ἀνενδεεῖς ὄντες τῶν ἀναγκαίων καὶ αὐταρκέστατοι, μηδεμίαν ἀσχολίαν ἔχωσι περὶ τὰς σαρκικὰς τροφάς, ἀλλὰ πᾶσα ἡ διατριβὴ αὐτῶν καὶ φροντὶς ὑπάρχῃ εἰς ἀκαταπαύστους δεήσεις καὶ ἱκεσίας, ἐξιλασμόν τε προσενεγκεῖν διὰ παντὸς τῷ Θεῷ ὑπὲρ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν κτητόρων τῶν ἁγίων ἐκείνων μονῶν.

Ἐπεὶ τοιγαροῦν τὸ πλούσιον ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἠξίωσε καὶ ἡμᾶς ἀνεγεῖραι ἐκ βάθρων ἱερὸν μοναστήριον, εἰς δόξαν καὶ αἶνον τῆς παναγίας καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, ἔξω τῆς πολιτείας Βουκουρεστίου, τῆς οὔσης Θρόνος τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας, εἰς τόπον καλούμενον Βακαρέστιον, καὶ καθωραΐσαι αὐτὸ ἁρμοζούσῃ εὐπρεπείᾳ, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὁποτύπωσιν (ὅπερ καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν ζωοδόχον καὶ Ἅγιον Τάφον ἄκραν ἡμῶν εὐλάβειαν καὶ ἔνθεον ζῆλον ἀφιερώσαμεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, πατριαρχεύοντος τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου Πατριάρχου, κυρίου κυρίου Χρυσάνθου, τοῦ πνευματικοῦ καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν πατρός), ἔγνωμεν θεμελιῶσαι αὐτὸ καὶ ὑποστηρίξαι ὑποστατικοῖς τε καὶ εἰσοδήμασι, πρὸς αὐταρκεστάτην κυβέρνησιν τῶν ἐν αὐτῷ πατέρων. Ὅθεν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀφιέρωσεν ἡ ἡμετέρα Αὐθεντεία πρῶτον αὐτὴν τὴν μοσίαν τοῦ Βακαρεστίου, τὴν οὖσαν εἰς τὸ καθηλίκιον τοῦ Ἰλφοβίου (ἐν ᾗ ἐκτίσθη καὶ τὸ ῥηθὲν ἡμέτερον μοναστήριον), ἤτοι ὅλον τὸ αὐθεντικὸν μέρος, μετὰ τῶν προσόντων αὐτῇ ὁρίων, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ γράμματος τῶν δύο τιμιωτάτων ἀρχόντων τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας, τῶν εὐκρινησάντων πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ὀροθέσια. Δεύτερον, καὶ τὴν μοσίαν τὴν καλουμένην Σουράγιαν, οὖσαν εἰς τὸ καθηλίκιον τοῦ Ντελη-

Io Nicolae Alexandru Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Ungrovlahia.

Sfintele şi dumnezeieştile mănăstiri clădite şi înălţate din temelii de către domnii cei drept-credicioşi întru slava şi lauda marelui Dumnezeu, nu numai cu vase foarte scumpe şi cu ziduri de încunjur de mult preţ şi cu altă frumuseţă care se potriveşte cu bisericeasca rânduială, se înfrumuseţează şi se întăresc, ci mai cu deosebire sârguincios se împodobesc şi se întemeiază cu lucruri îndestulătoare şi cu folositoare cheltuieli, pentru chivernisirea celor ce sunt în ele sfinţi părinţi, şi altor obraze şi străinilor, pentru ca, fiind fără lipsuri în ce priveşte lucrurile trebuincioase şi pe deplin mulţămiţi, să n'aibă nicio îndeletnicire pentru hrana cărnii, ci toată petrecerea lor şi grija să li fie la neîntreruptele rugăciuni şi implorări, şi a aduce totdeauna rugă lui Dumnezeu pentru toţi cucernicii şi pentru toţi ctitorii acelor sfinte mănăstiri.

De oare ce deci bogata milă a lui Dumnezeu ne-a învrednicit şi pe noi a ridică din temelie o sfântă mănăstire, întru slava şi lauda preasfinţitei şi nedespărţitei Treimi, afară din oraşul Bucureştilor, care este Scaun al Domniei noastre, în locul zis Văcăreşti, şi a o împodobi cu frumuseţa cuvenită, după cerinţa bisericească (pe care, şi pentru înalta noastră evlavie şi dumnezeiasca râvnă către Sfântul Mormânt am afierosit-o la Patriarhia sfintei cetăţi Ierusalimului, Patriarh fiind prea-fericitul şi prea-înţeleptul Patriarh, domnul domn Hrisant, părintele nostru sufletesc prea-venerat), am cunoscut că trebuie a o întemeià şi a o sprijinì cu averi şi venituri, pentru cea mai îndestulată chivernisire a părinţilor din cuprinsul ei. Deci pe lângă altele i-am afierosit Domnia Noastră întâiu chiar moşia aceia a Văcăreştilor, care este în judeţul Ilfovului (în care s'a clădit şi acea mănăstire a noastră), adecă toată partea domnească, împreună cu hotarele ce se ţin de ea, după cuprinderea scrisorilor celor doi prea-cinstiţi boieri ai Domniei Noastre, cari au osebit toate hotarele ei. Al doilea şi moşia zisă Suraia, care este în judeţul Teleormanului, cu toate hotarele şi veniturile ce se ţin de dânsa, după cuprin-

δρμανίου, μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῇ ὁρίων καὶ εἰσοδημάτων, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ γράμματος τῶν τιμιωτάτων ἀρχόντων τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας, τῶν πεμφθησομένων εὐκρινῆσαι καὶ ταύτης τὴν περίμετρον καὶ διαχωρίσαι ἀπὸ τῶν λοιπῶν συνορειτῶν. Αἵτινες αὐται μοσίαι ἀνέκαθεν ὑπῆρχον αὐθεντικαί, ἤτοι τοῦ Θρόνου. Κτίσαντες τοίνον ἡμεῖς τὸ ῥηθὲν ἅγιον μοναστήριον νομίμως καὶ εὐλόγως, ἀφιερώσαμεν ταύτας εἰς αὐτὸ καὶ τὰς ἐπεβεβαιώσαμεν, ἵνα ὦσιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀναφαίρετον, ἀναπόσπαστον καὶ προῖξ αἰώνιος· ἡγεμὼν γὰρ διορισθεὶς θεόθεν ταύτης τῆς τζάρας, δεσπότης τε καὶ κύριος πασῶν τῶν αὐθεντικῶν μοστῶν, οὐκ ἀπεικότως φιλοδωροῦμεν καὶ ἀφιερώνομεν εἰς τοιαύτας ἁγίας μονὰς ἐκ τῶν δικαίων μοσιῶν τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου, καθάπερ καὶ ἕτεροι πλεῖστοι τῶν πρὸ ἡμῶν ἡγεμόνων παρεμφερῶς ἀφιέρωσαν.

Ἐπὶ τούτοις ἐδιώρισεν ἡ ἡμετέρα Αὐθεντεία ἔχειν πᾶσαν ἄδειαν τὸ ἅγιον αὐτὸ μοναστήριον συνάζειν ἐν τῇ μοσίᾳ Σουράγια ἀνθρώπους ἐξ ἀλλοδαπῆς καὶ ἄνευ δασιμάτων καὶ διαφορῶν, καὶ οὕτω ποιεῖν χωρίον, ῥωμούνους δὲ ἀρχόντων καὶ ἀνθρώπους μετὰ δασιμάτων μηδαμῶς ἀποδέχεσθαι· τοὺς δὲ συναχθησομένους συγχωροῦμεν ἐκ πάντων τῶν δασιμάτων, τῶν ἐκ τῆς Βιστιαρίας καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἐξερχομένων, ἤτοι ἐκ τοῦ χαρατζίου, ἐκ τῆς λείψας χαρατζίου, ἐκ τῆς μεγάλης, δευτέρας τε καὶ τρίτης σάμας καὶ ἐξ ἄλλων αὐθεντικῶν προσταγῶν, ἀπὸ σανιδίων καὶ ἑτέρων ξύλων βασιλικῶν, ἀπὸ προστίμων, ἀπὸ δεκατισμοῦ μελισσῶν καὶ χοίρων, ἤτοι δισμαρίτου, ἀπὸ ὀγιαρίτου, ἀπὸ φουμαρίτου τῆς μπάλτας, ἀπὸ τουτουναρίτου καὶ ἀπὸ βακαρίτου· ἡνίκα δέ, κατὰ τὸν τρίτον χρόνον, τὰ λοιπὰ μοναστήρια πληρώνωσιν ὀγιαρίτον, κατὰ τα αὐθεντικὰ αὐτῶν χρυσόβουλλα καὶ ἔγγραφα, οἱ ῥηθέντες ἐγχώριοι μένειν ἀκαταζήτητοι καὶ ἀνενόχλητοι, καὶ συνελόντι φάναι ἐς τὸ παντελὲς ἀσύδοτοι, εἰ μὴ ὀφείλειν ἀποδοῦναι τῷ μοναστηρίῳ δισμαρίτον μελισσῶν καὶ χοίρων, εἰς τὸ καθ' ἓν ἀνὰ δέκα ἄσπρα, εἰς δὲ τὸ προβάτων ὀγιαρίτον ἀνὰ δεκατέσσαρα ἄσπρα, παρομοίως καὶ τὸ τουτουναρίτον· δι' ὅσον δὲ τουτούνιον βάλλωσιν ἐν τῇ μοσίᾳ Σουράγια οἱ τοῦ μοναστηρίου ἄνθρωποι, μὴ ἔχειν οἱ τουτουνάριδες ἄδειαν λαμβάνειν παρ' αὐτῶν τουτουναρίτον, ἐπεὶ παρὰ τοῦ μοναστηρίου λαμβάνεται τόσον αὐτό, ὅσον καὶ τὸ τῶν ζώων· ἐσυγχωρήθησαν δὲ οἱ ῥηθέντες ἐγχώριοι ἐκ πάντων τῶν αὐθεντικῶν δασιμάτων καὶ ἔμειναν πάντα ἐλεύθεροι, ἵνα ἔχωσι δουλεύειν διὰ παντὸς τῷ μο-

derea scrisorii prea-cinstiților boieri ai Domniei Mele, cari se vor trimete spre a osebì și ocolnica ei și a o despărți de ceilalți vecini. Care moșii acestea de mai sus au fost din vechiu domnești, adecă ale Scaunului. Clădind noi deci zisa sfântă mănăstire legitim și după cuviință, am afierosit la dânsa acestea și le-am întărit, ca să fie în tot veacul avere nesmulsă, nedespărțită și zestre veșnică; căci, ca Domn orânduit de Dumnezeu al acestei țeri, stăpân și domn al tuturor domneștilor moșii, nu fără cuvânt dăruim și afierosim la astfel de sfinte mănăstiri din dreptele moșii ale Scaunului domnesc, după cum și alții mulți dintre Domni mai înainte de noi tot așà au afierosit.

Pe lângă acestea am orânduit Domnia Mea să aibă toată voia acea sfântă mănăstire să strângă pe moșia Suraia oameni de aiurea și fără dăjdi și pricini, și astfel să facă sat, iar pe rumânii boierilor și oamenii cu dăjdi să nu-i primească; iar pe cei ce se vor strânge îi iertăm de toate dăjdile ce vin la Vistieria noastră pe tot anul, adecă de haraciu, de lipsa haraciului, de sama cea mare, a doua și a treia și de alte orânduieli domnești, de scânduri și alte lemne împărătești, de gloabe, de dijma albinelor și a porcilor, adecă de dijmărit, de oierit, de fumăritul bălții, de tutunărit și de văcărit; și, pe când, la al treilea an, celelalte mănăstiri plătesc oieritul, după domneștile lor hrisoave și cărți, acei locuitori să rămâie necercetați și nesupărați și, într'un cuvânt, cu totul scutiți, decât numai să trebuiască a da mănăstirii dijmăritul albinelor și porcilor, la fiecare câte zece bani, iar la oieritul oilor câte patrusprezece bani, de asemenea și tutunăritul; iar pentru cât tutun vor pune în moșia Suraia oamenii mănăstirii, să nu aibă tutunarii voie a luà de la ei tutunărit, căci de la mănăstire se iea și acesta, cât și dijma dobitoacelor; și au fost iertați acei locuitori de toate dările domnești, și au rămas cu totul slobozi, ca să aibă a slujì totdeauna mănăstirii; și nimeni dintre judecători să n'aibă voie a judecà pricinile și certele acestui sat, nici cei ce se zic bănișori, nici vameșii, nici pârcălabii, nici căpitanii, niciunul dintre asemenea

ναστηρίῳ· μηδείς τε τῶν κρινόντων ἔχειν ἄδειαν ἀνακρίνειν τὰς τοῦ χωρίου τούτου διαφορὰς καὶ ἀμφισβητήσεις, οὔτε οἱ μπανισόριδες λεγόμενοι, οὔτε βαμμεσίδες, οὔτε παρκαλάμποι, οὔτε καπετάνοι, οὔτ' ἄλλος τις τῶν τοιούτων, εἰ μὴ οἱ τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρχου ἄνθρωποι, οἱ ἐπιστατοῦντες ἐκείσε, ἔχειν τὴν τοιαύτην ἄδειαν κρίνειν καὶ ἀνακρίνειν τὰς ἀμφισβητήσεις τῶν ἐγχωρίων. Ἐὰν δέ τις ἐξ αὐτῶν θανάσιμον πταῖσμα πταίσῃ καὶ ἀναδειχθῇ κλέπτης, λῃστής, ἢ φονεύς, ὁ τοιοῦτος εἰς τὸ αὐθεντικὸν διβάνιον πεμπόμενος, ὅπου ὁ Θρόνος ὁ ἡγεμονικός, κατὰ τὸ πταῖσμα αὐτοῦ κριθήσεται καὶ κολασθήσεται· μηδείς τε τῶν δισμάριδων, ὀγιάριδων, βακάριδων, τουτουνάριδων τολμήσῃ εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ τῷ χορίῳ, ὡς συγχωρηθέντα παρ' ἡμῶν ταῦτα πάντα, βακάριτον, δισμαρίτον, ὀγιαρίτον καὶ τουτουναρίτον, πρὸς βοήθειαν τοῦ μοναστηρίου καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἐνασκουμένων πατέρων, οἵτινες ἀμερίμνως βιοῦντες ὀφείλουσιν δουλεύειν διηνεκῶς τῷ Θεῷ, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ ἀδιαλείπτως δέεσθαι ὑπὲρ πάντων τῶν ὀρθοδόξων, ὑπὲρ ἀφέσεως τε τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ τῶν ἀοιδίμων προγόνων ἡμῶν, ἐπὶ πλέον δὲ ὑπὲρ ὑγιείας καὶ εἰρηνικῆς καταστάσεως τῶν κατὰ καιροὺς ἡγεμόνων· οὕσπερ, ὡς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφούς, ἀξιοῦμεν ἵνα φανῶσιν ἐπιεικεῖς καὶ εὐμενεῖς εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον διορισμὸν καὶ μηδαμῶς πλεονεκτήσωσιν, ἢ ἐναντίον τι κατ' αὐτοῦ διανοηθῶσιν, ἀλλὰ μάλιστα μεθ' ὅσης πλείστης οἰκτιρμοσύνης καὶ καλοκἀγαθίας ἐπικυρώσωσι καὶ ἐπιβεβαιώσωσιν αὐτόν, ὅπως καὶ οἱ διορισμοὶ τῆς Αὐθεντείας αὐτῶν ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἀσφάλειαν παρὰ τῶν μετ' αὐτοὺς ἡγεμόνων. Ὅστις δὲ τῶν Αὐθεντῶν, εἴτε ἐντόπιος, εἴτε ἐξ ἀλλοδαπῆς, εἴτε ἐκ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς, εἴτε ἐξ ἑτέρας, βουληθῇ δοκιμάσαι ὁποιῳδήποτε τρόπῳ ἢ μέσῳ ἀνατρέψαι καὶ παραχαράξαι κἂν τοὐλάχιστον ἐκ τῶν διορισθέντων ἐνταῦθα, τὸν τοιοῦτον, ὡς βάσκανον, τελχῖνά τε καὶ ἱερόσυλον, τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν, μόνος ὑπάρχων αὐτοκατάκριτος, ὡς οὐκ ἠβουλήθη ἐπιγνῶναι τὸ ὅσον ὄφελος προξενεῖται ἐν τῇ ψυχῇ παρὰ τῶν θείων καὶ ἁγίων μονῶν, ἐν αἷς ὁ Θεὸς ἀπαύστως δοξολογεῖται.

Ἐπεὶ δὲ πᾶσαι αἱ φιλοτιμίαι καὶ δωρεαὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων ἡγεμόνων διὰ γραμμάτων καὶ χρυσοβούλλων τῆς Αὐθεντείας αὐτῶν ἔχουσι τὸ στάσιμον καὶ μόνιμον, τῇ ἀξιεπαίνῳ αὐτῶν συνηθείᾳ καὶ ἡμεῖς ἑπόμενοι ἐπικυρώνομεν τὰς ῥηθείσας δωρεάς μας διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, ἵνα

dregători, decât oamenii prea-fericitului Patriarh, cari vor avea grija acolo, să aibă voie ca aceasta de a judecà şi a cercetà certele locuitorilor. Iar, dacă vre unul din aceştia va păcătuì cu păcat de moarte şi se va vădì hoţ, tâlhar ori ucigaş, unul ca acela, trimeţându-se la domnescul Divan, unde e Scaunul domnesc, după greşala lui se va judecà şi se va pedepsì; iar nimeni dintre dijmari, oieri, văcari, tutunari să nu îndrăznească a întrà în acel sat, căci îi sunt iertate de noi acestea toate, văcăritul, dijmăritul, oieritul şi tutunăritul, pentru ajutorul mănăstirii şi odihnirea părinţilor ce petrec în ea, cari trăind fără grijă sunt datori a slujì necontenit luí Dumnezeu, în cuget curat şi nelipsit să se roage pentru toţi drept-credincioşii, pentru iertarea păcatelor noastre şi ale răposaţilor strămoşilor noştri şi apoi pentru sănătatea şi paşnica stare a Domnilor după vremi; pe cari, ca pe fraţii noştri întru Hristos, îi rugăm ca să se arate îndurători şi binevoitori la aceasta a noastră orânduială şi să nu se lăcomească de loc, ori să cugete cevà protivnic împotriva ei, ci mai curând cu cât mai multă îndurare şi bunătate s'o întărească şi s'o asigure, pentru ca şi orânduielile Domniei lor să aibă putere şi siguranţă la Domnii de după ei. Iar care dintre Domni, sau localnic, sau de aiurea fie din seminţia noastră, fie din alta, ar voì să încerce în orice chip şi prin orice mijloc a răsturnà şi a călcà fie şi cât de puţin din cele orânduite aici, pe acela, ca pe un răuvoitor şi *telhin* şi răpitor de cele sfinte, îl supunem veşnicei anateme, el însuş osândindu-se pe sine, ca unul ce n'a voit să cunoască folosul cât se aduce sufletului de la dumnezeieştile şi sfintele mănăstiri, în care Dumnezeu necontenit se laudă.

Iar, pentru că toate darurile şi daniile prea-luminaţilor Domni prin cărţile şi hrisoavele Domniei lor au statornicie şi durată, urmând şi noi datinei lor vrednice de laudă, întărim aceste danii ale noastre prin cel de faţă al nostru domnesc hrisov, pentru ca şi moşia Văcăreştilor şi moşia

καὶ ἡ μοσία τοῦ Βακαρεστίου καὶ ἡ μοσία τῆς Σουράγιας καὶ τὸ ἐν αὐτῇ συναχθησόμενον χωρίον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, εἴησαν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μόνιμα, βέβαια, ἀμετάτρεπτα, ἀμεταποίητα καὶ τελείως ἀναπόσπαστα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου τοῦ παρ' ἡμῶν ἐν Βακαρεστίῳ οἰκοδομηθέντος, εἰς δόξαν καὶ αἶναν τῆς παναγίας καὶ ὑπερφώτου Τριάδος. Ὅθεν, εἰς ἀσφαλεστέραν βεβαίωσιν καὶ μονιμότητα τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων, ἠσφαλίσθη καὶ μετὰ πάντων τῶν τιμιωτάτων καὶ πιστοτάτων μεγάλων ἀρχόντων τοῦ Διβανίου τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας, κὺρ Ῥαδούλου Ποπεσκούλου Μεγάλου-Βορνίκου, κὺρ Γεωργίου Κρετζουλεσκούλου Μεγάλου-Λογοθέτου, κὺρ Δημητράκη Ραμαδάνη Μεγάλου-Σπαθάρη, κὺρ Γρηγορίου Χαλεπίνσκι Μεγάλου-Βιστιάρη, κὺρ Μανολάκη Μεγάλου-Κλουτζάρη, κὺρ Ἰωάννου Στάμου Μεγάλου-Ποστελνίκου, κὺρ Νικολάου Ῥωσέτου Μεγάλου-Παχαρνίκου, κὺρ Ματθαίου Κρετζουλεσκούλου Μεγάλου-Στολνίκου, κὺρ Ἰωάννου Δεδουλεσκούλου Μεγάλου-Κομίσου, κὺρ Παναγιωτάκη Μεγάλου-Σλουντζάρη, κὺρ Μπαρπούλου Μερισάνου Μεγάλου-Πιτάρη καὶ ἐπιστάτου τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, Κωνσταντίνου Βακαρεσκούλου, δευτέρου λογοθέτου.

Ἐγράφθη τὸ παρὸν χρυσόβουλλον ἐν τῷ τρίτῳ χρόνῳ τῆς ἡμετέρας δευτέρας Αὐθεντείας ἐνταῦθα, ἐν τῇ πολιτείᾳ Βουκουρεστίου, ἐν ᾗ ὁ Θρόνος τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας, παρὰ Γεωργίου λογοθέτου τοῦ Διβανίου, ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ζσκθ', ἀπὸ δὲ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ,αψκα', κατὰ μῆνα Ἰούνιον.

Γεώργιος Κρετζουλέσκουλος, Μέγας-Λογοθέτης.

Κωνσταντῖνος Βακαρέσκουλος, β'ος λογοθέτης

Suraia şi satul ce se va strânge acolo, cum s'a zis mai sus, să fie de acum înainte trainice, statornice, neschimbate, neprefăcute şi cu totul nesmulse în tot veacul de la mănăstirea clădită de noi la Văcăreşti, întru slava şi lauda preasfintei şi prea-luminatei Treimi. Deci, spre mai sigură asigurare şi trăinicie a celor cuprinse în el, s'a întărit şi cu toţi prea-cinstiţii şi prea-credincioşii boieri mari ai Divanului Domniei Noastre, pan Radul Popescul Mare-Vornic, pan Gheorghe Creţulescul Mare-Logofăt, pan Dimitrachi Ramadan Mare-Spătar, pan Grigore Haleplíul Mare-Vistier, pan Manolachi Mare-Clucer, pan Ioan Stamu Mare-Postelnic, pan Nicolae Roset Mare-Păharnic, pan Matei Creţulescul Mare-Stolnic, pan Ioan Dedulescul Mare-Comis, pan Panaiotachi Mare-Clucer, pan Barbul Merişanu Mare-Pitar, şi îngrijitor al hrisovului de faţă fiind Constantin Văcărescul, al doilea logofăt.

S'a scris acest hrisov în al treilea an din a noastră Domnie a doua aici, în politia Bucureştilor, în care este Scaunul Domniei Noastre, de Gheorghe logofătul de Divan, în anul de la Facerea Lumii 7229, iar de la Hristos şi Mântuitorul nostru 1721, în luna lui Iunie.

Gheorghe Creţulescul, Marele-Logofăt.

Constantin Văcărescul, al doilea Logofăt.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti; Papadopulos-Kerameus, Ἀναλέκτα ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, IV, Petersburg 1897, p. 48 şi urm.)

DCCCLI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a aveá scrisori de la el şi afacerea Armenilor de la Sfântul Mormânt.

1721, 31 August.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρα.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să acopere şi să păzească pe Fericirea

καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ, εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν αὐτῆς γράμμα μετὰ πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν καί, πληροφορηθέντες τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγιείαν ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ τὴν εὐχαριστοῦμεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καί, ἐπειδὴ ὁρίζει πῶς ἑτοιμάζεται πλέον διὰ νὰ κινήσῃ αὐτόθεν, ἄλλο δὲν λέγομεν, εἰ μὴ μόνον δεόμεθα ἀπὸ καρδίας τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ τὴν περισκέπῃ καὶ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πάσης ἐπηρείας καὶ παντὸς ἀβουλήτου ἄγευστον, καὶ νὰ τὴν κατευοδώσῃ κατὰ τὸν ἔνθεον ζῆλον αὐτῆς· καί, καθὼς παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται, νὰ μὴ μᾶς ἀμνημονῇ, ἀλλὰ νὰ μᾶς ἐνθυμῆται εἰς τὰς καθημερινὰς πρὸς Θεὸν προσευχὰς αὐτῆς, ἔτζι τὴν παρακαλοῦμεν ἐνθέρμως καὶ ἐπὶ τούτοις νὰ μᾶς χαροποιῇ καὶ μὲ τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, καὶ θέλει μᾶς εὑρίσκῃ πάντοτε εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἑτοιμότητος.

Μᾶς ἐκαλοφάνη καὶ ἐχάρημεν περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν Ἀρμενίων[1], ὅτι ἔγινε κατὰ τὴν θέλησιν καὶ ἀρέσκειαν αὐτῆς. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ ἐξευμαρίζῃ καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπόθεσιν αὐτῆς, διὰ νὰ χαίρωμεν.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας καὶ τὰ παμφίλτατα τέκνα μας εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζονται. Εἴησαν καὶ αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1721, Αὐγούστου 31.

Δέσποτα μακαριότατε, πάλιν καὶ πάλιν μετὰ θερμοτάτης εὐλαβείας, σὺν τοῖς ἡμῖν φιλτάτοις, περιπτυσσόμεθα τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ δεόμεθα νὰ μᾶς γνωρίζῃ, εἴπερ ποτὲ ἐξηρτημένους, ὅλως αὐτῆς καὶ διόλου εἰς τοὺς ὁρισμούς της· τὸ ὁποῖον ἀδιστάκτως ἐλπίζομεν, ὅταν σὺν Θεῷ τὴν ἀπολαύσωμεν ἐδῶ, νὰ τὸ πληροφορηθῇ δι' ἔργων.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Ta în cea mai înaltă sănătate, în fericire statornică, întru mulți ani.

Sfințita-Ți scrisoare cu cea mai mare evlavie am primit-o, și, aflând de cea dorită sănătate a Ta, peste măsură ne-am bucurat; pe care să o păzească Domnul și de acum înainte neschimbată. Am primit și părințeștile-Ți rugăciuni și binecuvântări, și-Ți mulțămim. Am cunoscut și cele însemnate acolo și, de oare ce hotărăști că Te gătești mai mult ca să vii într'acoace, alta nu spunem decât numai ne rugăm din inimă de Dumnezeu sfântul să Te ocrotească și să Te păzească în toate căile Tale mai presus de orice uneltire, și fără a gustà cevà nedorit și să Te îndrepte cu bine după dumnezeiasca-Ți râvnă; și, precum rugăm pe Fericirea Ta ca, oriunde Te afli, să nu ne uiți, ci să-Ți aduci aminte de noi în rugăciunile-Ți zilnice către Dumnezeu, așà Te rugăm călduros ca și în acestea să ne bucuri și cu sfintele-Ți scrisori și cu părințeștile-Ți orânduieli, și ne vei găsì totdeauna la poruncile Tale cu toată graba și gătirea.

Ni-a părut bine și ne-am bucurat de afacerea Armenilor, că s'a făcut după voia și plăcerea Ta. Dumnezeu sfântul să ducă la bun capăt și orice altă afacere a Ta, ca să ne bucurăm.

Prea-iubita noastră Doamnă și prea-iubiții noștri copii cu evlavie se închină Fericirii Tale și sfințita-Ți dreaptă cu evlavie o sărută. Fie și preasfințitele-Ți rugăciuni cu noi în toată viața. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulți și cu totul fericiți.

1721, Avgust 31.

Stăpâne prea-fericite, iarăș și iarăș cu cea mai călduroasă evlavie, cu cei nouă prea-iubiți, îmbrățișăm sfințita-Ți dreaptă, și ne rugăm să ne cunoști, dacă poate vom fi și greșit, cu totul și întru toate la poruncile Tale; ceia ce fără îndoială nădăjduim, când Te vom dobândì aici, cu Dumnezeu, să o afli prin fapte.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos și cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 166-7, nº 122.)

[1] La Ierusalim.

DCCCLII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Ştefan Bergler, traducătorul în latineşte al cărţii sale Despre Datorii, cu mulţămiri pentru opera săvârşită. 1722, Mart.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Στεφάνῳ Μπεργλάρῳ.

Πάνυ τοι ἄσμενοι ἐκομισάμεθα τὰ ὑμετέρα γράμματα καὶ μετὰ πολλῆς θυμηδίας ἀνέγνωμεν. Εὖγε τῆς περὶ τὴν ἑλλάδα γλῶτταν φιλοπονίας! εὖγε τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐγνωμοσύνης! Συχνοὶ γάρ εἰσιν ἐν Εὐρώπῃ οἱ ταῖς Ἑλλήνων βίβλοις προσκείμενοι, πάνυ δ' ὀλίγοι οἵ γε ἱκανοὶ γράφειν ὡς εἰκὸς τοὺς μιμουμένους παλαιὰν λόγων ἰδέαν. Ἐπαινοῦμεν ἄρα τὴν σὴν ἐμμέλειαν καὶ τῇ δεούσῃ φιλοφροσύνῃ περιέπειν οὐ διαλείπομεν φίλον Ἑλλάδος καὶ φίλον ἡμέτερον. Καὶ χάριτας ὁμολογοῦμέν σοι ἐς τὴν Λατίνων φωνὴν μετ' ἀπλέτου γλαφυρότητος μετενεγκόντι τὴν Περὶ Καθηκόντων βίβλον· ἣν, οὐμενοῦν δοξαρίῳ ἐπικεχηνυίᾳ, ἀλλὰ Θέῳ προσηλωμένῃ, ἔς τε τὴν ἐπ' ἀρετὴν ἐπίδοσιν τοῦ τῶν Ἑλλήνων γένους διατεινομένῃ, ζήλου μεστῇ εἰς φῶς προηγάγομεν· καὶ μὴν καὶ τὸ πρόθυμον εἰς ὑπουργίαν, ὅ τοῖς σοῖς διατετράνωκας γράμμασιν, ἴσθι λίαν ἡμῖν κεχαρισμένον ἀπαντηκέναι. Ἐπὶ σοὶ δὴ βουλομένῳ ἐστί, μὴ μόνον ἐγγὺς ἡμῶν ὅσον οὔπω γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ δαψιλέστερον ἀπολαῦσαι τῆς παρ' ἡμῶν εὐνοίας. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἄλλα φιλούντων τε καὶ τιμώντων, ἡμῖν δ' ἐξαίσιος ἔρως ἐντέτηκεν ἀρετῆς καὶ σοφίας, τούς τ' ἐκείνης θιασώτας διὰ τιμῆς ἄγειν, τοῦτ' ἔργον ἡμέτερον. Ἔρρωσο.

1722, κατὰ Μάρτιον.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 170-1, nº 125.)

Nicolae Mavrocordat lui Ştefan Bergler.

Cu cea mai mare plăcere am primit scrisorile dumitale şi cu multă bucurie le-am cetit. Bravo pentru truda iubitoare ce ţi-ai dat în folosul limbii elineşti! bravo pentru buna voinţă faţă de noi! Căci sunt mulţi în Europa cei ce se ocupă de cărţile Elinilor, dar de tot puţini cei destoinici a scrie cum se cade acelor ce imită vechiul stil. Lăudăm îngrijirea Ta şi cu cea cuvenită bunăvoinţă nu lipsim a urmări pe prietenul Eladei şi prieten al nostru. Şi-Ţi mulţămim Ţie care cu nesfârşită eleganţă ai tălmăcit cartea Despre Datorii, pe care am dat-o la lumină, nu cu sufletul lacom de o glorie zădarnică, ci cu sufletul închinat lui Dumnezeu şi tinzând spre creşterea în virtute a neamului Grecilor şi plin de râvnă am dat-o la lumină; să ştii că şi graba în lucru pe care ai vădit-o în scrisorile Tale ni-a fost foarte plăcută. În voie-Ţi este deci, nu numai a stă lângă noi cât vrei, ci şi a căpătà şi mai bogată răsplătire de la bunăvoinţa noastră. Căci, alţii iubind şi cinstind altele, iar nouă ni-a fost sădită o deosebită dragoste de virtute şi înţelepciune şi pornirea de a cinstì pe cei ce li se închină,— acesta e lucrul nostru. Fii sănătos.

1722, în Martie.

DCCCLIII.

Menţiune că Evanghelia tipărită la Bucureşti a fost cumpărată pentru mănăstirea Frumoasa, închinată Muntelui Sinai, de către categumenul Silivestru. De la 1723.

(*Studii şi documente*, XV, p. 385, nº 964.)

DCCCLIV.

Însemnare pe un manuscript al lui Hesiod, întrebuinţat de dascălul Antonie în şcoala dela Văcăreşti. 1723, 2 Februar.

Ἐξηγήθέν μοι παρὰ τῷ λογιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ καὶ ἐν σπουδαίοις ἀρίστῳ διδασκάλῳ, κυρίῳ κυρίῳ κὺρ Ἀντωνίῳ, ἐν τῷ τοῦ Βακάρεστίου φροντιστηρίῳ, 1723, Φεβρουαρίου β'ᾳ.

Mi s'a cercetat de către prea-învăţatul şi prea-înţeleptul şi prea-bunul între studioşi dumnealui domnul Antonie, în şcoala dela Văcăreşti; 1723, Fevruarie în 2.

(Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 125, nº 144.)

DCCCLV.

1723, 1-iu Mart. Daniil, egumenul de la Barnovschi din Iaşi, către Patriarhul Hrisant Notara, despre copilul unei călugăriţe, despre o scrisoare grecească a Domnului, despre un cazacliu ce pleacă la Constantinopol, despre cheltuirea banilor săi de îngropare, sărăcia lucie ce a aflat la mănăstiri, munca ce a întrebuinţat până atunci şi vutca trimeasă Patriarhului.

Ἐπιστολὴ Δανιὴλ ἡγουμένου Μπουρνόβσκη πρὸς τὸν Χρύσανθον, περὶ τῆς πτωχείας τῶν ἐν Μολδαυίᾳ ἁγιοταφικῶν μοναστηρίων.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

Σεβάσμιον καὶ προσκυνητὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔλαβα παρὰ τοῦ ἁγίου γέροντος καὶ ἐξάρχου, κυρίου Ἀνανίου, καὶ τὰ γραφόμενα ἐκατάλαβα. Γράφετε μοι διὰ τὸ παιδὶ ὁποῦ μὲ ἔδωσεν ἡ καλογραία ὁποῦ εὑρίσκεται αὐτοῦ, εἰς τὸ μετόχιον, πῶς νὰ τὸ στείλω, καὶ ἐγώ, ἀφ' οὗ μὲ ἦλθεν ἡ πρώτη προσταγή, ἐρεύνησα νὰ εὕρω, καὶ δὲν ἠμπόρεσα ὁποῦ νὰ τὸ εὕρῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἡ καλογραία. Διὰ τὴν καλοσύνην ὁποῦ μὲ ἔκαμε, θέλω τὴν μνημονεύῃ καὶ ἐγὼ ἕως οὗ ζῶ, διότι, ἕως νὰ εὕρω ἄνθρωπον νὰ τὸ στείλω, φαρμάκι μὲ ἔτρεξεν ἀπὸ τὴν μήτην μου, καὶ ἔγινα καὶ ἔξω φρενῶν. Ὅμως τώρα, δι' εὐχῶν σας ἁγίων, ἰδοὺ ὁποῦ εὕρηκα τὸν πασιὰ κὸρ Χριστόδουλον Κασακλῆν[1], καὶ τοῦ τὸ[2] ἐπαράδωσα νὰ σᾶς τὸ φέρῃ εἰς τὰ χέριά σας, μὲ εἴδησιν καὶ μὲ γράμμα τούρκικον τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου[3], καὶ ἐρχόμενον αὐτοῦ, ἡ Μακαριότητά σας κράζετε τὴν καλογραίαν καὶ τῆς τὸ δίδετε. Μὲ γράφετε, αὐθέντα μακαριώτατε, ὁπόταν ἤμουν ἀσθενὴς εἰς τὴν Πόλιν, πῶς σᾶς εἶπεν ὁ Γερομελέτιος ὅτι εὔγαλα φλωρία ἀπὸ τὴν ἀμασχάλην μου: μεγάλην δουλιὰ εἶναι νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ θαπτικόν του τριάντα καὶ σαράντα φλωρία, καί, πῶς εἶπα πῶς δὲν ἔχω ἔξοδα, ἀλήθεια σᾶς εἶπα, δεσπότη μου, ὅτι δὲν τὰ εἶχα κοντά μου, καί, ὁπόταν ἐγύρισα, τὰ ἐπῆρα. Πλήν, ἂν δὲν ἦτον καὶ ἐκεῖνα τὰ ἄσπρα, εἰς τοῦτο τὸ μοναστήριον μίαν ὥραν δὲν ἠμποροῦσα νὰ σταθῶ, ὅτι φωρὶ δὲν εὕρηκα, ὄχι μόνον διὰ λόγου μου, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ μοναστηρίου, καὶ εἰς ἄλλαις ὑπηρεσίαις ὁποῦ χρειάζουνται,

Scrisoarea lui Daniil egumenul de Barnovschi către Hrisant, despre sărăcia mănăstirilor Sfântului Mormânt din Moldova.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite al nostru domn şi stăpân, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, Fericirii Tale cu supunere mă închin.

Venerata şi vrednica de închinăciune scrisoare a Fericirii Tale am primit-o de la sfântul bătrân şi exarh, domnul Anania, şi cele scrise le-am înţeles. Îmi scrieţi pentru copilul ce mi l-a dat călugăriţa ce se află aici, la mitoc, cum că să-l trimet; şi eu, de când mi-a venit cea d'intâiu poruncă, am cercetat să-l aflu, şi n'a putut să-l afle de la Dumnezeu călugăriţa. Pentru bunătatea ce mi-ai făcut, îmi voiu aduce aminte cât voiu trăi, pentru că, până voiu găsi om să-l trimet (copilul), un farmec m'a scos din mintea mea, şi am ajuns şi fără minţi. Ci acum, prin rugăciunile Tale sfinte, iată că am găsit pe başa chir Cristodulo cazacliul, şi i l-am încredinţat ca să Ţi-l aducă în mânile Tale, cu ştirea şi cu scrisoarea turcească a prea-luminatului Domn, şi, viind acolo, Fericirea Ta chiamă pe călugăriţă şi dă-i-l. Îmi scrii, stăpâne prea-fericite, că, atunci când eram bolnav în Ţarigrad, Ţi-a spus bătrânul Meletie că am scos bani din „amaschalis" (?) al mieu: mare lucru e să-şi aibă omul banii lui de îngropare, treizeci şi patruzeci de galbeni, şi, cum am spus că n'am de cheltuială, adevăr Ţi-am spus, stăpâne al mieu, că nu-i aveam la mine şi, când i-am căutat, i-am luat. Numai cât, de n'ar fi fost şi banii aceia, în această mănăstire un ceas n'aş fi putut sta, căci pâne n'am găsit, nu numai pentru mine însumi, ci nici pentru oamenii mănăstirii, şi la alte slujbe ce trebuie, atât la case, care sunt pe jumătate descoperite,

[1] Negustori ce duceau vin din Moldova în Rusia Muscalilor, până la bâlciul de la Nijna şi aduceau de acolo blăni, dinţi de peşte, etc. V. Iorga, *Istoria comerţului*, I, Bucureşti 1915, p. 320.

[2] Ms.: τοῦ.

[3] Mihai Racoviţă.

τόσον εἰς τὰ σπήτια, ὁποῦ εἶναι μέσα ξεσκέπαστα, ὅσον καὶ εἰς τὰ ἀμπέλια, ὁποῦ τὰ εὕρηκα ἀδούλευτα, καὶ πάσχω νὰ τὰ ἀναστήσω.

Μὴ λογιάζετε, αὐθέντη δέσποτη μου, πῶς ἐπῆρα κανένα συμφέρον ἀπὸ τὸ τίποτες τοῦ μοναστηρίου, ὅτι δὲν εἶναι πρόβατα διὰ πούλημα, δὲν εἶναι ἀγελάδια, δὲν εἶναι μελήσιν[1]· παντελῶς μίαν δὲν εὑρῆκα ψωμί, ἐσπαρμένον δὲν εὑρῆκα, καὶ ἀγόρασα σιτάρι καὶ ἔσπειρα· μετὰ βίας ἐπίασα σπόρον. Ὅμως ἂν εὐδοκήσῃ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος ἀπὸ ἐδῶ καὶ ὀμπρός, ὅτι βοηθήσῃ ὁ Θεός, καί, ἀνοίγωντας τὰ πράγματα τοῦ μοναστηρίου, θέλω σᾶς στείλῃ ὅτι εὐδοκήσῃ ὁ Θεός. Ἀμὴ τώρα δὲν ἔχω καμίαν δύναμιν. Ἐνδέχεται, αὐθέντη δεσπότη, νὰ μὴ πιστεύσητε εἰς τὰ ὅσα σᾶς ἔγραφα, ὅμως ἐδῶ εἶναι καὶ ἄλλοι ἡγούμενοι, καὶ θέλετε μάθῃ τὴν ἀλήθειαν. Μὰ τὴν κατάραν τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τῆς Μακαριότητος σας πῶς δὲν ἀγαπῶ νὰ φανῶ ἀρεστώτερος ἀπὸ ὅλους, ἀμὴ ἀνάθεμα τὴν πτωχείαν, ὁποῦ μὲ ἐμποδίζει· ἀμὴ πάλιν δὲν ἀπελπίζομαι. Καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ εὐχή σας νὰ γενῇ ἵλεως εἰς τοῦ λόγου μου.

Ταῦτα· αἱ δὲ πανάγιαι εὐχαὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

,αψκγ', Μαρτίου πρώτῃ.

Στέλλω μίαν πλόσκαν μὲ βοῦτκαν, καὶ παρακαλῶ νὰ τὸ δεχθῆτε.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

Δανιὴλ Μπουρνάσκης.

1723, ἐξ Ἰασίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

cât şi la vii, pe care le-am găsit neîngrijite, şi mă căznesc să le ridic.

Să nu socoţi, doamne, stăpânul meu, că am luat vre-un folos pentru mine din orice lucru al mănăstirii, căci nu sunt oi de vândut, nu sunt vaci, nu sunt stupi; într'un cuvânt nimic n'am găsit, nici pâne sămănată n'am găsit, şi am cumpărat grâu şi am sămănat; cu greu am luat sămânţă. Ci să binevoiască Dumnezeu sfântul de acum înainte, că va ajutà Dumnezeu, şi, deschizând lucrurile mănăstirii, Îţi voiu trimete ce va vrea bunătatea lui Dumnezeu. Iar acum n'am nicio putere. Se poate, doamne stăpâne, să nu Te încrezi în câte Ţi-am scris, dar aici sunt şi alţi egumeni, şi veţi aflà adevărul. Să cadă asupră-ni blăstămul Sfântului Mormânt şi al Fericirii Tale, că nu vreau să mă arăt mai plăcut decât toţi, dar fie anatema sărăcia ce m'a împiedecat; ci, iarăş, nu-mi pierd nădejdea. Şi Dumnezeu şi rugăciunea Ta să fie milostivi faţă de mine.

Acestea, şi preasfintele rugăciuni ale Fericirii Tale fie cu noi.

1723, Martie 1.

Trimet o ploscă cu vutcă, şi mă rog să o primeşti.

Al Fericirii Tale prea-mic rob:

Daniil de la Barnovschi.

1723, din Iaşi.

DCCCLVI.

Iustin, egumen de Cetăţuia, lângă Iaşi, către Patriarhul Hrisant Notara, despre luarea socotelilor la Sfântul-Sava, despre mai multe afaceri băneşti cu boieri şi negustori, despre privilegiul de vin şi sare, despre convorbiri cu Domnul în această privinţă şi în altele, despre banii vămii, despre sărăcia mănăstirii Bârnova şi morile de la Nistru, arendate unui Turc, pe care le-a căpătat pentru dânsa, despre darul ce a făcut Domnul mănăstirii Barnovschi şi starea acestei mănăstiri. 1723, 25 April.

Ἐπιστολὴ Ἰουστίνου ἡγουμένου Τζετατζούγιας πρὸς Χρύσανθον, περὶ διαφόρων τοπικῶν ὑποθέσεων.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

Scrisoarea lui Iustin egumenul de Cetăţuia către Hrisant, despre deosebite trebi ale locului.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite al nostru domn şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin.

[1] Ms.: μελήσον.

Μετὰ τὴν δουλικήν μου προσκύνησιν τῆς δίδω εἴδησιν πῶς ἔλαβον τὸ προσκυνητόν της, μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ὁσιωτάτου γέροντος, κὸρ 'Ανανίου, καὶ ἄν εἶναι δοξασμένον τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ τὴν ἐφύλαξεν ὑγιῆ, ἀπὸ πᾶσαν ἐναντιότητα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἄνποτες νὰ μᾶς καταξιώσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ πανάγαθος Θεός, διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν, νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν αἰσθητῶς, ὡς καθὼς ἠξιώθημεν καὶ ἐλάβομεν τὸ προσκυνητόν της. Κάμνωντας ἐδῶ ὁ γέρων κὸρ 'Ανανίας τὴν Πασκαλία, [ἰδοῦ] ὁποῦ τὸν ἐκινήσαμεν θείῳ ἐλέει εἰς τὰς εἴκοσι πέντε τοῦ 'Απριλλίου, μὲ εἴτι ἠδυνήθημεν. Διατί τὶ νὰ γράφωμεν, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων εἶναι ἀνώφελῆ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος γέρων κὸρ 'Ανανίας εἶναι μάρτυς πιστός, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα. Λοιπόν, αὐτὸς ἄς μαρτυρήσῃ τῇ ἀληθείᾳ τὰς εὐτυχίας τῶν ἐνταῦθα ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ τὰς γνώμας καὶ τὰν πράξεις ἡμῶν, ἐπειδὴ καὶ εἶναι μόνος του ζῶσα εἰκών.

'Επήραμεν λογαριασμὸν τῶν ὁσπητίων τοῦ 'Αγίου Σάββα, μὲ ἄνθρωπον αὐθεντικόν, καὶ ἐμετρήσαμεν τὴν ξύλῃν, ἕνα πρὸς ἕνα, ὡς καθὼς διαλαμβάνει τὸ κατάστιχον ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ κοινὸν γράμμα. Τὸν Κωσταντινάκην πραγματευτὴν τὸν ἐκράζαμεν κοινῶς, κατὰ τὴν προσταγήν της, καὶ τὸν ἐπήραμεν λογαριασμὸν καθαρὸν εἰς καθὼς διαλαμβάνει τὸ κατάστιχόν του· πλὴν θέλει ἠξεύρει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πῶς ὁ Κωνσταντινάκης ἐξέπεσε κατὰ πολλὰ καὶ δὲν εἶναι πῶς νὰ τὸν βαστᾷ πλέον, μόλις νὰ δανιθῇ νὰ ἀποκριθῇ τὸ χρέος του, ὡς καθὼς διαλαμβάνει εἰς τὸ κοινὸν γράμμα.

Τὴν ὁμολογίαν τοῦ πρώην Μολδοβλαχίας κὸρ Σάββα[1], τὴν ἔδωσα κατὰ τὴν προσταγήν της, πλὴν δὲν εἶναι ἐλπίδα νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν Μάνια ἄσπρα, διότι εἶναι πάμπτωχος καὶ ἄξιος ἐλέους. 'Απὸ τὸν Γεωργίτζα Παχάρνικον δὲν ἐπῆρα οὔτε[2] φῶλλα, ἀλλ' οὔτε εἶναι θάρρος· καὶ μάλιστα ἄς εἶναι εἰς εἴδησίν σας πῶς ἔγινεν καὶ καλόγερος. Τὸ κρασὶ καὶ τὸ ἄλας δὲν τὸ ἐπήραμεν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθεντὸς[3] κἄν καμίαν βολάν, διὰ τὰ ὁποῖα τῆς ἔγραφα ἀπὸ πολλῆς, δείχνωντας τὰ χρυσόβουλλα. Καὶ διὰ τὸ κρασὶ μὲ ἀπεκρίθη ἡ 'Εκλαμπρότης του πῶς ἔχουν ὅλα τὰ μοναστήρια ἀμπέλια εἰς τὸ Κουτουνάρι, καὶ ἄς τὰ δουλεύωμεν, ἄν θέλωμεν νὰ πέρνωμεν κρασί. Διὰ τὸ ἄλας μὲ ἐρωτοῦσεν ἡ

După închinarea mea supusă Îţi dau ştire cum că am primit scrisoarea-Ţi vrednică de închinare, cu venirea prea-veneratului bătrân, chir Anania, şi să fie slăvit sfântul nume al lui Dumnezeu că Te-a păzit sănătos, scutit de toată împotrivirea duşmanului, şi de ne-ar învrednici şi pe noi prea-bunul Dumnezeu, prin preasfintele-Ţi rugăciuni, să Te întâlnim de faţă, aşà precum ne-am învrednicit şi am primit scrisoarea-Ţi vrednică de închinare. Făcând aici bătrânul chir Anania Paştile, iată că l-am pornit cu mila lui Dumnezeu la douăzeci şi cinci Aprilie, cu ce am putut. Pentru care ce să scriem, căci sunt fără folos, dar însuş bătrânul acela chir Anania e martur credincios, ca unul ce e trimes de Fericirea Ta. Ci el să mărturisească întru adevăr fericirile celor de aici sfinte mănăstiri şi gândurile şi faptele noastre, căci e însuş el icoană vie.

Am luat socoteala caselor Sfântului-Sava, cu om domnesc, şi am măsurat lemnul, unul câte unul, precum cuprinde catastihul ce este în scrisoarea de obşte. Pe Constantinachi negustorul l-am chemat şi de obşte, după porunca Ta, şi i-am luat socoteală curată la câte cuprinde catastihul lui; numai cât vei şti Fericirea Ta cum că Constantinachi a scăpătat în multe şi nu mai e în stare să ţie mai mult aceasta, numai să împrumute ca să răspundă datoria lui, precum se cuprinde în scrisoarea de obşte.

Sinetul fostului Mitropolit al Moldovei, chir Sava, l-am dat după porunca Ta, numai cât nu e nădejde să iea de la Manea banii, căci e cu totul sărac şi vrednic de milă. De la Gheorghiţă Paharnicul n'am luat nimic (?), dar nici nu e nădejde; ba încă să fie întru ştiinţa Ta că s'a făcut şi călugăr. Vinul şi sarea nu le-am luat în zilele prea-luminatului Domn niciodată, pentru care Ţi-a scris de mult, arătând hrisoavele. Şi pentru vin mi-a răspuns Luminăţia Sa că au toate mănăstirile vii la Cotnari, şi să căutăm de ele, dacă voim să luăm vin. Pentru sare m'a întrebat Luminăţia Sa ce facem cu ea de când o luăm, şi am spus că este pentru

[1] Slabul Mitropolit Sava, fost egumen la Putna, păstoreşte de la 1687 şi se retrage la 1700-1.
[2] În amândouă locurile ms. are: οὔτες.
[3] Mihai Racoviţă.

Ἐκλαμπράτης του τί τὸ κάμνομεν, ἀφοῦ τὸ πέρνομεν, καὶ εἶπα πῶς εἶναι διὰ τοὺς πατέρας τῆς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπρόσταξεν ἡ Ὑψηλότης του, ἐπειδὴ καὶ εἶναι νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, νὰ τὸ πέρνωμεν· καὶ ἔτζι τὰ ἔγραψα καὶ τότες τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Μάλιστα εἶχα καὶ μέσα εἰς τὸ γράμμα κατάστιχον, διὰ πόσα ἀμάξια νὰ δώσῃ τὸ κάθε μοναστῆρι, ὁποῦ νὰ κατεβάζεται τὸ ἅλας εἰς τὸ Γαλάτζι, καὶ ἀπόκρισιν δὲν ἐστείλετε, καὶ ἔτζι ἔμεινεν ἄπαρτο μέχρι τὴν σήμερον. Τὸ ἄλογον τὸ ἔδωσεν ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης, καὶ ἔμεινεν νὰ μὲ τὰ δώσῃ, νὰ μὲ δώσῃ τ' ἄσπρα· καὶ μάλιστα ἦτον παρὼν καὶ ὁ ἔξαρχος [1] καὶ ὁ καθηγούμενος τοῦ Γαλατᾶ, κὺρ Παΐσιος, καὶ ὑπεσχέθην πῶς τὰ δίδετ [2] εἰς τὸν κινημὸν τοῦ ἐξάρχου, καὶ αὐτός, μεταγυρίζωντας, τοῦ ἐγύρευσα ἑκατὸν ἀσλανία, καὶ ἔμεινεν νὰ δώσῃ ἤτοι ἦταν τὸ πλεώς τους . . . της του· ἀλλ' ὁ μισόκαλος διάβολος ἐφθόνησεν καὶ εἰς τοῦτο, καὶ ἔγινεν τὸ γιαγκίνι εἰς τὰς ἡμέρας αὐτάς, καὶ ἔμεινεν. Ἀλλὰ πάλιν, ὁπόταν ἐπῆρεν ὁ γέρων κὺρ Ἀνανίας θέλημα διὰ νὰ μισεύσῃ, δὲν ἔλειψα νὰ τὰ ἀναφέρω, καὶ μὲ εἶπεν πῶς τῆς ἀποκρίνεται ἡ Ἐκλαμπρότης του, παρόντος καὶ τοῦ λογιωτάτου γραμματικοῦ.

Τὰ ἄσπρα τοῦ δάματος ἐσύντυχα πολλάκις καὶ ἐπρόσταξεν τὸν δάμεσι νὰ μὲ τὰ δώσῃ· ἀλλ' ἡ εὐγενεία του εἶπεν πῶς τὰ κάμνει πόλιτζα εἰς τὴν Πόλιν· μάλιστα λέγει πῶς θέλετε τὰ ἐλάβῃ ἕως τώρα· καί, εἰ μὲν καὶ τὰ ἐπήρατε, καλῶς, εἰ δὲ πάλε, τὸ λέγω τοῦ αὐθεντάς. Καὶ αὐτὰ εἶναι τοῦ παρελθόντος. Ἀπερχόμενος ἡ Ὑμετέρα Μακαριότητα εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, μὲ ἐπροστάξετε διὰ προσκυνητοῦ της γραμμάτος νὰ βοηθῶ τὸν ἅγιον Μπούρνοβας, καὶ ἂς εἶναι ὁ Θεὸς μάρτυς, τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην πολλάκις τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ τὸν συκώσῃ τὸ σφέρτο της Μπούρνοβας, τὸ ὁποῖον ἦταν φλωρία πέντε, καὶ τὸν ἐσύκωσεν τὰ δύο ἥμισυ, καὶ συχνάκις μὲ ἐρωτοῦσεν πῶς κυβερνᾶται, καὶ τοῦ εἶπα πῶς τὸ μοναστήριον εἶναι εἰς μεγάλην πτωχείαν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦταν ἡ ποσότης τῶν πραγμάτων του πολλὰ ὀλιγοστή. Ὅθεν τοῦ εἶπα, παρακαλῶντάς τον: Αὐθέντη, κάμε ἕνα ἔλεος εἰς αὐτὸ τὸ πτωχὸν μοναστήριαν, καὶ ἐλέησέ το μὲ τοὺς μύλους ὁποῦ ἔχει εἰς τὸν Νίστρον εἰς ἕνα Τοῦρκον δουλωμένους τόσους χρόνους. Καὶ ἂς εἶναι πολύχρονος ἡ Ἐκλαμπρότης του,

părinții de la Ierusalim; și a orânduit Înălțimea Sa ca, de oare ce este să meargă la sfântul Ierusalim, s'o luăm; și așà Ți-am scris și atunci Fericirii Tale. Ba am avut în scrisoare și un catastih, pentru câte cară să dea fiecare mănăstire, ca să se coboare sarea la Galați, și răspuns n'ați trimes, și așà a rămas nelnată până azi. Calul l-a dat prea-înălțatul nostru Domn, și a rămas să-mi dea banii; ba erà de față și exarhul și categumenul de Galata, chir Paisie, și a făgăduit să mi-i dea la plecarea exarhului, și, el întorcându-se, i-am cerut o sută de lei, și a rămas să dea dacă erà... al lui...; dar diavolului, care urăște binele, i-a părut rău și de aceasta, și s'a întâmplat focul (turc.: *iangân)* în zilele acelea, și a rămas. Ci, iarăș, când și-a luat bătrânul chir Anania voie să plece, n'am lipsit să aduc înainte acestea, și mi-a spus că-i răspunde Luminăția Sa, fiind de față și prea-înălțatul grămătic.

Pentru banii vămii am vorbit adesea, și a poruncit [Domnul] vameșului să mi-i dea; însă dumnealui a spus că-i face poliță la Țarigrad; ba încă zice că-i vei fi primit până acum; și, dacă i-ai primit, bine, iar, de unde nu, voiu spune Domnului. Și acestea pentru trecut.

Plecând Fericirea Ta la sfânta cetate Ierusalimul, mi-ai poruncit prin scrisoarea-Ți vrednică de închinare să ajut pe preasfințitul de Bârnova, și Dumnezeu să-mi fie martur că adesea am rugat pe prea-înălțatul Domn să scoată șfertul Bârnovei, care erà de cinci galbeni, și a scos două și jumătate, și adesea m'a întrebat cum se chivernisește, și i-am spus cum că mănăstirea e în mare sărăcie, și pentru că erà foarte puțină câtimea lucrurilor ei. Pentru care i-am spus, rugându-l: Doamne, fă o milă la această sfântă mănăstire, și ajut'o cu morile ce le ai la Nistru la un Turc arendate de atâția ani. Și—să trăiască Luminăția Sa întru mulți ani!, — mi le-a dat, și mi-a orânduit ca după plecarea

[1] Anania, pomenit la inceput.

[2] În ms.: δίνετ.

τοῦ ἔδωσεν, καὶ μὲ ἐπρόσταξεν μετὰ τὴν κίνησιν τοῦ γέροντος κὺρ Ἀνανίου νὰ μὲ δώσῃ γράμμα ἔκλαμπρον καὶ νὰ ὑπάγω νὰ τοὺς περιλάβω, μὲ ὅσον εἰσόδημα καὶ ἂν ἔχουν, καὶ νὰ τοὺς παραδώσω εἰς τὸν ἡγούμενον. Λοιπὸν ἀδίκως καὶ παραλόγως προσκλέγεται *(sic)* ὁ Μπουρνόβας κὺρ Γεράσιμος διὰ λόγου μου πρὸς τὴν Μακαριότητά σας, καὶ εἰς ἄλλα, ἤ τι δυνηθῶ, ὄχι μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἁγιοσαββίτην.

Ὁ ὑψηλότατος Ἀϑθέντης ἐλέησεν τὸ μοναστήρι τοῦ Μπουρνόσκι μὲ τριάντα τρία βόδια καὶ μερικὰ μελίσσια, ὡς καϑὼς διαλαμβάνει τὸ κατάστιχόν του, τὸ ὁποῖον εἶναι βουλλωμένον καὶ ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν Ὑψηλότατον. Τὰ ἐπιχειρήματά του μου φαίνεται πῶς τὰ ἐσημείωσεν τῇ Ὑμετέρα Μακαριότητι ὁ ὑψηλότατος Ἀϑθέντης, καί, ἂν εἶναι καλά, μόνος του τὸ ἠξεύρει· τὰ ὁποῖα θέλει τὰ εἰπῇ καὶ ὁ γέρων κὺρ Ἀνανίας.

Ταῦτα μέν, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ ϑεοπειϑεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἐν ἐμοὶ διὰ βίου.

1723, Ἀπριλλίου 25.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

Ἰουστῖνος Τζετατζοΰϊας.

(Ὑστερόγραφον.)

Τὸ κατάστιχον τοῦ Μπουρνόσκη πῶς ἄργησεν νὰ ἔλθῃ, καὶ πῶς εἶναι εἰς τοῦ λόγου μου, εἶναι τὸ αἴτιον τοῦτο πῶς ἐγὼ τοῦ ἐπαράδωσα τὸ μοναστῆρι, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ γράφει μὲ τὸ χέρι του ὁ Ὑψηλότατος πῶς, ἂν γένῃ καμίαν τέχνην, ἐγὼ νὰ δίδω[1] λόγον: τοῦτο εἶναι τὸ αἴτιον.

bătrânului chir Anania să-mi dea luminată scrisoare şi să merg să le ieau, cu ce venit ar fi să aibă, şi să le dau egumenului. De altfel pe nedrept şi fără cuvânt se plânge al Bârnovei chir Gherasim împotriva mea la Fericirea Ta, şi la altele ce voiu puteà, voiu ajutà, nu numai acestuia, ci şi prea-sfinţitului de la Sfântul-Sava.

Prea-înălţatul Domn a miluit mănăstirea Barnovschi cu treizeci şi trei de boi şi câţivà stupi, precum cuprinde catastihul lui, care este pecetluit şi iscălit de Prea-Înălţatul. Ce aveà de gând să facă se pare că Ţi-a spus Fericirii Tale prea-înălţatul Domn, şi, dacă sunt bune, numai el ştie; pe care le va spune şi bătrânul chir Anania.

Acestea; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu mine în toată viaţa.

1723, Aprilie în 25.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte preamic rob:

Iustin de Cetăţuia.

P. S.

Catastihul de la Barnovschi că a zăbovit să vie, şi că este la mine, pricina stă în aceia că eu i-am predat mănăstirea, mişcătoare şi nemişcătoare, şi scrie cu mâna lui Prea-Înălţatul cum că, dacă s'ar face vre-un meşteşug, eu să dau sama: aceasta e pricina.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLVII.

1723, 18 Maiu. **Constantin şi Lupul, fiii lui Anastase, către Patriarhul Hrisant Notara, despre casele ce se clădesc la Sfântul-Sava din Iaşi, piedeca adusă de lucrul la Curtea arsă şi banii luaţi de la Postelnicul Constantin.**

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου καὶ Λουπούλου πρὸς Χρύσανθον, περὶ διακανονίσεως λογαριασμῶν.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε πάτερ καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἡμῶν δὲ αὐϑέντα καὶ δέσποτα, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα γονυπετῶς προσκυνοῦντες, τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

Δεόμεθα τοίνυν τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Θεοῦ, δέσποτα μακαριώτατε, ὅπως διαφυλάττῃ

Scrisoarea lui Constantin şi Lupul către Hrisant, pentru hotărârea socotelilor.

Prea-fericite şi prea-înţelepte părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, iar al nostru domn şi stăpân, doamne, doamne Hrisant, închinându-ne în genunchi Fericirii Tale, venerata-Ţi mână o sărutăm.

Ne rugăm deci de cel din morţi înviat Dumnezeu, stăpâne prea-fericite, să Te

[1] În ms.: δίνω.

αὐτὴν ἄνοσον, ἄτρωτον, ὑγιῆ, μακρόβιον, εἰς τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς πατριαρχικὸν καὶ ἀποστολικὸν Θρόνον, μέχρι γήρας βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς ἁγίας ἐπιστολὰς ἀσμένως τε καὶ ἡδέως ἐδεξάθημεν, εὐχαριστοῦντες κυρίῳ τῷ Θεῷ ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς τοὺς οὐδενὸς ἀξίους ἐπιτυχεῖν τῶν ἁγίων αὐτῆς εὐχῶν, τὰς ὁποίας ἄμποτες καὶ νὰ μὴν μᾶς τὰς ὑστερήσῃ μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. Πρὸς τούτοις δὲ γράφωντας μᾶς προστάττει διὰ τὰς οἰκοδομὰς τῶν ὁσπητίων τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Σαββᾶ· διὰ τὰ ὁποῖα θέλει ἠξεύρει πῶς, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ μὲ τὴν ἁγίαν αὐτῆς εὐχήν, ἐγγίζουν νὰ λάβουν τὴν τελείαν αὐτῶν οἰκοδομήν, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἔγινεν τώρα ὀλίγον ἐμπόδιον, ἡ ἀνακαίνισις τῆς αὐθεντικῆς Κούρτης μετὰ τὸν ἐμπρησμόν. Μὲ ὅλον τοῦτο ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης δὲν θέλει ἐμποδίσει, καὶ ἐλπίζομεν ἐφέτος μὲ τὴν ἁγίαν της εὐχὴν νὰ οἰκοδομηθοῦν τελείως. Καὶ ἡ αἰτία ὁποῦ δὲν ἐτελειώθηκαν πέρισυ ἦτον αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἀλείφθηκαν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καί, ἕως οὺ νὰ ξηρανθῇ τὸ ἄλειμμα, ἔφθασεν καὶ ὁ χειμών, καὶ ἔμειναν μόνον αἱ λάβιτζαι, αἱ πόρται, τὰ παράθυρα, καὶ αἱ σφίπληται ἀτελείωτα· ἀμὴ τώρα θέλομεν ἐπιμεληθῇ νὰ λάβουν τὴν τελείαν οἰκοδομήν. Ἔτι μᾶς προστάττει διὰ τὰ ἔξοδα, νὰ τὴν δώσωμεν εἴδησιν τί ἐξοδιάσαμεν, καὶ τί ἐλάβαμεν. Ἦλθον οἱ ἅγιοι καθηγούμενοι, ὅ τε ἅγιος Γαλατᾶς, κὺρ Παΐσιος, καὶ ὁ ἅγιος ὁ Τζετατζούϊας, κὺρ Ἰουστῖνος, μετὰ καὶ ἕνα ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, καί, πέρνοντες λογαριασμόν, ἔγινεν κατάστιχον, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τῶν προρρηθέντων ἁγίων καθηγουμένων, καὶ ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν ἔξαρχον κὺρ Ἀνανίαν[1]. Ὅμως καὶ ἡμεῖς πάλιν ἐν συντομίᾳ ἀναφέρομεν εἰς τὴν Μακαριότητά της· ἡ ἐδική μας ἔξοδος ἦτον, ἅγιε δέσποτα, ἡ ὁλάτης ἀσλανία ἐννεακόσια πεντήκοντα πέντε καὶ πολόνια τρία παλαιά, πρὶν τοῦ ἀλειψήματος, καθὼς διαλαμβάνει τὸ κατάστιχον· τὰ ὁποῖα ἐξόδιασεν ὁ μακαρίτης πατὴρ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς· ἐλάβαμεν δὲ ἀσλανία ἑπτακόσια τεσσαράκοντα, χωρὶς τῆς ὕλης τῶν ξυλῶν ὁποῦ ἐχάθη καὶ διεφθάρη, καὶ ζῶντος τοῦ μακαρίτου, καὶ ἀποθανόντος, τὸ ὁποῖον κρέμεται εἰς τὸ ἔλεος τῆς Μακαριότητός της. Ὁμοίως καὶ διὰ τὰ ἐναπολειφθέντα ἔξοδα πάλιν, καθὼς ὁρίσει, ἔτζι θέλει κάμῃ. Ἡμεῖς ἔχομεν χρέος νὰ τὴν παρακαλέσωμεν νὰ μὴν μᾶς ἀλησμονᾷ

păzească fără boli, nevătămat, sănătos, întru ani îndelungaţi, în preasfinţitul Tău Scaun patriarhicesc şi apostolesc, până la bătrâneţe foarte adânci şi strălucite.

Scrisorile-Ţi sfinţite către noi cu plăcere şi mulţămire le-am primit, aducând har Domnului Dumnezeu că ne-a învrednicit pe noi, cari de nimic nu suntem vrednici, să căpătăm sfintele-Ţi rugăciuni, de care de nu ne-ar lipsì până la ultima suflare. Pe lângă acestea scriindu-ni ui poruncești pentru clădirile caselor mănăstirii Sfântului-Sava; pentru care vei aflà că, cu ajutorul prea-bunului Dumnezeu şi cu sfânta-Ţi rugăciune, se apropie să iea cea de săvârşit clădire, deşì s'a făcut acuma puţină împiedecare, înoirea Curţii domneşti după foc. Totuş prea-înălţatul nostru Domn nu o va împiedecà, şi nădăjduim ca, anul acesta, cu sfânta-Ţi rugăciune să se clădească desăvârşit. Şi pricina de nu s'au săvârşit anul trecut, a fost aceasta, căci se tencuiseră pe din lăuntru şi pe din afară, şi, până să se usuce tencuiala, a venit şi iarna, şi au rămas numai laviţele, uşile, fereştile şi închizătorile (?) nesăvârşite; ci acum ne vom îngriji să-şi iea cea de săvârşit clădire. Ni mai poruncești şi pentru cheltuieli, să-Ţi dăm ştire ce am cheltuit, şi ce am luat. Au venit sfinţiţii categumeni, Preasfinţitul de Galata, chir Paisie, şi Preasfinţitul de Cetăţuia, chir Iustin, împreună şi cu unul din boierii prea-înălţatului Domn, şi, luând socotealà, s'a făcut catastih şi s'a dat în mâinile zişilor sfinţiţi categumeni, şi s'a încredinţat exarhului chir Anania. Ci şi noi iarăş pe scurt aducem socoteala Fericirii Tale; propria noastră cheltuială, sfinte stăpâne, erà în total de lei nouă sute cincizeci şi cinci şi trei leşeşti vechi, înainte de tencuială, precum cuprinde catastihul; pe cari i-a cheltuit răposatul părintele nostru şi noi; ci am primit lei şepte sute patruzeci, afară de suma lemnelor care s'a pierdut şi s'a stricat, şi în viaţa răposatului şi la moartea lui, ceia ce atârnă de mila Fericirii Tale. Asemenea şi pentru cheltuielile rămase iarăş, precum vei porunci, aşà vei face. Noi avem datorie să Te rugăm a nu ne uità; deşì am rămas orfani de cei după trup părinţi, să nu rămânem cu totul fără parte; cu-

[1] Mai publicăm în volumul de faţă scrisori privitoare la fiii lui Anastase. Cf. mai sus, p. 867, nota 1.

νήσῃ· ἂν καλὰ καὶ νὰ ἐμείναμεν ὀρφανοὶ ἀπὸ τοὺς κατὰ σάρκα γονεῖς, νὰ μὴν μείνωμεν ἄμοιροι παντελῶς· γνωρίζοντες τὴν Μακαριότητά σας ὡς ἀληθῶς κατὰ πνεῦμα γονέα καὶ ὑπερασπιστήν, ἐλπίζομεν εἰς τὸ ἔλεος της. Τὰ δὲ ἑκατὸν πεντήκοντα ἀσλανία ἀπὸ τὸν ἄρχοντα Ποστέλνικον κυρίτζη Κωνσταντῖνον, τὰ ἐλάβαμεν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ ἐξοδιάσθησαν, καὶ τὰ λοιπὰ θέλουν ἐξοδιασθῇ ἀπὸ τώρα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξοδιασθοῦν, εἴτε ὀλιγώτερα, εἴτε περισσότερα, θέλομεν τῆς κάμῃ εἴδησιν καὶ καθαρὸν κατάστιχον· ὅσα δὲ ἐπροστάξεν εἰς τοὺς αὐτόθι ἁγίους καθηγουμένους, εἴτε διὰ ἀνθρώπους, εἴτε διὰ ξύλα, ὅλα ἐγιναν κατὰ τὸ κατάστιχον τῆς Μακαριότητός της ὁποῦ ἐστάλθη. Καί, πάλιν προσπίπτοντες, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἔχῃ ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἡμεῖς θέλομεν μείνει πρόθυμοι ὑπηρέται ἐν παντὶ προστάγματι. Αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

Ἀπὸ Γιασίου, ᾳψκγ', Μαΐου ιη'.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα υἱοὶ καὶ δοῦλοι

Κωνσταντῖνος καὶ Λούπουλος,
υἱοὶ τοῦ μακαρίτου Ἀναστάσῃ[1].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

noscându-Te pe Fericirea Ta ca un adevărat părinte sufletesc şi apărător, nădăjduim în mila Ta. Iar cei o sută cincizeci de lei de la dumnealui Postelnicul chirişgì Constantin, i-am luat; din cari unii s'au cheltuit, alţii se vor cheltuì acum. Iar de când s'au cheltuit, ori mai puţin ori mai mult, Îţi vom da de ştire, înfăţişând şi catastih curat; iar câte le-ai poruncit la cei de aici sfinţiţi categumeni, ori pentru oameni, ori pentru lemne, toate s'au făcut după catastihul Fericirii Tale, când s'a trimes. Şi, iarăş căzând, rugăm să ne ai ca şi mai înainte, şi noi vom rămâneà gata slujitori la orice poruncă. Iar sfinţele şi de Dumnezeu ascultatele rugăciuni ale Fericirii Tale venerate fie cu noi.

Iaşi, 1723, Maiu în 18.

La poruncile Fericirii Tale fii sufleteşti şi robi:

Constantin şi Lupu.
fiii răposatului Anastase.

DCCCLVIII.

București, 1723, 2 Iulie.

Patriarhul Hrisant al Ierusalimului către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină[2].

(Studii şi documente, XII, p. 22, nº XXXII.)

DCCCLIX.

1723, 14 Iulie.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Constantinopol a Cuparului Ioan, isprăvirea zidului Văcăreştilor, despre aşezarea ca egumen la Sfântul-Sava a celui dorit de dânsul, despre darurile Mitropolitului de Cesareia şi tipărirea Lexiconului lui Chiril, cu îndreptarea lui Ştefan Bergler, precum şi despre legăturile sale cu William, arhiepiscop de Canterbury.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρύσανθε,

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hri-

[1] V. mai sus, p. 833, nota 1.

[2] La 12 Decembre 1710, arhimandritul Macarie de la Chilandar (iscălind slavoneşte) cere de la starostele Companiei, Hrisant, şi de la duhovnic să facă pe jupânul Anastasie a da în mânile lui Nicodim, egumenul de Tismana, zece samuri rămaşi la el (*ibid.*, pp. 19-20, nº XXVI).

În acest timp fac danii la Athos, la Dionisiu:

Nicolae Mavrocordat, 120 de aspri (7224, Maiu);

Ioan Mavrocordat, 8.000 de aspri (7225, 20 Mart) (Langlois, *l. c.*, p. 94).

Ştefan Cantacuzino dăduse aceiaş sumă, în Decembre 7223 *(ibid.)*.

ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Μὲ τὸ νὰ πέμπωμεν εἰς τὰ αὐτόθι μὲ ὑπηρεσίαν τὸν ὑμετέρον ἄρχοντα Κουπάρην Ἰωάννην, δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸ παρόν: τοῦτο μὲν διὰ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς μετ' εὐλαβείας οἰκὰς προσαγορεύσεις μας, τοῦτο δὲ καὶ διὰ νὰ ἐρωτήσωμεν περὶ τῆς ἐφετῆς αὐτῆς ὑγιείας, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς ἀεὶ ἀμετάπτωτον. Καί, ἐπειδή, ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντός μας, ἐρωτῶσα ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, θέλει μάθῃ τὰ καθ' ἡμᾶς, δὲν βαρύνομεν μὲ περιττολογίαν τὰς σεβασμίας αὐτῆς ἀκοάς, παρὰ μόνον τὴν παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετῇ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγοὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1723, Ἰουλίου 14.

Ἰδού, σεβασμιώτατε δέσποτα, ὁποῦ, Θεοῦ συναιρομένου, διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν, ἐτελειώθη καὶ ἡ περιοχὴ τῆς ἱερᾶς μονῆς[1]· τώρα παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ μὲ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς παρουσίαν, νὰ τελειωθῇ μὲ τὰ ἐγκαίνια.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Μετὰ τὴν τελείωσιν τούτου τοῦ γράμματός μας ἐλάβομεν μετὰ τῆς συνήθους εὐλαβείας καὶ ἕτερον ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Γερασίμου, καὶ πάλιν ἐχάρην διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγιείαν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, καὶ κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς τῷ μὲν κὺρ Γερασίμῳ ἐπεκυρώσαμεν τὸ ἡγουμενεῖον τοῦ Ἁγίου Σάββα·

sant, al nostru întru Hristos părinte prea-respectat, spre Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire statornică, întru mulţi ani.

Pentru că trimetem într'acolo cu slujbă pe boierul nostru Cuparul Ioan, n'am lipsit a scrie Fericirii Tale cea de faţă: pe de o parte, ca să-Ţi dăm închinările noastre fieşti cele cu evlavie, iar, pe de alta, ca să întrebăm pentru dorita-Ţi sănătate, pe care s'o păzească Domnul şi întru totdeauna neschimbată. Şi, de oare ce şi din viu grai al acelui boier al nostru, întrebând Fericirea Ta, vei afla cele ce ne privesc, nu împovărăm cu vorbă de prisos respectatu-Ţi auz, ci numai Te rugăm să avem sfinţitele-Ţi scrisori şi porunci părinteşti, ca să ne bucurăm de dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1723, Iulie în 14.

Iată, prea-respectate stăpâne, că, ajutând Dumnezeu, prin preasfintele-Ţi rugăciuni, s'a isprăvit şi încunjurul sfintei mănăstiri: acuma rugăm pe Dumnezeu Sfântul să ne învrednicească de prezenţa-Ţi mult dorită, ca să se săvârşească şi cu sfinţirea.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

Către Fericirea Ta şi iarăş cu evlavie ne îndreptăm. După încheiarea acestei scrisori a mele am primit cu obişnuita evlavie şi altă sfinţită scrisoare a Fericirii Tale, de la prea-cuviosul între ieromonahi chir Gherasim, şi iarăş m'am bucurat pentru dorita-Ţi sănătate, pe care s'o păzească Domnul şi de aici înainte neschimbată. Am primit şi sfinţitele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele scrise înlăuntru şi după porunca Ta am întărit lui chir Gherasim egumenia Sfântului-Sava; iar celui de înaintea lui i-am vestit să arăte cu-

[1] Cf. Radu Popescu, în *Magazinul istoric*, IV, p. 126: „Într'acest an s'au isprăvit şi zidul mănăstirii Măicii Sale de la Văcăreşti de jur împrejur, precum s'au căzut, şi au mai adaos Măria Sa mănăstirii şi această milă, ca să iea în toţi anii din vama târgului Bucureştilor, din partea domnească, din cât ar ieşi, al treilea ban".

τὸν δὲ πρὸ αὐτοῦ ἐπαραγγείλαμεν νὰ δείξῃ τὴν ὀφειλομένην ὑπάκλισιν καὶ εὐπείθειαν εἰς τὰ πρ[οστ]άγματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καθὼς περὶ τούτου πλατυτέρως θὰ καταλάβῃ ἀπὸ τῶν γραμμάτων τῶν πανιερωτάτων Βηθλεὲμ καὶ Ναζαρέτ.

Ἐλάβομεν καὶ τὰ παρὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Καισαρείας μοσχοσάπουνα, καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῇ Πανιερότητι αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ὅπου ἀπεκρίθημεν εἰς τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Πανιερότητός του· πέμπομεν καὶ ἕνα χρυσόν, διὰ νὰ τοῦ κάμῃ ἱερὸν ἄμφιον καὶ παρακαλοῦμεν νὰ τοῦ σταλθῇ.

Πρὸς τούτοις ἔστω εἰς εἴδησιν τῆς Μακαριότητος αὐτῆς ὅτι, ἐπειδὴ τὸ Λεξικὸν τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου[1] δὲν ἔτυχε νὰ βαλθῇ εἰς τύπον ἕως τώρα, εἰς τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, οὔτε ἀλλοῦ, ἡμεῖς, δι' ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν, εἰς δόξαν Θεοῦ τώρα πρώτην φορὰν ἐβάλαμεν, καὶ τυπόνεται ἐδῶ εἰς Βουκουρέστιον, δι' οἰκείων ἀναλωμάτων· ὅτι ἔχομεν δύο χειρόγραφα: τὸ ἕν εἰς μεμβράνας καὶ τὸ ἄλλο εἰς χάρτην. Ὅθεν, μὲ τὸ νὰ ἠξεύρωμεν πῶς τὸ τοιοῦτον λεξικὸν εὑρίσκεται καὶ ἐν τῇ πλουσιωτάτῃ βιβλιοθήκῃ τῆς Μακαριότητος αὐτῆς, ἰδοὺ πέμπομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν πρώτην κόλλαν ὁποῦ ἐτυπώθη, τὸ μὲν διὰ νὰ στοχασθῇ τύπον, τὸ δὲ διὰ νὰ τὸ βάλῃ νὰ τὸ παραβάλουν μὲ τὰ αὐτόθι χειρόγραφα, ὁποῦ ἂν εἶναι κατά τι ἐλλιπές, νὰ ἀναπληρωθῇ καὶ νὰ διορθωθῇ· καὶ ἔτζι παρακαλοῦμεν νὰ γίνῃ, στέλνοντάς τα μας, ἂν εἶναι ὁρισμός της, τὸ πρωτότυπον ὁποῦ ἔχει, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τελειούμενον σὺν Θεῷ, οὐ μόνον παρ' Εὐρωπαίοις, καὶ παρ' ἄλλοις θέλει φανῇ ἀξιολογώτατον, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἅγιον εὐλάβειαν, καὶ ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης θέλει μας εὐχηθῇ πατρικῶς καὶ θέλει μας ἐπαινέσῃ δι' αὐτό μας τὸ ἐπιχείρημα. Διορθωτὴς τοῦ βιβλίου εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ μετέφρασε τὴν ἡμετέραν Περὶ Καθηκόντων βίβλον εἰς τὴν λατινικὴν διάλεκτον, ὀνόματι Μπέρκλερ Στέφανος, τοσοῦτον ἔμπειρος τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, ὁποῦ ἄλλος αὐτῷ παρόμοιος εἰς πάσας τὰς τῆς Εὐρώπης ἀκαδημίας δὲν εὑρίσκεται.

Εἴδομεν ποίαν συνομιλίαν κάμνει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐν Νεοχωρίῳ μετὰ τοῦ ἱερέως τοῦ πρέσβεως τῶν Ἄγγλων. Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς κορρεσπνδέντζαν μετά τινος ἀρχιε-

venita plecare şi supunere la poruncile Fericirii Tale, precum pentru aceasta mai pe larg vei înţelege din scrisorile Preasfinţiţilor de Betleem şi de Nazaret.

Am primit şi de la preasfinţitul Mitropolit de Cesareia săpunuri de mose, şi mulţămim şi Fericirii Tale şi Preasfinţiei Sale; şi iată că am răspuns la sfinţita scrisoare a Preasfinţiei Sale, şi trimetem şi un postav de aur, ca să se facă un sfânt veşmânt, şi rugăm a i se trimete.

Pe lângă acestea fie în ştirea Fericirii Tale că, de oare ce Lexiconul preasfinţitului Chiril nu s'a întâmplat a fi dat în tipar până acum, în părţile Europei, nici aiurea, noi, prin sfintele-Ţi rugăciuni, întru slava lui Dumnezeu acum întâiaş dată l-am pus supt tipar, şi se lucrează aici la Bucureşti, cu înseşi ale mele cheltuieli; căci avem două manuscripte: unul pe pergament şi cellalt pe hârtie. Pentru care, ştiind că un astfel de lexicon se află şi în foarte bogata bibliotecă a Fericirii Tale, iată trimetem Fericirii Tale întâia coală ce s'a tipărit, pe de o parte ca să se urmărească tiparul, iar, pe de alta, ca să pui să se alăture cu manuscriptele de acolo, unde ar fi întru ceva cu lipsă, ca să se împlinească şi să se îndrepte; şi încă ne rugăm să ni trimeţi, dacă-Ţi este voia, prototipul ce-l ai, şi nu ne îndoim că, isprăvindu-se cu Dumnezeu, nu numai la Europeni, ci şi la alţii va părea foarte însemnat lucru, şi pentru evlavia faţă de Sfânt, şi că şi Fericirea Ta Te vei rugà părinteşte pentru noi şi ne vei lăudà pentru această întreprindere. Îndreptătorul cărţii e acel ce a tălmăcit cartea noastră Despre Datorii în limba latină, anume Bergler Ştefan, aşà de bun cunoscător al limbii elineşti, încât altul asemenea cu el nu se află în toate Academiile Europei.

Am văzut ce societate faci Fericirea Ta în Neochorion cu preotul ambasadorului Englezilor. Avem şi noi corespondenţă cu un arhiepiscop de Canterbury,

[1] Marea lucrare a lui Chiril de Alexandria n'a apărut însă. Cf. Iorga, *Istoria literaturii româneşti în secolul al XVIII-lea*, I, pp. 56, 144-5.

πισκόπου Καντουαρίας, ὀνόματι Βιλχέλμους, καὶ γράφομεν ἀλλήλοις ἀμοιβαδόν· ὅστις εἶναι εἷς τῶν ἐκεῖσε προυχόντων, καὶ μᾶς ἔστειλε μάλιστα καὶ μερικὰ βιβλία, καὶ φαίνεται ἐκ πολλῶν σημείων ὅτι εἶναι φιλέλλην.

Καὶ αὖθις αἱ αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

(Legrand, *o. c.* IV, pp. 171-3, nº 126.)

anume William, şi ni scriem unul altuia; care este unul din cei mari de acolo, şi ni-a trimes chiar şi unele cărţi, şi se vede din multe semne că e filelin.

Şi iarăş rugăciunile Tale cu noi.

DCCCLX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala lui, planul de călătorie în Ţara-Românească şi ediţia Lexiconului Sfântului Chiril. 1723, 8 Septembre.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὰ ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειούμενα, καὶ διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν τὴν ὁποίαν ὑπέστη κατὰ τὰς παρελθούσας ταύτας ἡμέρας, πολλὰ μᾶς ἐκακοφάνη· ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς αὐτῆς ἱεροῖς γράμμασι μᾶς δηλοποιεῖ καὶ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐφετῆς ὑγιείας αὐτῆς, λίαν ἐχάρημεν. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ καὶ καθεξῆς ὑγιὰ καὶ εὔρωστον. Περὶ δὲ τῆς ἐνταῦθα ἐφετῆς ἡμῖν ἐπιδημίας αὐτῆς, ὁποὺ ἀπεφάσισε νὰ ἀκολουθήσῃ μετὰ τὸν ἐνεστῶτα Σεπτέμβριον, εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ τὸ ἐχάρημεν. Ὅθεν κάμνει χρεία περὶ τούτου νὰ συνομιλήσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης μετὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντός μας λογοθέτου κυρίτζη Δημητράκη Ἰουλιανοῦ, καὶ νὰ μᾶς σημειώσῃ μὲ πρώτους καλαράσηδές μας τὴν τελείαν ἀπόφασιν αὐτῆς, διὰ νὰ ἑτοιμάσωμεν καὶ στείλωμεν τὰ τῇ ὁδοιπορίᾳ συντείνοντα, ῥαδιβάνιον δηλονότι καὶ σεγιμένηδες, εἰς καιρὸν ἁρμόδιον καὶ πρὸ τοῦ νὰ τὴν προφθάσῃ ὁ χειμὼν αὐτοῦ, ὅτι ἀλλέως

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Sfinţitele scrisori ale Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie le-am primit, şi pentru dorita nouă sănătate a Ta foarte ne-am bucurat, pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele însemnate în ele, şi, pentru boala pe care ai îndurat-o în aceste zile trecute, mult ni-a părut rău; iar, pentru că în sfinţitele-Ţi scrisori ni arăţi şi recăpătarea doritei Tale sănătăţi, foarte ne-am bucurat. Sfântul Dumnezeu să Te păzească şi pe urmă sănătos şi zdravăn. Iar pentru dorita nouă pornire a Ta într'acoace, care Ţi-ai pus de gând să urmeze după această lună a lui Septemvrie, mulţămim mult Fericirii Tale, şi ne-am bucurat şi de aceasta. Deci e de nevoie ca în această privinţă să vorbeşti Fericirea Ta cu prea-nobilul nostru boier Logofătul dumnealui Dumitrachi Iulianò, şi să ni arăţi prin ceî d'intâiu călăraşi ai noştri hotărârea-Ţi cea de săvârşit, ca să ne gătim şi să trimetem cele ajutătoare pentru drum, adecă rădvanul şi seimenii, la vreme potrivită şi până nu Te prinde iarna acolo, căci altfel Îţi va urmà greu-

θέλει σὰς ἀκολουθήσῃ δυσκολία. Καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ μὰς ἀξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν μὲ κατευόδιον, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν. Βέβαια, μακαριότατε δέσποτα, ἡ μετάβασις αὐτῆς καὶ ἡ τοῦ ἀέρος ἀλλαγή, ἀποφεύγουσα καὶ τὸ ἐν Νεαχωρίῳ νοσώδες οἴκημα, ὡς ὁρίζει, θέλει εἶσται εἰς συντήρησιν τῆς ἀκριβοῦς ὑγιείας της· καὶ ἂς ἔχωμεν μόνον, ὡς εἴπομεν, μὲ πρώτους γραμματοκομιστάς μας τὴν καθαρὰν εἴδησιν.

Ἐλάβομεν καὶ τὸ λεξικὸν βιβλίον τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, ὁποῦ μὰς ἔστειλε, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρα Μακαριότητι· καὶ θέλομεν τὸ παραβάλῃ μὲ τὸ ἐδικόν μας ὁποῦ ἔχομεν, τὸ ὁποῖον τυπόνεται μὲ ὑπομονὴν πάλιν, δι' ἐπιστασίας τοῦ παπὰ κὺρ Μητραφάνους, εἰς μίαν κόλλαν· ὅτι τὸν ἄλλον Μογιλάλον τυπογράφον, ὁποῦ ἦλθεν ἀπ' αὐτοῦ, τὸν ἀπεβάλαμεν διὰ τὴν πολλήν του ἀχρειότητα, καὶ ἐδώσαμεν τὸ βιβλίον τῷ κὺρ Μητραφάνει, καὶ ἐλπίζομεν, σὰν ὁρίσῃ σὺν Θεῷ καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐδῶ, νὰ βαλθῇ ἡ τοῦ Λεξικοῦ ἐκτύπωσις εἰς βελτιωτέραν κατάστασιν. Θέλομεν κάμῃ ὁποῦ νὰ μὰς ἔλθῃ καὶ τὸ ἄλλο Λεξικὸν ἀπὸ Βενετίας, παρὰ τοῦ κυρίου Νικολοῦ Καραγιάννη[1].

Ἐχάρημεν πολλὰ καὶ διὰ τὰ νέα κτίρια ὁποῦ ἠγόρασεν ἡ Μακαριότης της ἐν Γιάφφᾳ· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν ἀξιώσῃ καὶ ἄλλας τοιαύτας παμπόλλους ἀγαθοεργίας νὰ κάμῃ εἰς αὔξησιν καὶ κυβέρνησιν τοῦ ἁγιωτάτου αὐτῆς Θρόνου.

Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετῇ αὐτῆς ὑγείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1723, Σεπτεμβρίου 8.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

tate. Şi numai Dumnezeu sfântul să ne învrednicească să Te întâmpinăm după cale bună, ca să ne împărtăşim şi de-a dreptul de sfintele-Ţi rugăciuni şi de părinteştile binecuvântări. De sigur, prea-fericite stăpâne, mutarea Ta şi schimbarea de aier, scăpând şi de locuinţa nesănătoasă din Neochorion, cum spui, va fi spre păstrarea scumpei Tale sănătăţi; şi să avem numai, cum spuserăm, cu cei d'intâiu aducători de scrisori ai noştri curată ştiinţă.

Am primit şi cartea Lexicon a Sfântului Chiril, pe care ni-ai trimes-o, şi mulţămim Fericirii Tale; o vom alătură cu manuscriptul nostru ce-l avem, care se tipăreşte iarăş, răbdător, supt supravegherea popei chir Mitrofan, într'o singură coală; pentru că pe celalt, tipograf, Mogilalos, care a venit de acolo, l-am îndepărtat, pentru multa lui netrebnicie, şi am dat cartea lui chir Mitrofan, şi nădăjduim ca, atunci când vei poftì, cu Dumnezeu, şi Fericirea Ta aici, să se puie tipărirea Lexiconului în mai bună stare. Vom face să ni vie şi cellalt Lexicon din Veneţia, de la dumnealui Nicolae Caragiani.

Ne-am bucurat mult şi pentru noile clădiri ce le-ai cumpărat Fericirea Ta în Iaffa; Dumnezeu sfântul să Te învrednicească a săvârşì cât de multe binefaceri ca aceasta, pentru creşterea şi chivernisirea preasfinţitului Tău Scaun.

Să avem şi de acum înainte, ne rugăm, sfinţitele-Ţi rugăciuni şi părinteştile porunci, ca să ne bucurăm de dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci.

1723, Septemvrie în 8.

Io Nicolae Voevod.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 173-5, nº 127.)

[1] V. şi studiul nostru, *Câteva ştiri despre comerţul nostru în veacurile al XVII-lea şi XVIII-lea*, în „Analele Academiei Române", XXXVII.

DCCLXI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre leacurile ce-i trimete la boală (e nº DCCLXXXVIII, p. 800)[1]. 1723, 8 Octombre.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 175-6, nº 128.)

DCCCLXII.

Mihai Racoviță, Domnul Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea apropiată a Patriarhului și despre un loc de primblare ce i s'a dăruit de acesta lângă Iași, aproape de moșiile lui. 1724, 17 Maiu.

Ἐπιστολὴ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, εὐχαριστοῦσα τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον διὰ μοναστηριακόν τινα τόπον δωρηθέντα τῷ ἡγεμόνι.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τῇ Μακαριότητί της τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμεθα, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν διὰ παντὸς ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος ἐπὶ τὸν ἀποστολικόν, πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον, ἀδιάσειστον καὶ ἀμετακλόνητον μέχρι γήρως βαθυτάτου, καὶ λιπαροῦ.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν ἐλάβομεν, ἐδέχθημεν εὐλαβῶς καὶ τὰς ἐν αὐτῇ μακαρίους εὐχάς, καὶ εὐλογίας της, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἐφετὴν ἡμῖν ὑγείαν της λίαν ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς σημειούμενα. Μᾶς γράφει ὅτι ἑτοιμάζεται νὰ ἀποδημήσῃ ἀπὸ τὰ αὐτόθι· ποῦ δὲ μέλλει νὰ ἀπέλθῃ, δὲν μᾶς τὸ φανερώνει, διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν εἴδησιν.

Οἱ ἐνταῦθα ὁσιώτατοι καθηγούμενοι της μᾶς ἔδειξαν σεβάσμιόν της, εἰς τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει καὶ περὶ τοῦ τόπου [ὁποῦ] φιλοδωρεῖται ἡμῖν, καὶ εὐχαριστοῦμεν. Ἡμεῖς ὅμως ἀπὸ τὸν τόπον ἀνάγκην δὲν εἴχαμεν, μόνον, μὲ τὸ νὰ εἶναι πλησίον εἰς τοὺς ἡμετέρους τόπους, καὶ ἐγγὺς τοῦ Γιασίου, ἐνίοτε ἀπερχόμεθα χάριν περιηγήσεως καὶ παραμυθίας· ὅθεν καὶ αὖθις εὐχαριστοῦμεν αὐτῇ. Τὴν ἀμοιβὴν δὲ καὶ ἀντευχαρίστησιν τοῦ εἰρημένου τόπου ἐκ μέρους μας μὲ τί ἔγινε, θέλει τὴν καταλάβει ἀπὸ τὰ γράμματα τῶν ἐνταῦθα ἡγουμένων της. Ἂς ἔχωμεν, παρακαλοῦμεν, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὰ σεβάσμια γράμματά της δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της· αἱ δὲ σε-

Scrisoarea lui Mihai Racoviță Voevod, mulțămind Patriarhului de Ierusalim Hrisant pentru un loc mănăstiresc dat Domnului.

Prea-fericite, prea-înțelepte și preasfințite Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului și a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, Fericirii Tale-I sărut cu evlavie sfințita dreaptă, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te ocrotească și să Te păzească totdeauna în înaltă sănătate și necontenită bună stare, cu viață îndelungată în Scaunul Tău apostolese, patriarhicesc, nezguduit și nemișcat până la bătrânețe adânci și luminate.

Venerata-Ți scrisoare am primit-o, am primit cu evlavie și fericitele rugăciuni dintr'însa și binecuvântările Tale, și pentru buna și dorita nouă sănătate a Ta foarte ne-am bucurat; am cunoscut și cele scrise pe rând. Ni scrii că Te gătești a plecà de acolo; iar unde ai de gând să pleci, nu ni arăți, ca să avem știre.

Cei de aici prea-cuvioși categumeni ai Tăi ni-au arătat o venerată scrisoare a Ta, în care se cuprinde și pentru locul [ce] ni se dăruiește nouă, și mulțămim. Ci noi n'avem nevoie de locul acela, numai, pentru că eră aproape de locurile noastre, și lângă Iași, une ori mergeam acolo pentru primblare și mângâiere; pentru care și iarăș Îți mulțămim. Iar răspunsul și mulțămita pentru acel loc din partea noastră cu ce s'a făcut, o vei află din scrisorile egumenilor Tăi de acolo. Să avem, ne rugăm, și de acum înainte veneratele-Ți scrisori, vădind buna-Ți sănătate; iar veneratele și de Dumnezeu ascultatele-Ți ru-

[1] E încă o urmare a defectuozității copiilor ce s'au dat Academiei. De altminterea ediția, *datată*, pe care o dă Legrand, e plină de greșeli, care nu pot fi considerate ca variante. În ediția noastră cetește τοὺς ὁρισμούς.

βάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν. Καὶ οἱ χρόνοι της θεόθεν πολλοί τε καὶ πανευτυχεῖς.

1724, Μαΐου 17.

Τῆς Μακαριότητος της ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Μιχαὴλ Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

găciuni şi binecuvântări fie cu noi. Şi anii Tăi de la Dumnezeu mulţi şi pe deplin fericiţi.

1724, Maiu în 17.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci.

Io Mihail Voevod.

DCCCLXIII.

1724, 2 Iunie. Nicodim ieromonahul de la Sinaia (Prahova) dă o mărturie pentru moştenirea lăsată nepoatei Marga a averii Comisului Mihai Cantacuzino şi pentru partea făcută soţiei.

Νικοδήμου ἱερομονάχου Σιναΐτου μαρτυρικὸν περὶ τῆς θετῆς θυγατρὸς τοῦ ἄρχοντος Κομίσου Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ.

Νικόδημος ἱερομόναχος, ἡγούμενος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Συνὰ καὶ τῆς Ποϊάννας, ἔδωσα τὸ παρόν μου δηλωτικὸ τῆς ἀληθείας, ὅτι, ὤντας ἐγὼ πνευματικὸς τοῦ εὐγενεντάτου ἄρχοντος Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ τοῦ Κομίσου, υἱοῦ τοῦ ποτὲ μακαρίτου Μιχαὴλ Μεγάλου-Σπαθαρίου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἐζήτησεν ἀπὸ λόγου μου ἡ εὐγένειά του ἔνδειξιν καὶ μαρτυρίαν, λέγων, ἐπειδὴ καὶ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων οἶδεν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ τὸ τέλος εἶναι ἄδηλον, δηλαδή, εὑρεθῇ εἰς τὴν εὐγένειαν του τὸ παρόν μου δηλωτικόν, ὡσὰν ὡποῦ ἀπέμεινεν ἄτεκνος, ἐπειδὴ καὶ ἕνα κοριτζάκι ὁποῦ ἔκαμεν ἔζησεν μόνος ἕνας χρόνος καὶ ἀπέθανεν· ὅθεν ἔλαβεν τὴν ἀνεψιάν του τὴν Μάργαν διὰ παιδί του, τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς κόρη, τῆς μακαρίτριας τῆς Σάφτας, μὲ πνευματικὴν ἀγάπην διὰ γνήσιον αὐτοῦ τέκνον.

Διὰ τοῦτο ὁμολογῶ καὶ μαρτυρῶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους πῶς ἤκουσα ἐκ στόματος τῆς αὐτοῦ εὐγενείας ὅτι τὴν ῥηθεῖσαν αὐτοῦ ἀνεψιὰν του τὴν ἔκαμεν κληρονόμον εἰς ὅλα τὰ ὑπάρχοντα καὶ ὑποστατικὰ τῆς εὐγενείας του, ὁποῦ εἶχεν πατρικά του, εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα, εἰς ὅτι λοιπὸν καὶ ἂν εἶχεν· ἐπειδὴ καὶ τὴν ἐπῆρεν καὶ τὴν ἀνέθρεψεν ἡ εὐγένειά του, ἀφ' οὗ ἡ μητέρα αὐτῆς τὴν ἐγέννησεν, καὶ τὰ τέκνα τῆς ῥηθείσης ἀνεψιᾶς του καὶ αὐτὰ πάλιν νὰ ἔχουν τὸ κῦρος τῆς κληρονομίας. Μαρτυρῶ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀρχόντισσάν του ὅτι, γνωρίζωντάς την τιμημένην καὶ μὲ φόβον Θεοῦ, καὶ βοηθὸν καὶ παρηγορίαν εἰς κάθε ἀναγκαῖον καιρόν, καὶ βλέπωντας καὶ τὴν αὐτῆς δικαιοσύνην, ὅθεν, εἰ μὲν καὶ θέλει λάχῃ εἰς τὴν οἰκο-

Mărturia lui Nicodim ieromonahul, Sinaitul, pentru fiica adoptivă a dumisale Comisului Mihai Cantacuzino.

Nicodim ieromonahul, egumen al sfintei mănăstiri Sinaia şi a Poienei, am dat această mărturisire de adevăr, că, fiind eu duhovnic al prea-nobilului boier Mihail Cantacuzino Comisul, fiul răposatului Mare-Spătar Mihail Cantacuzino, a cerut de la noi dumnealui arătare şi mărturie, spuind că, de oare ce nimeni dintre oameni nu ştie ceasul hotărârii vieţii sale şi sfârşitul e necunoscut, deci s'a găsit la dumnealui această mărturie a mea, cum că el a rămas fără copii, căci şi o copiliţă ce a făcut, a trăit numai un an şi a murit: deci a luat pe nepoată-sa Marga drept copil, fiică a surorii lui, a răposatei Safta, cu sufletească dragoste ca adevărat al lui copil.

Pentru aceia recunosc şi mărturisesc în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor că am auzit din gura dumisale cum că pe zisa lui nepoată şi-a făcut-o moştenitoare la toate cele ce le are şi le stăpâneşte dumnealui, ce le-a avut părinteşte, cele mişcătoare şi cele nemişcătoare, şi la orice ar mai avea, căci a luat-o şi a crescut-o dumnealui, de când maică-sa a născut-o, şi copiii acelei nepoate a lui şi aceia iarăş să aibă drept de moştenire. Mărturisesc încă şi pentru jupăneasa lui că el, cunoscând-o cinstită şi cu frica lui Dumnezeu, şi ajutor şi mângâiere la orice nevoie, şi văzând şi dreptatea ei,

deci, şi dacă ar ajunge la familia *(sic)* lui

γένειαν του τὸ κοινὸν χρέος, ἔμπροσθεν τῆς αὐτοῦ ῥηθείσης ἀρχοντίσσης[1], αὐτὴν ἀφήνει ὡς γνήσιαν μάναν καὶ μητέρα εἰς τὴν ῥηθεῖσαν αὐτῆς ἀνεψιάν του, ὁμοῦ καὶ συγκληρονόμον μὲ τὴν αὐτοῦ ἀνεψιάν του εἰς τὰ ἄνωθεν ῥηθέντα ὑποστατικὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ὅπου θέλει ζήσῃ νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ συγκληρόνομος, ἀποφασίζει. Εἰδὲ *(sic)* ἡ συγγένεια τῆς αὐτοῦ εὐγενείας, καὶ ἡ πόρρω καὶ ἡ ἐγγύς, παντελῶς νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα αὐτὰ καὶ ἀπὸ τὴν κληρονομίαν αὐτήν.

Τοῦτο ὁμολογῶ καὶ μαρτυρῶ πῶς ἄκουσα τὴν εὐγένειάν του αὐτὰ λέγωντας, καὶ διὰ τὴν ῥηθεῖσαν αὐτὴν ἀνεψιάν του, καὶ διὰ τὴν ἀρχόντισσάν του. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἀληθινὴν ὑπόγραφα εἰς τὸ παρόν μοῦ ἰδιαχείρως τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔβαλα καὶ τὴν βοῦλάν μοῦ.

1724, Ἰουνίου β'.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

obştească datorie, înaintea zisei jupânese, o lasă pe ea ca adevărată maică şi mamă acelei nepoate a lui, de asemenea şi tovarăşă de moştenire cu acea nepoată a lui, la averile spuse mai sus, mişcătoare şi nemişcătoare, şi, cât va trăi, să fie şi ea tovarăşă la moştenire, cum hotărăşte. Iar rudele dumisale, şi cele de departe, şi cele de aproape, cu totul să fie depărtate de aceste averi şi de la moştenirea lui.

Aceasta o recunosc şi o mărturisesc, cum că l-am auzit pe dumnealui spuind acestea—, şi pentru zisa-i nepoată, şi pentru jupăneasa lui. Deci spre vădire adevărată mi-am iscălit în această carte a mea cu mâna mea numele, şi mi-am pus şi pecetea.

1724, Iunie în 2.

DCCCLXIV.

Constantin Mavrocordat, fiul lui Nicolae Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre o intervenţie a acestuia prin Mitropolitul de Betleem.

1724[2], înainte de 11 August.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος ἀκαταπαύστως τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐδαιμονίᾳ, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ μετὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ πεμφθὲν μοι προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος ὀπτίαις χερσὶ καὶ μετὰ πάσης εὐλαβητικῆς καὶ δουλικῆς ὑποκλίσεως ἐδέχθην, καί, πληροφορηθεὶς τὴν ὑπέρ τι ἄλλο ποθεινοτάτην καὶ ἐφετωτάτην μοι αὐτῆς ὑγείαν, ἀπὸ καρδίας ἐδόξασα τὸν περιφρουροῦντα καὶ διαφυλάττοντα αὐτὴν ἅγιον Θεόν, οὗτινος ἐκτενῶς δέομαι ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ὁλοκλήρῳ ὑγείᾳ καὶ μακροβιότητι, διὰ νὰ

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpâne prea-venerat, Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată evlavia mă închin şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă neîncetat de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta cea prea-înţeleaptă în cea mai înaltă sănătate şi neîncetată fericire, cu îndelungată întărire în Scaunu-Ţi preasfinţit şi apostolesc.

Venerabila scrisoare, trimeasă mie, cu preasfinţitul Mitropolit de Betleem, a Fericirii Tale prea-înţelepte cu mâinile ridicate spre cer şi cu toată evlavioasa şi supusa plecare am primit-o, şi, aflând de sănătatea-Ţi mie mai presus de orice alta prea-poftită şi prea-dorită, din inimă am slăvit pe sfântul Dumnezeu care Te ocroteşte şi Te păzeşte, de care călduros mă rog ca şi de acum înainte să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi viaţă îndelungată, ca să primesc şi eu, cucerni-

[1] Ms.: ἀρχοντισσάσης.

[2] Până la moartea Vlădicăi de Betleem, V. pp. 893-4, nº DCCCLXVII şi nota. Cf. şi scrisoarea cu data de 11 August 1724 a lui Nicolae-Vodă. Moartea Vlădicăi Malahia e arătată şi în Cronica lui Radu Popescu, *l. c.*, p. 136. Stătuse treizeci de ani la Sfântul-Gheorghe.

ἀπολαμβάνω κἀγώ, ὁ εὐλαβὴς αὐτῆς δοῦλος, πάντοτε τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ δεσποτικὰς εὐλογίας. Ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς σημειούμενα, καὶ περὶ μὲν τῆς πρὸς ἐμὲ τοσαύτης πατρικῆς αὐτῆς ἀγάπης καὶ δεσποτικῆς εὐνοίας (ἧς οὐδὲν ἐμοὶ τιμιώτερον καὶ ἐρασμιώτερον) μεγάλας ὁμολογῶ αὐτῇ τὰς χάριτας. Περὶ δὲ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλεέμ, ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι, κατὰ τὸ ἀπαραίτητον μου χρέος, τὸν ἐδέχθην μετ' ἄκρας εὐλαβείας καὶ ἀγάπης, καὶ θέλω εἶσθαι πρόθυμος πάντοτε εἰς πᾶσαν ἀξίωσιν τῆς Πανιερότητος αὐτοῦ, μὲ ὅλον ὁποῦ ἀπήλαυσε παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου μοι Αὐθέντου καὶ φιλοστοργοτάτου μου πατρὸς πᾶσαν τιμὴν καὶ δεξίωσιν, μετὰ πολλῆς τῆς εὐμενείας καὶ εὐνοίας τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος. Δεόμαι δὲ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς ἐπιεικείας νὰ μὴ μὲ ὑστερῇ καὶ καθ' ἑξῆς τῶν σεβασμίων γραμμάτων καὶ δεσποτικῶν αὐτῆς ἐπιταγμάτων, καὶ θέλω εἶσθαι διὰ παντὸς προθυμότατος αὐτῆς δοῦλος· ἧς αἱ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

(Ἀχρονολόγητον.)

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τὰς πατρικὰς αὐτῆς προσταγὰς ταπεινότατος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

cul Tău rob, totdeauna părinteştile-Ţi rugăciuni şi stăpâneştile-Ţi binecuvântări. Am cunoscut şi cele scrise pe rând, şi pentru cea atât de mare părintească iubire a Ta către mine şi bunăvoinţă de stăpân (decât care nimic nu-mi e mai cinstit şi mai dorit) Îţi mulţumesc farte mult. Iar pentru Preasfinţitul de Betleem, să nu Te îndoeşti Fericirea Ta că, după nevoia mea neapărată, l-am primit cu cea mai înaltă evlavie şi dragoste, şi voiu fi gata totdeauna la toată cererea Preasfinţiei Sale, deşi a căpătat dela prea-înălţatul mieu Domn şi prea-iubitor părinte toată cinstea şi buna primire, cu toată blândeţa şi bunavoinţă a Înălţimii Sale. Şi mă rog de îndurarea stăpânească a Ta să nu mă lipseşti şi de acum înainte de veneratele-Ţi scrisori si stăpâneştile porunci, şi voiu fi totdeauna preagata al Tău rob; ale cărui sfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

(fără dată.)

Al Fericirii Tale prea-înţelepte fiu întru Hristos şi la părinteştile-Ţi porunci preasupus rob.

Constantin Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXV.

Craiova, 1724, 30 August.

Nicolae Pater (Νικόλαος Πάτερ) către Compania grecească din Sibiiu, recomandând pe Calinic, episcop de Polyane, în Mitropolia Salonicului, care călătoreşte pentru eleimosină.

(*Studii şi documente*, XII, p. 25, nº XXXVI.)

DCCCLXVI.

1724, 11 Septembre (sau 11 August).

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre moartea Vlădicăi de Betleem şi ştirile ce-i va da în această privinţă Vlădica de Nazaret.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα, περὶ τῆς ἀγάπης του (πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον) πρὸς τὸν μακαρίτην Μητροπολίτην Βηθλεέμ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Scrisoarea lui Nicolae Voevod, despre dragostea lui (scrisoarea e adresată către Hrisant de Ierusalim) despre fericitul Mitropolit de Betleem.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să străjuiască pe Fericirea

ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει λυπηθῇ κατὰ πολλὰ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης διὰ τὴν εἰς τὰς αἰωνίους σκηνὰς ἀποδημίαν τοῦ μακαρίτου πανιερωτάτου Βηθλεέμ, καθὼς ἐλυπήθημεν καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ καὶ τὸν εἴχαμεν εἰς ξεχωριστὴν συμπάθειαν ἤμαλλον εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην διὰ τὴν μετὰ προθυμίας δούλευσιν ὁποῦ ἔκαμνε πρός τε τὸν Ἅγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον καὶ πρὸς τὴν Μακαριότητα αὐτῆς. Εἰς τὰ τοιαῦτα ὅμως τί ἄλλη θεραπεία χωρεῖ, παρὰ μόνον νὰ εἰπῶμεν: τὸν μὲν μακαρίτην ἐκεῖνον νὰ ἀναπαύσῃ ὁ Κύριος καὶ νὰ κατατάξῃ ἐν σκηναῖς δικαίων, τὴν δ' Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ διαφυλάττῃ ὑγιὰ εἰς χρόνους μακρούς;

Τὰ περὶ τῆς ἀσθενείας του θέλει περιγράψῃ αὐτῇ πλατυτέρως ὁ ἅγιος Ναζαρέτ· ἡμεῖς δὲ ὡς τόσον περιμένομεν πλέον, εἰς τὸν τόπον τοῦ μακαρίτου νὰ διορίσῃ καὶ νὰ ἐξαποστείλῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἄλλο πρόσωπον· καί, ἐπειδὴ ἀρχιερέα νὰ στείλῃ δὲν ἔχει κατὰ τὸ παρὸν αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ τὸ ἀγαπούσαμεν, διὰ τὸ ἐπίσημον τοῦ τοιούτου ἱεροῦ ναοῦ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει ἐκλέξῃ καὶ στείλῃ κἀνένα ἄλλο ἀξιόλογον καὶ τίμιον πρόσωπον πνευματικοῦ.

Ἂς ἔχωμεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετῇ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1724, Σεπτεμβρίου 11 (versiune: Αὐγούστου τα').

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Ta în cea mai inaltă sănătate şi în fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Nu ne îndoim că Te vei scârbi mult Fericirea Ta pentru mutarea la veşnicele lăcaşuri a fericitului Preasfinţit de Betleem, precum şi noi ne-am scârbit, căci îl şi aveam în deosebită simpatie ori, mai bine, evlavie şi iubire pentru slujba-i ce cu grabă făceà către Sfântul şi de viaţă primitorul Mormânt şi către Fericirea Ta. Dar la unele ca acestea ce alt leac oare se cade, decât numai să spunem că pe acela răposatul să-l odihnească Domnul şi să-l aşeze în corturile drepţilor, iar pe Fericirea Ta să Te păstreze sănătos întru mulţi ani?

Iar cele privitoare la boala lui Ţi le va descrie mai pe larg Preasfinţitul de Nazaret; ci noi deocamdată mai aşteptăm ca în locul răposatului să orânduieşti şi să trimeţi Fericirea Ta alt chip; şi, de oare ce n'ai un arhiereu să-l trimeţi pentru acuma aici, ceia ce ni-ar fi plăcut, pentru prestanţa unui aşà de sfânt lăcaş nu ne îndoim că vei alege şi trimete pe vre-un altul de samă şi cinstit duhovnic.

Să avem deci, ne rugăm, şi sfinţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci.

1724, Septemvrie 11.

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 170, nº 129.)

DCCCLXVII.

Patriarhul Hrisant Notara către Nicolae-Vodă Mavrocordat (fără cuprins; incipit: Ἔκλαμπρον γράμμα). Smirna, 1725, Februar.

(După ms. 411 din Biblioteca Metohului Sfântului Mormânt la Constantinopol, în Papadopulos Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 370, nº 21.)

DCCCLXVIII.

Mihai-Vodă Racoviţă către Patriarhul Hrisant Notara, despre fiul cel mai mare pe care-l trimete la Constantinopol. 1725, 1 Maiu.

Ἐπιστολὴ Μιχαὴλ Ρακοβίτζα Βοεβόδα πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, συνιστώντος αὐτῷ τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ υἱόν[1].

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσ-

Scrisoarea lui Mihai Racoviţă Voevod către Patriarhul de Ierusalim Hrisant, recomandându-i pe fiul său cel mai mare.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfin-

[1] Constantin-Vodă.

ποτα καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα ὑϊκῶς προσκυνοῦντες, τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν μεθ' ὅτι πλείστης εὐλαβείας ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν διὰ παντὸς ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν, πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ καλῆς καὶ ἀμεταπτώτου στερεώσεως καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως, καὶ μετὰ μακροβιότητος, μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μας ἄλλη δὲν εἶναι παρὰ μόνον: πρῶτον μὲν νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ περὶ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς ἡμῖν ὑγείας της, τὴν ὁποίαν συνεχῶς ἐπιποθοῦμεν νὰ μανθάνωμεν, δεύτερον δὲ νὰ δηλοποιήσωμεν αὐτῇ ὅτι, μὲ τὸ νὰ στέλλωμεν εἰς Βασιλεύουσαν τὸν μεγαλήτερον ἡμέτερον παμφίλτερον υἱόν, δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν αὐτῇ καὶ τὸ παρόν μας καὶ νὰ τὴν παρακαλέσωμεν ὑϊκῶς καὶ μετὰ θάῤῥους ὅτι, ὅταν, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, κατευοδωθῇ ὁ ἡμέτερος φίλτατος εἰς Βασιλεύουσαν, κἄντε διὰ σεβασμίων της γραμμάτων (ἂν ἔτι εἰς τὰ ἔξω καὶ μακρὰν διατρίβει), κἄντε καὶ ὅταν ἡ Μακαριότης εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ἐπιστρέψῃ, νὰ τὸν ἀγαπᾷ πατρικῶς, καὶ νὰ τὸν ἔχῃ εἰς ξεχαριστὴν εὔνοιαν καὶ πατρικὴν διάθεσιν, καὶ νὰ τὸν νουθετῇ καὶ νὰ τὸν συμβουλεύῃ διὰ παντὸς ὅσα νουνεχῶς γνωρίζει ἡ Μακαριότης της, πρὸς μείζονα καὶ τελειωτέραν αὔξησιν καὶ ἐπίβασιν μαθήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τὰ καλὰ ἤθη προκοπῆς καὶ ἐπιδώσεώς του, καθὼς καί, ὅταν τὸν εἴχαμεν ἐνταῦθα ὑπὸ τὰς πατρικάς μας ἀγκάλας, δὲν τοῦ ἔλειπαν συνεχῶς, καὶ διὰ σεβασμίων της, καὶ ὡς πατρικαὶ αὐτῆς συμβουλαὶ καὶ ὑποθῆκαι ὠφέλιμοι· τὸ ὁποῖον, ὄντες βέβαιοι ὅτι οὕτω θέλει ἀκολουθήσει ἀναμφιβόλως, μεγάλας αὐτῇ ἀπὸ τοῦ νῦν ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας. Ἡμᾶς καὶ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται διηνεκῶς εἰς τὰς πρὸς Θεὸν ἁγίας αὐτῆς ἐντεύξεις καὶ ἐκτενεῖς προσευχάς, καὶ νὰ μᾶς χαροποιῇ συχνότερον διὰ τῶν σεβασμίων της γραμμάτων, δηλωτικῶν τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς ὑγείας της· ἧς τὰ ἔτη θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντὶ φυλακτήριον ἄσυλον.

1725, Μαΐου 1.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ἰω. Μιχαὴλ Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon,)

ţite domn şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, închinându-ne Fericirii Tale fieşte, fericita-Ţi dreaptă cu cât mai multă evlavie o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească totdeauna în apostolicescul şi patriarhicescul Tău Scaun în cea mai înaltă sănătate şi statornică fericire, cu bună şi neschimbată întărire şi stare bună şi întru ani îndelungaţi, până la bătrâneţă prea-adâncă şi luminată.

Pricina acestei scrisori nu e alta decât numai: întâiu să cercetăm despre buna şi dorita nouă sănătate a Ta, pe care necontenit poftim să o aflăm şi, al doilea, ca să-Ţi vădim că, trimeţând la Ţarigrad pe cel mai mare al nostru prea-iubit fiu, n'am lipsit să-Ţi scriem şi aceasta a noastră şi să Te rugăm fieşte şi cu încredere ca, atunci când, cu ajutorul lui Dumnezeu sfântul, va călători la Ţarigrad al nostru prea-iubit, şi prin veneratele-Ţi scrisori (dacă vei petrece încă mai îndelung în afară), ori şi când Fericirea Ta vei merge la Ţarigrad, să-l iubeşti ca un părinte, şi să-l aibi în deosebită bunăvoinţă şi părintească aplecare, şi să-l înveţi minte şi să-l sfătuieşti totdeauna câte cuminte le ştii Fericirea Ta, pentru creşterea mai mare şi de săvârşit şi pentru înaintarea învăţăturii şi a procopsirii şi adăugirii întru bunele moravuri a lui, precum şi, când îl aveam aici în braţele noastre părinteşti, nu i-ai lipsit necontenit, şi prin scrisorile-Ţi venerate, şi prin sfaturi ca de părinte şi îndemnuri folositoare; care, fiind sigur că aşà va urmà fără îndoială, Îţi mulţămim mult încă de acum. Pe noi să ne şi pomeneşti necontenit la sfintele rugăciuni ale Tale şi la călduroasele-Ţi cereri, şi să ne bucuri mai des cu scrisorile-Ţi respectate, vădind buna şi dorita-Ţi sănătate; ai cării ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi; şi fericitele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări fie cu noi în toată viaţa adăpost de pază.

1727, Maiu 1-iu.

Al Fericirii Tale întru Hristos fiu şi la poruncă:

Io Mihail Voevod.

DCCCLXIX.

Mihai-Vodă Racoviţă către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Constantinopol pentru afaceri a Marelui-Postelnic Iordachi, ridicat de curând la această demnitate, după dejucarea unei intrigi. 1725, 11 Iunie.

Ἐπιστολὴ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα συνιστῶσα τῷ Χρύσανθῳ Ἱεροσολύμων τὸν Μέγαν-Ποστέλνικον Γεωργάκην.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, δέσποτα θειότατε καὶ ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα οἰκείως προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν μεθ' ὅτι πλείστης εὐλαβείας ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ τὴν σκέπῃ καὶ νὰ τὴν περιφρουρῇ διὰ παντὸς ἐπὶ τὸν ἀποστολικόν, πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον μετὰ καλῆς στερεώσεως καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως, ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ μεθ' ὅσων ἐφίεται καταθυμίων ἀγαθῶν, μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Προεγράψαμεν Αὐτῇ μὲ τὸν εἰς Βασιλεύουσαν ἐρχομὸν τοῦ παμφιλτάτου μας υἱοῦ, καὶ τὰς πανευλαβεῖς προσηκούσας προσκυνήσεις ἀποδεδώκαμεν, καί, ἐπὶ τοῦ παρόντος, αὖθις στέλλοντες καὶ τὸν τιμιώτατον ἡμέτερον ἄρχοντα Μέγαν-Ποστέλνικον, κυρίτζη Γεωργάκην, εἰς Βασιλεύουσαν, μὲ προσταγὰς ἡμετέρας καὶ αὐθεντικάς μας χρείας καὶ ὑποθέσεις, δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὴν γράψωμεν καὶ αὖθις τὸ παρόν μας, καὶ νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ἀγαθὴν καὶ ἡμῖν ἐφετὴν ὑγείαν της, καὶ νὰ δηλοποιήσωμεν Αὐτῇ ὅτι ἐναντίοι τινες καὶ κακοθελῆται, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀμφιβάλλομεν νὰ μὴν εἶναι γνωστοὶ καὶ πρὸς τὴν Μακαριότητά της, φροντίζοντες, ὄχι διὰ τὸ καλὸν καὶ διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν σύστασίν μας, ἀλλὰ τὴν ἀτιμίαν καὶ βλάβην καὶ τὸν ἀφανισμόν ἡμῶν τε καὶ τῆς Τζάρας, πολλὰ ἐπιχειρίσθησαν καθ' ἡμῶν, πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν μας, μάλιστα μὲ πολλαῖς ψευδολογίαις, καὶ ἄπρεπα καὶ παράλογα ἐπιχειρήματα εἶχαν βαλθῇ ἐπιπόνως νὰ μακρύνουν ἀπὸ τὴν δούλευσίν μας καὶ μερικοὺς παλαιοὺς καὶ δοκιμασμένους μας δούλους, μὲ τὸ νὰ ἐγνώσθη δὲ καὶ ἐκηρύχθη ἡ κακή της βουλή, ἐκεῖνοι μέν, διὰ τὰ ἀτοπήματά τους, ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν δούλευσίν μου, καὶ τοὺς ἐλείψαμεν πλεὸν τελείως ἀπὸ κοντά μας, τοὺς δὲ παλαιούς μας δούλους πάλιν ἐδεχθημεν, καὶ ἐπεριποιήθημεν, καὶ μὲ διαφόρους ἀξίας τοὺς ἐτιμήσαμεν, καὶ μάλιστα τὸν παρόντα τιμιώτατον ἄρχοντά μας

Scrisoarea lui Mihai Racoviţă Voevod, recomandând lui Hrisant de Ierusalim pe Marele-Postelnic Iordachi.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, stăpâne prea-dumnezeiesc şi al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, doamne, doamne Hrisant, Fericirii Tale fieşte ne închinăm şi sfinţita-Ţi dreaptă cu cât mai multă evlavie o sărutăm, rugându-ne de atot bunul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească totdeauna pe Scaunul Tău apostolesc, patriarhicesc cu bună întărire şi stare bună, în sănătate desăvârşită şi necontenită fericire, întru ani îndelungaţi, şi cu toate bunurile ce doreşti, până la bătrâneţe foarte adânci şi luminate.

Ţi-am scris mai înainte cu venirea la Ţarigrad a prea-iubitului nostru fiu, şi am dat cuvenitele închinări cu toată evlavia, şi acuma, trimeţând din nou la Ţarigrad şi pe prea-cinstitul nostru boier Mare-Postelnic, dumnealui Iordachi, cu porunci ale noastre şi cu nevoi şi trebi domneşti ale noastre, n'am lipsit a-Ţi scrie iarăş şi cea de faţă a noastră, şi să cercetăm buna şi nouă dorita-Ţi sănătate, şi să-Ţi arătăm că oarecari duşmani şi voitori de rău, cari nu ne îndoim să nu fie ştiuţi şi Fericirii Tale, cugetând, nu pentru binele şi pentru cinstea şi aşezarea noastră, ci necinstea şi paguba şi peirea noastră şi a ţerii, s'au apucat de multe împotriva noastră, spre paguba şi pedeapsa noastră, mai ales cu multe minciuni, şi se apucaseră cu osteneală de întreprinderi nepotrivite şi fără rost, ca să îndepărteze de la slujba noastră şi pe unii vechi şi preţuiţi ai noştri slujitori; iar, cunoscându-se şi dându-se în vileag răul lor sfat, aceia, pentru lucrurile lor fără cale, s'au depărtat de slujba mea, şi i-am lăsat cu totul de lângă noi, iar pe vechii noştri slujitori iarăş i-am primit, şi i-am îngrijit, şi cu felurite demnităţi i-am cinstit, şi mai ales pe acest prea-cinstit boier al nostru cu vrednicia Postelniciei celei Mari; pe care cu Dumnezeu venind acolo, la Ţarigrad, îl vei cunoaşte ca al nostru Mare-

μὲ τὴν ἀξίαν τῆς Μεγάλης-Ποστελνιτζίας· τὸν ὁποῖον, σὺν Θεῷ, ἐρχόμενον αὐτόθι εἰς Βασιλεύουσαν, θέλει τὸν γνωρίζει ἡμέτερον ἄρχοντα Μέγαν-Ποστέλνικον καὶ δοῦλόν μας δοκιμασμένον, παλαιὸν καὶ πιστὸν καὶ ἄνθρωπον τοῦ δσπητίου μας, καὶ ἄξιον εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις μας. Ὅθεν θέλει τὸν ἀγαπᾷ, καὶ θέλει τὸν εὐχηθῇ, καὶ τὸν εὐλογήσῃ πατρικῶς, ἀφθόνως τε καὶ δαψιλῶς. Καὶ πάλιν εἰς τὸ ἑξῆς παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν συχνὰ τὰ σεβάσμια καὶ πατρικὰ αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετῆς ἡμῖν ὑγείας της. Οἱ δὲ χρόνοι αὐτῆς θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευτυχεῖς· ἧς καὶ αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ καὶ πατρικαὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντὶ φυλακτήριον ἄσυλον.

1725, Ἰουνίου 11.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Μιχαὴλ Βοεβόδας.

Postelnic şi slugă a noastră preţuită, veche şi credincioasă, şi om din casa noastră, şi vrednic la slujbele noastre. Deci îl vei iubì şi Te vei rugà pentru el, şi-l vei binecuvântà părinteşte, bogat şi îmbielşugat. Şi iarăş de acum înainte ne rugăm să avem adesea veneratele şi părinteştile-Ţi scrisori, vădindu-ni buna şi dorita nouă sănătate a Ta. Iar anii Tăi fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi; ale căreia rugăciuni fericite şi de Dumnezeu ascultate şi părinteştile binecuvântări fie cu noi în toată viaţa adopost de pază.

1725, Iunie 11.

Al Fericirii Tale întru Hristos fiu şi la porunci:

Io Mihail Voevod.

(Biblioteca Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXX.

1725, 14 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cercetările ce le-a făcut acesta cu privire la locurile unde erau vechile oraşe Clazomene şi Teos.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σωφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεξήθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα. Δόξα τῷ ἁγίῳ Θεῷ ὁποῦ ἔφθασεν ὑγιὴς εἰς Χίον μετὰ τόσην ἀξιάγαστον περιήγησιν· καὶ ὅτι μὲν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν ἀγάπην θέλει προσφέρῃ καὶ ἰδίως τῷ ἁγίῳ Θεῷ ὑπὲρ ἡμῶν ἀναι-

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să străjuiască pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale am primit-o cu cea mai mare evlavie, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care s'o păstreze Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfinţitele-Ţi rugăciuni şi părinteştile-Ţi binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele acolo însemnate. Slavă lui Dumnezeu Sfântul că ai ajuns sănătos în Chios după o aşà de minunată călătorie şi că, pentru dragostea părintească ce ai către noi, vei aduce şi în deosebi lui Dum-

μάκτους θυσίας καὶ ἱλαστηρίους προσευχὰς ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς, ὑπερευχαριστοῦμεν καὶ κατὰ τοῦτο τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ μένομεν ὑπόχρεοι καὶ ἑτοιμότατοι εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ, διὰ νὰ ἐμφορούμεθα πάντοτε τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν.

Περὶ δὲ τοῦ πολιχνίου τοῦ νῦν Βουρλὰ ὀνομαζομένου, ὅτι εἶναι ἡ πάλαι Κλαζομενῶν πολιτεία, εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὁποῦ ἐβεβαίωσε τὴν παρατήρησίν μας, ἣν οὐ πρὸ πολλοῦ καὶ τῷ λογιωτάτῳ ἀνεψιῷ αὐτῆς, δόκτορι Δημητρίῳ[1], ἐκοινοποιήσαμεν, καὶ εἰς τὰ Σύμμικτά μας πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσημειώσαμεν.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ Τέως ἡ πατρὶς τοῦ τηίου ποιητοῦ Ἀνακρέοντος (καθὼς δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς ἐπαρατήρησε καὶ ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης), ἂν δὲν εἶναι τὸ φρούριον τὸ ὀνομαζόμενον Τζεσμές, ἀντικρὺ τῆς Χίου, εἶναι ἐκεῖ πέριξ. Καί, ἐπειδὴ εἰς τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς οὐδεὶς ἄλλος ἐστάθη νὰ κάμῃ τοιαύτην καὶ τοσαύτην σοφὴν περιήγησιν καθὼς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὅσα ἐπαρατήρησε θέλει νὰ ἐκδώσῃ εἰς κοινὴν ὠφέλειαν, ἢ κἂν ἡμῖν τοῖς θαυμάζουσι καὶ διηνεκῶς γεραίρουσι τὸ πολύχουν τῆς σοφίας της.

Εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ διὰ τὰ γλυκὰ καὶ ἄλλα ὁποῦ ὁρίζει πῶς μᾶς ἔστειλε χάριν εὐχῆς καὶ εὐλογίας. Τί ἐπειράχθη;

Περὶ δὲ τῶν ἐπιταττομένων τῷ πανιερωτάτῳ ἁγίῳ Ναζαρέτ, ἔχει καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ἄδειαν νὰ φέρῃ εἰς ἔκβασιν τὰ προσταττόμενα.

Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν καὶ καθεξῆς τὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετῇ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1725, Ἰουλίου 14.

Ἰω Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 177-8, nº 130.)

nezeu sfântul pentru noi jertfe fără sânge şi rugăciuni împăcinitoare în venerata biserică a sfintei marii mucenice Chiriaca, mulţămim peste măsură şi întru aceasta Fericirii Tale şi rămânem îndatoriţi şi prea cu grabă la părinteştile-Ţi orânduieli. Dumnezeu sfântul să Te păzească, pentru ca să ne împărtăşim totdeauna de sfintele-Ţi rugăciuni şi de binecuvântările părinteşti.

Iar pentru orăşelul de acum zis Vurlà, că este vechea cetate a Clazomenelor, mulţămim Fericirii Tale că ai întărit socotinţa noastră, pe care am împărtăşit-o nu de mult şi prea-învăţatului Tău nepot, doctorului Dimitrie, şi ni-am însemnat-o, împreună cu altele, în miscelaneele noastre.

Iar că Teos a patria poetului teian Anacreon (precum nu ne îndoim că ai băgat de samă şi Fericirea Ta prea-înţeleaptă), dacă n'ar fi poate cetăţuia ce se chiamă Ceşmè, în faţă cu Chios, c pe acolo pe aproape. Şi, pentru că în vremile de acum nimeni altul n'a fost care să facă o astfel şi aşà de mare călătorie învăţată ca Fericirea Ta, nu ne îndoim că toate acelea ce le-ai băgat de samă, le vei publică spre folosul de obşte, ori măcar pentru noi cari admirăm şi necontenit lăudăm mulţimea înţelepciunii Tale.

Mulţămim Fericirii Tale şi pentru dulciuri şi altele ce spui că ni le-ai trimes pentru rugăciune şi binecuvântare. De ce Te-ai ostenit?

Iar pentru cele poruncite Preasfinţitului de Nazaret, are şi de la noi voie să ducă la capăt cele orânduite.

Ci ne rugăm de Fericirea Ta să avem şi pe urmă sfinţitele-Ţi scrisori şi părinteştile porunci, ca să ne bucurăm de dorita sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

1725, Iulie în 14.

Io Nicolae Voevod.

[1] Pentru Dimitrie Georgulis Notaras, v. şi memoriul citat la p., 888, nota 1.

DCCCLXXI.

1725, 17 Iulie.

Mihai-Vodă Racoviţă către Patriarhul Hrisant Notara, despre scrisorile din Chios ale acestuia, care de bună samă va fi şi sosit la Constantinopol, şi despre grija ce are el pentru mănăstirile din Moldova ale Sfântului Mormânt.

Ἐπιστολὴ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον εὐλαβείας του.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τῇ Μακαριότητι της τὴν ὀφειλομένην ὑϊκὴν προσκύνησιν ἀπονέμοντες, τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν μεθ' ὅτι πλείστης εὐλαβείας ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν διὰ παντὸς ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν, πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ μεθ' ὅσων ἐφίεται καταθυμίων ἀγαθῶν, μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν ἀπὸ Χίου σταλεῖσαν περιχαρῶς ἐλάβομεν· ἐδέχθημεν εὐλαβῶς καὶ τὰς ἐν αὐτῇ πατρικὰς καὶ πατριαρχικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν ὑγείαν της λίαν ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐπομένως σημειούμενα, καὶ εὐχαριστοῦμεν αὐτῇ ὁποῦ δὲν μας ξεχνᾷ, μήτε μᾶς εὐγάνῃ ἀπὸ τὴν μνήμην της, καθὼς καὶ ἡμεῖς τὴν Μακαριότητά της· πρὸς τὴν ὁποίαν προλαβόντως δὶς καὶ τρὶς ἐγράψαμεν, πλὴν ἀπόκρισις δὲν μᾶς ἦλθεν, καὶ θαυμαζόμεθα, ἂν δὲν ἐπαράπεσαν τὰ γράμματά μας. Ἐλπίζομεν ἕως τοῦ νῦν νὰ ὥρισε καὶ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, καθὼς μᾶς προέγραφε, καὶ ἄμποτε οὕτω νὰ ἀκολουθήσῃ!

Τὸ γράμμα τοῦ πανιερωτάτου ἐπιτρόπου της ἐλάβομεν, καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἀποκρινόμεθα: τὴν ἐπίσκεψιν καὶ φροντίδα τῶν ἐνταῦθα ἱερῶν μοναστηρίων της ἔχομεν καὶ θέλομεν ἔχει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Τί ἄλλο νὰ τὴν σημειώσωμεν δὲν ἔχομεν, παρὰ μόνον παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της.

Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς θεόθεν πολλά τε καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ μακάριαι καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ πατρικαὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντὶ φυλακτήριον ἄσυλον.

͵αψκε', Ἰουλίου τζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Μιχαὴλ Βοεβόδας.

Scrisoarea lui Mihail Racoviţă Voevod către al Ierusalimului Hrisant, despre evlavia lui către Sfântul Mormânt.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, faţă de Fericirea Ta îndeplinindu-ni cuvenita închinare fiască, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă cu cea mai mare evlavie, rugându-ne de prea-bunul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească totdeauna în Scaunul Tău apostolicesc şi patriarhicesc în cea mai deplină sănătate şi necontenită fericire întru mulţi ani, şi cu toate bunurile dorite, până la bătrâneţe prea-adânci şi luminate.

Venerata-Ţi scrisoare trimeasă din Chios cu bucurie am luat-o; am primit cu evlavie şi părinteştile şi patriarhiceştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, şi pentru buna-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; am aflat şi cele pe urmă însemnate, şi-Ţi mulţămim că nu le uiţi, nici nu ne scoţi din amintirea Ta, precum şi noi pe Fericirea Ta; către care mai înainte de două şi de trei ori am scris, dar răspuns nu ni-a venit, şi ne mirăm, dacă nu s'au pierdut scrisorile noastre. Nădăjduim ca până acum să fi ajuns şi în Ţarigrad, precum mai nainte ni-ai scris, — şi de ar urmà astfel!

Scrisoarea preasfinţitului epitrop al Tău am primit-o, şi iată că răspundem: supravegherea şi grija sfintelor Tale mănăstiri de aici o avem şi o vom aveà şi de acum înainte. Cevà alta să-Ţi însemnăm n'avem, ci numai ne rugăm să avem iarăş veneratele-Ţi scrisori, vădindu-Ţi buna sănătate.

Iar anii Tăi fie de la Dumnezeu mulţi şi pe deplin fericiţi, şi rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate şi părinteştile-Ţi binecuvântări fie cu noi în toată viaţa adăpost de pază.

1725, Iulie în 17.

Al Fericirii Tale întru Hristos fiu şi la poruncă:

Io Mihail Voevod.

(Bib. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXXII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre risipirea unor bănuieli ce avuse împotriva acestuia. Către 1725, 17 Iulie [1].

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐλαβείας του.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον.

Ἐδεξάθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ δὲν ἔχομεν τί ἄλλο νὰ εἰποῦμεν, πάρεξ ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πολυτρόπως ἐγνώρισε τὴν ὅσην εὐλάβειαν ἔχομεν πρὸς αὐτήν, καί, ἂν, ἐξ εἰκόνων [2] καὶ σημείων πίπτοντες εἰς ὑποψίαν, διὰ πληροφορίαν μας μυστικὰ ἐρωτήσαμεν, νὰ μάθωμεν εἰ οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια, εἰς τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀδημονήσῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς πάντοτε φερόμεθα πρὸς αὐτὴν μὲ μεγάλην εὐλάβειαν· ἧς καὶ πάλιν αἱ ἅγιαι εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Scrisoarea lui Nicolae-Vodă către al Ierusalimului Hrisant, despre evlavia sa către dânsul.

Spre Fericirea Ta iarăş cu evlavie ne îndreptăm. Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru cea dorită nouă sănătate a Ta ne-am bucurat; pe care să o ţie Domnul şi de acum neschimbată.

Am primit şi sfinţitele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele acolo însemnate, şi n'avem ce-Ţi spune alta decât că Fericirea Ta în multe chipuri ai cunoscut câtă evlavie avem către Tine, şi, dacă, din chipuri însemnate şi semne, căzând la bănuială, am întrebat în taină pentru ştiinţa noastră, ca să aflăm dacă aşà stă adevărul, pentru aceasta nu se cade să Te superi Fericirea Ta, căci noi totdeauna avem către Tine mare evlavie; ale cării rugăciuni sfinte iarăş să fie cu noi.

DCCCLXXIII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Compania grecească din Sibiiu, despre supărările ce zice că i se fac iarăş de către Ţiteşteni, pentru hotare. 1725, 3 August.

Ἰωάννης Νικόλαος Ἀλεξάνδρου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πήσης Οὐγγροκλαχίας.

† Ἐντιμότατε στάροστα καὶ λοιποὶ πραματευταὶ τῆς ἐν Σιπινίῳ κουμπανίας, τὴν Ἐντιμότητά σας χαιρετοῦμεν· εἴητε ἐν ὑγείᾳ. Τὸ γράμμα σας ἐλάβομεν καὶ ἐκατολάβαμεν τὰ ὅσα μας σημειώνετε, προσκλαιόμενοι ἀπὸ τοὺς Τιτεστάνους. Ὅθεν ἂς εἶναι εἰς εἴδησιν σας ὅτι αὐθις ἐστείλαμεν νὰ φέρωμεν ἐδῶ μερικούς, ἂν εἶναι πταισταί, νὰ παιδευθῶσιν. Τοχαίνει ὅμως καὶ ἐκ μέρους σας νὰ φυλάττωντσι τὰ ὅρια καὶ ἡ ἀρχαίαις συνηθείαις. Ταῦτα μὲν εἰς ἀπόκρισίν σας. Τὰ δὲ ἔτη σας πολλὰ καὶ ἀγαθά. ,αψκε'-τῳ, Αὐγ. γ'-τῃ.

Io Nicolae Voevoda.

(Vo:) Τῷ ἐντιμοτάτῳ στάροστᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς πραγματευταῖς τῆς ἐν Σιπινίῳ κομπανίας, ὑγιῶς.

Io Nicolae Alexandru Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Ungrovlahia.

† Prea-cinstite staroste şi ceilalţi negustori ai Companiei din Sibiiu, îţi dorim sănătate cinstit dumitale; fiţi sănătoşi. Scrisoarea voastră am primit-o şi am înţeles câte ni le însemnaţi, plângându-vă despre Ţiteşteni. Deci să fie spre ştiinţa voastră că iarăş am trimes să aducă aici pe câţivà, pentru că, de vor fi vinovaţi, să fie pedepsiţi. Ci se cade ca şi din partea voastră să se păzească hotarele şi vechile datine. Acestea spre răspuns vouă. Iar anii voştri fie mulţi şi buni. 1725, Avgust în 3.

Io Nicolae Voevoda.

(Vo:) † Prea-cinstitului staroste şi celorlalţi negustori ai Companiei din Sibiiu, cu sănătate.

---

[1] După locul unde apare în copie.

[2] Ms.: εἰκότων.

Ἀπόκρισις αὐθεντικὴ τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου Βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας, διὰ τοὺς ἐνοχλοῦντας Τιτεστάνους.

Răspuns domnesc al lui Nicolae Mavrocordat Voevod al Ungrovlahiei, pentru Titeşteni, cari fac supărări.

(Pecete octogonală cu coroana şi stemele ambelor ţeri; legenda: I. N. A. B. 1716.)
(Iorga, *Studii şi documente*, XII, pp. 28-9, nº XLIII.)

DCCCLXXIV.

1725, 25 Decembre.

Roxandra Ghica-Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui la Bucureşti şi veştile despre Nicolae-Vodă.

Ρωξάνδρα Μαυροκορδάτη Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ. καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ὑμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιότητε, τὴν Μακαριότητά σας εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, τοῦ ἁγίου Θεοῦ δεομένη νὰ σᾶς διαφυλάττῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει εἰς χρόνους πολλούς· οὗ τῷ ἀπείρῳ ἐλέει, διὰ τῶν μεσιτειῶν τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων σας εὐχῶν, ὑγιαίνομεν.

Τὸ ἀπὸ Βουκουρεστίου σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός σας μετὰ τῆς πρεπούσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας ἔλαβον, καὶ ἐχάρην κατὰ πολλὰ μανθάνουσα ἐξ αὐτοῦ τὸ καλὸν καὶ ὑγιὲς κατευόδιον εἰς τὸ Βουκουρέστι, καὶ ὅτι ὁ ὑψηλάτατος Αὐθέντης, ἐμοὶ φίλτατος ἀδελφός, ἐδέχθη τὴν Μακαριότητά σας μὲ ἄκραν ἀγάπην καὶ μὲ τὴν πρέπουσαν περιποίησιν, ἀποδίδοντας τῇ Μακαριότητί σας, ὡς σεβασμιωτάτῳ ἡμῶν πατρί, μεγάλην δεξίωσιν. Ὁ παντοδύναμος Θεὸς τέλος πάντων νὰ τὴν κατευοδώσῃ καὶ εἰς τὰ ὧδε, ὅπου, καθὼς ἐπιθυμοῦμεν, νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν καὶ νὰ συγχαρῶμεν τὸν παθητόν σας ἐρχομόν. Ὑπερευχαριστῶ τῇ Μακαριότητί σας, ὁποῦ μὲ πληροφορεῖ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην ὁποῦ ὁ ὑψηλάτατος Αὐθέντης καὶ εἰς ἐμὲ ἔχει, μὲ ὅλον ὅποῦ εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην τῆς Ὑψηλότητός του ποτὲ δὲν ἀμφίβαλα, μήτε ἀμφιβάλλω.

Ἡ κόρη μου, ὁ γαμβρός μου, μὲ τὴν ἐγγονήν μου, ὡς πνευματικὰ τέκνα τῆς Μακαριότητός σας, εὐλαβῶς τὴν προσκυνοῦν καὶ ἀσπάζονται τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιάν. Ἂς μὴ μὲ λείπουν τὰ μακάρια αὐτῆς γράμματα, εἰς ὄφλωσιν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγιείας αὐτῆς, μετὰ καὶ τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων αὐτῆς εὐχῶν· ἧς τὰ ἔτη εὕησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ εὐδαιμονέστατα.

Τῆς Μακαριότητός Σας εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1725, Σεπτεμβρίου 25. Ῥωξάνδρα.

Roxandra Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie mă închin şi fericita-Ţi dreaptă o sărut, rugându-mă de Dumnezeu sfântul să Te păzească în cea mai înaltă sănătate şi în paşnică stare întru mulţi ani; prin a cărui milă nesfârşită, mulţămită mijlocirii fericitelor şi sfintelor Tale rugăciuni, suntem sănătoşi.

Venerata scrisoare din Bucureşti a Fericirii Tale am primit-o cu cea mai cuvenită reverenţă şi evlavie, şi m'am bucurat mult aflând din ea buna şi sănătoasa călătorie la Bucureşti şi că prea-înălţatul Domn, mie prea-iubit frate, a primit pe Fericirea Ta cu cea mai înaltă iubire şi cu îngrijirea cuvenită, dând Fericirii Tale, ca prea-veneratului nostru părinte, mare îmbrăţişare. Atotputernicul Dumnezeu la capătul tuturora să-Ţi dea cale bună şi într'acoace, unde, precum dorim, să Te întâmpinăm şi să ne bucurăm de dorita-Ţi sosire. Mulţămim foarte mult Fericirii Tale, care mă înştiinţezi şi despre dragostea ce o are prea-înălţatul Domn şi către mine, cu toate că despre frăţeasca dragoste a Înălţimii Sale nici nu m'am îndoit vreodată, nici nu mă îndoiesc.

Fiica mea, ginerele mieu, cu nepoata mea, ca fii duhovniceşti ai Fericirii Tale, cu evlavie Ţi se închină şi sărută fericita-Ţi dreaptă. Să nu ni lipsească fericitele-Ţi scrisori, pentru vădirea celei mie dorite sănătăţi a Tale, împreună şi cu fericitele şi sfintele Tale rugăciuni; ai cării ani să fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi foarte fericiţi.

A Fericirii Tale la poruncă:

1725, Septemvrie în 25. *Roxandra.*

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 178-9, nº 131.)

DCCCLXXV.

Mihail Ioan Racoviţă, Domn al Moldovei, dă 200 de lei pe an, prin capuchehaiele, bisericii Arhanghelilor de pe Marele-Canal în Constantinopol. 1726, 23 Mart.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCCLXXVI.

Daruri făcute Bisericii patriarhale de Iordachi Slugerul, capuchehaiaua muntеană. 1726, 28 Maiu.

1726, Μαΐου 28, ὁ εὐγενέστατος καὶ τιμιώτατος ἄρχων κὸρ Γεωργάκης Σουλωτζιάρης καὶ καπικεχαγιὰς τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας, ἀφιερώσατο εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην-Ἐκκλησίαν φελώνια δώδεκα, ἐπιτραχήλια δώδεκα, διὰ μνημόσυνον τῆς ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει μενομένης ἀρχοντίσσης αὐτοῦ..., Εὐφροσύνης [1].

1720, la 28 Maiu, prea-nobilul şi prea-cinstitul boier dumnealui Iordachi Slujerul şi capuchehaiaua prea-luminatului Domn al Ungrovlahiei, a dăruit la sfânta lui Hristos Mare-Biserică douăsprezece feloane, douăsprezece patrahiruri, întru pomenirea răposatei lui întru fericire jupânese..., Eufrosina.

(Ghedeon, Χρόνικα τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, p. 176.)

DCCCLXXVII.

Călugării de la mănăstirea Sumelà din Anatolia către Mihai Racoviţă, Domnul Moldovei, arătând sărăcirea lăcaşului lor, de „zorbale şi angarii", şi recomandând pe trimeşii lor, ieromonahii Ilarion şi Ignatie, veniţi pentru ajutor. Până la Octombre 1726.

(Vol. XII, pp. 365-6, nº 17.)

DCCCLXXVIII.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, acordă Marii-Biserici, bisericii Sf. Gheorghe din Constantinopol, o sută de ocà de ceară (iscălitură românească: „Io Grigorie Ghica Voevoda). 1726, 4 Novembre.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

DCCCLXXIX.

Patriarhul Hrisant Notara către Nicolae Mavrocordat, despre călătoria sa în Ionia, pe care Domnul o urmăreşte din cărţi după monedele şi „chipurile" antice ce-i va căutà (cu o descrierea a Smirnei) şi despre lipsa botaniştilor de care el a întrebat. Smirna, 1726, Decembre.

Χρύσανθος Νοτάρας Νικολάῳ Μαυροκορδάτῳ.

Δηλοποιούσης οὖν ἡμῖν τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος τὴν περιήγησιν τῆς ἐν ᾗ κατὰ τὸ παρὸν διατρίβομεν πόλεως, ἥντινα ποιεῖται εἰς ἱστορικὰς βίβλους καὶ εἰς νομίσματα, τυχὸν μὲν καὶ δι' ἰδίαν ψυχαγωγίαν τοῦ ὄψους αὐτῆς, τυχὸν δὲ καὶ διὰ χάριν μας, ἀφ' οὗ μάλιστα ἔγνω τὴν ἐνταῦθα ἐπιδημίαν, φθόνος οὐδείς, τροφώσης τῆς μεγαλονοίας ὑμῶν ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῇ παιδίσκοις καὶ συνήθεσι ψυχαγωγίαις, μάλιστα καὶ χαιρόμεθα, καὶ αἴτιοί πως καὶ ξεναγοὶ γενόμενοι τῇ Ὑμετέρᾳ Ὑψηλότητι τῶν κατ' Ἰωνίαν καλῶν, τῶν τε περὶ ταύτης ἱστορουμένων καὶ

[1] În Decembre 1722, dar al unui aier cu 1.474 mărgăritare de la Manolachi fiul răposatului Hurmuzachi, Marele-Retor, ginere al unui Adamachi. — Daruri face şi la 1724 (Mart), Serafim Mitropolit de Dristra *(ibid.)*.

ἀγομένων τοῖς πολλοῖς διὰ θαύματος, ὧν ἐστι καὶ ἡ τελετὴ καὶ πανήγυρις ἡ τῷ ἑλικωνείῳ τελουμένη Ποσειδῶνι, ἔνθα ἄγεσκον οἱ Ἴωνες ἑορτὴν τὰ Πανιώνια, κατὰ τὸν φιλόμυθον ἱστορικὸν Ἡρόδοτον. Ἡμεῖς δὲ οὐχ ἱστορικῶς, οὐδὲ διὰ φιλοσόφου θεωρίας, ἀλλὰ κατ' ἐπιδημίαν καὶ αὐτοψὶ ἐντρυφῶμεν τῶν ἡδέων τῆς Ἰωνίας. Ἁρμόζει ὅμως καθ' ὥραν νὰ εἰποῦμεν τὸ πάλαι: ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι, ἐπειδὴ καὶ ἐφυλλορρόησαν καὶ ἐξίτηλα ἔγιναν ὅλα ὅσα ἄνω καὶ κάτω ἱστορικαὶ βίβλοι καὶ ῥητόρων λόγοι περὶ Ἰωνίας καὶ Σμύρνης προσαφηγοῦνται γλαφυρῶς καὶ ἡδέως. Διότι βλέπομεν ἐνταῦθα οὔτε Ποσειδῶνος, οὔτε ἄλλου τινὸς ἀνδρώδους καὶ γενναιοτάτου θεοῦ πανηγύρεις ἀγομένας ὑπὸ τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐποίκων τῆς Ἰωνίας, ἀλλὰ νεά τινα πανιώνια ἢ πανσμύρναια τελούμενα τῷ Διονύσῳ· ὃς μόνος τῶν ἄλλων θεῶν τανῦν ὧδε τίμιος· καὶ συλλέγονται οὐχ οἱ τῶν πέριξ πόλεων ἢ μόνον ἐξ Ἀσίας καὶ οἱ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, τῶν τε Κυκλάδων καὶ τῆς μεγάλης Ἠπείρου, καὶ ἅμα Γάλλοι καὶ Βενετοί, καὶ τούτων ὅσοι ἀλλοτρίως ἔχουσι ταῖς σώφροσι νύμφαις, οὗτοι μάλιστα φιλοχωρεῖν ἐνταῦθα εἰώθασι, συγκλυδὴν λεὼς μετ' αὐλῶν καὶ κορυβαντιῶντες καὶ μαινόμενοι, ὡς τῇ μητρί ποτε τῶν θεῶν θρησκεύοντες, περιέρχονται τὰς τῆς πόλεως στενωποὺς νύκτωρ τε καὶ ἀωρεί, ἠχοῦσι, κτυποῦσιν οὐ πόῤῥω τοῦ καταλύματος ἡμῶν, καὶ οὕτως ἅπασαν ἀφεῖλον ἡμῶν τὴν συνήθη μέριμναν τῶν ἐν οἷς οἶδεν ἡ Ὑψηλότης αὐτῆς οὐκ ἀγαλλομένους, ἀλλὰ καταγινομένους ἡμᾶς.

Πόθεν οὖν εὕροιντο ἐνταῦθα ἄνδρες βοτανικοί; Οὐδεὶς ἕως ἄρτι προσῆλθεν ἡμῖν ταύτης μετέχων τῆς μεθόδου καὶ ἐμπειρίας, ἀλλ' οὐδὲ ἡμεῖς ἐσπουδάκαμεν περὶ ζητήσεως τῶν τοιούτων, ἐν ὥρᾳ χειμαδίῳ ἐπιδημήσαντες καί, ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἀσχολούμενοι ἑτέραις κατεπειγούσαις χρείαις, αἱ πολλῶν ἡμᾶς καὶ ἄλλων ἀπάγουσι γνώσεως καὶ θεωρίας ἀξίων, καὶ ἅμα τῆς τῶν τοιούτων ἐπιστημόνων προσεταιρίσεως, οἷς ἐστι σύνηθες καὶ φίλον ἀεί δυνάσταις τισὶ καὶ πλούτῳ βαθεῖ κομῶσι προσεταιρίζεσθαι χάριν ἀδρῶν μισθώσεων καὶ ἐφέσει τιμῆς καὶ ὠφελείας τὴν καθ' ἡμᾶς δύναμιν καὶ τύχην ὑπερεχούσης. Τοῦτο δὲ ἔργον τῆς φιλοτιμίας τῶν κρατίστων ἡγεμόνων ἡγούμεθα, ὅταν καθ' ὑμᾶς ὦσι φιλομαθεῖς καὶ ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις ἐπιμελεῖς καὶ φιλοθεάμονες· ἀλλ' οἱ τῆς πόλεως ταύτης οἰκήτορες φροντίζειν κατεπείγονται τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐπήλυδες ἔμποροι καὶ οἱ τούτων κόνσολοι κεχῆνασι μόνον πρὸς τὸ κέρδος πρὸς ὃ ἀφαρᾷ ἅπαν ἐμπόρου βούλημά τε καὶ φρόνημα· οἱ τῶν ἐξουσίᾳ πανταχοῦ οἱ αὐτοὶ τρυφαῖς φυσικαῖς καὶ αὐτοσχεδίοις χαίρουσι μᾶλλον ἢ τοῖς ἐκ τῆς σοφίας τερπνοῖς, καὶ ταῖς ἐντεῦθεν ὠφελείαις καὶ χάρισι.

Τοῦτο μόνον δηλώσειν ἔχομεν τῆς Ἰωνίας οἷόν τι ἥδυσμα καὶ ἀκοῆς οὐκ ἀνάξιον, ὅτι περ ἡ κατ' ἰδίαν εὐχὴν ἀποδενδρωθεῖσα τοῦ Θείαντος θυγάτηρ, καθὰ μυθεύεται, σῴζεσθαί φησι δένδρον ἔτι ἂν καὶ μύῤῥα τοῖς ἐπιχωρίοις καλούμενον, ἀφ' ἧς ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν ἡ πόλις Σμύρνα· καὶ εἰσέτι θρηνεῖσθαι ταῖς γυναιξὶ κατ' ἔτος ὑποδυομέναις τὴν τοῦ δένδρου σκιάν, ὥς τινες ἡμῖν προσαπήγγειλαν, παῖς παρὰ πατρὸς παραδεχθεὶς τὸ μυθολογούμενον, κἀκ τοῦ φλοιοῦ φησὶ ταύτης διασχισθέντος τὸν δυστυχῆτῆς Ἀφροδίτης ἐραστήν, ὁ αὐτός φησι μῦθος, ἀποκυηθῆναι τὸν Ἄδωνιν, ᾧ γειτονοῦντες ἡμεῖς ἄρτι κἀν τῇ ἐπωνύμῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ πόλει ἐνδιατρίβοντες τρυγῶμεν καινήν τινα μακαρίαν, οἵα γένοιτ' ἂν ἀπὸ τῶν κήπων τουτουὶ τοῦ Ἀδώνιδος, χοροῖς καὶ κώμοις καὶ ἀηδόσι τῶν οἰνοφλύγων ἅσμασιν τὰς ἀκοὰς καταυλούμενοι. Πλήν, ἐπειδὴ τῇ Ὑμετέρᾳ Ὑψηλότητι ἐφάνη τὰ τῆς Ἰωνίας διὰ τὴν ἀρχαιότητα τίμια, ὡς ἐνδέχεται, ἐψυχαγωγήσαμεν αὐτὴν μὲ τὴν παροῦσαν μυθολογίαν.

Φροντίζομεν δὲ καὶ τῆς εὑρέσεως παλαιῶν τινων νομισμάτων, κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς, ἅτινα καὶ προσαποστελοῦμεν, ἵνα ἔχῃ ἐντρυφᾷν καὶ εὐφραίνεσθαι, οὐ μόνον ἐν ἱστορίαις καὶ λόγοις μυθικοῖς τῶν Ἰώνων, ἀλλὰ πῶς καὶ εἰκόσι καὶ νομίσμασι τῶν ἀρχαίων, ἅτινα παρέχουσι τῶν κεκτημένων τῇ τε ἀκοῇ καὶ ὄψει ἡδονὴν καὶ τῇ ψυχῇ φιλοτιμίαν, ὡς ἔγνωσται, ὑπερβάλλουσαν.

Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος εἴησαν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1726, Δεκεμβρίου, ἐκ Σμύρνης.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 180-2, nº 133.)

DCCCLXXX.

[Nicolae-Vodă Mavrocordat], Domnul Ţerii-Româneşti, către [Grigore-Vodă Ghica], Domnul Moldovei, despre certe de hotare între supuşii lor şi delimitarea din vremea Brâncoveanului. De la 1726, Decembre.

Ἴσον τοῦ πρωτοτύπου γράμματος.

Περίεργον εἶναι: διάτι ἐκτίθησι τὸ δίκαιον ὅπερ ἴσχυεν ἐν Μολδαυΐᾳ καὶ Βλαχίᾳ, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ ποταμοί, πλημμυροῦντες, παρέσυρον γαίας καὶ κατέστρεφον τὰ μεταξὺ διαφόρων ἰδιοκτησιῶν κείμενα γήπεδα, καὶ ὑποστατικά, καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν.

Ἔστω εἰς εἴδησιν τῆς Ἐκλαμπρότητός της ὅτι μερικοὶ σκανδαλοποιοὶ εἰς τὴν Ἄκρην λογιάζουν μὲ τὰ παράστρατά τους καμώματα νὰ προξενηθῇ ἀναμεταξύ μας ψυχρότης, τὸ ὁποῖον, Θεοῦ βοηθοῦντος, ποτὲ δὲν θέλουν τὸ ἀξιωθῇ.

Μᾶς ἔγραψεν ὁ ἄρχοντάς μας Μεδελνιτζιάρης, κὺρ Γεωργάκης, καὶ τὸν ἀπεκρίθημεν τὰ δέοντα· ὅμως ὁλέπομεν πῶς ἡ χρεία τὸ καλεῖ νὰ γράψωμεν καὶ τῇ Ἐκλαμπράτητι της τὴν ὑπόθεσιν ἐν συντόμῳ, ἡ ὁποία εἶναι αὐτή:

Τὸ Σιρέτι εἰς κάποια μέρη ἐπαραστράτησεν ἀπὸ τὴν κοίτην του, ἤγουν ἀπὸ τὴν μάτκαν του, καὶ ἀπέσπασε πότε χώματα τῆς Βλαχίας πρὸς τὸ μέρος τῆς Μπογδανίας, πότε χώματα τῆς Μπογδανίας πρὸς τὸ ἐδῶθεν μέρος· καὶ ἡ παλαιὰ συνήθεια μεταξὺ τῶν δύο Αὐθεντειῶν, ὅταν παραστρατήσουν τὰ νερὰ ἀπὸ τὴν κοίτην τους, εἶναι τοιαύτη: νὰ φυλάττεται εἰς σύνορον ἡ καθολικὴ μάτκα τοῦ νεροῦ, καὶ νὰ ὁρίζουν οἱ ἑκατέρωθεν τὰ ὑποστατικά τους, καθὼς διαλαμβάνει ῥητὰ καὶ τὸ τεσταμέντο ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Κωνσταντίν-Βόδα Βραγκοβάνου καὶ τοῦ Ἀντιόχου-Βόδα, τῶν μακαριτῶν[1], τὸ ὁποῖον τεσταμέντο εὑρίσκεται καὶ ἐδῶ καὶ αὐτοῦ, φυλαγμένον μὲ ὑπογραφὰς καὶ ἄλλων ἀρχόντων, μάλιστα τοῦ μακαρίτου Στεφὰν-Βόδα, ὄντας Μέγας-Παχαρνικος, καὶ τοῦ μακαρίτου Πούχουσι, ποτὲ Χατμάνου, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐκατακαθίσθη τὸ τοιοῦτον τεσταμέντο. Ὅμως οἱ ἐντόπιοι τῆς Μπογδανίας, ἀθετοῦντές τό, μερικοὺς ὁλάχικους τόπους, ὁποῦ, ξεμακρύνωντας ἀπὸ τὴν κοίτην του τὸ Σιρέτι, ἀπεκλείσθησαν, τοὺς ἐκράτησαν καὶ τοὺς κρατοῦν, ὡσὰν νὰ ἦσαν τῆς Μπογδανίας· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, παραστρατῶντας πάλιν τὸ Σιρέτι, ἄφησε τόπους τῆς Μπογδανίας εἰς τὸ μέρος τῆς Βλαχίας, τοὺς ἀποίους καὶ αὐτοὺς τώρα γυρεύουν νὰ τοὺς διακρατοῦν οἱ Μπογδάνοι, πρᾶγμα πολλὰ ἄ-

Copie a izvodului.

Interesant lucru este: pentru că expune dreptul ce domnià odată în Moldova şi în Ţara-Românească, la întâmplarea când râurile, crescând, trăgeau pământ şi schimbau terenurile aflătoare între deosebite moşii, şi lucrurile, şi hotarele lor.

Fie spre ştiinţa Luminăţiei Tale că unii scandalagii de la Margine socot cu faptele lor fără cale să se căşuneze între noi receală, ceia ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu vor dobândì niciodată.

Ni-a scris boierul nostru Medelnicerul, dumnealui Iordachi, şi i-am răspuns cele de nevoie; dar vedem că nevoia cere să scriem şi Luminăţiei Tale lucrul pe scurt, — care e acesta:

Siretiul în unele locuri a ieşit din patul lui, adecă din matca lui, şi a smuls une ori pământuri ale Ţerii-Româneşti către partea Moldovei, alte ori pământuri ale Moldovei către partea de dincoace; şi vechea datină între cele două Domnii, când apele iese din patul lor, e aceasta: să se păzească drept hotar întreaga matcă a apei, şi să-şi hotărnicească cei de amândouă părţile moşiile lor, precum înşiră lămurit şi testamentul ce s'a făcut în vremea lui Constantin-Vodă Brâncoveanu şi a lui Antioh-Vodă, răposaţii, care testament se află şi aicì şi acolo, întărit cu iscăliturì şi ale altor boieri, mai ales a răposatului Ştefan-Vodă, fiind Mare-Păharnic, şi a răposatului Buhuş, biv Hatman, de către cari s'a aşezat acest testament. Dar locuitorii Moldovei, călcându-l, au luat în stăpânire şi stăpânesc, pare că ar fi ale Moldovei, locuri, care, depărtându-se Siretiul din matca lui, s'au despărţit; iar, de altă parte, iarăş revărsându-se Siretiul, a lăsat locuri ale Moldovei în partea Ţerii-Româneşti, pe care şi pe acelea acum cer să le stăpânească Moldovenii, lucru foarte fără rost, şi nenorocit şi neînţăduit (?). Pe care nici drepturile ginţilor, nici legile politiceşti nu-l iartă: ei, ori să se păzească

[1] Iorga, *Documente Geografice*, Bucureşti 1900 (extras din „Buletinul societăţi geografice", 1899, IV), p. 29 şi urm., „Hotarul ţărălor, pe unde au fost de vac, pe acolo trebue să stè neclătit, iar Sireţălul, de l-au mutat cinevà din matca lui, trebuie să-l dè iar pe unde au fost".

νοστον, καὶ ἀπαίσιον, καὶ ἀτέργιαστον, ὁποῦ οὔτε γιούρα γκέντζιουμ.[2], οὔτε πολιτικοὶ νόμοι δὲν τὸ συγχωροῦσιν; ἢ ἂς φυλάττεται ἡ παλαιὰ συνήθεια καὶ ἡ περίληψις τοῦ τεσταμέντου, καὶ ἂς εἶναι σύνορον ἡ μάτκα τοῦ νεροῦ, καί, ἂν ἐπαραστράτησεν, ἂς ὁρίζῃ τὸ κάθε μέρος τὰ ὑποστατικά του, ἢ, ἂν ἀθετῆται τὸ τεσταμέντο καὶ ἡ παλαιὰ συνήθεια, καί, [ἂν] ὁρίσουν οἱ Μπογδάνοι φουζουλὶ *(sic)* τὰ μούλκια καὶ ταῖς μοσίαις ὁποῦ εἶναι ἔκπαλαι τῶν Βλάχων, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὁρίσουν καὶ οἱ Βλάχοι ἐκεῖνα ὁποῦ τοὺς δίδει τὸ παραστράτημα τοῦ Σιρετίου· κοντολογῆς ἢ μὲ τὸν ἕνα τρόπον, ἢ μὲ τὸν ἄλλον πρέπει διὰ προσταγῆς της νὰ ἔχῃ τὴν διόρθωσιν αὐτὴ ἡ φανερὴ ἀδικία καὶ τὸ πασίδηλον τετζαβουζλίκι τῶν ἐν τῇ Ἄκρῃ κατοικούντων Μπογδάνων καὶ τῶν διοικούντων ἀρχόντων αὐτῆς. Ἐπειδή, παμφίλτατε υἱέ[1], εἶναι ἀπαραχάρακτος κανὼν τὸ „Ὅ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς“. Καὶ διατὶ τάχα τὸ μέρος τῶν Βλαχῶν νὰ καταπατῆται παρὰ τῶν Μπογδάνων; Μάλιστα ὁποῦ αὐθεντεύει ἐκεῖ ὁ περιπόθητός μας ἀνεψιός! Ἠξεύρει καλὰ ἡ Ἐκλαμπρότης της τὸ φιλοδίκαιον τῆς γνώμης μας, καὶ πόσον ἀποποιούμεθα τὰς λογατριδάς. Ὅμως τὸ πρᾶγμα εἶναι τόσον φανερόν, ὁποῦ πρέπει, κἂν οὕτω, κἂν ἄλλως, νὰ εὕρῃ τὸ δίκαιον τὸν τόπον του.

(Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη προδήλως εἶναι τοῦ Νικολάη-Βόδα τῆς Βλαχίας πρὸς τὸν Γρηγόρ-Βόδα τῆς Μολδαυΐας.)

datina veche şi cuprinsul testamentului, şi să fie hotar matca apei, şi, de a ieşit râul din ea, să-şi hotărnicească fiecare parte moşiile sale, ori, dacă se calcă testamentul şi datina cea veche, şi dacă Moldovenii iau (?) moşiile care erau odată ale Muntenilor, neapărat urmează să hotărnicească şi Muntenii ce li dă revărsarea Siretiului; într'un cuvânt, ori cu un chip ori cu altul trebuie să aibă îndreptare, din porunca Ta, această vădită nedreptate şi acest *tezlevuzlîc (sic;* abuz) ştiut de toţi al Moldovenilor ce locuiesc în Margine şi al boierilor ce o cârmuiesc. Căci, prea-iubite fiule, e o lege ce nu se poate călcà aceasta: „Ce ţie nu-ţi place, altuia nu face“. Şi de ce oare partea Muntenilor să fie călcată de Moldoveni? Mai ales când domneşte acolo preadoritul mieu nepot! Ştii bine Luminăţia Ta iubirea de dreptate a gândului nostru şi cât de mult suntem protivnici vorbelor zădarnice. Dar lucrul e vădit, că trebuie, ori aşà, ori altfel, să-şi capete dreptatea locul ei.

(Scrisoarea e evident a lui Nicolae-Vodă al Ţerii-Româneşti către Grigore-Vodă al Moldovei.)

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXXXI.

C. 1726, Decembre. **Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre două scrisori în pur dialect ionic şi un naufragiu.**

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον.

Καὶ αὖθις τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

Μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ὑϊκοῦ μας γράμματος, ἐλάβομεν δύο ἀπαράλλακτα ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος γλαφυρότατα καὶ περικαλλέστατα, καὶ ἰωνικῆς εὐγλωττίας ὅλως πνέοντα. Ἐδοξάσαμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγείαν, καὶ θυμηδείας ἐνεπλήσθημεν, σχεδὸν ὡς ἀντιπροσώπως ὁμιλήσαντες τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐθόλωσε ὅμως τὴν χαρὰν τὸ ναυάγιον τῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν, καὶ ἡ ζημία ὁποῦ ἐπροξενήθη εἰς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα,—ἧς τὸ γενναῖον φρόνημα εἶναι ἐν πᾶσιν ἐξαίσιον ἴαμα· καὶ πάλιν ἡ

Scrisoarea lui Nicolae Voevod către al Ierusalimului Hrisant.

Şi iarăş sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm.

După isprăvirea fieştii noastre scrisori, am primit două întru toate asemenea sfinţite scrisori ale Fericirii Tale, foarte elegante şi foarte frumoase şi cu totul respirând bunul graiu ionic. Am mulţămit lui Dumnezeu pentru dorita-Ţi sănătate, şi ne-am umplut de bucurie, ca unii ce de la faţă am fi să vorbim cu Fericirea Ta. Ci a tulburat bucuria naufragiul evlavioşilor creştini şi paguba ce s'a căşunat Venerabilităţii Tale, — al cărui bun gând e în toate lea ales; şi, iarăş, cu evlavia creştinilor,

[1] Ghica erà fiul Roxandrei, sora lui Nicolae Mavrocordat.

εὐλάβεια τῶν χριστιανῶν, κἄντε ζώντων, κἄντε τεθνηκότων, ὁποῦ ἔγινε τῷ ὄντι ζημία, θέλει ἀναπληρέσει τὰ ἀπορρυέντα: μόνον ζωὴν πολυχρόνιον νὰ ἔχῃ παρὰ Θεοῦ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης.

Ἂν εἴχαμεν καὶ τίποτες νεώτερον ἐντεῦθεν νὰ σημείωσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὄντες βέβαιοι, ὅτι, ὅσον νὰ φθάσοι τὰ γράμματὰ μας εἰς Σμύρνην, θέλει γένῃ τὸ πράγμα διαδόσιμον καὶ εἰς τὰ αὐτόθι, δὲν ἐκτείνομεν τὸν κάλαμον περαιτέρω. Εἴησαν καὶ πάλιν αἱ ἅγιαι αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

şi vii, şi morţi, ce s'a făcut pagubă cu adevărat, se vor împlini cele pierdute, numai să aibi Fericirea Ta viaţă îndelungată de la Dumnezeu.

De am aveà şi ceva mai nou de aici să însemnăm Fericirii Tale, fiind siguri că, până să vie scrisoarea noastră la Smirna, lucrul ajunge şi acolo, nu mai întindem mai departe condeiul. Şi iarăşi fie sfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

DCCCLXXXII.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea lui ca Domn şi întâlnirea cu egumenii Sfântului Mormânt. 1726, 23 Decembre.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγιαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονοῦσαν διὰ βίου παντός, σὺν πᾶσι τοῖς ἐφετοῖς καὶ καταθυμίοις.

Τοῦ Θεοῦ τοῦ ἁγίου εὐδοκοῦντος καὶ δι' εὐχῶν αὐτῆς θεοπειθῶν, κατευοδώθημεν καὶ ἤλθομεν ὑγιεῖς εἰς τὸ Γιάσιον, κατὰ τὴν 17 τοῦ παρόντος, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν, διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν, ἧν ἐκ τῶν αὐτοῦ πλουσίων δωρεῶν ἐχαρίσατο ἡμῖν ἡγεμονίαν ἐπιστηρίζοι ἀκραδάντως εἰς ἔτη πολλά, πρὸς ὄφελος τοῦ ὑπὸ χεῖρα ἡμῖν[1] εὐσεβοῦς λαοῦ.

Πρὸς τὴν Μακαριότητα της ὅμως, ἀναγκασμένοι[2] ἀπὸ τὴν ἄκραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἔχομεν, δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ μὴ γράψωμεν, ἂν καλὰ καὶ ἐν συντόμῳ, κατὰ τὸ παρόν, καὶ νὰ δώσωμεν ταύτην τὴν εἴδησιν, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τῶν εὐχῶν της τὸ ἔργον, καὶ νὰ χαρῇ εἰς τὸ καλόν μας κατευόδιον, καὶ τὸ πλέον διὰ νὰ παρέξωμεν ἀφορμὴν καὶ αἰτίαν νά μας γράψῃ, δηλοποιοῦσα τὴν θεοφρούρητον καὶ ἐρασμιωτάτην ἡμῖν ὑγιείαν, καὶ διαπορθμευομένη ἡμῖν διὰ τῶν σεβασμίων αὐτῆς γραμμάτων ἀφθόνους τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ εὐλογίας, τὰς ὁποίας ὑπέρ τι ἄλλο ἐπίπροσθεν ἄγειν ὁμολογοῦμεν. Ἐπιθυμούσαμεν δὲ ἀντὶ γραμμάτων νὰ ἔχωμεν τὴν αὐτοπρόσωπον παρουσίαν της, καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τῆς μελι-

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi dreapta-Ţi veneratã o sărutăm, şi ne rugăm de atotputernicul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească sănătos întru ani îndelungaţi şi fericit în viaţa toată, cu toate cele dorite şi după inimă.

Cu voia lui Dumnezeu şi prin rugăciunile-Ţi cele ascultate de Dumnezeu, am călătorit bine şi am venit sănătoşi la Iaşi, la 17 ale lunii acesteia, şi Domnul nostru, prin preasfinţitele-Ţi rugăciuni, să întărească nezguduit întru mulţi ani Domnia pe care ni-a hărăzit-o din bogatele-i daruri, pentru folosul poporului evlavios, care ni este în mâni.

Ci către Fericirea Ta, siliţi de preaînalta evlavie şi dragoste ce avem, n'am putut să nu scriem, deşi în scurt, acuma chiar, şi să dăm această ştire, ca să afli fapta rugăciunilor Tale, şi să Te bucuri de bunul nostru drum, şi mai ales ca să dăm plecare şi pricină să ni scrii, vădindu-ni cea de Dumnezeu păzită şi preadorită a Ta sănătate, şi mijlocindu-ni, prin respectatele-Ţi scrisori, rugăciunile-Ţi îmbielşugate şi binecuvântările, pe care mai presus de orice alta că le aşezăm, mărturisim. Ci am fi dorit în locul scrisorilor să avem însăş fiinţa Ta, şi să ne învrednicim de convorbirea Ta dulce ca mierea şi prea-folositoare; dar, de oare ce

[1] Legrand: ἡμῶν.

[2] Legrand: ἀναγκασμένος.

σταγοῦς καὶ ἐπωφελεστάτης ὁμιλίας της· ἀλλ' ἐπειδὴ ὅσον πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἐνδέχεται, παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἀντίτυπα τῆς μακαριωτάτης αὐτῆς θεωρίας τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα.

Οἱ ὁσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν αὐτόθι ἱερῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Τάφου ἦλθον, κατὰ τὸ σύνηθες, καὶ μᾶς ἀντάμωσαν, καὶ τοὺς ἐδέχθημεν μετὰ τῆς προσηκούσης εὐμενείας, καὶ τοὺς ἐθαρρύναμεν νὰ ἔχουν τὴν εἴσοδον διὰ κάθε τους χρείαν, νὰ μᾶς ἀναφέρουν, καὶ τοὺς ἐπαρηγορήσαμεν, φανερώνοντες τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἔχομεν εἰς τὴν Μακαριότητά της· ἦν ὁ Κύριος διατηρείη εἰς χρόνους πολλοὺς καὶ πανευδαίμονας. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

1726, Δεκεμβρίου 23.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμοὺς
Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

deocamtată nu se poate, ne rugăm să avem ca înlocuitoare ale vederii Tale prea-fericite respectatele-Ţi scrisori.

Prea-cucernicii categumeni ai sfintelor mănăstiri de aici ale Sfântului Mormânt au venit după obiceiu şi ne-au întâmpinat, şi i-am primit cu cuvenita bunăvoinţă, şi i-am îndemnat să aibă intrarea la noi pentru orice nevoie a lor, să o aducă înaintea noastră, şi i-am mângâiat, arătând evlavia şi dragostea ce o avem către Fericirea Ta; pe care Domnul să Te păzească întru ani mulţi şi pe deplin fericiţi. Iar preasfinţitele-Ţi rugăciuni să ni fie date pentru toată viaţa.

1726, Dechemvrie în 23.

Al Fericirii Tale fiu duhovnicesc şi cu totul la poruncă:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 179-80, nº 132.)

DCCCLXXXIII.

După 1726, Decembre. (probabil 1731 sau 1746).

Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Mitropolitul Moldovei şi toată ţara, pentru o afacere bănească a Ruxandrei, fiică a lui Dumitraşcu Cârnul şi văduva Spătarului Dediul, cu privire la moşia de moştenire Fiţingheştii: e în proces cu sora, Anastasia, măritată cu Sârghie, şi cu Clucerul Ionachi şi soţia lui, Tofana.

Παΐσιος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ἱερώτατε Μητροπολίτα Μολδοβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πλαγηνῶν, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ὁσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν αὐτόθι ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ χρήσιμοι πραγματευταὶ καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἡ ἐνδοξοτάτη καὶ εὐγενεστάτη ἀρχοντίσσα κυρία Ῥωξάνδρα, σύζυγος τοῦ ποτὲ ἄρχοντος Μεγάλου-Σπαθάρη Δέδουλου, ἀνέφερεν ἡμῖν ὅτι, μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Δημητράσκου Κίρνουλου, ὁπολειφθεῖσα αὐτὴ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, θυγατέρες καὶ κληρονόμοι ἐκείνου, καί, γενομένης εἰς αὐτὰς τῆς διανομῆς τῶν πατρικῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἡγεμονίας τοῦ μακαρίτου Δούκα Βοεβόδα, διὰ μαρτυρικοῦ γράμματος τῶν τότε παρευρεθέντων ἀξιωματικῶν ἀρχόντων τῆς αὐτόθι τζάρας, ἔλαβε καὶ ἡ ῥηθεῖσα

Noi, Paisie, din mila lui Dumnezeu, Patriarh a Ţarigradului, a Romii cei Nouă, şi a toată lumea.

Preasfinţite Mitropolit a Moldovlahiei, preacinstit exarh al plaiurilor, iubit frate în Sfântul Duh şi împreună-slujitor, şi preacuviosilor catigumeni ai sfintelor şi cucernicelor mănăstiri de acolo, prea de bun neam născuţi boieri şi cinstiţi neguţitori şi toţi ceialalţi blagosloviţi creştini, dar şi pace lui Dumnezeu fie cu voi cu toţi.

Prea-slăvita şi de bun neam născută cocoana Roxandra, fosta soţie a răposatului boier Marele-Spătar Dediul, a arătat nouă că, după săvârşirea din viaţă a părintelui ei, Dumitrachi Cârnul, rămâind ea cu celelalte surori fete şi cironoame aceluia, şi făcându-se în zilele Domniei răposatului Domn Duca Voevod împărţeală lucrurilor părinteşti [prin scrisoare de mărturie a boierilor de frunte ce s'au aflat atunci aî acelei ţeri], a primit şi numita cocoană Roxandra pentru analogon părţii din pă-

ἀρχόντισσα κυρία Ῥωξάνδρα διὰ τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς πατρικῆς αὐτῆς κληρονομίας τὸ χωρίον λεγόμενον Φιντζιντζέστι, κείμενον κατὰ τὴν Πούτναν, μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀμπελίων τε καὶ μύλων. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπαναστάντες ἥ τε ἀδελφὴ τῆς ῥηθείσης κυρίας Ῥωξάνδρας, Ἀναστασία ὀνόματι, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Σέργιος, ἐπώλησαν παραλόγως τὸ ῥηθὲν χωρίον εἰς τὸν Ἰωαννάκην Κλουτζιάρην, διὰ γρόσια ἑκατόν· ὕστερον δέ, ἡγεμονεύοντος εἰς τὰ αὐτόθι τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος, κυρίου, κυρίου Μιχαὴλ Βοεβόδα, ἡ ῥηθεῖσα κυρία Ῥωξάνδρα ἐκίνησεν ἀγωγὴν περὶ τοῦ ἀδίκως ἀφαιρεθέντος αὐτῆς χωρίου τούτου, ἔμπροσθεν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, κἀντεῦθεν διὰ κρίσεως ἀπεφάνθη τῶν αὐτόθι ἀρχόντων δοῦναι αὐτὴν τὰ ἑκατὸν γρόσια καὶ λαβεῖν τὸ χωρίον αὐτῆς, καὶ ἔστερξε μὲν ἐπὶ τούτοις ἡ αὐτὴ ἀρχοντίσσα καὶ ἔπεμψε τὰ ἑκατὸν γρόσια, κατὰ τὴν τῶν ἀρχόντων ἀπόφασιν καὶ κρίσιν, ἀλλ' ἡ ἀρχοντίσσα Τοφάνα Σπαθαρώτια, σύζυγος τοῦ ῥηθέντος Κλουτζιάρη Ἰωαννάκη, οὐκ ἔστερξε λαβεῖν τὰ ἄσπρα καὶ ἀποδοῦναι τὸ χωρίον, προφασιζομένη ὡς ἔχει παραγγελίαν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀφιερῶσαι ἐκεῖνα εἰς ἓν μοναστήριον οἰκοδομηθὲν ὑπ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ ῥηθεῖσα κυρία Ῥωξάνδρα, μὴ ἀνεχομένη τῆς ἀδικίας ταύτης, ἐδεήθη τοῦ παρόντος ἐπιτιμίου εἰς ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου αὐτῆς. Τούτου χάριν, γράφοντες, εἰ οὕτως ἔχει, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν χωρίον Φιτζιντζέστι, μετὰ τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν αὐτῷ ἀμπελίων τε καὶ μύλων, δίκαιον ὑπάρχον καὶ κτῆμα ἴδιον τῆς ῥηθείσης ἀρχοντίσσης κυρίας Ῥωξάνδρας, περιελθὸν αὐτῇ ἀπὸ πατρικῆς κληρονομίας, κατὰ τὴν γεγενημένην διανομήν, ὡς εἴρηται, ὀφείλῃ ἀποκατασταθῆναι καὶ δοθῆναι εἰς αὐτήν, ὡς παραλόγως καὶ ἀδίκως ἀφαιρεθὲν καὶ πωληθὲν πρὸς τὸν ῥηθέντα Κλοτζάρην Ἰωαννάκην, καὶ ἑπομένως παραλόγως ἀφιερωθὲν ὑπ' αὐτοῦ εἰς μοναστήριον, παρὰ τῶν μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τινὰ καὶ μετοχὴν εἰς αὐτό. Ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τολμήσῃ φανῆναι ἐνάντιος καὶ ἀπειθής, καὶ θελήσῃ ἀδικῶς καὶ βιαίως κατασχεῖν καὶ ἰδιοποιηθῆναι τὸ ῥηθὲν χωρίον, ἢ ἀπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ Ἡλία, ἢ ἀπὸ τῶν συγγενῶν τῆς Τοφάνας, ἢ ἀπὸ μοναστηριακῶν καὶ καλογήρων, καὶ γενέσθαι ἀγηρατὴς *(sic)* αὐτοῦ βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, χωρὶς τινος εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἐπὶ προφάσει

rinteasca clironomie, satul ce se numeşte Fiţingheştii, ce se află la Putna, dinpreună cu viile şi morile, după cartea de mărturie în scris a veliţilor boieri din acea ţară, cari s'au aflat faţă. Şi, după aceasta, sculându-se, atât sora pomenitei cocoane Roxandrei, anume Anastasia, precum şi bărbatului ei, Serghie, au vândut fără cuvânt numitul sat Cluceriului Ionachi pentru lei una sută; şi, pe urmă, domnind acolo preastrălucitul şi prea-înălţatul Domn [şi stăpân, domnul domn] Mihail Voevod, numita cocoană [Roxandra] a pornit jalbă către Măria Sa pentru satul care cu strâmbătate i s'a hrăpit, şi din aceasta prin giudecată s'a hotărât de către boierii [de acolo] ca să numere suta de lei şi să-şi primească satul ei. Şi, mulţămindu-se numita cocoană Roxandra, a şi trimis suta de lei, după hotărâre şi judecata boierilor; însă cocoana Tofana Spătăreasa şi soţia numitului Clucer Ioanachi nu a vroit a priimì banii şi a întoarce satul, puind înainte că ar fi având poruncă de la bărbatul ei a afierosì acel sat la o mănăstire zidită de el. Deci numita cucoană Roxandra, neputând suferì această strâmbătate, pentru de a puteà câştigà dreptate ei, se rugâ de această carte de blăstăm. Pentru aceasta dar scriem, de va fi aşà, hotărâm sobornicește, dimpreună cu preosfinţiţii arhierei (cei de pre lângă noi), prea-cinstiţii şi însăşi dum. ai noştri iubiţi fraţi şi împreună-slujitori, că numitul sat Fiţingheştii, împreună cu morile şi viile ce se află pe dânsul, ca o dreaptă avere a numitei cucoane Roxandrei, ce i se trage ei din clironomie părintească, după împărţeala făcută, de care s'a grăit, se cuvine a i se da şi a i se înturnà, fiindcă fără cuvânt şi cu strâmbătate i s'a hrăpit şi s'a vândut numitului Clucer Ionachi, şi acesta fără cuvânt iarăş l-a afierosit la mănăstire, ca unul ce nu aveà nici stăpânire, dar nici împărtăşire la aceasta. Carele şi oricine va îndrăznì a se arătà împotrivitor şi nesupus, şi va voì cu strâmbătate şi cu silnicie a stăpânì şi a-şi însuşì pomenita moşie, sau din rudele lui Ilie, sau din rudele Tofanei, sau de către obraz călugăresc sau mănăstiresc, de a stăpânì prin silnicie şi prin putere acest sat, fără nicio binecuvântată pricină, sau supt cuvânt a vânzării cei mai nainte urmată cu rea credinţă, sau supt

τῆς προγεγενημένης κακῆς πωλήσεως, ἢ ἐπὶ προφάσει τῆς μετὰ ταῦτα γενομένης ἀνυποστάτου καὶ παραλόγου ἀφιερώσεως, καὶ βουληθῇ ἀδικῆσαι καὶ ζημιῶσαι τὴν ῥηθεῖσαν ἀρχόντισσαν κυρίαν Ῥωξάνδραν, καὶ οὐ στέρξει ὁ τοιοῦτος λαβεῖν τὰ εἰρημένα γρόσια, κατὰ τὴν προγεγενημένην αὐτόθι, παρὰ τῶν ἀρχόντων, κρίσιν καὶ ἀπόφασιν, καὶ ἐπιστρέψαι τῇ αὐτῇ ἀρχοντίσσῃ τὸ χωρίον τοῦτο, ὁμοῦ μετὰ τῶν ὁμολογιῶν καὶ ἐγγράφων ὑπομνημάτων αὐτοῦ, τοῦ μὲν ἱερατικοῦ καταλόγου ὢν, ἀργὸς ἔστω πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἐστερημένος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ εἰσοδήματος, λαϊκὸς δὲ ὑπάρχων καὶ ἰδιώτης, ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς· κληρονομήσοι τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένων εἴη καὶ τρέμων ἐπὶ γῆς, ὡς ὁ Κάϊν, ἡ ὀργὴ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι πώποτε ἐφ' οἷς ἐργάζεται, ἔχων καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων, ἕως οὗ ἐπιστρέψῃ καὶ ἀποδῷ τὸ ῥηθὲν χωρίον, λαβὼν τὰ ἑκατὸν γρόσια, καὶ τότε τύχῃ τῆς συγχωρήσεως αὐτοῦ.

Ἐν μηνὶ Δεκεμβρίου, ἰνδικτιῶνος θ'.

Ἐθεωρήθη.

(Iscăliturile membrilor sinodului.)

cuvânt a dăniei cei neînfiinţată şi cu strâmbătate după aceasta urmată, şi va voi a face strâmbătăţi sau a păgubi pe numita cucoană Roxandra, şi nu va voi unul ca acela a primi pomenita sută de lei după mai nainte urmată giudecată şi hotărâre de către boieri şi să întoarcă numitei cucoane satul acesta, împreună cu zapisele şi înscrisurile documenturi, de va fi din tagma bisericească, să fie argòs de toată slujba preoţească şi lipsit de tot venitul bisericesc, iar, de va fi mirean şi particularnic, să fie afurisit de prea-puternicul Domnul Dumnezeu şi blestemat şi neiertat şi nedeslegat după moarte; pietrele şi fherul se vor topì, iară el nicidecum; să moştenească lepra lui Ghiezi şi spânzurătoarea lui Iuda, să fie oftând şi tremurând pe pământ, ca şi Cain, urgia lui Dumnezeu să fie asupra capului lui, şi procopseală să nu vază niciodată la orice va lucrà, având şi blestemurile Sfinţilor optsprezece purtători de Dumnezeu părinţi celor din Nicheia şi a celoralalte sfinte soboare, până ce se va înturnà şi va da pomenita moşie, priimind suta de lei, şi atunci va dobândì iertare lui.

[În luna lui Dechemvrie, indicţia a 9-a. S'a cercetat].

Paisie, cu mila lui Dumnezeu Patriarh a Ţarigradului, a Romei cei Nouă, şi a toată lume.

(Bibl. Ac. Rom., hârtii greceşti necatalogate; traducere din veacul trecut.)

DCCCLXXXIV.

C. 1727. Gramată a Patriarhului Paisie al II-lea de Constantinopol, „pentru ajutorul şi clădirea „Sfântului Gheorghe, mănăstire a Sfântului Mormânt la Bucureşti“ (περὶ βοηθείας καὶ οἰκοδομῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν τῷ Βουκουρεστίῳ).

(După ms. 411 din Biblioteca Metohului Sfântului Mormânt la Constantinopol, menţiune în Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 383, nº 67.)

DCCCLXXXV.

C. 1727. Patriarhul Hrisant Notara către Mitropolitul Ungrovlahiei, „despre unele păreri îndoielnice privitoare la judecata cu economie a ţării domneşti a Ungrovlahiei“ (ἀπόκρισις εἰς πρόβλημα Μητροπολίτου τινὸς Οὐγκροβλαχίας, περί τινων ἀμφιβόλων λογισμῶν, σχετικῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν τῆς οὐγκροβλαχικῆς ἡγεμονικῆς τζάρας; inceput: Ἰδίωμα τῶν ἀνθρώπων).

(După ms. 411 din Biblioteca Metohului Sfântului Mormânt din Constantinopol, fol. 293, menţiune în Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 384, nº 83.)

DCCCLXXXVI.

Însemnare pe un manuscript al Iliadei ce s'a cetit în şcoala de la Văcăreşti.

1727, Februar.

Ἠρξάμεθα ἐν τῷ ,αψκζ'ῳ ἔτ[ε]ι, ἐν τῷ τοῦ Βακαρεστίου φροντιστηρίῳ, [κατὰ] μῆνα Φεβρουάριον.

Am început în anul 1727, în şcoala din Văcăreşti, în luna lui Fevruarie.

(Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 125, nº 144.)

DCCCLXXXVII.

Catalogul cărţilor mănăstirii ieşene Barnovschi.

1727, Martie.

Κατάστιχον τῶν βιβλίων ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Μπουρνόσκη, τὰ ὁποῖα ἐπερίλαβα ἐγώ, ὁ πάπα Παΐσιος Μπουρνόσκης.

,αψκζ', μηνὶ Μαρτίῳ.

Ἑλληνικά

Βαρίνου Λεξικὸν	1
Ἐτυμολογικὸν	2
Χρυσοστόμου τόμον τρίτον, ἤτοι εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαρίτου Παύλου	1
Τοῦ ἁγίου Βασιλείου τὰ ἅπαντα	1
Βασιλείου Σελευκείας τὰ σωζόμενα	1
Ματθαίου Βλαστάρεως νόμιμον χειρόγραφον	1
Μέλισσαν	1
Ὀρθόδοξον Ὁμολογίαν	1
Τόμον χαρᾶς	1
Δογματικὴν διδασκαλίαν τοῦ κὺρ Σεβαστοῦ.	1
Γραμματικὴν τοῦ Λασκάρεως	1
Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου Διδαχαὶ	1
Εὐσταθίου Παρεκβολαὶ εἰς τὴν Ὁμήρου Ἰλιάδα, τόμον	1-1
Ξενοφῶντος τόμον	1
Δημοσθένους	1
Ὁμήρου Ὀδύσσεια	1
Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπισκόπου Ναζιανζηνοῦ ἅπαντα τὰ σωζόμενα αὐτοῦ ποιήματα	1
Δογματικὴν πανοπλίαν	1
Τόμους Χρυσοστόμου τὸν Α', τὸν Ζ', καὶ Η'	3
Ὄργανον Ἀριστοτέλους	1
Τόμον ἀγάπης	1
Τοῦ κὺρ Νεκταρίου κατὰ Λατίνων	1
Τόμον καταλλαγῆς [1]	1
Λεξικὸν Σουΐδα	1
Βιβλίον μέγα ποιητικόν, περιέχον Ὅμηρον, Θεόκριτον, Μουσαῖον, Ἡσίοδον, Μόσχον, Θεόγνιν, Ὀρφέα, Βίωνα, Φωκυλίδην, Καλλίμαχον, Διονύσιον, Πυθαγόρου χρυ-	

Catastihul cărţilor ce se află la sfânta mănăstire Barnovschi, pe care le-am luat eu, popa Paisie de la Barnovschi.

1727, luna lui Martie.

Greceşti

Lexiconul lui Varinus	1
Etimologic	2
Hrisostom, volumul al treilea, adecă la Epistolele fericitului Pavel	1
Ale Sfântului Vasilie toate	1
Ale lui Vasile de Seleucia cele păstrate	1
Mateiu Vlastaris, Nomocanon manuscript	1
Melisa	1
Mărturisirea Ortodoxă	1
Tomul bucuriei	1
Didascalia Dogmatică a lui chir Sevastos [din Trapezunt]	1
Gramatica lui Laskaris	1
Învăţăturile lui Maxim Peloponezianul	1
Excursurile lui Eustatie la tomul—din Iliada	1-1
Xenofont, un volum	1
Demostene	1
Odiseia lui Omer	1
Grigorie Teologul, episcop de Nazianz, toate poemele păstrate ale lui	1
Panoplia dogmatică	1
Hrisostom, volumele I, VII şi VIII	3
Organul lui Aristotel	1
Tomul iubirii	1
Cartea lui chir Nectarie contra Latinilor	1
Tomul schimbării	1
Lexiconul lui Suida	1
O carte mare poetică, cuprinzând pe Homer, Teocrit, Museu, Hesiod, Moshu, Theognis, ale lui Orfeu, Bion, Focilide, Callimah, Dionisie, Cuvin-	

[1] Toate trei „Tomurile", de Dosoftei al Ierusalimului.

σὰ ἔπη, Ἄρατον, Κόλουθον, Νίκανδρον, Τρυφιόδωρον 1
Αἰσχύλου διπλᾶ. 1
Γραμματικὴν Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ γραικολατίνα. 1
Θεόκριτον μετὰ σχολίων 1
Δειπνοσοφιστήν 1
Ἐγκυκλοπαιδείαν φιλολογικήν, τόμους. . 7
Ἀριστοφάνην μετὰ σχολίων 1
Ὁμήρου Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν τόμ. . . 2
Ὀππιανοῦ ἀλιευτικὰ καὶ κυνηγετικά. . . 1
Εὐριπίδην 1
Ἰσοκράτους ἅπανθα 1

Λατινικά

Θωμᾶ τοῦ Ἀκβίνου Θεολογίαν, μέρος α' . 1
Καλεπίνου Λεξικὸν 1
Συμφωνίαν θείας γραφῆς, Παλαιᾶς καὶ Νέας. 1

Κικέρωνος τόμον ἕβδομον. 1
Συνέχειαν νέαν τῆς περὶ τετάρτης μοναρχίας ἱστορία 1
Μαρτίνου Περίεργα καὶ ἐπίλεκτα διαφόρων ἐπιστημῶν, τρίτον μέρος 1
Φυσικὴν φιλοσοφίαν Ἰωάννου Σκότου . . 1
Εἰς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους κατηγορίας Δομενίκου Σκότου 1
Φιλοσοφία Ἰωάννου Τιννούλου 1
Προγυμνάσματα λογικῆς Πέτρου Ἱσπανοῦ. 1
Ἀνατομικαὶ Θεωρίαι Ἰωάννου Πατριολάνου 1

Χειρόγραφον, μέρος μὲν περὶ φιλοσοφικῶν, μέρος δὲ περὶ θεολογικῶν . . . 1
Ἱστορίαι μοσχοβιτικαὶ Ἰωάννου Πατρικίου 1
Δημόσιον ταμεῖον τῆς εὐφραδοῦς βασιλείας τοῦ Λεοπόλδου 1
Εὐκλείδους περὶ στοιχείων, πρῶτα ἓξ βιβλ. 1

Ἰακώβου Ποντανοῦ Προγυμνάσματα τῆς λατινίδος γλώττης. 1
Παύλου Μανουτίου δώδεκα βιβλία . . . 1
Περιγραφαὶ ῥητορικαὶ 1
Λουκίου Αἰναίου ἐπιτομὴ τῶν τῆς Ῥώμης πραγμάτων. 1
Λάτιουμ παλαιὸν καὶ νέον 1
Ὀβίδιον 1
Κικέρωνος βίον 1
Βιργίλιον 1
Ἰουστίνου ἱστορίαν. 1
Αἰρυθραίου διήγησιν εἰς τὰ τοῦ Βιργιλίου 1
Ἰακώβου Ποντανοῦ προγυμνάσμ. λατινίδος φωνῆς. 1
Κβίντου Κούρτου περὶ τῶν πραχθέντων τῷ Μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ 1

tele aurite ale lui Pitagora, Arat, Coluth, Nicandru, Trifiodor 1
Eshil, dublu. 1
Gramatica lui Teodor Gazì, greco-latină 1
Teocrit cu sholii. 1
Dipnosofistul 1
Enciclopedia filologică, tomuri. . . . 7
Aristofan cu sholii. 1
Homer, Iliada şi Odiseia, tomuri. . . 2
Opian, Ale pescarilor şi vânătorilor . 1
Euripid. 1
Isocrat întreg 1

Latineşti

Toma de Aquino, Teologia, partea I . 1
Lexiconul lui Calepinus. 1
Concordanţa Sfintei Scripturi, veche şi nouă 1
Cicerone, volumul VII 1
Prescurtare de Istorie nouă, despre a patra monarhie 1
Martin, Curiozităţi şi alegeri din deosebite ştiinţi, partea a 3-a 1
Filosofia fizică a lui Ioan Scotus. . . 1
La categoriile lui Aristotel, de Dominic Scotus 1
Filosofia lui Ioan Tinnulus 1
Pregătirea Logicei de Petrus Hispanus 1
Teoriile anatomice ale lui Ioan Patriolanus 1
Manuscript, parte despre filosofie, parte despre teologie. 1
Istorii moscovitice de Ioan Patricius . 1
Tezaurul public al Împărăţiei elocvenţei, de Leopold 1
Euclid, despre principii (cele geometrice), cele d'intâiu şase cărţi . . 1
Iacob Montanus, Începuturile limbii latine. 1
Ale lui Paul Manutius douăsprezece cărţi 1
Descrieri retorice 1
A lui Lucius Aenaeus Prescurtare de faptele Romei 1
Laţiul vechiu şi nou 1
Ovidiu 1
Viaţa lui Cicerone 1
Virgiliu. 1
Istoria lui Iustin. 1
Erythraeus, Povestire la ale lui Virgiliu 1
Iacob Pontanus, Începuturile limbii latine 1
Quint-Curţiu, despre faptele lui Alexandru-cel-Mare 1

Βιβλία βασιλειῶν, παραλειπομένων Ἔσδρα, Τωβίτ, Ἰουδήθ, Ἐσθήρ, Ἰὼβ 1
Κβίντου Κουρτίου[1] 1
Σαλλούστιον. 1
Γραμματικάς. 2
Περιγραφὴν Εὐρώπης. 1
Τὰ πραχθέντα Ἰουλίου Καίσαρος. . . . 1
Διαλόγων βιβλίον 1
Μάρκου Ἱερωνύμου τὰ ἅπαντα 1
Τὰ πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους 1
Φιλοσοφίαν παλαιὰν καὶ νέαν εἰς χρῆσιν τῆς κατὰ τὸ Πουργούντιον σχολῆς ἐκδοθεῖσα 1
Χειρόγραφον ἀριθμητικήν 1
Γραφὴν λατινικὴν μετὰ ἐλλείψεως (;) . . 1
Ἰωάννου Κάσου διαλεκτικήν. 1
Ἔμεινεν ἀκόμη καὶ ἕνα ἀμεταγλώττιστον 1

Σλοβανικὰ

Εὐαγγέλιον. 1
Ὁμιλίαις καὶ λόγους διαφόρους τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἄλλων πατέρων καὶ διδασκάλων 1
Εὐχολόγιον γγιουρτζίδικον. 1

Ταλιανικὰ

Ἱστορίαν τῶν οἰκουμενικ. συνάδων, τόμ. α' 1
Ἕτερον β' 1
Διάλογοι τοῦ Δαβὶδ 1
Ἐπιστολάριον. 1
Ψυχῆς δυσσεβοῦς νοήματα 1
Ἀπανθίσματα φράσεων ἐκ τῶν Μινουτζίου ἐπιστολῶν 1
Κιάρω σκούρω τιπίτουρα μοράλε 1
Ἐλεκάντζες 1
Καὶ λέχικα μικρά, μεγάλα 13

Παΐσιος Μπουρνόσκης.

Cărţile Împăraţilor, afară de Esdra, Tobia, Iudita, Estera, Iov. 1
Quint-Curţiu 1
Salustiu 1
Gramatice. 2
Descrierea Europei. 1
Faptele lui Iuliu Cesar 1
Dialoguri 1
Toate ale lui Marcu Ieronim 1
Politicele lui Aristotel 1
Filosofia veche şi nouă, editată pentru folosul şcolii din Burgundia . . 1

Manuscript de aritmetică 1
Scriere latină, cu lipsă 1
Ioan Casus Dialectica. 1
A mai rămas şi una netradusă . . . 1

Slavone

Evanghelie 1
Omilii şi cuvântări felurite ale lui Hrisostom şi altor părinţi şi dascăli. . 1

Evhologhiu georgian (?) 1

Italiene

Istoria sinoadelor ecumenice, tom. I . 1
Al doilea 1
Dialogurile lui David 1
Epistolariu 1
Cugetele sufletului impiu 1
Culegere de fraze din scrisorile lui Minutius 1
„Chiaroscuro, dipintura morale“. . . 1
„Eleganze“ 1
Şi cărţi leşeşti, mici şi mari 13

Paisie de Bainovschi.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXXXVII.

Doamna Zoe, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia, venirea-i apropiată (cu un P. S. al Domnului cuprinzând urări de Paşti). 1727, 25 Mart.

Ζωὴ Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανσυλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου

Doamna Zoe lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, către Fericirea Ta cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne

[1] Ms.: Ὁρατίου.

Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ ἐπιτυχίας τῶν καταθυμίων.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα εὐλαβῶς ἐλάβομεν καί, τὴν ἀγαθωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν ἐξ αὐτοῦ μαθόντες, ἐχάρημεν· ἐλυπήθημεν ὅμως διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν αὐτῇ ἀσθένειαν, ἀλλὰ χάρις τῷ ἁγίῳ Θεῷ, ὁποῦ, ὡς γράφει, ἐχάρισε τὴν ὑγιείαν της. Ἄμποτε εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τὴν διαφυλάξῃ μὲ τελείαν ὑγιείαν! Ἐγνωμεν λοιπὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα καὶ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ ἀγαθὰ προμηνύματα καὶ οἷον προδιαθέσεις τοῦ ἐρχομοῦ της.

Γράφει ἡ Μακαριότης σου ὅτι τὴν ἐλαφροτέραν φροντίδα ἐδιώρισε νὰ τὴν[1] ἔχωμεν ἡμεῖς· πλὴν ἂς ἠξεύρῃ διὰ ἀναμφίβολον ἡ Μακαριότης σου ὅτι καὶ ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία ἡ πενθερά μας[2], καὶ ἡμεῖς, ἔχοντες πολλὰ καταθύμιον τὸν ἐφορμόν της, καὶ τὴν ἀπόλαυσίν της μετὰ χαρᾶς ἀποδεχόμεθα, καὶ πολλὰ ἐλαφρὰ μᾶς φαίνονται ὅσα διορίζει· μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ εὐδοκήσῃ νὰ ἔλθῃ ἐκείνη ἡ εὐλογημένη ὥρα νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Μακαριότης σου τὴν εἰς τὰ ἐνταῦθα ἄφιξιν αὐτῆς. Κατὰ τὸ παρὸν δὲ παρακαλοῦμεν αὐτὸν τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν ἵνα ἀξιώσῃ αὐτὴν ἑορτάσαι τὴν κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἁγίαν Ἀνάστασιν λαμπρῶς καὶ θεοφιλῶς, καὶ ἐφέτος, καὶ εἰς ἔτη πάμπολλα. Τὰ παιδάκιά μας εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν της δεξιάν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Μαρτίου 25.

Ζωὴ Δόμνα.

Καὶ ἐγώ, ὁ δοῦλός σας, δουλικῶς καὶ πανευλαβῶς προσκυνῶ τὴν Μακαριότητα σας καὶ ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν δεξιάν σας[3], καὶ τοῦ χρόνου τὸ ἅγιον Πάσχα.

rugăm de Dumnezeu sfântul să Te păzească în cea mai mare sănătate şi fericire statornică, întru mulţi ani, căpătând cele dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o, şi, prea-buna-Ţi sănătate aflând-o din ea, ne-am bucurat; ci ne-am întristat pentru boala ce Ţi s'a întâmplat, însă har lui Dumnezeu, care, cum scrii, Ţi-a dăruit sănătatea. De Te-ar păstrà de acum înainte în sănătate deplinà! Am cunoscut apoi şi cele scrise înlăuntru şi mulţămim pentru bunele înştiinţări şi ca un fel de pregătire pentru venirea Ta.

Scrii Fericirea Ta că ai orânduit aşà, încât cea mai uşoară grijă s'o avem noi; dar să ştii cu siguranţă Fericirea Ta că prea-înălţatul Domn şi prea-luminata Doamnă, soacra mea, şi noi, având ca foarte dorită sosirea Ta, şi întâlnirea cu Tine bucuroşi o aşteptăm, şi foarte uşoare ni se par câte le orânduieşti; numai Dumnezeu sfântul să binevoiască a veni acel ceas binecuvântat, când se va hotărâ Fericirea Ta la venirea într'acoace. Deocamdată rugăm însă pe Cel ce a înviat din morţi, Domnul nostru, să Te înveşnicească a serbà sfânta, de lume mântuitoarea-I Înviere strălucit şi cu iubire de Dumnezeu, şi în anul acesta, şi în ani cât de mulţi. Copilaşii miei cu evlavie sărută dreapta Ta, şi mai ales finul Tău din botez. Iar preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi în toată viaţa.

A Fericirii Tale fiică duhovnicească şi la poruncă:

1727, Martie în 25.

Zoe Doamna.

Şi eu, robul Tău, cu supunere şi cu toată evlavia mă închin Fericirii Tale şi sărut sfinţita-Ţi dreaptă, şi în anul acesta, de sfintele Paşti!

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 183, nº 134.)

---

[1] Lipseşte cuvântul în copia Academiei.

[2] Roxandra Ghica Mavrocordat.

[3] Lipseşte cuvântul în Legrand.

DCCCLXXXIX

Radu şi Constantin, fiii lui Ştefan-Vodă Cantacuzino, către Patriarhul Hrisant Notara, despre scrisorile lor fără răspuns din Belgradul Serbiei şi Viena şi cărţile de care au nevoie. 1727, April.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ. καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τῷ ἡμετέρῳ πατρὶ κατ' ἐξοχὴν φιλοστοργωτάτῳ, τὴν μετ' αἰδοῦς προσκύνησιν καὶ τὸν ἀσπασμὸν τῆς χαριτοβρύτου δεξιᾶς.

Καὶ ἀπὸ Μπελγραδίου, πόλεως τῆς Σερβίας, ἐπέστειλον τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ γράμματος τὴν εὐλαβητικήν μου προσφώνησιν, μὲ τὴν ἐπανάκαμψιν τοῦ πανοσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου ὑμῶν κὺρ Γερμανοῦ, ἀλλὰ καὶ τώρα ἀπὸ Βιέννης τῆς Αὐστριας, ὅπου ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὁμαίμονος μου διατρίβω, δὲν λείπομαι καὶ [ἐγὼ καὶ] ἀμφότεροι διὰ τοῦ παρόντος προσφέρειν τὴν ὀφειλομένην εὐπείθειαν πρὸς τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα, τῷ πάσῃ τῇ ἡμῶν συγγενείᾳ παλαιοτάτῳ, εὐνοϊκῷ καὶ φιλοστοργοτάτῳ πατρί.

Πολλοῦ ἄχθους παραίτιος ἡμῖν ἐστὶν (ὁ γινώσκων τὰ πάντα Κύριος οἶδε) ἡ τοιαύτη βαθυτάτη σιγὴ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς ἡμᾶς, τοὺς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων γνωστούς, προσφιλεστάτους καὶ εὐπειθεστάτους υἱοὺς αὐτῆς, καὶ τίνι τὸ αἴτιον ἐπιδόσωμεν, ἀγνοοῦμεν. Τρόπος νὰ εὑρεθῇ πρὸς ἀποστολὴν τῶν γραμμάτων, πάνυ δυνατόν· τοιαῦτα πράγματα πῶς δὲν προξενοῦσι καμίαν βλάβην πρὸς οὐδὲν μέρος, καὶ τοῦτο ἀρίδηλον. Λοιπὸν ἠμποροῦμεν νὰ τεκμαιρόμεθα ὅτι καὶ οἱ ἐγγύτατοι ἡμῶν πατέρες κινδυνεύει νὰ μᾶς ἀλησμονήσουν, καὶ ἴσως διὰ τὸ ἀδόμενον· τῶν μὲν εὐτυχούντων κτλ.

Παρακαλοῦμεν καὶ αὖθις, δέσποτα μακαριώτατε, μὴ ψυχρανθήτω ἡ πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀρχαία αὐτῆς πατρικὴ εὐμένεια, τὴν ὁποίαν τὴν θέλομεν ἔχῃ διὰ παραμυθίαν καὶ εὐφροσύνην μας πάντα.

Μὴ ἐπιλαθέτω, δεόμεθα ὀρθῶς, τῆς δεούσης ἡμῶν διά τοῦ πρώτου ῥηθέντος γράμματος πρὸς τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα, ἥτις ἦν διὰ τινα βιβλία πάνυ ἡμῖν ἐν τούτοις τοῖς μέρεσιν ἀναγκαῖα, ὧν τὴν ὀνομασίαν καὶ αὖθις στέλλομεν ἐν τούτῳ τῷ καινῷ[1] καταλόγῳ, καὶ προφθασάτω ἡμᾶς τοιούτοις πνευματικοῖς δωρήμασι καὶ ἅρμασι, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὡς προνοούντων,

Prea-fericitului şi prea-înţeleptului Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, domnului domn Hrisant, al nostru părinte în deosebi foarte iubit, închinăciune cu reverenţă şi sărutare a dreptei izvorâtoare de haruri.

Si din Belgrad, oraş al Serbiei, am trimes Fericirii Tale prin scrisoare evlavioasa mea îndreptare, cu întoarcerea preacuviosului nostru protosinghel chir Gherman, dar şi acum, din Viena Austriei, unde petrec împreună cu consângeanul mieu, nu lipsesc eu şi amândoi prin aceasta să aducem cuvenita supunere către Fericirea Ta prea-înţeleaptă, care eşti pentru toată casa noastră prea-vechiu, binevoitor şi prea-iubitor părinte.

De multă durere ni e pricinuitoare (Domnul care cunoaşte toate, o ştie) o astfel de prea-adâncă tăcere a Fericirii Tale către noi, cei din cea mai fragedă tinereţă cunoscuţi, prea-iubiţi şi prea-supuşi fii ai Tăi, şi pe cine să dăm vina, nu ştim. Chip de aflat pentru trimeterea scrisorilor e foarte cu putinţă; astfel de lucruri că nu aduc nicio pagubă la nicio parte, şi aceasta e vădit. De altfel putem mărturisi că şi cei mai de aproape ai noştri părinţi poate că ne-au uitat, şi iarăş poate pentru ce spune poetul: cei fericiţi ş. c. l.

Ne rugăm iarăş, stăpâne prea-fericite, să nu se recească vechea Ta bunăvoinţă părintească pe care o arătai faţă de părinţii noştri şi către noi, pe care o vom avea ca mângâiere şi bucurie a noastră în totdeauna.

Nu uită, Te rugăm de-a dreptul, de răspunsul cuvenit nouă pentru cea dintâiu scrisoare, pomenită, către Fericirea Ta prea-înţeleaptă, care scrisoare era pentru unele cărţi ce ni sunt cu totul de nevoie nouă în aceste părţi, ale căror nume le însemnăm iarăş în acest nou catalog, şi dă-ni nouă astfel de sufleteşti daruri şi arme, şi-Ţi va fi răsplată multă în ceruri,

[1] Ms.: καιρῷ.

εἰ καὶ ἐν μακρῷ διαστήματι, ποιμένων τῶν εὐπειθῶν προβάτων.

Καί, εἰ ἐς τοῦπιὸν γνώσεται ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἡμᾶς ἔν τινι ἱκανοὺς εἰς ταῦτα τὰ μέρη νὰ ὑπουργήσωμεν, πατρικῶς ἀν μᾶς προστάξῃ, ἐπειδὴ καὶ ἐπαγγελλόμεθα ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς νὰ εἴμεθα ὡς ὑπογραφόμεθα.

Αἱ δὲ παναγίαι καὶ θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχαὶ εἴησαν διὰ βίου ἡμῶν φυλακτικαί.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ταπεινοὶ καὶ εὐλαβέστατοι κατὰ Πνεῦμα Ἅγιον υἱοὶ καὶ προθυμότατοι ὑπηρέται,

Ῥάδουλος Καντακουζηνὸς Βασσαράβας,
Κωνσταντίνος Καντακουζηνὸς Βασσαράβας.

Ἀπὸ Βιέννης, Ἀπρ. ,αψκζ'.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

ca a unor păstori cari, de şi la depărtare mare, se îngrijesc de supusele oi.

Şi de acum înainte dacă ne vei cunoaşte Fericirea Ta întru cevà destoinici a-Ţi sluji în aceste părţi, părinteşte să ni poruncești, căci Îţi şi vestim că până la ultima suflare vom fi cum ne iscălim.

Iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-ni păzitoare în viaţă.

Ai Fericirii Tale prea-înţelepte smeriţi şi prea-evlavioşi întru Duhul sfânt fii şi prea-grabnici slujitori:

Radul Cantacuzino Basarab
Constantin Cantacuzino Basarab.

Din Viena, în Aprilie 1727.

DCCCXC.

1727, 5 April. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà la el şi „chivernisirea“ Vlădicăi de Nazaret la averile Sfântului Mormânt.

Χριστὸς ἀνέστη!

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρίστου τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διεινεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἦν καὶ διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, δι' ὧν συγχαίρεται καὶ εὔχεται ἡμῖν θερμῶς περὶ τῆς λαμπροφόρου ταύτης ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι· ὁ αὐτὸς Κύριος νὰ καταξιώσῃ καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καθὼς ἐφέτος, οὕτω καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς ἐλευσομένους χρόνους, νὰ τὴν ἑορτάζῃ φαιδρῶς καὶ θεοφιλῶς, καὶ νὰ τὴν πανηγυρίζῃ χαρμοσύνως, μετ' ἀπτώτου ὑγιείας, πολυχρονίου τε καὶ ἀταράχου διαμονῆς ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον· διὰ δὲ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ ἀξιωθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἀπο-

Hristos a înviat!

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de cel din morţi înviat Domnul nostru Isus Hristos să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire statornică, întru mulţi ani.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am cunoscut şi cele înăuntru scrise, prin care Te bucuri şi Te rogi cu noi călduros la această strălucită serbare şi prăznuire a Învierii din morţi a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului Nostru Isus Hristos, şi foarte aducem mulţămiri Fericirii Tale; şi acelaş Domn să înveşnicească şi pe Fericirea Ta, precum în anul acesta, aşà şi în alţi mulţi ani ce vor veni, să o serbezi strălucit şi cu iubire de Dumnezeu, şi să o prăznuieşti cu bucurie, în neschimbată sănătate, cu îndelungată şi netulburată petrecere în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun; iar prin sfintele-Ţi rugăciuni să ne în-

λαύσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν,—ὅτι πόσον ἐφιέμεθα τὴν παρουσίαν αὐτῆς, καὶ διὰ τῶν προτέρων γραμμάτων τὸ ἐδηλοποιήσαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ περιμένομεν τὴν πατρικὴν αὐτῆς ἀπόφασιν. Ὁποίαν δὲ κυβέρνησιν ἔκαμε καὶ ὁ πανιερότατος Ναζαρὲτ διὰ προσταγῆς καὶ ἀδείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, μὲ τὸν ἡγούμενον τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, διὰ τὴν καλὴν κυβέρνησιν καὶ κατάστασιν τοῦ μοναστηρίου καὶ τὴν ὠφέλειαν τοῦ Ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, ἀφήνομεν εἰς τὸ νὰ καταλάβῃ ἀπὸ γραμμάτων τῆς Πανιερότητος αὐτοῦ. Κατὰ τὸ παρὸν ἄλλοτε περισσότερον δὲν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, παρὰ μόνον ὅτι, εἰς σημεῖον τῆς πρὸς αὐτὴν ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας καὶ ἀγάπης μας, πέμπομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι δύο χρυσᾶ, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ τὰ δεχθῇ ὡς ἀπὸ πνευματικοῦ αὐτῆς υἱοῦ, καὶ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ μὲ ἄκραν ὑγιείαν. Ἂς ἔχομεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετῇ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1727, Ἀπριλλίου 5.

Σεβασμιώτατε δέσποτα, ὅλως εἴμεσθεν εἰς τοὺς ὁρισμούς της, καί, μὲ ἄκραν υἱϊκὴν εὐλάβειαν, μυριάκις λέγομεν τό: καλῶς νὰ ὁρίσῃ εἰς τὰ ὧδε, καὶ μὲ τὴν σεβάσμιον της παρουσίαν νὰ μᾶς τιμήσῃ, καὶ μὲ τὰς ἁγίας της εὐχὰς καὶ εὐλογίας νὰ μᾶς ζωογονήσῃ πνευματικῶς· ὅτι εἴμεσθεν ὅλως διόλου εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Μακαριότητος της.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ
καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:
Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας.

vrednicim şi noi a întâmpinà pe Fericirea Ta şi aici, ca să ne împărtăşim şi de faţă cu părinteştile-Ţi binecuvântări,— căci cât de mult dorim prezenţa Ta, şi prin scrisorile de mai înainte am arătat-o Fericirii Tale, şi aşteptăm părinteasca-Ţi hotărâre. Iar ce chivernisire a făcut şi Preasfinţitul de Nazaret, după orânduiala şi cu voia Fericirii Tale, cu egumenul veneratei mănăstiri a Sfântului Gheorghe, pentru buna chivernisire şi stare a mănăstirii şi folosul Sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, lăsăm să o afli din scrisorile Preasfinţiei Sale. Deocamdată alta n'avem a însemnà Fericirii Tale fără numai că, în semn de prea-înaltă fiască evlavie şi iubire a noastră către Tine, trimetem Fericirii Tale două bucăţi de broçard de aur, şi rugăm a le primì ca de la fiul Tău duhovnicesc şi a se purtà cu cea mai mare sănătate. Deci ne rugăm să avem adesea şi sfintele-Ţi scrisori şi părinteştile-Ţi poruncì, ca să ne bucurăm de dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Preasfinţiei Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1727, Aprilie în 5.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 184-5, nº 135.)

Prea-venerate stăpâne, cu totul suntem la poruncile Tale, şi, cu cea mai mare fiască evlavie, spunem de mii de ori: Pofteşte cu bine într'acoace, şi cu venerata-Ţi prezenţă să ne cinsteşti, şi cu sfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări să ne înviorezi duhovniceşte; căci suntem cu totul lui tot la poruncile Fericirii Tale.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos
şi cu totul la poruncì:
Io Nicolae Voevod.

DCCCXCI.

Zoe Doamna, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre serbarea apropiată a Paştilor şi venirea lui, ce se aşteaptă. 1727, 6 April.

Ζωὴ Δόμνα, Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν

Zoe Doamna, lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne

καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ὑγιαίνουσαν, μετὰ μακροβιότητος, καὶ εὐδαιμονοῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβάσμιον γράμμα τῆς Σῆς Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας ἁπάσης καὶ τιμῆς ἐλάβομεν καί, τὰ περὶ τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγείας δι' αὐτῆς μαθόντες, ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐν αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ πρὸ πάντων εὐχαριστοῦμεν ὅπου ἐπεύχεται ἡμῖν ἄνωθεν πολυχρόνιον καὶ πανευφρόσυνον τὴν κοσμοσωτήριον ἑορτὴν τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως· οὕτινος καὶ ἡμεῖς δεόμεθα νὰ ἀξιώσῃ καὶ τὴν Σὴν Μακαριότητα ἑορτάσαι αὐτὴν ὑγιῶς, θεοφιλῶς καὶ εὐθύμως, εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τὸ πῶς ἔχομεν πολὺν πόθον τὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ διὰ ζώσης φωνῆς τῶν πατρικῶν αὐτῆς ἁγίων εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, ὡς ὁμολογούμενον, τὸ σιωποῦμεν· τόσον μόνον σημειώνομεν ὅτι μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ εὐλάβειαν προσμένομεν τὴν Μακαριότητά της, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ τὴν κατευοδώσῃ.

Τὰ φίλτατα ἡμῶν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της, εὐλαβῶς προσκυνοῦν αὐτήν, καὶ τὴν σεβασμίαν τῆς δεξιὰν ἀσπάζονται. Οἱ χρόνοι τῆς Σῆς Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστοί τε καὶ πανευτυχεῖς, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Ἀπριλλίου 6.

Ζωὴ Δόμνα.

închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi rugăm pe Dumnezeu Sfântul să Te păzească în sănătate, cu viaţă îndelungată, şi fericit în toată viaţa, cu dobândirea celor întru Dumnezeu dorite Ţie.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale cu toată evlavia şi cinstea am primit-o, şi, aflând din ea cele privitoare la prea-dorita-Ţi sănătate, ne-am bucurat. Am cunoscut şi cele pe rând scrise în ea, şi înainte de toate-Ţi mulţămim că Te rogi în folosul nostru de sus pentru serbarea întru mulţi ani şi cu toată bucuria a Învierii Domnului şi Dumnezeului nostru, celei mântuitoare de lume; pe care şi noi ne rugăm să învrednicească şi pe Fericirea Ta a o serbà sănătos, cu iubire de Dumnezeu şi cu mulţămire, întru ani mulţi şi pe deplin fericiţi.

Că avem mare poftă a ne împărtăşi şi prin viu graiu de părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, o trecem supt tăcere, ca un lucru bine ştiut; atâta numai însemnăm, că aşteptăm cu multă bucurie şi evlavie pe Fericirea Ta, şi Dumnezeu sfântul să-Ţi dea cale bună.

Prea-iubiţii noştri, şi mai cu osebire finul Tău din botez, cu evlavie Ţi se închină, şi-Ţi sărută venerata dreaptă. Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, iar preasfintele-Ţi rugăciuni fie-ni de pază în toată viaţa.

A Fericirii Tale fiică duhovnicească şi la poruncă:

1727, Aprilie în 6.

Zoe Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 185-6, nº 136.)

DCCCXCII.

1727, 10 April. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà la dânsul în ţară.

Γρηγόριος Γίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σωφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ πάτερ, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνοῦμεν καὶ τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ εἰς ἔτη πάμπολλα.

Τὸ ἀπὸ 19 Μαρτίου σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάβομεν, ἐξ οὗ καὶ

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-sfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru prea-venerat întru Hristos părinte, Fericirii Tale ne închinăm şi fericita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărutăm, rugându-ne de cel din morţi înviat Hristos, să Te ţie în cea mai înaltă sănătate şi în paşnică stare şi fericire neîntreruptă întru ani mulţi.

Venerata scrisoare de la 29 Martie a Fericirii Tale am primit-o, prin care pri-

τὰς μακαρίας καὶ πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς δεχόμενοι, ἐχάρημεν κατὰ πολλά, καὶ τὴν ὑπερευχαριστοῦμεν. Τὸν εἰς τὰ ὧδε ἐρχομὸν αὐτῆς ποταπῶς τὸν ἐπιποθοῦμεν, δὲν λανθάνει τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ ἂν ἴσως ἡ Μακαριότης αὐτῆς ἔχει τοιοῦτον σκοπόν. Μὲ τὸν μπάς-μπουλουκμπασήν μας, ὁποῦ πρὸ ἡμερῶν ἐστείλαμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐγράψαμεν τοὺς ἡμετέρους ἄρχοντας καπικεχαγιάδες, καὶ ἐδιωρίσαμεν τὸν ῥηθέντα ἡμέτερον μπάς-μπουλουκμπασὴν νὰ συντροφεύσῃ καὶ νὰ εἶναι εἰς ὑπηρεσίαν τῆς Μακαριότητός της. Εἰ δὲ πάλιν καὶ ἀπὸ κἀνένα περιστατικὸν ἐμποδισθῇ κατὰ τὸ παρὸν ὁ ἐρχομὸς αὐτῆς, ὁπότε εἶναι ὁρισμός της, νὰ ἔχωμεν προϋπάρχουσαν εἴδησιν, ὁποῦ νὰ στείλωμεν ἐντεῦθεν καὶ ἀνθρώπους καὶ εἴ τι ἄλλο χρειασθῇ. Ἂς ἔχωμεν λοιπὸν τὴν περὶ τούτου δήλωσιν διὰ τοῦ σεβασμίου αὐτῆς γράμματος δηλωτικοῦ τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας, μετὰ καὶ τῶν μακαρίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1727, Ἀπριλίου 10.

Τοῦ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-Ἐφέντη ἡ ἐρώτησις, μακαριώτατε πάτερ, δὲν εἶναι παράξενος· ἐπειδὴ ἡ Ἐνδοξότης του μᾶς ἀγαπᾷ καὶ θέλει τὸν ἐρχομὸν της εἰς τὰ ὧδε, μάλιστα ὁποῦ ἡμεῖς εἴχαμεν φανερώσῃ τῇ Ἐνδοξότητί του τὸν πόθον ὁποῦ ἔχομεν τῆς ἀπολαύσεώς του.

Ὁ γραμματικός μας ὄντας ἄῤῥωστος, ἐξ ἀνάγκης ἔγραψεν ὁ λογοθέτης μας τὸ παρόν· καιρὸν καὶ δὲν εἴχαμεν νὰ τὸν ὑπαγορεύσωμεν, καὶ ἄλλα τὸν εἴπαμεν, καὶ ἄλλα ἔγραψεν. Ὅμως τὸ ζήτημα ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ νὰ ἔλθῃ, καὶ καλά, ἡ Μακαριότης της.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

(Legrand, o. c., IV, pp. 186-7, nº 137.)

mind şi fericitele şi părinteştile-Ţi rugăciuni, ne-am bucurat mult, şi-Ţi mulţămim foarte. Venirea-Ţi într'acoace cât de mult o dorim, nu-Ţi scapă Fericirii Tale, şi poate că Fericirea Ta şi ai un scop ca acela. Cu başbulucbaşa al nostru, pe care acum câtevà zile l-am trimes la Constantinopol, am scris la ai noştri boieri capuchehaiele, şi am orânduit pe acel başbulucbaşa al nostru ca să se întâlnească şi să fie spre slujba Fericirii Tale. Şi, dacă, iarăş, din vre-o împrejurare, s'ar împiedecà deocamdată venirea Ta, când va fi voia Ta, să avem mai d'inainte ştire, ca să trimetem de aici şi oameni şi orice alta va fi de nevoie. Să avem, de altfel, lămurire în această privinţă prin venerata-Ţi scrisoare, arătând prea-dorita nouă bună sănătate a Ta, împreună şi cu fericitele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni; ai căruia ani să fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1727, Aprilie în 10.

Întrebarea lui Hagì-Mustafà-Efendi, prea-fericite părinte, nu e fără rost; căci Slăvirea Sa ne iubeşte şi vrea venirea Ta într'acoace, mai ales că noi îi arătasem Slăvirii Sale pofta ce avem de a Te vedeà aici.

Grămăticul mieu fiind bolnav, de nevoie a scris aceasta logofătul mieu; şi n'am avut vreme să-i dictăm, şi altele i-am spus, altele le-a scris. Dar cererea nu e alta decât să vii, şi bine, Fericirea Ta.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la poruncă.

Io. Grigore Ghica Voevod.

DCCCXCIII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea la Poartă a lui Mihalachi Ruset cu bairam-peşcheşul. 1727, 14 April.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεό-

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să

μενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Μὲ τὸ νὰ πέμπωμεν εἰς τὰ αὐτόθι μὲ τὸ βασιλικὸν πεσκέσιον τοῦ βαϊραμίου τὸν ἡμέτερον προσφιλέστατον ἀνεψιὸν καὶ βαπτιστικὸν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἐντιμότατον ἄρχοντα Σλουτζιάρην κυρίτζιν Μιχαλάκην Ῥωσσέτον, δὲν ἐλείψαμεν καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ γράψωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸ παρόν, διὰ νὰ ἐρωτήσωμεν περὶ τῆς ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγείας, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος διηνεκῶς ἀμετάπτωτον, ὅσον διὰ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ καὶ αὐθις τὰς μετ' ἄκρας εὐλαβείας υἱϊκὰς προσαγορεύσεις μας, ἐπειδὴ καὶ ὡς σεβασμιώτατον πατέρα ὁποῦ τὴν ἔχομεν, ἐφιέμεθα κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον νὰ ἐρφορούμεθα τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐλογιῶν νὰ ὑποστηριζώμεθα· οὗ μένομεν καὶ πάντοτε ἑτοιμότατοι εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα.

Ἂν εἴχαμεν νὰ εἰποῦμεν ἄλλο τι περισσότερον, ἀφίνομεν νὰ τὸ καταλάβῃ διὰ ζώσης φωνῆς τοῦ διαληφθέντος ἄρχοντός μας· παρακαλοῦμεν μόνον κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς χαροποιῇ συνεχῶς διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων δηλωτικῶν τῆς ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγιείας καὶ τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐχῶν, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1727, Ἀπριλίου 14.

Μακαριώτατε καὶ σεβασμιώτατε πάτερ καὶ δέσποτα, κατὰ πολλὰ ἐφιέμεθα τὴν σεβάσμιον αὐτῆς παρουσίαν, καὶ ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν τάχει νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν μετὰ πάσης υἱϊκῆς εὐλαβείας.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, o. c., IV, pp. 187-8, nº 138.)

Te ocrotească şi să Te păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

De oare ce trimetem într'acolo cu peşcheşul împărătesc al bairamului pe preaiubitul nostru nepot şi fin din botez al Fericirii Tale, pe prea-cinstitul boier Sluger dumnealui Mihalachi Roset, n'am lipsit şi de a scrie Fericirii Tale aceasta, ca să întrebăm pentru prea-dorita-Ţi sănătate, pe care să o păzească Domnul necontenit neschimbată, ca să-Ţi dăm şi Ţie iarăş salutările noastre fieşti cu cea mai mare evlavie, de oare ce, avându-Te ca pe un prea-venerat părinte, dorim în toată vremea şi în tot locul să ne împărtăşim de părinteştile-Ţi rugăciuni şi pe sfintele-Ţi binecuvântări să ne sprijinim; pentru care rămânem în totdeauna foarte gătiţi la părinteştile-Ţi porunci.

De am fi avut să-Ţi spunem şi altceva pe de-asupra, lăsăm să o afli prin viu graiu de la acel boier al nostru; ne rugăm numai, mult, de Fericirea Ta să ne bucuri neîncetat cu sfinţitele-Ţi scrisori vădind preadorita-Ţi sănătate, şi cu părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1727, Aprilie în 14.

Prea-fericite şi prea-venerate părinte şi stăpâne, mult dorim venerata-Ţi prezenţă, şi sfântul Dumnezeu grabnic să ne învrednicească a Te căpătà cu toată fiasca evlavie.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

DCCCXCIV.

1727. 5 Maiu. Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre condiţiile în care doreşte să vie acesta.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte

Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Δύο γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὸ μὲν πρότερον—,τὸ δὲ ὕστερον —, μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειούμενα· καὶ εἰς ὅσον μὲν ἦσαν ἀποκριτικὰ ὑμετέρων προγεγραμμένων, δὲν βαρύνομεν καὶ αὖθις μὲ περιττολογίαν τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκοάς. Περὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς ὅμως πατρικῆς αὐτῆς ἀγάπης καὶ φιλοστόργου διαθέσεως, λίαν εὐχαριστοῦντες τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, μένομεν ὑπόχρεοι διὰ παντὸς εἰς τὴν δούλευσιν τῶν πατρικῶν ἐπιταγμάτων αὐτῆς. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διηνεκῶς, εἰρηνικὴν καὶ ἀκράδαντον, ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν καὶ εἰς τοὐπιὸν σεβασμιώτατον ἡμῶν πατέρα καὶ πρὸς Κύριον εὐχέτην διάπυρον.

Ἡμεῖς, σεβασμιώτατε πάτερ, ἔχοντες πρὸ πολλοῦ οὐ μετρίαν ἔφεσιν διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν ἐνταῦθα καὶ σωματικῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητά καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν, γνωρίζοντες δὲ καὶ ἀδιστάκτως ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην, τὴν αὐτὴν ἔφεσιν ἔχει τῆς ὑμετέρας αὐτοπροσώπου ἀπολαύσεως, διὰ τοῦτο καὶ μετ' ἄκρας εὐλαβείας καὶ μετὰ πολλῆς τῆς θερμότητος ἐπροσκαλέσαμεν αὐτήν· διὸ καὶ πλείστας ὁμολογοῦμεν τὰς εὐχαριστίας τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὅπου μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη τὴν οἰκὴν ταύτην προσκλησίν μας. Ὁ ἅγιος Θεὸς λοιπὸν νὰ εἶναι ἀντιλήπτωρ καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῆς εἰς πάσας τὰς χρείας καὶ ὑποθέσεις τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ, ὅταν γνωρίσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης τὸν ἁρμόδιον καιρὸν τῆς ἐνταῦθα ἐφετῆς ἡμῖν παρουσίας αὐτῆς, παρακαλοῦμεν κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς δώσῃ πρὸ ἡμερῶν τὴν χαροποιὸν ταύτην εἴδησιν, καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὴν ἄκραν οἰκὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὅπου ἀνέκαθεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἔχομεν, ὄντες ἀείποτε ἑτοι-

prea-venerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire neîntreruptă, întru ani îndelungaţi.

Două scrisori ale Fericirii Tale: cea d'intâiu din —, cea din urmă din —, cu cât mai mare evlavie le-am primit şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o păstreze Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteşti binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele însemnate în ele; şi, întru cât erau ca răspuns la ale noastre de mai nainte, nu îngreuiem din nou cu vorbă de prisos veneratu-Ţi auz. Iar pentru părinteasca-Ţi iubire către, noi şi plina de dragoste aplecare, mulţămind foarte Fericirii Tale, rămânem îndatoriţi pentru totdeauna la slujba părinteştilor Tale porunci. Sfântul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta necontenit, paşnică şi nezguduită, în preasfinţitul şi apostoleseul Tău Scaun, ca să Te avem şi în viitor ca un prea-venerat al nostru părinte şi către Domnul aprins rugător.

Noi, prea-venerate părinte, având de mult o mare aplecare ca să Te întâmpinăm aici şi cu trupul pe Fericirea Ta şi ca să ne împărtăşim şi de-a dreptul de sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi, cunoscând neîndoielnic că şi Fericirea Ta, pentru părinteasca-Ţi iubire faţă de noi, ai aceiaş aplecare de a ne întâlni faţă la faţă, pentru aceia cu cea mai înaltă evlavie şi cu toată căldura Te-am rugat; pentru care mulţămim şi foarte mult Fericirii Tale că ai primit cu bucurie această fiască a noastră rugăciune. Dumnezeu Sfântul de alminterea să fie ajutător şi ocrotitor al Tău în toate nevoile şi trebile Preasfântului Mormânt, şi, când vei cunoaşte Fericirea Ta vremea potrivită pentru prezenţa Ta dorită aici, ne rugăm mult de Fericirea Ta să ni dai cu câtevà zile înainte această aducătoare de bucurie veste, şi noi, după înalta fiască evlavie ce avem de mult către Fericirea Ta, fiind totdeauna prea-gata la toate îndemnurile şi părinteştile Tale porunci, vom face de aici gătirea cuvenită şi de nevoie a pornirii Tale de acolo, lucrând şi boierii ca-

μότατοι εἰς πάντα τὰ νεύματα καὶ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, θέλομεν κάμῃ ἐντεῦθεν τὴν προσήκουσαν καὶ ἀναγκαίαν ἑτοιμασίαν τοῦ αὐτόθεν κινήματος αὐτῆς, ἐνεργοῦντες καὶ οἱ ἄρχοντες καπουκεχαγιάδες μας εἰς τὴν βασιλικὴν Πόρταν τὰ δέοντα περὶ τῆς ἀδείας της. Ἂς ἔχωμεν μόνον ἕως τόσον καὶ καθεξῆς συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ἡμῖν ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Μαΐου 5.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 188-9, nº 139.)

puchehaielele noastre la Poarta împărătească cele de nevoie pentru învoirea Ta. Să avem numai până atunci şi de acum înainte adesea sfiţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de cea prea-dorită nouă sănătate şi de părinteştile rugăciuni, care să ni fie nouă ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

1727, Maiu în 5.

Io Nicolae Voevod.

DCCCXCV.

1727, 29 Maiu. Roxandra Ghica Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre zvonul fals că, abia sosită 'n Moldova, ar vrea să vadă pe fratele ei, Nicolae-Vodă, şi despre dorinţa de a se întâlni cu Patriarhul.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν σεβασμίαν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν, καὶ τὴν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ ἐν εὐτυχίᾳ διηνεκεῖ διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν εὐλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ὅσα καθ' ἑξῆς σημειώνει, καὶ ἄλλο τι νὰ εἰποῦμεν, δὲν ἔχομεν, παρὰ μόνον, ἂν ἐκρίναμεν ἡμεῖς διὰ βάρος, καὶ ὄχι διὰ πολλὴν μας χαράν, τὰ πρὸς ἡμᾶς σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, δὲν ἠθέλαμεν ἀποκρίνεσθαι εὐθὺς εἰς κάθε γράμμα της, δίδοντες αὐτῇ ἀφορμὴν νὰ μᾶς γράψῃ καὶ νὰ μᾶς χαροποιήσῃ μὲ τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν πατριαρχικῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν· ὅτι τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ ἄκραν ἡμῶν πρὸς αὐτὴν γνωρίζει καλώτατα. Ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ σημειώνει ἡ Μακαριότης σου, πῶς ἤκουσεν ὅτι ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἀπέλθωμεν πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ παμφιλτάτου ἡμῶν ἀδελφοῦ, εἶναι φήμη διάκενος· ἡμεῖς μήτε τὸ ἐσυλλογίσθημεν, διότι

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi respectata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi rugăm pe Dumnezeu Sfântul să Te păzească în sănătate desăvârşită, întru mulţi ani, şi cu statornică fericire în toată viaţa, cu căpătarea celor întru Dumnezeu Ţie dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o, şi pentru cea de Dumnezeu păzită sănătate a Ta foarte ne-am bucurat; am cunoscut şi câte pe rând ni le însemni, şi alta ce să-Ţi spunem, n'avem, decât numai că, de am fi socotit noi ca o povară, şi nu ca o mare bucurie, respectatele-Ţi scrisori către noi, n'am fi răspuns de-a dreptul la fiecare scrisoare a Ta, dându-Ţi îndemn a ni scrie şi a ni face bucurie cu vestirea prea-doritei Tale sănătăţi şi cu primirea patriarhiceştilor Tale rugăciuni şi binecuvântări; căci cunoşti foarte bine multa şi înalta noastră iubire către Tine. Iar aceia ce spui Fericirea Ta, că ai auzit cum că avem de gând să plecăm întru întâmpinarea prea-înălţatului Domn şi preaiubit frate al nostru, e o faimă goală: noi nici nu ne-am gândit la aceasta, de

μόλις ἕως ἐδώ, μὲ τὴν ἀγάπην καὶ περίθαλψιν τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, τοῦ παμφιλτάτου μας υἱοῦ, ἤλθομεν, καὶ ποῦ ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν ἐντεῦθεν καὶ ἄλλα ταξείδια; Τὴν δὲ Μακαριότητα της ὅτι ἐπιποθοῦμεν νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ διὰ ζώσης φωνῆς τῶν πατριαρχικῶν αὐτῆς εὐχῶν, εἶναι ὁμολογούμενον, καὶ παρακαλοῦμεν τὸν δυνατὸν Θεὸν νὰ ἐπινεύσῃ ἐν τάχει τὴν ἀπόλαυσιν τῆς σοφοτάτης καὶ ἐπωφελεστάτης καὶ θέας καὶ ὁμιλίας της. Ἡ φιλτάτη ἡμῶν κόρη, μετὰ τοῦ ἄρχοντός της καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν. Αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν ἐν βίῳ παντί.

1727, Μαΐου 29.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ἡ κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ῥωξάνδρα Δόμνα.

oare ce abia şi până aici am venit, cu dragostea şi mângâierea prea-înălţatului Domn, fiului nostru prea-iubit, şi cum putem face de aici şi alte călătorii? Iar că dorim pe Fericirea Ta să Te întîmpinăm şi să ne împărtăşim şi prin viu graiu de rugăciunile-Ţi patriarhiceşti, e ştiut, şi rugăm pe puternicul Dumnezeu să ni îngăduie în grabă a dobândi prea-înţeleaptă şi de mare folos vedere şi convorbire a Ta. Prea-iubita noastră fiică, împreună cu boierul ei şi cu fiica ei, cu evlavie sărută venerata-Ţi dreaptă. Iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să ni se hărăzească în viaţa toată.

1727, Maiu 29.

A Fericirii Tale fiică duhovnicească şi la poruncă:

Roxandra Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Gheleon.)

DCCCXCVI.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul de Constantinopol, Paisie, pentru ridicarea la arhierie a lui Ioanichie, dascălul copiilor săi. 1727, 30 Maiu.

Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κὺρ Παΐσιον, καὶ μεσιτεία δι' ἕνα ἱερομόναχον Ἰωαννίκιον, εἰς ἀρχιερωσύνην.

Ἰωάννης Γρηγοράσκος Γκίκας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Παναγιώτατε καὶ θεοφρούρητε δέσποτα καὶ οἰκουμένικε Πατριάρχα, κύριε, κύριε Παΐσιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγιαίνουσαν, μετὰ μακροβιότητος, καὶ εὐδαιμονοῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Τὸν παρόντα ἱερομόναχον παπὰ κὺρ Ἰωαννίκιον, χρηματίσαντα διδάσκαλον τῶν ἡμετέρων φιλτάτων, καὶ τῇ ἐν χρόνοις ἤδη ἱκανοῖς διατριβῇ αὐτοῦ εἰς τὸ δσπήτιόν μας δοκιμασθέντα καὶ γνωσθέντα βίου σεμνοῦ καὶ πολιτείας ἐνθέου, πέμπομεν εἰς τὰ αὐτόθι, παλαιὰν ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ὑπόσχεσιν ἐκπληροῦντες, καὶ τῇ Παναγιότητί σου συνιστῶντες. Ὑπὲρ οὗ καὶ δεόμεθα καὶ θερμῶς μεσιτεύομεν νὰ ἐπιτύχῃ ἁρμοζούσης καὶ καλῆς κυβερνήσεως, διὰ χάριν μας, εἰς τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας καὶ τὸν καιρὸν τῆς Παναγιότητός της· διότι αὐτός, ἂν καλὰ καὶ νὰ ἔχῃ καὶ ἀρετὴν μαθημάτων καὶ τὴν μαρ-

Scrisoarea lui Grigore Ghica Voevod către chir Paisie, şi mijlocirea pentru un ieromonah Ioanichie, la arhierie.

Io Grigoraşcu *(sic)* Ghica cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Moldovlahia.

Prea-fericite şi de Dumnezeu păzite stăpân şi Patriarh a toată lumea, doamne, doamne Paisie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Preasfinţiei Tale cu cea mai mare evlavie ne închinăm şi venerata-Ţi mână o sărutăm, şi ne rugăm la sfântul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească în sănătate, întru ani îndelungaţi, şi fericit în toată viaţă, cu dobândirea celor întru Dumnezeu Ţie dorite.

Trimetem într' acolo pe acest ieromonah popa chir Ioanichie, care a fost dascăl la prea-iubiţii noştri copii, şi prin petrecerea-i, timp de ani destui, aici, în casa noastră, a putut fi preţuit şi cunoscut ca având o viaţă demnă şi o purtare dumnezeiască, îndeplinind astfel o veche făgăduinţă a noastră către dânsul şi recomandându-l Preasfinţiei Tale. Pentru care şi ne rugăm şi cu căldură mijlocim să capete o potrivită şi bună chivernisire, pentru hatârul nostru, în fericitele zile şi în vremea Preasfinţiei Tale; pentru că

τυρίαν τοῦ ἀνεπιλήπτου καὶ σεμνοῦ βίου, τὰ ὁποῖα γνωρίζομεν πῶς καὶ τιμᾷ καὶ ἐξετάζει, καλῶς ποιοῦσα ἡ Παναγιότης σου, εἰς ἐκείνους ὁποῦ μέλλουν νὰ προβιβασθοῦν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὅμως πλέον τῶν ἄλλων ἔχει καὶ μέγιστον εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐφετοῦ τὴν ἡμετέραν μεσιτείαν, τὴν ὁποίαν, διὰ τὴν πατρικὴν αὐτῆς στοργὴν καὶ φιλικὴν περὶ ἡμᾶς διάθεσιν, ἐλπίζομεν νὰ δεχθῇ, καὶ νὰ δείξῃ εἰς αὐτόν, μὲ τὴν τυχοῦσαν εὔλογον καὶ ἁρμόζουσαν κυβέρνησιν, τὴν ἀγάπην ὁποῦ εἰς ἡμᾶς ἔχει, καὶ νὰ τὸν κάμῃ τζιράκην της,—ὅτι εἶναι καὶ γνωστὸς αὐτῇ. Ἡμεῖς δὲ ὅτι, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ ἄκραν εὐλάβειαν ὁποῦ πρὸς τὴν Παναγιότητά της ἔχομεν, μετὰ προθυμίας καὶ ἑτοιμότητος φερόμεθα εἰς [ἅ] ἂν ἡμῖν αὐτὴ ἐπινεύσῃ, δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς τὸ γνωρίζει· ἀλλὰ καὶ ὅτι, ὑπὲρ ὧν ἂν μεσιτεύσωμεν, ἄσμενος ἡ Παναγιότης σου δέχεται τὴν ἀξίωσιν, καὶ εἰς αὐτὸ εἴμεθα πληροφορημένοι. Καὶ λοιπὸν περὶ τούτου τελείως δὲν διστάζομεν, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζομεν νὰ ἀκούσωμεν τὴν κυβέρνησιν του. Σεβάσμια αὐτῆς γράμματα νὰ ἔχωμεν παρακαλοῦμεν, πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της· ἧς οἱ χρόνοι πολλοί τε καὶ πανευτυχεῖς. Αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

,αψκζ', Μαΐου λ'.

Τῆς Σῆς Παναγιότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰωάννης Γρηγοράσκος Γκίκας Βοεβόδας.

el, de şi are şi virtutea ştiinţelor şi mărturia vieţii lui fără greşeală şi demnă, pe care însuşiri ştim că le cinsteşti şi le cauţi, bine făcând Preasfinţia Ta, la aceia cari trebuie să se înainteze la vrednicia arhieriei, dar el are mai mult decât alţii şi mai mare lucru pentru căpătarea dorinţei sale: mijlocirea noastră, pe care, pentru părintească-Ţi dragoste şi prietenească-Ţi aplecare spre noi, nădăjduim să o primeşti, şi să-i arăţi, prin cuvenita chivernisire dreaptă şi potrivită, dragostea ce o ai pentru noi, şi să-l faci cirac al Tău, — căci Îţi e şi cunoscut. Iar noi că, pentru multa dragoste şi înalta evlavie ce o avem faţă de Preasfinţia Ta, ne purtăm cu grăbire şi gătire la ce ni vei porunci, nu ne îndoim că o ştii; dar ştim şi aceia că, la cele ce mijlocim noi, Preasfinţia Ta primeşti bucuros rugăciunea. Şi, de altfel, pentru aceasta de loc nu ne îndoim, ci în puţină vreme nădăjduim să auzim despre chivernisirea lui. Veneratele-Ţi scrisori ne rugăm să le avem, pentru aflarea preadoritei noue sănătăţi a Tale; ai căruia ani fie mulţi şi pe deplin fericiţi. Iar preasfinţitele şi dumnezeieştile-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască în tot cursul vieţii spre pază.

1727, Maiu în 30.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi la poruncă:

Io *Grigoraşco* (sic) *Ghica Voevod.*

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCXCVII.

1727, 3 Iulie. **Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre drumul, apropiat, al acestuia către Bucureşti şi înoirea privilegiilor mănăstirilor moldoveneşti ale Sfântului Mormânt.**

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ διατηρεῖν αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πάσῃ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν εὐλαβῶς ἐλάβομεν καί, τὰ τῆς θεοπαρόχου ἡμῖν ὑγιείας της ἐνωτισθέντες, ἁπλέτου χαρᾶς ἐνεπλήσθη-

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de Dumnezeu sfântul să Te ţie în deplină sănătate şi în toată fericirea, întru mulţi ani, şi cu dobândirea celor întru Dumnezeu Ţie dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o şi, aflând de cele privitoare la sănătatea-Ţi de Dumnezeu dată, ne-am umplut

μεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σημειούμενα, καὶ ὅτι τὸν ἐρχόμενον μῆνα ἀπαραιτήτως μελετᾷ νὰ κινήσῃ διὰ τὴν Βλαχίαν. Εἴη δ' αὐτῇ Θεὸς ἀρωγὸς καὶ τῆς ὁδοῦ καθηγούμενος· ἡμεῖς ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς ἀγγελίας ταύτης ὅλαις ταῖς ἐλπίσιν ἀνεπτερώθημεν καὶ φανταζόμεθα ὅσον οὔπω νὰ τὴν ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν τῆς μελισταγοῦς ἐκείνης, σοφωτάτης καὶ ἐπωφελεστάτης αὐτῆς ὁμιλίας, ἧς ἠξιώθημεν ἐν τάχει παρὰ Θεοῦ.

Περὶ δὲ τῶν αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων ἐκείνων, ὧν γράφει ἡμῖν ἡ Μακαριότης σου, αὐτὰ μὲν παρηγγείλαμεν νὰ ἀνανεωθῶσι καὶ νὰ ἐπικυρωθῶσι καὶ δι' ἡμετέρων αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων. Ὅπερ δὲ διαλαμβάνουσιν ἐτήσιον προσφορὰν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ, ἐδιωρίσαμεν νὰ δοθῇ τοῖς ἐνταῦθα ὁσιωτάτοις καθηγουμένοις· ἀλλά, μὲ τὸ νὰ μὴν εὑρεθῇ τώρα ὁ ἡγούμενος τοῦ Γαλατᾶ καὶ νὰ λείπῃ εἰς τὰ γιαρμαρόκια, εἰς ὃν καὶ τὰ παρόντα χρυσόβουλλα εὑρίσκονται, δὲν ἀνανεώθησαν κατὰ τὸ παρόν· ὅταν δὲ ἔλθῃ, εὐθὺς λαμβάνουν τὸ προσῆκον τέλος. Ἡ χάρις δὲ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου καὶ ἡ σεβασμία εὐχὴ τῆς Σῆς Μακαριότητος νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ κάμωμεν καὶ ἐκ νέου ἄλλα χρυσόβουλλα καὶ φιλοτιμήματα πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς ἄκρας ἡμῶν εὐλαβείας καὶ ἀγάπης ὁποῦ πρὸς αὐτὴν ἔχομεν· ἧς οἱ χρόνοι εἴησαν παρὰ Θεοῦ πολλοί τε καὶ πανευτυχεῖς, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός. Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Ἰουλίου 3.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας[1].

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 190-1, nº 140.)

de o nesfârşită bucurie; am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate şi că în luna viitoare neapărat Te cugeţi a plecà spre Ţara-Românească. Şi fie-Ţi Domnul ajutător şi îndreptător în cale; iar noi prin această veste bună am căpătat aripile tuturor nădejdilor şi ni închipuim aproape să Te avem şi noi şi să ne împărtăşim de acea tovărăşie dulce ca mierea, prea-înţeleaptă şi foarte folositoare, de care să ne învrednicim cât mai iute cu voia lui Dumnezeu.

Cât despre acele hrisoave domneşti, pentru care ni scrii Fericirea Ta, am poruncit ca ele să se înoiască şi să se întărească şi prin ale noastre hrisoave domneşti. Iar darul pe an, despre care vorbesc ele, către Sfântul Mormânt, am orânduit a se da aici prea-cuviosilor categumeni; dar, de oare ce nu se află acum egumenul de Galata şi lipseşte la iarmaroace, la care egumen se află şi hrisoavele acestea, nu s'au înoit deocamdată; iar, când va venì, răpede vor luà capătul cuvenit. Iar harul sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt şi respectata rugăciune a Fericirii Tale să ne învrednicească a face şi din nou alte hrisoave şi daruri pentru îndestularea marii noastre evlavii şi iubiri ce o avem către Tine; ai cărui ani fie de la Dumnezeu mulţi şi pe deplin fericiţi, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni să ni fie în toată viaţa. Al Fericirii Tale fiu duhovnicesc şi la poruncì:

1727, Iulie în 3.

Io Grigore Ghica Voevod.

---

[1] În Cronica oficială a lui Radu Popescu (*l. c.*, pp. 152-4) se descrie visita Patriarhului în cuvintele pe care le reproducem:

„*Pentru venirea prea-fericitului Patriarh al Ierusalimului aici în ţară.*

„La începutul anului 7236, prea-fericitul Patriarh al Ierusalimului, chir Hrisant, de carele Domnul de multă vreme doriă să-l vază, şi cu poftă îl aşteptà să vie ca să aibă împreunare şi să iea de la Fericirea Lui blagoslovenie, au venit aicea în ţară, toamna, pre la luna lui Septemvrie. Însă, când s'au apropiat prea-fericitul Patriarh de Dunăre a trece dincoace, trimis-au Domnul tocmai acolo la Dunăre pre un boier mare al Măriei Sale, pre Mihalache Roset Vel Sluger, întru întâmpinare, cu toate cele trebuincioase de cale, pentru cinstea şi odihna Prea-Fericirii Lui. Şi la 13 zile ale lunii lui Septemvrie au ajuns la mănăstirea Văcăreştii, pre carea atuncea întâiu o au văzut săvârşită şi cu toate împrejmuirile ei împodobită. Şi, intrând în biserică, făcut-au un engomion asupra mănăstirii, şi asupra Domnului, foarte frumos şi minunat, cât mintea multor nu poate povestì. Acolea dar la Văcăreşti, pentru cinstea sfântului Patriarh, încă până a nu sosì în mănăstire, au trimes Domnul întru întâmpinare pre doi fii ai Măriei Sale, Costandin beizadeà şi Iancul beizadeà, de s'au aflat acolo până au sosit, făcându-i cinste precum se cade. Şi într'aceiaş zi fericitul Patriarh au rămas de au sălăşluit a olea, până a doă zi, iar a doă zi, Septemvrie 14 zile, în ziua de Înălţarea Crucii, au intrat în oraşul Bucureştì; înaintea căruia, din porunca Domnului, i-au ieşit întru întâmpinare Mitropolitul ţerii, chir Daniil, şi cu toţi ceilalţi arhierei, câţi se află în Bucureşti, şi cu toată ceata bisericească, preoţi şi călugări, şi toată boierimea, mari şi mici, şi slujitorimea, neguţătorii şi

DCCCXCVIII

1727, 27 Iulie.

Neofit, proin de Arta, către Patriarhul Hrisant Notara[1], despre gândul acestuia de a călători în „Ţara-Românească şi Moldova".

....Ἐγνώρισα καὶ τὴν ἀπόφασιν ὁποῦ ἐκάμετε τῆς ἀποδημίας σας πρὸς τὴν Βλαχίαν καὶ ἀκολούθως ἴσως καὶ εἰς Πογδανίαν, καὶ παρακαλῶ τὸν ἐν ἐλέει πλούσιον Θεὸν διὰ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ ἀγγέλων νὰ σᾶς διαφυλάξῃ ἔντε ἐξόδοις καὶ εἰσόδοις σου, ἐν ἀπολαύσει τῶν εὐσεβεστάτων καὶ ὑψηλοτάτων ἡγεμόνων, οὕστινας ἡ ἁγία καὶ προσκυνητὴ δύναμις νὰ τοὺς ἐνισχύῃ, καὶ νὰ τοὺς φωτίζῃ νὰ σὲ ἀπαλλάξουν τοῦ οὗ ἐπαίρσε χρέους τοῦ ζωοδόχου Τάφου, ὅπως, τούτου ἀπαλλαγείς, φροντίζῃς εἰς τὸ ἑξῆς διὰ τὴν λυσιτέλειαν τῆς κοινῆς καὶ καθόλου Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας σαλεύουσι τὰ τείχη, τοῦ Χριστοῦ μου καθεύδοντος διὰ τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας. Λύπη δὲ ἐπίκειταί μοι βαρεῖα ὅτι, μελετῶν πρὸς τὸν Σεπτέμβριον (εἰ βούλητὸν ἐστι τῷ Θεῷ) νὰ ἐπιδημήσω εἰς Κωνσταντίνου διὰ πολλὰς μου ἀναγκαίας χρείας, ἤτις θέλει μοῦ φανῇ ἀηδία καὶ σκότος, σοῦ τοῦ φωτὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀποδημοῦντος. Ὁ Κύριος δὲ νὰ τὴν ἐπανασώσῃ πάλιν εἰς αὐτὴν ἐν ὑγιᾷ καταστάσει καὶ ὀνησίμῳ κυβερνήσει, μεμνημένος κἀμοῦ, καὶ συνεχῶς τῶν μακαρίων αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ποιούμενος μέτοχον. Ἀμήν. ᾳψκζ', Ἰουλίου κζ'.

Ὁ πρόθυμος εἰς τὰ προστάγματά σας
Πρώην Ἄρτης Νεόφυτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

....Am cunoscut şi hotărârea ce ai luat de a plecà spre Ţara-Românească şi pe urmă poate spre Moldova, şi mă rog de cel bogat în mila lui Dumnezeu ca prin bunii lui îngeri să Te păzească în ieşirile şi întrările Tale, în întâlnirea prea-cucernicilor şi prea-înălţaţilor Domni, pe cari sfânta şi închinata Putere să-i întărească şi să-i lumineze ca să Te uşureze de datoria ce ai făcut, a primitorului de viaţă Mormânt, pentru ca, uşurat de dânsa, să Te gândeşti de acum înainte la folosul Bisericii întregi de obşte, ale cării ziduri se clatină, Hristos dormind pentru păcatele mele. Ci am năcaz greu pentru că, având eu de gând ca în Septemvre (de va vrea Dumnezeu) să trec la Constantinopol pentru multe nevoi ale mele, cetatea mi se va părea neplăcută şi întunecată, plecând Tu, lumina Bisericii. Iar Domnul să Te aducă iarăş sănătos acolo în bună stare şi folositoare chivernisire, amintindu-Ţi şi de mine şi împărtăşindu-mă necontenit de fericitele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări. Amin.

1727, Iulie în 27.

Cel gata la poruncile Tale:

Neofit proin (fost) de Arta.

DCCCXCIX.

1727, 9 Septombre.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea lui Mihalachi Ruset ca să-l întâmpine.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πα-

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfin-

---

alt norod mult, şi cu mare cinste şi parisie l-au adus până în mănăstirea Sfântului Gheorghie, în casele patrierşeşti.

Iar, a doua zi după întoarcerea sa în Bucureşti, Septemvrie 15 zile, au trimis Domnul de l-au adus la Curte, cu mare cinste: întru a căruia întâmpinare i-au ieşit înainte Domnul până în pridvor, şi acolea i-au sărutat dreapta, iar, după ce s'au suit în Spătăria cea mică, de minunatele şi înţelepţeştile cuvinte ce ieşiă şi din rostul Patriarhului şi al Domnului, nu poate ajunge mintea fieşcăruia om a le scrie şi a le povesti.

Aicea, cititoriule, te las ca singur să socoteşti: un Domn prea-înţelept şi învăţat şi cu un sfânt Patriarh ca acela, înţelept şi prea-învăţat, împreunându-se unul cu altul, de nu eră cu mare minune la toţi cei ce priviă şi li auziă voroava lor. Şi, măcar că am fost de faţă, văzând cu ochii şi auzind cu urechile prea-înţelepte cuvintele lor, iar mintea a mă ajunge ca să le scriu pre larg, nu este cu putinţă, ci cu tăcerea contenesc şi săvârşesc venirea şi priimința de către Domn a Prea-Fericirii Sale."

[1] Partea de la inceput îl arată pe Hrisant administrându-şi Biserica din Ierusalim; se vorbeşte despre „fugarii Sfântului Mormânt", despre o carte ce e să se tipărească, cu privire la „pronomiile Bisericii ierosolimitane" şi „răspunsul lui Daniil", de la schitul Sf. Ana, supărat pe călugării de la Vatoped şi despre „proegumenul Dionisie". Pare a fi scrisă din Muntele Athos.

τριαρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Μὲ τὸ νὰ πέμπωμεν εἰς προϋπάντησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντά μας τὸν Μέγαν-Σλουτζιάρην κυρίτζην Μιχαλάκην Ῥωσσέτον, τὸν ἡμέτερον προσφιλέστατον ἀνεψιόν, βαπτιστικόν τε καὶ δοῦλον αὐτῆς, δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν καὶ αὖθις τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸ παρὸν καὶ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς μετ' ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας προσαγορεύσεις μας, παρακαλοῦντες τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ μᾶς καταξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ἐν τάχει, κατὰ τὴν πολλὴν μας ἔφεσιν, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν, αἵτινες εἴησαν ἀρωγαὶ ἡμῖν ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ. Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:

1727, Σεπτεμβρίου 9.

Ἰω Νικόλαος Βοεβόδας [1].

ţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai deplină sănătate şi în statornică fericire, întru ani îndelungaţi.

Trimeţând întru întâmpinarea Fericirii Tale pe prea-nobilul boier Marele-Sluger dumnealui Mihalachi Ruset, al nostru preaiubit nepot, finul din botez şi robul Tău, n'am lipsit a serie şi din nou Fericirii Tale cea de faţă şi să îndreptăm către Tine salutările noastre cele cu înaltă fiască evlavie, rugând pe Dumnezeu sfântul să păzească pe Fericirea Ta şi să ne învrednicească a Te întâlni răpede, după multa noastră dorinţă, ca să ne împărtăşim şi de faţă de sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile-Ţi binecuvântări, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu cât de mulţi şi pe deplin fericiţi. Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

1724, Septemvrie în 9.

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 191-2, nº 141.)

---

[1] Pentru legăturile dintre Hrisant şi Biserica Moldovei poate servì şi această scrisoare, din 1-iu April 1718, a Mitropolitului Ghedeon, pe care o dăm aici, rămâind afară dela locul ei:

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἡμέτερε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μεγίστην Μακαριότητα εὐλαβῶς ἀσπάζομαι.

Σεβάσμιόν της γράμμα ἔλαβον μετὰ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου τοῦ Ἁγίου Σάββα, κύρ Παϊσίου, καὶ εὐλαβῶς ἐδέχθην τὰς παμμεγίστους καὶ παναγίας της εὐχάς· εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς γράφει διὰ τὴν κατακάθησιν τοῦ νῦν ἡγουμένου, καὶ ὅτι νὰ παρασταθοῦμεν νὰ ἔλθῃ ὁ προηγούμενος κὺρ Δανιὴλ μίαν ὥραν πρωτήτερον· καὶ θέλεις ἠξεύρει, μακαριώτατέ μοι δεσπότη, πῶς καὶ τὸν νῦν ἀγαπῶ καὶ τὸν πρώην συνδρομῶ νὰ ἔλθῃ τὸ γληγορώτερον εἰς τὴν Μακριότητά της, καὶ μᾶς ὑπόσχεται πῶς μετὰ τὸ Πάσχα νὰ κινήσῃ, λέγωντας πῶς εἶναι χειμῶνας, καὶ αὐτὸς εἶναι γεραλέως, καὶ ἀδύνατος, καὶ δὲν εἶναι ἕτοιμος· πλὴν, ὡς καθὼς ἐπροεῖπα τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ἀπόπασχα θέλω τὸν εἰπῇ χωρίς τινος προφάσεως νὰ ἀπέλθῃ κατὰ τὴν προσταγήν της. Ἡμεῖς, μακαριώτατέ μοι Πατριάρχα, εἴμεσθεν ὅλως διόλου πνευματικά της τέκνα, καὶ πρόθυμοι εἰς τὰς πρωσταγάς της, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐλάβαμεν πρὸ πολλοῦ καὶ ἕτερά της προσκυνητά της, καὶ δὲν τῆς ἀπεκρίθημεν· εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ ἔχω συγχώρησιν, διότι τὸ αἴτιον δὲν ἦτον ἀπὸ ἐμένα, ἀλλὰ ἀπὸ ταῖς ἀκαταστασίαις τοῦ παρελθυθότος καὶ τοῦ ἐνεστῶτος. Ὅμως τώρα, λαμβάνοντας πατρικάς της εὐχὰς καὶ εὐλογίας, δὲν ἐλείψαμεν ὅλως νὰ τὴν προσκυνήσωμεν μὲ ταπεινόν μας, γυρεύοντάς της συγχώρησιν. Τοὺς ἐνταῦθα ἡγουμένους, μικροὺς τε καὶ μεγάλους, ὅλους τοὺς ἀγαποῦμεν, ἐξίσου καὶ χαιρόμεθα τὴν προκοπήν τους, οἱ ὁποῖοι ἀληθινὰ ἄξιοι ἀγάπης, διότι εἶναι ἐπιτήδιοι καὶ φρόνιμοι καὶ ἐπιμελεῖς εἰς τὰ ὁσπήτιά της, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ τοὺς διαφυλάττῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρόν, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν. Ἀμήν.

Προσέτι τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἐλεήσητε ὀλίγον μοῦρον διὰ τοὺς ἐνταῦθα χριστιανούς, καὶ ἂς ἔχωμεν συγχώρησιν ὁποῦ τὴν ἐνοχλοῦμεν.

,αψιη', Ἀπριλλίου α'.

Ταπεινὸς Μητροπολίτης καὶ πρόθυμος θεράπων·
Γεδεὼν Μολδοβλαχίας.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi al nostru Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, pe Fericirea Ta cea prea-mare cu evlavie o salut.

Respectata-Ţi scrisoare am primit-o cu venirea prea-cuviosului categumen al Sfântului Sava, chir

DCCCC.

1727, 11 Septembre.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre trecerea acestuia peste Dunăre, în drumul spre Bucureşti.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ περφθὲν ἡμῖν ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πλείστης εὐλάβειας ἐλάβαμεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα.

Μανθάνοντες σήμερον καὶ ἀπὸ γράμματος τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντός μας Σλουτζιάρη κυρίτζη Μιχαλάκη Ῥωσσέτου, τοῦ ἡμετέρου προσφιλεστάτου ἀνεψιοῦ, ὅτι ἐπέρασεν σὺν Θεῷ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης καὶ τὸν Δούναβιν, ἀφάτου χαρᾶς καὶ θυμηδίας πολλῆς ἐνεπλήσθημεν· καί, ἐπειδὴ ὅσον οὔπω, Θεοῦ συναντιλαμβάνοντος, περιμένομεν καὶ τὴν ἐνταῦθα ἐφετωτάτην ἡμῖν παρουσίαν της, μὲ ἄλλο περισσότερον δὲν βαρύνομε τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκροάσεις, παρὰ μόνον παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ μᾶς καταξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν κατὰ τὸν πολύν μας πόθον, καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν αὐτοπροσώπως τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugând pe atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi în neîncetată fericire, întru mulţi ani.

Scrisoarea sfinţită a Fericirii Tale trimeasă de pe cale cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile-Ţi binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele însemnate acolo.

Aflând azi şi din scrisoarea prea-nobilului boier Slugerul dumnealui Mihalachi Roset, al nostru prea-iubit nepot, că Fericirea Ta ai trecut cu Dumnezeu şi Dunărea, ne-am umplut de o nespusă bucurie şi de mare veselie; şi, de oare ce acum-acum, cu ajutorul lui Dumnezeu, aşteptăm şi prea-dorita nouă prezenţă a Ta aici, cu alta mai mult nu împovărăm veneratu-Ţi auz, ci numai rugăm pe Dumnezeu sfântul să păzească pe Fericirea Ta şi să ne învredniceasc㠹 Te întâmpinà după *multa* noastră dorinţă, şi să ne împărtăşim de faţă cu preasfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, care să fie cu noi ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

Paisie, şi am primit cu evlavie prea-marile şi preasfintele-Ţi rugăciuni; în care ni scrii pentru depunerea celui de acuma egumen şi că să stăruim să vie proigumenul chir Daniil cu un ceas mai curând; şi vei ştì, prea-fericite al mieu stăpân, că şi cel de acuma îmi place şi pe cel de mai nainte îl ajut să vie cât mai inte la Fericirea Ta, şi ni făgăduieşte cum că după Paşti va plecà, spuind că acuma e iarnă şi el e bătrân şi neputincios, şi nu e gata; ci, precum am spus Fericirii Tale, după Paşti îi voiu spune ca fără vre-un pretext să plece după porunca Ta. Noi, prea-fericite Patriarh al mieu, suntem cu totul lui tot fiii Tăi duhovniceşti, şi gata spre poruncile Tale, deşì am primit de mult şi alte scrisori ale Tale vrednice de închinare şi nu Ţi-am răspuns, — pentru care rog să am iertare, căci pricina nu erà de la mine, ci de la neorânduielile din trecut şi de acum. Ci acum, primind părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, n'am lipsit de loc a ne închinà Ţie cu smerita-mi scrisoare, cerându-Ţi iertare. Pe egumenii de aici, mari şi mici, pe toţi îi iubim, şi de asemenea ne bucurăm de înaintarea lor; cari şi sunt vrednici de iubire, fiind la în-

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς..

1727, Σεπτεμβρίου 11.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 192-3, nº 142.)

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la poruncă:

1727, Septemvrie în 11.

Io Nicolae Voevod.

DCCCCI.

Doamna Zoe, a lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre dorinţa de a-l vedeà (cu salutări de la Ciuchi). 1727, 29 Septembre.

Ζωὴ Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι· ἣν διαφυλάττοι ὁ κύριος Θεὸς μὲ ἄκραν ὑγιείαν καὶ εὐημερίαν καὶ μακροβιότητα.

Τὸ σεβάσμιόν μοι αὐτῆς τίμιον γράμμα ἔλαβον, διὰ τοῦ ὁποίου μαθοῦσα τὴν καλήν, ἡμῖν δὲ ἐφετὴν ὑγιείαν της, ὁμοίως δὲ κα τὸν καλὸν ἐρχομόν της εἰς τὴν γειτονίαν μας, ἐχάρην καθ' ὑπερβολήν, καὶ χαιρόμεθα μὲ τὴν ἀπαντοχὴν τῆς τιμίας καὶ καλορρίζικου ἀπαλαύσεώς της, τῆς ὁποίας νά μᾶς ἀξιώσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς χωρὶς ἄργητα. Παρακαλῶ δὲ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὲ συγχωρήσῃ ὁποῦ τοσοῦτον καιρὸν δὲν τῆς ἔγραψα· καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴν τὴν πειράξω.

Τὰ φίλτατά μου εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν δεξιάν της. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πολλοὶ καὶ ἀγαθοί.

Τῆς Ὑμετέρας θεοκοσμήτου Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Σεπτεμβρίου 29.

Ζωὴ Δόμνα.

Κἀγώ, ὁ ἐλάχιστος δοῦλός σας, ὁ Τζοῦκης [1], εὐλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν παναγίαν δεξιάν σας, καὶ καλῶς ὁρίσετε· τὸ ὁποῖον νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὸ εἰποῦμεν καὶ ἐδῶ, εἰς τὴν εὐλογημένην ὥραν τῆς καλῆς παρουσίας σας χωρὶς ἄργητα.

Zoe Doamna, lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-respectat, Fericirii Tale mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut; pe care să Te păstreze Domnul Dumnezeu cu înaltă sănătate şi bună stare şi viaţă îndelungată.

Scrisoarea-Ţi cinstită, mie respectată, am primit-o, prin care aflând de buna şi nouă dorita-Ţi sănătate, de asemenea şi de buna-Ţi venire în vecinătatea mea, m'am bucurat peste măsură, şi ne bucurăm de aşteptarea cinstitei şi într'un ceas bun întâmpinări a Tale, de care să ne învrednicească sfântul Dumnezeu fără zăbavă. Şi rog pe Fericirea Ta să mă ierte că atâta vreme nu Ţi-am scris; şi aceasta ca să nu Te încerc.

Prea-iubiţii miei cu evlavie sărută venerata-Ţi dreaptă. Iar anii Fericirii Tale fie mulţi şi buni.

A Fericirii Tale de Dumnezeu împodobite întru Hristos fiică şi cu totul la porunci:

1727, Septemvrie 29.

Zoe Doamna.

Şi eu, prea-micul Tău rob al Tău, Ciuchi, cu evlavie sărut preasfinţita-Ţi dreaptă, şi bine ai venit; care să ne ajute Dumnezeu să o spunem şi aici, în binecuvântatul ceas al bunei Tale înfăţişări, fără zăbavă.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 194, nº 144.)

---

demână şi înţelepţi şi cu grijă de lăcaşurile lor, şi Dumnezeu sfântul să-i păzească şi în viitor. Acestea deocamdată, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu noi. Amin.

Te mai rugăm să ni faci dar puţin mir pentru creştinii de aici, şi să avem iertare că Te supărăm.

1718, Aprilie 1-iu.

Smeritul Mitropolit şi gata la slujbă:

Ghedeon al Moldovlahiei.

(Bibl. Ac. Rom., coplile d-lui M. Ghedeon.)

[1] Doamna Pulheria a lui Nicolae Mavrocordat erà sora Păharnicului Constantin Ciuchi; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 388. Doamna murise la 1716 încă (Del Chiaro, *Rivoluzioni della Valachia*, ed. 1914, p. 79 şi urm.). E mama Voevozilor Constantin şi Ioan.

DCCCCII.

1727. 29 Septembre.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre speranţa că va veni în Moldova şi legătura dintre el şi unchiul său, Nicolae-Vodă.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ τῶν ἐφετῶν ἐπιτυχίας.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐλάβομεν· ὑπερήσθημεν δὲ διπλῆ, διά τε τὴν ἀγγελίαν τῆς θεοφρουρήτου καὶ ἡμῖν κατὰ πάντα ποθεινοτάτης ὑγιείας της, καὶ διὰ τὴν μεθ' ὑγείας εὐόδωσιν καὶ ἄφιξιν αὐτῆς εἰς τὰ αὐτόθι, ἥτις καὶ χρηστὰς ἡμῖν ἐλπίδας ὑποτείνει, ἅτε πλησιέστερον οὖσης τῆς Μακαριότητός σου καὶ ἐκ γειτόνων παροικούσης, τοῦ ὅσον οὔπω πρὸς ἡμᾶς ἐρχομοῦ της, ὑπὲρ ἀξιωθείημεν παρὰ Θεοῦ, καὶ ἐμφορηθείημεν τῆς μακαρίας θέας σοφωτάτης τε καὶ ἐπωφελεστάτης σου ὁμιλίας, ἅμα τῇ ὡς ἐξ ἀφθόνου πηγῆς ψυχοσωτηρίῳ αὐτῆς πατριαρχικῇ εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ.

Περὶ δὲ τῆς ἁπλέτου ἡδονῆς καὶ θυμηδίας ἐκείνης ἣν ἔχει ἡ Μακαριότης σου διὰ τὴν πατρικὴν πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν καὶ ἄκραν ἀγάπην τοῦ ὑψηλοτάτου ἡγεμόνος καὶ ὡς πατρὸς ἡμῶν φιλοστοργοτάτου, εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὁποῦ καὶ συνήδεται τοῖς ἡμετέροις καταθυμίοις, τὰ μάλιστα ἡμῖν ἐπιβάλλουσι καὶ ἀναγκαίοις, καὶ ἐπεύχεται τὸν σύνδεσμον αὐτὸν τῆς ἀγάπης ἄνωθεν διατηρῆναι ἀδιάσπαστον καὶ ἀδιάλυτον, ὅνπερ ἐλπίζομεν τῇ ἐξ ὕψους ἐπικουρίᾳ καὶ ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς ἐπιδιδόναι καὶ θάλλειν ἀεὶ ἐν ταῖς ἀμφοτέρων ἡμῶν καρδίαις.

Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ αὖθις καὶ πολλάκις νὰ ἔχωμεν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς κατ' ἐξαίρετον λόγον ἐπιποθήτου ἡμῖν ὑγιείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν παναγίων της εὐχῶν, χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἴησαν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:

1727, Σεπτεμβρίου 29.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, ne închinăm cu toată evlavia Fericirii Tale şi respectata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de sfântul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească în deplină sănătate şi în bună stare necontenită, întru mulţi ani şi cu căpătarea celor dorite.

Venerata-Ţi scrisoare am primit-o cu evlavie mare; şi ne-am bucurat foarte, îndoit, pentru vestea sănătăţii Tale de Dumnezeu păzite şi nouă totdeauna prea-dorite, şi pentru călătoria cu sănătate şi sosirea Ta într'acoace, care ni dă şi bune nădejdi, fiind mai aproape Fericirea Ta şi în vecinătate cu noi, despre grabnica-Ţi venire la noi, de care să fim învredniciţi de la Dumnezeu, şi să ne împărtăşim de fericita vedere a prea-înţeleptei şi prea-folositoarei Tale tovărăşii, împreună cu cea ca dintr'un bogat izvor mântuitoare de suflet patriarhicească rugăciune şi binecuvântare a Ta.

Iar pentru nesfârşita plăcere şi bucurie ce o ai Fericirea Ta pentru aplecarea părintească şi marea iubire către noi a prea-înălţatului Domn şi ca un părinte al nostru prea-iubitoŗ, mulţămim Fericirii Tale, care Te şi bucuri de dorinţele noastre, care ni sunt mai mult impuse şi de nevoie, şi Te rogi ca această legătură a dragostei să se păstreze de sus nedesfăcută şi nedeslegată —, care (legătură) dorim noi ca, prin ajutorul cel din nălţime şi prin ale Tale rugăciuni, să se adauge şi să înflorească totdeauna în inimile noastre âle amândurora.

Ne rugăm iarăş şi adesea să avem veneratele-Ţi scrisori, şi pentru aflarea celei cu deosebire nouă dorite sănătăţi a Tale, şi pentru căpătarea preasfintelor Tale rugăciuni, dăruiască-ni-se nouă pentru toată viaţa. Iar anii Tăi fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la porunci.

1727, Septemvrie 29.

Io Grigore Ghica Vocvod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 193-4, nº 143.)

DCCCCIII.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre continuarea corespondenţei lor. 1727, 7 Octombre.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσπότα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγιαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονοῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Μὲ τὸ νὰ στέλλωμεν αὐτόθι τὸν ἡμέτερον τζοχαδάρην Γιαννάκην, δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν τὸ παρὸν τῇ Μακαριότητί σου, ἐρωτῶντες περὶ τῆς θεοφρουρήτου ὑγιείας της, καὶ παρέχοντες αὐτῇ ἀφορμὴν μὴ ἀπαξιοῦν ἡμᾶς συνεχῶν σεβασμίων αὐτῆς γραμμάτων καί, δι' αὐτῶν, ὡς ἐκ πηγῆς πολυχεύμονος, παρασχεῖν ἡμῖν ἀπολαῦσαι πατριαρχικῆς εὐλογίας καὶ τῶν πατρικῶν καὶ παναγίων αὐτῆς εὐχῶν· ὅτι εἶναι πληροφορημένη ἡ Μακαριότης σου καὶ γνωρίζει καλῶς τὴν πολλὴν ἡμῶν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην καὶ ἄκραν εὐλάβειαν. Ὅθεν παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς ὑστερῇ τοῦ τοιούτου ἐφετοῦ, ἀλλὰ νὰ μᾶς γράψῃ συνεχῶς, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς κατ' ἐξαίρετον λόγον ἐπιποθήτου ἡμῖν ὑγιείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν σεβασμίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:

1727, Ὀκτωμβρίου 7.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm, şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi rugăm pe Dumnezeu sfântul să Te ocrotească şi să Te păzească în sănătate, cu zile îndelungate şi cu fericire în toată viaţa, căpătând cele Ţie dorite întru Dumnezeu.

Trimeţând acolo pe ciohodarul nostru Ianachi, n'am lipsit a scrie aceasta Fericirii Tale, întrebând pentru sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită, şi dându-Ţi prilej a ne învrednici de necontenite scrisori venerate ale Tale şi, prin ele, ca printr'un izvor îmbielşugat, a ne împărtăşi de patriarhiceştile binecuvântări şi de părinteştile şi preasfintele-Ţi rugăciuni; căci eşti lămurit Fericirea Ta şi ştii bine multa noastră iubire şi înalta evlavie către Tine. Deci Te rugăm să nu ne lipseşti de un astfel de lucru dorit, ci să ni scrii neîncetat, şi pentru ca să aflăm cea în chip deosebit dorită nouă sănătate a Ta, şi pentru ca să dobândim respectatele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni, care să ni se dăruiască în viaţa toată spre pază.

Al Fericirii Tale sufletescul fiu şi cu totul la poruncă:

1727, Octomvrie în 7.

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 195, nº 145.)

DCCCCIV.

Gherasim, Mitropolit de Heracleia, către Patriarhul Hrisant Notara, despre lipsa acestuia din Constantinopol şi despre ciumă, cu amintirea lui Nicolae-Vodă, pe lângă care se află Patriarhul. 1727, 18 Octombre.

Ἐπιστολὴ Γερασίμου Μητροπολίτου Ἡρακλείας πρὸς τὸν Χρύσανθον, περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Νικολάη-Βοδα.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ ἡμῶν πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν θεοφρούρητον Μακαριότητα ἀκριβῶς προσκυνῶ, καὶ μετ' εὐλαβείας ἀσπάζομαι τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν,

Scrisoarea lui Gherasim Mitropolitul de Heracleia către Hrisant, despre virtuţile lui Nicolae-Vodă.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne doamne Hrisant, întru Hristos al nostru părinte prea-venerat, Fericirii Tale de Dumnezeu păzite cu scumpătate mă închin, şi cu evlavie sărut sfinţita-Ţi dreaptă,

δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγείᾳ διηνεκεῖ καὶ ἀδιασείστῳ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος.

Ἡ ἐντεῦθεν ἀποδημία καὶ στέρησις τῆς Ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος γλυκυτάτης τε καὶ πανσόφου παρουσίας καὶ ὁμιλίας, ὄχι μόνον εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν καὶ λύπην μᾶς ἔρριψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ταξείδιον τῆς Ὑμετέρας ἐπαρχίας, ὁποῦ ἐμελετήσαμεν καὶ ἑτοιμάσθημεν μὲ τελείαν παρασκευὴν νὰ κινήσωμεν, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει, δυστυχῶς μᾶς ἐμπόδισε, καὶ ἐμείναμεν πάλιν ἐν τῇ Κωνσταντίνου, μὲ τὸ νὰ μᾶς ἔγραφαν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ὅτι αὔξησε τὸ θανατικὸν καὶ ἡ ἀσθένεια τῆς λοιμικῆς νόσου, τὴν ὁποίαν ἄμποτε νὰ καταπαύσῃ ὁ ἅγιος Θεός, γενόμενος ἵλεως δι' εὐχῶν της ἁγίων. Ἡμεῖς, κατὰ τὸ παρὸν ὄντες περίλυποι καὶ διὰ τὴν στέρησιν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος καὶ πατρικῆς της φιλοστοργίας, καὶ διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὁδοιπορίας καὶ τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν, μίαν καὶ μόνην παραμυθίαν ἔχομεν, τὸ νὰ ἀκούωμεν καὶ νὰ μανθάνωμεν συνεχῶς τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγείαν της, διὰ τὴν ὁποίαν παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα ἀδιαλείπτως τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ τῆς τὴν χαρίζῃ ἀνέκλειπτον, ὁμοῦ μὲ τὴν διηνεκῆ ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ στερέωσιν τοῦ ὑψηλοτάτου, σοφωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος, κυρίου, κυρίου Νικολάου Βοεβόδα, τοῦ κατὰ Πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὸν ὁποῖον ἡ ἐξ ὕψους χάρις νὰ περισκέπῃ, διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης καὶ λυπηρᾶς περιστάσεως.

Ἐδέχθημεν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας τὰς πατρικὰς προσρήσεις καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ὁποῦ ἐν τοῖς πρὸς διαφόρους φίλους καὶ πνευματικοὺς υἱοὺς αὐτῆς γράμμασιν ἐσημείωσεν ἰδίως περὶ ἡμῶν, καὶ εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα τῇ πατρικῇ αὐτῆς καλοκαγαθίᾳ καὶ φιλοστοργίᾳ. Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πλεῖστα καὶ εὐτυχῆ, καὶ αἱ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

ᾳψκζ', Ὀκτωβρίου ιη'.

Ὁ παραμικρὸς αὐτῆς δοῦλος καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς της προθυμότατος.

† Ἡρακλείας Γεράσιμος.

rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te ţie în sănătate neîntreruptă şi în nezguduită fericire, întru ani îndelungaţi.

Plecarea de aici şi lipsa prea-dulcii şi prea-înţeleptei prezenţe şi societăţi a Fericirii Tale venerate, nu numai că n-a târât la cea din urmă slăbiciune şi întristare, dar şi de la călătoria în eparhia Ta, unde aveam de gând şi ne gătisem cu gătire deplină a plecà, după cum ştii bine, ne-a oprit în chip nenorocit, şi am rămas iarăş în Constantinopol, pentru că ni s'a scris din eparhie că a crescut ciuma, pe care de ar opri-o sfântul Dumnezeu, îndurându-se prin sfintele-Ţi rugăciuni! Noi, deocamdată fiind întristaţi şi pentru lipsirea Venerabilităţii Tale şi părinteştii Tale iubiri, şi pentru părăsirea călătoriei în eparhie şi a grijei de creştinii de acolo, avem o singură mângâiere, aceia de a auzì şi de a aflà necontenit prea-dorita nouă sănătate a Ta, pentru care rugăm neîntrerupt pe Dumnezeu sfântul să Ţi-o dea nelipsită, împreună cu buna stare necontenită şi fericirea şi pacea şi cu întărirea prea-înălţatului, prea-înţeleptului şi prea-evlaviosului Domn şi stăpânitor, domnul domn Nicolae Voevod, duhovnicescul fiu iubit şi prea-dorit al Fericirii Tale, pe care cel dintru înălţime har să-l păzească, prin rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate, de toată starea protivnică şi supărătoare.

Am primit cu multă evlavie scrisorile şi binecuvântările părinteşti ale Fericirii Tale, care în scrisorile Tale către feluriţi prieteni şi fii sufleteşti ai Tăi ai pomenit în deosebi şi despre noi, şi mulţămim foarte părinteştii Tale bunătăţi şi iubiri. Iar anii Fericirii Tale fie prea-mulţi şi fericiţi, şi sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări fie cu noi.

1727, Octomvrie în 18.

Cel prea-mic rob al Tău şi prea-gata la poruncì:

† *Al Heracleii Gherasim.*

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Gheđeon.)

DCCCCV.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre datoria ce o are faţă de el pentru sfaturi bune şi despre tulburările tătăreşti, cu privire la care dă veşti şi lui Nicolae-Vodă Mavrocordat. 1727, Novembre (?).

† Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγειαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονοῦσαν, διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα πανευλαβῶς ἐλάβομεν, ἐξ οὗ τὸ περὶ τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της ἐνωτισθέντες, λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ὅσα πατρικῶς σημειόνει, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Σῇ Μακαριότητι διὰ τὴν ἣν ἔχει πρὸς ἡμᾶς ἄκραν ἀγάπην καὶ πατρικὴν διάθεσιν· ἀφ' ἧσπερ κινουμένη, καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς καὶ πατριαρχικαῖς εὐλογίαις σύμμαχον ἡμῖν καὶ προστάτην τὴν θείαν ἐπικουρίαν ἐπιδαψηλευομένη καὶ εἰσηγουμένη τὰ δέοντα, καὶ ταῖς σοφωτάταις αὐτῆς νουθεσίαις πρός τε τὰ περιστατικὰ καὶ τὴν τοῦ καιροῦ χρείαν εὐεπιβούλως τὰ πρακτέα ὑποτιθεμένη, ῥᾳοτέραν ἡμῖν παρέχει καὶ ἀσφαλεστέραν τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν. Παρακαλοῦμεν δὲ ἐνθέρμως τὴν Σὴν Μακαριότητα νὰ μὴ διαλείπῃ καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ἵλεως ἡμῖν ἀπεργαζομένη τὸν δίκαιον κριτὴν καὶ ἐπευχομένη γαληνιαίαν κατάστασιν καὶ τῆς παρούσης Σκυθῶν ταραχῆς [1] ἐν τάχει ἀπαλλαγήν, καὶ βαθεῖαν εἰρήνην.

Ὅτι ὁ ὑφηλότατος ἡγεμών [2], καὶ ὡς πατὴρ ἡμῶν φιλοστοργότατος, τὰς εἰδήσεις ὁποῦ ἐντεῦθεν σημειόνομεν καὶ τὴν κατάστασιν τῶν Σκυθῶν τὰ πάντα κοινολογεῖ μὲ τὴν ἄκραν καὶ σοφωτάτην αὐτοῦ σύνεσιν, δὲν ἀμφιβάλλομεν· ὅθεν καὶ δὲν τὴν ἐνοχλοῦμεν ἡμεῖς περισσότερον. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1727, Νοεμβρίου (?).

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm şi rugăm pe sfântul Dumnezeu să Te ocrotească şi să Te păzească sănătos, întru ani îndelungaţi şi fericit, în toată viaţa, cu dobândirea celor întru Dumnezeu Ţie dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia am primit-o, din care aflând şi despre cea nouă prea-dorită sănătate a Ta, foarte ne-am bucurat. Am cunoscut şi câte părinteşte ni le însemni, şi mulţămim Fericirii Tale pentru înalta iubire şi părinteasca aplecare ce o ai către noi; de care fiind Tu mişcat, şi prin părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări patriarhiceşti ni dai din bielşug ajutorul lui Dumnezeu ca sprijin şi ocrotire şi ne îndrepţi spre cele bune, şi, pe de altă parte, învăţându-ne cu bună grijă prin prea-înţeleptele-Ţi îndemnuri, cu privire la împrejurările de astăzi şi la nevoile vremii, cele de făcut, ni dai o mai uşoară şi mai sigură cârmuire a lucrurilor. Ci rugăm călduros pe Fericirea Ta să nu lipseşti ca şi de acum înainte şi adesea să ni capeţi prin munca Ta milostiv pe dreptul judecător, să Te rogi a ni dobândi noi stare paşnică şi încetarea grabnică a celei de faţă tulburări a Tatarilor şi pace adâncă.

Că prea-înălţatul Domn, şi ca un părinte al nostru prea-iubit, sfătuieşte toate despre ştirile ce le însemnăm de aici şi despre starea Tatarilor cu înalta şi prea-înţeleapta-Ţi pricepere, nu ne îndoim; pentru care nici nu Te tulburăm mai mult pe Tine. Iar prea-sfintele-Ţi rugăciuni să ni se dea în toată viaţa spre pază.

1727, Noiemvre (?).

---

[1] E vorba de mişcarea Tatarilor contra lui Grigore-Vodă care li stricase aşezările pe pământul Moldovei. Turburările ţinură până în 1729. V. Iorga, *Chilia şi Cetatea-Albă*, pp. 247-9; *Studii şi documente*, XXIII, p. 252 şi urm.

[2] Nicolae Mavrocordat.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

Al Fericirii Tale sufletesc fiu şi cu totul la poruncă:

Io Grigorie Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 195-6, nº 146, — necomplectă.)

DCCCCVI.

1727, 14 Novembre. Roxandra Ghiţa Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre aflarea ei la Hotin şi plecarea Domnului asupra Tatarilor răsculaţi.

† Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ, καί ὁλοψύχως ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν, δεομένη τὸν ἅγιον Θεὸν ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ὑγιῆ καὶ μακρόβιον, μετ' εὐζωΐας ἁπάσης, εἰς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος. Ἐλέει θείῳ καὶ δι' εὐχῶν της ἁγίων καὶ ἡμεῖς ὑγιαίνομεν, καὶ εὑρισκόμεθα εἰς τὸ Χοτίνι. Θεῖον γράμμα ἐλάβομεν προλαβόντως τῆς Σῆς Μακαριότητος, καὶ ἐχάρημεν διὰ τὴν ἀγαθὴν ὑγιείαν αὐτῆς. Καιρὸν δὲν ηὕραμεν νὰ ἀποκριθοῦμεν τὴν Σὴν Μακαριότητα διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν Τατάρων, ὁποῦ ἠκολούθησε, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν συγγνώμην· διὰ τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα πολλὰ περίλυποι καὶ συγχισμένοι, ἐπειδὴ ἀφήσαμεν τὸν φίλτατόν μας υἱὸν μοναχὸν εἰς τόσους θορύβους καὶ ταραχάς,— διὰ τὸ ὁποῖον θερμῶς παρακαλοῦμεν τὴν Σὴν Μακαριότητα νὰ μὴν λείπουν αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ πρὸς Κύριον εἰς σύστασιν καὶ βοήθειαν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ λύτρωσιν τῶν παρόντων δεινῶν, ὅτι μετὰ Θεοῦ διὰ πρεσβειῶν τῆς Σῆς Μακαριότητος ἐλπίζομεν νὰ λυτρωθοῦμεν καὶ νὰ βοηθηθῶμεν τῶν δεινῶν. Ἡ ἐκλαμπροτάτη Δόμνα τὴν ἁγίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζεται, ὁμοίως καὶ ἡ κόρη μου καὶ ὁ γαμβρός μου, ὁ Κόμισος. Θεῖον γράμμα τῆς Σῆς Μακαριότητος νὰ ἔχωμεν πρὸς παρηγορίαν.

Ταῦτα μέν, αἱ δ' ἅγιαι εὐχαὶ καὶ θεοπειθεῖς τῆς Σῆς Μακαριότητος εἶησαν μεθ' ἡμῶν.

1727, Νοεμβρίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος [δούλη] καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ῥωξάνδρα.

† Prea-fericite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, Fericirii Tale cu toată evlavia mă închin, şi din tot sufletul sărut sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-mă de Dumnezeu sfântul să Te păstreze în sănătate şi viaţă îndelungată, cu toată viaţa cea bună, pentru aşezarea şi întărirea întregii turme creştineşti. Cu mila lui Dumnezeu şi prin rugăciunile-Ţi sfinte şi noi suntem sănătoşi, şi ne aflăm la Hotin. Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale am primit-o dăunăzi, şi ne-am bucurat de buna-Ţi sănătate. Ci n'am găsit prilej să răspundem Fericirii Tale pentru tulburarea Tatarilor, ce a urmat, şi ne rugăm a aveà iertare; pentru care tulburare ne aflăm foarte supăraţi şi necăjiţi, căci am lăsat pe prea-iubitul nostru fiu singur în atâtea tulburări şi încurcături,— pentru care rugăm călduros pe Fericirea Ta să nu lipsească rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu către Domnul pentru aşezarea şi ajutorul Înălţimii Sale şi liberarea din relele de astăzi, căci cu Dumnezeu prin mijlocirile Fericirii Tale nădăjduim a scăpà şi a fi ajutat în rele. Prea-luminata Doamnă sărută cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă, de asemenea şi fiica mea şi ginerele mieu, Comisul. Să avem o dumnezeiască scrisoare a Fericirii Tale drept mângâiere.

Acestea, iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

1727, Noiemvre în 14.

A Fericirii Tale [slugă] şi la poruncă:

Roxandra.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCVII.

Bucureşti, 1727, 23 Novembre. Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină.

(*Studii şi documente*, XII, p. 32, nº XLIX.)

DCCCCVIII.

Roxandra Ghica Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre aflarea-i la Hotin şi năcazul pentru plecarea fiului ei, Grigore-Vodă, asupra Tatarilor. 1727, 9 Decembre.

† Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν, δεομένη τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ὑγιαίνουσαν, εὐημεροῦσαν, μετὰ μακροβιότητος, οὗ τῷ θείῳ ἐλέει καὶ δι' εὐχῶν ἁγίων τῆς Σῆς Μακαριότητος καὶ ἡμεῖς ὑγιαίνομεν ἅπαντες μέχρι τοῦ νῦν, καὶ εὑρισκόμεθα εἰς τὸ Χοτίνι. Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα ἔλαβον, δι' οὗ μαθοῦσα τὴν ἀγαθὴν ὑγείαν αὐτῆς, λίαν ἐχάρην· ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα καλῶς, καὶ ὑπερευχαριστῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὁποῦ δὲν λείπουν αἱ ὠφελιμώταται αὐτῆς παρηγορίαι πρὸς ἡμᾶς, Βέβαια, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει, εὑρίσκομαι εἰς ὑπερβολικὴν λύπην, μὲ τὸ ἐμάκρυνα ἀπὸ τὸν παμφίλτατόν μου υἱόν, τὸ ὁποῖον μεγαλωτάτη λύπη εἶναι. Ἀληθινὰ ἐδοκιμάσαμεν καὶ ἄλλοτε τοιαύτας περιστάσεις, ὅμως αὐτὸ ὑπερέβη πάσας. Καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀπὸ τὸ νὰ μὴ λείπῃ νὰ μᾶς παρηγορῇ μὲ τας συχνὰς αὐτῆς παρηγορίας, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὴ λείπουν αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ πρὸς Κύριον, νὰ ἀπαλλαχθῶμεν, ἡμεῖς καὶ ὁ παμφίλτατός μου υἱός, τῆς παρούσης περιστάσεως. Ἡ Δόμνα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνᾷ, καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζεται τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξίαν, ὁμοίως καὶ ἡ κόρη μου καὶ ὁ γαμβρός μου. Θεῖον γράμμα τῆς Σῆς Μακαριότητος νὰ ἔχωμεν δηλωτικὸν τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της.

Ταῦτα μέν, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μεθ' ἡμῶν. 1727, Δεκεμβρίου 9.

Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Σῆς Μακαριότητος:

Ῥωξάνδρα.

† Prea-fericite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, Fericirii Tale mă închin şi cu evlavie sărut sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-mă de Dumnezeu sfântul să Te păzească sănătos, în fericire, cu viaţă îndelungată, prin a cărui dumnezeiască milă şi prin rugăciunile sfinte ale Fericirii Tale şi noi suntem sănătoşi cu toţii până acum, şi ne aflăm la Hotin. Venerata-Ţi scrisoare am primit-o, prin care aflând de buna-Ţi sănătate, foarte m'am bucurat; am cunoscut bine şi cele scrise înlăuntru, şi mulţămesc foarte Fericirii Tale că nu lipsesc prea-folositoarele-Ţi mângâieri către noi. Neapărat, cum ştii bine, mă aflu în prea-mare năcaz, de oare ce m'am depărtat de prea-iubitul mieu fiu, ceia ce e foarte mare năcaz. E adevărat că am încercat şi altă dată astfel de împrejurări, ci aceasta pe toate le-a întrecut. Şi de aceia rugăm pe Fericirea Ta să nu lipseşti a ne mângâià cu desele-Ţi mângâieri, şi rugăm pe Fericirea Ta [şi] să nu ni lipsească rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu către Domnul, ca să fim uşuraţi, noi şi prea-iubitul mieu fiu, de împrejurarea de faţă. Doamna se închină Fericirii Tale şi cu evlavie sărută sfinţita-Ţi dreaptă, asemenea şi fiica mea şi ginerele mieu. Să avem dumnezeiasca scrisoare a Fericirii Tale, vădind buna-Ţi sănătate.

Acestea, şi preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

1727, Dechemvrie în 9.

La poruncile Fericirii Tale:

Roxandra.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCIX.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre plecarea sa la oaste şi credinţa boierilor, tineri şi bătrâni. 1727, 11 Decembre.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ὑμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα,

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm,

καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγειαίνουσαν, μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονοῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων [1].

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καί, τὴν θεοφρούρητον καὶ ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγιείαν ἐξ αὐτῆς μαθόντες, ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σημειούμενα, καὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ αὖθις τῇ Σῇ Μακαριότητι διὰ τὴν ἄφθονον χορηγίαν τῶν πατρικῶν καὶ πατριαρχικῶν της εὐχῶν, αἵσπερ καθωπλισμένοι ἐλπίζομεν ἐν τάχει τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν καὶ τὴν ἐκ θείας συμμαχίας βαθεῖαν εἰρήνην, ἀντὶ τῆς παρούσης ἀνωμαλίας καὶ περιστάσεως. Ὄντες δὲ καθ' ὁδόν [2], καὶ μὴ ἔχοντες καιρὸν νὰ γράψωμεν αὐτῇ πλατυτέρως τὰ περὶ ἡμᾶς, ἀφίνομεν νὰ τὰ μάθῃ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν ὑψηλότατον ἡγεμόνα καὶ φιλοστοργότατον ἡμῶν πατέρα [3] ἡμετέρου γράμματος· ὅτι καὶ ἡ Ὑψηλότης του, πεπεισμένος τὴν ἄκραν καὶ πατρικὴν αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην, τὴν πληροφορεῖ κάθε εἴδησιν περὶ ἡμῶν.

Οἱ ἡμέτεροι ἄρχοντες μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐδέχθησαν τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐλογίας, καὶ ἐχάρημεν κατὰ πολλὰ διὰ τὰς σοφωτάτας καὶ ἐπωφελεστάτας πρὸς αὐτοὺς νουθεσίας της, καὶ μεγάλως εὐχαριστοῦμεν τῇ Σῇ Μακαριότητι. Ἂς ἔχουν τὴν εὐχήν μας σχεδὸν πάντες: οἱ μὲν δοκιμώτεροι καὶ πρακτικώτεροι τῇ βουλῇ, οἱ δὲ νεώτεροι καὶ δραστηριώτεροι ἔργῳ δεικνύουσι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀνυπόκριτον πίστιν καὶ ὑποταγήν· οἱ πλείους δὲ καὶ προκινδυνεύουσιν ἡμῶν.

Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν πατρικῶν [4] αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν· αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1727, Δεκεμβρίου 11.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

şi ne rugăm de Dumnezeu sfântul să Te ocrotească şi să Te păzească sănătos, întru ani îndelungaţi şi fericit în toată viaţa, cu căpătarea celor întru Dumnezeu Ţie dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavia cuvenită am primit-o şi, aflând din ea despre sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită şi nouă prea-dorită, ne-am bucurat. Am cunoscut şi cele însemnate în ea, şi mulţămim din nou Fericirii Tale pentru darul bogat al părinteştilor şi patriarhiceştilor Tale rugăciuni, cu care înarmaţi nădăjduim grabnic schimbarea în spre mai bine şi cu ajutorul lui Dumnezeu adâncă pace, în locul anomaliei şi supărării de azi. Find însă pe drum, şi neavând vreme a scrie mai pe larg ale noastre, lăsăm să le afli din scrisoarea noastră către prea-înălţatul Domn şi prea-iubit al nostru părinte; căci şi Înălţimea Sa, încredinţat de înalta şi părinteasca-Ţi iubire către noi, Te înştiinţează de toate cu privire la noi.

Boierii noştri cu multă evlavie au primit părinteştile-Ţi binecuvântări, şi ne-am bucurat mult pentru prea-înţeleptele şi prea-folositoarele-Ţi sfaturi către dânşii, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Să aibă rugăciunea noastră toţi: cei mai încercaţi şi mai practici, cu sfatul, iar cei mai tineri şi mai porniţi spre fapte prin opere îşi arată credinţa nefăţarnică şi supunerea faţă de noi; cei mai mulţi se şi luptă lângă noi.

Să avem şi de acum înainte, rugămu-ne, veneratele-Ţi scrisori, şi pentru vestirea prea-doritei noui sănătăţi a Tale, şi pentru dobândirea părinteştilor Tale rugăciuni şi binecuvântări; care să ni se dea în toată viaţa spre pază.

1727, Dechemvrie în 11.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la poruncă:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 196-8, nº 147.)

---

[1] Legrand: αὐτῆς ὑγιείαν.

[2] Pentru expediţia contra Tatarilor. V. p. 931, nota 1.

[3] Nicolae Mavrocordat. V. şi scrisoarea precedentă a lui Grigore-Vodă.

[4] În ms.: πατριαρχικῶν.

DCCCCX.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, cu felicitări de Crăciun şi Bobotează. 1727, 23 Decembre.

Γρηγόριος Γκίκας Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Ἔχοντες εὔλογον ἀφορμὴν τὰς πλησιαζούσας ἑορτὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῶν Θεοφανείων καὶ ἐπιθυμοῦντες καὶ πάλιν καὶ πολλάκις νὰ ἔχωμεν τὰ σεβάσμια ἀποκριτικὰ αὐτῆς γράμματα καὶ δι' αὐτῶν τὰς παναγίους της εὐχὰς καὶ εὐλογίας, δὲν ἐλείψαμεν καὶ αὖθις νὰ γράφωμεν καὶ νὰ συγχαρῶμεν αὐτῇ, ἐπευχόμενοι ἀξιῶσαι αὐτὴν ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν ὅπως ἑορτάσῃ τὰς πανσέπτους ταύτας ἑορτὰς γηθοσύνως, λαμπρῶς καὶ σωτηριωδῶς, καὶ ἐφέτος, καὶ καθεξῆς, εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους, ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ τελείᾳ εὐδαιμονίᾳ· τό τε νέον ἔτος εἴη αὐτῇ πανευτυχὲς καὶ παναίσιον, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐφετῶν. Παρακαλοῦμεν νὰ ἔχομεν συνεχῶς τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, ἅτε δὴ παραστατικὰ τῆς θεοφρουρήτου ἡμῖν ὑγιείας της καὶ παρεκτικὰ τῶν πατριαρχικῶν της εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1727, Δεκεμβρίου 23.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 197-8, nº 148.)

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Având prilej binecuvântat serbătorile apropiate ale Naşterii lui Hristos şi ale Bobotezei şi dorind ca iarăş şi adesea să avem veneratele-Ţi scrisori de răspuns şi prin ele preasfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, n'am lipsit ca iarăş să scriem şi să Te heretisim, rugându-ne să Te învredniceascâ Cel născut în peşteră şi culcat în iesle adevărat Dumnezeul nostru să serbezi prea veneratele-I sărbători cu bucurie, strălucit şi mântuitor, şi în acest an, şi pe urmă în curs de mulţi ani, în deplină sănătate şi desăvârşită fericire; iar anul nou să-Ţi fie cu totul fericit şi pe deplin norocos, cu dobândirea celor dorite. Ne rugăm să avem necontenit veneratele-Ţi scrisori, ca unele ce înfăţişează sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită şi aduc patriarhiceştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, care să ni se dăruiască în toată viaţa.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la poruncă:

1727, Dechemvrie în 23.

Io Grigore Ghica Voevod.

DCCCCXI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o poruncă îmbucurătoare de la Constantinopol. 1727, 29 Decembre.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μας ἄλλη δὲν εἶναι παρὰ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς μετ' ἄκρας εὐλαβείας οἰκὰς προσαγορεύσεις μας καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν, σεβασμιώτατε ἡμῶν πάτερ, ὅτι νὰ ἔμαθεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἕως τώρα τὰς χαροποιὰς προστα γὰς ὁποὺ μὰς ἤλθασι παρὰ τῆς κραταιᾶς

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta îndreptându-ne cu evlavie, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în bună stare necontenită, întru mulţi ani.

Pricina acesteia nu e alta decât să-Ţi dăm cu cea mai mare evlavie fieştile noastre salutări şi să dobândim sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări. Nu ne îndoim, prea-respectate părinte al nostru, că ai aflat Fericirea Ta până acum îmbucurătoarele porunci ce ni-au venit de la puternica Împărăţie, şi mulţămim din inimă

Βασιλείας, καὶ εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας τῷ ἁγίῳ Θεῷ, τῷ εἰσακούσαντι τὰς ἱερὰς προσευχὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ οὕτω τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομήσαντι. Ἂς εἶναι πολύχρονοι οἱ καὶ αὐθέναι μας, ὁποῦ εἰσήκουσάν τὰς θερμὰς ἡμῶν δεήσεις! Ἡμεῖς, ὄντες ὀλίγον ἀσθενεῖς, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐκτείνωμεν περαιτέρω τὸν λόγον, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν τὴν πατρικήν αὐτῆς συγγνώμην, καὶ νὰ μὴ διαλείπῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μᾶς εὔχεται θερμῶς καὶ πατρικῶς, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι διὰ παντὸς εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς ἑτοιμότατοι.

Ἂς ἔχωμεν, παρακαλοῦμεν, καὶ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, δια νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1727, Δεκεμβρίου 29.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας.

lui Dumnezeu sfântul, care a ascultat sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale şi care a potrivit astfel lucrurile noastre. Trăiască întru mulţi ani şi domnii noştri, cari au ascultat călduroasele noastre rugăciuni! Noi, fiind puţin bolnavi, nu putem să întindem mai mult vorba, şi de aceia rugăm pe Fericirea Ta să avem părinteasca-Ţi iertare şi să nu lipseşti şi de acum înainte să Te rogi pentru noi călduros şi părinteşte, şi vom mulţămì mult Fericirii Tale, găsindu-ne totdeauna prea-gata la poruncile Tale.

Ne rugăm să avem şi sfinţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1727, Dechemvrie în 29.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 198, nº 149.)

DCCCCXII

1727, 31 Decembre.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre Anul Nou ce vine şi împrejurările de războiu din Moldova.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχαρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ, ἐπειδὴ ἦσαν εἰς ἀπόκρισιν τῶν προγεγραμμένων μας, δὲν βαρύνομεν τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκοὰς μὲ περιττολογίαν, παρὰ μόνον, μὲ τὸ νὰ ἔφθασε καὶ αὐθις καὶ ἡ κυκλικὴ τοῦ

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta în înaltă sănătate şi bună stare neîntreruptă, întru mulţi ani!

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, şi, de oare ce erau spre răspuns la cele mai de înainte ale mele, nu-Ţi împovărăm auzul cu vorbe de prisos, ci numai, pentru că s'a întâmplat iarăş întoarcerea vremii acestui

νέου τούτου ἔτους περίοδος, παρακαλοῦμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ ἀξιώνῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ διαπεράσῃ καὶ τὸ ἐνεστὼς καὶ ἄλλα πάμπολλα ἔτη μετ' ἄκρας ὑγιείας καὶ εἰρηνικῆς καταστάσεως καὶ πολυχρονίου ἐπιμονῆς ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν καὶ ἡμεῖς ἀφθονεστέρας τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Εὐγῆκε καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης του[1] ἕως δύο ὥραις καὶ ἦλθεν εἰς τόπον λεγόμενον Σάντα, καί, καθὼς μᾶς δηλοποιεῖ, περιμένει καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης του προσταγὴν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ ὅτι ὁ ὑψηλότατος Χάνης δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὴν Ὄζοϋν, καὶ ὅτι τὰ τῶν Τατάρων εἰρήνευσαν.

Οὔτε ἡ Δόμνα τῆς Ἐκλαμπρότητος του, οὔτε ἡ παμφιλτάτη ἀδελφή μας[2] ἐγύρισεν εἰς τὸ Γιάσι ἕως τώρα.

Σήμερον αὔριον εἶναι νὰ φθάσῃ ἐδῶ εἰς ἡμᾶς καὶ ὁ παρὰ τῆς κραταιᾶς Βασιλείας ἀποσταλεὶς Ἀγᾶς πρὸς τὸν ὑψηλότατον Χάνην μὲ κιλιτζκαφτάνι[3], καὶ πάλιν ἔξοδα καὶ πουγγεία, καὶ πάλιν δῶρα· καὶ ποῦ δύναμις, σεβασμιώτατε πάτερ; καὶ πόθεν τὰ τόσα ἄσπρα; Ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον νὰ ἐπιχορηγήσῃ ἡμῖν, διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν, ἐξ ἀπόρων πόρους, ὅπου νὰ ἠμποροῦμεν νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα! Καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν καὶ αὖθις εἰς τὰ αὐτόθι ἐν τάχει, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1727, Δεκεμβρίου 31.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ
καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:
Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

An Nou, rugăm pe Domnul Nostru Isus Hristos să înveredniceascâ pe Fericirea Ta a petrece şi acest an de faţă şi alţii foarte mulţi în deplină sănătate şi în paşnică stare, cu îndelungată păstrare în preasfinţitul şi apostolicescu-Ţi Scaun, ca să căpătăm şi noi mai bogate părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări.

A ieşit şi Luminăţia Sa până la două ceasuri şi a mers în locul ce se se zice Şanta, şi, după cum ni arată, aşteaptă Înălţimea Sa poruncă spre a se întoarce, şi [scrie] că prea-înălţatul Han n'a ajuns încă la Ozù (Oceacov), şi că împrejurările Tatarilor s'au liniştit.

Nici Doamna Înălţimii Sale, nici prea-iubita soră a noastră încă nu s'au întors la Iaşi până acum.

Azi-mâne e să vie aici la noi şi un Agă trimes de puternica Împărăţie la prea-înălţatul Han cu chiligi-caftan, şi iarăş cheltuieli şi pungi, şi iarăş daruri; şi de unde putere, prea-venerate părinte, de unde atâţia bani? Sfântul Dumnezeu numai, prin sfintele-Ţi rugăciuni, să ni dea din lipsă de bani mijloace, ca să putem face faţă la unele ca acestea! Şi să ne învredniceascâ a Te întâlni şi de acuma pe aici grabnic, ca să ne împărtăşim şi de-a dreptul de sfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1727, Dechemvrie în 31.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos
şi cu totul la porunci:
Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 199, nº 150.)

DCCCCXIII.

Alegerea ca Mitropolit Sidis a lui Nichifor, viitor Mitropolit al Moldovei. 1728.

Ὑπόμνημα εἰς εἶδος πράξεως τοῦ χειροτονηθέντος ἐπ' ὀνόματι τῆς Μητροπόλεως Σίδης τοῦ ἤδη διατελοῦντος Μητροπολίτου Μολδοβίας, κὺρ Νικηφόρου.

Τοῖς τῇ χριστωνύμῳ σεμνυνομένοις προσηγορίᾳ καὶ διὰ τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ χάριτος ἀπὸ γῆς πρὸς τὴν οὐράνιον πολιτείαν μεθισταμένοις, καὶ τῇ τῶν ἐκλεκτῶν χορείᾳ συναριθμουμένοις, ἡ θεία καὶ ἀρχίθεος ἱεραρχία ἀναγκαιοτάτη πάντως καθέστηκε, ἅτε πηγὴ κεφαλαιώδης τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἐξ αὐτῆς γὰρ προχέονται καὶ ἀναβλύζουσι πάντες οἱ σωτήριοι τῆς πνευματικῆς χάριτος ῥύακες, καί, τὰς ψυχὰς τῶν ὀρ-

[1] Grigore Ghica din Moldova, în luptă cu Tatarii.
[2] Roxandra Ghica, mama lui Grigore.
[3] Caftan cu sabie.

θοδόξων ὑπερφυῶς καὶ ἀπορρήτως ἀρδεύοντες, καὶ νοητῶς ἐκτρέφοντες τροφῇ τῇ ἐπουρανίῳ αὐξάνειν ποιοῦσι τὴν ἐν Χριστῷ αὔξησιν καὶ πνευματικὴν ἀνάβασιν καὶ ἐπίδοσιν εἰς ἄνδρα τέλειον, καὶ μέτρον τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸν μακάριον Ἀπόστολον, καὶ πρὸς τὸ οἰκειότατον τέλος αὐτοὺς ἀνάγουσί τε καὶ διευθύνουσιν, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀπόλαυσις τῆς θείας μακαριότητος. Ταύτῃ τοι καὶ κανονικῶς ἐδογματίσθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἀρχιερεῖς προκαθέζεσθαι καὶ ἐπισκόπους προβεβλῆσθαι τῶν ἁπανταχοῦ Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, μεταδιδόντας τοῖς εὐσεβέσι τῆς πνευματικῆς ταύτης χάριτος, καὶ καταρτίζοντας καὶ χειραγωγοῦντας πρὸς τὸ ἄδιον καὶ ἀνέσπερον φῶς τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς διὰ τῆς ἐκείνων τελεσιουργίας ἀναδεικνυμένους. Οὕτως οὖν τῆς ἀρχιερατικῆς προστασίας ἀναγκαίας γνωριζομένης τοῖς ὀρθοδόξοις, ὅσα ἡ ψυχὴ τῷ σώματι πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαία καθέστηκεν,— ἡ Μετριότης ἡμῶν, ἅτε τὴν καθόλου πνευματικὴν προστασίαν τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ Θρόνου θείῳ ἐλέει ἀναδεξαμένη καὶ χρέος ἀπαραίτητον ἔχουσα ἀγρύπνοις ὄμμάτων ἐπιβολαῖς ἐνατενίζειν πάντῃ καὶ πάντως ταῖς ἁπανταχοῦ Ἐκκλησίαις καὶ παροικίαις, φροντίδα καὶ σπουδὴν καταβάλλεται οὐ τὴν τυχοῦσαν, μὴ μόνον ῥηδεμίαν αὐτῶν ἐν στερήσει καθίστασθαι τῆς πνευματικῆς ταύτης καὶ χριστοδότου χάριτος, ὅσαι τὰ οἰκούμενα σώζουσι τοῦ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν αὐταῖς κληρωθέντος ὀρθοδόξου πληρώματος, ἀλλὰ κἂν ταῖς σχολαζούσαις ἐπαρχίαις ὅσαι ἤκμασαν μὲν ποτὲ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἀρχιερατικῆς καθέδρας τιμῇ καὶ τάξει καὶ χριστωνύμου συστήματος συγκροτήσει, καὶ Μητροπόλεις διετέλεσαν ἐπίσημοι κανονικῶς τιμηθεῖσαι, ταῖς δὲ καιρικαῖς περιπετείαις καὶ βαρβαρικαῖς ἐφόδοις καὶ πατασχέσεσιν ἀλλοεθνῶν ἀποβαλοῦσαι τὸ οἰκούμενον χριστώνυμον πλήρωμα καὶ ἐν στερήσει γενόμεναι ἀρχιερέων παρουσίας ἐν ψιλοῖς ὀνόμασιν ἀποσώζουσι τὴν πρεσβυγένειαν καὶ ἀρχαίαν τιμὴν καὶ ἀξίαν, ἀποκαθιστᾷν ἄνδρας ἀξίους, καὶ παραμυθεῖσθαι αὐτὰς διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας καὶ χάριτος, ὥστε μήτε τὴν ἐκείνου ἀρχαίαν τῆς ἀρχιερατικῆς καθέδρας τιμὴν τῇ τοῦ χρόνου παρόδῳ ἀμαυρωτῆναι, καὶ ἐξίτηλα γενέσθαι καὶ τὰ ὀνόματα, μήτε τοὺς ἀρετῇ κεκοσμημένους ἄνδρας καὶ ἀξίους ἀναφανέντας τοῦ ἀρχιερατικοῦ χαρίσματος τῇ τῶν ἰδίων πλεονεκτημάτων λαμπρότητι καὶ δυναμένους ὠφελεῖν, καὶ καταρτίζειν λαὸν εὐσεβῆ ἀγεράστους ὑπολειφθῆναι καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν τοὺς μαθέξοντας στερηθῆναι· ἔγνω διὰ τὰς ῥηθείσας αἰτίας καὶ τὴν ἁγιωτάτην Μητρόπολιν Σίδης, πάλαι μὲν εἰς ὑποκειμένην Μητρόπολιν τιμηθεῖσαν, ὡς ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ἱερῶν βίβλων ἐμφέρεται, πρὸ χρόνων δὲ πολλῶν ἀρχιερέως ἀπορήσασαν, ψυχαγωγῆσαι τέως διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας καὶ χάριτος, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν χρῆσιν τῶν προηγησαμένων ἀοιδίμων Πατριαρχῶν τιμηθεῖσαν καὶ πρότερον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κὺρ Γαβριὴλ καὶ ἀρχιερέα σχοῦσαν τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενον κὺρ Ἱερόθεον καὶ ἀναλαβέσθαι αὐτὴν δι' ἀποκαταστάσεως ἀρχιερατικοῦ προσώπου, ἔχοντος διὰ τῆς ἀξίας τοῦ ὀνόματος τούτου τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης πραγματικὴν ἐνέργειαν, καὶ τιμήν, καὶ ἀξίαν, καὶ τάξιν. Κἀντεῦθεν δεδώκαμεν ἄδειαν τοῖς ἐνδημοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοῖς ἡμῶν, ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι καὶ ὑπερτίμοις, ψήφους ποιῆσαι κανονικάς, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑποθύπωσιν, δι' ὧν ὁ ἀναφανεὶς προτιμότερος χειροτονηθῇ ἐν αὐτῇ ἀρχιερεὺς καὶ προστάτης. Καί, τούτων συντελεσθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείας κὺρ Γερασίμου, τοῦ Κυζίκου κὺρ Αὐξεντίου, τοῦ Νικομηδείας κὺρ Σεραφείμ, τοῦ Νικαίας κὺρ Καλλινίκου, τοῦ Χαλκηδόνος κὺρ Νικοδήμου, τοῦ Ἀγχιάλου κὺρ Καλλινίκου, τοῦ Ἀθηνῶν κὺρ Ἰακώβου, τοῦ Δράμας κὺρ Παρθενίου, τοῦ Συληβρίας κὺρ Μακαρίου, τοῦ Δέρκων κὺρ Νικοδήμου καὶ τοῦ Κασσανδρείας κὺρ Ἰωακείμ, προεκρίθη καὶ προεξελέγη τῶν ἄλλων καὶ προτετίμηται ὁ ἐντιμότατος σακελλάριος τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Μητροπόλεως Ναυπλίου, εὐλαβέστατος ἐν ἱερεῦσι παπᾶ κὺρ Νικόλαος, ὁ διὰ τοῦ θείου τῆς ἀρχιερωσύνης χαρίσματος μετονομασθεὶς ὕστερον Νικηφόρος, ἀνὴρ τίμιος καὶ θεοσεβής, ἱεροπρεπής τε καὶ κόσμιος, πρᾳότητι καὶ σεμνότητι διαπρέπων, καὶ εὐλαβείᾳ ἀπὸ τε τῆς πολιτείας, ναὶ μὴν καὶ τῆς πρεσβυτικῆς ἡλικίας ἐπίσημος καὶ πολιτείαν ἐνάρετον ἔχειν μεμαρτυρημένος, σωματικαῖς τε καὶ ψυχικαῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένος. Ὀφείλει τοιγαροῦν ὁ διαληφθεὶς ἱερώτατος Μητροπολίτης Σίδης κὺρ Νικηφόρος, ὁ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός, διὰ τὸ τὴν ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν ταύτην σχολάζειν τέως ἀπὸ χριστιανικοῦ πληρώματος, καὶ ἰδίου ὑστερεῖσθαι ποιμνίου, ἐν μόνῳ τῷ ὀνόματι σώζουσαν τὴν τῆς ἀρχιερατικῆς καθέδρας τιμὴν καὶ ἀξίαν, ἀναλαβεῖν αὐτὴν ὡς θεόθεν κληρωθεῖσαν αὐτῷ μετὰ τῆς πραγματικῆς ἐνεργείας τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τοῦ θείου ἀξιώματος, εἶναι καὶ λέγεσθαι καὶ γνωρίζεσθαι πανταχόσε Μητροπολίτην Σίδης καὶ ἀρχιερέα γνήσιον καὶ νόμιμον καὶ κανονικόν, καὶ εὐλογεῖν καὶ ἁγιάζειν ἀρχιερατικῶς τοὺς προσιόντας αὐτῷ χριστιανούς, καὶ διδάσκειν, καὶ νουτεθεῖν αὐτοὺς τὰ θεοφιλῆ καὶ σωτήρια δόγματα καὶ διδάγματα (καὶ τὰ ἑξῆς)

καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν ὅπου ἄν προσκληθῇ, εἰδήσει τῶν κατὰ τόπους προϊσταμένων, μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως, ὡς νενόμισται, ὡς γνήσιος ἀρχιερεύς[1].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXIV.

Un cleric către Marele-Postelnic Dumitrașco, despre lipsa de dreptate în desmoștenirea soției lui Maria, fiica lui Matei (Fălcoianu?). C. 1728.

Γράμμα περὶ διαθήκης πρὸς τὸν Μέγαν-Ποστέλνικον κυρίτζη Δημητράσκο.

Εντιμότατε ἄρχων Μέγα-Ποστέλνικε, κυρίτζη Δημητράσκο, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητέ, ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἔστω μετὰ σοῦ!

Τίμιόν σου γράμμα λαβόντες, ἐγελάσαμεν καὶ ἐλυπήθημεν· ἐγελάσημεν διὰ τὴν κρίσιν ὁποῦ ηὗραν πρόφασιν πῶς ἡ Μαρία ἐφάνη ἐναντία εἰς τὸν πατέρα της, ὁποῦ καὶ τὸν θάνατόν του ἠθέλησε· τὸ ὁποῖον εἶναι φλυαρία, ἐπειδή, εἰς τὴν πολιτείαν ὄντες, κατὰ τοὺς πολιτικοὺς νόμους ζῶμεν, οἵτινες ὅταν καταφρονοῦνται, μήτε κρίσις εἶναι, μήτε δίκαιον, ἀλλὰ τὰ πάντα συμπεφυρμένα, κατὰ τὸν φιλόσοφον Ἐμπεδοκλῆ. Δύο τινα θεωροῦνται εἰς τοῦτο ἀπὸ τοὺς νόμους. Πρῶτον, ἄν εἶχε καὶ τοιαύτην γνώμην ἡ Μαρία, καὶ ὁ πατήρ αὐτῆς εἰς τὴν διαθήκην δὲν τὸ ἔγραφεν, οἱ κληρονόμοι δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν τοιαύτην ἀγωγήν· δεύτερον, ἄν τὸ ἔγραφεν καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν διαθήκην του, πάλιν ἦτον ἀνίσχυρον, ὅτι τὰ τοιαῦτα πρῶτον εἰς τὸ αὐθεντικὸν ντιβάνι μαρτυροῦνται, καὶ βεβαιοῦνται, καὶ εἶτα γράφονται εἰς τὴν διαθήκην· καὶ λοιπὸν ἐδῶ λείπει καὶ τὸ κύριον, ὁποῦ τὸ τοιοῦτον ὁ μακαρίτης Ματαίης μήτε εἰς τὸ ντιβάνι τὸ ἐβεβαίωσε, μήτε εἰς τὴν διαθήκην του τὸ ἔγραφε· καί, ἐπειδὴ μήτε τοῦτο, μῆτε ἄλλο τι νομικὸν ἔγκλημα ἀπ' ἐκεῖνα ὁποῦ οἱ γονεῖς δύνανται νὰ κάμουν τὰ τέκνα τους ἀπόκληρα ἐγράφησαν εἰς τὴν διαθήκην, μήτε ἡ Μαρία γίνεται ἀπόκληρος. Καὶ ἡ τοιαύτη διαθήκη εἶναι ἀνίσχυρος, καθότι καὶ παράνομος, ἐπειδὴ καὶ ἡ βεβαίωσις αὐτῆς εἶναι θεμελιωμένη ἐπάνω εἰς τὸν πάγον· καὶ ἐκεῖνος ὁ λόγος ὁποῦ λέγουσί τινες: δὲν ἔχει καθένας εἰς τὸ τίποτά του ἐξουσίαν νὰ κάμῃ καθὼς θέλει, εἶναι βλάσφημος καὶ ἀνόητος· διατὶ ὅσοι εἶναι εἰς τὴν πολιτείαν, ζῶσι κατὰ νόμους, καί, ὅταν ἐνεργοῦν παράνομα ἀπὸ τοὺς νόμους, καμμίαν βοήθειαν δὲν ἠμποροῦν νὰ εὕρουν.

Διὸ ὁ Μητροπολίτης ἔπρεπε πρῶτα νὰ θεω-

Scrisoare despre diată către Marele-Postelnic, chirișgì Dimitrașco.

Prea-cinstite dumneata Mare-Postelnice chirișgì Dimitrașco, întru Hristos Dumnezeu iubite, harul Preasfântului Duh fie cu tine!

Primind cinstita-Ți scrisoare, am râs și ne-am și întristat; am râs pentru judecata ce au aflat pretext cum că Maria s'a arătat protivnică părintelui său, că i-ar fi vrut și moartea; ceia ce e flecărie, de oare ce, trăind în societate, după legile sociale trăim, care dacă se despreţuiesc, nu mai e nici judecată, nu mai e nici drept, ci toate sunt amestecate, precum spune filosoful Empedocle. Două lucruri se văd întru aceasta 'n afară de legi. Întâiu, dacă ar și fi avut un gând ca acesta Maria, și părintele ei nu l-a însemnat în diată, moștenitorii nu pot să facă o astfel de pâră; al doilea, dacă a și scris-o acela în diata lui, iarăș eră fără putere, pentru că unele ca acestea întâiu se arată la Divanul domnesc, și se adeveresc, și pe urmă se scriu în diată; și, în sfârșit, lipsește aici și lucrul de căpetenie, căci răposatul Matei nici în Divan n'a dovedit-o, nici în diata lui n'a scris-o; și, de oare ce nu s'au scris în diată nici aceasta, nici altă vinovăţie din acelea pentru care părinţii pot să desmoștenească pe copiii lor, nici Maria nu e desmoștenită. Și o astfel de diată e fără putere, precum e și împotriva legii, căci întărirea ei e întemeiată pe ghiață; și acea vorbă ce o spun unii, cum oare n'are nimeni întru nimic voie de a face cum vreà el?, e un păcat și un lucru nebunesc; căci câți trăiesc în societate, trăiesc după legi, și, când lucrează cevà în afară de legi, nu pot găsì niciun ajutor.

Pentru care se cădeà ca Mitropolitul

[1] D. Ghedeon pune numirea între 1728 și 1733, dar mai ales înainte de 1731.

ρήσῃ τὴν διαθήκην ἂν εἶναι νόμιμος, καὶ τότε νὰ μὴν βεβαιώσῃ· βοηθήσας ὅμως τῷ παρανόμῳ, οὐδὲν τετελείωκεν.

Ἐλυπήθημεν δὲ ὅτι ἡ διαθήκη ἔστιν ἄδικος καὶ παράνομος, διατὶ μαρτυρεῖ πῶς τὴν προῖκαν τῆς μητρὸς τῆς Μαρίας, τῆς τὴν ἔδωκε· λέγοντας ὅμως πῶς τὴν ἐξανακαινούργωσε, τὴν ἔκαμεν ἀμφίβολον, διότι ἔπρεπε πρῶτον νὰ κράξῃ τὴν κόρην του, τὴν Μαρίαν, ἐνώπιον τιμίων προσώπων, νὰ ἀποδείξῃ πῶς τὴν προῖκα τὴν ἔδωκε σωστήν, καὶ τὸ ξανακαινούργωμα δὲν ἔγινεν ἐπιζήμιον, ἀμὴ μοναχὸς του καλούμενος πρὸς ἀγωγὴν δὲν ἠμπόρει καὶ νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ μαρτυρήσῃ· λέγει γὰρ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς τῷ Μωϋσῇ: καὶ μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσῃ, κἂν καὶ πατήρ, κἂν καὶ ἅγιος δηλονότι· καὶ διὰ ταῦτα ἡ διαθήκη ἐστὶν ἄδικος.

Δεύτερον, ἡ διαθήκη εἶναι ἄκυρος ὅτι δὲν παραβάλλει τὴν προῖκαν ὁποῦ τῆς ἔδωκε μὲ ἐκεῖνα ὁποῦ ἄφησε ταῖς ἄλλαις του κόραις, ἀμὴ ἔδωκε τῇ Μαρίᾳ ὀλίγον τι, ταῖς δὲ ἀμέτρως ἐδωρήσατο.

Τρίτον, τῆς ἔδωκε μίαν καὶ μόνην μωσίαν μερίδιον, καὶ μήτε σπήτι, μήτε ῥωμούνους [1], κατζιβέλους, μήτε ἀμπέλια, μήτε τίποτα, ὡσὰν νὰ ἦτον ξένη καὶ νόθος.

Ἀπὸ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τὴν διαθήκην αὐτὴν τὴν νομίζουσιν οἱ νόμοι ἀσύστατον καὶ παράνομον, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ καὶ ἡ συνείδησις τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς τῆς Μαρίας καὶ τῶν κριτῶν ὁποῦ ἐβεβαίωσαν τὴν διαθήκην, ἤτοι πῶς εἶναι ἡ διαθήκη ἄδικος καὶ παράνομος· βουλόμενοι ὅμως νὰ συστήσουν τὸ ἄδικον, καὶ μὴ ἔχοντες εἰπεῖν κἀνένα αἴτιον εὔλογον, προστρέχουσιν εἰς τὸ καταγέλαστον, ὅτι ἡ Μαρία ὤβρισε τὸν πατέρα της, καὶ ἠθέλησε τὸν θάνατόν του. Τώρα ἡ Ἐντιμότης σου νὰ ὑπάγῃς ἀλλοῦ νὰ γυρεύῃς κρίσιν, νομίζομεν πῶς στοχάζονται εἰς κοσμικὰ περιστατικά, καὶ ἐνδέχεται νὰ εἰποῦν τὸ δίκαιον, ἀμὴ καὶ νὰ μὴ τὸ εἰποῦν. Ἡμεῖς καὶ ἤμεθα ξένοι καὶ πτωχοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἁπλῶς, καὶ ὡς ἔτυχε, χωρὶς ἐρώτησιν, νὰ δίδωμεν γράμματα, δὲν ἠμποροῦμεν· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ εὐδοκήσῃ τὸ δίκαιον· τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ καὶ παρακάλεις νὰ σοῦ τὸ εἰποῦμεν, εἶναι τοῦτο:

Αὐτὴ ἡ Μαρία πέρνει τὴν προῖκαν τῆς μητρὸς της σωστήν, πέρνει ἀκόμη καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, ἤτοι τὰ ὅσα ἐχάρισεν ὁ ἄνδρας της τῇ μητρὶ αὐτῆς πρὸ τοῦ γάμου,

întâiu să cerceteze diata dacă e legiuită, şi, [dacă nu], atunci să n'o întărească; dar, ajutând unui lucru împotriva legii, n'a isprăvit nimic.

Şi ni-a părut rău că diata e nedreaptă şi fără lege, pentru că arată cum că zestrea mamei Mariei i-a dat-o ei; dar, spuind că i-a înoit-o, face lucrul îndoielnic; pentru că trebuià mai întâiu să cheme pe fiica lui, pe Maria, înaintea unor feţe cinstite, ca să arate cum că zestrea a dat-o întreagă, şi că înoirea nu s'a făcut cu pagubă, dar numai el chemat la pârâ nu poate să şi hotărască şi să şi mărturisească; căci Dumnezeu a toate spune lui Moisì: şi un singur martur nu va mărturisì, fie şi părinte,' ba fie şi sfânt; şi de aceia diata este nedreaptă.

Al doilea, diata e fără putere, căci nu alătură zestrea ce i-a dat-o cu ceia ce a lăsat celorlalte fete, ci a dat Mariei puţin, iar celorlalte li-a dăruit fără măsură.

Al treilea, ei i-a dat o singură moşie, o părticică, şi nici casă, nici Rumâni, Ţigani, nici vii, nici nimic, ca şi cum ea ar fi străină şi din flori.

Din aceste pricini şi din unele ca acestea diata aceasta o socot legile neîntemeiată şi nelegiuită, ceia ce o mărturiseşte şi conştiinţa fraţilor şi a mamei Mariei şi a judecătorilor cari au întărit diata, cum că adecă diata e nedreaptă şi nelegiuită; ei, voind a întemeià ceia ce e nedrept, şi neavând a spune o singură pricină binecuvântată, ajung de batjocură, [născocind] că Maria a fost lipsită de respect faţă de tatăl ei şi i-a voit moartea. Acuma, ca cinstit dumneata să mergi aiurea să cauţi judecată, credem că aceia se gândesc la interese lumeşti, şi se poate să dea dreptatea, dar se poate şi să n'o dea. Noi şi suntem oameni străini şi săraci şi de-a dreptul, şi cum s'a întâmplat, şi fără întrebăciune, să dăm cărţi, nu putem; Dumnezeu sfântul să binevoiască a da dreptatea; care, de oare ce ne şi rogi a Ţi-l spune, aceasta este:

Maria iea zestrea maicei sale întreagă, iea încă şi darul d'inainte de nuntă, adecă tot ce a dăruit bărbatul ei maicei ei înainte de căsătorie, şi tot ce ea avea gătit, ce purtà

[1] Deci e vorba de Ţara-Românească, nu de Moldova.

καὶ τὰ ὅσα τῆς εἶχε φτιασμένα ὁποῦ ἐφόρει εἰς τὴν ζωήν της, κἂν καὶ ὁ Ματαίης τοῦτο εἰς τὴν διαθήκην δὲν τὸ ἔγραφε· εἶτα ἡ προῖκα ὁποῦ ἔδωσεν ὁ μακαρίτης Ματαίης τῆς Μαρίας ἔρχεται εἰς τὸ μέσον καὶ γίνεται ἕνα μὲ ὅλα τὰ πράγματα, τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα, αὐτοῦ, καὶ εἶναι ἡ Μαρία καὶ αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ αὐτῆς, καὶ ἡ μητὴρ αὐτῶν, καί, εὐγάνωντας τὰ χρέη καὶ τὰ νόμιμα ἔξοδα, εἴτι ἀπομείνουν πράγματα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, γίνονται πέντε μερίδια, ἄχρι καὶ ὀβολοῦ, καὶ πέρνει κάθε μία τὸ ἕνα, καὶ ὄχι ἄλλο· πλὴν ἡ μήτηρ τῶν τριῶν θυγατέρων τὴν προῖκα ὁποῦ ἔφερεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Ματαίη, καὶ τὰ ὅσα πράγματα λάβῃ, ἂν ὑπανδρευθῇ, δὲν ἠμπορῇ νὰ τὰ πωλήσῃ, μήτε νὰ τὰ χαρίσῃ, ἀλλὰ τὴν μὲν προῖκαν φυλάττει διὰ ταῖς θυγατέραις της καὶ τὰ παιδία ὁποῦ θέλει κάμῃ μὲ τὸν ἄλλον ἄνδρα· ἐκεῖνα δὲν ἔχουν νὰ κάμουν τίποτε· καὶ τὰ ὅσα πράμματα πέρνει ἀκίνητα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ πωλήσῃ, ἀλλ' ὥστε ὁποῦ ζῇ ἔχει τοὺς καρποὺς τους, καί, ὅταν ἀποθάνῃ, τὰ πέρνουν τούταις αἱ τρεῖς θυγατέραις.

Εἰς ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ γράφει καὶ [εἰς] τὴν διαθήκην ὁ Ματαίης, ὅτι ἐξοδίασε τόσα εἰς τὴν Μπογδανίαν νὰ εὐγάλῃ τοὺς κατζιβέλους ἀπὸ ταῖς μωσαίαις τῆς μητρὸς τῆς Μαρίας, ἂν δὲν ἐπῆρεν ἀπὸ τὰ τίποτα τῆς μητρὸς τῆς Μαρίας, γεννήματα, κρασὶ καὶ τὰ ἐπίλοιπα εἰσοδήματα, εἴτι ἐξοδίασε, τὰ πληρώνει ἡ Μαρία ταῖς ἀδελφαῖς αὐτῆς· εἰ δὲ καὶ ἐπῆρε, δὲν ἠμπορεῖ νὰ γυρεύῃ τὴν ἔξοδαν, ὅτι τινὰς δὲν ἠμπορεῖ ἀπὸ ἕνα πρᾶγμα νὰ θέλῃ τὸ κέρδος, καὶ νὰ μὴ θέλῃ τὴν ζημίαν, μήτε τινὰς δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνεται πλούσιος μὲ ἀλλουνοῦ ζημίαν, λέγουσιν οἱ νόμοι προφανέστατα καὶ καθαρώτατα.

Τοὺς ἀφωρισμοὺς δὲ καὶ ταὶ ἀρὰς ὁποῦ γράφει ὁ Ματαίης εἰς τὴν διαθήκην του, οἱ νόμοι τοὺς ἔχουν διὰ μύθους, ἐπειδὴ καὶ αἱ ἀραὶ προβάλλονται ἵνα μὴ ἀθετῶνται οἱ νόμοι, καὶ ὄχι ἵνα ἀθετῶνται.

Πρὸς ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ λέγουσί τινες ὅτι καὶ δὲν εἶναι οἱ γονεῖς δυνατοὶ νὰ χαρίσουν τινῶν ἀπὸ τὰ παιδία τους τίποτα περισσότερον, ἀποκρίνονται οἱ νόμοι ὅτι καὶ εἰς τὰ παιδία τους καὶ εἰς ξένους ἠμπορεῖ τινας νὰ ἀφήσῃ περισσότερα, πλὴν νομίμως· ἤτοι νὰ μετρᾷ τινας τὰ ὑπάρχοντά του πόσης τιμῆς εἶναι, καὶ νὰ ἀφήσῃ τὰ μισὰ τῶν παιδίων του, καὶ τὰ ἄλλα τὰ μισὰ θέλει εἰς ξένους τὰ δίδει, θέλει εἰς κανένα, ἢ τινα ἀπὸ τὰ τέκνα αὐτοῦ. Τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ ὁ Ματαίης αὐτὸ δὲν τὸ ἤξευρεν, ἀμὴ τὸ ἔκαμνεν, ἀποκρινόμεθα

în viaţa ei, chiar dacă Matei n'a scris-o în diata lui; apoi zestrea ce a dat-o răposatul Matei Mariei vine la mijloc şi se face una cu toate lucrurile, mişcătoare şi nemişcătoare, ale lui, şi este Maria şi cele trei surori ale ei, şi mama lor, şi, scoţând datoriile şi legiuitele cheltuieli, ce mai rămân lucruri, mişcătoare şi nemişcătoare, se fac cinci părţi, până la un ban, şi iea fiecare una, şi nu altcevà; decât mama celor trei fete [îşi iea] zestrea ce-a adus-o la casa lui Matei, şi câte lucruri le iea, dacă se mărită, nu poate să le vândă, nici să le dăruiască, ci zestrea o păstrează pentru fetele ei şi pentru copiii ce va să facă şi cu cellalt bărbat; aceia u'au să facă nimic; şi câte lucruri le iea dânsa nemişcătoare, nu poate să le vândă, ci, cât va trăi, li are veniturile, iar, la moarte, le ieau aceste trei fete.

Iar la aceia ce scrie şi în diată Matei, că a cheltuit atâta în Moldova ca să scoată Ţiganii de pe moşiile mamei Mariei, dacă n'a luat din ale mamei Mariei, orice ar fi, grâne, vin şi celelalte venituri, de a cheltuit cevà, plăteşte Maria acestea surorilor ei; iar, de i-a şi luat, nu se poate să li ceară veniturile, căci cinevà nu poate ca de la un lucru să voiască a trage câştigul, şi să nu voiască şi paguba, şi nu poate cinevà să se facă bogat cu a altuia pagubă, spun legile foarte lămurit şi curat.

Iar afuriseniile şi blăstămurile ce le scrie Matei în diata lui, legile le socot ca poveşti, căci şi blăstămurile se pun ca să nu se calce legile, iar nu ca să se calce.

Pe lângă ceia ce spun unii că n'au putere părinţii a dărui cuivà mai mult decât copiiilor lor, răspund legile că şi la copiii lui şi la străini poate cinevà să lase mai mult, dar legiuit; adecă să socoată cinevà toate ale lui la ce preţ se ridică, şi să lase jumătate copiilor lui, şi cealaltă jumătate s'o dea la străini, ori la alt cinevà, ori la cinevà din copiii lui. Ceia ce necunoscând-o Matei, şi a făcut aşà, răspundem că nu poate necunoştinţa unora să desfiinţeze legile, nici legile nu urmează

ὅτι δὲν δύναται ἡ ἄγνοιά τινων νὰ ἀναιρήσῃ τοὺς νόμους, μήτε οἱ νόμοι ἔπονται εἰς τὰς προτροπάς τινων· ἀλλ' ὁ μὲν σκοπὸς τῶν νόμων μένει βέβαιος καὶ ἀμετακίνητος· τὰ δὲ ἰδικά τινων καὶ τοῖς νόμοις ἀντικείμενα θελήματα οὐκ ἀναιροῦσι τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους τόσοι καὶ τόσοι μεγάλοι νομοθέται καὶ ἅγιοι αὐτοκράτορες ἐβεβαίωσαν, καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες, καὶ πάντες οἱ ἀπανταχοῦ ὀρθόδοξοι ἔστερξαν καὶ μ' ἐκείνους ἐπολιτεύθησαν.

Ταῦτα ἐκ νομικῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης ἐφιλοπονήσαμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ δικαίου, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ Θεός. Οὗ καὶ ἡ χάρις μετὰ σοῦ.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

după îndemnurile cuivà; ci scopul legilor rămâne statornic şi neschimbat; iar voile în deosebi ale unora şi altora, şi care sunt protivnice legilor, nu desfiinţează legile, pe care atâţia şi atâţia mari legiuitori şi sfinţi Împăraţi le-au întărit, şi Sfinţii Părinţi, şi toţi drept-credincioşii, de pretutindeni, le-au primit şi cu ele au trăit în societate.

Acestea din legiuitul adevăr şi din legiuita dreptate ne-am sârguit [a le strânge] pentru iubirea de ceia ce e drept, care este însuş Dumnezeu. Al căruia har fie şi cu tine.

DCCCCXV.

1728[1]. Nicolae-Vodă Mavrocordat către capuchehaielele muntene, despre reaua administraţie a egumenului de Sfântul-Gheorghe, înşirând veniturile mănăstirii.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου πρὸς τοὺς ἐν Βλαχίᾳ ἄρχοντας, περὶ τοῦ ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τινων ὀφειλομένων καὶ εἰσπραχθέντων φόρων.

Ἔστω καὶ τοῦτο εἰς εἴδησιν σας, ἄρχοντες, περὶ τοῦ ἡγουμένου δηλονότι τοῦ ἐνταῦτα ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅτι δυοήμισυ χρόνους ἔχει σχεδὸν ἀφ' οὗ ἦλθεν ἐδῶ ἡγούμενος, καὶ, ἀπὸ τὰ τόσα καὶ τόσα πολυάριθμα εἰσοδήματα ὁποῦ ἐπῆρε, δὲν ἐδυνήθη νὰ στείλῃ οὔτε πολλήν, οὔτε ὀλίγην βοήθειαν τῷ μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, τῷ σεβασμιωτάτῳ ἡμῶν πατρί, ὁποῦ ἄλλοτε ὁ πρὸ αὐτοῦ μακαρίτης ἅγιος Βηθλεὲμ ἔστελνε κατ' ἔτος τῇ Μακαριότητι αὐτοῦ, πότε τέσσαρα πουγγία, πότε πέντε, πολλάκις καὶ ἕξ, καθὼς τὸ ἠξεύρει καὶ ἡ Μακαριότης αὐτοῦ. Τοῦτον δὲ τὸν ἐπροστάξαμεν κἂν τώρα, μετὰ τὴν παραδρομὴν τοῦ τόσου καιροῦ, νὰ στείλῃ μερικὴν βοήθειαν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠθέλησεν οὔτε νὰ ὑπακούσῃ, οὔτε ὀβολὸν νὰ στείλῃ, ἂν δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ ἄλλα εἰσοδήματα, κἂν ἀπ' ἐκεῖνα ὁποῦ ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν καμάραν μας διὰ τὸ δινάριτζον.

Ἡ ἐντιμότης σας λοιπὸν αὐτὰ ὁποῦ σᾶς

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către boierii din Ţara-Românească, pentru egumenul dela Sfântul Gheorghe şi pentru unele dăjdi datorite şi percepute.

Fie-vă şi aceasta în ştire, boierilor, adecă pentru egumenul sfintei mănăstiri de aici a Sfântului Gheorghe, că sunt aproape doi ani şi jumătate de când a venit aici ca egumen, şi, din atâtea şi atâtea nenumărate venituri ce a luat, n'a putut să trimeată nici mult, nici puţin ajutor preafericitului Patriarh al Ierusalimului, preaveneratului nostru părinte, pe când altă dată cel mai nainte de dânsul, Preasfinţitul răposat de Betleem, trimeteà în fiecare an Fericirii Sale, când patru pungi, când cinci, adesea şi şese, precum ştie şi Fericirea Sa. Ci acestuia i-am poruncit ca măcar acum, după trecere de atâta vreme, să trimeată oareşcare ajutor, şi în niciun chip n'a vrut, nici să asculte, nici să trimeată un ban, dacă nu din alte venituri, măcar din cele pe care le-a luat dela Cămara noastră pentru vinăriciu.

Iar dumneata, cinstite boierule, acestea ce ţi

[1] După plecarea Patriarhului din Bucureşti, care se făcù la 18 Decembre 1728 (Radu Popescu, în *Magazinul Istoric*, IV, pp. 175-6)? Căci se vede că se face raport Patriarhului aflător la Constantinopol. Dar e mai probabil să fie înainte de venirea lui Hrisant în ţară (Septembre 1727), căci egumenul e în funcţii numai de doi ani şi jumătate, iar moartea Vlădicăi de Betleem, înaintaşul său, s'a întâmplat la 1724 *(ibid.*, p. 136.)

[2] Ordin către boieri în timpul campaniei tătăreşti.

γράφομεν ἠθέλετε τὰ εἰπῇ τῇ Μακαριότητι τοῦ, ἤ καὶ τὸ ἴδιον αὐτὸ πιττάκιόν μας θέλετε δώσει διὰ νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ ἡ Μακαριότης του ὅτι αὐτὸς ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἂν καλὰ καὶ νὰ εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, κατὰ τὴν ὁπόληψιν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τὸ σεβάσμιον τοῦτο μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀφανίζεται, καὶ τοῦτο δὲν τὸ λέγομεν ἐξ εἰκασμοῦ, ἀλλὰ μὲ ὀρθὸν λογαριασμόν, ἐπειδὴ καὶ ἀφ' οὗ ἦλθεν ἐδῶ νὰ ἡγουμενεύῃ, οὔτε προμούταν ἔδωσαν, ἕως τώρα ὡς καὶ ἄλλοτε, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἐδιωρίσθη, οὔτε εἰς τὸ χαράτζι πέρυσιν ἔδωσε τίποτες, καθὼς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ λοιπὰ μοναστήρια δὲν ἔδωσαν, οὔτε τὸ συνηθισμένον καὶ ἀπαραίτητον αὐθεντικὸν ἄλογον, καθὼς οὔτε καὶ αὐτοὶ οἱ μαζίλιδες ἄρχοντες δὲν ἔδωσαν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὰ φανερὰ καὶ σύγουρα εἰσοδήματα τοῦ ὁσπητίου τὰ ἔλαβεν ὅλα σῶα καὶ ἀνελλειπῆ. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὸ χωρίον Πογιάνι σοκοτίζει ἀπὸ τὸ βακαρίτην ἑξακόσια ζῶα τὸν χειμῶνα, καὶ ἄλλα ἑξακόσια τὸ καλοκαίρι. Τὸ ὀγιαρίτον ὅλον τῶν ἐγχωρίων τὸ πέρνει ἡ ἁγιωσύνη του, εἰς τὸ ὁποῖον χωρίον οἱ ἄνθρωποι εἶναι διπλοῖ καὶ τρίδιπλοι ἀπὸ ὅσους διαλαμβάνει τὸ αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον νὰ βαστάζῃ σχεδὸν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους, τὸ πογοναρίτον τὸ ἐπλήρωσεν ἐφέτος μὲ συγκατάβασιν μισοῦ γροσίου εἰς τὸ καθ' ἕν πογόνι, ὁποῦ ἄλλοτε τὸ ἐπλήρωνε πρὸς δύο γρόσια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀμπέλια μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰσοδιάζει οὐκ ἐναρίθμητα κρασία, καὶ τὰ πωλεῖ μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοῦ μοναστηρίου, καὶ μάλιστα ἐδῶ, εἰς τὰς τόσας καὶ τόσας κρίτζιμας ὁποῦ ἐξουσιάζει· μοσίαις, γεωργιαμβόλους, μελισσῶνας καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν εἰσοδήματα παμπληθῆ. Ἀφήνομεν νὰ ἀπαριθμοῦμεν τὰ ὅσα ἐνοίκια πέρνει ἐργαστηρίων, ὀντάδων, ὁσπητίων, καὶ τὸ ἀνάλογον ἐκ τῶν ἐνταῦθα λοιπῶν μετοχίων τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἀδιακόπως· εἰς τόσον ὁποῦ, κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὁποῦ μᾶς δίδουσι, λαμβάνει εἰσόδημα κατ' ἕκαστον χρόνον ἀνὰ ἕνδεκα πουγγεία, τὰ ὁποῖα εἰς διάστημα δυοήμισυ χρόνων, ἀφ' οὗ ἦλθεν ἐδῶ ἡγούμενος, συμποσοῦνται εἴκοσι ἑπτὰ πουγγεία. Τί ἔδωσε πάλιν ἐκ τῶν τοσούτων πουγγείων τῇ αὐθεντικῇ Βεστιαρίᾳ, καὶ τί ἐξώδευσε εἰς τὰς χρείας τοῦ ὁσπητίου, εἶναι τοῖς πᾶσι φανερόν. Ἂς καταλάβῃ ἐκ τούτων ἡ Μακαριότης αὐτοῦ τὴν τε ἀξιότητα τοῦ ἡγουμένου, καὶ ὁποίαν κυβέρνησιν κάμνει· οὗ ἕνεκα ἡμεῖς, ὡς μέλη γνήσιαδ ποῦ εἴμεθα τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, διὰ τὴν ἄκραν εὐλάβειαν,

le scriem le veispune Fericirii Sale, sau chiar acest pitac al nostru îl veţi da să-l ceteascâ şi să înţeleagă Fericirea Sa că acel egumen al Sfântului Gheorghe, de şi e om bun, după socotinţa celor mai mulţi, dar această venerată mănăstire a Sfântului Gheorghe se prăpădeşte, şi aceasta n'o spunem din presupunere, ci cu dreaptă judecată, de oare ce şi de când a venit aici să fie egumen, nici împrumut n'a dat până acum, ca altă dată, de oare ce nu s'a orânduit, nici la haraciul de anul trecut n'a dat nimic, precum nici boierii şi celelalte mănăstiri n'au dat, nici calul domnesc obişnuit şi neapărat, precum nici boierii mazili n'au dat. Pe de altă parte, veniturile făţişe şi sigure ale casei le-a luat pe toate întregi şi fără lipsă. Şi mai întâiu la moşia Poieni se socoteşte din văcărit şase sute de vite pe iarnă, şi alte şase sute pe primăvară. Oieritul întreg al locuitorilor îl ieà Sfinţia Sa, la care sat locuitorii sunt îndoiţi şi de trei ori îndoiţi de câţi înşiră hrisovul domnesc să poarte mai peste trei sute, pogonăritul l-a plătit pe an cu iertarea unei jumătăţi de leu la pogon, pe când altă dată îl plătià câte doi lei, din care vii cu mila lui Dumnezeu strânge vin nemăsurat şi-l vinde cu preţul cuvenit în toate locurile mănăstirii, şi mai ales aici, la atâtea şi a tâtea cârciume ce are; are moşii, mori, prisăci şi venituri foarte multe de la ele. Lăsăm numărătoarea chiriilor ce ieà de la prăvălii, odăi de vite, case şi partea din celelalte metohuri de aici ale Sfântului Mormânt, neapărat. Aşà încât, după socoteala ce ni dau, are venit pe an până la unsprezece pungi, care pentru timpul de doi ani şi jumătate, de când a venit aici ca egumen, fac laolaltă o sută şapte pungi. Ce a dat, iarăş, din atătea pungi Vistieriei domneşti, şi ce a cheltuit la nevoile casei, e ştiut tuturora. Să înţeleagă din acestea Fericirea Sa vrednicia egumenului, şi ce chivernisire face; pentru care noi, ca unii ce suntem drepte mădulări ale sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, pentru înalta evlavie ce totdeauna o avem către acel preasfânt Scaun, în chip deosebit, şi chiar şi către prea-fericitul Patriarh al Ierusalimului, prea-veneratul nostru părinte, nesuferind să vedem peirea acestei venerate mănăstiri, şi compătimind, iată îţi scriem dumitale, cinstite boier, şi spunem

ὁποῦ ἀνέκαθεν ἔχομεν πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐκεῖνον Θρόνον, κατ' ἐξαίρετον λόγον, ναὶ μὴν καὶ πρὸς τὸν μακαριώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, τὸν σεβασμιώτατον ἡμῶν πατέρα, μὴ ὑποφέρνοντες νὰ βλέπωμεν τὸν ἀφανισμὸν τούτου τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου, καὶ συμπονοῦντες, ἰδοῦ γράφομεν τῇ Ἐντιμότητι σας, καὶ λέγομεν ὅτι αὐτὰ ὅλα νὰ τὰ παραδώσετε ἐπὶ λεπτοῦ τῇ Μακαριότητι αὐτοῦ διὰ νὰ προνοήσῃ ὡς νοικοκύρης καὶ τούτου τοῦ ἁγίου μοναστηρίου νὰ στείλῃ ἐδῶ χωρὶς ἀργοπορίαν ἄλλον ἄξιον οἰκονόμον ὁποῦ νὰ κυβερνήσῃ καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν προτέραν καλὴν κατάστασιν αὐτὸ τὸ μοναστήριον· ὅτι ἀλλέως ἂς ἠξεύρῃ ἡ Μακαριότης αὐτοῦ πῶς βέβαια θέλει ἀφανισθῇ.

că toate acestea să le înfăţişaţi cu deamăruntul Fericirii Sale ca să se îngrijească, în calitate de stăpân şi al acestei bogate mănăstiri, a trimete aici fără zăbavă alt vrednic chivernisitor care să ocârmuiască şi să aducă la cea d'intâiu bună stare acea mănăstire; căci altfel să ştie Fericirea Sa că de sigur se va prăpădi.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXVI.

Sibiiu, 1728, 1-iu Ianuar.

Chitanţă de eleimosină de la Paisie protosinghelul, Sinait (Παΐσιος πρωτοσύγκελλος, Σιναΐτης).

(*Studii şi documente*, XII, p. 32, nº LII.)

DCCCCXVII.

1728, 2 Ianuar.

Ioan Mavrocordat, fiu al lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre felicitările ce i-a trimes acesta.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ εὐμενέστατε καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα δουλοπρεπῶς προσκυνῶ, ταπεινῶς τε καὶ πανευλαβῶς τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι.

Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας θεοδοξάστου Μακαριότητος ὀπτίαις χερσὶ καὶ αὐχενοκλινῶς δεξάμενος, καὶ πληροφορηθεὶς διὰ τὴν ἀκριβεστάτην καὶ ἐρασμιωτάτην μοι ὑγιείαν αὐτῆς καὶ ῥῶσιν, ἀπὸ βαθέων καρδίας ὑπερεχάρην· ἦν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, δι' ὧν πατρικῶς καὶ δεσποτικῶς ἐπεύχεταί μοι, περί τε τοῦ νέου ἔτους καὶ πάσης ἄλλης ἐπιδόσεως· ὅθεν κλίνοντες τὸν αὐχένα καὶ νοερῶς τῶν σεβασμίων αὐτῆς κρασπέδων ἁπτόμενος, ἀπείρους ὅσας ἀνθομολογῶ τὰς εὐχαριστίας τῇ Ὑμετέρᾳ πατριαρχικῇ Μεγαλειότητι, μείνοντας εἰς πάσας τὰς δεσποτικὰς αὐτῆς προστα γὰς ἀεἰποτε προθυμότατος καὶ ἑτοιμότατος.

Ioan Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte prea-binevoitor şi stăpân prea-venerat, mă închin Fericirii Tale prea-înţelepte cu cuviinţă de rob, şi smerit şi cu toată evlavia Îţi sărut venerata dreaptă.

Vrednica de închinare şi venerata scrisoare a Fericirii Tale de Dumnezeu slăvite cu mâinile ridicate spre cer şi cu grumazul plecat primind-o, şi aflând de sănătatea-Ţi prea-scumpă şi prea-dorită mie, din adâncul inimii m'am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi de aici înainte neschimbată. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, prin care ca un părinte şi stăpân Te rogi în folosul mieu, pentru Anul Nou şi pentru orice alt spor; pentru care plecând grumazul şi cu gândul apucând margenile venerate ale veşmântului Tău, răspund cu nesfârşite mulţămiri Măreţiei Tale patriarhiceşti, rămâind la toate poruncile Tale stăpâneşti totdeauna prea-gătit şi prea-grabnic. Domnul

Ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ περισκέπῃ καὶ τὴν μεγίστην αὐτῆς Μακαριότητα, καὶ νὰ τὴν καταξιώσῃ καὶ τὸ παρὸν καὶ ἄλλα πολυάριθμα ἔτη νὰ διαπεράσῃ εὐτυχῶς, ὑγιῶς καὶ ἀδιασείστως, ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, διὰ κοινὴν τοῦ γένους ἡμῶν εὔκλειαν καὶ τιμήν. Διὰ δὲ τῶν θεοπεσθῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ ἀξιωθῶ καὶ ἐγώ, ὁ δοῦλος αὐτῆς, κατὰ τὸν ἄφατον καὶ ἀμύθητον πόθον μου, νὰ προσφέρω αὐτοπροσώπως τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι τὴν δουλικὴν καὶ εὐλαβητικήν μου προσκύνησιν. Ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπεισθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

1728, Ἰανουαρίου 2.

Τῆς Ὑμετέρας θεοπροβλήτου Μακαριότητος εὐλαβέστατος δοῦλος καὶ εἰς τὰ δεσποτικὰ προστάγματα ἑτοιμότατος.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 201-2, nº 153.)

mieu Isus Hristos să ocrotească şi preamarea Ta Fericire şi să Te învrednicească a petrece fericit şi anul de faţă şi alţi ani mulţi la număr cu fericire, sănătate şi fără zguduire, în preasfinţitul şi apostolescu-Ţi Scaun, pentru cea de obşte a neamului nostru slavă şi cinste. Iar prin rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate să mă învrednicesc şi eu, robul Tău, după nespusa şi nepomenita-mi dorinţă, a înfăţişà de faţă Fericirii Tale prea-înţelepte închinăciunea mea supusă şi evlavioasă. Ale cărui rugăciuni preasfinte şi de Dumnezeu ascultate fie-mi ajutătoare în viaţa toată.

1728, Ianuarie în 2.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu păzite prea-cucernic rob şi la stăpâneştile-Ţi porunci prea-gătit:

Ioan Mavrocordat.

DCCCCXVIII.

Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre felicitările ce a primit de Anul Nou din partea acestuia. 1728, 2 Ianuar.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ φιλοστοργώτατε καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ δουλικῶς καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινῶς ἀσπάζομαι.

Τὸ σεβάσμιον καὶ προσκυνητὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας καὶ ὑποκλίσεως δεξάμενος, καὶ πληροφορηθεὶς τὴν ὑπέρ τι ἄλλο ἐφετωτάτην μοι αὐτῆς ὑγιείαν, ἀπὸ βαθέων καρδίας ἐχάρην, δόξαν ἀναπέμψας τῷ σώζοντι καὶ διατηροῦντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, δι' ὧν ἐπεύχεταί μοι, τῷ δούλῳ αὐτῆς, θερμῶς τε ἅμα καὶ πατρικῶς περί τε τοῦ νέου τουτουΐ ἔτους καὶ ἑτέρων ἐφετῶν καταθυμίων· οὗ ἕνεκα, μὴν ὄντας ἱκανὸς διὰ οὐδένα τρόπον διὰ γραφίδος νὰ ἀποδώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν προσήκουσαν καὶ κατ' ἀξίαν εὐχαριστίαν, διά τε τὸ ὑπερβάλλον τῆς πρὸς ἐμὲ πατρικῆς ἀγάπης καὶ δεσποτικῆς αὐτῆς εὐνοίας, καὶ τῆς ἐμῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας καὶ ὑποκλίσεως, δέομαι μόνον ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Constantin Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne Hrisant, întru Hristos al mieu părinte prea-iubit şi stăpân prea-venerat, Fericirii Tale mă închin cu supunere şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut.

Venerata şi vrednica de închinăciune scrisoare a Fericirii Tale primind-o cu cât mai multă evlavie şi închinăciune, şi aflând de sănătatea-Ţi prea-dorită mie mai presus de orice, din adâncul inimii m'am bucurat, ridicând slavă către cel ce Te mântuie şi păzeşte, Dumnezeu Sfântul. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, prin care-mi urezi mie, robul Tău, călduros şi părinteşte pentru acest An Nou şi alte lucruri dorite; în schimb, nefiind destoinic în niciun chip ca prin scris să răsplătesc Fericirii Tale cu cea cuvenită şi după vrednicie mulţămire, pentru covârşitoarea iubire părintească şi stăpânească bunăvoinţă a Ta către mine şi pentru a mea înaltă evlavie fiască şi aplecare faţă de Fericirea Ta, mă rog numai din inimă de Domnul Nostru Isus Hristos să ocrotească şi să păzească prea-marea Ta

νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην παντὸς ἀβουλήτου καὶ νὰ τὴν καταξιώσῃ καὶ αὐτὸ τὸ νέον ἔτος καὶ ἄλλα πλεῖστα ἐν ἄκρᾳ εὐεξίᾳ, ἀταράχῳ τε καὶ πολυχρονίῳ διαμονῇ ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον· διὰ δὲ τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ ἀξιώσῃ καὶ ἐμέ, τὸν δοῦλον αὐτῆς, νὰ προσκυνήσω καὶ αὐτοπροσώπως ἐν τάχει τὸ ἔνθεον ὕψος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, κατὰ τὸν πολὺν καὶ ἀνήκουστον πόθον μου, εὑρισκόμενος ἀείποτε εἰς τὰ πατρικὰ καὶ δεσποτικὰ αὐτῆς προστάγματα μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἑτοιμότητος· ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

1728, Ἰανουαρίου 2.

Τῆς Ὑμετέρας θεοπροβλήτου Μακαριότητος εὐλαβέστατος δοῦλος καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς ὅλως ἑτοιμότατος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 250-1, nº 152.)

Fericire mai presus de tot ceia ce nu voieşti şi să Te înveşnicească [a serbà] şi acest An Nou şi alţii cât de mulţi în bună stare desăvârşită şi netulburată şi cu îndelungată dăinuire în preasfinţitul şi apostolescu-Ţi Scaun; iar prin preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să mă înveşnicească şi pe mine, robul Tău, să mă închin şi de faţă, cât de curând, dumnezeieştii înălţimi a Fericirii Tale, după multa şi neauzita poftă a mea, aflându-mă totdeauna la poruncile-Ţi părinteşti şi stăpâneşti cu toată grăbirea şi gătirea; ale căruia preasfinţite şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

1728, Ianuarie în 2.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu ocrotite prea-evlavios rob şi la poruncile Tale cu totul prea-gătit:

Constantin Mavrocordat.

DCCCCXIX.

1728, 2 Ianuar

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o boală a acestuia, cu felicitări de Anul Nou.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, δι' ὧν αὐθις συγχαίρεται ἡμῖν καὶ πατρικῶς ἐπεύχεται περί τε τοῦ νέου ἔτους καὶ τῆς κατὰ σάρκα περιτομῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι διὰ παντὸς εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς ἑτοιμότατοι.

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ καταξιώσῃ καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ διαπεράσῃ καὶ τοῦτο τὸ νέον ἔτος καὶ ἄλλα ἐλευσόμενα, μετὰ πασῶν τῶν πανσέπτων καὶ ἁγίων δεσποτικῶν ἑορτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ, πολυχρονίῳ τε καὶ ἀταράχῳ διαμονῇ ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Ἐμάθομεν, σεβασμιώτατε ἡμῶν πάτερ, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης νὰ εὑρίσκεται εἰς ἀχαμνοσύνην, καὶ πολλὰ μᾶς ἐκακοφάνη· καὶ

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi după aceasta neschimbată. Am cunoscut şi cele scrise în ea, prin care iarăş Te bucuri cu noi şi Te rogi părinteşte pentru Anul Nou şi Tăierea împrejur, după trup, a Domnului Nostru Isus Hristos, şi foarte mulţămim Fericirii Tale, aflându-ne întru toate prea-gătiţi la poruncile Tale.

Însuş Domnul nostru Isus Hristos să înveşnicească şi pe Fericirea Ta a petrece şi acest An Nou şi alţii ce sunt să vie, împreună cu toate cele prea-venerate şi sfinte serbători împărăteşti ale Domnului nostru, în cea mai înaltă sănătate şi bună stare, în statornicie de mulţi ani şi netulburată pe preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Am aflat, prea-venerate al nostru părinte, că Fericirea Ta Te afli în stare de sănătate rea, şi mult ni-a părut rău; şi

διὰ τί νὰ μὴ μᾶς δηλοποιῇ τὴν ἐφετωτάτην ὑγιᾶ κατάστασιν αὐτῆς; Παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν καὶ αὖθις ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰανουαρίου 2.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 151, nº 200.)

de ce să nu ni faci cunoscută prea-dorita-Ţi sănătate? Ne rugăm deci de Fericirea Ta să avem iarăş sfintele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa, iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu preamulţi şi cu totul fericiţi.

1728, Ianuarie în 2.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

DCCCCXX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o boală a acestuia şi porunca de gătire ce a primit de la Hanul Tatarilor. 1728, 4 Ianuar.

Ἐπιστολὴ φιλοφρονητικὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν. Ἐδεξάθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ λίαν εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, καὶ ὅτι καὶ πάλιν σφοδρότερον αὐτῆς ἥψατο τὸ σύνηθες πάθος τῆς ποδαλγίας καὶ χειραλγίας, καὶ σφόδρα ἐλυπήθημεν καὶ μᾶς ἐκακοφάνη· ἐλπίζομεν ὅμως εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, τὸν ἀληθινὸν ἰατρόν, νὰ ἐπιχορηγήσῃ ἐν τάχει τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ ἴασιν, καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐντελεστάτην καὶ ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν.

Ἡμεῖς, σεβασμιώτατε πάτερ, εἰ καὶ τῷ σώματι ἀληθῶς ἀπόντες ἐσμέν, ἀλλὰ νοερῶς πάντοτε παρόντες εἴμεθα καὶ αὐτῇ συνδιατρίβομεν· δι' ὃ καὶ πάλιν παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ διὰ τῶν ἱερῶν καὶ θεοπειθῶν εὐχῶν αὐτῆς, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἂς ἔχωμεν δὲ καὶ ἐφετὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ

Scrisoare de curtenie a lui Nicolae Voevod către al Ierusalimului Hrisant.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în sănătate deplină şi necontenită fericire, întru ani îndelungaţi.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele scrise înlăuntru şi că iarăş mai tare Te-a prins obişnuita patimă a durerii de picioare şi de mâni, şi foarte ne-am întristat şi ni-a părut rău; ci nădăjduim în Dumnezeu Sfântul, medicul cel adevărat, să dăruiască grabnic Fericirii Tale uşurarea şi lecuirea, şi să capeţi înapoi cea mai deplină şi mai dorită a Ta sănătate.

Noi, părinte prea-venerat, deşi trupeşte suntem departe, dar cu mintea ne aflăm totdeauna de faţă şi petrecem împreună; pentru care rugăm iarăş pe Fericirea Ta să ne sprijini prin sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni, şi vom mulţămi Fericirii Tale. Să avem şi doritele-Ţi sfinţite scrisori, ca să ne bucurăm de preadorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi ru-

ἐφετωτάτη αὐτῆς ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἶησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανεύτυχῃ.

ραψκῃ, Ἰανουαρίου δ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικολάη-Βόδας.

(ὑστερόγραφον.)

Μακαριώτατε δέσποτα,

Σήμερον ἔφθασεν ἐδῶ εἰς ἡμᾶς καὶ ὁ Μπαλιτζίμπασης[1] τοῦ ὑψηλοτάτου Χάνη, ὁ ὁποῖος, ἀφ' οὗ ἐκίνησεν ἀπ' ἐκεῖ, εἶναι σήμερον εἰκοσιτέσσαρες ἡμέραι, καὶ λέγει περὶ τοῦ ὑψηλωτάτου Χάνη ὅτι τέσσαρες ὥραις μακρία ἀπὸ τὸ Κρίμι εὑρίσκεται, καὶ εἰς τὸ γράμμα ὁποῦ μᾶς ἔφερεν, ἄλλο δὲν μᾶς γράφει ἡ Ὑψηλότης του, παρὰ μόνον ὅτι νὰ εὑρισκώμεθα εἰς ἑτοιμασίαν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

găciuni, care să ni fie ajutătoare în viaţa toată. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie în 4.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la poruncă:

Io Nicolae-Vodă.

(Potscript.)

Prea-fericite stăpâne,

Azi a venit aici la noi şi balgi-başa al prea-înălţatului Han, care, de când a plecat de acolo, sunt azi douăzeci şi patru de zile, şi spune despre prea-înălţatul Han că se află patru ceasuri departe de Crâm, şi, în scrisoarea ce ni-a adus-o, alta nu ni scrie Înălţimea Sa decât că să ne aflăm gata.

DCCCCXXI.

1728, C. 4 Ianuar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cheltuielile-i la Poartă şi cu expediţia de acum contra Tatarilor.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῶν ἐξόδων αὐτοῦ.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύομεν καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

Ὁρίζει ἡ Ἡμετέρα Μακαριότης ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς γράμματι ὅτι πάντες οἱ αὐτόθι, ἐκκλησιαστικοί τε καὶ πολιτικοί, ἐν εὐθυμίᾳ διάγουσι, καὶ ἄμποτες διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν εἰς τὸν καιρόν μας πάντοτε εὐθυμοῦντες καὶ χαίροντες νὰ διατελοῦσιν. Ἡμεῖς ὅμως, σεβασμιώτατε πάτερ, εἰς πολλὴν καὶ ἄκραν ἀθυμίαν εὑρισκόμεθα, ὅτι ἀφανίσθημεν ἀπὸ τὰ ὑποτρέξαντα ὑπέρογκα καὶ ὑπέρπολλα ἔξοδα, τόσον εἰς τὴν Πόλιν, ὅσον καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν μας, καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη· τὰ ὁποῖα ἀφήνομεν διὰ ζώσης φωνῆς νὰ τὰ δηλοποιήσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ ἐπιχορηγήσῃ ἡμῖν ἐξ ἀπόρων πόρον, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τὰ ἀπαντήσωμεν, ὅτι ἄλλη ἐλπὶς μετὰ τὴν εἰς Θεὸν δὲν μᾶς ἔμεινε. Καὶ αὖθις αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Scrisoarea lui Nicolae Voevod către al Ierusalimului Hrisant, despre cheltuielile lui.

Către Fericirea Ta iarăş cu evlavie ne îndreptăm şi sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm.

Spui Fericirea Ta în sfinţita-Ţi scrisoare că toţi cei de acolo, clerici şi mireni, petrec cu bucurie, şi de ar dà Dumnezeu ca prin rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu în vremea noastră totdeauna să petreacă bucuroşi şi veseli. Iar noi, prea-venerate părinte, în mare şi înaltă descurajare ne aflăm, căci ne-am prăpădit de nemăsuratele şi prea-multele cheltuieli ce se îngrămădesc, atât la Ţarigrad, cât şi în această ieşire a noastră cu oastea, şi în alte felurite locuri; pe care le lăsăm prin viu graiu a le vădi Fericirii Tale. Numai Dumnezeu sfântul prin sfintele-Ţi rugăciuni să ne ajute a găsi din strâmtoare vad, ca să le putem întâmpinà, căci altă nădejde după aceia în Dumnezeu nu ni-a rămas. Şi iarăş preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

[1] Adunătorul peşcheşului de miere.

DCCCCXXII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala ce l-a ajuns în expediție și nevoia unei mărturii către Poartă din partea Patriarhului. 1728, 8 Ianuar.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Τὴν ἱερὰν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐλαβῶς ἀσπάζομαι. Εἶναι γνωστὸν τῇ Μακαριότητι αὐτῆς ὅτι ἀπὸ πάσης ἀσθενείας βασανιζόμεθα..., καὶ εἰς τὸ σημερινὸν κονάκι κακὰ καὶ ψυχρὰ εἴμεσθεν· ἀσθενεῖς εἴμεσθεν, οὔτε νὰ καβαλικέψωμεν ἠμποροῦμεν· μήτε εἰς ῥατβάνι νὰ καθίσωμεν εἰς αὐτὲς τὲς ψύχρες καὶ μὲ αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῆς ὑγιείας μας. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν τὴν Μακαριότητά της νὰ μᾶς δώσῃ ἐγγράφως μίαν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν διὰ τὴν ἀσθένειάν μας, ἐπειδὴ καπικεχαγιάδες δὲν ἔχομεν, καὶ στέλνομεν σὺν Θεῷ καὶ μὲ τὲς ἅγιες αὐτῆς εὐχὲς τὸν ἀνεψιόν μας, ἄρχοντα Σλουτζιάρην, τὸν δοῦλόν της, εἰς τὴν βασιλικὴν Πόρταν. Καὶ παρακαλοῦμεν, σεβασμιώτατε δέσποτα, τὸ δηλωτικὸν αὐτῆς ἱερὸν γράμμα, ὁποῦ ζητοῦμεν νὰ τὸ ἔχωμεν αὔριον, πολλὰ ταχύ, καὶ θέλομεν εἶσθαι ὑπόχρεοι. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

1728, Ἰανουαρίου 8.

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Sfinţita dreaptă a Fericirii Tale cu evlavie o sărut. E cunoscut Fericirii Tale că de tot felul de boală suntem încercaţi.., şi la conacul de azi ni erà rău şi frig; suntem bolnavi: nici să călărim nu putem, nici în rădvan să stăm pe acest frig şi în starea noastră de sănătate. Ci rugăm pe Fericirea Ta să ni dai în scris o mărturie vrednică de încredere pentru boala noastră, căci capuchehaiele n'avem, şi trimetem cu Dumnezeu şi cu sfintele-Ţi rugăciuni pe nepotul nostru, dumnealui Slugerul, robul Tău, la Poarta împărătească. Şi ne rugăm, prea-venerate stăpâne, de sfinţita-Ţi scrisoare de mărturie, care cerem să o avem mâne, foarte grabnic, şi vom fi îndatoriţi. Iar anii Fericirii Tale fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

1728, Ianuarie 8.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXIII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o călătorie a lui, planul Patriarhului de a-l vizità, petrecerea la el a Mitropolitului de Nazaret şi o scrisoare a Domnului către Doamnă. 1728, 8 Ianuar.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸν μετὰ τοῦ ὁσιωτάτου δευτερεύοντος ἱεροδιακόνου αὐτῆς πεμφθὲν ἡμῖν ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα περὶ τῆς ὁδοιπορίας μας [1]

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale trimea-ă nouă prin al doilea ierodiacon al Tău cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătete foarte ne-am bucurat, pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi patriarhiceştile binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele scrise pe rând despre călătoria noastră şi câte în deosebi

[1] E vorba de „călătoria Măriei Sale Nicolae-Vodă către Smil" (Ismail), pe care el o făcù „ca un protimos şi grabnic ce erà spre poruncile împărăteşti", la 27 Decembre 1727, lăsând pe Doamna în Bucureşti. Hrisant erà tot alci, la Sfântul Gheorghe, „lăsându-l [Domnul] rugătoriu către Dumnezeu pentru

καὶ ὅσα ἡμῖν ἰδίως ἐπεύχεται· καὶ πάλιν, καὶ πολλάκις, εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι διὰ παντὸς εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς ἑτοιμότατοι.

Ὁρίζει ἡ Ὑμετέρα Μακαριάτης ὅτι, ἂν δὲν ἦτον ἀσθενὴς (οὗ ἕνεκα καὶ κατὰ πολλὰ μᾶς κακοφαίνεται), ἤθελε λάβῃ τὸν κόπον νὰ ὁρίσῃ καὶ ἕως ἐδῶ νὰ μᾶς ἀπολαύσῃ· καὶ πῶς ἠθέλαμεν τὸ στέρξῃ, σεβασμιώτατε πάτερ, νὰ ἀφήσωμεν νὰ ἐνοχληθῇ ἕως τόσον; Ἡμεῖς καὶ διὰ τὸν πανιερώτατον ἅγιον Ναζαρὲτ λέγομεν: διατὶ νὰ λάβῃ τὸν κόπον καὶ νὰ ὁρίσῃ ἕως ἐδῶ;

Καὶ λοιπὸν διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς, ἂν καλὰ καὶ νὰ ἐγράφαμεν ἐχθὲς τῇ φιλτάτῃ μας Δόμνᾳ διὰ νὰ μηνύσῃ καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ λογαριάζομεν πλέον καὶ νὰ ἠξεύρῃ, μὲ ὅλον τοῦτο εἴπαμεν διὰ ζώσης φωνῆς καὶ τῷ πανιερωτάτῳ ἁγίῳ Ναζαρὲτ καὶ τῷ διαληφθέντι ἱεροδιακόνῳ δευτερεύοντι, καὶ θέλει τὰ ἀναφέρῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι· τὴν παρακαλοῦμεν μόνον νὰ μᾶς ἐνισχύῃ καὶ νὰ μᾶς ὑποστηρίζῃ διὰ τῶν ἱερῶν καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, διὰ νὰ ἀξιωθῶμεν ἐν τάχει νὰ ἀπολαύσωμεν, κατὰ τὸν πόθον μας, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑγιαίνουσαν, εὐεκτοῦσαν καὶ εὐθυμοῦσαν κατὰ πάντα. Ὅσ ἔχωμεν, παρακαλοῦμεν, καὶ αὖθις ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰανουαρίου 8.

Πάλιν καὶ πάλιν τὴν ἱερὰν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐλαβῶς περιπτυσσόμεθα. Μὲ τὴν εὐχήν της τὴν ἁγίαν, ὅλα τὰ καθ' ἡμᾶς μὲ τιμὴν καὶ χαρὰν ἀκολουθοῦν ἀνυποκρίτως· μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ εἶναι μέχρι τέλους βοηθός.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

[Ἰω Νικόλαος Βοεβόδας.]

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 203-4, nº. 154.)

ni le urezi; şi iarăş, şi adesea, mulţămim Fericirii Tale, aflându-ne cu totul preagata la poruncile Tale.

Spui Fericirea Ta că, de nu erai bolnav (pentru care şi foarte ni pare rău), Ţi-ai fi luat osteneala să pofteşti şi până aici să ne întâmpini; şi cum am fi primit, preavenerate părinte, să Te lăsăm a Te supărà până într'atâta? Noi şi pentru preasfinţitul de Nazaret spunem, pentru ce să se osteneascà şi să poftească până aici?

Şi, de altfel, despre ale noastre, deşi am scris ieri prea-iubitei noastre Doamne ca să-Ţi spuie şi Fericirii Tale, şi socotim că le şi ştii, totuş am spus prin viu graiu şi preasfinţitului de Nazaret şi aceluia al doilea ierodiacon, şi le va aduce înaintea Fericirii Tale; numai ne rugăm să ne întăreşti şi să ne sprijini prin sfintele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni, ca să ne învrednicim cât mai curând a Te întâmpinà, după pofta noastră, pe Fericirea Ta sănătos şi bucuros întru toate Ne rugăm să avem şi de acum înainte sfinţitele Tale scrisori ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în viaţa toată; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie în 8.

Iarăş şi iarăş îmbrăţişăm sfinţita dreaptă a Fericirii Tale. Cu sfinţitele-Ţi rugăciuni, toate ale noastre urmează cu cinste şi bucurie nefăţarnic; numai Dumnezeu sfântul prin preasfintele-Ţi rugăciuni să fie până la capăt ajutător.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la poruncă:

[Io Nicolae Voevod.]

---

sănătatea, întărirea, bună călătoria şi întoarcerea Măriei Sale fără zăbavă la Scaun": se rânduiseră şi rugăciuni la biserici. Beizadelele Constantin şi Iancu întovărăşiau pe părintele lor, care nu merse însă decât de la Plumbuita la Afumaţi, unde stătù douăsprezece zile, aşteptând să se potolească Tatarii şi să capete voia de întoarcere, care sosì, dar târziu. La 8 Ianuar 1728, Vodă pleacă la Greci, la 12 e la Sărata, la 13 iea locuinţă în Episcopia Buzăului, unde stă patru zile. La 17 porneşte spre Râmnicul-Sărat, la 21 petrece în mănăstirea Măxineni. La 24 numai, se îndreaptă spre Bucureşti, prin Afumaţi (28). La 29 îşi făceà întrarea în Capitala sa (Radu Popescu, *l. c.*, pp. 166-73; cf. şi p. 154 şi urm.). Pentru aceste tulburări tătăreşti, Iorga, *Chilia şi Cetatea-Albă*, pp. 247-8; *Studii şi documente*, XXIII, p. 282 şi urm.

DCCCCXXIV.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea sa până la Ciorani, boala de care sufere şi mărturia ce a cerut Patriarhului. 1728, 10 Ianuar.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξίαν ἀσπαζόμεθα, δέομενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καί, διὰ μὲν τὰ καθ' ἡμᾶς, θέλει ἠξεύρῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι δι' ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν ἐφθάσαμεν σήμερον ἐδῶ, εἰς τὸ Τζοράνι, μὲ πολλοὺς κόπους, διὰ τὸ τελματῶδες τούτου τοῦ μέρους· καὶ ἂς εἴποῦμεν ὅτι εἴμεσθεν καὶ ὀλίγον καλλήτερα. Διὰ δὲ τὸ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καπουκεχαγιάδες μας ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἂν καλὰ καὶ ὁ ἄρχοντάς μας Σλουτζιάρης νὰ ἐμίσευσε, μὲ ὅλον τοῦτο, διὰ νὰ μὴν ὁποπτευθῇ ἡ ὑμετέρα σοφωτάτη καὶ ἁγιωτάτη κορυφὴ ὅτι κατά τι ἐδυσαρεστήθημεν, ὅ μὴ γένοιτο, ἰδοὺ ὁποῦ ἐπροστάξαμεν τὸν γραμματικόν μας Παναγιώτην καὶ ἐσχεδίασε τὸ περιεχόμενον τοῦτο σχέδιον, τὸ ὁποῖον τὸ στέλλομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καί, καθὼς εἶναι ὁρισμὸς αὐτῆς, ἔτζι καὶ θέλει κάμῃ. Παρακαλοῦμεν μόνον κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς συμπαθήσῃ πατρικῶς ὁποῦ τὴν βάλλομεν εἰς τοιούτους κόπους, ἐπειδή, καθὼς εἴμεσθεν ἡμεῖς ἀδύνατοι, ἔτζι ἠξεύρομεν καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πῶς εἶναι ἀσθενής, — καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ χαρίσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἐν τάχει τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν, διὰ νὰ συγχαιρώμεθα αὐτῇ οἴκως. Ἂς ἔχωμεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ πάλιν ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς· αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰανουαρίου 10.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să păzească pe Fericirea Ta în sănătate înaltă şi fericire statornică, ani îndelungaţi. Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate, şi, cât despre ale noastre, vei şti Fericirea Ta că prin sfintele-Ţi rugăciuni am sosit azi aici, la Ciorani, cu multe osteneli, pentru locul noroios; şi să spunem că suntem şi cevà mai bine. Iar pentru sfinţita scrisoare a Fericirii Tale către dumnealor capuchehaielele noastre, deşi dumnealui Slugerul nostru a lipsit, totuş, ca să nu bănuiască Înălţimea Ta preaînţeleaptă şi preasfinţită că ne-am supărat de cevà, ferească Dumnezeu, iată că am orânduit grămăticului nostru Panaioti şi a făcut în grabă ţidula cuprinsă aici, pe care o trimetem Fericirii Tale, şi cum Ţi-e pofta, aşà şi vei face. Ci numai ne rugăm mult de Fericirea Ta să ne ierţi părinteşte că Te punem la atâtea osteneli, căci, precum suntem noi neputincioşi, aşà ştim că şi Fericirea Ta eşti bolnav, — şi numai Dumnezeu Sfântul să hărăzească Fericirii Tale în grabă prea-dorita-Ţi sănătate, ca să ne bucurăm fieşte cu Tine. Ci ne rugăm să avem iarăş sfinţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni; care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie în 10.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας.

Al Fericirii Tale, fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXV.

1728, 14 Ianuar.

Roxandra Ghica Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea ei la Iaşi şi prezenţa fiului ei Grigore-Vodă în Codru.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεομένη τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος· οὗ τῷ θείῳ ἐλέει καὶ δι' εὐχῶν ἁγίων τῆς Σῆς Μακαριότητος καὶ ἡμεῖς ὑγιαίνομεν ἅπαντες. Καὶ ἤλθαμεν ἐχθὲς εἰς τὸ Γιάσι καὶ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν Κούρτην· μόνον ὁ ὑψηλώτατος καὶ παμφίλτατός μας υἱὸς εὑρίσκεται εἰς τὸν Κόδρον [1], καὶ δι' εὐχῶν της ἁγίων τὸν προσμένομεν μετὰ δύο, τρεῖς ἡμέρας νὰ ἔλθῃ.

Σεβάσμιον τῆς Σῆς Μακαριότητος γράμμα ἔλαβον, ἐξ οὗ μαθοῦσα τὴν ἐφετήν μοι ὑγιείαν της, λίαν ἐχάρην. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα καλῶς, καὶ εὐχαριστοῦμεν τὴν Σὴν Μακαριότητα ὁποῦ συνεχῶς μᾶς γράφει, καὶ χαιρόμεθα εἰς αὐτό, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἔχομεν πνευματικόν μας πατέρα, καθὼς δὲν τὴν λανθάνει· καὶ διὰ τοῦτο τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς λείπουν τὰ ἐφετὰ καὶ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα.

Ἡ Δόμνα [2] τὴν προσκυνᾷ, καὶ εὐλαβῶς ασπάζεται τὴν ἁγίαν της δεξιάν. Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρόν, αἱ δὲ ἅγιαι καὶ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν διὰ παντὸς μεθ' ἡμῶν.

1728, Ἰανουαρίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ὁρισμούς της,

Ρωξάνδρα.

Roxandra Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant.

Fericirii Tale mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut, rugându-mă de Dumnezeu Sfântul să Te păzească în sănătate şi necontenită bună stare, ani îndelungaţi; prin a cărui dumnezeiască milă şi rugăciunile sfinte ale Fericirii Tale şi noi suntem sănătoşi cu toţii. Şi am venit ieri la Iaşi şi ne aflăm la Curte; numai prea-înălţatul şi prea-iubitul nostru fiu se află în Codru, şi prin sfintele-Ţi rugăciuni îl aşteptăm în două, trei zile să vie.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale am primit-o, din care aflând de sănătatea-Ţi dorită mie, foarte m'am bucurat. Am cunoscut şi cele înlăuntru scrise, bine, şi mulţămim Fericirii Tale că ni scrii necontenit, şi ne bucurăm de aceasta, căci şi noi Te avem drept sufletescul nostru părinte, cum nu-Ţi scapă din amintire; şi de aceia Te rugăm să nu ni lipsească doritele şi veneratele-Ţi scrisori.

Doamna Ţi se închină şi cu evlavie sărută sfinţita-Ţi dreaptă. Acestea deocamdată, iar sfintele şi veneratele-Ţi rugăciuni fie totdeauna cu noi.

1728, Ianuarie în 14.

A Fericirii Tale la porunci:

Roxandra.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 205-6, nº 157.)

---

[1] Chigheciului.

[2] La Legrand, adaus greşit: μας.

DCCCCXXVI.

Patriarhul Nicolae Mavrocordat către Hrisant Notara, despre starea acestuia şi scrisorile lui către capuchehaiele. 1728, 16 Ianuar.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρύσανθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεξάμεθα καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα· ἐλάβομεν καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καπουκεχαγιάδες μας ἱερὸν αὐτῆς γράμμα, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς συμπαθήσῃ ὅπου τὴν βάλλομεν εἰς τέτοιας πείραξεις· θέλομεν δουλεύσῃ καὶ ἡμεῖς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς διὰ παντὸς ἑτοιμότατοι.

Τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα τι λογῆς τρέχουσιν, ἐμμέσως τὰ ἐδηλοποιήσαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ σὺν Θεῷ εὐοδοῦνται· ὅθεν καὶ ἐλπίζομεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν καὶ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν κατὰ τὸν πόθον μας. Ἕως τόσον ὅμως παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς λείπῃ ἡ πατρικὴ αὐτῆς συμβουλὴ διὰ τὰ πρακτέα, καὶ νὰ ἔχωμεν καὶ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰανουαρίου 16.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, cu evlavie salutând pe Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cu mai deplină sănătate şi statornică fericire, ani îndelungaţi.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate; am primit şi sfinţita-Ţi scrisoare către boierii capuchehaielele noastre, şi mulţumim Fericirii Tale, şi rugăm să ne ierţi că Te punem la astfel de încercări; vom slujì şi noi Fericirii Tale, aflându-ne la poruncile Tale totdeauna prea-gătiţi.

Ale noastre toate cum merg, nemijlocit Ţi le-am arătat Fericirii Tale, şi cu Dumnezeu sunt pe cale bună; pentru care şi nădăjduim ca în puţine zile să Te întâlnim după dorinţa noastră. Până atunci însă ne rugăm să nu ni lipsească părintescu-Ţi sfat pentru cele de făcut, şi să avem şi sfinţitele-Ţi scrisori ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie în 16.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 206-7, nº 158.)

DCCCCXXVII.

1728, 18 Ianuar.

Alexandru Ghica, Marele-Dragoman, către Patriarhul Hrisant Notara, despre zăbava răspunsului său, mai ales din cauza afacerilor tatăreşti.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε, σεβασμιώτατε μοι δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ὁλοψύχως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ ὅπως περισκέπῃ καὶ περιφρουροίῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑγειᾷ, μακρόβιον καὶ πανευδαίμονα, πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Χάριτι Χριστοῦ καὶ ἐγώ, δι' εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Μακαριότητος, πανοικεὶ ὑγειαίνω. Σεβασμίας ἐπιστολὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος οἰκῶς καὶ μετ' ἄκρας εὐλαβείας περιπτυξάμενος ἔλαβον, καὶ ὑπερευχαριστῶ, δέσποτα μου, εἰς τὴν καὶ ἐγγράφως ἀκατάπαυστον μνήμην, ὁμοῦ μετὰ τῶν φυλακτηρίων μοι θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν πρὸς πνευματικὸν τέκνον της, καὶ ὁμολογῶ τὸ πταίσμα μου ὅτι, ἀπὸ διαφόρους περισπασμούς, μάλιστα ἀπὸ τὰς τῶν Σκυθῶν ἀνωμαλίας, ὄντας περιθορυβημένος, δὲν ἐπρόσφερα κατὰ τὸ πρόσηκον τὰ οἰκά μου γράμματα. Ὅθεν θερμῶς παρακαλῶ νὰ συγχωρέσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν μου, ὡς πνευματικὸς φιλόστοργος πατήρ, ὑποσχόμενος καθ' ἑξῆς νὰ μὴν τὴν πειράξω πλέον μὲ παρομοίαν συγχώρησιν,—μὲ ὅλον ὁποῦ ἠξεύρω πῶς ἑβδομήκοντα ἑπτάκις χρεωστεῖτε νὰ μᾶς συγχωρῆτε, δέσποτα μου. Καὶ πάλιν παρακαλῶ νὰ ἀξιοῦμαι εἰς τὸ ἑξῆς τῶν σεβασμίων αὐτῆς, μὲ τὰς φιλοστόργους νουθεσίας· ἧς θεόθεν τὰ ἔτη αὐτῆς εἴησαν μακρόβια καὶ πανευδαίμονα.

1728, Ἰανουαρίου 18.

Τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Μακαριότητος υἱὸς κατὰ πνεῦμα.

Ἀλέξανδρος Γκίκας.

† Prea-fericite, prea-înţelepte, prea-venerate al mieu stăpân, Fericirii Tale cu supunere mă închin şi venerata-Ţi dreaptă din tot sufletul o sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu ca să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta sănătos, întru mulţi ani şi cu totul fericit, pentru aşezarea şi îndreptarea drept-credincioşilor creştini. Slavă Domnului şi eu, cu toată casa, prin rugăciunile Fericirii Tale de Dumnezeu păzite, sunt sănătos. Respectatele scrisori ale Fericirii Tale fieşte şi cu cea mai mare evlavie, îmbrăţişându-le, le-am primit, şi mulţămesc foarte, stăpâne al mieu, pentru neîncetata amintire şi în scris, împreună cu rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate şi mie păzitoare către fiul Tău sufletesc, şi recunosc greşeala mea că, fiind tulburat de felurite distracţii, şi mai ales de neorânduielile Tatarilor, n'am înfăţişat după cuviinţă fieştile mele scrisori. Pentru care cu căldură mă rog să ierţi şi această greşeală a mea, ca un părinte sufletesc cu iubire, făgăduind că de acum înainte nu Te voiu mai încercà eu cu o astfel de cerere de iertare,—deşi ştiu cum că trebuie să ne ierţi de şepte ori şeptezeci de dăţi, stăpâne al mieu. Şi iarăş mă rog să fiu învrednicit şi de acum înainte de respectatele-Ţi scrisori, cu iubitoarele îndemnuri; ai căruia ani fie de la Dumnezeu mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie 18.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu păzite fiu sufletesc:

Alexandru Ghica.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXVIII.

Măxineni, 1728, 21 Ianuar.

Nicolae Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea lui pe la Măxineni la Bucureşti.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ νὰ τὴν πε-

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, Fericirii Tale cu evlavie închinându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu

ριφρουρῇ καὶ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Μὲ τὸ νὰ ἐπέρασαν ἱκαναὶ ἡμέραι ἀφ' οὗ δὲν ἐγράφαμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, δὲν ἐλείψαμεν τώρα μὲ τὸ παρὸν νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς μετ' ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας προσαγορεύσεις μας καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν, ἣν διαφυλαττοι ὁ Κύριος ἐσαεὶ ἀμετάπτωτον. Ἡμεῖς δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὡς σεβασμιώτατος ἡμῶν πατήρ, δὲν διαλείπει πάντοτε ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς ἐνθυμᾶται εἰς τὰς πρὸς Κύριον ἱερὰς καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς προσευχάς· μὲ ὅλον τοῦτο καὶ νῦν παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα οὕτω νὰ μᾶς εὐεργετῇ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καὶ νὰ μᾶς ὑποστηρίζῃ διὰ τῶν ἱερῶν καὶ πατρικῶν αὐτῆς εὐχῶν, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι εἰς τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς διηνεκῶς ἑτοιμότατοι. Διὰ λόγου μας θέλει ἠξεύρῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι κατὰ τὸ παρὸν εὑρισκόμεθα ἐδῶ εἰς τὸ Μαξινένι καὶ ἐλπίζομεν διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν ἀπ' ἐδῶ νὰ ἔλθωμεν ἴσια εἰς τὸ Βουκουρέστι, καὶ ἄμποτες νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐθυμίᾳ. Ὅ,τι ἔχωμεν τοίνυν παρακαλοῦμεν ἕως τόσον καὶ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ παγευτυχῆ.

1728, Ἰανουαρίου 21.

Σεβασμιώτατε δέσποτα, ὅλως ἤρτημαι τῶν νευμάτων αὐτῆς, καὶ θερμότατα παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς ὑποστηρίζῃ παντοίῳ τρόπῳ, καὶ συμβουλαῖς, καὶ ἔργοις, καὶ λόγοις, καὶ πατρικαῖς ἐπιτάγμασι, καὶ αὐτοῦ καὶ ἐδῶ, ὡς ἄλλος ἐγώ, ὡς κηδεμών, ὡς πατὴρ σεβασμιώτατος, καὶ ἐπὶ πᾶσι νὰ περιθαλπώμεθα ταῖς ἁγίαις αὐτῆς εὐχαῖς[1].

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμοὺς

Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας.

să Te apere şi să Te păzească în cea mai deplină sănătate şi bună stare trainică, întru mulţi ani. De oare ce au trecut multe zile de când n'am scris Fericirii Tale, n'am lipsit a ne îndreptà acum cu aceasta cu cea mai înaltă evlavie fiască şi a întrebà despre prea-dorita-Ţi sănătate, pe care s'o păstreze Domnul întotdeauna neschimbată. Noi nu ne îndoim că Fericirea Ta, ca prea-veneratul nostru părinte, nu lipseşti niciodată a ne pomeni în rugăciunile-Ţi sfinte şi de Dumnezeu ascultate; totuş şi acuma rugăm pe Fericirea Ta a ni face bine astfel şi de azi înainte şi a ne sprijinì prin sfintele şi părinteştile-Ţi rugăciuni, şi vom mulţămì foarte Fericirii Tale, aflându-ne totdeauna prea-gata la poruncile Tale. Pentru noi, vei şti Fericirea Ta că deocamdată ne aflăm aici la Măxineni şi nădăjduim prin sfintele-Ţi rugăciuni ca de aici să venim drept la Bucureşti, şi de ne-am învredniclà a Te aflà pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi mulţămire. Ci ne rugăm să avem până atunci şi sfintele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile rugăciuni, care să fie cu noi ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie 21.

Prea-venerate stăpâne, cu totul atârn de îndemnurile Tale, şi foarte călduros rog pe Fericirea Ta să ne sprijini în tot chipul, şi cu sfaturi, şi cu fapte, şi cu cuvinte, şi cu părinteşti porunci, şi acolo şi aici, ca un *alter ego*, ca un îngrijitor, ca un părinte prea-venerat, şi în toate să fim mângâiaţi de sfintele-Ţi rugăciuni.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

[1] Probabil acest adaus e autograf.

DCCCCXXIX.

Mäxinenl, 1728, 22 Ianuar.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre porunca de întoarcere la Bucureşti ce a primit.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περί τινων συγχρόνων πολιτικῶν εἰδήσεων.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μας ἄλλη δὲν εἶναι παρά, μετὰ τὰς μετ' ἄκρας εὐλαβείας καὶ οἰκὰς προσαγορεύσεις μας, νὰ δηλοποιήσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ταύτην τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν, ὅτι σήμερον τὴν δευτέραν, κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τοῦ ἐνεστῶτος, πρὸς τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτός, μᾶς ἦλθασιν ἀπὸ Βασιλευούσης δύο καλαράσιδες, ὁ Σάρες καὶ ὁ Γιοβάνος, καὶ μᾶς ἔφεραν, μὲ τὸ ἔλεος καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, δύο μεκτούπια, ἕνα παρὰ τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, καὶ ἄλλο παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Κετχουδαπασᾶ, τῶν πολυχρονίων αὐθέντων μας, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς προστάζουσιν ὅτι, ἐπειδὴ ἔλαβον τὰς χαιροποιὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ Σουλτάνου[1] καὶ τὰ ἐκεῖσε πράγματα σὺν Θεῷ εἰρήνευσαν, ἡμεῖς, ὅθεν καὶ ἂν εὑρεθῶμεν, νὰ γυρήσωμεν ἐξ ἅπαντος εἰς Βουκουρέστι, εἰς τὸ σκαμνί μας. Διὸ καί, αἴροντες τὰς χεῖρας μας, ἐδοξάσαμεν τὸν ἅγιον Θεὸν, διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ ἄπειρον ἔλεος· οὗτινος καὶ δεόμεθα νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τοὺς εὐγενεστάτους αὐθέντας καὶ εὐεργέτας μας.

Εὐχαριστοῦμεν καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι κατὰ πολλά, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἱ διηνεκεῖς πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἰσηκούσθησαν εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ, καὶ ἔγινεν αὐτὸ τὸ ἔλεος εἰς ἡμᾶς.

Ἡμεῖς ταίνυν, σεβασμιώτατε πάτερ, κατὰ τὴν προσταγὴν ταύτην, αὔριον, μὲ τὸ νὰ εἶναι τρίτη, δὲν κινοῦμεν ἀπ' ἐδῶ, παρὰ μόνον τὴν τετάρτην, δι' ἱερῶν εὐχῶν αὐτῆς, κινοῦμεν πλέον διὰ τὸ Βουκουρέστι, καὶ ἄμποτες μόνον νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν Ὑμε-

Scrisoarea lui Nicolae Voevod către al Ierusalimului Hrisant, despre unele veşti politice contemporane.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita dreaptă Ţi-o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi neîntreruptă fericire, întru mulţi ani.

Pricina acesteia nu e alta decât ca, împreună cu salutările noastre fieşti cu cea mai înaltă evlavie, să vădim Fericirii Tale această veste de veselie, că azi, Luni, la douăzeci şi două ale lunii, la două ceasuri de noapte, ni-au venit din Ţarigrad doi călăraşi, Soare şi Iovan, şi ni-au adus, cu mila şi ajutorul marelui Dumnezeu, două mehtupuri: unul de la Marele-Vizir şi altul de la prea-înălţatul Chethudà-Paşa, stăpânii noştri cari să trăiască întru mulţi ani, cu care ni orânduiesc că, de oare ce au primit fericitele ştiri despre Sultan şi lucrurile de acolo cu Dumnezeu s'au liniştit, noi, de oriunde ne-am afla, să ne întoarcem cu totul la Bucureşti, la Scaunul nostru. Pentru care şi, ridicând mânile noastre, am slăvit pe Dumnezeu sfântul, pentru nesfârşita-I milă faţă de noi; la care ne şi rugăm să ţie întru mulţi ani şi să păzească pe prea-nobilii domni şi binefăcători ai miei.

Mulţămim şi Fericirii Tale foarte, ca unii ce nu ne îndoim că rugăciunile-Ţi necontenite prea-sfinte şi de Dumnezeu ascultate au ajuns la urechile Domnului Savaot, şi s'a făcut această milă către noi.

Noi deci, prea-venerate părinte, după această poruncă, mâne, pentru că e Marţi, nu ne mişcăm de aici, ci numai Miercuri, prin sfintele-Ţi rugăciuni, ne mişcăm iarăş spre Bucureşti, şi de ar da Dumnezeu numai să ne învrednicim să apucăm pe Fe-

[1] Al Tatarilor, capul răscoalei. V. şi mai sus, p. 949, nota 1.

τέραν Μακαριότητα ἐν τάχει, κατὰ τὸν πολὺν πόθον μας· ἧς αἱ πανάγιαι εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

ᾳψκη', Ἰανουαρίου κβ'.

Ἀπὸ Μαξινένι.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω Νικολάη-Βόδας.

Ἂς μὰς πιστεύσῃ ἡ ἁγιωτάτη αὐτῆς ψυχή, ὅτι τὸ ἐφετώτατον ἡμῖν εἶναι νὰ τὴν προσκυνήσωμεν καὶ νὰ ἀσπασθῶμεν τὰς ἁγίας της χεῖρας καὶ νὰ εὐφραινώμεθα τὴν σοφωτάτην ὁμιλίαν τῆς Μακαριότητος της, ἧς καὶ ἀπὸ στόματος μέλιτος ἥδιων ῥέει ἀνδή.

Καὶ εἶναι χρεία καὶ πάση ἀνάγκη, ἡμεῖς, σὺν Θεῷ, νὰ εὑρισκόμεθα εἰς τὸ σκαμνί μας, εἰς τὸ Βουκουρέστι (αὐτὰ μὲ πολλὴν εὔνοιαν τὰ γράφουν ἡ Ὑψηλότης τους[1]).

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

ricirea Ta în grabă, după multa noastră dorinţă; ale căreia preasfinţite rugăciuni fie cu noi ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie 22.

Din Măxineni.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

Să mă creadă preasfântu-Ţi suflet că aceia ce dorim mai mult e să ne închinăm Ţie şi să sărutăm sfintele-Ţi mâni şi să ne bucurăm de prea-înţeleapta societate a Fericirii Tale, căruia Îţi şi curge din gură graiul mai dulce ca mierea.

Şi e de trebuinţă şi de toată nevoia ca noi, cu Dumnezeu, să ne aflăm în Scaunul nostru, la Bucureşti (acestea cu multă bunăvoinţă o scrie Înălţimea Sa).

DCCCCXXX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce merită acesta de la oricine.

Rămnicul-Sărat, 1728, 25 Ianuar.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, φιλοφρονητική.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριώτητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Δύο ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἀπὸ ιη' καὶ κγ' τοῦ τρέχοντος γεγραμμένα, μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον.

Ἐδεχθημεν μετὰ τῆς αὐτῆς ἄκρας διϊκῆς εὐλαβείας καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ λίαν εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειούμενα, καὶ πρὸ πάντων χαιρόμεθα ἀπὸ καρδίας ὁποῦ ἀπηλλάγη, σὺν Θεῷ, τῶν ἀλγηδόνων τοῦ συνήθους αὐτῇ πάρ-

Scrisoarea lui Nicolae Voevod către al Ierusalimului Hrisant, de prietenie.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, închinându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de prea-bunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Două sfinţite scrisori ale Fericirii Tale, scrise la 18 şi la 23 ale lunii acesteia, cu cea mai mare evlavie le-am primit, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate peste măsură ne-am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată.

Am primit cu aceiaş înaltă evlavie fiască şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate, şi înainte de toate ne bucurăm din inimă că Te-ai mântuit, cu Dumnezeu,

[1] Spune, evident, altul.

θους καὶ ὅσον οὔπω περιμένει τὴν ἐπανάληψιν τῆς πρωτέρας ἐφετωτάτης ὑγιείας αὐτῆς· ὁ ἅγιος Θεὸς οὕτω νὰ οἰκονομήσῃ, διὰ νὰ αὐξάνῃ ἡ χαρὰ ἡμῶν ἐπὶ πλέον.

Εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἐπὶ τούτοις, καὶ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν καὶ θερμὴν ἀγάπην αὐτῆς· ἅς μᾶς γνωρίζῃ καὶ ἡμᾶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης διόλου ἑτοιμοτάτους εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα.

Ἴδομεν καὶ τὰ τοῦ δούλου της, τοῦ υἱοῦ μας Ἀλεξάνδρου, καὶ λέγομεν τό: «ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον». Ὁ Δίων ὁ ῥέτωρ λέγει διὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ὅτι ἤθελε νὰ τὸν ἐπαινοῦν καὶ τὰ πουλία καὶ τὰ δένδρα μὲ τὰ φύλλα τους. Ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, χωρὶς νὰ ἔχῃ τοιαύτην φιλοδοξίαν, διὰ τὴν ἀπαράμελλόν της σοφίαν καὶ τὰς ἀναριθμήτους ἀρετάς, εὐφημεῖται παρὰ πάντων· καὶ αὐτὰ τὰ πτηνά, ἂν δὲν ἰσχύουν μὲ τὴν φωνήν, ὅτι εἶναι ἄναρθρα, ἀμὴ βέβαια μὲ τὰ πτερά τους, καὶ εἰς τὸν παρόντα χρόνον, καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας κύκλους τοῦ χρόνου, μὲ ἀνεξαλείπτους ἐπαίνους κηρύττουσι καὶ θέλουν κηρύξῃ τὸ πανάγιον αὐτῆς ὄνομα καὶ τὰς πανσέπτους της ἀρετάς, καὶ δὲν θέλουν παύσῃ νὰ τὸ κηρύττουν.

Παρακαλοῦμεν τοίνυν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἐν τάχει νὰ ἀπολαύσωμεν ὑγιᾶ καὶ εὔρωστον τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὐτοπροσώπως τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

,αψκη', Ἰανουαρίου κε'.

Ἀπὸ Ῥίμνικον [1].

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικολάη-Βόδας.

de durerile obişnuitei Tale patimi şi că aştepţi din ceas în ceas recâştigarea sănătăţii Tale prea-dorite de mai înainte; Dumnezeu sfântul aşà să potrivească, pentru a creşte şi mai mult plăcerea noastră.

Mulţămim Fericirii Tale pentru acestea şi pentru părinteasca şi căldurosa-Ţi iubire către noi; să ne ştii şi pe noi Fericirea Ta cu totul prea-gata la părinteştile-Ţi porunci.

Am văzut şi ale robului Tău, fiului nostru Alexandru, şi zicem vorba aceia: „din gura copiilor şi a prunciloŕ alcătuieşte-Ţi lauda". Dion retorul spune despre Alexandru-cel-Mare că voià să-l laude şi puişorii şi copacii cu frunzele lor. Fericirea Ta, fără să aibi o dragoste de slavă ca aceasta, pentru neasămănata-Ţi înţelepciune şi nenumăratele virtuţi, eşti lăudat de toţi; şi chiar şi păsările, dacă nu pot cu glasul, fiind nearticulate, dar de sigur cu aripile lor, şi în vremea de acum, şi în viitoarele cercuri ale vremii, cu nelipsite laude vestesc şi vor vesti preasfântu-Ţi nume şi prea-veneratele-Ţi virtuţi, şi nu vor încetà să le vestească.

Ne rugăm deci lui Dumnezeu sfântul să ne învrednicească în grabă să apucăm sănătos şi voinic pe Fericirea Ta, ca să ne împărtăşim şi de faţă de sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu preamulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Ianuarie în 25.

Din Râmnic.

Al Fericirii Tale fin întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXXI.

1728, 1-iu Februar. Grigore Ghica-Vodă, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre încheiarea tulburărilor la Tatari şi întoarcerea sa în Scaun.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ θεοσεβέστατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Μακαριότητά της πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-cucernice stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, părinte al nostru prea-venerat, ne închinăm cu toată evlavia Fericirii Tale şi sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, pe

[1] Râmnicul-Sărat.

της δεξιάν ἀσπαζόμεθα, ἣν καὶ διαφυλάττοι ὁ Κύριος ὑγιεινὴν σῶσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ τῶν σωτηριωδῶν αὐτῆς καταθυμίων ἀμφιλαφῶς ἀπολαύουσαν.

Ἐπήκουσε Κύριος Σαβαὼθ τῶν πατριαρχικῶν της εὐχῶν, καὶ ἔτέλωσε τὸ σκοτεινὸν νέφος τῆς σκυθικῆς ἀλληλομαχίας καὶ ἀποστασίας, καὶ ὑπεβράβευσεν ἡμῖν εἰρήνην βαθεῖαν, ἐπισκεψάμενος ἡμᾶς καὶ πάσης τῶν ἀντικειμένων περιπετείας διατηρήσας ἡμᾶς ἀνωτέρους, καὶ ἐπιχορηγήσάμενος ἡμῖν τὴν εἰς τὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν Θρόνον ἐπανάκαμψιν ὑγιᾶ, εὔθυμον καὶ γαλήνιον. Καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἀπολαύσαμεν τὴν ἐκλαμπροτάτην κυρίαν μητέρα μας καὶ τὴν ἡμετέραν Δόμναν μετὰ τῶν φιλτάτων μας ὑγιεῖς καὶ ἐν πολλῇ χαρᾷ, καί, εὐχαριστηρίους ὠδὰς ἀναπέμποντες τῷ τῆς εἰρήνης καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν χορηγῷ Θεῷ, συνεδοξάσαμεν τὸ πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα. Καὶ ἤδη ἐπαναπαυόμεθα εἰς τὴν κούρτην μας, ἀναλαμβάνοντες ὀλίγον ἀπὸ τὸν τόσον κόπον καὶ κακοπάθειαν ὁποῦ προύξένησεν ἡμῖν ἡ ἐκστρατεία. Καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἄπειρον αὐτοῦ ἀγαθότητα ἵνα διαφυλάξῃ τὴν ἐπιχορηγηθεῖσαν ταύτην εἰρήνην, καὶ ἐπιβραβεύσῃ ἡμῖν τὴν γαλήνιαίαν τῶν πραγμάτων κατάστασιν πολυχρόνιον, διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν, καὶ ἀξιώσῃ ἡμᾶς ἀπολαῦσαι ὅσον τάχιον τῆς μακαρίας καὶ θέας καὶ ὁμιλίας της καὶ ἐμφορηθῆναι ἀμέσως τῆς πατρικῆς εὐλογίας της, διὰ νὰ γίνῃ ἐντελεστάτη ἐν εὐδαιμονίᾳ ἡ κατάστασίς μας μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ παρουσίαν τῆς Σῆς Μακαριότητος· ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Φευρουαρίου 1.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

care să Te şi păzească Domnul în sănătate întru mulţi ani şi dobândind din bielşug cele ce doreşti.

A ascultat Domnul Savaot părinteştile-Ţi rugăciuni, şi a împrăştiat întunecosul nour al luptei lăuntrice dintre Tatari şi al răscoalelor, şi ni-a dat pace adâncă, ajutându-ne şi păzindu-ne mai presus de toată întâmplarea protivnicilor, şi dăruindu-ni întoarcerea la al nostru Scaun domnesc cu sănătate, voie bună şi seninătate. Şi am venit la Iaşi, şi am aflat pe prea-luminata dumneaei maica noastră şi pe Doamna noastră cu prea-iubiţii noştri sănătoşi şi în mare bucurie şi ridicând cântări de mulţămire către Cel ce dă pacea şi toate cele bune, Dumnezeu, şi am slăvit împreună preasfântu-I nume. Şi acuma ne şi odihnim în Curtea noastră, revenindu-ni puţin după atâta osteneală şi suferinţă ce ni-a dat-o expediţia. Şi, rugăm bunătatea Lui cea fără de margeni să păzească această pace care ni s'a dăruit, şi să ni dea senina stare a lucrurilor multă vreme, prin preasfintele-Ţi rugăciuni, şi să ne învrednicească pe noi cât mai iute şi de fericita-Ţi vedere şi de societatea Ta fericită şi să ne împărtăşească nemijlocit de părinteasca-Ţi binecuvântare, ca să fie cea mai deplină în fericire starea noastră cu aflarea şi prezenţa Fericirii Tale; ale cării preasfinţite şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să ni se dăruiască în toată viaţă ca pază.

1728, Fevruarie 1.

Al Fericirii Tale sufletescul fiu şi cu totul la poruncă:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 209, nº 161.)

DCCCCXXXII.

Patriarhul Hrisant de Ierusalim către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină. Bucureşti, 1728, 8 Februar.

(*Studii şi documente*, XII, p. 32, nº LIII.)

DCCCCXXXIII

Radu şi Constantin, fiii lui Ştefan-Vodă Cantacuzino[1], către Patriarhul Hrisant Notara, despre cărţile trimese, boala unuia din ei şi dorinţa-i de a i se iertă posturile şi de a i se îngădui liturghie acasă. 1728, 13 Februar.

[1] Şi mai sus se dă o serisoare de la ei. V. tabla.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ δεσπότῃ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἡμετέρῳ δὲ πατρὶ κατ' ἐξοχὴν φιλοστοργωτάτῳ, τὴν μετ' αἰδοῦς προσκύνησιν καὶ τὸν ἀσπασμὸν τῆς χαριτοβρύτου αὐτῆς δεξιᾶς ἀπονέμομεν.

Ἀγκαλὰ καὶ προσέτι δὲν ἠξιώθημεν ἰδίως πατρικοῦ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος γράμματος, ἀλλ' ἔγνωμεν ὀφθαλμοφανῶς ἀπὸ τοῦ πεμφθέντος γράμματος τῷ πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μπελιγραδίου καὶ τῶν ὑπὸ τῆς καισαρικῆς ἐξουσίας ὀρθοδόξων Σερβῶν ἀρχιεπισκόπῳ, τὴν ἔμφυτον ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς πνευματικὴν ἔφεσιν, καθὼς καὶ οὔτε ἀμφιβάλλομεν.

Ἐλάβομεν ἀκόμι καὶ τὴν εἴδησιν διὰ τὰ βιβλία ὁποῦ ἡ πατρικὴ αὐτῆς καλοκαγαθία ἠθέλησε νὰ μᾶς στέλλῃ κατὰ τὴν δέησιν ἡμῶν, ἂν καλὰ καὶ δὲν ἠξεύρομεν τί εἶναι, ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν μᾶς ἦλθον εἰς τὰς χεῖρας, ἀφήνωντάς τα ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐστάλθησαν εἰς τὸ λαζαρέτο. Ἐλπίζομεν ὅμως, χωρὶς ἀναβολῆς, καλῶς νὰ τὰ ἔχωμεν. Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ μὴ μᾶς ἀφήσῃ ἀπαραμυθήτους, ἀλλὰ νὰ μᾶς γράψῃ εὐλογητικὸν γράμμα, καὶ διὰ νὰ ἔχωμεν ἀκόμη καὶ τὴν βεβαίαν ἐπλικατζιόνε τῆς ποιότητος καὶ τῆς ποσότητος τῶν ῥηθέντων βιβλίων, ἵνα, ὅταν τὰ λάβωμεν, νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὸ σῶον. Ἡμεῖς ὅμως (δὲν) ἠθελήσαμεν καὶ πρὶν τὰ πάρωμεν, νὰ εὐχαριστήσωμεν κατὰ πολλὰ εἰς τὴν πρόθυμον πατρικὴν εὔνοιαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τηροῦντες ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀνεξάλειπτον τὴν μνήμην τῆς εὐεργεσίας καὶ τὸ ἀπαραίτητον χρέος ὁποῦ ἔχομεν καὶ ἔξωμεν εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωδόχον Τάφον καὶ εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τὸν ἡμῶν εὐνοϊκώτατον πατέρα καὶ πραώτατον ποιμένα, καὶ ἄμποτες δι' ὑμετέρων θεοπειθῶν εὐχῶν νὰ δυνηθῶμεν ποτε νὰ δείξωμεν τὸν θερμότατον ἡμῶν ζῆλον.

Μετὰ ταῦτα, ὡς πρὸς ἰδιαίτατον ἡμῶν δεσπότην καὶ πατέρα καὶ ὡς πρὸν σοφώτατον καὶ ἐμπειρότατον διδάσκαλον καὶ στῦλον τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τολμῶμεν καὶ γράφομεν τὰ ἀκολουθοῦντα, καὶ μὴ βαρυνθήτω, δεόμεθα, καθ' ἡμῶν, ἀλλ' ὡς φιλόστοργος πατὴρ βασταζέτω τὸ βάρος τῶν ἀσθενούντων.

Ἡμεῖς[1], δέσποτά μου μακαριότατε, ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη καὶ τὰς θλίψεις τοῦ παρόντος ἐπικήρου κόσμου, τὰ ὁποῖα ἀδιακόπως ἀπὸ

Prea-fericitului şi prea-înţeleptului stăpân şi Patriarh al sfântei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, iar al nostru părinte dela început prea-iubit, îndeplinim închinarea cu veneraţie şi sărutarea dreptei Tale izvorâtoare de haruri.

De şi încă nu ne-am învrednicit în deosebi de scrisoarea părintească a Fericirii Tale, dar am cunoscut vădit din scrisoarea trimeasă preasfinţitului Mitropolit al Belgradului şi arhiepiscop al Sârbilor ortodocşi, ce se află supt stăpânirea chesaricească, înăscuta aplecare sufletească a Ta către noi, precum nici nu ne îndoim.

Am primit încă şi ştirea pentru cărţile pe care părinteasca-Ţi bunătate voià să ni le trimeată după cererea noastră, deşi nu ştim ce sunt, de oare ce încă nu ni-au venit în mână, lăsându-le omul cu care s'au trimes, la lazaret. Ci nădăjduim ca, fără zăbavă, să le avem în stare bună. Pentru care ne rugăm călduros să nu ne laşi nemângâiat, ci să ni scrii o scrisoare de binecuvântare, şi ca să avem încă şi sigura explicaţie a naturii şi cantităţii ziselor cărţi, pentru ca, atunci când le vom luà, să cunoaştem şi ce s'a păstrat. Noi însă am fi voit şi înainte de a le luà să mulţămim foarte gătitei bunăvoinţe a Fericirii Tale, păstrând în inimile noastre neştearsă amintirea binefacerii şi datoria neuitată ce o avem şi o vom aveà către sfântul şi de viaţă primitorul Mormânt şi către Fericirea Ta, părintele nostru preabinevoitor şi prea-curat păstor, şi de ar da Dumnezeu ca prin rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate să putem cândvà să arătăm prea-călduroasa noastră râvnă.

După aceia, ca spre un prea-osebit al nostru stăpân şi părinte şi ca spre un dascăl prea-înţelept şi prea-încercat, şi stâlp al Bisericii drept-credincioase a Răsăritului, cutezăm şi scriem cele ce urmează, şi ne rugăm să nu Te împovărezi asupră-ni, ci ca un părinte iubitor să porţi sarcina celor neputincioşi.

Noi, stăpâne al mieu prea-fericit, de feluritele patimi şi tulburări ale acestei întâmplătoare lumi, care neîncetat dela

[1] El şi fratele Radu.

τὴν δυστυχίαν μας ὕστερον ἠκουλούθησαν, εὑρισκόμεθα μὲ ὀλίγην σωματικὴν ἀρωστίαν[1], ὅθεν καὶ ἀναγκαζόμεθα, κατὰ τὴν τῶν ἰατρῶν συμβουλὴν (καὶ ἀπὸ ἄλλα αἴτια ὁποῦ ἡ ἄκρα φρόνησις αὐτῆς ἠμπορεῖ νὰ στοχασθῇ, ὁποῦ ἐπακολουθοῦν εἰς ξένους σὰν ἡμᾶς), νὰ παραβλέψωμεν πολλάκις νηστείας πατροπαραδότους, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν ἐνθέρμως τὴν ἀποστολικὴν δύναμιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος νὰ συγκατανεύσῃ συμπαθῶς καὶ πατρικῶς νὰ μᾶς στείλῃ εὐλογίαν καὶ ἄδειαν ἐγγράφως, νὰ ἠμποροῦμεν νὰ καταλύωμεν, ἕως οὗ θελήσῃ ὁ Θεὸς νὰ εὑρισκόμεθα πάροικοι εἰς ταῦτα τὰ μέρη, ἐπειδὴ καὶ ἀδυνάτως ἔχομεν ἄλλως, ὁμολογοῦντες ὅτι τοῦτο δὲν τὸ κάμνομεν διὰ τρυφὴν καὶ σπατάλην, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, καὶ, διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον, θέλει μένει ἐν κρυπτῷ τὸ παρ' ὑμῶν πεμπόμενον ἡμῖν.

Προσέτι παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τὴν εὐλογίαν καὶ ἄδειαν, διὰ νὰ ἠμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ἰδίως (καθὼς καὶ ἕως τώρα ἐξ ἀνάγκης εἴχομεν, εὑρισκόμενοι καὶ μετὰ τῆς κυρίας ἡμῶν μητρὸς[2] καὶ εἰς Βενετίαν καὶ ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ἰδίως ἡμεῖς) τὴν ἀκολουθίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εἰς τὸ σπῆτι μας, φυλάττοντες τὸν ἀναγκαῖον καὶ ὅσον δυνατὸν προσήκοντα τόπον εἰς τοῦτο. Τὸ κάμνωμεν διατὶ διαζόμεθα πολλάκις νὰ ἀλλάξωμεν κατοικίας καὶ τόπους, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλομεν νὰ εἶναι γνωστὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ ἔτι καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν ἡσυχίαν περισσοτέραν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην κύριον Μωϋσῆν[3], ἀλλ' ἀγαπῶμεν καὶ παρακαλοῦμεν καὶ ἀπὸ τὸν κοινὸν πατέρα μας, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα, καὶ πολλὰ παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς παραβλέψῃ τὴν δέησιν, καὶ τὰ γράμματα ἂς ὁρίσῃ νὰ σταλθοῦν διὰ τὸ ἀκίνδυνον μὲ τὸ μέσον τοῦ ἁγίου καθηγουμένου ὑμῶν, εἰς τὸ μετόχι τοῦ Ἁγίου Τάφου, κὺρ Μελετίου, διὰ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸν κὺρ Γεώργιον Χαβέρην Θεσσαλονικέα, γνωστὸν ἤδη καὶ τῇ αὐτῆς Μακαριότητι, καὶ θέλομεν τὰ ἔχῃ ἀσφαλῶς καὶ ἀναμφιβόλως. Διὰ τὰ ὁποῖα ὅλα εὐεργετήματα θέλομεν εἶσται ὑπόχρεοι ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς. Ταῦτα ὑπῶς παρακαλοῦμεν. Αἱ δὲ παπάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ ὑμῶν εἴησαν διὰ βίου ἡμῶν φυλακτικαί.

Ἀπὸ Βιέννης, Φεβρουαρίου ιγ', ,αφκη'.

nenorocirea noastră s'au urmat, ne găsim cu oarecare slăbiciune trupească, pentru care suntem siliţi, după sfatul medicilor (şi din alte pricini pe care înalta-Ţi înţelepciune poate să şi le închipuie, care urmează la străini ca noi), să călcăm adesea posturile lăsate din părinţi, şi de aceia rugăm călduros puterea apostolească a Fericirii Tale să binevoiască milostiv şi părinteşte a ni trimete binecuvântare şi voie în scris să putem mâncà de frupt, atâta cât va vrea Dumnezeu să ne aflăm pribegi în aceste părţi, de oare ce suntem altfel neputincioşi, mărturisind că aceasta n'o facem din trufie şi risipă, ci de nevoie, şi, pentru a nu se face scandal, va rămâneà ascuns ce ni vei trimete.

Încă ne rugăm să căpătăm dela Fericirea Ta şi binecuvântarea şi voia ca să putem aveà în deosebi (precum şi până acum de nevoie avurăm, aflându-ne şi cu dumneaei mama noastră, şi la Veneţia, şi aici, dar şi noi în deosebi) slujba credinţei ortodoxe în casa noastră, păzind cele de nevoie şi cât se poate mai potrivit pentru aceasta. Aceasta o facem pentru că suntem adesea siliţi a schimbà casele şi locurile, cum nu ne îndoim că e ştiut Fericirii Tale, şi încă şi pentru a noastră mai mare linişte şi odihnă. Noi avem voie dela preasfinţitul Mitropolit chir Moise, dar ni place să ne rugăm şi de obştescul nostru părinte, Fericirea Ta prea-înţeleaptă, şi mult ne rugăm să nu ni treci cu vederea rugăciunea. şi scrisorile să orânduieşti a se trimete pentru ferire de primejdie cu mijlocul sfinţitului Tău categumen, la Metohul Sfântului Mormânt, chir Meletie, ca să le dea dumisale Gheorghe Chaveris din Salonic, cunoscut încă şi Fericirii Tale, şi le vom aveà sigur şi fără îndoială. Pentru care binefaceri toate vom fi îndatoraţi până la cea din urmă suflare. De acestea fieşte ne rugăm. Iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultate-Ţi rugăciuni fie-ni în viaţa noastră de pază.

Din Viena, Fevruarie 13, 1728.

[1] Ms. εὐρωστίαν,
[2] Doamna Păuna.
[3] De Belgrad.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ταπεινοὶ καὶ εὐλαβέστατοι κατὰ Πνεῦμα Ἅγιον υἱοὶ καὶ προθυμότατοι ὑπηρέται:

Ράδουλος Καντακουζηνὸς Βασσαράβας,
Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς Βασσαράβας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Ai Fericirii Tale smeriţi şi prea-evlavioşi fii după Duhul Sfânt şi slugi preagata:

Radul Cantacuzino Basarab,
Constantin Cantacuzino Basarab.

DCCCCXXXIV.

1728, 13 Februar. Ruxandra Ghica Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre însănătoşirea acestuia şi întoarcerea în reşedinţele lor a lui Nicolae Mavrocordat şi Grigore Ghica.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ὑγιαίνουσαν, μετὰ μακροβιότητος, καὶ εὐημεροῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετ' εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ, γνόντες δι' αὐτῆς ὅτι τῆς ἐπέρασαν τὰ χειραλγικὰ καὶ ποδαλγικὰ πάθη, καὶ τὴν ἐλέησεν ὁ ἅγιος Θεὸς τὴν ὑγείαν της, ἐχάρημεν κατὰ πολλά, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα νὰ τὴν διαφυλάττῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ παντὸς ἀβουλήτου ἄγευστον. Εὐχαριστίαν νὰ ἔχῃ τὸ πολυΰμνητον αὐτοῦ ὄνομα ὁποῦ τὴν ἠξίωσε νὰ ὑποδεχθῇ καὶ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ παμφίλτατον ἡμῶν ἀδελφόν, μὲ ὑγιειὰ, ἔυθυμον καὶ γαλήνιον ἐπάνοδον εἰς τὸν ἡγεμονικὸν αὐτοῦ Θρόνον, καὶ μᾶς ἐχαροποίησε μὲ τὴν εἰρηνικὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Ἀπελαύσαμεν καὶ ἡμεῖς τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ παμφίλτατον ἡμῶν υἱὸν ὡς ἐπεθυμούσαμεν, μετὰ πολλῆς χαρᾶς, καὶ ἠξιώθημεν αὖθις νὰ ἀσπασθοῦμεν καὶ νὰ βλέπωμεν τὸ τιμαλφέστατον καὶ ἀγγελικὸν πρόσωπον τῆς Ὑψηλότητος του, καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν ἐλεήμονα καὶ εἰρηνοποιὸν Θεὸν διὰ τὸ μέγα καὶ πλούσιον αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἔλεος. Ἡ ἐκλαμπροτάτη Δόμνα καὶ παμφιλτάτη ἡμῶν νύμφη προσκυνεῖ τὴν Σὴν Μακαριότητα καὶ ἀσπάζεται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, ὁμοίως καὶ ἡ παμφιλτάτη ἡμῶν κόρη, μετὰ τοῦ ἄρχοντος της, εὐλαβέστατα ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν της δεξιάν. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Σῆς Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστα τε καὶ εὐτυχέστατα. Αἱ πα-

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite stăpân, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de Dumnezeul a toate să Te păzească sănătos, cu viaţă îndelungată, şi fericit în tot cursul vieţii, cu dobândirea celor Ţie întru Dumnezeu dorite.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o şi, aflând prin ea că Ţi-au trecut patimile de mâni şi de picioare, şi Ţi-a dat mila lui Dumnezeu sănătatea, ne-am bucurat foarte, şi rugăm bunătatea Lui să Te păzească şi de acum înainte în deplină sănătate şi fără a gustă ceva din cele ce nu voieşti. Aibă mulţămită numele cel mult lăudat al celui care Te-a învrednicit să întâmpini şi pe prea-înălţatul Domn şi prea-iubitul nostru frate, la întoarcerea-i sănătoasă, bucuroasă şi senină în Scaunul său domnesc, şi ne-a bucurat cu paşnica stare a lucrurilor. Am căpătat şi noi pe prea-înălţatul Domn şi prea-iubit al nostru fiu cum doriam, cu multă bucurie, şi ne-am învrednicit iarăş a sărută şi a privi faţa prea-cinstită şi îngerească a Înălţimii Sale, şi am slăvit pe milostivul şi de pace făcătorul Dumnezeu pentru marea şi bogata lui milă către noi. Prea-luminata Doamnă şi prea-iubită a noastră noră se închină Fericirii Tale şi-Ţi sărută venerata dreaptă, de asemenea şi prea-iubita noastră fiică, cu boierul ei, cu cea mai mare evlavie sărută sfinţita-Ţi dreaptă. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi foarte fericiţi. Preasfintele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască spre mântuire.

νάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν πρὸς σωτηρίαν.

1728, Φευρουαρίου 13.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ἡ κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ῥωξάνδρα.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

1728, Fevruarie în 13.

A Fericirii Tale fiică sufletească şi la porunci:

Roxandra.

DCCCCXXXV.

Zoe Doamna a lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre întoarcerea de la Hotin şi buna întâmpinare a soţului ei. 1728, 16 Februar.

Ζωὴ Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετ' εὐλαβείας προλαβόντως, ὄντες εἰς Χοτίνιον, ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν σας ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Σῇ Μακαριότητι καὶ διὰ τὴν ἄφθονον χορηγίαν τῶν παναγίων της εὐχῶν καὶ διὰ τὰς σαφωτάτας καὶ ἐπωφελεστάτας αὐτῆς παρηγορίας καὶ νουθεσίας εἰς τὰ ἐπιπολήσαντα τότε περιστατικὰ πράγματα καὶ τὰς σκυθικὰς ταραχάς. Πῶς δὲν τὴν ἀπεκρίθημεν δὲ τότε εὐθύς, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι δὲν θέλει μᾶς συνερισθῇ, ἅτε πληροφορημένη ἡ Μακαριότης σου τὴν ἄκραν ἡμῶν πρὸς αὐτὴν εὐλάβειαν, καὶ γινώσκουσα καλῶς τὴν ἐκείσε πολυμέριμνον καὶ κατώδυνον κατάστασίν μας, ἐν οὕτως ἀνωμάλῳ τῶν πραγμάτων φορᾷ, ἥτις καὶ ἐστάθη αἰτία νὰ μὴ ἠμπορέσωμεν νὰ τὴν ἀποκριθῶμεν μέχρι τοῦδε, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς συγχωρήσῃ. Τώρα ὅμως δεδοξασμένον νὰ εἶναι τὸ πολυύμνητον ὄνομα τοῦ εἰρηνοποιοῦ Θεοῦ, ὁποῦ καὶ τὰ πράγματα ἔλαβον τέλος γαλήνιον καὶ εὐτυχές, καὶ τὸν ὀφηλότατον Αὐθέντην ἀπελαύσαμεν ὡς ἐπιποθούσαμεν, εὔθυμον καὶ ὑγιαίνοντα· ὅνπερ ἄνωθεν περιέποι ὁ Κύριος τοῦ λοιποῦ ἐν βαθείᾳ εἰρήνῃ καὶ πολυετεῖ στερεώσει ὑμετέροις θεοπειθέσιν εὐχαῖς, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Φεβρουαρίου 16.

Τὰ φίλτατα ἡμῶν, ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της, εὐλαβέστατα ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν της δεξιάν.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 211-2, nº 164.)

Zoe Doamna lui Hrisant Notara.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o dăunăzi, fiind la Hotin, şi pentru sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită ne-am bucurat; am cunoscut şi cele din năuntru, şi mulţămim Fericirii Tale şi pentru îmbielşugata dăruire a preasfinţitelor Tale rugăciuni şi pentru prea-înţeleptele şi preafolositoare-Ţi mângâieri şi îndemnuri în lucrurile ce năvălesc şi în tulburările tătăreşti. Ci că nu Ţi-am răspuns atunci de-a dreptul, nu ne îndoim că nu Te vei supăra pe noi, de oare ce ştii Fericirea Ta înalta noastră evlavie către Tine şi cunoşti bine starea noastră de aici, cu multe griji şi multe suferinţe, într'o aşà de neobişnuită înfăţişare a lucrurilor, care a şi fost pricina ca să nu putem a-Ţi răspunde până acum, şi ne rugăm să ne ierţi. Ci acum să fie slăvit numele cel mult slăvit al făcătorului de pace Dumnezeu, că şi lucrurile au luat un sfârşit senin şi fericit, şi pe prea-înălţatul Domn l-am găsit cum doriam, voios şi sănătos; pe care de sus să-l tot ţie Domnul de acum înainte în pace adâncă şi întărire de mulţi ani prin ale Tale rugăciuni de Dumnezeu ascultate, care să ni se hărăzească în toată viaţa ca pază.

1728, Fevruar în 16.

Prea-iubiţii noştri copii, şi mai ales finul Tău, cu cea mai mare evlavie sărută sfinţita Ţi dreaptă.

A Fericirii Tale duhovnicească fiică şi la porunci:

Zoe Doamna.

DCCCCXXXVI.

1728, 16 Februar. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre niște vorbe grele ale acestuia, ce i-a raportat Aga, în legătură cu purtările lui Grigore-Vodă Ghica.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὴν ἱερὰν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἀσπαζόμεθα.

Ὁ μακαρίτης αὐθέντης καὶ πατήρ μας ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο φορτίον βαρύτερον ἀπὸ τὸν λόγον. Καὶ σήμερον, σεβασμιώτατε πάτερ, αὐτὸ τὸ ἐδοκιμάσαμεν εἰς τὸν Ἄγαν. Ἦλθε· τὸν ἐρωτήσαμεν τί ὥριζεν ἡ Μακαριότης σου. Μᾶς ἀπεκρίθη ὅτι καταδικάζει τὸν Γρηγόριον-Βόδαν, καὶ εἶπεν πῶς πρέπει ὁ Νικολάη-Βόδας νὰ εἶναι καθὼς εἶναι, χαῦνος καὶ μαλακός, καὶ ὄχι ἄλλο... Μὰ τὴν ἁγίαν της εὐχὴν καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ ἔκθαμβοι ἐμείναμεν. Μετὰ ὀλίγην ὥραν τὸν ἐξαναλαλήσαμεν, καὶ μὲ μεγάλον κόπον τὸν ἐκαταπείσαμεν, καὶ μᾶς ἐδιηγήθη εἰς πλάτος τοὺς χρυσοὺς καὶ ἁγίους της λόγους, τοὺς οἰκείους τῇ ἐμφύτῳ αὐτῆς φρονήσει καὶ περινοίᾳ καὶ ἁρμόζοντας τῇ πρὸς ἡμᾶς (τὸν ὅλως αὐτῆς καὶ τῶν ἁγίων της νευμάτων ἐξηρτημένον) ζεούσῃ ἀγάπῃ καὶ πατρικῇ φιλοστοργίᾳ καὶ συμπαθείᾳ, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἵλεως ὁ Θεός! Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

1728, Φεβρουαρίου 16.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Nicolae Mavrocordat către Hrisant Notara.

Sfinţita dreaptă a Fericirii Tale cu multă evlavie o sărutăm.

Răposatul nostru domn şi părinte a spus că nu este o povară mai grea decât cuvântul. Şi astăzi, prea-venerate părinte, am preţnit aceasta la Agă. A venit; l-am întrebat ce ai hotărât Fericirea Ta. Ni-a răspuns că osândeşti pe Grigore-Vodă şi spui că se cade ca Nicolae-Vodă să fie cum este: slab şi moale, şi nimic alta... Pe sfânta-Ţi rugăciune şi în frica lui Dumnezeu am rămas înlemniţi. După puţine ceasuri ne-am luat iar de vorbă cu el, şi cu multă osteneală l-am încredinţat, şi ni-a înşirat pe larg cuvintele-Ţi de aur şi sfinte, proprii înăscutei Tale cumineţenii şi isteţimi şi potrivite cu călduroasa-Ţi iubire şi părinteasca prietenie şi simpatie către noi (cari atârnăm cu totul de Tine şi de sfinţitele-Ţi porunci), şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Domnul fie milostiv! Iar anii Fericirii Tale fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, şi prea sfintele-Ţi rugăciuni cu noi.

1728, Fevruarie în 16.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Legrand, o. c., IV, pp. 210-1, nº 163.)

DCCCCXXXVII.

1728, 22 Februar. Medicul Toma Testabuza către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia.

Ἐπιστολὴ Θωμᾶ Τεσταμούτζα *(sic)* ἰατροῦ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων, Χρύσανθον, φιλοφρονητική.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὰς σεβασμίους αὐτῆς χεῖρας εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ πάντων τῶν καταθυμίων.

Σεβάσμιον Αὐτῆς γράμμα προσκυνητῶς ἔλαβον, ἐξ οὗ γνοὺς τὰς ἀγαθὰς αὐτῆς ὑγείας καὶ ἐμοὶ λίαν ἐφετάς, ἐχάρην ὁλοψύχως. Ἔγνων καὶ τὰ ἐφ' ἑξῆς σημειούμενα, καὶ εὐχαριστῶ τῇ αὐτῆς Σεβασμιότητι διὰ τὴν πρός με αὐτῆς πατρικὴν εὔνοιαν καὶ πνευματικὴν στοργήν. Καὶ προηγουμένως μὲν ἐλυπήθην, μαθὼν ὅτι ἔπασχεν καιρὸν ἱκανόν, καὶ ἐνόσει ἀπὸ τοῦ πάθους

τῆς ποδαλγίας, χειραλγίας· ἑπομένως δὲ ἐχάρην ὑπερβαλλόντως, καὶ ἐδόξασα τὸν Θεὸν ὅτι ἐλευθερώθη τῶν πόνων, καὶ ὑγιαίνει: ἄμπωτε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν φυλάττῃ ἀνωτέραν τοῦ πάθους καὶ ὑγιαίνουσαν διὰ βίου παντός.

Ἐμὲ δὲ γνωρίζουσα ἡ Σεβασμιότης της διόλου ἐδικόν της, καὶ εἰς τὰς προσταγὰς καὶ εἰς τὰς δουλεύσεις της ἑτοιμότατον καὶ προθυμότατον, τὴν παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ ὑστερήσῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εὐκαιροῦσα τῶν σεβασμίων της, ὡς δηλωτικῶν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγείας της· ἣν Κύριος ὁ Θεὸς διατηροίη πανευδαίμονα καὶ πανευτυχῆ· ἧς καὶ αἱ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἀρωγαί.

ᾳψκη', Φεβρουαρίου κβ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXXVIII.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre veşti bune de la Poartă, banii ce-i dă Mihai Racoviţă din datorie ca să iasă de la Edicule şi dorinţa sa de a se liberà fratele fostului Hatman. 1728, până la 22 Februar[1].

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Χρύσανθον, περὶ τῶν κινδύνων τοῦ Μιχαήλ-Βόδα Ῥακοβίτζα.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

Τὰ γράμματα ὁποῦ ἀπὸ Βασιλεύουσαν μᾶς ἤλθασι, σεβασμιώτατε πάτερ, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῶν ἱερῶν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, περιεῖχον πολλὰς χαροποίας εἰδήσεις διὰ τὰς προκειμένας ὑποθέσεις μας, καθὼς τὰς ἠξεύρει, καὶ τὰ ὅσα ἐγράψαμεν τοῖς πολυχρωνίοις αὐθένταις μας ἐφάνησαν πολλὰ ἀρεστά, μάλιστα ὁ καγιμές, ὁποῦ ἐστείλαμεν· ἄς εἶναι πολύχρονοι, καὶ διὰ τῶν παναγίων εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ εἶναι βοηθός μας, παρ' οὗ αὖθις τὰ ἔτη αὐτῆς εἴησαν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Διὰ τὰ ἔξωδα τοῦ σεφερίου, ὕστερον ἀπὸ πολὺν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ὠφελείας μας, τοῦτε ὑψηλοτάτου Κετχουδαπασᾶ, τοῦ αὐθέντου μας, καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου Χατζῆ-Μουσταφᾶ-Ἐφέντη, τοῦ θερμοτάτου κοινοῦ εὐεργέτου, καὶ ἄλλων μεγιστάτων, ἐπαρεδόθη ἡ ὑπόθεσις εἰς χεῖρας τοῦ ἐνδοξοτάτου Τευφτερδάρ-Ἐφέντη, διὰ νὰ τὴν διορθώσῃ, σὺν Θεῷ· καὶ ἄμποτες νὰ μαλακωθῇ ἡ καρδία του καὶ νὰ φανῇ ὀλιγαρκής.

Οἱ ἄρχοντες καπικεχαγιάδες μας χαίρονται· ἡμεῖς λέγομεν τὸ „ἐὰν μὴ ἴδω, οὐ μὴ πιστεύσω“· συλλογιζόμεθα καὶ τὰ ἔξοδα.

Παρακαλοῦμεν τὸ παρὸν νὰ εἶναι ἀνέκδο-

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către Hrisant, despre primejdiile lui Mihai-Vodă Racoviţă.

Fericirii Tale iarăş închinându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm.

Scrisorile ce ni-au venit de la Ţarigrad, prea-venerate părinte, cu mila lui Dumnezeu şi cu sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale, cuprindeau multe veşti îmbucurătoare pentru trebile noastre de acum, cum le ştii, şi câte le-am scris stăpânilor noştri, cari să trăiască întru mulţi ani, s'au arătat foarte plăcute, mai ales *caimeaua* (raportul) ce am trimes; trăiască ei întru mulţi ani şi prin preasfintele rugăciuni ale Fericirii Tale Dumnezeu Sfântul să ni fie ajutător, de la care iarăş anii Tăi fie preamulţi şi pe deplin fericiţi.

Pentru cheltuielile oştirii, după multă luptă pentru folosul nostru, a prea-înălţatului Chethudà-Paşa, domnul mieu, şi a prea-slăvitului Hagì-Mustafà-Efendi, preacăldurosul nostru binefăcător, şi a altor meghistani, s'a dat lucrul in mânile preaslăvitului Tefterdar-Efendi, ca să-l îndrepte, cu Dumnezeu; şi de-ar dà Domnul să se înmoaie inima lui şi să se arăte mulţămit cu puţin!

Boierii noştri capuchehaielele se bucură; noi zicem vorba ceia: „până nu văd, nu cred“; ne gândim şi la cheltuieli.

---

[1] Poate îndată după ieşirea din Domnie a lui Mihai Racoviţă (Octombre 1726). Deci 1727, până la 22 Februar 1728, data scrisorii lângă care se află în copie.

τον, ἂν καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι οὕτω θέλει εἶσται πάντοτε, καὶ νὰ ἔχωμεν συγγνώμην. Ὁ Μιχάλ-Βόδας, διὰ νὰ μὴ καθίσῃ εἰς τοὺς Ἑπτὰ Κουλάδες[1], ἄρχισε καὶ δίδει ἀπὸ τὰ χρεωστούμενα τῇ κραταιᾷ Βασιλείᾳ δι' ὁμολογίας του.

Ἡ Μακαριότης της, παρακαλοῦμεν, νὰ μεσιτεύσῃ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πρώην Χατμάνου· ἂν καὶ ἔχῃ ὁ ἐκλαμπρότατος Γριγόρ-Βόδας, ὁ παμφίλτατός μας υἱός, φερμάνι κατ' αὐτοῦ, ὅμως ἠμπορεῖ νὰ τὸν συγχωρήσῃ ἡ Ἐκλαμπρότης του, καὶ πολλὰ καλὰ θέλει κάμῃ.

Ne rugăm ca această scrisoare să fie tăinuită, deşi nu ne îndoim că aşà va fi totdeauna, şi să avem iertare. Mihai-Vodă, ca să nu steà la cele Şeapte Turnuri, a început şi dă din ce datoreşte puternicei Împărăţii prin sinetul lui.

Fericirea Ta, Te rugăm, să mijloceşti pentru libertatea fratelui fostului Hatman; chiar de ar aveà prea-luminatul Grigore-Vodă, prea-iubitul nostru fiu, firman contra lui, dar poate să-l ierte Luminăţia Sa, şi foarte bine ar face.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXXXIX.

1728, 18 Mart. Drako Suţu, Mare-Logofăt muntean, către Patriarhul Hrisant Notara, despre ştiri din Constantinopol, bunăvoinţa Domnului către el şi despre mulţămirea Mitropolitului de Salonic că vorbeşte despre dânsul cu Domnul.

Ἐπιστολὴ Δράκου Σούτζου, Μεγάλου-Λογοθέτου Βλαχίας, περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τοῦ ἡγεμόνος.

Μακαριώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτῆς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὴν ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν Κύριον τὸν Θεὸν ἐδόξασα. Ἔγνων καὶ τὰ ὅσα μὲ σημειοῖ διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁποῦ προλαβόντως εἶχα παρακαλέσει τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καί, ἐπειδὴ ὁρίζει πῶς ὁ ὑψηλότατος καὶ εὐεργετικώτατός μοι Αὐθέντης ὥρισεν ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δὲν συμφέρει, ἄλλο δὲν ἔχω νὰ εἰπῶ, παρὰ ὅτι ἐγὼ εἶμαι δοῦλος πιστὸς τῆς Ὑψηλότητός του, τῶν αὐθεντικῶν του νευμάτων ἐξήρτημαι· ὅποτε εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆς Ὑψηλότητος του, τότε εἶναι καὶ εἰς τοῦ λόγου μου συμφέρον.

Κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω ἄλλο τι νὰ σημειώσω τῇ Μακαριότητί της, παρά, μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμενος, νὰ παρακαλέσω ὡς δοῦλον της νὰ μὲ ἀγαπᾷ, νὰ μὲ περιθάλπῃ καὶ νὰ μὲ συστήνῃ εἰς τὸν ὑψηλότατόν μοι Αὐθέντην.

Ὁ ἐνδοξότατος Ἐσάδ-Ἐφέντης φιλικῶς προσαγορεύει τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἐπειδή,

Scrisoarea lui Drako Suţu, Marele-Logofăt al Ţerii-Româneşti, despre bunăvoinţa Domnului către el.

Prea-fericite şi prea-venerate doamne, Fericirii Tale cu supunere mă închin şi urmele picioarelor Tale le sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să Te ţie fără boală, bucuros, sănătos şi mai presus de tot protivnicul.

Scrisoarea-Ţi venerată am primit-o, şi pentru buna-Ţi sănătate pe Domnul Dumnezeu L-am slăvit. Am aflat şi câte-mi scrii pentru treaba cu privire la care rugasem mai înainte pe Fericirea Ta, şi, de oare ce spui că prea-înălţatul şi prea-binefăcătorul mieu Domn a hotărât că deocamdată nu e de folos, alta n'am să spun decât că eu sunt rob credincios al Înălţimii Sale şi atârn de domneştile-I porunci; când e voia lui Dumnezeu şi porunca Înălţimii Sale, atunci e şi pentru mine folositor.

Deocamdată n'am alta să însemn Fericirii Tale decât, sărutând cu cea mai mare evlavie venerata-Ţi dreaptă, să mă rog, ca robul Tău, să mă iubeşti, să mă mângâi şi să mă recomanzi prea-înălţatului mieu Domn.

Prea-slăvitul Eşad-Efendi cu prietenie se închină Fericirii Tale, căci, spune el,

[1] Edicule.

λέγει, διὰ ἔλλειψιν ἀραβικῶν καὶ περσικῶν λέξεων ὑστερεῖται κατὰ τὸ παρὸν τῶν χαρακτήρων της· ὡς τόσον παρακαλεῖ, ὅσον νὰ ἔλθουν εἰς τὴν μνήμην της αἱ λέξεις, νὰ φυλάττῃ ἀνεξαλείπτους εἰς τὴν μνήμην της τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀκραιφνοῦς ἀγάπης.

Ὁ Δοκτὸρ Φονσέκας[1] τὴν δεξιάν της ἀσπάζεται.

Ὅσον νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Μακαριότης της εἰς τί διάλεκτον νὰ γράψῃ τῇ Λογιότητι του, καταγίνεται καὶ ἡ Λογιότης του εἰς τὸ νὰ θεραπεύσῃ κάποιον Δεφοῦντόν, δραγουμάνον τῆς Φράντζας, ὁ ὁποῖος εἰς τί ἀνήκουστον ἀσθένειαν περιέπεσε, θέλει τὸ μάθει ἡ Μακαριότης της ἀπὸ τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα Μεγάλον-Καμαράσην, καί, μὲ τὸ νὰ μὴν κάμνῃ ἀναφορὰν αὐτῆς τῆς ἀσθενείας, καὶ ἀκολούθως τῆς θεραπείας, οὔτε Ἱπποκράτης, οὔτε Γαληνός, πάσχει νὰ ἐφεύρῃ νέους ἀφορισμοὺς ἡ Λογιότης του καὶ νὰ ἰατρεύσῃ μὲ ἀνήκουστα βόλανα ἀνήκουστον ἐνθουσιασμόν.

Οἱ δοῦλοι της, γονεῖς μου, καὶ ἡ Μαριώρα τὴν σεβασμίαν της δεξιὰν δουλικῶς ἀσπάζονται· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

͵αψκη', Μαρτίου ιη'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δοῦλος:

Δράκος Σοῦτζος.

Ὁ πανιερώτατος ἅγιος Θεσπολονίκης, τὴν σεβασμίαν της δεξιὰν μετ' εὐλαβείας ἀσπαζόμενος, ὑπερευχαριστᾷ τῇ Μακαριότητί της ὁποῦ καταδέχεται καὶ ἀναφέρει τὴν Πανιερότητά του εἰς τὴν μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου συνομιλίαν της. Ἀντὶ ἐπισκοπῆς ὁποῦ ζητεῖ, χαρίζει, λέγει, ὅλον τὸν ἑαυτόν του τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ παρακαλεῖ νὰ δεχθῇ ἀνάξιον δῶρον.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

pentru lipsa cuvintelor arabice şi persane e lipsit deocamdată de caracterele Tale; ci deocamdată se roagă ca, viindu-Ţi în minte locuţiunile, să păstrezi în mintea Ta caracterele celei mai înalte iubiri.

Doctorul Fonseca Îţi sărută dreapta.

Până Te vei hotărî Fericirea Ta în ce limbă trebuie să scrii acestui om învăţat, i se întâmplă şi dumnealui să îngrijească pe un anume de Fonton, dragomanul Franciei, care la ce neauzită slăbiciune a căzut, o vei afla Fericirea Ta de la nobilul domn boierul Marele-Cămăraş şi, pentru că nu face raport despre această slăbiciune şi, prin urmare, nici de tratament, ori Ipocrat, ori Galen, se sileşte se afle dumnealui nouă formule şi să curariseasc cu neauzite mijloace neauzită aprindere.

Robii Tăi, părinţii miei, şi Mărioara sărută cu supunere venerata-Ţi dreaptă; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi de deplin fericiţi, şi rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu cu noi.

1728, Martie în 18.

Al Fericirii Tale rob:

Drako Suţu.

Preasfinţitul de Salonic, sărutând cu evlavie venerata-Ţi dreaptă, mulţămeşte foarte Fericirii Tale că binevoieşti şi-l aduci înainte pe Preasfinţia Sa în convorbirea-Ţi cu prea-înălţatul nostru Domn. În schimb pentru episcopia ce o cere, el dăruieşte, precum zice, toată fiinţa lui chiar Fericirii Tale şi se roagă a se primì nevrednicul dar.

DCCCCXL.

Însemnare pe un manuscript din Geografia lui Meletie, dăruit de Patriarhul Hrisant Notara Sfântului Mormânt.

1728, April.

Ἐκ τῶν ἀφιερωθέντων τῷ Παναγίῳ Τάφῳ παρὰ Χρυσάνθου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ τοῦτο ποτὲ ἀφαιρησόμενος ἐκ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ ἔστω ἀφορισμένος καὶ ἀναθεματισμένος παρὰ Θεοῦ κυρίου παντοκράτορος καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐν Βουκουρεστίῳ, ͵αψκη'-ῳ, μηνὶ Ἀπριλλίῳ.

Din cele afierosite Preasfântului Mormânt de către Hrisant Patriarhul de Ierusalim; iar cel ce o va luà vre-odată din stăpânirea Lui să fie afurisit şi anatematisit de Dumnezeu Domnul atotţiitorul, şi în veacul de acum, şi în cel viitor. În Bucureşti, 1728, luna lui Aprilie.

[1] V., între altele, *Analele Academiei Române* pe 1913, p. 172 şi *Archiva societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi*, X, pp. 134, 192 şi urm.

Ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Χρύσανθος.
Μετεγράφαμεν πρὸ τοῦ τυποθῆναι διὰ ἀσλάνια πενῆντα.

† Al Ierusalimului Patriarh Hrisant.
Am scris-o înainte de a se tipări pentru lei cincizeci *(sic)*.

(Papadopulos Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 205, nº 241.)

DCCCCXLI.

1728, April. Însemnare că un manuscript miscelaneu s'a dat de Patriarhul Hrisant Notara în București Sfântului Mormânt.

Ἀφιερώθη τὸ παρὸν παρ' ἡμῶν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ· ἐχέτω δὲ τὸ ἀνάθεμα ὁ τοῦτο ποτὲ ἐκ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ ἀφαιρησόμενος. Ἐν Βουκουρέστι, 1728, Ἀπριλλίῳ μηνί.

† Ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Χρύσανθος.

S'a afierosit cea de față de către noi Preasfântului Mormânt; și să fie anatematisit cel ce o va luà din stăpânirea Lui. În București, 1728, luna lui Aprilie.

† Al Ierusalimului Patriarh Hrisant.

(Papadopulos Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 307, nº 335.)

DCCCCXLII.

1728, 14 April. Zoe Doamna, a lui Grigorie-Vodă Ghica, despre apropierea Paștilor, cu urări.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, — ἣν διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν προλαβόντως μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς πατριαρχικάς της εὐχὰς καὶ εὐλογίας. Κατὰ τὸ παρὸν δὲ ἄλλο τι νὰ σημειώσωμεν αὐτῇ δὲν ἔχομεν, παρὰ μὴ τὸ νὰ ἐπλησίασεν καὶ λαμπρὰ τοῦ Πάσχα ἑορτή. Παρακαλοῦμεν αὐτὸν τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν ὅπως ἀξιώσῃ τὴν Σὴν Μακαριότητα ἑορτάσαι ὑγιῶς καὶ εὐθύμως, μετὰ πάντων τῶν ὧν ἐφίεται ἀγαθῶν, καὶ ἐφέτος καὶ καθεξῆς, εἰς πάμπολλα ἔτη. Τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα καὶ αὐθις νὰ ἔχωμεν, παρακαλοῦμεν, πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της. Ἧς οἱ χρόνοι εἶησαν πολλοί τε καὶ εὐτυχεῖς, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν διὰ βίου παντός.

1728, Ἀπριλλίου 14.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ἐν Κυρίῳ τέκνον καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ζωὴ Δόμνα.

† Prea-fericite, prea-înțelepte și preasfințite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm și venerata-Ți dreaptă o sărutăm,— pe care să Te păzească sfântul Dumnezeu în deplină sănătate și bună stare trainică, întru ani îndelungați și cu dobândirea celor întru Dumnezeu Ție dorite. Venerata-Ți scrisoare dăunăzi cu multă evlavie am primit-o, și pentru de Dumnezeu păzita-Ți sănătate foarte ne-am bucurat. Am cunoscut și cele din lăuntru, și foarte mulțămim pentru părinteștile-Ți rugăciuni și binecuvântări. Deocamdată n'avem alta să-Ți însemnăm decât numai că s'a apropiat și strălucita serbătoare a Paștilor. Rugăm pe Domnul nostru cel din morți înviat să învrednicească pe Fericirea Ta a serbà sănătos și bucuros, cu toate bunurile ce dorești, și anul acesta, și de acum, întru prea-mulți ani. Veneratele-Ți scrisori și de acum înainte să le avem, ne rugăm, pentru aflarea sănătății Tale nouă preadorite. Ai cărui ani fie mulți și fericiți, iar preasfintele-Ți rugăciuni să ni se dăruiască în toată viața.

1728, Aprilie în 14.

Fiica întru Domnul a Fericirii Tale și la porunci:

Zoe Doamna.

(Bib. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 211-2, nº 164.)

DCCCCXLIII.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropierea Paştilor, cu urări. 1728, 14 April.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πάλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐμερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν πρὸ ἡμερῶν εὐλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ ἐχάρημεν διά τε τὴν πληροφορίαν τῆς θεοφρουρήτου ὑγιείας της καὶ τὴν ἄφθονον χορηγίαν τῶν πατριαρχικῶν της εὐχῶν, ἀνθ' ὧνπερ καὶ εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καί, ἐπειδὴ ἦτον ἀπόκρισις ἄλλου γράμματος ἡμετέρου, κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν ἄλλοτι περισσότερον νὰ γράψωμεν αὐτῇ παρά, μὲ τὸ νὰ πλησιάζῃ ἡ πάνσεπτος καὶ λαμπρὰ ἑορτὴ τῆς κοσμοσωτηρίου τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, παρακαλοῦμεν αὐτὸν τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν ὅπως ἀξιώσῃ τὴν Σὴν Μακαριότητα πανηγυρίσαι λαμπρῶς καὶ πανευφροσύνως καὶ ἐφέτος καὶ καθεξῆς εἰς πάμπολλα ἔτη ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐθυμίᾳ διηνεκεῖ. Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ πάλιν νὰ ἔχωμεν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ὑγιείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν πατριαρχικῶν της εὐχῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Ἀπριλλίου 14.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ἐν Χριστῷ τέκνον καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm şi ne rugăm de Dumnezeu sfântul să Te păzească în deplină sănătate şi fericire trainică, întru ani îndelungaţi. Venerata-Ţi scrisoare acum câtevà zile cu evlavie am primit-o, şi ne-am bucurat pentru vestirea sănătăţii Tale păzite de Dumnezeu şi pentru bogata dăruire a patriarhiceştilor Tale rugăciuni, pentru care-Ţi şi mulţămim foarte. Am cunoscut şi cele din lăuntru, şi, de oare ce erà răspuns la altă scrisoare a noastră, deocamdată n'avem alta mai mult a-Ţi scrie decât că, de oare ce se apropie prea-venerata şi strălucita serbătoare a Învierii de lume mântuitoare a lui Hristos, rugăm pe cel din morţi înviat Domnul nostru să înveredniceascà pe Fericirea Ta să o serbezi strălucit şi cu toată mulţămirea şi în acest an şi de acum înainte în cât de mulţi ani în deplină sănătate şi statornică voioşie. Ci ne rugăm iarăş să avem şi veneratele-Ţi scrisori, şi pentru aflarea doritei Tale sănătăţi, şi pentru primirea patriarhiceştilor Tale rugăciuni, care să ni se hărăzească în toată viaţa spre pază.

1728, Aprilie 14.

A Fericirii Tale întru Hristos fiică şi la porunci:

Roxandra Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, IV, p. 212, nº 165.)

DCCCCXLIV.

Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre întrebările în glumă făcute de Chehaia-beiu cu privire la petrecerea lui Hrisant în Ţara-Românească. 1729, 13 Maiu.

Ἐπιστολὴ Παϊσίου Β', Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, πληροφοροῦσα τὰς διασαφήσεις αἵτινες ἐδόθησαν εἰς τὴν τουρκικὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν ἐν Βλαχίᾳ ἑκάστοτε περιοδειῶν τῶν Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων.

Παΐσιος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων-

Scrisoarea lui Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, înştiinţându-l despre lămuririle ce s'au dat Cârmuirii turceşti pentru călătoriile necontenite ale Patriarhilor de Ierusalim în Ţara-Românească.

Paisie, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop

σταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ περιπόθητε τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ φιλοφρόνως προσαγορεύομεν, τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν δεόμενοι ὑπὲρ ὑγιείας αὐτῆς πολυχρονίου καὶ ἀδιασείστου μακροβιότητος.

Ἡ αἰτία τῆς παρούσης ἡμῶν ἐπιστολῆς εἶναι αὕτη.

Ὅς εἶναι εἰς εἴδησιν τῆς Μακαριότητός της ὅτι μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας ἡμῶν τοῦ μουκαρερίου (τὸ ὁποῖον καὶ ἀπεφασίσθη νὰ πληρωθῇ πρὶν τῶν ἓξ μηνῶν ἔτι, καὶ αὐτοὶ ὅμως εὐσπλαγχνισθέντες ἡμᾶς μᾶς ἠλέησαν καὶ μᾶς ἐκαρτέρησαν ἄχρι τοῦ παρόντος) ἐσηκώθημεν καὶ ἡμεῖς τῇ ια΄ τοῦ νῦν τρέχοντος Μαΐου μηνὸς καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὸν ἐξοχώτατον Κεχαγιαμπέην, μετὰ τοῦ τιμιοτάτου καὶ ἐνδοξοτάτου Μεγάλου-Λογοθέτου τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ διερμηνευτοῦ τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, κυρίου Ἀλεξάνδρου[1], τοῦ κοινοῦ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῦ ἡμῶν υἱοῦ καὶ περιποθήτου, χάριν προσκυνήσεως καὶ εὐχαριστίας· ὁ ὁποῖος ἐξοχώτατος Κεχαγιαμπέης μᾶς ἐρώτησε καὶ διὰ τὴν Μακαριότητά της, λέγωντας ποῦ νὰ εὑρίσκεσθε; Τοῦ ἀπεκρίθημεν καὶ ἡμεῖς, ἠξεύροντες ὅτι μὲ τὴν ἄδειαν τῆς αὐτοῦ Ἐξοχότητος περιέρχεσθε τὰ αὐτόθι μέρη, λέγωντάς του ὅτι εἰς Βλαχίαν εἶσθε. Πάλιν μᾶς ἐρώτησε καὶ τί κάμνει; Τοῦ ἀπεκρίθημεν, τελεντζιλῆκι μετέρχεται. Διὰ τῆς ὁποίας ἀποκρίσεως καὶ ἐγέλασε, καὶ ἐκ τρίτου μᾶς ἐρώτησε πάλιν: καὶ ἔτζι εἶναι συνήθεια εἰς αὐτοὺς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἱερουσαλήμ; Τοῦ ἀπεκρίθημεν: αὐτοὶ ἄλλην καμίαν πρόσοδον δὲν ἔχουσι, διὰ τοῦτο καὶ περιπατοῦσι εἰς τὸν τόπον τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ κυβερνοῦνται. Καί, λέγοντές του ταῦτα, ἐφιλήσαμεν καὶ τὸ ποδάρι του, καὶ τὸν ἐπαρακαλέσαμεν νὰ ἔχῃ καὶ τὴν Μακαριότητά της εἰς τὸ σκέπος του. Καὶ μᾶς ἀπεκρήθη τὸ πολλὰ καλά.

Ταῦτα πάντα συνέτρεξαν, διὰ τοῦτο τῆς τὰ φανερόνομεν, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ τὰ μάθῃ ἀπὸ ἄλλον τινά, καὶ ἤθελεν ἐννοήσει πῶς τὰ τοιαῦτα λόγια τὰ ἔλεγε μὲ ὀργήν, ἢ θυμόν.

Ὅς μὲ γράφῃ, παρακαλοῦμεν, καὶ ἡ Μακα-

[1] Ghica.

de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh ecumenic.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Duhul Sfânt frate iubit şi coliturghisitor prea-dorit al Smereniei Noastre, pe Fericirea Ta frăţeşte o îmbrăţişăm şi cu iubire ne închinăm Ţie, rugându-ne de Hristos Dumnezeul nostru, carea înviat, pentru sănătatea-Ţi întru mulţi ani şi netulburata îndelungare de viaţă.

Pricina scrisorii noastre de faţă e aceasta.

Să fie întru ştiinţă Fericirii Tale că după plata către stăpânii noştri, cari să trăiască întru mulţi ani, a mucarerului (care s'a şi hotărât a se plăti încă de acum şase luni şi ei totuş din milostivire s'au îndurat de noi şi ne-au aşteptat până acum), am ieşit şi noi la 11 ale acestei luni Maiu şi am mers la prea-înălţatul Chehaia-beiu, împreună cu prea-cinstitul şi prea-slăvitul Marele-Logofăt al Bisericii celei Mari a lui Hristos care e în sama noastră şi cu tălmaciul puternicei Împărăţii, dumnealui Alexandru, al nostru comun fiu duhovnicesc iubit şi dorit, pentru închinare şi mulţămire; care prea-înălţat Chehaia-beiu ne-a întrebat şi despre Fericirea Ta, spuind: unde Te afli? I-am răspuns şi noi, ştiind că, cu voia Înălţimii Sale, străbaţi părţile de acolo, şi i-am spus că eşti în Ţara-Românească. Iarăş ne-a întrebat: şi ce face? I-am răspuns: face *telengilâc (sic*: negoţ vagabond?) Pentru care răspuns a râs, şi a treia oară ne-a întrebat iarăş: şi aşà e obiceiul la Patriarhii aceia ai Ierusalimului? Noi i-am răspuns: ei n'au alt venit, de aceia şi călătoresc prin ţara puternicei Împărăţii ici şi colo, ca să se chiverniseascâ. Şi, spuindu-i acestea, i-am sărutat şi piciorul, şi l-am rugat să aibă pe Fericirea Ta ca şi pe noi în ocrotirea Sa. Şi ni-a răspuns: foarte bine.

Acestea toate ce s'au petrecut, de aceia Ţi le facem cunoscute, ca să nu se întâmple şi să le afli de la alteineva, şi ai crede cum că astfel de cuvinte le-a spus cu mânie sau supărare.

ριότης της συνεχῶς, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγείᾳ· ἧς καὶ τὰ ἔτη θεόθεν πανευτυχῆ.

,αψκη', Μαΐου ιγ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Să-mi scrii, Te rugăm, şi Fericirea Ta necontenit, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate; ai căruia ani să şi fie de la Dumnezeu cu totul fericiţi.

1728, Maiu în 13.

† *Al Constantinopolei şi al Tău întru Hristos frate iubit.*

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXLV.

Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre prinderea hainului Dumitraşcu Racoviţă şi stăruinţile Patriarhului şi ale lui Nicolae Mavrocordat ca el să fie iertat. 1728, 19 Maiu.

Γρηγόριος Γ'ίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα· ἣν καὶ διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ὑγιαίνουσαν καὶ εὐημεροῦσαν, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ πολλοῦ πόθου καὶ εὐλαβείας ἐλάβομεν, καί, τὴν ἐφετοτάτην ἡμῖν ὑγιείαν της δι' αὐτῆς μαθόντες, ἁπλέτου χαρᾶς ἐνεφορήθημεν. Ἔγνωμεν δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πατρικῶς, ἅμα καὶ πατριαρχικῶς, ἐν εἰλικρινεῖ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς[1] ἀγάπῃ, σημειούμενα, καὶ εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα τῇ Σῇ Μακαριότητι ἀνθ' ὧνπερ συγχαίρεται ἡμῖν διὰ τὴν ἐκ θείας δίκης κατάπτωσιν τοῦ ἀντάρτου καὶ ἀποστάτου Δημητράσκου Ῥακοβίτζα, τοῦ κυρίοις ἀχαριστίας τρόποις κακεντρεχῶς καὶ κακοτρόπως ἀφηνιάσαντος, τοῦ ἐπιβούλου καὶ μιαροῦ ἀνθρωπαρίου, ὅνπερ θεία δίκη τιμωρὸς παρέδωκεν εἰς χεῖρας μας παραδόξως καὶ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, καὶ εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο ἐμπεσεῖν αὐτὸν παρεσκεύασεν. Ἀθανάτους δὲ ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας διὰ τὰς χρηστὰς αὐτῆς ὑποθήκας καὶ συμβουλάς, αἷς χριστιανικώτατα, ὅπως τε ἂν ἡμῖν τὸ θεῖον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς συμμαχοίη, καὶ τῆς τῶν ἀντικειμένων ἐπηρείας ἀνωτέρους διατηρείη, ἡμῖν ὑποτίθησι· καὶ πρὸς τὸ συμπαθὲς καὶ ἀμνησίκακον οὐ μόνον συμβουλεύει, ἀλλὰ καὶ παροτρύνει καὶ παρακαλεῖ ἐνμενέστατα, φροντίζουσα πατρικῶς τὴν τιμὴν καὶ ὠφέλειαν καὶ πάντα πρὸς τὸ ἡμῖν συνοίσον στοχαζομένη. Καὶ βέβαια δραστικωτάτως ἐ-

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm; pe care să Te şi păzească Dumnezeu sfântul în sănătate şi bună stare, întru ani îndelungaţi şi cu căpătarea celor Ţie întru Dumnezeu dorite. Venerata-Ţi scrisoare cu multă poftă şi evlavie am primit-o, şi, aflând prin ea prea-dorita nouă a Ta sănătate, ne-am umplut de o nesfârşită bucurie. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, părinteşte şi patriarhiceşte, în iubirea-Ţi curată către noi încă de la început, şi mulţămim foarte Fericirii Tale, pentru câte Te bucuri împreună cu mine din pricina căderii din osândă dumnezeiască a răsculatului şi apostatului Dumitraşcu Racoviţă, care s'a ridicat cu vicleşie şi răutate în cel mai desăvârşit chip de nerecunoştinţă, uneltitorul şi ticălosul om de nimic, pe care răsbunătoarea pedeapsă a lui Dumnezeu l-a dat în mânile noastre pe neaşteptate şi peste toată nădejdea şi l-a pregătit să cadă în prăpastia pe care el o săpase. Ci aducem mulţămiri nemuritoare pentru bunele-Ţi sfaturi şi recomandaţii, prin care în chip prea-creştin ni dai învăţătură cum să ne ajute Dumnezeu şi de acum înainte şi să ne păzească mai presus de uneltirea protivnicilor; şi către mila şi iertarea relelor nu numai ne sfătuieşti, ci ne şi îmboldeşti şi Te rogi foarte stăruitor, gândindu-Te părinteşte la cinstea

[1] Aceste două cuvinte lipsesc la Legrand.

ήργησεν ἡ χριστιανικωτάτη αὐτῆς συμβουλὴ καὶ μεσιτεία, καί, ἅμα τοῖς ἐκ τοῦ ὑψηλοτάτου ἡγεμόνος καὶ φιλοστοργωτάτου ἡμῶν πατρὸς [1] σοφωτάτως προγραφθεῖσιν [2] ἡμῖν, καιρίως καθήψατο τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ ἀντὶ παντὸς νόμου βασιλικοῦ καὶ πολιτικοῦ (οἵτινες μὲ ὅλον ὅπου ἀπαραιτήτως κολάζουσι τοὺς τοιούτους) ἔχομεν τὰ [3] χρηστὰ καὶ χρυσᾶ ὑμῶν παραγγέλματα, καὶ ἅμποτε, καθὼς ἔχομεν πληρεστάτην τὴν ἐξουσίαν νὰ τὸν παιδεύσωμεν θανατηφόρως πρὸς ἀξίαν τῶν μιαρῶν αὐτοῦ ἔργων, νὰ εἴχομεν τὴν ἄδειαν καὶ νὰ τὸν συγχωρέσωμεν! Οὗτος ὁ ἀσυνείδητος, ὁ παλαιὸς χαΐνης, οὐ μόνον καθ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς Βασιλείας αὐτῆς ἐκινήθη ἀφρόνως, καὶ ἤδη τὸν κατατρέχουν οἱ ὑψηλότατοι καὶ πολυχρόνιοι αὐθένται [4], διὰ τὸ ἐπίσημον τῆς κακίας καὶ πονηρίας του, πρὸς οὓς καὶ τὴν εἴδησιν ταύτην, ὅτι δηλαδὴ θείᾳ ἐπικουρίᾳ τὸν ἔχομεν εἰς χεῖραν [5] μας, ἐδηλοποίησαμεν· καὶ προσμένομεν τὴν ἐκεῖθεν ἀπόκρισιν.

Τὰ δὲ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα νὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν καὶ πολλάκις παρακαλοῦμεν, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς θεοφρουρήτου ὑγείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν της εὐχῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Μαΐου 19.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς:

Ἰω. Γρηγόριος Γκήκας Βοεβώδας [6].

şi folosul nostru şi la tot ce ni poate fi prielnic. Şi de sigur cu cel mai mare efect a lucrat prea-creştinescu-Ţi sfat şi mijlocirea Ta şi, împreună cu cele mai de înainte scrise cu foarte multă înţelepciune de la prea-înălţatul Domn şi prea-iubit al nostru părinte, la timp ni-au cuprins inima, şi, împotriva oricării legi împărăteşti şi politice (care legi deşi neapărat pedepsesc pe unii ca aceştia) avem [în minte] bunele şi aurite voastre vestiri, şi de ar da Dumnezeu să avem, aşà cum avem cea mai deplină voie a-l pedepsi cu moarte după vrednicia ticăloaselor lui fapte, şi voia de a-l ierta! Acest om fără inimă, vechiul hain, nu numai împotriva noastră, ci şi împotriva Împărăţiei înseşi s'a ridicat nebuneşte, şi acuma-l urmăresc prea-înălţaţii stăpâni, cari să trăiască întru mulţi ani, pentru mărimea răutăţii şi perversităţii lui; către cari am dat şi vestea aceasta, că adecă-l avem în mâni cu ajutorul lui Dumnezeu; şi aşteptăm de acolo răspunsul. Iar veneratele-Ţi scrisori să le avem iarăş şi adesea ne rugăm, şi pentru aflarea sănătăţii Tale de Dumnezeu păzite şi pentru primirea rugăciunilor Tale preasfinte şi de Dumnezeu păzite, care să ni se dăruiască în toată viaţa spre pază.

1728, Maiu în 19.

Al Fericirii Tale sufletesc fiu şi cu totul la poruncă:

Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 213-4, nº 167.)

DCCCCXLVI.

1728, 10 Iunie.

Nicolae Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre supărarea lui Nicolae-Vodă împotriva lui şi grija ce are de „căsuţa" lui, care ar puteà fi prigonită.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Ῥωσσέτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περί τινων ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων [6].

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δου-

Serisoarea lui Nicolae Ruset către al Ierusalimului Hrisant, despre unele lucruri particulare.

Fericirii Tale prea-înţelepte cu supu-

[1] Înţelege pe Nicolae Mavrocordat, unchiul său.

[2] Legrand: προγραφεῖσης.

[3] *Ibid.*: καὶ, în loc de τὰ.

[4] *Ibid.*: χεῖρας.

[5] V., pe lângă Cronicele Moldovei (în *Letopiseţe*, III) şi mai ales a lui Amiras, povestirea din Radu Popescu, *l. c.*, p. 164 şi urm.: Fratele lui Mihaĭ-Vodă Racoviţă fugise la Tatari, cu Iordachi Costachi, ginerele său. Firmanul îl osândi la moarte. „Ci dar au avut noroc cu Măria Sa Nicolae-Vodă". El fu iertat, dar muri la ţară, la Fereşti, de un „cataroiu" bine venit.

[6] Bănuit că e înţeles cu Mihai Racoviţă pentru ca acesta să câştige Scaunul Ţerii-Româneşti. Ruset trebui să pribegească, împreună cu alt ginere al lui Constantin-Vodă Brâncoveanu, Manolachi Lambrinò: soţia lui, Domniţa Anuţa, murì la Braşov, de unde se aduc rămăşiţele în ctitoria părintească a Hurezului. Familia rămase tot la Braşov, iar Nicolae Ruset însuş, deşi panegiristul lui Mavrocordat, nu văzù Ţara-Românească decât după moartea, în 1730, a acestuia. V. Iorga, *Istoria literaturii române în se-*

λτκῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι.

Τίμιον καὶ πατρικὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος εὐλαβῶς ἐδέχθην, καί, τὴν πολύτιμον αὐτῆς ὑγείαν μαθών, λίαν ἐχάρηκα καὶ τὸν Θεὸν ἐδόξασα, τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δέομαι καὶ παρακαλῶ νὰ σκέπῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ αὐτὴν εἰς χρόνους πολλοὺς μετ' εὐτυχίας. Ὅσα ἐκαταδέχθη νὰ μὲ ἀποκριθῇ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἐκατάλαβα μερικά, καί, τὸμὲν πρῶτον, ὅτι ἀτοί μας ἠφέραμεν εἰς τέτοιαν χάλι· ὅσον διὰ τοῦτο, δέσποτα μου μακαριώτατε, ἡ ἀνάγκη, ἡ ὁποία νόμον δὲν ἔχει, ἐκείνη μας ἤφερεν εἰς αὐτὸ τὸ χάλι, καὶ ὄχι ἡμεῖς, καθὼς εἶναι φανερὸν τοῖς πᾶσι. Ὅμως, ἀφήνοντας τὰ περασμένα ὡσὰν περασμένα, ἀπὸ ποῖον ἄλλον ἠμποροῦμεν νὰ γυρέψωμεν καὶ νὰ ἐλπίζωμεν θεραπείαν εἰς τὰ πάθη μας καὶ τοῦ χαλίου μας τὴν διόρθωσιν, πάρεξ ἀπὸ τέτοιον εὐσπλαγχνικώτατον ἡγεμόνα καὶ θεῖον ἥρωα, ἔχοντας δοκιμασμένον πῶς, ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα του θεῖα προτερήματα, ἡ εὐσπλαγχνία του ἔλαμψεν καὶ λάμπει εἰς τὰ τετραπέρατα τῆς οἰκουμένης. Διὰ τὸ ἄθλιόν μου ὁσπιτάκιον μὲ βεβαιώνει ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης ὅτι δὲν ἦτον ἕως [τώρα] τόση ἡ στενοχωρία, ὡς καθὼς τὸ μάκρος τοῦ τόπου καὶ ἡ φήμη, ἡ ὁποία τὰ παραμικρὰ μεγαλύνει. Μὰς τὸ εἶχεν εὐφημήσῃ, ἂν καλὰ καὶ ποτὲ ἕως τόσον δὲν τὸ ἐπίστευσα νὰ ἦτον, ἠξεύρωντας τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον καὶ μεγαλοπρεπεστάτην ἐνάρετον ψυχὴν τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνικωτάτης Γαληνότητος. Μὲ γράφει ἀκόμη ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης, πῶς ἡ αὐτοῦ εὐσπλαγχνικωτάτη Γαληνότης ἐπαρακινήθη εἰς θυμὸν ἀπὸ κάποια λόγια τοῦ εὐγενεστάτου κόντε Ἀριόστο. Ὅμως, δέσποτα μου μακαριώτατε, ἐγὼ τόσον ἠξεύρω πῶς κανένα πρᾶγμα ἐνάντιον καὶ τῆς τιμῆς κἂν τε τῆς ὠφελείας τῆς αὐτῆς εὐσπλαγχνικωτάτης Γαληνότητος δὲν ἐμήνυσα. Ὅμως ἀνίσως καὶ ὁ ἄρχων κόντε Ἀριόστως, ὄντας ἄκρος φίλος τῆς αὐτοῦ Γαληνότητος, καὶ ἐὰν τοῦ ἐφάνη κανένα πρᾶγμα πῶς εἶναι ἄξιον καὶ χρήσιμον, καί, ὡς ἐλεύθερος ὁποῦ εἶναι, ἔχωντας θάρρος ἀπὸ τὴν Ὑψηλότητά του, καὶ εἶπεν ἐκεῖνο ὁποῦ τοῦ ἐφάνη· εἰς αὐτὸ ἐγὼ τί πταίω; Θαυμάζομαι λοιπὸν διὰ τὴν ἀθλίαν μου σύζυγον[1] πῶς ἐπροξενήθη ὀποφία, τάχα νὰ μὲν φύγῃ· εἰς αὐτὸ

nere mă închin, şi venerata-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut.

Cinstita şi părinteasca scrisoare a Fericirii Tale prea-înţelepte cu evlavie am primit-o, şi, aflând de sănătatea-Ţi foarte preţuită, mult m'am bucurat şi am slăvit pe Dumnezeu, de care şi de acum mă rog şi-i cer să Te apere şi să Te păzească întru mulţi ani cu fericire. Câte ai binevoit să-mi răspunzi Fericirea Ta, le-am înţeles unele, şi mai întâiu că noi înşine am ajuns în aşà hal; cât despre aceasta, stăpâne al meu prea-fericit, nevoia, care nu are legi, aceia ne-a adus în aşà hal, şi nu noi, cum e vădit tuturora. Ci, lăsând cele trecute ca unele ce au trecut, de la cine altul putem să cerem şi să nădăjduim lecuire la patimile noastre şi pentru îndreptarea halului nostru, decât de la un astfel de domn prea-milostiv şi dumnezeiesc erou, socotind că, între altele ale Tale dumnezeieşti merite, milostivirea Ta a strălucit şi străluceşte în cele patru colţuri ale lumii. Pentru biata mea căsuţă mă asiguri Fericirea Ta prea-înţeleaptă că n'a fost până acum atâta strâmtoare, câtă au făcut-o depărtarea locului şi faima, care măreşte pe cele mărunte. Ni rămâne să binecuvântăm, cu toate că şi până acum n'am crezut să fie chiar atâta lucru, ştiind sufletul mai presus de om şi prea-mărit în virtute al Seninătăţii Sale prea-milostive. Îmi scrii încă Fericirea Ta prea-înţeleaptă, cum că Seninăt tea Sa prea-milostivă s'a pornit spre mânie din unele vorbe ale prea-nobilului conte Ariosto. Ci, stăpâne al meu prea-fericit, eu atâta ştiu cum că nu m'am gândit la niciun lucru protivnic cinstei şi folosului Seninătăţii Sale prea-milostive. Dar poate că dumnealui contele Ariosto, fiind foarte mare prieten al Seninătăţii Sale, dacă i s'a părut că un lucru e vrednic şi de folos şi, ca unul ce e liber, având curaj de la Înălţimea Sa, a spus ce i s'a părut; la aceasta ce greşesc eu oare? Mă mir iarăş de nenorocita mea soţie cum s'a căşunat bănuiala ca nu cumvà să fugă; la aceasta nu dau de rost, căci, după neputinţa, după greutatea şi, într'un cuvânt, după întreg halul

colul al XVIII-lea, I, pp. 196-7. Scrisori de la el din Braşov, în altă petrecere acolo (1740), în Iorga, *Studii şi documente*, IV, pp. 56-7.—Contele Ariosto, de care e vorba în scrisoare, nu ni e cunoscut altfel.

[1] Cum s'a spus, Domniţa Ancuţa, fiica lui Vodă Brâncoveanu, moare în Braşov, la 12 April 1730 (Stinghe, *Istoria besearecei Şcheilor Braşovului*, Braşov 1899, pp. 90-1).

ἀπορῶ, ὅτι, κατὰ τὴν ἀδυναμίαν, κατὰ τὸ βάρος καὶ εἰς κοντολογίαν κατὰ ὅλα της τὸ χάλι, ὁποῦ εὑρίσκεται, πῶς εἶναι βολετὸν νὰ κάμῃ τέτοιον πρᾶγμα, καὶ διὰ ποῖαν ἀνάγκην, καὶ διατὶ τέλος; Καὶ εἰς αὐτὸ παρακαλῶ νὰ εἶναι πληροφορημένη καὶ βεβαιωμένη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀπάνω εἰς τὴν ψυχήν μου, καὶ ἀπάνω εἰς τὴν τιμήν μου. Μὲ γράφει ἀκόμη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πῶς, πρὶν τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ῥηθέντος ἄρχοντος, κάτι νὰ ἀκολούθησεν ἐκεῖ εἰς τὸν τόπον, εἰς τὸ ὁποῖον, ἐνόσον ἐκατάλαβα, ἐπαρακίνησεν εἰς ὑποψίαν ἀπάνω μου τὴν αὐτοῦ εὐσπλαγχνικωτάτην Γαληνότητα, καὶ δὲν τὸ ἠξεύρω κατὰ εἶδος σὰν τὶ νὰ ἦτον· ὅμως τοῦτο πάλιν κοινῶς λέγω, πῶς, ἂν ἴσως καὶ ἔκαμα ἢ ἐπαρακύνησα κανένα πρᾶγμα, μακάρη ἕως τρίχα, ἐνάντιον κἄντε εἰς τὴν τιμήν, κἂν τε εἰς τὴν ὀφέλειαν τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνικοτάτης Γαληνότητος, ἀφ' οὗ κατεδέχθη αὐταπροαιρέτως νὰ μὲ παρηγορήσῃ μὲ πολύτιμα καὶ ἔκλαμπρα γράμματα της, νὰ ἔχω τὴν κατάραν σας καὶ νὰ μὴ ἰδῶ ποτὲ Θεοῦ πρόσωπον, ἢ ἂν ἐκαρτεροῦσα τὸ ἀποβησόμενον, ὁποῦ ἡ Ὑμέτερα Μακαριότης συμπεραίνει. Ἐγώ, δέσποτα μου μακαριώτατε, μίαν κόχην *(sic)* ἡσυχίαν, κατὰ τὸ χάλι μου καὶ κατὰ τὸ γῆρας μου, ἐπιθυμοῦσα καὶ ἐπιθυμῶ, καὶ ὄχι ἄλλο. Καθὼς πάλιν λέγω· τὸν Θεὸν μάρτυρα, ὁποῦ ἐτάζει καρδίας καὶ νεφροὺς. Καὶ ἀπάνω εἰς αὐτὸ τὸ θεμέλιον, μὲ παστρικὴν συνείδησιν[1] καὶ μὲ εἰκικρινὴν καρδίαν λέγω ὅτι καὶ χαίρομαι καὶ συγχαίρομαι πῶς οἱ πολυχρονημένοι μας καὶ εὐσπλαγχνικώτατοι αὐθένται, ἤγουν ἡ κραταιὰ Βασιλεία, ἐτίμησεν καὶ ἐστέρεωσεν τὴν αὐτοῦ θεοφρούρητον Γαληνότητα μὲ τὸ μουκαρέρι. Κύριος ὁ Θεὸς νὰ πολυχρονήσῃ καὶ νὰ διαφυλάξῃ τοὺς εὐσπλαχνικωτάτους μας αὐθεντάδες, ὁμοίως καὶ τὴν αὐτοῦ θεοφρούρητον Γαληνότητα νὰ σκέπῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ εἰς τὸν ἔκλαμπρόν του Θρόνον, μέχρι βαθυτάτου γήρως, μὲ εὐτυχίαις ἀδιακόποις, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ ἡμᾶς (εὐκολένωντας τὸν τρόπον) νὰ φιλήσωμεν καθὼς ποθοῦμεν τὰ ἔκλαμπρα ἴχνη τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνικωτάτης Γαληνότητος. Μετὰ ταῦτα, δέσποτά μου μακαριώτατε, εἶπα καὶ πάλιν λέγω ὅτι ἀγαπῶ νὰ εἶμαι καὶ νὰ ἀπομένω πάντα ταπεινὸς καὶ ἀληθινὸς (ἐὰν καὶ ἀνάξιος) δοῦλος ὑπάχρεως τοιούτου μεγαλοτάτου καὶ θείου ἥρωος· τοῦ ὁποίου τὴν μεγαλοτάτην εὐσπλαγχίαν δέομαι καὶ παρακαλῶ νὰ μὴν λείψῃ ἡ εὐσπλαγχνι-

în care se află, cum era de crezut că ar puteà să facă un lucru ca acesta, şi pentru ce nevoie, şi cu ce scop? Şi întru aceasta mă rog să fii înştiinţat şi asigurat Fericirea Ta şi pe sufletul mieu şi pe cinstea mea. Îmi mai scrii Fericirea Ta că, înainte de sosirea acelui domn, cevà a urmat acolo în acest loc, în care, după cât am înţeles, a stârnit la bănuială asupra mea pe Seninătatea Sa prea-milostivă, ci nu ştiu ce anume să fi fost; dar aceasta iarăş o spun de obşte cum că, dacă am făcut cumvà sau am pornit vre-un lucru, măcar până la un fir de păr, fie împotriva cinstei, fie împotriva folosului Seninătăţii Sale prea-milostive, de când a binevoit de la Sine să mă mângâie cu scumpele şi strălucitele-I scrisori, să am blăstămul Tău şi să nu văd vre-odată faţa lui Dumnezeu, ori de am şi aşteptat ce va ieşi, cum bănuieşti Fericirea Ta. Eu, stăpâne al mieu prea-fericit, am dorit numai singură liniştea, după halul mieu şi după vrâsta mea, şi atâta doresc, şi alta nimic. Precum iarăş zic: să-mi fie martur Dumnezeu, care cercetează inimile şi rărunchii. Şi, iarăş pe acest temeiu, cu conştiinţă netedă şi cu inimă curată spun că mă bucur şi ieau parte la bucurie pentru că prea-milostivii noştri stăpâni, cari să trăiaseă întru mulţi ani, adecă puternica Împărăţie, au cinstit şi au întărit pe Seninătatea Sa păzită de Dumnezeu cu mucarerul (înoirea Domniei). Domnul Dumnezeu să ţie în viaţă lungă şi să păzească pe prea-milostivii noştri domni, de asemenea şi pe Seninătatea Sa păzită de sus s'o apere şi s'o ocrotească în strălucitu-i Scaun, până la înaintate bătrâneţe, cu neîntrerupte fericiri, şi să ne învrednicească şi pe noi (uşurându-ni chipul) să sărutăm, precum dorim, strălucitele urme ale Seninătăţii Sale prea-milostive. După aceìa, stăpâne al mieu prea-fericit, iarăş şi iarăş spun că-mi place să fiu şi să rămân cel cu totul smerit şi adevărat (deşi nevrednic) fiu îndatorit al unui astfel de prea-mare şi dumnezeiesc erou; de a cărui prea-mare mărinimie mă rog să nu lipsească prea-mărinimoasa Ta cercetare asupra bietei mele căsuţe, şi, pe urmă, eu nu mai am parte la creştineasca-I iubire şi simpatie

[1] Ms.: παστρικὸν συνειδεῖς.

κωτάτη του ἐπίσκεψις ἀπὸ τὸ ἄθλιον μου δσπητάκιον, καὶ ὀφέποτε ἐγὼ δὲν ἔχω πλέον μέρος εἰς τὴν χριστιανικήν του ἀγάπην καὶ συμπάθειαν, κἂν χάρις ἔμφυτος εὐσπλαγχνίας καὶ μεγαλοψυχίας αὐτῆς, ἐνθυμῶντας τοῦ ποτὲ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἄξιον καὶ πάντα ἐπαινετὸν λόγον, ὁποῦ εἶπεν πρὸς τὸν πρέσβυν τοῦ Δαρίου. Παρακαλῶ καὶ δέομαι τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα, ὡσὰν ὁποῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν ἐκαταδέχθη νὰ μὲ ἔχῃ εἰς τὸ μέτρον τῶν ταπεινῶν της δούλων, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν λείψῃ ἡ πατρική σας ἀγάπη καὶ ἡ βοήθεια κἄντε εἰς τὸ ἄθλιον μου σπιτάκιον, καὶ θέλω μένει μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς ἀμετάθετος

1728, Ἰουνίου 10.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ταπεινότατος καὶ ὑποχρεώτατος δοῦλος:

Νικόλαος Ῥωσσέτος.

P. S. Παρακαλῶ καὶ δέομαι νὰ μὴν λείψῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ πατρικὴ καὶ χριστιανὴ βοήθεια τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος καὶ ἡ μεσιτεία πρὸς τὸν εὐσπλαγχνικώτατον καὶ γαληνότατον μου Αὐθέντα, ὅσον εἰς τοῦ λόγου μου, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἄθλιον μου σπητάκιον.

decât prin harul înăscut al milostivirii şi mărinimiei Tale, aducându-ni aminte şi de cuvântul cel vrednic şi cu totul de laudă al acelui de odinioară marelui Alexandru, pe care l-a spus către solul lui Dariu. Mă rog de Fericirea Ta prea-înţeleaptă ca, precum de la început şi de mai nainte ai binevoit să mă ai în rândul smeriţilor Tăi robi, şi de acum înainte să nu lipsească părintească-Ţi iubire şi ajutorul şi în ce priveşte biata mea căsuţă, şi voiu rămâneà până la ultima-mi suflare neschimbat

1728, Iunie în 10.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte prea-smerit şi prea-îndatorit rob:

Nicolae Ruset.

P. S. Mă rog să nu lipsească şi de acum părintescul şi creştinescul ajutor al Fericirii Tale prea-înţelepte şi mijlocirea către prea-milostivul şi prea-înseninatul mieu Domn, atât pentru mine, cât şi pentru biata mea căsuţă.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXLVII.

Grigore-Vodă Ghica către Patriarhul Hrisant Notara, despre nunta lui Constantin Mavrocordat şi putinţa ce se deschide Patriarhului de a veni în sfârşit şi în Moldova. 1728, 13 Iunie.

Γρηγόριος Γ'κίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετ' εὐλαβείας καὶ χαρᾶς ἀπλέτου ἐλάβομεν καί, τὰ περὶ τῆς θεοφρουρήτου ὑγιείας της ἐνωτισθέντες, τὸν Κύριον ἐδοξάσαμεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα τῇ Σῇ Μακαριότητι διὰ τὰς τερπνὰς εἰδήσεις καὶ χαροποιοὺς ἀγγελίας τῶν σὺν Θεῷ τελεσθησομένων εὐκλεῶν γάμων τοῦ ἐκλαμπροτάτου μπεηζαδὲ[1] καὶ περιποθήτου πρωτεξαδέλφου μας· ἐν οἷς,

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie şi bucurie nesfârşită am primit-o şi, aflând despre sănătatea-Ţi păzită de Dumnezeu, am lăudat pe Domnul. Am cunoscut şi cele din lăuntru şi mulţămim foarte Fericirii Tale pentru mângâietoarele ştiri şi veştile de bucurie ale nunţii slăvite, ce se va săvârşi cu voia lui Dumnezeu a prea-luminatului beizadeà şi prea-dorit văr-

[1] V. Radu Popescu, *l. c.*, p. 174: „Într'acest an, la leat 7235. vara, pre la luna lui Iunie, făcut-au Domnul [Nicolae-Vodă] nuntă fiului Măriei Sale celui mare, Costandin beizadeà. Însă într'aceste zile s'au întâmplat de au venit Măriei Sale mucarer de la puternica Împărăţie, adecă înnoire Domniei, viind de la Ţarigrad cu caftanul şi cu fermanul împărătesc Vel Căpitan de siimeni Pascale. Şi, cum au sosit cu caftanul, îndată s'au început şi nunta. Şi la Iunie 9, în ziua de Sfânta Troiţă, au făcut ziua cununiei, dându-i soţie pe fiica răposatului jupan Radul Cantacuzino biv Vel Spătar, fratele lui Ştefan-Vodă, fiul răposatului Costandin Cantacuzino biv Vel Stolnic. Şi i-au făcut nuntă prea-frumoasă, fiind nun mare însuş Sfinţia Sa prea-fericitul Patriarh al Ierusalimului chir Hrisand, cununându-i în biserica domnească de jos. La care nuntă făcutu-s'au mari şi multe veselii".

Şi cronicarul adaugă că Hrisant, dorind a merge în Moldova ca să vadă pe Grigore-Vodă şi să cerceteze metohurile de acolo ale Sfântului Mormânt, „pentru că de multă vreme nu venise aicea în ţerile acestea", tot în Iunie,— după dorinţa arătată în scrisoarea noastră —, a părăsit Bucureştii, petrecut de un

ἂν καλὰ καὶ (καθὼς καὶ ὁ ὑψηλότατος καὶ φιλοστοργότατος ἡμῶν πατὴρ ἐμελετοῦσεν [1], ὡς σημειοῖ ἡ Μακαριότης σου) μεγάλην ἔφεσιν καὶ προθυμίαν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς νὰ κοινωνήσωμεν τῆς τοιαύτης εὐφροσύνης, ὄχι μόνον δι' ἀκοῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καὶ αὐτοπροσώπως, σὰν ὅμως ἡ ἄκρα σύνεσις τῆς Ὑψηλότητός του μὲ τὴν σοφωτάτην συμβουλὴν τῆς Σῆς Μακαριότητος οὕτως ἔκρινεν εὔλογον, δι' ἅσπερ προβάλλει αἰτίας ἡ Μακαριότης σου, βέβαια τὸ ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἀποφασίζομεν ὅτι οὕτως ἔπρεπε νὰ γίνῃ, καὶ ἐπευχόμεθα νὰ ἀξιώσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς τὴν Ὑψηλότητά του καὶ τῶν ἐπιλοίπων του ἔλαστῶν νὰ ἀσπασθῇ τοὺς ἐνδόξους στεφάνους. Καὶ προσμένομεν λοιπὸν ἄσμενοι νὰ μάθωμεν τὴν τελείωσιν τοῦ παρόντος τιμαλφεστάτου γάμου, ὁποῦ καὶ περὶ αὐτοῦ ἰδίᾳ νὰ εὐχηθῶμεν. Δὲν ἔχομεν ὅμως ὀλίγην χαρὰν ἀναλογιζόμενοι ὅτι δὲν ἔμεινε κἀνένα κωλύον ὁποῦ νὰ παρατείνῃ πλέον τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐλογημένην ἄφιξιν τῆς Σῆς Μακαριότητος· ὅθεν ἑκατέρως τερπνότατοι καὶ καταθύμιοι μᾶς εἶναι οἱ τιμαλφέστατοι οὗτοι γάμοι, ὡσὰν ὁποῦ καὶ αὐτοὶ ἀναγκαίως ἀπαιτοῦσαν τὴν παρουσίαν καὶ εὐλογίαν αὐτῆς. Ὧν ἤδη σὺν Θεῷ ἁγίῳ τελεσθέντων, φανταζόμεθα ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ ἀπολαύσωμεν ἀμέσως τὰς πατρικὰς καὶ πατριαρχικὰς της εὐχάς, καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν τῆς μακαρίας καὶ θέας καὶ ὁμιλίας· τὴν ὁποίαν εἰς ὅσον ἐπιθυμοῦμεν, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι γνωρίζει ἡ σοφωτάτη αὐτῆς σύνεσις, ὡσὰν ὁποῦ, ἀφ' οὗ μᾶς ἐλέησεν ὁ Παμβασιλεὺς μὲ τὴν Αὐθεντίαν, δὲν ἐπαύσαμεν ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν παρακαλῶμεν, καὶ δεόμεθα νὰ μᾶς δηλοποιήσῃ μόνον πότε εἶναι ὁρισμός της καὶ ποίαν εὐλογημένην ἡμέραν διώρισεν νὰ κινήσῃ αὐτόθεν, ὁποῦ νὰ προστάξωμεν καὶ νὰ προφθάσωμεν τὰ πρὸς ὑποδοχὴν ἀναγκαῖα εἰς τὸ Φωξάνι, καὶ ἀξιοπρεπῶς νὰ τὴν περιποιηθῶμεν ὡς ἐφιέμεθα· διὰ τὸ ὁποῖον καὶ αὖθις τὴν παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν τὴν περὶ τούτου πληροφορητικὴν ἀπόκρισιν, χωρὶς τινος ὑπερθέσεως.

Ἐχάρημεν δὲ ξεχωριστὰ καὶ διὰ τὴν μὲ τὰ λαμπρὰ στέφανα τῶν νεονύμφων πνευματικὴν συγγένειαν τῆς Σῆς Μακαριότητος πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ φιλοστοργότατον ἡμῶν πατέρα, βέβαιοι περὶ Σῆς ἄκρας καὶ ἐξαιρέτου εὐλαβείας, ὁποῦ πρὸς αὐτὴν ἔχει ἡ Ὑψηλότης

primare al nostru; la care, deşi (precum şi prea-înălţatul şi prea-iubitul nostru părinte se gândise, după cât spui Fericirea Ta) aveam mare dorinţă şi aplecare să ne împărtăşim şi noi de o bucurie ca aceia, nu numai din auz, ci şi cu ochii noştri şi fiind faţă, ci, de oare ce superioara înţelepciune a Fericirii Tale a judecat că aşà e bine, pentru pricinile pe care le scoţi înainte Fericirea Ta, de sigur că lăudăm şi noi aceasta şi ne rostim că aşà şi trebuie să fie, şi ne rugăm să învredniceascà Dumnezeu pe Înălţimea Sa să sărute şi cununile slăvite ale celorlalte odrasle. Şi aşteptăm apoi cu bucurie să aflăm săvârşirea acestei nunţi prea-cinstite, pentru ca şi pentru aceasta în deosebi să ne bucurăm. Ci n'avem puţină mulţămire, trăgând de aici încheierea că n'a mai rămas nicio piedecă în stare să prelungească mult binecuvântata sosire la noi a Fericirii Tale: pentru care în amândouă privinţile ni e prea-mângâietoare şi dorită prea-cinstita nunta aceasta, căci şi ea neapărat ceruse prezenţa şi binecuvântarea Ta. Care acum cu ajutorul lui Dumnezeu Sfântul fiind săvârşită, ne închipuim zi de zi că vom să primim nemijlocit părinteştile şi patriarhiceştile-Ţi rugăciuni şi să ne împărtăşim de fericita-Ţi vedere şi societate; care cât de mult o dorim, nu ne îndoim că o ştie prea-înţeleapta-Ţi minte, de oare ce, de când ne-a miluit atotputernicul Împărat cu Domnia, n'am încetat să Te rugăm, şi ne rugăm să ni arăţi numai când e porunca Ta şi ce zi binecuvântată ai hotărât pentru a plecà de acolo, ca să orânduim şi să pregătim cele de nevoie pentru întâmpinarea Ta la Focşani şi după cuviinţă să-Ţi purtăm grija aşà cum dorim; pentru care şi iarăş Te rugăm să avem pentru aceasta răspuns cu înştiinţare, fără vre-o zăbavă.

Ci ne-am bucurat în deosebi şi de înrudirea sufletească, prin strălucitele cununi ale celor de curând căsătoriţi a Fericirii Tale cu prea-înălţatul şi prea-iubitul nostru părinte, siguri fiind de înalta şi aleasa evlavie ce o are faţă de Tine Înălţimea

---

boier, „până afară din târg", iar de Ianachi Roset Vel Comis până la Focşani. El rămase în Moldova câtevà luni (*ibid.*, pp. 174-5).

[1] Aceasta nu înseamnă că beizadeaua Matei, fiul lui Grigoraşcu Ghica, trăià încă la această vreme. „Părintele" e Nicolae Mavrocordat.

του ἐπὶ τοῦ παρόντος. Αἱ σεβάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

. 1728, Ἰουνίου 13.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς;

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 214-6, nº 168.)

Sa. Veneratele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-ni spre pază în toată viaţa.

1728, Iunie în 13.

Al Fericirii Tale fiu duhovnicesc şi cu totul la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

DCCCCXLVIII.

Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, despre nunta lui Constantin Mavrocordat şi apropiata venire a Patriarhului în Moldova, ca să se trimeată om întru întâmpinare. 1728, 17 Iunie.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ ἡμέτερε πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγιεαίνουσαν καὶ εὐημεροῦσαν, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν καὶ αὖθις μετ' εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ὅσα καθεξῆς σημειάνει ἡ Μακαριότης σου, καὶ ὅτι ἐτελέσθησαν οἱ τίμιοι γάμοι τοῦ ἐκλαμπροτάτου μπεηζαδὲ καὶ περιποθήτου πρωτεξαδέλφου μας[1], καὶ ἐχάρημεν καὶ ἐπευχήθημεν τοῖς νεονύμφοις μακρότητα ἡμερῶν καὶ πᾶν εἴ τι ἀγαθὸν ἐν εὐζωΐᾳ καὶ εὐτεκνίᾳ, μετὰ πολυετοῦς στερεώσεως τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ φιλοστοργοτάτου ἡμῶν πατρός[2]. Εὐχαριστοῦμεν δὲ καὶ διὰ τὸ γεμάτον ὅποῦ εἰς τὴν ὑγιείαν ἡμῶν ἔπιεν ἡ Μακαριότης σου[3], ταὐτὸν εἰπεῖν διὰ τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ πατριαρχικὰς εὐλογίας, ἅσπερ καὶ ἀμέσως τοῦ λοιποῦ νὰ ἀπολαύσωμεν περιμένομεν, καὶ νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς μακαρίας θέας καὶ σοφωτάτης σου ὁμιλίας[4]. Καί, καθὼς προεγράφαμεν, ἀπεκδεχόμεθα ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ μᾶς δηλοποιήσῃ τὴν εὐλογημένην ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπεφάσισε νὰ κινήσῃ αὐτόθεν, ὅποῦ νὰ προφθάσωμεν εἰς τὸ Φωξάνι τὰ πρὸς ὑποδοχὴν ἀναγκαῖα. Αἱ

Grigore Ghica lui Hrisant Notara.

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos al nostru părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie ne închinăm şi respectata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de Dumnezeu Sfântul să Te apere şi să Te păzească sănătos şi în bună stare, întru ani îndelungaţi şi cu căpătarea celor Ţie întru Dumnezeu dorite.

Venerata-Ţi scrisoare iarăş cu evlavie am primit-o, şi pentru cea de Dumnezeu păzită sănătate a Ta foarte ne-am bucurat. Am aflat şi câte pe rând ni le spui Fericirea Ta şi că s'a săvârşit cinstita nuntă a prea-iubitului beizadeà şi preadorit al nostru văr-primare, şi ne-am bucurat şi am cerut lui Dumnezeu pentru noii căsătoriţi lungime de zile şi tot binele întru viaţă bună şi cu binecuvântare de copii, împreună cu îndelungata întărire în Scaun a prea-înălţatului şi prea-iubitului nostru părinte. Ci mulţămim şi pentru păharul plin ce l-ai băut Fericirea Ta în sănătatea noastră, adecă pentru părinteştile rugăciuni şi patriarhiceştile binecuvântări pe care acum şi nemijlocit aşteptăm să le primim, şi să ne învrednicim de fericita-Ţi vedere şi prea-înţeleapta-Ţi societate. Şi, cum am scris mai nainte, aşteptăm zi de zi să ni arăţi ziua cea binecuvântată în care Te-ai hotărât să Te porneşti de acolo,

[1] Constantin Mavrocordat.

[2] Nicolae Mavrocordat. V. mai sus, p. 976, nota 1.

[3] La nunta pomenită.

[4] Patriarhul anunţase apropiata sa venire în Moldova.

δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Ἰουνίου 17.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γριγόριος Γκίκας Βοεβόδας[1].

ca să gătim la Focşani cele de nevoie pentru primire. Iar veneratele-Ţi rugăciuni să ni se hărăzească în toată viaţa spre pază.

1728, Iunie în 17.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 216, nº 169.)

DCCCXLIX.

1728, 17 Iunie.

Gheorghe Slugerul, capuchehaie munteană, către Patriarhul Hrisant Notara, despre cercetarea, recomandată şi de Domn, a unei întrebări făcute de un demnitar turc cu privire la Patriarh, arătând că a făcut cercetare şi el şi Dragomanul cel Mare al Porţii, după porunca lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, fără a dobândi o siguranţă, aşa încât pare să fie numai un lucru fără însemnătate (v. nº DCCCCXLIV).

Ἐπιστολὴ Γεωργίου Σλουτζάρι[2] πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περί τινος ἀνακοινώσεως τοῦ κεχαγιὰ τοῦ Μεγάλου-Βεζύρου[3].

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ, καὶ ἀσπάζομαι τὴν σεβασμίαν της δεξιάν, δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ, διηνεκεῖ εὐτυχίᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ εὐημερίᾳ.

Τὸ πάντιμον καὶ σεβάσμιον αὐτὴν γράμμα ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν περιπόθητον καὶ ποθετοτάτην ὑγιείαν της ὑπερβαλλόντως ἐχάρικα· ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, ὁποῦ ὁρίζει διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, ὁποῦ εἶχε γράψει ὁ παναγιώτατος Πατριάρχης[4] πρὸς τὴν Ὑμετέρας Μακαριότητα, ὅτι μὲ ἐσκεμμένην ἔρευναν νὰ ἐξετάξωμεν τὸ αἴτιον ὁποῦ ὁ ὑψηλότατος Κετχουδάπασαν ἐπαρακινήθη νὰ κάμῃ τὴν τοιαυτὴν ἐρώτησιν. Διὰ τὴν ὁποίαν ἂς εἶναι βεβαιωμένη καὶ πληροφορημένη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πῶς, καθὼς ἀκούσαμεν

Scrisoarea lui Gheorghe Slugerul către al Ierusalimului Hrisant, pentru o comunicare a Chehaielei Marelui-Vizir.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, întru Hristos mie părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie mă închin şi sărut dreapta-Ţi venerată, rugându-mă de Dumnezeu Sfântul să Te păzească în deplină sănătate, necontenită fericire şi bună stare neschimbată.

Scrisoarea-Ţi prea-cinstită şi venerată am primit-o şi pentru prea-dorita şi prea-poftita sănătate a Ta peste măsură m'am bucurat; am aflat şi cele scrise înlăuntru, ce spui pentru afacerea aceia ce scrisese preasfinţitul Patriarh către Fericirea Ta, ca să cercetăm cu cea mai aleasă luare aminte pricina pentru care prea-înălţatul Chethudà-Paşa s'a îndemnat a face o astfel de întrebare. Pentru care să fii încredinţat şi înştiinţat Fericirea Ta că, îndată ce am auzit de la Preasfinţitul Patriarh o vorbă

[1] V. nº precedent şi notele. Cam în acelaş timp Grigore logodeşte pe fiul său cel mai mare, Scarlat, cu o Cantacuzină din Moldova, fiica lui Iordachi Spătarul din Deleni, „cucoană mică de nouă ani" (Cronica lui Amiras, în *Letopiseţi*, III, pp. 171-2).

Grigore Ghica-Vodă, care se plânsese că n'a fost poftit la logodnă, nu fusese de faţă deci nici la nuntă, deşi era obiceiul să se adune cu asemenea prilejuri Domnii înrudiţi ai celor două ţeri.

Pentru motivele recelii dintre ei — între altele şi certele de hotar, pomenite mai sus, — v. şi documentele următoare.

[2] Capuchehaie a Ţerii-Româneşti (copistul arată că ar puteà fi şi Κλουτζάρη, Clucer). Dar vezi şi scrisorile din 4 şi 10 Ianuar 1728 ale lui Nicolae-Vodă. Numele de familie al lui Gheorghe nu se arată.

[3] E vorba de întrebarea făcută cu privire la desele călătorii ale Patriarhilor în Principate. Hrisant se temeà să nu i se atribuie cumvà scopuri politice.

[4] Patriarhul Paisie de Constantinopol, care trimete scrisoarea de înştiinţare de la nº DCCCCXLIV.

ἀπὸ τὸν παναγιώτατον Πατριάρχην τὸν τοιοῦτον λόγον, εὐθὺς, χωρὶς καμίαν ἀναβολήν, ἠθελήσαμεν μὲ θερμοτάτην ἐπιμέλειαν νὰ μάθωμεν καμίαν εἴδησιν, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὑποπτεύθημεν μήπως καὶ ἐμεσολάβησε πάλιν κανένας διάβολος καὶ κακὸς ἄνθρωπος, καὶ μὲ τρόπον ἐπιτήδειον ἐπασχίσαμεν πολλά, χωρὶς νὰ δώσωμεν καὶ καμίαν ὑποψίαν, διὰ νὰ μάθωμεν ἀπὸ τοὺς οἰκείους τοῦ ὑψηλοτάτου Κετχουδάπασα κανέναν ψιλὸν λόγον, ὁποῦ νὰ καταλάβωμεν πόθεν ἀκολούθησε τὸ τοιοῦτον: ἁπλῶς τάχα, ἢ ἀπὸ καμίαν διαβολήν; καὶ δὲν ἐφάνη νὰ ἠξεύρουν τίποτες. Νὰ ἐξετάζωμεν καὶ περισσότερον, δὲν συμφέρει, διὰ τὰ πολλὰ ἐνδεχόμενα, καὶ μόνον μὲ ἐπιτηδείους τρόπους προσέχομεν, ὅσον τὸ δυνατόν, ὁποῦ, ἂν τύχῃ, νὰ καλυθῇ πάλιν τὶ περὶ τούτου, ὃ μὴ γένοιτο, νὰ κάμωμεν τὴν πρέπουσαν ἀπάντησιν, περὶ οὗ μᾶς ἔγραψε καὶ ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Λοθέντης, ἂς εἶναι πολύχρονος, καὶ εὐθὺς ἀποκρίθημεν τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα. Ὅμως, καθὼς συνειπάζομεν, μακαριώτατε δέσποτα, δὲν ἀκολουθεῖ νὰ εἶναι τίποτες, καὶ ἂς μὴν ἔχῃ ἕως τόσην ἔννοιαν. Μάλιστα καὶ μὲ τὸν ἄρχοντα δραγομάνον[1] ἀρκετὰ ἐσυνομιλήσαμεν περὶ τούτου, καὶ δὲν ἠμπορέσαμεν παντελῶς νὰ καταλάβωμεν διὰ ποῖον τέλος νὰ ἔγινεν ἡ τοιαύτη ἐρώτησις, καὶ κοντολογῆς προσέχομεν, ὅσον τὸ δυνατὸν ὁποῦ εἰς κάθε καιρὸν νὰ ἐνεργήσωμεν πρὸς ἀπάντησιν μὲ στόχασιν καλὴν ὅλα τὰ δέοντα. Ὅμως περισσοτέραν ἔρευναν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν, οὔτε συμφέρει, δια τὰ πολλὰ ἐνδεχόμενα, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπαν.

Ἂς ἔχω, παρακαλῶ, ἂν εἶναι ὁρισμός της, πότε καὶ πότε τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα εἰς δήλωσιν τῆς περιποθήτου μοι ὑγιείας της. Αἱ δὲ σεβάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ μοι παντί.

,αψκη', Ἰουνίου ιζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προθυμότατος εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Γεώργιος Σλουτζάρης.

ca aceasta, îndată, fără nicio zăbavă, am voit, cu cea mai călduroasă grijă, să aflăm vre-o ştire, căci şi noi bănuiam nu cumvà să se fi amestecat iarăş vre-un dracşi vre-un om rău, şi cu chip potrivit am încercat multe, fără să dăm şi vre-o bănuială, ca să aflăm de la casnicii prea-înălţatului Chethudà-Paşa măcar o vorbă cât de mică, ca să înţelegem de unde a urmat aşà cevà; de-a dreptul, ori din vreo pârâ, şi nu s'a putut să aflăm cevà. Să mai cercetăm, nu face, pentru multe ce se pot, şi numai cu chipuri potrivite aşteptăm, cât e cu putinţă, când ar fi să se vorbească iarăş despre aceasta, — ceia ce nu dorese să fie —, să facem cuvenita întâmpinare, pentru care ni-a scris şi prea-înălţatul nostru Domn, care să trăiască întru mulţi ani, şi îndată i-am răspuns Înălţimii Sale. Ci, după cât presupunem, prea-fericite stăpâne, nu urmează să fie cevà, şi să n'aibi până într'atâta grijă. Ba am vorbit destul şi cu dumnealui dragomanul despre aceasta, şi n'am putut de loc să pricepem cu ce scop s'a făcut o întrebare ca aceasta, şi în scurt aşteptăm cât se poate la orice prilej să lucrăm spre întâmpinarea cu urmare bună a tuturor celor trebuincioase. Ci mai multă cercetare nu putem să facem, nici se cade, pentru multe ce se pot întâmplà, cum şi mai sus spuseiu.

Mă rog să am, dacă binevoieşti, din când în când veneratele-Ţi scrisori, spre vădirea a mie prea-doritei Tale sănătăţi. Iar rugăciunile-Ţi venerate şi de Dumnezeu ascultate fie cu noi în viaţa mea toată.

1728, Iunie în 17.

Al Fericirii Tale prea-gata la porunci:

Gheorghe Slugerul.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

[1] Alexandru Ghica, fratele lui Grigore-Vodă.

DCCCCL.

1728, 18 Iunie. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia spre Iaşi şi boierul trimes să-l conducă, adăugind că se va află şi un călăuz anume şi rugând a nu se interpretă întâmplătoarele greşeli ca lipsă a cuvenitei atenţii.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγειαίνουσαν καὶ εὐημεροῦσαν, μετὰ μακροβιότητος.

Τὴν ὅσην χαρὰν προεξένησεν ἡμῖν ἡ σεβασμία ἐπιστολὴ τῆς Σῆς Μακαριότητος, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγείαν της, καὶ διὰ τὸν εἰς τὰ ὧδε εὐλογημένον ἐρχομόν της, ὁποῦ σημειοῖ ἡ Μακαριότης σου, ἀνεφικτὸν εἶναι νὰ τὴν περιγράψομεν· ἀρκεῖ ὅμως εἰς πληρεστάτην αὐτῆς πληροφορίαν ἡ πατρική της πρὸς ἡμᾶς στοργὴ καὶ ἡ κατ' ἐξαίρετον λόγον πρὸς αὐτὴν εὐλάβειά μας καὶ ἐξ ἀρχῆς ἄκρα ἀγάπη καὶ ὑπερβολικὸς πόθος ὁποῦ ἠξεύρει πῶς ἔχομεν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ τοιούτου ἐφετοῦ.

Καὶ ἰδοὺ ὁποῦ μάλα προθύμως στέλνομεν τὸν ἐντιμότατον ἡμέτερον ἄρχοντα πρώην Μέγαν-Παχάρνικον, κὺρ Γαβριήλ[1], διὰ νὰ ἐννοιασθῇ πάντα τὰ καθ' ὁδὸν χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα τῆς Σῆς Μακαριότητος[2], ὁ ὁποῖος, μὲ τὸ νὰ ἐπιστατήσῃ καὶ νὰ κοπιάσῃ εἰς τὰ κατὰ τὸν Γαλατὰν νεοκτισθέντα ὁσπίτια[3], διὰ τὴν ἄνεσιν τῆς Σῆς Μακαριότητος, ἐκρίναμεν εὔλογον νὰ ἀπολαύσῃ καὶ πρῶτος τῶν ἄλλων ἀρχόντων μας τὰς παρ' αὐτῆς πατριαρχικὰς εὐλογίας. Μεθ' οὗ ἐδιωρίσαμεν καὶ τὸ ἡμέτερον ἄρχοντα δεύτερον Κόμισον διὰ τὴν φροντίδα καὶ μόνην τῆς ὁδοιπορίας της· ὁ ὁποῖος, ἅτε πρακτικὸς περὶ τούτων[4], ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἐπάγγελμα τῆς ὑπηρεσίας του, ἐλπίζομεν νὰ τὴν δουλεύσῃ. Καί, εἰ μὲν φανῶσι πρὸς τὴν ἐπάξιαν ὑποδοχὴν τῆς Σῆς Μακαριότητος ἱκανοί, τῷ Θεῷ χάρις· εἰ δέ γε πολὺ τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἡμῶν ἐφέσεως κατόπιν ἀπολειφθήσονται, παρακα-

Grigore Ghica către Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, ne închinăm cu evlavie către Fericirea Ta şi-Ţi sărutăm sfinţita dreaptă, şi ne rugăm de Dumnezeu sfântul să Te apere şi să Te păzească sănătos şi în bună stare, întru ani îndelungaţi.

Câtă bucurie ni-a căşunat venerata scrisoare a Fericirii Tale, şi pentru cea de Dumnezeu păzită sănătate a Ta, şi pentru binecuvântata-Ţi venire într'acoace, pe care ni-o însemni Fericirea Ta, e cu neputinţă să o scriem; ci ajunge pentru cea mai deplină ştiinţă a Ta părinteasca-Ţi iubire către noi şi deosebita noastră evlavie către Tine şi cea de la început mare iubire şi covârşitoare poftă ce ştii că o avem peutru căpătarea unui lucru aşà de mult dorit.

Şi iată că în cea mai mare grabă trimetem pe prea-cinstitul nostru boier fostul Mare-Păharnic, dumnealui Gavril, pentru ca să se îngrijească de toate cele folositoare la drum şi de nevoie Fericirii Tale, care, pentru că s'a îngrijit şi s'a ostenit la casele cele din nou făcute lângă Galata, cu voia Fericirii Tale, am crezut că e drept să capete şi cel d'întâiu între alţi boieri ai noştri binecuvântările patriarhiceşti de la Tine. Cu care am orânduit şi pe dumnealui boierul nostru al doilea Comis pentru singura grijă a călătoriei Tale; care, ca unul ce e încercat în acestea, cum cere chemarea slujbei sale, nădăjduim că Te va servì. Şi, de se vor arătà pentru vrednica primire a Fericirii Tale destoinici, slavă Domnului; iar, de se vor arătà mult în urmă faţă de datorie şi de

[1] E vorba de Gavril Costachi, Mare-Păharnic, încă de la începutul acestei Domnii.

La un an însă, el fu înlocuit printr'un Grec, cumnatul însuş al Domnului, Andronachi Vlastò care ţinea pe Domniţa Mărioara. El fusese întâiu numai Comis-Mare. Ghica-l adusese cu sine din Constantinopol (v. Cronica lui Amiras, în Kogălniceanu, *Letopiseţe*, III, p. 157).

[2] V. şi mai sus.

[3] E vorba de casele aparţinând Patriarhiei de Ierusalim, căreia-i eră închinată mănăstirea.

[4] Ms.: ταύτην.

λοῦμεν ἡ πρὸς ἡμᾶς πατρική της ἀγάπη νὰ κινήσῃ καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλιπῆ, ἀντὶ πάντων ἐπιμετροῦσα τὸν πολὺν ἡμῶν πόθον καὶ τὴν ἄκραν εὐλάβειαν ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτήν.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος· εἴη δ' αὐτῇ Θεὸς ἀρωγὸς καὶ τῆς ὁδοῦ καθηγούμενος, ἡμῖν δὲ παράσχοι καὶ τὴν τελειοτέραν χαρὰν τῆς αὐτοπροσώπου καὶ θέας καὶ ὁμιλίας της καὶ τὴν ἄμεσον ἀπόλαυσιν τῶν παναγίων της εὐχῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1728, Ἰουνίου 18.

Ἰω. Γρηγόριος Γίκας Βοεβόδας.

dorinţa noastră, ne rugăm ca părintească-Ţi iubire faţă de noi să mişte şi să îndeplinească cele de lipsă, mai presus de toate cântărind pofta şi înalta evlavie ce o avem faţă de Tine.

Acestea deocamdată; şi Dumnezeu fie-Ţi ajutător şi călăuză, iar nouă să ni dea şi bucuria mai desăvârşită a vederii de-a-dreptul şi a societăţii Tale şi nemijlocita dobândire a preasfintelor Tale rugăciuni, care să ni se dea în viaţa toată ca pază.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la poruncă:

1728, Iunie în 18.

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 217, nº 170.)

DCCCCLI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia spre Iaşi şi felurite ştiri de la Poartă: biruinţa turcească asupra Arabilor, moartea Sultanului tătăresc răsculat, adăugind ştiri despre fiul său Alexandru, care doreşte pe Patriarh. 1728, 23 Iunie.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περί τινων συγχρόνων πολιτικῶν εἰδήσεων.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ περιγράψωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι πόσον δυσχόρητος ἡμῖν ἀνεφάνη ἡ στέρησις αὐτῆς, ὅτι, ἀπολαμβάνοντες ὁσημέραι τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, μεγάλην χαρὰν καὶ παραμυθίαν εἴχομεν, καί, διὰ νὰ μὴ λογιάσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι τὰ τοιαῦτα εἶναι τζερεμόνιαις καὶ κολακείαις, μήτε ἐδύνατο τὸ στόμα μας νὰ ὑπαγορεύσῃ γράμματα[1] πρὸς

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat Voevod către al Ierusalimului Hrisant, despre unele ştiri politice contemporane.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preaveneratu, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, Îţi sărutăm sfinţita dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ţie şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai deplină sănătate şi bună stare neîntreruptă, întru mulţi ani.

Nu putem descrie Fericirii Tale ce grea de purtat ni s'a înfăţişat nouă lipsa Ta, aşà încât, primind zilnic sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, avem mare bucurie şi mângâiere, şi, ca să nu socoţi Fericirea Ta că unele ca acestea sunt ceremonii şi colachii, nici nu puteà gura noastră să rostească slove către Fericirea Ta, ci numai cât am întrebat dacă

[1] Ms.: γράμμα.

τὴν Ὑμετέρα Μακαριότητα, παρὰ μόνον ὅσον ὁποῦ ἐρωτούσαμεν ἂν ἴσως τὰ τῆς ὁδοιπορίας αὐτῆς προβαίνουσι κατ' εὐαρέστησιν αὐτῆς. Τώρα ὅμως, ὁποῦ ἀπὸ Βασιλευούσης μᾶς ἤλθασι καλαράσηδες, μὲ τὸ νὰ ἔφεραν τὰ παρόντα γράμματα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, δὲν ἐλείψαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ γράψωμεν τὸ παρὸν καὶ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς μετ' ἄκρας νίκης εὐλαβείας [1] προσαγορεύσεις μας, παρακαλοῦντες νὰ μὴ μᾶς ἀμνημονῇ εἰς πάσας τὰς πρὸς τὸν Κύριον ἱεροπραξίας αὐτῆς, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρα Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι πάντοτε εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα ἑτοιμότατοι.

Θέλει ἠξεύρῃ καὶ τοῦτο ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐγράψαμεν τῷ ἐνδοξοτάτῳ Μπεγλικτζῇ-Ἐφέντῃ, τὸν ἐδέχθη μετὰ πολλῆς χαρᾶς, καὶ εἶπε μυρίους ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια διὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος· ὁ δὲ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ μᾶς καταξιώσῃ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ αὖθις τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑγιᾶ καὶ εὔρωστον, κατὰ τὸν ἀνείκαστον πόθον μας, διὰ νὰ ἐμφορούμεθα αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν εὐχῶν καὶ πατρικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν. Ἕως τόσον δὲ παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγιείας καὶ τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐχῶν, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰουνίου κγ' [2].

Μακαριώτατε δέσποτα, μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ ἡ εἴδησις ὅτι εἰς τὸ Σουβέϊζ ἔκαμε νίκας ἡ κραταιὰ Βασιλεία κατὰ τῶν Ἀράβων, καὶ ἐστερεώθη εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἐκείνου τοῦ μέρους· καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι θέλει καλοφανῇ αὐτὴ ἡ νίκη, καὶ μάλιστα ὁποῦ, ὅταν εἶναι καταδασμένοι οἱ ἐκ τῶν Ἀράβων σκληραυχένες, ἔχουσιν ἡσυχίαν καὶ τὰ περὶ τὴν ἁγίαν πόλιν [3].

Ἐμάθομεν ὅτι νὰ ἀπέθανε μὲ φυσικὸν θάνατον καὶ ὁ Ἀτήλ-Γκιράϊ Σουλτάνος, τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ὀλίγον δὲν μᾶς ἐφόβισε τὸν ἀπερασμένον χειμῶνα. Οἱ ἀποστάται ὅτι ἔχουν κακὰ τέλη, εἶναι ἀναντιῤῥητον.

înaintează călătoria Ta după cum dorești. Ci acuma, când de la Țarigrad ni-au venit călărași, aducând scrisorile de față către Fericirea Ta, n'am lipsit și noi a scrie aceasta și a îndreptà către Tine cuvintele noastre cu cea mai înaltă evlavie fiască, rugându-Te să nu ne uiți în toate slujbele Tale către Domnul, și vom mulțămì foarte Fericirii Tale, aflându-ne totdeauna preagătiți la părinteștile-Ți porunci.

Vei aflà și aceia Fericirea Ta că acea *caimeà* (raport) ce am scris-o către preaslăvitul Beilicgì-Efendi, a primit-o cu bucurie mare, și a spus mii de laude către Fericirea Ta.

Acestea deocamdată; iar Dumnezeu Sfântul prin preasfintele-Ți mulțămiri să ne învrednicească a întâlnì din nou pe Fericirea Ta sănătos și zdravăn, după neînchipuita noastră dorință, ca să ne învrednicim de față de sfintele-Ți rugăciuni și părinteștile binecuvântări. Deocamdată ne rugăm să avem des sfințitele-Ți scrisori, vădind cea nouă prea-dorită sănătate a Ta și părinteștile-Ți rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viața. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulți și pe deplin fericiți.

1728, Iunie în 23.

Prea-fericite stăpâne, ni-a venit și acea știre că la Suveiz a câștigat biruința puternica Împărăție împotriva Arabilor, și s'a întărit în stăpânirea acelei părți; și nu ne îndoim că Fericirii Tale-I va părea bine de această biruință, și mai ales că, fiind aplecate grumazurile cele tari dintre Arabi, au liniște și Ținuturile de pe lângă cetatea sfântă.

Am aflat că a murit de moarte bună și Adâl-Ghirai Sultanul, al cărui nume singur chiar ne înspăimântà iarna trecută. Că răsculații au sfârșituri rele, nu e de tăgăduit.

---

[1] Ms.: μετ' ἄκρας εὐλαβείας νίκας.

[2] O altă versiune are data de 18 Iunie.

[3] Arabii din pustiu aduceau dese pagube Patriarhiei.

Μὲ τὴν ἁγίαν της εὐχὴν σχεδὸν ἀναιρέθη καὶ ἐξαλείφθη, ὄχι χωρὶς ἔξοδα, ὁ μαλικιανὲς τοῦ ἅλατος.

Διὰ παράρτημα ἂς φανερώσωμεν καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ γλυκύτατός μας υἱός, ὁ δοῦλος της, Ἀλέξανδρος, δὲν θέλει οὔτε νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ βαρέως ἀναστενάζει διὰ τὴν ἀποδημίαν τῆς Μακαριότητός της· καί, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν, δὶς τὴν ὥραν τὸν σχολάζομεν.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας εὐλαβῶς προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, μετὰ τῶν παμφιλτάτων τέκνων μας, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Cu sfânta-Ţi rugăciune aproape s'a ridicat şi s'a şters, nu fără cheltuieli, *malichianeaua* (dajdea) sării.

Ca adaus să arătăm şi aceasta, că preadulcele nostru fiu, robul Tău, Alexandru, nu vrea nici să audă numele Sfântului Gheorghe şi din greu oftează pentru plecarea Fericirii Tale; şi, ca să-l mulţămim, de două ori pe ceas îl lăsăm să se odihnească.

Prea-iubita noastră Doamnă cu evlavie se închină Fericirii Tale, cu prea-iubiţii noştri copii, şi cu smerenie sărută mâna Ta venerată.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 218-9, nº 171.)

DCCCCLII.

Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia la Iaşi şi afaceri mărunte. 1728, 27 Iunie.

Ἐπιστολὴ Παϊσίου Β', Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Χρύσανθον, Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, περὶ τῆς ἀπὸ Βλαχίας εἰς Μολδαυΐαν μεταβάσεως τοῦ Χρυσάνθου.

Παΐσιος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὁλοψύχως κατασπαζόμενοι, περιχαρῶς προσαγορεύομεν.

Ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐπιστολὴν ἄσμενοι ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κοινοῦ πνευματικοῦ υἱοῦ, εὐγενεστάτου ἄρχοντος Μεγάλου-Ποστελνίκου κυρίτζη Γεωργάκη, καὶ ὑπερεχάρημεν διὰ τὰς ἀγαθάς της ὑγείας, καὶ ἡμῖν ἐφετάς. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ μακρόβιον καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου, μετὰ ἀμεταπτώτου διαμονῆς εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον καὶ πάντων τῶν λοιπῶν καταθυμίων. Εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς φανερόνει πῶς μελετᾷ νὰ ὁρίσῃ εἰς Γιάσιον,

Scrisoarea lui Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Hrisant, Patriarhul de Ierusalim, despre trecerea din Ţara-Românească în Moldova a lui Hrisant.

Paisie, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, şi Patriarh ecumenic.

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Duhul Sfânt iubite frate şi prea-dorite şi coliturghisitor al Smereniei Noastre, ne îndreptăm cu bucurie mare către Fericirea Ta, sărutându-te din toată inima.

Scrisoarea-Ţi frăţească am primit-o bucuros dela fiul nostru duhovnicesc, al amândurora, dumnealui Marele-Postelnic, chirigi Iordachi, şi mulţămim foarte pentru buna-Ţi sănătate şi nouă dorită. Dumnezeu Sfântul să Te păzească pe Fericirea Ta şi de acum înainte bucuros, sănătos şi întru mulţi ani şi mai presus de toată dușmănia, cu neschimbată păstrare în preasfinţitul Tău Scaun patriarhicesc şi cu toate celelalte ce-Ţi sunt dorite. În care scrisoare ni spui că ai de gând să pofteşti la Iaşi, şi socotim, după cum ni

καὶ λογιάζομεν, καθὼς μᾶς γράφει, νὰ κατευοδώθῃ ἄχρι τοῦ παρόντος εἰς τὰ ἐκεῖσε, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος, καὶ νὰ ἀπόλαυσε καὶ τὸν ὑψηλότατον καὶ φιλόχριστον ἡγεμόνα Μολδοβίας καὶ κοινὸν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι περιπόθητον υἱὸν (τὸν ὁποῖον καὶ ἡμεῖς, εὐχόμενοι ὁλοψύχως, εὐλογοῦμεν καὶ φιλικῶς προσαγορεύομεν)· ὅθεν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς λείπουσι καὶ ἀπὸ τῶν αὐτόθι τὰ σεβάσμια της γράμματα, δηλωτικὰ τῆς περιποθήτου ἡμῖν ὑγιείας αὐτῆς καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως.

Ἐλάβομεν καὶ τὸν ἀργυρόχρυσον κώδωνα, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν· ἂς εἶναι πρὸς εἴδησίν της ὅμως ὅτι, τῇ ὥρᾳ ὁποῦ ἐλάβομεν αὐτόν καὶ ἀνεγνώσαμεν τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐπιστολήν, ἦλθε καὶ ὁ συναδελφὸς ἡμῶν ἅγιος Ἡρακλείας (ὁ ὁποῖος καὶ προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα) καὶ ἔλαβε τὸν κώδωνα· βλέποντας ὅμως ὕστερον πῶς εἶναι ἐπιτίμησις τῆς Μακαριότητός της νὰ μὴ τὸν χαρίσωμεν ἄλλῳ τινί, μᾶς τὸν ἔδωκε.

Διὰ τὸν κακοκαλόγηρον ὁποῦ μᾶς γράφει, θέλομεν ἐπιμεληθεῖ ὅταν μᾶς ἀναφέρει ὁ ἡγούμενός της τίποτες ὁποῦ νὰ τοῦ γίνῃ ἡ πρέπουσα τιμωρία.

Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστά τε καὶ πανευτυχῆ.

ᾳψκη', Ἰουνίου κζ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός.

scrii, că ai şi călătorit până acuma într' acolo, cu ajutorul lui Dumnezeu, şi că ai şi întâlnit şi pe prea-înălţatul şi de Hristos iubitorul Domn al Moldovei şi de o potrivă prea-dorit fiu al nostru întru Duhul Sfânt (pentru care şi noi ne rugăm din toată inima, îl binecuvântăm şi cu prietenie ne îndreptăm către dânsul); pentru care ne şi rugăm să nu ni lipsească nici din acele părţi veneratele-Ţi scrisori, văzând prea-dorita nouă sănătate a Ta şi buna stare.

Am primit şi clopoţelul de argint suflat cu aur, şi foarte mulţămim; ci să-Ţi fie spre ştiinţă că, în ceasul când l-am primit şi am cetit frăţeasca-Ţi scrisoare, a sosit şi confratele nostru Preasfinţitul de Heracleia (care se şi închină Fericirii Tale) şi a luat clopoţelul; ci, văzând pe urmă că îndemnul Fericirii Tale este să nu-l dăm nimănui altuia, ni l-a dat îndărăt.

Pentru călugărul cel rău de care ni scrii, ne vom îngriji când ni va înfăţişà egumenul Tău ceva pentru care să i se facă pedeapsa cuvenită.

Anii Fericirii Tale fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi cu totul fericiţi.

1728, Iunie în 27.

Al Constantinopolei
şi în Hristos al Tău iubit frate.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLIII.

1728, 28 Iunie. Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre zăbava venirii Patriarhului după Sfinţii Apostoli şi aşteptarea tuturor, şi mai ales a finului său.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ὑγιαινοῦσαν καὶ εὐθυμοῦσαν, τῶν τε ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων ἀμφιλαφῶς ἀπολάυουσαν. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν εὐλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ, βεβαιωθέντες δι' αὐτῆς, χωρίς τινος ἀμφιβόλιας, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐπέρασε τὸ ἐδῶθεν μέρος τοῦ Φωξανίου, καὶ ὅτι ὅσον οὔπω μέλλομεν νὰ ἀπολάυσωμεν

Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite stăpâne. Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de Dumnezeu Sfântul să Te ţie sănătos şi bucuros şi să dobândeşti din bielşug cele întru Dumnezeu Ţie dorite. Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o, şi, încredinţat prin ea, fără vre-o îndoială, că Fericirea Ta ai trecut în partea de dincoace a Focşanilor, şi că din

τὴν μακαρίαν αὐτῆς θέαν καὶ ὁμιλίαν, ἐχάρημεν, θύσαντες τῷ Θεῷ χαριστήρια. Ἠλπίζομεν ὅμως μὲ πολλὴν ἔφεσιν κατὰ τὴν παροῦσαν ἑορτὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μὲ τὴν παρουσίαν τῆς Σῆς Μακαριότητος νὰ πανηγυρίσωμεν, ὡς ἔθος, καὶ νὰ εὐθυμήσωμεν φαιδρότερον ἐν τῷ κατὰ τὴν Τζετατζούγιαν μοναστηρίῳ, ἀλλ', ἐπειδὴ ἀπετύχαμεν τοῦ σκοποῦ, ἀνεβάλαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐν τῇ πανηγύρει ταύτῃ συνήθη καὶ ἐτήσιον εὐθυμίαν, νὰ γίνῃ μὲ τὸν ἐρχομόν τῆς Μακαριότητος της, ἥτις, ἐρχομένη σὺν Θεῷ, θέλει μεσολαβήσῃ καὶ θέλει μᾶς ἀγαπήσῃ μὲ τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, ἂν εἶναι καὶ παρὰ γνώμην τους ἡ ἀναβολὴ αὕτη τῆς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν αὐτῶν γενομισμένης εὐθυμίας. Ἡ ἐκλαμπροτάτη καὶ φιλοστοργοτάτη ἡμῶν μήτηρ, μετὰ τῆς παμφιλτάτης ἡμῶν Δόμνας καὶ πάντων τῶν ἡμῶν φιλτάτων, μετ' εὐλαβείας ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ ἁπαξάπαντες μετὰ πολλοῦ πόθου ἀπεκδέχονται νὰ τὴν ἀπολαύσουν· ἐξαιρέτως δὲ ὁ βαπτιστινός της καὶ τὸ ἄλογον του ἑτοίμασε πρὸ ἡμερῶν, καὶ ὅλον πρὸς τὸ μέρος τοῦ Γαλατᾶ βλέπει, διὰ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ μάθῃ τὸν ἐρχομόν της καὶ νὰ προσδράμῃ εἰς ἀπάντησιν καὶ προσκύνησιν της. Αἱ δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Ἰουνίου 28.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμοὺς:

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβώδας [1].

ceas în ceas avem să ne învrednicim de fericita-Ţi vedere şi societate, ne-am bucurat, mulţămind lui Dumnezeu. Ci nedăjduiam cu multă dorinţă să serbăm, după obiceiu, în fiinţa Fericirii Tale această serbătoare a Sfinţilor Apostoli şi să ne bucurăm mai mult în mănăstirea de lângă Cetăţuie, dar, de oare ce nu ni-am atins scopul, am zăbovit şi noi bucuria obişnuită în fiecare an la acest hram, ca să se facă la venirea Fericirii Tale, care, venind cu Dumnezeu, vei mijlocl şi ne vei împăciuì cu Sfinţii Apostoli, de şi eră peste socotinţa lor această zăbavă a Ta faţă de cinstea şi slava bucuriei orânduite lor. Prea-luminata şi prea-iubita noastră mamă, împreună cu prea-iubita noastră Doamnă şi cu toţi ai noştri prea-iubiţi, cu evlavie sărută dreapta-Ţi venerată şi toţi cu multă poftă aşteaptă să Te aibă; mai ales finul Tău şi-a gătit de mult şi calul, şi numai spre partea Galatei se uită, ca să vadă şi să afle venirea Ta şi să iasă întru întâmpinarea şi salutarea Ta. Iar veneratele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască în toată viaţa spre pază.

1728, Iunie în 28.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi cu totul la porunci:

Io Grigorie Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLIV.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia până la Focşani, cu salutări pentru Domnul Moldovei. 1728, 3 Iulie

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε,

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos

[1] Cf. Cronica lui Amiras (*Letopiseţe*, III, p. 168): „Acest Domn în zilele sale, la al doilea an al Domniei sale, prin mijlocul lui Hrisant Patriarh de Ierusalim, aflându-se aice la Moldova, au aşezat şcoalele de învăţătură pentru carte în oraş în Iaşi, cu cheltuiala sa: şcoală elinească, grecească şi moldovenească, cu dascăli învăţaţi, la care şcoale nu numai cei săraci, ce nu aveau cu ce plăti învăţătura, ce şi feciorii boierilor celor mari şi mici, a tulutor de obşte, au ieşit învăţaţi, şi încă şi din alte ţeri veniau copii săraci de învăţau, dintru care nu puţină pomană i-au rămas, de vreme că nici la o ţară nu eră mai proastă învăţătură decât la Moldova".

τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα. δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Δύο ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀπὸ 26 καὶ 27 τοῦ παρελθόντος γεγραμμένα μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειούμενα καὶ ὅτι, Θεοῦ συναντιλαμβάνοντος, κατευοδώθη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἕως Φωξανίου μὲ ἄκραν ὑγιείαν καὶ εὐρωστίαν, καὶ ἐχάρημεν καὶ διὰ τοῦτο οὐ μετρίως, καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν διατηροῦντα καὶ κατευοδώσαντα αὐτὴν ἅγιον Θεόν, οὗτινος δεόμεθα ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀνωτέραν πάσης ἀντικειμένης περιπετείας.

Τώρα περιμένομεν νὰ μάθωμεν καὶ τὸ εἰς Γιάσιον κατευόδιον αὐτῆς διὰ νὰ χαρῶμεν ἐπιπλέον· παρακαλοῦμεν μόνον κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὡς σεβασμιώτατον ἡμῶν πατέρα, νὰ μᾶς ἔχῃ διηνεκῶς εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῆς μνήμην καὶ νὰ μᾶς ὑποστηρίζῃ συνεχῶς διὰ τῶν ἱερῶν καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι διὰ παντὸς ἑτοιμότατοι εἰς τὰς πατρικὰς αὐτῆς προσταγάς.

Καί, ἐπειδὴ κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχομέν τι νὰ γράψωμεν καὶ τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Γρηγοράσκῳ-Βόδᾳ, τῷ ὡς υἱῷ μας περιποθήτῳ, διὰ μέσου τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀκριβῶς χαιρετοῦμεν καὶ πατρικῶς περιπτυσσόμεθα τὴν αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητα.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας, μετὰ τῶν παμπιλτάτων μας τέκνων, εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Ἄλλο τι νεώτερον κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, παρὰ μόνον καὶ πάλιν τὴν παρακαλοῦμεν νὰ ἔχομεν συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

părinte prea-venerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, Îţi sărutăm sfinţita dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să ţie şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai deplină sănătate şi bună stare neîntreruptă, întru mulţi ani.

Două sfinţite scrisori ale Fericirii Tale scrise la 26 şi 27 ale lunii trecute cu cea mai mare evlavie le-am primit şi pentru sănătatea-Ţi prea-dorită foarte ne-am bucurat; pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate şi că, ajutând Dumnezeu, ai călătorit Fericirea Ta până la Focşani cu cea mai deplină sănătate şi putere, şi ne-am bucurat şi de aceasta nu puţin, şi am slăvit pe cel ce Te păzeşte şi Te îndreaptă pe cale Dumnezeu Sfântul, pe care-L rugăm ca şi de acum înainte să păzească pe Fericirea Ta mai presus de toată împrejurarea protivnică.

Acuma aşteptăm să aflăm şi călătoria Ta la Iaşi ca să ne bucurăm şi mai mult; ne rugăm numai foarte mult de Fericirea Ta, ca de părintele nostru prea-venerat, să ne aibi totdeauna în părinteasca-Ţi amintire şi să ne sprijini necontenit prin sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni, şi vom mulţămi foarte Fericirii Tale, fiind întru toate prea-gătiţi la părinteştile-Ţi porunci.

Şi, de oare ce acum n'avem ce scrie şi prea-luminatului Grigoraşcu-Vodă, celui care ni este ca un fiu prea-dorit, prin mijlocul Fericirii Tale cu dragoste-L salutăm şi părinteşte îmbrăţişăm pe Luminăţia Sa.

Prea-iubita noastră Doamnă, cu prea-iubiţii noştri copii, evlavios se închină Fericirii Tale şi sărută cu smerenie venerata-Ţi dreaptă. Iar altceva mai nou deocamdată n'avem să însemnăm Fericirii Tale, decât numai iarăş Te rugăm să avem adesea sfinţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1728, Ἰουλίου 3.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

1728, Iulie în 3.

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 218-9, nº 171.)

DCCCCLV.

Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu salutări.

1728, 5 Iulie.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἄνοσον, ἔυθυμον, ὑγιᾶ, μετὰ καὶ τῆς πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον. Μὲ τὸ νὰ μὴ δύνωμαι, τὸ γε νῦν ἔχον, σεβασμιώτατε μοι πάτερ καὶ δέσποτα, νὰ προσφέρω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, κατὰ τὸ εἰωθὸς καὶ κατὰ τὸ χρέος μου τὸ ἀπαραίτητον, αὐτοπροσώπως τὴν μετ'ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας προσκύνησίν μου, καὶ νὰ ἀπολαύσω τῆς σεβασμιωτάτης καὶ ἐρασμιωτάτης μοι αὐτῆς θέας, ναὶ μὴν καὶ νὰ ἐμφορηθῶ τῶν πατρικῶν εὐχῶν καὶ δεσποτικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν, ἠναγκάσθην νὰ γράψω τὸ παρὸν ταπεινόν, ἀλλ' εὐλαβείας πλῆρες γράμμα μου, καὶ νοερῆς[1] μετὰ πολλῆς ὑποκλίσεως νὰ προσκυνήσω τὴν μεγίστην αὐτῆς Μακαριότητα, καὶ νὰ ἀσπασθῶ τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν[2] αὐτῆς δεξιάν, δεόμενος θερμῶς τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς εὐμενείας, νὰ μὲ ἔχῃ καὶ καθεξῆς εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην καὶ εὔνοιαν καὶ μὲ προστάξῃ εἰς καμμίαν δούλευσιν αὐτῆς, καὶ θέλει μὲ εὕρει ἑτοιμότατον καὶ προθυμότατον εἰς πάντα τὰ δεσποτικὰ αὐτῆς προστάγματα, κατὰ τὸ ἐφικτόν μοι.

Ἡ παμφιλτάτη μοι σύζυγος καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς θυγάτηρ πανευλαβῶς προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζεται.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, πρὸς παραμικρὰν ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβιτικῆς ὑποκλίσεως μου· αἱ δὲ

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, cu toată evlavia mă închin Fericirii Tale prea-înţelepte şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te apere şi să Te păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă fără boli, bucuros, sănătos, şi cu întărire întru mulţi ani pe preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun. Pentru că nu pot, deocamdată, prea-venerate al mieu părinte şi stăpân, să aduc Fericirii Tale, după obiceiu şi după datoria mea neapărată, eu însumi închinarea mea cea cu prea-înaltă evlavie fiască şi să capăt prea-venerata şi mie prea-dorita vedere a Ta, ba încă să mă împărtăşesc de părinteştile-Ţi rugăciuni şi de binecuvântările-Ţi stăpâneşti, am fost silit a scrie această scrisoare a mea smerită, dar plină de evlavie, şi cu multă închinare a minţii să mă plec înaintea prea-marii Tale Fericiri şi să-Ţi sărut sfinţita şi venerata dreaptă, rugându-mă călduros de bunăvoinţa-Ţi de stăpân ca să mă ai şi de acum înainte în părinteasca-Ţi iubire şi bunăvoinţă şi să mă pui la orice slujbă a Ta, şi mă vei află prea-gătit la toate stăpâneştile-Ţi porunci, după dorinţa mea.

Prea-iubita mea soţie şi întru Hristos fiică a Ta cu toată evlavia se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută.

Acestea deocamdată, pentru prea-mica arătare a evlavioasei mele aplecări către Fericirea Ta; iar preasfintele şi de Dum-

[1] Legrand: νοερῶς.

[2] *Ibid.*: τὴν σεβασμίαν καὶ ἱεράν.

πανάγιαι καὶ θεοπεσθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

1728, Ἰουλίου 5.

Υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς της ταπεινότατος δοῦλος

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

nezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-ni ajutătoare în toată viaţa.

1728, Iulie în 5.

Fiu întru Hristos şi la poruncile Tale prea-smerit rob:

Constantin Mavrocordat.

DCCCCLVI.

1728, 8 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea lui la Iaşi, lângă Grigore-Vodă.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸ ἀπὸ τῆς 3 τοῦ ἐνεστῶτος γεγραμμένον ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ ὅτι, Θεοῦ συναντιλαμβανομένου, κατευοδώθη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὑγιὴς καὶ εὔθυμος εἰς Γιάσιον, καὶ τὴν ἐδέχθη ὁ ἐκλαμπρότατος Γρηγοράσκος-Βόδας, ὁ περιπόθητός μοι υἱός, μετ' ἄκρας υἱϊκῆς εὐλαβείας καὶ ἀγάπης καὶ μετὰ τῆς ὀφειλομένης αὐτῇ τιμῆς καὶ δεξιώσεως, καὶ ἐχάρημεν διὰ τοῦτο οὐ μετρίως, καὶ εὐχαριστήσαμεν ἐκ καρδίας τῷ διατηροῦντι καὶ κατευοδώσαντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ. Ταύτην τὴν χαροποιὸν ἀγγελίαν, τὴν ἐπληροφορήθημεν καὶ ἀπὸ τῶν τιμίων υἱϊκῶν γραμμάτων τῆς Ἐκλαμπρότητός του, καὶ ὁλοψύχως καὶ πατρικῶς τὸν εὐχήθημεν. Ἂς ἔχῃ καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης του τὰς ἱερὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὰς ὁποίας παρακαλοῦμεν νὰ μὴν τὰς στερούμεθα καὶ ἡμεῖς, οἱ κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τρόπον ἑτοιμότατοι εἰς τὰ θεσπότικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, ὡσὰν ὁποῦ ἀείποτε εἰσακούονται εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ, καὶ θέλομεν εὐχαριστῇ κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας, μετὰ τῶν παμφιλτάτων μας τέκνων, εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν καὶ αὖθις συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πα-

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Scrisoarea sfinţită a Fericirii Tale scrisă dela 3 ale acestei luni cu cea mai evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile-Ţi binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate şi aceia că, ajutând Dumnezeu, ai călătorit Fericirea Ta sănătos şi bucuros la Iaşi, şi Te-a primit prea-luminatul Grigoraşcu-Vodă, prea-doritul mieu fiu, cu cea mai mare evlavie fiască şi iubire şi cu cea cuvenită Ţie cinste şi ospeţie, şi ne-am bucurat pentru aceasta nu puţin, şi am mulţămit din inimă celui ce Te păzeşte şi Te conduce Sfântul Dumnezeu. Această veste bucuroasă am aflat-o şi din cinstitele fieşti scrisori ale Luminăţiei Sale, şi din tot sufletul şi părinteşte ne-am rugat pentru el. Şi să aibă Luminăţia Sa, din parte-I, sfintele rugăciuni şi binecuvântări ale Fericirii Tale, de care ne rugăm a nu fi lipsiţi şi noi, cei în tot timpul şi chipul prea-gătiţi la stăpâneştile-Ţi îndemnuri şi la părinteştile porunci, ca unele ce totdeauna se aud în urechile Domnului Savaot, şi vom mulţămi foarte Fericirii-Tale.

Prea-iubita noastră Doamnă, cu prea-iubiţii noştri copii, evlavios se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută. Rugăm pe Fericirea Ta să avem iarăş adesea sfinţitele-Ţi scrisori şi părinteştile porunci, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie totdeauna

τρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν διὰ παντὸς ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1728, Ἰουλίου 8.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 222-3, nº 175.)

ajutătoare în viaţă. Iar anii Fericirii Tale fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci.

1728, Iulie în 8.

Io Nicolae Voevod.

DCCCCLVII.

Ioan Mavrocordat, fiul lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria prelatului spre Ţara-Românească. 1728, 14 Iulie.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱεροσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πάσης ἐπηρείας, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον. Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας μεγίστης Μακαριότητος αὐχενοκλινῶς καὶ χερσὶν ὑπτίαις δεξάμενος, καὶ πληροφορηθεὶς τήν τε ἀκριβεστάτην μοι ὑγιείαν (ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ καθεξῆς ἀμετάπτωτον) καὶ εἰς τὸ αὐτόθι ἐπιθυμητόν μοι αὐτῆς κατευόδιον, ἀπὸ βαθέων καρδίας ὑπερεχάρημεν, καὶ τὸν διατηροῦντα καὶ κατευοδώσαντα αὐτὴν μέγαν Θεὸν ἐδόξασα. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα ὄντα παραστατικὰ τῆς πρὸς ἐμέ, τὸν δοῦλον καὶ πνευματικὸν αὐτῆς υἱόν, πατρικῆς ἀγάπης καὶ δεσποτικῆς εὐνοίας αὐτῆς. Οὐ ἕνεκα, μὴν ὄντας ἱκανὸς, οὔτε διὰ λόγου, οὔτε διὰ γραφίδος, νὰ ἀποδώσω τὴν κατ' ἀξίαν εὐχαριστίαν τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι, δέομαι μόνον καὶ αὖθις ἐκτενῶς τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πολυχρονίῳ διαμονῇ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει, διὰ νὰ ἀπολαμβάνω πάντοτε τὰς τε παναγίους εὐχὰς καὶ εὐλογίας καὶ τὴν αὐτὴν δεσποτικὴν αὐτῆς εὔνοιαν, εὑρισκόμενος κἀγώ, κατὰ τὸ ἐφικτόν μοι, ἀείποτε ὑπόχρεως καὶ προθυμότατος δοῦλος εἰς πάσας τὰς δεσποτικὰς προσταγὰς τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος, ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ

Prea-fericite, prea-sfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, prea-marii Tale Fericiri cu toată evlavia mă închin şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă mai presus de toată uneltirea, cu îndelungată întărire în prea-sfinţitul şi apostolicescul Tău Scaun. Primind scrisoarea-Ţi vrednică de închinare şi venerată cu grumazul plecat şi cu mâinile ridicate la cer şi aflând de cea mie prea-scumpă sănătate (pe care să o păzească Domnul şi după aceia netulburată) şi călătoria-Ţi mie dorită într'acoace, din adâncurile inimii foarte ne-am bucurat, şi am slăvit pe marele Dumnezeu care Te ţine şi Te îndreaptă pe cale. Am aflat şi cele înlăuntru scrise înfăţişări ale părinteştii Tale iubiri şi stăpâneşti bunăvoinţi către mine, robul şi fiul Tău duhovnicesc. Pentru care, nefiind în stare să dau, nici prin graiu, nici prin scris, cea după cuviinţă mulţămire Fericirii Tale prea-înţelepte, mă rog numai, iarăş, cu căldură, de Dumnezeu Sfântul să Te ţie întru mulţi ani şi să Te păzească pe Fericirea Ta în cea mai deplină sănătate şi îndelungată păstrare şi stare paşnică, pentru ca să capăt totdeauna prea-sfinţitele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări şi stăpânească-Ţi bunăvoinţă, aflându-mă şi eu, după cum doresc, totdeauna îndatorit şi prea-gata rob la toate stăpâneştile porunci ale Fericirii Tale prea-înţelepte, ale cării prea-sfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată

δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας μεγίστης Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εὐλαβέστατος δοῦλος.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

1728, Ἰουλίου 14.

Καί, κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, εἶπα τοῦ ἄρχοντος Ἀγᾶ καὶ τοῦ ἄρχοντος γραμματικοῦ, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀρχοντισσῶν αὐτῶν, τὰς ἁγίας εὐχάς, καὶ δουλικῶς προσκυνοῦν τὴν Μακαριότητά της καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται[1].

viaţa. Iar anii prea-marii Tale Fericiri fie prea-mulţi şi cu totul fericiţi.

Al Fericirii Tale prea-înţelept fiu întru Hristos şi rob prea-evlavios.

Ioan Mavrocordat.

1728, Iulie în 14.

Şi, după porunca Fericirii Tale, am spus dumisale Agăi şi dumisale grămăticului, precum şi jupăneselor lor, sfintele-Ţi rugăciuni, şi cu supunere se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLVIII.

1728, 14 Iulie. **Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cererea acestuia de a fi găzduit, la Constantinopol, de soacra beizadelei.**

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἄνοσον, ἔυθυμον, ὑγιᾶ, μετὰ καὶ τῆς πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Σεβάσμιον καὶ πατρικὸν αὐτῆς γράμμα μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἔλαβον, καὶ διὰ τὴν ἐφετὴν αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρην. Εὐχαριστῶ καὶ ὑπερευχαριστῶ, δέσποτα μου μακαριώτατε, διὰ τὴν ἄκραν ἀγάπην καὶ πατρικὴν εὔνοιαν ὁποῦ ἔχει πρὸς ἐμέ, τὸν ὅλον ἐξηρτημένον υἱὸν της καὶ δοῦλον της.

Σεβασμιώτατε μοι πάτερ, μεγάλην χαρὰν καὶ εὐφροσύνην ἔχω, ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλ' ὅλοι μας, εἰς τὸ νὰ ἀπολαύσωμεν πάλιν τὴν ἱερὰν αὐτῆς θέαν, καὶ ὁ Ὕψιστος να μᾶς καταξιώσῃ νὰ δεχθῶμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μὲ ἄκραν ὑγιείαν καὶ εὐδαιμονίαν.

Κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότητος της θέλω ἀναφέρει τὰς πανσέπτους εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῇ ἀρχοντίσσῃ πενθερᾷ μου[2], ὁμοῦ καὶ τῷ ἄρχοντι υἱῷ αὐτῆς, καὶ τὸ ζήτημα τῆς

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, cu toată evlavia mă închin Fericirii Tale prea-înţelepte şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te apere şi să Te păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă fără boli, bucuros, sănătos, împreună şi cu întărirea întru mulţi ani în Scaunul Tău preasfinţit şi apostolesc.

Venerata şi părinteasca-Ţi scrisoare am primit-o cu cea mai mare bucurie, şi pentru dorita-Ţi sănătate foarte m'am bucurat. Mulţămesc şi foarte mulţămesc, stăpâne al mieu prea-fericite, pentru înalta iubire şi părinteasca bunăvoinţă pe care o ai către mine, fiul Tău ce atârn întru toate şi robul Tău.

Prea-venerate părinte al mieu, am mare bucurie şi mulţămire, nu numai eu, ci şi toţi ai noştri, să dobândim iarăş sfinţita-Ţi vedere, şi Dumnezeu Cel Prea-Înalt să ne învrednicească a primì pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire.

După porunca Fericirii Tale voiu înfăţişà prea veneratele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări dumisale soacrei mele, de asemenea şi dumisale fiului ei şi cererea de

[1] Cf. această notă pe un dicţionar grecesc ce a aparţinut lui Hrisant (l-am văzut la anticvarul Isr. Kuppermann din Iaşi): „să se ştie de cândŭ s'au dus părintele Patriiarhul Ierusalimeanul din Ţara-Rumănească; Iunie 20 dni, lt. 7236".

[2] V. mai sus, p. 975, nota 1.

φιλοξενίας μὲ τοὺς ἀρκετοὺς συνοδοιπόρους. Ὅμως, δέσποτα μου, κατὰ τὸ παρὸν λείπει καὶ τὸ χωρίον. Μ' ὅλον τοῦτο ἂς ἠξεύρῃ ἡ Μακαριότης της τὴν ἀπόκρισιν τῆς εὐγενείας της ἀπὸ λόγου μου. Δέσποτα μου, πιστεύω ὅτι θέλει ἀποκριθῇ, ἔχοντας τέτοιαν εὐλάβειαν καὶ ὑπόκλισιν πρὸς τὴν Μακαριότητα της, πῶς θέλει εὑρεθῇ πρόθυμη εἰς τοιαύτην τιμὴν καὶ εὔνοιαν τῆς Μακαριότητος της. Ὅμως ἐγὼ λέγω ἴσως δειλιάσῃ εἰς αὐτό, ἤ νὰ εἰπῶ: συγχισθῇ.

Καὶ πάλιν εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ τὴν ἄκραν εὔνοιαν καὶ πατρικὴν ἀγάπην ὅπου ἔχει ἡ σεβάσμιος αὐτῆς καλοκαγαθία πρὸς ἡμᾶς, τοὺς δούλους της. Ἡ παμφιλτάτη μοι σύζυγος καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς θυγάτηρ πανευλαβῶς προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζεται. Ταῦτα εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἐμῆς ταπεινῆς εὐλαβείας καὶ θερμοτάτης ἐφέσεως πρὸς τὴν σεβασμίαν αὐτῆς Μακαριότητα, αἵ δὲ ἅγιαι καὶ ἱεραὶ αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ, τοῦ δούλου της, ἐν βίῳ παντί.

1728, Ἰουλίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας θεοπροβλήτου Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς ταπεινότατος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

ospitalitate cu destui tovarăşi. Ci, stăpâne, deocamdată lipseşte şi locul. Totuş să afli Fericirea Ta răspunsul ei din parte-mi. Stăpâne, am credinţă că va răspunde, având atâta evlavie şi aplecare către Fericirea Ta, că se va află gata la o cinste ca aceasta şi bunăvoinţă a Fericirii Tale. Dar, aşà zic eu, poate se va sfii la aceasta, ori să zic: se va tulburà.

Şi iarăş mulţămim Fericirii Tale pentru înalta bunăvoinţă şi părinteasca iubire ce o are bunătatea-Ţi venerată faţă de noi, robii Tăi. Prea-iubita mea soţie şi întru Hristos fiică a Ta cu toată evlavia se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută. Acestea pentru arătarea smeritei mele evlavii şi a prea-călduroasei aplecări către venerata-Ţi Fericire, iar sfintele Tale rugăciuni fie cu mine, robul Tău, în viaţa întreagă.

1728, Iulie în 14.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu ocrotite fiu în Hristos şi prea-supus rob la porunci:

Constantin Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLIX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia, legăturile lui Nicolae-Vodă cu Moldova şi şcoala ce se face acolo. 1728, 14 Iulie.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δέομενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Τὸ ἀπὸ[1] 9 τοῦ ἐνεστῶτος γεγραμμένον ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας[2] ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi fericire statornică, întru mulţi ani. Scrisoarea sfinţită a Fericirii Tale din 9 ale acestei luni cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate ne-am bucurat, pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi bogatele-Ţi

[1] Legrand: τῆς 9.

[2] *Ibid.*: ἀγαλλιάσεως.

πλουσίας[1] ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ αὖθις εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὁποῦ περιγράφει ἡμῖν κατ' ἐκτάδην καὶ ἐπὶ λεπτοῦ τότε εἰς τὰ αὐτόθε σὺν Θεῷ κατευόδιον αὐτῆς, καὶ τὴν μετὰ τῆς προσηκούσης υἱϊκῆς εὐλαβείας καὶ τιμῆς ἀποδοχὴν αὐτῆς, παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Γρηγοράσκου-Βόδα, τοῦ περιποθήτου μας υἱοῦ, καί, ὡσὰν νὰ εἴμεσθεν συνοδοιπόροι τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, οὕτως ἀπὸ καρδίας ἐχάρημεν, καὶ χάρις τῷ ἁγίῳ Θεῷ, ὁποῦ ηὐδόκησε νὰ ἀκολουθήσουν πάντα κατὰ θέλησιν καὶ ἀρέσκειαν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἔφεσιν. Ὅς ἔχῃ τὰς ἱερὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ ὁ περιπόθητός μας υἱός δι' αὐτὴν ταύτην τὴν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἄκραν υἱϊκὴν εὐλάβειαν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Ἐκλαμπρότης αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν σοφωτάτων παραινέσεων καὶ πατρικῶν συμβουλῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν θέλει φέρεται καὶ πρὸς ἡμᾶς μετὰ πλείονος καὶ θερμοτέρας υἱϊκῆς εὐλαβείας, καθὼς καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητα μετὰ πάσης πατρικῆς φιλοστοργίας καὶ ἀγάπης φερόμεθα. Οὗ ἕνεκα καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐχάρημεν κατὰ πολλὰ καὶ διὰ τὴν μελετωμένην σύστασιν τοῦ αὐτόθι σχολείου· διὸ καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ σταθῇ ἐπίμονος καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κοινωφελὲς ἐπιχείρημα αὐτῆς, διὰ νὰ κυρωθῇ μὲ πᾶσαν ἀσφάλειαν, καὶ θέλει μᾶς καλοφανῇ.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας μετὰ τῶν παμφιλτάτων τέκνων μας εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Ὅς ἔχωμεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ καθεξῆς συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰουλίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας

sfinte rugăciuni şi părinteşti binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, şi iarăş mulţămim Fericirii Tale, care ni zugrăveşti pe larg şi pe scurt şi călătoria-Ţi cu Dumnezeu într'acolo a Ta şi primirea Ta cu evlavia fiască datorită şi cu cinste, de către prea-luminatul Grigoraşcu-Vodă, prea-doritul nostru fiu, şi, pare că am fi fost tovarăşi de cale ai Fericirii Tale, astfel din inimă ne-am bucurat, şi har sfântului Dumnezeu că a binevoit a face să urmeze toate după voia şi plăcerea Ta şi după a noastră dorinţă. Să aibă sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale şi prea-doritul nostru fiu pentru această prea-înaltă evlavie fiască faţă de Fericirea Ta. Nu ne îndoim că Luminăţia Sa, şi prin prea-înţeleptele îndemnuri şi părinteştile sfaturi ale Fericirii Tale, şi de acum înainte se va purtà şi faţă de noi cu mai mare şi mai călduroasă evlavie fiască, precum şi noi ne purtăm faţă de Luminăţia Sa cu toată părinteasca iubire şi dragoste. Pentru care şi mulţămim Fericirii Tale. Ne-am bucurat mult şi pentru plănuita aşezare a şcolii de acolo; pentru care şi rugăm pe Fericirea Ta să stai sârguitor şi întru această întreprindere a Ta de folos pentru obşte, ca să se întărească cu toată siguranţa, şi ni va părea bine.

Prea-iubita noastră Doamnă cu prea-iubiţii fii ai noştri cu evlavie se închină Fericirii Tale şi sfinţita-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută. Să avem deci, ne rugăm, şi de acum înainte adesea sfinţitele-Ţi scrisori şi părinteştile porunci, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Iulie în 14.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 223-4, nº 176.)

[1] *Ibid.*: καὶ ἱερά.

DCCCCLX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre petrecerea acestuia în Moldova şi boala lui obişnuită. 1728, 21 Iulie.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Μὲ τὸ νὰ ἔτυχε νὰ περάσῃ ἀπ' ἐδῶ ἕνας Λιπκάνος τοῦ ἐκλαμπροτάτου Γρηγοράσκου-Βόδα, τοῦ περιποθήτου μας υἱοῦ, καὶ ἐγράψαμεν τῇ Ἐκλαμπρότητι του, δὲν ἐλείψαμεν νὰ γράψωμεν καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸ παρὸν εὐλαβείας μεστὸν γράμμα μας, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῇ τὰς ὀφειλομένας υἱϊκὰς προσαγορεύσεις μας καὶ νὰ παραμυθήσωμεν τὴν ἀθυμίαν τῆς καρδίας μας, ὁποῦ ἔχει διὰ τὴν στέρησιν τῆς αὐτοπροσώπου σεβασμίας θέας αὐτῆς καὶ ἡδυτάτης συνομιλίας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὸ δέ, καὶ διὰ νὰ ἐρωτήσωμεν περὶ τῆς ἐφετωτάτης ὑγιείας αὐτῆς, τὴν ὁποίαν νὰ διαφυλάττῃ ὁ Κύριος διὰ παντὸς ἀμετάπτωτον. Παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς δηλοποιήσῃ τὰ περὶ τῆς ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγιείας, καὶ ἀνίσως ἕως τώρα ἡ συνήθης αὐτῇ ποδαλγία δὲν τῆς ἔδωσε καμίαν ἐνόχλησιν,—ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς πολλὴν ἔννοιαν, καὶ κατὰ πολλὰ θέλομεν εὐχαριστῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι πάντοτε εἰς τοὺς πατρικούς αὐτῆς ὁρισμοὺς ἑτοιμότατοι, ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ παντυτυχῆ.

1728, Ἰουλίου 21.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos părinte prea-venerat, îndreptându-ne cu evlavie către Fericirea Ta, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în bună stare necontenită, întru mulţi ani.

De oare ce s'a întâmplat să treacă de aici un Lipcan al prea-luminatului Grigoraşcu-Vodă, prea-doritul nostru fiu, şi I-am scris Luminăţiei Sale, n'am lipsit să scriem şi Fericirii Tale scrisoarea noastră aceasta plină de evlavie, pe de o parte ca să-Ţi înfăţişăm datoritele salutări fieşti ale noastre şi să mângâiem jalea inimii noastre ce o are pentru lipsa veneratei vederi de-adreptul a Tale şi a prea-plăcutei societăţi a Fericirii Tale, iar, pe de altă parte, şi ca să întrebăm despre sănătatea-Ţi preadorită, pe care să o păzească Domnul în totdeauna neschimbată. Ne rugăm deci de Fericirea Ta să ni arăţi ce priveşte preadorita-Ţi sănătate, şi poate că până acum obişnuita-Ţi podagră nu Ţi-a căşunat vre-o tulburare,— căci ne aflăm în mare grijă, şi foarte vom mulţăml Fericirii Tale, fiind totdeauna la părinteştile-Ţi porunci preagătiţi, ale cării preasfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Iulie în 21.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la poruncă:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXI.

Doamna Smaranda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia în Moldova şi sentimentele ce-i poartă Nicolae-Vodă. 1728, 21 Iulie.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne

Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριώτητα πανευλαβῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεομένη τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότατα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον. Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριώτητος ἀσπασαμένη πανευλαβῶς ἐδεξάμην, καὶ λίαν ἐχάρην διὰ τὴν ὑγιείαν καὶ τὸ εἰς τὸ αὐτόθι σὺν Θεῷ κατευόδιον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν πάντοτε τὰς πλουσίας πατρικὰς εὐχὰς καὶ δαψιλεστάτας αὐτῆς εὐλογίας, ἐπειδὴ γνωρίζει καλώτατα ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης μὲ πόσην ἄκραν ὑπακοὴν εὐλάβειαν, ὑπόκλισίν τε καὶ θερμὴν ἀγάπην φέρεται ἀνέκαθεν ὁ ὑψηλότατός μοι Αὐθέντης πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, εἰς τόσον ὁποῦ δὲν περνᾷ ἡμέρα, σεβασμιώτατε πάτερ, ὁποῦ νὰ μὴν ἐνθυμηθῇ ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης τὸ σεβάσμιον καὶ περικαλὲς ὄνομα καὶ τὴν σοφωτάτην ὁμιλίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Δι' ὅσα δὲ ἄλλα σημειοῖ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς γράμματι, ἐπειδὴ προέρχονται ἀπὸ μάνης τῆς ἐμφύτου καλοκαγαθίας, πατρικῆς τε ἀγάπης καὶ ἄκρας εὐμενείας ὁποῦ ἔχει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πρὸς τὸν ὑψηλότατόν μοι Αὐθέντην, ἄλλο δὲν λέγω παρὰ καὶ πάλιν: ἂς εἶναι πολύχρονος ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης.

Τὰ παμφίλτατά μοι τέκνα δουλικῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινῶς ἀσπάζονται. Ἵλις αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν δίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰουλίου 21.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ.

Σμαράγδα Δόμνα.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Hrisant, întru Hristos mie părinte prea-venerat, Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată evlavia mă închin şi venerata-Ţi dreaptă o sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în bună stare neconteuită, cu întărire întru mulţi ani pe Scaunul Tău preasfinţit şi apostolesc. Scrisoarea vrednică de închinare şi respectată a Fericirii Tale prea-înţelepte sărutând-o, cu toată evlavia am primit-o, şi foarte m'am bucurat pentru sănătatea şi călătoria într'acolo, cu Dumnezeu, a Fericirii Tale. Dumnezeu sfântul să-Ţi dea ani mulţi şi să păzească pe Fericirea Ta ca să dobândim totdeauna bogatele rugăciuni părinteşti şi prea-îmbielşugatele Tale binecuvântări, căci ştii prea-bine Fericirea Ta prea-înţeleaptă câtă înaltă evlavie fiască, aplecare şi călduroasă iubire are de la început prea-înălţatul mieu Domn către Fericirea Ta, întru atâta că nu trece zi, prea-venerate părinte, să nu pomenească Înălţimea Sa veneratul şi slăvitul nume şi prea-înţeleapta societate a Fericirii Tale. Iar, pentru câte altele le însemni Fericirea Ta în sfinţita-Ţi scrisoare, de oare ce purced numai din firească bunătate, părintească iubire şi înalta bunăvoinţă ce le ai Fericirea Ta către prea-înălţatul mieu Domn, alta nu zic decât iarăş: să trăieşti întru mulţi ani Fericirea Ta.

Prea-iubiţii miei copii cu supunere se închină Fericirii Tale şi sărută smerit venerata dreaptă a Ta. Ale cărui preasfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Iulie 21.

A Fericirii Tale întru Hristos fiică:

Smaranda Doamna.

DCCCCLXII.

1728, 30 Iulie. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre întemeierea şcolilor din Moldova şi trimiterea dascălului Antonie din Bucureşti.

Μακαριότατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, părinte prea-venerat,

Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ὑγιαίνουσαν καὶ ἐνθυμοῦσαν ἐν εὐτυχίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ ὅτι, διὰ τῆς πατρικῆς κηδεμονίας καὶ ἐπιμελείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῆς προηγουμένης μετὰ πολλῆς προθυμίας κλίσεως καὶ συγκαταβάσεως τοῦ περιποθήτου μας υἱοῦ, ἐκλαμπροτάτου Γρηγοράσκου-Βόδα, ἀπεφασίσθη καὶ ἦλθε σὺν Θεῷ εἰς ἔκβασιν ἡ σύστασις τῶν αὐτόθι τριῶν σχολῶν καὶ ἡ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασις καὶ ἀνανέωσίς των, τῆς ἑλληνικῆς δηλονότι, σλοβανικῆς τε καὶ μολδαβικῆς, καὶ διὰ ταῦτα ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν καὶ ὑπερεπαινέσαμεν καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὴν τοιαύτην της πατρικὴν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς ἐπιδόσεως καὶ κατ' ἀρετὴν προκοπῆς τῶν αὐτόθι χριστιανῶν, καὶ τὸν περιπόθητόν μας υἱὸν ὁποῦ κατ' ἔνθεον ζῆλον ἔκαμεν ἔργον θεοφιλὲς καὶ πολλῶν εὐχημιῶν πρόξενον, καὶ μας ἐχαροποίησε καὶ ἡμᾶς οὐ μετρίως. Ὧν ἕνεκα καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ μένομεν διὰ παντὸς ὑπάχρεως εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα. Ἂς ἔχῃ τὴν εὐχὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τὴν εὐχήν μας καὶ ὁ περιπόθητός μας υἱός. Ἡμεῖς τοίνυν, κατὰ τὸν ὁρισμὸν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, οὐ μόνον ἄδειαν ἐδώσαμεν τῷ ἐνταῦθα διατρίβοντι λογιωτάτῳ κὺρ Ἀντωνίῳ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ αὐτόθι ἀπαραιτήτως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀναγκαῖα τῆς ὁδοιπορίας του τὸν ἐπρομηθεύσαμεν καὶ τὸν ἐκινήσαμεν, καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς δι' ἱερῶν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος νὰ ἐπιχορηγῇ τῷ περιποθήτῳ μας υἱῷ ἄκραν ὑγιείαν καὶ εὐτυχίαν, διὰ νὰ μείνῃ τοῦτο τὸ θεοφιλὲς ἔργον εἰς πολλὰς κυκλικὰς περιόδους μόνιμον καὶ ἀπερίτρεπτον. Παρακαλοῦμεν τοίνυν κατὰ πολλὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν συχνὰ ἱερὰ γράμματα καὶ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς

Fericirii Tale mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te păzească sănătos şi bucuros în fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte netulburată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate şi că, prin părintească îngrijire şi supraveghere a Fericirii Tale şi prin vechea aplecare şi învoire cu multă grăbire a prea-doritului nostru fiu, prea-luminatul Grigoraşcu-Vodă, s'a hotărât şi a ajuns cu Dumnezeu la izbândire alcătuirea celor trei şcoli de acolo şi reaşezarea după cum au fost în vechime şi înoirea lor, adecă a celei elineşti, a celei slavoneşti şi a celei moldoveneşti, şi pentru aceasta peste măsură ne-am bucurat şi foarte am lăudat şi pe Fericirea Ta pentru o părintească ajutorare a Ta ca aceasta în vederea adăugirii şi înaintării în virtute a creştinilor de acolo, şi pe prea-doritul nostru fiu, care după dumnezeiasca-l râvnă a făcut faptă iubită lui Dumnezeu şi pricină de multe laude, şi ne-a bucurat şi pe noi nu puţin. Pentru care lucruri şi mulţămim foarte şi Fericirii Tale şi rămânem cu totul îndatoriţi la părinteştile-Ţi porunci. Să aibă rugăciunea Fericirii Tale şi rugăciunea noastră şi prea-doritul nostru fiu. Noi, deci, după porunca Fericirii Tale, nu numai că am dat voie celui ce petrece aici, prea-învăţatului chir Antonie, să vie într'acolo neapărat, dar i-am gătit şi cele de nevoie ale călătoriei şi l-am pornit, şi numai Dumnezeu Sfântul prin sfinţitele rugăciuni ale Fericirii Tale să dăruiască prea-doritului nostru fiu deplină sănătate şi fericire, ca să rămâie acest lucru de evlavie întru mulţi ani trainic şi nerăsturnat. Ci ne rugăm foarte Fericirii Tale să avem iarăş dese scrisori sfinţite şi porunci părinteşti ale Tale, ca să ne bucurăm de prea-dorita sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Iulie 30.

Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἰουλίου 30.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon).

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

DCCCCLXIII.

1728, 1-iu August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre o afacere între Ţara-Românească şi Moldova.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πατὲρ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μου δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ πρῶτον μὲν νὰ ἀποδώσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὰς μετ' ἄκρας εὐλαβείας υἱϊκὰς προσαγορεύσεις μας καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν τὰ περὶ τῆς ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγιείας, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος διὰ παντὸς ἀμετάπτωτον, δεύτερον δὲ νὰ δηλοποιήσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι, ἐπειδὴ περὶ μιᾶς ὑποθέσεως ἐγράψαμεν τῷ περιποθήτῳ μας υἱῷ ἐκλαμπρωτάτῳ Γρηγοράσκῳ-Βόδᾳ, ἐπάνω εἰς τὰ γιοῦρα γηέντζιουμ, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ συντύχῃ μὲ τὴν Ἐκλαμπρότητα του, νὰ προστάξῃ νὰ λείπουν οἱ Μπογδάνοι ἀπὸ ταῖς τοιαύταις ἀδικίαις. Καὶ, διὰ νὰ μὴ πονοκεφαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἰδοὺ ὁποῦ στέλνομεν τὸ ἴσον τοῦ γράμματός μας[1] νὰ τὸ στοχασθῇ. Καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν πατρικὴν αὐτῆς συγγνώμην ὁποῦ τὴν ἐνοχλοῦμεν. Ἂς ἔχωμεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἶησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θέοθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Αὐγούστου 1.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în bună stare necontenită, întru ani îndelungaţi. Pricina acestei scrisori a mele nu este alta decât întâiu să dăm Fericirii Tale fieştile noastre salutări cu cea mai înaltă evlavie şi să întrebăm cu privire la prea-dorita-Ţi sănătate, pe care să o păzească Domnul totdeauna neschimbată, şi, al doilea, să vădim Fericirii Tale că, de oare ce într'o afacere am scris prea-doritului nostru fiu, prea-luminatului Grigoraşco-Vodă, sprijiniţi pe *iura gentium*, rugăm pe Fericirea Ta să vorbeşti cu Luminăţia Sa ca să orânduiască a lipsi Moldovenii de la astfel de nedreptăţi, şi, ca să nu năcăjim pe Fericirea Ta, iată că trimetem copia scrisorii noastre, ca s'o ceteşti. Şi ne rugăm să avem iertarea-Ţi părintească pentru că te năcăjim. Şi să avem, deci, ne rugăm, şi dese ori sfintele Tale scrisori şi părinteştile orânduieli ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Avgust 1.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

[1] E vorba, probabil, de afacerea de hotar, cu privire la care v. mai sus nº DCCCLXXX, pp. 903-4.

DCCCCLXIV.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre boala acestuia şi dorinţa Domnului de a şti când poate să vie la el Patriarhul. 1728, 9 August.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγίειᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, ἐξ οὗ γνόντες ὅτι ἠνοχλεῖτο πάλιν ἀπὸ τὰ ἀρθριτικὰ πάθη, ἀπὸ μὲν τὸ ἕνα μέρος ἐλυπήθημεν οὐ μετρίως, διότι ἡ ὑγιεία τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἶναι ἀναγκαία καὶ κοινοφελής, καὶ ἐξαιρέτως εἰς ἡμᾶς ἐρασμία καὶ περιπόθητος, ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνόχλησις τοῦ τοιούτου πάθους εἶναι ἀπαραίτητος, ἐπαρηγορήθημεν ὁποῦ ἦλθεν (ὡς σημειώνει) μὲ μετριότητα, καὶ χάρις τῷ ἁγίῳ Θεῷ. Πλὴν παρακαλοῦμεν, ἂν καὶ οἱ πόνοι εἶναι ὀλίγοι, νὰ μὴν ἐπιστατῇ ἡ ὑμετέρα Μακαριότης εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ ἄλλα κοπιαστικά, διότι κοπιάζωντας ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ τὴν ἐνοχλήσουν καὶ περισσότερον. Ἐδέχθημεν εὐλαβῶς καὶ τὰς ἱερὰς καὶ πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς γράμματι σημειούμενα, ὅτι ὁ ἐκλαμπρότατος Γρηγόρ-Βόδας, καὶ ἡμέτερος ἀνεψιὸς καὶ ὡς υἱὸς παμφίλτατος, συντρέχει καὶ συνεργεῖ προθύμως εἰς τὰ πρὸς σύστασιν καὶ βοήθειαν τοῦ Παναγίου ζωοδόχου Τάφου, καὶ χαιρώμεθα καὶ κατὰ τοῦτο· ἂς ἔχῃ καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης του τὰς ἱερὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὰς ὁποίας παρακαλοῦμεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἀπολαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς δαψιλῶς, ὡς παντὸς ἄλλου ἡμῖν ποθεινοτέρας καὶ ἐπίπροσθεν ἀγομένας. Τὸ σεβάσμιον αὐτῆς διεξήλθομεν ἐσκεμμένως, περιορῶντες καὶ τὸ ὄπισθεν τοῦ φύλλου, πλὴν δὲν ἴδαμεν πουθενὰ νὰ σημειώνῃ τὴν περιπόθητον πρὸς ἡμᾶς ἐπάνοδον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ὅθεν παρακαλοῦμεν δι' ἑτέρου νὰ ἔχωμεν χαροποιὰν ταύτης εἴδησιν, προηγουμένης τῆς ἄλλης, ἥτις ἐστὶν ἡ τῆς τελείας ἐπαναλήψεως τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετωτάτης ὑμῖν ὑγιείας αὐτῆς. Ἐντεῦθεν νέον τι ἀξιόλογον νὰ σημειώσωμεν δὲν ἔχομεν. Ἡ φιλτάτη Δόμνά μας καὶ τὰ φιλ-

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta îndreptându-ne cu evlavie, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o, din care cunoscând că eşti tulburat iarăş de dureri artritice, pe de o parte ne-am scârbit nu puţin, pentru că sănătatea Fericirii Tale e de nevoie şi de folos obştesc, şi mai ales de noi dorită şi prea-poftită, iar, pe de altă parte, de oare ce şi tulburarea unei suferinţi ca aceasta e neapărată, ne-am mângâiat că a venit (cum spui) mai măsurat, şi har lui Dumnezeu Sfântul. Numai ne rugăm ca, deşi suferinţele sunt puţine, să nu Te căzneşti Fericirea Ta cu clădiri şi alte lucruri ostenitoare, căci, ostenindu-Te, e de crezut că Te vor tulburà şi mai mult. Am primit cu evlavie şi sfintele şi părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele pe rând însemnate în sfinţita-Ţi scrisoare, că prea-luminatul Grigore-Vodă, şi al nostru nepot şi ca un fiu prea-iubit, ajută şi lucrează cu grabă în ce priveşte aşezarea şi ajutorul preasfântului de viaţă primitorului Mormânt şi ne bucurăm şi de aceasta: să aibă încă şi Luminăţia Sa sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale, pe care ne rugăm ca şi de acum înainte să le căpătăm şi noi din bielşug, ca unele care ni sunt mai dorite decât orice alta şi merg înaintea tuturora. Venerata-Ţi scrisoare am străbătut-o cu de-amănuntul, cercetând şi dosul foii, dar n'am văzut să arăţi undevà preadorita nouă călătorie către noi a Fericirii Tale; pentru care ne rugăm ca prin altă scrisoare să avem această îmbucurătoare ştire, premergătoare a celeilalte, care este ştirea deplinei redobândiri a bunei şi preadoritei Tale sănătăţi pentru noi. De aici n'avem să-Ţi spunem cevà nou vrednic de arătat

τάτά μας τέκνα εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ἀσπάζονται τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, αἱ δὲ ἱεραὶ καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν ἐν βίῳ παντί.

1728, Αὐγούστου 9.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Prea-iubita noastră Doamnă şi prea-iubiţii noştri copii cu evlavie se închină Fericirii Tale şi sărută sfinţita-Ţi dreaptă; ai căruia ani să fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi; iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-ni ajutătoare în toată viaţa.

1728, Avgust în 9.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXV.

1728, 21 August. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropiata plecare spre Bucureşti a acestuia şi veşti bune de la Ierusalim.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεξήθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειπόμενα, καὶ δι' ὅσα μὲν ἦσαν εἰς ἀπόκρισιν ἡμετέρων προγεγραμμένων δὲν βαρύνομεν τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκοὰς καὶ αὐτις μὲ ταυτολογίαν. Δι' αὐτὸ δὲ ὁποῦ ὁρίζει ὅτι μελετᾷ, Θεοῦ συναντιλαμβάνοντος, πρὸς τὰ τέλη τοῦ ἐνεστῶτος νὰ κινήσῃ αὐτόθεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, κατὰ πολλὰ ἐχάρημεν καὶ ὑπερήσθημεν· γινώσκει γὰρ καλῶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πόσον διψῶμεν τὸν ἐνταῦθα ἐρχομὸν καὶ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν παρουσίαν της. Ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν νὰ μᾶς καταξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ἐν τάχει ὑγιαίνουσαν καὶ εὐφραινομένην. Παρακαλοῦμεν μόνον τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μᾶς σημειώσῃ χωρὶς ἀπορίας μίαν βεβαιωτέραν εἴδησιν διὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔχει σκοπὸν νὰ ἀπαίρῃ αὐτόθεν, διὰ νὰ ἠξεύρωμεν νὰ στείλωμεν κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ αὐθις ἄρχοντά μας εἰς προσκύ-

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta în cea mai înaltă sănătate şi în bună stare necontenită, întru ani îndelungaţi.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o şi pentru prea dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care să o păzească Dumnezeu şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, şi pentru câte erau spre răspuns al scrisorilor noastre de mai înainte nu mai împovărăm veneratu-Ţi auz iarăş cu o repetare. Iar pentru ceia ce spui că ai de gând, cu ajutorul lui Dumnezeu, ca, la sfârşitul acestei luni, să Te porneşti de de acolo Fericirea Ta, foarte ne-am bucurat: căci ştii bine Fericirea Ta ce însetaţi suntem pentru venirea Ta aici şi pentru prea-dorita-Ţi fiinţă. Dumnezeu sfântul singur prin preasfintele-Ţi rugăciuni să ne învrednicească a Te dobândì răpede în sănătate şi bucurie. Ci numai rugăm pe Fericirea Ta să ni dai fără zăbavă ştire mai sigură despre ziua când ai de gând să pleci de acolo, ca să ştim să trimetem după obicein iarăş un boier al nostru pentru închinarea şi întâmpinarea Fericirii Tale cu toată cuvenita gă-

νησιν καὶ προϋπάντησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μὲ πᾶσαν προσήκουσαν ἑτοιμασίαν. Ἐχάρημεν ἐπὶ τούτοις καὶ διὰ τὰς χαροποιὰς ἀγγελίας ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ ἄμποτες νὰ εὐδοκίσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς τοιαῦτα πάντοτε χαροποιὰ μηνύματα νὰ τῆς ἔρχωνται! Παρακαλοῦμεν τοίνυν νὰ ἔχωμεν καὶ αὖθις γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Ἀὐγούστου 21.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβώδας.

tire. Ne-am bucurat pe lângă acestea şi pentru îmbucurătoarele veşti ce ai luat de la sfânta cetate a Ierusalimului, şi de ar da Dumnezeu sfântul ca totdeauna astfel de ştiri aducătoare de bucurie să-Ţi vie! Ne rugăm deci să avem iarăş scrisori şi orânduieli părinteşti, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, August în 21.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la poruncă:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCLXVI.

Ioan Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre apropiata călătorie a acestuia şi sarcina ce i s'a dat de a-l conduce. 1728, 21 August.

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ρωσσέτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον φιλοφρονητική.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ περισκέπῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πασης ἐναντίας περιπετείας, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μου ἄλλη δὲν εἶναι παρά, πρῶτον μέν, νὰ ἀποδώσω τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι τὴν μετ' ἄκρας εὐλαβείας δουλικήν μου προσκύνησιν· δεύτερον δὲ νὰ δηλοποιήσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι, μανθάνωντας ὁ ὑψηλότατός μας Αὐθέντης ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης μελετᾷ σὺν Θεῷ πρὸς ἐτὰ τέλη τοῦ παρόντος νὰ κινήσῃ αὐτόθεν καὶ νὰ ὁρίσῃ πάλιν εἰς τὰ ὧδε, οὐ μόνον κατὰ πολλὰ τὸ ἐχάρη ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης, ἀλλ' εὐθὺς ἐδιώρισε καὶ πάλιν ἐμέ, τὸν δοῦλον της, διὰ νὰ ἔλθω εἰς προϋπάντησιν καὶ προσκύνησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τὴν Ἄκρην. Ἐγὼ δέ, εὑρισκόμενος κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ὀλίγον ἀσθενὴς ὑπὸ πυρετοῦ, εὐθὺς ὁποῦ ἐδόθη μοι ἡ τοιαύτη προσταγή, καὶ ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς χαρᾶς, ἐπανέλαβα τὴν ὑγιείαν μου, καὶ διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν τώρα εἶμαι γερὸς καὶ καλά. Μόνον

Scrisoarea lui Ioan Ruset către al Ierusalimului Hrisant, cu complimente.

Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă mai presus de toată împrejurarea protivnică, cu întărire îndelungată în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Pricina celei de faţă a mele nu e alta decât, întâiu, să dau Fericirii Tale prea-înţelepte închinarea mea cu cea mai înaltă evlavie şi, al doilea, să vădesc Fericirii Tale că, aflând prea-înălţatul mieu Domn că Fericirea Ta te gândeşti cu Dumnezeu ca la sfârşitul acestei luni să pleci de acolo şi să pofteşti iarăş într'acoace, nu numai foarte s'a bucurat Înălţimea Sa, ci de-adreptul m'a orânduit iarăş pe mine, robul Tău, să viu întru întâmpinarea şi spre închinarea Fericirii Tale la Margine, Ci eu, aflându-mă în aceste zile cam bolnav de friguri, îndată ce mi s'a dat o asemenea poruncă, şi de covârşitoarea bucurie, mi-am recăpătat sănătatea, şi prin prea-sfintele-Ţi rugăciuni acuma sunt sănătos şi bine. Numai mă rog foarte de Fericirea Ta să am ştire sigură din partea

δέομαι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος κατὰ πολλὰ νὰ ἔχω μίαν καθαρὰν εἴδησιν ἐκ μέρους αὐτῆς κατὰ ποίαν ἡμέραν δηλονότι εἶναι νὰ κινήσῃ αὐτόθεν, ὅπου νὰ ἠξεύρω νὰ κινήσω καὶ ἐγώ, ὁ δοῦλός της, ἀπ' ἐδῶ, διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν Ἄκρην ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ νὰ μὴ μεσολαβήσῃ κανένα λάθος. Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

,αψκη', Αὐγούστου κα'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος δοῦλος.

Ἰωάννης Ῥωσσέτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Ta, în ce zi adecă stai să pleci de acolo, ca să știu să pornesc și eu, sluga Ta, de aici, ca să ajung la Margine la vremea potrivită, și să nu se întâmple vre-o scăpare din vedere. Acestea deocamdată; iar prea-sfintele-Ți rugăciuni fie-mi ajutătoare în toată viața.

1728, Avgust 21.

A Fericirii Tale prea-înțelepte slugă:

Ioan Ruset.

DCCCCLXVII.

1728, 31 August. **Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre revenirea bolii acestuia și măsurile ce a luat.**

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν. Ἐδεξάθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ λίαν εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα καὶ ὅτι πάλιν ἀπροσδοκήτως καὶ μετὰ σφοδροτέρας ῥώμης ἐπανέβησαν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὰ ῥευματικὰ πάθη, καὶ εὑρίσκεται, τό γε νῦν ἔχον, κλινήρης· καὶ νὰ μᾶς πιστεύσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, σεβασμιώτατε πάτερ, ὅτι ἀμύθητον ἀθυμίαν καὶ λύπην ἀνείκαστον προὐξένησεν ἡμῖν ἡ τοιαύτη ἀνιαρὰ ἀγγελία, καὶ καιρίως τὴν καρδίαν ἐτρώθημεν, ἐπειδὴ ἄλλο ἐπεριμέναμεν νὰ ἀκούσωμεν, δηλονότι τὸ ἄνευ ἀργοπορίας αὐτόθεν κίνημα αὐτῆς, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἔφεσιν, καὶ ἄλλο τανῦν ἐμάθομεν. Ὅθεν, εἰς τοιαῦτα μὴ δυνάμενοι ἐκ τοσούτου διαστήματος μὲ ἄλλο τι νὰ συντρέξωμεν καὶ νὰ φανερώσωμεν ἐν ἔργοις τὴν ἄκραν υἱϊκὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἔχομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, παρακαλοῦμεν μόνον ἐκτενῶς καὶ ἀδιαλείπτως τὸν ἅγιον Θεόν, τὸν ὄντως ἰατρόν, νὰ ἐπιχορηγήσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ

Prea-fericite, prea-înțelepte și preasfințite Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului și a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sfințita-Ți dreaptă o sărutăm, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să apere și să păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate și fericire neîntreruptă, întru mulți ani.

Sfințita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o. Am primit și sfintele-Ți rugăciuni și părinteștile-Ți binecuvântări, și foarte mulțămim Fericirii Tale. Am aflat și cele înlăuntru însemnate și că iarăș pe neașteptate și cu mai strașnică putere au căzut asupra Fericirii Tale durerile reumatice și Te afli, deocamdată, în pat; și să ne crezi Fericirea Ta, prea-venerate părinte, că o asemenea veste rea ni-a cășunat nespusă descurajare și întristare, și de moarte în inimă ne-am rănit, căci alta așteptam să auzim, adecă plecarea Ta fără zăbavă de acolo, după dorința noastră, și alta am aflat acuma. Deci la unele ca acestea neputând, la atâta depărtare, să ajutăm cu altcevà și să arătăm cu faptele înalta fiască evlavie și iubire ce o avem către Fericirea Ta, ne rugăm numai călduros și nelipsit de Dumnezeu Sfântul, cel cu adevărat tămăduitor, să dăruiască Fericirii Tale grabnica redobândire a desăvârșitei și nouă prea-doritei Tale sănătăți și să

Μακαριότητι ἐν τάχει τὴν ἐπανάληψιν τῆς τελείας καὶ ἡμῖν ἐφετωτάτης αὐτῆς ὑγιείας, καὶ νὰ καταξιώσῃ καὶ ἡμᾶς, διὰ τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ἐνταῦθα, κατὰ τὸν πολὺν πόθον μας, ἐρρωμενεστάτην καὶ εὔθυμον, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν καὶ αὖθις αὐτοπροσώπως τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ πατρικῶν εὐλογιῶν.

Κατὰ τὸ παρόν, ἂν καλὰ καὶ νὰ πέμπωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι μερικὸν ἀλκιρμίζι καὶ μερικὸν διάῤῥοδόν, καλῶς καὶ χρησίμως κατεσκευασμένα, καὶ νὰ ἐπαγγείλαμεν καὶ τῷ λογιωτάτῳ ἄρχοντί μας ἰατρῷ κὸρ Δημητρίῳ τὸ τί νὰ σημειώσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, μὲ ὅλον τοῦτο, καὶ διὰ τοῦ παρόντος μας, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ περιέπῃ τὴν πολύτιμον αὐτῆς ὑγιείαν ἐπὶ πλέον, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν δίαιταν αὐτῆς ἐξηκριβωμένην, φυλαττομένη καὶ ἀπὸ τὰς ψύχρας καὶ ἀπὸ ὅσα ἄλλα ἐμποδίζουσι τὸν δρόμον τῆς ποδαλγίας εἰς τὰ ἄκρα τῶν μελῶν. Καὶ ἐλπίζομεν ἀδιστάκτως εἰς τὸ ἔλεος τοῦ μεγάλου Θεοῦ ὅτι ταχέως θέλει χαρίσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν ὁλόκληρον ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν[1] καὶ ἡμᾶς θέλει χαροποιήσῃ οὐ μετρίως μὲ τὴν τοιαύτην πανευφρόσυνον ἀγγελίαν.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας ἐδέχθη, μετὰ τῶν παμφιλτάτων τέκνων μας, πανευλαβῶς τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ δεσποτικὰς εὐλογίας, καί, ταπεινῶς προσκυνοῦντες τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζονται. Ἂς ἔχωμεν τοίνυν, παρακαλοῦμεν, καὶ αὐτὰς συχνὰ ἱερὰ αὐτῆς γράμματα καὶ πατρικὰ προστάγματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν ἅπαντι. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν[2] πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

1728, Αὐγούστου 31.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

ne învrednicească şi pe noi, prin preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni, să Te primim aici, după multa noastră dorinţă, foarte zdravăn şi bucuros, ca să ne împărtăşim iarăş de-adreptul de sfintele-Ţi rugăciuni şi de părinteştile binecuvântări.

Deocamdată, deşi-Ţi trimetem Fericirii Tale oareşce cârmâz şi puţin „rod de zahăr", bine şi folositor pregătite, şi am dat de veste şi prea-învăţatului nostru medic chir Dimitrie ce să-Ţi recomande Fericirii Tale, totuş, şi cu această a noastră scrisoare, rugăm pe Fericirea Ta ca după putinţă să Te îngrijeşti mai mult de scumpa-Ţi sănătate şi să-Ţi ţii dieta de aproape, păzindu-Te şi de frig şi de câte alte împiedecă drumul durerii de picioare către vârful membrelor. Şi nădăjduim nezguduit în mila marelui Dumnezeu că răpede-Ţi va dărui Fericirii Tale întreaga prea-dorită sănătate şi ne va bucură nu puţin cu o astfel de ştire prea-plină de bucurie.

Prea-iubita noastră Doamnă a primit, împreună cu prea-iubiţii noştri copii, cu toată evlavia părinteştile-Ţi rugăciuni şi stăpâneştile binecuvântări şi, cu smerenie închinându-se Fericirii Tale, Îţi sărută sfinţita dreaptă. Să avem deci, ne rugăm, iarăş adesea sfinţitele-Ţi scrisori şi părinteştile porunci, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

1728, Avgust 31.

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 231-2, nº 184.)

DCCCCLXVIII.

Actul Patriarhului Hrisant Notara, pentru şcolile din Moldova.

1728, Septembre.

Χρυσάνθου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, σιγιλλιώδες γράμμα περὶ τῆς ἐν Μολδοβλαχίᾳ, ὑπὸ Γρηγοράσκου Γκίκα Βοεβόδα, φροντιστηρίων ἀνεγέρσεως.

[1] Legrand: αὐτῆς ἐφετωτάτην.

[2] Aceste două cuvinte lipsesc în manuscript.

1728, Σεπτεμβρίῳ.

Χρύσανθος, ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Τῶν παρὰ Θεοῦ τῷ βροτείῳ χορηγουμένων γένει κειμηλίων τὰ μάλιστα πάντων ὑπερανεστηκὸς τὸ τῆς σοφίας καθέστηκεν. Αὕτη γὰρ οὐ μόνον αἰτία καὶ ἀρχὴ δι' ἧς τὰ πάντα, ἃ μὲν ἐκ μὴ ὄντος, ἃ δὲ ἐκ τῶν δι' αὐτῆς προγεγονότων ἀνεκφράστῳ δυνάμει καὶ ἀῤῥήτῳ λόγῳ δεδημιούργηται καὶ συντηρεῖται, ἀλλά γε δὴ καὶ πηγὴ τυγχάνει οὖσα ἡ πᾶν ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις καὶ λυσιτελὲς ἐμπιστευομένη καὶ ἀεννάως ἐλύζουσα, ὡς δῆλον τῷ καὶ μικρὸν ἐπιστήσαντι καὶ λογικῆς δυνάμεως μὴ ἀμοιροῦντι· δι' αὐτῆς γὰρ οἱ νόμοι οἱ πρὸς τὴν τοῦ παντὸς σύστασίν τε καὶ οἰκονομίαν ξυμβάλλοντες συνέστησαν· αὐτοκρατορία τε καὶ ἡγεμονίαι, ἀριστοκρατίαι τε καὶ δημαρχίαι, ἀρχαί τε καὶ ἐξουσίαι, τάξεις τε καὶ εὐρυθμίαι, ἀρεταί τε πᾶσαι καὶ[1] τέχναι, καὶ ἅπασα ἡ ἐν ἀνθρώποις εὐδαιμονία συνίσταται· δι' αὐτῆς ἔτι καὶ νοῦς ἅπας ὡσανεὶ θιγόμενός τε καὶ εὐθυνόμενος, μὴ μόνον τὰ ὑποπίπτοντα προσεχῶς αὐτῷ ἀντικείμενα αἰσθητὰ παρεγείρειν πειρᾶται, ἀλλ' οὐχ ἥκιστα, παραβύστῳ τινὶ τρόπῳ ἐνισχυόμενος καὶ ὑπόπτερος γινόμενος, διά τε τῶν παρεμπιπτόντων οὐρανίων σωμάτων διϊκνούμενος, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου κινοῦντος ἐφίπταται καὶ τὰς αὐτῶν κινήσεις, συνελεύσεις τε καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα ὡς αὐτοῖς ὄμμασι θεώμενος ἀφηγεῖσθαι οὐκ ἐρυθριᾷ· τὸ δ' ὑπὲρ πᾶσαν ἔκπληξιν, ὅτι καὶ παρ' αὐτῷ τῷ τρισηλίῳ, ἀπροσίτῳ καὶ ἐπὶ τῇ φύσει Θεῷ τολμῶντες προσίασιν ἄνθρωποι, ἄναρχόν τ' ἄκτιστον, δημιουργόν τε πανίσχυρον ὁρατῆς τε καὶ νοητῆς ἁπάσης κτίσεως ἐπιγνόντες, κηδεμόνα τε πάνσοφον ἀνυμνήσαντες, τὴν τε θεοπρεπῆ προσκύνησιν καὶ λατρείαν αὐτῷ προσαπονέμοντες, ἐκεῖθεν πάνθ' ἅμα τ' ἀγαθὰ καὶ σωτήρια ἀπεκδέχονται· δι' αὐτῆς οἱ ἄνθρωποι ποικίλαις μηχαναῖς καὶ παντοδαπαῖς ῥεθόδοις διὰ πόντου καὶ ὑδάτων ὡς ἐπὶ γαῖαν καὶ ξηρὰν περιϊέμενοι ὁδεύουσι, ταύτῃ αὐτοκρατορίαι καὶ ἡγεμονίαι ὡραϊζόμεναι, ἐπὶ μέγα δυνάμεως καὶ δόξης ἀφίκοντο, ταύτῃ ἀριστοκρατίαι καὶ πολιτεῖαι εὐθυνόμεναι παντοδαπῶν κάλλει ἀρετῶν κεκόσμηνται καὶ πόλεις καὶ κῶμαι, διοικούμεναι ταῖς ταύτης ἀριπρεπέσι τάξεσι, λειρῶσιν ἄνθεσιν ἀειθαλλέσι καὶ ὀδμητικοῖς κεκοσμημένοι παροικάζονται· αὕτη βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας τοὺς περὶ πολλοῦ ποιουμένους ταύτην ἀθανάτου εὐκλείας στέφει περιστέφεται καὶ λήθης ἐπέκεινα ἀποκαθίστησιν· αὕτη τοὺς πρὸς τὴν ῥεθ' ἱδρώτων καὶ πόνων οὐ τῶν τυχόντων αὐτῆς κτῆσιν μὴ δυσχεράναντας καὶ τῇ ταύτης μελέτῃ χρονοτριβήσαντας δι' εὐφήμου μνήμης ἄγεσθαι καὶ ὡς ἐν σώματι ἀγγέλους ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι ἀξιῶσαι ἐνίσχυσεν· αὕτη, τοῖς πρὸ νόμου σπινθῆρσιν ἀφόφως ἀκτινοβολήσασα, ἐν σκαιότητι ἀγωνίας ὑπάρχουσιν, ἕνα Θεὸν ἐπιγνώσεσθαι καὶ αὐτῷ ἑπακολουθῆσαι πεποίηκεν· αὕτη τὴν τῶν προφητῶν διάνοιαν, ταῖς παρ' αὐτῆς ἀδουχίαις καταλαμπρύνασα, ἐπόπτας, ὡς εἰπεῖν, τῶν ἐπομένων ἀνέδειξεν· αὕτη, τὴν τῶν Ἀποστόλων θεοκήρυξιν ἐνστίλψασα, τοῦ πρὸ καταβολῆς τοῦ ξύμπαντος ἐπικεκαλυμμένου μυστηρίου μύστας τε καὶ μυσταγωγοὺς θαυμασίως τετελεσιούργηκε. Καὶ τί ἔτι προσφθεγξάμενος τῶν τοιούτων τοῦ σκοποῦ ἂν ἁμάρτοιμι; Ὅπου γε καὶ τὸ κατ' ἐντολὴν τοῦ πνεύματος δοχεῖον, ἡ θεόπνευστος ἠχητικὴ σάλπιγξ, ὁ τῶν ἐθνῶν καὶ ἡμῶν διδάσκαλος, ὁ Ἀπόστολος, φημί, Παῦλος, σοφοὺς ἡμᾶς γίνεσθαι παραινεῖ καὶ τῆς σοφίας ἁπρὶξ ἔχεσθαι, παρ' αὐτοῦ τοῦ σαρκωθέντος θεανθρώπου τὰς ἀρχὰς λαβών, τοῦ πρώτων αὐτοὺς μαθητάς, καὶ εἶτ' ἀποστόλους ἀποδείξαντος, τοῦτ' αὐτὸ βουληθέντας παρασῆσαι, ὅτι τὸ τῶν ἀνθρωπίνων σωστικώτατον καὶ θειότατον ἄκρον ἡ σοφία ἀποκεκλήρωται, δι' ἧς τὰ θ' ἱερὰ πάνθ' ἅμα καὶ πολιτικὰ εὐκοσμοῦνται, καὶ ἥστινος ἄνευ τῶν ἀγαθῶν τι προσεπικτᾶσθαι ἀμήχανον, οὔθ' ὅλως φρονήσεως καὶ οἱασοῦν ἑτέρας εὐκρινοῦς γνώσεως ἐγκρατεῖς γενέσθαι, ἢ τὸ παράπαν προσάψασθαι· ἅτινα πάνθ' αὕτη, μονονουχὶ φωνὴν οὐκ ἀφιεῖσα, κέκραγε μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος: «ἐγὼ ἡ σοφία κατεσκεύασα βουλήν, καὶ γνῶσιν, καὶ ἔννοιαν· ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, δι' ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην· δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραννοι κρατοῦσι γῆς». Αὕτη γάρ, κατὰ τὸν σοφὸν Ἐκκλησιαστήν, ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ πλατείαις παῤῥησίαν ἄγει, ἐπ' ἄκρων τειχέων κηρύσσεται, ἐπὶ δὲ πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει· ἐντεῦθεν οἱ ἄνθρωποι τῶν ἀρχαίων καὶ ἐσομένων εἰδήμονες ἀποκαθίστανται, στροφάς τε λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων τεκμαίρονται· ἀμέλει τοι καὶ Σολομὼν δικαίως τὸν ταύτην ἐφευρόντα δι' εὐφήμου μνήμης ἀγαγεῖν καὶ διαῤῥήδην βοῆσαι οὐκ ὤκνησε, φάσκων: «μακάριος ὁ ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν».

[1] Ms.: καὶ πάσαι.

Ἐπεὶ οὖν ταύτης ἐπίδολοι καὶ ἐγκρατεῖς γενέσθαι ἄλλως ἀμήχανον, φροντιστηρίοις καὶ ἀκαδημίαις ἐνδιατρίψωμεν, ἐν αἷς ἡ τῶν γραμμάτων ἐμπειρία καὶ μάθησις ὡς ἄριστα ἐκδιδάσκεται, τὸ σωστικώτατον, φημί, τῶν παρεγχωμένων, καὶ μονιμώτατον τῶν ἐν τῷ βίῳ. Ὅθεν ἡ τῶν ἱστοριῶν ἀκριβὴς διάγνωσις, ἡ τῶν νομικῶν διαταγή, ἡ τῶν ἐν παρεμβολαῖς ἐπιστήμη, ἡ τῶν ἐν διοικήσει ἀρχῆς εὐρυθμία, ἡ τῶν φυσικῶν, μηχανικῶν, γεωμετρικῶν, ναυτικῶν, ἀστρονομικῶν καὶ πάντων τῶν κατὰ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τελουμένων ἐπίγνωσις τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίνεται.

Ἐκ τούτων οἱ νέοι ἐκ πρώτης τοῦ ζῆν, ἅ φασι, γραμμῆς τὴν θεοσέβειαν μανθάνοντες, τὰ τῆς ὑγιοῦς πίστεως διαγινώσκουσι καὶ τὰ αὐτῶν ἤθη κοσμοῦσι· δι' αὐτῶν Ἀθῆναι καὶ Ἑλλὰς ξύμπασα ἐπὶ μέγα εὐκλείας καὶ δόξης παρῆλασεν· ἐφ' ὅσῳ γὰρ ταύτῃ γυμνάσια περιφανῆ καὶ ἀκαδημίαι ἤκμαζον, τοσούτῳ διατεθρυλλημένη παρὰ τοῖς τετραμερέσι τοῦ παντὸς ἐτύγχανεν, ὡς καὶ παροιμίαν παρ' Ἕλλησι κεκρατηκέναι, τὸν μὴ Ἕλληνα βάρβαρον ἀποφαίνουσαν· ἐξ ὅτου δὲ τούτων ἐστέρηται, ζυγῷ δουλείας βαρυτάτῳ καὶ τυραννικωτάτῳ ὑποπεπτωκυῖα (κρίμασιν οἷς ὁ Θεὸς μόνος εἶδε), ἠδάτηνε καὶ ἀξία θρήνων ἀποκατέστη· τίς ἔτ' ἂν ἔγνω (εἰ ὅλως ὑπῆρχον) τοσούτους αὐτοκράτορας, βασιλεῖς, ἡγεμόνας τε, ἀριθμῷ ἀπεριλήπτους, καὶ φιλοσόφους πολλῷ τῷ μέτρῳ ὑπερέχοντας, εἰ μὴ σχολαὶ καὶ ἀκαδημίαι, ἀλλήλας διαδεχόμεναι, τούτους διέσωζον; Ἔνθεν τοι οἱ βαθέων φρενῶν πλουτοῦντες, προστασίαν τε λαοῦ ἐμπιστευθέντες, τὰς αὐτῶν ἀρχὰς ἀνεγέρσεσιν ἀκαδημιῶν καὶ φροντιστηρίων κάλλεσι τὰ πλεῖστα καὶ δαψιλεστάτων δαπανημάτων κεκασμημένας προείλοντο μᾶλλον, ἢ δεισοπαισὶ ἀλουργίσι καὶ ἑτέραις ποικίλαις καὶ παντοδαπαῖς περιφανείαις ἐναβρύνεσθαι. οὓς τινας καὶ ἡ Εὐρώπη σχεδὸν ἤδη ξύμπασα μιμησαμένη, φροντιστηρίων μεγέθεσι καὶ ἀκαδημιῶν πολυδαιδάλων κάλλεσι καθωραϊσαμένη, ὡς ἔμψυχόν τι τῶν ἀειθαλῶν καὶ ὑψίκομον ἀναθάλλειν ὀπτάνεται, ἐφ' ὑπερ, ὡς ἐπὶ δώματος, αἱ τῶν Μουσῶν νύμφαι ἰδρυόμεναι, τήν τε παναρμόνιον καὶ ἔμμελον φιλοσοφίαν προαναμέλπουσαι, ταῖς ἁπάντων ἀκοαῖς ἐνηχοῦσι.

Ταῦτά τοι καὶ ἐκ τούτων, ὧν ἡμεῖς, ὡς ἔφην, πρασαπωλέσαμεν, ἐπὶ μέγα δόξης καὶ δυνάμεως οὗτοι ἀφίκοντο.

Ταῦτα τοίνυν καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, τά τε δηλονότι ἐκ τῆς ἀκηράτου σοφίας ἀναφυόμενα ἀγαθά, λυσιτελείας γε μὴν καὶ σωτηρίας πρόξενα, μετὰ συνοχῆς καρδίας καὶ ὀρθοῦ λογισμοῦ διανοούμενος καὶ ἀκριβῶς ἐπιστάμενος, καὶ τὰ ἐκ τῆς σκαιώδους ἀμαθείας χαλεπώτατα δεινὰ καὶ ἀνήκεστα δυστυχήματα ἀναλογισάμενος ὁ ἐλέει θείῳ ὑψηλότατος, θεοσεβέστατος, μεγαλοπρεπέστατος καὶ περίβλεπτος Ἀδθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδαβλαχίας, κύριος, κύριος Ἰωάννης Γρηγοράσκος Γίκα Βοεβόδας, προνοίᾳ τινὶ θείᾳ, οὐρανίῳ ἐπιπνοίᾳ, ῥοπῇ τε καὶ νεύσει τῇ ἐκεῖθεν ἀνεκφράστῳ, οὐχ ἥκιστα οἰκείᾳ τε καὶ ἐμφύτῳ καλοκαγαθίᾳ παροτρυνθείς καὶ ὁδηγηθείς, ἔχων τε καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔμψυχον ὑπογραμμὸν καὶ ζῶσαν τῶν τοιούτων εἰκόνα τὸν ὑψηλότατον, σοφώτατον καὶ θεοσεβέστατον Ἀδθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας, κύριον, κύριον Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου Βοεβόδαν, τὸν ἐς τὰ μάλιστα σεβάσμιον τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἀπὸ μητρὸς θεῖον, τὸν μὴ μόνον τὴν ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας φιλόχριστον τζάραν φροντιστηρίων κάλλει τε καὶ μεγέθει, καὶ ἀνεγέρσει ἑτέρων ἱερῶν καὶ περιφανῶν καθωραΐσαντα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλείοσι τῆς πεπτωκυίας Ἑλλάδος κλίμασιν, αὐτῇ τε τῇ Βασιλευούσῃ δαψιλῶς τε

Acestea deci şi cele cu dânsele asemenea, că adecă bunurile răsărite din înţelepciunea desăvârşită sunt preţină de folos şi mântuire, socotind-o cu stăpânire a inimii şi cu dreaptă judecată şi ştiind-o bine şi ţiind samă de prea-asprele răutăţi şi nesuferite nenorociri ce vin din neînvăţătura cea întunecată cel din mila lui Dumnezeu prea-înălţat, prea-evlavios, prea-măreţ şi cu vază Domn şi stăpân a toată Moldovlahia, domnul, domn Io Grigoraşco Ghica Voevod, printr'o dumnezeiască pronie, prin inspiraţie cerească, cu putere şi învoire de dincolo negrăită, şi nu mai puţin îndemnat şi călăuzit de bunătatea sa firească şi înăscută şi având înaintea ochilor ca o însufleţită înfăţişare şi ca o vie icoană a unora ca acestea pe prea-înălţatul, prea-înţeleptul şi prea-evlaviosul domn, domnul Io Nicolae Alexandru Voevod, stăpânitorul a toată Ungrovlahia, unchiul după mamă prea-venerat al Înălţimii Sale, cel care, nu numai a împodobit ţara iubitoare de Hristos a evlaviei Sale cu frumuseţa şi mărimea şcolilor şi cu înălţarea altor lucruri sfinte şi strălucite, ci încă n'a zăbovit să se îngrijească bogat şi evlavios de şcoli şi în mai multe ţinuturi din Grecia decăzută, şi în chiar cetatea împărătească, a cărui

καὶ θεοσεβῶς σχολῶν προνοεῖσθαι οὐκ ὤκνησε, τῆς οὑπερ θεοσεβείας ὁ ῥηθεὶς ὑψηλότατος, θεοσεβέστατος καὶ ἀξιάγαστος ἡγεμὼν Μολδοβλαχίας ἔνθερμος ὁπαδὸς ἀναφανεὶς καὶ γενόμενος, οὐ μόνον τοῖς ὑπὸ τὴν φιλόχριστον τζάραν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος διατελοῦσιν ὀρθοδόξοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι βοήθειάν τινα καίριον, διὰ τῆς τῶν ἀνεγηγερμένων ποτὲ σχολῶν παρὰ τοῦ ῥηθέντος σοφωτάτου θείου τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τῇ τοῦ χρόνου διαδοχῇ ἀμελείας καὶ παροράσεως τῶν μετὰ ταῦτα πρωτευσάντων παροραθεισῶν καὶ διόλου ἐξαφανισθεισῶν ἀποκαταστάσεώς τε καὶ ἀνανεώσεως ἐπενεγκεῖν διενοήθη· ὄντινα τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας θεῖον σκοπὸν καὶ τῇ Ἡμετέρᾳ Μετριότητι ἀνακοινώσας, ἐν τῇ φιλοχρίστῳ αὐτοῦ τζάρᾳ τῇ τότε ἐνδημούσῃ, χάριν τοῦ συνήθους ἐλέους τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, οὐ μόνον ἐπήνεσεν ὡς ἐπωφελέστατον καί θειότατον, ἀλλὰ καὶ εὐχαῖς τε καὶ εὐλογίαις ἐπέῤῥωσεν. Ἀνθ'ὅτου τὸν πατέρα τῶν φώτων (ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ καὶ ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ οὐ ἄνευ ἀγαθοῦ τινος πράκτορας γενέσθαι ἀμήχανον) ἐνθέρμως καὶ ἀπὸ καρδίας ἐπικαλεσάμενος, εὔλογον, προσῆκον, ὀνήσιμον καὶ ἐπωφελὲς λίαν νουνεχῶς ἔκρινε σχολὰς ἀποκαταστῆναι τέσσαρας: τὰς μὲν δύο πρὸς τὴν τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου ἄσκησίν τε καὶ ἐπίκτησιν, τὰς δ' ἑτέρας δύο πρὸς τὴν τῆς σλοβανικῆς[1] καὶ μολδαβικῆς.

Ἐν μὲν οὖν ταῖς διὰ τὴν ἑλληνίδα διορισθείσαις δύο σχολαῖς παραδίδοσθαι ἐν ἀμφοτέραις ἑλληνικὰ μαθήματα ἀπ' ἀρχῆς τῆς γραμματικῆς μέχρι πέρατος καὶ ἀπαρτισμοῦ τῶν φιλοσοφικῶν, ἅπαντα βαθμηδὸν καὶ ἀσυγχύτως, ἀπαιτουμένῃ εὐρυθμίᾳ, παραδόσει τε καὶ τάξει προσηκούσῃ, οὐχ ἥκιστα καὶ ἐπιμελείᾳ οὐ τῇ τυχούσῃ.

Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ σχολῇ παραδίδοσθαι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς μολδαβικῆς ἢ κρεῖττον εἰπεῖν τῆς σλοβανικῆς (=βλαχικῆς) διαλέκτου μετ' ἀκριβείας, καὶ καθεξῆς τὰ λοιπὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία· ὀφείλει δὲ ὁ αὐτὸς διδάσκαλος ἀσκεῖν τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς καλλιγραφίαν.

Εἰς δὲ τὴν τετάρτην καὶ τελευταίαν διδάσκεσθαι ἐπιμελῶς τὴν σλοβανικὴν γραμματικὴν καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα μαθήματα, εἰς κατανόησιν καὶ μεθερμήνευσιν τῆς βαθυτέρας σλοβανικῆς διαλέκτου.

Πρὸς τούτοις δὲ νομίζουσα νουνεχῶς ἡ αὐ-

[1] Ms.: σλαβονικῆς.

evlavie urmând-o cu căldură — şi arătând aceasta — zisul prea-înălţat, prea-evlavios şi vrednic de admiraţie Domn al Moldovei, s'a gândit a aduce, nu numai acelor drept-credincioşi ce petrec în ţara iubitoare de Hristos a Înălţimii Sale, ci şi întregii turme creştine un ajutor la vreme, prin aşezarea din nou şi înoirea şcolilor cândvà înălţate de zisul prea-înţelept unchiu al Înălţimii Sale, care în curgerea vremii fuseseră trecute cu vederea şi cu totul se nimiciseră, [din pricina] neîngrijirii şi trecerii cu vederea a celor ce au domnit după aceia; care dumnezeiesc scop al evlaviei Sale împărtăşindu-ni-l şi Smereniei Noastre, care petreceam atunci în ţara Sa iubitoare de Hristos, pentru obişnuita milă a Preasfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, nu numai l-am lăudat, ca unul ce este prea folositor şi prea-dumnezeiesc, ci l-am şi întărit pe Dânsul cu ale noastre rugăciuni şi binecuvântări. Pentru care chemând cu căldură şi din inimă pe părintele luminilor (dela care e toată părinteasca învoire în cer şi pe pământ şi fără care nu e cu putinţă să fie cinevà făuritor vre unui bine), el a socotit foarte cuminte că e bine, cuviincios şi de folos a se aşezà patru şcoli: două din ele pentru studiul şi câştigarea limbii elineşti, iar celelalte două pentru ale limbilor slavonească şi moldovenească.

Deci în cele două şcoli orânduite pentru elineşte să se predea în amândouă învăţături elineşti dela începutul gramaticei până la capăt şi la începerea celor filosofice, toate treptat şi fără amestec, cu ceruta rânduială, cu predarea şi ordinea cuvenită, şi nu mai puţin şi cu îngrijire deosebită.

Iar în cea de-a treia şcoală să se predea cele d'intâiu elemente ale limbii moldoveneşti sau mai curând româneşti (greşit: sloveneşti), cu grijă, şi apoi celelalte cărţi bisericeşti; şi trebuie ca dascălul să-şi înveţe ucenicii şi caligrafia.

La a patra şi cea din urmă să se înveţe de sârg gramatica slovenească şi celelalte învăţături de nevoie, pentru înţelegerea şi tălmăcirea mai adâncă a limbii sloveneşti.

Pe lângă acestea socotind cu minte evla-

τοῦ θεοσέβεια ὅτι καὶ τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ χρὴ παρὰ πάντων τῶν ἐπ' εὐσεβείᾳ σεμνυνομένων βοηθείας πάσης ἡστινοσοῦν καὶ κηδεμονίας ἀξιοῦσθαι, ὡς μητέρα διατελοῦσαν πασῶν τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν, ἐδικαίωσε προστεθῆναι βοήθειάν τινα ἐλέους κἀν ταῖς ἐκεῖσε εὑρισκομέναις ἑλληνικαῖς σχολαῖς καὶ ἀραβικαῖς. Ἕνεκα δὲ τῆς τούτων ἁπασῶν συστάσεώς τε καὶ διαμονῆς διωρίσατο παρέχεσθαι ἀνὰ πᾶν ἔτος γρόσια ἑξακόσια· χορηγεῖσθαι δὲ ταῦτα γνώμῃ καὶ σκέψει κοινῇ τοῦ τε πανιερωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου Μητροπολίτου τῆς τζάρας ταύτης τῆς Μολδοβλαχίας, κὺρ Γεωργίου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ διατελούντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ τῶν τιμιωτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων· ἅτινα παρέχειν ὅ τε κατὰ καιρὸν πανιερώτατος Μητροπολίτης, οἵ τε θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ κατὰ καιρὸν εὐγενέστατοι ἄρχοντες κατὰ τὴν παροῦσαν διατύπωσιν:

Ἐν πρώτοις ὁ πανιερώτατος Μητροπολίτης γρόσια πεντήκοντα· ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Ῥωμάνου γρόσια τεσσαράκοντα· ὁ ἐπισκοπος τοῦ Ῥαδαουτζίου γρόσια τριάκοντα· ὁ ἐπίσκοπος Χουσίου γρόσια τριάκοντα· ὁ Μέγας-Λογοθέτης γρόσια τριάκοντα· ὁ Μέγας-Βόρνικος τῆς κάτω τζάρας γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Βόρνικος τῆς ἄνω τζάρας γρόσια εἴκοσι· ὁ Χάτμανος γρόσια τριάκοντα· ὁ Μέγας-Ποστέλνικος γρόσια τριάκοντα· ὁ Μέγας-Σπαθάρης γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Μπᾶνος γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Παχάρνικος γρόσια δέκα· ὁ Μέγας-Βιστέρνικος γρόσια τριάκοντα· ὁ Μέγας-Στόλνικος γρόσια δέκα· ὁ Μέγας-Κόμισος γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Κλουτζέρης γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Σλουτζέρης γρόσια εἴκοσι· ὁ Σερδάρης γρόσια εἴκοσι· ὁ Μέγας-Καμινάρης γρόσια δέκα· ὁ Ἄγας γρόσια εἴκοσι· ὁ στάροστας Τζερναουτζίου, γρόσια εἴκοσι· ὁ στάροστας τῆς Πούτνας γρόσια δέκα· οἱ πρεκαλᾶμοι τοῦ Γαλατζίου γρόσια δεκαπέντε· οἱ βόρνικοι τοῦ Κουμπουλουγγίου γρόσια δέκα· οἱ βόρνικοι τοῦ Μπουτεσανίου γρόσια δέκα· οἱ λογοθέται τῆς Βιστιαρίας, μὲ τοὺς διάκους, γρόσια εἰκοσινέντε· οἱ πραγματευταὶ τοῦ Γιασίου γρόσια τριάκοντα. Ἐξ ὧν τὰ μὲν διακόσια δίδοσθαι τῷ πρώτῳ διδασκάλῳ τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, τὰ δὲ ἑκατὸν τῷ δευτέρῳ τῆς αὐτῆς ἑλληνικῆς σχολῆς· τῷ διδασκάλῳ τῆς μολδαβικῆς σχολῆς, τῷ διορισθέντι διδάσκειν τὰ πρῶτα στοιχεῖα, καὶ οἷον εἰπεῖν τὰ κοινὰ γράμματα ταύτης, γρόσια ἑξήκοντα· καὶ ἕτερα ὀγδοήκοντα τῷ διορισθέντι διδάσκειν τὴν σλοβανικὴν γραμματικὴν καὶ τὰ ταύτης ἑπό-

via sa că şi sfântul Ierusalim se cade a se învrednici de către toţi cei ce se deosebesc în evlavie de tot felul de ajutor şi îngrijire, ca unul ce este maica tuturor sfintelor Biserici, a judecat să se adauge un ajutor de milă şi pentru şcolile ce se află acolo, elineşti şi arăpeşti. Iar, pentru aşezarea şi păstrarea acestora a tuturora, a orânduit a se da pe fiecare an şase sute de lei; dar cu părerea şi socotinţa de obşte a preasfinţitului şi prea-cucernicului Mitropolit al acestei ţeri al Moldovei, chir Gheorghie, şi a episcopilor de Dumnezeu iubitori cari sunt supt el, întru Duhul Sfânt fraţi iubiţi şi coliturghisitori ai Smereniei Noastre, şi a prea-nobililor boieri; pe cari bani trebuie să-i dea preasfinţitul Mitropolit ce va fi şi cei de Dumnezeu prea-iubitori boieri după această orânduială:

Mai întâiu preasfinţitul Mitropolit cinzeci de lei; episcopul de Roman patruzeci de lei; episcopul de Rădăuţi treizeci de lei; episcopul de Huşi treizeci de lei; Marele-Logofăt treizeci de lei; Marele-Vornic al Ţerii-de-jos douăzeci de lei; Marele-Vornic al Ţerii-de-sus douăzeci de lei; Hatmanul treizeci de lei; Marele-Postelnic treizeci de lei; Marele-Spătar douăzeci de lei; Marele-Ban douăzeci de lei; Marele-Păharnic zece lei; Marele-Vistiernic treizeci de lei; Marele-Stolnic zece lei; Marele-Comis douăzeci de lei; Marele-Clucer douăzeci de lei; Marele-Sluger douăzeci de lei; Serdarul douăzeci de lei; Marele-Căminar zece lei; Aga douăzeci de lei; starostele de Cernăuţi douăzeci de lei; starostele de Putna zece lei; pârcălabii de Galaţi cincisprezece lei; Vornicii de Câmpulung zece lei; Vornicii de Botoşani zece lei; logofeţii de Vistierie, cu diecii, douăzeci şi cinci de lei; negustorii din Iaşi treizeci de lei. Din cari două sute de lei să se dea celui d'intâiu dascăl al şcolii elineşti, o sută celui de-al doilea al aceleiaşi şcoli elineşti; dascălului şcolii moldoveneşti, celui orânduit să predea cele d'intâiu principii şi, ca să zicem aşà, literele lor comune, şaizeci de lei; şi ceilalţi optzeci celui orânduit să predea gramatica slovenească şi cele ce urmează; iar Preasfântului Mormânt o sută de lei; şi ce prisoseşte pe lângă acestea să se cheltuiască

μενα· τῷ δὲ Παναγίῳ Τάφῳ γρόσια ἑκατόν· τὰ δὲ περιττεύοντα τούτων δαπανᾶσθαι ἐν ἑτέραις χρείαις τῶν αὐτῶν σχολῶν καὶ ἐνδεῶν μαθητῶν.

Διωρίσθη δὲ ἡ μὲν ἀρχὴ τούτων τῶν φροντιστηρίων κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν εἰκοστὸν ὄγδοον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, Σεπτεμβρίου α'· ἡ δὲ πληρωμὴ τῶν διδασκάλων, ἡ μὲν ἡμίσεια ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ἔτους, ἡ δὲ λοιπὴ ἡμίσεια ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ ἔτους δίδοσθαι.

Ἐπὶ κρείττονι δὲ ἀσφαλείᾳ, ἐπιδόσει τε καὶ μονιμότητι τούτων ἁπάντων, μετὰ παρακλήσεως τοῦ τε πανιερωτάτου Μητροπολίτου, τῶν τε θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν τιμίων καὶ εὐγενῶν ἀρχόντων προσεπιδιώρισεν ὁ ὑψηλότατος καὶ θεοσεβέστατος Αὐθέντης ὅπως ἡ Μετριότης ἡμῶν (καὶ οἱ μεθ' ἡμᾶς μακαριώτατοι Πατριάρχαι τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ) ἀναδέξηται ὑπὸ τὴν θεφέντευσιν αὐτῆς τὰς ῥηθείσας ταύτας σχολάς, ὅταν τύχῃ παρούσα, ἀποῦσα δέ, διὰ τῶν αὐτῆς ἐπιτρόπων· καὶ προσέτι τὸν τε κατὰ καιρὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Μολδοβλαχίας καὶ ἕνα ἄρχοντα ἐκ τῶν πρώτων, τῇ ἀξίᾳ καὶ τῷ ὄνόματι, τὸν κατὰ καιρὸν δηλαδὴ Πρωτοβεστιάριον, συνεργούς τε καὶ συμπράκτορας· τὴν δὲ συναγωγὴν καὶ ἀπόληψιν τοῦ διορισθέντος μισθοῦ τῶν τῶν σχολῶν διδασκάλων διὰ φροντίδος ἔχειν, κατὰ ἀπαραίτητον χρέος, συνάγεσθαι παρά τε τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τῶν μετ' αὐτὴν φιλοχρίστων ἡγεμόνων καὶ δίδοσθαι εἰς χεῖρας τῶν ῥηθέντων ἐφόρων τῶν σχολῶν τούτων, τοῦ τε δηλαδὴ πανιερωτάτου Μητροπολίτου καὶ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Πρωτοβεστιαρίου, τοῦ διανέμεσθαι τοῖς οἷς διωρίσθησαν· τὰ δὲ περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου διορισθέντα ἑκατὸν γρόσια παρέχεσθαι τῷ κατὰ καιρὸν ὁσιωτάτῳ καθηγουμένῳ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Γαλατᾶ, εἰς τὸ ἐξαποστέλλειν αὐτὰ τῇ ἡμῶν Μετριότητι καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς μακαριωτάτοις Πατριάρχαις τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Πρὸς τούτοις, ἐπ' ἀμείνονι ἐπιδόσει καὶ περιθάλψει τῶν τε διδασκάλων καὶ μαθητῶν τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, διώρισεν αὐτοῖς δύο ὑπηρέτας, ἀπάργην τε δηλαδὴ καὶ λεμνάργην, παντάπασιν ἀσυδότους καὶ ἐλευθέρους ἡστινοσοῦν αὐθεντικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀγγαρείας, ἕνεκα ξυλοφορίας καὶ ὑδροφορίας καὶ ἑτέρων αὐταῖς ἀναγκαίων διακονιῶν· ὡσαύτως τούς τε διδασκάλους καὶ μαθητὰς καὶ τῶν τεσσάρων τούτων σχολῶν ἀσυδότους καὶ ἀκαταζητήτους διατελεῖν.

Ἐκ δὲ τῶν δύο διδασκάλων τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν, ὡς ἀλλοδαπῶν ὄντων, τῷ μὲν πρώτῳ συγκεχώρηται ἔχειν ἄδειαν σακοτιζειν

în celelalte nevoi ale acelor şcoli şi ale ucenicilor lipsiţi.

Şi s'a aşezat începutul acestor şcoli la anul o mie şapte sute douăzeci şi opt de la Hristos, Septemvrie 1; iar plata dascălilor, jumătate la mijlocul anului şi cealaltă jumătate să se dea la capătul acelui an.

Iar, pentru mai bună siguranţă, creştere şi trăinicie a acestora tuturora, cu rugăcinnea preasfinţitului Mitropolit, a preaiubitorilor de Dumnezeu episcopi şi a celor de lângă ei cinstiţi şi de bun neam boieri a mai orânduit prea-înălţatul şi de Dumnezeu închinătorul Domn ca Smerenia Noastră (şi cei după noi prea-fericiţi Patriarhi ai sfintei cetăţi Ierusalimului) să primească supt apărarea Sa aceste zise şcoli, când va fi de faţă, iar, fiind lipsă, prin epitropii Săi; şi, pe lângă aceasta, preasfinţitul Mitropolit al Moldovei ce va fi pe vremuri şi un boier dintre cei d'intâiu, cu vrednicia şi treapta, deci Marele-Vistier ce va fi atunci, drept colaboratori şi ajutători; iar strângerea şi luarea lefii orânduite a dascălilor dela şcoli să se îngrijească, după neapărata nevoie, a se face de către Înălţimea Sa şi de către Domnii iubitori de Hristos ce vor veni după El şi să se dea în mânile zişilor efori ai acelor şcoli, adecă ale preasfinţitului Mitropolit şi ale prea-nobilului boier Marele-Vistier, spre a se împărţi acelora cărora li s'au orânduit; iar cei o sută de lei orânduiţi pentru Preasfântul Mormânt să se dea celui după vremi prea-cucernic egumen al sfintei mănăstiri Galata, pentru a se trimete Smereniei Noastre şi celor de după noi prea-fericiţi Patriarhi ai sfintei cetăţi Ierusalimului.

Pe lângă acestea, pentru mai buna adăugire şi ajutorare a dascălilor şi ucenicilor şcolii elineşti, li-a orânduit doi slujitori, adecă un apar şi un lemnar, cu totul scutiţi de dăjdi şi slobozi de verice slujbă ori angarie domnească, pentru aducerea lemnelor şi a apei şi a celorlalte slujbe de nevoie; precum şi dascălii şi ucenicii acestor patru şcoli să petreacă fără dăjdi şi fără supărare.

Iar dintre cei doi dascăli ai şcolilor elineşti, ca unii ce sunt străini, i s'a îngăduit celui d'intâiu să aibă voie a scutì

(ἐγχωρίως εἰπεῖν) μελίσσια πεντήκοντα, μηδετιῶν περὶ τούτων ἀπαιτούμενον, τῷ δὲ δευτέρῳ τριάκοντα. Ἅτινα πάντα ἡ αὐτοῦ θεοσέβεια καὶ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ ἐπεκύρωσέ τε καὶ κατησφάλισε κατὰ λεπτὸν μετὰ πλείστης ὅσης καὶ ζεούσης προθυμίας, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν τε ἐγχωρίων καὶ παρεπιδήμων χριστιανῶν, βουλομένων ἀριστθῖ καὶ ἀδωροδοκήτως προσφοιτᾶν, γνώσεως, λόγου καὶ παιδείας ἕνεκεν ἐν ταῖς εἰρημέναις σχολαῖς.

Ταῦτα οὖν καλῶς, νουνεχῶς τε καὶ θεοσεβῶς εὐθετήσασα καὶ βεβαιώσασα ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ἐν ἰδίῳ, ὡς εἴρηται, αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ γράμματι, ἐπὶ μείζονι βεβαιώσει καὶ ἀσφαλείᾳ ἐζητήθη καὶ γράμματι πατριαρχικῷ σιγιλλιώδει ἐπικυρωθῆναι.

Τούτου χάριν ἡ Μετριότης ἡμῶν, μετὰ τῶν παρευρεθέντων ἐνταῦθα ἁγίων ἀρχιερέων, τοῦ τε πανιερωτάτου δηλαδὴ Μητροπολίτου κὺρ Γεωργίου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῆς φιλοχρίστου ταύτης τζάρας Μολδοβλαχίας, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, γράφει ἐπιβεβαιοῦσα καὶ ἐπικυροῦσα τὴν τῶν ἱερῶν τούτων σχολῶν σύστασιν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Ἁγίῳ ἀποφαίνεται Πνεύματι, ἵν' ὡς καλῶς καὶ θεοσεβῶς παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου, θεοσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου Λυθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Γρηγοράσκου Γκίκα Βοεβόδα, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου ἄκρως ὑπερασπιστοῦ καὶ κηδεμόνος, ἐπ' ὠφελείᾳ τε καὶ λυσιτελείᾳ, ὡς εἴρηται, παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος, ἐπιδόσει τε καὶ αὐξήσει τῆς κατὰ ψυχὴν τελειότητος καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν μαθημάτων ἀσκήσεως καὶ παιδείας διετάχθησαν[1], οὕτωσὶ καὶ τὸ κῦρος καὶ τὸ μόνιμον διηνεκὲς ἔχοιεν τῷ τοῦ Θεοῦ ἀφθόνῳ ἐλέει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μέχρις οὗ ὁ διαυγέστατος φωστὴρ τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ κινήσει τὸν ζωδιακὸν περιτρέχει κύκλον καὶ τῷ παντὶ συμπεριφέρεται.

Ὅστις δέ ποτε τρόπῳ πανούργῳ καὶ ἐθελοκακίᾳ ὑπούλῳ, ὑπὸ φθόνου, ἢ ἑτέρου τινὸς σατανικοῦ καὶ δαιμονιώδους πάθους ὠθυνόμενος, ἢ γνώμης ὀλερὰς καὶ κέρδους ὀλεθρίου κινούμενος, ἀνατροπήν τινα τῶν οὐ μόνον καλῶς καὶ νουνεχῶς, ἀλλὰ καὶ εὐσεβῶς λίαν διορισθέντων καὶ ἐγγραφέντων τῷ ἐκλάμπρῳ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ βουληθείη ποιήσασθαι, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ἀναφανδὸν ἢ (după cuvântul ţerii) cincizeci de stupi, necerându-se nimic pentru ei, iar celui de-al doilea treizeci. Care toate le-a întărit şi le-a asigurat cu de-amănuntul cu cea mai mare şi aprinsă grăbire evlavia Sa şi cu hrisov domnesc, pentru folosul localnicilor şi al creştinilor veniţi de aiurea, cari ar voi să frecventeze fără plată şi darnic, pentru cunoştinţă, învăţătură şi creştere, zisele şcoli.

Aceste lucruri deci bine, cuminte şi evlavios aşezându-le şi întărindu-le Înălţimea Sa în însuş hrisovul domnesc, cum s'a spus, pentru mai mare asigurare şi întărire s'a cerut a se întări şi cu scrisoare pecetluită patriarhicească.

Drept aceia Smerenia Noastră, împreună cu sfinţii arhierei ce s'au aflat aici, adecă preasfinţitul Mitropolit chir Gheorghie şi cei de Dumnezeu prea-iubitori episcopi ai acestei ţeri de Hristos iubitoare a Moldovei, cei întru Duhul Sfânt iubiţi fraţi şi coliturghisitori ai Smereniei Noastre, cu harul preasfântului şi săvârşitorului Duh, scriem asigurând şi întărind aşezământul acestor sfinţite şcoli, şi mărturisim tot întru Duhul Sfânt că aşà cum s'au aşezat bine şi cucernic de către prea-înălţatul, prea-evlaviosul şi de Hristos prea-iubitorul Domn şi stăpân a toată Moldova, domnul, domn Io Grigoraşcu Ghica Voevod, cel întru Duhul Sfânt iubit şi prea-dorit fiu al Smereniei Noastre şi mare ocrotitor şi îngrijitor al Preasfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, pentru folosul şi ajutorul, cum s'a spus, a toată turma creştină, pentru adausul şi creşterea desăvârşirii după suflet şi a studiului sfânt al ştiinţelor şi al creşterii, astfel să aibă încă şi putere şi trăinicie statornică prin bogata lui Dumnezeu milă întru tot veacul, cât timp prea-luminosul soare cu însăş a lui mişcare va străbate cercul zodiacului şi se va învârtì în jurul lumii.

Iar cine, cu vre-un chip viclean şi cu a lui răutate şireată, de pizmă, sau din altă patimă satanică şi drăcească înteţit, sau mişcat de vre-un gând rău şi câştig pierzător, ar vrea să facă vre-o schimbare în cele nu numai bine şi cuminte, ci şi deosebit de evlavios orânduite şi scrise în luminatul hrisov domnesc, mijlocit ori nemijlocit, făţiş ori pe ascuns, de-a dreptul

[1] Ms.: διετάχθημεν.

κρυφίως, κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως, ἢ κατὰ τὸ μέρος, ἢ κατὰ τὸ ὅλον, ἐν οἱῳδήποτε καιρῷ καὶ οἱαδήποτε περιστάσει καὶ προφάσει, ἢ ὁποιανδήτινα ἄλλην ἐπιβουλὴν κατὰ τῶν ἱερῶν τούτων σχολῶν μηχανευθείη, ἢ ὅλως διανοηθείη, ὁποῖος ἂν εἴη, καὶ ὁποίας τάξεως καὶ βαθμοῦ καὶ ἀξίας, ἢ δηλαδὴ τῶν κατὰ καιροὺς μετὰ ταῦτα ἡγεμόνων τῆς ἐνταῦθα θεοσεβοῦς ἡγεμονίας, ἢ τῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, ἢ τῶν τῆς κοσμικῆς πολιτείας, ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, μέγας ἢ μικρός, ὁ τοιοῦτος, ὡς κακοπράγμων, παρόπτης τε καὶ φθορεὺς τῶν ἅπαξ τῷ Θεῷ προσηλωθέντων καὶ ἀνακειμένων, ὡς ἐναντίος καὶ πολέμιος τῆς κοινῆς πάντων κατ' ἄμφω ὠφελείας, ὡς ἱερόσυλος καὶ μισάνθρωπος, καὶ, συνελόντι φάναι, ὡς αὐτῷ τῷ πανσόφῳ Θεῷ, τῷ τῆς σοφίας καὶ παιδείας πάντων τῶν ἀγαθῶν δωτῆρι καὶ χορηγῷ, καὶ πρὸς οὗ καὶ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἀνθρώποις δώρημα καὶ εὐεργέτημα δωρεῖται, ἀντικείμενος, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει καὶ μόνου Θεοῦ, κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος, αἱ πέτραι, τὰ ξύλα καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς· στένων καὶ τρέμων εἴη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ ἀδελφοκτόνος Κάϊν, ἀποκήρυκτός τε καὶ ἀπόβλητος, ξένος τε καὶ ἀλλότριος πάσης χριστιανικῆς ἐπωνυμίας καὶ ὁμηγύρεως· κληρονομήσειε τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ προδότου Ἰούδα, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον· σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτὸν ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρών· οἱ κόποι καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ εἴησαν εἰς ἐξολόθρευσιν καὶ παντελῆ ἀφανισμόν, καὶ προκοπὴν Θεοῦ οὐ μὴ ἴδοι ἐφ' ἧς ἐργάζεται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ ἐχέτω καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων· ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν γενεᾷ μιᾷ, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μετ' ἤχου· ὑπεύθυνός τε τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, καὶ ὑπόδικος τῷ ἀσβέστῳ πυρὶ καὶ ταῖς αἰωνίοις ποικίλαις βασάνοις. Ἐπὶ γὰρ τούτῳ καὶ τὸ παρὸν σιγιλλιῶδες ἡμέτερον πατριαρχικὸν γραφὲν χρυσόβουλλον γράμμα ἐπεδόθη ταῖς ἱεραῖς σχολαῖς εἰς μόνιμον, διηνεκῆ τε καὶ ἀδιάσειστον τὴν ἀσφάλειαν.

Ἐν Γιασίῳ, αψκη', μηνὶ σεπτεμβρίῳ.

sau pieziş, în parte ori în tot, în orice fel de prilej şi orice fel de împrejurare şi supt orice pretext, sau ar meşteşugi orice altă uneltire împotriva acestor sfinte şcoli, sau s'ar gândi cumvà la aceasta, oricine ar fi el, şi de orice tagmă ori treaptă, deci sau dintre Domnii cari vor fi pe vremi după aceasta ai acestei cucernice Domnii, ori dintre cei ce fac parte din orânduiala sfântă, ori din cârmuirea lumească, stăpânitor sau stăpânit, mare sau mic, unul ca acela, fiind ca un făcător de rău, care trece cu vederea sau pierde lucruri ce odată s'au închinat şi dat ca prinos lui Dumnezeu, ca protivnic şi duşman al obştescului folos al tuturora în amândouă privinţele, ca un despoietor al celor sfinte şi urâtor de oameni şi, într'un cuvânt, ca împotrivitor faţă de însuş a tot-înţeleptul Dumnezeu, dăruitorul şi împărţitorul înţelepciunii şi creşterii tuturor celor bune, şi pentru care (Dumnezeu) se dărnieşte şi oamenilor un astfel de dar şi o binefacere ca aceasta, să fie afurisit de sfânta şi de o fiinţă şi nedespărţită Treime, unul în fire şi singur Dumnezeu, blăstămat, neiertat şi după moarte nedeslegat şi umflat; pietrele, lemnele şi fierul se vor desface, iar el de loc; gemând şi tremurând să fie pe pământ ca ucigaşul de frate Cain, înlăturat şi lepădat, străin şi îndepărtat de toată numirea şi adunarea creştină; să moştenească lepra lui Gheezi şi funia vânzătorului Iuda, şi partea lui să fie cu aceia cari au pus pe cruce pe Domnul; să se despice pământul şi să-l înghită ca pe Datan şi pe Aviron; ostenelile şi stăpânirile lui să fie întru peire şi deplină nimicire, şi înaintare dela Dumnezeu să nu vadă la ce va lucrà în toate zilele vieţii lui. Şi pe lângă acestea să aibă încă şi blăstămurile sfinţilor trei sute şi optsprezece de Dumnezeu purtători părinţi dela Nicheia şi ale celorlalte sfinte soboare ecumenice şi ale tuturor sfinţilor din veac; să se stângă numele lui într'o singură generaţie, şi pomenirea lui să piară cu sunet; să fie supus veşnicei anatome şi focului nestâns şi feluritelor cazne veşnice. De aceia şi acest hrisov pecetluit patriarhicesc al nostru s'a dat sfinţitelor şcoli spre asigurare trainică, necontenită şi nezguduită.

În Iaşi, 1728, luna lui Septemvrie.

(După ms. 605 al Metohului Sf. Mormânt din Constantinopol, copie a d-lui M. Ghedeon în Bibl. Ac. Rom.; Legrand, *Recueil*, p. 252 şi urm., nº 138.)

DCCCCLXIX.

Patriarhul Hrisant Notara către Moise, Mitropolitul de Belgrad, pentru posturi[1].

Iaşi, 1728, Septembre.

(Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, IV, p. 399, nº 47.)

DCCCCLXX.

Patriarhul Hrisant de Ierusalim către Compania grecească din Sibiiu, pentru eleimosină.

Iaşi, 1728, 11 Septembre.

(*Studii şi documente*, XII, p. 32, nº LIV.)

DCCCCLXXI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre însănătoşarea acestuia şi apropiata-i plecare din Moldova.

1728, 18 Septembre.

† Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως καὶ πάσης Παλαιστίνης, πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ὑγιαίνουσαν καὶ εὐθυμοῦσαν, ἐν εὐτυχίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεξάθημεν καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ δὲν ἠμποροῦμεν διὰ λόγων, σεβασμιώτατε πάτερ, νὰ παραστήσωμεν τὴν ὅσην ἀμύθητον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἐλάβομεν, μαθόντες καὶ πληροφορηθέντες τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐφετωτάτης ὑγείας καὶ τὴν τελείαν ἀνάῤῥωσιν αὐτῆς, καὶ ὡς εἶναι δοξασμένον τὸ πολυύμνητον ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὁποῦ μᾶς ἐχαροποίησε μὲ τὴν τοιαύτην πάντερπνον ἀγγελίαν. Ἐδιπλασιάσθη ἡ αὐτὴ ἀγαλλίασις τῆς καρδίας μας καὶ μὲ αὐτὸ ὁποῦ μας σημειοῖ, ὅτι, Θεοῦ συναντιλαμβάνοντος, μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀνυπερθέτως πλέον θέλει κινήσει αὐτόθεν. Ὅθεν καί, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἄκραν οἰκὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην μας, εὐθὺς ἐδιωρίσαμεν καὶ ἐστείλαμεν ἄρχοντά μας, μετὰ τῆς προσηκούσης ἑτοιμασίας, διὰ νὰ

Prea-fericite, preasfinţite şi prea-înţelepte Patriarh al sfintei cetăţi Ieru-salimului şi a toată Palestina, părinte prea-venerat, Fericirii Tale mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să Te ţie în sănătate şi voie bună, în fericire necontenită, întru mulţi ani.

Sfinţita scrisoare a Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte m'am bucurat; pe care să o păzească Domnul şi de acum înainte nescăzută. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, şi nu putem prin cuvinte, prea-venerate părinte, să înfăţişăm câtă nespusă bucurie şi mulţămire am primit, aflând şi fiind puşi în cunoştinţă de recăpătarea prea-doritei sănătăţi şi de deplina-Ţi îndrăvenire, şi să fie slăvit mult-lăudatul nume al lui Dumnezeu Sfântul care ne-a bucurat cu o astfel de solie a toate mângâietoare. S'a îndoit această bucurie a inimii noastre şi cu ceia ce-mi spui, că, ajutând Dumnezeu, după serbătoarea Înălţării Sfintei Cruci, fără altă zăbavă Te vei porni de acolo. Deci şi, după veşnica înaltă evlavie fiască şi iubire a noastră faţă de Fericirea Ta, ne-am hotărât şi am trimes pe boierul nostru, cu grăbirea cuvenită, ca să vie la închinarea şi întâmpinarea Fericirii Tale.

[1] Acelaş ms. al Metohului Sfântului Mormânt la Constantinopol (418) cuprinde (fol. 373—4) scrisoarea, din 26 Decembre 1710, a Mitropolitului Antim, „către preasfinţitul şi prea-învăţatul şi a toată lumea Patriarh domnul Atanasie“ (τῷ παναγιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, κυρίῳ, κυρίῳ Ἀθανασίῳ), pentru cererile călugărilor dela Ierusalim „din mănăstirile Ungro-Vlahiei“ (περὶ τῶν ἐν ταῖς οὐγγροβλαχικαῖς μοναστηρίοις ἱεροσολυμιτικῶν ἀξιώσεων. Incipit. Δίδομεν εἴδησιν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι: v. Papadopulos-Kerameus, *l. c.*, nº 44).

ἔλθῃ εἰς προσκύνησιν καὶ προϋπάντησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον τὴν μὲν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ κατευοδώσῃ, ἡμᾶς δὲ νὰ ἀξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν ἐν τάχει, κατὰ τὴν πολλὴν ἔφεσιν μας, ἐρρωμενεστάτην καὶ εὔθυμον, διὰ νὰ ἐμφορηθῶμεν αὐτοπροσώπως καὶ αὖθις τῶν θεοπειθῶν εὐχῶν καὶ πατρικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1728, Σεπτεμβρίου 18.

Ἡ φιλτάτη Δόμνα μας, μετὰ τῶν παμφιλτάτων μας τέκνων, εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Dumnezeu Sfântul numai să îndrepte pe Fericirea Ta, iar pe noi să ne învrednicească a Te întâmpina grabnic, după multa noastră dorinţă, foarte zdravăn şi bucuros, ca să ne împărtăşim de-a dreptul şi iarăş de rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu şi de părinteştile-Ţi binecuvântări, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Septemvrie 18.

Prea-iubita noastră Doamnă, împreună cu prea-iubiţii noştri copii, se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

DCCCCLXXII.

Braşov, 1728 [1], 23 Septembre.

Nicolae Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre însuşirile lui Grigore-Vodă Ghica.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Ῥωσσέτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, ἐπαινοῦσα τὰς ἀρετὰς τοῦ νέου ἡγεμόνος Μολδαβίας Γρηγορίου Γκίκα.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα, σεβασμιώτατέ μοι πάτερ καὶ εὐεργέτα, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι.

Τίμιον καὶ πατρικὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἀπὸ ταῖς 22 τοῦ παρόντος γεγραμμένον εὐλαβῶς ἐδέχθην, καί, τὴν πολύτιμον αὐτῆς ὑγιείαν μαθών, λίαν ἐχάρην καὶ τὸν Θεὸν ἐδόξασα, τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δέομαι καὶ παρακαλῶ νὰ σκέπῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα εἰς χρόνους πολλούς, μετ' εὐτυχίας.

Ὑπερευχαριστῶντας [διὰ τὴν καλὴν] μνήμην ὁποῦ ἔχει εἰς τοῦ λόγου μου, τὸν ταπεινόν της καὶ ἀνάξιον δοῦλον, τὰ ὅσα μὲ προστάζει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης διὰ τὸν πανοσιώτατον ἀρχιμανδρίτην κὺρ Γερμανόν, ὁποῦ, μαζὺ μὲ ἄλλους δύο πατέρας, εἶναι διὰ νὰ περάσουν ἀπὸ ἐδῶ πρὸς τὸ Μπελιγράδι, ἐκατάλαβα, καί, κατὰ τὴν προσταγήν της, θέλω ἐπιμεληθῇ νὰ

Scrisoarea lui Nicolae Ruset către al Ierusalimului Hrisant, lăudând virtuţile noului Domn al Moldovei.

Prea-fericite şi prea-înţelepte Patriarh, prea-venerate mie părinte şi binefăcător, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin şi sfinţita-Ţi dreaptă cu evlavie o sărut.

Cinstita şi părintească scrisoare a Fericirii Tale prea-înţelepte scrisă de la 22 ale lunii de faţă cu evlavie am primit-o şi, preţioasa-Ţi sănătate aflând-o, foarte m'am bucurat şi am slăvit pe Dumnezeu, de care şi de acum mă rog să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă întru ani îndelungaţi, cu fericire.

Mulţămind foarte pentru buna amintire ce o ai faţă de mine, robul Tău smerit şi nevrednic, am aflat cele ce-mi porunceşti Fericirea Ta prin prea-cuviosul arhimandrit chir Gherman, care, împreună cu alţi doi părinţi, este să treacă de aici la Bălgrad şi, după porunca Ta, mă voiu îngriji să meargă ei fără vre-o zăbavă, şi

[1] Titlul e, vădit, greşit. De mult (din Octombre 1726) Grigore Ghica era Domnul Moldovei.

πηγαίνουν χωρὶς κανένα ἐμπόδιον, καὶ τὸ ὀγλιγορώτερον, χαιρόμενοι κατὰ πολλὰ ὁποῦ ἔχω ἀφορμὴν νὰ δουλεύσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ἐὰν καὶ εἰς τέτοιον παραμικρὸν πρᾶγμα· ἄμποτες νὰ ἀξιωθῶ καὶ εἰς μεγαλείτερα, κατὰ τὸ χρέος καὶ τὸν πόθον ὁποῦ ἔχω. Ὅμως ἕως τώρα αὐτοῦ, εἰς τὸ Μπρασόβο, δὲν ἐφάνηκαν, ἀμὴ τοὺς προσμένω, ἢ σήμερον ἢ αὔριον, καὶ εἰς αὐτὸ ἂς εἶναι πληροφορημένη ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι θέλω ἐπιμεληθῇ καθὼς μὲ προστάζει.

Χαίρομαι κατὰ πολλὰ εἰς τὴν σειρὰν τῆς εὐτυχίας τῆς καλότυχης Μπογδανίας, ἡ ὁποῖα, πρῶτα καὶ ἀρχή, ἀξιώθηκεν τέτοιον εὐσπλαγχνικώτατον καὶ ἐνάρετον ἡγεμόνα, λέγω τὸν ὑψηλότατον καὶ γαληνότατον Γληγόρη Βοεβόδα, τοῦ ὁποίου τὸ καλὸν καὶ περίφημον ὄνομα, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐντοπίους ἐπαινεῖται καὶ δοξάζεται (καθὼς μικροί τε καὶ μεγάλοι ὁποῦ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη ἔρχονται ὁμολογοῦν), ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ γειτονικὰ ἀξιοπρεπῶς λάμπει καὶ ἐγκωμιάζεται· καὶ μετὰ ταῦτα τώρα ἀξιώθηκεν νὰ λάβῃ καὶ τὰς ἁγίας εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος, καθὼς ἀπὸ πολλῆς ἐπιθυμοῦσαν.

Ἀγαποῦσα νὰ μάθω πόσον ἀκόμη ἀργῆτε αὐτοῦ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, παρακαλῶ καὶ δέομαι τὴν πατρικὴν ἀγάπην τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος νὰ μὴν μὲ λείψῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ βοήθειά της, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ τεθλιμμένον καὶ τζαλαπατημένον μου ὁσπητάκιον, καὶ θέλω μένει μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς.

1728, Σεπτεμβρίου 23.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ταπεινότατος καὶ ὑποχρεώτατος δοῦλος.

Νικόλαος Ῥωσσέτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

cât mai iute, bucurându-ne foarte că am prilej a slujì Fericirii Tale, fie şi la un asemenea lucru de nimic; de-ar da Dumnezeu să mă învrednicesc şi la mai mari, după nevoia şi după pofta ce am. Dar până acuma aici, la Braşov, nu s'au arătat, însă-i aştept, ori azi ori mâne, şi întru aceasta fii înştiinţat Fericirea Ta că mă voiu îngrijì precum îmi orânduieşti.

Mă bucur foarte de şirul fericirii fericitei Moldove, care, cea d'intâiu, s'a învrednicit de un astfel de Domn prea-milostiv şi virtuos, adecă de prea-înălţatul şi prea-luminatul Gligore Voevod, al cărui bun şi vestit nume nu numai la localnici se laudă şi se slăveşte (precum o mărturisesc cu mic cu mare cei ce vin din părţile acelea), ci şi în toate locurile vecine străluceşte vrednic şi se laudă; şi pe lângă acestea acum s'a învrednicit a primì şi sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale prea-înţelepte, precum de mult dorim.

Dorind să ştiu cât mai zăboveşti acolo Fericirea Ta, mă rog de părinteasca iubire a Fericirii Tale să nu mă lase nici de acum înainte ajutorul Tău, şi mai ales de spre căsuţa mea tulburata şi năcăjită, şi vom rămâneà până la cea din urmă a mea suflare.

1728, Septemvrie 23.

Al Fericirii Tale prea-smerit şi prea-îndatorit rob:

Nicolae Rusel.

DCCCCLXXIII.

Privilegiul lui Grigorie-Vodă Ghica al Moldovei pentru Biserica din Ierusalim. 1728, 26 Septembre.

Io Grigorie Ghica Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldovii. Facem stire cu această carte a Domniei Mele tuturor cui se cade a şti că, de vreme ce S. Sion din Ierusalim, unde este şi mormântul Domnului Hristos, este maica tuturor Bisericilor şi se află între neamurile cele streine şi varvare, care se luptă acum cu multă cheltuială, aşteptând de-a pururi milă şi ajutor în aceste primejdii de la pravoslavnicii creştini . . ., asemenea dar şi Domnia Mea am socotit din cărţi de milă ce-au avut Sf. Mormânt şi de la alţi Domni, ce-au fost mai înnainte de noi, dat-am şi am întărit şi am înnoit şi de la Domnia Mea ca să aibă milă şi venit de la Domnia Mea pre tot anul a luà de la vama cea mare domnească, căte . . . lei pe an. Însă, când va fi vama dată în credinţă, atunce să se dea aceşti bani din venitul domnesc, iar, când va fi vama în

cumpărătură, atunci să aibă a da vameşii cei mari aceşti bani, după obiceiu. Şi măcar ori la ce întâmplare şi la ce cumpănă ar sosì această ţară, precum vedem că şi până astăzi, din zi şi vremi ce pătimeşte, tot mai spre scădere şi spre mai puţinare merge, din pricina vrăjmaşilor ce au înconjurat-o, iar nu spre adaos. ...

7237, Septemvrie 26.

(Codrescu, *Uricariul*, V, pp. 255-6.)

DCCCCLXXIV.

1728, 7 Octombre. Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia până la Focşani şi aşteptarea în Bucureşti.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον φιλοφρονητική.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Τὸ ἀπὸ ζ' τοῦ ἐνεστῶτος γεγραμμένον καὶ ἀπὸ Φοξανίου πεμφθὲν ἡμῖν ἱερὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν· ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδέχθημεν καὶ τὰς πλουσίας ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ λίαν ὑπερευχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔφθασε, σὺν Θεῷ, ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης εἰς τὸ Φοξάνιον, καὶ δὲν ἠμποροῦμεν τό γε νῦν ἔχον νὰ παραστήσωμεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριοτητα, οὔτε διὰ λόγου, οὔτε διὰ γραφίδος, τὴν ὅσην χαρὰν καὶ ἀνείκαστον ἀγαλλίασιν ἐλάβομεν ὑπὸ τῆς τοιαύτης εὐκταιοτάτης ἡμῖν ἀγγελίας· τοῦτο μόνον συντόμως λέγομεν ὅτι, ἐξ αὐτῆς τῆς ὥρας ὁποῦ μετ' ἄκρας εὐλαβείας ἐνεχειρίσθημεν τὸ ἱερὸν αὐτῆς γράμμα, δὲν διαλείπομεν ἀπὸ τὸ νὰ μετροῦμεν, οὐ μόνον τὰς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ὥρας, καθ' ἃς μέλλομεν εὐηχηθῆναι καὶ τὴν ἐνταῦθα ἐφετωτάτην ἡμῖν παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ οὐ μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅλον μας τὸ ὁσπήτιον. Ὅθεν, διὰ νὰ μὴ περιβαρύνωμεν τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκοὰς μὲ ἄλλο περισσότερον, παρακαλοῦμεν μόνον ἐκτενῶς τὸν ἅγιον Θεὸν ἵνα τὴν μὲν Ὑμετέραν Μακαριότητα

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat Voevod către al Ierusalimului Hrisant, de complimente.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte preavenerat, către Fericirea Ta cu evlavie îndreptându-ne, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să Te apere şi să Te păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi în fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Sfinţita-Ţi scrisoare de la 7 ale acestei luni, trimeasă nouă de la Focşani am primit-o cu cea mai mare evlavie, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat; pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte nescăzută. Am primit şi bogatele-Ţi rugăciuni sfinte şi părinteştile binecuvântări, şi foarte mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate şi ziua în care ai ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, Fericirea Ta la Focşani, şi nu putem să arătăm deocamdată Fericirii Tale, niei prin graiu, nici prin scris, câtă bucurie şi neasămănată mulţămire am primit pentru o astfel de plăcută nouă solie; atâta numai în scurt Îţi spunem, că din acel ceas când cu înaltă evlavie am primit sfinţita-Ţi scrisoare, nu lipsim dé a măsurà, nu numai zilele, ci şi ceasurile, în care avem să ne bucurăm şi de prezenţa aici, prea-dorită nouă, a Fericirii Tale, şi nu numai noi, ci şi toată casa noastră. Deci, ca să nu împovărăm auzul Tău venerat cu alta mai mult, ne rugăm numai călduros de Dumnezeu Sfântul să Te conducă şi până aici foarte zdravăn şi bucuros, iar pe noi să ne învrednicească în grabă a Te primì după neasămănata noastră dorinţă şi a ne împărtăşi de prea-

τὴν κατευοδώσῃ καὶ ἕως ἐνταῦθα ἐρρωμενεστάτην, καὶ εὔθυμον, ἡμᾶς δὲ καταξιώσῃ ἐν τάχει νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν κατὰ τὸν ἀνείκαστον πόθον μας καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν τῆς τε σοφωτάτης καὶ ἡδυτάτης ὁμιλίας καὶ τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐλογιῶν καὶ θεοπειθῶν εὐχῶν, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

ςαψκη', Ὀκτωβρίου ζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικολάη Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

înţeleapta şi prea-plăcuta-Ţi societate şi de părinteştile-Ţi binecuvântări şi de rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Octomvrie în 7.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

DCCCCLXXV.

Zoe, Doamna lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui, cu vreme rea, până la Focşani. 1728, 19 Octombre.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, καὶ τὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὴν ὑγιαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐημεροῦσαν διὰ βίου παντός, μετ' ἐπιτυχίας τῶν ἐν Θεῷ αὐτῆς καταθυμίων. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ πάσης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της τὸν Κύριον ἐδοξάσαμεν, καὶ ἐχάρημεν διὰ τὸ καλόν της κατευόδιον εἰς τὸ Φωξάνι, διότι ἐνοιαζόμεθα καὶ διὰ τὴν κακοκαιρίαν ὁποῦ ἀκολούθησε, καὶ διὰ τὴν ἀδυναμίαν ὁποῦ εἶχεν ἡ Μακαριότης της· καὶ ἄμπατε νὰ μὲς ἀξιώσῃ ὁ Κύριος νὰ ἀκούσωμεν πῶς κατευοδώθη μεθ' ὑγιείας καὶ ἀπέλαυσε τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ ὡς πατέρα ἡμῶν φιλοστοργώτατον κατὰ τὴν πολλὴν ἔφεσιν τῆς Μακαριότητος της. Τῆς πολλῆς ἡμῶν πρὸς αὐτὴν ἀγάπης καὶ ἄκρας εὐλαβείας ὅτι ἔχει πληροφορίαν ἡ Μακαριότης της δὲν ἀμφιβάλλομεν· τόσον μόνον παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν συχνὰ τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, ὁποῦ δι' αὐτῶν καὶ τὴν ὑγιείαν της νὰ πληροφορούμεθα καὶ τὰς παναγίας της εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας νὰ ἀπολαμβάνωμεν. Τὰ φίλτατα ἡμῶν, ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της, μετ' εὐλαβείας ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν της δεξιάν. Αἱ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

1728, Ὀκτωμβρίου 19.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm şi ne rugăm de Dumnezeu Sfântul să Te apere şi să Te păzească sănătos întru ani îndelungaţi şi în bună stare toată viaţa, cu dobândirea celor întru Dumnezeu Ţie dorite. Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia am primit-o, şi pentru sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită am slăvit pe Domnul, şi ne-am bucurat pentru buna-Ţi călătorie la Focşani, căci aveam grijă şi pentru vremea rea ce a urmat, şi pentru slăbiciunea ce Te ţinea pe Fericirea Ta; şi de-ar da Domnul să ne învrednicească a auzi cum că ai călătorit cu sănătate şi ai aflat pe prea-înălţatul Domn şi ca un părinte al nostru prea-iubit după multa dorinţă a Fericirii Tale. Nu ne îndoim că ai aflat Fericirea Ta multa noastră iubire şi înalta evlavie către Tine; ci numai cât ne rugăm să avem dese şi venerate scrisori ale Tale, pentru ca prin ele să aflăm şi sănătatea Ta şi să-Ţi primim şi preasfintele rugăciuni şi părinteştile binecuvântări. Cei prea-iubiţi ai noştri, mai ales finul Tău, cu evlavie sărută dreapta-Ţi venerată. Veneratele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască în viaţa toată.

1728, Octomvrie în 19.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

A Fericirii Tale fiică întru Hristos, la porunci:

Zoe Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXVI.

1728, 19 Octombre.

Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria acestuia la Focşani şi părerea de rău pentru plecare.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ὑγιεταίνουσαν καὶ εὐθυμοῦσαν, μετὰ μακροβιότητος.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν πανευλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της τὸν Κύριον ἐδοξάσαμεν. Ἐχάρημεν καὶ διὰ τὸ κατευόδιόν της εἰς τὴ Φωξάνι. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν κατευοδώσῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πάσῃ εὐθυμίᾳ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ παμφίλτατόν μας ἀδελφὸν κατ' ἔφεσιν καὶ σκοπὸν καὶ τῶν δύο μερῶν. Ἡ ἀγάπη καὶ ἄκρα εὐλάβεια, ἣν ἐξ ἀρχῆς φυλάττομεν πρὸς τὴν αὐτῆς Μακαριότητα, ἂν καλὰ καὶ ὑπερβολικὴ, ἔλαβεν ὅμως τώρα τόσην αὔξησιν μὲ τὴν πάνσοφον παρουσίαν της, ἐν ὅσῳ μᾶς ἐλέησεν ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν ἔχωμεν ἐδῶ, ὁποῦ παρακαλοῦμεν νὰ τὴν γνωρίσῃ καὶ μὲ τὴν συνέχειαν τῶν σεβασμίων της γραμμάτων, νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἀθυμίαν ὁποῦ μᾶς προξένησεν ἡ ἀπουσία της. Ἡ φιλτάτη ἡμῶν κόρη μετὰ τοῦ γαμβροῦ μας καὶ τῶν φιλτάτων αὐτῶν εὐλαβῶς προσκυνοῦν καὶ ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν της δεξιάν. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν πρὸς σωτηρίαν.

1728, Ὀκτωμβρίου 19.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm şi ne rugăm de Dumnezeu Sfântul să Te ţie în sănătate şi voie bună, întru ani îndelungaţi.

Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia am primit-o, şi pentru sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită am slăvit pe Domnul. Ne-am bucurat şi pentru călătoria Ta la Focşani. Dumnezeu Sfântul să Te ducă în cea mai deplină sănătate şi în toată mulţămirea să întâlneşti pe prea-înălţatul Domn şi prea-iubit frate al nostru după dorinţa şi scopul şi al celor două părţi. Iubirea şi înalta evlavie pe care de la început o păzim faţă de Fericirea Ta, deşi eră şi altfel peste măsură, totuş a primit acuma atâta adăugire cu prezenţa-Ţi prea-înţeleaptă, de oare ce Dumnezeu Sfântul ne-a miluit să Te avem aici, încât ne rugăm să o recunoşti şi cu statornicia veneratelor Tale scrisori, ca să mângâi tristeţa ce ni-a căşunat-o plecarea Ta. Prea-iubita noastră fiică împreună cu ginerele nostru şi cu prea-iubiţii lor cu evlavie se închină şi sărută venerata-Ţi dreaptă. Iar preasfintele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască spre mântuire.

1728, Octomvrie în 19.

A Fericirii Tale fiică întru Hristos şi la porunci:

Roxandra Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 236-7, nº 189.)

DCCCCLXXVII.

Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea lui la hotare şi despre intrigile de la Constantinopol ale unui medic contra Patriarhului. 1728, 19 Octombre.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσπωτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ ἡμέτερε πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, [ἣν καὶ δια]φυλάττοι ὁ Κύριος ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν διὰ τοῦ ἡμετέρου ἄρχοντος Μεγάλου-Κόμισου ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγείαν της καὶ τὸ καλόν της κατευόδιον μέχρι τῶν ἡμετέρων ὁρίων ἀπὸ καρδίας ἤσθημεν καὶ τὸν σώζοντα αὐτὴν Θεὸν ἐδοξάσαμεν, οὗτινος καὶ δεόμεθα νὰ μᾶς χαροποιήσῃ καὶ μὲ τὴν εἰς τὸ Βουκουρέστιον ὑγιεινὴν καὶ εὔθυμον ἔισοδον αὐτῆς, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ φιλοστοργώτατον ἡμῶν πατέρα κατ' ἔφεσιν τε καὶ βούλησιν αὐτῆς. Ἔγνομεν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητι της διὰ τὰς ἱερὰς της πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ καρδίας εὐχάς, ἅσπερ πάντων ὧν περ τις ἄν εἴποι καλῶν ἐπίπροσθεν ἄγειν ὁμολογοῦμεν. Τὴν δὲ παραγγελθεῖσαν ὑπόθεσιν τῷ ῥηθέντι ἄρχοντί μας, διὰ νὰ μᾶς εἰπῇ, καὶ ἠκούσαμεν, καὶ παρηγγείλαμεν τῷ ἄρχοντι μας Ἀγᾷ νὰ τὴν ἐνεργῇ, κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Σῆς Μακαριότητος. Περὶ δὲ τοῦ ψευδοϊατροῦ ἐκείνου κακοσαχάτη *(sic)*, ἄν καλὰ καὶ ἡμεῖς ἐγράψαμεν προλαβόντως τὰ δέοντα τῷ παμφιλτάτῳ μοι ἀδελφῷ, ἐνδοξοτάτῳ ἄρχοντι Μεγάλῳ-Δραγομάνῳ, καὶ παρηγγείλαμεν νὰ ἐνεργήσῃ προθύμως τὰ παρὰ τῆς Σῆς Μακαριότητος προσταττόμενα, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς προσμένει μόνον τὴν προσταγήν της ἡ Ἐνδοξότης του διὰ νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ, ἡμεῖς ὅμως, στοχαζόμενοι τὴν κακίαν τοῦ μιαροῦ τούτου ἀνθρωπαρίου καὶ τὴν εἴσοδον ὁποῦ ἔλαβεν κοντὰ εἰς ἕνα τοιοῦτον μέγαν ἄνθρωπον, εὑρίσκομεν εὔλογον ἤ νὰ τὸν ὑποποιηθῇ ἡ Μακαριότης της καὶ νὰ τὸν κάμῃ ἐδικόν της (μὲ ὅλον ὁποῦ εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας μας δὲν εἰσακούονται οἱ κακοί, καὶ ὁ περιφανέστατος Σεϊχούλ-Ἰσλάμ-ἐφέντης εἶναι καλλότατος ἄνθρωπος), ἤ νὰ τὸν κατατρέξῃ καὶ νὰ λείψῃ ἀπὸ ἐκεῖ, ὅτι τὸ πρᾶγμα θέλει κάποιαν πρόληψιν, καὶ δυοῖν θάτερον ἀναγκαίως ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ: ἡ ἄκρα δὲ αὐτῆς σύνεσις ἂς ἀποφασίσῃ τὸ ποιητέον, καὶ ἂς γράψῃ τῷ παμφιλτάτῳ μας ἀδελφῷ, καὶ θέλει

Prea-fericite şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos al nostru părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărut, pe care să Te şi Ţie Domnul în deplină sănătate şi fericire necontenită, întru mulţi ani. Venerata-Ţi scrisoare prin al nostru boier Marele-Comis am primit-o, şi pentru prea-dorita nouă sănătate a Ta şi buna-Ţi călătorie până la hotarele noastre din inimă ne-am bucurat şi am slăvit pe Dumnezeu care Te-a mântuit, pentru care ne şi rugăm să ne bucuri şi cu venirea-Ţi sănătoasă şi mulţămită la Bucureşti şi să găseşti pe prea-înălţatul Domn şi prea-iubitul nostru părinte după dorinţa şi voinţa Ta. Am cunoscut şi cele din lăuntru, şi mulţămim Fericirii Tale pentru sfintele-Ţi rugăciuni din inimă în folosul nostru, pe care mărturisim că le punem mai presus de toate bunurile ce s'ar puteà spune. Iar, cu privire la lucrul arătat zisului nostru boier, ca să ni-l spuie, l-am şi auzit, şi am şi dat de veste boierului nostru Aga să se străduiască pentru el, după porunca Fericirii Tale. Iar, cât despre acel rău doftor mincinos, cu toate că şi noi am scris mai înainte cele cuvenite prea-iubitului mieu frate, prea-slăvitului domn Marelui-Dragoman, şi i-am vestit să se sârguiască bucuros în cele orânduite de Fericirea Ta, şi nu ne îndoim că Slăvirea Sa aşteaptă numai porunca Ta ca să pornească împotriva lui, ci noi, ţiind samă de răutatea acelui om de nimic şi păcătos şi de întrarea ce a căpătat-o pe lângă un astfel de om mare, găsim că e bine, ori să-l supui Fericirea Ta şi să-l faci al Tău (deşi la stăpânii noştri, cari să trăiască întru mulţi ani, nu se ascultă cei răi şi prea-luminatul Şeic-ul-Islam-Efendi e om foarte de treabă), ori să-l urmăreşti şi să plece de acolo, căci lucrul cere oarecare prevenire, şi din două una neapărat se cere să fie: înalta-Ţi pricepere să hotărască ce e de făcut, şi să scrii prea-iubitului nostru frate, şi-l vei găsì cu toată graba şi prea-gătit la acestea. Scrisorile

τὸν εὕρει μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἑτοιμό-
[τατον εἰς ταῦτα. Τὰ] παρόντα γράμματα
ἦλθον ἐκ τῆς Βασιλευούσης, καὶ μᾶς φαίνεται
νὰ διαλαμβάνουν τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιεπισκό-
που Σινᾶ ὄρους. Νὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρα-
καλοῦμεν, τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα πρὸς
δήλωσιν τῆς ἐπιποθήτου ἡμῖν ὑγιείας της· ἧς
τὰ ἔτη εἴηναν θεόθεν πολλὰ τε καὶ εὐτυχῆ,
αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν
ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Ὀκτωμβρίου 19.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ
καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γίκας Βοεβώδας.

de faţă au venit din Ţarigrad şi ni se pare că ar cuprinde moartea arhiepiscopului Muntelui Sinai. Ci ne rugăm să avem şi de acum înainte veneratele-Ţi scrisori pentru vădirea sănătăţii Tale nouă dorîte; ai cărui ani fie de la Dumnezeu mulţi şi fericiţi, iar preasfintele-Ţi rugăciuni să ni se hărăzească în toată viaţa, ca păzitoare.

1728, Octomvrie în 19.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXVIII.

1728, 1-iu Novembre.

Patriarhul Hrisant Notara către blănarii ce vin la Bucureşti, pentru venitul ce se cuvine Sfântului Mormânt din vânzarea sângeapurilor şi altor blăni.

Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων γράμμα πρὸς τοὺς
εἰς Βουκουρέστιον μεταβαίνοντας πραγματευ-
τὰς γουναράδες.

Τιμιώτατοι πρωτομαΐστορες καὶ προεστοὶ
καὶ γέροντες τοῦ φιλοχρίστου ῥουφετίου τῶν
γουναράδων, καὶ χρησιμώτατοι πραγματευταί,
οἱ φέρνοντες ἐνταῦτα εἰς Βουκουρέστιον ζιν-
τζάπια καὶ ἄλλα γουναρικά, τέκνα ἐν Κυρίῳ
ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη
ὑμῖν, εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ
τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου βοήθεια,
ἁγιασμὸς καὶ ἐπίσκεψις, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή,
εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Τοῦ παρόντος τὸ αἴτιον πρὸς τὴν ὑμετέραν
ἀγάπην πρῶτον μὲν εἶναι χάριν εὐχῆς καὶ
εὐλογίας καὶ ὅτι τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὑπὲρ ὑ-
μῶν· καὶ, δεύτερον, ὅτι παλαιὰ συνήθεια ἐστά-
θη, βεβαιουμένη καὶ ἐνεργουμένη εἰς ὅλας
τὰς πολιτείας, ἀπὸ τὸ φιλόχριστόν σας ῥου-
φέτι, καὶ ἀπὸ τοὺς χρησιμωτάτους πραγμα-
τευτάς, ὁποῦ φέρουσι καὶ πωλοῦν ζιντζάπια
καὶ ἄλλα γουναρικά, νὰ κάμνουν καὶ μερίδιον
τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, διὰ εὐ-
χήν, εὐλογίαν καὶ ἁγιασμόν, καθὼς νομίζομεν
νὰ τὸ ἠξεύρετε καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὴν Ἐντιμό-
τητά σας, ἐπειδὴ καὶ ἐστάθη αὐτὴ ἡ καλὴ
συνήθεια καὶ ἐδῶ πολὺν καιρόν· ὅμως ἀπὸ
μερικοὺς χρόνους καὶ ἐδῶθεν ἔπαυσεν αὐτὴ
ἡ εὐλογημένη θεοσεβὴς συνήθεια, καὶ τὸ αἴ-
τιον δὲν ἠξεύρομεν, ἐπειδὴ καὶ εἰς ὅλας τὰς
ἄλλας πολιτείας φυλάττεται.

Λοιπὸν τῶρα, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν καὶ ἡμεῖς,
ὁποῦ δὲν σᾶς τὸ ἐνθυμίζομεν, εἰς ἁμαρτίαν,

Scrisoarea lui Hrisant al Ierusalimului către negustorii blănari ce se strămută la Bucureşti.

Prea-cinstiţi protomaistori şi proestoşi şi bătrâni ai rufetului iubitor de Hristos al blănarilor şi prea-folositori negustori, cari aduceţi aici la Bucureşti sângeapuri şi alte blănuri, fii întru Domnul iubiţi ai Smereniei Noastre, har fie-vă vouă, pace şi milă de la Dumnezeu, şi de la preasfântul şi de viaţă primitorul Mormânt ajutor, sfinţenie şi ocrotire, iar de la noi rugăciune, binecuvântare şi iertare.

Pricina celei de faţă către iubirea voastră este întâiu pentru rugăciune şi binecuvântare şi ceia ce este de la Sfântul Dumnezeu pentru voi; şi, al doilea, că a fost vechiu obiceiu întărit şi asigurat în toate politiile, de la iubitorul de Hristos rufet al vostru, şi de la prea-folositorii negustori cari aduc şi vând sângeapuri şi alte blăni, să facă şi părticica preasfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, pentru rugăciune, binecuvântare şi sfinţire, cum socotim că o ştiţi şi mulţi dintre cinstiţi dumneavoastră, de oare ce a şi fost acest bun obiceiu şi aici mult timp; ci de câţiva ani şi de aici a încetat acest obiceiu binecuvântat şi cucernic, şi pricina n'o ştim, căci la toate celelalte politii se păzeşte.

Dar acum, ca să nu cădem şi noi la greşeală, că nu v'o amintim, şi cinstiţi

καὶ ἡ Ἐντιμότης σας, ὁποῦ λείπετε ἀπὸ τὴν τοιαύτην μισθόν, καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν αὐτὴν ἀπόφασιν τῶν γονέων καὶ προγόνων σας, πάλιν σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ τὴν ἀνακαινίσητε καὶ νὰ ἀρχίσετε αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ θεάρεστον κατόρθωμα, καὶ νὰ τὸ ἐνεργῆτε, ὡς καὶ πρότερον. Καὶ ἡ μὲν Ἐντιμότης σας, πραγματευταί, ὁποῦ φέρετε καὶ πωλεῖτε τὰ σιντζιάπια, νὰ δίδετε καὶ μερίδιον τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὰ χίλια ζιντζιάπια ἀπὸ ἥμισυ γρόσι· ἡ δὲ Ἐντιμότης σας, μαΐστορες ὁποῦ τὰ ἀγοράζετε καὶ τὰ δουλεύετε, νὰ δίδετε ὡσαύτως τῷ Παναγίῳ Τάφῳ εἰς τὰ χίλια ζιντζιάπια ἀπὸ ἥμισυ γρόσι, καὶ δὲν εἶναι πολὺ πρᾶγμα νὰ κάμετε, ὡς εἴπομεν, μερίδιον ὀλίγον τίποτε καὶ τοῦ Παναγίου Τάφου, τουτέστιν αὐτοῦ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, καὶ νὰ εἶστε βέβαιοι πῶς θέλει σᾶς τὸ ἀνταποδώσῃ αὐτὸς ὁ δεσπότης Χριστὸς πολλαπλασίως, εὐλογῶντας καὶ πληθύνοντας τὰς πραγματείας σας καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας μὲ ἄλλους μυρίους τρόπους.

Ὅθεν ἰδοὺ ὁποῦ ἀποκαθιστῶμεν ἐπίτροπον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν τὸν τιμιώτατον καὶ χρησιμώτατον κιουρκτζήμπασην κυρίτζην Διαμαντήν, τὸν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι υἱὸν ἀγαπητὸν καὶ περιπόθητον τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ὡς τίμιον, εὐλαβῆ καὶ προεστὼν τοῦ βουφετίου σας· καὶ λοιπὸν οὕτω νὰ τὸν γινώσκετε ἅπαντες, καὶ τὴν βοήθειαν αὐτὴν νὰ τὴν δίδετε εἰς χεῖρας τῆς Ἐντιμότητός του, χωρὶς καμίαν ἀμφιβολίαν, ὡσὰν νὰ τὴν ἐδίδετε καὶ εἰς χεῖρας ἡμῶν, καὶ ὄχι μὲ τίποτε βάρος, ἀλλὰ μὲ καλήν σας καρδίαν καὶ χαράν, καὶ νὰ ἔχετε ξεχωριστὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν βοήθειαν μνημόσυνα πλούσια εἰς τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον καὶ τὰ λοιπὰ σεβάσμια προσκυνήματα τῆς ἐπιγείου ἁγίας Ἱερουσαλήμ, καὶ, τέλος, μετὰ βαθύτατον γῆρας, νὰ ἀπολαμβάνετε καὶ ἀθανάτους μισθοὺς ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἤτοι τῇ οὐρανίῳ βασιλείᾳ, παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Οὕτως αὖθις παρακαλοῦμεν νὰ κάμετε, ἵνα καὶ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος, ἥ τε βοήθεια καὶ ὁ ἁγιασμός, καὶ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, καὶ ἡ εὐχὴ καὶ εὐλογία τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἴῃ μετὰ τῆς Ἐντιμότητός σας ἐν ὅλῳ παντί.

ᾳψκη', Νοεμβρίου α', ἐν Βουκουρεστίῳ.

dumneavoastră, că lipsiţi de la o plată ca aceasta şi de la această bună hotărâre a părinţilor şi strămoşilor voştri, iarăş vă rugăm să o înoiţi şi să începeţi această bună îndreptare şi plăcută lui Dumnezeu, şi s'o puneţi în lucrare, ca mai nainte. Şi cinstiţi dumneavoastră negustorilor, cari duceţi şi vindeţi sângeapurile, să daţi şi părticica Preasfântului Mormânt, la o mie de sângeapuri o jumătate de leu; iar cinstiţi dumneavoastră, maistori cari le cumpăraţi şi le purtaţi, să daţi tot aşà Preasfântului Mormânt la o mie de sângeapuri o jumătate de leu, şi nu e mare lucru, precum am spus, o părticică oarecare să-l faceţi şi Preasfântului Mormânt, adecă însuş stăpânului Hristos, şi să fiţi siguri că vă va da-o înapoi însuş stăpânul Hristos de multe ori, binecuvântând şi înmulţind negoaţele voastre şi lucrurile mâinilor voastre cu alte mii de chipuri.

Pentru care iată că aşezăm epitrop la slujba aceasta pe prea-cinstitul şi prea-folositorul chiurcibaşa, dumnealui Diamandi, cel întru Duhul Sfânt iubit şi prea-dorit fiu al Smereniei Noastre, ca un cinstit, evlavios şi proestos al sufletului nostru; şi deci astfel să-l cunoaşteţi cu toţii, şi acel ajutor să-l daţi în mâinile cinstit dumisale, fără vre-o îndoire, cum l-aţi dat şi în mâinile noastre, şi nu cu vre-o greutate, ci cu bună inimă şi bucurie a voastră, şi să aveţi deosebit şi pentru acest ajutor pomeniri bogate la Preasfântul şi de viaţă primitorul Mormânt şi la celelalte venerate locuri de închinare ale sfântului Ierusalim de pe pământ, iar, la sfârşit, cu cea mai adâncă bătrâneţă, să primiţi şi răsplătiri nemuritoare în Ierusalimul de sus, adecă în Împărăţia cerurilor, de la Dumnezeu Sfântul. Astfel iarăş ne rugăm să faceţi, pentru ca şi harul Domnului nostru Isus Hristos şi nemăsurata-I milă, şi ajutorul şi sfinţenia şi ocrotirea Preasfântului şi de Dumnezeu primitorului Mormânt, şi rugăciunea şi binecuvântarea Smereniei Noastre să fie cu cinstiţi dumneavoastră în toată viaţa.

1728, Noiemvrie 1-iu, în Bucureşti.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXIX.

1728, 5 Novembre. Paisie al II-lea, Patriarh de Constantinopol, către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea acestuia la București și gândul de a veni la Constantinopol.

Ἐπιστολὴ Παϊσίου Β', Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Χρύσανθον Ἱεροσολύμων, εἰδοποιοῦντος περὶ τῆς παύσεως τῆς ἐν Κωνσταντινωπόλει πανώλους καὶ συγχαίροντος ἐπὶ τῇ ἐξιώσει τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας πρὸς τὸν Χρύσανθον.

Παΐσιος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος. Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀδελφικῶς καὶ ὁλοψύχως ἀσπαζόμενοι, ἡδέως καὶ περιχαρῶς προσαγορεύομεν.

Τὴν ἀδελφικὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἄσμενοι ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγείαν λίαν ἐχάρημεν.

Ἔγνωμεν καὶ τὴν καλὴν αὐτῆς εἰς Βλαχίαν ἐπανάκαμψιν καὶ τὴν τοῦ θεοσεβεστάτου Αὐθεντὸς ὑγιᾶ ἀπόλαυσιν, καὶ γλυκυτάτην συνομιλίαν. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὴν ἄκραν εὐνοϊκὴν περιποίησιν ὁποῦ ἔδειξε καὶ δεικνύει ἡ αὐτοῦ θεοσεβεστάτη Ὑψηλότης πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

Ὁ ἅγιος Θεὸς (εὐχόμεθα καὶ ἡμεῖς, καθὰ καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης) νὰ διαφυλάττῃ τὴν αὐτοῦ σοφωτάτην Ὑψηλότητα ἀδιάσειστον ἐπὶ τὸν ἡγεμονικὸν τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας Θρόνον εἰς γῆρας βαθύτατον.

Μὰς σημειοῖ πρὸς τούτοις ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι δηλαδὴ ἔχει σκοπὸν νὰ ὁρίσῃ κατὰ τὰ ὧδε καὶ δι' ἀπόλαυσιν τῶν ἁγίων συναδελφῶν (οἵτινες καὶ ὑγιαίνοντες τὴν προσκυνοῦσι) καὶ δι' ἄλλας ἀναγκαίας χρείας τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, καὶ ἄμποτες ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν κατευοδώσῃ εἰς τὸ νὰ ὁρίσῃ ἐν ὑγιείᾳ. Ὁμολογούμενον εἶναι ὅρως πῶς ἡμεῖς θέλομεν καὶ ἀγαπῶμεν πάντοτε νὰ παρουσιάζῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης κατὰ τὰ ὧδε, διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν παρηγορίαν εἰς τὰς ἐπανερχομένας ἡμῖν συνεχεῖς ἀνάγκας.

Λοιπὸν τώρα, ὁποῦ ἔπαυσεν ἡ ἀσθένεια τῆς πανώλης, καὶ εἶναι παστρικά, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μέρη τὰ ἐδικά μας, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ὁρίσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν καὶ νὰ συγχαρῶμεν.

Serisoarea lui Paisie al II-lea, Patriarhul de Constantinopol, către Hrisant al Ierusalimului, înștiințându-l despre încetarea ciumei în Constantinopol și bucurându-se cu el pentru buna primire a Domnului Țerii-Românești față de Hrisant.

Paisie, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, și Patriarh ecumenic.

Prea-fericite, preasfințite și prea-înțelepte Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului și a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Duhul Sfânt iubite și preadorite frate și coliturghisitor al Smereniei Noastre. Sărutând frățește și din tot sufletul pe Fericirea Ta, ne îndreptăm către dânsa cu plăcere și mare bucurie.

Frățeasca serisoare a Fericirii Tale cu plăcere o am primit și pentru prea-dorita-Ți sănătate foarte ne-am bucurat.

Am cunoscut și bunu-Ți întors în Țara-Românească și sănătoasa întâlnire a preacucernicului Domn și prea-dulcea conversație. Pe lângă acestea și înalta binevoitoare îngrijire ce-a arătat-o și o arată preacucernica-I Înălțime către Fericirea Ta.

Dumnezeu Sfântul (ne rugăm și noi, ca și Fericirea Ta) să păzească pe Înălțimea Sa prea-înțeleaptă netulburat pe Scaunul domnesc al evlaviei Sale până la bătrânețe prea-adâncă.

Pe lângă acestea ni spui Fericirea Ta că adecă ai de gând să vii într'acoace și pentru întâlnirea sfinților confrați (cari Ție se și închină cu sănătate) și pentru alte nevoi ale sfântului și de viață primitorului Mormânt, și de Te-ar aduce Dumnezeu Sfântul să pofteși în sănătate. Dar e știut că noi voim și ni place totdeauna să fii de față Fericirea Ta într'acoace, ca să Te avem mângâiere la necontenitele nevoi care ni vin.

Dar acuma, când a încetat boala ciumei și este curat, și mai ales în părțile noastre, ne rugăm de Fericirea Ta să pofteși să Te întâlnim și împreună să ne bucurăm.

Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

,αψκη', Νοεμβρίου ε'.

Ἐλάβομεν καὶ τὴν κασετίναν παρὰ τοῦ ἡγουμένου, καὶ εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1728, Noiemvrie în 5.

Am primit şi caseta de la egumen, şi mulţămim Fericirii Tale.

† Al Constantinopolei şi în Hristos al Tău iubit frate.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre intenţia acestuia pentru împăcarea cu Grigore-Vodă Ghica.

Pe la 1728, 7 Novembre.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου Βοεβόδα πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῆς ὀφειλομένης συμπνοίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Γρηγόρ-Βόδα Γκίκα.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

Μᾶς δηλοποιεῖ ὁ ἐκλαμπράτατος Γρηγοράσκος-Βόδας, ὁ περιπόθητός μας υἱός, τὰ ὅσα ἐκοινολόγησεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης τῇ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητι. Καί, δ'ὅσα μὲν εἶπεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πρὸς ἔπαινον καὶ εὐφημίαν μας, ὡς ὑπὸ τῆς ἐμφύτου καὶ μόνης αὐτῆς καλοκαγαθίας παρακινήμενη, ἄλλο δὲν λέγομεν, παρὰ μόνον ὅτι εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ τὴν τοιαύτην πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν ἀγάπην αὐτῆς καὶ μείνω ὑπόχρεως, ἂς εἶναι πολύχρονος.

Δι'ὅσα δὲ ἀνήκουσιν εἰς παράστασιν τῆς πρὸς τὴν Ἐκλαμπρότητα αὐτοῦ πατρικῆς ἡμῶν ἀγάπης, καὶ εἰς συντήρησιν τῆς μεταξὺ ἡμῶν συμπνοίας καὶ ὁμονοίας, οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ καθολικὸς σκοπός μας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅπου, ὡς κοινὸς σεβασμιώτατος ἡμῶν πατήρ, τὸ ἐβεβαίωσε, καί, ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἐκλαμπρότης αὐτῆς μᾶς δίδει πᾶσαν πληροφορίαν πῶς κατὰ τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς ὑφήγησιν θέλει ἀκολουθήσῃ, ἂς ἔχῃ τὴν ἱερὰν εὐχὴν τῆς Μακαριότητος αὐτῆς καὶ τὴν εὐχήν μας· καὶ αὖθις αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ'ἡμῶν [1].

Serisoarea lui Nicolae Mavrocordat Voevod către al Ierusalimului Hrisant, despre cuvenita înţelegere între dânsul şi Domnul Moldovei Grigore-Vodă Ghica.

Îndreptându-ne iarăş către Fericirea Ta cu evlavie, sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă.

Ni arată prea-luminatul Grigoraşcu-Vodă, prea-doritul nostru fiu, câte i-ai împărtăşit Fericirea Ta Luminăţiei Sale. Şi, pentru câte a spus Fericirea Ta întru lauda noastră, de oare ce eşti îndemnat de singură bunătatea-Ţi înăscută, nu spunem alta decât numai că mulţămim Fericirii Tale pentru o astfel de părintească iubire a Ta şi rămân îndatorit,— să trăieşti întru mulţi ani.

Iar, pentru câte se cuvin în vederea iubirii noastre părinteşti către Luminăţia Sa şi a întăririi bunei înţelegeri şi unirii în gânduri între noi, aşà e cu adevărat, şi acesta este pe deplin scopul nostru, şi mulţămim Fericirii Tale că, fiind preaveneratul nostru părinte, al amândurora, ai întărit-o, şi, de oare ce şi Luminăţia Sa ni dă toată ştirea cum că după stăpâneasca-Ţi sfătuire va urmà, să aibă sfânta rugăciune a Fericirii Tale şi rugăciunea noastră; şi iarăş preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

[1] Autografă, fără dată. Aşezată după locul unde se află.

DCCCCLXXXI.

1728, 11 Novembre. Roxandra Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre ajungerea şi primirea lui la Bucureşti şi boala de care sufere ea.

Ῥοξάνδρα Μαυροκορδάτη Χρυσάνθῳ Νοταρᾷ.

† Μακαριότατε, σοφότατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύρτε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ ὑμέτερε πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι· ἣν καὶ διαφυλάττοι ὁ Κύριος ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν εὐλαβῶς ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγείαν της λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὸ καλὸν αὐτῆς εἰς τὰ αὐτόθι κατευόδιον, καὶ ὅτι ἀπήλαυσε τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ παμφίλτατον ἡμῶν ἀδελφὸν μετ' ἄκρας ὑγιείας καὶ εὐθυμίας. Ὅστις καὶ φιλοφρόνως καὶ χριστιανικῶς, μετὰ πάσης οἵκης εὐλαβείας καὶ ἄκρας χαρᾶς καὶ πολλῆς ἀγάπης, ἣν ἀνεκαθεν ἔχει πρὸς αὐτήν, ἀπεδέχθη τὴν Μακαριότητά της, καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν ἅγιον Θεόν, ὅστις καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἴη περιφρουρῶν αὐτὴν ἐν ἀμεταπτώτῳ ὑγιείᾳ, διὰ νὰ ἐμφορούμεθα τῶν παναγίων της εὐχῶν. Εὐχαριστοῦμεν δὲ τῇ Μακαριότητί της διὰ τὴν πληροφορίαν τῆς ἀδελφικῆς φιλοστοργίας πρὸς ἡμᾶς τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ παμφιλτάτου μας ἀδελφοῦ. Βέβαια καὶ ἡμεῖς ἄλλο δὲν εἴμεθα πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα παρὰ ὅλως ἀγάπη καὶ εἰλικρινεστάτη σύμπνοια.

Ἡμεῖς ὅλον ἐνοχλούμεθα ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, ὅστις καὶ πολλὰ μᾶς ἐδάμασε, καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν σεβασμίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ δώσῃ τὴν ὑγείαν μας.

Παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς λείψουν καὶ πάλιν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ὑγείας της· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1728, Νοεμβρίου 11.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ῥωξάνδρα Μαυροκορδάτη.

Roxandra Mavrocordat lui Hrisant Notara.

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos părinte al nostru prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie ne închinăm şi dreapta-Ţi sfinţită o sărut; pe care să Te şi ţie Domnul în deplină sănătate şi fericire neîncetată, întru mulţi ani.

Venerata-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o şi pentru prea-dorita nouă sănătate a Ta foarte ne-am bucurat. Am aflat şi buna-Ţi călătorie într'acolo şi că ai găsit pe prea-înălţatul Domn şi prea-iubit al nostru frate în deplină sănătate şi voie bună. Care a şi primit pe Fericirea Ta prietenește şi creştineşte, cu toată fiasca evlavie şi cu înalta bucurie şi multa iubire ce o are totdeauna către Tine, şi am slăvit pe Dumnezeu Sfântul, care şi de acum să Te păzească în nescăzută sănătate, ca să ne împărtăşim de preasfintele-Ţi rugăciuni. Ci mulţămim Fericirii Tale pentru vestea frăţeştii iubiri către noi a prea-înălţatului şi prea-iubitului nostru frate. De sigur şi noi nu suntem alta faţă de Înălţimea Sa decât numai iubire şi unire prea-adevărată în cuget.

Numai cât noi suntem supăraţi de friguri, care ne-au îngenunchiat foarte, şi numai Dumnezeu Sfântul prin veneratele-Ţi rugăciuni să ni dea sănătate.

Ne rugăm să nu ni lipsească iarăş veneratele-Ţi scrisori pentru aflarea sănătăţii Tale dorite nouă; ai cărui ani să fie prea-mulţi şi pe deplin fericiţi. Iar preasfintele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască în toată viaţa spre pază.

1728, Noiemvrie în 11.

A Fericirii Tale fiică întru Hristos şi la poruncă:

Roxandra Mavrocordat.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 234-5, nº 187.)

DCCCCLXXXII.

Drako Suțu către Patriarhul Hrisant Notara, despre complimentele ce a prezintat în numele acestuia lui Eșad-Efendi și doctorului Fonseca, despre gândul Patriarhului de a veni „la metoh" în Constantinopol și invitarea lui Suțu, la „casa lui săracă", împreună cu salutări de la Mărioara, Sultana și finul lui Hrisant, adăugind că s'au dat niște răspunsuri „prea-cinstiților boieri capuchehaiele ale Înălțimii Sale". 1728, 16 Novembre.

Δράκος Σοῦτζος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα ἔλαβον, ἐξ οὗ τὴν ἀγαθὴν της ὑγιείαν μαθών, Κύριον τὸν Θεὸν ἐδόξασα. Ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς γραφόμενα. Ἐπρόσφερα τὰς φιλικὰς αὐτῆς προσαγορεύσεις καὶ εἰς τοὺς δύο της φίλους, τὸν ἐνδοξότατον δηλαδὴ Ἐσάτ-Ἐφέντην καὶ Δοκτὸρ Φονσέκαν, τὸν ὁποῖον τὸν ἐχαροποίησα λέγοντάς τον πῶς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης τὸν ἐδιώρισε τόπον εἰς τὸν παράδεισον. Ἂς εἶναι πολύχρονος ἡ Μακαριότης της ἀπού τεθλιμμένον ὄντα τὸν παρηγορεῖ, καὶ μάλιστα εἰς ὑπόθεσιν ὁποῦ κατάκαρδα τὸν ἐγγίζει. Τὸν ἠνάγκασα καὶ ἐγὼ νὰ εἶναι ἀναπαυμένος καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα τῶν ἀκηράτων ἀγαθῶν νὰ κουφίζωνται κατὰ μέρος τὰ ἀλγεινὰ τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἂς εἶναι ὅμως καὶ τοῦτο γνωστὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, πῶς δὲν τὸν ἄρεσε τόσον αὐτὸ ὁποῦ τὸν διορίζει εἰς ἄλλον τόπον, παρὰ ὁποῦ εὑρίσκεται ὁ Πιλάτος, εἰς τὸν ὁποῖον καταλαμβάνω νὰ ἔχῃ ἡ Ἁγιότης του καλὴν ὑπόληψιν καὶ κάποιον ξεχωριστὸν πόνον, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἀγάπη φαίνεται πῶς τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀμφιβάλλῃ ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους πῶς τάχα εὑρίσκεται ὁ ῥηθεὶς εἰς τὸν ᾅδην ἢ εἰς τὸν παράδεισον· καὶ περὶ τούτου, ὅταν σὺν Θεῷ τὴν προσκυνήσῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ θέλει τὴν εὐχαριστήσῃ, ἢ θέλει τὴν παρακαλέσῃ νὰ διατάξῃ ἀλλέως τὰ πράγματα.

Ἤκουσα ἀπὸ τὸν πανοσιώτατον ἡγούμενον πῶς ἐρχομένη ἡ Μακαριότης της σὺν Θεῷ εἰς τὴν Πόλιν, ἐντηρεῖται νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ μετόχιον διὰ τὰ μολέματα ὁποῦ ἔγιναν. Ὅθεν τοὺς σεβασμίους της πόδας δουλικῶς ἀσπαζόμενος παρακαλῶ νὰ καταδεχθῇ νὰ καθίσῃ ὅσον καιρὸν ὁρίζει εἰς τὸ πτωχικόν μου· τὰ ἐπάνω ὁσπίτια εἶναι μοναχά, κἀνεὶς δὲν κάθεται, δὲν ἔχουν καὶ κἀμμίαν ἀνακάτωσιν μὲ τὰ μεσέα· ὅμως ἂν μήτε εἰς τὰ μεσέα δὲν μὲ θέλει, πηγαίνω μὲ ἄκραν χαρὰν καὶ συγκατοικῶ μὲ τὴν ἐνδοξοτάτην ἀρχόντισσαν πενθεράν μου, ὅσον καιρὸν ὁρίζει ἡ Μακαριότης της νὰ καθίσῃ εἰς τὸ πτωχικόν μου. Θέλει χωρίζῃ καὶ ἡ Ἐνδοξότης της (ἡ ὁποία τὴν σεβασμίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπάζεται) μεγάλην χάριν, ἐπειδή, πηγαίνοντας ἐγὼ εἰς τὸ ἀρχοντικόν της, ἔχει παρηγορίαν εἰς τὴν μοναξίαν της. Ἡ δούλη της Μαριώρα, Σουλτάνα καὶ ὁ βαπτιστικός της τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν της ἀσπάζονται. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν.

1728, Νοεμβρίου 16.

Ἐνεχείρισα καὶ τὰ πρὸς τὸν παναγιώτατον οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ πρὸς τὸν πανοσιώτατον ἡγούμενον σεβάσμιά της γράμματα· ἔδωσα καὶ πρὸς τὸν πανοσιώτατον ἡγούμενον σεβάσμιά της γράμματα· ἔδωσα καὶ ἀποκριτικὰ τῶν ῥηθέντων τοῖς ἐντιμοτάτοις ἄρχουσι καπικεχαιάσι τῆς Ὑψηλότητός του.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος δοῦλος εὐτελής.

Δράκος Σοῦτζος.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 235-6, nº 188.)

DCCCCLXXXIII.

Gheorghe Ramadan Postelnicul către Patriarhul Hrisant Notara, despre sosirea acestuia la București și sprijinul ce-i poate da pe lângă Domn. 1728, 17 Novembre.

Ἐπιστολὴ Γεωργίου Ῥαμαδάνη Ποστελνίκου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, ἐπικαλουμένη τὴν μεσιτείαν τοῦ Πατριάρχου παρὰ τοῦ ἡγεμόνος Βλαχίας Νικολάη-Βόδα.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ

Serisoarea lui Gheorghe Ramadan Postelnicul către al Ierusalimului Hrisant, cerând mijlocirea Patriarhului pe lângă Domnul Țerii-Românești, Nicolae-Vodă.

Prea-fericite, prea-înțelepte și preasfințite Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului

πάσης Παλαιστίνης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι σεβασμιώτατε πάτερ καὶ δέσποτα, κύριε, κύριε Χρύσανθε.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιὰν κατασπάζομαι, δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ διατηρῇ καὶ νὰ σκέπῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὸν πατριαρχικὸν καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ συναντήματος, εἰς καταρτισμὸν παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος καὶ ἐμὴν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν.

Ἡ αἰτία τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ γράμματός πρὸς τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ πρῶταν μὲν νὰ προσφέρω αὐτῇ τὴν μεθ' ὅσης εὐλαβοῦς διαθέσεως ὑϊκὴν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσκύνησιν, καί, δεύτερον, νὰ τῆς δηλοποιήσω τὴν ὅσην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἔλαβον μανθάνωντας τὸν καλὸν ἐρχομόν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς Βουκουρέστι· τὴν ὁποίαν χαρὰν δὲν μὲ τὴν προξενεῖ παρὰ τὸ πατρικὸν ἐξ ἀγαθῆς αὐτῆς προαιρέσεως φίλτρον, ὁποῦ ἐξ ἀπαλῶν μου ὀνύχων γινώσκω ἀκριβῶς νὰ δεικνύῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης περὶ ἐμέ· ὅτου χάριν καὶ χρηστὰς πλουτῶ ἐλπίδας πῶς δὲν θέλει τῆς λείψῃ ὁ καλὸς λόγος καὶ ἡ ὑπὲρ ἐμοῦ συνδρομὴ πρὸς τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην, ἐν ὅσῳ αὐτόθι τὰς διατριβὰς ποιήσοιεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, προσμένωντας τὰς δεσποτικὰς αὐτῆς προσταγὰς εἰς κάθε δούλευσιν ὑποῦ μὲ γνωρίζει δυνατόν. Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

ραψκή', Νοεμβρίου ιζ.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

Γεώργιος Ῥαμαδάνης Ποστέλνικος.

şi a toată Palestina, întru Duhul Sfânt părinte prea-venerat şi stăpâne, doamne, doamne Hrisant.

Fericirii Tale cu toată evlavia mă închin şi dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri o sărut, rugându-ne de Dumnezeu Sfântul să păzească pe Fericirea Ta în Scaunul Tău patriarhicesc şi apostolesc fără boli, bucuros, sănătos, întru mulţi ani şi mai presus de toată întâmplarea norocită, pentru îndreptarea întregii turme creştine şi pentru a mea mulţămire şi bucurie.

Pricina acestei smerite scrisori a mele către Fericirea Ta prea-venerată nu e alta decât, întâiu, să-Ţi aduc închinare fiască întru Duhul Sfânt, cu cât mai multă aplecare evlavioasă şi, al doilea, să-Ţi vestesc câtă bucurie am simţit, aflând de buna venire a Fericirii Tale la Bucureşti; care bucurie nu mi-o pricinuieşte decât iubirea-Ţi părintească din bună aplecare, pe care din cea mai fragedă vrâstă ştiu bine că o arăţi Fericirea Ta faţă de mine; pentru care hrănesc şi nădejde bună cum că nu va lipsi cuvântul cel bun al Tău şi ajutorul pentru mine la prea-înălţatul Domn, cât vei petrece aici Fericirea Ta, aşteptând cu stăpâneştile-Ţi porunci la orice slujbă ce mă vei cunoaşte destoinic. Şi acestea cu închinare, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări fie cu noi.

1728, Noiemvre 17.

Al Fericirii Tale prea-mic rob:
Gheorghe Ramadan Postelnic.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXXIV.

1728, 18 Novembre.

Zoe, Doamna lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, despre călătoria lui la Bucureşti şi convorbirea cu Doamna lui Nicolae-Vodă.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα· ἣν καὶ διαφυλάττοι ὁ Κύριος ἐν ὁλοκλήρῳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ πάσης εὐ-

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu evlavie ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm; pe care să Te şi păzească Domnul în deplină sănătate şi fericire neîntreruptă, întru mulţi ani.

Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia

λαβείας ἐλάβομεν, καὶ ἐχάρημεν μαθόντες δι'αὐτῆς τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της. Ἔγνωμεν καὶ τὸ καλὸν αὐτῆς εἰς τὸ αὐτόθι κατευόδιον, καὶ ὅτι ἀπέλαυσε τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ ὡς πατέρα ἡμῶν φιλοστοργότατον μεθ' ὑγιείας καὶ εὐθυμίας, καὶ τὸν ἅγιον Θεὸν ἐδοξάσαμεν, οὕτινος καὶ δεόμεθα νὰ σκέπῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν αὐτῆς Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐθυμίᾳ. Περὶ δὲ τῆς πρὸς ἡμᾶς πατρικῆς φιλοστοργίας τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης τῆς ἐκλαμπροτάτης Δόμνης, εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα τῇ Μακαριότητι της διὰ τὴν πληροφορίαν, καὶ ἂς εἶναι πολύχρονος, ὅπου καὶ τὴν ἡμετέραν ἄκραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα ἐφανέρωσε. Τὰ φίλτατα ἡμῶν παιδία εὐλαβῶς ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της. Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, τὰ σεβάσμια πατρικὰ αὐτῆς γράμματα πρὸς δήλωσιν τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγιείας της καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν ἱερῶν της εὐχῶν, αἵτινες χαριθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

1728, Νοεμβρίου 18.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

am primit-o, şi ne-am bucurat aflând prin ea de sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită. Am cunoscut şi buna-ţi călătorie într'acolo şi că ai găsit pe prea-înălţatul Domn şi ca un părinte al nostru prea-iubit cu sănătate şi voie bună, şi am lăudat pe Dumnezeu Sfântul, de care ne şi rugăm să ţie şi de acum înainte pe Fericirea Ta în deplină sănătate şi mulţămire. Iar pentru părinteasca iubire a Înălţimii Tale către noi şi pentru frăţeasca iubire a prealuminatei Doamne, mulţămim foarte Fericirii Tale care ni-ai făcut-o cunoscută, şi să trăieşti întru mulţi ani, pentru că ai vădit şi înalta noastră evlavie şi iubire către Înălţimea Sa. Prea-iubiţii noştri cu toată evlavia sărută venerata-Ţi dreaptă, şi mai ales finul Tău. Să avem şi iarăş, ne rugăm, veneratele-Ţi scrisori părinteşti pentru vădirea celei prea-dorite nouă sănătăţi a Tale şi pentru primirea sfintelor Tale rugăciuni, care să ni se dea în toată viaţa.

1728, Noiemvre în 18.

A Fericirii Tale fiică întru Hristos şi la poruncă:

Zoe Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXXV.

Grigore Filipescu, Mare-Pitar, către Patriarhul Hrisant Notara, despre pâra falşă că ar avea de gând să se hainească şi să fugă din ţară. 1728, 26 Novembre.

Ἐπιστολὴ Γρηγορίου Φιλιππέσκου, Μεγάλου Πιτάρη, πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, ἀπολογουμένου πρὸς τοὺς συκοφαντήσαντας αὐτὸν παρὰ τῷ ἡγεμόνι ἐπὶ ἀποστασίᾳ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν.

Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἔλαβον, καὶ τὰ γραφόμενα ἐκατάλαβα. Καὶ πρῶτον παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ μὲ συγχωρέσῃ διὰ τὸ σφάλμα ὁποῦ ἔκαμα καὶ δὲν ἦλθα νὰ ἀσπασθῶ τὴν ἁγίαν της δεξιάν, ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν τζάραν· τὸ ὁποῖον ἀκολούθησεν μὲ τὸ νὰ ἐστάθη πολλὰ στενὸς ὁ καιρός, ἐπειδὴ καί, εὐθὺς ὁποῦ ἦλθα ἀπὸ τὴν τζάρα, εὐθὺς μὲ ἐδίωρισεν ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης εἰς τὸ χουζμέτι ὁποῦ εὑρίσκομαι· καὶ περὶ τούτου

Serisoarea lui Grigore Filipescu Marele-Pitar către al Ierusalimului Hrisant, apărându-se contra celor ce-l pârâseră către Domn pentru hainie.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, Fericirii Tale cu supunere mă închin şi cu evlavie sărut sfinţita-Ţi dreaptă.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale cu închinare am primit-o, şi cele scrise le-am înţeles. Şi întâiu rog pe Fericirea Ta să mă ierţi pentru greşeala ce am făcut de n'am venit să sărut sfinţita-Ţi dreaptă, venind dela ţară, ceia ce a urmat pentru că a fost foarte îngust timpul, de vreme ce, îndată ce am venit dela ţară, de-a dreptul m'a orânduit prea-înălţatul Domnul la huzmetul (slujba) în care mă aflu;

εἶμαι δέδαιος πῶς θέλει μὲ συγχωρέσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης.

Διὰ δὲ τὰ ἄλλα ὁποῦ μὲ γράφει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης εἰς τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα, ὅτι τάχα λυπᾶται διὰ λόγου μου, ὁποῦ ἐσυνέβη εἰς τὸν ἀπερασμένον καιρὸν καὶ ἠκούσθη μία φήμη τῆς φυγῆς, καὶ ὅτι τώρα πάλιν ἐψιθυρίσθησαν τὰ ὅμοια διὰ λόγου μου, καὶ τὸ πράγμα ἐπῆγε καὶ ἕως εἰς τὰ ἔκλαμπρα ὦτα τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθεντός, περὶ τούτου καὶ ἐγὼ εἶμαι περίλυπος ἕως θανάτου, ὄχι διατὶ ἔβαλα καμίαν φορὰν εἰς τὸν νοῦν μου τοιοῦτον σκοπόν, ἀλλὰ διὰ τὴν κακίαν καὶ ἀσέβειαν ἐκείνων ὁποῦ μὲ συκοφαντοῦν μὲ τοιαύτας συκοφαντίας, διὰ νὰ χάσω τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ ἔλεος ὁποῦ ἔχω ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην; ἂς δώσουν λόγον εἰς τὸν Θεόν.

Ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, νομίζωντας μήπως καὶ ἐγὼ ἔχω τοιαύτην κλίσιν καὶ νὰ ἐσυλλογίστηκα καμίαν φορὰν νὰ ἀποστατήσω ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ νὰ δραπετεύσω, μὲ ἐπιπλήττει μὲ τὰς πατρικὰς καὶ πατριαρχικὰς αὐτῆς ἀράς. Ὅμως ὁ Καρδιογνώστης γνωρίζει τὴν ἀθωότητα τῆς καρδίας μου καὶ τὴν καθαρότητα τῆς συνειδήσεώς μου· καὶ διὰ τοῦτο λέγω πῶς, ἀνίσως καὶ εἶχα ἢ ἔχω σκοπὸν νὰ ἀποστατήσω ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην καὶ νὰ φύγω ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, νὰ ἔχω διπλᾶς καὶ τριπλᾶς τὰς ἀράς ἐκείνας ὁποῦ μὲ ἐγράφει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης εἰς τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα. Ὄντας δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου παντελῶς ἀμέτοχος τῶν τοιούτων συκοφαντιῶν καὶ ὅλως δι' ὅλου πιστὸς δοῦλος τοῦ ὑψηλοτάτου μου Αὐθεντὸς καὶ καθαρὸς καὶ ἄδολος καὶ πρόθυμος εἰς τὴν δούλεψιν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, χωρὶς ἄλλον τινα ἐναντίον συλλογισμόν, καὶ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καὶ πάντοτε, καθὼς θέλει φανῇ ἀπὸ τὴν προθυμίαν ὁποῦ δείχνω εἰς τὸ χουζμέτι ὁποῦ εὑρίσκομαι.

Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, διὰ τὸν Θεόν, νὰ μὲ συστήσῃ ὡς τοιοῦτον πρὸς τὸν ὑψηλότατόν μου Αὐθέντην, ἀναπείθοντας τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα νὰ μὴν μὲ ἔχῃ εἰς κακὴν ὑπόληψιν, καὶ νὰ μὴν δίδῃ ἀκρόασιν εἰς τὰς κατ' ἐμοῦ ψευδεῖς συκοφαντίας τῶν κακῶν καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ νὰ μὲ ἔχῃ, καθὼς εἶμαι τῷ ὄντι, πιστότατος δοῦλος τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ μὲ ἄκραν προθυμίαν εἰς ὅλας τὰς αὐθεντικὰς αὐτοῦ προσταγάς. Ἰδοὺ ὁποῦ κατὰ τὴν προσταγήν της ἔγραφα πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα τὸ παρὸν ἱκετικόν μου γράμμα, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ τὸ ἐγ-

şi pentru aceasta sunt sigur că mă va iertà Fericirea Ta.

Iar pentru altele ce serii Fericirea Ta în venerata-Ţi scrisoare, că adecă eşti întristat pentru mine, cum că s'a întâmplat în vremea trecută de s'a auzit un zvon de fugă, şi că acuma iarăş s'au şoptit asemenea lucruri pe sama mea, şi afacerea a ajuns şi până la luminatele urechi ale prea-înălţatului Domn, pentru aceasta şi eu sunt întristat până la moarte, nu pentru că mi-aş fi pus vre-odată în minte un astfel de scop, ci pentru răutatea şi necucernicia acelora cari mă pârăsc cu astfel de pâri, ca să pierd trecerea de care mă bucur şi mila ce o am dela prea-înălţatul Domn: să dea samă la Dumnezeu!

Fericirea Ta, socotind ca nu cumvà şi eu să am o astfel de aplecare şi să mă cuget vre-odată a mă haini faţă de prea-înălţatul Domn şi a pribegì, mă loveşti cu părinteştile şi patriarhiceştile-Ţi blăstăme. Dar Cel ce cunòaşte inimile ştie dreptatea inimii mele şi curăţia cugetului mieu; şi de aceia spun că, dacă poate am avut ori am de gând să mă hainesc faţă de prea-înălţatul Domn şi să fug din ţara mea, să am îndoite şi întreite acele blăstăme ce le-ai scris Fericirea Ta în venerata-Ţi scrisoare. Ci sunt, din potrivă, cu totul fără împărtăşire la asemenea pâri şi cu totul lui tot rob credincios al prea-înălţatului mieu Domn şi curat şi nemincinos şi gata la slujba Înălţimii Sale, fără vre-un alt gând protivnic, şi acum şi de acuma înainte şi totdeauna, cum se va vedeà din graba ce o arăt la huzmetul în care mă aflu.

Rog pe Fericirea Ta, în numele lui Dumnezeu, să mă sprijini ca atare la prea-înălţatul mieu Domn, încredinţând pe Înălţimea Sa să nu mă mai aibă în rea socotinţă şi să nu dea ascultare la pârile mincinoase împotriva mea ale oamenilor răi şi pizmătăreţi. Ci să mă socoată, cum şi sunt cu adevărat, prea-credincios rob al Înălţimii Sale şi cu cea mai mare grăbire cu totul la poruncile-Ţi domneşti. Iată că după porunca Ta am scris Înălţimii Sale această scrisoare a mea de rugăminte, care mă rog să o dai în mâna Înălţimii Sale

χειρίσῃ τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, καὶ νὰ μὲ περιθάλψῃ μὲ τὰς πατρικὰς καὶ θεοπειθεῖς εὐχὰς τῆς Μακαριότητος της, αἵτινες εἴησαν μετ' ἐμοῦ ἐν ὅλῳ παντὶ. Ἀμήν.

1728, Νοεμβρίου 26.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐλαβέστατος υἱὸς καὶ δοῦλος.

Γρηγόριος Φιλιππέσκος
Μέγας-Πιτάρης.

şi să mă ajuţi cu părinteştile şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni ale Fericirii Tale, care să fie cu mine în toată viaţa. Amin.

1728, Noiemvre în 26.

Al Fericirii Tale prea-evlavios fiu şi rob:
Grigore Filipescu,
Mare-Pitar.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCLXXXVI.

Însemnare a lui Zmeul (?), privitoare la rosturile moşiei Călieni. 1728-9.

† Διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Κιλιένι τοιοῦτης λογῆς εἶναι: Ἕνας γαμβρός μου (ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε μερτικὸ ἀπὸ αὐτὸ τὸ χωρίον) τὸ ἐπούλησε κρυφίως εἰς τὸν Γένη τὸν Χαντίμπουλ διὰ ἑκατὸν γρόσια, μὴν ἠξεύρωντας παντελῶς ἡ μητέρα μου, καὶ, ἐρχόμενος ὁ γαμβρός μου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τότε τὸν ἐσυνέβη θάνατος τοῦ Γένη τοῦ Χαντίμπουλου, καὶ αὐτὸς ὤντας προσκυνημένος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐπῆρεν ὅλα ἡ Μακαριότης του, καὶ κοντὰ εἰς ἐκεῖνα ἐπῆρε καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ χωρίου τοῦ Κιλιένι, καὶ, ἐν τῷ ἀναμεταξὺ περνῶντας πολὺς καιρός, ἔνε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Καντεμίρ Βοεβόδα, τότε ἡ μητέρα μου ἔστειλε τριακόσια γρόσια μὲ τὸν ἄρχοντα τὸν Σπαθάρην Δέδουλον (ὁ ὁποῖος ἦτον γαμβρός της), καὶ, ἐρχόμενος ὁ ἄρχων Σπαθάρης εἰς τὴν Πόλιν, ἔδωσεν ἐκεῖνα τὰ τριακόσια γρόσια εἰς χεῖρας τῆς Μακαριότητός του, καὶ ἔτζη ἐξαγοράσαμεν ἐκεῖν[ο] τὸ ῥηθὲν χωρίον, καὶ τὸ εἴχαμεν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἠξεύρωντας πῶς εἶναι ἐδικόν μας. Ὅμως τώρα πηγαίνοντας ἡ Μακαριότης του εἰς τὴν Μπογδανίαν, ἐπῆρε πάλιν ὀπίσω ἐκεῖνο τὸ χωρίον, πουλῶντας τοὺς μοίλους μὲ χρόνον ὁλόκληρον· πλὴν αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸν δὲν ἦτον τοῦ ἄρχοντος Σπαθάρη Δέδουλου, ἀμὴ ἦτον ἐδικόν μου, ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου, ὡς καθὼς φανερώνουν καὶ τὰ γράμματα τὰ ὀνομαζόμενα οὐρίκια.

Răvaşŭ pentru Călieni.

† Pentru afacerea satului ce se chiamă Călieni, aşà este. Un ginere al mieu (care n'aveà mertic din acel sat) l-a vândut pe ascuns lui Ieni Hadâmbul pentru o sută de lei, neştiind nimic mama mea, şi, viind ginerele mieu din Constantinopol, atunci i s'a întâmplat moarte lui Ieni Hadâmbul, şi, el fiind închinat la Ierusalim, le-a luat pe toate Fericirea Sa (Hrisant?), şi pe lângă acelea a luat şi zapisul satului Călieni, şi, între acestea trecând multă vreme, în zilele lui Cantemir-Vodă, atunci mama mea a trimes trei sute de lei cu boierul Spătar Dedul (care erà ginere al ei), şi, viind dumnealui Spătarul la Ţarigrad, a dat acei trei sute de lei în mânile Fericirii Sale, şi astfel am cumpărat acel loc zis mai sus, şi l-am ţinut în stăpânirea noastră, ştiind cum că e al nostru. Dar acum, mergând Fericirea Sa în Moldova, a luat iarăş îndărăt acel sat, vânzând morile pe un an întreg; decât acea stăpânire nu erà a dumisale Spătarului Dedului, ci erà a mea, de la părinţii miei, precum vădesc şi actele zise urice.

(Bibl. Ac. Rom., acte greceşti necatalogate.)

DCCCCLXXXVII.

Însemnare despre cheltuieli făcute de un episcop la moartea lui Zmeul. După 1728-9.

Ἄσπρα ὁποῦ ἔδωσεν ὁ Δεσπότης ἀπὸ τοῦ μακαρίτου Σμέουλου, μὲ ἀποδείξεις.

Banii ce i-a dat stăpânul de la răposatul Zmeul, cu zapise.

180 ἀσλλ. εἰς 18 κονδίλια, τὰ σαρανταλλείτουργα τοῦ Βουκουρεστίου, πρὸς 10 ἀσλλ.

75 ἀσλλ. εἰς 10 κονδίλια, ἔτι τοῦ Γιασίου, πρὸς 10 ζλόταις.

33 ἀσλλ. εἰς 12 φλ. ζερνα, εἰς 3 ἀρχιερεῖς, ὅταν τὸν ἔθαψαν.

50 ἀσλλ. τὸ σαρανταλλείτουργον τοῦ Δεσπότου.

250 ἀσλλ. τοῦ Γαλατᾶ, ἐξόχως τὰ 250 ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν γαμβρόν, μὲ ἀπόδειξιν του, πάλιν ἀπὸ τὰ ἄσ. ὁποῦ ἔλαβεν, τὰ 100 ἀσλλ., παρὰ τοῦ δεσπότου.

50 ἀσλλ. τοῦ Κωνσταντίνου, ἀνεψιοῦ του, ἐξόχως ἀπὸ τὰ 250 ἀσλλ., ὁποῦ τοὺς ἔδωσεν ὁ γαμβρός.

30 ἀσλλ. τοῦ ἡγουμένου ἀπὸ τὰ Κόμανα.

50 ἀσλλ. ὁ Σταυροπόλεως, διὰ τὸ σαρανταλλείτουργον.

50 ἀσλλ. τοῦ ἁγίου Ὀλρνῆς *(sic)* ἔτι.

100 ἀσλλ. τοῦ Δελάνου, διὰ τὰ ὀσπήτια τῆς Μητροπόλεως.

50 ἀσλλ. ἔτι σαραντάρι τοῦ Νίσης Νεοφύτου.

50 ἀσλλ. Ῥάζος Διαμαντής, διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μουζουλίου.

50 ἀσλλ. Τοῦ Δημητρίου Νοταρᾶ ἰατροῦ, διὰ ταῖς ὁιζιταῖς του.

200 ἀσλλ. τοῦ προηγουμένου τῶν Ἡβίρων, διὰ τὰ 20 σαρανταλείτουργα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

500 ἀσλλ. διὰ τοὺς πόδους τοῦ Βουκουρεστίου.

34 ἀσλλ. τοῦ Βασίλη Μελδενητζιάρη, ἔλεος εἰς τὸ μοναστήρι τοῦ Νάμφου.

40 ἀσλλ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου, διὰ ἕν σαρανταλλείτουργον μακαρίτου.

180 ἀσλλ. τοῦ Γεδεών, ἐπισκόπου Ῥωμάνου, διὰ τὴν ἐκκλησίαν.

1.972 ἀσλλ. σοῦμα.

3.126 ἀσλλ., 88 ἄσ. τὰ εὑρεθέντα νάχτι εἰς τὸ σεντούκι, ὁ Δεσπότης.

1.200 ἀσλλ. ἔτι ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Παπάζογλου, μόνον τὰ κεφάλαια.

4.216 ἀσλλ. 88 ἀσ. σοῦμα.

Τὶ ἔδωσεν.

1.972 ἀσλλ., ἀπὸ τὰ ὁποῖα εὐγάζωνται ἀπὸ τῶν σοῦμαν τῶν εὑρεθένων; μένουσι ἀπάνο του.

1.021 ἀσλλ. 60, εἰς τὸν γαμπρὸν ἔδωσεν.

2.993 ἀσλλ. σοῦμα μένει ὁ 1223.

Τὶ ἔλαβεν ὁ γαμβρὸς ἀπὸ τὸν Δεσπότην.

180 lei la 18 condeie, sărindarele Bucureştilor, câte 10 lei.

75 lei la 10 condeie, încă la Iaşi, câte 10 zloţi.

33 lei la 12 galbeni zer[nacopi]. la 3 arhierei, când l-au îngropat.

50 lei sărindarul stăpânului.

250 lei ai [egumenului] de la Galata, afară de cei 250 pe cari i-a luat de la ginere, cu zapisul său, iarăş din banii ce i-a luat, cei 100 lei, de la stăpân.

50 lei ai lui Constantin, nepotul lui, afară de 250 lei, pe cari i-a dat ginerele.

30 lei ai egumenului de la Comana.

50 lei al Stavropolei, pentru sărindar.

50 lei ai preasfinţitului de la Ocna (?) încă.

100 lei Deleanului, pentru casele Mitropoliei.

50 lei, încă un sărindar al lui Neofit de Nisa.

50 lei Razu Diamandi, pentru biserica lui „Muzulio".

50 lei, ai lui Dimitrie Notara, doftorul, pentru vizitele lui.

200 lei proegumenului de Ivir, pentru cele 20 de sărindare la Muntele Sfânt.

500 lei pentru podurile Bucureştilor.

34 lei lui Vasile Medelnicerul, milă la mănăstirea Neamţului.

40 lei, ai Mitropolitului Antonie, pentru un sărindar al răposatului.

180 lei lui Ghedeon, episcopul de Roman, pentru biserică.

1.972 lei suma.

3.126 lei, 88 bani ce s'au găsit naht în cutie, Stăpânul.

1.200 lei încă a luat de la Papazoglu, numai capetele.

4.216 lei, 88 bani suma.

Ce a dat.

1.972 lei, din cari se scot dintre suma celor aflaţi; rămân asupra lui.

1.021 lei, 60, i-a dat ginerelui.

2.993 lei, suma rămâne 1.223.

Ce a luat ginerele de la Stăpân.

102, 1 ἀσλλ., 60 ἀσ.
315 ἀσλλ., 5 ἀσ., ἔτι ἔλαβεν ἀπὸ τὸ κρασὶ τοῦ μακαρίτου.
1.336 ἀσλλ., 65 σοῦμα.
† Τι ἔδωσεν,
1.735 ἀσλλ., 100 ἀσ., τὰ ὁποῖα εὐγάζωνται ἀπὸ τὴν ἄνωθεν περνῆ, δοσμένα παράνω παρὰ τοῦ γαμπροῦ, 399 ἀσλλ., ἔξω ἀπὸ τὰ 300 ἀσλλ. τῶν κοριτζίων.

102, 1 lei, 60 bani.
315 lei, 5 bani, încă a luat de la vinul răposatului.
1.336 lei, 65 bani suma.
† Ce a dat.
1.735 lei, 100 bani, cari se scot din suma de mai sus, daţi pe de-asupra de ginere, 399 lei, afară de 300 lei, ai copilelor.

(Bibl. Ac. Rom., acte greceşti necatalogate.)

DCCCCLXXXVIII.

Gramată a Patriarhului Hrisant Notara pentru suma ce datoriă Patriarhiei răposatul Vornic Anastasie, însărcinat cu facerea chiliilor de la Sf. Sava din Iaşi. 1729, 14 Mart.

Hrisant, cu mila lui Dumnezeu Patriarhu sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina.

Facem ştire cu această carte de mărturie a Patriarşiei Noastre la mâna dumilorsale chir Costantin şi Lupul vtori Comis ca să le fie de credinţă precum să se ştie că, viind Patriiarşiia Noastră aicea, în ţara Moldovei, pentru cercetarea sfintelor mănăstiri carele sintu supt ascultarea Sfântului Mormânt, şi fiind mai în trecuta vreame cu pofta noastră orânduit răpăosatul Anastasie Vornicul, părintile dumilorsale, ca să facă casăle de la Sfântul Sava, pentru treaba Patriiarşiei Noastre, ce, după datoriia creştinească, tâmplându-i-se moarte, n'au apucat a le săvârşi, şi, rămâind casăle nesăvârşite, au cheltuit fiii dumisale, anume chir Constantin şi Lupul, cătăvà somă de bani, şi, viind Patriiarşiia Noastră aice a doua oară, şi stând la socotială, şi rămâind cătăvà somă de bani să ia de la noi, au lăsat la Svântul Mormânt o somă de bani pentru sufletul părinţilor dumilorsale. Iară, pentru o somă de bani ce au rămas să mai iea, socotit-am Patriiarşiia Noastrâ cum că, să plătim cu bani, nu ni-au dat mâna, fiind şi Svântul Mormânt în multe valuri şi datorii, şi întru aceaia am poroncit egumenilor de pe la mănăstiri carele sint supt ascultarea Sfântului Mormânt aicea, în Moldova, ca să caute vr'o moşie, de care nici mănăstirile nu prea au folos şi agiutori de la dânsăle, ca să se dea dumilorsale pentru aceşti bani, şi tot va fi pomana deplin acelor răpăosaţi ctitori carii au dat acea moşie ce iaste a svintei mănăstiri Hlincii, danie de la răpăosatul Vasilie-Vodă. Şi aşà egumenii toţi înpreună au aflat o moşie, anume Frăsuleanii, aicea, în Ţinutul Iaşilor, pe apa Prutului, de cĭasta parte, sat întreg, şi cu vad de pod, şi cu a patra parte de sat de Miclăuşani, ce iaste iarăş în Ţinutul Iaşilor, înpotriva aceştii moşii, de ciaia parte de Prut, la cămpu, care iaste iarăşi a ceştii sfinte mănăstiri, danie de la Antimiia fata lui Mătii şi de la Dochiţa fata lui Mihăilă. Deci acest sat anume Frăsuleanii şi cu a patra parte de Miclăuşiani, de la Ţinutul Iaşilor, cu tot vinitul, din cămpu, şi din pădure, şi din apa Prutului, şi cu locu de fănaţă, am socotit şi l-am dat dumilorsale chir Costantin şi dumisale Lupului vtori Comis, fiii dumisale răpăosatului Anastasie Vornicul, pentru acei bani ce avia să ia de la Patriiarşiia Noastră pentru casele ce s'au făcut la Sfântul Sava, drept optu sute lei, şi mai multu am ertat şi am dăruit şi noi pentru slujba şi osteneala care au făcut-o şi o fac asupra mănăstirilor ce sânt supt ascultarea Sfântului Mormânt. Drept aceaia, ca să-i fie driaptâ ocină şi moşie în veaci dumilorsale şi fiilor dumilorsale şi nepoţilor, şi să aibă a-ş face şi ispisoc de întăritură de pe acĭastă carte a Patriiarşiei Noastre. Iară cine s'ar ispiti a lipsì dintr' acĭastă moşie, puind pricină că nu sint răzăşi, ori din răzăşi ori din niamuri, unii ca aciia să fie treacleţi şi anathema şi blăstămaţi de Domnul Dumnezeu, şi de Maica Preacista, şi de 12 Apostoli vărhovnici, şi să fie legaţi şi afurisiţi de 318 părinţi din cetatea Nichei şi de 7 săboară a toată lumea, şi de Patriiarşiia Noastră; parte să aibă cu Iuda şi cu

treacletul Arie, şi în viaţa lor să dobăndiască cutremurul lui Cain şi zugrumarea Iudei. Piiatra, herul, leamnele, toate să se răsipească, iară trupurile lor să stea afurisite şi legate în veaci, pentru că Patriiarşiia Noastrâ mai mult am dăruit decăt am dat. Acĭasta scriem.

ᾨ ΜCH, ΛEAT 1729 (7237), Mart. 14.

(Iscălitura.) (L. S.)

(Uricariul, XI, pp. 361-3).

DCCCCLXXXIX.

1729, 25 Maiu. Antonie dascălul din Bucureşti către Patriarhul Hrisant Notara, despre nişte schimbări la şcoală care supăraseră pe Patriarh.

Ἐπιστολὴ Ἀντωνίου, διδασκάλου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ σχολῆς, περὶ πολλῶν ἀναφερομένων εἰς αὐτήν.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε πάτερ καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, σεβασμιώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ εὐλαβῶς ἀσπάζομαι τὰ ἴχνη τῶν σεβασμίων καὶ πανιέρων αὐτῆς ποδῶν.

Ἀπὸ ἕνα καὶ δύο προσκυνητὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὁποῦ ἦλθον εἰς τὸν ἄρχον Κόμισον, φαίνεται πῶς νὰ εἶναι συγχισμένη καὶ παροργισμένη δικαίως κατ' ἐμοῦ ἡ ἁγία αὐτῆς Μακαριότης διὰ τὴν μεταβολὴν ὁποῦ ἠκολούθησεν εἰς τὸ σχολεῖον ἄνευ τῆς εἰδήσεως της· τὴν ὁποίαν τὸ νὰ μὴ δώσω ἐγώ, ἐμποδίσθηκα ἀπὸ τὴν καθολικὴν προσταγὴν ὁποῦ μὲ ἔστειλεν εὑρισκομένη ἔτι εἰς τὴν Βλαχίαν, διὰ νὰ μὴ γράφω τινα εἰς κανένα μέρος, καί, μὲ τὸ νὰ μὴ ἐνόμιζα πῶς θέλει γένη ἔτζη ταχεῖα ἡ μεταβολὴ χωρὶς νὰ λάβῃ εἴδησιν ἡ Μακαριότης Ὑμῶν, ἢ ἀπὸ τὸν ἄρχον Κόμισον, ὁποῦ τοῦ τὸ ἐπροεῖπα δύο μῆνας πρωτήτερα, ἢ ἀπὸ τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον Αὐθέντην, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ θεοστήρικτον Ὕψος ἔγραψα μετὰ ἓξ μῆνας, παρακαλῶντας νὰ προστάξῃ νὰ μοῦ δοθῇ καὶ ὁ ἐπίλοιπος μισθὸς τοῦ κόπου μου, ἐνδείας οὐ μικρᾶς βιαζούσης με (ἂν καλὰ καὶ ἐπέτυχον), καὶ πῶς εἰς τὸ εὐτυχὲς ῥιζικὸν τῆς Ὑψηλότητός του ἐσυνάχθησαν ἀρκετοὶ μαθηταί, ἐπαριθμῶντάς τους κατ' ὄνομα, ὁμοῦ καὶ τὰ μαθήματά τους, εἰς τοὺς ὁποίους διὰ νὰ γίνεται ἡ πρέπουσα προκοπή, καλὸν ἦτον νὰ ἐδιωρίζετο καὶ τινὰς ἀπ' αὐτοὺς βοηθὸς εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μικρῶν παιδίων. Παρακινηθεὶς εἰς τὸ νὰ κάμω τέτοιον ζήτημα ἀπὸ τὸ γράμμα ὁποῦ μὲ ἔστειλεν εἰς τὴν Βλαχίαν διὰ νὰ φέρω καὶ δεύτερον διδάσκαλον, καὶ ἀπὸ τὸ χρυσόβουλλον ὁποῦ διαλαμβάνει ὁμοίως περὶ αὐτοῦ καί, τὸ περισσότερον, μὲ τὸ

Scrisoarea lui Antonie dascălul şcolii din Bucureşti despre mai multe lucruri privitoare la dânsa.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, prea-venerate al mieu Domn şi stăpân, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin, şi cu evlavie sărut paşii veneratelor şi prea-sfintelor Tale picioare.

Dintr'una şi din două scrisori vrednice de închinare ale Fericirii Tale care au venit la dumnealui Comisul, se pare că eşti supărat şi mâniat pe dreptate asupră-mi sfinţita Ta Fericire pentru schimbarea ce a urmat la şcoală fără ştiinţa Ta, care ştiinţă ca să n'o dau eu, am fost împiedecat de porunca de obşte ce mi-ai trimes-o aflându-Te încă'n Ţara-Românească, ca să nu scriu cevà în vre-o parte, şi pentru că n'am socotit că se va face iute schimbarea fără să iei cunoştinţă Fericirea Ta, ori dela dumnealui Comisul, căci i-am fost spus-o cu două luni înainte, ori dela prea-cucernicul şi prea-înălţatul Domn, către a cărui Înălţime de Dumnezeu sprijinită am scris după şase luni, rugând să poruncească a mi se da şi restul lefii ostenelilor mele, căci mă sileşte o lipsă nu slabă (deşi am căpătat-o) şi că după fericita orânduială a Înălţimii Sale s'au adunat destui ucenici, numărându-i pe nume, şi învăţăturile lor, la cari ca să se facă procopseala cuvenită, erà bine să se fi orânduit şi cinevà din ei ajutător la privegherea copiilor mici. Îndemnat a face o astfel de cerere prin scrisoarea ce mi-ai trimes în Ţara-Românească pentru ca să aduc şi al doilea dascăl şi prin hrisovul care cuprinde tot aşà cu privire la el şi, pe lângă aceasta, pentru că am fost pus de Prea-Înălţatul să copiez o carte de istorie de curând

νὰ ἐπροστάχθηκε ἀπὸ τὸν Ὑψηλότατον νὰ ἀντιγράψω ἕνα νεομεταγλωττισμένον ἱστορικὸν εἰς διακόσιαις κόλλαις καὶ περισσότερον, καὶ δὲν εἶχα καιρὸν νὰ προφθάσω καὶ αὐτό, καὶ νὰ ἐπιμελη θῶ καὶ τοὺς μαθητάς ὡς ἔπρεπε· διὰ τοῦτο ἐβιάσθηκα νὰ κάμω τὸ τέτοιον ζήτημα διὰ καλλιτέραν κατάστασιν καὶ κυβέρνησιν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, θαῤῥῶντας πῶς θέλει γένῃ καὶ μὲ τὴν γνώμην τῆς Μακαριότητός σας, καὶ ὄχι διὰ κανένα περισσότερον κέρδος ἐδικόν μου, ὅτι οὐδὲν ἐπροστέθη πλέον τι εἰς τοῦ λόγου μου, παρὰ μόνον ἡ ὀργὴ τῆς Μακαριότητός σας, ἥτις εἶῃ ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου· ἀνίσως καὶ ἐμετακίνησα τὰ πράγματα μὲ σκοπὸν καὶ ἐλπίδα ἐδικοῦ μου περισσοτέρου κέρδους, καθὼς ἔγραφαν οἱ κακοὶ ἄνθρωποι τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, διὰ νὰ σᾶς παροξύνουν. Καὶ αὐτὸ καὶ ἄλλα περισσότερα, τὰ ὁποῖα ὅλα πῶς εἶναι λόγια ψευδῆ καὶ ἀνάρμοστα εἰς τοῦ λόγου μου, ἂς ἐρωτήσῃ ἁγία της Μακαριότης τὴν πολιτείαν μου εἰς τόσους τόπους ὁποῦ ἐστάθηκα, καὶ αὐτοῦ, εἰς τὸ εὐαγὲς μετόχιον, πῶς ἐπολιτεύθηκα, ὁμοίως ἂς στοχασθῇ καὶ τὰ ἤθη μου καὶ τὴν γνώμην μου, ὁποῦ μὲ ἠξεύρει ἂν ἔχω φύσιν νὰ μετακινῶ πράγματα, καὶ τότε ἂς παροργίζεται.

Λίρετώτερον τὸ ἔχω, ἁγιώτατέ μοι δέσποτα, νὰ χάσω μύριες τέτοιες κυβέρνησεις παρὰ νὰ [εὑρί]σκομαι ὑπὸ τὴν ὀργὴν καὶ κατάραν σας. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ [εἶσθε] εὐμενὴς καὶ ἵλεως εἰς ἐμένα, συγχωροῦσα με καὶ [μὴ ὀστεροῦσα με] τῆς πατρικῆς της ἀγάπης καὶ συστάσεως, ἧς μόνης μετὰ Θεὸν [κέ]κτημαι.

Ἤκουσα πῶς ἔστειλε καὶ ἄλλον διδάσκαλον, ὡς φαίνεται, διὰ [νὰ] μὲ παιδεύσῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης· καὶ καλῶς νὰ ὁρίσῃ, ἂς ἔλθῃ μὲ ὑγίαις καὶ χαραῖς του, νὰ κυβερνηθῇ καὶ αὐτός, καὶ νὰ πλουτίσῃ ὡς καὶ ἡμεῖς. Ἐγὼ τὴν εὐχὴν καὶ εὐλογίαν τῆς Μακαριότητός σας μόνον θέλω, καί, ἂν δὲν ἔχω τὴν κυβέρνησίν μου ἀπὸ σχολεῖον, θέλω τὴν εὕρει πάλιν κοντὰ εἰς τὴν Μακαριότητά σας, εἰς τὴν ὁποῖαν μέλλω νὰ καταφύγω, ὁποῦ εἶναι βεβαιοτέρα καὶ ἐκτὸς κινδύνου καὶ φόβου.

Ταῦτα, αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ.

ᾳψκθ', Μαΐου κε'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης καὶ προσκυνητῆς μοι Μακαριότητος δοῦλος παραμικρός.

Ἀντώνιος διδάσκαλος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

tălmăcită, la două sute de coli şi mai mult, n'am avut vreme să înaintez nici întru aceasta, şi nici să mă îngrijesc de ucenici cum se cădea; de aceia am fost silit a face o astfel de cerere pentru mai buna stare şi chivernisire a şcolii elineşti, crezând că va fi şi cu socotinţa Fericirii Tale, şi nu pentru vre-un mai mare câştig al mieu, căci nimic nu s'a adăugit mai mult la mine decât numai mânia Fericirii Tale, — care să fie pe capul mieu, dacă poate am schimbat lucrurile cu scop şi nădejde a unui mai mare câştig al mieu, precum au scris-o oamenii cei răi Fericirii Tale, ca să Te aţâţe. Şi aceasta şi altele mai multe cum că sunt toate vorbe mincinoase şi nepotrivite cu firea mea, să întrebi Fericirea Ta sfântă cum a fost cârmuirea mea în atâtea locuri unde am fost, şi acolo, la sfinţitul metoh, cum am ocârmuit; de asemenea să cercetezi şi moravurile mele şi faima mea, ca să ştii dacă am fire să schimb lucruri, şi atunci să Te mânii.

Mai bucuros primesc, prea-sfinţite al mieu stăpân, să pierd de mii de ori astfel de ocârmuiri decât să mă aflu supt mânia Ta şi blăstămul Tău. De aceia mă rog să fii binevoitor şi îndurător faţă de mine, iertându-mă şi [uelipsindu-mă] de părinteasca-Ţi iubire şi sprijinire, pe care singură după Dumnezeu am dobândit-o.

Am auzit că ai trimes şi alt dascăl, precum se pare, ca să mă pedepseşti Fericirea Ta; şi să poftească, să vie cu sănătate şi cu bucurie, să ocârmuiască şi el şi să se îmbogăţească aşà ca mine. Eu nu voiesc decât rugăciunea şi binecuvântarea Fericirii Tale, şi, de nu voiu avea chiverniseala mea dela şcoală, o voiu afla iarăş lângă Fericirea Ta, la care am de gând să caut adăpost, ca una care e mai sigură şi afară de primejdie şi frică.

Acestea, iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu noi.

1729, Maiu în 25.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte şi închinate mie rob prea-mic:

Antonie dascălul.

DCCCCXC.

1729, 27 Maiu.

Procopie arhimandritul către Patriarhul Hrisant Notara, despre trimeterea unui bucătar, lucrul unor sfeşnice de argint şi sporul, datorit ocrotirii domneşti, la Sf. Gheorghe şi la Văcăreşti.

Ἐπιστολὴ Προκοπίου ἀρχιμανδρίτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος χορηγουμένης προστασίας ἐπὶ τῶν μετωχίων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ Βακαρεστίου.

Δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα ὑγιαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονοῦσαν μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος μετὰ ὑποκλίσεως δουλικῆς ἐδέχθην, καὶ δόξαν ἀπὸ καρδίας ἀνέμεμψα τῷ σώζοντι καὶ διαφυλάττοντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ, οὗτινος δέομαι ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ αὐτὴν ἀνωτέραν πάσης ἀντικειμένης περιπετείας, εὐδαιμόνως καὶ πολυετῶς.

Ἔγνων καὶ ὅσα διὰ τοῦ σεβασμίου αὐτῆς γράμματος μὲ προστάζει, καὶ ἰδοὺ κατὰ τὸν δεσποτικὸν αὐτῆς ὁρισμὸν στέλνεται ὁ κατζίβελος μάγειρος μὲ τὸν ἐντιμότατον ἄρχοντα πρώην Σλουτζιάρην χατζῆ κὺρ Γιάνην δι' εἰδήσεως τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος Μεγάλου-Κσμαράσι, μὲ τὴν πρέπουσαν ἑτοιμασίαν του, ἤγουν καὶ μὲ ἕνα ἄλογον καὶ μετὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας του, καὶ ἄρποτες νὰ φανῇ ἀρεστὸς εἰς τὴν δούλευσιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Μὲ τὸν ῥηθέντα ἄρχοντα χατζῆ κὺρ Γιάνην πέμπω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὸ δικήριον καὶ τὸ τρικήριον, τὰ ὁποῖα, ὅσον νὰ τὰ εὐγάλω ἀπὸ τὸν μάστορην, ἴδα καὶ ἔπαθα· τριανταπέντε γρόσια τὸν ἔδωσα μόνον διὰ δουλευτικά, καὶ ἑπτὰ φλωρία βενέτικα διὰ τὸ μαλαγμάτωμα· ἔμειναν καὶ εἰς τοῦ λόγου του δώδεκα δράμια ἀσήμι, ἀμὴ δὲν εἶναι ἐλπὶς νὰ παρθῇ.

Ἄλλο κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω νὰ σημειώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι παρὰ μόνον ὅτι, δι' εὐχῶν παναγίων τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ εἰς τὸ εὐτυχὲς ῥιζικὸν τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ σοφωτάτου Αὐθέντου μας, ἡ κυβέρνησις τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὅσον καὶ τοῦ Βακαρεστίου τρέχει εἰς αὔξησιν, ἐπειδὴ καὶ δὲν μᾶς λείπῃ καθ' ἑκάστην ἡ ἡγεμονικὴ συνδρομὴ καὶ ἐπίσκεψις τοῦ θεοστέπτου ἡγεμόνος μας· ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον, διὰ τῶν παναγίων εὐχῶν σας, νὰ διαφυλάττοι τὴν αὐτοῦ

Scrisoarea lui Procopie arhimandritul către al Ierusalimului Hrisant pentru ocrotirea acordată de Domn metohurilor Sfântului Gheorghe şi Văcăreştilor.

Rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să păzească pe prea-marea Ta Fericire sănătoasă întru mulţi ani şi fericită cu îndelungată întărire în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte am primit-o cu supunere de rob, şi am înălţat slavă din inimă celui ce Te mântuie şi Te păzeşte Dumnezeu Sfântul, de care mă rog ca şi de acum înainte să Te ţie mai presus de toată întâmplarea protivnică, fericit şi întru mulţi ani.

Am cunoscut şi câte mi le orânduieşti prin venerata-Ţi scrisoare, şi iată că după stăpâneasca-Ţi poruncă se trimete Ţiganul bucătar cu prea-cinstitul boier fostul Mare-Sluger, Hagì chir Iani, cu ştiinţa preaslăvitului boier Marele-Cămăraş, împreună cu cea cuvenită gătire a Sa, cu un cal adecă şi cu cheltuielile călătoriei Sale, şi dorim să pară potrivit pentru slujba Fericirii Tale.

Cu zisul boier Hagì chir Iani trimet Fericirii Tale sfeşnicul de două şi de trei lumânări, care, până să le scot de la meşter, am văzut şi am păţit-o; treizeci şi cinci de lei i-am dat numai pentru lucru, şi şepte galbeni venetici pentru aurit; au rămas şi la el douăsprezece dramuri de argint, dar nu mai e nădejde să se poată luà.

Alta deocamdată n'am de arătat Fericirii Tale decât numai că, prin rugăciunile preasfinte ale Fericirii Tale şi după fericita poruncă a prea-înălţatului şi prea-înţeleptului nostru Domn, ocârmuirea Sfântului Gheorghe ca şi a Văcăreştilor sporeşte, căci nu ni lipseşte în fiecare zi nici domnescul ajutor şi supravegherea Domnului nostru de Dumnezeu încoronat; Dumnezeu sfântul numai, prin rugăciunile-Ţi preasfinte, să păzească pe Înălţimea Sa

Ὑψηλότητα εἰς ἔτη πάμπολλα, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν καὶ καθεξῆς, οἱ ταπεινοὶ εὐχέται καὶ δοῦλοι τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, τὸ αὐθεντικόν του ἔλεος.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος δουλικῶς, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

Ἀπὸ Βουκουρέστι, ,αφκθ', Μαΐου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας μεγίστης Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος.

Ἀρχιμανδρίτης Προκόπιος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

întru ani prea-mulţi, ca să primim şi de acum înainte, noi, supuşii rugători şi robi ai Înălţimii Sale, domneasca-I milă.

Acestea deocamdată cu supunere, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi ajutătoare în toată viaţa.

Din Bucureşti, 1729, Maiu în 27.

Al Fericirii Tale prea-mari smerit rob;

Arhimandritul Procopie.

DCCCCXCI.

Neofit arhimandritul către Patriarhul Hrisant Notara, despre un scriitor ce-i trimete şi despre căpătarea pentru Sfântul Gheorghe a moşiei Jugurenii. 1729, 27 Maiu.

Ἐπιστολὴ Νεοφύτου ἀρχιμανδρίτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ τῆς ἀγορασθείσης νέας μουσίας τοῦ Παναγίου Τάφου Ζουγουρένι καὶ τῆς εἰς αὐτὴν προσηλώσεως εἰσοδημάτων.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μετὰ καὶ τῆς πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος μετὰ πάσης ὑποκλίσεως ἐδέχθην, καί, πληροφορηθεὶς τὴν ἀκριβεστάτην μοι αὐτῆς ὑγιείαν, ὁλοψύχως ἐχάρην καὶ τὸν Θεὸν ἐδόξασα, οὗτινος δέομαι ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐρωστίᾳ.

Ἔγνων καὶ ὅσα μὲ προστάζει ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτῆς γράμματος (*sic*), καὶ ἰδοὺ κατὰ τὸν ὁρισμόν αὐτῆς στέλλω, δι'εἰδήσεως τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Μεγάλου-Καμαράσῃ τὸν πλέον καλήτερον οὔτε ἐγὼ ἠύρα, οὔτε ὁ ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· ὅθεν δὲν ἠξεύρω ἂν φανῇ ἀρεστὸς καὶ ἂν ἀναπαύσῃ μὲ τὴν δούλευσίν του τὴν Μακαριότητα αὐτῆς, καὶ ἄμποτες νὰ φανῇ ἀρεστός!

Κατὰ τὸ παρὸν ἄλλο τιποτες δὲν ἔχω νὰ σημειώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, παρὰ μόνον διὰ τὰ πεντακόσια ἐκεῖνα γρόσια ὁποῦ χρεωστοῦσεν ὁ Γερορραφαὴλ τῷ Γεροπαΐσιῳ καὶ τὰ ἀφιέρωσεν ὁ Γεροπαΐσιος εἰς τὸ μοναστήριόν μας (ὅστις Γερορραφαὴλ ἀνεπαύθη καὶ

Scrisoarea lui Neofit arhimandritul către al Ierusalimului Hrisant, pentru noua moşie ce s'a cumpărat Sfântului Mormânt, Jugurenii, şi darul de venituri către dânsa.

Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de Dumnezeu sfântul să păzească şi să apere pe Fericirea Ta prea-mare fără boli, bucuros, sănătos, cu îndelungată întărire în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată supunerea am primit-o, şi, aflând de prea-scumpa mie sănătate a Ta, din tot sufletul m'am bucurat şi am slăvit pe Dumnezeu, de care mă rog ca şi de acum înainte să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă în deplină sănătate şi putere.

Am cunoscut şi câte-mi orânduieşti în venerata-Ţi scrisoare, şi iată că după porunca Ta trimet, cu ştirea prea-nobilului boier Marele-Cămăraş; pe unul mai bun nici eu nu l-am găsit, nici arhimandritul de la Sfântul-Gheorghe; pentru care nu ştiu de se va părea potrivit şi dacă va odihni cu slujba lui pe Fericirea Ta; şi de s'ar părea potrivit!

Deocamdată altcevà n'am să însemn Fericirii Tale decât numai pentru cele cinci sute de lei ce datorià bătrânul Rafail bătrânului Paisie şi le-a dăruit bătrânul Paisie mănăstirii noastre (care bătrân Rafail a încetat din viaţă şi a lăsat ani mulţi

ἄφησε χρόνους μακροὺς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι), καί, μὴν ἔχωντας ὁ Γεροραφαὴλ ἄσπρα διὰ νὰ πληράσῃ τὸ χρέος του, ἐλογαριάσθη τὸ διάφορον τῶν πεντακοσίων γροσίων, καὶ ἔγινε τριακόσια γρόσια, ὥστε ὁποῦ κεφάλαιον καὶ διάφορον ἔγιναν γρόσια ὀκτακόσια, καὶ μᾶς ἔδωκεν ἕνα μοῦλκι Ζογγουρένι ὀνομαζόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι δύο χιλιάδες καὶ διακόσιαις τριάκοντα ὀργυιές, καὶ αἱ μὲν χίλιαι ἑξακόσιαι ὀργυιαὶ ἐδόθησαν διὰ τὰ ὀφειλόμενα ὀκτακόσια γρόσια, λογαριάζοντες τὴν ὀργυιὰν πρὸς μισὸ γρόσι. Διὰ δὲ τὰς τετρακόσιαις ὀργυιαῖς, διὰ προσταγῆς τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου, ἐπληρώσαμεν διακόσια γρόσια, τὰς δὲ ἐναπολειφθείσας διακοσίας τριάντα ὀργυιαῖς τὰς ἀφιέρωσεν εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον μας διὰ μνημόσυνον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· τὸ ὁποῖον μοῦλκι εἶναι πολλὰ καλόν, καὶ ἐλπίζω νὰ ἔχῃ ἱκανὸν συμφέρον τὸ ἱερὸν μοναστήριον καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος.

Πρὸς τούτοις ἔλαβον καὶ τὰ χίλια πεντακόσια γρόσια ἀπὸ ταῖς ὄκναις, καὶ ἀπὸ τὸ διναρίτζι, τὸ διωρισμένον ἔλεος τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου· μὲ τὰ ὁποῖα ἄσπρα πάλιν διὰ προσταγῆς τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἠγοράσθησαν πρόβατα μὲ τὰ ἀρνία τους χίλια, καὶ ἑκατὸν πενῆντα μελίσσια, καὶ εἴκοσι φοράδες, καὶ δέκα ζευγάρια βόδια διὰ τὸν ζυγόν· τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ ἐλπίζω εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, δι' εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, εἰς τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν Αὐθέντου, διὰ τοῦ αὐθεντικοῦ ἐλέους καὶ τῆς συνδρομῆς τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, νὰ ἔλθουν ὅλα εἰς αὔξησιν. Ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Θεοῦ μόνον νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὸ θεοστήρικτον ὄρος τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα, καὶ ἐγώ, ὁ ἐλάχιστος αὐτῆς δοῦλος, κατὰ τὴν ὀλίγην μου δύναμιν, δὲν θέλω λείπῃ ἀπὸ τὸ νὰ ἀγωνίζωμαι μὲ κάθε προθυμίαν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου, κατὰ τὴν δεσποτικὴν διαταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ἧς αἱ πανάγιαι εὐχαὶ εἴησαν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

ᾳψκθ', Μαΐου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος δοῦλος.

† Ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος.

Fericirii Tale), şi, neavând bătrânul Rafail bani ca să plătească datoria lui, a socotit dobânda celor cinci sute de lei, şi a fost trei sute de lei, aşà încât, capete şi dobândă, s'au făcut lei opt sute, şi ni-a dat o moşie anume Jugurenii, care e de două mii şi două sute de pogoane, şi cele o mie şase sute de pogoane s'au dat pentru cei opt sute de lei datoriţi, socotind pogonul jumătate de leu. Iar pentru cele patru sute de pogoane, după orânduiala prea-înălţatului nostru Domn, am plătit două sute de lei, iar celelalte două sute treizeci de pogoane, le-a dăruit sfintei noastre mănăstiri pentru pomenirea sufletului său; care moşie e foarte bună, şi nădăjduiesc să aibă destul folos sfânta mănăstire şi Sfântul Mormânt.

Pe lângă acestea am luat şi cei o mie cinci sute de lei de la ocne, şi de la vinăriciu, mila orânduită a prea-înălţatului nostru Domn; cu cari bani iarăş după porunca Înălţimii Sale s'au cumpărat oi cu mieii lor o mie, şi o sută cinzeci de stupi, şi douăzeci de iepe, şi zece părechi de boi de jug; care lucruri toate nădăjduiesc întru Dumnezeu sfântul, cu rugăciunile Fericirii Tale, în fericitele zile ale prea-înălţatului şi de Hristos iubitorului nostru Domn, ca prin domneasca-I milă şi cu ajutorul Înălţimii Sale să vie toate la adăugire. Iar harul lui Dumnezeu sfântul numai să apere şi să păzească Înălţimea de Dumnezeu sprijinită a Înălţimii Sale şi pe Fericirea Ta prea-mare, şi eu, prea-micul Tău rob, după puţina mea putere, nu voiu lipsi de a luptà cu toată graba pentru slujba sfintei mănăstiri, după stăpânească poruncă a Fericirii Tale; ale cărui preasfinte rugăciuni să ni fie ajutătoare în viaţa toată.

1729, Maiu în 27.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte rob:

† *Arhimandritul Neofit.*

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXCII.

Constantin, al doilea dascăl din Bucureşti, către Patriarhul Hrisant Notara, despre aşezarea lui în Moldova ca al doilea dascăl pe lângă Antonie. 1729, 25 August.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου, β' διδασκάλου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς, ἀγγέλλοντος τὸν διορισμὸν αὐτοῦ.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε πατερ καὶ Πατριάρχα, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν γονυκλιτῶς ἀσπάζομαι.

Δέομαι τοῦ παναγάθου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, ἀνωτέραν πάσης τυχερῆς περιπετείας, μετὰ μακροβιότητος. Οὗτινος βοηθείᾳ καὶ διὰ τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἦλθον καὶ ἐγὼ εἰς Μολδοβλαχίαν, καὶ διὰ ἐπιστασίας καὶ ἐπιμελείας τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος Ποστελνίκου ἐπαῤῥησιάσθην εἰς τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην μὲ τὸ γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, κατὰ τὴν προσταγήν τις, καὶ μὲ ἐδέχθη ἡ Ὑψηλότης του εὐμενῶς καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, καί μὲ ἀπεκατέστησε δεύτερον διδάσκαλον, καὶ μοὶ ἐδιώρισε καὶ τὸν μισθὸν καὶ ὅλα τὰ μερτίκια, κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τὸ αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον.

Καὶ παρακαλῶ τὸν ἅγιον Θεὸν, πρῶτον μέν, εὐχαριστῶν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίαν, νὰ ἐπιβραβεύσῃ αὐτῇ ὅσα καταθύμια καὶ ἐφετά, καὶ διὰ τῶν ἁγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ μὲ φωτίσῃ καὶ νὰ μὲ δυναμώσῃ εἰς τὴν ἐπιστασίαν ταύτην τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος· καί, δεύτερον, νὰ δίδῃ τῷ ὑψηλοτάτῳ Αὐθέντῃ στερέωσιν ἀτάραχον, ἄσειστον, πολυχρόνιον, ἐν ὑγείᾳ διηνεκεῖ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει.

Καὶ ὁ λογιώτατος κὺρ Ἀντώνιος μὲ ἐδέχθη φιλοφρόνως, καὶ μὲ ἐπεριποιήθη τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ πολλὰ τὸ ἐχάρη· τὴν αὐτὴν δὲ περιποίησιν ἔδειξεν εἰς τοὺς λόγους μου καὶ ὁ ἅγιος καθηγούμενος κὺρ Ἀζαλείας (*sic*), καὶ ὁ ἅγιος οἰκονόμος κὺρ Ἰωαννίκιος. Αἱ δὲ εὐχαὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἶησαν μετ' ἐμοῦ.

,αψκθ', Αὐγούστου κε'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὁ προθυμότατος καὶ ἐλάχιστος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος.

Scrisoarea lui Constantin, al doilea dascăl al şcolii domneşti din Bucureşti, vestind despre orânduirea lui.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite părinte şi Patriarh, doamne, doamne Hrisant, Fericirii Tale cu supunere mă închin, şi venerata-Ţi dreaptă în genunchi o sărut.

Mă rog de prea-bunul Dumnezeu să Te păzească pe Fericirea Ta fără boli, bucuros, sănătos, mai presus de toată întâmplarea sorţii, întru ani îndelungaţi. Prin al cărui ajutor şi prin preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele rugăciuni ale Fericirii Tale am venit şi eu în Moldova şi prin ocârmuirea şi îngrijirea prea-slăvitului dumisale Postelnicului m'am înfăţişat prea-luminatului Domn cu scrisoarea Fericirii Tale, după porunca Ta, şi m'a primit Înălţimea Sa binevoitor şi cu faţă voioasă, şi m'a pus al doilea dascăl, şi mi-a orânduit şi leafa şi toate merticele, după porunca Fericirii Tale şi hrisovul domnesc.

Şi mă rog de Dumnezeu sfântul, mai întâiu, mulţămind Fericirii Tale, pentru binefacerea către mine, să-Ţi întărească toate cele dorite, şi prin sfintele-Ţi rugăciuni să mă lumineze şi să mă împuternicească în ocârmuirea aceasta a vredniciei de dascăl, şi, al doilea, să deie prea-înălţatului Domn întărire netulburată, nezguduită, întru mulţi ani, în sănătate neîntreruptă şi paşnică stare.

Şi prea-învăţatul chir Antonie m'a primit cu dragoste şi m'a îngrijit după putere, şi mult i-a părut bine; aceiaş îngrijire a arătat-o pentru mine şi sfinţitul categumen, al Azaleii *(sic)*, şi sfinţitul iconom chir Ioanichie. Iar rugăciunile Fericirii Tale fie cu mine.

1729, Avgust în 25.

Al Fericirii Tale prea-gătitul şi preamicul rob:

Constantin.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXCIII.

1729, 15 Septembre.

Ioan (Cupariul ?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre niște scrisori ale acestuia și nevoia de a se trimete un arhiereu ca egumen la Văcărești.

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου (Κουπάρη;) πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περὶ ἀποστολῆς ἀρχιερέως εἰς τὸ μετόχιον Βακαρεστίου.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πάσης ὀδυνηρᾶς περιστάσεως, μετὰ πολυχρονίου διαμονῆς καὶ στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τρία προσκυνητὰ καὶ σεβάσμια γράμματα τῆς Ὑμετέρας μεγίστης Μακαριότητος, τὰ μὲν ἀπὸ κα' [καὶ] κθ' τοῦ παρελθόντος, τὸ δὲ ἀπὸ ε' τοῦ ἐνεστῶτος γεγραμμένα, ὑπτίαις χερσί, καὶ μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐδεξάμην, καί, ἐκ [πάντων] πληροφορηθεὶς τὴν ὑπέρ τι ἄλλο ἀξιέραστόν μοι αὐτῆς ὑγιείαν [καὶ] ῥῶσιν, δόξαν ἀνέπεμψα ἀπὸ βαθέων καρδίας τῷ σώζοντι καὶ διατηροῦντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ, οὗτινος δέομαι ἵνα κἂν τοῖς ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα παντὸς ἀνιαροῦ ἀπηλλαγμένην.

Ἔγνων καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς δεσποτικὰς ἐπιταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καί, κατὰ πρῶτον μὲν λόγον, γινώσκετε ἀναμφιρρήτως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι τὸν πρὸς τὸν πανιερώτατον ἅγιον Καισαρείας ἐπιγραφόμενον πλίκον τῶν γραμμάτων εὐθὺς τὸν ἐνεχείρισα τῇ αὐτοῦ Πανιερότητι, καὶ θέλει λάβῃ καὶ τὰς παρὰ τῆς Πανιερότητος αὐτοῦ ἀποκρίσεως (*sic*).

Περὶ δὲ τῶν ἀναρῶν συμβεβηκότων τῆτες, δὲν ἔχω ἄλλο περισσότερον νὰ εἰπῶ, παρὰ μόνον ἡ εὐσπλαχνία τοῦ μεγάλου Θεοῦ διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ παύσῃ τὴν καθ' ἡμῶν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὰς ἐνεστώσας ἀθυμίας εἰς χαρὰν καὶ ψυχικὴν τέρψιν καὶ ἀγαλλίασιν, τῇ δὲ Ὑμετέρᾳ μεγίστῃ Μακαριότητι νὰ ἐπιχορηγῇ εὐμενῶς ἄνωθεν ἄκραν ὑγιείαν καὶ πάντων τῶν καταθυμίων αὐτῆς ἐπίτευξιν.

Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἐν Βακαρεστίῳ αὐθεντικοῦ μοναστηρίου ἡγουμενείου, ἂν καλὰ καὶ θέλει καταλάβῃ τῆς ὑμετέρας σοφωτάτης κορυφῆς ἡ ἀγχίνοια πλατύτερον ἀπὸ γράμματος τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Καισαρείας, ὅμως τοῦτο προσθέτω καγὼ ὁ δοῦλος αὐτῆς ὅτι εἶναι χρεία νὰ γράψῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος ὁποὺ εὕρῃ εὔλογον ἡ Ὑμετέρα

Scrisoarea lui Ioan (Cupariul?) către al Ierusalimului Hrisant, pentru trimeterea unui arhiereu la metohul Văcărești.

Fericirii Tale prea-înțelepte cu supunere mă închin și venerata-Ți dreaptă cu supunere o sărut, rugându-mă de preabunul Dumnezeu să apere și să păzească pe Fericirea Ta prea-înțeleaptă mai presus de toată jalnica împrejurare, cu îndelungată păstrare și întărire în preasfințitul și apostolescul Tău Scaun.

Trei scrisori vrednice de închinare și venerate ale Fericirii Tale prea-mari, unele din 21 [și] 29 ale trecutei luni, iar alta din 5 ale celei de față, cu mânile ridicate și cu cea mai mare evlavie le-am primit, și, din toate aflând sănătatea-Ți mai presus de orice alta mie dorită și puterea, am înălțat slavă din adâncul inimii lui Dumnezeu sfântul care Te apără și Te păzește, de care mă rog ca și de acum înainte să păzească pe Fericirea Ta prea-înțeleaptă scutită de toată nenorocirea.

Am cunoscut și cele din lăuntru orânduiri stăpânești ale Fericirii Tale, și, cât despre vorba d'intâiu, afle cu siguranță Fericirea Ta că plicul cu adresa către Preasfințitul de Cesareia de-a dreptul l-am dat în mâna Preasfinției Sale, și vei primì răspunsul de la Preasfinția Sa.

Iar, pentru nenorocirile ce s'au întâmplat acolo, n'am mai mult de spus decât numai că mila marelui Dumnezeu prin preasfintele-Ți rugăciuni să facă a înceta mânia Sa asupra noastră și să schimbe tristeța de azi în bucurie și mângâiere sufletească și mulțămire, iar Fericirii Tale prea-mari să-I dăruiască binevoitor de sus deplină sănătate și dobândirea tuturor celor dorite.

Iar pentru afacerea egumeniei mănăstirii domnești a Văcăreștilor, deși va înțelege priceperea culmii Tale prea-înțelepte mai pe larg din scrisoarea preasfințitului de Cesareia, dar aceasta o adaug și eu, robul Tău, că este de nevoie să scrii la Ierusalim, ca să vie acela pe care-l vei găsì cu cale Fericirea Ta, dar să fie o

Μακαριότης, νὰ εἶναι ὅμως τὸ πρόσωπον προβιβασμένον εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν βαθμόν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ σκοπὸς καὶ ἡ γνώμη καὶ τοῦ ὑψηλοτάτου μας Αὐθέντου, καὶ ἔτζι ἂς εἶναι εἰς εἴδησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Οἱ ἐκλαμπρότατοι μπεγιζαδέδες πανευλαβῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Ὁμοίως καὶ ἡ ἀρχόντισσα κυρία μήτηρ μου, μετὰ τῶν λοιπῶν συγγενῶν, ταπεινῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὰ κράσπεδα τῶν ἱερῶν αὐτῆς ἐνδυμάτων ἀσπάζονται. Εὑρισκόμενος τοίνυν ὁ δοῦλος αὐτῆς διὰ παντὸς ἑτοιμότατος εἰς τὰ δεσποτικὰ αὐτῆς προστάγματα, δέομαι τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς ἐπιεικείας νὰ ἔχω καὶ καθ' ἑξῆς τὴν τιμὴν τῶν σεβασμίων αὐτῆς γραμμάτων· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

ᾳψκθ', σεπτεμβρίου ιε'.

Τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος δοῦλος.

Ἰωάννης.

faţă înaintată la treapta arhieriei, căci acesta e scopul şi socotinţa şi a prea-înălţatului nostru Domn, şi aşà să fie în ştiinţa Fericirii Tale.

Prea-luminatele beizadele cu toată evlavia se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută. De asemenea şi jupăneasa dumneaei mamă-mea, împreună cu celelalte rude, cu smerenie se închină Fericirii Tale şi sărută margenile sfintelor Tale veşminte. Găsindu-mă deci rob al Tău întru toate gata la poruncile-Ţi stăpâneşti, mă rog de stăpâneasca-Ţi bunătate să am şi de acum înainte cinstea veneratelor Tale scrisori; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele Tale rugăciuni fie-mi ajutătoare în toată viaţa.

1729, Septemvrie în 15.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte rob:

Ioan.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXCIV.

Zoe, Doamna lui Grigore Ghica-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu felicitări pentru serbătorile apropiate. 1729, 13 Decembre.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα, Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Σὴν Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ δεόμεθα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἵνα διαφυλάττῃ αὐτὴν ὑγιαίνουσαν καὶ εὐημεροῦσαν, ὑπερκειμένην παντὸς ἀβουλήτου, μετὰ μακροβιότητος. Σεβασμίαν αὐτῆς ἐπιστολὴν πανευλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν της λίαν ἐχάρημεν, καὶ τὸν σώζοντα καὶ διατηροῦντα αὐτὴν ἅγιον Θεὸν ἐδοξάσαμεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καθεξῆς γεγραμμένα, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς εὐχετικὰς αὐτῆς προσαγορεύσεις· ἕνεκεν τῆς ἐνεστηκυίας ἤδη τεσσαρακονθημέρου νηστείας, ἧς ὅσον οὔπω συμπληρουμένης, καί, πλησιαζουσῶν τῶν πανσέπτων ἑορτῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ τῶν Θεοφανείων, δεόμεθα καί, ἡμεῖς αὐτοῦ τοῦ ἐκ Παρθένου τεχθέντος Κυρίου ἡμῶν ὅπως ἀξιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἑορτάσαι

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne, Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale cu toată evlavia ne închinăm şi venerata-Ţi dreaptă o sărutăm, şi ne rugăm de Dumnezeu sfântul să Te păzească în sănătate şi bună stare, mai presus de toate cele ce nu voieşti, întru mulţi ani. Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia am primit-o, şi pentru cea de Dumnezeu păzită sănătate a Ta ne-am bucurat, şi pe Dumnezeu sfântul care Te mântuie şi Te păzeşte l-am slăvit. Am aflat şi cele înlăuntru scrise pe rând, şi mulţămim Fericirii Tale prea-înţelepte pentru salutările-Ţi cu rugăciuni către noi, pentru postul de patruzeci de zile care este acum şi fiind aproape să se mântuie, şi apropiindu-se prea-veneratele serbători ale Naşteri Domnului şi ale Bobotezei, ne rugăm şi noi de cel din Fecioară născut Domnul nostru ca să învrednicească pe Fericirea

ταύτας πανευφροσύνως καὶ πανευτυχῶς ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πάσῃ εὐδαιμονίᾳ, καὶ ἐρέτος καὶ καθεξῆς, εἰς ἔτη πολλά, μετὰ πάντων τῶν ἐρετῶν. Τὰ παιδάκια μας πανευλαβῶς ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της, ὅστις καὶ δι'εὐχῶν αὐτῆς ὑγιεινεύει καὶ ῥωμαλαίως ἔχει. Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, πρὸς πληροφορίαν τῆς θεοφρουρήτου ὑγιείας της· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

1729, Δεκεμβρίου 13.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

Ta a serbà aceste zile cu toată mulţămirea şi cu toată fericirea în cea mai deplină sănătate şi în toata buna stare, şi în acest an, şi pe urmă, întru mulţi ani, cu toate cele dorite. Copilaşii noştri cu toată evlavia sărută venerata-Ţi dreaptă, şi mai ales finul Tău, care prin rugăcinnile Tale e sănătos şi zdravăn. Să avem iarăş veneratele Tale scrisori, pentru aflarea sănătăţii Tale de Dumnezeu păzite; ai cărui ani să fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi; iar preasfintele-Ţi rugăciuni să ni se hărăzească în toată viaţa.

1729, Dechemvrie în 13.

Al Fericirii Tale întru Hristos şi la poruncì:

Zoe Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXCV.

1729, 20 Decembre.

Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări pentru serbătorile apropiate.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον.

† Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, ταπεινῶς τε καὶ πανευλαβῶς τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν κατασπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πάσης ἐπηρείας, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Μὲ τὸ νὰ ἐπλησίασε καὶ αὖθις ἡ πάνσεπτος μνήμη τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἤτε κυκλικὴ τοῦ νέου ἔτους περίοδος, καὶ αἱ λοιπαὶ σεβάσμιαι αὐτοῦ ἑορταί, δὲν ἔλειψα κἀγώ, ὁ δοῦλος αὐτῆς, διὰ τοῦ παρόντος μου νὰ ἀποδώσω τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι τὴν μετ' ἄκρας εὐλαβείας δουλικήν μου προσκύνησιν, δεόμενος θερμῶς αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ καταξιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἑορτάσῃ φαιδρῶς καὶ νὰ πανηγυρίσῃ θεοφιλῶς καὶ ταύτας καὶ ἄλλας καθεξῆς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ εὐεξίᾳ, μετὰ εἰρηνικῆς καὶ ἀδιασείστου διαμονῆς ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Scrisoarea lui Constantin Mavrocordat către al Ierusalimului Hrisant.

† Prea-fericite, prea-înţelepte şi prea-sfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin, şi smerit şi cu toată evlavia sărut venerata-Ţi dreaptă, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă mai presus de toată uneltirea, întărindu-Te întru mulţi ani în Scaunul Tău preasfinţit şi apostolesc.

Pentru că s'a apropiat iarăş prea-venerata pomenire a naşterii întru carne a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos şi întoarcerea zilei Anului Nou şi celelalte venerate ale lui serbători, n'am lipsit nici eu, robul Tău, prin această scrisoare a mea să dau Fericirii Tale prea-înţelepte închinarea mea supusă cu cea mai înaltă evlavie, rugându-mă călduros de acelaş Domn al nostru Isus Hristos să învrednicească pe Fericirea Ta a serbà bucuros şi cu iubire de Dumnezeu şi acestea şi altele pe urmă în cea mai înaltă sănătate şi bună stare, cu păstrare paşnică şi netulburată în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Ἐγὼ τοίνυν, ὁ δοῦλος αὐτῆς, εὑρισκόμενος διὰ παντὸς ἑτοιμότατος ὑπουργὸς τῶν δεσποτικῶν αὐτῆς νευμάτων καὶ ἐπιταγμάτων, δέομαι τῆς δεσποτικῆς εὐμενείας αὐτῆς νὰ ἔχω τὴν τιμὴν τῶν σεβασμίων καὶ προσκυνητῶν αὐτῆς γραμμάτων, δηλωτικῶν τῆς τιμαλφεστάτης καὶ πολυποθήτου μοι ὑγιείας καὶ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν, αἵτινες εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πλείστα καὶ πανευδαίμονα.

,αψκθ', Δεκεμβρίου κ'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ταπεινότατος εἰς προσταγάς της δοῦλος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Ci eu, robul Tău, aflându-mă totdeauna prea-gata îndeplinitor al stăpâneştilor Tale îndemnuri şi porunci, mă rog de stăpâneasca-Ţi bunăvoinţă să am cinstea veneratelor şi vrednicelor de închinare scrisori ale Tale, vădind sănătatea-Ţi îmbielşugată şi mult dorită şi cu preasfintele-Ţi rugăciuni, care să-mi fie ajutătoare 'n toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1729, Dechemvrie în 20.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte fiu întru Hristos şi prea-smerit la poruncile Tale rob:

Constantin Marrocordat.

DCCCCXCVI.

Inscripţie pusă de Constantin Carageà (?) pe palatul domnesc din Iaşi, refăcut după foc de Mihai Racoviţă. Înainte de 1730.

Νῦν ἄλλος ὤφθη φοίνιξ ἀρχεῖον τόδε,

πῦρ δυσκάθεκτον ἠνάλωκε γὰρ πάμπαν,
γήρας δ' ἔπειτα τοῦ δεινοῦ ἀπαλλάξας·
πλείστῳ ἔρωτι καὶ ζήλῳ θερμοτάτῳ
λαμπρῶς τε τοῦτο αὖ ἀνήγειρεν μάλα,
ἐν καινότητι κάλλει καὶ ἐξαμείψας,
Μιχαὴλ ἀρχός, ἔξοχος ἡγεμόνων,
αὔχημα σεπτὸν κοιράνων ἠγαθέων,
τῆς τ' εὐσεβείας παμφαέστατον σέλας,
τρίτης τὰ λαμπρὰ ἀρχῆς κατέχων σκῆπτρα,

ἔτους πέλοντος, ὃ τόδ' αἰνίττετ' ἔπος:
„σκέπ' ἄναξ λόγε Μιχαὴλ Ρακοβήτζα".

Acum s'a văzut alt Phoenix, această veche [clădire,
Căci focul nestăpânit a cuprins-o toată,
Apoi bătrâneţa urmă nenorocirii;
Cu cel mai dor şi râvnă prea-ferbinte
A ridicat-o iarăş cu strălucire,
Din nou dându-i vechea frumuseţă,
Mihail-Vodă, alesul între Domni,
Glorie venerată a bunilor stăpânitori
Şi a cucerniciei prea-luminoasă rază,
Având a treia oară ca Domn schiptrul [luminii,
Iar anul fu acela ascuns în aste vorbe:
„Priveşte doamne Mihail Racoviţă".

(Bibl. Ac. Rom., còpii moderne de documente greceşti.)

DCCCCXCVII.

Nicolae Mavrocordat dă pe an 300 de lei şcolii greceşti din Seres. Până la 1730.

(Bibl. Ac. Rom., còpii moderne de documente greceşti.)

DCCCCXCVIII.

Rânduiala slujbei în Joia Mare şi alte serbători din săptămâna Patimilor, de Paşti, etc., la Curtea domnească a Ţării-Româneşti [2]. Pe la 1730.

---

[1] Nu înţelegem cum e cuprins anul în aceste cuvinte.

[2] E vorba înlăuntru numai de partea *bisericească* a ceremoniilor, pomenindu-se abia rolul Domnului. De aceia dăm numai originalul fără traducere, pentru specialiştii pe cari-i pot interesà vechile daline ale slujbei bisericeşti.

Τάξις γινομένη τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμπτῃ ἐν τῷ τῆς Οὐγκροβλαχίας αὐθεντικῷ παλατίῳ, ἤτοι τοῦ ἱεροῦ νιπτῆρος.

Τοῦ ταχθέντος ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ ἀρχιερέως ἐκεῖσε παραγενομένου, προτρέπεται τῷ ἐκκλησιάρχῃ τὴν ὥραν ἐρωτήσαι, καθ' ἣν ὁ ἡγεμὼν ἄρξεσθαι τὴν ἀκολουθίαν προστάττει· τοῦ δὲ ἀρχιερέως πρὸ τούτου ἐν εἰδήσει γεγονότος, ἀπέρχεται πρὸ ὥρας ἡμίσεως ἐν τῷ ναῷ, καί, τῶν δώδεκα εὐλογίαν παρ' αὐτοῦ λαβόντων, τὰ ἱερὰ ἐνδύονται ἄμφια· εἶτα ἀνίστανται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἀπέρχεται μετὰ μανδύου καὶ δεκανίου ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν μετὰ τῶν διακόνων, καὶ ποιεῖ εὐλογητόν, λαμβάνων καιρόν, ὡς ἔθος, πρὸς ἑτοιμασίαν τῆς θείας λειτουργείας· ἀμφιασαμένου δὲ ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ, πότε τὸν ἡγεμόνα ἐν τῇ αὐλῇ κατέρχεσθαι τηρητέον, καὶ τότε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἐξέρχεται μετὰ μόνων τῶν διακόνων. Ἀπερχομένου δὲ τοῦ τε ἡγεμόνος καὶ τοῦ ἀρχιερέως ἐν τοῖς ἑτοιμασθεῖσι θρόνοις, λαβὼν ὁ ἀρχιερεὺς τὸ τρικήριον, εὐλογεῖ τὸν ἡγεμόνα· εἶθ' οὕτως κάθηνται ἀμφότεροι. Τότε δὴ (τότε) ἄρχεται προσφέρειν ὁ ἐκκλησιάρχης τοὺς ταχθέντας δώδεκα ἐν ταῖς ἑτοιμασθείσι σκάμνοις, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ Ἰούδα, καὶ καθεξῆς ἀνὰ δύο ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως καὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου, τοῦ τὸν τάπον δηλαδὴ τοῦ Πέτρου τυποῦντος. Τούτου δὲ γενομένου, ἀνίσταται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἀπέρχεται μετὰ τῶν διακόνων ἔνθα ὁ νιπτὴρ ἡτοίμασθαι, καί, λαβὼν θυμιατόν, θυμιᾷ κύκλῳ τὸν νιπτῆρα, καὶ ποιεῖ εὐλογητόν. Ἀρχομένων δὲ τῶν ψάλτων ψάλλειν τὰ ταχθέντα, ὁ ἀρχιερεὺς ἀπέρχεται καὶ θυμιᾷ τὸν ἡγεμόνα καὶ ἅπαντα τὸν λαόν· εἶτα πάλιν θυμιᾷ τὸν νιπτῆρα καὶ τὸν ἡγεμόνα, καί, τῷ διακόνῳ τὸν θυμιατὸν δούς, προσκυνεῖ τρίς, καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος διακόνου τὸ τρικήριον, καὶ εὐλογεῖ τόν τε ἡγεμόνα καὶ τὸν λαόν. Εἶτα ἀπέρχεται εἰς τὸν ἑτοιμασθέντα αὐτοῦ θρόνον, καὶ ἵσταται ἕως οὗ πληρωθῶσι τὰ τροπάρια· εἶθ' οὕτως πάλιν ἀπέρχεται ἔνθα ὁ νιπτήρ, μετὰ τοῦ διακόνου. Ἀρχομένου δὲ τούτου λέγειν τὰ εἰρηνικά, ὁ ἀρχιερεὺς χέει ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὀλίγον εἰς τὸν νιπτῆρα· ὅταν δὲ ὁ διάκονος λέγει ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι καὶ ἁγιασθῆναι τὸν νιπτῆρα τοῦτον, εὐλογεῖ ὁ ἀρχιερεὺς τὸ ὕδωρ τρίς. Μετὰ δὲ συμπλήρωσιν τῶν εἰρηνικῶν, ἐκφωνεῖ ὁ ἀρχιερεύς· ὅτι σὺ ἡ κάθαρσις τῶν ψυχῶν.

Ἐπιλέγων καὶ τὴν εὐχὴν μεγαλοφώνως καὶ τὴν ἑτέραν μυστικῶς, εἶτα πάλιν ἐκφωνεῖ τό· ὅτι ἐλεήμων· καί, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν, στρέφεται πρὸς τὸν ἴδιον θρόνον· τοῦ δὲ ἱερέως ἀρχομένου λέγειν· καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι ἡμᾶς, ἵσταται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ δώδεκα ὀρθοί· μετὰ δὲ τό· πρόσχωμεν, κάθηνται εὐθύς.

Ὅταν δὲ λέγει ὁ ἱερεύς· ἐγείρετε ἐκ τοῦ δείπνου, τότε ἀνίσταται αὐτὸς μόνος καὶ ἀποτίθησι τὸν σάκκον καὶ τὸ ὠμοφόριον· ὅτε δὲ λέγει τό· καὶ λαβὼν λέντιον, τότε καὶ αὐτὸς ζώννυσιν ἑαυτόν, καὶ ἀπέρχεται οὗ ὁ νιπτὴρ μετὰ τῶν διακόνων· λέγοντος δὲ τοῦ ἱερέως· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, βάλλει καὶ αὐτὸ ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα καὶ αἴρουσι τοῦτον οἱ διάκονοι καὶ ἀπέρχωνται ὁμοῦ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰούδα, καὶ ἄρχεται νίπτειν τοὺς πόδας τῶν δώδεκα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τοῦ Πέτρου, ποιῶν μετ' αὐτοῦ τὰς ἐρωταποκρίσεις, κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον· μετὰ δὲ τὸ νίψασθαι καὶ αὐτὸν τὸν Πέτρον, ἀπέρχεται ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει πάλιν ἅπερ ἀπέθετο ἄμφια, τοῦ ἱερέως πάλιν εὐαγγελιζομένου τό· ὅτε οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔνιψε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἕως τοῦ ἐνδυθῆναι ταῦτα· μετὰ δὲ τὸ ἐνδύσασθαι, ὁ μὲν ἱερεὺς λέγει· ἀναπεσών πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς κάθηται τότε, λέγων τό· πεποίηκα ἡμῖν καὶ τὰ ἑξῆς. Μετὰ δὲ τὴν τῶν εὐαγγελικῶν ῥητῶν συμπλήρωσιν, τοῦ διακόνου εὐθὺς λέγοντος· τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, λέγει ὁ ἀρχιερεὺς τὴν εὐχήν· μετὰ τὴν ταύτης τελείωσιν, ἀπέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς προσκυνῶν καὶ χριόμενος ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ἡγεμὼν καὶ ἅπας ὁ λαὸς ἄνευ τῶν δώδεκα, οἱ δὲ ψάλται ψάλλουσιν τὰ τροπάρια, τό· νιφθέντας πόδας καὶ τὰ λοιπά. Ὅταν δὲ πάντες χρισθῶσι, λέγει ὁ διάκος, πλησίον τοῦ θρόνου τοῦ ἀρχιερέως ἱστάμενος, τό· ἐλέησον ἡμᾶς· ὁ δὲ ἀρχιερεύς· ὅτι ἐλεήμων, καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν· ὁ δὲ ὑπερβάλλουσαν ἀγαθότητα, καὶ τὰ ἑξῆς. Εἶτα εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ, καὶ εὐθὺς ἄρχονται τῆς ἱερᾶς λειτουργείας.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Σαββάτου.

Ἀπερχομένου τοῦ ἀρχιερέως εἰς τὸν ναὸν ἐν τῷ ὁρισθέντι καιρῷ τοῦ ὄρθρου, ψάλλουσι τὴν ἀκολουθίαν οὕτως· μετὰ τὸν ἑξάψαλμον τό· Θεὸς κύριος καὶ τὰ τροπάρια, καὶ εὐθὺς τὸν ν', καὶ ἄρχονται τοῦ κανόνος· κύματι θαλάσσης· μετὰ δὲ τὴν ς' ᾠδήν, λαμβάνουσιν οἱ ἱερεῖς εὐλογίαν παρὰ τοῦ ἀρχιερέως, καί, εἰσερχόμενοι ἐν τῷ βήματι, ἐνδύονται τὰς ἱερατικὰς αὐτῶν στολάς. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσέρχεται καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν πορευθέντων ἑτέρων ἀρχιερέων ἐν

τῷ βήματι, καὶ ἐνδύονται καὶ αὐτοὶ ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν. Τελειωμένου δὲ τοῦ κανόνος, ἐξέρχεται ὁ ἐκκλησιάρχης καὶ κελεύει ἐξελθεῖν τοὺς λαϊκοὺς ἔξω εἰς τὴν αὐλήν, καὶ μετὰ τούτους ἐξέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς. Ὕστερον δὲ τούτων καὶ ὁ προεστὼς τῶν ἀρχιερέων· εἶθ' οὕτως ὁ ἡγεμών, καὶ ἵστανται ἐν τοῖς ἑτοιμασθεῖσιν αὐτοῖς θρόνοις· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς εὐλογεῖ μετὰ τρικηρίων τὸν ἡγεμόνα. Εἶτα κάθηνται ἀμφότεροι, ἕως οὗ ἡ κηροθοσία μοιρασθῇ. Εἶτα, λαβὼν ὁ ἀρχιερεὺς θυμιατόν, καὶ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ὁ ἐπιτάφιος ἵσταται ἐρχόμενος, θυμιᾷ κύκλῳ· εἶτα ἵσταται ψάλλων τό: ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ, τρίς· εἶτα θυμιᾷ τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸν λαόν, καὶ πάλιν τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἡγεμόνα. Εἶθ' οὕτως εὐλογεῖ ἅπαντας καὶ ἔρχεται ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ· θυμιῶσι δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν πρώτων στάσεων τοῦ ἀμώμου. Μετὰ δὲ τὸν ἄμωμον εὐθὺ ψάλλουσι τὰ εὐλογητάρια, καὶ, μετὰ τὸ ἀλληλούϊα, αἴτησις, καὶ τό: ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τρίτου· εἶτα ψαλλομένου τοῦ: πάσα πνοή, ἀπέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἀσπάζεται τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸ εὐαγγέλιον, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ἡγεμών. Εὐλογεῖ δὲ τοῦτον ὁ ἀρχιερεὺς ἀπερχόμενον ἐν τῷ αὐτοῦ θρόνῳ, εἶθ' οὕτως ἅπαντες. Πληρουμένης δὲ τῆς δοξολογίας ἐν τῇ τρισαγίῳ, προπορεύονται μὲν οἵ τε λαϊκοί, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, εἶτα ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τοῦ ἡγεμόνος· οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς, αἴροντες τὸν ἐπιτάφιον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, πορεύονται καὶ αὐτοὶ μετ' αὐτούς, ἔρχονται δὲ κύκλῳ τοῦ ναοῦ. Εἰσερχόμενοι δὲ ἐν αὐτῷ, λέγει ὁ ἀρχιερεὺς ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου βήματος: σοφία ὀρθί· καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων, ψάλλοντες τὰ τροπάρια: ὁ εὐσχήμων Ἰωσὴφ καὶ τὰ λοιπά· καὶ τιθέασι τὸν ἐπιτάφιον ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης· ἀναγινώσκεται δὲ ἔξωθεν ἡ προφητεία καὶ ὁ Ἀπόστολος, εἶτα ὁ ἀρχιερεὺς τὸ εὐαγγέλιον· ὁ δὲ διάκονος τὴν ἐκτενῆ ἔξωθεν, καὶ τὴν συμπλήρωσιν, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς τὰς ἐκφωνήσεις καὶ τὴν ἀπόλυσιν: ὁ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καὶ τὰ ἑξῆς.

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα.

Τοῦ μεσονυκτικοῦ ψαλλομένου, λαμβάνουσιν οἱ ἱερεῖς εὐλογίαν παρὰ τοῦ ἀρχιερέως, καί, εἰσερχόμενοι ἐν τῷ βήματι, ἐνδύονται τὰς ἱερατικὰς αὐτῶν στολάς. Μετὰ δὲ τούτους εἰσέρχεται καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων, καὶ ἐνδύονται καὶ αὐτοὶ τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολάς. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ οἵ τε λαϊκοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς κατὰ τάξιν, ὡς καὶ τὴν χθές· εἶτα ὁ προεστὼς τῶν ἀρχιερέων καὶ ἡγεμών, καὶ ἀπέρχονται ἐν ταῖς τόποις αὐτῶν. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς εὐλογεῖ μετὰ τρικηρίων τὸν ἡγεμόνα· εἶτα κάθηνται ἀμφότεροι ἄχρις ἂν μοιρασθῶσι τὰ κηρία· μετὰ δὲ τοῦτο, ἀνιστάμενος ὁ ἀρχιερεύς, ἔρχεται εἰς τὸν συνήθη τόπον, καί, λαβὼν παρὰ τοῦ διακόνου τὸν θυμιατόν, θυμιᾷ κύκλῳ τοῦ τετραποδίου· εἶτα, τοῦ διακόνου τό: Κύριε εὐλόγησον εἰπόντος, ὁ ἀρχιερεὺς λαμπρᾷ τῇ φωνῇ λέγει: δόξα τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ, ψάλλων τό: Χριστὸς ἀνέστη τρίς· εἶτα οἱ χοροί, καὶ αὐτοὶ τοὺς στίχους· ὕστερον δὲ πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς τό: Χριστὸς ἀνέστη· ὁ διάκονος τὰ εἰρηνικά. Ὁ ἀρχιερεὺς ἐκφωνεῖ τό: ὅτι πρέπει σοι· εἶτα ἄρχονται τοῦ κανόνος, καὶ πορεύονται ἐν τῷ ναῷ· θυμιῶσι δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, λέγοντες καὶ τὰς ἐκφωνήσεις κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. Εἶτα πάλιν ἐξέρχονται ἔξω, καὶ ψάλλουσι τοὺς αἴνους, ποιοῦντες τὸν ἀσπασμόν, καθεζομένου τότε τοῦ ἀρχιερέως ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ταῖς χερσὶ τὸ εὐαγγέλιον κατέχοντος. Κατὰ δὲ τὴν ἐκτενῆ καὶ τὴν συμπλήρωσιν, ἀναγινώσκει ὁ ἀρχιερεὺς τό: „εἴτις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος", εἶθ' οὕτως ἀπόλυσις.

Εἴδησις τοῦ ἑσπερινοῦ.

Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι τῆς τραπέζης, ἀπέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνδύεται πάλιν ἅπασαν τὴν ἱερατικὴν στολήν, ὡσαύτως καὶ τινες τῶν ἱερέων καὶ διακόνων· εἶτα, λαβὼν θυμιατόν, ἵσταται ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ θυμιᾷ λέγων: εὐλογητὸς ὁ Θεός, τό: Χριστὸς ἀνέστη τρίς, καὶ ἔξωθεν οἱ χοροί, ἐπιλέγων καὶ τοὺς στίχους: εἶθ' οὕτως τὰ εἰρηνικὰ καὶ τό: ὅτι πρέπει· εἶτα ἐξέρχεται καὶ θυμιᾷ ἅπαντας. Μετὰ δὲ τὸ θυμιάσαι εὐλογεῖ μετὰ τρικηρίων τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸν λαόν, καὶ ἵσταται ἔξω εἰς τὸν τάπαν αὐτοῦ, ἐξερχομένων τῶν ἱερέων καὶ διακόνων εἰς τὴν εἴσοδον. Εἰσοδεύει καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μετ' αὐτῶν· μετὰ δὲ τὸ προκείμενον, ἄρχεται: καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι ἡμᾶς, καὶ εὐαγγελίζει μετὰ καὶ ἑτέρων, κατὰ τὴν συνήθειαν. Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν, ἐξέρχεται τοῦ βήματος καὶ προσκυνεῖ τὴν ἀνάστασιν· εἶτα ἵσταται ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, ἔξω τοῦ στασιδίου, κρατῶν τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, καὶ ποιεῖ τὸν ἀσπασμὸν μετὰ τοῦ ἡγεμόνος, μετὰ τὸ προσκυνῆσαι τὸν ἡγεμόνα τὴν Ἀνάστασιν. Εἶθ' οὕτως ἀνέρχεται ἐν τῷ στασιδίῳ καὶ ποιεῖ τὸν ἀσπασμὸν μετὰ πάντων. Μετὰ δὲ τό: Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ τό: Χριστὸς ἀνέστη, ἔρχεται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν.

Τῇ Πέμπτῃ τῆς διακαινησίμου.

Πρὸ τῆς λειτουργίας ἔρχονται πάλιν ἔξω τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, εἰς τὴν αὐλήν, καί, λαόντος τοῦ ἀρχιερέως ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στασιδίου καὶ πορεύεται ἔνθα ὁ ἁγιασμὸς ἡτοίμασθαι καί, θυμιῶν κύκλῳ, ποιεῖ εὐλογητόν· τό: Χριστὸς ἀνέστη μετὰ τῶν στίχων· εἶτα τό: Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, καὶ εὐθὺς οἱ ψάλται τὸν κανόνα: Ἀναστάσεως ἡμέρα· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς θυμιᾷ τὸν λαόν. Μετὰ δὲ τὸ θυμιάσαι τὸν ἀρχιερέα, εὐλογεῖ κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ στασιδίῳ· τελειουμένου δὲ τοῦ κανόνος, τό: ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, καὶ ὁ Ἀπόστολος, εἶτα πάλιν ἀπέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸν τόπον ἔνθα ὁ ἁγιασμός, καὶ λέγει τὸ εὐαγγέλιον, ὁ δὲ διάκονος τὰ εἰρηνικά, ὁ ἀρχιερεὺς τὴν ἐκφώνησιν καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ ἁγιασμοῦ, κατὰ τὸ σύνηθες. Ἁγιαζόμενοι δ'ἅπαντες ποιεῖ τὴν ἀπόλυσιν, καί, ἀποτιθέμενος τὸ ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, εἰσέρχεται μετὰ πάντων ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἄρχεται ὁ ἱερεὺς τῆς θείας λειτουργείας.

Ἀκολουθία καὶ τάξις τῶν ἁγίων Θεοφανείων.

Ἐν τῷ ὁρισθέντι καιρῷ, ἀπέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οἱ δὲ ἱερεῖς λαμβάνουσιν εὐλογίαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐνδύονται τὰς στολὰς αὐτῶν. Εἶθ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ διάκονοι ἐκ τοῦ βήματος μετὰ τοῦ τρικηρίου καὶ σταυροῦ, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀπέρχεται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καί, λαμβάνων καιρὸν μετὰ μανδύου καὶ δικανικίου, ἀσπάζεται τὰς ἁγίας εἰκόνας, εἶτα εὐλογεῖ, ὡς σύνηθες, τὸν λαὸν καί, ἀπερχόμενος ἐν τῷ ἑτοιμασθέντι τόπῳ, ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ ἐνδύεται ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν· εἰς δὲ τῶν ἱερέων ποιεῖ τὴν προσκομιδήν. Κατερχομένου δὲ τοῦ ἡγεμόνος ἄνωθεν, ἐξέρχεται καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν ἱερέων καὶ διακόνων, καί, ἱσταμένου τοῦ ἡγεμόνος καὶ τοῦ ἀρχιερέως ἐν τοῖς ἑτοιμασθεῖσιν αὐτοῖς τόποις, εὐλογεῖ ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ἡγεμόνα. Εἶτα κάθηνται ἀμφότεροι ἕως οὗ διαιροιρασθῇ ἡ κηροδοσία· μετὰ δὲ τοῦτο ἀνίσταται ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἔρχεται ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ὁ ἁγιασμὸς ἡτοίμασται, καί, θυμιῶν κύκλῳ τὸν ἁγιασμόν, εὐλογεῖ τὸν Θεόν· οἱ δὲ χοροὶ ἄρχονται εὐθὺς τό: φωνῇ Κυρίου καὶ τὰ λοιπὰ τροπάρια· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς θυμιᾷ τὸν ἡγεμόνα κατὰ τὸ σύνηθες καὶ τὸν λαόν, εἶτα ἵσταται ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ. Πληρουμένων δέ τῶν ἀναγνωσμένων καὶ τοῦ Ἀποστόλου, πάλιν πορεύεται ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ὁ ἁγιασμός, καὶ ἀναγινώσκει τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον. Μετὰ δὲ τὴν τούτου ἀνάγνωσιν, αὐτὸς μὲν εὐλογεῖ τὸν λαόν, ὁ δὲ διάκονος τὰ εἰρηνικά· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν μυστικῶς, καὶ ἀκολούθως ἐκφωνεῖ τό: Τριὰς ὑπερούσιε, καὶ τὰ λοιπά. Εἶτα σφραγίζει τὸ ὕδωρ τρὶς μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, φάλλων τό: ἐν Ἰορδάνῃ αὐτός τε καὶ οἱ χοροί, ἐκ τρίτου καὶ ῥαντίζει τὸν τόπον σταυροειδῶς, εἶτα ἀπέρχεται μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ βαπτίζει ἐν αὐτῷ τὸν τίμιον Σταυρόν. Μετὰ δὲ τὸ ὑποστρέψαι, ἵσταται μεταξὺ τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἔρχεται δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ προσκυνεῖ τὸν τίμιον Σταυρόν, ἀσπαζόμενος αὐτόν, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ῥαντίζει τοῦτον καὶ εὐλογεῖ ἐν τῷ θρόνῳ ἐρχόμενος. Εἶτα ἔρχονται κατὰ τάξιν καὶ οἱ λοιποί, καὶ ἁγιάζονται παρ' αὐτοῦ ἱσταμένου τότε (μετὰ τὸ ἀσπασθῆναι τὸν ἡγεμόνα) πλησίον τοῦ ἁγιασμοῦ. Μετὰ δὲ τὸ ἁγιασθῆναι πάντας, ἔρχεται ὁ ἀρχιερεὺς ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καί, βαστάζων τοὺς βασιλικοὺς κλάδους τοῖς χερσί, ἁγιάζει τὰ ἅλογα ἓν καθ' ἕν, κατὰ τὴν τάξιν. Πληρωθέντων δὲ τούτων, λέγει ὁ διάκονος: ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ γίνεται ἀπόλυσις. Καὶ εὐθὺς, εἰσερχομένων πάντων ἐν τῷ ναῷ, ἄρχονται τῆς ἱερᾶς λειτουργείας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

DCCCCXCIX.

1730, 1-iu Ianuar.

Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, cu urările sale de serbători.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητος δουλικῶς προσκυνῶ, ταπεινῶς τε καὶ πανευλαβῶς τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν κα-

Scrisoarea lui Constantin Mavrocordat către al Ierusalimului Hrisant.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpâne prea-venerate, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin şi cu smerenie şi toată evlavia sărutăm venerata

τασπαζόμεθα. Τὸ προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ὑπτίαις χερσὶν καὶ μετὰ πάσης εὐλαβητικῆς ὑποκλίσεως ἐδέχθην καί, πληροφοθεὶς τὴν πολυπόθητον καὶ ἀξιέραστον ὑγιείαν αὐτῆς καὶ ῥῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἐχάρην, καὶ τὸν διαφυλλάττοντα αὐτὴν Θεὸν ἐδόξασα. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, μὲ τὰ ὁποῖα συγχαίρεται καὶ ἐπεύχεταί μοι πατρικῶς ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης διὰ τὰς παρελθούσας πανσέπτους καὶ σεβασμίας ἑορτὰς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπερεσχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι διὰ τὴν πρὸς ἐμέ, τὸν δοῦλον αὐτῆς, πατρικὴν ἀγάπην καὶ δεσποτικὴν εὔνοιαν, οὗ ἕνεκα δέομαι κἀγὼ καὶ αὖθις ἐκτενῶς αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ περιφρουρῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ καὶ νὰ τὴν καταξιώνῃ καὶ εἰς ἄλλας κυκλικὰς περιόδους νὰ ἑορτάζῃ πάσας τὰς σεβασμίας αὐτοῦ ἑορτὰς πανευκλεῶς, καὶ νὰ τὰς πανηγυρίζῃ φαιδρῶς μετ' ἀπτώτου ὑγιείας καὶ πολυετοῦς διαμονῆς καὶ στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, διὰ νὰ ἀπολαμβάνω καὶ καθ' ἑξῆς καὶ ἀφθονεστέρας καὶ δαψιλεστέρας τὰς παναγίους καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχάς, εὑρισκόμενος διὰ παντὸς εἰς τὰ δεσποτικὰ αὐτῆς ἐπιτάγματα ὑπόχρεως δοῦλος καὶ ἑτοιμότατος· ἧς αἱ πανάγιαι εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

ᾳφλ', Ἰανουαρίου α'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος υἱός της ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τὰς πατρικάς της προσταγὰς ταπεινότατος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

(Bibl. Ac. Rom., coplile d-lui M. Ghedeon.)

mână a Ta. Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte cu mâinile întinse şi cu toată evlavioasa închinare am primit-o, şi, aflând de scumpa şi dorită-Ţi sănătate şi putere, peste măsură m'am bucurat, şi am slăvit pe Dumnezeu care Te păzeşte. Am cunoscut şi cele înlăuntru scrise, prin care ne heretiseşti şi Te rogi părinteşte pentru noi Fericirea Ta prea-înţeleaptă cu prilejul trecutelor serbători prea-venerate ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, şi foarte mulţămesc Fericirii Tale prea-înţelepte pentru părinteasca iubire către mine, robul Tău, şi pentru stăpâneasca bunăvoinţă, pentru care mă rog şi eu, iarăş, călduros de însuş Domnul nostru Isus Hristos să Te ţie şi să Te păzească pe Fericirea Ta mai presus de toată nenorocirea şi să Te învrednicească şi în alt curs de ani a serbà toate veneratele-I serbări cu toată slava, şi a le petrece strălucit cu nescăzută sănătate şi îndelungată dăinuire şi întărire în preasfinţitul şi Apostolescul Tău Scaun, ca să primesc şi pe urmă şi mai bogate şi îmbielşugate rugăciunile-Ţi preasfinte şi de Dumnezeu ascultate, aflându-mă totdeauna la stăpâneştile-Ţi poruncì rob îndatorit şi prea-grăbit; ale cărui preasfinte rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi.

1730, Ianuarie 1.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte fiu în Hristos şi la poruncile-Ţi părinteşti preasmerit rob:

Constantin Mavrocordat.

M.

Doamna Smaranda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de serbători. 1730, 4 Ianuar.

Σμαράγδα Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότατης ἀσπασαμένη πανευλαβῶς ἐδέχθην, καὶ ἐχάρην διὰ τὴν ὑγιείαν καὶ εὐτυχίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, δι' ὧν συγχαίρεται καὶ ἐπεύχεταί μοι πατρικῶς διὰ τὰς παρελθούσας σεβασμίας δεσποτικὰς ἑορτὰς

Smaranda Doamna, lui Hrisant Notara.

Venerata serisoare a Fericirii Tale prea-înţelepte sărutând-o cu toată evlavia o am primit, şi m'am bucurat pentru sănătatea şi buna stare a Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate, prin care-mi urezi părinteşte — şi te rogi — pentru trecutele venerate serbători domneşti ale Domnului şi Dumne-

τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι. Ὁ αὐτὸς Κύριος νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ νὰ τὴν καταξιώσῃ νὰ τὰς ἑορτάσῃ φαιδρῶς καὶ νὰ τὰς πανηγυρίζῃ θεοφιλῶς καὶ καθεξῆς, εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους, ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πολυχρονίῳ καὶ ἀταράχῳ διαμονῇ ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν πάντοτε τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας. Τὰ παμφίλτατά μας τέκνα δουλικῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται; ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν ὅλῳ παντὶ τὰ δὲ ἔτη τῆς Ἡμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1730, Ἰανουαρίου 4.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ.

Σμαράγδα Δόμνα.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 240, nº 193.)

zeului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, şi foarte mulţămesc Fericirii Tale prea-înţelepte. Domnul însuş să-Ţi dea mulţi ani şi să Te păzească pe Fericirea Ta, şi să Te învrednicească a le serbà bucuros şi cu iubire de Dumnezeu şi de acum înainte, în curs de mulţi ani, cu înaltă sănătate şi îndelungată şi netulburată petrecere în preasfinţitul şi apostolescu-Ţi Scaun, ca să căpătăm totdeauna părinteştile Tale rugăciuni şi binecuvântări. Prea-iubiţii miei copii cu supunere se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu supunere o sărută; ale căruia preasfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi cu totul fericiţi.

1730, Ianuarie în 4.

A Fericirii Tale prea-înţelepte fiică întru Hristos:

Smaranda Doamna.

MI.

1730, 10 Ianuar. Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre salutările de la acesta şi legăturile cu fratele său, dragomanul Alexandru.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Ἂν καλὰ καὶ ὁ εὐγενέστατος ἡμέτερος ἄρχων Χάτμανος διὰ ζώσης αὐτοῦ φωνῆς, ὡσὰν ἀπὸ πλατυτάτης καὶ ἀκριβεστάτης ἐπιστολῆς, θέλει πληροφορήσῃ τὴν Μακαριότητά της κάθε κατάστασίν μας, καὶ μάλιστα τῆς ὑγιείας μου, ὁποὺ ἀπάδον ἐκρίναμεν, ἀφίνοντες τὰ ἄλλα πάντα νὰ μάθῃ διὰ τῆς εὐγενείας του, νὰ δηλοποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἀμέσως τὴν ὑγιείαν μας, τὴν ὁποίαν, χάριτι θείᾳ καὶ δι' εὐχῶν αὐτῆς θεοπειθῶν, ἔχομεν τελειωτέραν κατὰ τὸ παρόν, καὶ νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν τῇ Μακαριότητί της νὰ μᾶς γράφῃ συνεχέστερον, καὶ πρὸς πληροφορίαν τῆς θεοφρουρήτου καὶ ἐπιποθήτου ἡμῖν ὑγιείας της, καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν πατριαρχικῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1730, Ἰανουαρίου 10.

Εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ τὴν ὅσην πατρικὴν ἀγάπην ὁποῦ δεικνύει εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐπαρακινήθη νὰ μᾶς γράψῃ πατρικῶς διὰ τὸν παμφίλτατόν μας ἀδελφόν. Καὶ ἀληθινὰ πολλὰ μᾶς ἐκαλοφάνῃ, καί, κατὰ τὴν πατρικήν της συμβουλήν,

Grigore Ghica, lui Hrisant Notara.

Cu toate că şi prea-nobilul nostru boier Hatmanul prin graiu viu, ca dintr'o scrisoare mai largă şi mai lămurită, Te va înştiinţà pe Fericirea Ta de orice împrejurare a noastră, şi mai ales de sănătatea mea, n'am socotit fără rost ca, lăsând altele toate să le afli prin dumnealui, să-Ţi arătăm şi noi nemijlocit sănătatea noastră, pe care, cu harul lui Dumnezeu şi prin rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate, o avem mai desăvârşită acuma, şi să dăm prilej Fericirii Tale a ni scrie mai des, şi pentru aflarea sănătăţii Tale de Dumnezeu păzite şi prea-poftite nouă, şi pentru primirea patriarhiceştilor Tale rugăciuni şi binecuvântări, care să ni se hărăzească în toată viaţa, spre pază.

1730, Ianuarie în 10.

Mulţămim foarte Fericirii Tale pentru iubirea părintească pe care o arată faţă de noi, şi Te-ai îndemnat să ni scrii părinteşte prin prea-iubitul nostru frate. Şi cu adevărat multe ni-au plăcut şi, după sfatu-Ţi părintesc, deocamdată i-am făcut

κατὰ τὸ παρὸν ἐκάμαμεν τὴν δυνατὴν συνδρομὴν πρὸς τὴν Ἐνδοξότητά του, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλει λείψῃ, ἔχοντες παρὰ Θεοῦ δι' εὐχῶν της ἁγίων ζωὴν καὶ στερέωσιν.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 200-1, nº 104.)

ajutorul cu putinţă Slăvirii Sale, şi de acum înainte nu va lipsi, având de la Dumnezeu prin rugăciunile Tale sfinte viaţă şi întărire.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi cu totul la porunci:

Io Grigorc Ghica Voevod.

MII.

Doamna Smaragda, a lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de Paşti şi menţiunea trimeterii unui dar. 1730, 10 Mart.

Σμαράγδα Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Ἂν καλά, σεβασμιώτατέ μοι πάτερ, οὐκ ἠξιώθην ἰδίως σεβασμίου γράμματος τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος, ἀλλ' ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν εὐγενεστάστην ἀρχόντισσαν κυρίτζαν Σμαράγδαν καὶ ἡμετέραν παμφιλτάτην..., πανευλαβῶς δεχθεῖσα τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μου νὰ προσκυνήσω μετ' ἄκρας εὐλαβείας τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα καί, ὡς τὸ εἰκός, νὰ τὴν εὐχαριστήσω, δεομένη τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διοφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ καταξιώσῃ καὶ αὐτὴν νὰ διέλθῃ τὸ στάδιον τῆς τεσσαρακονθημέρου ταύτης νηστείας εὐμαρῶς καὶ θεοφιλῶς, καὶ καθεξῆς νὰ ἑορτάσῃ φαιδρῶς καὶ νὰ πανηγυρίσῃ πανευκλεῶς καὶ τὴν λαμπροφόρον ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν αὐτοῦ μετ' ἄκρας ὑγιείας καὶ πολυχρονίου στερεώσεως εἰς τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον. Τὰ παμφίλτατά μου τέκνα δουλικῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Εἰς σημεῖον δὲ τῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἄκρας εὐλαβείας μου, μὲ τὸ νὰ πέμπω αὐτῇ ἓν μποχτζαλίκιον, παρακαλῶ νὰ τὸ δεχθῇ εὐμενῶς καὶ νὰ ἔχω τὴν πατρικήν αὐτῆς συγγνώμην· ἧς αἱ πατρικαὶ καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

1730, Μαρτίου 10.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Σμαράγδα Δόμνα.

Smaragda Doamna, lui Hrisant Notara.

Deşi, prea-venerate al mieu părinte, nu m'am învrednicit în deosebì de venerata scrisoare a Fericirii Tale prea-înţelepte, dar din cea către prea-nobila jupăneasă dumneaei Smaragda şi a noastră prea-iubită..., primind cu toată evlavia sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, n'am lipsit prin această scrisoare a mea să mă închin cu cea mai mare evlavie Fericirii Tale prea-înţelepte şi, cum se cuvine, să-Ţi mulţămesc, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să ţie întru mulţi ani şi să păzească pe Fericirea Ta şi să Te învrednicească şi pe Tine a ajunge sorocul acestui post de patruzeci de zile bucuros şi cu evlavie, şi apoi să serbezi bucuros şi cu toată slava şi aducătoarea de lumină Înviere din morţi a Lui cu cea mai deplină sănătate şi îndelungată întărire în Scaunu-Ţi preasfinţit şi apostolesc. Preaiubiţii miei copii cu supunere se închină Fericirii Tale prea-înţelepte şi venerata-Ţi mână cu supunere o sărută. Iar, ca semn al înaltei mele evlavii către Tine, trimeţându-Ţi un bohcealâc, mă rog să-l primeşti binevoitor şi să am părinteasca-Ţi iertare; ale cărui părinteşti şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1730, Martie în 10.

A Fericirii Tale prea-înţelepte fiică întru Hristos la porunci:

Smaragda Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, p. 242. nº 196.)

MIII.

1730, 12 Mart. Doamna Zoe, a lui Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Hrisant Notara, cu urări de Paşti.

Ζωὴ Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα πανευλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν θεοφρούρητον ὑγιείαν τῆς λίαν ἐχάρημεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητί σας διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς πατρικὰς καὶ πατριαρχικὰς της εὐχάς, ἅσπερ εἰς ὅσον ἐπιποθοῦμεν νὰ ἀπολαμβάνωμεν συνεχέστερον, διὰ τὴν ἄκραν πρὸς ὑμᾶς εὐλάβειαν μας, δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς γνωρίζει καλότατα ἡ Μακαριότης της, ἅτε πεπληροφορημένη τὴν ἀνέκαθεν πρὸς αὐτὴν εὔνοιαν καὶ ἀγάπην μας. Ὅθεν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς ὑστερῇ καὶ πάλιν καὶ πολλάκις τῆς τοιαύτης τῶν σεβασμίων της εὐχῶν ἁπλέτου χαρᾶς. Ἐπεὶ δ' οὖν κατὰ τὸ παρὸν πλησιάζει καὶ ἡ πάνσεπτος ἑορτὴ τῆς τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος, ὅπως ἀξιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἑορτάσαι ταύτην ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ πάσῃ εὐδαιμονίᾳ καὶ πανηγυρίσαι λαμπρῶς καὶ πανευκλεῶς, νῦν τε καὶ εἰς ἔτη πολλά, μετ' ἐπιτυχίας πάντων τῶν ἀγαθῶν.

Τὰ φίλτατα ἡμῶν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της, πανευλαβῶς ἀσπάζονται τὴν πάνσεπτον αὐτῆς δεξιάν. Αἱ δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

1730, Μαρτίου 12.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

Zoe Doamna, lui Hrisant Notara.

Venerata-Ţi scrisoare cu toată evlavia am primit-o, şi pentru sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită foarte ne-am bucurat; am cunoscut şi cele din lăuntru, şi mulţămim Fericirii Tale pentru rugăciunile-Ţi părinteşti şi patriarhiceşti către noi, pe care nu ne îndoim că ştii prea-bine Fericirea Ta cât de mult dorim a le primì oricât de des, ca unul care cunoşti vechea noastră bunăvoinţă şi iubire către Tine. Pentru care şi rugăm să nu ne lipseşti iarăş şi adesea de o bucurie nesfârşită ca aceasta a veneratelor Tale scrisori. Iar, de oare ce acum se apropie şi prea-venerata serbătoare a celui din morţi Înviat, [ne rugăm] să Te învrednicească pe Fericirea Ta să o serbezi în deplină sănătate şi în toată fericirea, cu strălucire şi cu toată slava, acum şi întru mulţi ani, cu dobândirea tuturor celor bune.

Prea-iubiţii noştri şi mai ales finul Tău cu toată evlavia sărută dreapta Ta prea-venerată. Iar veneratele-Ţi scrisori să ni se dea în toată viaţa.

1730, Martie în 12.

A Fericirii Tale fiică întru Hristos şi la porunci:

Zoe Doamna.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 244, nº 197.)

MIV.

1730, 30 Mart. Grigore Matei-Vodă Ghica, al Moldovei, dă 500 de lei pe an din venitul vămii Galaţilor bisericii Sf. Voevozi de pe Marele-Canal din Constantinopol.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MV.

1730, 28 Iunie. Constantin Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre primirea de el a Vlădicăi de Betleem.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸ μετὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ πεμφθὲν μοι προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὑπτίαις χερσὶ καὶ μετὰ πάσης εὐλαβητικῆς καὶ δουλικῆς ὑποκλίσεως ἐδέχθην, καὶ, πληροφορηθεὶς τὴν ὑπέρ τι ἄλλο πόθει-

Constantin Mavrocordat, lui Hrisant Notara.

Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale, trimeasă mie prin preasfinţitul Mitropolit de Betleem, am primit-o cu mâinile înălţate şi cu toată aplecarea evlavioasă şi supusă şi, aflând sănătatea Ta prea-dorită mie, din inimă

νοτάτην καὶ ἐφετωτάτην μοι αὐτῆς ὑγιείαν, ἀπὸ καρδίας ἐδόξασα τὸν περιφρουροῦντα καὶ διαφυλάττοντα αὐτὴν ἅγιον Θεόν, οὕτινος ἐκτενῶς δέομαι ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ὁλοκλήρῳ ὑγιείᾳ [καὶ] μακροβιότητι, διὰ νὰ ἀπολαμβάνω κἀγώ, ὁ εὐλαβὴς αὐτῆς δοῦλος, πάντοτε τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ δεσποτικὰς εὐλογίας. Ἔγνων καὶ τὰ ἐφεξῆς σημειούμενα. Καί, περὶ μὲν τῆς πρὸς ἐμὲ τοσαύτης πατρικῆς αὐτῆς ἀγάπης καὶ δεσποτικῆς εὐνοίας (ἧς οὐδὲν ἐμοὶ τιμιώτερον καὶ ἐρασμιώτερον), μεγάλας ὁμολογῶ τὰς χάριτας. Περὶ δὲ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλεέμ, ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι κατὰ τὸ ἀπαραίτητόν μου χρέος τὸν ἐδέχθην μετ' ἄκρας εὐλαβείας καὶ ἀγάπης, καὶ θέλω εἶσθαι πρόθυμος πάντοτε εἰς πᾶσαν ἀξίωσιν τῆς Πανιερότητος αὐτοῦ, μὲ ὅλον ὅτι ἀπῆλαυσε παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου μου Αὐθέντου καὶ φιλοστοργοτάτου μου πατρὸς πᾶσαν τιμὴν καὶ δεξίωσιν, μετὰ πολλῆς τῆς εὐμενείας καὶ εὐνοίας τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Δέομαι δὲ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς ἐπιεικείας νὰ μὴ μὲ ὑστερῇ καὶ καθεξῆς τῶν σεβασμίων γραμμάτων καὶ δεσποτικῶν αὐτῆς ἐπιταγμάτων, καὶ θέλω εἶσθαι διὰ παντὸς προθυμότατος αὐτῆς δοῦλος. Ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν μοι ἀρωγαὶ ἐν ὅλῳ παντί.

1730, Ἰουνίου 28.

Τῆς Ὑμετέρας σαφωτάτης Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τὰς πατρικὰς αὐτῆς προσταγὰς ταπεινότατος δοῦλος.

Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 245, nº 198.)

am slăvit pe Dumnezeu sfântul care Te apără şi Te păzeşte, de care mă rog fierbinte ca şi de acum înainte să Te păzească pe Fericirea Ta în deplină sănătate întru mulţi ani, ca să mă împărtăşesc şi eu, evlaviosul Tău rob, totdeauna de părinteştile Tale rugăciuni şi stăpâneştile binecuvântări. Am cunoscut şi cele pe rând însemnate. Şi, pentru atâta iubire a Ta părintească şi stăpânească bunăvoinţă (decât care nimic nu-mi e mai cinstit şi mai dorit), Îţi mulţămesc foarte. Iar, pentru Preasfinţitul de Betleem, să nu Te îndoieşti Fericirea Ta că după neapărata mea nevoie l-am primit cu înaltă evlavie şi iubire, şi voiu fi gata totdeauna la orice cerere a Preasfinţiei Sale, cu toate că a primit de la prea-înălţatul meu Domn şi prea-iubit părinte toată cinstea şi buna întâmpinare, cu multă bunăvoinţă şi priinţă a Înălţimii Sale.

Şi mă rog de stăpânească-Ţi aplecare să nu mă lipseşti nici de acum înainte de veneratele-Ţi scrisori şi stăpâneştile porunci, şi voiu fi totdeauna prea-grăbit al Tău rob. Ale cărui preasfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăciuni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

1730, Iunie 28.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte fiu în Hristos şi la părinteştile-Ţi porunci preasmerit rob:

Constantin Mavrocordat.

MVI.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre Vlădica de Betleem şi alţi egumeni ai Sfântului Mormânt. 1730, 28 Iunie.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὸ μετὰ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Μητροπολίτου Βηθλεὲμ περυσθὲν ἡμῖν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εὐλαβείας πλείστης τὸ ἐλάβομεν, καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν δὲ καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν κατὰ πολλὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα. Καί, περὶ μὲν

Nicolae Mavrocordat, lui Hrisant Notara.

Scrisoarea Fericirii Tale trimeasă nouă cu Preasfinţitul de Betleem cu cea mai mare evlavie am primit-o, şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care să o ţie Domnul şi de acum înainte nescăzută. Am primit şi sfintele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim foarte Fericirii Tale. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate. Şi, pentru Preasfinţitul de Betleem, dăm ştire Fericirii

τοῦ πανιερωτάτου Βηθλεέμ, δίδομεν εἴδησιν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι καὶ τὸν ἐδέχθημεν μετὰ τῆς προσηκούσης φιλοφροσύνης καὶ, κατὰ τὸν διορισμὸν αὐτῆς, τὸν κατεστήσαμεν καὶ ἡμεῖς σὺν Θεῷ ἡγούμενον τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Βακαρεστίου, καὶ τὸν ἐπαραγγείλαμεν τὰ δέοντα καὶ συντείνοντα εἰς τὴν ἐπωφελῆ καὶ ἐπαινετὴν κυβέρνησιν τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ ἐπιστασίας, μὲ ὅλον ὁποῦ ἠξεύρομεν ὅτι ἀρκεταὶ εἶσιν αἱ σοφώταται παραγγελίαι καὶ παραινέσεις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα· διὸ καὶ χρηστὰς ἐλπίδας ἔχομεν ὅτι, ὡς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατραχεὶς εἰς τὴν δούλευσιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ πάντως Θεοῦ συναιρουμένου, καὶ διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν, θέλει φανῇ καὶ ἄξιος οἰκονόμος καὶ πιστὸς θεράπων τοῦ τε Παναγίου Τάφου καὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἔχοντας καὶ ἐκ μέρους μας πᾶσαν ἐπίσκεψιν καὶ εὔνοιαν. Μᾶς ἐκαλοφάνη δὲ κατὰ πολλὰ ὁποῦ ἀποκατεστάθη καὶ αὖθις εἰς τοῦτο τὸ σεβάσμιον μοναστήριον ἀρχιερεύς, καθὼς ἦτο καὶ ἐξ ἀρχῆς, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, εὑρισκόμενοι καὶ ἡμεῖς διὰ παντὸς εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ προστάγματα ἑτοιμότατοι.

Περὶ δὲ τοῦ ὁσιωτάτου προηγουμένου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, καθὼς ὁρίζει καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὸν ἐπαραγγείλαμεν νὰ κάμῃ, καὶ ἔτζι θέλει γένῃ, ἐπειδὴ καὶ οἱ τοιοῦτοι εἶναι ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. Τὸ ὅμοιον θέλει ἀκολουθήσῃ καὶ περὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· ὅμως θέλει ἠξεύρῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι ἡ Πανοσιότης του τώρα δὲν εἶναι ἀσθενής, καθὼς τινες τῆς τὸ ἐπαράδωσαν, ἀλλά, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ δι' ἱερῶν αὐτῆς εὐχῶν, ἐπανέλαβε τὴν ὑγιείαν του καὶ εἶναι καλά, καὶ ἦλθε καὶ εἰς τὴν κούρτην εἰς ἀντάμωσίν μας· καὶ, μὲ ὅλον ὁποῦ καὶ ἦτο καὶ ἀσθενής, πάλιν ἐφάνη ἄξιος κυβερνήτης καὶ οἰκονόμος φρόνιμος· ὅθεν μᾶς φαίνεται εὔλογον, καὶ τὴν παρακαλοῦμεν, ἐὰν εἶναι ὁρισμὸς αὐτῆς, νὰ μὴν ἀλλαχθῇ, ὅτι αἱ συχναὶ ἀλλαγαὶ τῶν ἡγουμένων δὲν κάμνουσιν ἄλλο εἰς τὰ μοναστήρια παρὰ μόνον βλάβην ἢ ζημίαν. Μὲ ὅλον τοῦτο πάλιν λέγομεν: καθὼς ὁρίζει, ἔτζι καὶ θέλει κάμῃ.

Μεγαλωτάτην χαρὰν ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν σὺν Θεῷ ἀποτελείωσιν τῆς τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς μετοχίου οἰκοδομῆς· ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ διαφυ-

Tale că l-am şi primit cu prietenia cuvenită, şi, după hotărârea Ta, l-am aşezat şi noi cu Dumnezeu egumen al sfintei mănăstiri Văcăreştii, şi i-am făcut cunoscute cele cuvenite şi tinzând la folositoarea şi vrednica de laudă ocârmuire a administraţiei încredinţate lui, deşi ştim că sunt destule prea-înţeleptele înştiinţări şi îndemnuri ale Fericirii Tale către Preasfinţia Sa; pentru care avem şi bune nădejdi că, fiind adus din frageda copilărie la slujba Fericirii Tale, şi ajutând întru toate Dumnezeu, şi prin sfintele-Ţi rugăciuni, se va arătà şi vrednic cârmuitor şi slujitor credincios al Preasfântului Mormânt şi al Fericirii Tale, având şi din partea noastră toată îngrijirea şi bunăvoinţa. Şi ni-a părut foarte bine că a fost aşezat încă odată la această veneratà mănăstire ca arhiereu, precum erà şi dintru început, şi mulţămim Fericirii Tale, fiind şi noi întru toate prea-gata la părinteştile-Ţi îndemnuri şi orânduieli.

Iar cu privire la prea-veneratul proegumen al acestei mănăstiri, precum porunceşti şi Fericirea Ta, astfel şi noi l-am înştiinţat să facă, şi aşà va fi, căci şi unii ca aceştia sunt supt stăpânirea Fericirii Tale. Ceia ce va urmà şi cu privire la prea-cuviosul arhimandrit şi categumen al sfintei mănăstiri a Sfântului Gheorghe; însă vei ştì Fericirea Ta că Preacuvioşia Sa acum nu e bolnav, precum Ţi-au spus-o unii, ci cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu sfintele-Ţi rugăciuni, şi-a recăpătat sănătatea şi e bine, şi a venit şi la Curte întru întâmpinarea noastră; şi, cu toate că erà şi bolnav, iarăş s'a arătat vrednic cârmuitor şi gospodar cuminte; pentru care mi se pare că e bine, şi Te rugăm, dacă e voia Ta, să nu fie schimbată, căci desele schimbări ale egumenilor nu aduc altà la mănăstiri decât numai vătămare sau pagubă. Cu toate acestea iarăş zicem: cum pofteşti, aşà se va şi face.

Prea-mare bucurie am avut şi pentru săvârşirea cu ajutorul lui Dumnezeu a clădirii sfântului Tău metoh; Dumnezeu

λάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ νὰ εὐφραίνηται εἰς τοὺς τοσούτους κόπους αὐτῆς καὶ ἀγῶνας. Ἰδοὺ τοίνυν καὶ ἡμεῖς, σεβασμιώτατε πάτερ, πέμπομεν ἐξ ἰδίων βοήθειαν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην οἰκοδομὴν δύο χιλιάδας γρόσια διὰ μνημόσυνον τῶν τε ἀοιδίμων γονέων μας καὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ τὰ δεχθῇ, ὅτι γνωρίζει τὰ ὅσα ἔξοδα ὑποτρέξασι καὶ εἰς ἡμᾶς, τόσον εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ὁσπιτίου μας, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ὁ δὲ ἅγιος Θεὸς νὰ ἐπιχορηγήσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τέλειον ἀνακουφισμὸν καὶ τούτου τοῦ βάρους. Εἴδομεν ὁποῖον ζῆλον ἔνθεον καὶ προθυμίαν ἐδειξαν καὶ οἱ αὐτόθι πάντες εὐσεβεῖς χριστιανοὶ εἰς τὰς οἰκοδομὰς πασῶν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τοὺς μακαρίζομεν, καὶ τοὺς εὐφημοῦμεν, καὶ διὰ ἁγίους τοὺς ἔχομεν. Ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν νὰ δεχθῇ τοὺς κόπους των καὶ νὰ αὐξάνῃ τὰ ὑπάρχοντά των.

Τὸ περὶ τῆς ἀσυλίας τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Βακαρεστίου πατριαρχικὸν σιγιλλιῶδες αὐτῆς γράμμα κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς θέλει ἐνεργηθῇ. Παρακαλοῦμεν μόνον τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἔχωμεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς συχνὰ αὐτῆς ἱερὰ γράμματα, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1730, Ἰουνίου 28.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

Sfântul să Te păzească pe Fericirea Ta ca să Te bucuri de atâtea osteneli ale Tale şi de atâta muncă. Iată deci şi noi, prea-venerate părinte, trimetem din ale noastre la această sfinţită clădire două mii de lei întru pomenirea răposaţilor noştri părinţi şi a noastră, şi rugăm pe Fericirea Ta să-i primeşti, căci ştii câte cheltuieli au mers şi la noi, atât la zidirea casei noastre, cât şi la alte părţi; iar Dumnezeu Sfântul să dea Fericirii Tale nşnrarea de săvârşit şi a acelei sarcini. Am văzut ce râvnă dumnezeiască şi grabă au arătat şi toţi cei de aici prea-cucernici creştini la zidirile tutulor sfintelor biserici, şi-i fericim şi-i lăudăm şi ca sfinţi îi socotim. Dumnezeu Sfântul prin cele de dânsul ascultate rugăciuni ale Tale să primească ostenelile lor şi să crească averile lor.

Gramata-Ţi patriarhicească pecetluită pentru scutirea sfintei mănăstiri a Văcăreştilor după porunca Ta se va pune în lucrare. Ci numai ne rugăm de Fericirea Ta să avem şi de acum înainte adesea sfinţitele-Ţi scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de părinteştile-Ţi rugăciuni, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa; iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1730, Iunie 28.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MVII.

Ioan (Cupariul?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre venirea Vlădicăi de Betleem ca egumen la Văcăreşti şi despre trimeterea operei lui Nicolae-Vodă, „Răgazurile lui Filoteiu“, precum şi despre alte cărţi şi despre isprăvirea metohului Sfântului Mormânt la Constantinopol, precum şi despre dascălul pentru Văcăreşti. 1730. 29 Iunie.

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου (Κουπάρη;) πρὸς Χρύσανθον, δηλοῦσα τὴν ἄφιξιν τοῦ Μητροπολίτου Βηθλεὲμ καὶ τὴν ἀποστολὴν χειρωγράφου τινὸς συγγράμματος τοῦ Νικολάη-Βοδα καὶ περί τινων ἄλλων βιβλίων.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρου-

Scrisoarea lui Ioan (Cupariul?) către Hrisant, arătând plecarea Mitropolitului de Betleem şi trimeterea manuscriptului unei scrieri a lui Nicolae-Vodă, şi pentru alte cărţi.

Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin, şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de atotputernicul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fe-

ρεῖν τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ εὐδαιμονίᾳ, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ μὲν [διὰ] τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ περιφθέν μοι προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος μετ' ἄκρας δουλικῆς ὑποκλίσεως ἐδεξάμην, καί, πληροφορηθεὶς τὴν τιμαλφεστάτην καὶ ἐφετωτάτην μοι αὐτῆς ὑγείαν καὶ ῥῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἐχάρην καὶ μεγάλως ἐδόξασα τὸν σώζοντα καὶ διαφυλάττοντα αὐτὴν ἅγιον Θεόν. Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφόμενα, καί, περὶ μὲν τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλέεμ, ἅς εἶναι πληροφορημένη ἡ Ὑμετέρα πάνσοφος Μακαριότης ὅτι ὁ ὑψηλότατος μοι Αὐθέντης ἐδέχθη τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ δεξιώσεως, καί, κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς, τὸν ἀπεκατέστησεν ἡγούμενον τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Βακαρεστίου, καὶ τὸν ἔχει εἰς πολλὴν εὔνοιαν, καὶ ἐλπίζομεν, μὲ τὸ ἔλεος τῆς ὑπερουσίου καὶ παναγίας Τριάδος καὶ διὰ τῶν θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν, νὰ εὐαρεστήσῃ ἡ αὐτοῦ Πανιερότης καὶ τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα καὶ τὸν ὑψηλότατον μοι Αὐθέντην, ἐπειδὴ καὶ εἶναι καὶ φρόνιμος καὶ ἄξιος. Δὲν θέλω λείψει καὶ ἐγώ, ὁ δοῦλος αὐτῆς, κατὰ τὸ ἀπαραίτητόν μοι χρέος, νὰ φέρωμαι πάντοτε πρὸς τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα μὲ τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν, καὶ κατὰ τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς προσταγὴν νὰ εἶμαι συνεργὸς καὶ συμβουλος, ὅσον τὸ ἐφικτόν μοι, εἰς πᾶσαν χρείαν καὶ ὑπόθεσιν τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος. Καὶ περὶ τούτου ἅς μὴν ἀμφιβάλλῃ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης.

Περὶ δὲ τοῦ πανοσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Ἁγίου Γεωργίου, ἐπειδὴ καὶ γράφει τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι πλατύτερον ὅτε ὑψηλότατός μοι Αὐθέντης καὶ ὁ πανιερώτατος ἅγιος Βηθλεέμ, δὲν ἐτόλμησα νὰ βαρύνω καὶ ἐγὼ τὰς σεβασμίους αὐτῆς ἀκοὰς μὲ ταυτολογίαν.

Πολλὴν καὶ ἀνείκαστον χαρὰν ἔλαβον, μακαριώτατε δέσποτα, γνοὺς ἀπάτε τοῦ σεβασμίου αὐτῆς γράμματος καὶ ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλεέμ, τὴν σὺν Θεῷ ἀποτελείωσιν τῆς ἱερᾶς οἰκοδομῆς τοῦ σεβασμίου αὐτῆς μετοχίου. Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ πολυετῇ τὴν Μακαριότητα αὐτῆς διὰ νὰ ἀγάλλεται καὶ νὰ εὐφραίνεται ἐπὶ μήκιστον τὰς τοιαύτας πολυτελεῖς ἱερὰς οἰκοδομάς. Δι' ἅς ἰδοὺ πέμπει καὶ ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης βοήθειαν δύο χιλιάδες γρόσια, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω

ricirea Ta prea-înțeleaptă în cea mai înaltă sănătate și neschimbată fericire, cu întărire întru mulți ani în Scaunul Tău preasfințit și apostolesc.

Scrisoarea vrednică de închinare a Fericirii Tale prea-înțelepte trimeasă mie prin preasfințitul Mitropolit de Betleem am primit-o cu cea mai înaltă aplecare supusă și, aflând prea-îmbelșugata și mie prea-dorita sănătate și putere a Ta, peste măsură m'am bucurat și mult am slăvit pe Dumnezeu Sfântul, care Te mântuie și Te păzește. Am cunoscut și cele înlăuntru scrise, și, în ce privește pe Preasfințitul de Betleem, să afli Fericirea Ta prea-învățată că prea-înălțatul mieu Domn a primit pe Preasfinția Sa cu cinstea și ospitalitatea cuvenită, și, după porunca Lui, l-a pus egumen al sfintei mănăstiri a Văcăreților, și-l are întru multă bunăvoință, și nădăjduim, cu mila celei mai sus de ființă și prea-sfinte Treimi și prin rugăciunile Tale primite de Dumnezeu, să mulțămească Preasfinția Sa și pe Fericirea Ta prea-învățată și pe prea-înălțatul mieu Domn, căci și e cuminte și vrednic. Nu voiu lipsi nici eu, robul Tău, după neapărata mea datorie, să mă port totdeauna față de Preasfinția Sa cu căzuta evlavie și după stăpânească-Ți poruncă să fiu ajutător și sfătuitor, cât am rost, la orice nevoie și afacere a Preasfinției Tale. Și despre aceasta să nu Te îndoiești Fericirea Ta.

Iar pentru prea-cuviosul arhimandrit și catigumen al sfintei mănăstiri a Sfântului Gheorghe, pentru că scrie Fericirii Tale prea-înțelepte mai pe larg prea-înălțatul mieu Domn și Preasfințitul de Betleem, n'am îndrăznit să împovărez și eu auzul Tău venerat cu o repetiție.

Mare și neasămănată bucurie am simțit, prea-fericite stăpâne, cunoscând, din venerata-Ți scrisoare și din viul graiu al Preasfințitului de Betleem, îndeplinirea cu Dumnezeu a sfintei clădiri a veneratului Tău metoh. Dumnezeu sfântul să-Ți dăruiască mulți ani Fericirii Tale ca să Te bucuri îndelung de astfel de clădiri sfinte de mult preț. Pentru care iată că trimete și prea-înălțatul Domn ca ajutor două mii de lei, și nu mă îndoiesc că-i vei primi

ὅτι θέλει τὰ δεχθῇ ἡ Ὑμετέρα πάνσοφος Μακαριότης μετὰ πατρικῆς στοργῆς, καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ χαρίζῃ καὶ τῇ εὐσεβεστάτῃ Ὑψηλότητι αὐτοῦ διαμονὴν ἀκλόνητον καὶ στερέωσιν πολυχρόνιον, διὰ νὰ ἐπιῤῥέωσι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς αἱ πρὸς πάντας εὐποΐαι τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Ἰδοὺ πέμπω τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι ἐκ μέρους μου καὶ τὰ τοῦ Φιλοθέου Πάρεργα, καὶ δέομαι τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς εὐμενείας, οὐ μόνον νὰ τὰ δεχθῇ ὡς παρὰ δούλου αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ φυλαχθῶσιν ἀνέκδοτα, χωρὶς νὰ μετοχετευθῶσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον, καθὼς καὶ προλαβόντως εἶχα γράψει περὶ τούτου τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι. Ὅταν δὲ μεταγλωττισθῇ καὶ τὸ ἕτερον βιβίον καὶ ἀντιγραφθῇ, τότε θέλω στείλῃ καὶ ἐκεῖνο. Ἔλαβα καὶ τὰ κατὰ Λατίνων δέκα βιβλία τοῦ ἀοιδίμου μακαριωτάτου Νεκταρίου, καὶ θέλω τὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς τὴν λατινικὴν διάλεκτον ἐπισταμένους, κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ περὶ τοῦ Βακαρεστίου προμελετηθεὶς διδάσκαλος, διὰ τὰς αἰτίας ὁποῦ σημειοῖ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἔμεινεν αὐτόθι, ἂς στείλῃ ἡ Μακαριότης αὐτῆς ἄλλον ὁποῦ νὰ φανῇ αὐτῇ ἱκανὸς καὶ ἄξιος διὰ αὐτὴν τὴν ἐπιστασίαν· καὶ ὁ ὑψηλότατός μοι Ἀδθέντης τὸ στέργει. Μακαρίζει τὸν ἑαυτόν της ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης, ἐὰν ἤθελεν ἐπιτύχῃ τοιούτου γραφέως, οὕτινος οὐ τὰς ὁλοκλήρους περιόδους νὰ διορθώνῃ, ἀλλὰ μόνον τοὺς τόνους καὶ τὰς προσῳδίας. Τοῦτο ὅμως, τὸ νὰ διορθώνῃ τινὰς τὰς ὁλοκλήρους περιόδους, παραβαλλόμενον καὶ συγκρινόμενον μὲ τὸ ἰδίωμα τινων τῶν ἐνταῦθα γραφέων, τῶν ὁποίων οὐ μόνον αἱ περίοδοι, ἀλλὰ καὶ αἱ ὁλόκληροι ἐπιστολαὶ ἄνωθεν ἕως κάτω χρήζουσι διορθώσεως. Τὸ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἶναι πλέον ἀνεκτόν. Καὶ ταῦτα μὲν σημειούσθωσαν ὡς ἐν μέρει χαριεντισμοῦ. Τὴν δὲ Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα λιπαρῶς καθικετεύω νὰ μὴ μὲ ὑστερῇ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τῶν σεβασμίων γραμμάτων καὶ δεσποτικῶν αὐτῆς προσταγμάτων, καὶ θέλει μὲ εὕρει διὰ παντὸς μετὰ τῆς αὐτῆς δουλικῆς προθυμίας καὶ ἑτοιμότατον. Ἷς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

αφλ, Ἰουνίου κθ'.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Fericirea Ta prea-înţeleaptă cu părintească dragoste, şi numai Dumnezeu sfântul prin preasfintele-Ţi rugăciuni să hărăzească şi prea-cucernicei Tale Înălţimi durată nezguduită şi întărire întru mulţi ani, pentru ca să se reverse şi de acum înainte binefacerile Înălţimii Sale către toţi.

Iată trimet Fericirii Tale prea-înţelepte din partea mea şi „Răgazurile lui Filoteiu“ şi mă rog de stăpânească-Ţi bunăvoinţă ca nu numai să o primeşti ca dela un rob al Tău, ci să se păstreze ca inedit, fără a se împărtăşi altei feţe, precum şi mai înainte scrisesem în această privinţă Fericirii Tale prea-înţelepte. Şi, când se va tălmăci şi cealaltă carte, şi se va prescrie, atunci îţi voiu trimete-o şi pe aceia. Am primit şi cele zece cărţi împotriva Latinilor ale răposatului prea-fericit Nectarie, şi le voiu împărţi la cei ce ştiu limba latină, după porunca Ta.

De oare ce şi dascălul menit pentru Văcăreşti, pentru pricinile arătate de Fericirea Ta, a rămas acolo, să trimeţi Fericirea Ta pe un altul care să Ţi se pară destoinic şi vrednic pentru această ocârmuire; şi prea-înălţatul mieu Domn voieşte aşà. Te-ar bate fericea pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă dacă ai căpătà un scriitor ca acela, ale cărui periode nu sunt să le îndrept, ci numai tonurile şi accentele. Ci aceasta, să îndrepte cineva periodele întregi, comparat şi asămănat cu limba unora din scriitorii de aici, la cari nu numai perioadele, ci şi toate scrisorile au nevoie de îndreptare de sus până jos. Al Fericirii Tale e mai nesuferit *(sic)*. Şi acestea fie spuse pentru plăcere. Iar pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă o rog frumos să nu mă părăsească şi de acum înainte cu veneratele-Ţi scrisori şi stăpâneştile-Ţi porunci, şi mă vei aflà totdeauna cu aceiaş supusă grabă, foarte pregătit. Ale cărui rugăciuni preasfinte şi de Dumnezeu ascultate fie-mi ajutătoare în toată viaţa.

1730, Iunie în 29.

[1] Autografă.

MVIII.

1719, (pusă din greşeală la 1730) 3 Iulie.

Partenie, Mitropolit de Larisa, către Patriarhul Hrisant Notara, despre „o casă a prea-slăvitului dumisale Theodorachi, la Stavrodromi", pe care nu voieşte s'o iea alţii decât orfanii, arătând că i-a scris odată cu scrisorile Domnului şi că „de la prea-înălţatul Domn a primit răspuns".

Γράμμα Παρθενίου, Μητροπολίτου Λαρίσσης, περὶ τινος ὑποθέσεως ἰδιωτικῆς, χετιζομένης πρός τινα ἡγεμόνα.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα, πάτερ καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα μεθ' ὅσης εὐλαβείας προσκυνῶ.

Ὅταν ἔμελεν ἡ Μακαριότης ὑμῶν νὰ ἀποδημήσῃ ἐντεῦθεν εἰς τὰ αὐτόθι, εἶχα της ἀναφέρει ἱκετικῶς διὰ κάποιαν ὁσπίτιον τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος κυρίτζη Θεοδωράκη, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ Σταυροδρόμι, ἔμπροσθεν τοῦ ὁσπητίου τοῦ μακαρίτου ἐξαδέλφου μας, νὰ λάβῃ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην ὁποῦ νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ μὴν τὸ δώσῃ εἰς ἄλλον τινα ξένον, πάρεξ εἰς τὰ ὀρφανά· περὶ τοῦ ὁποίου εἶχε μοὶ γράψει ἡ Μακαριότης σας πῶς ἐσυντύχετε τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἀπεκρίθη νὰ κάμῃ τὴν ζήτησιν, πλὴν θέλει ὅτι νὰ εἶναι καὶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐμεσίτευε διὰ ἄλλους. Καί, ἂν τοῦ γράψῃ ὁ ἀδελφὸς του, οὕτω θέλει τὸ δώσῃ ἐξ ἀποφάσεως. Τὸ λοιπὸν εἴχαμεν λάβῃ τοιοῦτον γράμμα καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἐνδοξότητα, καὶ μετὰ καὶ ἄλλων ἐπιστολῶν τῶν Αὐθεντῶν τὸ ἐβάλαμεν εἰς πλῖκον τῆς Μακαριότητός της, καὶ τὰ ἐδώκαμεν νὰ σταλθῶσι. Καὶ παρὰ μὲν τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου ἐλάβομεν ἀπόκρισιν τῆς ἐπιστολῆς ὁποῦ ἐγράφαμεν πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητα· παρὰ δὲ τῆς Μακαριότητός της δὲν ἐλάβομεν, καὶ ὑποπτευόμεθα μήπως καὶ ἔγινε καμία ἀπάτη, καὶ ἐκράτησαν τὸ γράμμα ὁποῦ ἐλάβομεν πρὸς τὸν κὺρ Θεοδωράκην, καὶ ἀπὸ τούτου συμβῇ νὰ ἀποτύχωμεν, καὶ νὰ προχωρήσουν ἄλλοι νὰ τὸ πάρουν, καὶ γίνῃ μεγάλη βλάβη εἰς τὸ ὁσπήτιον τοῦ ἐξαδέλφου μας. Εἰς τοῦτο καὶ πάλιν παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της τὴν φροντίδα ταύτην νὰ τὴν λάβῃ ἀπάνω της διὰ ἀγάπην μας, νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, καθὼς καὶ πρότερον τὴν ἐπαρακάλεσα, νὰ μὴ προχωρήσῃ κανένα ἐμπόδιον, καὶ προξενηθῇ βλάβη οὐχ ἡ τυχοῦσα εἰς τὸ ὁσπήτιον μου τοῦ ἐξαδέλφου μας, ὡς εἴπομεν. Καὶ περὶ τούτου μὲ θάρρος περιμένομεν ἀπ' αὐτὴς ἅπαν τὸ τέλος· καὶ σεβασμίαν αὐτῆς ἀπόκρισιν ἐκ δηλωτικῷ τῆς περιχαροῦς ὑγιείας της γράμματι. Ἵς καὶ αἱ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν ἐμοὶ ἀρωγαὶ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ.

ραψιθ', Ἰουλίου γ', ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει.

Ὁ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Λαρίσσης Παρθένιος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MIX.

1730, c. 8 Iulie.

Un necunoscut către Patriarhul Hrisant Notara, despre afacerea unor sinagoge evreieşti şi pretenţiile de preseanţă ale Mitropolitului de Teba faţă de cel de Betleem.

Ἐπιστολὴ ἀδήλου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, ἀφηγουμένη διαπληκτισμοὺς μεταξὺ τῶν Μητροπολιτῶν Βηθλεὲμ καὶ Θηβῶν.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα καὶ αὖθις δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς ἀσπάζομαι.

Διὰ τὰς ὅσας εἰδήσεις ἐσημείωσεν ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης καὶ τῷ ὑψηλοτάτῳ μοι Αὐθέντῃ, κἄντε τὰς ἐνεστώσας, πολλὰ ἐκαλοφάνη τῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι, καὶ λίαν εὐχαρίστησε τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, μάλιστα διὰ τὰς ἀπὸ Εὐρώπης, καθὼς θέλει πληροφορηθῇ καὶ ἀπὸ ἐκλάμπρου γράμματος τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Scrisoarea a unui necunoscut către al Ierusalimului Hrisant, înşirând certele între Mitropoliţii de Betleem şi de Teba.

Fericirii Tale prea-înţelepte iarăş cu supunere mă închin şi venerata-Ţi dreaptă cu toată evlavia o sărut.

Pentru câte ştiri le-ai arătat Fericirea Ta prea-înţeleaptă şi prea-înălţatului mieu Domn, şi în cele de faţă, mult i-a părut bine Înălţimii Sale, şi foarte a mulţămit Fericirii Tale, mai ales pentru cele din Europa, cum vei alla şi din strălucita scrisoare a Înălţimii Sale.

Εἰ δὲ διὰ τῶν ἑβραϊκῶν συναγωγίων δοθεῖσαν ἄδειαν, ἀπεκρίθη ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ὅτι, καθὼς τὸ περιγράφει ἡ Ὑμετέρα πάνσοφος Μακαριότης, οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια, καὶ σφόδρα ἐλυπήθη περὶ τούτου, καὶ ἄλλο δὲν μένει νὰ εἰποῦμεν, εἰ μὴ μόνον: Κύριος γένοιτο ἵλεως!

Περὶ δὲ τοῦ πανιερωτάτου πρώην Θηβῶν, τί χρὴ καὶ λέγειν; Ἄλλαι ἀναβάσεις τανῦν διῆλθον ἐν τῇ καρδίᾳ Αὐτοῦ· ὁ γὰρ ὑψηλότατός μοι Αὐθέντης, διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον ἄκραν χριστιανικὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ, διορίσας τὸν πανιερώτατον ἅγιον Βηθλεὲμ νὰ στέκεται ἐν τῇ αὐθεντικῇ ἐκκλησίᾳ ἀνώτερος τοῦ ἁγίου Θηβῶν, οὗτος οὐ μόνον ἀσχάλλει καὶ ἀδημονεῖ, ἀλλ' ἔτι καὶ ἀνθίσταται ἐνίοτε τοῖς ἡγεμονικοῖς ἐπιτάγμασι, καὶ περὶ βαθμῶν ἐπαρχιῶν καὶ κλιμάτων φιλοσοφεῖ, καὶ γεωμετρίαν ὡς εἰπεῖν μετέρχεται, μὲ ὅλον ὁποῦ ὁ ἅγιος Βηθλεὲμ ἀνώτερος πάντοτε ἵσταται· καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν νὰ διαλύσῃ τοὺς καπνοὺς τῆς οἰήσεως αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν παραμυθήσῃ, διὰ νὰ τὸν ἔχωμεν πάντοτε τηλικοῦτον, οἷος καὶ ἐστί, καὶ ἔσται. Καὶ αὖθις αἱ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ.

Iar, dacă Înălţimea Sa a răspuns pentru voia dată cu privire la sinagogele evreieşti, e că, precum spui Fericirea Ta preaînţeleaptă, aşà este adevărul, şi foarte s'a scârbit de aceasta, şi alta nu mai rămâne să spunem decât numai: Domnul fie milostiv!

Iar, cu privire la Preasfinţitul proin de Teba, ce trebuie să spunem? Alte înălţări au străbătut acum inima lui; căci preaînălţatul mieu Domn, pentru înalta-I evlavie creştinească faţă de Sfântul Mormânt, orânduind pe Preasfinţitul de Betleem să stea în biserica domnească mai sus decât Preasfinţitul de Teba, acesta nu numai că se mânie şi se indignează, dar se şi împotriveşte une ori poruncilor domneşti şi filosofează asupra treptelor eparhiilor şi asupra regiunilor, şi face, ca să zic aşà, geometrie, cu toate că Preasfinţitul de Betleem stă totdeauna mai sus; şi numai Dumnezeu Sfântul prin preasfintele-Ţi rugăciuni să împrăştie fumurile prezumpţiei lui, şi să-l mângâie, ca să-l avem totdeauna atâta de mare cât şi este şi va fi. Şi iarăş preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu mine.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MX.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre cetirea cronicelor Ţerii-Româneşti, în timpul ce-l lasă liber războiul turco-persan, şi multele cereri ce a avut să îndeplinească ţara. 1730, c. 8 Iulie.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, περί τινων συγχρόνων πολιτικῶν εἰδήσεων.

Τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὖθις εὐλαβῶς προσαγορεύοντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζόμεθα.

Εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ διὰ τὰ ἰδιοχείρως ἐγχαραχθέντα ἅπαξ καὶ δίς, καὶ κατεφιλήσαμεν τὸν ἱερὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, πληροφορούμενοι καὶ ἐκ τούτου ὅτι ἀνέλαβες, σὺν Θεῷ, τὴν ἐφετωτάτην ὑγιείαν αὐτῆς.

Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ μὴ θαυμάσωμεν καὶ τὴν κριτικωτάτην αὐτῆς φρόνησιν καὶ τοὺς συνετωτάτους εἰκασμούς,

Περὶ δὲ τῆς ἡμετέρας καταστάσεως θαυμαζόμεθα τί γράψωμεν; Εἰς τὰς ἱστορίας τῆς Βλαχίας βλέπομεν, ὅτι, ὥντας ἐκστρατείας εἰς τὴν Περσίαν, εἶχεν ἄνεσιν αὐτὸς ὁ τόπος· εἰς

Scrisoarea lui Nicolae Mavrocordat către al Ierusalimului Hrisant, despre unele ştiri politice ale vremii.

Către Fericirea Ta iarăş cu evlavie îndreptându-ne, sfinţita-Ţi dreaptă o sărutăm.

Mulţămim Fericirii Tale şi pentru cele scrise cu însăş mâna Ta odată şi de două ori, şi am sărutat slova Ta, aflând şi din aceasta că ai recăpătat cu ajutorul lui Dumnezeu prea-dorita-Ţi sănătate.

Nu putem să nu ne minunăm şi de prea-pătrunzătoarea-Ţi minte şi de preacuminţile Tale socotinţi.

Iar cu privire la starea noastră ne mirăm ce să scriem. Cercetăm în istoriile Ţerii-Româneşti, căci, fiind expediţii în Persia, a avut uşurare această ţară; nouă necontenitele

ἡμᾶς αἱ ἀλλεπάλληλαι καὶ ἀσυνήθισται προσταγαὶ ἐπροξένησαν μεγαλωτάτην ἀνάγκην, ὅτι ἡ Μακαριότης αὐτῆς γνωρίζει τὴν ἀδυναμίαν τοῦ τόπου, ἐπειδὴ τὸ τρίτον μέρος ἔλειψεν. Ὅθεν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ μὲ τὰς παναγίας της εὐχάς, αἵτινες καὶ αὖθις εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

şi neîndătinatele porunci ni-au căşunat cea mai mare nevoie, căci Fericirea Ta ştii neputinţa ţerii, de oare ce a treia parte (din locuitori) e lipsă. Deci ne rugăm să ne sprijini cu preasfintele-Ţi rugăciuni, care să fie şi de acum înainte cu noi.

MXI.

1730, 8 Iulie. **Mihail Ruset către Patriarhul Hrisant Notara, despre ocărmuirea Mitropolitului de Betleem la Văcăreşti, a altuia la Sfântul-Gheorghe şi despre petrecerea Patriarhului în casa Ruseteştilor din Constantinopol.**

Ἐπιστολὴ Μιχαὴλ Ῥωσσέτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, δηλοῦντος ὅτι θέλει συντελέσει ὑπὲρ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατράρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινῶς ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ πανσικτίρμονος Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἀνωτέραν καὶ ὑπερκειμένην πάσης ἐπηρείας, εὐδαιμόνως καὶ μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ μὲν τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ περιφθὲν μοι προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος δουλικῶς καὶ πανευλαβῶς ἀσπασάμενος, ὀπτίαις χερσὶν ἐδέχθην, καί, πληροφορηθείς, τόσον ἐξ αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ ἁγίου Βηθλεέμ, τὴν ἀξιέραστον καὶ πολυπόθητόν μοι ὑγείαν αὐτῆς καὶ εὐεξίαν, ἀνεικάστου χαρᾶς ἐπλήσθην, καὶ ἀπὸ καρδίας ἐδόξασα τὸν διαφυλάττοντα αὐτὴν ἅγιον Θεόν, οὗτινος ἐκτενῶς δέομαι ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ὁλοκλήρῳ εὐθυμίᾳ, διὰ νὰ ἀπολαύσω, ὁ δοῦλος αὐτῆς, καὶ εἰς τοὐπιὸν τὰς παναγίας αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατριαρχικὰς εὐλογίας.

Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ δεσποτικῶς προσταττόμενά μοι, καί, ὅσον μὲν περὶ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βηθλεέμ, ὅτι θέλει ἔχει καὶ ἐκ μέρους μου τὴν δυνατὴν δούλευσιν καὶ συνδρομὴν εἰς πάσας τὰς ἐνταῦθα συμπιπτούσας χρείας καὶ ὑποθέσεις του, καὶ θέλω τὸν ἔχει διὰ παντὸς εἰς ἄκραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην,

Scrisoarea lui Mihail Ruset către al Ierusalimului Hrisant, arătând că va ajută la trebile Sfântului Mormânt.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, doamne doamne Hrisant, în Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, Fericirii Tale prea-înţelepte cu supunere mă închin, şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de atotmilostivul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta mai presus de toată uneltirea, cu fericire şi cu îndelungată întărire în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte trimeasă mie prin preasfinţitul Mitropolit de Betleem, sărutând-o smerit şi cu toată evlavia, cu mânile ridicate la cer am primit-o, şi, aflând, şi de acolo, şi din viul graiu al Preasfinţitului de Betleem, cea vrednică de dorire şi prea-poftită sănătate şi bună stare a Ta, m'am umplut de neasămănată bucurie şi din inimă am slăvit pe Dumnezeu Sfântul care Te ţine, de care călduros mă rog ca şi de acum înainte să Te ţie pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă în cea mai înaltă sănătate şi în deplină mulţămire, ca să primesc eu, robul Tău, şi în viitor preasfintele-Ţi rugăciuni şi patriarhiceştile binecuvântări.

Am cunoscut şi cele înlăuntru, stăpâneşte, poruncite mie, şi, cât despre Preasfinţitul de Betleem, că va aveà şi din parte-mi ajutorul şi sprijinul ce se poate la toate nevoile ce i s'ar întâmplà aicea şi la toate trebile lui, şi că-l voiu aveà întru toate în înaltă evlavie şi iubire, să

ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ τελείως ἡ Ὑμετέρα σοφωτάτη Μακαριότης, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο εἶναι χρέος μου ἀπαραίτητον καὶ ὀφειλόμενον τῇ Ὑμετέρᾳ δεσποτικῇ Μεγαλειότητι· ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον νὰ διαφυλάττῃ ἐς μακραίωνας τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα, καὶ ἐλπίζω, διὰ τῶν παναγίων αὐτῆς εὐχῶν, ὅτι θέλει εὐδοκιμήσῃ ἡ Πανιερώτης αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιστασίαν ταύτην, καὶ ὡς φρόνιμος, καὶ ὡς ἄξιος, καὶ θέλει εὐαρεστήσῃ καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ τῷ ὑψηλοτάτῳ μοι Αὐθέντῃ, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

Περὶ δὲ τοῦ πανωσιωτάτου ἁγίου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Ἁγίου Γεωργίου, ἐπειδὴ προέγραψαν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὰ πάντα, ὅτε ὑψηλότατός μοι Αὐθέντης καὶ ὁ ἅγιος Βηθλεέμ, περιττὸν εἶναι νὰ βαρύνω καὶ ἐγώ, ὁ δοῦλος αὐτῆς, διὰ τῶν αὐτῶν τὰς σεβασμίους ἀκοὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καί, ὅπως εἶναι ὁρισμὸς αὐτῆς, καὶ ἔτζι θέλει γένει.

Μεγαλωτάτην χαρὰν ἔχω, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, ὁποῦ ἠξιώθην νὰ ἔχω εἰς τὸ δουλικὸν αὐτῆς ὀσπήτιόν μας οἰκήτοραν τὴν Ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα, καί, ἐπειδὴ ἡμεῖς πάντες ἀνέκαθεν ἐσμὲν ἐξηρτημένοι τῶν δεσποτικῶν νευμάτων καὶ προσταγμάτων αὐτῆς, καὶ ὁποκλινεῖς δοῦλοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καθικετεύω καὶ δέομαι τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς εὐμενείας νὰ μὴ μᾶς ὑστερήσῃ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν τῆς τοσαύτης καὶ τηλικαύτης τιμῆς, ἀλλ' ὅσον εἶναι ὁ ὁρισμὸς αὐτῆς ἂς καθίσῃ· ἄμποτες μόνον νὰ εἶχε τὴν ποθουμένην ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν αὐτῆς, καὶ νὰ ἐλυτρώνετο καὶ τῆς ἀπεράντου ἀδολεσχίας τοῦ ἀποστολομιμήτου, ὅσον κατὰ τοῦτο τὸ μέρος γειτόνου αὐτῆς, καὶ τότε βέβαια ἡ χαρά μου ἤθελεν εἶσται κατὰ πάντα τελεία.

Ὁ ἄρχων πατέρας μου δουλικῶς προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζεται, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῶν.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος δουλικῶς, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

,ᾳψλ', Ἰουλίου η'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος εἰς τὰς προσταγὰς ἑτοιμότατος εὐπειθὴς δοῦλος.

Μιχαὴλ Ῥωσσέτος.

nu Te îndoieşti câtuş de puţin Fericirea Ta prea-înţeleaptă, căci şi aceasta este datoria mea neapărată şi cuvenită Măriei Tale stăpâneşti; numai Sfântul Dumnezeu să păzească întru mulţi ani pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă, şi nădăjduiesc, prin preasfintele-Ţi rugăciuni, că va izbuti Fericirea Sa la această ocârmuire, şi ca unul ce este vrednic, şi ca unul ce este cuminte, şi-Ţi va plăceà şi Fericirii Tale, şi prea-înălţatului mieu Domn, şi celorlalţi.

Iar cu privire la prea-cucernicul sfinţit arhimandrit şi categumen al sfintei mănăstiri a Sfântului Gheorghe, de oare ce au scris mai nainte Fericirii Tale toate, şi prea-înălţatul mieu Domn, şi Preasfinţitul de Betleem, e de prisos să împovărez şi eu, robul Tău, pentru aceste lucruri veneratul auz al Fericirii Tale, şi, cum va fi porunca Ta, aşà se va face.

Am cea mai mare mulţămire, prea-venerate stăpân al mieu, că m'am învrednicit să am la locuinţa mea de slujbă ca locuitor pe prea-marea Ta Fericire, şi, de oare ce noi toţi totdeauna atârnăm de stăpâneştile Tale semne şi porunci şi suntem robi supuşi ai Fericirii Tale, mă închin şi mă rog de bunăvoinţa Ta stăpânească să nu ne lipseşti nici de acum înainte de o astfel şi aşà de mare cinste, ci cât e voia Ta să stai; numai de-ai aveà dorita odihnă şi linişte a Ta, şi să fii liberat şi de nesfârşită vorbărie a imitatorului Apostolului, care, în această privinţă, Îţi este vecin, şi atunci de sigur că bucuria mea ar fi întru toate deplină.

Dumnealui tatăl mieu cu supunere se închină Fericirii Tale şi preasfinţita-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută, de asemenea şi ceilalţi prea-nobili boieri, cu ale lor rude.

Acestea deocamdată cu supunere, iar sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să ni fie ajutătoare în toată viaţa.

1730, Iulie 8.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte preagata la porunci ascultător rob:

Mihail Ruset.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXII.

1730, c. 8 Iulie. Ioan Cupariul (?) către Patriarhul Hrisant Notara, despre laudele ce i-a făcut Nicolae-Vodă Mavrocordat şi gramata de scutire pentru Văcăreşti.

Ἐπιστολὴ (ἴσως Ἰωάννου Κουπάρη) πρὸς Ἱεροσολύμων Χρύσανθον περὶ τοῦ ἐκδοθέντος συγιλλίου διὰ τὴν ἀσυδοσίαν τοῦ μετοχίου Βακαρεστίου καὶ περὶ τῶν ὑπογραφάντων αὐτὸ ἀρχιερέων.

Καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι.

Ἀνέφερα τῷ ὑψηλοτάτῳ μοι Αὐθέντῃ καὶ τὰ ὅσα εἰς πλάτος ἐπισημείωσέ μοι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης περὶ τοῦ πανοσιωτάτου προηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Βακαρεστίου, καὶ νὰ εἶναι πληροφορημένη ὅτι τὸν ἔδωσεν ἡ Ὑψηλότης αὐτοῦ σφοδρὰν προσταγὴν πῶς, ἀφ' οὗ δώσῃ τέλειον τὸν λογαριασμὸν τοῦ μοναστηρίου, ἐξάπαντος καὶ χωρίς τινος προφάσεως νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς προσκύνησιν αὐτῆς, κατὰ τὸν δεσποτικὸν αὐτῆς ὁρισμόν, καὶ ἔτζι θέλει γένῃ. Εἰς δὲ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Σάββα ὅποιον πρόσωπον ὁρίζει ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἂς ἐκλέξῃ, καὶ ἂς τὸν στείλῃ ἐδῶ, καὶ ἡ Ὑψηλότης αὐτοῦ θέλει τὸν δεχθῇ.

Περὶ δὲ τοῦ πατριαρχικοῦ σιγιλλιώδους αὐτῆς γράμματος ὅπου ἐξέδωκεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης περὶ τῆς ἀσυλίας τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Βακαρεστίου, ἔστω εἰς εἴδησιν αὐτῆς ὅτι κατὰ πολλὰ ἐφάνη ἀρεστὸν τῷ ὑψηλοτάτῳ μοι Αὐθέντῃ, εἰς τόσον ὅπου δὲν ἠμπορῶ νὰ περιγράφω τῇ Ὑμετέρῃ Μακαριότητι ἐπὶ λεπτοῦ τοὺς ὅσους ἐπαίνους, τὰς ὅσας εὐφημίας εἶπε παρρησίᾳ ἡ Ὑψηλότης αὐτοῦ διὰ τὸ βάθος τῆς σοφίας αὐτῆς, διὰ τὴν πολυμάθειαν, διὰ τὴν ἐμπειρίαν, διὰ τὴν ἀγχινουστάτην καὶ συνετωτάτην φρόνησιν αὐτῆς, ἐπειδὴ καὶ κατὰ πάντα τὴν ἀπέδειξεν ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ἀπαράμιλλον· ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον νὰ χαρίζῃ τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ ζωὴν μακρόβιον, διὰ νὰ τὴν ἔχῃ ὅλον τὸ γένος τῶν ὀρθοδόξων, εὔκλειαν.

Ὅθεν καὶ κατὰ τὸν δεσποτικὸν αὐτῆς ὁρισμὸν ὑπεγράφη παρὰ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Οὐγγροβλαχίας καὶ παρὰ πάντων τῶν ἐνταῦθα εὑρισκομένων πανιερωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ θέλει ἐνεργηθῇ κατὰ τὴν προσταγὴν καὶ τὸν διορισμὸν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ποῦ δὲ ὑπέγραψε καὶ ὁ πανιερώτατος ἅγιος πρώην Θηβῶν, ἂς ἠξεύρῃ ὅτι μόλις καὶ μετὰ βίας, ἐκαταπείσθη νὰ ὑπογράψῃ μετὰ, τὸν πανιε-

Scrisoare (poate a lui Ioan Cupariul) către al Ierusalimului Hrisant şi cu privire la gramata ce s'a dat în vederea scutirii metohului Văcăreştilor şi la arhiereii ce o au iscălit.

Şi iarăş mă închin cu supunere Fericirii Tale prea-înţelepte şi venerata-Ţi mână cu smerenie o sărut.

Am arătat prea-înălţatului mieu Domn şi câte pe larg mi le-ai însemnat Fericirea Ta cu privire la prea-cucernicul proegumen al sfintei mănăstiri Văcăreştii, şi să fii înştiinţat că i-a dat Înălţimea Sa straşnică poruncă cum că, îndată ce va da socoteala de săvârşit a mănăstirii, cu totul şi fără vre-un pretext să se ridice şi să vie la închinarea Ta după stăpânească-Ţi poruncă, şi aşà se va face. Iar la sfânta mănăstire a Sfântului Sava ce faţă o vei orândui Fericirea Ta, alege-o, şi trimete-o aici, şi Înălţimea Sa o va primì.

Iar, cu privire la scrisoarea-Ţi patriarhicească pecetluită ce ai dat-o Fericirea Ta pentru scutirea sfintei mănăstiri Văcăreştii, fie-Ţi ştiut că s'a părut foarte plăcută prea-înălţatului mieu Domn, într' atâta încât nu pot să descriu Fericirii Tale cu de-amănuntul câte laude, câte vorbe bune le-a spus de faţă Înălţimea Sa pentru adâncimea înţelepciunii Tale, pentru multa-Ţi învăţătură, pentru încercarea Ta, pentru mintea-Ţi prea-înţelegătoare şi prea-cuminte, de oare ce şi în toate Te-a arătat Înălţimea Sa că eşti fără asămănare; numai Dumnezeu Sfântul să dăruiască Fericirii Tale prea-înţelepte sănătate neschimbată şi viaţă îndelungată, ca să Te aibă mândrie a sa tot neamul celor drept-credincioşi.

Deci şi după stăpânească-Ţi poruncă [gramata] s'a iscălit de Preasfinţitul al Ungrovlahiei şi de toţi cei ce se află aici preasfinţiţi arhierei, şi se va lucrà după porunca şi orânduiala Fericirii Tale: iar unde s'a iscălit preasfinţitul proin al Tebei, să ştii că abia, şi cu de-a sila, s'a înduplecat a iscălì în urma Preasfinţitului proin de Adrianopol, căci şi din locul unde l-ai

ρώτατον πρώην Ἀδριανουπόλεως, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν στάσιν ὁποῦ τὸν ἄφησεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἔφθασε τώρα προσέτι καὶ εἰς ἄλλους τρεῖς βαθμοὺς ἀνωτέρους, καί, ἂν δὲν ἀναχαιτίζετο, ἤθελεν ὑπογράψει καὶ πρὸ τοῦ πανιερωτάτου Βλαδίκα. Καὶ αὐθις αἱ πανίεραι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ.

Ἡ ἀρχόντισσα κυρία μήτηρ μου πανευλαβῶς προσκυνεῖ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζεται, καὶ δέεται κατὰ πολλὰ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς εὐμενείας νὰ τὴν συγχωρήσῃ ὁποῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα, μὲ τὸ νὰ ἦτον κατὰ τὸ παρὸν ἀσθενής· μὲ ὅλον τοῦτο διὰ τὸν πανιερώτατον ἅγιον Βηθλεὲμ θέλει ἀκολουθήσῃ κατὰ τὸν δεσποτικὸν αὐτῆς ὁρισμόν.

lăsat Fericirea Ta, a ajuns acum cu încă trei trepte mai sus, şi, dacă n'ar fi fost oprit, ar fi iscălit şi înaintea preasfinţitului Vlădica. Şi iarăş preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu mine.

Dumneaei jupăneasa mama mea cu toată evlavia se închină Fericirii Tale, şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută, şi se roagă mult de bunăvoinţa-Ţi stăpânească s'o ierţi că n'a putut să răspundă veneratei Tale scrisori, de oare ce erà în acea clipă bolnavă; totuş pentru Preasfinţitul de Betleem va urmà după stăpânească-Ţi poruncă.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXIII.

Ioan Mavrocordat, fiul lui Nicolae-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu mulţămiri pentru scrisoarea trimeasă prin Mitropolitul de Betleem. 1730, 8 Iulie.

Ἐπιστολὴ φιλοφρονητικὴ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων κύριον Χρύσανθον.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτητε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν πάνσοφον Μακαριότητα ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μετὰ καὶ τῆς πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ μετὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ πεμφθέν μοι προσκυνητὸν καὶ σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ὀπτίαις χερσὶ καὶ μετ' εὐλαβείας ἀπλέστου ἐδεξάμην, καί, πληροφορηθείς, τόσον ἐξ αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ πανιερωτάτου Βηθλεέμ, τὴν ἀκριβεστάτην μοι καὶ τιμαλφεστάτην αὐτῆς ὑγιείας καὶ εὐεξίαν, ἀπὸ βαθέων καρδίας ἐχάρην, καὶ τὸν διατηροῦντα καὶ σώζοντα αὐτὴν ἅγιον Θεὸν ἐδόξασα, οὗτινος δέομαι ἐκτενῶς ἵνα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ἀκλονήτῳ διαμονῇ.

Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, καὶ

Scrisoare de complimente a lui Ioan Mavrocordat către al Ierusalimului chir Hrisant.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, în Hristos mie părinte şi domn preavenerat, cu evlavie mă închin Fericirii Tale prea-înţelepte şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugându-mă de preabunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta atoateştiutoare fără boli, bucuros, sănătos, împreună şi cu îndelungată întărire pe Scaunul Tău preasfinţit şi apostolesc.

Scrisoarea vrednică de închinare şi venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte trimeasă mie cu preasfinţitul Mitropolit de Betleem am primit-o cu mâinile înălţate spre cer şi cu evlavie nesfârşită, şi, aflând atât din ea, cât şi din viul grai al Preasfinţitului de Betleem cea mie prea-scumpă şi preţuită sănătate şi bună stare a Ta, din adâncul inimii m'am bucurat şi am slăvit pe Dumnezeu Sfântul care Te apără şi Te păzeşte, de care mă rog călduros ca şi de acum înainte să Te ţie pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă în cea mai înaltă sănătate şi păstrare nezguduită.

Am cunoscut şi cele înlăuntru însem-

ἀθανάτους ὁμολογῶ τὰς εὐχαριστίας τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι, τόσον δι' ὅσα καὶ αὐθις ἐπεύχεταί μοι πατρικῶς, ὅσον καὶ δι' ὅσα μὲ παραινεῖ καὶ μὲ συμβουλεύει δεσποτικῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν τοῦ δούλου αὐτῆς προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν.

Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ πολυετῇ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὸ ἔνθεον αὐτῆς ὄψος, διὰ νὰ ἀπολαμβάνω καὶ εἰς τὴν τοὐπιὸν τὰς τοιαύτας σοφωτάτας καὶ πατρικὰς νουθεσίας καὶ παραινέσεις αὐτῆς, τὰς ὁποίας καὶ τὰς ἐδέχθην αὐχενοκλιτῶς, καὶ τὰς ἐνεχάραξα εἰς τὴν πλάκαν τῆς καρδίας μου, καὶ μείνω διὰ παντὸς ὑπόχρεως δοῦλος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος. ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

,αφλ', Ἰουλίου 8.

Τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος δοῦλος καὶ εἰς τὰ πατρικὰ προστάγματα ἑτοιμότατος.

Ἰωάννης Μαυροκορδάτος.

nate şi mulţămesc nemuritor Fericirii Tale atotştiutoare, atât pentru toate cele ce mi le cei iarăş prin rugăciune, părinteşte, cât şi pentru toate la care mă îndemni şi mă sfătuieşti ca un stăpân, cu privire la înaintarea şi sporirea robului Tău.

Dumnezeu Sfântul să ţie întru mulţi ani şi să păzească pe Înălţimea Ta dumnezeiască, ca să primesc şi în viitor astfel de îndreptări prea-înţelepte şi părinteşti şi sfaturi ale Tale, pe care şi pe acestea le-am primit cu smerenie şi le-am săpat pe placa (*sic*) inimii mele, şi rămân întru toate îndatorit rob al Fericirii Tale; ale căruia rugăciuni preasfinte şi de Dumnezeu ascultate să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

1730, Iulie 8.

Al Fericirii tale atoateştiutoare rob şi la poruncile Tale părinteşti prea-gătit:

Ioan Mavrocordat.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXIV.

1730, 20 Iulie. Doamna Smaragda, a lui Nicolae Mavrocordat, către Patriarhul Hrisant Notara, despre buna primire ce a întâmpinat-o Vlădica de Betleem.

Ἐπιστολὴ Σμαράγδας Δόμνας πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον, διαβεβαιοῦσα τὴν πρὸς τὸν Μητροπολίτην Βηθλεὲμ εὔνοιαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν Χριστῷ μοι πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι, δεομένη τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ περιφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μετὰ καὶ τῆς πολυχρονίου διαμονῆς καὶ στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν Θρόνον.

Τὸ μετὰ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Βηθλεὲμ περιφθέν μοι σεβάσμιον γράμμα τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἀσπασμένη, πανευλαβῶς ἐδέχθην, καὶ ἐχάρην διὰ τὴν ὑγιείαν καὶ εὐτυχῆ κατάστασιν τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος. Ὁ παναγαθος Θεὸς νὰ τὴν πολυετῇ, καὶ νὰ τὴν διαφυλάττοι εἰς μακραιώνας, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν καὶ εἰς τοὐπιὸν τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ δεσποτικὰς αὐτῆς εὐλογίας.

Scrisoarea Doamnei Smaragda către al Ierusalimului Hrisant, asigurând despre bunăvoinţa faţă de Mitropolitul de Betleem a Domnului Ţerii-Româneşti.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte prea-venerate, Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată evlavia mă închin şi venerata-Ţi dreaptă o sărut, rugându-mă de prea-bunul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă fără boli, bucuros, sănătos, împreună cu îndelungata păstrare şi întărire în Scaunul Tău preasfinţit şi apostolesc.

Scrisoarea venerată a Fericirii Tale prea-înţelepte trimeasă mie cu preasfinţitul Mitropolit de Betleem, sărutând-o, am primit-o cu toată evlavia, şi m'am bucurat pentru sănătatea şi fericita stare a Fericirii Tale prea-înţelepte. Prea-bunul Dumnezeu să te ţie întru mulţi ani, şi să Te păzească îndelung, ca să primim şi de acum înainte părinteştile-Ţi rugăciuni şi stăpâneştile binecuvântări.

Ἔγνων καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα καὶ ὅτι μὲν ὁ ὑψηλότατος μοι Αὐθέντης, διὰ τὴν πρὸς τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα ἄκραν υἱϊκὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην, ἐδέχθη μετὰ τῆς προσηκούσης φιλοφροσύνης καὶ εὐνοίας τὸν πανιερώτατον ἅγιον Βηθλεέμ· τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὸ ἐπληροφορήθη ἕως τώρα ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀπό τε τῶν ἐκλάμπρων γραμμάτων τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ ἀπὸ ἱερῶν γραμμάτων τῆς αὐτοῦ Πανιερώτητος· ὁ ἅγιος Θεὸς μόνον νὰ περισκέπῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τήν τε Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα καὶ τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα, καὶ δὲν θέλει λείψει ἀπὸ τὴν Πανιερότητά του ἡ εὔνοια καὶ ἐπίσκεψις τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Τὰ παμφιλτατά μοι τέκνα δουλικῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζονται. Ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶησαν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

,αψλ', Ἰουλίου κ'.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐν Χριστῷ θυγάτηρ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Σμαράγδα Δόμνα.

Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate şi că prea-înălţatul mieu Domn, pentru înalta evlavie şi iubire fiească a Sa către Fericirea Ta prea-înţeleaptă, a primit cu prietenie şi bunăvoinţa cuvenită pe Preasfinţitul de Betleem; aceasta nu ne îndoim că ai aflat-o până acum Fericirea Ta şi din luminatele scrisori ale Înălţimii Sale şi din sfinţitele scrisori ale Preasfinţiei Sale; sfântul Dumnezeu numai să ocrotească şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă şi pe Înălţimea Sa, şi nu va lipsi de la Preasfinţia Sa bunăvoinţa şi îngrijirea înălţimii Sale.

Prea-iubiţii miei copii cu supunere se închină Fericirii Tale şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărută. Ale căruí preasfinte şi de Dumnezeu ascultate rugăcinni să-mi fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1730, Iulie în 20.

A Fericirii Tale prea-înţelepte întru Hristos fiică la porunci.

Smaragda Doamna.

(Bibl. Ac. Rom., copiile D-lui M. Ghedeon).

MXV.

Nicolae-Vodă Mavrocordat către Patriarhul Hrisant Notara, despre îndeplinirea hotărârilor acestuia cu privire la egumenii din ţara sa ai Sfântului Mormânt.

1730. 30 Iulie.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Τὰ ἱερὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην αὐτῆς ὑγιείαν λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἐδεχθημεν καὶ τὰς δαφιλεστάτας αὐτῆς εὐχὰς καὶ πατρικὰς εὐλογίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειούμενα, καί, ἐπειδὴ μερικὰ ἦσαν εἰς ἀπόκρισιν προγεγραμμένων ἡμετέρων, δὲν βαρύνομεν καὶ αὖθις τὰς σεβασμίας αὐτῆς ἀκοὰς μὲ ταυτολογίαν, παρὰ μόνον εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι κατὰ πολλὰ διὰ τὴν τοιαύτην πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην, καὶ μένομεν καὶ εἰς τοῦπιὸν ἑτοιμότατοι καὶ εἰς πάντα τὰ πατρικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ προστάγματα.

Nicolae Mavrocordat lui Hrisant Notara.

Sfinţitele scrisori ale Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie le-am primit şi pentru prea-dorita-Ţi sănătate foarte ne-am bucurat, pe care s'o păstreze Domnul şi de acum înainte neschimbată. Am primit şi prea-îmbielşugatele-Ţi rugăciuni şi părinteştile binecuvântări, şi mulţămim Fericirii Tale. Am aflat şi cele înlăuntru însemnate, şi, de oare ce unele erau răspuns la ale noastre de mai înainte, nu împovărăm iarăş veneratu-Ţi auz cu o repetare, ci numai mulţămim foarte Fericirii Tale pentru o astfel de iubire părintească faţă de noi, şi rămânem şi în viitor prea-gata şi la toate părinteştile-Ţi orânduieli şi porunci.

Περὶ δὲ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦτο καὶ πάλιν λέγομεν ὅτι εἴμεθα ἕτοιμοι ἡμεῖς νὰ κάμωμεν κατὰ τὸν δεσποτικὸν αὐτὴν ὁρισμόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, πληροφορηθεῖσα τὴν ὑγιεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν καὶ τὴν καλὴν του κυβέρνησιν, ἀπεφάσισε μὲ τὴν ἄκραν αὐτῆς γνώμησιν νὰ μείνῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐπισταsίαν του καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ ἡγουμενεύῃ, ἰδοὺ ἔγινε κατὰ τὴν προσταγὴν αὐτῆς, καὶ δὲν θέλει τοῦ λείψῃ καὶ ἐκ μέρους μας πάντοτε ἡ εὔνοια καὶ ἡ ἐπίσκεψίς μας.

Τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τοῦ προηγουμένου τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Βακαρεστίου, ὅτι θέλει γένῃ κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς· ὅμως, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐθεωρήθη ἀκόμη ὁ λογαριασμός του, ἀπὸ τὰς ἐνεστώσας ἀλλεπαλλήλους φροντίδας ὁποῦ ἔχομεν εἰς τόπον, ὁποῦ νὰ ἀναπνεύσωμεν δὲν ἠμπαράδυμεν, οὔτε ἡμεῖς, οὔτε οἱ ἄρχοντές μας, οὔτε οἱ ἐπίτροποι, διὰ τοῦτο ἐμεσολάβησε καὶ ἡ τόση ἀργοπορία τοῦ ἐντεῦθεν κινήματός του.

Ἐλάβομεν καὶ τὰ χάριν εὐχῆς πεμφθέντα ἡμῖν μοσχοσάπουνα, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι· τί ἐπειράχθη; Ἡμεῖς, σεβασμιώτατε πάτερ, διὰ τὴν ἄκραν υἱϊκήν μας εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἀνέκαθεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τοῦτο τὴν παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅτι νὰ ἔχωμεν καὶ εἰς τοιαύτην τιμὴν τῶν ἱερῶν αὐτῆς γραμμάτων, διὰ νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί. Τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος θεόθεν εἴησαν πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ.

1730, Ἰουλίου 30.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Νικόλαος Βοεβόδας.

(Legrand, *o. c.* IV, pp. 246-7, nº 200.)

Iar pentru prea-cucernicul arhimandrit şi categumen al sfintei mănăstiri a Sfântului Gheorghe, spunem iarăş că suntem gata noi să facem după stăpâneasca-Ţi poruncă; dar, de oare ce Fericirea Ta, aflând de starea-i sănătoasă şi de buna-i ocârmuire, ai hotărât cu înalta-Ţi înţelepciune să rămâie şi de acum în sama lui şi l-ai orânduit să mai fie egumen, iată că s'a făcut după orânduirea Ta, şi nu-i va lipsi nici din partea noastră totdeauna bunăvoinţa şi îngrijirea noastră.

Acelaş lucru îl spunem şi despre proegumenul sfintei mănăstiri Văcăreştii, că se va face după porunca Ta; dar, de oare ce nu s'a cercetat încă socoteala lui, din pricina grijilor ce ni cad una după alta, cu privire la ţară, de nu putem răsufla, nici noi, nici boierii noştri, nici epitropii, de aceia a fost la mijloc şi atâta zăbavă pentru plecarea lui de aici.

Am primit şi săpunurile de mosc trimese nouă în chip de rugăciune, şi-Ţi mulţămim Fericirii Tale; de ce Te-ai ostenit? Noi, prea-venerate părinte, pentru înalta-Ţi evlavie fiască şi iubirea necontenită către Fericirea Ta, ne rugăm de Tine călduros să avem şi în viitor cinstea sfinţitelor Tale scrisori, ca să ne bucurăm de prea-dorita-Ţi sănătate şi de rugăciunile-Ţi părinteşti, care să ni fie ajutătoare în toată viaţa. Iar anii Fericirii Tale fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi.

1730, Iulie în 30.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Nicolae Voevod.

MXVI.

1730, 31 Iulie. Zoe, Doamna lui Grigore-Vodă, către Patriarhul Hrisant Notara, cu complimente, împreună cu un Postscript al soţului ei, care cere să se rezerve Doamne o strană la metohul din Constantinopol al Sfântului Mormânt.

Ζωὴ Δόμνα Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Σεβάσμιον γράμμα τῆς Σῆς πανσόφου Μακαριότητος πανευλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ τῷ σώζοντι καὶ διατηροῦντι αὐτὴν ἁγίῳ Θεῷ ὕμνους εὐχαριστηρίους ἀνεπέμψαμεν· ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καθεξῆς γεγραμμένα. Καὶ διὰ μὲν

Zoe Doamna, lui Hrisant Notara.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată evlavia am primit-o şi am înălţat cântări de mulţămire lui Dumnezeu Sfântul care te mântuie şi te păzeşte; am aflat pe rând şi cele scrise înlăuntru

τὸν πρὸς ἡμᾶς ἀκρότατον βαθμὸν τῆς πατρικῆς της ἀγάπης εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα, μάλιστα διὰ τὴν ἄφθονον χορηγίαν τῶν πατριαρχικῶν της ἀπὸ βαθέων καρδίας εὐχῶν· ἄσπερ ὅτι ἀντὶ πολλοῦ καὶ τιμῶμεν καὶ ἐπιποθοῦμεν, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι γνωρίζει ἡ Μακαριότης της, ἅτε πεπληροφορημένη τὴν ἄκραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἀνέκαθεν φέρομεν πρὸς αὐτήν. Διὰ δὲ τὴν βραδύτητα τῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων μας, ἄλλο δὲν εἶναι τὸ αἴτιον παρὰ ὅτι εὐλαβοῦμεθα χωρὶς τινος ἀξιολόγου ὕλης νὰ βαρύνωμεν τὰς πατριαρχικὰς αὐτῆς ἀκοάς.

Τὰ φίλτατα ἡμῶν εὐλαβέστατα ἀσπάζονται τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν, καὶ ἐξαιρέτως ὁ βαπτιστικός της. Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, τὰ σεβάσμια πατριαρχικὰ αὐτῆς γράμματα πρὸς δήλωσιν τῆς θεοφρουρήτου ὑγιείας της· ἧς οἱ χρόνοι θεόθεν πάμπολλοι καὶ πανευδαιμονέστατοι, αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1730, Ἰουλίου 31.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ζωὴ Δόμνα.

Καὶ ἡμεῖς εὐλαβῶς καὶ υἱϊκῶς ἀσπαζόμεθα τὴν ἁγίαν της δεξιὰν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ὁποῦ κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὴν ἀποκριθῶμεν εἰς τὰ σεβάσμια γράμματά της, καὶ κατόπιν θέλομεν κάμῃ τὸ ἰδικόν μας χρέος. Τανῦν δὲ τὴν παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος διά ἕνα στασίδι νὰ ἐκλέξῃ διὰ τὴν φιλτάτην μας Δόμναν εἰς τὸ νεόκτιστον καὶ νεοφώτιστον μετόχιόν της· ἡ ὁποία Δόμνα μας μᾶς ἀγκάρευσεν νὰ μεσιτεύσωμεν ἡμεῖς εἰς τοῦτο, καὶ καθὼς ὁρίζει ἡ Μακαριότης της, ἂς κάμῃ.

Γρηγόριος Γκίκας.

(Legrand, *o. c.*, IV, p. 248, nº 201.)

Şi pentru prea-înalta treaptă a părinteştii Tale iubiri către noi mulţămim foarte, mai ales pentru bogatul dar al rugăciunilor Tale patriarhiceşti din adâncul inimii; care rugăciuni că le preţuim mult şi le dorim, n'avem îndoială că o ştii Fericirea Ta, ca una care cunoşti înalta evlavie şi iubire ce necontenit o avem către Tine. Iar pentru zăbava scrisorilor noastre către Tine, nu e alta pricina decât că ne sfiim ca fără vre-un subiect vrednic de pomenire să împovărăm patriarhicescu-Ţi auz.

Prea-iubiţii noştri cu cea mai mare evlavie sărută venerata-Ţi dreaptă, şi mai ales finul Tău. Să avem şi de acum înainte, ne rugăm, veneratele-Ţi scrisori patriarhiceşti pentru vădirea sănătăţii Tale de Dumnezeu păzite; aî cărui ani fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi cu totul fericiţi, iar preasfinţitele-Ţi rugăciuni să ni se hărăzească în toată viaţa spre pază.

1730, Iulie 31.

A Fericirii Tale fiică în Hristos şi la porunci:

Zoe Doamna.

Şi noi cu evlavie şi fieşte sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă şi rugăm să ne ierţi că deocamdată n'am putut să-Ţi răspundem la veneratele scrisori, şi pe urmă ni vom face osebita datorie. Iar acum Te rugăm prin aceasta pentru o stranã, pe care să o alegi pentru prea-iubita noastră Doamnă la metohul ce ai făcut şi ai luminat din nou; care Doamnă a noastră ne-a silit să mijlocim noi întru aceasta, şi, cum vei socoti Fericirea Ta, să faci.

Grigore Ghica.

MXVII.

Grigore Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre greutăţile aduse de expediţia Sultanului, bucuria pentru clădirile bisericeşti ale Patriarhului, egumenii din Moldova ai Sfântului Mormânt, gândul său de a se face ctitor la Sfântul Sava şi prezenţa în Moldova a lui Ioniţă Cantemir. 1730, 8 August.

Γρηγόριος Γκίκας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

...[1] Δύο καὶ τρία σεβάσμια τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἐλάβομεν, καί, τὰ τῆς θεοπαρόχου ὑγείας της

Grigore Ghica, lui Hrisant Notara.

... Două şi trei venerate scrisori ale Fericirii Tale cu cea mai mare evlavie le-am primit, şi, aflând prin ele despre sănăta-

[1] După formulele de salutare.

δι' αὐτῶν ἐνωτισθέντες, λίαν ἐχάρημεν, ἣν διαφυλάττοι ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γεγραμμένα, ἀλλά, πρὸ τοῦ νὰ ἀποκριθῶμεν τὰ δέοντα, παρακαλοῦμεν νὰ μὴ μᾶς συνερισθῇ καὶ νὰ μᾶς συγχωρήσῃ διὰ τὴν ἄργητα τῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων μας, ἐπειδὴ καί, πεπληροφορημένη ἡ Μακαριότης σου τὴν ἄκραν εὐλάβειαν καὶ οἰκείαν μου ἀγάπην ὁποῦ πρὸς αὐτὴν φέρομεν, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει ἀποφασίσῃ πῶς νὰ προῆλθεν οὐχὶ ἐξ ἄλλης αἰτίας, μὴ γένοιτο, παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν πολὺν ὄχλον τῶν περὶ ἡμᾶς φροντίδων καὶ περιστάσεων, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν παρόντα τῆς βασιλικῆς ἐκστρατείας καιρόν[1], ὁποῦ ἐπεφορτίσθημεν μὲ ἀλλεπαλλήλους προσταγὰς καὶ ἀπαιτήσεις εἰς τὸ νὰ συνεισφέρωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐκ τῆς δυστυχοῦς ταυτησὶ τζάρας ἐπιβάλλουσαν βοήθειαν, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν νὰ μᾶς δώσῃ ἐξαρκοῦσαν δύναμιν νὰ τὰς ἀπαντήσωμεν.

Ὑπερβαλλόντως ἐχάρημεν διὰ τὴν τελείωσιν τῆς οἰκοδομῆς πασῶν τῶν πυρποληθεισῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ μάλιστα τοῦ μετοχίου τῆς Σῆς Μακαριότητος· οὕτινος ὁ θεῖος ναός, ἅτε γεγονώς, ὡς σημειοῖ καὶ ἡ Μακαριότης της καὶ μᾶς εἶπον καὶ οἱ αὐτόθι ἐλθόντες ἄρχοντές μας, ὑπερμεγέθης καὶ ὑπερθαύμαστος τῷ τε κάλλει καὶ τῷ φωτί, θέλει μείνῃ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἀναστήματα τῶν κτημάτων τοῦ ζωοδόχου Τάφου ὁποῦ ἔκαμεν ἡ Μακαριότης της, εἰς διηνεκῆ μνημόσυνον καὶ θαῦμα τῶν μεταγενεστέρων· καὶ μόνον ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ χαρίσῃ αὐτῇ ἄκραν ὑγείαν καὶ μακροβιότητα, διὰ νὰ τὸν χαίρεται, καὶ νὰ ἐπιχορηγήσῃ ἐκ τοῦ πλουσιοπαρόχου ἐλέους αὐτοῦ ἄνεσιν καὶ ἐλάφρωσιν τοῦ βάρους καὶ τῆς ἐπικειμένης αὐτῇ ἐνοχῆς διὰ τὴν γεγονυῖαν οἰκοδομήν.

Τοῖς ὁσιωτάτοις προηγουμένοις, τῷ τε παπᾷ Ἀζαρίᾳ καὶ τῷ παπᾷ κὺρ Γερασίμῳ, κατὰ τὸν ὁρισμὸν τῆς Σῆς Μακαριότητος, ἐδόθη πρὸ πολλοῦ ἄδεια καὶ προσταγὴ νὰ διαβῶσιν ἐντεῦθεν καὶ νὰ ἔλθωσιν εἰς προσκύνησιν αὐτῆς, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλομεν πλατύτερον προλαβόντως νὰ ἐσημείωσε τῇ Μακαριότητί της ὁ ἡμέτερος ἄρχων Μέγας-Ἀρμάσης.

Τὸν δὲ πανοσιώτατον παπὰ κὺρ Σωφρόνιον ὑποδεχθέντες εὐμενῶς, ἀπεκαταστήσαμεν, καθὼς καὶ ἡ Μακαριότης της τὸν ἐδιώρισεν, ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Σάββα, καὶ πρὸς ὅ τι περ ἂν χρήζῃ τῆς ἡμῶν ἀντιλήψεως.

tea-Ţi de Dumnezeu dăruită, foarte ne-am bucurat, pe care să o ţie Domnul şi de acum neschimbată. Am aflat şi cele scrise înlăuntru, dar, înainte de a răspunde cele cuvenite, ne rugăm să nu Te superi pe noi şi să ne ierţi pentru zăbava scrisorilor noastre către Tine, de oare ce, cunoscând Fericirea Ta înalta evlavie şi fiasca iubire ce o avem faţă de Tine, nu ne îndoim că va hotărî că n'a venit din altă pricină, ferească Dumnezeu, ci numai din multa îngrămădire a grijilor şi împrejurărilor asupra noastră, şi mai ales în acest prilej al expediţiei împărăteşti, când am fost împovăraţi cu porunci şi cereri una după alta ca să ajutăm şi noi cu ajutorul căzut asupra acestei ţeri nenorocite, şi Dumnezeu Sfântul prin preasfintele-Ţi rugăciuni să ni dea destulă putere ca să le întâmpinăm.

Peste măsură ne-am bucurat pentru isprăvirea zidirii tuturor bisericilor sfinte ce au ars, şi mai ales a metohului Fericirii Tale; a cării sfântă biserică, fiind, cum spui Fericirea Ta şi cum mi-au arătat şi boierii noştri veniţi de acolo, foarte mare şi foarte minunată prin frumuseţă şi lumină, va rămânea lângă alte înălţări ale posesiunilor primitorului de viaţă Mormânt pe care le-ai făcut Fericirea Ta, spre trainică pomenire şi minune a urmaşilor; şi numai Dumnezeu Sfântul să-Ţi dea înaltă sănătate şi viaţă îndelungată, ca să Te bucuri, şi să-Ţi dăruiască din bogata-I milă alinare şi uşurare a sarcinii şi a greutăţii pentru zidirea ce s'a făcut.

Prea-cucernicilor proegumeni, părintele Azaria şi părintele chir Gherasim, după porunca Fericirii Tale, li s'a dat de mult voie şi orânduială să treacă de aici şi să meargă la închinarea Ta, precum nu ne îndoim că mai înainte Ţi-a arătat-o pe larg Fericirii Tale boierul nostru Marele-Armaş.

Iar pe prea-cucernicul părinte chir Sofronie primindu-l cu bunăvoinţă, l-am aşezat, precum şi Fericirea Ta l-ai orânduit, egumen al mănăstirii Sfântului Sava, şi l-am îndemnat la orice ar cere ajutorul

[1] În Persia. V. Iorga, *Geschichte des osmanischen Reiches*, IV, pp 407-8.

ψεως πρὸς κρείττονα κατάστασιν τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, τὸν ἐνθαῤῥύναμεν, ἐπειδή, καθὼς δὲν λανθάνει τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα[1], ἀκαπὸν ἔνθεον ἔχει ἡ καρδία μας εἰς τὸ νὰ φανῶμεν νέοι κτίτορες αὐτοῦ, καὶ ἄμποτε δι' εὐχῶν αὐτῆς πατρικῶν νὰ τὸ εὐδοκήσῃ ὁ Κύριος ἐν καιρῷ προσήκοντι.

Τὸν μπεγιζαδὲν Ἰωαννίτζαν, τοῦ μακαρίτου Ἀντιόχου Βοεβόδα[2], καὶ διὰ νὰ κάμωμεν τὴν προσταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ διὰ τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον, καὶ μὲ ἀπειλὰς καὶ ὑποσχέσεις, τὸν ἐκαταπείσαμεν νὰ κινήσῃ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀρχοντικόν του, καὶ τώρα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἑτοιμασίαν τῶν πρὸς ὁδοιπορίαν ἀναγκαίων του.

Ἐλάβομεν καὶ τὰ εἰς σημεῖον εὐχῆς καὶ πατρικῆς εὐλογίας σταλέντα ἡμῖν, καὶ εὐχαριστοῦμεν. Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, ὡς ἀμέσως δηλωτικὰ τῆς ἐφετῆς ὑγιείας της· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολλα καὶ πανευτυχέστατα· αἱ δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1730, Αὐγούστου 8.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τέκνον ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γ'ίκας Βοεβόδας.

nostru pentru mai buna aşezare a acestei sfinte mănăstiri, căci, precum ştii bine Fericirea Ta, inima noastră are dumnezeiesc scop ca să ne arătăm ctitori noi ai mănăstirii, şi de ar îngădui-o Domnul prin rugăciunile-Ţi părinteşti la vreme potrivită.

Pe beizadeà Ioniţă, al răposatului Antioh Voevod, şi ca să facem după porunca Fericirii Tale, şi pentru că e legitim şi drept, şi prin ameninţări şi prin făgăduieli, l-am înduplecat să plece şi să meargă la moşia lui, şi acuma se pregăteşte de cele trebuitoare pentru călătorie.

Am primit şi cele trimese nouă în semn de rugăciune şi părintească binecuvântare, şi mulţămim. Să avem iarăş, ne rugăm, veneratele-Ţi scrisori, care vădesc nemijlocit dorita-Ţi sănătate; ai cărui ani fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi; iar veneratele-Ţi rugăciuni să ni se dăruiască în toată viaţa, spre pază.

1730, Avgust 8.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; Legrand, *o. c.*, IV, pp. 249-50, nº 202.)

MXVIII.

Partenie, Mitropolit de Larisa, către Patriarhul Hrisant Notara, despre afacerea casei dela Stavrodrom, cu pomenirea scrisorilor „grămaticului" domnesc care-i arată ce preţ oferă alţii. 1731, 19 August.

Γράμμα τοῦ αὐτοῦ Παρθενίου Λαρίσσης, διαφωτίζον τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς ἡ προηγουμένη ἐπιστολή.

Τῷ μακαριωτάτῳ, ἁγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ δεσπότῃ, πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, τὴν μετ' εὐλαβείας ἀπανέρω προσκύνησιν.

Καὶ πρὸ τριῶν ἡμερῶν, μακαριώτατε δέσποτα, ἔγραφα, ἀπαντήσας εἰς τὰ παρ' αὐτῆς μοι σεβάσμια γράμματα, καὶ πρῶτον περὶ τῶν γραμμάτων ὁποῦ ἔγραφε πῶς ἄφηκε τῷ ἡγουμένῳ της νὰ μᾶς τὰ δώσῃ, διὰ νὰ τὰ ἀποστείλωμεν κάτω, εἰς τὸν πρωτοσύγγελλόν της, πῶς θέλνότι, μὴν ἔχοντες παντάπασιν εἴδησιν περὶ τῶν τοιούτων, ἐγράψαμεν τῷ ἡγουμένῳ, καὶ μᾶς ἀπεκρίθη διὰ γράμματος πῶς τὰ ἔστειλεν αὐτός, τὸ ὁποῖον γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς τὸ ἐστείλαμεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὁποῦ τῆς ἐγράψαμεν, εἰς πληροφορίαν. Πλὴν ἐγὼ λογιάζω, δεσπότη, ἐκεῖνα τὰ γράμματα ἐνδέχεται νὰ ἐστάλησαν τότε μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ γαμβροῦ μας Γεωργάκη, ὁ ὁποῖος ἔχει τώρα τέσσαρας μῆνας ὁποῦ ἐντεῦθεν ἐκίνησεν, καὶ ἀκόμη εἰς Λάρτασαν δὲν ἐπῆγεν, ἀλλ' ἐμάθαμεν, πορευόμενος διὰ θαλάσσης, νὰ ἐσκλαβώθῃ, καὶ τοῦτο εἶναι βέβαιον. Καί, ἂν ἦσαν μὲ ἐκεῖνον ἐσταλμένα τὰ γράμματα, ἐχάθηκαν. Ὅμως ἐγράψαμεν ἡμεῖς κάτω εἰς τὸν πρωτοσύγγελλον

[1] Ms.: Μακαριοτητά της.

[2] Cantemir. V. asupra lui, care se aşezã în Moldova, *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 418.

καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μας περὶ τοῦ πρωτοσυγγέλλου τῆς Μακαριότητός σας, καὶ πῶς κατόπιν στέλλονται τὰ γράμματα, καὶ δὲν τοῦ γίνεται κανένα ἐμπόδιον. Καί, ἂν φροντίσετε, ἂν τοῦ σταλθῶσιν ἄλλα γράμματα, δὲν εἶναι, λογιάζομεν, καμία δυσκολία διὰ τοῦτο καὶ μόνον τὸ ἐνδεχόμενον.

Γράμμα τοῦ γραμματικοῦ τοῦ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου μᾶς ἦλθε, δέσποτα, σήμερον, καὶ μᾶς δίδει τὴν εἴδησιν πῶς κάποιος Δάνδριας Ἰνάτζιος ἔστειλεν ἄνθρωπόν του εἰς τὸν ἄρχοντα κυρίτζη Θεοδωράκην, μηνυοντάς τον πῶς τοῦ δίδει χίλια τριακόσια πενῆντα γρόσια διὰ τὸ ὁσπήτιον αὐτὸ ὁποῦ ζητοῦμεν νὰ λάβωμεν ἡμεῖς, καί, ἂν τὰ δίδωμεν ἡμεῖς, νὰ μὴν τὰ δώσῃ ἐκείνου. Εἰς τοῦτο κάμνομεν ἀπόκρισιν, καὶ πρὸς τὸν μέγαν γραμματικὸν γράφομεν, καὶ πρὸς τὴν Μακαριότητά σας, ἀγκαλὰ καὶ εἰς τὸ προλαβὸν γράμμα περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ὁσπητίου εἰς πλάτος τῆς ἐγράψαμεν, πλὴν τὴν εἴδησιν τῆς τοσαύτης προσθήκης δὲν εἴχαμεν. Καὶ τώρα μᾶς ἐλύπησε πολλὰ ἡ τοιαύτη περίστασις, ἐπειδὴ καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ὁσπητίου αὐτοῦ μόλις νὰ εἶναι πεντακόσια γρόσια· ὅμως τί ἔχομεν νὰ κάμωμεν, εἰς τὴν ἀνάγκην διαζόμεθα καὶ ὑπὲρ τὸ προσῆκον, διὰ νὰ μὴ γένῃ τὸ μεγάλον ἐμπόδιον ὁποῦ μᾶς φοβεῖ, ἂν καταντήσῃ ὑπὸ ἐξουσίαν ἑτέρου, καθὼς καὶ ἄλλοτε τὸ ἐγράψαμεν.

Τοῦτος ὁποῦ κάμνει τὴν προσθήκην, δεσπότη, ἱκανὸς δὲν εἶναι νὰ δώσῃ τὰ τόσα, ἀλλὰ πλησίον τοῦ ὁσπητίου αὐτοῦ εἶναι μοναστήριον λατίνων πατέρων, καὶ τὸ ζητοῦν νὰ ἑνώσουν μὲ τὸ μοναστήριον· καὶ ὑποπτευόμεθα ὄχι μοναχὰ τὰ τόσα δίδουν, ἀλλὰ ἀκόμη αὐξάνουν τὴν τιμήν, ἂν μείνῃ νὰ γένῃ τὸ παζάρι ὅταν ἔλθῃ ὁ κὺρ Θεοδωράκης ἐδῶ· καὶ καταντῶμεν εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν δυνάμεθα· καί, πέρνοντές το οἱ πατέρες, μὲ τὴν νέαν οἰκοδομὴν θέλουν τὸ ὑψώσει, ὁποῦ νὰ ἀχρειωθῇ παντάπασι τοῦ ἐξαδέλφου μας τὸ ὁσπήτιον. Εἰς τοῦτο τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μὴ παραχωρήσῃ κατ' οὐδένα τρόπον ἡ Μακαριότης της τὴν ὑπόθεσιν· ἀλλὰ καὶ ἂν κάμῃ ὁ κὺρ Θεοδωράκης ὑπέρθεσιν ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ καὶ νὰ τὸν παρακινήσῃ, ὡς γνωρίζει ἡ σοφωτάτη της σύνεσις, ὁποῦ νὰ ἀποκοπῇ αὐτοῦ τὸ παζάρι, ἢ εἰς τὰ χίλια γρόσια, ἢ παραπάνω, ἢ, τέλος, ἂν δὲν στέρξῃ, ἂς λάβῃ τὸ τέλος καὶ εἰς τὰ χίλια τριακόσια πενῆντα, ὁποῦ καὶ ἄλλοι δίδουν. Καὶ ὃν τρόπον περατωθῇ, πᾶσαν τὴν εὐεργεσίαν τὴν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς σεβασμιωτάτης ὑμῶν Μακαριότητος· ἧς καὶ αἱ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

ραφιθ', Αὐγούστου *ιθ'*.

Ὁ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ δοῦλος της.

Λαρίσσης Παρθένιος.

(ὑστερόγραφον:)

Ἀποκοπείσης τῆς τιμῆς τοῦ ὁσπητίου, διὰ τὰ ἄσπρα, ἡ Μακαριότης σας, καθὼς ἐγνωρίζετε, ἂς γίνουν, ἢ, ἂν εὑρεθῇ κανένας πραγματευτής, καὶ τὰ λάβετε, τὸν ἀποκρινόμεθα ἐδῶ, μὲ τὸ διάφορον.

(Bibl. Ac. Rom., copiile D-lui M. Ghedeon.)

MXIX.

1730, 1-iu Septembre.

Călugării dela Procov, dela «Întrarea Maicei Domnului», dela «Naşterea Maicei Domnului», dela «Adormirea Maicei Domnului» şi câţiva schivnici, toţi trăind în Polonia, ca următori ai «legii greceşti» şi duşmani ai Unirii şi Iezuiţilor, lipsiţi fiind de arhierei, către «prea-sfinţitul arhiereu al Bisericii Răsăritului, care păstoreşte cucernica turmă a toată Moldovlahia şi altor părţi, prea-cinstitul Mitropolit, domnul domn Antonie», rugându-l călduros, cu o lungă expunere a prigonirii lor, să li sfinţească de episcop pe un anume Iov, dându-i şi carte arhierească de hirotonisire (traducere din româneşte, după originalul slavon).

Τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιερέως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ποιμένοντος τὸ εὐσεβὲς ποίμνιον ἁπάσης τῆς Μολδοβλαχίας καὶ ἄλλων μερῶν, τοῦ τιμιωτάτου Μητροπολίτου κυρίου, κυρίου Ἀντωνίου, χάριν, ὑγιείαν καὶ ἀπόλαυσιν εὐδαιμονεστάτην τῆς αὐτοῦ δεσποτείας ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ Θρόνῳ.

Τῆς χριστιανικῆς ἀληθοῦς πίστεως ὀπαδοί καὶ δοῦλοι, οἱ ὑπακάτωθεν χριστιανοὶ ῥῶσσοι, οἵτινες διάγομεν καὶ πολιτευόμεθα εἰς τὴν μεγάλην τζάραν τοῦ Κράλη τῆς Λεχίας, οἰκοῦντες ἐν τῇ μονῇ τοῦ Προκόβου, τοῦ ταπεινοῦ ἡγουμένου Βλασίου, μετὰ παντὸς τοῦ καλογερικοῦ

πρεσβυτερίου καὶ λοιπῶν ἄλλων καλογήρων, μετὰ καὶ ἄλλου πολυαρίθμου λαοῦ ἐκ πίστεως Γραικῶν, πρὸς τὴν ἀρχιερατικὴν δεσποτείαν τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος μετὰ κλαυθμήρων δακρύων καὶ μετὰ συντετριμμένης καρδίας ταπεινῶς προσπίπτομεν μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, φανερώνοντες ἔμπροσθεν τῆς Σῆς Πανιερότητος τὴν αἰτίαν καὶ ὑπόθεσιν τῆς δεήσεως ἡμῶν εἰς τὸ παρὸν ῥαβάσιον. Ὡς ἔμπροσθεν τοῦ μόνου Θεοῦ καὶ τῆς φοβερᾶς αὐτοῦ κρίσεως, μετὰ φόβου καὶ τρόμου στεκάμενοι, τοιαύτης λογῆς καὶ ἔμπροσθεν τῆς Ὑμετέρας Πανιερώτητος, ἔξω ἀπὸ κάθε κολακείαν καὶ ὑπόκρισιν πονηρὰν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως, μαρτυροῦμεν ὅτι πῶς ἡμεῖς εἴχομεν ἀπὸ μόνον τὸν Βλαδήμηρον κνέζην τῆς Μεγάλης Ῥωσσίας γραϊκικην [πίστιν] παραδεδομένην εἰς λογαριασμόν, καὶ ταῖς συνηθείαις τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀμετάθετον καὶ ἀμετάβλητον, καθὼς πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν Γραικῶν τὴν ἐπαραλάβαμεν, καθὼς μᾶς ἐδίδαξαν ἐκεῖνοι οἱ παλαιοὶ νομοθέται καὶ ὀρθοδοξότατοι ποιμένες, εἰς ἐκείνην τὴν πίστιν διάγομεν καὶ πολιτευόμεθα· τοιαύτης λογῆς καὶ ἐκεῖνα τὰ μεγαλήτερα ἄρθρα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλα δόγματα τὰ βαστοῦμεν καὶ τὰ ἔχομεν σωστὰ καὶ ἀκέραια, καὶ τῶν ἐθικῶς σας ἁγιωτάτων μας πατέρων τὸν νόμον τῶν Γραικῶν φυλάττομεν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ εἰς τὸ μοναστήριόν μας αἱ θεῖαι λειτουργίαι τελοῦνται, καὶ ἐκείνη ἡ ἀναίμακτος θυσία τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν προσφέρεται, καὶ ὁ πιστὸς λαός, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν χριστιανῶν, εἰς ὅλας τὰς ἁγίας τεσσαρακοστὰς καὶ νηστείας μεταλαμβάνουσι, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτῶν, ὁμοίως καὶ κάθε χριστιανός, πρὸς τελείωσιν καὶ ἀναπλήρωσιν τῆς αὐτῶν μετανοίας, τὸ μικρὸν σχῆμα τὸ καλογηρικὸν καὶ τὸ μεγάλον ἀγωνίζονται ἐπιμελῶς νὰ τὸ ἐνδυθοῦν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων· καὶ ἔτζη τελειώνουσι τὴν ζωήν των. Τοιουτοτρόπως καὶ τὸν ἀληθῆ νόμον καὶ τὴν πίστιν φανερώνομεν τῆς ἁγιωσύνης σου ἄνευ τινος προσθήκης ἢ ὑποκρίσεως, εἰς τὸ ὁποῖον ἔργον διὰ κατάληψίν μας τὸν μόνον Θεὸν πρατίθεμεν.

Διὰ τὴν ὁποίαν πίστιν ἡμῶν, καθὼς εἶναι ἀληθὴς γραϊκική, καὶ ἀπὸ τὴν δόξαν τῶν Γραικῶν, μετὰ πολλῆς ἐξετάσεως καὶ δοκιμασίας τῶν Γεζουβίτων μὲ μαρτυρίαν ἀληθεστάτην, καθὼς εἰς τὸ μοναστήριόν μας κατὰ τὸν νόμον καὶ εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας καμία αἴτησις δὲν εὑρέθη διὰ τοῦτο καὶ γράμματα δὲ ἐδόθησαν εἰς τὸ μοναστήριόν μας, καὶ εἰς ἄλλα ἀσκηταρία καὶ μετόχια, καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας μας ἀπὸ τὴν μεγάλην Κραΐαν ἐξουσία καὶ ἐλευθερία ἀπὸ τοὺς Γιεζουβίτας καὶ ἀπὸ τοὺς ξιόνζτας, ἤτοι ἀπὸ τοὺς αὐτῶν ἱερεῖς, εἰς τὴν τζάραν τῆς Λεχίας τὸν νόμον τὸν ἐθικόν μας νὰ τὸν κρατοῦμεν.

Καὶ εἰς τὸ μοναστήριόν μας ἡμεῖς, οἱ καλόγηροι οἱ μοσχάβοι, τώρα ἀπὸ ὀλίγους χρόνους ἀπερνόντες, τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν κρατοῦμεν. Ἀλλὰ μόνον, ὅσα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἁγίων μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν τελείωσιν αὐτῶν ἀρχιερέα δὲν ἔχομεν, καὶ διὰ τοῦτο ἀληθῶς, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τούτου, πρέπει νὰ φροντίζωμεν ἡμεῖς, οἱ ἐξόριστοι ὀρθόδοξοι, εἰς μακρὰ μέρη, καὶ δὲν φθάνει τὸ χέρι μας διὰ τὸν ἐξορισμὸν καὶ ἀποξένωσίν μας. Ἔπειτα διὰ τὸ ἀτελείωτον τοῦτο ἀπὸ τοὺς Γιεζουβίτας καὶ ἀπὸ ἄλλον νόμον, διὰ τὸ νὰ μὴν ἔχωμεν ἐκ τοῦ λόγου μας κεφαλήν, χλευαζόμενοι καὶ ἐμπεζόμενοι.

Διὰ τοῦτο κάμνωντας ἔλεος εἰς τοῦ λόγου μας, ὡς πατὴρ καὶ δεσπότης ἡμῶν, Χαλέτζης Στάροστα ρετζίκι *(sic)* [1], φυλάττοντες τὴν εὐσέβειάν μας γραϊκικην καὶ ἀνόθευτον ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἕνωσιν τῶν Λατίνων, διὰ νὰ μὴν εὕρεσθεν διαζόμενοι καὶ στενοχορούμενοι διὰ τὴν ὑστέρησιν καὶ ἔλλειψιν ὁποῦ ἔχομεν δι' ἐπισκόπου, καὶ νὰ μὴν ὑποταττόμεθα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων τους, καὶ τοιούτης λογῆς νὰ ὑστερούμεθα τὴν πίστιν μας, ὁμοῦ καὶ τὴν ψυχὴν ὁλοννῶν τῶν ἀδελφῶν τοῦ μοναστηρίου μας καὶ ὁλουνοῦ τοῦ κοινοῦ λαοῦ τῆς περιφήμου ἡμῶν πόλεως, Βιτκόβκσο, εἰς τὴν τζάραν τῆς Λεχίας, ἐκλέξαμεν κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν πατρικὴν καὶ καλογηρικὴν καλὸν ποιμένα, τὸν γέροντα ἱερομόναχον Ἰώβ, καὶ μὲ τοῦτο τὸ χαρτὶ τὸν ἐστείλαμεν εἰς τὴν Πανιερότητά σου, τιμιώτατε καὶ θεοπρόβλητε Μητροπολίτα τῆς Μολδοβλαχίας, τὸν ὁποῖον μὲ τὴν ποιμαντικὴν δύναμιν τῆς Ἁγιωσύνης σου, ἡ ὁποία σὰς ἐδόθη ἀπὸ τὸν μεγάλον ποιμένα καὶ ἀρχιερέα Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεόν, διὰ νὰ τὸν χειροτονήσητε ἐπίσκοπον, καὶ Θρόνον εἰς τὸ ἡμέτερον ἀρχιερατικὸν μοναστήριον εἰς τοῦτα τὰ μέρη, μὲ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἁγιωσύνης σου, διὰ νὰ μένῃ εἰς τὸν αἰῶνα, νὰ τὸν στερεώσῃς μὲ χρυσόβουλλον καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἁγιωσύνην κοινὸν ἐπίσκοπον, καί, κατακαθίζοντάς τον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αἰώνιον, θέλεις λυτρώσει καὶ ἐλευθερώσει τὸν χριστιανικώτατον ἡμῶν εὐσεβῆ λαὸν ἐκ λατινικῆς *(gol)*, καὶ μᾶς θέλεις κατακαθίσῃ διὰ τὴν

[1] Voevodul Iosif Halicki, de Chiev.

συμπλήρωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μυστηρίων, διατί εἰς τὰ μοναστήριά μας, ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν Γραικῶν, εἰς τὴν τάξιν τὴν καλογηρικήν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη ὁποῦ ζῶσιν, εὑρίσκονται ἕως δύο χιλιάδες ψυχαῖς· ἀμὴ ἀπὸ τὸν κοινὸν λαὸν πολλαῖς χιλιάδαις καὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ κραταιοτάτου δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἄρχοντας Χαλέτζκι ἀπὸ τὴν ὑψηλοτάτην Βασιλείαν Πέτρου, ἁπάσης Ρωσσίας, αἰώνιος κλῆρος εἴμεσθεν χαρισμένοι.

Διὰ τοῦτο, μὲ ὅλον τὸ πλῆθος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ, οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, μετὰ πηγῆς ἀπείρων ποταμῶν δακρύων, προσπίπτομεν καὶ δεόμεθα διὰ τὴν χειροτονίαν καὶ καλὴν στερέωσιν τοῦ Θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς τῆς ἁγιωτάτης σου ἀποστολικῆς βοσκῆς, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦμεν εὐσπλαγχνίσου καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν ἀνάγκαις, οἱ ὁποῖοι εἰς ἄλλον νόμον καὶ πίστιν μὲ μεγάλην ἀνάγκην ὡσὰν ἕνα σπινθῆρα τὴν χριστιανικὴν εὐσέβειαν ἔχομεν καὶ κρατοῦμεν. Ἐπίσκεψον πρὸ ἡμᾶς τοὺς ἐλεεινοὺς καὶ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν μεθ' ἡμῶν κακοπάθησον· ὥσπερ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ πανάγιον αὐτοῦ αἷμα ἐξέχυεν ὑπὲρ ἡμῶν, τοιούτης λογῆς καὶ ἡ Σὴ Παντερώτης κάμε εἰς τοῦ λόγου μας ἔλεος, πρὸς διόρθωσιν καὶ ὠφέλειαν τοῦ λαοῦ τούτου· χάρισε αὐταῖς ἀρχιερέα καὶ ποιμένα ἀχώριστον, εἰς τὸ νὰ εἶναι φροντιστὴς τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, οἵτινες ἀπέχομεν καὶ φυλαττόμεθα ἀπὸ ὅλας τὰς συνηθείας καὶ τάξεις τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας. Διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τέτοια ζητοῦμεν χειροτονίαν ἀρχιερέως καὶ στερέωσιν ἀρχιερατικοῦ Θρόνου ἀπὸ τὴν Ὑμετέραν Παντερότητα, μετὰ ἐπιμελείας καὶ μετὰ θερμῶν δακρύων· μὲ τὸ ἐμφύσημα τοῦ ἁγίου παρακλήτου, ὕψωσον, δέσποτα, τὴν πνευματικήν σου ἀγάπην, καὶ μὴ ἀποτύχωμεν τῆς αἰτήσεως ἡμῶν· ἀνακαίνισον ἡμᾶς καινῷ ἁγιάσματι ὡς ἐκείνην, διότι ἠξεύρομεν πῶς χωρὶς ἀρχιερέως τὰ ἅγια μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθουν εἰς τελείωσιν.

Καὶ ἔτζη μὲ τὸ ἅγιόν σου φύσημα ἀπὸ τὸν Θεὸν εἶναι κεχυμένη ἁγιωσύνη τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τοῦ λόγου μας ἕως τέλους αἰῶνος νὰ δυναμώνῃ καὶ νὰ τελειώνῃ. Αἱ δὲ αἱρέσεις ὅλαι καὶ τὰ σχίσματα τῶν Λατίνων, τὰ καινὰ καὶ ματαία, διὰ πρεσβειῶν τῆς ἁγιωσύνης σας καὶ τῶν ἁγίων πατέρων εἰς αἰῶνας νὰ τὰς ξεριζώσῃ νὰ ξηραθοῦν. Καὶ οὕτως ὁ Θεὸς ὁ ἐν Τριάδι ὑμνούμενος νὰ δοξάζεται διὰ τῆς εὐσεβείας τῶν Γραικῶν, καὶ παρ' ἡμῶν νὰ ἄδεται καὶ νὰ ὑπερυψοῦται εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἡμέρᾳ πρώτῃ. Ἀμήν. ,αψλ'.

Ἀπ' ἐδῶ καὶ κάτω εἶναι αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἡγουμένων καὶ ἄλλων πολλῶν λογιῶν ῥουφετίων, οἱ ὁποῖοι ἰσκαλίσθησαν κατ' οὔνομα ἰδιοχείρως.

† Εἰς ταύτην τὴν πρεσβείαν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Προκόβου ἡγούμενος ἱερομόναχος Βλάσιος ἰσκαλίσθην.

† Ἱερομόναχος Ἐφραὶμ ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἱερομόναχος Μάρκος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἱερεὺς Λάζαρος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἱερεὺς Κοσμᾶς ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἱερεὺς Ἰβὰν ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Στρατέλος μοναχὸς Νήφοντ ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Μοναχὸς Παῦλος καζνάτζηϊ ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἐκκλησιάρχης μοναχὸς Ζωσιμᾶς ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Αὐθεντικὸν μοναστήριον τοῦ Προκόβου μεγαλόσχημων Φιλάρετος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

† Ἀπὸ τὸ μοναστήριον τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας μεγαλόσχημος Λαυρέντιος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Τοῦ μοναστηρίου τῆς Γεννήσεως τῆς Παναγίας μεγαλόσχημος Τύχων ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Τοῦ μοναστηρίου τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας Σεραπίων ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Φιλάρετος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Κελλάρης μοναχὸς Μωϋσῆς ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Βαρθολομαῖος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Ζαχαῖος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Ἀλέξανδρος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Ἡσαΐας ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Θεόδωρ ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Γραμματικὸς Πρόχορος Παύλου ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Θαδαῖος καὶ Πέτρος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.

Μοναχὸς Ταράσιος, ἀπὸ τὰ ἀσκητάρια, ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.
Μοναχὸς Ἀβράμιος, ἀσκητής, ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.
Μοναχὸς Ζωγράφος Κορνήλιος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.
Μεγαλόσχημος Κωνσταντῖνος ἰδιοχείρως ἰσκαλίσθην.
Μοναχὸς Ἀβράμιος.

(După ms. 27 al Bibl. Metohului Sf. Mormânt în Constantinopol, copie a d-lui M. Ghedeon, în Bibl. Ac. Rom.)

MXX.

Patriarhul Meletie de Ierusalim[1] către Patriarhul Paisie de Constantinopol, despre rămăşiţele averii brâncoveneşti şi amestecul lui Nicolae-Vodă Mavrocordat. 1730 (de fapt 1731), 19 Octombre.

Ἐπιστολὴ Μελετίου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, Παΐσιον, περὶ τῶν ἁρπαγέντων ὄθεν κοσμημάτων τῆς χήρας τοῦ ἡγεμόνος Νικολάου Μαυροκορδάτου *(sic)*.

Παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα, ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, κύριε, κύριε Παΐσιε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἡμῶν ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενος, ἀσμένως καὶ περιχαρῶς προσαγορευόμεθα. Τοῦ ἁγίου Θεοῦ δεόμεθα νὰ τὴν διαφυλάττῃ ὑγιαίνουσαν καὶ εὐτυχοῦσαν, μετὰ πολυχρονίου στερεώσεως εἰς τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς Θρόνον, ἀνωτέραν παντὸς ἐναντίου συμπτώματος, εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους. Μὲ ἄλλην μας ἐπιστολὴν ἐγράφαμεν τῇ Παναγιότητί της τὸ κατευόδιόν μας εἰς τὰ ἐνταῦθα. Διὰ τῆς παρούσης ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ σεβάσμιον τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος γράμμα ὁποῦ ἐλάβομεν γεγραμμένον τῇ ὀγδόῃ τοῦ ἐνεστῶτος μηνός, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρουσα ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦ ἄρχοντος Δημητράσκου Βλαστοῦ ἐπιτίμιον τὸ παρ' ἡμῶν ἐπ' ἐκκλησίας ἐκφωνηθέν, ἀπαιτεῖ τὸν τρόπον τῆς ἐκφωνήσεως, καὶ δή, καθυπείκοντες ἀξιώσει αὐτῆς, καὶ τἆλλα πάντα, ὡς δῆλα τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, παραιτούμενοι, φανεροῦμεν μόνον τὸν ἀπαιτούμενον τρόπον.

Ἡ Τιμιότης αὐτοῦ, καθὼς ἐξ ἰδίου αὐτοῦ στόματος ἤκουσεν ἡ Παναγιότης αὐτῆς, ἐπὶ συνόδου μέν (ἔλεγεν), ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν ζητεῖ ἄλλο τίποτε παρὰ μίαν ὁδηγίαν καὶ βοήθειαν διὰ νὰ μὴν ζημιωθῇ, ἐπειδὴ καὶ οὔτε αὐτὸς ἤξευρε τοῦ ζητουμένου τὸν τρόπον· ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος, μᾶς ἐτράβηξε (συνοδικῶς) ὡς ἐναγομένους, μᾶς ἐφοβέριζε τυραννικῶς νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον μας, καὶ ταῦτα μὲν εἰς καιρὸν ὁποῦ εἴχομεν τὰ βαρέματά μας ἔξω, καὶ καθ' ἑ-

Scrisoarea lui Meletie, Patriarhul de Ierusalim, către al Constantinopolei, Paisie, pentru podoabele de mult răpite ale văduvei lui Nicolae-Vodă Mavrocordat *(sic)*.

Preasfinţite şi prea-venerate stăpâne, arhiepiscop de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh a toată lumea, doamne, doamne Paisie, întru Duhul Sfânt iubit şi prea-dorit al nostru frate şi coliturghisitor, pe Preasfinţia Ta frăţeşte sărutând-o, ne îndreptăm către Tine bucuros şi vesel. Ne rugăm de Dumnezeu Sfântul să Te ţie în sănătate şi fericire, cu îndelungată întărire în Scaunul Tău preasfinţit, mai presus de toată întâmplarea protivnică, în curs de mulţi ani. Cu altă scrisoare a noastră am scris Preasfinţiei Tale călătoria noastră într'acolo. Prin cea de faţă răspundem scrisorii venerate a Preasfinţiei Tale pe care am primit-o, de la 8 ale acestei luni, în care aducându-ni înainte afurisenia rostită de noi în biserică împotriva dumisale Dimitraşco Vlastò, ceì să-Ţi arătăm felul rostirii, şi deci, supunându-ne cererii Tale şi lăsând la o parte celelalte, ca unele ce sunt cunoscute Preasfinţiei Tale, arătăm numai felul cerut.

Cinstit dumnealui, precum din chiar gura lui ai auzit Preasfinţia Ta, în sinod (cum a spus), pe de o parte nu cere dela noi alt nimic decât o călăuzire şi un ajutor ca să nu păgubească, căci nici el nu ştiă ce rost are cererea; iar, pe de altă parte, ne-a împins (sinodiceşte) ca pe nişte pârâţi, ne-a înfricoşat tiranicește ca să ne împiedece dela drumul nostru, şi aceasta într'o vreme când aveam greutăţile noastre afară, şi în fiecare zi ni se căşunau atâtea

[1] Hrisant murise încă dela 1731 (Atanasie Comnen Ipsilant, *o. c.*, p. 331), iar Nicolae Mavrocordat, de ciumă, la 1730.

κάστην μὰς ἔτρεχαν τόσα ἔξοδα, ἔπειτα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον, ἀφήνωντας τὸ ζήτημα τῆς ὑποθέσεώς του, ἐτράπη εἰς κατηγορίας τοῦ πρὸ ἡμῶν ἀοιδήμου δεσπότου, καὶ ἀπετόλμησε νὰ κατηγορῇ ἄνθρωπον ὁποῦ σχεδὸν ἔζησε εἰς ταύτην τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς ἀκατηγόρητος. Καὶ δὲν ἠρκέσθη εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ ἔλαβε καὶ εἰς παίγνιον αὐτὴν τὴν παρὰ πᾶσιν πιστευομένην φωτιστικὴν χάριν, τὸ ὁποῖον τοῦτο μόνον, καθὼς ἐβεβαιώθημεν παρὰ συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ἐπροξένησε ἱκανὴν ἀγανάκτησιν καὶ εἰς τὴν Παναγιότητά σου, καὶ εἰς ὅλην τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν σύνοδον. Ἔπειτα, φοβούμενος ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν θέλει ἀποφύγει, ἄρχισε νὰ λέγῃ ὅτι τάχα ἄλλα νὰ ἦτον τὰ ἐνέχειρα τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βοεβόδα[1], καὶ ἄλλα τὰ τῆς μακαρίτιδος Δόμνας Μαρίας τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθη τῷ πρὸ ἡμῶν ἀοιδήμῳ Πατριάρχῃ κυρίῳ Χρυσάνθῳ διὰ νὰ τὰ φυλάξῃ μέχρι τινός,—πράγματα καινοφανῆ, ψευδῆ καὶ πρότερον ἀνήκουστα, καθὼς ἐγνωρίσθησαν καὶ παρὰ τῆς Παναγιότητός σας, καὶ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου. Καὶ εἰς ταῦτα πάντα ἐζήτει καὶ ἡμᾶς νὰ μαρτυρήσωμεν καὶ νὰ συμψευσθῶμεν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τάχα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βοεβόδα τὰ ἔλαβεν ὁ ἀοίδημος Ἀνθέντης Νικόλαος Βοεβόδας, καὶ ὁ φανερός του σκοπὸς ἦτον διὰ νὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τὰ ἐλλείποντα ἄσπρα, κατὰ τὴν νῦν ἐπιφέρει ὁμολογίαν. Ὁ δὲ ἐνδόμυχος καὶ κρύφιος αὐτοῦ δόλος ἦτον πρῶτον μὲν νὰ φάγῃ τὰ ἐνέχειρα τῆς μακαρίτιδος Δόμνας, καὶ δεύτερον νὰ ῥίψῃ τοιαύτην ἀφανιστικὴν καὶ ὀλέθριον λέπραν εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ὅτι τάχα νὰ ἐγινήκαμεν μέτοχοι τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίτου Μπασαράμπα Βοεβόδα, καὶ εἰς αὐτὰ ἐζητοῦσε νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς κοινωνοί, καὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου· καὶ τοῦτο εἶναι φανερόν, ἐπειδὴ καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν ζητεῖ τίποτε, οὔτε ἔχει νὰ κάμῃ μὲ τοὺς κληρονόμους τοῦ Νικολάου Βοεβόδα, ἀλλὰ μὲ ἡμᾶς, καὶ μὲ τοὺς διαδόχους ἡμῶν, καθὼς καὶ μέχρι τοῦ νὰ [ἦ]σαν(;) ἔμπροσθεν τῆς Παναγιότητός σας.

Τοῦτον λοιπὸν τὸν σκοπὸν αὐτοῦ στοχαζόμενοι, καὶ εἰς τὴν ἄδικον αὐτοῦ κακίαν καὶ συκοφαντίαν ἀγανακτήσαντες, ἀναγκασθέντες δὲ ἐπὶ πλέον ἀπὸ τοὺς φιλευσεβεῖς χριστιανοὺς τῶν φιλοχρίστων ῥουφετίων, ἐξεφωνήσαμεν τὸ ἐπιτίμιον, διὰ νὰ σηκώσωμεν τὴν ὑποψίαν

cheltuieli, iar apoi, în chiar acel sinod, lăsând cererea afacerii lui, s'a întors la învinuiri împotriva stăpânului răposat ce a fost înainte de noi, şi a îndrăznit să atace pe un om care de sigur că a trăit o viaţă ca aceia încât nici de duşmani n'a fost atacat. Şi nu s'a mulţămit numai cu aceasta, ci a luat în batjocură şi acel har luminător încredinţat de toţi, ceia ce, după cum am fost asigurat de confraţii noştri preasfinţiţii arhierei, a căşunat numai destulă indignare şi Preasfinţiei Tale şi la tot sfântul sinod. Apoi, temându-se de lucrul de care nu va scăpà, a început să spuie cum că unele sunt fideicomisul răposatului Ioan Voevod, şi altele ale răposatei Doamna Maria, care s'au încredinţat celui de'naintea noastră răposat Patriarh Hrisant ca să le păzească până la o vreme,—lucruri năsocite, mincinoase şi mai înainte neauzite, precum s'au recunoscut şi de Preasfinţia Ta, şi de sfântul sinod. Şi la acestea toate cereà ca şi noi să mărturisim şi să minţim împreună cu dânsul, că adecă după încetarea din viaţă a răposatului Ioan Voevod le-a luat răposatul Domn Nicolae Voevod, şi scopul său vădit erà să cearà dela moştenitori banii ce lipsiau, după zapisul ce-l aduce acum. Iar înşelăciunea lui lăuntrică şi ascunsă erà: întâiu să mănânce fideicomisul răposatei Doamne şi, al doilea, să arunce o lepră nimicitoare şi aducătoare de peire ca aceasta asupra noastră şi asupra Preasfântului Mormânt, că adecă am fost părtaşi ai lucrurilor răposatului Basarab Voevod, şi la acestea cereà să fim şi noi părtaşi, şi ai nedreptăţii lui, şi ai peĭrii Sfântului Mormânt; şi aceasta e vădit. de vreme ce a spus că nu cere nimic, nici n'are nimic a cere dela moştenitorii lui Nicolae Voevod, ci dela noi şi dela urmaşii noştri, precum şi până acum a spus (?) înaintea Preasfinţiei Tale.

Ci, urmărind noi acest scop al său, şi îndignându-ne de nedreapta-i răutate şi pârâ, şi mai fiind siliţi şi de creştinii evlavioşi ai rufeturilor de Hristos iubitoare, am rostit afurisenia, ca să scoatem bănuiala de împărtăşire, care s'a rostit în acest chip că, dacă avem noi ştiinţă de astfel de pâri, ori ştim cumvà că erau lucruri ale răposatei Doamne, ori s'au dat răpo-

[1] Ale lui Ioan-Vodă Mavrocordat.

τῆς ὁποπτευομένης μετοχῆς, τὸ ὁποῖον ἐξεφωνήθη τρόπῳ τοιῷδε, ὅτι, ἂν ἡμεῖς ἔχομεν εἴδησιν τῶν τοιούτων συκοφαντιῶν, ἢ ὅλως ἠξεύρομεν ὅτι ἦτον πράγματα τῆς μακαρίτιδος Δόμνης, ἢ ἐδόθησαν τῷ ἀοιδήμῳ Αὐθέντῃ Βοεβόδᾳ Νικολάῳ, νὰ μᾶς κρίνῃ ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐπειδὴ καὶ ἠξεύροντες ἀδικοῦμεν αὐτόν, μὴ μαρτυροῦντες τὴν ἀλήθειαν, εἰ δὲ μή, καὶ ἀδίκως συκοφαντῇ, καὶ τὸν πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς, καὶ μᾶς ἐμποδίζῃ ἀπὸ τὸν δρόμον μας, καὶ πάσχει νὰ ἀφανίσῃ τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, τὸν ἔχομεν ἀφωρισμένον, καὶ παρακαλοῦμεν τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ κάμῃ ὡς ἐν τάχει τὴν ἐκδίκησιν.

Τοῦτος ἦτον ὁ τρόπος τοῦ ἐπιτιμίου, ὁ ὁποῖος δὲν μᾶς φαίνεται νὰ εἶναι ἀνεύλογος, οὔτε νὰ κρίνεται ἐπισφαλής, μάλιστα ἂν ἠξεύραμεν ὅτι, τὸ ἐμπόδιον ὁποῦ μᾶς ἔκαμεν, ἤθελε νὰ μᾶς προξενήσῃ αὐτὴν τὴν ὑστερινὴν ζημίαν, ἠθέλαμεν σταθῇ αὐτοῦ καὶ συνοδικῶς, παρόντων ὅλων καὶ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἠθέλαμεν φανερώσῃ τὸν ἄδικον αὐτοῦ σκοπόν, διὰ τοῦ δοθῇ πρεποδέστερον καὶ συνοδικὸν τὸ ἐπιτίμιον, διότι ἠξεύρει ἡ ἀδελφικὴ αὐτῆς ἀγάπη ὅλον τὸν σκοπὸν ὁποῦ ἐβιάσθημεν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὰ ἐνταῦθα: ὁ ὁποῖος δὲν ἦτον ἄλλος παρὰ διὰ νὰ προφθάσωμεν ὄχι διὰ ἐλεημοσύνην, παρὰ διὰ νὰ λάβωμεν τίποτα ἀπὸ τὸ χρέος τῆς ὁμολογίας τοῦ Χατζῆ-Κωνσταντίνου, τὴν ὁποίαν ἐπεβεβαίωσε καὶ ἡ Παναγιότης αὐτῆς, καί, ἂν δὲν εἶχε συνέβῃ τὸ ἐκπόδιον αὐτό, βέβαια, ἐρχόμενοι προτήτερα πέντε ἡμέραις, ἠθέλαμεν λάβει πέντε ἢ ἕξη παυγγεῖα ἄσπρα ἀπὸ τὸ χρέος αὐτό, τὰ ὁποῖα ἐζημιώθημεν ἀπὸ τὸ ἐμπόδιον τῆς Τιμιότητός του, καθὼς μόνος εἰς τὴν ἀντάμωσιν ὁ ἡγεμὼν μᾶς εἶπε. Εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὁποῦ μᾶς γράφει ἡ Παναγιότης αὐτῆς, ὅτι εἶπεν ὁ κυρίτζης Δημητράσκος πῶς, ἂν δὲν λάβῃ γράμμα παρὰ τῶν κληρονόμων τῆς μακαρίτιδος Δόμνης Μαρίας νὰ μὴν ζητῇ τίποτε, δὲν θέλει παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ ἐναχλῇ καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς διαδόχους ἡμῶν. Καὶ εἰς τοῦτο θέλομεν πληροφορήσῃ τὴν Τιμιότητά του, ἐρχόμενος ἐνταῦθα ὁ ὑψηλότατος καὶ θεοσεβέστατος Αὐθέντης ἡμῶν, κύριος Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Νικολάου Βοεβόδα, καὶ τότε, παρόντων καὶ τῶν κληρονόμων [καὶ] ἄλλων ὁποῦ ἠξεύρουν, θέλουσι φανερωθῇ τὰ κρυφιώτερα· διότι, ὡς φαίνεται, εἶναι καὶ ἁμαρτία νὰ ἀδικηθῶσι καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Βασσαράβα Βοεβόδα, ἐπειδὴ καί, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὸν κλέπτην, πλὴν περισσότερον ἀγαπᾷ τὸν οἰκοκύρην. Εἴμεθα ὅμως βέβαιοι πῶς θέλει τὸν πληροφο-

satului Domn Nicolae Voevod, să ne judece Dumnezeu, căci cu ştiinţă-l nedreptăţim pe el, nemărturisind adevărul, iar, de nu, şi pâreşte pe nedrept, şi pe cel de înaintea noastră, şi pe noi, şi ne împiedecă din calea noastră, şi se sileşte a nimici Preasfântul şi de viaţă primitorul Mormânt, îl afurisim, şi rugăm pe Dumnezeu sfântul să facă în cea mai mare grabă răsplata.

Acesta a fost felul afuriseniei, care nu ni se pare a fi neîngăduit, nici a se puteà judecà greşit, ba încă, dacă ştiam că piedeca făcută nonă de el erà să ni căşuneze această pagubă de pe urmă, am fi stat acolo şi sinodiceşte, fiind de faţă şi toţi cucernicii creştini, am fi arătat scopul său cel nedrept, ca să i se dea mai după cuviinţă şi afurisenia sinodicească, pentru că ştii iubirea-Ţi frăţească tot scopul pentru care am fost siliţi să venim într'acolo: care nu erà altul decât să venim, nu pentru milă, ci ca să luăm ceva din datoria zapisului lui Hagi-Constantin, pe care l-ai întărit şi Preasfinţia Ta, şi, de nu s'ar fi întâmplat acea zăbavă, de sigur, viind cu cinci zile mai curând, am fi luat cinci sau şase pungi de bani din datoria aceia, de care am fost păgubiţi prin împiedecarea cinstit dumisale, precum şi singur Domnul, la întâlnirea cu el, ni-a spus-o. Iar, în ce priveşte al doilea lucru ce ni-l scrii Preasfinţia Ta, că a spus dumnealui Dumitraşco, cum că, de nu va primì scrisoare de la moştenitorii răposatei Doamna Maria ca să nu i se cearà lui nimic, nu va încetà de a ne supărà şi pe noi şi pe moştenitorii noştri. Şi întru aceasta îl vom înştiinţà pe cinstit dumnealui că, venind aici preaînălţatul şi prea-cucernicul nostru Domn, domnul Io Constantin Nicolae Voevod, şi atunci, fiind de faţă şi moştenitorii şi alţii cari ştiu, vor arătà cele mai ascunse; pentru că, precum se pare, este şi greşeală a se nedreptăţì şi orfanii lui Basarab Voevod, căci şi, după vorba de obşte, iubeşte Dumnezeu pe hoţ, dar mai mult iubeşte pe stăpân. Ci suntem siguri că-l va înştiinţà pe el cât mai curând Preasfântul de viaţă primitorul Mormânt, cu deplină

ρήσῃ ὁ πανάγιος καὶ ζωοδόχος Τάφος ὀγλη-
γορώτερα, μὲ παντελῆ ἀφανισμὸν καὶ αὐτοῦ
καὶ ὅλου τοῦ ὁσπητίου, καὶ δὲν προφθάνει
πλέον νὰ μᾶς ἐνοχλήσῃ, ἐπειδὴ καὶ ὅσοι ἐκα-
τάτρεξαν τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον,
δὲν ἔμεινεν εἰς τὸ ὁσπήτιον λίθος ἐπὶ λίθου.

Νὰ ἔχωμεν, παρακαλοῦμεν, συγγνώμην ἐκ
(sic) τὴν πολυλογίαν· τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας
Παναγιότητος εἴησαν θεόθεν πολλά τε καὶ
σωτηριώδη.

Ἀπὸ Βουκουρέστιον, ,αφλ/, Ὀκτωβρίου ιθ/.

nimicire şi a lui şi a toată casa, şi nu va mai avea prilej să ne supere, căci şi câţi au atacat Preasfântul şi de viaţă primitorul Mormânt n'a rămas din casa lor piatră pe piatră.

Să avem, ne rugăm, iertare de vorba multă; iar anii Preasfinţiei Tale fie dela Dumnezeu mulţi şi plini de mântuire.

Bucureşti, 1730, Octomvrie în 19 [1].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXXI.

1730, 26 Octombre

Gheorghe Creţulescu (Iordachi) către Hrisant de Ierusalim, recomandându-i pe ginere, Văcărescu, şi fiul, Răducanu, cari merg la noul Domn, Constantin Mavrocordat.

Ἐπιστολὴ Γεωργίου Κρεζουλέσκουλου πρὸς
τὸν Ἱερουσολύμων Χρύσανθον, φιλοφρονητικὴ
καὶ συστατική.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε Πα-
τριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ
πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἐν
Χριστῷ μοι πάτερ καὶ δέσποτα σεβασμιώτατε,
τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα πα-
νευλαβῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς
δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι, δεόμενος
τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ τοῦ σκέπειν καὶ πε-
ριφρουρεῖν τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακα-
ριότητα ὑγιαίνουσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ
εὐδαιμονοῦσαν, μετὰ διηνεκοῦς εὐημερίας καὶ
πολυχρονίου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον
καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Καί, μὲ τὸ νὰ ἔρχωνται εἰς τὰ αὐτόθι οἱ
δοῦλοι τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος,
ὅτε γαμβρός μου, ἄρχων Βεστιάρης Βακαρέσ-
κουλος, καὶ ὁ υἱός μου Ῥαδουκάνος, δεύτερος
λογοθέτης, διὰ νὰ προσκυνήσωσι δουλικῶς, τό-
σον τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα,
ὅσον καὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον
νέον ἡμῶν Αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα (ὃν διὰ τῶν
παναγίων εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μα-
καριότητος πολυετοίη καὶ διαφυλάττοι ὁ Κύ-
ριος ἐς μακραίωνας), δὲν ἐλειψα καὶ ἐγὼ νὰ
τοὺς συντροφεύσω μὲ τὸ παρὸν πλῆρες εὐλα-
βείας γράμμα μου, τὸ μέν, διὰ νὰ ἀποδώσω
τῇ Ὑμετέρᾳ πανσόφῳ Μακαριότητι τὴν ὀφει-
λομένην προσκύνησιν καὶ ὑπόκλισιν καὶ νὰ
ἀπολαύω κατὰ τὸν πολὺν πόθον μου τῶν πα-
ναγίων αὐτῆς εὐχῶν καὶ θεοπειθῶν εὐλογιῶν,

Scrisoarea lui Gheorghe Creţulescu către al Ierusalimului Hrisant, cu complimente şi recomandare.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, întru Hristos mie părinte şi stăpân prea-venerat, Fericirii Tale prea-înţelepte cu toată evlavia mă închin, şi venerata-Ţi dreaptă cu smerenie o sărut, rugând pe prea-îndurătorul Dumnezeu să apere şi să păzească pe Fericirea Ta prea-înţeleaptă în sănătate cu viaţă îndelungată şi fericire, în necontenită bună stare şi întărire întru mulţi ani în preasfinţitul şi apostolescul Tău Scaun.

Şi, pentru că vin într'acolo slugile Fericirii Tale prea-înţelepte, ginerele mieu, dumnealui Vistierul Văcărescu şi fiul mieu, Răducanu, al doilea Logofăt, ca să se închine cu supunere, atât Fericirii Tale prea-înţelepte, cât şi prea-cucernicului şi prea-înălţatului nostru Domn nou (pe care prin preasfintele rugăciuni ale Fericirii Tale prea-înţelepte să-L ţie întru mulţi ani şi să-L păzească îndelung Domnul), n'am lipsit nici eu să-i întovărăşesc cu această a mea scrisoare plină de evlavie, pe de o parte ca să dau Fericirii Tale prea-înţelepte cuvenita închinare şi supunere şi să capăt după multa mea poftă preasfintele-Ţi rugăciuni şi binecuvântările ascultate de Dumnezeu, iar, pe de alta, şi ca să rog

[1] Pentru Dumitrachi Vlastó, în slujba Brâncoveanului, v. Radu Greceanu, ed. Şt. Grecianu, p. 163.

τὸ δὲ καὶ διὰ νὰ παρακαλέσω θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ δεχθῇ τοὺς διαληφθεντας δύο γραμματοκομιστὰς μετὰ τῆς συνήθους αὐτῇ δεσποτικῆς ἐπιεικείας καὶ εὐμενείας, καί, ὡς γινώσκουσα πάνυ καλῶς καὶ εὐκρινῶς τὰ καθ' ἡμᾶς ἡ Ὑμετέρα θεσπεσία καὶ σοφωτάτη Μακαριότης, νὰ τοὺς συστήσῃ, οἷς οἶδε σοφωτάτοις τρόποις, πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον Αὐθέντην, διὰ νὰ τοὺς ἴδῃ ἡ αὐτοῦ θεοφρούρητος Ὑψηλότης μὲ ὄμμα ἱλαρὸν καὶ εὐμενές, ὡς πιστοτάτους δούλους τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας· καί, δι' αὐτὴν τὴν πρὸς ἐμὲ δεσποτικὴν εὐποιΐαν τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος, οὐ μόνον θέλω μείνῃ ὑπόχρεως εἰς πάντα τὰ δεσποτικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ προστάγματα, ἀλλὰ θέλω παρακαλῇ ἀκαταπαύστως τὸν ἅγιον Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀμεταπτώτου ὑγιείας καὶ πολυχρονίου στερεώσεως αὐτῆς. Ἡ δούλη σας σύζυγός μου Σάφτα [1], μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τέκνων μας, τῶν ἐλαχίστων δούλων σας, ταπεινῶς προσκυνοῦσι τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην Μακαριότητα καὶ τοὺς σεβασμίους αὐτῆς πόδας πανευλαβῶς κατασπάζονται· ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

αψλ', Ὀκτωβρίου κς'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Γεώργιος Κρετζουλέσκος [2].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

călduros pe Fericirea Ta a primì pe aceşti doi aducători ai scrisorii cu obişnuita-Ţi stăpânească milă şi bunăvoinţă şi, ca unul ce cunoşti Fericirea Ta dumnezeiască şi prea-înţeleaptă foarte bine şi lămurit ale noastre, să-i sprijini, în ce chipuri prea-înţelepte ştii, către prea-cucernicul şi prea-înălţatul Domn, ca să-i vadă Înălţimea Sa de Dumnezeu păzită cu ochiu vesel şi binevoitor, ca pe nişte prea-credincioşi robi ai Cucerniciei Tale; şi, pentru această faptă bună stăpânească a Fericirii Tale prea-înţelepte, nu numai că voiu rămâneà îndatorit la toate stăpâneştile-Ţi îndemnuri şi porunci, ci voiu rugà neîncetat pe Dumnezeu Sfântul pentru neschimbata sănătate şi îndelunga întărire a Ta. Roaba Ta, soţia mea Safta, împreună cu ceilalţi copii ai miei, prea-micii robi ai Tăi, se închină Fericirii Tale prea-înţelepte şi veneratele-Ţi picioare cu toată evlavia le sărută; ale cării rugăciuni preasfinte şi ascultate de Dumnezeu fie-ni ajutătoare în toată viaţa.

1730, Octomvrie în 26.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Gheorghe Creţulescu.

---

[1] Domniţa, fiica Brâncoveanului.

[2] Cf. Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 327: Θνήσκει ὁ Νικόλαος Βοεβόδας εἰς τὸ Βουκουρέστι· οἱ Βλάχοι παρακινήσαντες τὸν χειρουργόν, ἔδαλε δηλητήριον εἰς τὴν ἀλειφὴν τῆς πληγῆς, ἤτοι φουντανέλλας του, ὅθεν καὶ ἐθανατώθη. Ἡ σύζυγός του Σμαράγδα καὶ οἱ λοιποί του αὐλικοὶ προὔχοντες Ῥωμαῖοι παρεκίνησαν τὸν Κρετζουλέσκουλον, γεράντερον ἄρχοντα τῆς Βλαχίας, τὸν καὶ πατέρα τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Τομίτζα, νὰ κάμῃ μαγζάρι τῶν ἀρχόντων διὰ νὰ γένῃ ὁ υἱός του Κωνσταντῖνος· δὲν τὸ ἔστερξαν κατ' οὐδένα τρόπον, προσκλαιόμενοι διὰ νὰ μὴν γένῃ τυράννου υἱός, ἀλλ' ὁ γέρων τὸ κατώρθωσεν. Ἔλαβον καὶ οἱ ἄρχοντες ῥωμαῖοι γράμμα συστατικὸν τοῦ εἰς τὸ Βιδίνι ἡγεμόνος Τοπάλ-Ὀσμάν-Πασσᾶ πρὸς τὸν Ἐπίτροπον, δι' οὗ καλομαρτυρῶν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐπρόβαλε δι' αὐτὸν τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας. („Moare Nicolae Voevod la Bucureşti; Românii îndemnând pe hirurg, a pus otravă în alifia rănii, adecă fântânelei lui, de unde a şi murit. Soţia lui Smaranda şi ceilalţi curteni greci de frunte au îndemnat pe Creţulescul, boierul mai bătrân al Ţerii-Româneşti, care e şi tatăl lui Constantin şi al lui Tomiţă, să facă magzar al boierilor ca să fie fiul lui, Constantin; [boierii] nu l-au vrut cu niciun chip, plângându-se să nu fie fiul ţiranului, dar bătrânul a îndreptat lucrul. Au luat şi boierii greci o scrisoare de recomandaţie de la Paşa de Vidin Topal-Osman-Paşa către Vizir, prin care aducând bună mărturie pentru fiul lui [Nicolae-Vodă] Constantin, a propus pentru el Domnia Ţerii-Româneşti".) Apoi, la p. 328: Ἔφθασε καὶ τὸ μαγζάρι τῶν Βλάχων καὶ τὰ γράμματα τοῦ Βιδινίου εἰς τὴν Πόλιν. Ὁ Μανουὴλ Ὑψηλάντης ἐπρόβαλε νὰ γένῃ ὁ Μιχὰλ-Βόδας, ἀλλά, καταπεισθεὶς ὑπὸ τῶν καπιπεχαγιάδων τοῦ θανόντος Νικολάου Βοεβόδα, ἔγινεν ὁ υἱός του Κωνσταντῖνος, ὥστε ἐφυλάττετο εἰσέτι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐντοπίων ἀρχόντων διὰ τὴν ἀπάφασιν τοῦ προβιβασμοῦ προσώπου τινὸς εἰς ἡγεμονείαν. („A sosit şi magzarul Românilor şi scrisorile Paşei de Vidin la Ţarigrad. Manuil Ipsilanti a propus să fie Mihail-Vodă; dar, înduplecat de capuchehaielele răposatului Nicolae Voevod, s'a făcut fiul acestuia, Constantin, aşa încât s'a păzit încă alegerea de către boierii de ţară pentru hotărârea înălţării cuiva la Domnie.")

MXXII.

1730, 25 Novembre.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Hrisant Notara, despre uneltirile împotriva Domniei lui şi grelele cheltuieli ce i s'au căşunat.

Γρηγόριος Γ'ικας Χρυσάνθῳ Νοτάρᾳ.

Δύο σεβάσμια γράμματα τῆς Ὑμετέρας πανσόφου Μακαριότητος ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῖν ὑγιείαν της τὸν σῴζοντα αὐτὴν ἅγιον Θεὸν ἐδοξάσαμεν. Ἐγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς καθεξῆς γραφόμενα, καὶ τὴν αὐτῆς συγγνώμην καὶ ἡμεῖς παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν διὰ τὴν βραδύτητα τῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων μας, ἐπειδὴ καὶ τῆς τοσαύτης σιωπῆς μας αἴτια ἐστάθησαν τὰ προλαβόντα περιστατικά, μάλιστα τὸ δεινὸν νέφος τῆς ἀρετῆς *(sic)* ὁποῦ μᾶς ἠκολούθησεν, εἰς τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν ὅσην λύπην αἰσθάνθη ἡ πρὸς ἡμᾶς πατρική της ἀγάπη, καθὼς καί, ἐξ ἐναντίας, πολλὴν χαρὰν ἔλαβε διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔλεος τῆς κραταιᾶς Βασιλείας παὶ τὴν ὑπεράσπισιν ὁποῦ ἔδειξαν οἱ εὐμενέστατοι αὐθένται μας. Καὶ μήτε ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα πάνσοφος Μακαριότης, διὰ τὸν ἀκρότατον βαθμὸν τῆς πρὸς ἡμᾶς πατρικῆς στοργῆς, συμπάσχει καὶ συναλγεῖ ἡμῖν ἐν τοῖς ἀβουλήτοις, καθὼς καὶ συνήδεται ἐν τοῖς κατ' εὐχήν τε καὶ βούλησιν. Οὗ ἕνεκα καὶ ἀνεξαλείπτως ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας καὶ κηρύττομεν τὸ ἐνεργὸν καὶ βραστήριον τῶν ἀπὸ βαθέων καρδίας παναγίων καὶ θεοπειθῶν της εὐχῶν, αἵσπερ καὶ ἀνωρθώθημεν, καὶ ὁποιασοῦν ἐπηρείας ἐλυτρώθημεν, συναντιλαμβανομένης ἡμῖν ἄνωθεν τῆς πανικεστάτης τοῦ Ὑψίστου δεξιᾶς, αὐτίνος τὸ πολυύμνητον ὄνομα εἴη δεδοξασμένον εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Τὸ νὰ μὴ λυπούμεθα δέ, κατὰ τὴν πάνσοφον αὐτῆς συμβουλήν, εἰς τὰ ὑπέρογκα βάρη καὶ ἔξοδα, ὁποῦ μᾶς ἠκολούθησαν, καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα περιστατικὰ ἡ φροντὶς καὶ μέριμνα ὠφελεῖ, καὶ ὄχι ἡ λύπη· ἀλλ' ὅταν ὑπερβαίνουν τοὺς ὅρους κάθε προμηθείας, τότε ἡ ἀμηχανία τοῦ λογισμοῦ δένει τὴν καρδίαν, καὶ ἡ λύπη εἶναι ἀναπόδραστος· ἀλλ' εἴη ἴλεως ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεὸς καὶ δι' εὐχῶν αὐτῆς νὰ μᾶς δώσῃ ἐξ ἀπάρου πόρον καὶ νὰ μᾶς ἐλαφρύνῃ τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνοχὴν τῶν τοιούτων ὑπὲρ δύναμίν μας ἐξόδων ὁποῦ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ καταράτου ἐκείνου ἠκολούθησαν. Ἂς ἔχωμεν καὶ πάλιν, παρακαλοῦμεν, τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα πρὸς ἄμεσον πληροφορίαν τῆς ἐπιποθήτου ἡμῖν ὑγιείαν της καὶ πρὸς

Grigore Ghica, lui Hrisant Notara.

Două venerate scrisori ale Fericirii Tale prea-înţelepte le-am primit, şi pentru cea nouă prea-dorită sănătate a Ta am slăvit pe sfântul Dumnezeu care Te ţine. Am aflat şi cele înlăuntru scrise pe rând, şi cerem şi noi să avem iertarea Ta pentru zăbava scrisorilor noastre către Tine, căci pricina unei aşà de îndelungate tăceri a noastre către Tine au fost împrejurările de până acum, mai ales grozavul nor al relei întâmplări(?) ce ni-a urmat, întru care ştim câtă jale a simţit părinteasca-Ţi iubire către noi, precum şi, din potrivă, multa bucurie ce ai primit-o pentru mila puternicei Împărăţii faţă de noi şi pentru sprijinul ce ni-au arătat prea-milostivii noştri stăpânitori. Şi nici nu punem la îndoială că Fericirea Ta prea-înţeleaptă, pentru prea-înalta treaptă a iubirii Tale părinteşti faţă de noi, compătimeşti şi suferi împreună cu noi în cele ce n'au fost voite, precum Te şi bucuri în cele ce s'au făcut după rugăciune şi voinţă. Pentru care şi nelipsit ne cunoaştem mulţămitori şi facem ştiut puterea şi urmarea sigură a rugăciunilor Tale din adâncul inimii, preasfinte şi de Dumnezeu ascultate, prin care ne-am şi îndreptat şi am scăpat de toată uneltirea, ajutându-ni de sus prea-adorata mână a celui Prea-Înalt, al cărui nume prea-slăvit fie lăudat în vecii vecilor.

Iar, că să nu ne întristăm, după prea-cumintele-Ţi sfat, de covârşitoarele greutăţi şi cheltuieli ce ni-au urmat, şi noi ştim că la astfel de împrejurări gândul şi grija folosesc, iar nu întristarea; dar, când întrec margenile oricării prevederi, atunci neputinţa socotelii înghiaţă inima, şi nu poţi scăpà de întristare; ci fie îndurător bogatul în mila lui Dumnezeu şi să ni dea prin rugăciunile Tale din lipsă de vad vadul şi să ni uşureze greutatea şi strânsoarea unor astfel de cheltuieli peste putere, care au urmat de pe urma ataculni acelui blăstămat. Să avem şi de acum înainte, ne rugăm, veneratele-Ţi scrisori pentru nemijlocita aflare a sănătăţii Tale nouă dorite şi pentru primirea rugăciunilor

ἀπόλαυσιν τῶν παναγίων της εὐχῶν, αἵτινες χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1730, Νοεμβρίου 25.

Τῆς Σῆς Μακαριότητος υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας[1].

Tale prea-sfinte, care să ni se dăruiască în toată viaţa spre pază.

1730, Noiemvre 25.

Al Fericirii Tale fiu în Hristos şi cu totul la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Legrand, *o. c.*, IV, pp. 250-1, nº 203.)

MXXIII.

Scrisoarea Patriarhului Hrisant, întărită apoi de urmaşul său Meletie, prin care restituie satul Calieni „Ruxandrei fiica lui Dumitraşco Pitarul şi fiica lui Dedul Spătarul *(sic)*[2]". 1730(7239), 19 Decembre.

(Rezumat grec modern.)

MXXIV.

Mihai-Vodă Racoviţă către Patriarhul Hrisant Notara, despre pornirea lui ca Domn către Scaunul din Moldova şi dorinţa de a i se îngriji de Patriarh fiul Constantin. 1730, 26 Decembre.

Ἐπιστολὴ Ῥακοβίτζα Μιχαὴλ Βοεβόδα πρὸς τὸν μακαριώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, περὶ τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, καὶ συνιστῶσα τὸν υἱόν του Κωνσταντῖνον.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ ἁγιώτατε δέσποτα καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Χρύσανθε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τῇ Μακαριότητι αὐτῆς τὴν ὀφειλομένην καὶ ὡς ἐν Χριστῷ υἱϊκὴν μετ' εὐλαβείας προσκύνησιν ἀπονέρομεν, καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς ἀσπαζόμεθα δεξιάν, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ διὰ παντὸς ἐν ἄκρᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ ὑγείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος, μεθ' ὅσον ἐπιποθεῖ καταθυμίων ἀγαθῶν, μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Θείῳ ἐλέει καὶ δι' εὐχῶν αὐτῆς μακαρίων ἤλθομεν ὁμοῦ ἁπαξάπαντες ὑγιεῖς ἕως εἰς τὸν Μεγάλον-Τζεκμετζέν[3], καὶ σήμερον κινοῦμεν

Scrisoarea lui Mihai Racoviţă Voevod către prea-fericitul Patriarh de Ierusalim, pentru plecarea lui din Constantinopol şi recomandându-i pe fiul său Constantin.

Prea-fericite, prea-înţelepte şi preasfinţite stăpâne şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Hrisant, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale Îţi dăm cuvenita închinare fiască întru Hristos cu evlavie, şi sărutăm sfinţita-Ţi dreaptă, rugându-ne de prea-bunul Dumnezeu să Te ţie necontenit în înaltă şi neschimbată sănătate şi veşnică bună stare, întru ani îndelungaţi, cu tot ce doreşti din poftitele bunuri, până la bătrâneţă prea-adâncă şi senină.

Cu mila lui Dumnezeu şi prin rugăciunile-Ţi fericite am ajuns toţi cu sănătate până la Buiuc-Cecmegè, şi mâne plecăm

[1] E vorba de încercarea de a se da Scaunul Moldovei lui Ianachi Casapul, de către şefii cunoscutei revolte. V. acum în urmă şi *Cronica Ghiculeştilor*, ed. D. Russo, Bucureşti 1915. Atanasie Comnen Ipsilanti scrie (p. 330): Τὸν Γιαννάκην κασάπην, γνώριμόν του ὁ Πατράνας μηνύει τῷ Ἐπιτρόπῳ νὰ τὸν κάμῃ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας, καὶ γίνεται, ἀλλὰ, μὴ δοὺς τῷ Πατρώνᾳ, εἰς τὴν διορίαν τὰ ὑποσχεθέντα χρήματα, φονεύεται παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Πατρώνα. („Patrona-[Calil] spune Vizirul să facă pe Ianachi Casapul, cunoscut al său, Domn al Moldovei, şi se şi face, dar, nedând lui Patrona la termin banii făgăduiţi, e ucis chiar de însuş Patrona").

[2] La 22 Ianuar 7171, „ὁ Μπάτε ἀπὸ Μπαΐλαν *(sic)*", dă danie fiului, Teodor Aga (Θεοδώρῳ Ἀγᾷ) jumătate din satul Calieni *(ibid.)*.

[3] Buiuc-Cecmegè, *Ponte-Grande*, lângă Constantinopol.

διὰ τὴν Σιληβρίαν· ὅθεν ἰδοὺ ὁποῦ ἐπιστρέφει αὐτόθι καὶ ὁ ἡμέτερος παμφίλτατος υἱὸς Κωνσταντῖνος, τὸν ὁποῖον ὅτι θέλει τὸν ἔχει ὡς τέκνον αὐτῆς πνευματικόν, εἰς ἐξαίρετον εὔνοιαν καὶ ἀγάπην, παντελῶς δὲν ἀμφιβάλλομεν, νουθετοῦσα αὐτῷ, πατρικῶς ὁμοῦ καὶ πνευματικῶς, τὰ σωτήρια καὶ συμβάλλοντα.

Ἡμεῖς δὲ ἀξιοῦμεν νὰ ἐνθυμῆται διὰ παντὸς εἰς τὰς πρὸς Θεὸν ἁγίας αὐτῆς προσευχὰς καὶ ἐκτενεῖς δεήσεις, καὶ νὰ μᾶς εὔχεται ἀφθόνως καὶ δαψιλῶς, καὶ ἔχουσα ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξαίρετον αὐτῆς εὔνοιαν καὶ εἰς πατρικὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην, καὶ δεομένη τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ μᾶς κατευοδώσῃ δι' εὐχῶν αὐτῆς σεβασμίων, νὰ διανύσωμεν *(sic)* καὶ τὸ ἑξῆς τῆς ὁδοιπορίας ὑγιῶς καὶ ἀβλαβῶς, καὶ ἐπιστέλλουσα συνεχῶς τὰ τῆς ἐφετῆς ἡμῶν εἰς τὸ ἑξῆς ὑγιείας της δηλωτικὰ σεβάσμια γράμματα· ἧς τὰ ἔτη θεόθεν πολλά τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἐν ὅλῳ παντὶ φυλακτήριον ἄσυλον.

ᾳφλ', Δεκεμβρίου κς'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὡς ἐν Χριστῷ υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Μιχαὴλ Βοεβόδας [1].

spre Silivri; de unde iată că se întoarce aici şi prea-iubitul nostru fiu Constantin, pentru care nu ne îndoim de loc că-l vei avea ca pe fiul Tău sufletese, întru deosebită bunăvoinţă şi dragoste, sfătuindu-l, părinteşte şi duhovniceşte, cele mântuitoare şi de folos.

Iar noi ne rugăm să-Ţi aduci aminte de noi totdeauna în sfintele-Ţi rugăciuni stăruitoare către Dumnezeu, şi să Te rogi pentru noi bogat şi îmbielşugat, şi avându-ne întru deosebita-Ţi bunăvoinţă şi în părinteasca-Ţi iubire întru Hristos, şi rugându-Te de Dumnezeu Sfântul să ni dea cale bună prin rugăciunile-Ţi venerate, ca să ni urmăm şi de aici înainte călătoria sănătos şi fără pagubă, şi trimeţându-ni necontenit scrisorile-Ţi venerate spre a vădi sănătatea Ta; ai cărui ani fie mulţi şi fericiţi, şi fericitele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni şi binecuvântări să fie cu noi în toată viaţa ca păzitoare şi adăpost.

1730, Dechemvrie 26.

Al Fericirii Tale ca un fiu întru Hristos şi la porunci:

Io Mihail Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Gheleon.)

---

[1] Racoviţă căpătase, în locul lui Constantin Mavrocordat, Domnia Ţerii-Româneşti. Atanasie Comnen Ipsilanti, fiul unui Cămăraş al Oenelor din Moldova şi coleg, din 1728, când vine din Moldova, la Constantinopol, al beizadelelor lui Mihai-Vodă, dascăl fiindu-li Natanail Kallonaris din Chios (p. 326), scrie despre această schimbare astfel (pp. 330-1): Ὁ Μιχαὴλ Βοεβόδας Ῥακοβίτζας διαβάλλει εἰς τὸν Ἐπίτροπον τὸν Μανουὴλ Ὑψηλάντην ὡς ἐμποδίσαντα τὴν εἰς τὴν Βλαχίαν ἡγεμονείαν του ἐπὶ τοῦ Μεχμὲτ-Κεαγιᾶ καὶ αἴτιον γενόμενον δοθῆναι αὐτὴν νέῳ ἀπράκτῳ καὶ ἄγοντι ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ιη'. Κατατρέχεται οὖν ὁ Μανουὴλ καὶ περὶ τούτου καὶ διὰ παρακαταθήκην τοῦ Μεχμὲτ-Κεαγιᾶ, καὶ εἱρκτῇ παραδίδοται εἰς τὸν φοβερὸν τοῦ Ποσταντζήπασῃ. Ἦν δὲ συκοφαντία τὰ περὶ τῆς Αὐθεντείας· διότι, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἠδύνατο νὰ αὐθεντεύσῃ τὸν Μιχάλ-Βόδαν, καθὼς καὶ τὸ ὑπεσχέθη ὅταν μόνος του τὸν ἔδωκε τὴν εἴδησιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Νικολάου Βοεβόδα, δὲν ἐνήργησεν ὅμως τὴν ὑπόσχεσίν του, διὰ νὰ μὴν ἀθετήσῃ τὰ προνόμιον τοῦ τόπου τὰ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἡγεμόνων. Ζητήσας οὖν τὴν ἡγεμονείαν παρὰ τοῦ Βεζίρη ὁ Μιχαὴλ Βοεβόδας, τὴν ἔλαβε. καὶ ὡς γεροντότερος, καὶ ὡς πρακτικώτερος, καὶ ἐμαζιλεύθη ὁ νέος Κωνσταντῖνος, ἡγεμονεύσας μόνας ἡμέρας 20. Πρώτη δὲ αὕτη ἐστὶν Αὐθεντεία τοῦ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα εἰς τὴν Βλαχίαν χωρὶς τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐντοπίων... Ὁ δραγομάνος τοῦ στόλου Βεντοῦρας ἐβοήθει τῷ Μιχάλ-Βόδᾳ καὶ ὑπερασπίζετο τὰς ὑποθέσεις του, καὶ ἠγανάκτει κατ' αὐτοῦ περὶ ταύτης τῆς βοηθείας ὁ νέος Κωνσταντῖνος ὁ ἐξωσθείς. („Mihail Voevod Racoviţă pârăşte la Vizir pe Manuil Ipsilant că a împiedecat Domnia lui în Ţara-Românească pe vremea lui Mehmed-Chehaia şi a fost pricină de s'a dat acea Domnie unui tânăr neîncercat şi având abiă 18 ani de vrâstă. E urmărit deci Manuil şi pentru aceasta şi pentru depozitul lui Mehmed-Chehaia, şi e închis la *Forno* al lui Bostangi-Başa. Şi eră pâra cu privire la Domnie, pentru că, deşi puteà să facă Domn pe Mihai-Vodă, precum i-a şi făgăduit-o când el însuş i-a dat ştire despre moartea lui Nicolae Voevod, nu s'a ţinut de făgăduiala lui, ca să nu strice dreptul Ţerii cel cu privire la alegerea Domnilor. Cerând deci Domnia de la Vizir Mihail Voevod, a luat-o, şi ca unul ce eră mai bătrân, şi ca unul ce eră mai încercat, şi s'a mazilit tânărul Constantin, domnind numai zile 20. Şi aceasta este cea d'intâiu Domnie a lui Mihai Racoviţă Voevod în Ţara-Românească fără alegerea localnicilor... Dragomanul Flotei Ventura a ajutat pe Mihai-Vodă şi a sprijinit trebile lui, şi s'a supărat pe dânsul pentru acest ajutor tânărul Constantin cel scos din Domnie.")

MXXV.

Notiţă despre mazilia lui Mihai-Vodă Racoviţă al Ţerii-Româneşti şi despre uciderea prin stăruinţele lui Constantin-Vodă Mavrocordat a dragomanului Ventura. 1731.

[Τοπάλ-Οσμάν-Πασὰς, ὁ νέος Ἐπίτροπος] μαζιλεύει τὸν Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν ἡγεμονεύσαντα Βλαχίας μῆνας δεκαὲξ καὶ δίδωσι τὴν ἡγεμονείαν αὐτὴν τῷ Κωνσταντίνῳ, υἱῷ τοῦ Νικολάου Βοεβόδα, ἐνθυμηθεὶς τὰ ὑπέρπολλα χρήματα καὶ πολυέξοδα δῶρα μὲ τὰ ὁποῖα ἀσώτως καὶ κατακόρως δεδόμενα τὸν εἶχεν οἰκειοποιηθεῖ εἰς ἄκρον ὁ ῥηθεὶς ἡγεμὼν Νικόλαος ὁ Μαυροκορδάτος...

Φονεύει τὸν ῥηθέντα Βεντούραν ὁ Ἐπίτροπος διὰ τὰς διαβολὰς τοῦ τανῦν ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου, μισοῦντος τὸν Βεντούραν διὰ τὴν μετὰ τοῦ Μιχὰλ-Βόδα οἰκειότητα....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 334.)

[Topal-Osman-Paşa, noul Vizir,] mazileşte pe Mihai Racoviţă după ce fusese Domnul Ţerii-Româneşti şeisprezece luni, şi dă acea Domnie lui Constantin fiul lui Nicolae Voevod, amintindu-şi mulţii bani şi scumpele daruri cu care, dându-le în chip risipitor şi săţios, şi-l împrietenise la culme zisul Domn Nicolae Mavrocordat...

Ucide pe zisul Ventura Vizirul prin pările Domnului de acum al Ţerii-Româneşti Constantin Mavrocordat, care urà pe Ventura pentru prietenia cu Mihai-Vodă...

MXXVI.

Act de închinare al mănăstirii Mărgineni şi schitului său Verbila către Muntele Sinai. 1731.

....De se va arătà egumenii nevrednici şi neiscusiţi la chivernisirea mănăstirii şi la poruncile domneşti..., atunci se vor scoate, şi altul mai vrednic în locul lui să se trimiţă.... Nimic din câştigările cele nemişcătoare nici într'un chip să nu vânză sau să facă schimbare cu vre-o pricină oarecare, au moşii, au loc, au moară..., ci cu toată osârdia să le înmulţească şi să le lucreze bine şi să le păstreze ....În vremile ce vor fi cu îndestulare, din toate agonisirile mănăstirii, împlinindu-se dăjdiile cele obicinnite mănăstirii de aici şi scoţând toate cheltuielile trebuincioase ale mănăstirii..., atunci cele ce vor prisosì să se trimită la Sf. Sinai. Din banii ce au rămas cu zapise la datornici, când se vor scoate, o parte să oprească egumenii mănăstirii Mărgineni pentru trebuinţa mănăstirii, şi altă parte să o trimită întru ajutor Muntelui Sinai. Însă, în vremile cele ce ar fi lipsă şi neîndestulare, după venitul şi agonisirea vremii, aşà să fie şi darea ajutorului Muntelui Sinai, ca să nu rămâie mănăstirea Mărgineni întru necaz la darea dăjdiilor domneşti şi în lipsirea celor trebuincioase....

(Codrescu, *Uricariul*, XXV, p. 325.)

MXXVII.

Meletie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecilor din Sibiiu, pentru eleimosină şi afaceri mărunte (trei scrisori, din 16 Octombre, 16 Novembre şi 23 Decembre). Bucureşti, 1731, 16 Octombre-23 Decembre.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 34, nlе XI-III.)

MXXVIII.

1732. Patriarhul Ieremia de Constantinopol către Mitropolitul Ţerii-Româneşti, deslegând de învoiala vânzării pe preţ statornicit a blănilor şi stofelor de mătasă pe aceia dintre membrii Companiei Greceşti din Sibiiu ce n'au călcat înşii învoiala.

. . . . Τοῦ πωλεῖσθαι ὁηλονότι εἰς μίαν τινὰ διωρισμένην τιμὴν τὰ ὀφωνιζόμενα καὶ πραγματευόμενα παρ' αὐτοῖς γουνικὰ καὶ λαιπὰ μεταξωτὰ διαφόρων εἰδῶν πράγματα, χωρὶς τοῦ ἔχειν ἄδειαν τινὰ ἐξ αὐτῶν πωλεῖν ἐκεῖνα παρὰ τὴν διορισθεῖσαν τιμήν, καὶ δίδαναι ὅλως ταῦτα ὄερεσιέν. . . .

. . . . De a vinde adecă cu un singur preţ statornicit blănuri şi celelalte lucruri de mătasă, de orice fel, cumpărate şi neguţate de ei, fără să aibă voie cineva dintre ei a le vinde peste preţul orânduit şi de a da, în de obşte, acestea pe veresie....

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 34, nº LXIII.)

MXXIX.

1732. Ştefan, Mitropolit al Ungrovlahiei, către Paisie, Patriarh de Constantinopol, anunţându-i înălţarea sa la Mitropolie, de la episcopia de Buzău, pe care o păstorise, fără a cere vre-o întărire.

(Vol. XIII, pp. 362-3, nº 13.)

MXXX.

1732. Scrisoare a unui negustor dela Nijni-Novgorod către Păharnicul Cristu, căpitanul Ioniţă şi alţi doi, despre o datorie şi o judecată, cu felurite zapise.

Ἐνδοξώτατε καὶ εὐγενέστατε ἄρχων Παγάρνικε, κὺρ Χρῆστο, καὶ ἄρχων καπετάνε, κὺρ Ἰωαννίτζα, καὶ κὺρ Παναγιώτη καὶ κὺρ Στεφανῆ, ἀκριβῶς σᾶς προσκυνῶ καὶ παρακαλῶ κύριον Θεὸν διὰ τὴν καλὴν ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν σας.

† Μὲ τὸ παρόν μου εἶμαι νὰ σᾶς δώσω εἴδησιν ὅτι, ἐρχόμενος ἐδώ, εἰς Νίζναν, μὲ τὸ ἐπιτροπικὸν γράμμα καὶ τὴν ὁμολογίαν ὁποῦ μοῦ ἐδώσεταν διὰ τὸν Χασὰν Σπῦρον, τὸν ὁποῖον τὸν ἀντάμωσα καὶ τοῦ ἐζήτησα τὰ ἄσπρα καὶ τὴν ὁμολογίαν, καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὰ ἔχει δομένα σῶα καὶ ἀνελλειπῆ καὶ δὲν χρεωστεῖ τίποτες· διὰ τὸ ὁποῖον τὸν εὔγαλα καὶ εἰς τοὺς πραγματευτάδες, καὶ ἔδειξα τὴν ὁμολογίαν καὶ τὸ ἐπιτροπικὸν ὁποῦ μοῦ ἐδώσαταν, καὶ αὐτὸς εὔγαλεν ἐμπροστὰ εἰς τοὺς πραγματευτάδες ὑπογράμματα καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἔχει δομένα· τὰ ὁποῖα ὑπογράμματα ἰδοὺ ὁποῦ γράφομεν τὰ ἴσα του, καὶ θεωρήσετέ τα, νὰ τὰ καταλάβετε:

Ἕνα πετζετλουΐτο τοῦ κὺρ Ἰωαννίτζα, μπογδάνικα γραμμένον, γράφει ἔτζη: [ἀσλάνια] 100 ἔδωσεν ὁ Χασὰν-Μπάσιας τοῦ πατέρα μου, τὰ ὁποῖα τὰ ἔστειλε μὲ τὸν Βαρθολομαίη, ἔτι καὶ 25 ἀσλ. μοῦ τὰ ἔδωσεν ἐμένα. Ἔτος 7240, Ὀκτωβρίου 18. Ἰωαννίτζας Διαμαντῆ.

Ἕτερο πετζετλουΐτο τοῦ κὺρ Ἰωαννίτζα, μπογδάνικα γραμμένον, γράφει ἔτζη: ἀσλ. 50

Prea-slăvite şi de prea-bun neam dumneata Păharnice chir Cristule şi dumneata căpitane chir Ioniţă şi chir Panaioti şi chir Ştefane, mă închin vouă cu dragoste şi rog pe domnul Dumnezeu pentru buna sănătate şi fericirea voastră.

† Cu aceasta vin să vă dau ştire că, venind aici, la Nijna, cu scrisoarea de epitropie (procură) şi cu zapisul ce mi-aţi dat pentru Hasan Spiru, pe care l-am întâlnit şi i-am cerut banii şi zapisul, şi mi-a răspuns că a dat banii deplin şi nelipsit şi nu e dator cu nimic; pentru care l-am scos şi la negustori, şi am arătat zapisul şi „epitropia" ce mi-aţi dat, şi el a scos înaintea negustorilor iscălituri şi a arătat că i-a dat (banii); care iscălituri iată că scriem copiile lor, şi le veţi cercetă, ca să le înţelegeţi:

O pecetluită a lui chir Ioniţă, scrisă moldoveneşte, serie aşà: lei o sută i-a dat Hasan-Başa părintelui mieu, pe cari i-a trimes cu Vartolomeiu, şi încă 25 de lei pe cari mi i-a dat mie. Anul 7240 (1731), Octomvrie 18. Ioniţă Diamandi.

Altă pecetluită a dumisale Ioniţă, scrisă moldoveneşte, serie aşà: lei noi 50 mi i-a

καινούρια μοῦ ἔδωσεν ὁ κὺρ Χασὰν Σπῦρος ἀπὸ τὰ ἄσπρα ὁποῦ ἤτον νὰ μᾶς δώσῃ, εἰς τὰ χέριά μου, καὶ ἂς εἶναι τὸ ἀραβάσι μου εἰς λογαριασμόν. Ἔτος 7239, Μαΐου 5. Ἰωαννίτζας Διαμαντῆ.

Ἔδειξεν ἀκόμι καὶ ἄλλο ὑπόγραμμα τοῦ Βορτολομήρη, ῥωμαϊκὰ γραμμένον, καὶ γράφει ἔτζη: Τὸ παρὸν διαλαμβάνει ἐγώ, ὁ Βολτόλομήρ, ὁ δοῦλος τοῦ Διαμάντη τοῦ καπηκεχαγιά[1], πῶς ἔλαβον ἀπὸ τὸν Χασὰν Σπῦρο γρόσια 100, ἤγουν γρόσια ἑκατό, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀφεντός μου τοῦ Διαμάντι τοῦ καπηκεχαγιᾶ, τοῦ ἔδωσα, τὸ γράμμα αὐτὸ νὰ τὸ ἔχῃ εἰς τὸν λογαριασμόν. Καὶ διὰ πιστοσύνην γράφω τοὺς μάρτυρας: Κητζήκ-Ἀμέν, μάρτυρας, Κατράλπας-Ἀμέχ, μάρτυρας, Δασκάλωλους, μάρτυρας, Δημήτρης, μάρτυρας.

Ἕτερον ὑπόγραμμα ῥωμαϊκόν: Διὰ τοῦ παρόντος μου ὁμολογῶ ἐγώ, ὁ Βαρθολομαῖος, ὁ δοῦλος τοῦ Διαμαντῆ τοῦ καπηκεχαγιᾶ τοῦ παλαιοῦ, τὸ πῶς ἔλαβα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγά μου, τοῦ ἄρχων κὺρ Διαμαντῆ, ἀπὸ τὸν Χασάν-Μπασιᾶ τοῦ Ἡγερεμνηκή-Πουλιοῦν ἀσλ. τριάντα, καὶ δίδω αὐτὸ τὸ γράμμα διὰ ἀπόδειξιν εἰς χεῖρας τοῦ Χασάν-Μπασιᾶ, ἔμπροσθεν τῶν εὑρισκομένων μαρτύρων: Γεώργης Δημητρίου καὶ ἐγὼ Δημήτρης Κητζήπασης, μάρτυρας.

Ἕτεραν γράμμα ῥωμαϊκόν: Ἐντιμότατε Χασάν Σπύρο, χαιρετῶ σε. Τὸ παρόν μου δὲν εἶναι δ' ἄλλο πάρε διὰ τριακόσια ὀγδοῆντα πέντε γρόσια ὁποῦ μὲ χρεωστᾷς: τώρα καὶ ὁ καιρὸς ἐπέρασε, καὶ τίποτες δὲν ἐπῆρα· μόνε νὰ ἰξεύρῃς πῶς χρεωστῶ τοῦ Χατζῆ-Μεχμέτ Τοκατλῆ μὲ σαράντα πέντε γρόσια καὶ 9 πετρόνια, καί, ἐρχόμενος ὁ Χατζῆ-Μεχμέτης μὲ τὸ γράμμα μου, νὰ δώσῃς αὐτὰ τὰ ἄσπρα ὁποῦ γράφω παραπάνω, νὰ μὴν κάμῃς ἀλλέως, καὶ τὸ γράμμα μου νὰ τὸ πάρῃς νὰ εἶναι διὰ λογαρισμόν, καὶ νὰ μὴν τὸν ἀργήσῃς, διατὶ εἶναι γιολτζῆς, καὶ ὁ Χατζῆς εἶναι φίλος μας. Ταῦτα, καὶ ὑγίαινε. 1728, Σεπτεμβρίου 8. Τῆς Ἐντιμότητός σου:

Διαμάντης πρώην Μεδελνιτζάρης.

Καὶ σὰν δίδεις τὰ ἄσπρα νὰ πάρῃς ἕνα ντεσκερὲν ἀπὸ τὰ χέρια του, πῶς τὰ ἐπλήρωσες.

Αὐτὰ τὰ ὑπογράμματα ὁποῦ σᾶς γράφω, τὰ ἴσα τους ἀπαράλλακτα, ὡς φαίνονται, ἀπέδειξεν ὁ Σπῦρος ἔμπροσθεν εἰς τοὺς πραγματευτάδες, ὁποῦ τὸν ἐζήτησα τὰ ἄσπρα ὡς ἐπίτροπός σας, τὰ ὁποῖα τὰ ἐπίασαν εἰς λογαριασμόν, καὶ μὲ ἀπεφάσισαν νὰ δώσω τὴν

dat dumnealui Hasan Spiro din banii ce erà să ni-i dea, în mânile mele, şi să fie răvaşul meu spre samă. Anul 7239 (1731), Maiu 5. Ioniţă Diamandi.

Ni-a mai arătat şi altă iscălitură a lui Vartolomeiu, scrisă greceşte, şi serie aşà: Prin scrisoarea aceasta arăt eu, Vartolomeiu, sluga lui Diamand capuchehaia, cum că am luat dela Hasan Spiro lei 100, adecă lei o sută, pe numele stăpânului meu, al lui Diamandi capuchehaiaua, şi am dat această scrisoare ca s'o aibă în samă. Şi pentru credinţă scriu marturii: Chiuciuc-Ahmed, martur, Catralbaş-Ahmed, martur, Dascaloglu, martur, Dumitru, martur.

Altă iscălitură grecească: Prin aceasta recunosc eu, Vartolomeiu, sluga lui Diamandi capuchehaiaua cea veche, cum că am luat pe numele agalei mele, dumnealui jupânul Diamandi, dela Hasan-Başa, Igheremnichi-Puliun *(sic)*, lei treizeci, şi dau acest zapis ca mărturie în mânile lui Hasan-Başa, în faţa marturilor ce s'au găsit: Gheorghe Dimitriu şi eu Dumitru Chiurcibaşa, martur.

Altă scrisoare grecească: Prea-cinstite Hasan Spiro, mă închin ţie. Aceasta de faţă a mea nu e pentru alta decât pentru trei sute optzeci şi cinci de lei ce-mi dadoreşti; acum şi vremea a trecut, şi n'am luat nimica; numai să ştii cum că datorese lui Hagi-Mehmed Tocatli patruzeci şi cinci de lei şi nouă potronici, şi, venind Hagi-Mehmed cu scrisoarea mea, să dai acei bani ce-i scriu mai sus, să nu faci altfel, şi scrisoarea mea s'o iei să fie spre socoteală, şi să nu-l zăboveşti, căci este ghiolgiu *(sic)*, şi Hagiul ni este prieten. Acestea, şi fii sănătos. 1728, Septemvrie 8. Al cinstit dumitale

Diamandi fost Medelnicer.

Şi, când vei da banii, să iei o teşchereà din mânile lui, cum că ai plătit.

Aceste iscălituri ce-ţi scriu, còpii sigure, cum se văd, le-a arătat Spiro înaintea negustorilor, când i-am cerut banii ca epitrop al nostru, pe care ei le-au luat în samă, şi mi-au hotărât să dau zapisul, şi eu nu l-am dat în mânile lui, dar, neavând cum face altfel, l-am lăsat amanet la bi-

[1] V. *Analele Academiei Române*, anul 1912, p. 35 şi urm.

ὁμολογίαν, καὶ ἐγὼ δὲν τὴν ἔδωσα εἰς χεῖρας του, πλήν, μὴν ἔχωντας νὰ κάμω ἀλλέως, τὴν ἄφησα ἀμανέτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀκόμι εἶπεν καὶ ἐκ στόματος ὁ Σπύρος ὅτι νὰ τοῦ ἔγινε κεφήλης ὁ μακαρίτης πατέρας σας κὺρ Διαμαντῆς διὰ ἕνα τζομπάνον εἰς εἴκοσι ἀσλάνια, καὶ ὅτι εἶχε δώσει καὶ ῥοῦχον τοῦ μακαρίτου πχ. 18, πρὸς ἓν ἥμισυ γρόσι τὴν πῆχυν,—τὰ ὁποῖα αὐτὰ λέγει πῶς νὰ τὰ ἠξεύρετε καὶ ἡ Ἐντιφότης σας. Καὶ εἰς τοῦτο ἰδοὺ ὁποῦ σᾶς γράφω, καταλεπτῶν τὴν πᾶσαν εἴδησιν πῶς ἀκολούθησε τὸ πρᾶγμα, καὶ κάμετε ὡς ὁρίζετε· μόνον τοῦτο σᾶς λέγω ὅτι κατὰ ταῖς ἀποδείξεις ὁποῦ ἔχει δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν τίποτες, καὶ, ἂν ὁρίζετε. θέλετε γράψει νὰ λάβῃ τὴν ὁμολογίαν του, διὰ νὰ γένῃ συγχώρησις ἐν τῷ μεταξύ σας, καὶ μάλιστα εἰς τὸν μακαρίτην πατέρας σας, ὁποῦ εἶναι ἀποθημμένος. Καὶ πάλιν ὡς θέλετε καὶ ἀγαπᾶτε θέλετε κάμει, καὶ μόνος σου ἂν ἤθελες ἔλθῃ, κὺρ Ἰωαννίτζα, δὲν ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς τίποτες, κατὰ τὰ γράμματα ὁποῦ ἀποδείκνει, ἀκόμι καὶ ὅρκον κάμνει, ἂν κάμῃ χρεία, πῶς δὲν ἔμεινε χρεωστὴς τοῦ πατρός σας τίποτε, καὶ διὰ τὰ σαρανταπέντε γρόσια καὶ 9 πετρόνια, ὁποῦ ἔδωσε τὸν Χατζῆ-Μεχμέτη, ἔχει τὸν τεσκερέτι τούρκικον εἰς ἀπόδειξιν.

Ταῦτα, καὶ νὰ σᾶς ἀπολαύσῃ τὸ παρόν μου ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐτοχίᾳ. 1733, Ὀκτωβρίου 25, εἰς Νίζναν.

Ἀκόμι ἔδωσε καὶ 9 γρόσια τοῦ Στεφάνου, τοῦ δούλου σας, τὰ ὁποῖα τὰ ἠξεύρετε ὁποῦ σᾶς εἶπεν ὁ Στέφανος, καὶ πάλιν ἐρωτήσετέ τον.

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

serică. Încă a mai spus şi din gură Spiru că i s'a făcut chefil (chezăş) răposatul vostru părinte chir Diamandi drept un cioban pentru douăzeci de lei, şi că dăduse şi postav răposatului, coţi 18, cu un len şi jumătate cotul,— care acestea spune că le ştiţi şi cinstiţi dumneavoastră. Şi pentru aceasta iată că vă scriu, arătând cu de-amănuntul toată ştiinţa cum a urmat lucrul, şi faceţi cum poftiţi; numai atâta vă spun că, după mărturiile ce are, nu putem face nimic, şi, dacă poftiţi, veţi scrie să-şi ia zapisul, ca să se facă iertare între voi, şi mai ales pentru răposatul vostru părinte, care a murit. Şi iarăş cum voiţi şi vă place veţi face, şi, dacă ai vrea să vii tu însuţi, chir Ioniţă, nu poţi face nimic, după scrisorile ce arată, ba face şi jurământ, de este nevoie, cum că nu e dator cu cevà părintelui vostru, şi pentru cei patruzeci şi cinci de lei şi nouă potronici ce i-a dat lui Hagì-Mehmed are teşchereà turcească spre dovadă.

Acestea, şi să vă găsească această scrisoare a mea în sănătate şi fericire. 1733, Octomvrie în 25, la Nijna.

A mai dat şi nouă lei lui Ştefan, slugii voastre, care ştiţi că v'a spus Ştefan, şi-l veţi întrebà iarăş pe dânsul.

MXXXI.

1732, 14 Mart. Privilegiul lui Constantin Mavrocordat, pentru mănăstirea Duşco, unde se păstrează capul Sf. Visarion.

Milostiu bojiiu Io Costandin Nicolae Voevoda i gospodinŭ vsei zemli vlahiscoe.

Minunat iaste Dumnezeu întru sfinţii săi, carele prin mijlocirea lor, ca pren nişte organe şi vase curate şi alease ale Sfântului Duh, pricinuiaşte necontenit mântuiri de boale şi de dureri norodului său, neamului creştinesc, pren toate locurile şi în tot chipul slăvind pre aleşii lui cu îndestulare de minuni, dându-le darul tămăduirilor fieştecăruia după măsura darului lui H[risto]s, precum zice apostolicescul cuvânt. Din cari şi sf[ă]ntul marele arhiereu Visarionŭ acum în vremile de apoi s'au cunoscut vreadnic lăcaş al preasfântului Duhŭ, ca şi întru el să fie minunat Dumnezeu şi proslăvit prin darul ce i-au dat a tămădui de boala cea năprasnică a ciumei pre cei ce scapă la el cu cucerie şi cu rugăciune călduroasă şi fierbinte. Al căruia sfântul cap să află cu cinste la sf[ă]nta lui mânăstire ce să numeaşte Duşco, în eparhiia lui Larisis, unde să cinsteaşte sfânta Preobrajenie a Domnului şi Mântuitorului nostru H[risto]s. Care sfânt şi dumnezeesc odor Domniia Sa răposatul întru fericire părintele Domniei Meale Io Nicolae

Alexandru Voevoda, la vreame de mare trebuinţă, în Domniia Domniei Sale, cu cucerie l-au adus aici în Ţară, fiind poezită Ţara de boala ce s'au zis mai sus, dupre judecăţile lui Dumnezeu ceale necoprinse. Şi, den darul Duhului Sf[ă]nt căzând la rugăciune cu credinţă către aceaste sfinte moaşte a marelui ierarh Visarion, s'au tămăduit Ţara de acea ticăloşie şi periciune a norodului, arătându-se sfântul grabnic folositoriu. Drept aceia şi Domniia Sa, din năstav dumnezeesc îndemnându-se, au rânduit şi au hotărît ca să aibă această mânăstire care să numeaşte Duşco şi părinţii de acolo milă pre an dela Vistieriia Ţărăi t[a]l[eri] 150 pentru ajutoriul lor, fiind spre ajutoriul tuturor de obşte. Şi această milă ce s'au zis au hotărât şi au aşezat ca să o dea Vistieriia în toţi anii neîncetat, ca o datorie necurmată, la Iunie; iar părinţii de acolo încă să aibă datorie netăgăduită ca, oricând ar fi trebuinţă Ţărăi de această sf[â]ntă carea[1], la vreame năprasnică ca aceaia, şi le-ar scrie bl[a]gocestivii Domni cei după vremi ca să o aducă, fără de niciun feliu de pricini să vie cu ia aici în Ţară. Pentru că această milă de aceaia s'au făcut: ca adecă părinţii să se ajutoreaze la nevoile lor, iar Ţara să se folosească de ajutoriul sfântului la vreame de nevoe. Care hrisov aducându-l acum părinţii dela această sf[â]ntă mânăstire la Domniia Mea, Domniia Mea încă cu mare osârdie şi bună voire l-am înnoit spre veacinica pomenire a răposatului aceluia iros[2], părintelui Domniei Meale, şi pentru ca şi Noi şi alţi iubiţi fraţi ai Noştri Domni în urma Noastră să ne pomenim acolo, la sfântul jărtveanic, neîncetat; şi să aibă datorie osebită a rugà pre Dumnezeu în toată vreamea pentru bună starea şi întărirea Ţărâi. Dupre aceaia rugăm şi poftim pre iubitorii de Hristos Domni carii din mila lui Dumnezeu vor oblădui Scaunul Ţărâi-Rumâneşti după Noi, să întărească şi să adeverească această milă ce s'au făcut la acea sf[â]ntă mănăstire pentru cinstea sf[â]ntului şi pentru ajutoriul şi folosul de obşte, ca şi Domnul Dumnezeu prin rugăciunea sf[â]ntului să le întărească D[omniia şi] oblăduirea cu pacĭnică linişte. Iar c[arii d]in D[o]mni, de orice neam ar fi, s'ar ispiti să curmeaze şi să strămute această milă de acolo, ca un ierosil să fie supt blestemul Mântuitorului Nostru Hristos şi Dumnezeu al tuturor, având pârâş la a doa venire a lui pre toţi sfinţii şi pre minunatul sf[â]nt Visarion. Deci, de vreame ce toate aşăzământurile blagocestivilor Domni să întăresc şi să adeverează cu hrisoave şi cu diplomata[3] ale Domniilor Sale, şi Noi, după mare mila lui Dumnezeu, care ne-au cinstit cu treapta Domniei Ţărâi-Rumâneşti, adeverim mila ce s'au zis mai sus cu acest hrisov al Domniei Meale, spre vecuirea tuturor celor ce să coprind întru el. Şi am întărit hrisovul acesta cu tot Sfatul ci[n]stiţilor şi credincioşilor boiarilor celor mari ai Divanului Domniei Meale: pan Iordache Creţulescul Velichii Spatariu, i pan Barbul Merişanul Velichii Dvornic, i pan Constandin Văcărescul Velichii Logofăt, i pan Antonache Velichii Vistiiar, i pan Ianache Roset Velichii Comis, i pan Mihalache Roset Velichii Postealnic, i pan Constandin Velichii Paharnic, i pan Constandin Ramadan Velichii Cluceriu, i pan Constandin Brâncoveanul Velichii Stolnic, i pan Grigorie Filipescul Velichii Serdariu, i pan Constandin Velichii Slugeariu, i pan Barbul Văcărescul Velichii Pitariu. Şi ispravnic Constandin Văcărescul Velichii Logofăt. Şi s'au scris hrisovul acesta în anul d'intâiu al Domniei Meale, aici, în oraşul Scaunului Domniei Meale, în Bucureşti, de popa Stanciul dela Toti Sfinţii, la anul dela Zidirea Lumii leat 7240, iar dela Naşterea Domnului şi Mântuitorului nostru Is. Hs. 1732, în luna lui Martie în patrusprăzace zile.

Io Constandin Voevoda milostieiu bojieiu gospodinŭ.

(ss) Io Costandin Voevoda.

L. P.
căzută

(ss) Costandin Văcărescul Vel Logofăt прочитномъ.

---

[1] Κάρα, cap.

[2] Erou.

[3] Plural grecesc: acte, cărţi.

La 1742, 18 Februar, Mihai-Racoviţă, face danie (ca la 14 Mart. 1732) mănăstirii Duşco unde se păstrează capul Sf. Visarion.

„Deci, şi Domnia Mea, avându la acestu de minuni făcătoriu sfântu multă evlavie asupra aceştii sfinte mănăstiri, din năstavu dumnezeescu cu râvnă m'am îndemnatu şi am mai adaos la sfânta mănăstire încă cu t[a]l[eri] 50 peste mila ce arată mai sus, şi fac peste tot t[a]l[eri] 200." Ca marturi: Iordachi Creţulescu Vornic, Constantin Dudescul Logofăt, Antonache Ban, Manolache Spătar, Grigore Greceanul Vistier, Barbul Văcărescul Clucer, Iordache Postelnic, Ştefan Dudescul Paharnic, Radul Creţulescul Stolnic, Iordache Comis, Vasilache Sluger, Drăghicean Pitar, ispravnic fiind Dumitraşco Racoviţă al doilea Logofăt şi scriitor „Mihai Logofătul săn Tomeĭ Băbeanŭ".

(Archivele Statului; *Mănăstirea Nucet*, pach. XX, 67; publicată în *Analele Academiei Române*, XXXVI, pp. 878-80.)

MXXXII.

1732 (7240), 18 Mart. Mărturie că Iani Hadâmbul a dat satul Calieni la schitul său, şi pe acesta l-a închinat Sf. Mormânt: Spătarul Dedul, „soţul Roxandrei, fiica lui Dumitraşco Pitarul", arată lucrul Patriarhului Dosoftei, care recunoaşte nedreptatea, dăruindu-i, fără ştirea Roxandrei, moşia numai pe viaţă; după moartea Dedului, vine Hrisant în Moldova şi iea moşia ei; Ruxandra merge la el în Constantinopol, care restituie moşia, şi, după Hrisant, admite şi Patriarhul Meletie.

(Rezumat grec modern.)

MXXXIII.

1732, 13 Maiu. Silivestru, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecilor din Sibiiu, pentru afaceri mărunte.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 35, nº LXIV.)

MXXXIV.

1733. Însemnare despre schimbarea lui Constantin Mavrocordat cu Grigore Ghica, Domnul Moldovei.

.... Ὁ Αὐθέντης τῆς Μολδαβίας δόσει πολλῇ χρημάτων εἰς τὸν φύσει ἄσωτον καὶ πολυδάπανον ἐπίτροπον Χεκιμόγλουν Αλή-Πασσᾶν, ἁρπάζει τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου, μῆνας μόνους δέκα καὶ ὀκτὼ ταύτης ἡγεμονεύσαντος, καὶ μετατίθεται εἰς τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας ὁ Κωνσταντῖνος· καὶ ἔκτοτε ἔμαθον οἱ Τοῦρκοι δι' αὐτὰς τὰς δύο ἡγεμονείας καὶ τὸ πεντζαΐσι, ἤτοι ἀλλαγήν. Ἀνταμώθησιν οἱ δύο οὖν εἰς τὸ Φωξάνι, καὶ ἔδειξεν ὁ Κωνσταντῖνος τῷ Γρηγορίῳ καὶ διὰ λόγων σημεῖα τοῦ ὅτι θέλει κινηθεῖ τὴν ἐναλλαγήν αὐτήν....

.... Domnul Moldovei prin dare de mulţi bani către cel din fire nesăţios şi foarte cheltuitor Vizir Hechimoglu Alì-Paşa, răpeşte Domnia Ţerii-Româneşti de la Constantin Mavrocordat, care domnise acolo numai optsprezece luni, şi se schimbă la Domnia Moldovei Constantiu; şi de atunci au învăţat Turcii pentru aceste două Domnii şi *pentzaisi*, adecă „schimbarea". S'au întâlnit cei doi deci la Focşani, şi a arătat Constantiu lui Grigore şi prin vorbe că se va mişcà pentru această schimbare....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 337.)

MXXXV.

Nicolae Pater (Νικόλαος Πάτερ) către Compania Grecească din Sibiiu, pentru un călugăr de la Sf. Nicolae din Mira. 1733, 16 Februar.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 35, nº LXVI.)

MXXXVI.

Privilegiul lui Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, pentru un obroc de sare Bisericii din Ierusalim. 1733, 8 Iunie.

Io Constantin Nicolae Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn stăpânitor Moldovei, facem ştire tuturor cui se cade a şti că zice dumnezeeseul Apostol: câţi cu duhul lui Dumnezeu se poartă, aceştia sânt fiii lui Dumnezeu... Asemenea şi eu, şerbul Domnului mieu Isus Hristos, din mila şi darul Sfinţiei Sale dându-mi-se stăpânia Domniei aceştii ţeri a Moldovei, care este patria noastră, socotit-am pentru Sf. Mormânt al Domnului şi, din cărţile de milă ce au avut şi de la alţi Domni ce au fost mai înainte de noi, dat-am şi am întărit şi am înoit Sf. Mormânt, pe obiceiu de milă ce au avut, ca să aibă obroc de sare din ocna noastră, pe an câte 150 [de pietre] de sare. Şi această sare să aibă a o luà egumenul de Galata sau oricare va fi epitrop.

7241, Iunie 8.

(Codrescu, *Uricariul*, V, p. 258.)

MXXXVII.

Serafim, Patriarh de Constantinopol, către Mitropolitul Ştefan al Ungrovlahiei, care se plângeà că n'a fost înştiinţat de alegerea acestuia. 1733, 11 Iunie.

Ἰωακείμ *(sic)*, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ἱερώτατε Μητροπολίτα Οὐγκροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πλαγηνῶν, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἡμῶν ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κὺρ Στέφανε, χάρις εἴη σου τῇ Ἱερότητι, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ. Τὸ φιλικὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Ἱερότητος ἄσμενοι ἐνεχειριάσθημεν καὶ ἔγνωμεν χαροποιηθέντες τὴν ἀγαθήν της ὑγιείαν· προσεπέγνωμεν καὶ ὅσα ἐφ' ἑξῆς ἐσημείωσεν ἡμῖν ἡ Ἀρχιερωσύνη σου, καί, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι δὲν εἶχε λάβῃ ἐκ μέρους ἡμῶν εἰδήσεως γράμμα περὶ τῆς σὺν Θεῷ ἡμετέρας Πατριαρχείας. Καὶ ἐθαυμάσαμεν εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κατ' ἀρχὰς τῆς Πατριαρχείας μας, φυλάττοντες τὴν ἀρχαίαν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐλείψαμεν νὰ σημειόσωμεν εἰδήσεως ἡμέτερα γράμματα εἰς πάντας τοὺς λοιποὺς ὑποκειμένους συναδελφοὺς ἀρχιερεῖς τῷ καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικῷ καὶ πατριαρχικῷ Θρόνῳ, ὡσαύτως καὶ πρὸς τὴν Ἀρχιερωσύνην σου, καὶ μέχρι τοῦ νῦν συμπεραίνομεν ὅτι νὰ ἔλαβεν ἡ αὐτῆς ἰδιότης τὴν προαποσταλθεῖσαν ἡμέτεραν εἰδήσεως ἐπιστολήν. Ἐγνωρίσαμεν λοιπόν, ἀδελφέ, ἐξ ὧν ἔγραφεν ἡμῖν ἤδη ἡ Ἱερότης σου, τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς ὑπόκλισιν καὶ διάθεσιν καὶ ὅτι ἐχάρη περὶ τῆς ἡμε-

Ioachim *(sic)*, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

† Preasfinţite Mitropolit al Ungrovlahiei, prea-cinstite şi exarh al plaiurilor, întru Duhul Sfânt iubit al nostru frate şi coliturghisitor, chir Ştefane, har fie Sfinţiei Tale şi pace de la Dumnezeu. Prietenească scrisoare a Sfinţiei Tale cu plăcere am primit-o, şi am cunoscut bucuros buna-Ţi sănătate; am mai aflat şi câte pe rând mi le-ai arătat Arhieria Ta, şi, pe lângă altele, că n'ai primit din partea noastră scrisoare de înştiinţare pentru Patriarhia noastră cu Dumnezeu. Şi ne-am mirat de aceasta, căci şi noi de la începutul Patriarhiei nostre, păzind vechea orânduială a Bisericii, n'am lipsit a face scrisorile noastre de înştiinţare către toţi ceilalţi confraţi arhierei cari sunt supuşi Scaunului nostru ecumenicesc şi patriarhicesc, şi tot aşà şi către Arhieria Ta, şi până acum socotim că ai primit şi Sfinţia Ta scrisoarea noastră de ştire de mai nainte trimeasă. Am cunoscut apoi, frate, din ce ni-ai scris Sfinţia Ta supunerea şi aplecarea Ta către noi şi că Te-ai bucurat de Patriarhia noastră, şi binevoitor am primit

τέρας Πατριαρχείας, καὶ εὐμενῶς ἀπεδεξάμεθα τὰ συγχαριστήρια ὁποῦ γράφει, ἐπαινοῦντες κατὰ τὸ εἰκὸς τὴν ἀδελφικὴν καὶ εὐγνώμονά της προαίρεσιν· ἧς ἕνεκε τὴν πληροφορηθῆμεν καὶ ἡμεῖς νὰ γινώσκῃ ἀναμφιβόλως ὅτι ἔχομεν καὶ φυλάττομεν τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτὴν εὐνοϊκὴν διάθεσιν καὶ ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ἀπὸ καρδίας τὴν ἀγαποῦμεν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ περιπόθητον καὶ ἔγκριτον τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου καὶ ἤθη μάλιστα σεμνὰ καὶ ἁρμόδια ἀρχιερατικῆς καταστάσεως ἔχοντα. Καί, τοιαύτην ἔχουσα πληροφορίαν ἡ Ἀρχιερωσύνη σου, νὰ μὴ λείψῃ συνεχῶς μετὰ θάρρους ἀδελφικοῦ νὰ δηλοποιῇ πρὸς ἡμᾶς διὰ γραμμάτων τὰ περὶ τῆς ὑγιεινῆς καὶ σωτηριώδους αὐτῆς καταστάσεως. Ἔγνωμεν καὶ ὅτι ἔλαβε τέλος ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἱερομονάχου ἐκείνου κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἡμετέρου ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ὑποῦ προεπέμψαμεν. Ἐλάβομεν καὶ τὴν σταλεῖσαν ἡμῖν χρυσὴν μπελακόσαν, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τὴν πεῖραξιν. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἴη μετὰ τῆς Σῆς Ἱερότητος.

ᾳφλγ/τῳ, Ἰουνίου ια/.

Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός [1].

heretisirile ce ni scrii, lăudând după cuviinţă aplecarea-Ţi frăţească şi plină de recunoaştere; pentru care Te înştiinţăm şi noi să ştii neîndoielnic că avem şi păzim vechea noastră aplecare plină de bunăvoinţă şi frăţească, şi din inimă Te iubim ca pe un frate întru Hristos prea-dorit şi ales al rândurilii arhiereşti şi având mai ales purtări vrednice şi potrivite cu starea arhierească. Şi, având această înştiinţare Arhieria Ta, să nu lipseşti ca, statornic, cu încredere frăţească, să ni arăţi prin scrisori cele ce privesc starea-Ţi sănătoasă şi plină de mântuire. Am cunoscut că a luat săvârşire şi afacerea ieromonahului acelnia după cuprinderea gramatei noastre bisericeşti ce am fost trimes-o. Am primit şi belacoasa de aur trimeasă nouă, şi foarte mulţămim Sfinţiei Tale pentru cercetare. Harul lui Dumnezeu şi rugăciunea şi binecuvântarea Smereniei Noastre fie cu Sfinţia Ta.

1733, Iunie 11.

† Al Constantinopolei şi întru Hristos frate.

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

MXXXVIII.

1733, 20 Novembre

Ioanichie, episcop de Stavropolis, de loc din satul epirot Ostaniţa, închină mănăstirii Sfinţilor Voevozi, zisă Gura, de la Pogoniana, unde este de metanie, şi fundaţiile sale din Bucureşti: hanul de lângă biserica Naşterii Domnului închinată şi ea la Pogoniana, chiliile şi biserica nouă a Sfinţilor Voevozi şi Sfântului Atanasie, casa de lângă hanul pomenit mai sus, cu pivniţă şi cârciumă, hotărând ce epitropi se vor alege (şi din fraţii săi şi din rudele sale şi din negustorii bucureşteni) şi care va fi întrebuinţarea veniturilor, între altele şi pentru şcoala ce a întemeiat la Ostaniţa.

Γράμμα ἀφιερώσεως γεγονὸς καὶ γραφὲν ἐν Βουκουρεστίῳ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐκκλησίας ἐπ' ὀνόματι τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν καὶ πανδοχείου, καὶ οἰνώνων, καὶ λοιπῶν κτημάτων ἐν Βουκουρεστίῳ γενομένων ὑπὸ τοῦ Σταυρουπόλεως Ἰωαννικίου καὶ ἀφιερωθέντων εἰς τὸ κατὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς μοναστήριον τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἐπονομαζόμενον τοῦ Γκούρα.

Scrisoare de afierosire făcută şi scrisă în Bucureşti pentru înălţarea bisericii cu hramul prea-marilor Voevozi şi a hanului şi pivniţelor şi celorlalte posesiuni făcute în Bucureşti de către al Stavropolei Ioanichie şi afierosite la mănăstirea din arhiepiscopia Pogonianei a prea-marilor Voevozi, numit Gura.

[1] „Ioachim" e, de sigur, o greşeală de copist. Serafim de Nicomedia începe a păstori tot în Iunie. V. Ghedeon, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, nº 632; Atanasie Comnen Ipsilanti, *l. c.*, p. 336.

Δειάν τι χρῆμα ἡ τάξις, σωστικώτατόν τε καὶ τῶν λίαν ἀναγκαίων καὶ καθαλικωτάτων, ἥτις ἐκ τῶν ὑπερουρανίων καὶ θείων ἀρχομένη, καὶ διὰ τῶν ἀΰλων δυνάμεων διϊκνουμένη, καὶ αὐτῶν οὐρανίων σωμάτων τε καὶ τῶν στοιχείων, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ κέντρου τῆς γῆς σώζει καὶ διατηρεῖ πάντα τὰ ὄντα, καὶ οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἄτακτον, οὐδὲ ἀπρονόητον, ὡς μὴ δυνάμενον τὸ τοιοῦτον διαιωνίζειν, κατὰ τὸ παλαίφατον λόγιον. Καὶ οὐ μόνον τά τε θεῖα καὶ τὰ φύσει κοσμεῖται καὶ συντηρεῖ, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ ἤθη ἑκάστου, οἰκίας τε καὶ πόλεις, κἂν τοῖς βασιλείοις ἀναγκαιοτάτη γνωρίζεται σύνοικος· ὡσαύτως καὶ τοῖς σεμνείοις τε καὶ κοινοβίοις τὸ κράτος ἐσχηκυῖα, πάσης εὐκοσμίας καθίσταται πρόξενος. Πρὸς ὅπερ ἀπιοῦσα καὶ ἡ θεολόγος φωνή, τὴν τάξιν τιμᾶσθαι καὶ τοῦ κράτους προηγεῖσθαι ὡς τούτου φύλαξ διακελεύεται. Τὰ γὰρ ἐξαικιζόμενα τῆς οἰκείας τάξεως κακῶς εἴωθε φέρεσθαι τοῦ λοιποῦ καὶ ἀτάκτως ἄγεσθαι καὶ στάσιν οὐδέποτε ἐσχηκέναι μόνιμον, ὡς τοὺς προσφυεῖς τῆς σφῶν καταστάσεως τοὺς ὅρους τέως ἀπωλέσαντα, καὶ πῇ μὲν ὧδε, πῇ δ' ἐκεῖσε ἀντιθέτως καὶ ἀλλεξάλλως καθέλκεσθαι. Διὸ καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς τοῖς Κορινθίοις διατάττεται λέγων· τὰ πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω· καὶ πάλιν τοῖς Κολοσσαεῦσιν ὁ αὐτός· εἰ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· ἀλλὰ δὴ καὶ ὃ φησὶν ὁ αὐτὸς τὰ τοῦ Χριστοῦ θεῖον στάμα· ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐκεῖ καὶ μενέτω, εἰς τοῦτο πάντως φέρει, ἕκαστον τὴν οἰκείαν τάξιν διακατέχειν κελεῦον· μένει δ' ἕκαστος, ἐν ᾧ ἐκλήθη, οὐ μόνον σωματικῶς, ἀλλὰ μάλιστα καὶ πνευματικῶς, καὶ γνώμῃ, καὶ προαιρέσει, καὶ βοηθείᾳ, καὶ ἄλλοις οἷς τισιν ἂν δύνηται τρόποις.

Ἀνθ' ὧν καὶ ἡ Ταπεινότης ἡμῶν, ἡ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν μοναδικὸν βίον αἱρετισαμένη, καὶ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν ἀναθεῖναι σπεύσασα, καὶ τῶν τοῦ κόσμου παλιρροιῶν ἔξω καταστῆσαι, ἔν τινι σεβασμίῳ καὶ ἱερῷ μοναστηρίῳ κατὰ τὴν τῆς Πωγωνιανῆς ἐπαρχίαν, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῳ τῶν παρμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, Γκούρα ἐπονομαζομένῳ, πλησίον τῆς κώμης Ὀστανίτζας τῆς πατρίδος αὐτῆς, ἐπί τινος πέτρας αὐταφυοῦς μεγάλης ἐπιτεθεμελιωμένῳ, τὸ ἀγγελικὸν ἐδέξατο σχῆμα, ἐν ᾧ καὶ ὡς ἡ τάξις ἀπῄτει ἑαυτὴν ἀφωσιώσατο· κἀκεῖθεν μετὰ πάροδον χρόνου συχνοῦ ἀποδημήσασα, ἀδείᾳ καὶ ἐπιταγῇ τοῦ ἐνταῦθα τὸ τηνικαῦτα ἡγουμενεύοντος καὶ τῶν λοιπῶν ἐνασκουμένων πατέρων, χάριν ἐλέους καὶ τῆς παρὰ τῶν χριστιανῶν βοηθείας καί, μετὰ περιήγησιν ἱκανήν, ἐπιδημήσασα τῇ κατὰ τὴν Οὐγκροβλαχίαν πόλει Βουκουρέστιον κατονομαζομένῃ, προτροπῇ καὶ συνεργείᾳ τοῦ τότε τῆς Οὐγκροβλαχίας ἡγεμονεύοντος, σοφωτάτου καὶ ἀειμνήστου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόνδα τοῦ Μαυροκορδάτου, ἐπὶ τὸ μέγα καὶ ἁγιώτατον ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης προεβιβάσθη, Σταυροπόλεως ἀρχιερεύς, χειροτονηθεῖσα ἐκδόσει τοῦ τηνικαῦτα παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κυρίου, κυρίου Ἱερεμία[1], τοῦ ἡμετέρου αὐθέντου καὶ δεσπότου. Προθυμηθεῖσα δ' ἔπειτα καὶ πρῶτον σκοπὸν θεμένη ἵνα κατὰ τὸ ἐφικτὸν βοηθήσῃ τῷ ῥηθέντι ἱερῷ μοναστηρίῳ, ἔνθα τὸ ἀγγελικὸν περιεβάλετο σχῆμα, καὶ συνεπιλαμβάνοντα τὸν καιρὸν ἐσχηκυῖα, ἀναλώμασιν οἰκείοις παν-

Pentru care şi Smerenia Noastră, care din fragedă vrâstă am ales viaţa monahicească, şi m'am sârguit a o închinà lui Dumnezeu şi a o aşezà în afară de schimbările lumii, într'o mănăstire venerată şi sfântă în eparhia Pogonianei, cu hramul prea-marilor Voevozi Mihail şi Gavriil, zisă Gura, lângă satul Ostaniţa din această ţară, aşezată pe o stâncă mare, naturală, am primit shima îngerească, în care şi cum cere rânduiala m'am închinat, şi, plecând de acolo după vreme multă, cu voia şi porunca acelui ce erà acolo egumen atunci şi a celorlalţi părinţi petrecători acolo, pentru milă şi ajutor de la creştini, şi, după destulă călătorie, strămutându-mă în oraşul zis Bucureşti din Ungrovlahia, cu îndemnul şi ajutorul celui ce atunci cârmuià Ungrovlahia, prea-înţeleptul şi vrednicul de veşnică amintire domnul domn Io Nicolae Voevod Mavrocordat, am fost înaintat la marea şi preasfânta vrednicie a arhieriei, ca arhiereu de Stavropolis, hirotonisit cu învoirea celui de atunci preasfinţit Patriarh a toată lumea, domnul domn Ieremia, al nostru domn şi stăpân. Şi apoi dorind şi punându-mi ca scop de căpetenie să ajut după pofta mea acea sfântă mănăstire, unde am îmbrăcat shima îngerească, şi având prilej ajutător, am înălţat cu banii miei din temelie un han în oraşul Bucureştilor, aproape de sfânta biserică a sfintei Naşteri a lui Hristos, în-

[1] 1716-26, apoi 1733.

δοχεῖον ἐκ βάθρων ἀνήγειρεν ἐν τῇ πόλει Βουκουρεστίῳ, πλησίον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, τῆς ἀνατεθειμένης τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Πωγωνιανῆς, τόν τε πέριξ περίβολον καὶ τὰ κελλία πάντα ἐξ ὀπτῆς πλίνθου ἀνῳκοδόμησε· πλησίον τε τῆς μεγάλης εἰσόδου καὶ ναὸν ἀνήγειρεν ὡραῖον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τῶν τε παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας· κατὰ πλευρὰν δὲ τοῦ πανδοχείου, καὶ οἶκον ἀνεδομήσατο κάλλιστον, μετὰ καὶ οἰνώνων καὶ οἰνοπωλίου· ἃ δὴ πάντα, τό τε πανδοχεῖον σύμπαν, τὰ κοινῶς λεγόμενον χάνιον, τόν τε ναὸν σὺν πᾶσι τοῖς αὐτοῦ ἀφιερώμασι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, ἱεροῖς ἀμφίοις, ἀμπελῶσι καὶ πᾶσι κτήμασι, καὶ σύμπασαν τὴν οἰκίαν, ἵνα τὴν ἐξωμνυμένην τάξιν τηρήσῃ, καὶ τὸ τοῦ Ἀποστόλου κελεῦον· ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐκεῖ καὶ μενέτω, καὶ ἵνα βοήθειάν τινα σχοίη καὶ κυβέρνησιν τὰ τῶν ἀΰλων Ἀρχαγγέλων ἱερώτατον καταγώγιον ἔνθα τὴν ἀρχὴν ἔθετο αὐτῆς τὴν μετάνοιαν, μεθ' ὅτε πλείστης προθυμίας, αἰωνίως καὶ ἀναποσπάστως, ἀφιερώσατο τῷ ῥηθέντι πανσεβάστῳ καὶ θειοτάτῳ μοναστηρίῳ, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῳ τῶν παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ, ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Πωγωνιανῆς, παρὰ τῇ κώμῃ Ὀστανίτζᾳ, ἐπί τινος αὐτοφυοῦς λίθου ἐπῳκοδομημένῳ· πλὴν μετὰ τοιούτων τῶν ῥηθησομένων ἀπαραβάτων καὶ ἀμετατρέπτων διατάξεων, ἅσπερ αὐτὴ διετάξατο· ὧν πρώτῃ κατέστηκε τὸν καθηγουμενεύοντα ἐν τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τῶν Ἀρχαγγέλων, ἐν τῇ αὐτῆς μετανοίᾳ, καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι πρῶτον ἐπίτροπον πάντων τῶν ῥηθέντων ἀφιερωμάτων, πανδοχείου φημί, ναοῦ τε τῶν Ταξιαρχῶν, σὺν πᾶσι τοῖς αὐτῷ ἀφιερωθεῖσι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, ἅμα τῇ παρακειμένῃ οἰκίᾳ· ἐπιτροπεῦσαι δὲ τοῦτον σὺν ἅμα τοῖς αὐταδέλφοις αὐτῆς Παναγιώτῃ καὶ Νικολάῳ, τῶν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῆς ἡμῶν Ταπεινότητος ἐπιτρόπων· περιόντας δὲ αὐτούς, χρέος ἔχειν ἀπαραίτητον ἐκλέξασθαι ἐκ τῆς ἡμετέρας συγγενείας ἄνθρωπόν τινα τὸν ἐπιτροπεύσοντα μετὰ τὴν αὐτῶν ἀποβίωσιν, εὐλαβῆ τε καὶ τρίβωνα τῶν πραγμάτων, καὶ ἔνοικον ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸν θεῖον φόβον· ἅμα τούτοις ἐπιτροπεύειν τῶν ἀναθημάτων τῶνδε συμπάντων καὶ τὸν τὲ κατὰ καιροὺς τυχόντα θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Πωγωνιανῆς καὶ τὸν στάρωσταν τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ τιμίων πραγματευτῶν· ἐκ τούτων τῶν τριῶν μερῶν καθίστασθαι τῶν ῥηθέντων

chinată preasfintei Arhiepiscopii a Pogonianei, şi zidul din prejur şi chiliile toate le-am zidit din cărămidă arsă; iar lângă intrarea cea mare am înălţat şi biserică frumoasă, cinstită întru hramul prea-marilor Voevozi Mihail şi Gavriil şi al celui întru sfinţi părintele nostru Atanasie Patriarhul Alexandriei; iar în coasta hanului am zidit şi casă prea-frumoasă, cu pivniţe şi cârciumă; care toate, toată ospătăria care se zice de obşte han, biserica împreună cu toate cele închinate ei, mişcătoare şi nemişcătoare, vase sfinte, vii şi toate stăpânirile, şi toată casa, ca să păzească lăudata rânduială şi porunca Apostolului: fiecare la ce a fost chemat, acolo să rămâie, şi ca să capete oareşce ajutor şi ocârmuire preasfântul lăcaş al Arhanghelilor celor fără trup, unde la început am făcut metanie, cu cea mai mare grabă, veşnic şi nedesfăcut, le-am închinat acelei mănăstiri prea-venerate şi prea-dumnezeieşti, întru numele cinstit al prea-marilor Voevozi Mihail şi Gavriil, în preasfinţita arhiepiscopie a Pogonianei, lângă satul Ostaniţa, clădită pe o stâncă firească; dar cu aceste condiţii ce se vor spune, necălcate şi neschimbate, pe care însumi le-am pus; dintre care cea d'intâiu a stat întru aceia ca egumenul din sfânta mănăstire a Arhanghelilor, în metania ei, să fie şi să se zică întâiu epitrop al tuturor ziselor afierosiri, adecă al hanului şi al bisericii Voevozilor, cu toate cele închinate ei, mişcătoare şi nemişcătoare, împreună cu casa vecină; şi să-l epitropisească împreună cu fraţii miei Panaiot şi Nicolae, cari vor fi epitropi după încetarea din viaţă a Smereniei Noastre; iar, petrecându-se ei, să fie nevoie neapărată a se alege din neamul nostru un om care să fie epitrop după încetarea lor din viaţă, evlavios şi încercat în lucruri, şi având în el frica lui Dumnezeu; iar împreună cu ei să epitropisească aceste danii toate şi cel ce se va întâmplà pe vremuri prea-cucernic arhiepiscop de Pogoniana şi starostele cinstiţilor negustori din Bucureşti; din aceste trei părţi să se aşeze epitropii acelor danii, şi să primească grija şi ocârmuirea lor pentru a se face cucernic şi cu iubire de Dumnezeu ocârmuirea, şi a se da vrednică răsplată de la Dumnezeu şi de la Voevozii cei fără trup mie şi lor; şi să aleagă zişii

ἀφιερωμάτων ἐπιτρόπους, ἀναλαβεῖν τε τὴν φροντίδα τούτων καὶ διοίκησιν, ἵν' ὁσίως καὶ θεοφιλῶς ἡ διοίκησις γένηται, καὶ ἀξία ἡ ἀντιμισθία παρά τε Θεοῦ καὶ τῶν ἀΰλων Ἀρχιάρχων ἐμοί τε καὶ αὐτοῖς ὁραίευθείη· ἐκλέγειν τε τοὺς ῥηθέντας αὐτῆς ἐπιτρόπους τινὰ τῶν ἱερομονάχων ἐκ τοῦ σεβασμιωτάτου ἀρχαίου μοναστηρίου, εἴγε δυνατὸν εἶναι τὸν τοιοῦτον ἐκ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς, εὐλαβείᾳ τε καὶ σεμνῷ βίῳ κεκοσμημένον, εἰδήμονα τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, δίκαιον, ἐστοιχειωμένον τῇ θείᾳ φρίκῃ, ἐπὶ τῷ διοικεῖν τε καὶ προΐστασθαι ἐν τάξει ἡγουμένου τῶν ἀφιερωθέντων ἁπάντων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων, ἀμπελώνων τε καὶ μουσιῶν καὶ τῶν ἄλλων· τὸν ἐπιτροπεύοντα στάρωσταν σὺν τοῖς λοιποῖς ἔχειν ἄδειαν λόγον ἐπὶ λεπτοῦ λαμβάνειν τὸν ἐν τάξει καθεστῶτα ἡγουμένον, καί, καλῶς μὲν καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ αὐξήσει διοικήσαντα, μένειν ἐᾶν τοῦτον ἐν τῇ ἐπιστασίᾳ, ἢ ἐτύγχανε προεστηκώς, κακῶς δὲ καὶ ἀναξίως διῳκηκότα, ἐξῶσαι τῆς ἐπιστασίας, καὶ πρὸ τῆς τοῦ ἔτους ἐκπληρώσεως καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆσαι· πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν ἐπιστατοῦντα ἐκ τῶν συναχθέντων εἰσοδημάτων, ἀπό τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, ἀνακτᾶσται τὰ πεπονηκότα καὶ ἀνανεῶσαι τὰ παλαιωθέντα τοῦ τε ναοῦ, πανδοχείου τε καὶ τῆς οἰκίας, σκέπης αὐτῶν σαθρωθείσης, ἤ τοίχου διαῤῥαγέντος ἤ καταπεπτωκότος· δευτέρα δὲ πέμψαι κατὰ πᾶν ἔτος ἀνὰ γρόσια εἴκοσι τὸν μισθὸν τῷ διδασκάλῳ τοῦ κοινοῦ σχολείου τοῦ ὑπ' αὐτῆς διορισθέντος, τῷ διδάσκοντι τοὺς παῖδας κοινὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆς τῇ Ὀστανίτζᾳ· τρίτη, ἀποδοῦναι τὸν συμπεφωνημένον μισθὸν ἀνελλειπῆ τοῖς ἐνταῦθα ἐφημερεύουσιν ἐν τῷ τῶν Ἀρχαγγέλων θείῳ ναῷ καὶ τοῖς ἄλλοις μισθωτοῖς· τετάρτη, ἑορτάσαι τὴν τῶν Ἀρχαγγέλων πανήγυριν, ὁμοίως καὶ τὴν μετ' ἐκείνην τὴν τῶν κτητόρων, λειτουργοῦντος ἀρχιερέως καὶ τῶν κτητόρων μνημονεύοντος, καὶ διδόναι τῷ λειτουργήσαντι ἀρχιερεῖ ἀνὰ δύο χρυσᾶ φλωρία· πέμπτη, χρέος ἔχειν ἀπαραίτητον τὸν προεστηκότα προσκαλέσασθαι τινὰ τῶν ἀρχιερέων τρὶς τοῦ ἔτους, ἅπαξ δηλονότι ἐν τέταρσι μησίν, ἐπὶ τῷ τὴν θείαν μυσταγίαν τελέσαι, καὶ μνημονεῦσαι τοῦ ταπεινοῦ αὐτῆς ὀνόματος, καὶ ἀναγνῶναι καὶ τὰς συγχωρητικὰς εὐχὰς ὑπὲρ ἀφέσεως πλημμελημάτων, ἅ ὡς ἄνθρωπος ἔπραξε, καὶ λαμβάνειν ἐν ἑκάστῃ λειτουργίᾳ ἀνὰ δύο φλωρία χρυσᾶ· ἕκτη, μηδένα τολμῆσαι τὸ σύνολον ἀπεμπωλῆσαι τί τῶν κινητῶν

epitropi ai lui unul dintre ieromonahii din prea-venerata bătrână mănăstire, şi, dacă se poate, unul ca acela din neamul nostru, împodobit cu evlavie şi cu o viaţă curată, cunoscător al rânduielilor bisericeşti, drept, cu frica lui Dumnezeu, pentru a cârmui şi a conduce ca egumen toate cele dăruite, mişcătoare şi nemişcătoare, însufleţite şi fără suflet, vii şi moşii şi altele; şi starostele ce epitropiseşte împreună cu ceilalţi să aibă voie a luà sama cu de-amănuntul egumenului care s'a pus, şi, dacă va fi cârmuit bine şi cu folos şi spor, să-l lase 'n ocârmuirea în care s'a întâmplat să fie aşezat, iar, de va fi chivernisit rău şi nevrednic, să-l scoată din conducere şi înainte de împlinirea anului să şi aşeze pe altul în locul lui; şi mai presus de toate celelalte cel ce va conduce să dreagă, din veniturile ce se vor fi adunat, din lucrurile mişcătoare şi nemişcătoare, cele ponosite şi să înoiască cele învechite ale bisericii, hanului şi casei, dacă acoperişul lor se va fi ruinat ori zidul se va fi stricat ori va fi căzut; iar, al doilea, să trimeată pe fiecare an douăzeci de lei leafa dascălului şcolii de obşte orânduite supt ea (biserică) celui ce învaţă pe copii cunoştinţele obişnuite şi ştiinţile bisericeşti în ţara mea, Ostaniţa; al treilea, să dea leafa hotărâtă, nelipsit, celor ce vor slujì acolo în dumnezeiasca biserică a Arhanghelilor şi celorlalţi simbriaşi; al patrulea, să serbeze hramul Apostolilor, precum şi după aceasta pomenirea etitorilor, săvârşind liturghia un arhiereu şi pomenind pe etitori, şi să dea arhiereului ce va slujì liturghia doi galbeni de aur; al cincilea, să aibă datorie neapărată ocârmuitorul a chemà pe vre-un arhiereu de trei ori pe an, odată adecă în patru luni, pentru a săvârşì dumnezeiasca slujbă, precum şi a pomenì smeritul nostru nume şi a cetì şi rugăciunile de iertare pentru lăsarea greşelilor pe care ca om le-am făcut, şi să iea de fiecare liturghie doi galbeni de aur; al şaselea, să nu cuteze nimeni nici într'un chip a vinde cevà din lucrurile mişcătoare sau din cele nemişcătoare ale bisericii ridicate de noi şi a se face, vădit, despoietor de sfânt lăcaş, ci să le ţie şi să le păzească nemicşurate toate stăpânirile bisericeşti pe care le-am câştigat şi le-am ridicat, ba încă, ajutând vremea, să le crească şi să le împodo-

ἢ τῶν ἀκινήτων κτημάτων τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀνεγερθέντος ναοῦ, καὶ ἱερόσυλον γενέσθαι ἀναφανδόν, ἀλλὰ διακατέχειν καὶ διατηρεῖν ἀπαραμείωτα πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα, ἅπερ αὐτὴ ἐκέκτητο καὶ ἀνήγειρεν, ἀλλὰ μᾶλλον, τοῦ καιροῦ βοηθοῦντος, αὔξαι τε καὶ καλλιεργῆσαι εἰς οἰκεῖον μνημόσυνον· ἐβδόμῃ καὶ τελευταίᾳ, τὰ ἐκ τῶν προσόδων πασῶν περιττεύοντα χρήματα μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω διορισθέντων, ὅσαπερ ἂν ὦσιν, ἐκπεμφθῆναι παρὰ τῶν ἐπιτρόπων σῶα καὶ ἀνελλειπῆ εἰς τὸ ἱερώτατον τὸ παρὰ τῇ Ὀστανίτζα τῶν Ἀρχαγγέλων μοναστήριον (ἔνθα ἡ ἐμὴ Ταπεινότης ἑαυτὴν τῷ Θεῷ καθιέρωσε), εἰς μνημόσυνον μὲν αὐτῆς, βοήθειαν δὲ τῶν ἐκεῖσε καινοβιατῶν σεβασμίων πατέρων, σὺν οἷς καὶ κατάλογον ἀκριβέστατον, περιέχοντα ἐπὶ λεπτοῦ τὰς τε προσόδους ἁπάσας, καὶ τὰ κατ' ἔτος ἀναλώματα, καὶ οὕτως ἡ τάξις τηρηθήσεται τῆς· ἐν ᾧ ἐκλήθη τίς, ἐκεῖ καὶ μενέτω. Οὕτω γνώμης ἔσχηκεν ἡ ἐμὴ Ταπεινότης, καὶ οὕτω περὶ τούτων διωρίσατο. Μεθ' ἅπαντα δέεται καὶ ἀξιοῖ τοὺς ἡγεμονεύοντας ἐν ταύτῃ τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ ἐν ἑκάστοις καιροῖς ὑψηλοτάτους ἡγεμόνας, ὁμοίως καὶ τοὺς ἀρχιερατεύσοντας πανιερωτάτους ἀρχιερεῖς, ἔχειν τὴν ὑπεράσπισιν καὶ ἐπίσκεψιν ταύτης τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς τῶν Ἀρχαγγέλων, ἐπικυρῶσαι τε καὶ ἐνανεῶσαι καὶ ἀπαράβατα τηρῆσαι τὰ ἐπιβαφιλευθέντα χρυσόβουλλα τῶν ὑψηλοτάτων προηγεμονευσάντων, καὶ ἑτέροις ἑαυτῶν χρυσοβούλλοις ἐπιβεβαιῶσαι τὰ προηγεγανότα, ἵνα καὶ ἀξίαν σχῶσι τὴν ἀντιμισθίαν παρά τε Θεοῦ καὶ τῶν Ἀρχαγγέλων. Ὅστις οὖν, ὁποιασδήποτε εἴη τάξεως, ἐκκλησιαστικῆς, ἢ πολιτικῆς, πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐν τῇ ἀφιερώσει ταύτῃ φυλάξῃ ἀπαραμείωτα καὶ ἀπαράβατα, καὶ τὴν δυνατὴν βοήθειαν εἰσενέγκῃ, καὶ κατὰ καιρὸν ἀντιλάβηται, εὐλογημένος εἴη καὶ συγκεχωρημένος παρὰ Θεοῦ κυρίου παντοκράτορος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου τῇ φύσει Θεοῦ· σχοίη ἀείποτε συνεργοὺς καὶ φύλακας ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ τοὺς παμφεγίστους ἀρχιστρατήγους Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ πάσας τὰς πυριμόρφους καὶ ἀσωμάτους οὐρανίους δυνάμεις. Ἔμπαλιν δὲ ὅστις, αἰσχροκερδείᾳ φερόμενος ἢ ὑπεροψίᾳ νικώμενος, τολμήσειεν ἀποσπάσαι καὶ ἀπαλλοτριώσαι ταῦτα τὰ ἀφιερωθέντα, ἢ ἅπαντα, ἢ τινὰ τούτων, ἀπὸ τοῦ ἱερωτάτου τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ σεβασμίου μοναστηρίου, τοῦ παρὰ τῇ κώμῃ Ὀστανιτζᾳ, ἐπί τινος αὐτοφυοῦς πέτρας ἀνεγγεγερμένου, ἢ τολμήσειε διασεῖσαι καὶ ἀνατρέψαι ταύτην τὴν θεάρεστον

bească pentru pomenirea Sa; al şeptelea şi cel din urmă, lucrurile ce vor prisosì din toate veniturile după plata celor mai sus orânduite, oricare ar fi, să se trimeată de epitropi întregi şi fără lipsă la preasfânta mănăstire a Arhanghelilor lângă Ostaniţa (unde Smerenia Mea m'am închinat lui Dumnezeu), întru amintirea mea şi pentru ajutorul veneraţilor părinţi ce trăiesc în chinovie acolo, împreună cu cari (bani) şi un catalog foarte sigur, cuprinzând cu de-amănuntul veniturile toate, şi cheltuielile pe fiecare an, şi astfel se va păzì rânduiala vorbei aceleia: fiecare unde a fost chemat, acolo să şi rămâie. Acesta mi-a fost gândul Smereniei Mele, şi astfel pentru acestea am hotărât. În de obşte rog pe cei ce stăpânesc în această Ungrovlahie în toate vremurile prea-înălţaţi Domni, de-asemenea şi pe cei ce vor păstorì preasfinţiţi arhierei, să aibă apărarea şi ocrotirea acestei venerate mănăstiri a Arhanghelilor şi să întărească şi să înoiască şi să păzească necălcate hrisoavele din bielşug dăruite ale prea-înălţaţilor Domni cari au stăpânit mai înainte, şi cu alte hrisoave ale lor să întărească cele de mai nainte, ca să-şi aibă de la Dumnezeu şi de la Apostoli vrednică răsplătire. Deci cine, de orice treaptă ar fi, bisericească ori mireană, va păzì toate cele orânduite de noi în această danie nescăzute şi necălcate şi va pune ajutor după putinţa lui, şi la vreme va pune umărul, să fie binecuvântat şi iertat de Domnul Dumnezeu atotţiitorul, unul şi singurul în fiinţă Dumnezeu; să aibă totdeauna ajutători şi străjeri în toată vremea şi în tot locul pe prea-marii arhistrategi Mihail şi Gavriil şi toate puterile cereşti în chip de foc şi fără trup. Ci, din potrivă, cine, mişcat de dorinţa unui câştig ruşinos ori biruit de despreţ, ar îndrăznì a smulge ori a înstrăinà aceste lucruri dăruite, ori pe toate, ori unul din ele, de la preasfânta venerată mănăstire a preamarilor Voevozi Mihail şi Gavriil, lângă satul Ostaniţa, ridicată pe o stâncă naturală, ori ar cutezà să zguduie şi să răstoarne această danie plăcută lui Dumnezeu şi dreaptă, sau ceva din cele ce s'au orânduit în această scrisoare de afierosire, ori de ar fi unul ca acela dintre rudele mele, ori dintre epitropi, ori dintre egumeni, ori altul, fie mare ori mic, de orice treaptă

καὶ δικαίαν ἀφιέρωσιν ἢ τί τῶν ὧν ἐν τῷ παρόντι ἀφιερωτικῷ διωρίσατο γράμματι, εἴ τε τις τῶν ἐμῶν συγγενῶν εἴη ἄν ὁ τοιοῦτος, εἴτε τῶν ἐπιτρόπων, εἴτε τῶν ἡγουμενευόντων, εἴτε ἄλλος τίς, μέγας ἢ μικρός, ὁποίας τάξεως καὶ βαθμοῦ εἴη, ἔστω ἀφωρισμένος παρὰ τῆς παναγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς, καὶ πρακοπὴν οὐ μὴ ἴδῃ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ· ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· ἐχέτω καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· ἡ μερὶς αὐτοῦ εἴη μετὰ τοῦ Ἰούδα καὶ τῶν Ἰουδαίων τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης· ἔστω στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάϊν· κληρονομήσειε καὶ τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτὸν ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρών· οἱ πόνοι αὐτοῦ εἴησαν πυρίκαυστοι· καὶ σχοίη ἀντιδίκους καὶ πολεμίους ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ τοὺς παμμεγίστους ἁγίους ταξιάρχας, σὺν πᾶσι τοῖς οὐρανίοις στρατεύμασιν, ὁμοῦ καὶ τὸν ἁγιώτατον πατέρα ἡμῶν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, τὸν μέγαν Ἀθανάσιον.

Ἐν ἔτει ,αψλγ', Νοεμβρίου κ'.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon[1].)

şi grad ar fi, să fie afurisit de preasfânta şi de viaţă începătoarea Treime, şi blăstămat şi neiertat, şi după moarte nedeslegat; pietrele şi fierul se vor deslegà, iar el de loc, şi procopseală să nu vadă în toate zilele vieţii lui: mânia lui Dumnezeu să fie pe capul lui: să aibă el şi blăstămurile sfinţilor celor trei sute optsprezece purtători de Dumnezeu părinţi de la Niceia şi celorlalte sfinte sinoade; partea lui să fie cu Iuda şi cu Iudeii cari au răstignit pe Domnul Slavei; să fie gemând şi tremurând pe pământ asemenea cu Cain; să moştenească şi lepra lui Gheezi şi funia lui Iuda, să se despice pământul şi să-l înghită ca pe Datan şi pe Aviron; chinurile lui să fie arderea focului, şi să aibă părâşi şi protivnici în toată vremea şi în tot locul pe prea-marii sfinţi Voevozi, cu toate oştile cereşti, asemenea şi pe preasfinţitul părinte al nostru Patriarhul de Alexandria, marele Atanasie.

În anul 1733, Noiemvrie în 20.

MXXXIX.

Scrisoare patriarhală din Constantinopol, întărind dania lui Ioanichie de Stavropolis. 1733, după 20 Novembre.

Κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἀνωτέρω γράμματος ζητηθὲν ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον τῆς ἀφιερώσεως ταύτης γράμμα.

Πολύτροπα μὲν ὑπάρχουσι καὶ πολυειδῆ ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς τὰ ἔργα τῆς κατὰ Θεὸν ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ πάντα ὁ Θεὸς εὐμενῶς ἀποδέχεται, καὶ ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ τὰ ἐπάξια γέρα καὶ τοὺς μισθούς· τιμιώτερα δὲ τῶν ἄλλων καὶ περισπουδαστότερα πάντως καθέστηκε τὰ περὶ τὰ ἱερὰ τοῦ Θεοῦ καταγώγια καὶ σεβάσμια σκηνώματα ἐνθέῳ ζήλῳ καὶ πόθῳ τοῖς εὐσεβέσι φιλεργούμενα, καὶ ὑπὸ ἐνθέου εὐλαβείας καὶ εὐγνώμονος προαιρέσεως Θεῷ τῷ δωτῆρι τῶν ἀγαθῶν προσφερόμενα εἰς δόξαν μὲν αὐτοῦ καὶ ὑμνολογίαν ἀένναον, μνημόσυνον δὲ διηνεκὲς τῶν προσενεγκάντων καὶ ἀφιερωσάντων αὐτά, οὗ καὶ ὁ ζῆλος μᾶλλον ἐπαινεῖται καὶ ἡ πρόθεσις διὰ θαύματος ἄγεται, ἀποδοχῆς ἄξια κρίνεται, ὅτι τῷ προὔχοντι τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ὁπτία ἐστὶν ἡ τῶν θείων ναῶν συνδρομή τε καὶ περιποίησις, ἐπεβάλλοντο, Θεῷ τὰ ἐκ Θεοῦ ἱλαρᾷ προαιρέσει προσάγοντες. Ταῦτ τοι καὶ ἐμφανιζόμενα τὰ τῶν τοιούτων φιλοθέων ἀνδρῶν σπουδάσματα τῇ κοινῇ μητρὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν οὐ μόνον ἀποδοχῆς καὶ τιμῆς κατάγε τὰ εἰκὸς ἀξιοῦται, ἀλλὰ καί, συστάσεως ἐπιδεόμενα, εἰς μόνιμον αὐτῶν διαμονὴν καὶ συντήρησιν ὅλαις ἐπιμελείαις καὶ σπουδαῖς τὴν προσήκουσαν ἀπολαμβάνει βεβαίωσιν καὶ ἀσφάλειαν. Τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ καὶ αὔξεσθαι πέυκε τὰ καλά, καὶ προκόπτειν καὶ εἰς διαμονὴν πραχωρεῖν, τουτέστι ταῖς περὶ αὐτὰ σπουδαῖς καὶ ἐπιμελείαις.

Ὅθεν καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν, θεῖῳ ἐλέει τὸν οἰκουμενικὸν τοῦτον Θρόνον κληροσαμένη, καὶ τὴν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀναλαβοῦσα μέριμναν, καὶ, κατ' ὀφειλείαν ἀπαραίτητον, τὴν τῶν ἱερῶν

[1] Actul e pomenit şi în M. Ghedeon, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, p. 633.

σκηνωμάτων σύστασιν καὶ αὔξησιν ἐπιποθοῦσα, οὐ μόνον εὐμενῶς ἀποδέχεσθαι εἴωθε τὴν περὶ τὰ θεῖα τερπνὴ τῶν φιλοθέων ἀνδρῶν σπουδὴν καὶ εὐλάβειαν, καὶ τῶν ἐνόντων συνδρομὴν καὶ βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ γράμμασι πατριαρχικοῖς κατοχυροῦν τὰ φιλεργήματα αὐτῶν οὐκ ἀπαναίνεται, καὶ διὰ τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως τὸ μόνιμον τούτοις χαρίζεσθαι. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ταῦτ' ἀνηνέχθη καὶ ἐδηλοποιήθη ἡμῖν ὡς ὁ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ τζάρᾳ τῆς ὑψηλοτάτης Αὐθεντίας Οὐγκροβλαχίας τὰς διατριβὰς ποιούμενος ἱερώτατος Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως καὶ συναδελφὸς αὐτῆς, κὺρ Ἰωαννίκιος, ζήλῳ θείῳ κεκινημένος, πρὸ χρόνων ἤδη τινῶν ἀνήγειρε καὶ ἀνῳκοδόμησεν ἐν τῇ πολιτείᾳ τοῦ Βουκουρεστίου ἓν πανδοχεῖον καὶ ναὸν ἐν αὐτῷ ἀνήγειρε τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, πλησίον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, τῆς ἀνατεθειμένης τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ Πωγωνιανῆς, καὶ κατὰ πλευρὰν τοῦ πανδοχείου καὶ οἶκον ἐδομήσατο μετὰ οἰνώνης καὶ οἰνώπωλείου, καί, περιποιησάμενος αὐτὰ κτήμασι τε καὶ πράγμασι κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις, ἱεροῖς ἀμφίοις καὶ ἀμπελῶσιν, ἀνέθηκε καὶ ἀφιέρωσε τὸ ῥηθὲν πανδοχεῖον, σὺν τῷ ἐν αὐτῷ ναῷ καὶ λοιποῖς πᾶσιν ἀφιερώμασιν εἰς τὸν ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἀρχιεπισκοπῇ Πωγωνιανῆς ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον τιμώμενον κἀκεῖνο ἐπ' ὀνόματι τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἐπονομαζόμενον τοῦ Γκούρα, πλησίον τῆς κώμης Ὀστανίτζας, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀγγελικὸν τὴν ἀρχὴν ἐδέξατο σχῆμα, καὶ ἑαυτὸν ἀφιέρωσε καὶ ἀνέθηκε, κἀντεῦθεν ἐφ' ᾧ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ προσήλωσίν τε καὶ ἀφιέρωσιν περὶ τοῦ ῥηθέντος πανδοχείου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένων πραγμάτων ἔχειν τὸ ἀσφαλές τε καὶ μόνιμον, καὶ διενεργεῖσθαι καὶ συμφυλάττεσθαι ἀμεταθέτως, ἕως οὗ ὁ ἥλιος περιτρέχει τὸν κύκλον αὐτοῦ, δεῖν ἔγνω ἐμφρόνως λίαν καὶ προνοητικῶς, ὥστε ὑπὸ ἐπιτρόπους καὶ ἐπιστάτας ἀξίους καὶ ἔμφρονας θεῖναι τὴν διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν αὐτοῦ, καὶ ὅροις τισὶ καὶ κανόσιν ὡς ἐν τύπῳ περιλαβεῖν καὶ διορίσασθαι τὸν τρόπον τῆς καλῆς καὶ θεαρέστου κυβερνήσεως καὶ διεξαγωγῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ τηνάλλως (*sic*) καὶ ἀδιορίστως φερόμενον εἰς φθορὰν καταντήσῃ, καὶ τῷ πανδαμάτορι χρόνῳ παρανάλωμα γένηται. Κἀντεῦθεν διετάξατο καὶ διώρισε πρῶτον ὅπως τὸν ἡγουμενεύοντα κατὰ καιροὺς ἐν τῇ ῥηθείσῃ κατὰ τὴν Πωγωνιανὴν ἱερᾷ μονῇ τῶν Ἀρχαγγέλων εἶναι καὶ λέγεσθαι πρῶτον ἐπίτροπον πάντων τῶν εἰρημένων ἐν Βουκουρεστίῳ ἀφιερωμάτων, ἤτοι τοῦ πανδοχείου, τοῦ ναοῦ τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ τῆς παρακειμένης οἰκίας, σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτοῖς κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις, συνεπιτροπεύειν δὲ μετ' αὐτοῦ, περιόντας μὲν τὸν Παναγιώτην καὶ Νικόλαον, αὐταδέλφους τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος, μετὰ δὲ τὴν ἀποβίωσιν ἐκείνων, ὃν ἂν ἐκλέξωνται καὶ διορίσωσιν οὗτοι, περιόντες ἐκ τῆς συγγενείας αὐτῶν ἄξιον καὶ ἱκανὸν τῆς τοιαύτης ἐπιστασίας, μεθ' ὧν καὶ ὁ κατὰ καιροὺς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πωγωνιανῆς καὶ ὁ στάρωστας τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ χρησίμων πραγματευτῶν ὀφείλωσιν ἔχειν ὁμοῦ τὴν τῶν ἀφιερωμάτων ταύτων ἐπιτροπικὴν ἐπιστασίαν καὶ μέριμναν· οἵτινες ἐπίτροποι ἔχωσιν ἐκλέγειν ἱερομόναχον ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Πωγωνιανὴν ἀρχαίου μοναστηρίου, εἰ δυνατόν, ἐκ τοῦ γένους τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος, ἔμπης σεμνῷ βίῳ, καὶ ἀρετῇ καὶ πείρᾳ κεκοσμημένον, καὶ καθιστᾷν ἡγούμενον, ἐπὶ τῷ προΐστασθαι ἐν τάξει ἡγουμένου τῶν εἰρημένων ἐν Βουκουρεστίῳ ἀφιερωμάτων ἁπάντων, καὶ διοικεῖν αὐτά, καὶ διδόναι καὶ ἀπαιτεῖν λογαριασμὸν τῷ ῥηθέντι στάρωστᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιτρόποις, καὶ τῶν συναγομένων εἰσοδημάτων ἐπισκευάζειν καὶ ἀνανεοῦν τὰ πεπονηκότα, καὶ πτῶσιν ἀπειλοῦντα, καὶ διορθώσεως χρῄζοντα μέρη τοῦ πανδοχείου, τοῦ ναοῦ, καὶ τῆς οἰκίας· β', πέμπειν κατὰ πᾶν ἔτος διορισμένον μισθὸν ἀνὰ εἴκοσι γρόσια τῷ ἐν τῇ πατρίδι τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος Ὀστανίτζᾳ διδασκάλῳ τοῦ κοινοῦ σχολείου, τῷ διδάσκοντι τοὺς παῖδας τὰ ἁπλᾶ καὶ κοινὰ μαθήματα· γ', πληροῦν ἀπαραιτήτως καὶ ἀνελλιπῶς τὸν συμπεφωνημένον μισθὸν τοῖς ἐφημερεύουσι ἐν τῷ κατὰ τὸ Βουκουρέστι ναῷ τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ τοῖς λοιποῖς τοῦ πανδοχείου μισθωτοῖς· δ', ἑορτάζειν κατ' ἔτος τὴν τῶν Ἀρχαγγέλων πανήγυριν, ὁμοίως καὶ τὴν μετ' ἐκείνην τὴν τῶν κτητόρων, καὶ προσκαλεῖν ἀρχιερέα εἰς τελετὴν ἱερᾶς λειτουργίας καὶ μνημόσυνον τῶν κτητόρων, καὶ διδόναι τῷ λειτουργήσαντι ἀρχιερεῖ ἀνὰ δύο χρυσᾶ φλορία. ε' κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον προσκαλεῖν ἕνα τῶν ἀρχιερέων, τρὶς τοῦ ἔτους, ἤτοι κατὰ πᾶσαν τετραμηνίαν, ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν τὴν θείαν μυσταγωγίαν καὶ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος σὺν τῇ τῶν συγχωρητικῶν εὐχῶν ἀναγνώσει, καὶ πληροῦν τῷ κοπιῶντι ἀρχιερεῖ ἐν ἑκάστῃ ἱερᾷ λειτουργίᾳ ἀνὰ δύο χρυσᾶ φλουρία· ς', μηδένα τολμᾶσαι τὸ σύνολον ἀπεμπωλῆσαι καὶ ἐκποιῆσαί τι τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων τοῦ ἀνεγερθέντος ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος ναοῦ, ἀλλὰ φυλάττεσθαι πάντα ἀπαραμειώτως καὶ ἀναφαιρέτως· ζ', καὶ τελευταῖον, μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν καὶ ἀποπλήρωσιν τῶν διορισθέντων ἀνωτέρω μισθῶν καὶ τῶν εἰς ἐπισκευὰς καὶ ἀνεγέρσεις γενομένων δαπανημάτων, τὰ περισσεύοντα καὶ λειπόμενα χρήματα ἐκ πασῶν τῶν

τοῦ πανδοχείου τούτου προσόδων πέμπεσθαι παρὰ τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων ἀνελλιπῶς εἰς τὸ ῥηθὲν ἐν τῇ Πωγωνιανῇ παρὰ τῇ Ὀστανίτζᾳ ἱερὸν μοναστήριον τῶν Ἀρχαγγέλων, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ συνασκουμένους πατέρας, διὰ περιθαλψιν καὶ κυβέρνησιν αὐτῶν, ὁμοῦ δὲ πέμπεσθαι καὶ κατάλογον ἀκριβῆ, περιέχοντα ἐπὶ λεπτοῦ τὰς κατ' ἔτος προσόδους καὶ δαπανήματα, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ Θεοῦ συνεργοῦντος σώζεσθαι μὲν καὶ φυλάττεσθαι καὶ διακυβερνᾶσθαι τό τε ῥηθὲν πανδοχεῖον, σὺν τοῖς ἐν αὐτῷ, ἔτι δὲ καὶ τὸ κατὰ τὴν Πωγωνιανὴν ἱερὸν μοναστήριον τῶν Ἀρχαγγέλων καρποῦσθαι καὶ ἀπολαμβάνειν τὴν ἐκ τούτου πρασινομένην ὠφέλειαν. Καὶ δή, τὴν τοιαύτην ἀφιέρωσιν καὶ προσήλωσιν τοῦ ῥηθέντος πανδοχείου μετὰ τῶν ἀπαριθμηθέντων ὅρων καὶ διατάξεων ἀπαρτίσας καὶ κατασφαλισάμενος ἰδίῳ αὐτοῦ ἀφιερωτικῷ γράμματι ὁ ῥηθεὶς ἱερώτατος Μητροπολίτης Σταυροπόλεως καὶ συναδελφὸς ἡμῶν· κὺρ Ἰωαννίκιος, βουλόμενος ἔχειν αὐτὴν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν μόνιμον καὶ ἀπαράτρεπτον ἐς τὸ διηνεκὲς καὶ ἀπαρεγχείρητον, προσέδραμε τῇ προνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου Θρόνου καὶ ἐδεήθη βεβαιωθῆναι αὐτὴν καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος· ἥντινα ἀξίωσιν καὶ δέησιν αὐτοῦ, ὡς εὔλογον καὶ δικαίαν οὖσαν καὶ πρὸς θεοφιλῆ σκοπὸν ἀφορῶσαν, εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι, ἄλλως τε περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν σύστασιν καὶ ὠφέλειαν τῶν σεβασμίων μοναστηρίων καὶ ἱερῶν τοῦ Θεοῦ σκηνωμάτων, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Αὐθεντίας Οὐγκροβλαχίας πανδοχεῖον κείμενον πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν Γεννήσεως, τῆς ἀνατεθειμένης τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ Πωγωνιανῆς, καὶ ἀνεγηγερμένον ὑπὸ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σταυροπόλεως κὺρ Ἰωαννικίου, μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀνεγηγερμένου ναοῦ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν καὶ τῆς παρακειμένης οἰκίας καὶ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν καὶ ἀκινήτων, ἱερῶν ἀμφίων, οἰνώνης, ἀμπελώνων καὶ λοιπῶν ἁπάντων, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, μέχρι τερμάτων αἰῶνος, εἴη καὶ γένηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται κτῆμα καὶ πράγμα τοῦ ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Πωγωνιανῆς, ἐν τῇ χώρᾳ Ὀστανίτζᾳ, κειμένου σεβασμίου μοναστηρίου τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ὡς ἀφιερωθὲν καὶ προσηλωθὲν ἐκεῖνο ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος κτήτορος, ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σταυροπόλεως κὺρ Ἰωαννικίου, καὶ μηδεὶς ἄλλος τῶν ἁπάντων ἔχῃ τινὰ μετοχὴν καὶ ὁτιοῦν δικαίωμα εἰς αὐτό, καὶ κυβερνᾶται, καὶ διεξάγηται, ὑπὸ τῶν διορισθέντων καὶ κατασταθέντων ἐπιτρόπων κατὰ πάντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας καὶ ἀπαριθμηθέντας ὅρους, τύπους τε καὶ κανόνας καὶ διατάξεις οὓς διετάξατο καὶ διώρισεν ὁ ῥηθεὶς κτήτωρ κὺρ Ἰωαννίκιος, φυλαττομένων καὶ ἐνεργουμένων ἀπαραβάτως καὶ ἀναντιῤῥήτως τῶν περὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἡγουμενείας, ἱεροτελεστιῶν, μνημοσύνων, ἐπισκευῶν, δαπανημάτων, προσόδων, εἰδικῶς ἀνωτέρω ἐν ἑπτὰ κεφαλαίοις διαταχθέντων, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, καθὼς περιέχονται, πλατύτερον καὶ σαφέστερον, κἂν τῷ ἰδίῳ γράμματι ἀφιερωτικῷ τοῦ αὐτοῦ κτήτορος, ὅπερ ὀφείλει ἔχειν τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐνέργειαν μόνιμον καὶ ἀμετάθετον ἐς ἀεί. Ὅς δ' ἄν τις καὶ ὁποιος τολμήσῃ ποτὲ ἀνασκευάσαι ἀνατρέψαι καὶ τὴν ἀφιέρωσιν καὶ προσήλωσιν ταύτην τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ πανδοχείου εἰς τὴν ἐν τῇ Πωγωνιανῇ σεβασμίαν μονὴν τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἀποσπάσαι ἐκεῖθεν ἤ τινος τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων, ἐφάψασθαι ἤ διασεῖσαι τινὰ τῶν ἐκτεθεισῶν διατάξεων καὶ ὅλως ἐναντιωθέντων *(sic)* τῇ ἀφιερώσει ταύτῃ καὶ τοῖς περιεχομένοις ἐν τῷ ἀφιερωτικῷ τοῦ ῥηθέντος κτήτορος γράμματι, ὁποίας ὁ τοιοῦτος ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ Θεοῦ κυρίου παντοκράτορος (ἔπονται αἱ συνήθεις ἀραί).

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXL.

Patriarhul Serafim de Constantinopol către Mitropolitul Ţerii-Româneşti, pentru un negustor. 1734, Ianuar (ἐν μηνὶ Ἰανουαρίου; ἰνδ. 6'.)

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 35, nº LXVII.)

MXLI.

1734 (7242), 7 Novembre.

Diploma lui Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, pentru mănăstiri. Se iartă de dările către Vistierie. „Cum să fie egumeni sfintelor mănăstiri din pământul Moldovei, atât ceale pământeşti, cum şi ceale miluitoare părţilor din jos“: alegerea o face Mitropolitul dintre călugării soborului respectiv, şi Domnul, după recomandaţia aceluia, li dă cârja şi cartea de egumenie. Egumenii vor înfăţişà la începutul fiecărui an logofătului al treilea sama veniturilor şi cheltuielilor. Ei vor fi păstraţi, dacă se vor fi purtat bine. „Iar care să va purta cu nesilinţă, să va scoate; însă fără ştirea Domnului nici să va pune, nici să va scoate din egumenie.“ Măsurile sunt întărite cu blăstăm.

(După rezumatul lui T. Codrescu, în *Uricariul*, VII, p. 23.)

MXLII.

1735, 23 Octombre.

Constantin-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, dă un privilegiu Lavrei celei mari de la Muntele Athos.

Io Costandin Nicolaiu Vodă bojiŭ milost. gospodar zemli moldavscoi. De vreame ce toat[e] sfintil[e] mănăstir[i] şi bisărič[i] cari sănt dumnezăeşti lăcaşuri, n'au vrut Dumnezău să s[ă] chivernisască cu altŭ mijloc fără cât cu milosteniia a pravoslavnicilor creştin[i], cu cât dară mai vârtos pentru sfintil[i] mănăstiri ce să află întru niamuril[e] ceale strein[e], pre carile a le miluì şi a le întărì de pururea să cade. Şi către aceia am socotit domniia mea şi pentru sfânta mare mănăstir[e] Lavra dela Sfânt[a] Agora, ce este veache şi mai mare între alte mănăstiri, dela care viind părinţi[ii] călugări de acolo şi arătându-ne un testament de milă ce au avut dela vechii Domni, Domnia Mea încă m'am milostivit şi din osăbită mila noastră am miluit şi am orânduit aceştii sfinte monastir[i] ca s[ă] aibă a luà pre an dela ocnă câte 6.600 de aspri; însă ceale 6.000 să margă la mănăstir[e], iar ceale 600 să s[ă] dea trimisului de acolo ce va vinì la aceast[ă] milă. Şi, când va fi ocna dată în credinţă, să s[ă] dea aceşti ban[i] din vinitul domnescu, iar, când va fi ocna în cumpărătură, să dei aceşti bani Căm[ă]raşii de ocnă, şi pre tot anul să s[e] dei aceşti ban[i] la zi întâiu a lui Maiu, la ziua sfântului pr[o]roc Erimie, şi să fie sf[i]n[tei] mănăstir[i] milnire stătătoare. Iar şi părinţii călugări carii vor fi petrecător[i] la această sf[â]ntă mănăstir[e] care s'au zis mai sus, Lavra, ca s[ă] aibă a rugà pre Domnul Dumnezău la sf[i]ntil[e] liturgii pentru ertaria păcatilor noastre, şi a răposaţi şi fericiţi întru pomenire părinţii noştri, Io Neculaiu Alixandru Voevoda şi maica noastră Porfiriia, aşijderea şi pentru săn[ă]tate[a] Domniei Meale şi a Doamnii şi a fiilor noştri, să ne scrie la sf[ă]ntul maril[e] pomelnic şi la sfântul dumnezăeseul jărtăvnic, şi pomenir[e] să ne facă. Aşijderea şi, după a noastră viaţă şi Domnie, pre cari-i va milui Domnul Dumnezău cu Domniia ţării Moldovii, ori din neamul nostru, sau dintr'alt niam, strein, pohtim ca să nu strice aceast[ă] puţână milă ce am făcut sfintii monastir[i], ci mai vârtos ca să aibă a da şi a miluì şi a întărì sf[ă]nt[a] monastir[e] pentru a lor veaĕnică pominire. Şi întărim hrisovul acesta cu toţ[i] boiarii cei mari ai Divanului Domnii Meale, dumn[ea]lor Costandin Costachi Vel Logofăt, Sandul Sturza Vel Vor[nic] dolni zemli, Iordachi Cantacuz[i]no Vel Vor[nic] vişnii zemlii, Costandin Rusăt Hat[man], parcalabu Sucevii, Mihălachi Rusăt Vel Post[elnic], Costachi Razul Vel Spăt[ar], Enachi Rusăt Vel Păh[arnic], Ioan Cantimir Vel Ban, Toader Pal[a]de Vel Vist[iernic], Iordachi Facà Vel Stol[nic], Costandin Vel Com[is], Lupul Bogdan Vel Med[elnicer], Radul Răcoviţă Vel Cluc[er], Costandin Caragea Vel Sulger, i Costandin Vel Căm[i]nar, i Costandin Cantacuzino Vel Şăt[rar], şi credinţa tuturor boiarilor, a mar[i] şi mic[i]. Aciasta facem ştire. Şi s'au scris în târgu în Iaşi, la vleat 7244, iar dela Hristos 1735, Oct. 23[1].

(Bibl. Ac. Rom., ms. 237, fol. 491, V°—2.)

[1] La 5 Maiu 1732 acelaş dădeà bisericii Maicei Domnului de la Silivri-Selimbria 200 de bolovani de sare şi 80 de lei pentru a ţinè şcoala elinească (*Analele Academiei Române*, XXX, pp. 156-8.)

MXLIII.

Notiță despre disgrația, în legătură cu lucrurile românești, a lui Manuil Ipsilant. 1736.

Medicul Testabuza spune Vizirului, în lagăr, că sunt false veștile Domnilor noștri — τῶν Αὐθεντῶν Βλαχοπογδανίας — despre intențiile războinice ale Împăratului. Ieghen-Paşa avea un vechiu necaz pe Manuil Ipsilant.

....Ὁ δὲ Μανουὴλ ἐκινεῖτο διὰ νὰ καθαιρέσῃ τῆς βλαχικῆς ἡγεμονείας τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον καὶ νὰ αὐθεντεύσῃ αὐτῆς ὁ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας. Ὅθεν ἐμίσει τὸν Μανουὴλ ὁ Μαυροκορδάτος, καὶ οἱ εἰς τὴν Πόλιν καπιχεχαγιάδες του διέβαλον αὐτὸν θανασίμως πρὸς τὸν καϊμακάμην Γεγὲν-Πασᾶν, διαβάλλοντες ψευδῶς ὅτι κινεῖται καὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν Κεαγιάπεην[1]....

....Iar Manuil s'a apucat să mazilească din Domnia munteană pe Constantin Mavrocordat şi să fie Domn acolo Mihail Racoviță. Pentru care-l urà Mavrocordat, şi capuchehaielele lui la Țarigrad l-au pârât de moarte la Caimacamul Ieghen-Paşa, arătând mincinos că lucrează împotriva lui pe lângă Chehaiabeiu....

(Atanasie Comnen Ipsilant, *o. c.*, p. 341.)

MXLIV.

Pantazi biv Medelnicer (Πανταζῆς πρώην Μεδελνετζιάρις) către Compania Grecească din Sibiiu, pentru Safta, văduva lui Sauli. București, 1763, 15 Mart.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 35, nº LXVIII.)

MXLV.

Trei Greci către Başa-Stamo Costa (Μπάσια Στάμο Κώστα), proestosul Companiei grecești din Sibiiu, pentru inventariul averii fratelui, mort, al unuia din ei. Calafat (εἰς Καλαφάτ), 1736, 29 Iunie.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 35, nº LXIX.)

MXLVI.

Catastih al averii bisericii Companiei Grecești din Sibiiu, cu pomenirea cărții lui Hrisant Notara despre Patriarhii din Ierusalim (βιβλίον περὶ τῶν ἐν Ἱερωσολύμοις πατριαρχευσάντων τοῦ Χρυσάνθου) şi a Pravilei românești (βιβλίον βλαχικόν, ἤγουν νόμος). 1738, 10 Ianuar.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 38, nº LXXI.)

MXLVII.

Patriarhul de Constantinopol către Mitropolitul Ungro-Vlahiei Neofit, despre grelele sarcini ale Bisericii sale, scăderea veniturilor, unirea făcută între arhierei, arhonți şi popor, pentru a opri gâlcevile şi a strânge ajutoare, îndemnându-l şi pe dânsul şi pe Domnul său a da cât pot şi cred. După 1738[2]

---

[1] În 1737 e spânzurat (*ibid.*, p. 342).

[2] Domn e Constantin Mavrocordat, care urmase tatălui său la 1730. Dar această Domnie ținù doar câtevà săptămâni. Păstoria lui Neofit începe la 1738 şi ține până la 1754.

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγκροβλαχίας, κὺρ Νεόφυτον, προτρεπτικὴ εἰς συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ὑπὲρ τοῦ ὑπερόγκου χρηματικοῦ χρέους τοῦ κοινοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Οὐγκροβλαχίας, κὺρ Νεόφυτε, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγινῶν καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Καισαρείας Καππαδοκίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἡμῶν ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, χάρις εἴη σοι καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ. Διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς δηλοποιοῦμεν τῇ Ἀρχιερωσύνῃ σου ὅτι, ἐπειδή, κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, ἔφθασεν ἐν ταῖς παροῦσι καιροῖς νὰ περιπέσῃ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία εἰς ὄγκον βαρύτατον καὶ πολυάριθμον χρέους, καὶ εἰς ἓν βάρος καὶ φορτίον οὐ μόνον δυσβάστακτον, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἀδιόρθωτον, μὲ τὸ νὰ ἐκορυφώθη τὸ χρέος εἰς ὀκτακόσια πεντήκοντα πουγγεῖα, καὶ, μὲ τὸ νὰ ὑστερήθη καὶ τῶν δύο ἐλευσομένων χρόνων τὰ συνήθη αὐτῆς ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα, τῶν ὁποίων αἱ πατριαρχικαὶ ἀποδείξεις προεξεδόθησαν καὶ προεξωδεύθησαν εἰς τὰς προηγησαμένας ἀνάγκας, ὅθεν εἴτε διὰ τὸν ἐπισωρευθέντα, ὡς εἴρηται, ὄγκον τοῦ χρέους, εἴτε διὰ τὴν στέρησιν τῶν εἰρημένων εἰσοδημάτων, ἐξαπορηθέντες ὅλως καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενοι παντελεῖ, προσεκαλέσαμεν ἀναγκαίως εἰς τὴν περὶ τοῦ πρακτέου συμβουλὴν ἅπαν τὸ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων χριστώνυμον πλήρωμα, δηλαδὴ τοὺς τιμιωτάτους κληρικούς, τοὺς εὐγενεστάτους ἄρχοντας καὶ προκρίτους μαγίστορας καὶ γέροντας τοῦ τε χρησίμου ῥουφετίου τῶν γουναράδων καὶ τῶν λοιπῶν ῥουφετίων, καὶ δή, σκέψεως διϋπερτελοῦς συνόδου ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις περὶ τούτου γενομένης σὺν παντὶ τῷ εὐαγεῖ πληρώματι τῶν ὀρθοδόξων εἰς τὸ νὰ εὑρεθῇ ὁ τρόπος τῆς διορθώσεως τῆς κοινῆς ταύτης καὶ μεγάλης ἀνάγκης τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ πολλὴν σκέψιν καὶ ἔρευναν καὶ λογοτριβήν, ἐπειδὴ ἄλλος τρόπος δὲν ἐφαίνετο διορθώσεως, πάρεξ νὰ γένῃ μία κοινὴ καὶ βοήθεια καὶ ἐλεημοσύνη παρὰ πάντων τῶν τε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου, καὶ τῆς τῶν λαϊκῶν τάξεως, ἀφ' οὗ θείᾳ νεύσει καὶ ζήλῳ διαπύρῳ εὐσεβείας συγκατένευσαν καὶ ἔστερξαν ἅπαντες εἰς τὴν κοινὴν ταύτην βοήθειαν διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς ἔκβασιν καλὴν τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον, ἐπροβλήθη καὶ ἐζητήθη κοινῶς παρὰ πάντων: πρῶτον νὰ γένῃ μία ἀσφαλεστάτη εἰρήνη μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς ἱερᾶς ὁμηγύρεως, μὲ συνθήκας στερεάς, εἰς τὸ νὰ μὴ τολμηθῇ ποτὲ καμμία καταδρομὴ τῆς Ἐκκλησίας παρ' οἱουδήτινος προσώπου, καὶ μία ἕνωσις ἀκριβεστάτη τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἀρχοντικοῦ συστήματος μὲ τοὺς ἐκκλησιαστικούς, εἰς τὸ νὰ φυλάττηται αὐτὴ ἡ εἰρήνη ἀπαρασάλευτα καὶ νὰ δεφενδεύεται ἡ ἁγία Ἐκκλησία ἀπὸ κάθε λογῆς ἐπήρειαν, καὶ τότε νὰ ἀρχίσῃ καὶ ἡ κοινὴ ἐλεημοσύνη καὶ βοήθεια. Τὸ ὁποῖον καὶ ἔλαβε τέλος σὺν Θεῷ συντελοῦντι καὶ εὐοδοῦντι, ἐπειδὴ καὶ συνεδέθημεν ἀσφαλέστατα πρὸς ἀλλήλους, ἥ τε Μετριότης ἡμῶν, καὶ ὅλη ἡ ἱερὰ ὁμήγυρις, μὲ κεφάλαια καὶ συνθήκας καὶ διορισμοὺς ἐγγράφως κυρωθέντα καὶ βεβαιωθέντα παρ' ἡμῶν ἁπάντων. Ἑπομένως δὲ καὶ οἱ ῥηθέντες ἄρχοντες μὲ τὸ λοιπὸν τῶν ὀρθοδόξων σύστημα συνεδέθησαν καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους μὲ ὁμόνοιαν ἀκριβῆ καὶ μὲ ἐγγράφους συνθήκας καὶ συμφωνίας εἰς τὸ νὰ δεφενδεύωσι τὴν Ἐκκλησίαν ὁλοψύχως καὶ ἡνωμένοι κατὰ πάντα καιρόν. Ἀφ' οὗ δὲ θείῳ ἐλέει συνετελέσθησαν καλῶς καὶ δεξίως, ὅτε ἀρχιερατικὸς σύνδεσμος καὶ ὁ πολιτικός, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, καὶ ἔγινεν ἓν κοινὸν σῶμα ὅλη ἡ τοῦ Χριστοῦ ἁγία Ἐκκλησία, διωρίσθησαν παρὰ πάντων κοινῶς καὶ ἐπίτροποι τρεῖς μὲν ἐκ τῶν ἐγκρίτων ἱερωτάτων συναδελφῶν ἀρχιερέων, καὶ τρεῖς ἐκ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, καὶ μερικοὶ ἐκ τῶν προκρίτων καὶ χρησίμων γερόντων τῶν ῥουφετίων, εἰς τὸ νὰ παραλαμβάνωσι κοινῶς εἰς χεῖρας αὐτῶν, ὄχι μόνον τὴν κοινὴ γνώμῃ δωρισθεῖσαν ἐλεημοσύνην καὶ βοήθειαν ταύτης τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ζητουμηρίον καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ αὐτῆς, εἴτε τυχηρά, εἴτε διωρισμένα εἰσοδήματα, μέχρι καὶ ὀβολοῦ, καὶ αὐτοὶ νὰ ἔχωσι τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπιστασίαν καὶ φροντίδα τῶν τε δοσιμάτων καὶ δαπανημάτων καὶ τῶν προσόδων τοῦ κοινοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ νὰ κυβερνῶσι, καὶ νὰ τὰ ἐπισκέπτωνται ἐν φόβῳ Θεοῦ, καὶ καθαρῷ ψυχῆς συνειδότι, ἀφορῶντες εἰς τὴν καλὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ τὴν ἐλάφρωσιν τοῦ πολλοῦ βάρους αὐτῆς. Καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα διὰ τὴν εὐκατάστατον τοῦ λοιποῦ κυβέρνησιν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ἐκυρώθησαν καὶ ἐβεβαιώθησαν παρὰ πάντων, τόσον ἡμῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ὅσον καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων τε καὶ ῥουφετίων, μὲ γράμματα ἐνυπόγραφα καὶ συνθήκας καὶ κεφάλαια, ὡς εἴρηται, καὶ μὲ κάθε λογῆς ἀσφάλειαν, τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας καὶ ὅλου τοῦ εὐαγοῦς συστήματος, τῶν ὁποίων γραμμάτων τὰ ἴσα ἐστείλαμεν τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ Αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι μεγαλοπρεπεστάτῳ πάσης Οὐγκροβλαχίας, κυρίῳ, κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Νικολάου Βοεβόδα, τῷ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ υἱῷ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη της θέλει βεβαιωθῇ τὰ πάντα παρά τε

τῆς εὐσεβεστάτης αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ παρὰ τῶν ῥηθέντων Ἱσων. Ἀκολούθως δὲ μὲ κοινὴν γνώμην καὶ σύμπνοιαν ἁπάντων διωρίσθη ἡ ἐλεημοσύνη αὕτη καὶ βοήθεια πρῶτον μὲν εἰς ἡμᾶς, τοὺς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἱεροῦ τάγματος, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τοὺς τοῦ πολιτικοῦ τῶν ὀρθοδόξων πληρώματος, καὶ διὰ νὰ γείνωμεν καλὸν παράδειγμα ἡμεῖς, οἱ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, εἰς τοὺς λαϊκούς, πρῶτοι κατεβάλομεν καὶ ἐπληρώσαμεν τὴν κοινῇ γνώμῃ φανεῖσαν εὔλογον ποσότητα τῶν ἄσπρων διὰ τὴν βοήθειαν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ Μετριότης ἡμῶν ὑπὲρ πᾶσαν αὐτῆς δύναμιν αὐτοθελῶς καὶ αὐτοπροαιρέτως κατέβαλε γρόσια πέντε χιλιάδας, ἀκολούθως δὲ καὶ ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ ὑποκείμενοι τῷ καθ'ἡμᾶς πατριαρχικῷ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, εἴτε συνεπιδημοῦντες καὶ συμπαρόντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ οἱ ἀποδημοῦντες καὶ εὑρισκόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν· οἱ ὁποῖοι συμπονεύσαντες ὅλοι κοινῶς καὶ φιλαδέλφως, μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον διὰ τὴν κοινὴν μητέρα καὶ εὐεργέτιδα, σχεδὸν καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἔδοσαν μετὰ πάσης προθυμίας ὁ καθεὶς ἀνὰ μίαν ἱκανὴν καὶ ἀξιόλογον ποσότητα τῶν ἄσπρων· ὁμοίως καὶ οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες δι' ἱλαρᾶς καὶ καλῆς προαιρέσεως ἐδιάθησαν καὶ ἐστενοχωρήθησαν καὶ κατέβαλον ὁ καθεὶς πλουσιοπαρόχως τὴν κοινῇ γνώμῃ φανεῖσαν εὔλογον ποσότητα τῶν ἄσπρων.

Γνωρίζοντες δὲ καὶ τὴν Ἀρχιερωσύνην σου, οὐ μόνον ἀρχιερέα τοῦ καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀλλὰ καὶ γνήσιον μέλος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ συναδελφὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸν καὶ τέκνον φιλόστοργον τῆς κοινῆς ταύτης μητρός, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, δίδομεν αὐτῇ τὴν τοιαύτην εἴδησιν διὰ τὴν θείῳ ἐλέει γενομένην ἀσφαλεστάτην εἰρήνην ἡμῶν ἁπάντων, καὶ τὴν κοινὴν ἕνωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν τάγματος μὲ τὸ κοινὸν σύστημα τῶν τε εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν, διὰ τὴν σύστασιν τῆς βεβαιωθείσης εἰρήνης καὶ τὴν κοινὴν δεφένδευσιν καὶ προστασίαν τοῦ λοιποῦ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀπὸ κάθε λογῆς καταδρομὴν καὶ ταραχήν, καὶ βλάβην καὶ ζημίαν, διὰ νὰ τὴν χαροποιήσωμεν μὲ τὴν ἀγαθὴν καὶ χρηστὴν αὐτὴν ἀγγελίαν. Τὰ ὁποῖα ἐγράψαμεν καὶ τῇ εὐσεβεστάτῃ αὐτοῦ Ὑψηλότητι μὲ παράκλησιν ἡμετέραν θερμοτάτην διὰ νὰ τὸν ἔχωμεν πρόμαχον καὶ προστάτην καὶ ζηλωτὴν διάπυρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν εἰρήνης ταύτης, γνωρίζοντες ἐκ προγόνων εὐσέβειαν καὶ τὸν ἀνέκαθεν περὶ τὰ θεῖα καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν χριστιανικώτατον αὐτοῦ ζῆλον. Καί, ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἀρχιερωσύνη σου, ὡς μέλος γνήσιον τοῦ ἑνὸς τῆς Ἐκκλησίας σώματος, εἶναι δίκαιον καὶ πρέπον καὶ εὔλογον νὰ συμπονέσῃς μεθ' ἡμῶν ἁπάντων διὰ τὸ κοινὸν τοῦτο ὄφελος, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον: „εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζετε ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη", διὰ τοῦτο πατρικῶς ἅμα καὶ ἀδελφικῶς προτρέπομεν καὶ συμβουλεύομεν αὐτὴν καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμεθα νὰ συμβοηθήσῃ εἰς τὴν παροῦσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀνάγκην καὶ χρείαν, καί, ὁμοῦ μετὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων σου, νὰ δείξῃς πρὸς τὴν κοινὴν

Ci, cunoscând şi pe Arhieria Ta, nu numai arhiereu al Scaunului ecumenic care e în sama noastră, ci şi adevărat membru al Bisericii celei Mari a lui Hristos şi confrate al nostru întru Hristos iubit şi fiu iubitor al acestei maice a noastre a tuturora, scriindu-Ţi cu aceasta din sobor, împreună cu cei din jurul nostru preasfinţiţi ai noştri confraţi arhierei şi preacinstiţi, Îţi dăm ştire ca aceasta despre cea cu mila lui Dumnezeu făcută preasigură pace a noastră, a tuturora, şi despre unirea de obşte a tagmei noastre bisericeşti cu starea întreagă a prea-nobililor arhonţi şi a celorlalţi creştini, pentru aşezarea păcii asigurate şi cea de obşte apărare şi ocrotire a celorlalţi din sfânta lui Dumnezeu Biserică de orice fel de încălcare şi tulburare şi pagubă ori pedeapsă, ca să Te bucurăm cu buna veste aceasta. Care le-am scris şi prea-evlavioasei Sale Înălţimi cu a noastră prea-călduroasă rugăciune ca să-L avem înainte-luptător şi apărător şi aprins râvnitor al acestei păci a noastre bisericeşti, ştiindu-I din strămoşi evlavia şi râvna necontenită prea-creştină pentru cele sfinte şi pentru sfânta Biserică. Şi, de oare ce şi Arhieria Ta, ca membru adevărat al trupului unic al Bisericii, e drept şi cuvenit şi bine să Te osteneşti cu noi cu toţi pentru obştescul folos acesta, după Apostolul Pavel: „dacă sufere un mădular, sufăr toate mădulările şi, dacă se slăveşte un mădular, se bucură cu el toate mădularele", de aceia părinteşte şi frăţeşte totdeodată Te îndemnăm şi Te sfătuim şi întru Duhul Sfânt Îţi orânduim să ajuţi la cea de faţă nevoie bisericească şi lipsă şi, împreună cu prea-cuvioşii Tăi arhiepiscopi, să arăţi către maica de obşte deo-

μητέρα τὴν προαιρετικήν σου εὐγνωμοσύνην, καὶ μὲ πλουσιοπάροχον γνώμην νὰ δώσῃς τὴν ποσότητα ἐκείνην τοῦ ἐλέους, ὅσην ἤθελε κρίνει καὶ εὕρει εὔλογον ἡ εὐσεβεστάτη αὐτοῦ Ὑψηλότης, καὶ ἤθελε τὴν διορίσει, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν διορισμὸν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος εὐχαριστούμεθα κατὰ πάντα. Ὅθεν εἰς τὴν ἐλάφρωσιν καὶ ἄνεσιν τῆς κοινῆς μητρὸς θέλει συντρέξει καὶ ἡ Ἀρχιερωσύνη της, τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν νὰ εὐοδωθῇ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, μὲ τὴν γενομένην ταύτην κοινὴν ἕνωσιν καὶ ὁμόνοιαν ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος. Καὶ ὁ ἅγιος Θεός, ὁποῦ ηὐδόκησε τὴν τοιαύτην εἰρήνην, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἄλλοτε ἀξιωθέντες ἰδεῖν ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις, ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς ἠλεήθημεν παρ' Αὐτοῦ, ἐπιβλέψαντος ἐλέως καὶ σπλαγχνικῶς τὴν ἐσχάτην τοῦ κοινοῦ δυστυχίαν καὶ ἀπεγνωσμένην κατάστασιν, πιστεύομεν ἀδιστάκτως ὅτι θέλει τὴν στερεώσει τῇ ἀμάχῳ αὐτοῦ παντοκρατορικῇ δυνάμει, καὶ νὰ ἐπιχορηγήσῃ καὶ τὴν ἐλάφρωσιν τῶν χρεῶν καὶ τὴν ἄνεσιν τοῦ καιροῦ, συσφίγγων ἡμᾶς τῷ τῆς εἰρήνης συνδέσμῳ καὶ ἀγαπήσεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἴη μετὰ τῆς Σῆς Ἱερότητος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

sebita-Ţi recunoştinţă şi să dai din bielşug acea cătime de milostenie, câtă va judecà şi va găsì cu cale prea-cucernica Sa Înălţime şi o va orânduì, căci ne şi mulţămim întru toate cu orânduirea Înălţimii Sale. Deci spre uşurarea şi alinarea maicei de obşte vei ajutà şi Arhieria Ta, care nădăjduim să Te foloseşti, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, de unirea şi înţelegerea aceasta ce s'a făcut a întregii turme creştine. Şi Dumnezeu Sfântul, care a binevoit a face o asemenea pace, cu care, niciodată în altă vreme învrednicindu-ne să o vedem în timpurile d'inainte, am fost miluiţi în aceste vremi de Dânsul, care a privit cu milă şi compătimire la cea de pre urmă nenorocire de obşte şi stare desnădăjduită, suntem încredinţaţi cu totul că o va întărì cu nebiruita-I putere atotţiitoare, şi va dărui şi uşurarea datoriilor şi alinarea obştii, legându-ne cu legătura păcii şi dragostei. Iar harul lui Dumnezeu şi nemăsurata milă şi rugăciunea şi binecuvântarea Smereniei Noastre fie cu Sfinţia Ta

MXLVIII.

1739. **Actul de caterisire al Mitropolitului Moldovei, Antonie, fugar la Ruşi.**

Καθαίρεσις τοῦ Μολδοβλαχίας Ἀντωνίου, φυγάδος γενομένου εἰς τὰ καισαρικὰ μέρη, ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν κατάνων καταδρομῆς εἰς Μολδαβίαν (!).

Τοὺς ἀρχιερατικῇ ἀξίᾳ τετιμημένους καὶ ποιμαντικὴν προστασίαν ἐμπεπιστευμένους χριστωνύμου λαοῦ χρεὼν ἐστί, κατὰ τὸν εὐαγγελικὸν ποιμένα, ὅλῃ ψυχῇ καὶ διακαεῖ προθυμίᾳ καὶ ἀγάπῃ τοῦ ἰδίου ποιμνίου ὑπερμαχεῖν καὶ ὑπεραγωνίζεσθαι καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας ὅλως ἐξέχεσθαι καὶ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν προκινδυνεύειν αὐτοῦ, ἀνθισταμένους γενναίως πᾶσι τοῖς ἐπερχομένοις δειναῖς τῇ ποίμνῃ αὐτῶν, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου θείαν ἀπόφασιν, τιθέντας τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων, συνέχειν τε καὶ σωτηρεῖν αὐτὸ παντὶ σθένει ἐν τῇ ἰδίᾳ ὁλοκληρίᾳ καὶ ἐν μηδενὶ καιρῷ καὶ μηδεμιᾷ περιστάσει προδιδόναι τὸ θεόσδοτον ποίμνιον, ὡς λόγον ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποδώσοντας ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φρικτῇ παρουσίᾳ. Ὅταν δὲ οἱ τὴν τοιαύτην ποιμαντικὴν ἐπιτετραμμένοι ἀπ' ἐναντίας χωραθῶσι πολιτευσά-

Caterisirea [Mitropolitului] Moldovlahiei Antonie, fugar în părţile chesaricesti, pe vremea năvălirii catanelor în Moldova (!).

Se cade ca acei ce sunt cinstiţi cu vrednicie arhierească şi cărora li s'a încredinţat cârmuirea păstorească a turmei creştine, după pilda păstorului din Evanghelie, din tot sufletul şi cu fierbinte grăbire şi dragoste să se lupte şi să se ostenească pentru turma lor şi să se îngrijească cu totul de mântuirea ei sufletească şi până şi viaţa să-şi puie în primejdie pentru dânsa, stând vitejeşte împotriva tuturor relelor ce ar cădeà asupra turmei lor, după spusa dumnezeiască a Domnului, puindu-şi sufletul lor pentru oile lor, să o ţie şi să o păzească laolaltă cu toată puterea întreagă şi în nicio vreme şi în nicio întâmplare să nu părăsească turma dată de Dumnezeu, ca unii ce au să dea samă de dânsa la a doua şi înfricoşata

μενοι τῇ εὐαγγελικῇ καὶ κανονικῇ διατάξει καὶ, μισθωτοὶ ἀναφαινέντες, μὴ μόνον μηδεμίαν εἴησαν πεποιημένοι πρόνοιαν τοῦ ἰδίου ποιμνίου, ἀλλὰ καὶ προδόται ἐλεχθῶσιν αὐτοῦ ἐν τοῖς καιρίοις καὶ *(sic)* κατεπείγουσιν, ἀφέντες τό γε εἰς αὐτοὺς ἥκον λυκόβρωτον καὶ προδεδομένον τὸ[1] ὅπερ ἐτάχθησαν ἐπαγρυπνεῖν καὶ φύλακες ἀκριβεῖς εἶναι ποιμνίῳ, καὶ φυγῇ ὑπερορίῳ πλανηθέντες καὶ δρασμῷ ἀποστασίαν ὠδίνοντι καὶ μυρί' ἄλλα κακὰ συμμηχανωμένῳ, ἀφηνιάσαντες καὶ ἐκτραχηλισθέντες, ἱερῶν δὲ νόμων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων παραβάται καὶ καταφρονηταὶ γένωνται, ταῖς τοιούτοις πάντως ἐνδίκως ἐπάγεται παρὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως τὰ κανονικὰ ἐπιτίμια, καὶ ἀποτόμως κατακρίνονται τῇ ἐσχάτῃ ἐκκλησιαστικῇ παιδείᾳ. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν ἀνηνέχθη καὶ ἐδηλοποιήθη ἡμῖν διὰ παντίμου γράμματος τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίου, κυρίου Γρηγορίου Γ'κίκα Βοεβόδα, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ὅτι τοιοῦτος ἀνεφάνη ἐν τῇ ποιμαντικῇ ἀγνώμων πάντῃ καὶ ἀπρόσφορος καὶ ὁ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ φθάσας χρηματίσαι Μητροπολίτης Μολδοβλαχίας, Κακναντώνιος, ὅστις, ἐν τῇ προλαβούσῃ, εἰς τὰ αὐτόθι ἐξ ἐφόδων πολεμικῶν ἀνωμαλίᾳ, τῇ οἰκοθεν μοχθηρίᾳ κεκινημένος, καὶ τοῦ κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητου πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν (ἀφ' ἧς τὴν τιμὴν καὶ ἀξίαν ἔλαβε τῆς ἀρχιερωσύνης) χρέους αὐτοῦ ἐπιλαθόμενος, οὐ μόνον ἐν αὐτοῖς προοιμίοις τῆς ἀνωμαλίας τὸ πατριαρχικὸν κανονικὸν μνημόσυνον περιείλετο, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα, ἀφεὶς καὶ προδεδωκὼς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, φυγὰς ὤχετο εἰς ἀλλοδαπεῖς ὑπερορίους τόπους, συναπαγαγὼν μεθ' ἑαυτοῦ τά τε τῆς Μητροπόλεως ἱερὰ ἄμφια καὶ πολλῶν μοναστηρίων πολύτιμα ἀφιερώματα καὶ κειμήλια, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἁγίων λειψάνων, κατατολμήσας ἐν ταὐτῷ, οὐ μόνον ἀποστασίαν δεινὴν καὶ ὀλεθρίαν, ἀλλὰ καὶ ἱεροσυλίαν, ἀποτυμνώσας τήν τε Μητρόπολιν καὶ τὰ ἱερὰ μοναστήρια,— ὧν ἕνεκα κανονικῶν αὐτοῦ ἐγκλημάτων ἀξιώσεως γενομένης πρὸς ἡμᾶς παρὰ τῆς αὐτοῦ εὐσεβεστάτης Ὑψηλότητος, συνοδικῇ διασκέψει κριθῆναι τὰ κατ' αὐτὸν καὶ γενέσθαι τὴν ἐκ τῶν νόμων καὶ κανόνων ὡρισμένην παιδείαν κατὰ τοῦ τολμήσαντος τὰ τοιαῦτα κανονικὰ ἐγκλήματα, δέον ἔγνωμεν αὐτὸν καθαιρέσει καθυποβαλεῖν τελείᾳ τῆς ἀρ-

venire. Iar, când cei cărora li s'a încredinţat o astfel de păstorire se poartă din potrivă faţă de orânduiala Evangheliei şi a canoanelor şi, arătându-se ca nişte simbriaşi, nu numai că nu poartă nicio grijă de însăş turma lor, ci se şi vădesc ca trădători ai ei în împrejurările ce cad, lăsând ce li s'a încredinţat ca hrană lupilor şi părăsită turma ce s'au orânduit a păzi şi a fi străjeri siguri şi, rătăcind peste hotare şi pregătind prin fuga jalnică mii de alte rele, răsculându-se şi pierzându-se, se fac călcători şi despreţuitori ai sfintelor legi şi ai canoanelor bisericeşti, unora ca acestora li se aruncă pe deplin cu dreptate de judeţul bisericesc pedepsele canonice şi aspru se osândesc la cea mai de pe urmă pedeapsă bisericească. Deci, de oare ce şi acum ni s'a adus înainte şi ni s'a arătat prin prea-cinstita scrisoare a prea-înălţatului şi prea-cernicului Domn şi stăpânitor a toată Moldovlahia, domnul domn Grigore Ghica Voevod, cel după suflet fiu iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, că astfel s'a arătat în păstorire nerecunoscător cu totul şi nepotrivit şi cel care cu îngăduirea lui Dumnezeu a ajuns a fi Mitropolit al Moldovlahiei, răul Antonie, care dăunăzi, când cu neorânduiala năvălirilor duşmane acolo, mişcat de ticăloşia lui de acasă şi uitând de cuvenita şi neapărata lui datorie către cea de obşte a noastră maică, Marea Biserică a lui Hristos (de la care a primit cinstea şi vrednicia arhieriei), nu numai că la începuturile chiar ale neorânduielii a înlăturat pomenirea canonicească a Patriarhului, ci şi, după aceasta, părăsind şi trădând turma lui, a pornit fugar la locuri străine peste hotare, răpind cu el sfintele vase ale Mitropoliei şi daniile scumpe şi odoarele a multor mănăstiri, până şi la sfintele moaşte, cutezând întru aceasta nu numai o apostasie grozavă şi pierzătoare, ci şi despoiarea sfintelor lăcaşuri, golind Mitropolia şi sfintele mănăstiri,— pentru care ale lui vinovăţii canonice făcându-se cerere către noi de prea-cucernica-i Înălţime, pentru a se judecà prin cercetare sinodicească lucrurile cu privire la dânsul şi a se face pedeapsă orânduită prin legi şi canoane împotriva celui ce a îndrăznit astfel de

[1] Ms.: τῷ.

χιερωσύνης αὐτοῦ, ὡς ἀνάξιον τοῦ λοιποῦ γεγονότα τῆς ἀρχιερατικῆς ταύτης ἀξίας. Τούτου χάριν γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἵνα ὁ διαληφθεὶς Μητροπολίτης Μολδοβλαχίας Κακοαντώνιος, ὡς ἀχάριστος καὶ ἀγνώμων ἀναφανεὶς πρός τε τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα, καὶ προδότης τοῦ ἰδίου ποιμνίου καὶ τῷ τῆς ἀποστασίας ἐκγλήματι ἔνοχος, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἱερόσυλος, καθηρημένος ὑπάρχῃ κτλ.

vinovăţii canonice, am crezut că trebuie să-l supunem caterisirii depline a arhieriei lui, ca ajuns nevrednic de acum de o astfel de cinste arhierească. De aceia scriind arătăm sinodiceşte că acel Mitropolit al Moldovlahiei, răul Antonie, ca unul se s'a vădit nerecunoscător faţă de Marea Biserică a lui Hristos şi faţă de Înălţimea Sa, şi trădător al înseşi turmei lui şi părtaş al vinovăţiei de apostasie şi în toate aceste privinţi despoietor al sfintelor lăcaşuri, să fie afurisit ş. c. l.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXLIX.

1730. Ştire despre întoarcerea de la Iaşi a Patriarhului de Constantinopol Paisie.

....Ὁ κὺρ Παΐσιος, διὰ ὑποψίαν ἐνδεχομένης ἐπιδρομῆς Μοσχόβων εἰς τὸ Γιάσι, ὡς καὶ ἐγένετο, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Πόλιν κατὰ τὸ Μάϊον τοῦδε τοῦ ἔτους....

.... Chir Paisie, de frica năvălirii Muscalilor la Iaşi, ce se aşteptă, cum s'a şi întâmplat, a plecat spre Constantinopol, în Maiu al acestui an....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 344.)

ML.

1739, 20 Octombre. Mărturie a Companiei Greceşti din Sibiiu, pentru căpitanul Manoli din Chios, boier al Ţerii-Româneşti, care se închinase Împăratului, în timpul stăpânirii austriece şi căruia Constantin-Vodă Mavrocordat i-a încredinţat apoi o scrisoare a lui Francisc Rákóczy privitoare la năvălirea Tatarilor în Ardeal şi Ungaria: dând scrisorile generalului din Ardeal, e aruncat în temniţă şi fuge apoi în această provincie.

(Parte din text, cu traducere, în Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 39, nº LXXIV.)

MLI.

c. 1740. Act al Domniei Moldovei pentru o danie din Moldova către o biserică cipriotă.

Τὰ καλὰ καὶ ἐπαινετὰ ἔργα τῶν προϋπαρξάντων μιμεῖσθαι καὶ ἀποδέχεσθαι τοὺς ἐφεξῆς διαδόχους εὔλογον καὶ ἀρεστὸν Θεῷ καὶ ἀνθρώποις καθέστηκεν, πάντων δὲ τῶν ὅσα κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα κοσμοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἀγαθοεργημάτων, τὸ τῆς εὐποιΐας καὶ ἐλεημοσύνης ἔργον διωφελέστερον, ὁμοῦ καὶ ψυχοφελέστερον πέφυκε δήπουθεν, καθὼς ἀπὸ τῶν ἱερῶν λογίων μανθάνομεν· πλῆθος καὶ γὰρ καλύπτει ἁμαρτιῶν καὶ ἀνομιῶν ἀποσμήχει κηλῖδας, κατὰ τό: ἐν ἐλεημοσύναις ἐξαλείψεις τὰς ἁμαρτίας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων, γραφικὸν λόγιον. Πολλῷ δὲ μᾶλλον καὶ καθ' ὑπέρτερον λόγον τὸ τῆς ἐλεημοσύνης ἔρ-

A imită lucrurile bune şi vrednice de laudă ale celor ce au fost mai înainte cei ce moştenesc pe urmă a fost lucru bun şi plăcut lui Dumnezeu şi oamenilor, iar, din toate faptele bune câte după suflet şi trup împodobesc pe om, aceia a binefacerii şi milei a fost totdeauna lucrul cel mai folositor în viaţă şi pentru suflet, precum învăţăm din sfintele cuvinte; căci acopere mulţimea greşelilor şi şterge petele călcărilor de lege, după cuvântul acela: în eleimosine îţi vei şterge greşelile şi călcările tale de lege în milostivirile săracilor, zice Scriptura. Cu mult mai mult şi cu mai

[1] Cronicarul spune că şi el a făcut atunci „al treilea drum în Moldova", chemat de Ghica-Vodă ca principal medic, ἀρχιατρός (*ibid.*). —La pagina 306 se spune că beizadeă Constantin Cantemir a ajuns la Focşani şi a prădat apoi şi la Munteni şi că Ghica, fugind la Galaţi, şi-a trimes fiul la Isaccea.

γον θεάρεστον κρίναται καὶ Θεὸν μισθαποδότην ἐπάξιον ἀπεργάζεται, ἡνίκα πρὸς θείους ναοὺς καὶ ἱερὰ καταγώγια δαψιλεῖ χειρὶ ἐπιχορηγῆται, ἔνθα τὸ ὑπερύμνητον ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἀσιγήτοις καθ' ἑκάστην δοξολογῆται φωναῖς.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἔγνωμεν, βεβαιωθέντες ἐμμαρτύρῳ παὶ πιστωτικῇ ἀποδείξει ἐμφανισθέντι ἡμῖν ἤδη δι' ἐγγράφου ἴσου καὶ διαλαμβάνοντος ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐνΜολδαβίᾳ Αὐθεντείας τοῦ πρὸ ἡμῶν κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βοεβόδα ἐξεδόθη αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον εὐεργετήριον γράμμα, διοριζόμενον καὶ ἐπιβραβεῦον τῷ ἐν ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου ἱερῷ μοναστηρίῳ ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμωμένου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπονομαζομένῳ τοῦ Κύκου, ἔνθα ἡ παρὰ τοῦ θείου [Ἀποστόλου] καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκὰ ἱστορηθεῖσα προσκυνητὴ καὶ σεβασμία εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Ὁδηγήτρια ἐπικαλουμένη, ὥσπερ τις θησαυρὸς πολύτιμος, ἵδρυται, ἐτήσιον δόσιν ἐλέους, ἀνὰ πεντήκοντα γρόσια καθ' ἕκαστον χρόνον, ἀπὸ βάμματος τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου Μολδοβλαχίας, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐνδιαιτωμένων πατέρων καὶ μνημόσυνον ἀκατάπαυστον τῶν ἐλεούντων καὶ τῶν πολιτευομένων κατὰ τόπον ἐκεῖσε χριστιανῶν. Τούτου χάριν καὶ ἡμεῖς ἤδη, ἐγχειρισθέντες παρὰ Θεοῦ τοὺς οἴακας τοῦ ἡγεμονικοῦ Θρόνου Μολδοβλαχίας, εὔλογον καὶ δίκαιον ἔγνωμεν ἐπιβεβαιῶσαί τε καὶ ἀνανεῶσαι[1] τὸ ἔγγραφον αὐτὸ τοῦ ἐλέους διορισμὸν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου εὐεργετηρίου γράμματος, καὶ δὴ διοριζόμεθα καὶ ἀποφαινόμεθα ὅπως κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον ἔχῃ ἀπολαμβάνειν τὸ ῥηθὲν μοναστήριον τοῦ Κύκου ἀπὸ τοῦ αὐθεντικοῦ ἡμῶν βάμματος ἀνὰ πεντήκοντα γρόσια κατὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ διηνεκές, μηδενὸς τὸ παράπαν, εἴτε ἐκ τῶν διαδόχων τοῦ ἡμετέρου γένους, εἴτε καὶ ἑτέρου ὁποιουδήτινος προσώπου ἀδελφοῦ, ἐπέχοντος τόπον, ἀντιλέγοντος, ἢ ἀντιπράττοντος ἢ ὅλως τολμήσαντος ἀθετῆσαι ἢ παρασαλεῦσαι ἢ ἀνατρέψαι τὴν διορισθεῖσαν καὶ ἀφιερωθεῖσαν ἐτήσιον δόσιν τῶν εἰρημένων ἄσπρων καὶ καταλιπεῖν τὴν ἁγίαν ταύτην ἐκκλησίαν ἐστερημένην τῆς ἀναγκαίας καὶ προσηκούσης αὐτῇ ἐπισκέψεως καὶ περιθάλψεως, καθὼς ἀρχῆθεν εὐλόγῳ καὶ δικαίῳ τρόπῳ διώρισται, ἵνα μὴ τῷ κρίματι τῆς Ἱερουσαλὶμ γένηται ἔνοχος καὶ θείᾳ ὀργῇ ὑπόδικος.

Εἰ γὰρ τὴν περὶ τούτου ἀναντιῤῥήτον ἔν-

înalt cuvânt fapta eleimosinei se socoate lucru plăcut lui Dumnezeu şi capătă ca răsplătitor vrednic pe Dumnezeu, când se dă cu mână largă către dumnezeieştile biserici şi sfintele lăcaşuri, unde prea-lăudatul nume al lui Dumnezeu sfântul cu glas neîncetat în fiecare zi se slăveşte.

De oare ce deci am aflat sigur, prin expunere cu marturi şi vrednică de credinţă arătată nouă acum prin copie de scrisoare şi cuprinzând că în zilele Domniei în Moldova a celui înainte de noi Domn Io Constantin Nicolae Voevod s'a dat un hrisov domnesc de binefacere, orânduind şi asigurând sfintei mănăstiri din preasfinţita arhiepiscopie a Ciprului cu hramul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi zise Kykos, unde s'a aşezat vrednica de închinare şi venerata icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zisă Călăuza, zugrăvită de dumnezeiescul [Apostol şi] Evanghelist Luca, asemenea cu o scumpă comoară, o dare de milă pe an, în sumă de cinzeci de lei în fiecare an, de la vama domnescului Scaun al Moldovei, pentru îngrijirea părinţilor ce petrec în acel loc şi pomenirea neîncetată a miluitorilor şi a creştinilor ce trăiesc în acest loc. Drept aceia şi noi acum, primind de la Dumnezeu frânele domnescului Scaun al Moldovei, am găsit că e bine şi drept a întări şi a înoi această orânduială în scris a milei prin cel de faţă al nostru hrisov de milă, şi deci orânduim şi hotărâm că are ca luă, ca datorie neapărată, acea mănăstire Kykos de la domneasca noastră vamă cinzeci de lei pe fiecare an, neîntrerupt, nimeni, oricine ni-ar ţineà locul, sau din moştenitorii de sângele nostru, sau alt frate, de orice faţă, nevorbind împotrivă ori lucrând împotrivă, ori cutezând cumvà să strice ori să calce şi să răstoarne orânduita şi afierosita danie pe an a acelor bani şi să lase această sfântă biserică lipsită de îngrijirea şi ajutorul de nevoie şi cuvenit ei, precum de la început în chip bun şi drept s'a orânduit, ca să nu ajungă vinovat de despoiarea locurilor sfinte şi supus mâniei dumnezeieşti:

Şi, deci, pentru arătarea neîndoielnică

[1] Ms.: ἀναγνῶσαι.

δειξιν, μόνιμόν τε καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν, ἀπολυθὲν ἐξεδοθη τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον γράμμα καὶ ἐσφραγίσθη ἀσφαλισθὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ καὶ αὐθεντικῇ σφραγίδι.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

a acestui lucru, pentru siguranța trainică și veșnică, s'a dat acest hrisov al nostru domnesc și s'a pecetluit, întărindu-se și cu a noastră însăș iscălitură și domnească pecete.

MLII.

1740-4. Paisie, Patriarh de Ierusalim, către Mitropolitul Țerei-Românești, clericii și boierii din această Țară, pentru Safta Cantacuzino, văduva Medelnicerului Pantazi, „mort fără copii în altă țară", după voia lui, recunoscută în a doua Patriarhie a lui Paisie, moștenitoare a averii, iar, supt Patriarhul Neofit, scoasă din acest rost de Panaioti Popa, fratele lui Pantazi: se restituie în drepturile ei [1].

Παΐσιος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης [2].

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Οὐγγροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγεινῶν, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, ὁσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν αὐτόθι ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, τιμιώτατοι καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες τῆς ἐκλάμπρου καὶ εὐλογημένης αὐθεντικῆς τζάρας καὶ χρήσιμοι πραγματευταί, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, Κυρίου παντοκράτορος, εὐχὴ δὲ καὶ συγχώρησις παρ' ἡμῶν. Τῶν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐπικρίσει, εὐθυδικίᾳ τε καὶ δεφενδεύσει καθάπαξ ἀνενεχθέντων πραγμάτων καὶ ὑποθέσεων, οἱ ἄνωθεν κατὰ καιροὺς ἐμπεπιστευμένοι τὴν καθόλου προστασίαν καὶ πρόνοιαν ἀεἰποτε διευθετεῖν αὐτὰ καὶ καταρτίζειν προσφυῶς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τοῦ δικαίου χρέος ἀπαραίτητον κεκτημένοι, καὶ μηδέποτε παραχωρεῖν ὀφείλοντες προχωρῆσαι ἀταξίαν τινὰ καὶ σύγχυσιν ἐν αὐτοῖς, βλάβην ὑπάρουσαν καὶ ἀνατροπὴν τοῖς καλῶς διευκρινηθεῖσί τε καὶ διοριαθεῖσι, καὶ τῆς οἰκείας ἕσθ' ὅτε θέσεως ἐξοικίζουσαν περιστάσεσιν ὅπως ποτέ τισι τοῦ καιροῦ καὶ ἐναλλαγαῖς προσώπων καὶ ἐφευρολογιῶν ποικιλίαις καὶ ἀπατηλαῖς προφάσεσιν, ὥστε τοὺς προσφυεῖς τῆς σφῶν καταστάσεως ὅρους τέως ἀποτελέσαντα, πῇ μὲν ὧδε, πῇ δὲ ἐκεῖσε, ἀντιθέτως καθέλκεσθαι, καὶ τῆς πρὸς τὸν κτησάμενον ἰδικῆς καὶ διωρισμένης δεσποτείας ἀποπεσεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ ποτε, κατά τινα παρατροπήν, ἐπεισφρήσειεν ἀνωμαλία τις, πειρᾶσθαι ἀνατρέπειν αὐτὴν καὶ ἐπιδιορθοῦν μετὰ πάσης σπουδῆς, φροντίζοντες εὐλόγως καὶ δικαίως οὐ διαλείπουσιν, ἀνάγκης οὔσης ἀκριβεστέραις σκέψεσι καὶ ἐπικρίσεσιν ἀναλαμβάνειν τὰ ὁπωσοῦν τῆς οἰκείας στάσεως, κατά τινα παρατροπὴν ἐκπεπτωκότα καὶ ἐξοικισθέντα, καὶ ἀποκαθιστᾶν αὖθις εἰς τὸν προσφυῆ τοῦ δικαίου τόπον, καὶ ἐπὶ τὴν ἰδίαν θέσιν τε καὶ στάσιν κανόνι ποτέ τινι τῆς ἠκριβωμένης διαιτήσεως. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν προλαβόντως, ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμῶν Πατριαρχείας, ἐξεδόθη τῇ αὐτόθι ἀρχοντίσσῃ Σάφτᾳ Καντακουζινῇ ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐκκλησιαστικῆς ἀποφάσεως γράμμα εἰς πλάτος γραφέν, διόριζόν τε καὶ ἀποφαινόμενον, ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ ἀνεπτύξει τῶν ἱερῶν νόμων, βεβαιώσει τε καὶ εὐθυδικίᾳ, ἐπὶ τὸ ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον τὴν κατὰ νόμους ἔγγραφον διαθήκην τοῦ παίδων χωρὶς ἐν ἀλλοδαπεῖ τόπῳ τελευτήσαντος ἄρχοντος Μεδελνιτζιάρη Πανταζῆ, συζύγου τῆς βηθείσης Σάφτας, εἶναί τε καὶ γινώσκεσθαι ταύτην μόνον νόμιμον καὶ γνησίαν κληρονόμον τῆς αὐτόθι καταλειφθείσης ἰδιοκτήτου ἐκείνου περιουσίας, καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ, κατὰ τὴν διαταγὴν καὶ παραγγελίαν ἐκείνου, καὶ κατὰ πάντα δικαίου λόγον, καθὼς ἐν τῷ προρρηθέντι ἐκκλησιαστικῷ ἡμῶν γράμματι συνοδικῶς διωρίσθη καὶ ἀπεφάνθη· μεθ' οὗ πολὺ δέ, πατριαρχεύσαντος αὖθις τοῦ κὺρ Νεοφύτου, ἀδείας καιροῦ δραξάμενος ὁ πρωτεξάδελφος τοῦ θανόντος, Παναγιώτης Πόπας, καὶ παραστὰς μόνος ἐπὶ συνόδου καὶ ἐμφανίσας ἐνυπόγραφον καὶ ἐμμάρτυρον γράμμα τῆς ἀρχοντίσσης Σάφτας, κατὰ ἀπάτην καὶ λόγῳ οἰκονομίας παρ' αὐτῆς ληφθέν, καθὼς κατωτέρω βηθήσεται καὶ ἀποδειχθήσεται καὶ διαλαμβάνον ἀδιάθετον δῆθεν τεθνάναι τὸν βηθέντα σύζυγον ἐκείνης Πανταζῆν, ἑτέραις τε ποικίλαις πλαστολογίαις καὶ ἀπατηλαῖς προφάσεσι χρησάμενος [3], ἔπεισεν ὁποσοῦποτε καὶ ἔλαβε κἀκεῖνος

---

[1] Actul e compus mai mult din formule. De aceia, afac eu însăș fiind puțin importantă și ară tată numai în linii generale, o traducere ni s'a părut de prisos.

[2] Patriarh în trei rânduri, dela 1726 până la 1752.

[3] Panaioti pretindea, prin act falș, că fratele lui n'a lăsat testament.

τηνικαῦτα συνοδικὸν ἀποφασιστικὸν γράμμα, ἀνατρέπον μὲν ὁπωσοῦν καὶ ἀκυροῦν τὸ εὔλογον καὶ σὺν τῷ δικαίῳ προεκδοθὲν παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικὸν γράμμα περὶ τῆς αὐτῆς κληρονομικῆς ὑποθέσεως, ἀποδεικνύον δὲ τοῦτον μόνον κληρονόμον καὶ ἐγκρατῆ ἁπάσης τῆς ὑπολειφθείσης περιουσίας τοῦ ποτὲ Πανταζῆ. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τρόπους, ἔφθασε γενέσθαι, ὡς εἴρηται. Ἀλλ' οὖν, τῆς ὑποθέσεως ταύτης δεομένης αὖθις κρείττονός τινος ἐρεύνης τε καὶ ἐξετάσεως, προσεκομίσθη καὶ ἐνεφανίσθη ἡμῖν ἤδη κοινὴ ὑμῶν ἔγγραφος ἀναφορά, κατησφαλισμένη οὖσα ἀξιολόγοις ὑπογραφαῖς, μαρτυρικαῖς τε ἀποδείξεσι καὶ βεβαιώσεσι τῆς τε Ἀρχιερωσύνης σου καὶ τῶν παρευρεθέντων εἰς τὸ αὐτόθι κατὰ τόπον ἐκκλησιαστικὸν κριτήριον λοιπῶν συναδέλφων ἡμῶν ἀρχιερέων, τιμιωτάτων τε καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς ἐκλάμπρου καὶ εὐλογημένης αὐθεντικῆς τζάρας, διαλαμβάνουσα ὅτι διὰ τὴν τῶν προεκδοθέντων δύο συνοδικῶν γραμμάτων πρὸς ἄλληλα ἀντιλογίαν καὶ διάφορον ἀπόφασιν, τῆς κληρονομικῆς ταύτης ὑποθέσεως, ἀμφιβαλλομένης καὶ τῆς ἀληθείας ἀγνοουμένης, δέον καὶ ἐπάναγκες ἐφάνη ἐτασθῆναι ἀκριβέστερον καὶ διευκρινηθῆναι αὐτόθι τὸ εἶναι τῆς ὑποθέσεως καὶ δηλοποιηθῆναι τρανῶς ἐνταῦθα ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν. Κἀντεῦθεν, εἰς ἓν πάντων ἡμῶν συνελθόντων, ἐπὶ τοῦ κατὰ τόπον ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου, ἀκριβοῦς τε ἐρεύνης καὶ ἐξετάσεως γενομένης περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως δι' ἐκκλησιαστικοῦ φρικτοῦ ἐπιτιμίου, ἐκφωνηθέντος πρῶτον παρὰ τῆς Σῆς Ἱερότητος δι' ὠμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου, ἀπεδείχθη καὶ ἐμαρτυρήθη ὑφ' ἱκανῶν ἀξιολόγων τε καὶ ἀξιοπίστων ἀρχόντων, παρευρεθέντων ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ εἰρημένου Πανταζῆ, αὐτοπτῶν τε καὶ αὐτηκόων γενομένων καὶ μαρτυρησάντων ἀφιλοπροσώπως καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ καθαρῷ συνειδότι, ὡς ὁ διαληφθεὶς ποτὲ Πανταζῆς ἔτι ζῶν καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ τὰς διατριβὰς μετ' αὐτῶν ποιούμενος, διὰ τὰς ἐν τῷ τότε ἐπικρατούσας καιρικὰς ἀνωμαλίας, σώας τε καὶ ὑγιεῖς τὰς φρένας ἔχων, ὑπηγόρευσεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ πεποίηκεν, ἰδιοθελεῖ αὐτοῦ καὶ ἀδιάστῳ γνώμῃ καὶ προαιρέσει, τελευταίαν ἔγγραφον διαθήκην, ἐν ᾗ διαταξάμενος περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, ὅσα μὲν ἐκέκτητο ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι κείμενα κτήματα καὶ ὑποστατικά, ἀπὸ πατρικῆς καὶ συγγενῶν κληρονομίας περιελθόντα αὐτῷ, ἀφῆκεν εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, ὅσα δὲ αὐτὸς ἰδίοις πόνοις καὶ ἱδρῶσιν ἐκτήσατο, ἴδια πεκούλια ὄντα, τούτων, διὰ τὴν μεσολαβήσασαν ἀπαιδίαν, τὰ μὲν εἰς ἐλεημοσύνας καὶ εὐποιΐας ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ μνημοσύνων διαταξάμενος, τὸ δὲ εἰς ἅπερ ἂν ἠβουλήθη πράσωπα λεγατεύσας καὶ διορισάμενος [1], τὴν ῥηθεῖσαν αὐτοῦ σύζυγον Σάφταν κληρονόμον ἁπλῶς μετὰ θάνατον αὐτοῦ εἰς ἅπασαν τὴν καταληφθεῖσαν ἰδιόκτητον περιουσίαν αὐτοῦ καὶ ἐπίτροπον καὶ διοικητὴν τῶν ὧν ἀφῆκεν λεγάτων καὶ ἐλεημοσυνῶν διωρίσατο καὶ κατέστησε, καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν ἐν πολεμίᾳ καὶ ὑπερορίῳ φυγῇ, διὰ δὲ τὰ τηνικαῦτα ἐναντία καιρικὰ περιστατικά, καὶ εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐπηρτημένου κινδύνου, οὐκ ἐφάνη εὔλογον βεβαιωθῆναι τὴν διαθήκην ταύτην ὑπογραφαῖς τῶν αὐτῶν παρευρεθέντων ἀρχόντων. Περὶ δὲ τοῦ παρὰ τῷ Πόπᾳ σωζομένου, καὶ ἐπὶ συνόδου ἐμφανισθέντος μετὰ ταῦτα, ἐναντίου τῇ ἀληθινῇ καὶ νομίμῳ διαθήκῃ ταύτῃ, ἐνυπογράφου καὶ ἐμμαρτύρου γράμματος τῆς ἀρχοντίσσης Σάφτας, ὅτιν καὶ τὸ δεύτερον συνοδικὸν γράμμα ἐπερειδόμενον ἀποφαίνεται, ἔγνωμεν καὶ ἐβεβαιώθημεν ὡσαύτως ἐκ τῆς κοινῆς ἡμῶν ἀξιολόγου ταύτης ἐνυπογράφου ἀναφορᾶς ὅτι διὰ μεσολαβήσεως τῶν δύο τούτων εὐγενεστάτων ἀρχόντων, τοῦ τε Μεγάλου-Βιστιάρη τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντείας ταύτης Οὐγγροβλαχίας, κυρίτζη Χέρα Πρατζογιάνου, καὶ τοῦ Μεγάλου-Κλουτζιάρη, κυρίτζη Ἀντωνάκη Παλλαδᾶ, υἱῶν κατὰ πνεῦμα ἀγαπητῶν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, λόγῳ τε οἰκονομίας καὶ κατὰ ἀπάτην ἐδόθη τῷ Σατράρῃ Ἀθανάσῃ, ἐπιτρόπῳ τοῦ Πόπα, καθ' ὃν καιρὸν συνεφωνήθη μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀρχοντίσσης Σάφτας γενέσθαι δῆθεν τριμοιρίαν ἐπὶ τῇ καταλειφθείσῃ περιουσίᾳ τοῦ ποτὲ Πανταζῆ, καὶ ὅτι ὑπάρχει πάντῃ ψευδὲς ἐκεῖνο, καὶ ἀσύστατον, καὶ μηδεμιᾶς ἀληθείας ἐχόμενον, καθὼς οἱ αὐτοὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες ὡμολόγησαν ἀμφότεροι παῤῥησίᾳ ἐπὶ τοῦ αὐτόθι ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου, διὰ τὸ προεκφωνηθὲν ἐπιτίμιον, ὅτι ἐστάθησαν μεσῖται καὶ ἐργάται τοῦ τοιούτου κατεσκευασθέντος γράμματος καὶ κατὰ ἀπάτην ὑπὸ τῆς Σάφτας ὑπογραφέντος, ἐπ' ἐλπίδι τῆς γεγραμμένης ἐν αὐτῷ συμφωνίας καὶ διαλαμβάνοντος ψευδῶς τὸ ἀδιάθετον τοῦ θανόντος Πανταζῆ, χωρὶς τοῦ ἔχειν οὕτω τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἱκανῶς προαποδέδεικται, ἀλλὰ κατὰ ζήτησιν καὶ θέλησιν μόνου τοῦ εἰρημένου Ἀθανάσῃ καὶ κατὰ ἀπάτην γεγονότος, ἐπὶ μαρτυρίᾳ δῆθεν τῶν ὑπογεγραμμένων αὐτῷ τριῶν ἑτέρων

[1] Mărturii arată că Pantazi, fiind peste hotare, cu ei, „pentru unele tulburări ale vremii", „în fugă dușmană și peste hotare", a lăsat rudelor averea moștenită și sporită în patrie, iar ce câștigase, la locuri pioase și la prieteni, dând restul și epitropia, Saftei. Fratele lui Pantazi înfățișase o declarație a Saftei că n'a fost testament, dar sinodul constată că ea a fost meșteșugită, în vederea unei împărțiri a moștenirii, de boierii Hera Brezoianu, Mare-Vistier, și Antonachi Paladă, Mare-Comis.

εὐγενεστάτων ἀρχόντων. Τούτου χάριν, κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ταύτην ἐνυπόγραφον ἀναφορὰν καὶ ἀξιόπιστον μαρτυρίαν καὶ ἀκριβῆ βεβαίωσιν, γράφοντες καὶ αὖθις διὰ τοῦ παρόντος, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ μὲν ἐκδοθὲν τῷ Πόπᾳ δεύτερον συνοδικὸν γράμμα, ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ ἤδη πρὸ ἡμῶν κὺρ Νεοφύτου, ὡς κατὰ ἀπάτην ληφθὲν διὰ τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ Πόπᾳ σωζομένου ψευδεπιπλάστου ἐκείνου γράμματος, καθὰ προαποδέδεικται καὶ μεμαρτυρήται ἀκριβέστατα καὶ ἀληθέστατα, αὐτὰ δὴ ταῦτα τὰ δύο γράμματα, μετὰ πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων καὶ διοριζομένων ἐν ἐκείνοις ἕνεκεν τῆς ὑπολειφθείσης περιουσίας τοῦ θανόντος ἄρχοντος Μεδελνιτζάρη Πανταζῆ, μένωσιν ἄκυρα πάντῃ καὶ ἀνίσχυρα καὶ ἄπρακτα καὶ ἀνενέργητα, καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογιζόμενα· τὰ γὰρ κακῶς καὶ κατὰ ἀπάτην κριθέντα καὶ τυπωθέντα, μετὰ τὸ εὐκρινθῆναί τε καὶ ἀπελεγχθῆναι ἀκριβεστέραις τοπικαῖς τε καὶ συνοδικαῖς ἐπικρίσεσι καὶ σκέψεσιν, ἀκυροῦνται καὶ ἀνατρέπονται εὐλόγως καὶ σὺν τῷ δικαίῳ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ δὲ κατὰ πάντα δικαίου λόγον προεκδοθὲν τῇ ἀρχοντίσσῃ Σάφτα περὶ τῆς αὐτῆς κληρονομικῆς ὑποθέσεως ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἀποφασιστικὸν γράμμα, ἔτι δὲ καὶ ἡ διαθήκη τοῦ ποτὲ ἀνδρὸς αὐτῆς Πανταζῆ, ὡς καὶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ ἤδη μάλιστα εὔλογός τε καὶ νόμιμος ἀποδειχθεῖσά τε καὶ μαρτυρηθεῖσα, μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς καταγραφέντων καὶ καλῶς διορισθέντων καὶ ἀποφανθέντων, ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν μόνιμον καὶ ἀμετάθετον κατὰ πάντα καιρόν, καὶ ἐν παντὶ δικαιοσύνης κριτηρίῳ ἐξάπαντος, ἥ τε ῥηθεῖσα σύζυγος αὐτοῦ ἀρχόντισσα Σάφτα ὑπάρχῃ μόνη κληρονόμος καὶ ἐπίτροπος ἐκείνου εἰς ἅπασαν τὴν ἰδιόκτητον αὐτοῦ περιουσίαν, ὀφείλουσα διανεῖμαι τὰ εἰς ἐλεημοσύνας καὶ λεγάτα διωρισμένα, καὶ τὰ λοιπὰ κατασχεῖν ὅσα εἰς κληρονομίαν αὐτῇ καταλιμπάνεται, κατὰ τὴν διαταγὴν καὶ παραγγελίαν ἐκείνου· ὁ δὲ ῥηθεὶς Παναγιώτης Πόπας μηδεμίαν τοῦ λοιποῦ ἐχέτω μετοχὴν ἡστινοσοῦν ἐκκλησιαστικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀπαιτήσεως, ἅ τε μηδὲν δίκαιον ἔχων ἐν τοῖς ἰδίοις πεκουλίοις τοῦ ποτὲ Πανταζῆ, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ εἰρημένου συνοδικοῦ ἡμῶν γράμματος, καὶ κατὰ τὰς ἐν ἐκείνῳ ἐκτεθείσας νομικὰς διακελεύσεις, καὶ κατὰ πάντα δικαίου λόγον. Ἐὰν δέ, καὶ μετὰ τὴν δευτέραν καὶ ἀκριβεστέραν συνοδικὴν ἡμῶν ταύτην καὶ δικαίαν καὶ νόμιμον ἀπόφασιν, τολμήσῃ ὀψέποτε ἐνοχλῆσαι καὶ ἐπηρεᾶσαι τὴν διαλειφθεῖσαν ἀρχόντισσαν Σάφταν, καθ' ὁντιναοῦν ἄλλον τρόπον, καὶ ζημίαν τινὰ αὐτῇ ἐπαγαγεῖν, ἐπὶ προφάσει κληρονομικοῦ δήθεν δικαίου, ἀπ' ἐναντίας φερομένος τῇ νομικῇ διατάξει καὶ χριστιανικῇ καταστάσει. ἀλλὰ καὶ ὅσοι χριστιανοί, συγγενεῖς ἢ ξένοι, συνεργήσωσι καὶ βοηθήσωσιν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ ταύτῃ, ἂν μὴ παύσωνται τῆς οἰκείας αὐτῶν ἐθελοκακίας καὶ τοῦ παραλόγου τούτου ἐγχειρήματος, ὁμοῦ μετὰ τοῦ αὐτοῦ Πόπα ἀφωρισμένοι εἶησαν ἀπὸ Θεοῦ κυρίου Παντοκράτορος, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι, καὶ τυμπανιαῖοι· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ οὐδαμῶς, κληρονομήσειαν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένοντες εἶησαν καὶ τρέμοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὁ Κάϊν· ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἡ μερὶς αὐτῶν μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοιεν πώποτε, ἐφ' οἷς δουλεύουσι, καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτῶν· σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτούς, ὡς τὸν Δαθὰν ποτὲ καὶ Ἀβειρών, καὶ ἐν γενεᾷ μιᾷ ἐξαλειφθείη μετ' ἤχου τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· ἔχοιεν καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· ὁ δὲ Πόπας οὗτος ὑπάρχῃ καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μηδεὶς ἐκκλησιάσῃ αὐτόν ἢ ἁγιάσῃ, ἢ θυμιάσῃ, ἢ ἀντίδωρον αὐτῷ δῷ, ἢ συμφάγῃ, ἢ συμπίῃ, ἢ συμπραγματευθῇ, ἢ ὅλως συναναστραφῇ καὶ χαιρετήσῃ, ἢ μετὰ θάνατον θάψῃ, ἐν βάρει ἀργίας καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ παντροκράτορος ,αψ... *(sic*: 1742?). Ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ'.

† Ὁ Καισαρείας Παρθένιος, † ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος, † ὁ Κυζίκου Ἀνανίας, † ὁ Νικομηδείας Θεόκλητος, † ὁ Νικαίας Καλλίνικος, † ὁ Χαλκηδόνος Καλλίνικος, † ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωακείμ, † ὁ Τορνόβου Ἄνθιμος, † ὁ Σερρῶν Γαβριήλ, † ὁ Οὐγγροβλαχίας Νεόφυτος, † ὁ Τραπεζοῦντος Ἱερεμίας, † ὁ Μελενίκου Κύριλλος, † ὁ Ἰωαννίνων Γρηγόριος, † ὁ Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος, † ὁ Μεσημβρίας Γρηγόριος, † ὁ Ἀγχιάλου Ναθαναήλ, † ὁ Δέρκων Σαμουήλ.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; şi în Ghedeon, Κανονικαὶ Διατάξεις, I, pp. 235-40[1].)

[1] In aceiaş culegere se află (p. 222 şi urm.) actele patriarhale din 1742—3, privitoare la Medelnicerul Pantazl, care, din pricini de războaie, trecând „în ţara de peste hotare, de frica primejdiei", a luat acolo pe Safta fiica lui Răducanu Cantacuzino, fiu şi el al lui Ştefan-Vodă, cu condiţie a o lăsà moştenitoare a sa. Murind de boală, face aşà. Diata e atacată de Atanase, nepot de văr primare, cu plenipotenţă a fostului legatar, vărul primare Panaioti Popa. Procesul se poartă supt Nicolae Mavrocordat. După cererea

MLIII.

Patriarhul din Constantinopol către Mitropolitul Ungrovlahiei, pentru moştenirea negustorului Chirică din Târgovişte. C. 1740.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Οὐγροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγηνῶν, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ὁσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν αὐτόθι ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες, καὶ χρήσιμοι πραγματευταί, καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ὑμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, καὶ παρ' ἡμῶν εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Ὁ Ῥαδουκάνος, ἀνεψιὸς καὶ κληρονόμος τοῦ εἰς τὰ αὐτόθι ἀποθανόντος ἄπαιδος Κυρίκου, πραγματευτοῦ ἀπὸ Τυργοβούστου, ἀνέφερεν ἡμῖν ὅτι, τοῦ εἰρημένου θείου αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλειν ἀποθανεῖν, ἔχοντος ἔτι τὰς φρένας καὶ τὸν νοῦν ὑγιεῖς, διαθήκην ἔγγραφον τελευταίαν πεποιηκότος, καὶ διορισαμένου ἐν αὐτῇ, κατ' ἰδίαν αὐτοῦ θέλησίν τε καὶ βούλησιν, διαφόρους εὐποιΐας καὶ ἀγαθουργίας, διὰ ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν καὶ μνημόσυνον αἰώνιον, ἔτι δὲ αὐτῷ τε τῷ Ῥαδουκάνῳ καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἀνεψιοῖς καὶ συγγενέσι καὶ οἰκείοις αὐτοῦ ἐπαφιέντος καὶ διορίσαντος τὸ ὅσονπερ ἤθελε δοθῆναι ἐπὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας περιουσίας μέρος, τὸν δὲ ῥηθέντα Ῥαδουκάνον καὶ υἱὸν θετὸν ὀνομάσαντος ἐν τῇ διαθήκῃ ταύτῃ, καὶ ἐπίτροπον καταστήσαντος ἐπὶ τῷ ἐνεργῆσαι καὶ διανεῖμαι τὰ ἐν αὐτῇ διορισθέντα· ὁ διαληφθεὶς Ῥαδουκάνος, μετὰ θάνατον ἐκείνου τοῦ θείου αὐτοῦ, παραλαβὼν εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν ἐκείνου περιουσίαν, διένειμε καὶ ἐνεχείρισεν ἁπάσας τὰς ἐλεημοσύνας καὶ εὐποιΐας εἰς τοὺς διορισθέντας ἐν τῇ ῥηθείσῃ διαθήκῃ τόπους ἀνελλειπῶς. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπαναστὰς κατ' αὐτοῦ ὁ ἐξάδελφος καὶ συγκληρονόμος αὐτοῦ, Γιάννης, ἀνεψιὸς ὢν καὶ αὐτός, ἐξ ἑτέρου ἀδελφοῦ, καὶ μὴ εὐαριστηθεὶς ἐπὶ τῇ ῥηθείσῃ τελευταίᾳ διαθήκῃ τοῦ θείου αὐτοῦ, ἐκίνησεν ἀγωγὴν ἐπὶ τοῦ αὐτόθι ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου, προβάλλων καὶ δικαιολογούμενος ὡς ὁ θεῖος αὐτοῦ οὗτος Κύρικος πρὸ χρόνων τινῶν ἐπεποιήκει ἑτέραν διαθήκην, ἐν ᾗ διώρισατο καὶ κατέστησεν αὐτὸν τὸν Γιάννην ἐπί-

Preasfinţite Mitropolit al Ungrovlahiei, prea-cinstit şi exarh al plaiurilor, întru Duhul Sfânt iubit frate şi coliturghisitor, şi prea-cuvioşi egumeni ai celor de acolo sfinte şi venerate mănăstiri, şi prea-nobili boieri, şi folositori negustori, şi ceilalţi toţi binecuvântaţii creştini, fii întru Domnul iubiţi ai Smereniei Noastre, har fie-vă vouă şi pace de la Dumnezeu, şi de la noi rugăcinne, binecuvântare şi iertare. Răducanu, nepotul şi moştenitorul celui ce a murit în acele părţi fără copii, Chirică, negustorul din Târgovişte, ni-a adus înainte că, zisul lui unchiu fiind pe moarte, ci având încă minţile întregi, a făcut în scris orânduiala lui de pe urmă şi a hotărât în ea, după însăş a lui vrere şi voinţă, felurite binefaceri şi fapte bune, pentru sufleteasca lui mântuire şi veşnică pomenire, şi încă a lăsat şi a hotărât pentru Răducanu şi toţi ceilalţi nepoţi şi rude şi casnici ai lui câtă parte voiă să li se dea fiecăruia din a lui avere şi pe acest Răducanu l-a numit şi fiu de suflet în acea diată şi l-a aşezat epitrop ca să aducă la îndeplinire şi să împartă cele înlăuntru orânduite; iar pomenitul Răducanu, după moartea acelui unchiu al său, luând în mânile sale averea lui, a împărţit şi a dat toate milosteniile şi binefacerile la locurile orânduite în zisa diată nelipsit. Şi după aceia, ridicându-se împotriva lui vărul şi tovarăşul de moştenire al lui, Iani, fiind şi el nepot, din alt frate, şi nefiind mulţămit cu zisa diată din urmă a unchiului său, a pornit pâră la judecata bisericească de acolo, aducând înainte şi îndreptăţindu-se că unchiul lui acesta, Chirică, cu câţivă ani înainte a făcut altă diată, în care l-a orânduit şi l-a aşezat pe el, Iani, ca epitrop. Pentru care s'a rugat ca acea d'intâiu diată să aibă putere, iar aceasta din urmă să se desfiinţeze, şi aducând încă şi o carte de învoială făcută

lui Mihai-Vodă Racoviţă, Patriarhul judecă: el dă dreptate Saftei. Între arhiereii isăliţi e şi-al Ungrovlahiei Neofit (1742). Se dă apoi o gramată în cellalt sens lui Neofit (trei boieri, Grigore Greceanu Mare-Ban, Constantin Dudescul Mare-Logofăt şi Antonachi Mare-Clucer, mărturisiseră că Pantazi a murit fără testament; în avere erau şi moşii, Ţigani, case, vii, vite, giuvaiere, lucruri de aur şi argint, veşminte, vase; χαλκωματικά; 1743; fără isăllitura Mitropolitului). In Mart 1744, se scrie de Patriarhul Paisie, urmaşul lui Neofit aceluiaş Mitropolit, pentru a restabili întâia sa judecată, în folosul Saftei: intervenise mărturia lui Hera Brezoianu (Πρατζογιάνου) şi a Marelui-Clucer Antonachi Paladă contra „Serdarului Atanase, epitropul lui Popa". Acum iarăş Mitropolitul muntean figurează printre arhierei.

τροπον. Ὅθεν καὶ ἠξίου ἐκείνην τὴν πρώτην διαθήκην ἔχειν τὸ κῦρος, τὴν δὲ τελευταίαν ταύτην ἀναιρεθῆναι, καὶ προβάλλων προσέτι ἓν συμφωνητικὸν γράμμα, γεγονὸς μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ῥηθέντος Ῥαδουκάνου μετὰ θάνατον τοῦ εἰρηνέου θείου αὐτῶν, ἐν ᾧ ὑπόσχεται ὁ αὐτὸς Ῥαδουκάνος τὰ περισσεύοντα ἐκ τῶν ἐλεημοσυνῶν ἀπὸ τῆς τοῦ θείου αὐτῶν περιουσίας μερίζεσθαι ἐξ ἴσου μετὰ τοῦ εἰρηνέου Γιάννη καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Δι' ὧν προβλημάτων θεωρηθέντων ἔμπροσθεν τῆς Σῆς Ἱερότητος, οὐκ οἴδαμεν ὅπως, ἀπ' ἐναντίας τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἐγένετο ἡ κρίσις καὶ ἀπόφασις, καθὼς, ἀπὸ τοῦ ἐμφανισθέντος ἡμῖν ἴσου τοῦ τῆς τοιαύτης κρίσεως γράμματος βεβαιωθέντες, ἔγνωμεν, ὥστε τὴν τελευταίαν διαθήκην ἀνατραπῆναι, ἐπὶ προφάσει τῆς προγενεστέρας καὶ τοῦ ῥηθέντος συμφωνητικοῦ γράμματος. Ὅθεν τὸν ῥηθέντα Ῥαδουκάνον προσελθόντα τῷ ἐλέει καὶ τῇ προνοίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὸ οἰκουμενικὸν κριτήριον ἐκκαλούμενον τὴν κρίσιν αὐτοῦ ταύτην, καὶ δεόμενον νομίμως καὶ δικαίως ἀποπερατωθῆναι, φιλανθρώπως ἀποδεξάμενοι, δεῖν ἔγνωμεν, κατὰ τὴν νομικὴν ἀκρίβειαν, συστῆσαι τὸ δίκαιον αὐτοῦ, καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς κτλ. ἵνα ἡ μὲν ῥηθεῖσα τελευταία διαθήκη τοῦ ποτὲ Κυρίκου, ὡς νόμιμος καὶ δικαία βούλησις αὐτοῦ, καὶ ὡς μνημονεύουσα πάντων τῶν ἀνεψιῶν καὶ κληρονόμων αὐτοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ τὴν ἀγωγὴν κινοῦντος Γιάννη, καὶ τοσαύτας ἐλεημοσύνας καὶ ἀγαθοεργίας διορίζουσα καὶ τὸν διατιθέμενον ἔχουσα ὑγιαίνοντα τὰς φρένας, καὶ κατὰ πάντα ἄμεμπτος διατελοῦσα (οὔτε γὰρ ἐναντίωσιν ἐπιδέχεται, διὰ τὸ μηδένα τῶν κληρονόμων καταλιπεῖν ἀμνημόνευτον, οὔτε μέμψιν ἔχει, διὰ τὸ τὸν φαλκίδιον χώραν οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ, μὴ ὑπόντων παίδων· ἡ γὰρ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναντίωσις, ὡς οἱ θεῖοι νόμοι φασί, παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου κινεῖται, ἡ δὲ μέμψις παρὰ τοῦ ἔλαττον τοῦ φαλκιδίου λαμβάνοντος) ἔχειν ὀφείλει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν πᾶσι τοῖς διοριζομένοις ἐν αὐτῇ, ναὶ μὴν καὶ ἐν τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ ῥηθέντος ἐπιτρόπου Ῥαδουκάνου, καὶ αἱ διανεμηθεῖσαι ἐλεημοσύναι ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ θανόντος, ἔχωσι μένειν κατὰ χώραν, εἰς τοὺς οὓς ἐπεδόθησαν τόπους, ἀναφαίρετοι καὶ ἀναπόσπαστοι· ἡ δὲ προγενεστέρα διαθήκη, ἣν προβάλλει ὁ ῥηθεὶς Γιάννης ὡς διορισθεὶς ἐν αὐτῇ ἐπίτροπος οὐδεμίαν ἔχει σύστασιν καὶ βεβαίωσιν, ἀνατραπεῖσα ὑπὸ τῆς μεταγενεστέ-

între el şi zisul Răducanu după moartea zisului lor unchiu, în care făgăduieşte acest Răducanu ca banii ce vor prisosì dela milostenii din averea unchiului lor să se împartă de o potrivă cu zisul Iani şi cu ceilalţi fraţi ai lui. Pentru care întrebări cercetate în faţa Sfinţiei Tale, nu ştim cum, împotriva sfintelor legi s'a făcut judecata şi hotărârea, precum, lămuriţi prin copia înfăţişată nouă a unei astfel de cărţi de judecată, am cunoscut, aşà încât cea din urmă diată s'a întors, supt cuvânt că a fost cea de mai nainte, şi după zisa carte de învoială. Deci, primind cu dragoste pe zisul Răducanu, care a venit la mila şi îngrijirea celei în sama noastră Mari Biserici a lui Hristos şi a apelat la Scaunul ecumenic în judecata lui aceasta şi a cerut a se petrece din nou după lege şi dreptate, am cunoscut că trebuie, după adevărul legii, a sprijini dreptatea lui, şi scriind hotărâm sinodiceşte ş. c. l. ca zisa diată din urmă a răposatului Chiricä, ca una ce este legiuită şi dreaptă voinţă a lui şi ca una ce pomeneşte pe toţi nepoţii şi moştenitorii lui şi pe însuş acest Iani care a pornit pârâ, şi orânduieşte atâtea milostenii şi faceri de bine şi a fost făcută când testatorul aveà mintea sănătoasă şi ca una ce este întru toate fără cusur (căci nu primeşte împotrivire, nici pentru că ar fi lăsat pe vre unul din moştenitori nepomeniţi, nici are neajuns pentru că n'ar aveà înlăuntru pământul zis *falcidiu*, nefiind copii; căci împotrivirea faţă de diată, cum spun legile dumnezeieşti, se face de cel ce nu e pomenit, iar cusurul vine de la cel ce a luat mai puţin de cum prevede legea falcidie), se cuvine să aibă întărire şi putere în toate cele orânduite 'n ea, ba chiar şi în aşezarea zisului epitrop Răducanu, şi milosteniile împărţite de el, după aşezământul răposatului, să aibă a rămâneà la locul lor, în locurile la care s'au dat, neridicate şi nesmulse; iar diata mai veche, pe care o aduce înainte zisul Iani ca orânduit în ea epitrop, n'are nicio aşezare şi putere, ca una ce a fost înlăturată de cea mai de pe urmă; căci legile dumnezeieşti spun lămurit că diata mai veche se înlătură de cea din urma ei, care e cea de săvârşit; şi e fără temeiu în de obşte şi a căutà pricini de nemulţămire pentru scoaterea celui dintâiu epi-

ρας· ῥητῶς καὶ γὰρ οἱ θεῖοι νόμοι φάσιν, ἡ προγενεστέρα διαθήκη ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς μεταγενεστέρας, τελείας οὔσης· ἀσύστατον δὲ πάντῃ καὶ τὸ ζητεῖν ἀχαριστίας αἴτια διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ πρώτου ἐπιτρόπου: τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἀποκλήρων μόνον οἱ νόμοι προσέταξαν, καὶ τὰς τῆς ἀχαριστίας αἰτίας ἐγγράφους ὡρίσαντο· ἐπίτροπον δέ τις ζῶν κατ' ἀρέσκειαν ἰδίαν καὶ τίθησιν καὶ ἀποτίθησιν, αἰτίας ὑπὸ τῶν νόμων οὐκ ἐπερωτώμενος· ὅπου γε, καὶ εἰ βούλοιτο τις κἀνταῦθα, ἐκ τοῦ παρέλκοντος αἰτίας ἐπιζητῶν, μαρτυρεῖται προδήλως ἡ τοῦ ῥηθέντος Γιάννη πρὸς τὸν ῥηθέντα θεῖον αὐτοῦ Κυρίκον, ἅπαξ καὶ δίς, ἐν μυρίοις ἁμαρτήμασι καὶ ἀτοπήμασι, ἐπιβουλαῖς τε καὶ καταδρομαῖς, πρόσκρουσις, δι' ἣν καὶ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ οὕτως ἦν ἐποργιζόμενος αὐτῷ, ὡς καὶ ἀπόβλητον ἔχειν αὐτόν, καὶ μόλις περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου διαλλαγῆναι αὐτῷ, μεσιτείᾳ καὶ παρακλήσει πολλῇ ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, καθὼς ἀπὸ τοῦ ἴσου τοῦ μαρτυρικοῦ γράμματος ἔγνωμεν· πρὸς δὲ τὰ περὶ τῆς συμφωνίας καὶ ὁμολογίας τῆς μετὰ θάνατον τοῦ Κυρίκου γενομένης μεταξὺ τοῦ Ῥαδουκάνου καὶ Γιάννη προβαλλόμενα *(sic)*, ὁ μὲν Ῥαδουκάνος ἀπολογεῖται βίᾳ καὶ κατ' ἀνάγκην γινέσθαι, μὴ ἐνὸν ἄλλως τὴν χρηματικὴν τοῦ τελευτήσαντος περιουσίαν συναχθῆναι καὶ εἰς τὰς διορισθείσας ἐλεημοσύνας ἐπιδοθῆναι, εἰ μὴ τῇ τοιαύτῃ κατ' οἰκονομίαν ὑποκρίσει τῆς ὁμολογίας, πραγματευσαμένῃ τὴν διαλλαγὴν τῶν ἀντιφερομένων μερῶν, ἐξ ὧν τῆς διαφορᾶς καὶ διενέξεως ἐπήρτητο κίνδυνος καὶ τὰ χρήματα ἀπολεσθῆναι καὶ τὰς ἐλεημοσύνας ἀπρακτῆσαι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς νόμοις ἀνένδεκτος ἐστὶν ἡ τοιαύτη συμφωνία, ὡς ἀναιροῦσα τὴν τοῦ θανόντος νόμιμον διάταξιν, ἥτις ἐστὶν ἡ τελευταία διαθήκη. Οὔτε γὰρ εἶχεν ἐξουσίαν ὁ Ῥαδουκάνος σύμφωνα τοιαῦτα θέσθαι ἐπ' ἀναιρέσει διαθήκης, ἧς αὐτὸς οὐκ ἦν κύριος, ἀλλ' ὁ τὴν διαθήκην πεποιηκὼς Κύρικος, καὶ ἡ ὅπωσδήπω καθ' ὑπόκρισιν οἰκονομικὴ γενομένη ὁμολογία ὡς μηδὲ γεγονυῖα τὸ παράπαν λογίζεται. Ἀλλὰ καὶ τὸ ζητεῖν τοὺς κληρονόμους καὶ ἀνεψιοὺς πάντας τὸ ἴσον μέρος λαβεῖν τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομοῦσι χώραν ἔχει, οὐ μὴν δ' ἔνθα διαθήκη νόμιμος πρόκειται, διορίζουσα ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν συγγενῶν τὸ ὅσονπερ ἠθέλησεν ὁ διατιθέμενος, φυλάξας τὸ ἐκ τῶν νόμων δίκαιον· τὰ δ' ἀπερισκέπτως καὶ ἔξω τῆς τῶν νόμων ἀκριβείας καὶ τοῦ δικαίου ὁπωσδήπως φθάσαντα ἀποφανθῆναι αὐτόθι περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἔχωσι μένειν

trop, căci aceasta au aşezat-o legile numai cu privire la cei scoşi din moştenire, şi au orânduit în scris pricinile nemulţămirii; şi, fiind cinevà în viaţă, după voia lui pune şi scoate pe epitrop, fără să mai caute motive în legi; şi, dacă ar voì cinevà să întâmpine cercând pricini din trecut, mărturiseşte lămurit ciocnirea zisului Iani cu zisul lui unchiu, Chiricĕ, odată şi de două ori, în mii de greşeli şi lucruri fără cale, curse şi prigoniri, pentru care şi până la sfârşitul vieţii lui erà aşà de mânios asupra lui, încât l-a îndepărtat de la el şi abia către sfârşitul vieţii s'a împăcat cu dânsul, prin mijlocire şi cu rugăminte multă de clerici şi mireni, precum din copia scrisorii de mărturie am aflat; iar, în ce priveşte învoirea şi înţelegerea care s'a făcut, după moartea lui Chiricĕ, între Răducanu şi Iani, Răducanu se apără că a fost făcută cu putere şi prin silnicie, nefiind altfel cu putinţă a se strânge averea răposatului şi a se da la milosteniile orânduite decât numai printr'o astfel de făţărnicie cu „iconomie“ (şiretenie) a înţelegerii, tratând despre împăcarea părţilor protivnice, de la care s'a ridicat primejdia dihoniei şi certei şi de a se pierde lucrurile, şi de a se stricà milosteniile; ba chiar şi legilor li e cu neputinţă de primit o astfel de învoialà, ca una ce desfiinţează legiuita orânduire a răposatului, care este cea de săvârşit diată. Căci n'aveà nici voie Răducanu a face astfel de învoieli cu desfiinţarea diatei, peste care nu erà el stăpân, ci acel ce a făcut diata, Chiricĕ, şi înţelegerea făcută oricum cu făţărnicie de „iconomie“ se socoate ca una ce nu s'ar fi încheiat. Ci şi a căutà ca moştenitorii şi nepoţii toţi să iea aceiaş parte are loc la cei ce moştenesc fără diată, nu când se află înainte diată legiuită, orânduind fiecăreia din rude cât a voit testatorul, cu păzirea dreptăţii din legi; iar cele care fără socotealà şi în afară de adevărul legilor şi dreptului s'au întâmplat oricum a se hotărâ acolo cu privire la afacerea de faţă, să aibă a rămâneà de acum înainte fără putere şi urmare. Ci, dacă zisul Iani ori altă rudă sau străin ar voì să vorbească împotrivă şi să steà în contra acestei judecăţi şi hotărâri a noastre patriarhiceşti şi sobornicesti, săvârşită după legile bisericeşti, şi ar îndrăznì să răstoarne şi să zguduie şi să

τοῦ λοιποῦ ἄκυρα καὶ ἀνενέργητα. Ἂν δὲ ὁ ῥηθεὶς Γιάννης, ἢ ἄλλος τις συγγενὴς ἢ ξένος θελήσῃ ἀντειπεῖν καὶ ἐναντιωθῆναι τῇ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἡμῶν κρίσει καὶ ἀποφάσει ταύτῃ, κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους περατωθείσῃ, καὶ τὴν ῥηθεῖσαν τελευταίαν διαθήκην τοῦ ποτὲ Κυρίκου, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ διοριζόμενα, περί τε τῶν ἐλεημοσυνῶν καὶ λεγάτων, καὶ συγγενῶν καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ῥαδουκάνου, τολμήσῃ ἀνατρέψαι καὶ διασεῖσαι καὶ παρασαλεῦσαι, οἱῳδήτινι τρόπῳ, δι' ἠντινασοῦν πρόφασιν, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἂν εἴῃ τάξεως καὶ ὁποίου ἁθμοῦ, ἀφωρισμένος· κτλ.

calce zisa diată din urmă a răposatului Chirică şi cele înlăuntru orânduite, pentru milostenii şi legaturi, pentru rude şi pentru epitropia lui Răducanu, ori în ce chip, supt orice cuvânt, unul ca acela, de orice treaptă şi de orice rang ar fi, să fie afurisit ş. c. l.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MLIV.

C. 1740. Manolachi Aga (Μανολάκης Ἀγᾶς) către solul polon Francisc Giuliani (ὁ σγνὸρ Τζουλιὰν), între altele şi despre Antioh Carageà (Ἀντίοχος Καρατζᾶ).

(Iorga, *Studii şi documente*, V, p. 663, nota 1.)

MLV.

1740. Mart. Menţiune că Patriarhul Neofit (de la 1734), persecutat de Vizir, ca fiind prieten al lui Alexandru Ghica, se ascunde „în casa Domnului Moldovei Grigore Ghica, la Curù-Ceşmè", cu ajutorul Dragomanului, şi Paisie-i iea locul.

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 349.)

MLVI.

1740, 1-iu April. Numirea ca epitropi ai bisericii Maicei Domnului dela Egricapi a lui Mihalachi Roset, Marele-Skeuophylax al Patriarhiei şi Mare-Spătar muntean, a marelui-capuchehaie şi Marele-Logofăt al Patriarhiei, Drako Suţu, a Marelui-Postelnic şi capuchehaie Manolachi, a Marelui-Retor al Patriarhiei şi Mare-Cămăraş Constantin, a Marelui-Păharnic şi capuchehaie Constantin Caragea şi a Marelui-Sluger şi capuchehaie Panaiotachi.

(C. G. Mano, *Documente privitoare la familia Mano*, Bucureşti 1907, p. 84.)

MLVII.

1740, 22 Maiu. Patriarhul de Constantinopol către Constantin-Vodă Mavrocordat, despre judecata greşită a Mitropolitului Ungrovlahiei Neofit cu privire la diata unui negustor.

Ἐκλαμπρότατε, ὑψηλότατε, εὐσεβέστατε καὶ χριστιανικώτατε Αὐθέντα καὶ ἡγεμὼν μεγαλοπρεπέστατε, κύριε, κύριε Ἰωάννη Κωνσταντῖνε Νικολάου Βοεβόδα πάσης Οὐγγροβλαχίας, υἱὲ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν θεοσεβεστάτην Ὑψηλότητα εὐχόμεθα ἐν Κυρίῳ καὶ εὐλογοῦμεν. Ἡδέως τε καὶ προσφελῶς χαιρετοῦμεν καὶ προσαγορεύομεν, δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ ἀνωτέραν πάσης προσβολῆς ἐναντίας, μετὰ πολυχρονίου

Prea-luminate, prea-înălţate, prea-cuvioase şi prea-creştine Domn şi stăpânitor prea-măreţ, doamne, doamne Io Constantine Nicolae Voevod a toată Ungrovlahia, fiu sufletesc iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, pentru a Ta Înălţime prea-cucernică ne rugăm Domnului şi Te binecuvântăm. Plăcut şi prielnic Te beretisim şi ne închinăm către Tine, rugându-ne de atotputernicul Dumnezeu să Te păzească în cea mai deplină sănătate şi necontenită bună stare, întru mulţi ani,

στερεώσεως καὶ διαμονῆς ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ ἡγεμονικοῦ αὐτῆς Θρόνου.

Τὸ πάντιμον γράμμα τῆς Ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος ἄσμενοι λίαν ἐλάβομεν καὶ τὴν ἐφετωτάτην ἡμῶν αὐτῆς ὑγείαν λίαν ὑπερεχάρημεν, ἣν διαφυλάξοι αὐτῇ ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀμετάπτωτον. Τὰ γεγραμμένα καλῶς ἔγνωμεν, καί, ἐπειδὴ ἡ περίληψις τοῦ πανεκλάμπρου γράμματος αὐτῆς δὲν ἦτον ἄλλο εἰ μὴ μόνον ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀγωγὴ τοῦ πραγματευτοῦ Ῥαδουκάνου, διὰ τὴν διαθήκην τοῦ ἀποθανόντος θείου του Κυρίκου, καὶ διὰ τὴν παρατροπὴν καὶ παράλογον κρίσιν, ὁποῦ ἔφθασεν ἀπερισκέπτως νὰ γένῃ εἰς τὰ αὐτόθι παρὰ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, ἰδού, κατὰ τὴν ἀξίωσιν τῆς Ὑψηλότητός της, ἀναγνόντες καὶ ἐξετάσαντες ἀκριβῶς τὰ πεμφθέντα ἴσα τῶν γραμμάτων, περί τε τῆς διαθήκης καὶ τῆς μαρτυρίας, καὶ περὶ τῆς γενομένης κρίσεως, ἐξεδώκαμεν γράμμα ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν εἰς τὸν ῥηθέντα Ῥαδουκάνον, περιέχον εἰς πλάτος ὅλην τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν κατὰ νόμους τοῦ δικαίου ἀπόφασιν, συνιστῶντες καὶ βεβαιοῦντες δι'αὐτοῦ τὴν τελευταίαν διαθήκην τοῦ, ὡς νόμιμον καὶ δικαίαν βούλησιν αὐτοῦ, καί, ἀνατρέποντες ὅλα τὰ ἄλλα, ὡς τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἀντιφάσκοντα, γράφομεν δὲ ἰδίως καὶ πατριαρχικὴν ἡμῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἱερώτατον Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας, κὺρ Νεόφυτον [π° ΜLIII], ἐπιτιμῶντες αὐτόν, κατὰ τὸ πρέπον, διὰ παρατροπὴν ὁποῦ ἔκαμε, καὶ παραγγέλλοντές τον σφοδρῶς νὰ προσέχῃ εἰς τὸ ἑξῆς μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ νὰ μὴν ἀποτολμᾷ ἀπερισκέπτως. Ἂς ἔχωμεν καὶ καθ'ἑξῆς πάντιμα γράμματα τῆς Ὑψηλότητός της, δηλωτικὰ τῆς πανευτυχεστάτης ὑγείας της, τὴν ὁποίαν ἐπιποθοῦμεν νὰ ἀκούωμεν συνεχέστερον, διὰ τὴν ἣν ἔχομεν ἄκραν πρὸς αὐτὴν πατρικὴν ἡμῶν εἰλικρινεστάτην ἀγάπην. Τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

,αψμ', Ματου κδ'.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, ὑψηλοτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ καὶ χριστιανικωτάτῳ Αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι, μεγαλοπρεπεστάτῳ κυρίῳ, κυρίῳ, Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Νικολάου Βοεβόδα πάσης τῆς Οὐγγροβλαχίας, υἱῷ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἐνδόξως καὶ πανευτυχῶς.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

şi mai presus de toată uneltirea protivnică, cu îndelungată întărire şi păstrare în prea-înălţatu-Ţi şi domnescu-Ţi Scaun.

Prea-cinstita scrisoare a Înălţimii Tale prea-cucernice foarte bucuros am primit-o şi pentru cea nouă prea-dorită sănătate a Ta foarte ne-am bucurat, pe care să Ţi-o păstreze Domnul şi de acum neschimbată. Cele scrise bine le-am cunoscut, şi, de oare ce cuprinsul prea-luminatei Tale scrisori nu erà altul decât numai afacerea şi pricina negustorului Răducanu, pentru diata răposatului său unchiu, Chirică, şi pentru întoarcerea şi judecata fără rost ce s'a întâmplat fără socoteală a se face acolo de către cel din ţară arhiereu, iată că, după cererea Înălţimii Tale, cetind şi socotind de aproape copiile trimese ale scrisorilor, pentru diată şi mărturie, şi pentru judecata ce s'a făcut, am dat gramata noastră patriarhicească sobornicească zisului Răducanu, cuprinzând pe larg toată afacerea şi după legile dreptăţii hotărârea, aşezând şi întărind prin aceasta diata lui din urmă, ca fiind legiuita şi dreapta lui voinţă, şi, răsturnând toate celelalte, ca protivnice legilor sfinte, scriem deosebi şi scrisoarea noastră patriarhicească preasfinţitului Mitropolit al Ungrovlahiei, chir Neofit, mustrându-l, după cuviinţă, pentru călcarea ce a făcut-o şi înştiinţându-l strașnic să se oprească în viitor cu multă luare aminte de unele ca acestea şi să nu cuteze [a face cevà] fără cercetare. Să avem şi de acum înainte prea-cinstitele scrisori ale Înălţimii Tale, vădind sănătatea-Ţi prea-fericită, pe care dorim să o aflăm mai des, pentru înalta dragoste prea-curată a noastră părintească faţă de Tine. Iar anii Înălţimii Tale prea-cucernice fie dela Dumnezeu prea-mulţi şi prea-fericiţi.

1740, Maiu în 22.

Prea-luminatului prea-înălţatului, prea-cucernicului şi prea-creştinului Domn şi stăpânitor, prea-măreţului domn, domnului Io Constantin Nicolae Voevod a toată Ungrovlahia, fiu sufletesc iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, cu slavă şi toată fericirea.

MLVIII.

Snlatyn, 1740, 2 Iulie.

Constantin Paladi (Κωνσταντῖνος Παλλάδης) către dragomanul polon Francisc Giuliani, despre afaceri.

(Iorga, *Studii și documente*, V, p. 663, nota 1.)

MLIX.

După 1741[1].

Însemnare cu privire la o posesiune de stranã a lui beizadeà Matei Ghica, fiul lui Grigoraşcu-Vodă, în biserica patriarhală din Constantinopol, care trece asupra nepotului său de fiu, Grigore Alexandru Ghica.

Διὰ τοῦ παρόντος γίνεται δῆλον ὅτι τὸ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἀνδρῶν στασίδιον, ὅπερ, ἀρχόμενον μετρεῖσθαι ἀπὸ τῶν αὐθεντικῶν στασιδίων, εὑρίσκεται τρίτον τῷ ἀριθμῷ στασίδιον, καὶ ὑπάρχει ἴδιον καὶ ἀναφαίρετον κτῆμα τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ματέῃ μπέϊζανδέ, καθὼς ποτὲ τὴν παρ' ἐκείνου ἐν αὐτῷ δεσποτείαν ἐδηλοποίει τὸ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ υἱοῦ ἐκείνου, μακαρίτου δραγουμάνου Ἀλεξάνδρου, πατριαρχικὸν γράμμα, ὅπερ, μετὰ τὴν τελευτὴν ἐκείνου, διηρπάγη, μετὰ καὶ ἄλλων ὑπαρχόντων ἐκείνου, ὡς ἐστὶ γνωστὸν πᾶσιν, ἤδη παρέχομεν αὐτὸ τὸ στασίδιον τῷ εἰς Βλαχίαν ἀποδημοῦντι καὶ υἱῷ ἐκείνου, εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι Μεγάλῳ-Ποστελνίκῳ κυρίτζῃ Γρηγοράσκῳ, υἱῷ κατὰ πνεῦμα ἡμῶν ἀγαπητῷ, ἐπὶ τῷ εἶναι ὑπὸ τὴν χρῆσιν καὶ δεσποτείαν αὐτοῦ κατὰ λόγον κληρονομικοῦ δικαιοῦ καὶ διαδοχῆς, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, ἐφ' ὅρῳ ζωῆς αὐτοῦ, ἐν ᾧ καὶ ἔχει ἱστασθαι ἡ αὐτοῦ Εὐγένεια ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκολουθίαις καὶ συνελεύσεσι, καὶ ἑπομένως, κατ' αὐτὴν τὴν διαδοχήν, μεταβαίνειν καὶ περιέρχεσθαι καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ κληρονόμους τῆς αὐτοῦ Εὐγενείας, μηδενὸς ποτὲ τολμῶντος ἀντιποιηθῆναι αὐτοῦ καὶ ἀποσπάσαι ἀπὸ τῆς δεσποτείας καὶ κυριότητος τῆς αὐτοῦ Τιμιότητος, οἱῳδήτινι τρόπῳ. Διὸ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, καὶ ἐδόθη τῇ αὐτοῦ Εὐγενείᾳ.

Prin aceasta se arată că strana bărbătească în marea biserică a lui Hristos, care, începând a se măsurà dela stranele domneşti, se află la număr a treia strană şi e proprietate nedespărţită a celui întru fericire răposat Matein beizadeà, precum dovedià această stăpânire a lui acolo cândvà gramata patriarhicească aflătoare în mânile fiului aceluia, răposatul dragoman Alexandru, care gramată, după săvârşirea lui, s'a răpit şi cu alte lucruri ale lui, cum li e ştiut tuturora, acuma o oferim acea strană celui plecat în Ţara-Românească fiu al aceluia, prea-nobilului boier Marelui-Postelnic dumnealui Grigoraşcu, fiu sufletesc iubit al nostru, ca să fie spre folosirea şi în stăpânirea lui în chip de moştenire dreaptă şi de transmitere, neînstrăinată şi nesmulsă, în tot timpul vieţii lui, în care să şi aibă a sta dumnealui în toate slujbele bisericeşti şi adunările, şi apoi, după aceiaş urmare, să treacă şi să ajungă şi la rudele şi moştenitorii dumisale, nimeni neîndrăznind vre-odată a i se împotrivì şi a o smulge din stăpânirea cinstit dumisale, cu orice chip. Deci, şi pentru arătarea acestui lucru, s'a făcut şi cea de faţă gramată a noastră patriarhicească sinodicească de întărire, şi i s'a dat dumisale.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MLX.

C. 1741.

Însemnare de datorie faţă de Lupul Stolnicul moldovean, cu însemnare de acte de la Brăila şi Bender.

---

[1] La 1741, a fost tăiat dragomanul Alexandru Ghica, de care ca răposat se vorbeşte aici.

α'ον. Ἴσον ἀπαράλακτον τοῦ χατζετίου τοῦ Ἀμπτούλ-Καντίρ-Ἐφέντη τῆς Ἰμπραΐλας.

β'ον. Τὸ ἰλάμι τοῦ Ὀσμάν-Ἐφέντη, καδῆ τοῦ Μπενδερίου, ἀπὸ τὸ χοτζέτι τοῦ ἄναθεν...

3.340 ἀσλλ. ἔτι χρεωστοῦν τὸν Λούπουλον Στόλνικον, ὁποῦ τὰ ἐπλήρωσεν ἀδίκως καποίων γυναικῶν, Ζαφίρας καὶ Σουσάνας, συγγενῶν τοῦ ἀποθανῶν *(sic)* μπαΐλη, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ μαρτυρίαν τῶν μεγάλων ἀρχόντων καὶ πολλῶν πραγματευτῶν ἀξιοπίστων, ὁποῦ ἔχομεν εἰς χεῖρας μας....

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

lin. Copie adevărată a hogetului lui Abdùl-Cadìr-Efendi de Brăila.

Al 2lea. Ilamul lui Osman-Efendi, cadiu de Bender, după hogetul celui de sus....

3.340 de lei încă se datoresc lui Lupul Stolnicul, care i-a plătit pe nedrept unor femei, Zamfira şi Susana, rude ale răposatului bail, după judecata şi mărturia marilor boieri şi a multor negustori vrednici de credinţă pe care le avem în mânile noastre....

MLXI.

Notiţă despre schimbarea Domnilor români, Constantin Mavrocordat trecând din Ţara-Românească în Moldova. 1741.

...., Καθαιρεῖ (ὁ Ἐπίτροπος) τῆς ἡγεμονίας τὸν Αὐθέντην Μολδαβίας Γρηγόριον Γκίκαν, τὸν καὶ ἀδελφὸν τοῦ φονευθέντος δραγομάνου. Πέμπει ἀπὸ τῆς Βλαχίας εἰς τὴν Μολδαβίαν ἡγεμόνα τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον, καὶ κάμνει Αὐθέντην Βλαχίας, κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, τὸν Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν.

Ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος εἶχε προβάλει τῷ ἀρχιατρῷ τοῦ Βασιλέως Χαγιατζαδὲ τὸ νὰ αὐθεντεύσῃ ὁ Μιχάλ-Βόδας. Ἐνωθεὶς οὖν ὁ ἀρχιατρὸς μὲ τοῦ Ἀμετζῆ-Σουλεϊμάν-Ἐφένδην καὶ μὲ τὸν Κέσρελην-Ἀχμέτ-Ἐφένδην, κατώρθωσαν παρὰ τῷ Ἐπιτρόπῳ τὴν Αὐθεντείαν τοῦ Μιχάλ-Βόδα, ὅστις ἔκαμε καπικεχαγιάδες του τὸν τζεράχην Σταυράκην καὶ τὸν συμπένθερον αὐτοῦ, Μανόλην τζελέπην, τὸν καὶ τῇ Σπαθαρίᾳ τῆς Βλαχίας τιμηθέντα ὕστερον παρὰ τοῦ Μιχάλ-Βόδα. Οὗτοι οἱ δύο εἶχον παρακινήσει τὸν Ἡρακλείας καὶ κατέπεισε τὸν Χαγιατῆν διὰ τὴν Αὐθεντείαν τοῦ Μιχάλ-Βόδα εἰς τὴν Βλαχίαν....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 350.)

.... Scoate (Vizirul) din Domnie pe Domnul Moldovei, Grigore Ghica, fiind şi frate al dragomanului ucis. Trimete din Ţara-Românească în Moldova ca Domn pe Constantin Mavrocordat şi face Domn al Ţerii-Româneşti, în luna lui Septemvre, pe Mihail Racoviţă.

Al Heracleii Gherasim propusese marelui-medic al Împăratului Haiatizadè să fie făcut Domn Mihai-Vodă. Unit deci marele-medic cu Amegì-Soliman-Efendi şi cu Chesrell-Ahmed-Efendi, au căpătat pe lângă Vizir Domnia lui Mihai-Vodă, care a făcut capuchehaiele ale lui pe gerahul (hirurgul) Stavrachi şi pe cumuatul său, Manoli gelepul, care pe urmă a fost cinstit de Mihai-Vodă şi cu Spătăria Ţerii-Româneşti. Aceştia doi porniseră pe al Heracleii de a înduplecat pe Haiatìn pentru Domnia lui Mihai-Vodă în Ţara-Românească....

MLXII.

Note despre uneltiri greceşti la Constantinopol cu privire la ţerile noastre şi despre începuturile lui Ioan Callimachi. 1741.

....Ὁ Σερβῶν Γαβριὴλ, καὶ τοῦ Ἡρακλείας Γερασίμου οἰκειότατος, ἔχων εἴσοδον εἰς τὸν ἀρχιατρὸν Χαγιατζαδὲ ἐξ αἰτίας τοῦ γέροντός του, ἐκίνει ὑποθέσεις παρ' αὐτῷ, οὐ μόνον τοῦ τάγματός του, ἀλλὰ καὶ ὁλαχοποβδανικὰς καὶ ἄλλας πολιτικάς, δι' ὧν ἐγγίζετο σὺν ἄλ-

....Al Serelor Gavriil, fiind şi foarte intim al lui Gherasim de Heracleia, având intrare la marele-medic Haiatizadè din pricina bătrânului său, mişcă afaceri pe lângă dânsul, nu numai ale tagmei lui, şi şi moldo-muntene şi altele politice, prin care

[1] Veneţian la Constantinopol.

λοις καὶ ὁ Λυθέντης Κωνσταντίνος ὁ Μαυροκορδάτος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Γκίκα, ἔκαμε δραγομάνον Ἰωάννην τὸν Καλλιμάχην, τὸν ποτε καὶ καπικεχαγιὰν εἰς τὴν Πόλιν τοῦ προρρηθέντος Λυθέντου Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα καὶ ὄντινα, ὡς οἰκεῖον τῶν δύο ἀδελφῶν, εἶχε διορίσει ὁ φονευθεὶς δραγομάνος Ἀλέξανδρος Γκίκας ἐπίτροπον τῆς Δραγομανίας του εἰς τοὺς χρόνους ὁποῦ ἔλειπεν ἔξω εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀκολούθως ἦν ἐπίτροπος τῆς Δραγομανίας καὶ εἰς τὸ καϊμακαμλίκι τοῦ τανῦν Ἐπιτρόπου, καὶ ἐκ τούτου γνώριμός του. Κατήγετο οὗτος ἀπὸ τὰ Τζερναοῦτζι, ἐπαρχίαν τῆς Μολδαβίας γειτνιάζουσαν μὲ τὴν Λεχίαν, χωριζομένην μὲ τῆς διὰ τοῦ ποταμοῦ Νίστρου, γέννημά τινος Θεοδώρου, ὅστις, ἐλθὼν εἰς τὸ Τζερναοῦτζι καὶ γάμῳ ὁμιλήσας γυναικί τινι ἐγχωρίῳ, κατῴκησεν εἰς τὸ Τζερναοῦτζι, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰωάννην αὐτόν. Οἱ κατοικηταὶ τῆς ἐπαρχίας Τζερναοῦτζι ὁμιλοῦσι τὴν λεχικὴν γλῶσσαν διὰ τὸ πλησιόχωρον, διαπερῶντες τὸν Νίστρον καὶ θαμίζοντες εἰς τὴν Λεχίαν· θαμίζων οὖν καὶτὸς καὶ συνομιλῶν καὶ λέχικα, εὗρε τὸν τρόπον νὰ μάθῃ καὶ λατινικά, καὶ τοῦτο ἐστάθη αἰτία τῆς αὐξήσεώς του...

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 350.)

a fost atins, împreună cu alţii, şi Domnu Constantin Mavrocordat.

După moartea lui Alexandru Ghica, (Vizirul) a făcut Dragoman pe Ioan Callimachi, care fusese cândva şi capuchehaie la Constantinopol al zisului Domn Grigore Ghica Voevod şi pe care, ca om de casă al celor doi fraţi, îl orânduise dragomanul cel ce a fost ucis, Alexandru Ghica, în calitate de vechil al Dragomăniei lui, în vremile când lipsià afară în tabără, şi apoi a fost epitrop al Dragomăniei şi pe vremea când erà Caimacam Vizirul de acum, şi dintr'acestea-i erà cunoscut. Se coborià acesta din Cernăuţi, Ţinut al Moldovei vecin cu Polonia, despărţit de dânsa prin râul Nistru; odraslă a unui Teodor, care, venind la Cernăuţi şi luând o femeie din partea locului, s'a aşezat acolo la Cernăuţi, şi a născut pe Ioan acesta. Locuitorii Ţinutului Cernăuţilor vorbesc leşeşte din pricina vecinătăţii, ca unii ce trec Nistrul şi petrec în Polonia; petrecând deci şi acesta, şi vorbind şi leşeşte, a găsit chip să înveţe şi latineşte, şi aceasta a fost pricina înaintării lui....

MLXIII.

1741, 20 April. Însemnare a lui Panaioti Iacomopulo blănarul, despre datoriile sale către Aga Lupu Anastasiu.

Θεοῦ βοηθοῦ[ν]τος, κατάστιχον διὰ τὰ ὅσα πράγματα γουνικὰ ὁποῦ μας εὑρίσκοντε ἀπούλητα εἰς Κονσταντινούπολιν...

Ὅμως χρεοστῶ τὸν ἄρχων πρώην Ἀγα Λούπουλον Ἀναστασίου μία ὁμολογία διὰ ἀσλλ. χιλιάδας τέσερις καὶ ἑξακόσια ἀσλλανία, τὰ ὁποῖα ἄσπρα εἶναι μέσα εἰς αὐτὰ τὰ γουνικὰ ὁποῦ γράφι αὐτὸ τὸ κατάστιχο....

Παναγιώτης Ἰακουμόπουλος ὑπέγ[ραφα].

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

Cu ajutorul lui Dumnezeu, catastih pentru câte lucruri de blănărie ni se găsesc nevândute în Constantinopol....

Însă datoresc dumisale lui biv Aga Lupu Anastasiu, un sinet pentru lei patru mii şi şase sute de lei, cari bani sunt în blănurile despre care scrie acel catastih...

Panaioti Iacomopulo m'am iscălit.

MLXIV.

Blaj, (Μπλάζο), 1742, 22 April. Arhimandritul Leontie (Moschunas) (ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος) către Compania Grecească din Sibiiu, pentru biserica (unită) din Armeniu (Ἀρμένι).

(Pecete neagră, cu legenda: Λεόντη... 1731[1].)

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nº LXXVIII.)

[1] Cf. pentru Leontie, Iorga, *Istoria Românilor din Ardeal*, I, p. 449.

MLXV.

Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru eleimosină şi curtenie. — București, 1742, 25 Iunie.

(Pecete ca a Patriarhului Hrisant, cu data de 1738.)
(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nr LXXIX, LXXX.)

MLXVI.

Calinic al Mirelor către Compania Grecească din Sibiiu, pentru afaceri. — 1742, 31 Iulie.

(Pecete neagră cu palma, cruce şi Καλλίνικος.)
(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nº LXXXI.)

MLXVII.

Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru curtenie. — Craiova, (ἀπὸ Ὑαραγίοβαν), 1742, 26 August.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nº LXXXII.)

MLXVIII.

Calinic al Mirelor (Μωρέων Καλλίνικος) către Compania Grecească din Sibiiu, pentru o afacere particulară a numitului Ioan Marcu. — București, 1742, 15 Decembre.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nº LXXXIII.)

MLXIX.

Notă despre numirea lui Ioan Mavrocordat în Moldova şi despre înoirea Domniei lui Mihai Racoviţă. — 1743.

.... Εἶχεν ὁ Ἐπίτροπος σέχην τινά, Ἄλην τούνομα, ὅστις ἴσχυε παρ' αὐτῷ. Τούτῳ προσκολληθεὶς ὁ Ἰωάννης Νικολάου Μαυροκορδάτος, ἔλαβε τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας, ἐξωσθέντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου· ἔγιναν καπουκεχαγιάδες του ὁ Γεώργιος Ῥαμαδάνης καὶ ὁ διδάσκαλος Κριτίας, ὁ καὶ Μέγας-Ἐκκλησιάρχης τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας....

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, Μιχαὴλ Βοεβόδας, καταβαλὼν τὰς συνήθεις δόσεις, ἀνενέωσε τὴν ἡγεμονείαν δι' ἄλλον ἕνα χρόνον ὁλόκληρον, κατ' ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου....

.... Aveà Vizirul ca rob pe unul, Alì cu numele, care aveà putere pe lângă dânsul. Alipindu-se de el Ioan Nicolae Mavrocordat, a luat Domnia Moldovei, fiind scos fratele său Constantin; s'au făcut capuchehaiele ale lui Gheorghe Ramadan şi dascălul Critias, care erà şi Mare-Eclisiarh al Bisericii celei Mari a lui Hristos....

Domnul Ţerii-Româneşti, Mihail Voevod, dând banii obişnuiţi, a înoit Domnia pentru alt an întreg, la începutul lui Septemvre....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 351-2.)

MLXX.

Danie a Domnului Ţerii-Româneşti (Mihai Racoviţă) către biserica Maicei Domnului, zisă Balinu, în Constantinopol. — 1743, 28 Ianuar.

Πολυαχεδεῖς καὶ ποικίλας σωτηρίους ὁδοὺς πρὸς τὴν ἄνω φέρουσαν ζωὴν ὁ ψυχοσώστος Υἱὸς τοῖς εὐσεβέσιν ὑπανοίξας παρέδειξε, δι' ὧν εὐστοχον τὴν πορείαν οἱ τῶν καλῶν ἐργάται πριούμενοι κληρονόμοι τῆς οὐρανίων βασιλείας καθίστανται· πασῶν δὲ τῶν ἄλλων ἐπιτομωτέρα καὶ ῥαστοτέρα καὶ ψυχοφελὴς

De multe soiuri şi felurite căi mântuitoare către viaţa ce duce sus, deschizându-le, le-a arătat celor cucernici Fiul mântuitor al sufletelor, pe a căror cale bună de străbătut mergând făptuitorii celor bune, ajung moştenitori ai Împărăţiei Cerurilor; iar mai scurtă decât toate celelalte şi mai

τὰ μάλιστα πέφυκεν, ὡς ὁδὸς τῷ ὄντι βασιλική, ἡ διὰ τῆς ἀγαθοεργίας καὶ εὐποιΐας ὁδευομένη πορεία καὶ πρὸς τοὺς ἀέραμαίους ἀποτερματόζουσα κόλπους τοὺς ταύτῃ πορευομένους, ἥτις καὶ πλήθος καλύπτει ἁμαρτιῶν καὶ ψυχικὰς ἀποσμήγει κηλίδας, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον. Ταύτῃ τε, κατὰ πᾶσαν ἀγάπην, οὐ τῆς ἄνω κληρουχίας ἐπιτυχεῖν σπεύδοντες εὐσεβεῖς, τὴν εὐποιΐαν μᾶλλον τῶν ἄλλων μεταδιώκειν ὀφείλουσιν, ὡς καρπὸν οὖσαν τῆς πρὸς Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, ἡ καὶ πρὸς εὐκτηρίους καὶ θείους ναοὺς κάλλιστα διενεργουμένη τε καὶ παρεχομένη, πολλαπλασίους τοὺς μισθοὺς τοῖς ἐργαζομένοις παρὰ Θεῷ προμνηστεύεται εἰς τὴν εὐπρέπειαν τῶν οἴκων αὐτοῦ καὶ τόπων σκηνώματος δόξης αὐτοῦ ἀγάπιδος, κατὰ τὴν ψαλμογράφον φωνήν.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ εὑρισκόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἱερὸς καὶ θεῖος ναὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, κείμενος ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ λεγομένου Μπαλίνου[1], διὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῶν πέριξ ἐνοριτῶν χριστιανῶν καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν προμήθειαν καὶ ἀπόλαυσιν προσόδων τε καὶ εἰσοδημάτων, ἀπὸ ἀφιερωμάτων τε καὶ ἀναθημάτων καὶ λοιπῶν εἰθισμένων ταῖς ἐκκλησίαις εὐποιῶν τε καὶ δωρεῶν, ἔφθασεν ἐκ τῆς τοιαύτης αἰτίας ἐς ἐσχάτην ἔνδειαν καὶ ἀκυβερνησίαν περιπιεῖν, ὥστε καὶ τῶν πρὸς σύστασιν καὶ κυβέρνησιν ἀναγκαίων στερίσκεσθαι καὶ κατὰ μικρὸν κινδυνεύει εἰς φθορὰν καταντήσαι, διὰ τοῦτο ἡμεῖς, τὸ πάντῃ ἀνεπίσκεπτον καὶ ἀκυβέρνητον αὐτοῦ ἐπιγνόντες, καὶ μὴ φέροντες ἀκοῦειν τοιοῦτον ἅγιον τῆς ἀναγκαίας ἐπισκέψεως ἀπεστερημένον, δεῖν ἔγνωμεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας τὸν τρόπον τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ ἀντιλαβέσθαι καὶ τὰ πρὸς περίθαλψιν μερικὴν χρειώδη αὐτῇ προμνηστεῦσαι, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς ἐν αὐτῷ ἀκαταπαύστως δοξαζομένης τε καὶ προσκυνουμένης ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. Καὶ δὴ ὑποσχόμεθα, διοριζόμενοι διὰ τοῦ παρόντος, ὅπως ὀφείλομεν παρέχειν ἀπαραιτήτως καθ' ἕκαστον χρόνον ἀπὸ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἅλατος τῶν ὀκνῶν ἀνὰ πεντήκοντα γρόσια πρὸς τὸν ῥηθέντα θεῖον ναὸν ἐξοδευόμενα, εἰς χρῆσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ ἀναγκαίων δαπανημάτων, διὰ χειρὸς τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ. Ἄτινα ὀφείλει ὁ καθ' ἡμᾶς ἡγεμονικὸς οὗτος Θρόνος τῆς θεοφυλάκτου Αὐθεντίας Οὐγκρο-

ușoară și mai presus de toate folositoare de suflet a fost, ca o cale în adevăr împărătească, călătoria ce se îndreaptă prin faptele bune și binefacere și care duce la sînurile lui Avraam pe cei ce fac drumul pe dânsa, care aseunde și grămada greșelilor și șterge petele sufletești, după cuvântul cel sfânt. Pe aceasta, după toată dragostea, grăbindu-se cucernicii a căpătà părtășia lor de sus, se cuvine ca mai presus de toate să urmărească facerea de bine, ca una ce e rodul iubirii față de Dumnezeu și de aproapele, care, în cel mai bun chip ostenindu-se și oferindu-se pentru lăcașurile de închinare dumnezeiești, caută multe răsplătiri dela Dumnezeu pentru cei ce lucrează la frumusețea caselor lui și locurilor de adăpostire a slavei iubirii lui, după cântarea pesalmistului.

De oare ce deci sfânta și dumnezeiasca biserică a preasfintei stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu, aflătoare în enoria așàzisului Balinos, în Constantinopol, pentru micul număr al enoriașilor creștini d'imprejur și pentru că n'are îngrijire și dobândire de venituri, de la danii și prinosuri și celelalte binefaceri și daruri obișnuite la biserici, a ajuns dintr'o pricină ca aceasta a cădeà la cea de pe urmă lipsă și nechivernisire, așà încât e lipsită și de cele neapărat trebuincioase pentru așezarea și cârmuirea ei și în scurt timp e în primejdie a ajunge la peire, de aceia noi, cunoscând starea ei cu totul neîngrijită și nechivernisită, și nesuferind să auzim că un așà de sfânt lăcaș e lipsit de îngrijirea neapărată, am crezut că trebuie ca, în zilele Domniei Noastre, să ajutăm neputința ei și să purtăm de grijă de cele de nevoie ei spre oarecare mângâiere, pentru cinstea și slava celei neîncetat acolo slăvite și închinate, preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu. Și deci făgăduim, orânduind prin aceasta, că avem a da neapărat în fiecare an din domnescul nostru venit al vămii ocnelor cinzeci de lei, cheltuiți la zisa dumnezeiască biserică, pentru folosirea neapăratelor ei nevoi bisericești, prin mâna epitropilor ei. Cari trebuie ca acest Scaun domnesc, pe care stăm, al de Dumnezeu păzitei Domnii a Ungrovlahiei, în toată vremea și în tot anul, necontenit să-i plă-

[1] Cf. *Analele Academiei Române* pe anul 1914, p. 903.

ὀλαχίας, κατὰ πάντα καιρὸν καὶ χρόνον, εἰς τὸ διηνεκὲς πληρόνειν καὶ ἀπολογεῖσθαι, ὡς ἄφευκτον καὶ ἀπαραίτητον αὐτοῦ χρέος,—μηδενὸς τὸ παράπαν, εἴτε ἐκ τῶν διαδόχων τοῦ ἡμετέρου γένους, εἴτε καὶ ἑτέρου ὁποιουδήποτε προσώπου ἀδελφοῦ, ἐπέχοντος τόπον, ἀντιλέγοντος ἢ ἀντιπράττοντος, ἢ ὅλως τολμήσαντος ἀθετῆσαι ἢ παρασαλεῦσαι καὶ ἀποτρέψαι τὴν διορισθεῖσαν καὶ ἀφιερωθεῖσαν ταύτῃ ἐτήσιον δόσιν τῶν εἰρημένων ἄσπρων, ἵνα μὴ τῷ κρίματι τῆς ἱεροσυλίας γένηται ἔναχος καὶ θείᾳ ὀργῇ ὑπόδικος. Εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτων ἀναντίῤῥητον ἔνδειξιν, μόνιμόν τε καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἀπολυθὲν ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν ἐν μεμβράναις χρυσόβουλλον γράμμα, ἐπικυρωθέν, ὡς ἔθος, καὶ μετὰ πάντων τῶν τιμιωτάτων μεγάλων ἀρχόντων τοῦ διβανίου τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας, τοῦ τε Μεγάλου-Βορνίκου, Μεγάλου-Λογοθέτου, Μεγάλου-Μπάνου, Μεγάλου-Σπαθάρου, Μεγάλου-Βεστιαρίου, Μεγάλου-Κλουτσιαρίου, Μεγάλου-Ποστελνίκου, Μεγάλου-Παχαρνίκου, Μεγάλου-Στολνίκου, Μεγάλου-Κομίσου, Μεγάλου-Σλουτσιάρη, Μεγάλου-Πιταρίου, καὶ δι' ἐπιστασίας τοῦ ἄρχοντος ὁ' λογοθέτου, καὶ ἐσφραγίσθη, ἀσφαλισθὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ καὶ αὐθεντικῇ σφραγῖδι.

,αφργ', Ἰανουαρίου κη'.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

tească şi să-i răspundă, ca datorie a sa neînlăturată şi neapărată, — şi nimeni în de obşte, ori din moştenitorii seminţiei noastre, ori şi alt frate de orice faţă, luându-ni locul, să nu vorbească, nici să lucreze împotrivă, nici să cuteze măcar a strica ori a călcà şi a răsturnà dania pe an orânduită şi afierosită ei a zişilor bani, ca să nu ajungă părtaş al păcatului răpirii celor sfinte şi supus mâniei dumnezeieşti. Căci pentru netăgăduita arătare despre acestea şi pentru trainica şi neîncetata siguranţă s'a dat acest hrisov al nostru domnesc pe pergament, întărit, după obiceiu, şi cu toţi prea-cinstiţii boieri mari ai Divanului Domniei Noastre, Marele-Vornic, Marele-Logofăt, Marele-Ban, Marele-Spătar, Marele-Vistier, Marele-Clucer, Marele-Postelnic, Marele-Păharnic, Marele-Stolnic, Marele-Comis, Marele-Sluger, Marele-Pitar, şi cu îngrijirea boierului al doilea logofăt, şi s'a pecetluit întărindu-se cu a noastră iscălitură însăş şi cu domneasca pecete.

1743, Ianuarie în 28.

MLXXI.

Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru preotul („efimeriul") Chesarie din acest oraş

Iaşi, 1743, 5 Februar.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 42, nº LXXXIV.)

MLXXII.

Hrisov de miluire către mănăstirile închinate la Sf. Mormânt.

1743, 20 April.

Cu mila lui Dumnezeu

Noi Constantin Nicolai Voevod, Domn Ţerii Moldovei.

Facem ştire tuturor cui se cade a şti că Sf. Sion din Ierusalim, unde este Sfântul şi dătătorul de viaţă Mormânt al Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, după rânduială dumnezeiască, Dumnezeu n'a rânduit alt mijloc de chiverniseală sfintelor biserici fără numai cu milostenia pravoslavnicilor creştini. Pentru aceasta mai înainte şi de singuri Sfinţii Apostoli au avut rânduită milostenie de prin multe oraşe şi sate, să meargă la Sfântul Mormânt, şi, această datorie rânduind la toţi creştinii, mulţi s'au silit cu de tot felul de cinste şi daruri a se închinà şi a slujì acestui Sfânt Loc, şi mai vârtos s'au nevoit şi alţi luminaţi Domni, ce au fost din mila lui Dumnezeu la pravoslavnica ţara aceasta, şi, cu cât li-au dat putinţa, au făcut datoria lor, cum în hrisoavele Domniilor Sale se vede întâiu de la ctitorii sfintelor mănăstiri, care le-au zidit, le-au făcut aşezământuri de mile acestor mănăstiri pentru starea lor.

Mai pe urmă şi Domnia Sa Mihail-Vodă la întâia Domnie a fost făcut aşe-

zământ satelor mănăstirilor, a plăti de om câte 2 ughi pol într'un an, şi goştina şi desătina satelor mănăstireşti a fost dăruit să o iea egumenii de pe la mănăstiri. Către care şi fericitul întru pomenire răposatul părintele nostru încă şi mai cu multă evlavie au fost întărit aceste mile în hrisov, a nu plăti mănăstirile niciun fel de dare pe bucatele lor, şi desătinile şi goştinile satelor încă să plătească la mănăstiri. Care mile le-au păzit nestrămutat. Iar, după aceasta, Domnia Sa Grigorie-Vodă, la întâia Domnie, după starea ţării, au fost făcut alt aşezământ acestor mănăstiri a Sfântului Mormânt, rânduind ca să scutească toate mănăstirile Sfântului Mormânt desătina de stupi cu somă până la 2.500 de stupi, şi, ce vor mai trece, să plătească pe zece bucate un leu; aşijderea şi goştina de oi şi vădrărit, pogonărit, niciun ban să nu deie, şi pe oamenii din satele mănăstirilor încă i-au fost osăbit a plăti birul lor cu ruptă, osăbit de altă ţară, câte 3 ughi vechi de om într'un an. Aşijderea şi dajdia mănăstirilor au fost rânduit a plăti aceste mănăstiri 100 ughi într'un an, şi de văcărit, cuniţă, bucatele lor să le plătească. Care aşezământ, la Domnia noastră întâiu, şi Domnia Mea l-am fost întărit cu hrisov, şi l-am păzit, afară numai de dajdia mănăstirilor, acea 100 ughi, care am fost iertat-o, a nu plăti mănăstirile niciun ban. Iar, după aceasta, iarăş Domnia Sa Grigorie-Vodă, la a doua Domnie, găsind cu cuviinţă pentru mănăstirea Galata şi Cetăţuia, le-au fost miluit cu hrisov, ca să nu plătească nici dajdie, şi să scutească şi toate bucatele lor, stupi, oi şi vădrărit, pogonărit şi văcărit şi cuniţă, niciun ban să nu plătească. Iar alte mănăstiri au fost rămas tot la mila testamentului ce se arată mai sus.

Acum dar, la a doua Domnie a noastră, după aşezământul de obşte ce s'au făcut, lipsind vădrăritul şi cuniţa şi pogonăritul, a nu plăti nimeni în ţară aceasta, ridicând Domnia Mea şi dăjdiile a tuturor mănăstirilor din ţară, au rămas şi mănăstirile Sfântului Mormânt fără dajdie, scutind şi văcărit şi cuniţă, aşijderea şi desătina de stupi şi goştina şi vădrăritul, pe hrisoavele ce au avut mănăstirile Sfântului Mormânt, iarăş s'au păzit milile lor, neplătind niciun ban. Dar, cu toate acestea, acum întâmplându-se a veni aici la Moldova al nostru prea-cinstit şi duhovnicesc părinte, Sfinţia Sa fericitul Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului, chirio chir Parfenie, şi văzând Domnia Mea că nu puţină osteneală au arătat cu învăţăturile sale cele duhovniceşti către folosurile sufleteşti a obştiei, aşijderea şi egumenii acestor mănăstiri încă de apururea aflându-se în slujba obştiei, şi, cu toate acestea, şi noi datoria noastră ce ni s'au căzut către ajutorul Sfântului Mormânt vrând deplin a o face, am socotit că cele ce se închină lui Dumnezeu nicio pagubă nu aduc, şi, mai vârtos, că acest sfânt loc şi Mormântul cel de viaţă dătător şi mai mult îndatoreşte pe tot creştinul a se cinsti cu cele mai de cinste şi nemăsurate daruri, am făcut obiceiu de milă tuturor mănăstirilor Sfântului Mormânt, adecă: Galata, Barnovschi şi Cetăţuia, şi a Sfântului Sava, şi Bârnova şi Bistriţa, şi a Sfântului Gheorghe din Galaţi, ca să scutească aceste mănăstiri toată desătina pe toate bucatele, ce vor fi drepte a mănăstirilor, şi toate oile de goştină şi vădrăritul pe tot vinul ce vor avea drepte din viile mănăstirilor, numai bucate omeneşti, adecă a altor oameni mănăstireşti, cu numele mănăstirilor, să nu se afle, ca să se răspundă că au să scutească, că apoi se va strica mila mănăstirilor. Şi, pe lângă acestea, de vreme ce Sfinţia Sa părintele Patriarhul au cerut dreptate şi pentru alte patru mănăstiri, anume: Probota şi Tazlăul şi Caşinul şi Soveja, arătând că aceste mănăstiri încă au fost închinate mai înainte, de răposaţii Domni trecuţi, şi cu voia ţării, şi unele şi de ctitorii lor, la Sfântul Mormânt, iar, la vremea Domniei Sale Mihai-Vodă, la întâia Domnie, întâmplându-se aicea răposatul Dosiftei Patriarhul, pentru oarecare pricină, aflându-se aceste mănăstiri la slabă stare, după vremea ce au fost, şi neputându-se chivernisi de către Sfântul Mormânt, le-au lăsat mai sus numitul Patriarh pe aceste mănăstiri iarăş la ţară pe seama Domnului, care acum Sfinţia Sa părintele Patriarhul, cerându-le iarăşi la închinarea lor, supt stăpânirea Sfântului Mormânt, socotit-am Domnia Mea, împreună cu tot Sfatul nostru, adecă: cu Sfinţia Sa chir Nichifor Mitropolitul ţării şi Sfinţia Lor chir Ghedeon episcopul Romanului şi chir Varlaam episcopul Rădăuţilor şi chir Teofil episcopul Huşilor şi cu toţi cinstiţii boieri cei mari ai Divanului Domniei Mele, cum, aceste mănăstiri fiind închinate la acel sfânt loc, măcar că le-au şi lăsat Dosiftei Patriarhul, n'au

fost volnic a le deslipì de la Sfântul Mormânt, şi are dreptate Sfântul Mormânt a-şi cercà şi a-şi luà lucrul său iarăş la închinarea ce au fost, şi, cu dreptate găsind, s'au făcut hotărâre de s'au dat aceste mănăstiri, cu toate odăjdiile şi bucatele şi moşiile, iarăş la stăpânirea Sfântului Mormânt, şi de acum înainte Sfinţia Sa fericitul părintele Patriarhul să le iea în seama Sfinţiei Sale, să aşeze egumeni, şi cu toată ascultarea lor la Sfântul Mormânt să fie, şi, ca un lucru cu dreptate, să rămâie stăpânitoare pe seama Sfântului Mormânt. Şi, de vreme ce alte mănăstiri a Sfântului Mormânt mai sus arătate s'au obişnuit a aveà acele mile de scuteala bucatelor, am socotit ca să rămâie şi aceste 4 mănăstiri tot la acel aşezământ, ca să scutească şi aceste mănăstiri desătina de stupi pe toate bucatele lor, ce vor aveà drepte, şi goştina de oi şi vădrărit pe toate bucatele ce vor aveà, să nu dea niciun ban. Asemenea milă să aibă cum şi alte mănăstiri a Sfântului Mormânt. Şi toate aceste mănăstiri mai multă supărare niciodată să nu aibă, şi toţi oamenii lăturaşi, ce vor aveà prin satele lor, după hotărârea ce s'au făcut, să aibă a slujì de tot omul 12 zile într'un an, iar vecinii să slujească pe obiceiu, şi vecinii, de pe unde se vor aflà, acestor mănăstiri împrăştiaţi, să aibă a-i luà şi să-i ducă în sate. Şi osebit să aibă pace aceste sate de chile, de ialoviţi, de cai de olac, de podvozi, de clăci gospod şi boereşti, măcar că Domnia Mea une angării ca aceste le-am ridicat toate de pe toată ţara, şi fără de bani şi plată deplin de la nimenea nimica să nu se iea. Asemenea şi starostii, pârcălabii, au alţi oameni gospod, au boereşti, judecători, globnici, nimeni să n'aibă treabă cu oamenii mănăstirilor, a-i judecà sau a-i globì, fără numai egumenii să fie certători şi judecători, să certe pe cei vinovaţi, afară de morţi de om şi pricini de furtişag, care se cuvin a se judecà cu Divanul Domnesc, precum le scriu testamenturile şi de la răposaţii Domni ce au fost mai înainte de noi.

Ci, pentru acestea toate, după a noastră viaţă şi Domnie, pe cine va alege Dumnezeu a fi Domn acestei ţări, ori din fii noştri, ori dintru alt neam, poftim ca să nu strice această aşezare acestor mănăstiri a Sfântului Mormânt, că, de-i va şi părea cevà ajutor, iar de mai mare răspuns îi va fi gândind a se ispitì la una ca aceasta. Căci şi noi această dată în multe greutăţi ne aflăm, iar încă şi pentru chiverniseala Sfântului Mormânt într'acesta chip le-am aşezat, ce măcar că nu suntem îndoiţi că va îndrăzni cinevà a face pagubă Sfântului Mormânt, de vreme ce va fi creştin.

Şi acestea toate s'au întărit şi s'au încredinţat întâiu cu a noastră încredinţare de mai sus numitul, Noi, Constandin Nicolae Voevod, şi cu Sfatul sfinţilor arhierei ai ţerii de mai sus numiţi, şi a tuturor boierilor Divanului Domniei Mele: Constandin Roset biv Vel Vornic, Costachi Razul Vel Vornic dolnie zemli, Radul Racoviţă Vel Vornic gornei zemli, i Enachi Hatman i pârcălab Sucevii,... Vel Post., i Aristarh Leus *(sic)* Vel Spat., i Andrei Roset Vel Ban, i Toader Palade Vel Vist.,... Vel. Pahr., i Toader Cantacuzino Vel Stolnic, i Paleologul Vel Comis.

Şi pentru mai mare tărie am poruncit alui nostru cinstit şi credincios boier dumnealui Sandu Sturza Vel Logofăt ca să scrie şi a noastră pecete să pue. Şi s'au scris hrisovul acesta în Scaunul Domniei Mele, în oraşul Iaşilor, de Tanasie Logofăt de taină.

Veleat 7251, April 20.

Io Constantin Nicolai Voevod.

(*Uricariul*, I, ediţia a 2-a, pp. 54-9[2].)

MLXXIII.

Partenie, Patriarh de Ierusalim, către Compania Grecească din Sibiiu, pentru curtenire [1]. Bucureşti, 1743, 28 August.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 43, nº LXXXV.)

---

[1] Înainte, actul din 1-iu Septembre 1714, al lui Nicolae-Vodă, dând Patriarhiei 150 de „steţii de cele mari de sare".

[2] Cf. această însemnare într'un document moldovenesc din Maiu 1803: „au mărturisit Ghedeon arhimandritul, proegumen Cetăţuii, că de 60 de ani, de când au venit el la Moldova cu Partenie, Patriarhul Ierusalimului, tot iazul acesta erà" (*Uricariul*, XXV, p. 259).

MLXXIV.

După 1743[1].

Ioan-Vodă Mavrocordat dă un venit bisericii Rossiko dela Athos pentru minunile Sfântului Pantelimon.

Χρυσόβουλλον Ἰωάννου Μαυροκορδάτου.

Πᾶσιν ὑμῖν τοῖς ἀμωμήτου πίστεως λατρευταῖς καὶ ὀρθοδόξοις ὀφείλεται τιμᾶν τὸ θεῖον διὰ παντὸς τρόπου, ὡς ἕκαστος ἔχει δυνάμεώς τε καὶ εὐκαιρίας, ὑπὲρ ὧν ἀπηλαύσαμεν παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπολαύομεν καθ' ἑκάστην πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν τὴν κατ' ἄμφω ἀποδιδόντες οἱονεὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, ὥσπερ καὶ διακελευόμεθα. Ἔπειτα καὶ τοὺς αὐτοῦ δούλους τοὺς ὁπώσποτε εὐαρεστήσαντας αὐτῷ, ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, καί, δόντας τὴν ψυχὴν αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὡς πρεσβεύοντας καὶ αὐτοὺς ἀδιαλείπτως τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, ὃ δὴ καὶ τοῦτο εἰς Θεὸν ἀνάγεται, καὶ ἐν παντὶ μὲν καιρῷ, μάλιστα δὲ εἴγε ἀρτίως ἐπ' ἀριδήλων πραγμάτων ἐσμὲν ἀπολελαυκότες τινὸς τῶν κατὰ βίον ἀγαθῶν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, καὶ διά πρεσβειῶν τῶν τινος ἁγίων. Τοῦτο τοίνυν οὐ μόνον εὔγνωμον καὶ θεάρεστόν ἐστιν, ἀλλά καὶ χρέος ἀπαραίτητον ἐκ τοῦ παραυτίκα καὶ ἀνυπερθέτως ἀποδοῦναι τὴν δυνατὴν καὶ ἔγκαιρον εὐχαριστίαν, ἀνθ' ὧν ἀπολαμβάνομεν. Οἷα δὴ συνέβη καὶ ἡμῖν θεάσασθαι πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ παρὰ τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος εἰς ἡμᾶς γεγενημένα θαύματα καὶ τὰς χάριτας ὧν ἀπηλαύσαμεν καθ' ὃν καιρὸν θείῳ ἐλέει ἐνεπιστεύθημεν τὴν ἡγεμονίαν Μολδοβλαχίας. Ἐλθούσης γὰρ τότε τῆς τιμίας αὐτοῦ κάρας ἐν τῇ (τοῦ) Κωνσταντίνουπόλει, ἥτις ἐναπόκειται κειμήλιον καὶ μέγας θησαυρὸς ἐν τῷ καθολικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τῷ κατὰ τὸ σεβάσμιον Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ὀνομαζομένῳ Ῥωσσικόν, μετά τινος τῶν συνασκουμένων ἐκεῖ πατέρων, τοὔνομα Σεραφείμ ἱερομονάχου, ἧς ἀκηκοότες τὴν παρουσίαν, δεῖν ἔγνωμεν ἐπικαλέσασθαι θερμῶς καὶ μετὰ πίστεως ἵνα συναντιλάβηται ἡμῖν, σπουδὴν ποιουμένης οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπί τινος ἀναγκαίας ὑποθέσεως τοῦ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν. Καὶ δὴ μὲν ὢ! τοῦ θαύματος! εἴδομεν ὀφθαλμοφανῶς φθάσασαν ἐν τάχει καὶ ἀνυπερθέτως συνεφαπτομένην ἡμῖν τοῦ Ἁγίου τὴν βοήθειαν, ἐφ' οἷς ἐδεήθημεν. Διὸ καὶ παρελάβομεν αὐτὴν ἐν τῷ ἡμετέρῳ παλατίῳ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔνθα διατριβόντων ἡμῶν καὶ νόσου χαλεπῆς, τῆς λεγομένης πανώλους, ἐπιπολαζούσης, συνέβη ἁλῶναι τινα τῶν

Hrisovul lui Ioan Mavrocordat.

Tuturor vouă celor ce vă închinaţi credinţei fără greş şi drept-credincioşilor vi se cuvine a cinsti în tot felul ceia ce este dumnezeiesc, aşà cum fiecine are putere şi prilej, dând pentru lucrurile ce le-am primit de la Dumnezeu şi le primim în fiecare zi spre mântuirea noastră, într'o parte şi în alta, adecă ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu, după cum e şi porunca. Apoi şi pentru robii lui cari cândvà l-au plăcut Lui, în viaţa lor după trup, şi, dându-I sufletul lor Lui pentru iubirea lui Dumnezeu, ca unii ce slujesc şi ei nelipsit lui Dumnezeu pentru noi şi pentru ceĭ de pe lângă noi, ceia ce şi aceasta se raportă la Dumnezeu, şi în toată vremea, iar mai ales dacă de curând, în lucruri vădite, am primit cevà din cele bune în viaţă, nemijlocit sau mijlocit, şi prin soliile sfinte ale cuivà. Aceasta deci nu e numai un lucru de recunoştinţă şi plăcut lui Dumnezeu, ci şi o nevoie neapărată ca îndată şi fără zăbavă să plătim mulţămita ce se poate şi o îngăduie vremea pentru ce primim. Precum ni s'a întâmplat şi nouă a vedeà înaintea ochilor minunile făcute de marele mucenic şi tămăduitorul Panteleimon către noi şi harurile ce le-am căpătat, în vremea când ni s'a încredinţat din mila lui Dumnezeu Domnia Moldovei. Căci, venind atunci cinstitu-I cap la Constantinopol, care cap se păstrează ca un lucru scump şi o mare comoară în sfânta mănăstire catolicească şi stavropighială de la veneratul munte al Athosului, anume Rossikul, împreună cu unul dintre părinţii cari stau acolo, anume Serafim ieromonahul, şi, auzind noi că este acolo, am socotit că trebuie să ne rugăm de El cu căldură şi credinţă ca să ni ajute, sârguindu-se nu puţin pentru un lucru de nevoie privitor la Domnie. Şi, o minune, am văzut cu ochii cum a venit grabnic şi fără zăbavă, ajutându-ne, sprijinul Sfântului, în lucrurile pentru care ne rugasem. Pentru care am şi luat capul său în palatul nostru din Constantinopol, unde petrecând noi şi boala cea aspră, zisă ciuma, fiind

[1] Ioan Mavrocordat e Domn dela 1743 la 1747.

περὶ ἡμᾶς· παρούσης ὅμως τῆς τιμίας κάρας καὶ μεθ' ἧς ἔδει εὐλαβείας καὶ πίστεως καθ' ἡμέραν παρακλήσεως καὶ ἁγιασμοῦ γενομένων, κεκόπακε καὶ μηκέτι ἴσχυεν λυμαίνεσθαι ἢ ὅλως προσάψαι τινὰ τὸ παράπαν εἰς τοὐπιόν. Ἰδόντες τοιγαροῦν ἡμεῖς τὴν ταχυνὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου, καλὸν εἶναι ἐκρίναμεν παραλαβεῖν μεθ' ἡμῶν καὶ ἄχρι τοῦ καταστῆναι σωματικῶς εἰς ἣν ἐπετράπημεν ἡγεμονίαν, οὐ μὴν ἀλλὰ κἀντεῦθα γεγονόσι τῇ θείᾳ συνάρσει καὶ τῇ τοῦ Ἁγίου πρεσβείᾳ, ἔδειξεν ἡμῖν μυρία θαύματα ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ὅσῳ παρ' ἡμῖν ἐτύγχανεν οὖσα. Ἀνθ' ὧν δὴ πάντων τούτων, ὡς ἀπαραίτητον χρέος, ἐξαποστείλαντες αὐτὴν εἰς τὴν ἰδίαν μονήν, μετὰ τιμῆς καὶ ἐφοδεύσεως τῆς προσηκούσης καὶ τῆς δυνατῆς χρηματικῆς ποσότητος, ὁρίζομεν αὖθις καὶ ἀποφαινόμεθα διδόσθαι κατ' ἔτος ἀπαραιτήτως τῇ σεβασμίᾳ μονῇ ταύτῃ τοῦ ἀθλοφόρου καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος ἐκ τῶν ἡμετέρων αὐθεντικῶν βαμμάτων γρόσια τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας, ἅπερ καὶ ἡμετέρῳ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ ἐπικυροῦμεν καὶ ἐπιβεβαιοῦμεν, ἔτι τε καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς κατὰ καιροὺς χρηματίσαντας Αὐθέντας καὶ ἡγεμόνας ἐν τῇ Αὐθεντίᾳ ταύτῃ τῆς Μολδοβλαχίας ἀξιοῦμεν, ὡς εὐσεβεῖς καὶ φιλοθέους καὶ τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἁγίων ἐπιδεομένους, ἀποδοῦναι κατ' ἐνιαυτόν, ὡς ἀπαραίτητον χρέος, τὰ διορισθέντα παρ' ἡμῖν ταῦτα χρήματα εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν τοῦ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, καθὼς παρ' ἡμῶν δίδονται τὰ τῶν προγενεστέρων Αὐθεντῶν, καὶ ἐπικυροῦν ἰδίῳ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ. Εἰ δ' ὅστις τούτων, ἢ γνώμῃ καὶ προαιρέσει κακοβούλῳ, ἢ τρόπῳ πλεονεκτικῷ, θελήσει ποτὲ ὑστερῆσαι τὴν σεβασμίαν ἐκείνην μονὴν τούτου τοῦ παρ' ἡμῶν διορισθέντος ἀφιερώματος καὶ βοηθείας, ἢ ἄλλως πως μετατρέψαι, ἢ ὕφεσιν ποιῆσαι, ἢ βουλὴν δέξασθαι παρ' ἄλλου κακοτρόπου πρὸς τὸ λυμαίνεσθαι τὸ θεῖον τοῦτο ἔργον, ὁ τοιοῦτος, ὡς πλεονέκτης καὶ ἱερόσυλος, ἔχῃ τὸν Ἅγιον τὸν ταχὺν εἰς ἀντίληψιν καὶ βοήθειαν, τὸν εἰς τὰς ἰάσεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος προφθανόντων, οὐ μόνον, ἐφ' οἷς βουλεύεται, ἐργοδιώκτην καὶ ἀντίμαχον, ἀλλὰ κἂν τῇ μελλούσῃ κρίσει ἀντίδικον.

deasă, s'a întâmplat a se molipsi unul din jurul nostru; ci, fiind acolo cinstitul cap şi făcându-se cu evlavia şi credinţa ce se cădeà rugăciune şi aghiasmă în fiecare zi, a încetat şi n'a avut putere a molipsì ori în de obşte a prinde cumvà pe cinevà de acolo înainte. Văzând deci noi răpedele ajutor al Sfântului, am crezut că e bine să luăm moaştele cu noi şi până ce ne vom aşezà trupeşte în Domnia ce ni se încredinţase, şi, fiind acum şi acolo cu ajutorul lui Dumnezeu şi mijlocirea Sfântului, ni-a arătat mii de minuni în toată vremea cât s'a întâmplat să fie la noi. Pentru care toate, cum cereà nevoia neapărată, trimeţând capul Său la mănăstirea de care se ţine, cu cinste şi conducerea cuvenită şi câtimea ce se poate de bani, hotărâm iarăş şi vădim să se dea pe an neapărat veneratei mănăstiri acesteia a purtătorului de lupte şi tămăduitorului Panteleimon din vămile noastre domneşti lei la număr o sută pe tot anul din Domnia noastră, pe care şi prin hrisovul nostru domnesc îi întărim şi-i asigurăm, ba încă şi pe cei ce după noi pe vremuri vor fi Domni şi stăpânitori în această Domnie a Moldovei îi rugăm, ca pe nişte cucernici şi iubitori de Dumnezeu şi având nevoie de ajutorul sfinţilor, să dea pe fiecare an, ca o neapărată nevoie, banii aceştia orânduiţi de noi zisei mănăstiri a tămăduitorului Panteleimon, precum se dau de către noi daniile Domnilor ce au fost, şi să-i întărească prin însuş al lor domnesc hrisov. Iar, dacă vre unul din ei, sau din gând şi socotinţă răuvoitoare, sau în vre-un chip de lăcomie, va voi cândvà a lipsì acea veneratà mănăstire de acest dar orânduit de noi şi ajutor, sau le va răsturnà altfel, sau va face scădere, sau va primi sfat de la altul de fire rea ca să strice dumnezeiasca faptă aceasta, unul ca acela, fiind lacom şi despoietor al sfintelor lăcaşuri, să aibă pe Sfântul cel iute la sprijin şi ajutor în lecuirile celor ce se întâmplă ale sufletului şi trupului, nu numai ca prigonitor şi protivnic la ce voieşte, ci şi pârâş la judecata ce va să fie.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MLXXV.

C. 1743-7. Călugărul Ioachim din Smirna către „Patriarhul de Ierusalim" cu privire la școala din Neochorion, de unde iea 150 de lei pe an, „cu plângere că Domnul nu îndeplinește rugămintea lui pentru ocrotire și locuință ucenicilor din străinătate".

(Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, I, p. 322, nº 252, 3.)

MLXXVI.

C. 1743-7. Călugărul Ioachim de Smirna (Ἰωακεὶμ Σμυρναῖος), dascăl al școlii din Neochorion (διδάσκαλος τῆς τοῦ Νεοχωρίου σχολῆς), către Ioan Nicolae-Vodă Mavrocordat[1], despre așezământul ce a întemeiat, arătând motivele sale și cerându-i ajutorul pentru „locuință și sprijin", adăugând că de mare mângâiere ar fi și un dar de „oarece cărți de cetit".

.... Καίτοι ἀνάξιον κρίνων ἐμαυτὸν τοῦ τοιούτου ἔργου τῆς ἐπιδόσεως, ὡς καὶ τῇ ἀληθείᾳ οὕτως ἔχει, ταπεινότης δηλαδή, ἀλλ' οὖν εἰς τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν χάριν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν τεθαῤῥηκώς, προθύμως ἔσπευσα καὶ γέγονα τῆς σχολῆς ἐπιστάτης, μηδὲν διακρινόμενος τῶν μεταξὺ πραττομένων: οὔτε γὰρ δόξης ἕνεκα, οὔτε χρημάτων ἐλπίδος, ἀλλ' ὠφελείας τῆς τῶν χριστιανῶν προθυμούμενος, τὸ ἐνόν μοι καθ' ἑκάστην ποιῶ. Ἐλπὶς δέ με τέρπει τοῦ ἔργου, ὅτι ὅσον οὔπω καρπὸν πολὺν φέρει τὸ λήϊον τοῦ Θεοῦ εὐδοκοῦντος, τήν τε Σῆς Γαληνότητος συμπροθυμουμένης: τῆς γὰρ σχολῆς πόῤῥω πως τυγχανούσης τῶν διοτικῶν, πολλοὶ τῶν ξένων παραγίνονται, καὶ μάλιστα τῶν τὸν βίον ἀκηλίδωτον μετερχομένων. Χρῄζουσι δὲ οἰκημάτων καὶ βοηθείας τῆς μεγαλοδώρου καὶ ἐκλάμπρου χειρὸς τῆς Σῆς Γαληνότητος: εἰ δὲ καὶ τίνας βίβλους διορίσει ἀναγνώσεως πέρι, μέγα ἡμῶν τὸ ἐντρύφημα γίνεται....

(Papadopulos Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, I, pp. 321-2, nº 252.)

MLXXVII.

1744. Notiță despre schimbarea Domnilor români, Constantin Mavrocordat trecând în Țara-Românească, și despre surgunirea la Chios a lui Grigore Ghica.

.... Ὁ ἡγεμὼν Κωνσταντῖνος Βοεβόδας λαμβάνει τὴν Αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας τρεῖς μῆνας πρὸ τοῦ νὰ τελειώσῃ ὁ χρόνος τοῦ Μιχάλ-Βόδα, διὰ τὸν ὁποῖον ὁλόκληρον εἶχε γένει μουκαρέρι, μὲ πληρωμὴν τῶν ζητηθέντων ἄσπρων. Γίνεται οὖν ἔρις καὶ φιλονεικία διὰ τὴν τριμηνίαν αὐτήν. Προστρέχουσιν οἱ Μιχαλίται τῷ ἀρχιατρῷ τοῦ ἄνακτος, Χατιατήζαδέ, ἐν οἷς καὶ ὁ Σερῤῥῶν Γαβριήλ, καὶ ὑπερισχύουσι κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου Βοεβόδα, καὶ ἡγεμονεύει αὐτοὺς τοὺς μῆνας πάλιν ὁ Μιχάλ-Βόδας, συναθροίζων καὶ τὰ συνήθη εἰσοδήματα...

Γρηγόριος ὁ Γίκας, κινηθεὶς εἰς Αὐθεντείαν διὰ τοῦ Ἐπιτρόπου Χεκίμογλου Ἀλῆ-Πασσᾶ, παροργίζει τὸν Κιζλὰρ-Ἀγασὴ Μπεσίρ-Ἀγᾶν, καὶ ἐξορίζεται παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Τένεδον...

Τελειοθέντος τοῦ διαστήματος τῶν τριῶν μηνῶν, ἐνισχύσας ὁ ἡγεμὼν Κωνσταντῖνος, ἐξορίζει εἰς τὴν Χίον τὸν ἀπὸ τζελέπην Μανόλην Σπατάρην, μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ,

.... Domnul Constantin Voevod iea Domnia Țerii-Românești trei luni înainte de a se sfârși anul lui Mihai-Vodă, pentru care întregîse făcuse mucarer, cu plata banilor ceruți. Se face deci ceartă și sfadă pentru aceste trei luni. Merg „Mihaliții" (partizanii lui Mihai-Vodă) la marele-medic al Împăratului, Haiatizadè, între cari și cel de Seres Gavriil, și biruiesc pe Constantin Voevod, și acele luni le domnește iarăș Mihai-Vodă, strângând și obișnuitele venituri...

Grigore Ghica, mișcat la Domnie de Vizirul Hechimoglu Ali-Pașa, supără pe Chizlàr-Agasì Beșir-Aga, și e surgunit de el la Tenedos...

Isprăvindu-se restul de trei luni și intrând în funcție Domnul Constantin, surgunește la Chios pe cel ce din gelep ajunsese Spătar, Manole, împreună cu ginerele

[1] În rezumatul lui Papadopulos Kerameus, numele e redat însă astfel: Ἰωάννης Νικόλαος Κωνσταντῖνος Βοεβόδας.

Γεωργίου, υἱοῦ τοῦ χειρουργοῦ Σταυράκη. Ὁ δὲ Σταυράκης, κρυβεὶς καὶ φυγὼν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Γεγέν-Πασσᾶν, ἀρχιστράτηγον τότε τῶν Ὀθωμανῶν εἰς τὸν κατὰ τῶν Περσῶν καὶ τοῦ Σάχ-Ταμάς-Κουλοῦ πόλεμον...

său Gheorghe, fiul hirurgului Stavrachi. Iar Stavrachi, ascunzându-se şi fugind la Trapezunt, plecă de acolo la Ieghen-Paşa, generalisim atunci al Otomanilor în războiul cu Perşii şi cu Şahul Tamàs-Culù....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 332-3.)

MLXXVIII.

Ioan Nicolae Mavrocordat, al Moldovei, dă venitul dijmelor din Botoşani mănăstirii Pantocratorului. 1744 (7252), 25 Maiu.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MLXXIX.

Zapis al lui Panaioti Iacumopulo, către Aga Lupul, din Moldova, pentru o datorie, pomenind blana de vulpe neagră ce a cumpărat-o Domnul de la el. Iaşi, 1744, 11 Novembre.

† Διὰ τῆς παρούσης μου ὁμολογίας καὶ καθολικῆς ἀποδείξεως ὁμολογῶ ἐγώ, ὁ ὑποκάτωθεν ὑπογεγραμμένος Παναγιώτης Γιακουμόπουλος, τὸ πῶς, μὲ τὸ νὰ ἐχρεωστοῦσα ἐγὼ ἀσλλ. 4.600, εἴτι ασλανία τέσαρες χιλιάδες καὶ ἑξακόσια, τοῦ τιμιωτάτου ἄρχοντα Ἀγᾶ κυρίτζης Λούπουλου, ἀπὸ μίαν ὁμολογία ἀπὸ τὰς 1739, Ἰουλίου 12, τὰ ὁποῖα ἄσπρα τὰ ἔχω μέσα εἰς γουναρικά, ὁποῦ εἶναι εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθὼς διαλαμβάνει ἡ πρώτη μου ὁμολογία, ὁποῦ ἔχω εἰς χεῖρας του, καί, περνῶντας ἐν τῷ ἀναμεταξὺ ἀρκετὸς καιρός, ἔδωσα ἀπὸ τὴν ἄνωθεν σοῦμα ἀσλλ. 1.500, εἴτι ασλλανία χίλια πεντακόσια, κατὰ τοὺς 1743 ἔτος, Αὐγούστου 12, καὶ προσέτι πάλιν ἀπὸ τὴν ἄνωθεν σοῦμα ἔδωσα ἀκόμι ἀσλλ. 700, εἴτι ἀσλανία ἑπτακόσια, καθὼς εἶναι σημειωμένα ὄπισθεν τῆς αὐτῆς ὁμολογίας κατ' ὄνομα, κατὰ τοὺς 1744, Νοεμβρίου 15, καὶ ἔμειναν ἀκόμι ἀπὸ ὅλην τὴν σοῦμαν τῆς πρώτης μου ὁμολογίας νὰ χρεοστῶ κεφάλαια καθαρὰ ἀσλλ. 2.400, δύο χιλιάδες καὶ τετρακόσια, ἐξόχως τὸ διάφορον τοῦ γουναρικοῦ, ὁποῦ ἤθελα δείξῃ ἐγὼ μὲ Θεὸν καὶ μὲ ψυχήν μου, πέρνωντας λογαριασμόν. Εἰ δὲ διὰ ταῖς δύο χιλιάδες καὶ τετρακόσια γρόσια ὁποῦ ἀνέμεινα κεφάλαια, ὁποσχέθηκα ἔμπρωσθεν τῆς αὐτοῦ Τιμιότητος καὶ τῶν κάτωθεν ὑπογεγραμμένων χρησίμων καὶ ἀξιοπίστων πραγματευτῶν ἀσλλ. 1.000, εἴτι χίλια, νὰ ἔχω νὰ δίδω κατὰ τοὺς 1745, Μαρτίου 27, εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἰς χεῖρας τοῦ τιμιωτάτου ἄρχοντος Στλουζιάρη κυρίτζη Σταύρου, ἢ εἰς ὅποιον ἄλλον ἤθελεν μὲ διωρίσῃ ἡ αὐτοῦ Τιμιώτης· τὰ δὲ ἀναπολειφθέντα ἀσλλ. 1.400, εἴτι χίλια

† Prin cea de faţă mărturisire şi obştească arătare a mea recunosc eu, cel mai jos iscălit Panaioti Iacumopulo, cum că, după ce m'am împrumutat cu lei 4.600, adecă lei patru mii şi şase sute, de la prea-cinstitul boier Aga dumnealui Lupul, cu un sinet din 1739, Iulie 12, cari bani îi am în blănuri, ce sunt la Constantinopol, precum cuprinde cel d'întâiu al mieu zapis ce-l am în mânile lui, şi, trecând la mijloc destulă vreme, am dat din suma de mai sus, lei 1.500, adecă lei o mie cinci sute, la anul 1743, Avgust 12, şi iarăş din suma de mai sus am mai dat lei 700, adecă lei şepte sute, precum sunt însemnaţi în dosul acelui sinet anume, la 1744, Noiemvre 15, şi au rămas încă din toată suma celui d'intâiu al mieu sinet să datoresc capete curate lei 2.400, două mii şi patru sute, afară de dobânda blănilor, pe care o voiu arătà eu cu Dumnezeu şi cu sufletul mieu, făcând socoteală. Iar pentru cele două mii şi patru sute de lei ce au rămas capete, am făgăduit în faţa cinstit dumisale şi a celor mai jos iscăliţi folositori şi vrednici de credinţă negustori lei 1.000, adecă o mie, să am a-i da la 1745, Martie 27, la Constantinopol, în mânile prea-cinstitului boier Slugerului dumisale Stavru, sau oricui altuia mi-ar orândui cinstit dumnealui; iar cei 1.400 de lei, adecă o mie patru sute, ce mai rămân, să am a-i mulţămi fără vorbă ori împotrivire, în acelaş an, la Septemvrie 1, de asemenea şi dobânda blănurilor, şi de acum

τετρακόσια, νὰ ἔχω νὰ τῆς τὰ εὐχαριστῶ χωρὶς λόγου καὶ ἐναντιώτητος, εἰς τὸ αὐτὸ ἔτος, Σεπτεμβρίου α'της, ὁμοῦ καὶ τὸ διάφορον τῶν γουναρικῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μὴν ἔχω νὰ προφασίζομαι πῶς τὰ ἄσπρα τῆς Τιμιώτητος του εἶναι εἰς τὰ γουναρικά, μόνον ἐγώ, πουλῶντας ἢ μὴν πουλῶντας τὰ γουναρικά, νὰ ἔχω νὰ εὐχαριστῶ τῇ Τιμιώτητί του τὰ ἄσπρα τῆς παρούσης ὁμολογίας εἰς τὴν διωρίαν, σῶα καὶ ἀνελειπῆ, χωρὶς λόγου καὶ ἐναντιώτητα, καὶ, πληρώνωντας ὅλην τὴν σοῦμαν τῶν ἄσπρων, νὰ ἔχω νὰ πέρνω καὶ τὰς δύο μου ὁμολογίας, πρώτην καὶ δευτέραν. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἤθελα δώσῃ τὰ ἄσπρα εἰς τὴν διωρίαν, ὅσος καιρὸς ἤθελεν περάσῃ, νὰ τρέχουν μὲ τὸ διάφορόν τους, τὰ δέκα ἕνδεκα τοῦ χρόνου· εἰ δὲ καὶ δὲν ἤθελα φυλάξω τὴν ἄνωθεν ὑπόσχεσιν μου, καὶ ἤθελεν ἀκολουθήσῃ καμία ἐναντιώτης καὶ κρίσις, ὅτι ἔξοδα ἤθελαν τρέξῃ, νὰ εἶναι ὅλα ἀπάνου μου. Τούτου χάριν ἔδωσα τὴν παροῦσαν μου ὁμολογίαν, ὑπογράφοντάς την, δάνοντας καὶ τὴν βοῦλαν μου, εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.

† Ὁ Γκώλιας Γεράσιμος, μάρτυς.

1744, Νοεμβρίου 11, εἰς Γιάσι.

Παναγιώτης Ἰακουμόπουλος ὑπόσχομε εἰς τὰ ἄνοθεν.

(Pecete cu un om atacând un leu şi l. Π.)

Νικόλαος Σουλιότης μαρτυρῶ ὡς ἄνωθεν.

Δημήτριος Παπαφίλου μαρτυρῶ ὡς ἄνωθεν.

Χίλια ἑκατὸν γρόσια ἔδωσα διὰ μίαν ἀλουποπατζὰν μαύρην, ὁποὺ ἐπῆρεν ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης.

Ἔτι ἔδωσα διὰ τρεῖς ἀλουποκοιλίαις λώσκες πεντακόσια γρόσια.

,αφμζ'τῳ, Δεκεμβρίου γ'τη.

înainte să nu mai pot aduce înainte cum că banii cinstit dumisale sunt la blănuri, ci eu, vânzând ori nevânzând blănurile, să am a mulţămì cinstit dumisale banii sinetului de faţă la soroc, întregi şi deplini, fără cuvânt şi împotrivire, şi, plătind toată suma banilor, să am a luà şi cele două sinete ale mele, cel d'intâiu şi al doilea. Iar, dacă nu aş da banii la soroc, câtă vreme ar trece, să meargă banii cu dobânda lor, zece la unsprezece pe an; iar, de nu voiu păzì cea de mai sus a mea făgăduialâ, şi ar urmà vre-o împotrivire şi judecată, ce cheltuieli ar merge, să fie toate asupra mea. De aceia am dat acest zapis al mieu, iscălindu-l şi puind şi pecetea mea, spre vădire şi siguranţă.

† Al Goliei Gherasim, martur.

1744, Noiemvrie 11, Iaşi.

Panaioti Iacumopulo făgăduiesc cele de mai sus.

Nicolae Suliotul mărturisesc ca mai sus.

Dimitrie Papafilu mărturisesc ca mai sus.

O mie o sută de leì am dat pentru o paceà de vulpe neagră, ce a luat-o preaînălţatul nostru Domn.

Am mai dat pentru trei pântece de vulpe închisă (?) cinci sute de lei.

1747, Dechemvrie în 3.

(Însemnări fără valoare până la 1748, 19 August.)

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

MLXXX.

1745. Februar. Carte de danie din partea Domnului Ţerii-Româneşti, Mihai Racoviţă, pentru Mitropolitul Paisie de Valievo, în dieceza Ipeculuì.

Οὐδὲν οὕτω θεάρεστον καὶ εὐαπόδεκτον κρίνεται παρὰ Θεῷ ὡς ἡ εὐποιΐα καὶ ἀγαθοεργία καὶ τὸ τοῖς ἐνδεέσι καὶ χρείαν ἔχουσι χεῖρα παρέχειν ἀντιλήψεως. Δεῖ δὲ τὸν προσερχόμενον καὶ τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ ἀποκαλύπτοντα μὴ ἀποπέμπειν κενόν, δίχα τῆς δυνατῆς ἐπικουρίας.

Nimic nu se judecă aşà de plăcut lui Dumnezeu şi de bine primit ca binefacerea şi facerea de bine şi a întinde celor lipsiţi şi în nevoie mână de ajutor. Şi se cuvine ca pe cel ce se apropie şi desvăluieşte nevoia lui să nu-l trimeţi gol, fără de ajutorul cu putinţă.

Ὅθεν ὁ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βαλέβα, ὑποκειμένῃ τῷ Θρόνῳ τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, ἀρχιερατεύων πανιερώτατος Μητροπολίτης Βαλέβα, κύριος Παΐσιος, πιεζόμενος θλίψεσι πολλαῖς καὶ ὑπὸ ἐνοχὴν χρεῶν πολυαρίθμων εὑρισκόμενος καὶ ἄλλως πως μὴ δυνάμενος εὑρεῖν κουφισμὸν καὶ ἄνεσιν, προσῆλθε τῇ Ἡμετέρᾳ Αὐθεντίᾳ, χεῖρα βοηθείας αἰτῶν. Οὗ ἕνεκεν δέον ἐκρίναμεν παρασχεῖν τῇ αὐτοῦ Πανιερότητι τὴν ἐνοῦσαν ἀντίληψιν, καὶ διορίζομεν τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα ἐτησίως ἔχειν λαμβάνειν ἀνὰ ἑκατὸν γρόσια ἀπὸ τῶν οἰκείων εἰσοδημάτων τῆς ἡμετέρας αὐθεντικῆς καμάρας, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ὀκνῶν, πρὸς μνημόσυνον ἡμῶν τε καὶ τῶν ἀειμνήστων πατέρων ἡμῶν, ἅτινα ἔχειν δίδοσθαι κατ' ἔτος, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ὅθεν, ἐπὶ τῷ ἔχειν τὸ κῦρος τὸν γεγονότα διορισμὸν τοῦτον, δεῖν ἔγνωμεν ἐπικυρωθῆναι καὶ διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, ὥστε κατ' ὀφειλεῖν *(sic)* ἀπαράτητον διενεργεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι. Ἀξιοῦμεν δὲ ἀδελφικῶς καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς διαδεξομένους τὴν ἡγεμονίαν τῆς Αὐθεντίας ταύτης Οὐγκροβλαχίας ἐκλαμπροτάτους Αὐθέντας ἐπὶ τὸ μὴ διασεῖσαι, οὔτε (μὴ) ἀνατρέψαι τὸν διορισμὸν τοῦτον· ἀλλὰ παρακαλοῦμεν τὴν αὐτὴν Ἐκλαμπρότητα ὅπως φυλαχθῇ παρὰ τῆς Ἐκλαμπρότητος αὐτῶν, δι' ἀνακαινίσεως καὶ ἐπικυρώσεως αὐθεντικῶν αὐτῶν χρυσοβούλλων, ἐπὶ τῷ ἔχειν καὶ τὴν Ἐκλαμπρότητα των τὸν μισθὸν καὶ τὸ μνημόσυνον. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθενικὸν χρυσόβουλλον, κατασφραγισθὲν τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι, ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τῶν τιμιωτάτων ἡμετέρων ἀρχόντων, τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντίας ἡμῶν ταύτης, δηλαδὴ τοῦ Μεγάλου-Βορνίκου Κωνσταντίνου Δουδέσκου, τοῦ Μεγάλου-Μπάνου Μπάρμπου Βακαρέσκου, τοῦ Μεγάλου-Λογοθέτου Κωνσταντίνου Μπρακοβάνου, τοῦ Μεγάλου-Σπαθάρου Στεφάνου Βακαρέσκου, τοῦ Μεγάλου-Βιστιάρη Μιχαὴλ Κατακουζηνοῦ, τοῦ Μεγάλου-Κλουτζάρη Δημητρίου Γκίκα, τοῦ Μεγάλου-Παχαρνίκου Ματθαίου Καντακουζηνοῦ, τοῦ Μεγάλου-Κομήσου Λασκάρεως.

Ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ ,αψμε'.

Pentru care preasfinţitul Mitropolit de Valieva, din eparhia Valieva, supusă Scaunului preasfintei arhiepiscopii de Peć (Ipec), chir Paisie, necăjit de multe turburări şi aflându-se în nevoi multe şi neputând află altfel o uşurare şi alinare, a venit la Domnia Noastră, cerând mână de ajutor. Pentru care am socotit că trebuie să întindem Preasfinţiei Sale cuvenitul ajutor, şi hotărâm ca Preasfinţia Sa să aibă a luà pe an la o sută de lei din veniturile osebite ale cămării noastre domneşti, adecă de la ocne, pentru pomenirea noastră şi a celor de veşnică pomenire părinţi ai noştri; care să aibă a se da odată pe an, la serbătoarea Sfântului Dumitru. Deci, ca să aibă putere această orânduială ce s'a făcut, am crezut că trebuie s'o întărim şi cu acest al nostru domnesc hrisov, aşà încât să trebuiască a se pune în lucrare şi a se păzi neapărat. Şi rugăm frăţeşte şi pe prea-luminaţii Domni ce după noi vor moşteni stăpânirea acestei Domnii a noastre a Ungrovlahiei, ca să nu zguduie, nici să răstoarne această orânduială: ci rugăm pe Luminăţia Lor să se păzească de către Luminăţia Lor, prin înoirea şi întărirea domneştilor lor hrisoave, ca să aibă apoi şi Luminăţia Lor răsplata şi pomenirea. Deci spre vădire şi siguranţă s'a făcut cel de faţă al nostru hrisov domnesc, întărit cu a noastră iscălitură şi pecete, cu mărturia prea-cinstiţilor boieri ai noştri, ai acestei prea-luminate a noastre Domnii, adecă Marele-Vornic Constantin Dudescu, Marele-Ban Barbu Văcărescu, Marele-Logofăt Constantin Brâncoveanu, Marele-Spătar Ştefan Văcărescu, Marele-Vistier Mihail Cantacuzino, Marele Clucer Dimitrie Ghica, Marele-Păharnic Matei Cantacuzino, Marele Comis Laskaris.

În luna lui Fevruar 1745.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MLXXXI.

1745, 1-iu Maiu. Ioan-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, arată că a primit de la Sulgerul Costachi un împrumut de 4.000 de lei.

✝ Ἰω. Ἰωάννης Νικολάου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

✝ Διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν γράμματος δῆλον γίνεται ὅτι ἐλάβομεν ἤδη δανειακῶς διὰ χρείαν μας παρὰ τοῦ τιμιωτάτου ἄρχοντός μας πρώην Μεγάλου-Σουλτζάρη κυρίτζη Κωστάκη γρόσια χιλιάδες τέσσαρες, τὰ ὁποῖα ὑποσχόμεθα πληρῶσαι αὐτῷ εἰς διορίαν μηνῶν ἕξ, μετὰ τοῦ διαφόρου αὐτῶν πρὸς δέκα γρόσια τὸ πουγγὶ τὸν μῆνα. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφράγιστον γράμμα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ.

,αψμε'τῳ, Μαΐου α'τῃ.

Io Ioan Voevoda.

✝ Io Ioan Nicolae Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Moldova.

✝ Prin cea de față carte a noastră domnească se arată că am luat cu împrumut pentru nevoia noastră de la prea-cinstitul nostru fost Mare-Sulger dumnealui Costachi lei patru mii, pe cari făgăduim a-i plăti în soroc de șase luni, cu dobânda lor, zece lei la pungă pe lună. Deci spre dovadă s'a făcut și această scrisoare a noastră iscălită și pecetluită, și i s'a dat lui.

1745, Maiu 1.

Io Ioan Voevoda.

(Pecetea cu bourul și: Io Io Nc. Vv.)

(V°:) 4.000 lei zapisŭ de la Mărie Sa Ionŭ-Vodă Mavrocordatŭ.

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

MLXXXII.

1745, April. Paisie, Patriarh de Constantinopol, arată că Sinodul Mitropoliților a ales, în locul răposatului Ioachim, ca Mitropolit de Salonic pe Marele-Arhidiacon Gavriil (Callimachi).

....E recomandat ca bărbat cinstit, cuvios și cuviincios întru cele sfinte, în trupeasca lui înfățișare și în obiceiurile sufletului, și cu evlavie la cele sfinte, din tânăra vrâstă îmbrăcând îngerească shimă, împodobit cu virtute și cu înțelepciune și cu cumpătare de gând deosebindu-se, blând și cuminte, și cu orânduială, și trăind cu demnitate și arătând o purtare ce se cuvine îngerești shime, deprins cu podoaba literelor și învățăturilor și strălucind în ele, și cresent în frica lui Dumnezeu, și având practică destulă și încercare în lucrurile bisericești și cunoscându-se a fi astfel și mărturisindu-se, și cu un cuvânt fiind și știut și vestit, și vrednic de o astfel de arhierească ocârmuire....

(Iorga, *Documentele familiei Callimachi*, I, 1902, pp. 399—407; textul în întregime.)

MLXXXIII.

1745, 3 Maiu. Acordare de ajutor către Patriarhia de Antiohia, din partea Domnului Moldovei.

(Ioan Nicolae Mavrocordat; Papadopulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, I, p. 217, nº 71; Bibl. Ac. Rom., notițe grecești moderne.)

MLXXXIV.

1747. Ioan Nicolae Mavrocordat, al Moldovei, dă un ajutor bănesc mănăstirii Pantelimon de la Athos.

(Bibl. Ac. Rom., notițe grecești moderne.)

MLXXXV.

Insemnare despre întoarcerea dela Tenedos a lui Grigore-Vodă Ghica pentru a fi numit în Moldova. 1747.

....Αυτροῦται τῆς εἰς τὴν Τένεδον ἐξορίας Γρηγόριος ὁ Γκίκας, μὲ ὑπόσχεσιν ἡγεμονείας εἰς τὴν Μολδαβίαν, καί, ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντίνου, μετὰ τὰ συνήθη, καφτάνι, κούκαν, προπομπὴν καὶ δόσεις χρημάτων ὑπερβολικάς, ἔφθασεν εἰς τὸ Γιάσι, τρίτον ἤδη ἡγεμονεύσας τῆς Μολδαβίας, μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ ἡγεμονεύσαντος ἐκεῖσε, Ἰωάννου Νικολάου Μαυροκορδάτου, τοῦ προῤῥηθέντος...

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 361.)

... Se liberează din surgunul la Tenedos Grigore Ghica, cu făgăduială de Domnie în Moldova, şi, venind la Constantinopol, cu cele obişnuite, caftan, cucă, alaiu şi dări de bani peste măsură, a ajuns la Iaşi, cu a treia Domnie a Moldovei, după mazilia celui ce domnise acolo, Ioan Nicolae Mavrocordat, despre care a fost vorba înainte...

MLXXXVI.

Ioan-Vodă Mavrocordat, al Moldovei, arată că a primit de la Stolnicul Lupu 800 de lei împrumut. 1747, 14 Maiu.

† Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται ὅτι ἐλάβομεν ἤδη δινειακῶς διὰ χρείαν μας παρὰ τοῦ ἄρχοντος Μεγάλου-Στολνίκου κὺρ Λούπουλου γρόσια τὸν ἀριθμὸν ὀκτακόσια, τὰ ὁποῖα ὑποσχόμεθα πληρῶσαι αὐτῷ εἰς διορίαν, μηνῶν ἕξ, ἄνευ τόκου. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν γράμμα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ.

ϛαψμζ'τῳ, Μαΐου ιδ'τῃ.

Io Ioan Voivoda[1].

(Pecetea cu bourul şi: Io. Io Nc. Vv.)

(Bibl. Ac. Rom., documente necatalogate.)

† Cu această scrisoare a noastră se arată că am luat cu împrumut pentru nevoia noastră de la dumnealui Marele-Stolnic chir Lupul lei la număr opt sute, pe cari făgăduim a i-i plăti la soroc de şese luni, fără dobândă. Deci spre dovadă s'a făcut şi această a noastră carte domnească, şi i s'a dat lui.

1748, Maiu în 14.

Io Ioan Voevoda.

MLXXXVII.

Teofan, Diamandi Saigiul, Sevastos şi Mihali către Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, despre afaceri, intrigi şi suferinţe ale lor la Poartă. Constantinopol, 1747, 27 August.

Ἐνδωξώτατε, ὑψυλότατε καὶ περιφανέστατε Αὐθέντα τῆς Μολδομπουγδανίας. Τὴν Ὑψυλότην σας δουλικὸς προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπάζομεν τὴν δεξιάν σας χεῖραν, δεόμμενοι κύριον τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὑπεράγνον αὐτοῦ μητέρα νὰ σκέποι καὶ νὰ διαφηλάττι ἐν ὑγείᾳ, εὐτυχείᾳ, μακροημέρευσιν καὶ πάσῃ χαρᾷ. Τὶ αὐτοῦ θείᾳ χάριτι ὑγιένομεν μέχρι τοῦ νῦν. Ἄλλο, παρακαλῶμεν, Αὐθέντα, ὅτε νὰ λάβετε

Prea-slăvite, prea-înălţate şi prea-ilustre Domn al Moldovei. Înălţimii Tale cu supunere ne închinăm şi sărutăm dreapta-Ţi, rugându-ne de Domnul Dumnezeu şi de preasfânta Lui Maică să Te apere şi să Te păzească în sănătate, fericire, zile îndelungate şi toată bucuria. Cu al Lui dumnezeiesc har suntem sănătoşi până acum. Alta, ne rugăm, Doamne, să aibi ştire de

[1] V. şi p. 1118, nº MLXXXI.

τὴν εὔδησιν εἰς τὰς συμφορὲς ὁποῦ μας ἐσινέβισαν. Ἡ Ἐνδοξώτης της ἐπαρηγόλετεν τοὺς καπηκεχαχιάδες της ὅτι νὰ μᾶς ἠκάμουν τὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὸ ὀλήγον πολλὴν ὁποῦ νὰ ἔπρεπεν· ἔπιτα πιγέναμμεν καὶ ὁμεῖς διὰ νὰ λάβωμεν τὴν τοιαύτην χάριν. Μὰς ἀποκρίθηκαν ὅτι νὰ ἔχωμεν τὴν ἀναμονήν· ἔπιτα εἰπῖγαν καὶ ἐκατόρθοσαν δικὲς τὰς μιχανεῖς, καὶ μας ἐσίκοσαν εἰς Μουζοὺρ-Ἀγᾶ τὸ ζμπρούκι *(sic)* τὸ ἀποβισώμενον, καὶ εἰς τὸ μπάνιον, ὡς ἀδίκους. Καὶ τί νά σας γράφομεν, Αὐθέντα πολληχρονεμένε, τὸ παραπάνο;

Ὡς τόσον ἐγίρευσαν καὶ ἕως θανάτου μας, καί, μὴν ἠθέλοντας ὁ ἐπουράνιος Θεὸς τὴν τιαύτην ἀδικοκρισίαν, ἐπρώφταξεν ἡ χάρις του καὶ εὑρέθι τοῦ νῦν Βεζῆρι ὁ Κεχαγιᾶς φήλος μας, καὶ ἔτζι μὲ ὄφιτι τὰ ἔξωδα καὶ ἀναρίθμιτες τρόμαρες, μὲ Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἐγλυτόσαμεν. Μόνον ἡ τρὶς παραμικρίν σου δοῦλοι, ὅτε Θεοφάνις καὶ ὁ ἀνεψιός μου, ὁ Σαατζῆς, καὶ ὁ Σεβαστὸς ὁ τογραμματζῆς καὶ ὁ Ῥάπτις ἔμηναν εἰς τὸ μπάνιον. Δεύτερον ὅλλοι ὁμοῦ δουλικὸς σὰς πρωσκυνοῦμεν, καὶ αὐτοῦ ὁποῦ κάμνετιν τῆς τούτες ἀπήρας ἐλεημοσύνας, κάμετιν καὶ ἧς (σ)εμὰς μίαν ἐλεημοσύνην. Τὸ εἴτι σας ἤθελεν: φωτήσι Κύριος ὁ Θεός, καὶ μὴν μᾶς ἀφήσετεν παντελὸς ἐλεηνοῦς, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ πρεσβίαν τῆς ἐνδώξου δεσπήνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας νά σας τὰ ἀνταμηδέψι, καὶ ἐδά, εἰς τὴν μέλουσαν ζωήν, καὶ εἰς τὴν Βασίλειαν τὸν οὐρανόν, ὁμοῦ μὲ ὅλλον τὸ τίμιόν σας ἀρχοντικόν. Ἀμήν. Ἔτι ἂς ὖνε καὶ διὰ τῆς μακαριτέρας μητρός σας τὴν συγχωρηθῆσαν ψυχήν, μάλιστα ὁποῦ εἶτον καὶ ἔτιον.

Ἀφμζ', ἐν μηνὶ Αὐγούστου κζ', ἀπὸ Κωνσταντινούπολλιν.

Ὁ παραμικρό σας δοῦλος Θεοφάνις καὶ Διαμαντῆς Σαατζῆς, καὶ Σεβαστὸς ντογραμματζῆς Τορόζης, καὶ Μιχάλης, πάντοτε εἰς τε ὁρισμούς της.

† Τῷ ὑψηλοτάτῳ, θεοσεβεστάτῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ Αὐθέντι καὶ οἰγέμονι πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίῳ, κυρίῳ Ἰωάννῃ Γρηγορίῳ Γκῆκα Βοεβόνδα, προσκυνητῶς.

nenorocirile ce ni s'au întâmplat. Slăvirea Ta ai vestit capuchehaielelor Tale să ni facă plăcerea la mult-puţin ce se cuvenià; apoi am venit şi noi ca să primim o astfel de îndatorire. Ni-au răspuns să avem răbdare; apoi au mers şi au izbutit cu uneltirile lor, şi pe noi ne-au dus la închisoarea de moarte (?) a lui Muhzûr-Aga şi la *bagno*, ca pe niște făcători de rele. Şi ce să-Ţi mai scriem, Doamne, care să trăieşti întru mulţi ani?

Ne-au căznit şi până la moarte, şi, nevrând Dumnezeu din ceruri o astfel de judecată nedreaptă, a venit mila lui, şi s'a găsit Chehaiaua Vizirului de acum prieten al nostru, şi astfel cu grele cheltuieli şi nenumărate spaime, cu voia lui Dumnezeu, am scăpat. Numai cei trei mai mici robi ai Tăi, Teofan şi nepotul mieu, Saigiul şi Sevastos Dogramagiul *(sic)* şi Croitorul au rămas la *bagno*. Din nou toţi ne rugăm de Tine cu supunere, şi Tu care faci atâtea nenumărate mile, fă şi către noi o pomană. Ce vrei Tu: Te va luminà Domnul Dumnezeu, şi nu ne lăsà cu totul în ticăloşie, şi Domnul Nostru Isus Hristos prin mijlocirea slăvitei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Mariei să-Ţi răsplătească acestea, şi aici, în viaţa ce vine, şi în Împărăţia Cerurilor, împreună cu toată cinstita-Ţi boierime. Amin. Să fie şi pentru sufletul iertat al fericitei Tale maice, mai ales că ea erà şi pricina.

1747, în luna lui Avgust 27, din Constantinopol.

Prea-micul Tău rob Teofan şi Diamandì Saigiul, şi Sevastos Dogramagiul Torozis, şi Mihali, totdeauna la poruncile Tale.

† Prea-înălţatului, prea-cucernicului şi prea-măreţului Domn şi stăpân a toată Moldova, domnul domn Io Grigore Ghica Voevod, cu închinăciune.

(Craiova, Bibl. Czartoryski; ms. 605, p. 300; şi în Iorga, *Studii şi documente*, V, pp. 662-3.)

MLXXXVIII.

Antimis al lui Silivestru Patriarh de Antiohia. 1748.

Acestŭ d[u]mn[e]zeescŭ jertvenie pre carele se săvârşaşte d[u]mn[e]zeiasca cea făr de singe şi sf[i]nţita slujbă.

✝ Θυσιαστῆρι θεῖον καὶ ἱερὸν τοῦ ἐπιτελεῖσθαι δι' αὐτοῦ ἁγίαν θείαν ἱερουργίαν ἁγιασθὲν ὑπὸ τῆς θείας χάριτος τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ Πν[εύματο]ς καὶ ἱερωθὲν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Π[ατ]ριάρχου Ἀντιοχείας Σιλβέστρου, Ἀπριλλίῳ ,ᾳψμη'.

(Adecă: ✝ jertvenie dumnezeiesc şi sfânt pentru a se săvârşi prin mijlocul lui dumnezeiasca liturghie, sfinţit de dumnezeiescul har al preasfântului şi de viaţă începătorului Duh şi consacrat de către prea-fericitul Patriarh de Antiohia Silivestru, Aprilie 1748.)

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 299, nº XII.)

MLXXXIX.

Însemnare despre schimbarea între ei a lui Grigore Ghica, Domnul Moldovei, şi a Domnului Ţerii-Româneşti, Constantin Mavrocordat. 1748.

....Ἡγεμονεύσας ἐννέα μῆνας ὁ Γρηγόριος Γκίκας εἰς τὴν Μολδαβίαν, δὲν ἡσυχάζει πάλιν, ἀλλ' ἀδροτάτῃ δόσει χρηματικῇ πείθει τὸν ῥηθέντα Σουλεϊμάνην (τὸν νέον χαζναδάρην· p. 360), διὰ τοῦ Ἀρμενίου σαράφη Ἀγκόπη, νὰ τὸν κάμῃ ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας καὶ νὰ δώσῃ τῷ Κωνσταντίνῳ Μαυροκορδάτῃ, ἐξαδέλφῳ του, τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας, καὶ ταῦτα πραγματεύεται ἀθετῶν καὶ συγγένειαν καὶ τὴν φαινομένην φιλίαν, ἐπίπλαστον μᾶλλον ἢ ἀληθῆ. Καθαιρεῖται οὖν Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκορδάτος ἀπὸ τῆς Βλαχικῆς ἡγεμονείας, ἡγεμονεύσας αὐτῆς ἔτη τρία καὶ μῆνας τρεῖς....

....Domnind nouă luni Grigore Ghica în Moldova, nu se stâmpără iarăş, ci cu foarte îmbielşugată dare de bani înduplecă pe zisul Soliman [noul haznadar; p. 360], prin Armeanul zaraf Agop, să-l facă Domn al Ţerii-Româneşti şi să dea lui Constantin Mavrocordat, vărul său, Domnia Moldovei, şi acestea le săvârşeşte călcând şi înrudirea şi prietenia părută, care erà mai curând plăzmuită decât adevărată. E mazilit deci Constantin Mavrocordat din Domnia munteană, după ce domnise acolo ani trei şi luni trei....

(Atanase Comnen Ipsilanti. *o. c.*, pp. 362-3.)

MXC.

Menţiunea petrecerii în Ţara-Românească a lui Silivestru, Patriarh de Antiohia, care e înlocuit în acest timp, după intrigi catolice, printr'un anume Chiril, dar, întorcându-se la Constantinopol, izbuteşte a-şi luà locul înapoi. 1749.

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 364.)

MXCI.

Însemnare despre scoaterea din Moldova a lui Constantin Mavrocordat, care e înlocuit cu Constantin Racoviţă şi ştirile acestuia cu privire la Ruşi. 1749.

....Ἡγεμονεύσας Μολδαβίας Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος ἔτος ἓν καὶ μῆνας ἕξ, ἐζητήθη παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου πουγγεῖα τριακόσια διὰ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἡγεμονίαν του. Πεισματώνει καὶ ἀπαρνεῖται τὴν πληρωμήν· τὸν γράφουν οἱ καπουκεχαγιάδες του νὰ ὑπεταχθῇ,

....Domnind în Moldova Constantin Mavrocordat un an şi luni şase, s'au cerut de Vizir trei sute de pungi ca să înoiască Domnia lui. Se îndărătniceşte şi refuză plata; îi scriu capuchehaielele lui să se supuie, ca să nu pătească; nu se înduplecă.

διὰ νὰ μὴν κακοπάθῃ δὲν πείθεται. Ὅθεν, καθελὼν αὐτὸν τῆς ἡγεμονείας, κάμνει ἡγεμόνα Μολδαβίας τὸν Κωνσταντῖνον Τζεχάνην, υἱὸν τοῦ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, καί, τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον ἐξορίσας εἰς τὴν Λῆμνον, καταδιβάζει εἰς τὸ ἐκεῖσε δεσμωτήριον, ἐν σχήματι φρέατος ὂν· ὅστις διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς εἱρκτῆς καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι του, πληρώνει τῷ Ἐπιτρόπῳ τὰ 300 πουγγεῖα...

Ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, Κωνσταντῖνος Τζεχάνης ὁ Ῥακοβίτζας, γράφει τῷ Ἐπιτρόπῳ ὅτι οἱ Μοσχόβοι ἀνεγείρουν εἰς τὴν Οὐκρανὲαν κάστρα: τὸ Ἐλισαβετγοράτ, τὸ Ἀρχαγγελγορὸτ καὶ ἄλλα, καὶ πέμπει καὶ τὴν ἐχναγραφίαν τῶν κάστρων αὐτῶν. Ὁ Σουλτὰν Μαχμούτης, διὰ νὰ μὴν ἀνοίξῃ πόλεμον περὶ τούτου κατὰ τῶν Μοσχόβων, ἀποστωπᾷ, ἀφίνωντας τὴν περὶ τούτου λογομαχίαν εἰς τοὺς διαδόχους του...

Deci, mazilindu-l, face Domn al Moldovei pe Constantin Cehan, fiul lui Mihail Racoviță Voevod, și, pe Constantin Mavrocordat surgunindu-l la Lemnos, îl aruncă în temnița de acolo, care erà în chip de puț: și el, ca să fie liberat din închisoare și să vie la casa lui, plătește Vizirului cele trei sute de pungi...

Noul Domn al Moldovei, Constantin Cehan Racoviță, scrie Vizirului că Muscalii ridică în Ucraina cetăți: Elisavetgorod, Arhanghelgorod și altele, și trimete și planul acelor cetăți. Sultanul Mahmud, ca să nu deschidă războiu pentru aceasta cu Muscalii, tace, lăsând gâlceava pentru aceasta urmașilor lui....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 364-5.)

MXCII.

1749. Octombre.

Constantin-Vodă Racoviță întărește pe baza a două hrisoave, dania părintelui său Mihai-Vodă și a Domnului moldovean Ioan Mavrocordat, „cel ca un frate al nostru", pentru biserica Balinu din Constantinopol.

Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μιχαὴλ Τζεχάνης Ῥακοβίτζας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Ἔθος ἄριστον ἐπικρατοῦν ἀνέκαθεν φαίνεται ὥσπέρ τι κληροδοσίας ἀρχαιοπαράδοτον παρατήρημα, εὐάρεστον ὄντως καὶ εὐαπόδεικτον, τοῖς κατὰ καιρὸν ἡγεμονικῶν Θρόνων πρᾴστᾶναι λαχοῦσιν Αὐθένταις καὶ ἡγεμόσιν, ὥστε δηλαδὴ τὰ φθάσαντα προεκδοθῆναι καὶ ἐπιβραβευθῆναι αὐθεντικὰ χρυσόβουλλα οὕτω λεγόμενα γράμματα ἐπ' ἐνεργεσίᾳ καὶ ἀντιλήψει ἱερῶν ναῶν καὶ ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ χορηγίᾳ πρὸς αὐτὰς ἐλέους αὐθεντικοῦ ἀποδέχεσθαί τε εὐλόγως, ἐπισυνιστᾶν τε αὐτὰ καὶ ἐπικυροῦν προσφάτοις ἄλλοις ἐπιβεβαιωτηρίοις αἰκείαις γράμμασι καὶ οὕτω τὸ δίκαιον εὐλόγως ἐπικρατύνειν, θεσμά τε καὶ νόμιμα συνιστᾶν καὶ τὰ πρὸς σύστασιν καὶ εὐπρέπειαν τῶν εὐκτηρίων τοῦ Θεοῦ οἴκων μεταδιώκειν, καὶ εἰς ἐπίδοσιν θεαρέστως ἐπαύξειν, καὶ Θεῷ εὐαρεστεῖν τὰ μέγιστα. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν, ἐμπιστευθέντες ἤδη παρὰ Θεοῦ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ αὐθεντικοῦ τῆς Μολδαβίας Θρόνου, εἴδομεν προσενεχθέντα ἡμῖν δύο τινα προεκδοθέντα αὐθεντικὰ εὐεργετήρια γράμματα τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ λεγομένου Μπαλίνου, τὸ μὲν ἐπὶ τῆς Αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου φιλοστοργωτάτου πατρὸς καὶ Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, ἡγεμονεύοντος εἰς Οὐγγροβλαχίαν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμονείας τοῦ ὡς ἀδελφοῦ ἡμῶν Αὐθέντου κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, ἀμφότερα ταῦτα ἐπιβραβεύοντα ἀνὰ μίαν ἐτήσιον συνδρομὴν ἐλέους ποσότητα[1] τῇ ῥηθείσῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ἥντινα διορισθεῖσαν καὶ ἐνεργετηθεῖσαν αὐτὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν εἰς ἑκατὸν γρόσια συμποσουμένην κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ προεκδοθέντος αὐθεντικοῦ Μολδοβλαχίας γράμματος, καὶ ἡμεῖς ἤδη εὐλόγως, ἀποδεξάμενοι, ἐπιβεβαιοῦμέν τε καὶ ἐπικυροῦμεν καὶ ἀκολούθως ὑποσχόμεθα, διοριζόμενοι διὰ τοῦ παρόντος ὅπως ὀφείλομεν παρέχειν τε καὶ διδόναι ἀπαραιτήτως καθ' ἕκαστον χρόνον, ἀπὸ ἡμε-

[1] A doua copie: ἀμφότερα ταῦτα ἐπιβραβεύοντα ἀνὰ μίαν ἐτήσιον διωρισμένην ἐλέους ποσότητα.

τέρου αὐθεντικοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἅλατος τῶν ὀκνῶν ἀνὰ ἑκατὸν γρόσια εἰς [1] τὸν ῥηθέντα θεῖον ναόν, ἐξοδευόμενα εἰς χρῆσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ ἀναγκαίων δαπανημάτων διὰ χειρὸς τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ, ἅτινα ὀφείλει ὁ καθ' ἡμᾶς ἡγεμονικὸς οὗτος Θρόνος τῆς θεοφυλάκτου Αὐθεντίας Μολδοβλαχίας κατὰ πάντα καιρὸν καὶ χρόνον εἰς τὸ διηνεκὲς πληροῦν καὶ ἀπολογεῖσθαι, ὡς ἄφευκτον καὶ ἀπαραίτητον αὐτοῦ χρέος, μηδενὸς τὸ παράπαν, εἴτε ἐκ τῶν διαδόχων τοῦ ἡμετέρου γένους, εἴτε καὶ ἑτέρου ὁποιουδήτινος προσώπου ἀδελφοῦ ἐπέχοντος τόπον ἀντιλέγοντας, ἢ ὅλως τολμήσαντος ἀθετῆσαι ἢ παρασαλεῦσαι καὶ ἀνατρέψαι τὴν διορισθεῖσαν καὶ ἀφιερωθεῖσαν ταύτην ἐτήσιον δόσιν τῶν εἰρημένων ἄσπρων καὶ καταλιπεῖν τὴν ἁγίαν αὐτὴν ἐκκλησίαν ἐστερημένην τῆς ὀφειλομένης καὶ προσηκούσης [2] αὐτῇ ἀναγκαίας ἐπισκέψεως καὶ περιθάλψεως, καθὼς ἀρχῆθεν εὐλόγῳ καὶ δικαίῳ τρόπῳ διώρισται, ἵνα μὴ τῷ κρίματι τῆς ἱεροσυλίας γένηται ἔνοχος καὶ θείᾳ ὀργῇ ὑπόδικος. Εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτου ἀναντίῤῥητον ἔνδειξιν, μόνιμόν τε καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἀπολυθὲν ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν ἐν μεμβράναις χρυσόβουλλον γράμμα, καὶ ἐσφραγίσθη, ἀσφαλισθὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ καὶ αὐθεντικῇ σφραγίδι.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψμθ', ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ.

(T. S.) Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon; două cópii, dintre care una fără dată.)

MXCIII.

Patriarhul de Constantinopol îngăduie, după căsătoria între Domniţa, acum încetată din viaţă, a lui Grigore-Vodă Ghica cu Ianachi Vlastò, ca acesta să iea, după dorinţa lui Grigore şi a Doamnei Zoe, cari se gândesc şi la copilul rămas, pe vara răposatei, fiica lui Constantin Ciuchi. Inainte de 1750 [3]

Τὸ συμπαθὲς καὶ φιλάνθρωπον καὶ μετὰ συγκαταβάσεως κηδεμονικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μητρὸς φιλοστόργου δίκην περὶ τὰ ἴδια τέκνα συμπαθῶς φερομένης, ἐν καιροῖς τοῖς προσήκουσι πατρικῶς καὶ κηδεμονικῶς ἐπιδεικνύειν τοῖς χρῄζουσι τῆς τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς χάριτος, οἳ τοὺς οἴακας ταύτης θεόθεν πεπιστευμένοι χρέος ἀπαραίτητον ἔχοντες, οὐ διαλείπουσι κἂν ταῖς συμπιπτούσαις δυσχερείαις τῶν προβαλλομένων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἐκ τῶν ἐνόντων χορηγεῖν τὰς ἐπιζητουμένας θεραπείας, ἅτε δὴ κοινὸν ἰατρεῖον πνευματικὸν τοῖς τῶν εὐσεβῶν προκείμενον αἰτήμασι τὴν ἀκένωτον χάριν καὶ πηγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐλέους μεμαθηκότες, καὶ μάλισθ' ὅπου μὴ περὶ εὐσεβείας ἡ καὶ δογμάτων ὁ λόγος, ἐν οἷς καὶ μικρὰ παρατροπὴ ἔσχατον ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἐν τοιούτοις ἡ ζήτησις, ἔνθα πολλοῖς τῶν σοφῶν οἰκονόμων διάφοροι κατὰ καιροὺς ἐξεύρηνται θεραπεῖαι, οὔτε τὸ ὀρθὸν λυμαινόμεναι σέβας, καὶ τὰς ἐν διαφόροις περιστάσεσι χρείας καὶ ἀνάγκας τῶν ὀρθοδόξων πατρικῶς καὶ κηδεμονικῶς ἀξιώμεναι· εἰς τοῦτο γὰρ φέρει ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος ἐνίοτε κατὰ καιρούς, διά τινα κατεπείγουσαν χρείαν ταῖς τῶν Ἐκκλησιῶν προστάταις καὶ κηδεμόσιν, ὡς ὑπηρέταις οὖσι Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοις μυστηρίων Θεοῦ φιλαγάθως διεκδηλούμενος. Εἰ δὲ καὶ πρόσωπα ὑπερέχοντα καὶ τὴν πρώτην ἀξίαν καὶ ἀνωτάτην τιμὴν κεκληρωμένα θεόθεν, ἔν γε τῷ τῶν ὀρθοδόξων συστήματι εἶεν τὰ ἐπιζητοῦντα τὴν ἐν μέρει ἐκκλησιαστικῆς χάριτος τοιαύτην οἰκονομίαν καὶ συγκατάβασιν διά τινα κατεπείγοντα τῇ τάξει καὶ καταστάσει τοῦ πολιτικοῦ συστήματος, τηνικαῦτα προὐργιαιτέρα πάντως ἡ σκέψις, καὶ ἡ τῆς θεραπείας εὕρεσις ἀναγκαιοτέρα καθίσταται τοῖς τῶν Ἐκκλησιῶν προστάταις, ἑκατέρωθεν ἔχουσα τὸ ἐνδόσιμον, ἀπό γε τοῦ πράγματος καὶ τῆς τῶν προσώπων ὑπεροχῆς καὶ ἀξίας. Τοὺς τε γὰρ λόγους οἰκονομεῖν ἐν κρίσει ψαλμικῶς διδασκόμεθα, καὶ τὰ καθήκοντα ἀπονέμειν ἑκάστῳ «τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν» ἀποστολικῶς μεμαθήκαμεν.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ ὑψηλότατος καὶ εὐσεβέστατος Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας κύριος, κύριος Ἰωάννης Γρηγοράσκος Γκίκας Βοεβόδας, ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος τῆς ἡμῶν Μετριότητος,

De oare ce deci şi prea-înălţatul şi prea-cucernicul Domn şi stăpânitor a toată Moldovlahia, domnul domn Io Grigoraşcu Ghica Voevod, cel întru Duhul Sfânt fiu iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre,

[1] A doua copie: πρός.

[2] A doua copie: τῆς προσηκούσης καὶ ὀφειλομένου

[3] Data morţii lui Grigore-Vodă Ghica.

καὶ ἡ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἐκλαμπροτάτη καὶ εὐσεβεστάτη κυρία, κυρία Δόμνα Ζωή, ἡ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ θυγάτηρ ἡμῶν περιπότητος, ἔχοντες θυγατέρα τὴν προεκδημήσασαν πρὸς Κύριον μακαρίτιδα δομνίτζαν, καὶ ἐκδεδωκότες ἐκείνην πρὸς γάμον ἀνδρὶ νομίμῳ, τῷ εὐγενεστάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ ἄρχοντι Καμαράσῃ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, κυρίτζῃ Ἰωαννάκῃ Βλαστῷ, φύσεως εὐκληρίᾳ, καὶ γένους λαμπρότητι, καὶ ἠθῶν χρηστότητι, καὶ λοιπῇ εὐπαιδευσίᾳ κεκοσμημένῳ, καὶ ξυνωρίδα καλλίστην καὶ συνηρμοσμένην ἐς διαδοχὴν γένους συγκροτήσαντες, καὶ ἐπὶ τῇ ἐπαινετῇ καὶ λαμπροτάτῃ αὐτῶν συζυγίᾳ χαίροντες, μετ' ὀλίγον ἀφῃρέθησαν τὴν φιλτάτην παῖδα, κρίμασιν οἷς μάνος οἶδε Θεός, ἀώρῳ θανάτῳ ἀνάρπαστον γεγενημένην, καὶ τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς διεδέξατο ἀφόρητος λύπη καὶ ὀδύνη ἀνήκαστος, αὐτῶν τῶν σπλάγχνων καθαψαμένη. Ὑπετέμνετο δ' οὖν τὸ ὑπερβάλλον τῆς λύπης καὶ ὑπεκοὐφιζεν ὁ ῥηθεὶς ἄρχων γαμβρὸς τῆς αὐτῶν Ὑψηλότητος μετὰ τοῦ ὑπολειφθέντος ἐκ τῆς μακαρίτιδος ὀρφανοῦ παιδός, τῇ ἀρετῇ καὶ ὑποταγῇ καὶ οἰκειώσει παραμυθούμενος τὴν αὐτῶν Ὑψηλότητα, καὶ τὸ ἐπὶ τῇ ἀπελθούσῃ ἐκλεαίνων πένθος. Ἐπεὶ δέ, τοῦ καιροῦ προϊόντος, συνεῖδον ἐμφρόνως οὐχ οἷον τε εἶναι ἀγαμίᾳ καὶ χηρείᾳ διὰ βίου αὐτὸν κατατρύχεσθαι, ἐν ἀκμῇ νεαζούσῃ πάντῃ τῆς ἡλικίας τελοῦντα, ἀναγκαίως τε εἰς δεύτερον ἀποκλίναι μέλλοντα γάμον, ἐφ' ᾧ μὴ στερηθῆναι τὴν πρὸς αὐτὸν ἅμα τε καὶ τὸ ὀρφανὸν οἰκείωσιν καὶ σπλαγχνικὴν φιλοστοργίας διάθεσιν, τῆς προαπελθούσης φιλτάτης οὐ τὴν τυχοῦσαν παραμυθίαν φέρουσαν, περιπαθῶς τε ἐν τούτῳ διακείμενοι, δεῖν ἔγνωσαν, ὡς εἰς δεύτερον πλοῦν, ὅ δὴ λέγεται, ἀπευθύναι τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸν λίαν φιλούμενον τοῦτον γαμβρὸν ἑτέρᾳ συγγενικῇ οἰκειώσει αὖθις ἑαυτοῖς προσοικειώσασθαι, καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων τὸ τῆς θλίψεως ὑπερβάλλον παραμυθήσασθαι, ὡς, εἰ μὴ τοῦτο γένοιτο, ἀπαραμύθητον ἔσεσθαι τὴν λύπην, καὶ τὴν ὀδύνην ἀφόρητον τὴν ἐκ τῆς ἀλλοτριώσεως τῶν εἰρημένων προσγινομένην τῇ αὐτῶν Ὑψηλότητι. Τοιοῦτον δὲ εὑρόντες ἁρμόδιαν πρόσωπον, τὴν εὐγενεστάτην—, θυγατέρα τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κυρίτζη Κωνσταντίνου Τζουκῆ, προείλοντο συναρμόσαι ταύτην εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τοῦ εἰρημένου ἄρχοντος κυρίτζη Ἰωαννάκη. Καθορῶντες δὲ τὴν ἐνοῦσαν τῷ συναλλάγματι τούτῳ ἐξ ἀγχιστείας συγγένειαν, ταῖς νομικαῖς διατάξεσιν ἀπαγορευομένην, διὰ τὸ τὸν αὐτὸν δυσὶ πρωτεξαδέλφαις εἰς γάμου κοινωνίαν συνέρχεσθαι, καὶ

și prea-luminata și prea-cucernica Doamnă a Înălțimii Sale, doamna doamna Zoe, cea întru Duhul Sfânt fiică a noastră prea-dorită, având fiică pe răposata întru Domnul fericita Domniță și dând-o pe ea în căsătorie bărbatului legitim, prea-nobilului și prea-cinstitului boier, Cămărașul Înălțimii Sale, dumisale lui Ianachi Vlastò, împodobit cu bunătatea firii și cu strălucirea neamului și cu moralitatea și cu cealaltă bună creștere și alcătuind prea-bună păreche, potrivită pentru moștenirea neamului, și de lăudata și prea-strălucita lor căsătorie bucurându-se, după puțină vreme au pierdut pe prea-iubita copilă, pentru păcate pe care singur Dumnezeu le știe, răpită fiind de o moarte înainte de vreme, și mărimea bucuriei a urmat-o nesuferită întristare și jale fără păreche, apucându-li înseși măruntaiele. S'a întrerupt însă covârșirea întristării și s'a alinat zisul boier ginerele Înălțimii Lor cu copilul rămas orfan de la fericita, care prin virtute și supunere și blândeță mângâià pe Înălțimea Lor și ușură durerea pentru aceia ce plecase. De oare ce însă, trecând vremea, au văzut cuminte că nu se poate ca el să se căznească toată viața în lipsă de soție și în văduvie, fiind în floarea vrâstei tinerețelor lui, și că neapărat va veni la o a doua căsătorie, ca să nu fie lipsiți de cea către el și către orfan legătură de aproape și aplecare din inimă a iubirii, cum nici n'ar fi suferit mângâierea ce s'a întâmplat pentru prea-iubita lor ce s'a dus, gândindu-se la aceasta cu multă patimă, au cunoscut că trebuie să îndrepte lucrul spre al doilea vad, cum se zice, și să-și apropie de ei pe cel prea-iubit ginere acesta prin altă legătură de aproape a rudeniei și să mângâie prisosul supărării prin cele de acum, de oare ce, de nu s'ar face aceasta, ar fi nemângâiată durerea și nesuferită jalea ce li-ar veni Înălțimilor Lor din înstrăinarea lor. Și, găsind o fată potrivită, pe prea-nobila—, fiică a prea-cinstitului și prea-nobilului boier, dumnealui Constantin Ciuchi, au ales s'o unească pe aceasta în tovărășia căsătoriei cu zisul boier dumnealui Ianachi. Dar, văzând piedeca ce este în această legătură din pricina apropiatei înrudiri, care e împotriva orânduielilor legii, pentru că el vine la legătura căsătoriei cu două vere primari, și temându-se, după cucernicia de

εὐλαβούμενοι, διὰ τὴν οἰκοθεν εὐσέβειαν, καὶ τὸν περὶ τὰ θεῖα διάπυρον ζῆλον, χωρὶς ἐκκλησιαστικῆς συγχωρήσεως ἐγχειρίσαι τῷ ἔργῳ, προσέδραμον τῇ περὶ τὰ τοιαῦτα προνοίᾳ τε καὶ φιλανθρωπίᾳ καὶ ἐξ ἔθους ἐνίοτε συγκαταβάσει τῆς κοινῆς μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ μετὰ θερμῶν παρακλήσεων ἐδεήθησαν τῆς ἡμῶν Μετριότητος συνεπινεῦσαι τῇ αὐτῶν ἀξιώσει, καὶ συγχωρῆσαι γενέσθαι ἐκκλησιαστικῶς τὸ ῥηθὲν συνοικέσιον, ἀναγκαίως τελούμενον διὰ τῆς ῥηθείσης αἰτίας. Ὅθεν καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν, δυσωπηθεῖσα ταῖς θερμοτάταις δεήσεσι τῆς αὐτῶν μεγαλοπρεπεστάτης Ὑψηλότητος, καὶ ἐπιγνοῦσα τὰς κατεπειγούσας καὶ διαζευγνύσας αἰτίας καὶ περιστάσεις, τὸ περιπαθὲς τῆς προλαβούσης οἰκειώσεως, τὸ ἐκ τῆς ἀποτυχίας ὑπερβάλλον τῆς θλίψεως καὶ ἀφόρητον καὶ τὴν ἀναγκαίως ἀπαιτουμένην θεραπείαν, καίτοι τῆς ῥηθείσης συγγενείας, ὅσον μὲν τῷ τῶν βαθμῶν ἀριθμῷ, ἀπεστενωμένης, τῷ δὲ γε τῆς ἀγχιστείας λόγῳ ὁπωσοῦν παραμυθουμένης τὴν ἑαυτῆς δυσχέρειαν, δεῖν ἔγνωμεν μοναδικῶς, καὶ κατ' ἐξαίρεσιν ἰδιάζουσαν, καὶ ἅπαξ ἐκχωρηθεῖσαν, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ ὑπόδειγμα ἐς τὴν τοῦ ὁμοίου ἐγχείρισιν διδοῦσαν, λόγῳ οἰκονομίας ἐκκλησιαστικῆς καὶ συγκαταβάσεως, συγχωρῆσαι γενέσθαι τὸ εἰρημένον συνάλλαγμα, διὰ τὸ ὑπερέχον καὶ ἐξῃρημένον τῆς πρὸς ἡμᾶς γενομένης ἀξιώσεως τῆς αὐτῶν Ὑψηλότητος.

acasă şi aprinsa râvnă pentru cele dumnezeieşti, ca nu cumvà să se apuce de acest lucru fără iertarea bisericească, s'au îndreptat pentru acestea prevederii şi iubirii şi toleranţei obişnuite une ori a maicei de obşte, Marea Biserică a lui Hristos, şi cu călduroase rugăciuni s'au rugat de Smerenia noastră să ne învoim la cererea lor şi să iertăm a se face bisericeşte zisa căsătorie, care se face de nevoie pentru zisa pricină. Deci şi Smerenia Noastră, înduplecată de prea-călduroasele rugăciuni ale prea-măreţelor lor Înălţimi, şi cunoscând pricinile care îndeamnă şi silesc şi împrejurările, suferinţa întâii căsătorii, covârşirea şi caracterul copleşitor şi nesuferit al năcazului pentru lipsă şi îngrijirea ce se cere neapărat, deşi, în ce priveşte numărul treptelor, este strânsă zisa înrudire, dar în ce priveşte afinitatea uşurându-se întru câtvà greutatea ei, am crezut că trebuie, numai în acest caz şi în chip deosebit de particular şi cu iertare unică şi fără a da nimănui altuia pildă la a face un lucru ca acesta, cu un rost de economie bisericească şi de tolerare, să iertăm a se face zisa căsătorie, pentru puterea deosebită a rugăminţii ce s'a făcut către noi din partea Înălţimilor Lor.

(Urmează consideraţii canonice, între care greutatea de azi „asupra neamului şi indivizilor". „Aşà încât zisul boier dumnealui Ianachi Vlastò să aibă voie a luà" (*întrerupt*):

Ἀποβλέποντες καὶ πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν προστάτας καὶ κυβερνήτας τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, χρησαμένους κατὰ καιροὺς τῇ τοιαύτῃ οἰκονομίᾳ, δι' ἧς μικρὸν τῆς ἀκριβείας ὑποκαταβόντες διὰ κατεπείγουσαν χρείαν, ἔνθα μὴ τὰ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως παραβλάπτωνται δόγματα, κηδεμονικῶς ᾠκονόμουν τὰ τῶν εὐσεβῶν ὑστερήματα διὰ τῆς πάντα τὰ ἀσθενῆ θεραπευούσης καὶ ἀναπληρούσης τὰ ἐλλείποντα πνευματικῆς χάριτος, — τὰ γὰρ ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας διαφόρως τοῖς ἰδίοις νομοθέταις συγκεχώρηται, ὥστε ἑνὸς βαθμοῦ ἀποδέοντος ἐνταῦθα διὰ τὸν ἀφορώμενον κίνδυνον, οὐκ ἀπηξιώθημεν παριδεῖν τὸ ἕτερον τὸ θεραπείας ἐπιδεόμενον· ἐπεί τοι γε, κατὰ τὸν μέγαν τῆς Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσε πώποτε· εἰ δὲ τῆς πάλαι καὶ πρὸ ἡμῶν ἐν τῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς γένους εὐροίᾳ ἀνθοῦντος τὰ τῆς οἰκονομίας συνεπιμώμως ἐνίοτε ἐπραγματεύετο, πολλῷ γε δήπουθεν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καιροῖς, ἐν οἷς ὁ τῆς δουλείας ζυγὸς ἱκανῶς καταπιέζει τὸ χριστώνυμον πλήρωμα, ἄμεμπτος ἔσται ἡ οἰκονομία, ἐν δεόντι γενομένη διὰ τὴν ἐπικειμένην τοῦ γένους καὶ τῶν προσώπων στενοχωρίαν, καὶ δῆτα, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἀποφαινόμεθα, τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἄρχων κυρὶτζη Ἰωαννάκης Βλαστὸς ἔχῃ ἄδειαν λαβεῖν[1] ....

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

[1] Întreruptă copia.

1750. Mai avem de la un Patriarh de Constantinopol o iertare ca aceasta, într'un act fără dată. Reproducem partea interesantă:

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν περί τινος συνοικεσίου μέλλοντος αὐτόθι γενέσθαι, ὅπερ ἐξετασθὲν παρ' ἡμῶν, ἔχει τόνδε τὸν τρόπον: ἑβδόμου βαθμοῦ ὑπάρχειν ἐξ αἵματος: ὁ γὰρ εὐγενέστατος ἐν ἄρχουσι κυρίτζι Ῥάδουλος καὶ υἱὸς τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ τιμιωτάτου ἄρχοντος Μεγάλου-Βορνίκου Γεωργίου Κρετζουλιέσκουλου, βούλεται λαβεῖν εἰς γυναῖκα αὐτοῦ Σάφταν, θυγατέρα τῆς Ἠλίνκας καὶ ἐγγόνην τοῦ Κωνσταντίνου· ἡ δὲ τοῦ Κωνσταντίνου τούτου ἀδελφὴ Στάνκα ἔσχεν υἱὸν τὸν Κωνσταντῖνον, ἐξ οὗ ἐτέχθη ἑτέρα ὁμώνυμος Σάφτα, μήτηρ οὖσα τοῦ ῥηθέντος Ῥαδούλου, κ. τ. λ.

De oare ce deci ni s'a adus înainte pentru o căsătorie ca aceasta ce este a se face acolo, care, cercetându-se de către noi, are acest rost: este a şaptea treaptă de sânge, căci prea-nobilul între boieri dumnealui Radul, fiul prea-slăvitului şi preacinstitului boier Marelui-Vornic Gheorghe Creţulescul, vrea să ia de nevastă pe vara a doua a mamei sale, pe Safta, fiica Ilincăi şi nepoata lui Constantin; căci sora acestui Constantin, Stanca, a avut fiu pe Constantin, din care s'a născut altă Safta, cu acelaş nume, care e mama zisului Radul, etc.

Safta erà fiica lui State Leurdeanu, ce avea soţie pe sora lui Ştefan Cantacuzino Voevod (fiică a Stolnicului Constantin). Legătura genealogică e aceasta:

Constantin Postelnicul

Constantin Stolnicul — Stanca

Ilinca-State Leurdeanu — Constantin Brâncoveanu

Safta Leurdeanu — Safta soţia lui Iordachi Creţulescu

Radu Creţulescu

(Ghedeon, Κανονικαὶ διατάξεις, I, pp. 159-61.)

MXCIV.

1750. Însemnare că Ioanichie Carageà, fost Patriarh de Ipec şi acum Mitropolit de Chalkedon, călătoreşte pentru ajutorul Bisericii celei Mari în Moldova, Ţara-Românească şi alte părţi, cu menţiunea darului făcut de Constantin Racoviţă.

...., Εἰς τὴν Μολδαβίαν τὸν ἔδωκε πουγγεῖα τέσσαρα ὁ ἡγεμὼν Κωνσταντῖνος Τζιχάνης, χαριζόμενος τῷ πατρικῷ εὐεργέτῃ Γερασίμῳ τῷ Ἡρακλείας, ἔξω ἀπὸ χρυσοΰφαντα κουμάσια διὰ ἱερὰ ἄμφια....

...., În Moldova i-a dat patru pungi Domnul, Constantin Cehan, dăruind binefăcătorului părintesc Gherasim de Heracleia, afară de cumaşuri de brocard de aur pentru sfinte odăjdii....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 365.)

MXCV.

C. 1750. Kritias, dascălul din Constantinopol, către Nicolachi Carageà (viitorul Domn), care pleacă în Ţara-Românească, dorindu-i a fi bine primit de Domn şi găzduit „în casele lui" şi „a fi cinstit cu demnitatea de grămătic" (restul, complimente).

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πατρός μου φιλικὴ πρὸς τὸν Νικολάκην Καρατζᾶν, ἀποδημήσαντα εἰς Βλαχίαν.

Ἦνε μὲν ὡς ἐμὲ προλαβόντως τὰ σὰ φίλτατα γράμματα εὐνοίας ἀκραιφνοῦς καὶ τῆς περὶ ἐμὲ εὐγνωμοσύνης ἐναργεῖς τοὺς χαρακτῆρας σώζοντα· ἐνεφορήθην δ' ἐπ' αὐτοῖς οὐ τῆς τυχούσης ἡδονῆς τε καὶ τέρψεως. Ἦσαν δὲ τὰ τὴν ψυχὴν καθηδύναντά μου: τὸ ἀφικέσθαι σε ὑγιῶς εἰς Οὐγκροβλαχίαν, τὸ εὐμενοῦς ἀποδοχῆς ἠξιῶσθαι παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡγεμόνος, τὸ καταλεγῆναι ἐν τοῖς οἰκείοις τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὸ τετιμῆσθαι τῷ τοῦ γραμματικοῦ ἀξιώματι: εὔφρανε μὲν οὖν ταῦτα τὴν ἐμὴν ψυχὴν τὰ κατὰ σὲ

εὐτυχήματα, ὡς ζηλωτὰ καὶ θαύματος ἄξια καὶ χρησταῖς ἐλπίσι τῆς ὅσῳ οὔπω εὐτυχίας προδιαγράφοντα. Ὃ δὲ μάλιστα κατεκήλησέ μου τὰ σπλάγχνα καὶ ἐξαισίου ἡδονῆς τὴν ψυχὴν ἀνεπέπλησε, καὶ πρὸ πάντων ἔδοξέ μοι θαυμάζεσθαι δίκαιον ἦν ἡ ἐν προαιρέσει τῆς ἐλλογίμου σου ψυχῆς ἀρετή, καὶ οἱ τῆς παιδείας καὶ οἱ τῆς ἐμῆς γεωργίας θαυμάσιοι καὶ ἥδιστοι καρποί, ἐφ' οἷς καθηγητὴν φιλοῦντα παιδεῖν οὐκ ἠνέσχου τῆς διὰ γραμμάτων παραμυθίας ἄγευστον· οὐδὲ ταὐτὸν πέπονθας τοῖς πολλοῖς τῇ τῆς τύχης μεταβολῇ συμμεταβαλλομένοις καὶ τὰ φρονήματα, καὶ τῇ τοῦ παταμοῦ διαβάσει καὶ αὐτὰ τὰ δίκαια καταλύουσιν, ἀλλά, καὶ ἐν εὐτυχίᾳ ἤδη γεγενῆσθαι νομίζων, τὸν πλοῦτον τῆς ψυχῆς ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἀρχαίας εὐνοίας καὶ διδασκαλίας τῇ μνήμῃ διατελεῖς περικαιόμενος, καὶ καθηγητὴν δαιμονίως καταστέφεις τοῖς ἐγκωμίοις, καὶ δαρέως φέρειν ὁμολογεῖς τῶν σὲ κεκοσμηκότων λόγων τὴν δι' ἀκοῆς στέρησιν, καὶ ταύτην παραμυθήσασθαι με προτρέπει γράμμασι πρὸς σὲ φιλικοῖς, τὴν ἑλλάδα φωνὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ὑποδεικνύουσί τε καὶ ἀναμιμνήσκουσιν, ἵν' ἔχῃς ἐντρυφᾶν καὶ ἀπὼν οἷς παρὼν τῇ ἀναγνώσει ἡδυνόμενος ἔχαιρες. Ἀλλ', ὦ φίλη καὶ ἐπέραστος ψυχή, ὅσῳ μὲν ἁπλέτῳ πόθῳ περὶ σὲ καὶ τὴν σὴν εὐφυΐαν τε καὶ ἀγχίνοιαν τέτρωμαι, ἀγνοεῖν εἰκός σε κατακόρως καὶ ἀνεπιφθόνας τῆς ἐμῆς διδασκαλίας καὶ ὁδηγίας ἀπολελαυκότα, καὶ αἶμαι ἐναύλους ἔτι σώζεσθαι καὶ ἐμβομβεῖν σου ταῖς ἀκοαῖς τὰς ἐκφράσεις, τὰς συνθήκας, τὰς ὑπαγορεύσεις, ὅσαι ἐν φροντιστηρίοις, ὅσαι ἐν ἐκκλησιαστικοῖς γράμμασιν, ἔκ τε μελέτης καὶ ἐξ ὑπογείου σοί, τῷ φιλτάτῳ ἀκροατῇ, χρόνον συχνὸν φθόνου διεγένοντο προσφωνούμεναί τε, καὶ προσλαλούμεναι, ἀλλὰ τέως τῇ συνεχείᾳ τῶν πόνων, καὶ τῷ γήρᾳ κατεργασθεὶς καὶ μονονουχὶ πρὸς τῷ σώματι καὶ τὴν ψυχὴν ἠτονηκὼς καὶ ἐκνενευρισμένος τοῖς ὅλοις τῆς πρὶν ἐν λόγοις εὐτονίας ἐκπέπτωκα καὶ πρὸς τὸ γράφειν ἑλληνιστὶ ἀποπέφυκα, καὶ ὑπειστέον Ὁμήρῳ τῷ σοφῷ πτερὰ συγκολῶντι τοῖς λόγοις· μονουχὶ δοκοῦσιν οὗτοι ἀποπτερώξασθαι μου καὶ δραπετεῦσαι τῆς διανοίας, ὑπεκστάντες τῷ τῶν φροντίδων ἄχλῳ, καὶ τῇ ἀσθενείᾳ τοῦ σώματος· ταύτῃ τοι οὔτε τὰ πρὶν ἐν τούτοις σώζεται κάλλος καὶ ὁ ῥυθμός, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς ἄγονος, καὶ ἡ χεὶρ ἄτολμος, καὶ ὁ λόγος ἀκαλλής, καὶ πάντα φροῦδα οἱαδήτινι χειμάῤῥῳ τῷ πολυασχόλῳ παρασυρέντα καὶ διεῤῥυηκότα, ὅσα πρὶν ὁπόσοῦν ἀνθεῖν καὶ ἀκμάζειν ἐφαίνετο. Καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν τὸ κωλῦον ἐμὲ ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας ἀμείψασθαι σου τὴν λογιότητα γράμμασι φιλίοις· ὁ ὄχλος καὶ αἱ φροντίδες καὶ συνεχεῖς ἀσχολίαι καὶ ἡ τοῦ σώματος ἐν βαρυτάτῳ χειμῶνι δεινὴ κακοπάθεια, καὶ τὸ ταῖς ἐξ ἔθους καταῤῥοαῖς διττῷ χειμῶνι συνεχῶς νοσηλεύεσθαι, ὑφ' ὧν δῆτα χειμερίων παθῶν καὶ οἱ λόγοι συγκαταψυγέντες καὶ συμπεπηγότες οὐχ οἷοί τ' ἐγένοντο καὶ πρὸς γραφὴν ἄχρι τοῦδε λυθῆναι καὶ θριαμβεῦσαι καὶ τὴν σὴν ἀκοὴν ἅμα τε καὶ ψυχὴν ὁπόσοῦν καταθέλξαι καὶ καταγοητεῦσαι. Ἐπειδὴ τέως μικρὸν ἀναπνεύσας τῶν περιϊσταμένων καὶ ἐνοχλούντων κακῶν εὐκαιρίας πρὸς γραφὴν ἐπελαβόμην, οὐκ ὤκνησα γράψαι σοι τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, κάλλους μὲν ἐν λόγοις καὶ ῥητορικῆς ἀκριβείας καὶ οἷς ἡ κωμματικὴ χεὶρ καὶ δεινότης τοῦ ῥήτορος τοῖς περὶ λόγους λίχνοις καὶ λίαν φιλομαθέσιν εἰς ἡδονὴν προτίθεται ἐπιδεᾶ, πόθου δὲ πληρεστάτην καὶ φίλτρου διακοροῦς ἐξ αὐτῶν σπλάγχνων ἀναφλεγομένου. Διὸ δὴ καὶ ἀποδοχῆς ἀξίαν ταύτην ἡγήσει, καὶ εὐγνωμονήσεις κἂν τούτῳ τῇ οἴκοθεν ἀρετῇ κεχρημένος, καὶ τοῖς ἴσοις τοῦ διδασκάλου πρὸς φιλούμενον μαθητὴν εὐνοίας μέτροις ἀμείψει τὸν φιλοῦντα καὶ ὅλως ἐγκεχωρημένον τῇ ἀγάπῃ τῇ κατὰ σέ. Πρὸς δὲ τῇ λίαν ἐμῇ κεχαρισμένῃ εὐνοίᾳ καὶ εὐγνωμοσύνῃ τῇ σῇ, καὶ τήνδε ἐπιμέτρησον τὴν χάριν, ἀποδοὺς τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ ἡγεμόνι τὰς ἐξ ἐμοῦ ὀφειλομένας προσκυνήσεις μετὰ τοῦ καθήκοντος σεβάσματος τῷ ἡγεμονικῷ αὐτοῦ Ὕψει, καὶ ἄσπασαι σὺν αἰδοῖ τὴν πάντιμον δεξιάν, ἀναπληροῦν τὸ ἐμὸν ὑστέρημα, καὶ ἀναγραπτοί σοι ἀντὶ τούτου ἀποκείσονται χάριτες[1].

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MXCVI.

Constantin Mihail Racoviță, al Moldovei, dă scutirea de sarcini mănăstirii Pantocratorului din Botoșani. 7258 (1750), 8 Februar.

(Bibl. Ac. Rom., notițe grecești moderne.)

[1] D. Ghedeon observă că „nu știe de s'a trimes această scrisoare".

MXCVII.

1750, 15 Februar. Constantin-Vodă Racoviţă către Compania Grecească din Sibiiu, pentru afacerea negustorului fugar Zamfirachi Chiriac.

† Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν Μολδοβλαχίας.

† Ἐντιμότατοι καὶ χρησιμώτατοι πραματευταὶ ῥωμαῖοι τῆς Κομπανίας τοῦ Σιμπινίου, τὴν Ἐντιμότητά σας χαιρετοῦμεν· εἴητε ὑγιαίνοντες ἐν εὐημερίᾳ. Γράμμα σας ἐλάβομεν, καὶ τὰ γραφόμενα ἐκαταλάβαμεν. Μᾶς γράφετε διὰ κάποιον πραγματευτὴν Ζαφιράκην Κυριάκη, ὁποῦ ἐδανείσθη ἀπὸ τοὺς αὐτόθι πραγματευτὰς τοῦ Σιμπινίου, καὶ ἔφυγε· ὁ ὁποῖος, ἐρχόμενος ἐδῶ εἰς Γιάσι, δίδωντάς μας τὴν εἴδησιν ἕνας πραγματευτὴς ὁποῦ τοῦ ἐζητοῦσεν, ἐπιάσθην καὶ ἦτον κρατημένος ἐδῶ, διὰ προσταγῆς μας. Καί, ἐπειδὴ ἡ Ἐντιμότης σας ἀποκαταστήσετε ἐπίτροπον ἐκ μέρους σας τὸν κὺρ Δημίτριον Βάϊκουλα, καὶ τὸν ἐστείλατε ἐδῶ πρὸς ἡμᾶς, παρακαλῶντες μας διὰ νὰ ἐξετασθῇ ὁ ῥηθεὶς φέυγατος χρεωστής, καί, ἐὰν εὑρετοῦν κοντά του, ἢ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ εἶναι μαζί του, ἄσπρα ἢ πράγματα, νὰ δοθοῦν ἐγγράφως εἰς χεῖρας τοῦ εἰρημένου ἐπιτρόπου σας κὺρ Δημητρίου, καί, λοιπόν, κατὰ τὴν παρακάλεσίν σας, τὸν ἐρωτήσαμεν, τὸν ἐξετάσαμεν πολλάκις, καὶ μᾶς ἀπεκρίθη ὅτι ἄσπρα τελείως δὲν ἔχει κοντά του, λέγωντας καὶ τοῦτο ὅτι εἶχε μαζί του μίαν ποσότητα ἄσπρων, καὶ ἕνας ἄνθρωπος του, ὁποῦ ἦτον κοντά του, τάχα τὰ ἔκλεψε τὸ δισάκι του μὲ τὰ ἄσπρα του, καὶ νὰ ἔφυγε. Τέλος πάντων, μοναχός του ἐζήτησε καὶ ἐπαρακάλεσε τὸ νὰ τὸν στείλωμεν αὐτόθι, εἰς τὴν Ἐντιμότητα σας, διὰ νὰ κοιτάξῃ τοὺς λογαριασμούς του.

Εἰς αὐτὸ ἦτον καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἐπιτρόπου σας, κὺρ Δημητρίου, καὶ ἔτζι μὲ τὴν οἰκειοθελῆ δήλωσίν του καὶ μὲ τὴν γνώμην καὶ τοῦ ἐπιτρόπου ὁποῦ μᾶς ἐστείλατε, ἰδοῦ ὁποῦ τὸν στέλλομεν αὐτόθι, πρὸς τὴν Ἐντιμότητα σας.

Λοιπόν, ἰδοῦ ὁποῦ σᾶς γράφομεν μὲ τὸ παρόν, καὶ σας δίδομεν τὴν εἴδησιν ταύτην εἰς ἀπόκρισιν σας. Τὰ δὲ ἔτη σας πολλὰ καὶ εὐτυχῆ.

͵αφν'τῳ, Φευρουαρίου 15-τῃ.

Τῆς Ἐντιμότητός σας εὔνους:

Io Constantin Voevoda.

(Vo:) Τοῖς ἐντιμοτάτοις καὶ χρησιμοτάτοις ῥωμαίοις πραγματευταῖς τῆς Κομπανίας τοῦ Σιμπινίου, ὑγιῶς.

† Io Constantin Mihail Racoviţă Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn şi stăpânitor al Moldovei.

† Prea-cinstiţi şi prea-folositori negustori greci ai Companiei Sibiiului, ne închinăm la cinstiţi dumneavoastră; fiţi sănătoşi în fericire. Scrisoarea voastră am primit-o, şi cele scrise le-am înţeles. Ni scrieţi pentru un oarecare negustor Zamfirachi Chiriac, care s'a împrumutat de la negustorii de acolo din Sibiiu, şi a fugit; care, viind aici în Iaşi, dându-ni de ştire un negustor care-l căută, a fost prins şi a fost închis aici, din porunca noastră. Şi, de oare ce cinstiţi dumneavoastră aţi pus epitrop din parte-vă pe dumnealui Dimitrie Voicul, şi l-aţi trimes aici la noi, rugându-ne ca să se cerceteze zisul fugar datornic şi, de se vor afla la el, sau la oamenii ce sunt cu el, bani ori lucruri, să se dea în scris în mânile zisului epitrop al vostru, dumnealui Dimitrie, — deci, după rugămintea voastră, l-am întrebat, l-am cercetat de mai multe ori, şi ni-a răspuns că bani de loc nu are la el, spuind şi aceia că aveà la el o sumă de bani, şi un om al lui care erà cu dânsul i-a furat, adecă desagul cu banii lui, şi a fugit. La urma urmei, el singur a cerut şi s'a rugat să-l trimetem acolo, la cinstiţi dumneavoastră, ca să cercetaţi socotelile lui.

Întru aceasta erà şi părerea epitropului vostru, dumnealui Dimitrie, şi aşà, cu însăş declaraţia lui şi cu socotinţa şi a epitropului ce ni-aţi trimes, iată că-l trimetem acolo, la cinstiţi dumneavoastră.

Deci iată că vă scriem cu aceasta, şi vă dăm ştirea aceasta drept răspuns. Iar anii voştri să fie mulţi şi fericiţi.

1750, Fevruarie în 15.

† Al cinstiţi dumneavoastră voitor de bine:

Io Constantin Voevoda.

(Vo:) Prea-cinstiţilor şi prea-folositorilor negustori greci ai Companiei Sibiiului, cu sănătate.

(Pecete de ceară roşie octogonală, cu bourul supt coroană şi literele ι. κ. ρ. β., 17—.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, pp. 57-9, nº CVIII.)

MXCVIII.

Matei, protosinghel al Sfântului Mormânt (ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγίου Τάφου, Ματθαῖος), către Compania grecească din Sibiiu, pentru afaceri. Sistov, 1750, 18 Mart.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 59, nº CIX.)

MXCIX.

Constantin-Vodă Racoviţă, al Moldovei, întăreşte lui Meletie, trimesul mănăstirei Rhossikon de la Athos, privilegiul ce aveà de la „fratele său“ Ioan Mavrocordat pentru capul Sfântului Panteleimon, adăugind, pe lângă cei o sută de lei de la acesta, încă cincizeci din vămi, de la el (Paisie adusese la Curte şi capul sfântului, care face minuni). 1750, 3 August.

Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μιχαὴλ Τζεχὰν Ῥακοβίτζα Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Ἐπειδήπερ, θείᾳ συνάρσει, καθ' ὃν καιρὸν ἰθύνομεν τοὺς ἡγεμονικοὺς οἴακας τῆς Μολδοβλαχίας, ἐλθόντος τοῦ πανοσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι παπὰ κὺρ Μελετίου πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπιδείξαντος ἡμῖν χρυσόβουλλον τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, διορίζον γρόσια ἑκατὸν κατὰ τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν μονὴν τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, τὴν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος, ὀνομαζομένην Ῥώσσικον, οὗ καὶ τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν κάραν ἐπέφερε μετ' αὐτοῦ, ἠξιώθημεν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αὐθεντικῷ παλατίῳ ὑποδέξασθαι, προσκυνῆσαι, ἀσπάσασθαί τε καὶ ἐφ' οἷς ἐδεήθημεν, ἰδεῖν ὅλόσασαν θαύματα, ἐδεξάμεθα ταύτην τε καὶ τὴν αὐτοῦ Πανοσιότητα εὐμενῶς καὶ εὐλαβῶς, καὶ δή, οὐ μόνον μετ' εὐχαρίστου γνώμης δεδώκαμεν τῇ Πανοσιότητι τοῦ τὰ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα διορισθέντα ἑκατὸν γρόσια, κατὰ τὴν ἀδελφικὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δεῖν ἔγνωμεν προσθῆναι ἐπὶ τούτοις, οἷς γράφει τὸ χρυσόβουλλον, καὶ ἕτερα πεντήκοντα, χάριν εὐλαβείας ἡμετέρας τῆς πρὸς τὸν ἅγιον καὶ θερμὸν ἀντιλήπτορα. Διὸ καὶ ὁρίζομεν ταῦτα μετὰ τῆς ἡμετέρας προσθήκης ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ ἀποφαινόμεθα δίδοσθαι κατ' ἔτος καὶ ἀπαραιτήτως τῇ σεβασμίᾳ ἐκείνῃ μονῇ τοῦ ἀθλοφόρου καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, ἐκ τῶν ἡμετέρων αὐθεντικῶν βαμμάτων, παρὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας. Ἃ καὶ ἡμετέρῳ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ κυροῦμεν καὶ βεβαιοῦμεν· ἔτι τε καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς κατὰ καιροὺς χρηματίσοντας Αὐθέντας καὶ ἡγεμόνας ἐν τῇ Αὐθεντείᾳ ταύτῃ τῆς Μολδοβλαχίας ἀξιοῦμεν, ὡς εὐσεβεῖς καὶ φιλοθέους, καὶ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Ἁγίου ἐπιδεομένους, ἀποδοῦναι κατ' ἐνιαυτὸν ὡς ἀπαραίτητον χρέος τὰ διορισθέντα παρ' ἡμῶν ταῦτα χρήματα εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν τοῦ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, καθὼς παρ' ἡμῶν δίδονται τὰ τῶν προγενεστέρων Αὐθεντῶν, καὶ ἐπικυροῦν οἰκείῳ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ. Εἰ δ' ὅστις τούτων, ἢ γνώμῃ καὶ προαιρέσει κακοβούλῳ, ἢ τρόπῳ πλεονεκτικῷ, θελήσει ποτὲ ὑστερῆσαι τὴν σεβασμίαν ἐκείνην μονὴν τούτου τοῦ παρ' ἡμῶν διορισθέντος ἀφιερώματος καὶ βοηθείας, ἢ ἄλλως πῶς μεταστρέψαι, ἢ ὄφεσιν ποιῆσαι, ἢ βουλὴν δέξασθαι παρ' ἄλλου του κακοτρόπου πρὸς τὸ λυμήνασθαι τὸ θεῖον τοῦτο ἔργον, ὁ τοιοῦτος, ὡς πλεονέκτης καὶ ἱερόσυλος, ἔχοι τὸν Ἅγιον τὸν ταχὺν εἰς ἀντίληψιν καὶ βοήθειαν τὸν εἰς τὰς ἰάσεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος προφθάνοντα, ἐφ' οἷς βουλεύεται, ἐργοδιώκτην καὶ ἀντίμαχον, ἀλλὰ κἂν τῇ μελλούσῃ κρίσει ἀντίδικον. Ἔν ἔτει ,αψν', ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ.

Ἰω. Κωνσταντῖνος Βοεβόδας, ,αψν', Αὐγούστῳ γ'.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MC.

Egumenul de la Sf. Anastasie din Salonic aflându-se la Bucureşti, ca şi categumenul Sfântului Ioan din Focşani, Teoclit, cu toţi ceilalţi părinţi ai ziselor două mănăstiri, pomenesc îndatoririle de la Grigore-Vodă Ghica. 1751, 20 Septembre.

Doamna lui Ghica, Zoe, dă satele Rupta şi Bucureşti pe apa Buzăului, πρὸς τὸ μέρος τῆς Μπραΐλας („în părţile Brăilei“). Fac odaie de vite, stupi, etc. Se decid a da pe an la Constantinopol ajutor la casa Doamnei grâu, orz, etc.

Pecete cu: Βολοτίριος τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας τῆς Μεγαλωπώλεως Θεσαλονίκης.

(Arhivele Statului din Bucureşti, *Sf. Ioan de la Focşani*, VIII, 9.)

MCI.

1752. Însemnare despre înlocuirea Dragomanului Porții Ioan Callimachi cu Matei Ghica.

.... Ἐπιφορτίζεται τῷ τε Πατριάρχῃ Κυρίλλῳ καὶ τῷ Δραγομάνῳ τῆς Πόρτας Ἰωάννῃ τῷ Καλλιμάχῃ ἡ τῶν Κυπρίων ταραχὴ, καὶ κατηγοροῦνται αὐτοὶ οἱ δύο ὡς αἴτιοι τῶν τοιούτων θορύβων· ὅθεν καταβιβάζεται τοῦ Θρόνου ὁ Κύριλλος.

Ἐξωρίσθη δὲ εἰς τὴν Τένεδον καὶ ὁ Δραγομάνος τῆς Πόρτας Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης, καὶ, μεταπεμφθεὶς ἀπὸ Βουκουρέστι, γίνεται Δραγομάνος τῆς Πόρτας ὁ Ματθαῖος, δεύτερος υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος Γρηγορίου Γκίκα, ὁ καὶ γαμβρὸς τοῦ Χατμάνου Γεωργίου, υἱοῦ τοῦ Μπασᾶ-Μιχάλη, ὅστις, καπικεχαγιᾶς ὢν τοῦ ῥηθέντος Ἀοθέντου Γρηγορίου Γκίκα, ἐνήργησε, δόσει χρημάτων οὐκ ὀλίγῃ τοῖς μισακάλοις καὶ κακοπαιοῖς ταῖς προῤῥηθεῖσι, Σουλεϊμάνῃ δηλαδὴ καὶ Ἀρμενίῳ Ἀγκόπῃ, τὸ νὰ ἐπιφορτισθῇ ἡ ταραχὴ τῶν Κυπρίων τῷ τε Κυρίλλῳ καὶ τῷ Ἰωάννῃ Καλλιμάχῃ καὶ νὰ ἐξορισθοῦν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κάμῃ δραγομάνον τῆς Πόρτας τὸν γαμβρόν του Ματθαῖον....

....Se pune tulburarea Cipriotilor [cari vin să se plângă la Constantinopol, pentru dări grele, contra muselimului lor] în sama Patriarhului Chiril şi a Dragomanului Porții Ioan Callimachi, şi sunt învinuiți aceşti doi ca pricinuitori ai unor astfel de tulburări; pentru care se şi dă jos din Scaun Chiril...

A fost deci surgunit la Tenedos şi Dragomanul Porții Ioan Callimachi şi, aducându-se din Bucureşti, se face Dragoman al Porții Matei, cel de-al doilea fiu al Domnului Grigore Ghica, ginere fiind al Hatmanului Gheorghe, fiul lui Başa-Mihali, care, în calitate de capuchehaie al zisului Domn Grigore Ghica, a făcut, prin dare de bani însemnată celor mai sus pomeniți urâtori ai binelui şi făcători de rău, adecă lui Soliman şi Armeanului Agop, ca să se puie tulburarea Cipriotilor în sama lui Chiril şi lui Ioan Callimachi şi să fie surguniți, numai şi numai spre a face Dragoman al Porții pe ginerele său Matei....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 367.)

MCII.

1752. Însemnare despre moartea lui Grigore-Vodă Ghica şi scurta Domnie a fiului său Matei.

....Θνήσκει ὁ Ἀοθέντης Γρηγόριος Γκίκας εἰς τὸ Βουκουρέστι, κακοϊατρευθεὶς παρὰ τοῦ ἀρχιατροῦ του Μιχαὴλ Μάνου, δόσει πολλῇ διορίσαντος αὐτῷ τὴν λεγομένην οὐράνιον θηριακὴν καὶ λήθαργον αὐτῷ θανάσιμον ἐπαγαγόντος, καὶ γίνεται ἡγεμὼν Βλαχίας ὁ ῥηθεὶς δραγομάνος τῆς Πόρτας, υἱός του, Ματθαῖος, τῇ συνεργείᾳ τοῦ ῥηθέντος πενθεροῦ του, Χατμάνου Γεωργίου, ἀθετήσαντος καὶ παραβάντος τήν τε διαθήκην καὶ τὰς ἀρὰς τοῦ θανόντος Γρηγορίου Γκίκα, ὅστις διέθετο τὰ νὰ αὐθεντεύσῃ ὁ μείζων τὴν ἡλικίαν υἱός του Σκαρλάτος, ἐπισωρεύσας ἀρὰς πλείστας ὅσας εἰς τοὺς παραβάτας τῆς προσταγῆς του. Γίνεται δὲ πάλιν Δραγομάνος τῆς Πόρτας ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης.

Φθάσας οὖν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ ἡγεμὼν Ματθαῖος, παραλόγως πάντῃ διεξήγαγε τὰ τῆς ἡγεμονείας, οὐ μόνον αὐτός, ἀλλά... καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Ὁ Ποστέλνικός του, Ἀλέξανδρος

....Moare Domnul Grigore Ghica la Bucureşti, rău doftorit de doctorul-cel-mare Mihail Manu, care pentru dare multă de bani i-a orânduit aşà-zisa *teriacă cerească* şi i-a căşunat o letargie de moarte; şi se face Domn al Țerii-Românești zisul Dragoman al Porții, fiul său, Matei, cu ajutorul zisului socru al lui, Hatmanul Gheorghe, care strică şi calcă diata şi blăstămurile murindului Grigore Ghica, care orânduise a fi Domn cel mai mare în vrâstă fiu al său, Scarlat, grămădind câte blăstămuri toate asupra călcătorilor orânduielii sale. Şi se şi face iarăş Dragoman al Porții acelaş Ioan Callimachi.

Ajungând deci la Bucureşti Matei-Vodă purtă cu totul pe dos ale Domniei, nu numai el, ci şi cei din jurul lui. Postelnicul său, Alexandru Suțu, fiul lui Dracu Suțu

ὁ Σοῦτζος, υἱὸς τοῦ Δράκου Σούτζου, ὁ καὶ Μέγας-Σκευοφύλαξ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν ἔκαμεν εἰς τὸ Βουκουρέστι τριάντα στόλνικους, εἴκοσι παχαρνίκους καὶ πενῆντα σερδάριδες, φορέσας αὐτοὺς τὸ καβάδι παρὰ τοῦ Αὐθέντου, ὡς συνήθες, εἰς τὸ διβάνι, — ἀνθρώπους ἀγροίκους, ἀγενεῖς τε καὶ ἀφανεῖς, καὶ ἐζημίωσε μὲ αὐτὸ οὐκ ὀλίγον τὴν Βιστιαρίαν διὰ τὸ φιλοχρημάτον του· ὡς ἄρχοντες γὰρ αὐτοῦ δὲν ἐπλήρωναν πλέον τὸ λεγόμενον σφέρτον. Εὐχαριστήθη λαβεῖν ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους μόνον δέκα πήχεις στόφα, διὰ νὰ τοὺς κάμῃ ἄρχοντας, μὲ ζημίαν τῆς Βιστιαρίας καὶ ἀτιμίαν τῆς ἡγεμονείας· καὶ οὐ μόνον ὁ Ποστέλνικός του, ἀλλὰ καὶ ὁ Σπαθάρης του, Νικόλαος Ῥωσσέτος, ἀδελφὰ τούτοις ὁσημέραι κατετόλμα. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἄγας του, Δημήτριος Σοῦτζος...

Διώκεται ἀπὸ τῆς Βλαχίας ὁ Αὐθέντης Ματθαῖος τῇ κατακραυγῇ τοῦ τε Μητροπολίτου καὶ τῶν ἀρχόντων, ἡγεμονεύσας Βλαχίας ἀφρονέστατα μῆνας ἐννέα. Διὰ πολλῆς δόσεως χρηματικῆς πέμπεται ἡγεμὼν εἰς τὴν Μολδαβίαν. Ἐξωρίσθη ὅμως εἰς τὴν Χίον ὁ πενθερὸς καὶ καπικεχαγιᾶς του, ῥηθεὶς Γεώργιος Χατμάνος. Ἡ κατακραυγὴ τῶν Βλάχων ἔγινεν εἰς τὴν Πόλιν διὰ τοῦ Στεφανάκη, περιφθέντος μὲ μαγζάρι, ὅπερ ἐδόθη τῷ Σουλτὰν Μαχμούτῃ μιᾷ Παρασκευῇ. Πολιτευόμενος ὁ Ἐπίτροπος, ἐξώρισε τὸν Γεώργιον, διὰ νὰ δείξῃ τῷ Σουλτάνῳ ὅτι πταίει αὐτός, καὶ ὄχι ὁ Ματθαῖος. Εἰς αὐτὸ εἶχε καὶ κάποιον δίκαιον, ὡσὰν ὁποῦ ὁ δεύτερος γαμβρός του, Νικόλαος Ῥωσσέτος ὁ Σπαθάρης, διὰ τὴν ἄνοιαν τοῦ Ματθαίου, ἐτερατούργει εἰς τὸ Βουκουρέστι τὰ ἀλλόκοτα. Ὁ Γεώργιος, εἰ καὶ ἐξωρισθείς, μετὰ μικρόν, δόσει χρημάτων πρὸς τὸν Ἐπίτροπον, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ ἀναιτάτεροι τῶν ἐθελαγάθων τοῦ ὁσίου, ὑπέρπολλοι ὄντες, ἐφαντάζοντο ἀνανεῶσαι δι' αὐτοῦ καὶ τὴν Βασιλείαν τῶν Ρωμαίων...

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 367-9.)

care erà şi Mare-Skeuophylax al Bisericii celei Mari a lui Hristos, în curs de trei luni a făcut la Bucureşti treizeci de stolnici, douăzeci de păharnici şi cinzeci de serdari, puindu-li-se pe umeri caftanul de către Domn, după obiceiu, în Divan, — oameni sălbateci, de neam prost şi fără înfăţişare, şi a păgubit cu aceasta nu puţin Vistieria prin lăcomia lui; căci ca boieri ei nu mai plătiau aşà-zisul *sfert*. S'a mulţămit a luà de la cei mai mulţi numai zece coţi de stofă, ca să-i facă boieri, cu paguba Vistieriei şi necinstea Domniei; şi nu numai Postelnicul lui, ci şi Spătarul lui, Nicolae Ruset, cutezà zilnic lucruri de o samă cu acestea. Şi tot aşà Aga lui, Dimitrie Suţu....

Se izgoneşte din Ţara-Românească Matei-Vodă prin plângerea Mitropolitului şi a boierilor, domnind în Ţara-Românească, foarte fără minte, nouă luni. Prin multă dare de bani e trimes Domn în Moldova, dar a fost surgunit la Chios socrul şi capuchehaiaua lui, zisul Gheorghe Hatmanul. Plângerea Muntenilor s'a făcut la Ţarigrad prin Ştefanachi, trimes cu magzarul, care s'a dat Sultanului Mahmud într'o Vineri. Cu „politică", Vizirul a surgunit pe Gheorghe, ca să arăte Sultanului că el greşeşte, şi nu Matei. Întru aceasta aveà şi oareşcare dreptate, de oare ce al doilea ginere al lui, Nicolae Ruset Spătarul, pentru lipsa de minte a lui Matei, făceà la Bucureşti fel de fel de minunăţii ciudate. Gheorghe, deşi surgunit, după puţin, dând bani Vizirului, s'a întors iarăş la Constantinopol. Cei mai nebuni din doritorii de bine ai sfântului *(sic)*, fiind peste măsură de mulţi, îşi făceau fantazia că vor puteà înoì prin el Împărăţia Grecilor....

MCIII.

Inscripţie de pe o biserică necunoscută făcută de Constantin-Vodă Brâncoveanu. 1752.

Καθιδρύσατο τόνδε ναὸν αἴγλῃ τοῦ Κωνσταντίνου δαπάνῃ, Οὐγκροβλαχίης σημάντορος, Μπρανκοβάνου, Θεοῦ δέος, ἀθληφόρῳ Μάρτυρι Παρασκευῇ ἁγίᾳ, κατὰ τὸ 1752.

A zidit această biserică în strălucire cu cheltuiala lui Constantin Brâncoveanu, Domnul Ungrovlahiei, frica lui Dumnezeu, mucenicicì luptătoare, Sfintei Paraschiva, la 1752.

(Bibl. Ac. Rom., cópii greceşti moderne.)

MCIV.

1752, 1-iu Octombre. Însemnare despre numirea şi sosirea la Bucureşti a lui Matei-Vodă Ghica.

1752, Αὐγούστου 30, ἔγινεν Ἀὐθέντης ὁ Ματαίη Βοεβόδας, καὶ τῇ 1 τοῦ Ὀκτωβρίου ἦλθεν εἰς τὸν Θρόνον τῆς Βλαχίας.

1752, Avgust 30, s'a făcut Domn Matei Voevod, şi la 1-iu Octomvrie a venit în Scaunul Ţerii-Româneşti.

(Bibl. Ac. Rom., cópii greceşti moderne.)

MCV.

1753. Însemnare despre trecerea în Ţara-Românească a lui Constantin-Vodă Racoviţă.

.... Πέμπεται ἡγεμὼν εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Κωνσταντῖνος Τζιχάνης Ῥακοβίτζας, ἡγεμονεύσας Μολδαβίας μῆνας δέκα πρὸς τοῖς τρισί [1]....

....Se trimete Domn în Ţara-Românească Constantin Cehan Racoviţă, după ce domnise în Moldova zece luni pe lângă cele trei....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 369.)

MCVI.

1753, 10 Iulie. Milco Stolnicul către Compania grecească din Sibiiu, recomandând pe un călugăr de la Sf. Munte.

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 67, nº CXVIII.)

MCVII.

7262 (1753), 1-iu Septembre. Matei Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă un ajutor bănesc mânăstirii Vatopedului din Athos.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCVIII.

1753, 20 Octombre. Privilegiul lui Constantin-Vodă Racoviţă al Ţerii-Româneşti pentru ajutorul mănăstiri Rhossiko dela Athos.

Io Constantin Mihai Gehan Racoviţă Voevod, bojiiu milostiiu gospodar valahschii *(sic?)*

Inhitoriul de oameni Dumnezeul nostru şi ziditoriul a toată făptura, a celor văzute şi nevăzute, prin Scriptura cea cu totul sfântă şi dumnezeească, prin cea veche şi prin cea noaă, totdeauna ne îndeamnă, ne învaţă şi ne povăţueşte ca să călătorim pre calea cea mântuitoare de suflet. Măcar că şi prin alte mijloace de fapte şi plăcute lui ne îndeamnă, ear mai ales prin milostenii, pentru că zice: milostenie voesc, ear nu jărtfă, şi earăş cu milosteniile să curăţăscu păcatele. Şi, osebit de acestea şi de altele multe, ne îndeamnă şi ne porunceşte Domnul Dumnezeu prin Vechiul Testament, ear prin cel Nou însuş stăpânul Hristos, prin Evanghelistul Matei, zice: fiţi milostivi, precum şi Părintele Vostru cel din ceriu este milostiv şi, earăş: fericiţi cei milostivi, că aceea să vor miluì. Şi aşà, cu acest cuvânt, ne bucură şi ne încredinţază, zicând că: de vom da şi un pahar de apă rece cui lipseşte, nici acela nu-l va lăsà să piară făr de plată. Dar, de vreme ce aceasta şi altele asemenea sânt plăcute şi bine priimite înnaintea lui Dumnezeu şi resplătirea lor le este bunătăţile cele cereşti şi vecinice, oare cu cât mai vârtos sânt priimite milele şi adaosurile ce să dau şi să adaog la sfintele şi dumnezeeştele lăcaşuri şi mănăstiri, unde totdeauna şi neîncetat să laudă şi să slăvească numele marelui şi atotputernicului Dumnezeu!

[1] V. mai sus, p. 1131, nº MCII.

Acestea dar şi ca acestea din Sfintele Scripturi auzindu-le şi eu inimă zdrobită şi smerită a le urmà poruncindu-ne, cade-să şi nouă a socotì cele pentru Dumnezeu şi pentru suflet, ca să ne putem învrednicì şi noi a auzì dulcele şi cu totul plin de bucurì glas al Domnului Dumnezeu: Vino, slugă bună şi credincioasă, întru bucuriea Domnulu tău. Eată şi eu, robul marelui şi prè-înnaltului Dumnezeu, Noi Constantin Mihai Gehan Racoviţă Voevod, cu mila şi darul lui Dumnezeu Domn oblăduitoriu a toată Ţara-Românească, rădicându-mi mintea şi cugetul la ceriu, şi cu gând curat, din inimă voioasă, având mare evlavie către sfintele şi dumnezeeştele lăcaşurì, socotit-am Domniea Mea pentru sfânta mănăstire ce să numeşte Rusico, dela Sfânta Gora, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul Sfântului marelui mucenic Panteleimon, la care sfântă mănăstire şi sfintele moaşte, capul Sfântului Panteleimon aflându-să, au năzuit aicea, la Domniea Mea, şi însuşi călugării dela această sfântă mănăstire, aducând şi sfintele moaşte, capul sfântului, şi cu mare jale arătându-ne slăbăciunea şi multa lipsă ce, de întâmplările vremilor, şi mai ales şi la multa datorie întru care să află această mănăstire, ca o corabie învăluită de furtună, şi cerşind dela Domniea Mea milă de ajutoriu, râvnind am râvnit Domniea Mea ca cu oarecare adaos de ajutoriu şi de întărire şi spre mângâerea părinţilor călugării ca să află la acĭastă mănăstire, a ajutà şi a mă face ctitor nou la mai sus numita mănăstire, întru pomenire vecĭnică, şi printr'acest cinstit al Domniei Mele hrisov am întărit ca în toţi anii să aibă a luà această sf. mănăstire dela Ocnile-Mari 250 taleri, care bani să se dea nelipsit pe toţi anii la mâna călugărilor ce vor venì dela această mănăstire la zioa Sfântului marelui mucenic Panteleimon, adecă la 27 de zile a lui Iulie, după cum aseminea milă am făcut Domniea Mea aceştei sfintei mănăstiri şi dela ţara Moldovei, cum arată hrisovul Domniei Male. Pentru care milă ce am rânduit Domniea Mea să se dea dela Ocnile-Mari în toţi anii la această sfântă mănăstire, aşijderea şi în urma Domniei Mele pre carele va rândui Domnul Dumnezeu şi-l va învrednicì a fi Domn şi oblăduitoriu Ţării-Româneşti îl rugăm să întărească mila acĭasta şi prin hrisoavele Domniilor Sale, ca să se dea mila aceasta nezăticnit la această sfântă mănăstire, ca şi ale Domniilor Sale hrisoave şi mile ce vor face, să fie în urmă ţănute şi nestrămutate de către alţi Domni.

Întru aceea Domniea Mea am întărit hrisovul acesta cu toţi cinstiţii şi credincioşii boeri Divanului Domniei Mele: pan Barbul Văcărescul, pan Constantin Năsturel Vel Ban, pan Constantin Brancoveanu Vel Spătar, pan Ştefan Văcărescul Vel Logofăt, pan Constantin Strâmbeanul Vel Visternic, pan Radul Creţulescu Vel Clucer, pan Iordachi Djanet Vel Postelnic, pan Dimitrachi Ghica Vel Păharnic, pan Drăghici Greceanu Vel Stolnic, pan Lascarachi Giani Vel Comis, pan Badea Ştirbei Vel Sluger, pan Iordachi Caragè Vel Pitar; ispravnic pan Ştefan Văcărescu[1] Vel Logofăt.

Şi s'au scris hrisovul acesta în anul d'întâiu a Domniei Mele aice, în Ţara-Românească, la anii dela Zidirea Lumii 7262, ear dela Naşterea Domnului Dumnezeu şi Mântuitorul Nostru Isus Hristos 1753, Octomvrie în 20 zile, de popa Florea, dascalu slovinesc.

Io Constantin Voevod.

(Monogram.)

Ştefan Văcărescul Vel Logofăt, προκιτοχ.

(Codrescu, *Uricariul*, IX, pp. 125—8; Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne [2].)

MCIX.

Matei Grigore Ghica-Vodă, al Moldovei, dă pe an „şcolii de ştiinţi" grecească din Constantinopol 150 de lei. 1754.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

---

[1] Ediţie: Bugăescu.

[2] În copia Academiei e vorba de 150 de lei numai.

MCX.

1754. Insemnare despre reaua cârmuire în Ţara-Românească a lui Constantin-Vodă Racoviţă.

.....Διεξάγει κακῶς τὰ τῆς ἡγεμονείας του Κωνσταντῖνος ὁ Τζεχάνης· οἱ ἄρχοντες δὲν τὸν ἐφηφοῦσαν καὶ ἤθελον νὰ δίδῃ τὰ ὀρφίκια εἰς ἐκείνους ὁποῦ αὐτοὶ ἤθελον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν θέλησίν του. Ὅθεν ὁ καπικεχαγιὰς του, Μανόλης, ὁ ἀπὸ τζελέπης γενόμενος Σπαθάρης, ἐξορίζει μὲ βασιλικὸν ὁρισμὸν εἰς τὴν Κύπρον τοὺς δύο ἀδελφοὺς Βακαρέσκουλους, ὡς τολμηροτέρους τῶν λοιπῶν....

....Conduce răŭ ale Domniei lui, Constantin Cehan; boierii nu l-au ţinut în samă şi au voit să dea slujbele la acei ce voiau ei, şi nu după voia lui. Pentru care capuchehaiaua lui, Manole, cel care din gelep ajunsese Spătar, surgunește cu poruncă împărătească în Cipru pe cei doi fraţi Văcăreşti, ca fiind mai îndrăzneţi decât celalţi....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 371.)

—

MCXI.

1754, 2 Februar. Milco Stolnicul către Compania grecească din Sibiiu, despre tăiarea drumurilor de negoţ de către „oamenii răi".

....Ὅτι εἶναι καὶ φόβος μέγας εἰς τὸν δρόμον, ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους, καὶ δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ κινήσῃ μόνος, χωρὶς συντροφίαν....

....Că este şi frică mare pe cale, de oameni răi, şi nu poate cinevà să se miște singur, fără întovărăşire....

(Iorga, *Studii şi documente*, XII, p. 67, nº CXIX.)

—

MCXII.

1754, April. Matei-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte daniile anterioare, pentru 150 de lei pe an, către mănăstirea Rhossicon de la Athos, pentru minunile Sf. Pantelimon [1].

Ἰωάννης Ματθαῖος Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Καὶ πᾶσαι μὲν αἱ πρὸς τοὺς δεομένους εὐποιΐαι καὶ ἀγαθοεργίαι, κατὰ τὰς ἀψευδεῖς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπαγγελίας, συμβάλλουσι τὰ μέγιστα πρὸς τὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν καὶ ἐπιτυχίαν. Δι' αὐτῶν καὶ γάρ, ὡς δι' ἀρχιτεκτονικῶν ὀργάνων, τῆς προσηκούσης καλλονῆς ἀπολαύων ὁ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ἐσμός, ἀνοικοδομεῖ τὸν ἐν Κυρίῳ ναὸν τέλειον, καὶ ἐγκατοικίζει ἐν τούτῳ τὸν ἐνεργοῦντα· οὐχ ἧττον δὲ αἱ πρὸς τοὺς θείους ναοὺς καὶ ἱερὰς μονὰς μεθ' ἱλαρότητος γενόμεναι καὶ συνδρομαὶ καὶ ἀντιλήψεις. Ἐν στενῷ γὰρ ἡκόντων τῶν κατ' αὐτὰς ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ ἀλλεπαλλήλων δεινῶν, ταχυτάτης, ὡς οἷόν τε, καὶ ἀπροφασίστου χρήζουσι τῆς ἐπικουρίας· ἄλλως γὰρ ἂν, τῇ ἐνδείᾳ καὶ στερήσει τῶν ἀναγκαίων, καιροῦ παρανάλωμα καὶ ἐρείπια ἀποφαίνονται, ὡς πολλαχοῦ καὶ ἐν πολλοῖς καθωράθη. Διὸ δὴ καὶ μείζονας ἀποδρέπονται τοὺς καρποὺς οἱ τῶν τοιούτων οὐκ ὀλιγώρως ἔχοντες, ἀντιδιδόντος αὐταῖς τοῦ Κρείττονος, τῇ πρὸς τοὺς θεράποντας καὶ ἁγίους αὐτοῦ (οὓς αὐτὸς ἐδόξασεν) ἐπιμελείᾳ καὶ ἀντιλήψει, πολλαπλασίους τὰς ἀμοιβάς. Ἔνθεν τοι ἐμφανισθέντος ἡμῖν, τοὺς ἡγεμονικοὺς οἴακας τῆς Μολδαβίας ἰθύνουσι, χρυσοβούλλου τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μιχαὴλ Ῥακοβίτσα Βοεβόδα, διορίζοντος δίδοσθαι ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια τῇ κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελέμονος, Ῥώσσικου ἐπιλεγομένῃ, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ ἡ σεβάσμιος κάρα τοῦ Μεγαλομάρτυρος, θαυμάτων ὁσημέραι πολλῶν καὶ τερατουργημάτων ὀλίζουσα, καὶ δεομένων τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων ἁγίων πατέρων ἀνακαινισθῆναι τοῦτο καὶ τυχεῖν ὡς ἀναγκαίας καὶ τῆς παρ' ἡμῶν ἐπικουρίας καὶ ἀντιλήψεως, θείῳ ζήλῳ κινουμένοι, καὶ τῇ πρὸς τὸν μεγαλομάρτυρα καὶ ἰαματικὸν Παντελεήμονα εὐλαβείᾳ, ἀπεδεξάμεθα τοῦτο, καὶ δὴ διορίζομεν, διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, δίδοσθαι

[1] V. şi privilegiul din 1753 al lui Constantin Racoviţă, pp. 1132-3.

τὰ ῥηθέντα ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια τῇ ἱερᾷ ταύτῃ μονῇ κατ' ἔτος ἐκ τῶν ἡμετέρων βαμμάτων, ἐφ' ὅσον ἂν ἡ θεία πρόνοια ἐπιτρέψῃ ἡμῖν αὐθεντεύειν ἐν Μολδαβίᾳ, ἀξιοῦντες καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς κατὰ καιροὺς χρηματίσοντας ἀδελφοὺς καὶ ἡγεμόνας τῆς τζάρας ταύτης, ὡς ἀναγκαῖον τε καὶ ἀπαραίτητον χρέος, διορίσαι καὶ αὐτοὺς ταῦτα καὶ ἐπικυρῶσαι αὐθεντικῷ αὐτῶν χρυσοβούλλῳ, ὥς ποῦ κεκύρωται καὶ ἡμῖν τὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἰωάννου Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, καὶ πρὸ τούτου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, ἵν' ἔχωμεν ἅπαντες κοινῶς ἀντιλήπτορα καὶ πρεσβευτὴν εἰς Θεὸν θερμότατον καὶ ἰατρὸν τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν παθῶν τὸν ταχὺν εἰς ἀντιληψιν καὶ βοήθειαν Ἅγιον. Ἀμήν.

,αψνδ', ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ.

Ἠω. Ματθαῖος Γκ. Βοεβόδα.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXIII.

Cerere a lui Antioh Carageà de a se da solului polon Mniszek o scrisoare a Domnului Moldovei. C. 1755.

(Cracovia, Biblioteca Czartoryski, Scrisori turceşti, II, p. 545.)

MCXIV.

Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an 150 de lei mânăstirii Sf. Pantelimon de la Athos. 1755 (7263; *sic*) 6 Februar.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXV.

Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an o mie de lei din venitul ocnelor şcolii de ştiinţă elenică din Constantinopol. 1755 (7263; *sic*) 5 Mart.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXVI.

Gheorghe Căpitanul („ὁ κυρίτζη Γεωργάκης Καπετάνος") şi soţia, Sara, fata lui „Ἔρκιντερ", promit în biserica Patriarhiei din Constantinopol a nu se certà. 1755, 9 Novembre.

(Cracovia, Biblioteca Czartoryski, Scrisori turceşti, III, p. 279.)

MCXVII.

Constantin Mihail Racoviţă, al Moldovei, închină mănăstirea Fâstâci mănăstirii Sfintei Ecaterina de la Muntele Sinai. 1756.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXVIII.

Însemnare despre scoaterea din Domnie a lui Matei-Vodă Ghica şi despre o rugăminte a capuchehaielelor de a nu fi schimbate de noul Vizir. 1756.

....Καθαιρεῖται ὁ Ματθαῖος ἀπὸ τὴν ἡγεμονεῖαν τῆς Μολδαβίας καὶ ἔρχεται εἰς τὴν Πόλιν· δίδοται δὲ ἡ ἡγεμονεία τῆς Μολδαβίας τώρα τὸ δεύτερον τῷ αὐτῷ Κωνσταντίνῳ Τζι-

... Se mazileşte Matei din Domnia Moldovei şi vine la Constantinopol; şi se dă Domnia Moldovei acum a doua oară aceluiaş Constantin Cehan Racoviţă, care

χάνῃ τῷ Ῥακοβίτζᾳ, ἡγεμονεύσαντι Βλαχίας ἔτη δύο καὶ μῆνας ὀκτὼ· καὶ ἡ ἡγεμονεία τῆς Βλαχίας δίδεται τώρα πάλιν, τώρα πέμπτην φοράν, τῷ Κωνσταντίνῳ Νικολάου Μαυροκορδάτῳ....

Καθαιρεθέντος οὖν τοῦ Ἐπιτρόπου [Μουσταφὰς-Πασσὰς], οἱ ὁλαχομπογδάνοι καπικεχαγιάδες πρσέτρεξαν εἰς τὸν ἀρχιευνοῦχον Ἐμπουγκόφην ζητοῦντες τὴν ὑπεράσπισίν του διὰ νὰ μὴ μαζιλευθοῦν παρὰ τοῦ νέου Ἐπιτρόπου Ῥαγήπ-Πασσά. Ὅθεν ἐπροβλήθησαν καὶ τὰ μουκαρέριά τους· καὶ ὑπεσχέθη ὁ ἀρχιευνοῦχος νὰ τὰ ἐνεργήσῃ μετὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ἐπιτρόπου.

domnise în Ţara-Românească ani doi şi luni opt; şi Domnia Ţerii-Româneşti se dă iarăş, acum a cincea oară, lui Constantin Nicolae Mavrocordat...

Fiind mazilit deci Vizirul [Mustafà-Paşa], Muntenii şi Moldovenii capuchehaiale s'au îndreptat la Câzlar-Aga (şeful eunucilor) Ebungofi *(sic)*, cerând sprijinul său ca să nu fie maziliţi de noul Vizir Raghib-Paşa; pentru care au oferit mucarerurile lor, şi a făgăduit Câzlar-Aga să le săvârşească după venirea Vizirului...

(Menţiune de împrejurările în care se face Patriarh de Constantinopol, prin Sultana Hanâm, Calinic de Proilav; cf. notele lui publicate de noi, în *Analele Academiei Române*, XXVII, p. 64 şi următoare.)

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 372-3.)

MCXIX.

1756, 8 Februar. **Însemnare despre numirea ca Domn muntean a lui Constantin Mavrocordat.**

1756, Φεβρουαρίου 8, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐφόρισε καββάδι ὁ Κωνσταντίν-Βόδας Μαυροκορδάτος διὰ τὴν Βλαχίαν, καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευήν, εἰς ταῖς 12 τοῦ Ἀπριλλίου, ἦλθεν εἰς τὸ μοναστῆρι Βακαρέστι, κάμνωντας ἐκεῖ τὸ ἅγιον Πάσχα, μὲ ὅλους τοὺς ἄρχοντας, καὶ τῇ δ' ἡμέρᾳ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως εἰσέβη εἰς τὸ Βουκουρέστι, μὲ μεγάλην παράταξιν, καὶ ἀπεκατεστάθη εἰς τὸν ἔκλαμπρον ἡγεμονικὸν Θρόνον τῆς Οὐγκροβλαχίας.

La 1756, Fevruarie 8, ziua Vineri, a îmbrăcat caftan Constantin-Vodă Mavrocordat pentru Ţara-Românească, şi în Vinerea Mare, la 12 April, a venit la mănăstirea Văcăreşti, făcând acolo Sfintele Paşti, cu toţi boierii, şi în a doua zi a Învierii purtătoare de lumină a intrat în Bucureşti, cu alaiu mare, şi s'a aşezat în luminatul Scaun domnesc al Ungrovlahiei.

(Bibl. Ac. Rom., cópii greceşti moderne.)

MCXX.

1756, 1-iu August. **Călugărul Ioachim din Smirna, dascăl al şcolii din Neochorion, către „Mitropolitul Ungrovlahiei Teodosie *(sic)*, vestindu-i strămutarea sa la Iaşi".**

(Papadopulos Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, I, p. 322, nº 252, 4o.)

MCXXI.

1756, 6 Novembre. **Constantin Mihail Racoviţă, al Moldovei, dă 7.000 de aspri Lavrei de la Athos.**

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXII.

1757 (7265). **Scarlat Grigore Ghica, al Moldovei, dă dijma Botoşanilor la mânăstirea Pantocratorului.**

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXIII.

Însemnare despre scoaterea din Domnie a lui Constantin Racoviţă şi unele cărţi ale lui Constantin Mavrocordat. 1757.

....Τῇ η' τοῦ Μαρτίου, ἡμέρᾳ τρίτῃ, καθελὼν τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Κωνσταντῖνον Τζιχάνην τὸν Ῥακοβίτζαν, ἡγεμονεύσαντα μῆνας δέκα πρὸς τοῖς τρισί, ἀνθεντεύει τὸν Σκαρλάτον, υἱὸν τοῦ θανόντος Ἀνθέντου Γρηγορίου Γκίκα. Ὠργανίσθη αὐτὴ ἡ ἡγεμονεία διὰ τοῦ Ἀλῆ, Πέρσου, σκλάβου μὲν τοῦ Ῥαγήπ-Πασσᾶ ἐν τῇ νεαρᾷ ἡλικίᾳ, ἀλλ' ὕστερον καπικεχαγιὰ του εἰς τὴν Πόλιν, ἐν ὅσῳ ἦν ἡγεμὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὸ Ἀϊδίνι, εἰς τὴν Οὔρφαν καὶ εἰς τὸ Χαλέπι. Ἐνήργησε δὲ αὐτὸς καὶ τὸ νὰ γένῃ καὶ Ἐπίτροπος. Ὠργάνισε δὲ ὁ Ἀλῆς τὴν ἡγεμονείαν αὐτὴν μὲ δόλον πρὸς τὸν ἀρχιευνοῦχον, εἰπὼν αὐτῷ τὸ ὅτι ἀπορεῖ χρημάτων ὁ Πασσᾶς καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὸν ἡγεμόνα Βλαχίας. Ἀπεκρίθη ὁ Ἄραψ τό: Καὶ οἱ δύο ἐδικοί μου, διὰ χατίρι του ὅμως ἂς ἀλλαχθῇ ὁ Μπογδάν-πέης. Ἡ ὀπόσχεσις καὶ ἡ δόσης τοῦ Σκαρλάτου μὲ τὸν Ἀλῆν ἦτον διὰ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας· μὲ ὅλον τοῦτο ἐδέχθη τὴν Μολδαβίαν ὁ Σκαρλάτος μὲ δόσιν διὰ τὴν Βλαχίαν. Οἱ πρὸς τὸν Ἄραβα λόγοι ἦσαν χωρὶς τὴν εἴδησιν τοῦ Πασσᾶ· ὅθεν πληροφορηθεὶς ὁ Ἄραψ, ὠργίσθη καὶ ἠθέλησε νὰ φανερωθῇ ὁ Ἀλής. Δὲν τὸν ἐφόνευσεν ὁ Ἐπίτροπος, καὶ τὸν ἐξώρισεν εἰς τὸ σπίτι του εἰς τὸν Σοὐταυλτζα· ἀλλὰ διὰ ταῦτα ἔγινεν ἐχθρός του ὁ Ἄραψ καὶ ἐζήτει τὴν πτῶσιν του.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκορδάτος, τὰ βιβλία τοῦ πάππου του, τοῦ Ἐξ Ἀπορρήτων, καὶ τοῦ πατρός του, Νικολάου Βοεβόδα, ἔχωντάς τα ἐνέχυρον μὲ πολλὰ σεντούκια εἰς τὸν ἐγγλεζὸν πραγματευτὴν Μπάρκερ, οὐ μόνον ἐκεῖνα δὲν ἐλευθέρωσε τῆς ἐνοχῆς τῶν ἄσπρων ὁποῦ ἐχρεώστει τῷ Μπάρκερ, ἀλλὰ πωλεῖ τώρα καὶ τὸ κατὰ τὸν Παλατὰν προπατερικόν του σπίτι τῷ Ἑβραίῳ Τζελεμπόνῃ, πρωτοεμπόρῳ τοῦ ὀτζακίου τῶν γιανιτζάρων. Καὶ ταῦτα γίνονται ἀφοῦ αὐθέντευσεν ἕως τώρα πεντάκις εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ τρὶς εἰς τὴν Μολδαβίαν. Τοιαύτη ἦν ἡ ἀκαταστασία του καὶ ἐπιμήθειά του· ἄνθρωπος τῇ ἀληθείᾳ μὲ πολὺ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ μεγάλην κουφότητα νοός...

....La 8 Martie, Marţi, mazilind pe Domnul Moldovei Constantin Cehan Racoviţă, care domnise luni zece pe lângă cele trei, face Domn pe Scarlat fiul răposatului Domn Grigore Ghica. S'a pus la cale această Domnie prin Alì, Persanul, sclavul lui Raghib-Paşa în tânără vrâstă, iar pe urmă capuchehaiaua lui în Constantinopol, cât timp erà cârmuitor în Egipt, la Aidin, la Urfa şi la Alep. A lucrat el şi pentru ca să fie [stăpânul său] şi Vizir. Şi a pus la cale Alì această Domnie cu vicleşug faţă de Câzlar-Aga, spunându-i că are lipsă de bani Paşa şi se roagă a se schimbà Domnul Ţerii-Româneşti. Răspunse Arapul [Câzlar-Aga] aşà: „şi aceia doi sunt ai miei, dar, de hatârul lui, oricum, să se schimbe Bogdanbein". Făgăduiala şi darea de bani a lui Scarlat faţă de Alì erau pentru Domnia Ţerii-Româneşti; totuş a primit Scarlat Moldova cu dare de bani pentru Ţara-Românească. Cuvintele către Arap erau fără ştirea Paşei [Raghib]; şi deci, aflând Arapul, s'a mâniat şi a voit să se ucidă Alì. Nu l-a ucis Vizirul şi l-a surgunit la casa lui la Sù-Tulcea; dar pentru aceasta i s'a făcut duşman Arapul şi căufà căderea lui.

Domnul Ţerii-Româneşti Constantin Mavrocordat având ca zălog la negustorul englez Barker cărţile bunicului său Exaporitul şi ale tatălui său Nicolae Voevod, cu multe lăzi, nu numai că nu le-a scos din oprirea banilor ce datorià lui Barker, ci vinde acum şi casa-i strămoşească de la Palatà Evreului Celeboni, întâiul-negustor al ogeacului Ienicerilor. Şi acestea se fac pentru că a domnit până acum de cinci ori în Ţara-Românească şi de trei ori în Moldova. Atât erà de mare neastâmpărul şi slăbiciunea lui de gândire; erà în adevăr un om cu mult spirit, dar şi cu multă uşurătate de minte....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 374-5.)

MCXXIV.

1757, 10 Ianuar. Scarlat-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte veniturile mănăstirii Sumelă de lângă Trapezunt.

Ἰωάννης Σκαρλάτος Γρηγορίου Γκίκας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ θείου Πνεύματος ὁδηγούμενοι οἱ προτήτεροί μας θεοφιλέστατοι ἡγεμόνες, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπαρχίαν ὁποῦ τὴν ἡγεμόνευαν, δὲν ἔλειψαν νὰ φροντίζωσι καὶ διὰ τοὺς πιστοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ὁποῦ σχεδὸν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην εὑρίσκονται, βοηθοῦντές τους καθ' ὅσον ἐνεδέχοντο εἰς ταῖς χρείαις των· διὰ τοῦτο καὶ προξενήσαντες ἐκ τούτου εἰς τὸν ἑαυτόν τους τὰ οὐράνια, κατοικιοῦσι τώρα, ἀναχωρήσαντες ἀπ' ἐδῶ ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ἦχος καθαρὸς τῶν ἑορταζόντων, φωνὴ ἀδιηγήτου εὐφροσύνης. Τούτων λοιπὸν τὰ ἴχνη ἀκολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐκείνων ἡγεμονικὸν Θρόνον πατροπαραδότως ἐκληρονομήσαμεν, ἐδιωρισάμεθα μὲ τὸ χρυσόβουλλον ὁποῦ σφραγίσαντες ἐδώσαμεν, ὥστε, καθὼς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καθ' ἑνὸς τῶν προτέρων μας ἡγεμόνων, ἔτζι καὶ εἰς τὸν ἐδικόν μας καιρὸν νὰ δίδεται ἀπὸ τὴν κάμαραν τῶν χοκνῶν τοῦ ἅλατος, καθ' ἕκαστον χρόνον, ἔλεος ἀργύρια ἑκατὸν εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὁποῦ εἶναι πρὸς τὰ μέρη τῆς Τραπεζοῦντος, εἰς τὸ ὄρος τοῦ Σουμελᾶ. Ἐκεῖ, λέγω, ὁποῦ καὶ ἡ ἁγία της εἰκόνα, ἡ ἱστορισμένη ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, εὑρισκομένη, ἐπαρακίνησεν Ἀλέξιον ἐκεῖνον τὸν ἀείμνηστον Βασιλέα, τὸν Μέγαν-Κομνηνόν, νὰ ἀνακαινίσῃ ἐκ θεμελίων τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο μοναστήριον, καθὼς εἶναι φανερὸν καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον του χρυσόβουλλον.

Ἑκατὸν μὲν οὖν, καθὼς εἶπον, ἀργύρια εἰς τὴν μονήν, εἴκοσι νὰ δίδωνται εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ σταλθῇ νὰ πάρῃ τὸ ἔλεος. Ταῦτα διορισάμενοι, παρακαλοῦμεν ἀδελφικῶς καὶ τοὺς κατόπι ἀπὸ ἡμᾶς ἀπὸ θεῖον ἔλεος ἡγεμόνας νὰ ἐπιβεβαιώσουν καὶ αὐτοὶ ἀλληλοδιαδόχως τοῦτο ὁποῦ καὶ ἡμεῖς ἐδιαθήκαμεν καὶ μὲ χρυσόβουλλον μας τὸ ἐβεβαιώσαμεν, ὁμοῦ μετὰ ἐδικά μας φίλτατα τέκνα, Ἀλέξανδρον, Μιχαήλ, Νικόλαον καὶ Γρηγόριον, ἀκόμι καὶ μὲ τοὺς ἐδικούς μας ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας. Ἐν ἔτει ,αψνζ', Ἰανουαρίου ι'.

Ἐλέῳ Θεοῦ Ἰωάννης Σκαρλάτος Γριγορίου Γκίκας Βοεβόδας, Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Τ. Σ.

Io Scarlat Grigore Ghica Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn şi stăpânitor a toată Moldova.

Din harul dumnezeiescului Duh călăuziţi cei mai înainte de noi prea-iubitori de Dumnezeu Domni, împreună cu eparhia pe care o stăpâniau, n'au lipsit a se îngriji şi de credincioşii robi ai lui Dumnezeu cari aproape pe toată faţa pământului se află, ajutându-i cât puteau la nevoile lor; de aceia şi căpătându-şi din aceasta pentru ei cele cereşti, le locuiesc acuma, plecând de aici acolo unde e sunet curat al celor ce serbează, glas de nespusă mulţămire. De ale acestora urme ţiindu-ne şi noi, cari din mila lui Dumnezeu am moştenit şi Scaunul lor domnesc din tată în fiu, am orânduit cu hrisovul pe care cu pecete l-am dat, ca, precum şi pe vremea fiecăruia din cei de înaintea noastră Domni, astfel şi în a noastră vreme să se dea din cămara Oenelor de sare, în fiecare an, milă o sută de lei de argint la venerata mănăstire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu care este în părţile Trapezuntului, pe muntele Sumelă. Acolo, zic, unde aflându-se şi sfânta icoană, cea zugrăvită de Evanghelistul Luca, a mişcat pe Alexie acela de veşnică pomenire Împăratul, Marele-Comnen, să înoiască din temelie acea sfântă mănăstire, precum e vădit şi din însuş al lui hrisov.

Deci, precum am spus, să se dea o sută de lei de argint mănăstirii, iar douăzeci aceluia ce se va trimete să iea mila. Acestea orânduindu-le, rugăm frăţeşte şi pe cei de după noi din mila lui Dumnezeu Domni să întărească şi ei pe rând această carte pe care şi noi am lăsat-o şi cu hrisovul nostru am întărit-o, împreună cu ai noştri fii prea-iubiţi, Alexandru, Mihail, Nicolae şi Grigore, încă şi cu ai noştri preasläviţi boieri. În anul 1757, Ianuarie în 10.

Cu mila lui Dumnezeu Io Scarlat Grigore Ghica Voevod, Domn şi stăpânitor a toată Moldova.

L. S.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXXV.

Calinic, Patriarh de Constantinopol, pentru căsătoria între beizadeà Alexandru Scarlat Ghica şi Mărioara, fiica lui Iacov Rizu. 1757, Mart.

† Καλλίνικος, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Calinic, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei nouă, şi Patriarh ecumenic,

Τοῦ θείου Πνεύματος ἀεὶ τὰ πάντα διημαγωγοῦντος, ὅσα περὶ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας λυσιτελεῖ, καὶ τῶν εὐσεβῶν τῇ εὐκαθαστάτῳ διεξαγωγῇ ἐς τὰ μάλιστα συντελεῖ, πάντα δήπου τὰ κατὰ καιροὺς διαφόρους ἐν πνεύματι προσφυῶς ἰθυνόμενα καὶ πρὸς οἰκοδομὴν ἀφορῶντα τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου συστήματος, εἰ καί τῆς ἀκριβείας ἐνίοτε μικρὸν ἀποδέουσιν, ἔμπης θεραπείας ἀξιοῦσθαι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον τά γε τοιαῦτα ἐπάναγκές ἐστι καὶ χρειῶδες τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν προστάταις καὶ κηδεμόσιν, ὡς ὑπηρέταις οὖσι Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοις μυστηρίων Θεοῦ. Ἐπεὶ τοῦ γε, κατὰ τὸν μέγαν τῆς Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, ὁ τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσε πώποτε· διὸ καὶ οἱ τῆς ἱερᾶς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης πρόβολοι, ὡς ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν ἐνστησάμενοι τὴν τῶν πιστῶν σωτηρίαν, λόγοις εὐλόγοις οἰκονομίας τῷ καιρῷ, καὶ τοῖς προσώποις καὶ πράγμασι καταλλήλοις ἀκαταγνώστως ἐχρήσαντο, τῷ ἀποστολικῷ θείῳ λογίῳ πειθόμενοι φάσκοντι: «τοῖς πᾶσιν ἐγενόμην τὰ πάνθα, ἵνα πάντας κερδίσω». Ἄλλως τε καὶ εἰ ὁ ἐπιζητούμενος παρὰ τῆς Ἐκκλησίας λόγος τῆς οἰκονομίας μεταξὺ εὑρίσκοιτο προσώπων ἀξιώμασιν ὑπερτελέσι καὶ ἐπισημότητι διαφερόντως ὑπερανεστηκότων, καὶ τὰ πρῶτα τοῦ ἡμετέρου γένους ἐπεχόντων· τῶν γὰρ τοιούτων καὶ τὸ μέγεθος, καὶ ἡ τῆς ἀξίας ὑπεροχὴ δυσωπεῖν εἴωθε μᾶλλον καὶ ἀναπείθειν τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐμφρόνως προϊσταμένους συμπαθέστερον φέρεσθαι καὶ κηδεμονικῶς τὴν ἀπαιτουμένην συγκατάβασιν πρυτανεύειν, ἔνθα μὴ περὶ εὐσεβείας καὶ δογμάτων ὁ λόγος, ὅπου Θεὸς τὸ κονδυνευόμενον· ἐν τούτοις γὰρ μόνον τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν ἀπαράτρεπτον διόλου φυλάττεσθαι χρή.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν περὶ ἑνὸς συνοικεσίου, μεταξὺ ἀξιωματικῶν καὶ ὑπερεχόντων προσώπων Θεοῦ εὐδοκίᾳ συντελεσθῆναι μέλλοντος, ὅπερ ἔχει τόνδε τὸν τρόπον: ὁ γὰρ ἐκλαμπρότατος μπεϊζαδὲς Ἀλέξανδρος, ὁ καὶ φίλτατος υἱὸς τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, βούλεται συναρμοσθῆναι καὶ εἰς κοινωνίαν γάμου ἐλθεῖν μετὰ τῆς εὐγενεστάτης Μαριώρας, τῆς καὶ φιλτάτης θυγατρὸς τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος καπικεχαγιᾶ κυρίτζη Ἰακώβου Ρίζου, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἧς τινος εὐγενεστάτης Μαριώρας πρωτεξαδέλφη ἐστὶν ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία Δόμνα Ῥοξάνδρα, τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, ἡ κατὰ πνεῦμα θυγατὴρ ἀγαπητὴ ἡμῶν, ὥστε ἔπεσθαι ἐκ τούτου πατέρα καὶ υἱὸν λαμβάνειν δύο πρωτεξαδέλφας, ὅπερ συνοικέσιον, καίτοι βαθμολογούμενον εὑρίσκεται πέμπτου βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας, καὶ διὰ τοῦτο ἀπειρημένον καὶ κεκωλυμένον ἐστὶ παρὰ τοῖς ἱεροῖς νομοθέταις, ἔμπης ἐπειδὴ μέλλει γένεσθαι μεταξὺ τοιούτων ὁμολογουμένων ὑπερανεστηκότων τῇ ἀνωτάτῳ ἀξίᾳ προσώπων, παρ' ὧν ἡ προσενεχθεῖσα ἡμῖν τε καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγαλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν ὑϊκῇ φιλοστοργίᾳ καὶ θερμοτάτῃ διαθέσει πνευματικὴ ἀξίωσις τε καὶ ἐκλιπάρησις εἰς τὸ συντελεσθῆναι ἀκωλύτως τε καὶ νομίμως τὸν γάμον, δι' ἃς προὐβεβλήκεσαν αἰτίας, ἀναγκαίως

De oare ce deci şi acum ni s'a adus la cunoştinţă o căsătorie ce este a se face cu voia lui Dumnezeu între feţe de cinste şi într'o situaţie înaltă, care căsătorie are acest rost: prea-luminatul adecă beizadeà Alexandru, care e şi prea-iubitul fiu al prea-evlaviosului şi prea-înălţatului Domn a toată Moldova, domnul Io Scarlat Grigore Ghica Voevod, iubitul fiu sufletesc şi preadorit al Smereniei Noastre, vrea să se unească şi să vie la tovărăşie de căsătorie cu prea-nobila Mărioara, care e şi prea-iubita fiică a prea-slăvitului şi prea-nobilului boier capuchehaie dumnealui Iacov Rizu, cel după suflet fiu iubit al Smereniei Noastre, a cării prea-nobile Mărioare vara-primare este prea-luminata doamnă Doamna Roxandra a Înălţimii Sale, iubita fiică sufletească a noastră, aşà încât urmează de aici că tatăl şi fiul ieau două vere primari; care căsătorie, deşi se află aşezată la a cincea treaptă a înrudirii şi de aceia e refuzată şi oprită de sfinţii leginitori, (i se dă totuş deslegare.)

ἐκβιαζομένας καὶ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούσας τὸν ἀπαρτισμὸν αὐτοῦ· τούτοις γοῦν ἅπασι ξυνσωπηθέντες, οὐκ ἔγνωμεν δέον εἶ αι καὶ πρέπον παριδεῖν ἀνοικονόμητον καὶ ἀθεράπευτον τὴν τοιαύτην ἀξιολογωτάτην ἀξίωσιν, καί, τῷ συνήθει ἐλέει τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας καὶ χάριτος χρησάμενοι, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα ἐπινεῦσαι πατρικῶς τε καὶ φιλοστόργως τῇ ἀπαιτουμένῃ ἐκκλησιαστικῇ οἰκονομίᾳ τε καὶ συγκαταβάσει ταύτῃ, ἀνακοινώσαντες τὸ πρᾶγμα καὶ τοῖς ἐγκρίτοις καὶ γέρουσι τῶν ἐνδημούντων καὶ συνεδριαζόντων ἡμῖν ἐνταῦθα ἱερωτάτων συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων, ὧν τε συμψήφῳ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τε καὶ βουλῇ, ἀποβλέποντες καὶ πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν χριματίσαντας μελεδῶνας καὶ προστάτας καὶ ποιμενάρχας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οἵτινες οὐ διέλιπον ἐνίοτε κατὰ καιροὺς συγκαταβαίνοντες συμπαθῶς καὶ κηδεμονικῶς τῇ τοιαύτῃ οἰκονομίᾳ, ἅτε δὴ συμφερόντως τῷ καιρῷ καὶ ταῖς προσώποις καὶ ταῖς ἀξιολόγοις τῶν πραγμάτων ἐκδυσωπεῖσθαι καλῶς μεμαθηκότες περιστάσεσι, καθὼς τὰ προκείμενα παραδείγματα ἐμφανέστατα τοῦτο δεικνύουσιν, ὧν κατὰ μίμησιν, καὶ μάλιστα διὰ τὰς ἐκτεθείσας ἀνωτέρω ἀξιολόγους αἰτίας, καὶ ἡμεῖς, λόγοις οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως χρησάμενοι, συνεχωρήσαμεν γενέσθαι τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν λαμπρὸν συνοικέσιον, καὶ δὴ γράφεντες, τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἀποφαινόμεθα ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἐκλαμπρότατος μπεϊζαδὲς κύριος Ἀλέξανδρος ἔχῃ ἄδειαν λαβεῖν εἰς γυναῖκα νόμιμον ἑαυτοῦ τὴν ῥηθεῖσαν εὐγενεστάτην Μαριώραν καὶ στεφανωθῆναι ἐκείνην νομίμως καὶ ἐκκλησιαστικῶς, μηδενὸς ἐναντιουμένου, ἢ ἀντιλέγοντος, ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, καὶ εἴη τὸ συνοικέσιον αὐτῶν τοῦτο καὶ οἱ μέλλοντες γαμικῶς συναφθῆναι εὐλογημένοι καὶ συγκεχωρημένοι παρὰ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, ἔχοντες καὶ τὰς εὐχὰς πάντων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων, πρεσβείαις τῆς πανυπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἁγίων· ἀμήν, ἀμήν.

,αψνγ΄, ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτ. ε΄.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MCXXVI.

1757, 25 Mart. **Dragomanul Ioan Callimachi către Maria, văduva fratelui său Dumitraşcu Calmâşul, despre afaceri ale familiei.**

† Προσφιλεστάτῃ μοι νύμφῃ, ἀρχόντισσα Μπανέσσα, ἀκριβῶς χαιρετοῦμεν σας ὅλοι ὅλους σας, καὶ τὸ παρόν μου νὰ σᾶς ἀπολαύσῃ ἐν ὑγείᾳ καὶ χαρᾷ.

Ἰδοὺ σας στέλλομεν τὰ βραχιόλια ὁποῦ μας ἔγραφες. Τὴν μιὰν ζυγὴν τὴν ἐκάραμεν δύο, καθὼς μᾶς ἔγραφες· ἔβαλα καὶ μάλαγμα, καθὼς θέλει καταλάβει ἀπὸ τὸ κατάστιχον, καὶ τὰ ῥουμπιὰ ὁποῦ μας ἔστειλες, ἔγιναν μόνον τρία δακτυλίδια: περισσότερα δὲν ἠμπόρεσαν νὰ γένουν. Λάβετε καὶ τὰ ῥουμπιὰ ὁποῦ ἐπερίσσευσαν, λάβε καὶ τὸ καταστιχάκι, νὰ καταλάβῃς καλλίτερα: σαράντα γρόσια ἐξοδίασα εἰς αὐτὰ ὅλα. Τὰ διαμάντια ὅλα σοστά, καθὼς ἦτον· τὰ ἔβαλα εἰς ταῖς μενύες, καθὼς τὰ βλέπεται. Λάβετε τὸ λοιπὸν αὐτὰ ὅλα ἀπὸ τὴν ἀρχοντίσσαν Ἀγόγιαν, κοκόνα Ζωήτζα, τῆς Δραγομανίσσας τὴν κόρην, καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν ἀπόκρισιν, κἂν δι' αὐτὰ καὶ κἄνετε διὰ τὸ ἄλλο ἐμανέτι ὁποῦ σας ἔστειλα πρὸ τριῶν μηνῶν: ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια σμαραγδένια καὶ ἕνα δακτυλίδι σμαραγδένιον, ὁποῦ τὰ εἶχα στείλῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐξαδέλφου ἄρχων

Prea-iubită a mea cumnată, dumneata Băneaso, după cuviinţă vă salutăm noi toţi pe voi pe toţi, şi scrisoarea aceasta a mea să vă afle cu sănătate şi bucurie.

Iată vă trimet brăţările ce mi-ai scris. Dintr'o pereche am făcut două, cum mi-ai scris; am pus şi aur, cum vei înţelege din catastif, şi, rubinele ce mi-ai trimes, am făcut numai trei inele: mai multe nu s'au putut face. Luaţi şi rubinele ce au prisosit; iea şi catastiful acesta micul, ca să înţelegi mai bine: patruzeci de lei s'au cheltuit la acestea toate. Diamantele sunt de faţă, cum erau; le-am pus la mânecare(?),cum se vede. De alminterea iea-le pe toate acestea de la dumneaei Agoaia, cocoana Zoiţa, copila Drăgomănesei, şi să avem răspuns, şi pentru ele şi pentru cellalt amanet ce ţi-am mai trimes acum trei luni: o pereche de cercei de smaragd şi un inel de smaragd, ce le trimesesem prin vărul dumnealui Pitarul Ioniţă: un amanet ca acesta pentru dumneata şi unul

Πιτάρη Ἰωαννήτζα: ἕνα τέτοιον ἐμανέτι τὴν Εὐγενείαν σου καὶ ἕνα τέτοιον παρόμοιον τὴν μεγάλην μας τὴν ἀδελφήν, διὰ τὰ κορίτζια της, καὶ ἀκόμι καμμίαν ἀπόκρισιν δὲν ἐπῆρα πῶς τὰ ἐλάβεται, καὶ ἐννοιάζομαι μὴ πῶς καὶ παράπησαν, διὰ τί ἐστάλθηκαν εἰς τὴν ἄλλην Λὺθεντείαν, τοῦ Ῥακοβίτζα-Βόδα, τὸν Ἰανουάριον ἀπερασμένον μῆνα. Καὶ εἰς ταῖς δουλιές σας μ' ὑποσχέθη ὁ ἄρχων Σπαθάρης Στοῦρζας νὰ σὰς παρασταθῇ, ὡς καλῶς φίλος καὶ συγγενής. Πανιὰ σπητικὰ γυρεύει ἡ νύμφη σας Δραγομανέσσα διὰ τὰ σαράντα γρόσια ὁποῦ ἐξόδευσεν εἰς τὰ βραχιόλια καὶ τὰ δακτυλίδια.

Καὶ οἱ χρόνοι σας πολλοὶ καὶ καλοί.

Γραφζίτῳ, Μαρτίου κε'.

Τῆς Εὐγενείας σου ὡς ἀδελφὸς.

Ἰωάννης Καλλιμάχης.

întocmai ca acesta pentru sora mea cea mare, ca să li fie copiilelor ei; şi încă n'am primit răspuns cum că l-aţi primit, şi mă îngrijesc nu cumvà să se fi pierdut, căci s'au trimes în cealaltă Domnie, a lui Racoviţă-Vodă, în luna lui Ianuarie trecut. Şi la slujbele voastre mi-a făgăduit dumnealui Spătarul Sturza să vă fie într'ajutor ca un bun prieten şi rudă. Cumnata voastră Drăgomăneasa cere pânză de casă pentru cei patruzeci de lei ce i-a cheltuit la brăţări şi inele. Şi anii voştri mulţi şi buni.

1757, Martie în 25.

Al Domniei Tale ca un frate.

Ioan Callimachi.

(Iorga, *Documentele familiei Callimachi*, II, pp. 22-3; facsimile, *ibid.*, I, la p. LXXXVIII.)

MCXXVII.

Ioan Teodor Callimachi, al Moldovei, dă o sută cinzeci de lei pe an mănăstirii Xeropotamului la Athos. 1758.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXVIII.

Însemnare despre scoaterea şi închiderea lui Constantin-Vodă Mavrocordat, precum şi despre numirea în Domnie a lui Ioan Callimachi şi despre moartea fostului capuchehaie, Manoli Spătarul. 1758

.... Ὁ Βασιλεὺς ἀπαντᾷ ἔξω τῆς Πόλεως τὸν καλαράσην τῆς Βλαχίας. Παίρνει τὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα της, Κωνσταντίνον τὸν Μαυροκορδάτον, γράμματα τῶν καπικεχαγιάδων του· μεταφράσας, εὗρεν ὅτι τὸν ἔγραφον εἰδήσεις περὶ τε τὸν Ταταρχάνη καὶ ἄλλων. Ὀργισθείς, προστάττει τὸν Ἐπίτροπον ἐξῶσαι τῆς ἡγεμονείας τὸν Κωνσταντῖνον. Ἀπὸ παρακίνησιν τοῦ Ἀλῆ δίδοται ἡ ἡγεμονεία τῆς Βλαχίας τῷ ῥηθέντι ἡγεμόνι τῆς Μολδαβίας Σκαρλάτῳ, καὶ ἡ τῆς Μολδαβίας δίδοται τῷ δραγομάνῳ τῆς Πόρτας Ἰωάννῃ τῷ Καλλιμάχῃ, καὶ τοῦτο πάλιν μὲ παρακίνησιν τοῦ αὐτοῦ Ἀλῆ, διὰ νὰ κάμῃ δραγομάνον τὸν Γρηγόριον Γκίκαν, οἱὸν τοῦ προφονευθέντος δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Γκίκα· καὶ διὰ τὴν νέαν αὐτὴν Δραγομανίαν ἐπληρώθησαν τῷ Ἀλῆ παρὰ τοῦ Σκαρλάτου 80 πουγγεῖα, προϋποσχεθέντα τῷ Ἀλῆ παρὰ τῶν καπικεαγιάδων του διὰ τὴν τελείωσιν τῆς Δραγομανίας. Ταῦτα πάντα ἐνήργει ὁ Ἀλῆς, παρὰ τῶν ῥηθέντων δύο Ἀρμενίων Πετρόζη καὶ Καζέρη παρακινούμενος....

....Sultanul întâlneşte afară din oraş pe călăraşul Ţerii-Româneşti. Iea scrisorile către Domnul Constantin Mavrocordat ale capuchehaielelor lui; tălmăcindu-le, descoperì că-i scriau veşti despre Hanul Tatarilor şi alte lucruri. Mânios, porunceşte Vizirului să scoată din Domnie pe Constantin. Din îndemnul lui Alì se dă Domnia Ţerii-Româneşti zisului Domn al Moldovei, Scarlat, şi Domnia Moldovei se dă Dragomanului Porţii, Ioan Callimachi, şi aceasta iarăş cu îndemnul aceluiaş Alì, ca să facă Dragoman pe Grigore Ghica, fiul Dragomanului ce fusese ucis, Alexandru Ghica; şi pentru această nouă Dragomănie s'au plătit lui Alì de către Scarlat 80 de pungi, făgăduite de mai nainte lui Alì de către capuchehaielele lui pentru săvârşirea Dragomăniei. Acestea toate le-a făcut Alì îndemnat de zişii doi Armeni Petrozi şi Cazeri....

Φθάσας εἰς τὴν Πόλιν ὁ Αὐθέντης Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκαρδάτος, εἰρκτῇ παραδίδοται, εἰς τοὺς Ἑπτὰ Κουλάδες. Ἡ μεγάλη καὶ πολλὴ περιεργεία τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ, ὁποῦ ἤθελε νὰ ἠξεύρῃ καὶ νὰ διυλίζῃ τὰ πάντα, καὶ μέχρι λεπτοῦ, ἔδωκεν ἐνδάσιμον τῷ Κωνσταντίνῳ νὰ τὸν στέλλῃ ἐγγράφως, ἀπὸ τὴν φυλακήν, εἰδήσεις διὰ τὴν κατάστασιν τῆς Βλαχίας, ἐν αἷς καὶ τὸ ὅτι οἱ ρετζάληδες παίρνουν τὸν χρόνον, παρὰ τὰ κανονικά τους, καὶ ἄλλα χίλια πουγγεῖα εἰς πράγματα καὶ εἰς μετρητά, λόγῳ χάριτος, καὶ ὅτι ὁ Ἀλῆς, ἀναλαμβάνων ὅλας τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ἀπάσης τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, ἔκαμε καὶ δύο Αὐθεντείας εἰς τὴν Μολδαβίαν, τοῦ Σκαρλάτου δηλαδὴ καὶ τοῦ Καλλιμάχη, καὶ μίαν εἰς τὴν Βλαχίαν, τοῦ αὐτοῦ Σκαρλάτου, κάμνωντάς καὶ Δραγομάναν, καὶ παίρνει καὶ ἀπὸ τὰς τυχούσας καλογηρικὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ τοιαῦτα,—τὰ ὁποῖα ἐξῆψαν κατὰ τοῦ Ἀλῆ τὴν τοῦ Βασιλέως ὀργήν, ἐξετάζοντος καὶ ἄλλους καὶ μανθάνοντος τὸ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχουσιν. Ὅθεν ὁ Ἐπίτροπος συνεχῶς εἶχεν ἐπιπλήξεις παρὰ τοῦ ἄνακτος διὰ μόνην τὴν αἰτίαν τοῦ Ἀλῆ καί, πεισμονῇ δουλεύων, δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐξώσῃ, ἀγανακτῶν διὰ τί νὰ ἀκούσῃ ὁ Βασιλεὺς ἐκείνους ὁποῦ, ἐν τῷ διαβάλλειν τὸν Ἀλήν, κατάπτονται αὐτοῦ τοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ δὲν ἤθελε νὰ φανῇ πῶς οἱ διαβάλλοντες κατώρθωσαν παρὰ τῷ Βασιλεῖ τὸ νὰ τὸν παρενοχλήσουν (ἄλλ' ἔπρεπε νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν Αλῆ κάθε πρόβλημα καὶ νὰ μὴ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ ζητήματά του), εἴτε οὖν οὕτως, εἴτε καὶ ἄλλως· μάλα συνεχῶς εἶχεν ὁ Ἐπίτροπος λογομαχίας μὲ τὸν ἄνακτα διὰ τὸν Ἀλήν· καὶ τὸ παράξενον ἦν ὁποῦ, ὅσον ηὔξανεν ἡ ἀγανάκτησις τοῦ ἄνακτος κατὰ τοῦ Ἀλῆ, τόσον ἐπερίσσευεν ἡ τοῦ Ἐπιτρόπου πεισμονὴ διὰ τὴν συστασίν του, καὶ τοῦτο παρετάθη μέχρι τῆς τελευτῆς του.

Θανόντος τοῦ Μανουὴλ Σπαθάρη τοῦ ἀπὸ τζελέπη ἀποπληξίᾳ, εἰς τὸ σπίτι του τὸ κατὰ τὸ Τζεγκέλκιοϊ, ὁ Γεώργιος Καρατζᾶς, υἱὸς τοῦ Σκαρλάτου Καρατζᾶ τοῦ ἰατροῦ, ζῶν καὶτὸς τῷ τῆς ἰατρικῆς ἐπαγγέλματι καὶ περιερχόμενος καθὸ ἰατρὸς τοὺς προὔχοντας τῶν Ὀθωμανῶν, διὰ νὰ προχωρήσῃ παρὰ τοῖς προὔχουσι τῶν Ὀθωμανῶν, εἶχε συνήθεια νὰ τοὺς δίδῃ εἰδήσεις. Καθὼς οὖν καὶ ἄλλοτε πάντοτε, οὕτω καὶ νῦν, ἀπελθὼν πρὸς τὸν Δεβλέτ-Κεαγιασῆ-Μπεκίρ-Ἐφένδην, ἀπήγγειλεν αὐτῷ (καθὼς ἐσυνείθιζε καὶ διὰ ἄλλους) ὅτι ἀπέθανεν ὁ Μανόλης Σπαθάρης, ποτὲ καπικεχαγιὰς Βλαχίας τε καὶ Μολδαβίας, καὶ δὲν

Sosind la Ţarigrad Domnul Constantin Mavrocordat, e pus în temniţă, la cele Şapte Turnuri. Marea şi multa curiozitate a lui Sultan Mustafà, care voià să afle şi să adune toate, şi cu de-amănuntul, a dat voie lui Constantin să-i trimeată în scris, din temniţă, ştiri despre starea Ţerii-Româneşti, între altele şi aceia că regealele ieau pe an, împotriva leginitelor lor venituri, şi altă mie de pungi în lucruri şi în grâne, ca răsplată, şi că Alì, luând asupră-şi toate afacerile politice a toată cârmuirea otomană, a făcut şi două Domnìi în Moldova, adecă a lui Scarlat şi a lui Callimachi, şi una în Ţara-Românească, a aceluiaş Scarlat, făcând şi un Dragoman, şi iea şi de la întâmplătoarele afaceri călugăreşti şi altele ca acestea,—lucruri care au aprins împotriva lui Alì mânia Împăratului, care a cercetat şi pe alţii şi a aflat că acestea sunt aşà. Deci Vizirul aveà necontenit mustrări de la Împărat pentru această singură pricină a lui Alì şi, urmând încredinţării lui, n'a vrut să-l scoată, întâmpinând că de ce să asculte Împăratul pe aceia cari, pârând pe Alì, atacă pe însuş Vizirul, şi nu voià să arăte că pârâşii au isprăvit pe lângă Împărat ca să-l tulbure pe dânsul (dar se cădeà să nu asculte pe Alì la orice lucru şi să nu puie în lucrare cererile luì), ori de eră aşà ori şi altfel; dar Vizirul aveà necontenit certe cu Împăratul pentru Alì; şi de mirare eră că, pe cât creşteà supărarea Împăratului împotriva lui Alì, pe atâta prisosià încredinţarea Vizirului pentru păstrarea lui, şi aceasta a ţinut până la sfârşitul lui...

Murind Manuil Spătarul care fusese gelep, de damblà, la casa lui de lângă Cenghelchioiu, Gheorghe Carageà, fiul lui Scarlat Carageà medicul, trăind şi el din profesia medicinei şi mergând ca medic pe la fruntaşii Otomanilor, ca să înainteze pe lângă fruntaşii Otomanilor, aveà obiceiu să li dea ştirì. Precum făceà deci şi altă dată totdeauna, astfel şi acum, mergând la Devlet-Chehaiasì Bechir-Efendì, i-a dat de veste (precum aveà datină şi pentru alţii) că a murit Manoli Spătarul, care fusese capuchehaie al Ţerii-Româneşti şi Moldovei, şi n'are copii, şi i-au rămas mai mult de

ἔχει τέκνα, καὶ ἀφῆκεν ὑπὲρ τὰ 1000 πουγγεῖα. Ὅθεν ἔστειλαν εὐθὺς τὸν μπάς-μπακήκουλοὺ νὰ βουλλώσῃ τὸ σπίτι του τὸ εἰς τὸ Τζεγκέλκιοϊ καὶ νὰ περιλάβῃ ὅλην του τὴν περιουσίαν, ὡς ἀτέκνου. Ἀπελθών, εὗρεν ἐκεῖ τὰς δύο θυγατέρας τοῦ θανόντος· θέλει νὰ τὰς διώξῃ ἔξω ὡς ξένας, διὰ νὰ βουλλώσι τὸ σπίτι. Τὸν εἶπαν πῶς εἶναι θυγατέρες τοῦ θανόντος· δὲν τὸ ἐπίστευσεν. Ὅθεν συνῆλθον ὅλοι οἱ ἐγχώριοι, καὶ Τοῦρκοι καὶ χριστιανοί, καὶ ἐμαρτύρησαν ὅτι θυγατέρες τοῦ θανόντος αἱ νέαι. Τὰς ἀφῆκεν οὖν εἰς τὸ σπίτι καὶ ἐβούλλωσεν ἕνα δύο ἀδάδες, καί, ἐλθὼν εἰς τὴν Πόρταν, ἀνήγγειλεν ὅτι ἔχει θυγατέρας ὑπάνδρους. Ἐζήτησαν οὖν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος πεντακόσια πουγγεῖα, τὰ ἥμισυ δηλαδὴ ὧν ἤκουσαν, ἀφέντες τάχατες τὰ ἄλλα ἥμισυ εἰς τὰ τέκνα του. Ἐξέτασις δὲν ἔγινε διὰ τὰ 1000 ἂν ἀληθεύουν, διατὶ τοὺς ὠφελοῦσε τὸ ψεῦδος μᾶλλον ἤ ἡ ἀλήθεια. Ἐκ τούτων οὖν τῶν 500, τὰ μὲν 250 ἐδόθησαν τῷ ἄνακτι, τὰ 100 τῷ Ἐπιτρόπῳ, τὰ 100 τῷ ἀρχιευνούχῳ καὶ τὰ 50 τῷ κεαγιάπεῃ....

1000 de pungi. Deci au trimis îndată pe Baș-Bachì-Culù ca să pecetluiască locuința lui de la Cenghelchioiu și să ieà toată averea lui, ca a unuia ce murise fără copii. Plecând acela, a găsit acolo pe cele două fete ale răposatului; vrea să le gonească afară ca pe niște străine ca să pecetluiască locuința. I-au spus că sunt fetele răposatului; n'a crezut. Deci s'au adunat toți locuitorii, și Turci și creștini, și au mărturisit că tinerele sunt fiicele mortului. Le-a lăsat deci în casă și a pecetluit o odaie două, și, venind la Poartă, a vestit că are fete de măritat. Au cerut deci din averea răposatului cinci sute de pungi, adecă jumătate din câte auziseră, lăsând adecă cealaltă jumătate copiilor lui. Cercetare nu s'a făcut pentru cele o mie dacă sunt cu adevărat, căci li folosià mai mult minciuna decât adevărul. Din aceste 500 deci, 250 s'au dat Împăratului, 100 Vizirului, 100 lui Chizlar-Aga și 50 lui Chehaia-beiu....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 378-9.)

MCXXIX.

Ioan-Vodă Callimachi, al Moldovei, întăreşte dania pentru mănăstirea Rhossikon de la Athos, ţinând samă de faptul că „în cele de acum împrejurări, ale stării de robie a creştinilor, n'a fost lăsat alt mijloc de chivernisire sfintelor mănăstiri şi biserici decât numai sprijinul şi ajutorul celor cucernici“ [1]. 1758, Octombre.

Ἰων. Ἰων. Θεωδόρου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Τὰ κατὰ καιροὺς ὑπὸ εὐσεβῶν ἡγεμόνων καὶ φιλευσεβῶν Αὐθεντῶν γιγνόμενα καὶ πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἱερῶν μοναστηρίων ἀφορῶντα καὶ αὐθεντικῇ δωρεᾷ ἐκείνοις χορηγούμενα δωρήματα, ἐπὶ τῷ ἔχειν δι' ἐκείνων ὀλίγην τινὰ περίθαλψιν καὶ κυβέρνησιν, ἅτε, ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς τῆς τῶν χριστιανῶν δουλικῆς καταστάσεως, ἄλλου τινὸς πόρου, καὶ κυβερνήσεως μὴ ὑπολειφθείσης τοῖς ἱεροῖς μοναστηρίοις καὶ εὐαγέσι ναοῖς, εἰ μὴ μόνον ἡ παρὰ τῶν εὐσεβῶν συνδρομὴ καὶ βοήθεια, ἥτις, εἰ καὶ πᾶσιν ἁπλῶς δεῖ γίγνεσθαι καὶ διενεργεῖσθαι, πολλῷ μᾶλλον δεῖ δαψιλῶς ἐπιχορηγεῖσθαι καὶ ἐπιβραβεύεσθαι πλουσίως τοῖς σεβασμίοις μοναστηρίοις, ἐν οἷς ἀπαύστως ὑμνεῖται Θεὸς καὶ μυστικαὶ λατρεῖαι τῷ Κυρίῳ προσάγονται ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν πάντων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, οὐ δέον παροράσθαι καὶ παραβλέπεσθαι, ἀλλ' ἀνανεοῦσθαι καὶ ἀνακαινίζεσθαι διὰ νέων αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, ἵνα ἔχωσι διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ ἐνεργοῦν ἀμετάπτωτον, ἄλλως τε δέ, ὡς καὶ τοῦ τῆς ἐλεημοσύνης ἔργα Θεοῦ ἀνθρώπῳ ὀφειλέτην δεικνύοντος καὶ τοῖς τῶν ἱερῶν καταλαγίων ἀντιλαμβανομένου, καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων χεῖρα βοηθείας ὀρέγουσι πολλάς, καὶ μεγίστας τὰς ἀμοιβὰς ἐπιμνηστεύοντος. Ταύτῃ τοι καὶ ἡμεῖς θεόθεν λαχόντες διϊθύνειν τοὺς τῆς Μοσίας αὐθεντικοὺς οἴακας, καὶ χρυσόβουλλον αὐθεντικὸν ἰδόντες τοῦ φιλτάτου ἡμῶν ἀδελφοῦ Σκαρλάτου Βοεβόδα, διαλαμβάνον ὅτι καὶ οἱ προλαβόντως ἡγεμονεύσαντες εἰς τὸν αὐθεντικὸν τοῦτον Θρόνον, ὅτε Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας Βοεβόδας, ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος Γκίκα Βοεβόδας καὶ ὁ Ἰωάννης Ἰωάννης Νικολάου Βοεβόδας, δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, εὐσεβεῖ γνώμῃ καὶ ἐνθέῳ ζήλῳ κινούμενοι, διωρίσαντο δίδοσθαι κατ' ἔτος τῇ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος κειμένῃ σεβασμίᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ

[1] El spune că „i s'a dat de Dumnezeu a cârmui frânele domneşti ale Misiei“.— Cf. şi alte privilegii, mai sus.

ἁγίου μεγαλομάρτυρας Παντελεήμονος, Ῥώσικο ἐπιλεγομένῃ, ἐν ᾗ καὶ ἡ σεβασμία κάρα κεῖται τοῦ Ἁγίου τούτου, ἀνὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ἀπὸ τῶν αὐθεντικῶν βαμμάτων, καί, ὡς εἰκός, παρακληθέντες ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ συνασκουμένων ὁσιωτάτων πατέρων ὅπως καὶ παρ' ἡμῶν τὸ τοιοῦτον αὐθεντικὸν ἔλεος τῇ ἱερᾷ ταύτῃ μονῇ διορισθῇ καὶ τὰ προγεγονότα ἐκεῖνα αὐθεντικὰ χρυσόβουλλα ἐπικυρωθῶσι καὶ διὰ νέου ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, ἔγνωμεν ἀνανεῶσαι ἐκεῖνα εὐμενῶς, ἀποδεξάμενοι τὴν αἴτησιν αὐτῶν ταύτην ὡς θεοφιλῆ οὖσαν, ζήλῳ τε θείῳ κινούμενοι, καὶ τῇ πρὸς τὸν Μεγαλομάρτυρα εὐλαβείᾳ ὅλως προσανέχοντες, καὶ ὁρίζομεν, ἐκ τῶν εἰρημένων βαμμάτων, ἐφ' ὅσον ἂν ἡμῖν τὸ Κρεῖττον ἡγεμονεύοντων ἐπιτρέπῃ, δίδοσθαι τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῇ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ταῦτα, ἀξιοῦντες καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἐσομένους ἀδελφοὺς καὶ ἡγεμόνας, ὡς ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον χρέος, διορίσαι καὶ αὐτοὺς ταῦτα καὶ δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου ἐπικυρῶσαι· οὕτω γὰρ ἂν ἅπαντες βραστήριον πρεσβευτὴν τὸν Μεγαλομάρτυρα ἕξομεν, καὶ τῇ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐπικουρίᾳ καὶ ἀντιλήψει, ἐν μὲν τῷ βίῳ τῷδε διανύσομεν τὸ τῆς προσκαίρου ζωῆς στάδιον ἀκύμαντον καὶ ἀνώτερον πάσης ἀοράτου καὶ ὁρατῆς ἐναντίας προσβολῆς, ψυχικῆς τε βλάβης, καὶ σωματικοῦ κινδύνου, ὑφώφορον δὲ καὶ ἀγλαὸν τὸν μετὰ βίον οἶκον οἰκοδομησόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμήν. ,αψνη', κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον.

Ἰων. Ἰων. Θεωδόρου Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne do documente greceşti.)

MCXXX.

1759. Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, închină la Xeropotam biserica Maicei Domnului de la Slatina.

(Bibl Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXXI.

1759. Însemnare despre intrigi la Constantinopol ale lui Iacovachi Rizu, capuchehaie a lui Scarlat-Vodă Ghica, pentru un fost egumen la Trei-Ierarhi în Iaşi, doritor de Mitropolia Ganu.

....Θανόντος τοῦ Γάνου καὶ Χώρας, ὁ Σπαθάριος Ἰάκωβος Ῥίζος, καπικεχαγιὰς τοῦ Αὐθέντου τῆς Βλαχίας Σκαρλάτου, καὶ ὁ συμπένθερος του, Ποστέλνικος Κωνσταντῖνος Γεωργίου, καὶ ὁ Δραγομάνος τῆς Πόρτας Γρηγόριος Γκίκας ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Πατριάρχου τὸ νὰ προβιβασθῇ εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτὴν ὁ Μισαήλ, διδάσκαλός ποτε τοῦ Ἰακώβου, ἄνθρωπος ἀχρείων ἠθῶν καὶ καταχρεώσας μὲ τὴν ἀσωτείαν του τὸ οὗ προέστη ποτὲ μοναστήριον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἰς τὰ Γιάσι, ἐν ᾧ εἶχε γένει ἡγούμενος διὰ μεσιτείας τοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ υἱὸς τοῦ Σταυράκη, Σπαθάρης Γεωργάκης, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Πατριάρχου νὰ γένῃ Γάνου καὶ Χώρας ὁ ποτὲ ἀρχιδιάκονος τοῦ Κυρίλλου, Σπυρίδων...

Murinul Mitropolitul de Ganos şi Chora, Spătarul Iacov Rizu, capuchehaiaua Domnului Ţerii-Româneşti Scarlat şi cumnatul său, Postelnicul Constantin al lui Gheorghe, şi Dragomanul Porţii Grigore Ghica au cerut de la Patriarh să se înainteze la Mitropolia aceia Misail, dascălul de pe vremuri al lui Iacov, om de moravuri ticăloase şi care îndatorase prin risipa sa mănăstirea celor Trei Ierarhi din Iaşi, în fruntea căreia fusese pus, ajungând egumen prin mijlocirea aceluiaş Iacov. Pe de altă parte, fiul lui Stavrachi, Spătarul Iordachi, cerù de la Patriarh să fie Mitropolit de Ganos şi Chora fostul arhidiacon al lui Chiril, Spiridon...

(Se făgăduieşte celor trei. Dar Iordachi dă o mie de galbeni Sultanei, soţia Vizirului. Şi Patriarhul intervine contra lui Spiridon. Fiul Postelnicului Constantin, Alexandru, e trimes acum să stăruie pentru Misail: ameninţă pe Patriarh.

Atunci se spânzură, pentru o pâră că ar fi ţinut sclave şi ţiitoare musulmane, Alexandru Suţu. Fratele său Nicolae, „ajuns capuchehaie al Domnului Moldovei Ioan Callimachi după scoaterea Spătarului Gheorghe fiul lui Stavrachi", voià să-l trimeată la Iaşi ca „vechil al Vistieriei". Trufia lui aduce pierderea lui Alexandru, pe care umblă să-l scape.)

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 380.)

MCXXXII.

Însemnare despre trecerea lui Gavriil Callimachi de la Mitropolia Saloniculuí la a Moldovei şi despre scoaterea din temniţă a lui Constantin Mavrocordat. 1760.

....Ἔγινε Μολδαβίας ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου Καλλιμάχη, ὁ Θεσσαλονικῆς, παραιτησάμενος τὴν ἐπαρχίαν Θεσσαλονικῆς τῷ προρρηθέντι Σπυρίδωνι, παρ' οὗ ἔλαβε καὶ λόγῳ παραιτήσεως παγγεῖα 25, ἀφ'οὗ ἐπεφόρτισεν αὐτὴ τανῦν καὶ ἄλλα 25 παγγεῖα...

Λυτροῦται τῆς εἱρκτῆς τῶν Ἑπτὰ Κουλάδων ὁ Μαυροκορδάτος....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o c.*, p. 384.)

....S'a făcut Mitropolit al Moldovei fratele Domnului Ioan Callimachi, Mitropolitul Saloniculuí, părăsind eparhia Saloniculuí celui mai sus zis Spiridon, de la care a şi luat pentru paretisire 25 de pungi, după ce mai grămădise acum asupră-i şi alte 25 de pungi[1]....

Se liberează din temniţa celor Şepte Turnuri Domnul Constantin Mavrocordat....

MCXXXIII.

Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă 500 de lei pe an Xeropotamului. 1760, Februar.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXXIV.

Scarlat Grigore Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă, odată pentru totdeauna, 8.000 de lei Xeropotamului. 1760, Februar.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXXXV.

Ioan Teodor-Vodă Callimachi, al Moldovei, supune paraclisul de la Bogdan-Sarai din Constantinopol mânăstirii Rhossikon de la Athos. 1760, Iunie.

Ἰω. Ἰωάννης Θεοδώρου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Λῠθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Μέγιστον ὄντως, καὶ παρὰ Θεῷ δεκτόν, καὶ μὴν καὶ παρὰ ἀνθρώποις ἐπαινετὸν τὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας μεριμνᾶν τοὺς ἐν ἀρχῇ ὄντας, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως καὶ βελτιώσεως φροντίζειν, καὶ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν κήδεσθαι, καὶ μέγιστον πρὸς Θεὸν οἱ οὕτω διακείμενοι κέκτηνται, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς, κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, μετὰ παῤῥησίας τῷ Θεῷ ἐκβοῶσι: „Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σοῦ καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου", καὶ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν διὰ τούτου θαῤῥοῦντως παρὰ Θεοῦ ἐξαιτοῦσι, λέγοντες, „μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου". Ὥστε οἱ περὶ τὴν σύστασιν τῶν ἱερῶν καταγωγίων προσανέχοντες καὶ τῆς συστάσεως καὶ εὐπρεπείας

Io Ioan Teodor Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Moldova.

Lucru cu adevărat foarte mare, şi primit de Dumnezeu, şi lăudat de oameni este a se îngriji cei cu stăpânirea de buna orânduială a Bisericii şi de aşezarea şi îmbunătăţirea sfintelor lăcaşuri, precum şi de buna lor petrecere, şi prea-mare lucru capătă la Dumnezeu cei ce fac aşà, şi în bucuria sufletului, după Împăratul prooroc Daniel, de faţă cu Dumnezeu strigă: „Doamne, am iubit frumuseţa casei Tale şi locul adăpostirii slavei Tale", şi prin aceasta cer cu încredere mântuirea lor de la Dumnezeu, spuind: „să nu pierzi cu cei necuvernici sufletul mieu, şi cu oamenii sângiurilor viaţa mea". Aşà încât cei ce se ţin de întărirea sfintelor adăposturi şi se îndeletnicesc cu aşezarea şi

[1] Se vorbeşte şi de acela care se însărcinase cu paretisirea lui Gavriil, „διὰ χατίρι τοῦ Λῠθέντου Μολδαβίας, Ἰωάννου Καλλιμάχη" („de hatârul Domnului Moldovei Ioan Callimachi") (p. 387).

τούτων ἐφιέμενοι εὐτόλμως παρὰ Θεοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν ἐξαιτοῦνται, οἱονεὶ ἐξιλεούμενοι τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ ναοὺς μερίμνης τε καὶ ἐπιμελείας αὐτῶν. Καὶ μάλα δικαίως· ἐν αὐτοῖς γὰρ ὑμνεῖται τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα ἀεννάως καὶ δοξολογεῖται παρὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ ταπεινώσεως. Αὐτῆς τοίνυν ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας φροντίζοντες καὶ ἡμεῖς, κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον, καὶ τῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως ὑπέρ τε ἄλλο ἐφιέμενοι, ἔγνωμεν, ὡς θεόθεν ἥδε τὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου τῆς Δακίας λαχόντες καὶ τὰς αὐθεντικὰς αὐτῆς ἡνίας διέποντες, τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένην ἱερὰν ἐκκλησίαν εἰς τὸ Μπογδάν-Σεράγιαν, κατὰ τὸ Τζαρσαμπᾶ-Παζάρι, σεμνυνομένην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἰδίαν οὖσαν τῆς Αὐθεντείας Μολδοβλαχίας, προσηλῶσαι καὶ ἀφιερῶσαι τῇ ἐν τῷ ἀγιονύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος σεβασμίᾳ, βασιλικῇ τε καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, Ῥωσικῇ ἐπιλεγομένῃ, ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τῆς αὐτῆς μονῆς, διακυβερνᾶσθαι τε καὶ διεξάγεσθαι διὰ παντός, πρὸς σύστασιν αὐτῆς κρείττονα καὶ εὐκοσμίαν, αὔξησίν τε καὶ βελτίωσιν, καὶ δι' αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην ἐπικυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι, ἐπὶ τῷ ἔχειν διὰ παντὸς τὸ μόνιμον, καὶ τὸ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον, συμψήφων ὄντων ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ἡμῶν ταύτῃ, ὡς ὅλως θεαρέστῳ καὶ ἐνθέου ζήλου πλήρει, τῶν τε φιλτάτων ἡμῶν υἱῶν καὶ πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς εὐγενεστάτων ἀρχόντων τοῦ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ διβανίου, τοῦτε Μεγάλου-Λογοθέτου Μανωλάκη Κωνστάκη, τοῦ Μεγάλου-Βορνίκου τζάρα-δε-ζὸς Μιχαλάκη Στούρζα, τοῦ Μεγάλου-Βορνίκου τζάρα-θέ-σοὺς Δημητράσκου Παλάτη, τοῦ Χατμάνου τοῦ καὶ περκαλάβου Σοτζάβας Βασίλη Ῥωσσέτου, τοῦ Μεγάλου-Ποστελνίκου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, τοῦ Μεγάλου-Βιστιάρη Ἰωαννίτζα Καντακουζηνοῦ, τοῦ Μεγάλου-Σπαθάρη Δημητράσκου Σούτζου, τοῦ Μεγάλου-Μπάνου Ἀνδρονάκη, τοῦ Μεγάλου-Παχαρνίκου Κωνσταντίνου Κανανοῦ, τοῦ Μεγάλου-Στολνίκου Κωνσταντίνου Δόνιτζου, τοῦ Μεγάλου-Καμινάρη Σπαρλάτου Καρατζᾶ, τοῦ Μεγάλου-Κομίσου Θεοδωράκη καὶ τῶν λοιπῶν πάντων ἡμετέρων καὶ πιστῶν ἀρχόντων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Καὶ δή, γράφοντες, ἐν τῷ παρόντι ἀποφαινόμεθα ὅπως ἡ ῥηθεῖσα

frumuseța lor, cu bună îndrăzneală cer de la Dumnezeu iertarea păcatelor lor, ca unii ce au adus spre milă bunătatea lui prin grija și îngrijirea lor de sfintele lui biserici. Și cu multă dreptate; căci în ele se cântă sfântul Lui nume veșnic și se slăvește de toți cei cucernici cu sfărâmarea inimii și cu smerenie. De aceasta frumuseță a bisericilor având deci grijă și noi, după neapărata datorie, și dorind așezarea lăcașurilor dumnezeiești și sfinte mai presus de orice alta, am cunoscut, ca unul ce am căpătat de la Dumnezeu ocârmuirea domnescului Scaun al Daciei și conducem domneștile-i frâne, am cunoscut că sfânta biserică ce se află în cetatea împărătească, la Bogdan-Sarai, lângă Ciarșabà-Bazar, închinată hramului Sfântului Nicolae, care e în deosebi a Domniei Moldovei, s'o închinăm și s'o afierosim celei din Muntele Sfânt al Athosului venerabile, împărătești și stavropighiale mănăstiri a Sfântului marelui mucenic și tămăduitorului Pantelimon, zisă Rhossikon, ca să fie îngrijită, cârmuită și orânduită întru toate de prea-cucernicii părinți ai acestei mănăstiri, pentru mai buna ei așezare și cuviincioasă stare, creștere și îmbunătățire, și să întărim această afierosire cu domnescul nostru hrisov și s'o asigurăm, ca să aibă totdeauna trăinicie și în tot veacul nestrămutare și neschimbare, având tovarăși la această hotărâre a noastră, ca una ce e cu totul plăcută lui Dumnezeu și plină de dumnezeiască râvnă, pe prea-iubiții noștri fii și pe toți cei din jurul nostru prea-nobili boieri ai Divanului nostru domnesc, Marele-Logofăt Manolachi Costachi, Marele-Vornic de Țara-de-jos Mihalachi Sturza, Marele-Vornic de Țara-de-sus Dimitrașco Paladi, Hatmanul și pârcălabul de Suceava Vasile Ruset, Marele-Postelnic Alexandru Ipsilanti, Marele-Vistier Ioniță Cantacuzino, Marele-Spătar Dumitrașcu Suțu, Marele-Ban Andronachi, Marele-Păharnic Constantin Cananò, Marele-Stolnic Constantin Donici, Marele-Căminar Scarlat Carageà, Marele-Comis Teodorachi și ceilalți toți ai noștri credincioși boieri, mici și mari. Și deci, scriind, în aceasta arătăm că zisa biserică a Sfântului Nicolae, care se află în cetatea împărătească, lângă Cearșabà-Bazar, la Bogdan-Sarai, împreună cu casele de lângă ea și cuprinsul

ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἡ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένη, κατὰ τὸ Τζαρσαμπᾶ-Παζάρι, ὁ εἰς τὸ Μπογδάν-Σεράγιον, μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ὁσπητίων καὶ περιοχῆς, καὶ πάντων, ὧν κέκτηται, κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, εἴη καὶ λέγηται καὶ γνωρίζηται ἀφιέρωμα τῆς σεβασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος τοῦ Ῥώσικου, παρ' αὐτῆς διεξαγομένη καὶ διακυβερνωμένη, ὡς μετόχιον αὐτῆς, μενούσης τῆς ἀφιερώσεως ταύτης ἀναποσπάστου καὶ ἀναφαιρέτου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἀξιοῦμεν δὲ καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς Αὐθέντας, τοὺς ἀναδεξομένους τὴν ἡγεμονικὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου Θρόνου τῆς Μολδοβλαχίας, μὴ διασείσαι καὶ ἀνατρέψαι τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην, ἀλλ' ἐπικυρώσαι καὶ ἐπιβεβαιῶσαι, πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν, ἄνεσίν τε καὶ ἀγαλλίασιν. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν ἐν μεμβράναις χρυσόβουλλον γράμμα, καὶ ἐπιδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αφξ', κατὰ μῆνα Ἰούνιον.

Io Ioan Voevoda.

şi toate, cu care a fost dăruită, danii şi afierosiri, să fie şi să se zică şi să se ştie închinată veneratei şi împărăteştii mânăstiri a Sfântului Panteleimon la Rhossikon, de aceasta fiind îngrijită şi ocârmuită, ca metoh al ei, rămâind această afierosire nedespărţită şi nesmulsă în tot veacul. Şi rugăm şi pe cei după noi fraţi Domni, cari vor primi domneasca ocârmuire a acestui domnesc Scaun al Moldovei să nu zguduie şi să nu răstoarne această afierosire, ci s'o întărească şi s'o asigure, pentru sufleteasca mântuire, uşurare şi bucurie. Căci pentru aceasta s'a dat şi această a noastră carte domnească pe pergament, şi s'a dăruit acelei venerate mânăstiri a Sfântului Pantelimon. În anul Mântuirii 1760, luna lui Iunie.

Io Ioan Voevoda.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXXXVI.

Sinet al lui Constantin-Vodă Racoviţă către Păharnicul Gheorghe Manu, pentru un împrumut. 1760, 28 August.

† Διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ὁμολογίας γίνεται δῆλον ὅτι ἔλαβον ἤδη δανειακῶς ὅτ' ἰδίαν μου χρείαν παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἡμετέρου ἄρχοντος Μεγάλου-Παχαρνίκου κυρίτζη Γεωργάκη Μάνου γρόσια τὸν ἀριθμὸν πεντακόσια, καιφάλαιον, ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου, πρὸς πέντε γρόσια εἰς τὸ πουγγείον τὸν καθ' ἕκαστον μῆνα· ἅτινα ὑπόσχωμαι πληρῶσαι τῇ Εὐγενείᾳ του ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς διορίαν χρόνου ἑνὸς ὁλοκλήρου. Παρελθούσης δὲ τῆς διωρίας ταύτης, ἂν μὴ πληρωθῶσιν, ἔχωσι τρέχειν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μετὰ τοῦ συμπεφωνημένου αὐτῶν τόκου, μέχρι τῆς τελείας αὐτῶν ἐξοφλήσεως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα μου ἐνυπόγραφος καὶ ἐσφράγιστος ὁμολογία, καὶ ἐδόθη τῇ Εὐγενείᾳ του.

,αφξ', Αὐγούστου κή'.

Ἰω. Κωνσταντῖνος Βοεβώδας.

† Prin cea de faţă a noastră mărturisire se face ştiut că am luat acum cu împrumut pentru însăş a noastră nevoie de la prea-nobilul boier al nostru Marele-Păharnic dumnealui Iordachi Manu lei în număr de cinci sute, capetele, cu învoială de dobândă, cinci lei la pungă pe lună; pe cari făgăduiesc a i-i plăti dumisale de acum în soroc de un an întreg. Iar, trecând acest soroc, de nu se vor plăti, să aibă a merge şi de acum înainte cu dobânda lor ce ne-am învoit, până la cea de săvârşit plată a lor. Deci spre arătare s'a făcut şi cea de faţă mărturisire a mea iscălită şi pecetluită, şi i s'a dat dumisale.

1760, Avgust în 28.

Io Constantin Voevod.

(Manu, *o. c.*, p. 151.)

MCXXXVII.

1761. Însemnare despre intervenţia lui Iacov Rizu pentru a se da Ţara-Românească ginerelui său, Grigore Alexandru Ghica, şi numirea lui Constantin Mavrocordat în locul acestuia, precum şi despre retragerea lui Ioan-Vodă Callimachi.

....Ἔρχεται ὁ Ἰάκωβος ὁ Ῥίζος ἀπὸ τὴν Βλαχίαν καὶ προβάλλει τὴν παραίτησιν τοῦ Σκαρλάτου, ἐλπίζων νὰ δοθῇ ἡ ἡγεμονεία τῆς Βλαχίας τῷ γαμβρῷ τοῦ αὐτοῦ Ῥίζου, Γρηγορίῳ Γκίκᾳ, δραγομάνῳ τῆς Πόρτας. Ὁ ἄναξ, τῇ προτροπῇ τοῦ μουφτῆ Βελῆ-Ἐφένδη, προβάλλει τῷ Ἐπιτρόπῳ νὰ δοθῇ ἡ ἡγεμονεία τῷ Κωνσταντίνῳ Μαυροκορδάτῳ. Ὅστις ἀπεκρίθη: „Ἐγὼ ἄνθρωπον δὲν ἔχω νὰ προβάλλω· διὰ τὸν Κωνσταντῖνον, ὅμως δὲν δίδω γνώμην· ἂν ἄλλοτε διῴκισε καλῶς, ἦτον ἔργον τῶν τότε αὐλικῶν του. Ἐκείνους δὲν τοὺς ἔχει τώρα· οἱ μὲν γὰρ ἀπέθανον, οἱ δὲ κατέλιπον αὐτόν“. Ἰδὼν οὖν ὁ Ἰάκωβος ὅτι δὲν δίδεται ἡ ἡγεμονεία τῷ γαμπρῷ του, δίδει ἔγγραφον τοῦ ἡγεμόνος Σκαρλάτου, ζητοῦντας πάλιν τὴν ἡγεμονείαν. Δὲν εἰσακούεται. Ὅτε ἄναξ, ὑποτοπάσας ὅτι ἡ δυσαρέσκεια τοῦ Ἐπιτρόπου κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου νὰ προέρχεται ἀπὸ παρακίνησιν τοῦ Ἀλῆ, καὶ τοῦτ' αὐτὸ βεβαιοῦντος καὶ τοῦ μουφτῆ Βελῆ-Ἐφένδη, ὀργίζεται κατὰ τοῦ Ἀλῆ τὰ μέγιστα καί, ἀνταμωθεὶς μὲ τὸν Ἐπίτροπον, τὸν ἐπρόσταξε χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἐξορίσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας τῷ Κωνσταντίνῳ. Ἔγινε τοῦτο, καὶ ἔδωκε τῷ ἄνακτι ὁ Κωνσταντῖνος 1000 πουγγεῖα διὰ τὴν Αὐθεντείαν, ἐκεῖνα ὁποῦ ἔγραφεν, ἀπὸ τὴν φυλακήν, ὅτι παίρνουν οἱ ρετζάληδες, καὶ ἐπροστάχθη μηδὲν ἐκείνους διδόναι. Ἐξωρίσθη δὲ εὐθὺς καὶ ὁ Ἀλῆς εἰς τὴν Κύπρον, κάμνωντάς τον ὁ Ἐπίτροπος μουχασίλιν τῆς Κύπρου κατὰ μῆνα Ἰούνιον, χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ ἄνακτος. Ὁ δὲ πρώην Αὐθέντης Βλαχίας, Σκαρλάτος Γκίκας, καθ' ὁδὸν ἐρχόμενος διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Λῆμνον, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐλευθερώθη...

Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης, ἡγεμονεύσας Μολδαβίας ἔτη δύο καὶ μῆνας ἐννέα, καθαιρεῖται, καὶ γίνεται ἡγεμὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Γρηγόριος....

Ἐπανακάμψας ἀπὸ τῆς ἐξορίας ὁ ἡγεμὼν Σκαρλάτος Γκίκας, παρενοχλεῖται ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ καπικεχαγιᾶ του, Σπαθάρη Ἰακώβου Ῥίζου. Τὸν εἶχε γράψει, ὅταν ἐξορίζετο, νὰ καύσῃ τὰ κατάστιχά του, διὰ νὰ μὴν τὰ πάρῃ τὸ δεβλέτι καὶ ἴδῃ τὰ εἰσόδημά του· ἂν ὁ Σκαρλάτος καὶ ὅποπτος, τὸν ἐπίστευσε καὶ κἂν δὲν τὰ ἔκρυφε που, μόνον τὰ ἔκαυσε, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Σπαθάρη Ἰα-

....Vine Iacov Rizu din Ţara-Românească şi propune mazilia lui Scarlat [Ghica], nădăjduind să se dea Domnia Ţerii-Româneşti ginerelui lui Rizu acestuia, lui Grigore Ghica, Dragomanul Porţii. Împăratul, după îndemnul muftiului Velì-Efendi, propune Vizirului să se dea Domnia lui Constantin Mavrocordat. Care răspunse: „Eu om n'am să propun; pentru Constantin însă nu-mi dau votul; dacă altă dată a cârmuit bine, erà lucrul curtenilor lui de atuncea. Pe aceia nu-i mai are acum; unii au murit, alţii l-au părăsit pe dânsul“. Văzând deci Iacov că nu se dă Domnia ginerelui său, dă înscris al lui Scarlat-Vodă, cerând iarăş Domnia. Nu e ascultat. Şi Împăratul, bănuind că nemulţămirea Vizirului împotriva lui Constantin vine din îndemnul lui Alì, şi aceasta întărind-o şi muftiul Velì-Efendi, se mânie asupra lui Alì foarte şi, întâlnindu-se cu Vizirul, i-a poruncit ca fără altă vorbă să-l surgunească şi să dea Domnia Ţerii-Româneşti lui Constantin. S'a făcut aceasta, şi a dat Constantin Împăratului 1000 de pungi pentru Domnie, acelea ce le scrisese, din închisoare, că le ieau regealele, şi i s'a poruncit să nu li dea nimica acelora. Îndată a fost surgunit şi Alì în Cipru, făcându-l Vizirul muhazil al Ciprului în luna lui Iunie, fără voia Împăratului. Iar fostul Domn al Ţerii-Româneşti, Scarlat Ghica, în cale viind spre Constantinopol, a fost surgunit la Lemnos, dar după puţin a fost liberat...

Ioan Callimachi, după ce a domnit în Moldova doi ani şi nouă luni, a fost mazilit, şi se face Domn fiul lui, Grigore.,

Întorcându-se din surgun Scarlat-Vodă Ghica, e supărat de socotelile capuchehaielei lui, Spătarul Iacov Rizu. Îi scrisese lui, când a fost surgunit, să ardă catastişele lui ca să nu le ieà Devletul şi să vadă venitul lui; de şi Scarlat erà şi bănuit, s'a potrivit lui şi nu le-a ascuns, ci numai le-a ars, după vorba Spătarului Iacov. Deci acuma cercetează socoteala lui de faţă la ticăloşii aceia, cei doi zarafi Cazeri şi Petrozi, şi la 100,414 lei ce erau în

κώβου. Ὅθεν τώρα θεωρεῖ τὸν λογαριασμόν του ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἐπαράτους ἐκείνους δύο σαράφηδες, Καξέρην καὶ Πετρόζην, καὶ εἰς τὰς 100 χιλ. καὶ 414 γρόσια, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ ζιμέτι τοῦ Ἰακώβου καὶ ἔπρεπε νὰ τὰ πληρώσῃ τῷ Σκαρλάτῳ Βοεβόδᾳ, ὡς ἄσπρα τοῦ ἴδια, κάμνει ἀπάντησιν ὁ Ἰάκωβος, περιέχουσαν αὐτὴν τὴν ποσότητα εἰς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους του. Πρασέτι διὰ 37 χιλ. γρόσια ἄσπρα ὁμολογιῶν, ὁποῦ εἶχε δανείσει ὁ Σκαρλάτος καὶ τὰ ἐσύναξεν ὁ Ἰάκωβος, τόσον κεφάλαιον, ὅσον καὶ διάφορα τῶν κεφαλαίων, ἔδειχνε πρὸς ἐξόφλησιν του ἄλλα κονδύλια, καὶ τὸν ἐπεφόρτιζε καὶ χρέος 40 χιλ. γρόσια. Πάσχων οὖν αὐτὸς τὰ τοιαῦτα παρὰ τοῦ Ἰακώβου καὶ τῶν οἰκειοτάτων αὐτῷ Ἀρμενίων, εὗρε τὸν τρόπον καὶ ἐφανέρωσε τῷ Ἐπιτρόπῳ τὴν ἐπιφορτιζομένην αὐτῷ ζημίαν· ὅστις ἐπρόσταξε τῷ Δραγομάνῳ τῆς Πόρτας, τῷ καὶ γαμβρῷ τοῦ Ἰακώβου, νὰ ἀναθεωρηθῇ ὁ λογαριασμός, καὶ ὄχι ἀπὸ Ἀρμενίων πλέον, ἀλλ' ἀπὸ παλαιοὺς καπικεχαγιάδες, καὶ νὰ εἰπῇ τῷ πενθερῷ του Ἰακώβῳ τὰ ὅτι τὸν χρεμᾷ εἰς τὴν πόρταν τοῦ σπιτίου του ἂν δὲν ἀφήσῃ τὰ ψεύματα καὶ ἂν δὲν ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν καέντων καταστίχων, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον ὑπογεγραμμένος. Ἐθεωρήθη λοιπὸν ὁ λογαριασμὸς ἐκ δευτέρου, καί, ἀφοῦ ἐλευθερώθη ὁ Σκαρλάτος ἀπὸ τὰ χρέη τοῦ Ἰακώβου, ἀπεδείχθη ὅτι ἔχει νὰ πάρῃ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου 150 πουγγία· διὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ὁ Σκαρλάτος καὶ ἐνυπόγραφον καὶ ἐμμάρτυρον ὁμολογίαν του, μὲ τὴν τῶν θεωρητῶν τοῦ λογαριασμοῦ ὑπογραφήν....

sama lui Iacov şi se cuvenià să-i plătească lui Scarlat Voevod, ca fiind banii acestuia, face o întâmpinare Iacov, cuprinzând această cantitate tocmai ca îndeplinire a datoriei lui. De asemenea pentru 37.000 de lei, bani de sinete, ce-i împrumutase Scarlat şi-i strânsese Iacov, atât capete, cât şi dobânzile capetelor, a arătat spre descărcarea lui alte condeie, şi i-a mai pus în spinare şi datorie de 40.000 de lei. Păţindu-le deci el unele ca acestea de la Iacov şi de la Armenii foarte intimi ai acestuia, a găsit chip şi a făcut cunoscut Vizirului paguba ce i se aruncase asupră-i; care (Vizirul) a orânduit Dragomanului Porţii, Grigore Ghica, care erà şi ginerele lui Iacov, să se cerceteze socoteala, şi nu mai mult de Armeni, ci de vechi capuchehaiele, şi să-i spuie socrului său Iacov că-l spânzură la poarta casei sale dacă nu va părăsì minciunile şi nu va mărturisì adevărul catastişelor arse, în care erà iscălit. S'a cercetat deci socoteala a doua oară, şi, liberându-se Scarlat de datoriile faţă de Iacov, s'a vădit că are să iea dela acelaş Iacov 150 de pungi; pentru care a luat Scarlat şi mărturisirea lui iscălită şi cu mărturii, cu subscrierea cercetătorilor sămii....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 389-91.)

MCXXXVIII.

Însemnare despre trimeterea la galere a lui Nicolae Suţu, care ar fi vrut şi Ţara-Românească pentru Grigore Callimachi, şi destăinuiri contra administraţiei lui Constantin-Vodă Mavrocordat. 1762.

....Ὁ Νικόλαος Σοὺτζος ἐκατηγόρησε τὸν Ἐπίτροπον εἰς μέρος τούρκικον, καὶ ἔδειξεν ὅτι μέλλει νὰ πάρῃ διὰ τοῦ Ταχίρη καὶ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας διὰ τὸν Γρηγόριον Καλλιμάχην. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλῆς καὶ ἀναγγείλας τῷ Ἐπιτρόπῳ, ἐστάλη ὁ Νικόλαος εἰς τὸν κάτεργον.

Ὁ Τζαλκαντζηζαδὲς οὐλιεμὰς ἔδιδε τῷ Σουλτὰν Μουσταφᾷ εἰδήσεις διὰ τὴν κακὴν διοίκησιν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου, λαμβάνωντας τὰς παρὰ

....Nicolae Suţu a învinuit pe Vizir la o parte turcească, şi a arătat că are de gând să iea prin Tahir şi Domnia Ţerii-Româneşti pentru Grigore Callimachi. Acestea aflându-le Alì şi vestindu-le Vizirului, a fost trimes Nicolae la galere.

Cialcangizadè ulemaua dădù lui Sultan Mustafà ştiri despre reaua cârmuire a Domnului Ţerii-Româneşti Constantin Mavrocordat, primindu-le de la un boier al

ἄρχοντος τῆς Βλαχίας φυγάδος ἐκεῖθεν, συγγενοῦς τῷ Πραγκοβάνῳ. Ὁ ἄναξ, διηγούμενος τὰ τοιαῦτα τῷ Ἐπιτρόπῳ, ἤκουε τό: „Ἐγὼ δὲν τὸν ἐπρόβαλα ὁπού νὰ ἔχω χρέος νὰ ἀποκριθῶ διὰ τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως του, ἢ καλῆς, ἢ μὴ τοιαύτης· τόσον ἠξεύρω, ὁποὺ κατὰ τὴν προσταγήν μου ἐπλήρωσε παλαιὰ πολλὰ του χρέη, καὶ εἰς Τούρκους, καὶ εἰς χριστιανούς, Ῥωμαίους τε καὶ Ἀρμενίους, καὶ εἰς Ἑβραίους, διὰ τὰ ὁποῖα τὸν εἶχα παραγγείλει πῶς, ἂν κινήσῃ τινὰς ἀγωγὴν εἰς τὸ διβάνι περὶ τῶν τοιούτων, θέλω διορίσει νὰ πληρώσῃ τῷ ὀφειλέτῃ μὲ ἀτιμίαν του". Ἐν τούτοις ὁ Ἀραπάκης δίδει εἴδησιν εἰς τὴν Πόρταν πῶς ἄρχοντες ὅλάχοι, κλέψαντες ἄσπρα τοῦ δοσίματος λεγομένου βακαρίτου, ἔφυγον, καὶ ἐζήτει φερμάνι νὰ τοὺς γυρίσῃ ὀπίσω (δὲν ἦτον ἔτζι· αὐτοὶ ἔφερον μαγζάρι πῶς ὁ Κωνσταντῖνος ἕως τότε νὰ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν τόπον, εἰς διάστημα μηνῶν δεκαεννέα, δέκα χιλιάδες πουγγεία). Τοῦ ἐδόθη ὁ ὁρισμός· ἀλλὰ δύο τῶν ἀρχόντων, οἱ πρακριτότεροι, δὲν ἐπιάσθησαν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ Σταυροδρόμι, καί, διὰ τοῦ ῥηθέντος Βλάχου δόντες τὰ μαγζάρι τῷ Τζαλκαντζηζαδῆ, ἐδόθη τῷ ἄνακτι, ὅστις προστάττει εὐθὺς τὸ νὰ γράψῃ ὁ Ἀραπάκης τὴν αἰτίαν τῆς φυγῆς τῶν ἀρχόντων. Γράφει αὐτὸς ἅπερ ἀνήγγειλε πρῶτον διὰ ζώσης φωνῆς, τὴν κλεψίαν δηλαδὴ τὸν βακαρίτου. Ὅθεν ὀργισθείς, προστάττει νὰ τὸν στείλουν εἰς τὸ κάτεργον ὡς ψεύστην. Εἶτα, ἐλθὼν εἰς τὴν Πόρταν, εἶπε τῷ Ἐπιτρόπῳ νὰ καταιρεθῇ ὁ Κωνσταντῖνος, διὰ νὰ παρθοῦν αἱ 10 χιλιάδες τῶν πουγγείων. Ἀπεκρίθη τό: „Δὲν πιστεύω ποτὲ ὅτι νὰ ἐπῆρε τώσα, καί, ἀπὸ τὰ ὅσα ἐπῆρε, θέλει ἐξωδίασε διά χρείας τοῦ τόπου, καὶ ἐπλήρωσε καὶ χρέη του παλαιά· ἀμή, ἂν τὸν ἔμειναν καί τινα, τώρα ὁποὺ ἀκούσει τὴν εἰρκτὴν τὸν καπικεχαγιᾶ του, τὰ κρύπτει". Ἀπεφασίστη λοιπὸν νὰ ἔβγουν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸ κάτεργον. Διὰ γὰρ τὸν Ταχίρη εἶχεν ὑποσχεθεῖ ὁ Νικόλαος Σοῦτζος τῷ ἄνακτι πουγγεῖα 30 διὰ τὴν ἐλευθερίαν του· καὶ διὰ τοῦτο εἶχε προβάλει ὁ Βασιλεὺς καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Νικολάου Σούτζου εἰς τὸ πρόβλημα τοῦ Ἐπιτρόπου διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ἀραπάκη....

Ţerii-Românești fugar de acolo, rudă a Brâncoveanului. Împăratul, arătând acestea Vizirului, şi-a auzit acestea: „Eu nu l-am propus ca să am nevoie a răspunde pentru felul cârmuirii sale, ori bună, ori ba; atâta ştiu că după orânduiala mea a plătit multe vechi datorii ale lui, şi la Turci şi la creştini, la Greci şi Armeni, şi la Evrei, pentru care-l vestisem că, de va ridică vre unul pârâ la Divan pentru unele ca acestea, voiu porunci să plătească împrumutătorului cu necinstea lui". Între acestea Arapachi [Vlastò] dă ştire Porţii cum că nişte boieri munteni, furând banii dăjdii zisă văcărit, au fugit, şi cereà firman ca să-i aducă înapoi (au erà aşà; ei aduceau magzar cum că el, Constantin, până atunci a luat din ţară, în curs de nouăsprezece luni, zece mii de pungi). I s'a dat porunca; dar doi din boieri, cei mai de frunte, n'au fost prinşi, şi au venit la Stavrodrom, şi, prin zisul boier muntean dând magzarul lui Cialcangizadeà, s'a dat Împăratului, care porunceşte îndată să scrie Arapachi pricina fugii boierului. Acesta scrie cele ce le arătase întâiu prin viu graiu, adecă furtul banilor văcăritului. Pentru care mâniindu-se, porunceşte să-l trimeată la galere ca pe un mincinos. Pe urmă, viind la Poartă, spuse Vizirului să fie mazilit Constantin, ca să se iea cele zece mii de pungi. El răspunse aşà: „Nu cred că a luat atâtea, şi, din câte a luat, va fi cheltuit pentru nevoia ţerii, şi a plătit şi datoriile lui cele vechi; dar, de i-au şi rămas câtevà, acum, când aude închiderea capuchehaielei lui, le va ascunde". S'a hotărât deci să iasă şi cei doi de la galere. Căci prin Tahri făgăduise Nicolae Suţu Împăratului 30 de pungi pentru liberarea lui; şi de aceia propusese Împăratul şi liberarea lui Nicolae Suţu la propunerea Vizirului pentru liberarea lui Arapachi....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 394-5.)

MCXXXIX.

Grigore-Vodă Callimachi, al Moldovei, întăreşte privilegiul mănăstirii Rhossikon, de la Athos (cf. no MCXXIX). 1762, Ianuar.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἰωάννου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Τὰ κατὰ καιροὺς ὑπὸ εὐσεβῶν ἡγεμόνων καὶ φιλευσεβῶν Αὐθεντῶν γιγνόμενα καὶ πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἱερῶν μοναστηρίων ἀφορῶντα, καὶ αὐθεντικῇ δωρεᾷ ἐκείνοις χορηγούμενα δωρήματα, ἐπὶ τῷ ἔχειν δι' ἐκείνων ὀλίγην τινὰ περίθαλψιν καὶ κυβέρνησιν, ἅτε ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς τῆς δουλικῆς ἡμῶν καταστάσεως ἄλλου τινὸς πόρου καὶ κυβερνήσεως μὴ ὑπολειφθείσης τοῖς ἱεροῖς μοναστηρίοις καὶ εὐαγέσι ναοῖς, εἰ μὴ μόνον ἡ παρὰ τῶν εὐσεβῶν συνδρομὴ καὶ βοήθεια, ἥτις, εἰ καὶ πᾶσιν ἁπλῶς δεῖ γίγνεσθαι καὶ διενεργεῖσθαι, πολλῷ μᾶλλον δεῖ ἁψιλῶς ἐπιχορηγεῖσθαι καὶ πλουσίως ἐπιβραβεύεσθαι τοῖς σεβασμίοις μοναστηρίοις, ἐν οἷς ἀπαύστως ὑμνεῖται Θεὸς καὶ μυστικαὶ λατρεῖαι τῷ Κυρίῳ προσάγονται ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν πάντων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, οὐ δέον παροράσθαι καὶ παραβλέπεσθαι, ἀλλ' ἀνανεοῦσθαι καὶ ἀνακαινίζεσθαι διὰ νέων αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, ἵνα ἔχωσι διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ ἐνεργοῦν ἀμετάπτωτον.

Ταύτῃ τοι καὶ ἡμεῖς, ὡς θέσθεν ἤδη λαχόντες τὰς ἡνίας καὶ τὴν αὐθεντικὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου Θρόνου τῆς Μολδοβλαχίας, καὶ χρυσόβουλλα αὐθεντικὰ ἰδόντες τοῦ τε ἐκλαμπρωτάτου Αὐθέντου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Ῥακοβίτσα Βοεβόδα, τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ματθαίου Γκίκα Βοεβόδα, τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Γκίκα Βοεβόδα, ἡμετέρων ἀδελφῶν περιπαθήτων, καὶ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Θεοδώρου Βοεβόδα, φιλοστοργοτάτου ἡμῶν πατρός, ἐν οἷς αὐθεντικοῖς αὐτῶν χρυσοβούλλοις διωρίσαντο δίδοσθαι κατ' ἔτος τῇ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος κειμένῃ σεβασμίᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, Ῥώσσικον ἐπιλεγομένῃ, ἐν ᾗ καὶ ἡ σεβασμία κάρα κεῖται τοῦ Ἁγίου τούτου, ἀνὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ἀπὸ τῶν αὐθεντικῶν βαμμάτων, οὐ δέον ἐκρίναμεν εἶναι καὶ ἡμεῖς τὴν σεβασμίαν ταύτην μονὴν ἐστερημένην τῆς τοιαύτης φιλοτιμίας, ἀλλ' ἔγνωμεν, διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, ἐπικυρῶσαι καὶ ἐπιβεβαιῶσαι αὐτήν. Καὶ δή, ἀποφαινόμενοι, διορίζομεν δίδοσθαι, ἐκ τῶν αὐθεντικῶν ἡμῶν βαμμάτων, ἐτησίως τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ταῦτα ἀναντιῤῥήτως, καὶ ἑπομένως ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς Αὐθέντας διορίσαι ταῦτα καὶ τὴν δόσιν ταύτην ἐπικυρῶσαι. Οὕτω γὰρ ἅπαντες δραστήριον πρεσβευτὴν τὸν μεγαλομάρτυρα πρὸς Κύριον ἕξομεν, καί, τῇ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐπικουρίᾳ καὶ ἀντιλήψει, ὑψώφορον καὶ ἀγλαὸν τὸν μετὰ βίον οἶκον δομησόμεθα. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος.

Ἐν ἔτει ,αψξθ', κατὰ μῆνα Ἰανουάριον.

Io Grigorie Ioan Voevoda.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXL.

Grigore-Vodă Calimachi întăreşte închinarea către mănăstirea Rhossicon de la Athos a paraclisului de la Bogdan-Serai în Constantinopol (aceiaş formă ca nl MCXXXVIII). 1762, Ianuar.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἰωάννου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας.

Μέγιστον ὄντως, καὶ παρὰ Θεῷ δεκτόν, καὶ μὴν καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετὸν τὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας μεριμνᾶν τοὺς ἐν ἀρχῇ ὄντας, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως καὶ βελτιώσεως φροντίζειν, καὶ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν κήδεσθαι, καὶ μέγιστον καύχημα πρὸς Θεὸν οἱ οὕτω διακείμενοι κέκτηνται, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς, κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, μετὰ παῤῥησίας τῷ Θεῷ ἀναβοῶσι: «Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου», καὶ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν διὰ τούτου θαῤῥοῦντως παρὰ Θεοῦ ἐξαιτοῦσι,

λέγοντες: «Μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου». Ὥστε οἱ περὶ τὴν σύστασιν τᾶν ἱερῶν καταγωγίων προσανέχοντες, καὶ τῆς συστάσεως καὶ εὐπρεπείας τούτων ἐφιέμενοι εὐτόλμως παρὰ Θεοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν ἐξαιτοῦνται, οἱονεὶ ἐξιλεούμενοι τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ ναοὺς μερίμνης τε καὶ ἐπιμελείας αὐτῶν. Καὶ μάλα δικαίως· ἐν αὐτοῖς γὰρ ὑμνεῖται Θεός, καὶ παρὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ ταπεινώσεως δοξολογεῖται. Αὐτῆς τοίνυν ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας φροντίζοντες καὶ ἡμεῖς, κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον, καὶ τῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως ὑπὲρ τε ἄλλο ἐφιέμενοι, ἔγνωμεν, ὡς θεόθεν ἤδη τὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου τῆς Μολδοβλαχίας λαχόντες, καὶ τὰς αὐθεντικὰς αὐτῆς ἡνίας διέποντες, τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένην ἱερὰν ἐκκλησίαν, εἰς τὸ Μπογδάν-Σεράγιον, κατὰ τὸ Τζαρσαμπᾶ-Παζάρι, σεμνυνομένην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἰδίαν οὖσαν τῆς Αὐθεντείας Μολδοβλαχίας, προσηλῶσαι καὶ ἀφιερῶσαι τῇ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος σεβασμίᾳ, βασιλικῇ τε καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, Ῥώσσικῃ ἐπιλεγομένῃ, ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τῆς αὐτῆς μονῆς, διακυβερνᾶσθαι τε καὶ διεξάγεσθαι διὰ παντός, πρὸς σύστασιν αὐτῆς κρείττονα, καὶ εὐκοσμίαν, αὔξησιν τε καὶ βελτίωσιν, καὶ δι' αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην ἐπικυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι, ἐπὶ τῷ ἔχειν διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον.

Ἥτις ἀφιέρωσις αὕτη ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῆς Αὐθεντείας τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος μεγαλοπρεπεστάτου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ἰωάννου Θεοδώρου Βοεβόδα, ἡμετέρου φιλοστοργωτάτου πατρός, βεβαιωθεῖσα καὶ δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβόλλου τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, συμψήφων ὄντων καὶ τότε, καθάπερ καὶ ἤδη, ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, ὡς ὅλως θεαρέστῳ καὶ ἐνθέου ζήλου πλήρει, καὶ πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς εὐγενεστάτων ἀρχόντων τοῦ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ διβανίου καὶ λοιπῶν πάντων ἡμετέρων καὶ πιστῶν ἀρχόντων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων.

Καὶ δή, γράφοντες, ἐν τῷ παρόντι ἀποφαινόμεθα ὅπως ἡ ῥηθεῖσα ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἡ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένη, κατὰ τὸ Τζαρσαμπᾶ-Παζάρι, εἰς τὸ Μπογδάν-Σεράγιον, μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ὁσπητίων καὶ περιοχῆς, καὶ πάντων ὧν κέκτηται κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, εἴη καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γνωρίζηται ἀφιέρωμα τῆς σεβασμίας καὶ βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ Ῥώσσικου, παρ' αὐτῆς διεξαγομένη, καὶ διακυβερνωμένη ὡς μετόχιον αὐτῆς, μενούσης τῆς ἀφιερώσεως ταύτης ἀναποσπάστου καὶ ἀναφαιρέτου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἀξιοῦμεν δὲ καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς Αὐθέντας, τοὺς ἀναδεξομένους τὴν ἡγεμονικὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου Θρόνου τῆς Μολδοβλαχίας, μὴ διασεῖσαι καὶ ἀνατρέψαι τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην, ἀλλ' ἐπικυρῶσαι μάλιστα καὶ ἐπιβεβαιῶσαι, πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν, ἄνεσιν τε καὶ ἀγαλλίασιν.

Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Ἐν ἔτει ,αψζδ', κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον.

Io Grigorie Ioan. Voevoda.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente grecești.)

MCXLI.

C. 1762-3. Ștefan-Vodă Racoviță către boieri, despre măsurile luate pentru a plăti datoria față de Poartă fără a supără prea mult țara.

Τιμιώτατοι καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες ἡμέτεροι καὶ προσφιλέστατοι, τὴν Εὐγενείαν σας εὐνοϊκῶς προσαγορεύοντες, ἀσπαζόμεθα: εἴητε ὑγιαίνοντες ἐν πάσῃ εὐημερίᾳ. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὁποῦ σὺν Θεῷ ἠλεήθημεν παρὰ τῶν πολυχρονίων αὐθεντῶν μὲ τὴν Αὐθεντείαν, ἐφροντίσαμεν διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς βασιλικῆς ἀπαιτήσεως αὐτῆς ὁποῦ εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν

Prea-cinstiți și prea-nobili boieri ai noștri și prea-iubiți, salutându-vă cu bunăvoință pe dumneavoastră, vă sărutăm: fiți sănătoși în toată fericirea. Din cea d'intâiu zi, când, cu ajutorul lui Dumnezeu, am fost miluiți de stăpânii cari să trăiască întru mulți ani, cu Domnia, ne-am gândit la îndeplinirea cererii împărătești aceleia care vă e

Εὐγενείαν της, ἐστοχάσθημεν ὅτι μὲ τὴν αἰτιαν τῆς ἀπαιτήσεως αὐτῆς προξενεῖται μεγάλη βλάβη εἰς τὴν σύναξιν τῶν εἰσοδημάτων, καὶ τοῦτο φανερὸν ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μας, καὶ διὰ τοῦτο εἴπομεν εὐθύς, καὶ ἐγγράφως ἐφανερώσαμεν, καὶ διὰ μέσου τοῦ ἡμετέρου ἄρχοντος Σπαθάρη Σταυράκη ἐπαρακαλέσαμεν, κατὰ πρῶτον, τὴν παντελῆ [1]....

cunoscută dumneavoastră, am găsit că, din pricina cererii acesteia, se căşunează mare pagubă la strângerea veniturilor, şi aceasta se vede din veniturile răposatului fratelui nostru, şi de aceia am spus limpede, şi am arătat în scris, şi prin boierul nostru Spătarul Stavrachi neam rugam întâiu pentru cea de săvârşit....

(*Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, pp. 146-7.)

MCXLII.

Însemnare despre înoirea Domniilor româneşti şi numirea lui Constantin Racoviţă în Ţara-Românească, Mavrocordat fiind din nou închis la cele Şapte Turnuri. 1763.

.... Ὁ Ἀραπάκης καὶ ὁ Νικόλαος Σοῦτζος, ἐλευθερωθέντες, ζητοῦσι παρὰ τοῦ Κεαγιὰ συστατικὰ γράμματα τοῦ Ἐπιτρόπου διὰ νὰ παύσῃ εἰς τοὺς δύο τόπους ἡ λογοτριβὴ ὁποῦ ἔγινε διὰ τὴν εἱρκτήν τους, ἡ ὁποία ἐμποδίζει καὶ τὴν δασμολογίαν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἐπίτροπος, εἶπε τό: ὅτι καλήτερον νὰ γίνουν μουκαρέρι, χωρὶς νὰ πληρώσουν τὰ συνήθη, τὰ ὁποῖα θέλουν δώσει εἰς τὸν καιρόν. Ἔγιναν λοιπὸν μουκαρέρι· ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦ Καλλιμάχη ἀληθευσε, τὸ δὲ τοῦ Κωνσταντίνου ἦτο πλαστόν, καί, ἀφοῦ ἐδόθη τῷ ἰσκέμνε-ἀγασῆ διὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς Βουκουρέστι, καθ' ὁδόν, παρὰ τῇ Ἀδριανοῦ, ἐπέμφθη αὐτῷ παρὰ τοῦ ἄνακτος χάττι-σερίφι διὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Κωνσταντίνου ἀπὸ τῆς ἡγεμονείας.

Ὁ Ἐπίτροπος, ἀσθενῶν διαβήτῃ, δὲν ἠθέλησε νὰ προβάλῃ τινὰ διὰ τὴν Αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας, καί, ἐρωτηθεὶς ποῖον θέλει, οὐκ ἀνεδέχθη τὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν ὁ Ταχίρης ἐνήργησε παρὰ τῷ ἄνακτι τὸ νὰ γένῃ ὁ Κωνσταντῖνος Τζιχάνης Ῥακοβίτζας, καὶ ἐφόρεσε τὸ καβάδι, κατὰ μῆνα Μάρτιον, εἰς τὸ μπεϊλέρ-ὀδασή, καὶ οὐκ εἰς τὸ ἄρζ-ὀδασή, διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Ἐπιτρόπου. Εὐθὺς οὖν ἐφυλακώθησαν εἰς τὸν Μουζούρ-Ἀγᾶν οἱ δύο καπικεχαγιάδες τοῦ Κωνσταντίνου, ὅτε Ἀραπάκης καὶ ὁ Μίσογλους Ἀλέξιος.

Φθάσας ὁ Ἰσκέμνε-Ἀγασῆς εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ δουλλώσας τὰ πάντα, δὲν εὗρεν οὐδὲ ὀβολόν, πολλοῦ γε δεῖ ἄσπρα. Ἔβγαλε τὸν Κωνσταντίνον εἰς ἄλλο σπίτι· δὲν εἶχε νὰ φάγῃ, τὸν ἔτρεφαν οἱ ἄρχοντες, καὶ διὰ ἔξοδα τῆς στράτας του τὸν ἔδωκαν μερικὰ ἄσπρα.

...Arapachi şi Nicolae Suţu, liberându-se, caută dela Chehaia scrisori de sprijin ale Vizirului ca să înceteze în cele două ţeri cearta ce se pornise pentru închiderea lor, care împiedecă şi strângerea dărilor. Acestea auzindu-le Vizirul, a spus că e mai bine să se facă Domniile *mucarer* (să se înnoiască), fără să plătească cele obişnuite, pe care le vor da la întâmplare. Deci s'au şi făcut *mucarer*; dar al lui Callimachi erà cu adevărat, iar al lui Constantin plăzmuit, şi, după ce s'a dat lui Schemni-Agasi (Aga de Scaun), ca să meargă la Bucureşti, în cale, lângă Adrianopol, i s'a trimes de către Împărat hatişerif pentru mazilirea din Domnie a lui Constantin.

Vizirul, fiind bolnav de diabet, n'a vrut să propuie pe cinevà pentru Domnia Ţerii-Româneşti, şi, întrebat fiind pe cine voieşte, n'a primit lucrul. Deci Tahir a lucrat pe lângă Împărat să se facă Constantin Cehan Racoviţă, şi a îmbrăcat caftanul, în luna lui Martie, în Beilèr-Odasi (odaia Domnilor), şi nu în Arz-Odasi (odaia plângerilor), din pricina bolii Vizirului. Îndată deci sunt puse la temniţă, la Muhzùr-Aga, cele două capuchehaiele ale lui Constantin [Mavrocordat], Arapachi şi Mişoglu Alexie.

Ajungând Schemni-Agasi la Bucureşti şi pecetluind toate, n'a găsit nicio lescaie, necum bani. A scos pe Constantin la altă casă; şi n'avea ce să mănânce, îl hrăniau boierii, şi pentru cheltuielile drumului i-au dat oareşce bani...

[1] Întrerupt.

(Moartea lui Raghib Vizirul; închiderea lui Alì, Bostangì-Başă, şi a celor doi Armeni, Cazeri şi Petrozi.)

Φθάσας ὁ ἡγεμὼν Κωνσταντῖνος εἰς τῆς Πόλιν, φυλακώνεται καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἑπτά-Κουλάδες, καὶ οἱ ἄρχοντές του φυλακώνονται εἰς τοῦ Φοῦρνον τοῦ Ποσταντζήπασῃ: ὁ Ἀραπάκης δηλαδή, οἱ δύο ἀδελφοὶ Μάνοι, Μανουὴλ καὶ Γεώργιος Μπαλαμπάνης, υἱοὶ τοῦ ἰατροῦ Μιχαλάκη, Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Ποστελνίκου Κωνσταντίνου, καὶ Φώτιος, ὁ ἰατρὸς τοῦ Αὐθέντου, καὶ ζητοῦνται παρ' αὐτῶν αἱ δέκα χιλιάδες πουγγεία ποῦ εἶναι καὶ ποῦ ἐδόθησαν....

Ἐξοῦται ἀπὸ τὸ καπικεχαγιαλίκι τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου Τζιχάνη τοῦ Ῥακοβίτζα ὁ Χάτμανος Γεώργιος, καὶ γίνεται ὁ προβρηθεὶς υἱὸς τοῦ Σταυράκη, Σπαθάρης Γεώργιος. Τὸν ἐζήτησε μὲ ἄρζι τοῦ κατὰ μῆνα Ἰούνιον διὰ νὰ γένῃ καπικεχαγιὰς του. Πέμπει εἰς τὸ Βουκουρέστι διὰ Ποστέλνικον τὸν Ἀντίοχον Μουρούζην, μὲ προσταγὰς ἀλλοκότους, προστάττωντας τὸν Αὐθέντην νὰ μὴν ἀνακατώνεται εἰς οὐδεμίαν τοπικὴν ὑπόθεσιν....

Ajungând Constantin-Vodă la Ţarigrad, è pus supt pază iarăş la Cele Şapte Turnuri, şi boierii lui sunt închişi la Forno al lui Bastangì-başi: adecă Arapachi, cei doi fraţi Manu, Manuil şi Gheorghe Balaban, fiii medicului Mihalachi, Alexandru, fiul Postelnicului Constantin, şi Fotie, medicul Domnului, şi se cer dela dânşii cele zece mii de pungi, unde sunt şi unde s'au dat...

Se scoate din capuchehaielâcul Domnului Ţerii-Româneşti Constantin Cehan Racoviţă, Hatmanul Gheorghe, şi se face zisul fiu al lui Stavrachi, Spătarul Gheorghe. L-a cerut cu arz în luna lui Iunie să-i fie capuchehaie. Acesta trimete la Bucureşti ca Postelnic pe Antioh Moruzi, cu porunci ciudate, orânduind Domnului să nu se amestece în nicio afacere a ţerii....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 395-7.)

MCXLIII.

1763. Grigore Ioan Callimachi, al Moldovei, dă o întărire mănăstirii Maicei Domnului din insula Chalke.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXLIV.

1763. Constantin Mihail Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, întăreşte privilegiul schitului Roboaia, închinat la mănăstirea Xenofont din Athos.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXLV.

1763. Gramata Patriarhului de Constantinopol, Samuil, pentru mănăstirea Sf. Spiridon din Iaşi.

Σαμουήλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἡ τῶν ἱερῶν καὶ εὐαγῶν οἴκων καὶ σεπτῶν μοναστηρίων κατὰ διαφόρους καιροὺς γινομένη ἀνίδρυσις καὶ ἀνέγερσις, παρὰ τῶν ζήλου θείου πεπληρωμένων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, πρὸς δόξαν Θεοῦ, τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις ἱεροῖς σκηνώμασιν ὑμνουμένου καὶ λατρευομένου, καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον

Samuil, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop al Constantinopolei, Romei celei Nouă, şi Patriarh ecumenic.

Zidirea şi ridicarea sfintelor lăcaşuri şi veneratelor mănăstiri în deosebite timpuri, de către creştinii cucernici şi drept-credincioşi, plini de dumnezeiasca râvnă, pentru slava lui Dumnezeu, care e lăudat prin cântări şi închinat, în astfel de sfinte adăposturi, şi pentru veşnica pomenire a celor ce

τῶν ἀνιδρυσάντων καὶ ἀνοικοδομησάντων τὰ τοιαῦτα σεβάσμια σκηνώματα, ἐπαινετὴ μὲν τῷ ὄντι καὶ θεάρεστος διατελεῖ, ἅτε τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν καὶ τὸν διακαῆ τῆς εὐσεβείας ζῆλον τῶν περὶ ταῦτα ἀμφιπονησάντων ἐνδεικνυμένη· ἐπαινετωτέρα δὲ γίνεται καὶ παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις εὐπροσδεκτωτέρα, ἐπειδάν, πρὸς τῇ ἀνιδρύσει τῇ κατ' ἀρχάς, καὶ τὴν εἰς τὸ ἑξῆς μόνιμον καὶ διηνεκῆ καὶ ἀνέκλειπτον συντήρησιν προνοήσωσι καὶ φροντίσωσιν οἱ αὐτουργοὶ χρηματίσαντες τῶν ἱερῶν τούτων ἀνιδρυμάτων. Οὐδὲ γὰρ ἀρκεῖ τὸ κατάρξασθαι μόνον ἀγαθοῦ τινος ἔργου καὶ πράγματος, ἀλλὰ δεῖ προστεθῆναι καὶ τὴν τῶν ἐναρχθέντων ἀνεπηρέαστον συντήρησιν καὶ τὴν διαιωνίζουσαν τοῦ ἀγαθοῦ σωτηρίαν, ἣν ὀφείλουσι διενεργεῖν οἱ τοῦ καλοῦ προϊστάμενοι ἔμφρονι προνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ εὐστόχῳ, δυνάμεσιν ὑπερεχούσαις καὶ προστασίαις καὶ δεφενδεύσεσι τῶν ἱκανῶν συνέχειν τὸ ὑπ' αὐτῶν φιλοπόνως σπουδασθέν, καὶ θεοσεβῶς ἐξειργασθέν, ἵνα μή, τῇ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ῥοῇ καὶ ἀπορρόῃ, καὶ ταῖς κατὰ καιροὺς ἐξαλλοιώσεσι τῶν πραγμάτων, εἰς φθοράν τινα περιπέσῃ καὶ ἐξέτηλον γένηται. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη καὶ ἐδηλοποιήθη τῇ ἡμῶν Μετριότητι, συνοδικῶς προκαθημένῃ, ὅτι τὸ ἐν τῇ θεωφρουρήτῳ Ἀθηντίᾳ καὶ τζάρᾳ τῆς Μολδοβλαχίας, ἐν Γιασίῳ κείμενον ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδονος τοῦ θαυματουργοῦ, πρὸ χρόνων ἤδη τινων ἀνεγγερμένον ὑπὸ τῶν ἐκείσε εὐγενεστάτων ἀρχόντων, τοῦ ἄρχοντος Χατμάνου Βασίλη Ρωσσέτου, τοῦ ἄρχοντος Ζιτνιτζιάρη Στεφάνου Μπόσια καὶ τοῦ κὺρ Ἀναστάση, λιπζικάνου, πραγματευτοῦ, καὶ ἐν μόνῃ τῇ οἰκοδομῇ τῆς ἐκκλησίας περιεχόμενον, τὰ νῦν σκέψεως ἐντελεστέρας καὶ προνοητικωτέρας περὶ τούτου γενομένης καὶ κριθέντος εὐλόγου παρὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ τῶν πρώτων κτητόρων τῆς ἐκκλησίας, οὐ μόνον μένειν ἐν τῇ κατ' ἀρχὰς αὐτοῦ οἰκοδομῇ, ἀλλ' ἀποπλατυνθῆναι καὶ ἐπαυξηνθῆναι εἰς μέγεθος καὶ περιοχὴν μείζονα, τοιχείοις τε ἐξαρκοῦσι καὶ λοιποῖς χρειώδεσι τοιχήμασι καὶ οἰκοδομαῖς ἀπαρτισθῆναι, καὶ διορισθῆναι γενέσθαι νοσοκομεῖον καὶ ὁσπητάλιον, εἰς ἐπίσκεψιν καὶ θεραπείαν τῶν νοσούντων, ἀνέλαβον τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον τῆς εἰς τοὺς νοσοῦντας εὐποιΐας καὶ ἀγαθοεργίας, διὰ τῆς ἧς ἐπηύξησαν καὶ ἐκαλλώπισαν μεγαλοπρεποῦς καὶ εὐρυχώρου ταύτης οἰκοδομῆς, ὁ ἐνδοξότατος καὶ εὐγενέστατος ἄρχων Μέγας-Ποστέλνικος καὶ μπὰς-καπικεχαγιὰς κυρίτζη Νι-

au zidit şi au clădit astfel de venerate lăcaşuri, e cu adevărat lăudată şi lui Dumnezeu plăcută, ca una ce arată evlavia pentru cele dumnezeieşti şi aprinsa râvnă de cucernicie a celor ce s'au ostenit întru acestea; dar şi mai lăudată se face şi de Dumnezeu, şi mai bine primită oamenilor, când se gândesc, pe lângă zidirea cea dintru început, şi la trăinicia de pe urmă şi statornicia şi la păstrarea nelipsită şi cugetă [la aceasta] cei ce s'au întâmplat a face aceste sfinte zidiri. Căci nu ajunge a începe numai o faptă bună şi un lucru bun, ci trebuie să se adauge şi păzirea netulburată a celor începute şi veşnica mântuire a lucrului bun, pe care se cuvine a o săvârşi cei ce se îngrijesc de bine cu prevedere cuminte şi cu grijă aleasă, cu puteri covârşitoare, cu îngrijiri şi apărări ale celor ce sunt în stare a păstrà ceia ce a fost făcut cu osteneală şi sârguinţă şi cu evlavie săvârşit, pentru ca nu cumvà, prin curgerea şi trecerea timpului care toate le nimiceşte şi prin schimbările de după vremuri ale lucrurilor, să nu cadă la vre-o peire şi să ajungă în nimicire. De oare ce deci s'a adus înainte şi s'a arătat Smereniei Noastre, stând în sobor, că sfânta şi venerata mănăstire, cinstită întru numele celui întru sfinţi părintelui nostru Spiridon făcătorul de minuni, ce se află în cea de Dumnezeu păzită Domnie şi ţară a Moldovei, în Iaşi, înălţată acum câtvà timp de către prea-nobilii boieri de acolo, dumnealui Hatmanul Vasile Ruset, dumnealui Jitnicerul Ştefan Bosie şi chir Anastase lipscanul, negustorul, şi în singura clădire a bisericii, fiind cuprins, acum, făcându-se cercetare mai deplină şi mai prevăzătoare întru aceasta şi găsindu-se bine de către prea-nobilii boieri şi cei d'intâiu ctitori ai bisericii nu numai să rămâie în cea de la început a ei clădire şi să lăţească şi să crească mai mare şi în mai larg cuprins, s'o înzestreze cu ziduri îndestulătoare şi cu celelalte zidiri de folos şi clădiri de case, şi să se orânduiască a se face bolniţă şi spital, pentru îngrijirea şi slujba bolnavilor, au luat asupra lor acest lucru plăcut lui Dumnezeu al binefacerii faţă de bolnavi şi al facerii de bine pentru această măreaţă şi largă clădire, prin care au crescut şi au împodobit [aceştia], preaslăvitul şi prea-nobilul boier Marele-Pos-

κολάκης Σοῦτζος, ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς ἀγαπητὸς τῆς ἡμῶν Μετριάτητος, συναντιλαμβανομένων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων αὐταδέλφων αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Ποστελνίκου κυρίτζη Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη καὶ λοιπῶν ἐντοπίων εὐγενῶν ἀρχόντων καὶ τῶν εἰρημένων τριῶν ἀρχόντων κτητόρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ διά μέσου τῆς αὐτοῦ Ἐνδοξότητος, καὶ διὰ τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως τῶν εἰρημένων ἁπάντων ἀνεκαινίσθη καὶ ἀνῳκοδομήθη τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον μετὰ τῆς ἤδη ἀποπλατυνθείσης εὐρυχωρίας, καὶ τοῦ μεγέθους καὶ κάλλους αὐτοῦ, καὶ διωρίσθη τοῦ λοιποῦ ἐπὶ τῷ εἶναι νοσοκομεῖον καὶ ὁσπητάλιον, ἀποκατασταθέντος ἐν αὐτῷ καὶ ἡγουμένου, καὶ διορισθέντων καὶ ἐπιτρόπων εἰς τὸ συνάγειν καὶ παραλαμβάνειν τὰς προσόδους καὶ εἰσοδήματα τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου καὶ καταναλίσκειν εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας τῶν νοσούντων καὶ τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτοὺς ἰατρῶν. Τὸ γοῦν μοναστήριον τοῦτο καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ οἰκοδομῇ, ἐν ᾗ εἶχε μόνον τὴν ἐκκλησίαν, ἐκυρώθη καὶ δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, παρὰ τοῦ προχρηματίσαντος εὐσεβεστάτου Αὐθέντου, κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ἰωάννου Θεωδόρου Βοεβόδα, καί, τὰ νῦν, μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐπαύξησιν καὶ τὸν εἰς ὁσπητάλιον διορισμόν, ἐπεβεβαιώθη δι' ἑτέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου παρὰ τοῦ φιλτάτου υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ ἤδη ἡγεμονεύοντος, εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου, κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Βοεβόδας πάσης Μολδοβλαχίας, ἀνακαινίσαντος τὸ προεκδοθὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον. Καὶ δή, μετὰ τὸ συντελεσθῆναι ἐκεῖσε κατὰ τόπον τὴν διάταξιν ταύτην καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ διορισθέντος νοσοκομείου, τὸ μὲν εἰς δόξαν Θεοῦ, τὸ δὲ εἰς θεραπείαν τῶν ἀσθενούντων, ἐφ' ᾧ διασώζεσθαι καὶ συντηρεῖσθαι τὸ θεάρεστον τοῦτο οἰκοδόμημα ἀνέπαφον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἐλεύθερον πάσης καὶ παντοίας δουλαγωγίας, καὶ κακώσεως, δεῖν ἔγνωσαν οἱ τὴν ἐπιστασίαν ταύτην ἀναλαβόντες, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ὁμοῦ μετὰ τῶν κτητόρων τῆς ἐκκλησίας, προσενεγκεῖν καὶ ἀφιερῶσαι αὐτὸ ἐν τῇ καθ'ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ καταστῆσαι αὐτὸ σταυροπήγιον πατριαρχικόν, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον καὶ παρὰ παντὸς προσώπου ἀνενόχλητον, ἀξιώσαντες ἡμᾶς ἀποδεχθῆναι τὴν κοινὴν δέησιν καὶ ἀξίωσιν αὐτῶν ταύτην, συναριθμῆσαί τε καὶ συγκατατάξαι αὐτὸ τοῖς λοιποῖς πατριαρχικοῖς ἡμῶν σταυροπηγίοις, προσεπι-

telnic şi baş-căpuchehaie dumnealui Nicolachi Suţu, suffetescul fiu iubit al Smereniei Noastre, ajutând şi prea-nobilii boieri fraţii lui, şi încă şi prea-nobilul boier Postelnicul dumnealui Alexandru Ipsilanti şi ceilalţi nobili boieri localnici şi pomeniţii trei boieri ctitori ai bisericii, şi prin Slăvirea Sa, şi prin buna voinţă a tuturor celor arătaţi, s'a înoit şi s'a clădit această sfântă mănăstire cu această mai mare lărgire de acum şi cu mărimea şi frumuseţa ei şi s'a orânduit ca de acum înainte să fie bolniţă şi spital, aşezându-se în ea şi egumen, şi orânduindu-se şi epitropi ca să strângă şi să iea veniturile acelei mănăstiri şi să cheltuiască la nevoile bolnavilor şi ale medicilor ce-i îngrijesc. Această mănăstire deci şi în cea d'intâiu zidire, în care avea numai biserica, s'a întărit şi cu hrisov domnesc, de cel ce a fost mai înainte prea-evlavios Domn, domnul domn Io Ioan Teodor Voevod, şi, acum, după această a doua creştere şi orânduire spre a fi spital, s'a întărit prin alt hrisov domnesc de prea-iubitul său fiu, care astăzi cârmuieşte, prea-evlaviosul şi prea-înălţatul Domn, domnul, domn Io Grigore Voevod a toată Moldova, care a întărit hrisovul domnesc dat mai înainte de tatăl său. Şi deci, după ce s'a săvârşit acolo la faţa locului acest aşezământ şi orânduirea acestei sfinte mănăstiri, împreună cu spitalul orânduit în ea, pe de o parte, spre slava lui Dumnezeu, iar, pe de alta, pentru slujba bolnavilor, ca să se păzească şi să se păstreze această zidire plăcută lui Dumnezeu neatinsă şi nesupărată şi liberă de toată slujba, de orice fel, şi de toată răutatea, au cunoscut cei ce au luat asupră-li această ocârmuire, precum s'a spus mai spus, precum şi ctitorii bisericii, că trebuie s'o facă prinos şi s'o afierosească Bisericii celei Mari a lui Hristos, care e în sama noastră, şi s'o aşeze ca stavropighie patriarhicească, liberă, nesupusă şi nesupărată de nimeni, rugându-ne pe noi a primi rugăciunea de obşte şi cererea lor aceasta, şi a o numărà şi a o pune în rând cu celelalte stavropighii patriarhiceşti ale noastre, cugetând cuminte încă şi aceasta: ca acel ce a fost egumen cu câţivà ani înainte în cea mănăstire, prea-cuviosul între ieromonahi şi părinţi duhovnici chir Sofronie, ca unul ce a ocârmuit bine şi drept şi a fost încercat şi a

στοχασάμενοι ἐμφρόνως καὶ τοῦτο: τὸν ἡγουμενεύοντα πρὸ χρόνων ἱκανῶν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι κὺρ Σωφρόνιον, ὡς καλῶς καὶ δικαίως πολιτευσάμενον καὶ δοκιμασθέντα καὶ κυβερνήσαντα μετὰ πάσης φρονήσεως τὸ αὐτὸ μοναστήριον, βίου τε σεμνότητι καὶ λοιπαῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένον, προβιβασθῆναι καὶ εἰς τὸ τῆς ἀρχιεροσύνης ἀξίωμα, ἐπ' ὀνόματι ἐπαρχίας Εἰρηνουπόλεως. Περὶ οὗ ἐνταῦθα παραγενομένου καὶ ἐμφανισθέντος ἡμῖν, ἠξίωσαν τὴν ἡμῶν Μετριότητα καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς ἱερὰν τῶν ἀρχιερέων ὁμήγυριν χειροτονῆσαι αὐτὸν ἀρχιερέα, ἐπ' ὀνόματι τῆς ῥηθείσης ἐπαρχίας Εἰρηνουπόλεως. Καὶ δή, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐνταῦθα, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ συνήθειαν, ἔνδον τοῦ καθ' ἡμᾶς πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὑπὸ τῶν ἐνδημούντων συναδελφῶν ἀρχιερέων, ἡμετέρᾳ πατριαρχικῇ προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ, ἐχειροτονήσαμεν αὐτόν, καὶ ἀρχιερέα κατεστήσαμεν, ὥστε ἔχειν τὴν ἡγουμενίαν τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ τοῦ νοσοκομείου, συνάμα τῇ ἀρχιερατικῇ ἀξίᾳ κεκοσμημένην. Ἀποδεξάμενοι τοίνυν εὐμενῶς καὶ φιλαγάθως τὴν γενομένην εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν εὐγενεστάτων τούτων ἀρχόντων ἀξίωσιν καὶ παράκλησιν, τὸν μὲν κὺρ Σωφρόνιον ἀρχιερέα ἐχειροτονήσαμεν, καὶ εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα προεβιβάσαμεν, τὸ δὲ ἱερὸν μοναστήριον τοῦτο δεῖν ἔγνωμεν σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ ἐπικοσμῆσαι. Καὶ δὴ γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ εἰρημένον σεβάσμιον μοναστήριον, τὸ ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, τὸ διορισθὲν ἤδη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ νοσοκομείου καὶ τῶν συνερχομένων ἐν αὐτῷ ἀσθενῶν καὶ ἀῤῥώστων, ὁροῦ μετὰ τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ποριζομένων εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ τῶν εἰς τὰ ἔξω τοῦ μοναστηρίου εὑρισκομένων μετοχίων αὐτοῦ, τῶν καὶ σκήτια ὀνομαζομένων, ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὰ ἑξῆς εἴη καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται πατριαρχικόν, σταυροπηγιακόν, ἐλεύθερον καὶ ἀδούλωτον καὶ ἀσύδοτον πάντῃ, καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον παρέχειν εἰς τὸ παντελές, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ ἀεννάως τοῦ πατριαρχικοῦ ἡμῶν ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, καὶ οὔτε ὁ κατὰ τόπον ἀρχιερεύς, ἱερώτατος Μητροπολίτης Μολδοβλαχίας, οὔτε

administrat cu toată înțelepciunea acea mănăstire și e împodobit cu viață austeră și cu celelalte virtuți, să fie ridicat și la vrednicia arhierească, pe numele eparhiei de Irinupolis. Pentru care, venind aici și înfățișându-ni-se nouă, au rugat pe Smerenia Noastră și soborul sfânt al arhiereilor din jurul nostru a-l hirotonisi arhiereu, pe numele zisei eparhii de Irinupolis. Și deci, făcându-se voturi canonice aice, după rânduiala bisericească și după obiceiu, în prea-venerata biserică patriarhicească a noastră, de către cei ce se află aici confrați arhierei, cu al nostru îndemn patriarhicesc și a noastră voie, l-am hirotonisit și l-am făcut arhiereu, așa încât să aibă egumenia mănăstirii acesteia și a spitalului împodobită cu vrednicia arhierească. Primind deci binevoitor și cu iubire cererea și rugămintea făcută către noi de către acești prea-nobili boieri, am hirotonisit pe chir Sofronie ca arhiereu și l-am ridicat la vrednicia arhieriei, iar acea sfântă mănăstire am cunoscut că trebuie a se împodobi cu vrednicie și demnitate stavropighială. Și deci scriem și vădim sinodicește, împreună cu preasfinții arhierei din jurul nostru și prea-cinstiți, întru Duhul Sfânt iubiți ai noștri frați și coliturghisitori, ca zisa venerată mănăstire, cinstită întru numele celui între sfinți părintelui nostru Spiridon făcătorul de minuni, orânduită acum pentru îngrijirea spitalului și a bolnavilor ce vin la el și a neputincioșilor, împreună cu lucrurile și stăpânirile și afierosirile și veniturile ce-i izvorăsc din ele, încă și cu metohurile ei ce se află în afară de mănăstire, care se zic și schituri, de acum înainte să fie și să se zică și să se cunoască de toți patriarhicească, stavropighială, liberă și nerobită și nedajnică în de obște și neîndatorită a da nimic nimănuia, cu totul lui tot, pomenindu-se în ea necontenit numele nostru patriarhicesc în toate sfintele săvârșiri și slujbe, și nici arhiereul locului, preasfințitul Mitropolit al Moldovei, nici vre-un altul din șirul arhiereilor ori sfințit, sau dintre prea-nobilii boieri ai țerii și cei de tagma mireană, să n'aibă voie a o atacà și a cere dela ea dajde, multă sau puțină, pentru orice pricină și supt orice cuvânt ar fi, și a o tulburà și a o supărà, sau pe egumenul așezat în ea și ar-

ἄλλός τις ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἢ ἱερατικοῦ καταλόγου, ἢ ἐκ τῶν κατὰ τόπον εὐγενεστάτων ἀρχόντων, καὶ τῶν τῆς λαϊκῆς τάξεως, ἔχῃ ἄδειαν κατεπεμβαίνειν αὐτοῦ καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ πολὺ ἢ ὀλίγον δόσιμον, δι' ἡντιναοῦν αἰτίαν, καὶ πρόφασιν, καὶ ἐνοχλεῖν, καὶ ἐπηρεάζειν, ἢ τὸν ἐν αὐτῷ καταστα θέντα ἤδη ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα Μητροπολίτην Εἰρηνουπόλεως κὺρ Σωφρόνιον, ἢ τοὺς ἐν αὐτῷ συνασκουμένους πατέρας, ἢ τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων καὶ εἰσοδημάτων καὶ μετοχίων αὐτῶν τὸ παράπαν ἐφάπτεσθαι, καὶ εἰς δουλείαν ὑπάγειν, διὰ δόσεως πολλῆς ἢ ὀλίγης, ἀλλ' οὐδὲ ἐχέτω τις ἄδειαν βάλλειν καὶ ἐκβάλλειν ἡγούμενον ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὲν ἔχει τὴν ἡγουμενίαν ὁ ῥηθεὶς κὺρ Σωφρόνιος, μενέτω ἀνεπηρέαστος παρὰ πάντων, μετὰ τοῦτον δέ, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, μηδόλως ἐχέτω τις ἄδειαν βάλλειν καὶ ἐκβάλλειν ἡγούμενον, ἐπειδὰν χρεία γένηται καταστάσεως ἡγουμένου, ἀλλ' οἱ διορισθέντες ἐπίτροποι τοῦ μοναστηρίου καὶ τοῦ νοσοκομείου, ἐκεῖνοι μόνον ἐχέτωσαν ἄδειαν καθιστᾶν κατὰ καιροὺς τοὺς ἐφαρμόζοντας ἡγουμένους καὶ προεστῶτας, οἵτινες ἐπίτροποι ἔχωσι προσέτι ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν συνάγειν καὶ πάντα τὰ εἰσοδήματα τοῦ μοναστηρίου τούτου, καὶ δι' αὐτῶν ποιεῖν καὶ διακυβερνᾶν τὰ χρειώδη δαπανήματα τοῦ νοσοκομείου, τὰ πρὸς τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς ἐπακολουθοῦντα, ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως, παρ' οὐδενὸς ἐνοχλούμενοι. Ὀφείλουσι δὲ οἱ αὐτοὶ ἐπίτροποι δεδόναι καὶ κατ' ἔτος λογαριασμὸν ἀκριβῆ καὶ καθαρὸν περὶ πάντων τῶν εἰσοδημάτων καὶ δαπανημάτων τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ τοῦ νοσοκομείου πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ κτήτορας ἄρχοντας, κατὰ τὴν περίληψιν καὶ τοῦ αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, καὶ μηδεὶς ἄλλος τὰ παράπαν, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, ἀναμιγνύσθω ἐν τοῖς εἰσοδήμασι καὶ δαπανήμασι τούτοις καὶ ἐν τῇ ἐπισκέψει τοῦ μοναστηρίου καὶ νοσοκομείου τούτου.

Ὃς δ' ἂν τις καὶ ὁποῖος τολμήσοι ἀπεναντίας κινηθῆναι τοῖς ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἀποφασισθεῖσι καὶ θελήσῃ ἀνατρέψαι οἱῳδήτινι τρόπῳ τὴν σταυροπηγιακὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν τε καὶ ἀξίαν καὶ παντελῆ ἀσυδοσίαν, καὶ τὰ περὶ τῶν ἐπιτρόπων καὶ κτητόρων διορισθέντα, ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἂν εἴῃ τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ

hiereu, Mitropolit de Irinupolis, chir Sofronie, sau pe părinții ce petrec înlăuntru, sau să apuce cumvà lucrurile și stăpânirile și veniturile și metoașele lor și să și le aducă spre slujbă, prin dare multă ori puțină, dar nici să aibă voie cinevà a pune și scoate egumen acolo; ci, în cât timp are egumenia zisul chir Sofronie, să rămâie nesupărat de toți; iar, după aceia, în vremea ce va veni, să n'aibă voie a pune sau a scoate pe egumen, când va fi nevoie a se așezà egumen, ci orânduiții epitropi ai mănăstirii și ai spitalului, aceia singuri să aibă voie a așezà pe vremuri pe egumenii și superiorii potriviți; cari epitropi să mai aibă voie și putere a strânge și toate veniturile acestei mănăstiri și cu ele a face și a chivernisì cheltuielile de nevoie ale spitalului, cele ce urmează pentru medici și pentru bolnavi, fără împiedecare, de nimeni fiind supărați. Ci trebuie ca acei epitropi să dea și pe an socoteală exactă și curată a tuturor veniturilor și cheltuielilor acestei mănăstiri și ale spitalului către epitropi și boierii ctitori, după cuprinderea și a domnescului hrisov, și nimeni altul, oricare ar fi, cleric sau mirean, să nu se amestece în aceste venituri și cheltuieli și în supravegherea mănăstirii și spitalului acestuia.

Iar cine ar cutezà să stea împotrivă celor în gramata de față hotărâte subornicește, și va voì să răstoarne în oriice chip această stavropighială libertate a lui și vrednicie și deplină scutire și cele orânduite pentru epitropi și ctitori, unul ca acela, de orice tagmă și treaptă ar fi, cleric sau laic, stăpânitor sau stăpânit, să fie afurisit de sfânta și de o ființă, și de viață făcătoare și nedespărțită Treime unul singur în fire Dumnezeu, și afurisit, și neiertat, și nedeslegat după moarte, și

ἄλυτος μετὰ θάνατον, καὶ τυμπανιαῖος, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπεύθυνος. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν συνοδικόν, πατριαρχικόν, σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν κἀν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ'ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἔν ἔτει σωτηρίῳ ,αψζγ', ἰνδικτίονος ιθ'.

† Σαμουήλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Καισαρείας Παΐσιος. † Ἐφέσου Μελέτιος. † Ἄνδρου Γεράσιμος. † Νικομηδείας Νικηφόρος. † Κυζίκου Γεράσιμος. † Νικαίας Ἱερεμίας. † Χαλκηδόνος Ἀθανάσιος. † Δέρκων Ἄνθιμος. † Ἡρακλείας Γεράσιμος. † Τυρωλάνος Γεράσιμος καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Χριστῷ.

umflat, şi legat de toate blăstămurile părinţilor şi sinoadelor, şi părtaş al focului Gheenei, şi supus veşnicei anateme. Deci spre vădirea acestui lucru şi statornica siguranţă s'a făcut şi cea de faţă gramată sinodicească, patriarhicească, pecetluită, pe pergament, aşternută şi în condica sfântă a Bisericii celei Mari a lui Hristos, care e în sama noastră. În anul Mântuirii 1763, indicţia a 12-a.

† Samuil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh ecumenic.

† Al Cesareii Paisie. † Al Efesului Meletie. † Al Androsului Gherasim. † Al Nicomediei Nichifor. † Al Cizicului Gherasim. † Al Niceii Ieremia. † Al Chalkedonului Atanasie. † Atanasie Derkon. † Al Heracleii Gherasim. † Gherasim de Tyrolon (?) şi ceilalţi în Hristos.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXLVI.

Patriarhul de Constantinopol Samuil, despre mănăstirea Mărginenilor, închinată de mult la Muntele Sinai. 1764.

Τῶν ἱερῶν τοῦ Θεοῦ σκηνωμάτων καὶ σεπτῶν καταγωγίων καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, καὶ τούτων μάλιστα ὅσα ἀρχαιότητι καὶ ἐπισημότητι διετέλεσαν διαπρεπῆ, τὴν ἐπισύστασιν καὶ βεβαίωσιν καὶ τὴν διαιωνίζουσαν διαμονὴν αὐτῶν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, διαφερόντως σπουδὴν καταβάλλουσα, ἐπὶ τὸ εἶναι καὶ διασώζεσθαι ἀπαρασαλεύτως ἐν τῇ ἥπερ ἐκληρώθησαν εὐπρεπεῖ καταστάσει, οὐ διαλείπει κατὰ πάντα καιρὸν συνέχειν αὐτὰ καὶ συντηρεῖν, καὶ τὸ μόνιμον αὐτοῖς διηνεκὲς χαρίζεσθαι, ἀγαμένη τούς τε προκατάρξαντας τὰ τοιαῦτα θεάρεστα καὶ ἐπαινετὰ ἱερὰ σκηνώματα καὶ κτήτορας ἐν αὐτοῖς διαγενομένους, τιμῶσά τε καὶ δεφενδεύουσα καὶ τὰ χορηγηθέντα αὐτοῖς πατριαρχικὰ συστατικὰ γράμματα καὶ αὐθεντικὰ χρυσόβουλλα, τὰ κατὰ καιροὺς ἐπιδωρηθέντα αὐτοῖς, καὶ ἀνανεοῦσα τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐλευθερίαν σὺν πᾶσι τοῖς προεκδοθεῖσιν αὐτοῖς προνομίοις καὶ ἀξιώμασι, καὶ μὴ παραχωροῦσα προστριβῆναι αὐτοῖς ἡντιναοῦν βλάβην, καὶ λυμαίνεσθαι ὁπωσοῦν ἐναμένην τὰ εὐεργετηθέντα ἀξιωματικὰ πρόνόμια τοῖς σεβασμίοις τούτοις μοναστηρίοις.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν προσεκομίσθησαν τῇ ἡμῶν Μετριότητι καὶ τῇ περὶ αὐτὴν ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων συνόδῳ παρὰ τοῦ ἐνταῦθα διατρίβοντος ἤδη ἱερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ῥαΐθοῦ, καὶ συναδελφοῦ ἡμῶν, κὺρ Κυρίλλου καὶ τῶν ὁσιωτάτων σιναϊτῶν πατέρων τὰ πρὸ χρόνων πολλῶν εὐεργετηθέντα καὶ φιλοτιμηθέντα πατριαρχικὰ συνοδικὰ σιγιλλιώδη γράμματα τῇ ἱερᾷ μονῇ ταύτῃ, ἔτι δὲ καὶ Αὐθεντῶν, τῶν τε ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων Νικολάου Βοεβόδα, Μιχαὴλ Βοεβόδα, Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα, Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, ἔτι δὲ καὶ τοῦ ἐν τοῖς ζῶσι διατελοῦντος εὐσεβεστάτου Αὐθέντου Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου Βοεβόδα, διαλαμβάνοντα καὶ δηλοποιοῦντα ὅτι ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ Αὐ-

De oare ce deci şi acum s'au adus Smereniei Noastre şi celui de pe lângă noi Sfânt Sinod al arhiereilor de la cel ce petrece acum aici preasfinţit arhiepiscop de Sinai şi Raitù şi confrate al nostru chir Chiril şi de la prea-cuvioşii părinţi sinaiţi cele de mulţi ani gramate patriarhiceşti, sobornicesti, pecetluite, date cu bunăvoinţă şi mărinimie acelei sfinte mănăstiri, precum şi ale Domnilor celor răposaţi: Nicolae Voevod, Mihail Voevod, Grigore Ghica Voevod, Constantin Racoviţă Voevod, şi încă al celui ce se află în viaţă, prea-evlaviosul Domn Constantin Mavrocordat Voevod, cuprinzând şi arătând că în cea de Dumnezeu păzită Domnie

θεντίᾳ καὶ τζάρᾳ τῆς Οὐγγροβλαχίας διατελεῖ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, καὶ ἐπονομαζόμενον τοῦ Μαρτζινανίου, ὅπερ ἀνηγέρθη μὲν καὶ ἀνῳκοδομήθη τὴν ἀρχὴν εὐσεβῶς καὶ φιλοθέως ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἀκμασάντων ἐκεῖσε τιμιωτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ πρώτων κτητόρων αὐτοῦ, καὶ περιεποιήθη, κατακοσμηθὲν λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως κτήμασί τε καὶ πράγμασι, κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις καὶ παντοίοις ἀφιερώμασι καὶ προσόδοις αὐθεντικῶν ἐλεῶν καὶ χαρισμάτων τῶν κατὰ καιροὺς διαπρεψάντων εὐσεβῶν ἡγεμόνων, καὶ ἐτιμήθη ὑπ' αὐτῶν αὐτονομίᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ παντελεῖ διακυβερνώμενον, ὡς αὐτοδέσποτον καὶ αὐτόνομον. Ἀλλ' οἱ ῥηθέντες ἀοίδιμοι κτήτορες καὶ εὐγενεῖς ἄρχοντες, μετὰ τὸ συντελέσαι τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον, προναισάμενοι καλῶς καὶ τῆς εἰς τὸ ἑξῆς τοῦ σεβασμίου ἐκείνου μοναστηρίου διηνεκοῦς ἐπιστάσεως τε καὶ στερεώσεως καὶ ἐπὶ τὸ ἀπαλλάξαι αὐτὸ πάσης ἐνδεχομένης κατὰ καιροὺς περιπετείας, καὶ πρὸς φθορὰν καὶ βλάβην ἀφορώσης, ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίας καὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς, σκέψιν ἔρφρονα καὶ στοχασμὸν θεοσεβῆ πεποιημένοι, δεῖν ἔγνωσαν κατατάξαι αὐτὸ ὑπὸ ἐπιστασίαν καὶ ἐπίσκεψιν ἀξιολόγου καὶ ὑπερεχούσης δυνάμεως, ὑφ' ἧς προνοούμενον καὶ ἐξουσιαζόμενον, ἔχει οἰκονομεῖσθαι καὶ διεξάγεσθαι καὶ συντηρεῖσθαι δεόντως, καὶ τῆς ἀπειλουμένης φθορᾶς ἀσφαλῶς ἀπαλλαγῆναι, κἀντεῦθεν κοινῇ καὶ αὐθαιρέτῳ αὐτῶν βουλῇ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ ἀφιέρωσαν καὶ ὑπέταξαν αὐτὸ τῷ κατὰ τὸ θεοβάδιστον ὄρος τοῦ Σινᾶ σεβασμίῳ καὶ βασιλικῷ μοναστηρίῳ καὶ ἀξιολόγῳ καὶ ἀρχαιότητι διαπρέποντι καὶ ὑπὸ βάρος διατελοῦντι μεγάλων καὶ βαρέων δαπανημάτων καὶ ἀναγκαίας χρῄζοντι ἀξιολόγου βοηθείας εἰς ἀπάντησιν τῶν συνεχῶν καὶ ἀπαραιτήτων πολλῶν δαπανημάτων αὐτοῦ. Καὶ δὴ τὴν ἀφιέρωσιν αὐτῶν ταύτην καὶ προσήλωσιν εἰς τὸ Σίναιον ὄρος ἐβεβαίωσαν δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων τῶν ἐπιγενομένων μακαρίων εὐσεβεστάτων Αὐθεντῶν Οὐγγροβλαχίας, ὡς ἀνωτέρω ἐκτέθειται, καὶ τελευταῖον ἐπεσφραγίσαντο τὴν αὐτὴν ταύτην ἀφιέρωσιν καὶ διὰ πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος. Ὄντινων ἁπάντων ἐμφανισθέντων ἡμῖν ἀποδοχῆς τε ἀπάσης ἀξιωθέντων, καὶ μὴν καὶ τοῦ ἤδη θείῳ ἐλέει τὴν Αὐθεντείαν ταύτην ἀξιωθέντος εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, κυρίου, κύριου

și țară a Ungrovlahiei se află o sfântă și venerată mănăstire, cinstită întru numele prea-marilor Voevozi Mihail și Gavriil și numită a Mărginenilor, care s'a ridicat și s'a clădit la început, cu evlavie și iubire de Dumnezeu, de către cei ce după vremuri au înflorit acolo prea-cinstiți și preanobili boieri și întâiu etitori ai ei, și s'a îngrijit, împodobindu-se strălucit și larg cu moșii și lucruri, mișcătoare și nemișcătoare, și cu felurite afierosenii și venituri de mile domnești și de daruri ale celor ce după vremi s'au deosebit cucernici Domni, și s'a cinstit de ei cu autonomie și libertate deplină cârmuindu-se, ca una ce e de sine stăpânită și autonomă. Dar zișii fericiți etitori și nobili boieri, după ce au săvârșit acest lucru plăcut lui Dumnezeu, îngrijindu-se bine și de cea următoare statornică așezare și întărire și pentru a-l feri de toată împrejurarea ce ar puteà să vie pe vremuri, și care ar ținti spre peire și pagubă, din a lucrurilor neorânduială și schimbare în mai rău, făcând socotează cuminte și având cuget evlavios, au cunoscut că trebuie să o supuie ocârmuirii și supravegherii unei puteri vrednice și covârșitoare, de către care fiind îngrijită și socotită, să aibă a fi economisită și condusă și să se păzească după cuviință și să se apere sigur de peire, și deci, cu sfatul obștesc și al lor propriu și cu socotință într'un glas au afierosit-o și au supus-o mănăstirii venerate și împărătești de pe muntele călcat de Dumnezeu Sinai, fiind vrednică de pomenire și deosebită prin vechime și aflându-se supt povară de mari și grele cheltuieli și având nevoie de un însemnat ajutor pentru întâmpinarea necontenitelor și neapăratelor multe dări de bani ale ei. Și deci au întărit această afierosire și închinare la Muntele Sinai prin domnești hrisoave ale celor ce s'au întâmplat fericiți prea-cucernici Domni ai Ungrovlahiei, cum mai sus s'a expus, și la urmă au întărit această închinare și cu gramată patriarhicească sobornicească, pecetluită. Care toate lucrurile arătate nouă judecându-le vrednice de toată primirea, ba chiar și cel care acum s'a învrednicit cu mila lui Dumnezeu de Domnia aceasta, prea-cucernicul și prea-înălțatul Domn și stăpânitor a toată Ungrovlahia, domnul domn Io Ștefan Mihail Racoviță Voevod, cel după suflet fiu

Ἰωάννου Στεφάνου Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδα, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἐν τῷ διατρίβειν ἤδη ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει, συνεπινεύσαντος θεοφρόνως τῇ προγεγραμμένῃ ταύτῃ ἀφιερώσει, ἀμέσως τε καὶ αὐτοπροσώπως τὴν τοιαύτην αὐτοῦ αὐθεντικὴν καὶ ζήλου θείου πνέουσαν ἀξίωσιν προσενηνοχότος ἡμῖν, ἐπὶ τῷ ἐπιβεβαιῶσαι καὶ συστῆσαι τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου τοῦ Μαρτζινανίου εἰς τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινᾶ, μετὰ πάσης εὐμενείας ἀποδεξάμενοι, καὶ τούς τε ἐξ ἀρχῆς ἀφιερώσαντας πρώτους κτήτορας ἀγάμενοι τῆς θεοσεβοῦς εὐλαβείας καὶ προαιρέσεως καὶ εὐχαῖς ἀμειψάμενοι, καὶ τοὺς ἐπιβεβαιώσαντας ταύτην ἀοιδήμους Αὐθέντας δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων μακαρισμοῦ ἀξίους κρίναντες, δεῖν ἔγνωμεν συνοδικῇ διασκέψει ἐπιβεβαιῶσαι αὐτὴν καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ γράμματος, καὶ πᾶσαν τοῦ λοιποῦ ἀντιλογίαν ὁπώσποτε, ἢ προελθοῦσαν πρότερον κατά τινα ἀπεπίσκεπτον κίνησιν, ἢ μέλλουσαν εἰς τὸ ἑξῆς προβῆναι καὶ κινηθῆναι, ἄρδην ἀνασκευάσαι, καὶ ἀνεπιχείρητον τοῦ λοιποῦ ἀποφῆναι, εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῆ τῆς ἀφιερώσεως ταύτης σύστασιν. Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ Αὐθεντίᾳ Οὐγγροβλαχίας κείμενον ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, καὶ ἐπονομαζόμενον τοῦ Μαρτζενανίου, κατὰ τὰ προεκδοθέντα αὐτῷ αὐθεντικὰ χρυσόβουλλα καὶ πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλιον, ἅτινα ἐπιβεβαιοῦσι καὶ ἐπικυροῦσι τὴν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος καὶ θεοβάδιστον τοῦ Σινᾶ ἀφιέρωσίν τε καὶ προσήλωσιν αὐτοῦ, ἔχωσιν ἐκεῖνα πάντα τὰ τὴν ἀφιερώσεως γράμματα καὶ χρυσόβουλλα τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. καὶ ὅ τε ἤδη ἱερώτατος ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Σιναΐου ὄρους, κὺρ Κύριλλος, μετὰ τῶν ὁσιωτάτων σιναϊτῶν πατέρων, ἔχωσι καὶ καρπῶνται καὶ νέμωνται αὐτὸ ὡς ἴδιον τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν ἀφιέρωμα, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, εἰς ἀεί, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὅσα ἐς ὕστερον Θεοῦ δεδόντος προσκτήσεται μετοχίων τε καὶ λοιπῶν προσόδων καὶ αὐθεντικῶν ἐλεῶν, καὶ πάσης τῆς ἱερατικῆς στολῆς καὶ διακοσ-

iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, în petrecerea sa de acum aici la Constantinopol, învoindu-se cu minte de la Dumnezeu la această afierosire şi înaintându-ni nemijlocit şi de faţă o cerere a lui ca aceasta domnească şi plină de râvnă dumnezeiască, pentru ca să asigurăm şi să aşezăm această afierosire a mănăstirii aceleia a Mărginenilor la cel de Dumnezeu călcat Muntele Sinai, primind-o cu toată bunăvoinţa şi admirând pe cei ce din început au închinat-o, întâii ctitori, pentru evlavia şi bunăvoinţa lor către Dumnezeu şi răspunzând cu rugăciunile noastre şi judecând vrednici de fericire pe răposaţii Domni cari cu hrisoave domneşti au întărit-o, am crezut că trebuie ca, prin cercetare sobornicească, s'o întărim şi prin a noastră gramată patriarhicească sinodicească şi de acuma toată împotrivirea, de oriunde, sau venită mai nainte din vre-o mişcare nesocotită, sau care de ar fi de acum înainte a veni şi a se porni, cu totul a o răspinge şi a o vădi de acum înainte mai presus de orice atac, pentru aşezarea trainică şi statornică a acestei afierosiri. Şi scriind deci hotărâm sobornicește, împreună cu preasfinţiţii arhierei de pe lângă noi şi prea-cinstiţi, întru Duhul Sfânt iubiţi fraţi ai noştri şi coliturghisitori, ca această sfântă şi venerată mănăstire în cea de Dumnezeu păzită Domnie a Ungrovlahiei, cinstită întru numele prea-marilor Voevozi Mihail şi Gavriil şi numită Mărgineni, după hrisoavele domneşti ce mai nainte s'au dat şi după patriarhiceasca sobornicească gramată pecetluită, care asigură şi întăreşte afierosirea şi închinarea ei către muntele sfânt şi de Dumnezeu călcat Sinai, să aibă toate acele gramate şi hrisoave de afierosire puterea şi tăria statornică şi neschimbată în tot veacul, şi cel de acum preasfinţit arhiepiscop al Muntelui Sinai, chir Chiril, cu prea-cuvioşii părinţi sinaiţi, să aibă, să culeagă şi să ica aceasta ca o adevărată închinare a mănăstirii lor, nedespărţită şi nesmulsă, pe veci, cu toate stăpânirile şi afierosirile ei, mişcătoare şi nemişcătoare, câte apoi, cu voia lui Dumnezeu, le va câştigà ca metoaşe, şi cu celelalte venituri şi domneşti mile, şi cu toată bisericeasca înzestrare şi împodobire, precum se cuprinde cu de-amănuntul în cartea ctitorilor şi în hrisovul domnesc, îngrijindu-se de ea şi cârmuind-o şi purtându-i seama şi conducând-o, ca

μήσεως, καθὼς ἔν τε τῷ κτητορικῷ γράμματι καὶ τῷ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ ἐπὶ λεπτοῦ περιέχονται, ἐπισκεπτόμενοι αὐτοῦ καὶ προνοοῦντες καὶ διακυβερνῶντες καὶ διεξάγοντες, ὡς ἴδιον αὐτῶν ἀφιέρωμα, μηδενὸς τοῦ λοιποῦ τολμῶντος ἐναντιωθῆναι τῇ ἀφιερώσει ταύτῃ, δι' ἡντινασοῦν αἰτίαν καὶ πρόφασιν, καθὼς καὶ πρὸ ὀλίγου συνέβη τις ἐναντία κίνησις, πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀφιερώσεως ταύτης, ἥτις, ὡς ἀσύστατος καὶ ἀπάδουσα πάντῃ, ἀπεβλήθη παραυτίκα παρὰ τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας συνόδου καὶ οὐκ ἦλθεν εἰς ἔκβασιν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐπισυμβῇ μετὰ ταῦτα τοιαύτῃ ἀντίστασις, ἀποφαινόμεθα ἀπαράδεκτον εἶναι αὐτὴν πάντῃ κατὰ πάντα καιρόν, ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀποβαλλομένην καὶ ἐκδιωκουμένην. Μόνα δὴ τὰ προεκδοθέντα εὐσεβῶς καὶ φιλοθέως αὐθεντικὰ χρυσόβουλλα, ὡς εἴρηται, καὶ τὸ πατριαρχικὸν σιγίλλιον, τὰ ἐπιβεβαιοῦντα τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ μοναστηρίου εἰς τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινᾶ, ἀποφαινόμεθα ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχύν, ἕως οὗ ὁ ἥλιος περιτρέχει κύκλον Αὐτοῦ. Ὅς δ' ἂν τις τολμήσῃ ὀψέποτε ἢ τὴν γενομένην ταύτην ἀφιέρωσιν, κατ' οἱονδήτινα τρόπον καὶ πρόφασιν καὶ ἐπιχείρημα, ἀνατρέψαι καὶ διασῆσαι, ἢ τε τῶν διορισθέντων ἐν αὐτῇ παραχαράξαι, ὁ τοιοῦτος, ἀποίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου ἢ τῆς τῶν λαϊκῶν τάξεως, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωποιοῦ μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ πάσαις ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς Γεέννης. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, καὶ ἐδόθη τῷ βοηθέντι ἀρχιεπισκόπῳ Σιναΐου κὺρ Κυρίλλῳ καὶ τοῖς λοιποῖς σιναΐταις πατράσι.

,αψξδ'ῳ, ἐπινεμήσεως ιδ'.

† Σαμουὴλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Καισαρείας Παΐσιος. † Ὁ Κυζίκου Γεράσιμος. † Ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος. † Ὁ Νικαίας Ἱερεμίας. † Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος. † Ὁ Δέρκων Διονύσιος. † Ὁ Τορνόβου Παρθένιος. † Ὁ Ἀθηνῶν Βαρθολομαῖος. † Ὁ Μιτυλήνης Ἄνθιμος. † Ὁ Θηβῶν Ἄνθιμος. † Ὁ Μεσημβρίας Ἄνθιμος. † Ὁ Δρύστρας Κύριλλος.

o închinare adevărată a lor, nimeni de acum necutezând a se împotrivi acestei afierosiri, pentru orice pricină şi supt orice cuvânt; precum şi de curând s'a întâmplat o mişcare de duşmănie, pentru nimicirea acestei închinări, care, ca fiind fără temeiu şi cu totul fără rost, a fost răspinsă îndată de sfântul sinod şi n'a ajuns la săvârşire. Dar, şi dacă s'ar întâmplà după aceasta vre-o împotrivire, hotărâm ca ea să nu fie primită de loc în nicio vreme, fiind răspinsă şi izgonită de Marea Biserică a lui Hristos. Ci numai hrisoavele domneşti date mai nainte cu evlavie şi iubire de Dumnezeu, cum s'a spus, şi gramata patriarhicească pecetluită, care întăresc afierosirea mănăstirii la cel de Dumnezeu călcat Muntele Sinai, hotărâm să aibă putere cât timp soarele petrece cercul Lui. Iar care ar cutezà pe urmă sau să răstoarne şi să zguduie această afierosire ce s'a făcut, în orice chip şi supt orice cuvânt şi prin orice întreprindere, sau să calce cevà din cele înlăuntru orânduite, unul ca acela, de orice tagmă şi treaptă ar fi, stăpânitor sau stăpânit, dintre preoţi sau din rândul mirenilor, să fie afurisit de sfânta şi de o fiinţă şi de viaţă făcătoarea fericita Treime, unul în fire singur Dumnezeu, şi blăstămat şi neiertat şi după moarte nedeslegat, în veacul de acum şi în cel viitor, şi supus tuturor blăstămurilor patriarhiceşti şi sobornicesti şi părtaş al focului Gheenei. Deci spre arătare s'a făcut şi această gramată patriarhicească sobornicească de asigurare, şi s'a dat zisului arhiepiscop de Sinai chir Chiril şi celorlalţi părinţi sinaiţi.

1764, indicţia a 12a.

† Samuil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh ecumenic.

† Al Cesareii Paisie. † Al Cizicului Gherasim. † Al Nicomediei Nichifor. † Al Niceii Ieremia. † Al Chalcedonului Ioanichie. † Dionisie Derkon. † Al Târnovei Partenie. † Al Atenei Vartolomeiu. † Al Mitilenei Antim. † Al Tebei Antim. † Al Mesembriei Antim. † Al Dristrei Chiril.

MCXLVII.

Însemnare despre cearta dintre Constantin Racoviţă şi capuchehaiaua sa, Iordachi Stavarachi, beţia Domnului muntean, scoaterea din Domnie a lui Grigore Callimachi, răscoala Muntenilor contra lui Ştefan-Vodă Racoviţă. 1764.

.... Μὴ ὑποφέρων ὁ ἡγεμὼν Κωνσταντῖνος τὸν δεσποτισμὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Σταυράκη Γεωργίου, ὁποῦ ἤθελε νὰ τὸν μεταχειρίζεται ὡς δοῦλον διὰ νὰ τελειώνῃ τὰς προσταγάς του καὶ κάθε του παραμικρὸν θέλημα, καὶ αὐτὸς νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ κάμνῃ οὐδὲ τὸ παραμικρότερον πρᾶγμα, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν πολλὴν του λύπην καὶ ἀγανάκτησιν, ἐδόθη εἰς τὴν πόσιν τοῦ πνεύματος τῆς μελίσσης.

Θεωρεῖ ὁ νεὸς καπικεχαγιᾶς, υἱὸς τοῦ Σταυράκη, τὸν λογαριασμὸν τοῦ Χατμάνου μὲ ὕβρεις καὶ καταφρονήσεις καὶ μὲ ἐπιφορτισμοὺς ἀδίκου καὶ κλεψίας ἐν συκοφαντίᾳ· διὸ καὶ ὡς ἔνοχον τὸν ἐξορίζει εἰς τὴν Μάγουσαν τοῦ Κύπρου, ἤτοι εἰς τὸ Ἀμμόχωστον καλεπέντην, ὅπου καὶ θνήσκει ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ λύπης.

Προϊουσῶν τῶν ἡμερῶν, κατήντησεν ὁ ἡγεμὼν εἰς τόσην ὑπερβολικὴν μεταχείρισιν τοῦ πνεύματος τῆς μελίσσης, ὁποῦ ἔπινε τὸ ἡμερονύκτιον 10 ἢ 60 γυαλιά· ὑπέπεσεν οὖν εἰς μεγάλην ἀνορεξίαν καὶ τέλος ὑπὸ ἀτροφίας θνήσκει περὶ τὰ τέλη τοῦ Φευρουαρίου, ἡγεμονεύσας μῆνας 9. Καὶ ἀναβιβάζει εἰς τὴν ἡγεμονείαν ὁ αὐτὸς υἱὸς τοῦ Σταυράκη τὸν ἀδελφόν του, Στέφανον Ῥακοβίτζαν, ἐνεργήσας τὴν ἡγεμονείαν ἀμέσως μὲ τὸν Βασιλέα καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Ἐπιτρόπου, ὄντινα κατώρθωσεν εὐθὺς καὶ ἔδωκε τὴν γνώμην του.

Εἶναι μέχρι τοῦδε εἰς τὸν φοῦρνον τὸν Ποστανζήπαση καθειργμένοι οἱ προρρηθέντες ἄρχοντες τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου διὰ τὰ ζητούμενα ἄσπρα, καὶ διορίζεται ὁ Σπαθάρης Γεώργιος υἱὸς τοῦ Σταυράκη νὰ διατάξῃ τὴν ὑπόθεσίν τους. Ὅθεν κόπτει τὸν τζερεμέν τους καὶ τοὺς ἐβγάζει τῆς εἱρκτῆς, καὶ ὑπόσχεται τῷ ἄνακτι νὰ ἐβγάλῃ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες ἑλάχοις δι' αὐτὰ τὰ ἄσπρα καὶ ἄλλα 700 πουγγία...

Ἔτη δὺο καὶ μῆνας δέκα ἡγεμονεύσαντα Μολδαβίας τὸν Γρηγόριον υἱὸν τοῦ Καλλιμάχει καθαιρεῖ ὁ Βασιλεύς, καὶ τῇ ὑφηγήσει τοῦ αὐτοῦ Σπαθάρη Γεωργίου Σταυράκη γίνεται ἡγεμὼν Μολδαβίας ὁ Δραγομάνος τῆς Πόρτας, Γρηγόριος ὁ Γκίκας, ὁ καὶ υἱὸς τοῦ φονευθέντος Δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Γκίκα, καὶ γίνεται Δραγομάνος τῆς Πόρτας ὁ ῥηθεὶς Γεώργιος Καρατζᾶς, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἐπιτρόπου Μουσταφᾶ-Πασσᾶ, συνεργοῦντος τοῦ Σπα-

.... Nesuferind Constantin-Vodă despotismul fiului lui Stavrachi, Gheorghe, care voià să se poarte cu el ca cu o slugă pentru a îndeplini poruncile lui şi orice voinţă a lui, cât de mică, şi el să n'aibă voie a face nici lucrul cel mai neînsemnat, ca să împrăştie multa lui întristare şi supărare, s'a dat la băutura spirtului de melisă.

Noul capuchehaie, fiul lui Stavrachi, cercetează socoteala Hatmanului cu batjocuri şi despreţuiri şi cu încărcări nedrepte şi furturi în pără; pentru care şi ca părtaş îl surgunește la Magusa Ciprului, adecă la Ammochostos (Famagusta) *calependi (sic)*, unde şi moare omul, de supărare.

Cu vremea, a ajuns Domnul la o aşà de fără margeni întrebuinţare a spirtului de melisă, încât beà, ziua cu noaptea, 50 ori 60 de păhărele (?); a căzut deci la mare lipsă de poftă de mâncare şi, la sfârşit, din nemâncare, moare la capătul lui Fevruar, după o Domnie de nouă luni. Şi acelaş fiu al lui Stavrachi ridică la Domnie pe fratele lui, Ştefan Racoviţă, câştigându-i Domnia de-a dreptul cu Împăratul şi împotriva voinţei Vizirului, pe care l-a prelucrat îndată şi şi-a dat învoirea.

Erau până atunci la *Forno* al lui Bostangì-Başi închişi zişii boieri ai lui Constantin-Vodă Mavrocordat pentru banii ceruţi, şi se orânduieşte Spătarul Gheorghe fiul lui Stavrachi ca să pue la cale afacerea lor. Deci el loveşte *yeremeaua* lor şi-i scoate din închisoare, şi făgăduieşte Împăratului să scoată şi de la boierii munteni pentru aceşti bani şi alte 700 de pungi....

Împăratul mazileşte pe Grigore fiul lui Callimachi, după ce domnise doi ani şi zece luni în Moldova, şi, cu îndemnul aceluiaş Spătar Gheorghe Stavrachi, se face Domn al Moldovei Dragomanul Porţii, Grigore Ghica, fiu al Dragomanului Alexandru Ghica ucisul, şi se face Dragoman al Porţii zisul Gheorghe Carageà [medic al Seraiului, fiul medicului Scarlat], cu ajutorul Vizirului Mustafà-Paşa, ajutând acelaş

θάρη Γεωργίου Σταυράκη· ἀλλὰ μετὰ μικρόν, λοιμῷ συνεχόμενος, θνήσκει.

Φέρνει ὁ Σπαθάρης Γεώργιος τέσσαρας μεγάλους ἄρχοντας ἀπὸ τῆς Βλαχίας, καί, ἐπειδὴ εἶχεν ὑποσχεθεῖ τῷ Βασιλεῖ νὰ πληρώσῃ καὶ τὰ 600 πουγγεῖα ὁποῦ ἐχρεώστει τῷ Βασιλεῖ ὁ θανὼν Κωνσταντῖνος ὁ Ῥακοβίτζας διὰ τὴν Αὐθεντείαν του, ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔταξε διὰ τὴν Αὐθεντείαν τοῦ νέου Αὐθέντου Στεφάνου Βοεβόδα, ζητεῖ παρ' αὐτῶν τελεσφορίαν πολλὴν διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν τῶν χρεῶν. Τὸν ἀπεκρίθησαν ὅτι διὰ τὸ χρέος τοῦ θανόντος ἂς ἔλθῃ ὁ Ἰπραήλ-ναζιρὴς νὰ καταγράψῃ τὴν περιουσίαν του, βουλλωθεῖσαν εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ νὰ τὴν ξετιμήσῃ, καί, ἂν δὲν ἔβγῃ ἡ ποσότης τῶν 600, θέλουν ἀποπληρωθεῖ τὰ ἐλλείποντα ἀπὸ τὸν τόπον, ὅστις μὲ ἄνεσιν τῶν κατοικητῶν, τὸ περισσότερον ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ τὸν χρόνον εἶναι 5.000 πουγγεῖα, καί, ἂν ζητηθοῦν περισσότερα, εἶναι κίνδυνος νὰ σκορπισθῶσιν οἱ κατοικηταί του. Τοὺς εἶπεν ὕστερον διὰ τὰ παρὰ τοῦ Βασιλέως ζητούμενα ὡς ἄσπρα τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου· ἀπεκρίθησαν τὸ ὅτι ἠξεύρουν πῶς δὲν ἔχει οὔτε ὀβολόν. Βιασθέντες ἀπειλαῖς διὰ τὴν πληρωμήν τους, ὡς παρ' αὐτοῦ ὑποσχεθεῖσαν, εἶπον τὸ ὅτι εἰσί τινες εἰς τὴν Βλαχίαν ὁποῦ, ἢ διὰ δούλευσιν τους, ἢ διά τινα ἀποστολὴν εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, εἶναι γεγραμμένοι εἰς τὰ κατάστιχα τῆς Βιστιαρίας πῶς νὰ ἔλαβον ἄσπρα παρὰ τοῦ Κωνσταντίν-Βόδα, καὶ ἐκεῖνα, ἂν τὸ εὕρῃ εὔλογον, ἂς ζητηθοῦν· ἀπεκρίθη τὸ νὰ ζητηθοῦν καὶ αὐτά, καί, εἴ τινί τι ἐχάρισε, νὰ ἐπιστραφῇ. Ἡ περιουσία τοῦ Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα ἐξετιμήθη κάτι τι περισσότερον ἀπὸ τὰ 600 καὶ ἐστάλη εἰς τὴν Πόλιν· τὰ δὲ δοθέντα παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου συνεποσώθησαν μόνον εἰς διακόσια πουγγεῖα.

Φθάσας εἰς τὸ Βακαρέστι ὁ Στεφάν-Βόδας, τῇ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ἔμελλεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν Κούρτην μὲ τὰ συνειθισμένον ἀλάϊ, φονεύει, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου Σταυράκη, τὸν Στεφανάκην Ῥωμαῖον, πολίτην[1], τὸν προρρηθέντα, — περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ματθαίου Βοεβόδα, καὶ ἀνασκολοπίζει τὸν ἄρχοντα Μπαζέσκουλαν ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τῆς Κούρτης, δι' ἧς ἔμελλε διελθεῖν...

Διὰ μεσιτείας τοῦ νέου ἡγεμόνος Μολδαχίας γίνεται Μελενίκου, ὡς μὴ ὤφελεν, ὁ ῥηθεὶς ποτὲ πρωτοσύγκελλος τοῦ Σεραφείμ, Διονύσιος....

Spătar Gheorghe Stavrachi; dar după puţin, prins de ciumă, moare.

Aduce Spătarul Gheorghe patru boieri mari din Ţara-Românească, şi, de oare ce făgăduise Împăratului a plăti şi cele 600 de pungi ce le datoriă Împăratului răposatul Constantin Racoviţă pentru Domnia lui, afară de cele pe care le-a orânduit pentru Domnia noului Domn Ştefan Voevod, cere de la ei folos mare pentru plata acelor datorii. Ei i-au răspuns că pentru datoria răposatului să vie Ibrail-Nazirì să scrie averea lui, pecetluită îndată după moartea lui, şi să o preţuiască, şi, dacă nu va ieşì suma celor 600, vor împlinì rămăşiţa din ţară, care, cu uşurarea locuitorilor, cel mai mult ce poate da pe an e 5.000 de pungi, şi, dacă se cer mai multe, e primejdie ca locuitorii să nu se împrăştie. Li-a spus apoi pentru banii ceruţi de Împărat ca bani ai lui Constantin Mavrocordat; au răspuns cum că ştiu că n'are nicio leţcaie. Siliţi cu ameninţări pentru plata lor, ca una ce fusese făgăduită de el, au spus că sunt unii în Ţara-Românească cari, ori pentru slujba lor, ori pentru vre-o trimetere în părţile Turciei, sunt serişi în catastişele Vistieriei cum că au luat bani de la Constantin-Vodă, şi aceia, de se va află bine, să se cerceteze; a răspuns să se cerceteze şi acelea, şi, dacă a dat cuivà cevà, să se întoarcă. Averea lui Constantin Racoviţă s'a preţuit cât mai mult la 600 [de pungi] şi s'a trimes la Constantinopol; iar banii daţi de Constantin Mavrocordat s'au adunat numai la 200 de pungi.

Ajungând la Văcăreşti Ştefan-Vodă, în ziua când erà să între în Curte cu obişnuitul alaiu, ucide, după porunca Spătarului Gheorghe Stavrachi, pe Ştefanachi Grecul, Ţarigrădean, pomenit mai sus la scoaterea lui Matei Voevod, şi spânzură pe boierul Băjescul drept la poarta Curţii, prin care erà să treacă....

Prin mijlocirea noului Domn al Moldovei se face episcop de Melenic, cum nu se cădeà, zisul protosinghel de odinioară al lui Serafim, Dionisie....

[1] V. I. C. Filitti, în *Revista Istorică*, I, nº 6.

Ἄρχισε νὰ φέρεται ὁ Σπατάρης Γεώργιος, οὐ μόνον ἀπανθρώπως, ἀλλὰ καὶ οἷα δή τις μαινόμενος, καὶ τὰ σύνολον μανιακός. Ἐξορίζει εἰς τὸν Χίον Δημήτριαν Σκαναβήν, τὸν Χατζή-Ασλάνην καὶ τὸν Μανόλην τζεβαετζῆδες καὶ τὸν ῥηθέντα Σπαθάρην Ἰάκωβον Ῥίζον. Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἔσχατοι δύο φυγῇ τὴν σωτηρίαν εὗραντο.

A început să se poarte Spătarul Gheorghe, nu numai fără omenie, dar ca un turbat şi cu totul maniac. Surgunește la Chios pe Dimitrie Scanavì, pe Hagì-Aslan şi pe Manoli giuvaergiul şi pe zisul Spătar Iacob Rizu. Dar aceşti din urmă doi prin fugă şi-au aflat mântuirea....

(Scanavi e susţinut de Sultana Zeinèb, soţia lui Muhsunoglu, iar Manoli de cadiascherul şi Reis-ul-ulemà Osman-Mollah-Efendi.)

Ἤμουν Μέγας-Σπαθάρης εἰς Βουκουρέστι· ἔγραψα ἱκανὰ τῷ Σπαθάρῃ Γεωργίῳ διὰ τὴν τοῦ τόπου κατάστασιν, καὶ ἔγραψε τὰ εἰκότα τῷ Λυθέντῃ· ἀλλ' ὁ Στάθης καὶ ὁ Δημήτριος Φωτίου δὲν ἀφῆκαν τὸν Στέφαν-Βόδα νὰ ἐνεργήσῃ τὰ γραφόμενα, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶτοί τε καὶ ὁ Λυθέντης τῷ Σπαθάρῃ Γεωργίῳ, ἀναιροῦντες τὰ παρ' ἐμοῦ γραφέντα...

Eram Mare-Spătar la Bucureşti: am scris destul Spătarului Gheorghe pentru starea ţerii, şi a scris cele cuvenite Domnului; dar Stati şi Dimitrie al lui Fotie n'au lăsat pe Ştefan-Vodă să puie în lucrare cele scrise, şi au răspuns şi ei şi Domnul Spătarului Gheorghe, nimicind cele scrise de mine....

(Atanasie Comnen Ipsilant, o. c., pp. 398-40.)

MCXLVIII.

Menţiune despre moartea lui Constantin-Vodă Racoviţă.

ᾳψξδ', Ἰανουαρίου 27, ἔδοσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ ὑψηλ. Λυθέντης Κωνσταντίνος Τζεχάνης καὶ ἐνεταφιάσθη ἐν τῇ Μητροπόλει.

1764, Ianuar 27 a răposat prea-înnălţatul Domn Constantin Cehan, şi a fost îngropat la Mitropolie. 1764, 27 Ianuar.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 89.)

MCXLIX.

Diploma lui Ştefan-Vodă Racoviţă pentru şcoala grecească din Constantinopol. 1764, 5 April.

Ἰωάννης Στέφανος Μιχαὴλ Ρακοβίτζη Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Λυθέντης πάσης Οὐγγροβλαχίας.

Τῶν πολλῶν ἕνεκα εὐεργεσιῶν καὶ χαρίτων, ὧν παρὰ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος τοῦ φιλανθρωποτάτου Θεοῦ εὐσπλάγχνως λίαν ἠξιώθημεν ἐξ αὐτῆς ἡμῶν τῆς πρώτης γενέσεως καὶ τῆς εἰς τὸν βίον τοῦτον εἰσόδου, ὑπόχρεοι καὶ ὑπέραντλοι τυγχάνοντες, καὶ εὐγνωμόνως λίαν διακεῖσθαι περὶ τὸν σπλαγχνικώτατον ἡμῶν εὐεργέτην Θεὸν ἀπαραιτήτως ὀφείλοντες, καί, ἐπὶ πᾶσι τοῖς προλαβοῦσι θείοις εὐεργετήμασι, τελευταῖον καὶ τὴν ἀνωτάτω ταύτην τιμὴν καὶ ἀξίαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γένει τῆς ἐλέει καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἐπιβραβευθείσης ἡμῖν ἡγεμονίας ἐν τῇ Λυθεντίᾳ Οὐγγροβλαχίας ἠλεημένην θεοδώρητον χάριν, ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ἐπιδείξασθαι χριστιανικῶς καὶ φιλοθέως βεβουλημένοι, ἅτε δή, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν εἰσήγησιν, τὴν τοῦ χορηγηθέντος

Io Ştefan Mihaĭl Racoviţă Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Ungrovlahia.

Pentru multele binefaceri şi haruri cu care de la nemăsurata bunătate a prea-inbitorului de oameni Dumnezeu milostiv foarte ne-am învrednicit de la cea d'intâiu a noastră făptură şi de la întrarea în viaţa aceasta, fiind noi datornici şi împovăraţi, şi trebuind să fim foarte recunoscători neapărat către prea-milostivul nostru binefăcător Dumnezeu şi, pe lângă toate cele de mai nainte dumnezeieşti binefaceri, acum în urmă şi pentru această cinste şi vrednică danie de la Dumnezeu, mai mare decât toate în neamul nostru, a stăpânirii care cu mila şi voia lui Dumnezeu ni s'a dat în Domnia Ungrovlahiei, voind noi creştineşte şi cu iubire de Dumnezeu a ni arătà recunoştinţa din cele ce avem,

ταλάντου τὸν πολυπλασιασμὸν καὶ τὴν ἐπαύξησιν διὰ τῶν θεοφιλῶν ἔργων ἐνεργεῖν καὶ προσφέρειν τῷ χορηγῷ καὶ βοηθῷ τῶν ἀγαθῶν Θεῷ ἐπιτεταγμένοι, καὶ περισκεψάμενοι καλῶς διὰ ποίας θεοφιλοῦς πράξεως εὐγνώμονες ἂν φανοίημεν καὶ εὐάρεστοι τῷ μεγαλοδώρῳ εὐεργέτῃ ἡμῶν, δεῖν ἔγνωμεν, μετὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν ἡ πρώτη νομοθεσία καὶ μεγάλη ἐντολή, τὴν δευτέραν καὶ ὁμοίαν τῇ πρώτῃ, ἥτις ἐστὶν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὡς καὶ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νομοθέτου Θεοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ἰσοδυνάμως ἐντελλομένην, τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν διαταξάμενον αὐτὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπιδείξασθαι. Προηγουμένης δὲ τῆς περὶ τὸ οἰκεῖον καὶ ὁμόφυλον καὶ συγγενὲς εὐποιΐας, ἀναγκαῖον ἠγησάμεθα τὴν πατρίδα καὶ γενέτειραν ἡμῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ τῶν ἁπασῶν Βασιλὶς καὶ προκαθημένη ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐν ᾗ καὶ ἐνετράφημεν καὶ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν παρὰ Θεοῦ ἠξιώθημεν, εὐεργετῆσαι αὐτὴν τῇ κρείττονι καὶ ὑπερεχούσῃ τῶν ἀνθρωπίνων εὐεργεσιῶν, δι' ἧς ἐπικοσμεῖται καὶ καταρτίζεται, οὐχ ὁ σωματικός, ἀλλ' ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ τελειοῦται, ὃς καὶ ναὸς ἐστὶ τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ οἰκεῖ καὶ ἐπαναπαύεται αὐτὸς κατὰ τό: „ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω". Ἐπιγνόντες δὲ καλῶς ὅτι ἡ τοιαύτη τελειότης διὰ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως καὶ τῆς ἐν μαθήμασι προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως συνίσταται καὶ κατορθοῦται, καὶ μακαρισμοῦ ἀξίους τοὺς μετασχόντας αὐτῆς ἀπεργάζεται, κατὰ τὸ εἰρημένον: „μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὗρε σοφίαν, καὶ θνητός, ὃς οἶδε προνόησιν"· ταύτην δὲ, ἐν τῇ τοῦ νῦν αἰῶνος φορᾷ, διὰ τὸ ὑστερεῖσθαι τῶν ἀναγκαίως συντρεχόντων δαπανημάτων ἐπὶ τῇ κτήσει καὶ εὐπορίᾳ αὐτῆς, ἀπαγορεύσασαν καὶ ἐξῃτονηκυῖαν καὶ βοηθείας ἀξιολόγου ἐπιδεομένην, ἀναγκαῖον ἠγησάμεθα, ἐξ ὧν ἠλεήθημεν παρὰ Θεοῦ ἀγαθῶν ἐν τῇ Αὐθεντίᾳ ἡμῶν ταύτῃ, ἐπαρκέσαι καὶ ἀντιλαβέσθαι τὸ ὁμόφυλον καὶ συγγενὲς ἡμῶν, ἐν τῷ καλλίστῳ, τῆς ψυχικῆς τελειότητος μέρει, καὶ δῆτα τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων εὑρισκομένην ἀνέκαθεν σχολὴν τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ἀντιλήψεως χρῄζουσαν ἐπὶ τῇ συστάσει καὶ διδασκαλίᾳ τῶν μαθητευόντων, καὶ πρατιμωμένην εὐλόγως τε καὶ δικαίως πάντων τῶν ἄλλων εὐεργετημάτων, οὐ μόνον ὡς πατρίδα καὶ τροφὸν ἡμετέραν, ἀλλά γε καὶ ὡς συνεκτικὴν καὶ προστάτην τοῦ καθόλου εὐσεβοῦς καὶ χριστιανικοῦ πληρώματος καὶ πηγὴν ἀέναον διατελέσασαν τῶν ἄφθονα ποτὲ ἐν τοῖς παροῦσι

de oare ce, după învăţătura Evangheliei, suntem puşi pentru a face înmulţirea şi sporirea prin lucruri cucernice a talantului încredinţat, ca să-l oferim dăruitorului celor bune, Dumnezeu, şi căutând bine prin ce faptă de Dumnezeu iubitoare ne-am arătà recunoscători şi mulţămitori mărinimosului nostru făcător de bine, am cunoscut că trebuie de oare ce, după iubirea către Dumnezeu, care e legea cea d'intâiu şi cea mare poruncă, a doua şi asemenea cu cea d'intâiu e iubirea aproapelui, ca una ce e orânduită de acelaş legiuitor Dumnezeu după acelaş cuvânt şi cu aceiaş putere, a ni arătà din cele ce avem recunoştinţa noastră către cel ce a orânduit-o. Şi, de oare ce merge în frunte binefacerea cea către cel din aceiaş casă şi din acelaş neam şi din acelaş sânge, am socotit că e de nevoie să dăruim patriei şi născătoarei noastre, care este Împărăteasa a toate şi căpetenia Constantinopolul, în care am şi fost crescuţi şi în care locuind am fost învredniciţi de binefaceri ca acestea de la Dumnezeu, cu cea mai bună şi mai de frunte dintre binefacerile omeneşti, prin care se împodobeşte şi se orânduieşte, nu omul trupesc, ci cel sufletesc, şi se săvârşeşte sufletul cugetător, care e şi lăcaşul lui Dumnezeu, în care se sălăşluieşte şi se odihneşte El, după cuvântul acela: „voiu locui întru ei şi între ei voiu merge". Şi, ştiind bine că o astfel de desăvârşire se alcătuieşte şi se isprăveşte prin înţelepciune şi cunoştinţă şi prin înaintarea în ştiinţe şi spor, şi face vrednici de fericire pe cei ce se împărtăşesc de dânsa, după cuvântul acela: „ferice de omul care a aflat înţelepciunea şi de muritorul care ştie prevederea"; de aceasta deci, în starea de acum, fiindcă e lipsită de neapăratele cheltuieli pentru întemeiarea şi buuul mers şi oprită şi împuţinată şi are nevoie de un ajutor vrednic, am socotit de nevoie ca, din bunurile cu care am fost miluiţi de Dumnezeu în această a noastră Domnie, să ajutăm şi să sprijinim poporul de acelaş neam şi de acelaş sânge cu noi, în cea mai frumoasă parte, a desăvârşirii sufleteşti, deci şcoala de învăţături greceşti care statornic se află în această cetate împărătească, care simte nevoie de ajutor pentru întreţinerea şi învăţătura ucenicilor şi e socotită bine şi cu dreptate mai presus

καιροῖς εὑρισκομένων ἡδέων ναμάτων τῆς θεοδωρήτου ταύτης σοφίας τε καὶ μαθήσεως τῆς ἐν τῇ ἑλλάδι γλώττῃ ἐξασκουμένης καὶ τὸν νοῦν κοσμούσης τε καὶ τελειούσης ταύτης μαθήσεως. Καὶ γὰρ πάντες οἱ ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦντες καὶ ποτιζόμενοι μαθηταὶ ἀνὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῶν ὀρθοδόξων, καί, διδασκαλικὸν ἀναλαβόντες ἀξίωμα, μεταδιδόασι καὶ κοινωνοῦσι τοῖς ὑπ' αὐτῶν μαθητευομένοις τῶν ὑπερ ἐκ τῆς πρώτης ταύτης καὶ ἀρχεγόνου πηγῆς μετέχον καὶ ἐξήντλησαν, διειδῶν τῆς σοφίας ναμάτων, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης μεταδόσεως καταπλουτίζεται τὸ ἁπανταχοῦ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γένει χριστώνυμον σύστημα καί, ὥσπερ τινὰ ζόφον καὶ ἄγνοιαν τὴν πρὶν ἐνυπάρχουσαν ἀμάθειαν καὶ ἀπειρίαν καὶ στέρησιν τῆς τε θεογνωσίας καὶ τῶν λοιπῶν θεοειδῶν ἀρετῶν ἀποτιθέμενον, περιβάλλεται καὶ ἐνδύεται τὸ διὰ τῆς διδασκαλίας λαμπρότατον φῶς τῆς γνώσεως καὶ μαθήσεως. Τοιγαροῦν, τῷ θείῳ τούτῳ ἑπόμενοι καὶ συστοιχοῦντες νόμῳ τῆς εἰς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ προτιμήσαντες τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν τὴν εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ἔλλαμψιν καὶ ὁδηγίαν καὶ ψυχικὴν τελειότητα διὰ τῆς συστάσεως τοῦ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων φροντιστηρίου τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ὡρισάμεθά καὶ ἐτάξαμεν, διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου λόγου, δίδοσθαι κατ' ἔτος, ἐκ τῶν αὐθεντικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας ταύτης, εἰς τὸ ῥηθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει φροντιστήριον τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων ἀνὰ χίλια γρόσια. Ὧν τὴν δόσιν καὶ χορηγίαν βουλόμενοι σώζεσθαι εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον καὶ ἀμετακίνητον καὶ ἀπαράβατον διόλου, διωρίσαμεν δίδοσθαι ταῦτα ἀπὸ τῶν καμαρασέων τῆς αὐθεντικῆς ὄκνας, καταστήσαντες καὶ ἐπιστάτας ἐν αὐτοῖς τοὺς κατὰ καιρὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμετέρους ἄρχοντας καπικεχαγιάδας, ἐπὶ τῷ παραλαμβάνειν ταῦτα ἀπαραιτήτως καὶ παρέχειν ἀσφαλῶς εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ῥηθέντος φροντιστηρίου, ὥστε πληροῦσθαι ἐξ αὐτῶν προηγουμένως μὲν τοὺς μισθοὺς τῶν ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τούτῳ διδασκάλων, καὶ ἑπομένως ἐκ τῶν περισσευόντων γίνεσθαι καὶ τὴν δυνατὴν βοήθειαν καὶ εἰς τοὺς μαθητευομένους ἐν αὐτῷ. Καὶ ταύτην τὴν δόσιν τῆς εὐεργεσίας καὶ χάριτος πρὸς τὸ φροντιστήριον τοῦτο, ὡς πάντων τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν προτιμοτέραν, διὰ τὰς ἀνωτέρω ῥηθείσας αἰτίας, θέλομεν καὶ ἀξιοῦμεν ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, καὶ προτρέπομεν καὶ συμβουλεύομεν ἀδελφικῶς καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς διαδεξομένους

de toate celelalte binefaceri, nu numai ca patrie şi hrănitoare a noastră, ci şi ca menţinătoare şi conducătoare a turmei evlavioase şi creştine de pretutindeni şi a fost veşnic izvor al tuturor undelor plăcute ce s'au aflat vre-odată în vremile de faţă ale acestei înţelepciuni de Dumnezeu dărnite şi ale învăţăturii predate în limba elinească, care învăţătură împodobeşte şi desăvârşeşte mintea. Căci toţi învăţăceii cei ce dintr'însa scot şi sorb în tot oraşul şi ţara drept-credincioşilor, luând treapta de dascăli, împart obştesc celor ce de la ei învaţă cele ce de la acest întâiu şi de la început izvor au căpătat şi luat, apele transparente ale înţelepciunii, şi printr'o împărtăşire ca aceasta se îmbogăţeşte aşezământul creştinesc de pretutindene în neamul nostru şi, lepădând ca un fel de întunecime şi neştiinţă lipsa de învăţătură şi de încercare ce erà mai nainte şi goliciunea ştiinţei despre Dumnezeu şi despre dumnezeieştile virtuţi celelalte, o aruncă pe sine şi îmbracă prin şcoală lumina preastrălucită a cunoştinţei şi învăţăturei. Deci, urmând şi urmărind această dumnezeiască lege a iubirii către aproapele şi preţuind mai presus de alte faceri de bine luminarea şi călăuzirea şi sufletească desăvârşire prin întărirea înaltei şcoli de învăţături elineşti din această cetate împărătească, am orânduit şi am aşezat, prin cel de faţă al nostru domnesc hrisov, a se da pe an, din domneştile venituri ale acestei Domnii a noastre, la zisa înaltă şcoală de învăţături greceşti din Constantinopol o mie de lei. A căror dare şi danie voind să o păstrăm în toată vremea de acum şi nemişcată şi necălcată de loc, am orânduit să se dea aceştia de la cămărăşii ocnei domneşti, aşezând şi supraveghetori la aceasta pe cei ce se vor află pe vremuri la Constantinopol boierii noştri capuchehaiele, ca să-i iea neapărat şi să-i dea sigur epitropilor zisei şcoli înalte, aşà încât să se plătească din ele întâiu lefile dascălilor din această şcoală înaltă şi apoi din ce va prisosì să se facă şi ajutorul cu putinţă şi celor ce învaţă acolo. Şi această danie a binefacerii şi a harului către şcoala aceia, ca una ce e mai aleasă decât toate celelalte binefaceri, pentru pricinile mai sus arătate, voim şi ne rugăm să aibă putere în tot veacul, şi îndemnăm şi sfătuim

νους τὸν αὐθεντικὸν τοῦτον Θρόνον κυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ καταχρῶσαι αὐτὴν καὶ δι' αὐθεντικῶν αὐτῶν χρυσοβούλλων λόγων ἐπὶ τῷ μένειν ἐσαεὶ ἀδιάσειστον καὶ ἀμετάθετον καὶ βεβαίαν τὴν διαρισθεῖσαν ταύτην χορηγίαν τοῦ ἐλέους, ὀφείλοντας καὶ αὐτοὺς προνοεῖν χριστιανικῶς καὶ φιλοθέως τὴν κοινὴν τοῦ ἡμετέρου γένους τῶν ὀρθοδόξων ψυχικὴν πρακοπὴν καὶ ἐπίδοσιν, διὰ τῆς τοῦ νοὸς τελειότητος συνισταμένην, καὶ ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀρχεγόνου καὶ πρωτοδάτιδος τοῦ ἐν τῇ Βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων φροντιστηρίου πανταχοῦ προχεομένην, καὶ τὸ ἡμέτερον τῶν ὀρθοδόξων καταρτίζουσαν γένος, καὶ μὴ παραχωρῆσαι ποτέ, ὁι' ἥντινασοῦν αἰτίαν καὶ πρόφασιν, καὶ ἁπρακτῆσαι οἱῳδήτινι τρόπῳ τὸ κοινωφελὲς τοῦτο καὶ θεάρεστον ἔργον, ὃ καὶ διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος ἀξιοῦμεν ἐπικυρωθῆναι. Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, ἐσφραγισμένον καὶ τῇ αὐθεντικῇ ἡμῶν σφραγῖδι, καταστρωθὲν κἀν τῷ ἐξ ἔθους κώδικι, παρόντων τῶν ἡμετέρων φιλτάτων πεγζαδέδων Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντίνου, καὶ τῶν εὐγενεστάτων καὶ πιστοτάτων ἡμετέρων ἀρχόντων τοῦ Μεγάλου-Μπάνου Θωμᾶ Κρετζουλέσκου, τοῦ Μεγάλου-Βορνίκου Δημητρίου Ρακοβίτζα, τοῦ Μεγάλου-Βορνίκου Ῥάδου Βακαρέσκουλου, τοῦ Μεγάλου-Λογοθέτου Κωνσταντίνου Κινδέσκου, τοῦ Μεγάλου-Σπαθαρίου Ἀθανασίου Ὑψηλάντου, τοῦ Μεγάλου-Βιστιαρίου Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ, τοῦ Μεγάλου-Ποστελνίκου Ἀντίόχου Μουρούζη, τοῦ Μεγάλου-Κλουτζιάρη Ῥάδου Καντακουζηνοῦ, τοῦ Μεγάλου Παχαρνίκου Δημητρίου, τοῦ Μεγάλου-Στολνίκου Γεωργίου Καρατζᾶ, τοῦ Μεγάλου-Κομίσου Ἰωάννου Ρωσσέτου, τοῦ Μεγάλου-Πιτάρη Δημητρίου, ἐπιστατοῦντος εἰς τὴν τοιαύτην τῆς παρούσης χρυσοβούλλας γραφῆς ἔκθεσιν τοῦ Μεγάλου-Λογοθέτου Κωνσταντίνου Κινδέσκου ἥτις δὴ καὶ ἐπεδόθη τοῖς ἐπιτρόποις τῆς ῥηθείσης σχολῆς τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν, — ἐν ᾧ χρυσοβούλλῳ λόγῳ καὶ ἡ Ἡμετέρα ὑπεσημήνατο Ἡγεμονία: γραφέντι ὑπὸ Θεοφυλάκτου, ὃς Μέγας ὑπῆρξε Πιτάρης.

,αψξ', Ἀπριλλίου ε'.

Ἰωάννης Στέφανος Μιχαὴλ Ρακοβίτζη Βωεβώδας.

(Monogramă:)

Ἰωάννης Στέφανος Βωεβώδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης Οὐγγροβλαχίας.

frăţeşte şi pe cei ce după noi vor primi acest domnesc Scaun a o întări şi a o asigurà şi a o stabilì prin rostul acestor domneşti hrisoave ca să rămâie pe veci nezguduită şi neschimbată şi sigură această hărăzire a milei, trebuind ca şi ei să se îngrijească, creştineşte şi cu iubire de Dumnezeu, de obştească înaintare şi de sporul sufletesc al neamului nostru al ortodocşilor, care se alcătuieşte prin desăvârşirea minţii şi curge ca dintr'un izvor de început şi întâiu-dăruitor totdeauna din această şcoală înaltă aflătoare în Împărăteasa cetăţilor şi împodobeşte neamul nostru al ortodocşilor, şi să nu îngăduie vre-odată, din orice pricină ar fi şi supt orice cuvânt, a se zădărnici în orice chip acest lucru de folos obştesc şi plăcut lui Dumnezeu, care ne rugăm a se întări şi prin gramată patriarhicească şi sinodicească. Şi pentru arătarea acestora şi statornica siguranţă s'a dat şi acesta de faţă hrisov al nostru domnesc, pecetluit şi cu domneasca noastră pecete, aşternut şi în condică după obiceiu, fiind de faţă ai noştri prea-iubiţi beizadele, Mihail şi Constantin, şi prea-nobilii şi prea-credincioşii noştri boieri, Marele-Ban Toma Creţulescu, Marele-Vornic Dimitrie Racoviţă, Marele-Vornic Radu Văcărescul, Marele-Logofăt Constantin Cândescu, Marele-Spătar Atanasie Ipsilanti, Marele-Vistier Mihail Canacuzino, Marele-Postelnic Antioh Moruzi, Marele-Clucer Radu Cantacuzino, Marele-Păharnic Dimitrie, Marele-Stolnic Gheorghe Carageà, Marele-Comis Ioan Ruset, Marele-Pitar Dimitrie, îngrijindu-se de o astfel de alcătuire a acestui hrisov Marele-Logofăt Constantin Cândescu; care s'a şi dat epitropilor zisei şcoli din Constantinopol,-în care hrisov s'a iscălit şi Domnia Noastră: scrisă de Teofilact, care a fost Mare-Pitar.

1764, Aprilie în 5.

Io Ştefan Mihail Racoviţă Voevod.

(Monogramă:)

Io Ştefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn al Ungrovlahiei.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCL.

Notiţă despre spânzurarea a doi boieri de către Ştefan-Vodă Racoviţă. 1764, 26 April.

ραψξδ', Ἀπριλ. 26. δευτέρᾳ ἡμέρᾳ. Πρῶτον ἐκρέμασαν τὸν Στόλνικον Στεφανάκην καὶ ἀποκεφάλισε τὸν Μιδελνιτζάρη Γεωργάκη Μπαζέσκουλον εἰς τὴν αὐθεντικὴν κάτω πόρτα τῆς Κούρτης. Ἔπειτα μετὰ τρεῖς ὥρας ἦλθε μὲ μεγάλην παράταξιν εἰς τὸν ἔκλαμπρον Θρόνον ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν Αὐθέντης, κύριος Ἰωαννης Στέφανος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα Βοεβόδας ἀπὸ Βασιλεύουσαν, α' Αὐθεντείαν, οὗ πολυετεῖ ὁ Κύριος, ἀμήν.

1764, 26 April, Luni. Întâiu au spânzurat pe Stolnicul Ştefanachi şi au tăiat pe Medelnicerul Iordachi Băjescu la poarta domnească de jos a Curţii. Apoi după trei ceasuri a venit cu alaiu mare în strălucitul Scaun prea-înălţatul nostru Domn, Domnul Io Ştefan Mihail Racoviţă Voevod, dela Constantinopol, întâia Domnie, pe care să-l ţie Dumnezeu întru mulţi ani, amin.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 89.)

MCLI.

Ştefan Mihail Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, dă 150 de lei pe an mănăstirii Panteleimon. 1764, 20 Maiu.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCLII.

Patriarhul Samuil de Constantinopol către Ştefan-Vodă Racoviţă, mulţămindu-i pentru mila făcută Bisericii sale. 1764, 28 Maiu.

Ὑψηλότατε καὶ εὐσεβέστατε Αὐθέντα καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας, κύριε κύριε Ἰωάννη Στέφαν Μιχαὴλ Ρακοβίτζα Βοεβόδα, υἱὲ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε τῆς ἡμῶν Μετριάτητος, τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα ψυχῆς ἐκ μέσης περιπτυσσόμενοι, ἡδέως προσαγορεύομεν. Ἔκλαμπρον αὐτῆς κεκομίσμεθα ἀγαθάγγελον, ἧς ἐφιέμεθα μανθάνων ὑγείας αὐτῆς, καὶ ἀγαθοποιὸν ὅπερ συνάμα ἐπίσταλται αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον[1]· ὅπερ, συγκλήτου συνόδου γινομένης, ἤτοι ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ πολιτικοῦ, πολλῶν εἰς ταὐτὸ συνελθόντων, ἀναγνωσθὲν ἐν ἐπηκόῳ πάντων, ἀφάτου χαρᾶς καὶ ἀμυθήτου ὅσης ἐνεπλήθημεν ἅπαντες, καὶ ἐν ἀκαιρεῖ ἀνὰ πᾶν τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα τὰ τῆς εὐεργεσίας αὐτῆς ἡλίκα τε καὶ ὅσα εὐφήμῳ γλώττῃ διατεθρύλληται, τοῦτο γραφῇ παραδοῦναι ἀμήχανον. Καὶ τοῦτο μάλα δικαίως, εἰς γὰρ διῳῶσαν καὶ ἄνικμον φυτουργίαν ὑετὸς θεόθεν ἐπιψεκάσας, οὐχ ὅπως τὰ ἀρδευόμενα ἀνέσωσε καὶ ἀνεζωογόνησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν πέριξ ἀέρα εἰς ὁροσερὰν καὶ ζωογόνον μετέβαλεν αὔραν· τὸ δὲ αὐθεντικὸν τουτὶ ἔλεος καὶ ὑπὲρ τὰ φυόμενα καὶ ἀρδευόμενα τὰ ἡμέτερον γένος πλουτίσει· αἷμαι καί, ὅσα ψυχῆ σώματος ὑπερανέστηκε, τοσαῦτα δὴ καὶ τόδε τῶν ἄλλων ὑπερτερεῖ, οὐδεμίαν τοῖς ἄλλοις

Prea-înnălţate şi prea-cucernice Doamne şi stăpânitor a toată Ungrovlahia, doamne, doamne Io Ştefan Mihail Racoviţă Voevod, fiu sufletesc iubit şi prea-dorit al Smereniei Noastre, pe Înălţimea Ta din adâncul sufletului îmbrăţişând-o, o salutăm cu plăcere. Am primit strălucita-Ţi veste bună, aflând de sănătatea-Ţi pe care o doriam şi cel ce de asemenea s'a trimes binefăcătorul hrisov domnesc, şi, chemându-se soborul, adecă pentru chiar acest lucru, şi în fiinţa clerului sfânt şi a mirenilor, mulţi adunându-se la aceasta, a fost cetit în auzul tuturora, şi ne-am umplut toţi de nespusă şi nepopomenită bucurie, şi în scurt timp ce şi cât s'a vorbit cu limbă de laudă în toată turma creştină despre binefacerea Ta, aceasta nu e cu putinţă a o da scrisului. Şi anume foarte cu dreptate, căci o ploaie căzând de la Dumnezeu asupra unei vegetaţii însetate şi stoarse, nu numai că a scăpat şi a rechemat la viaţă pe cele ce le-a udat, dar şi aierul din prejur l-a prefăcut în boare umedă şi trezitoare de viaţă; iar această milă domnească şi asupra celor create şi stropite va îmbogăţi neamul nostru; ba cred că, pe cât sufletul stă mai presus de trup, tot pe atât şi binefacerea

[1] Ms.: ὑπερ αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου.

καταλειπον ὑπερβολὴν εὐεργεσίας καὶ χάριτος. Ὡς τῶν εὐεργετημάτων τὰ μὲν κατ' ἀνάγκην ὁρῶμεν γιγνόμενα, τὰ δὲ κατὰ πρόσκαιρον οἰκονομίαν, ἃ καὶ ἐφήμερα, εἰσὶ δ' ἃ πρὸς ἀρέσκειαν τῶν πολλῶν, ἢ καὶ φιλοδοξίαν, καὶ ταῦτα τοῖς κατὰ μέρος καὶ φίλοις μόνον ἀνδράσι, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν γεωργοῦντα, πάθους τε παντὸς καὶ χρείας ἀπηλλαγμένα ἀνθρωπίνης, πρὸς τὸν ἀληθῆ βλέπει ἄνθρωπον, καὶ τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, καὶ νοὸς τελειότητα. Εἰ δὲ καὶ πολύκρουνος ἡ πηγή, καὶ πρὸς πᾶν διήκουσα τὸ γένος, φίλους τε ἅμα καὶ μή, ἐγγύς τε καὶ τοὺς πόρρω, πᾶσάν τε τάξιν καὶ ἡλικίαν πέφυκε καταρδεύουσα, τοῦτό γε πάντως μήτε λόγῳ ῥητόν, μήτε γραφῇ εἰκονιστόν, εἴτε καὶ Ἀπελλῆς εἴη ὁ πάνυ ποτέ, εἴτε αὐτὸς οὗτος ὁ Παιανιεύς· Θεὸς δὲ μόνον αὐτός, ὁ πάντα ἐφορῶν καὶ τοῖς πᾶσι βραβεύων ἐν βίβλῳ ζωῆς αἰωνίου, καὶ γράψει, εὖ οἶδ' ὅτι, καὶ διαγράψει, τῇ πανσθενεστάτῃ αὐτοῦ χειρὶ καὶ ὀξυγράφῳ ἐλέους καλάμῳ, τὰ περὶ παρ' αὐτῆς ἡμῖν εὐεργετούμενα. Ἀμέλει *(sic)* καὶ χεῖρας ἱκέτιδας πρὸς Αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἄραντες, ἰδίως τε καὶ κοινῶς, καὶ νῦν οὐ λήγομεν γεραίρειν καὶ εὔχεσθαι, καὶ εἰς ἔπειτα, καὶ ἐς τὸν ἀεὶ καὶ ἄληκτον χρόνον ἅπασα ἡ τοῦ γένους ἡμῶν διαδοχή. Τὰ ἔτη αὐτῆς εἶεν ἐκ Θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα. ,αψξδ', Μαΐου κη'.

aceasta întrece pe altele, nelăsând altora nicio covârşire de binefacere şi dar. Căci, precum, dintre binefaceri, pe unele le vedem viind din nevoie, pe altele după rostul întâmplării, care sunt şi trecătoare, dar sunt şi de acelea pentru plăcerea celor mulţi, sau şi iubirea de slavă, şi aceasta partizanilor numai şi prietenilor, iar cele ce lucrează sufletul, scutite de toată patima şi nevoia omenească, privesc la omul cel adevărat şi la traiul după Dumnezeu şi la desăvârşirea minţii. Iar, dacă îmbielşugat e izvorul şi se îndreaptă spre tot neamul, spre prieteni şi cei ce nu sunt prieteni, spre cei de aproape şi cei de departe, şi răcoreşte toată tagma şi vârsta, acest lucru în de obşte nici nu se poate spune prin cuvânt, nici a se zugrăvi prin scris, chiar dacă ar fi Apele cel de de mult, ori de ar fi însuş Paianicul; ci numai Dumnezeu însuş, care toate le vede şi la toţi li răsplăteşte în cartea vieţii celei veşnice, şi va scrie, ştim bine, şi va descrie, cu atotputernica lui mână şi cu ascuţitul condeiu al milei, binefacerile făcute nouă de către Tine. Iar noi, ridicând mâinile închinătoare către el pentru aceasta, în deosebi şi laolaltă, şi acuma nu încetăm să cinstim şi să ne rugăm, şi pe urmă, şi pe veci, şi în vreme nesfârşită, toată urmarea neamului nostru. Anii Tăi fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi preafericiţi. 1764, Maiu în 28.

† Σαμουήλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εὐχέτης αὐτῆς.

† Samuil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constantinopol, şi rugător al Tău.

† Ὁ Κοζίκου Γεράσιμος καὶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης αὐτῆς.

† Al Cizicului Gherasim şi către Dumnezeu rugător al Tău.

† Ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος καὶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης αὐτῆς.

† Al Nicomediei Nichifor şi către Dumnezeu rugător al Tău.

† Ὁ Νικαίας Ἄνθιμος καὶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης αὐτῆς.

† Al Niceii Antim şi către Dumnezeu rugător al Tău.

† Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Al Chalcedonului Ioanichie şi întru Hristos rugător.

† Ὁ Δέρκων Διονύσιος καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Dionisie Derkon şi întru Hristos rugător.

† Ὁ Προύσης Μελέτιος καὶ πρὸς Θεὸν αὐτῆς εὐχέτης.

† Al Brusei Meletie şi către Dumnezeu rugător al Tău.

† Ὁ Ἀθηνῶν Βαρθολομαῖος καὶ ἐν Χριστῷ διάπυρος αὐτῆς εὐχέτης.

† Al Atenei Vartolomeiu şi în Hristos aprins rugător al Tău.

† Ὁ Κρήτης Γεράσιμος καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Al Cretei Gherasim şi întru Hristos rugător.

† Ὁ Μιτυλήνης Ἄνθιμος καὶ ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

† Al Mitilenei Antim şi în Hristos aprins rugător.

† Ὁ Διδυμοτείχου Νεόφυτος καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Δρύστρας Κύριλλος καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Προικοννήσου Ἀνανίας καὶ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Al Demoticei Neofit şi în Hristos rugător.

† Al Dristrei Chiril şi în Hristos rugător.

† Al Proconesului Anania şi în Hristos rugător.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MCLIII.

Notiţă despre stricarea logodnei fetei lui Toma Creţulescu.

1764, 29 Maiu.

͵αψξδ', Μαΐου 29, Κυριακῇ. Ὁ υἱὸς τοῦ Νικολάκη Τζερβενδοδαλῆ Παχαρνίκου, ὀνόματι Γεωργάκης Κλουτζάρις Ἄριας, ἀρραβωνισμένος ὄντας πρὸ πολλοῦ μὲ τὴν κόρην τοῦ Θωμᾶ Κρετζουλέσκουλου καὶ (;)Μεγάλου-Μπάνου, ἀρχινῶντας τὴν χαρὰν νὰ στεφανωθοῦν, τὸν ἐσφάλησαν εἰς τοὺς σεϊμένηδες, αὐτὸν καὶ τὸν πατέρα του, καὶ τὴν ἐστεφάνωσεν ὁ Αὐθέντης μὲ τὸν Ῥάδουλον Σλατινιάνον, πρῶτον Μέγαν-Κόμισον, εὐγάζοντάς τον ἀπὸ τὸ σφάλιμα τῶν σεϊμένιδων καὶ αὐτόν.

1764, Maiu 29, Duminecă. Fiul lui Nicolachi Cervenvodalì (Cernovodeanul) Păharnicul, anume Iordachi Clucerul de Arie, fiind logodit de curând cu fata lui Toma Creţulescu Marele-Ban, şi începând serbarea ca să-i cunune, l-au închis la Seimeni, pe el şi pe tată-său, şi pe dânsa a cununat-o Domnul cu Radu Slătineanu fost Mare-Comis, scoţându-l de supt paza Seimenilor şi pe acesta.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, pp. 89-90.)

MCLIV.

Ştefan-Vodă Racoviţă pentru moşia Frăteşti a Serdarului Obedeanu, hotărnicită de Turci.

1764, 24 August.

Μετάφρασις τῆς αὐθεντικῆς ἐπικυρώσεος τοῦ χουδουταμέ[1].

Ἰωάννης Στέφανος Βοεβόδας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας, Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας.

Αὕτη ἡ ὁροθεσία καὶ διαχώρησις τοῦ μουλκίου ὀνομαζομένου Φρατέστι τοῦ ἄρχοντος Σερδάρη Ὀβεδιάνου, Νικολάου ὀνόματι, ἀπὸ μέρους τοῦ Δουνάβεως, δι' ὑψηλῆς κραταιοτάτης προσταγῆς βασιλικῆς ἐγένετο, καὶ διὰ μουμπασιρίου, τοῦ εὐγενεστάτου Τουρνατζήπάση Μεμίσαγα, δι' ὑψηλοῦ χάτι-σεριφίου, καὶ ἀπὸ μέρους τῆς τζάρας ἐδιωρίσθη ὁ αὐτὸς ἄρχων Σερδάρης Νικόλαος Ὀβεδιάνος, μετὰ τοῦ Μιχαλάκη, βλου πορτάρη, οἵτινες εἰς τὴν γενομένην ἐξέτασιν καὶ ὁροθεσίαν ἀνεκάλυψαν ὅτι τὰ ὅρια αὐτοῦ τοῦ μουλκίου, ὡς κατωτέρω δείκνυνται, ἐκτείνονται καὶ μέχρι τῆς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως· ἐφ' ᾧ καὶ ἐδόθη ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον παρὰ τοῦ ἐντιμοτάτου Τουρνατζήπαση καὶ χοτζέτι παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου Καδῆ-Ἐφένδη τοῦ Γιεργέβου, ἅτινα

Tălmăcirea întăririi domneşti pentru *hudutnamè*.

Io Ştefan Voevod Mihail Racoviţă, Domn şi stăpânitor a toată Ungrovlahia.

Hotărnicia şi despărţirea moşiei zise Frăteşti a dumisale Serdarului Obedeanu, anume Nicolae, din partea Dunării, s'a făcut prin înaltă prea-puternică poruncă împărătească, şi prin mumbaşir, prea-nobilul Turnagi-başa Memis-Aga, cu prea-înalt hatişerif, şi din partea ţerii s'a orânduit însuş boierul Serdar Nicolae Obedeanu, cu Mihalachi, al doilea Portar, cari la cercetarea şi hotărnicia ce s'a făcut au descoperit că hotarele acelei moşii, cum mai jos se arată, se întind şi până la malul Dunării; pentru care s'a şi dat scrisoare de mărturie de la prea-cinstitul Turnagì-başi şi hoget de la prea-învăţatul Cadi-Efendi al Giurgiului, care cărţi de mărturie cuprind toate moşiile după Dunăre,

[1] Carte de hotar (se zicea şi româneşte: „huduturile", hotarele; v. nota următoare). Un „pasagiu unic" pentru *hudut-namè*, la Şăineanu, *Influenţa orientală*, III, p. 151.

ἀποδεικτικὰ περιλαμβάνουσιν ὅλα τὰ μετὰ τοῦ Δουνάβεως, τῆς Ἰμπραΐλας καὶ Γιεργέβου συνορευόμενα μούλκια, καὶ ἐδόθησαν εἰς τὴν ἁγιωτάτην Μητρόπολιν πρὸς φύλαξιν. Ἐπεκυρώσαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ὁροθεσίαν καὶ ξεχώρησιν τοῦτου τοῦ μουλκίου, νὰ ἐξουσιασθῇ ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος κυρίου αὐτοῦ, κατὰ τὴν διάληψιν τοῦ παρόντος γράμματος, ὡς καὶ ἐξουσιάζετο ἀνέκαθεν. Διότι οὕτως εἶναι καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς κραταιοτάτης Βασιλείας, ἡ δι' ὑψηλοῦ χατισεριφίου δοθεῖσα.

Ἔτος 1764, Αὐγούστου 24 [1].

în hotar cu Brăila şi Giurgiul, şi s'au dat la preasfânta Mitropolie spre pază. Am întărit şi noi hotărnicia şi osebirea acestei moşii, ca să se stăpânească de zisul ei domn, după cuprinderea cărţii de faţă, precum s'a stăpânit totdeauna. Căci astfel e şi hotărârea prea-puternicei Împărăţii, cea dată prin înalt hatişerif.

Anul 1764, Avgust în 24.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCLV.

1764, 27 August. **Diplomă a lui Grigore Alexandru Ghica-Vodă, al Moldovei, pentru şcoala grecească din Constantinopol, căreia-i dă 500 (nu 1000) de lei pe an, ca înainte (v. mai sus [2]).**

Ἰω. Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Τῶν πολλῶν ἕνεκα εὐεργεσιῶν καὶ χαρίτων, ὧν παρὰ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος τοῦ φιλανθρωποτάτου Θεοῦ εὐσπλάχνως λίαν ἠξιώθημεν ἐξ αὐτῆς ἡμῶν τῆς πρώτης γενέσεως καὶ τῆς εἰς τὸν βίον τοῦτον εἰσόδου, ὑπόχρεοι καὶ ὑπέραντλοι τυγχάνοντες καὶ εὐγνωμόνως λίαν διακεῖσθαι περὶ τὸν σπλαγχικώτατον ἡμῶν εὐεργέτην Θεὸν ἀπαραιτήτως ὀφείλοντες, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς προλαβοῦσι θείοις εὐεργετήμασι, τελευταῖον καὶ τὴν ἀνωτάτω ταύτην τιμὴν καὶ ἀξίαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γένει τῆς ἐλέει καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἐπιβραβευθείσης ἡμῖν ἡγεμονίας ἐν τῇ Αὐθεντείᾳ Μολδοβλαχίας ἠλεημένην θεοδώρητον χάριν, ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ἐπιδείξασθαι χριστιανικῶς καὶ φιλοθέως βεβουλημένοι, ἅτε δή, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν εἰσήγησιν, τὴν τοῦ χορηγηθέντος ταλάντου τὸν πολυπλασιασμὸν καὶ τὴν ἐπαύξησιν διὰ τῶν θεοφιλῶν ἔργων ἐνεργεῖν καὶ προσφέρειν τῷ χορηγῷ καὶ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν Θεῷ ἐπιτεταγμένοι, καὶ περισκεψάμενοι καλῶς διὰ ποίας θεοφιλοῦς πράξεως εὐγνώμονες ἂν φανήειμεν καὶ εὐάρεστοι τῷ μεγαλωδώρῳ εὐεργέτῃ ἡμῶν, δεῖν ἔγνωμεν, μετὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν ἡ πρώτη νομοθεσία καὶ μεγάλη ἐντολή, τὴν δευτέραν καὶ ὁμοίαν τῇ πρώτῃ, ἥτις ἐστὶν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὡς καὶ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νομοθέτου Θεοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ ἰσοδυνάμως ἐντελλομένην, τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν διαταξάμενον αὐτὴν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπιδείξασθαι. Προηγουμένης δὲ ἐν αὐτῇ τῆς περὶ τὸ οἰκεῖον καὶ ὁμόφυλον καὶ συγγενὲς εὐποιΐας, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα τὴν πατρίδα καὶ γενέτειραν ἡμῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ τῶν πόλεων ἁπασῶν Βασιλὶς καὶ προκαθημένη ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐν ᾗ καὶ ἐτέχθημεν καὶ ἀνετράφημεν, καὶ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν ἠξιώθημεν, εὐεργετῆσαι αὐτὴν τῇ κρείττονι καὶ ὑπερεχούσῃ τῶν ἀνθρωπίνων εὐεργεσιῶν, δι' ἧς ἐπικοσμεῖται καὶ καταρτίζεται οὐχ ὁ σωματικός, ἀλλ' ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ τελειοῦται, ὃς καὶ ναὸς ἐστὶ τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ οἰκεῖ καὶ ἐπαναπαύεται αὐτός, κατὰ τό: «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω». Ἐπιγνόντες δὲ καλῶς ὅτι ἡ τοιαύτη τελειότης διὰ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως καὶ τῆς ἐν μαθήμασι προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως συνίσταται καὶ κατορθοῦται, καὶ μακαρισμοῦ ἀξίους τοὺς μετασχόντας αὐτῆς ἀπεργάζεται, κατὰ τὸ εἰρημένον: «μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὗρε σοφίαν καὶ θνητός, ὃς οἶδε φρόνησιν», ταύτην δὲ ἐν τῇ τοῦ νῦν αἰῶνος φορᾷ, διὰ τὸ ὑστερεῖσθαι τῶν ἀναγκαίως συντρεχόντων δαπανημάτων ἐπὶ τῇ κτήσει καὶ εὐπορίᾳ

[1] Am tipărit în *Studii şi documente*, V, p. 500 şi urm., „izvodul cărţii ce s'au scris den partea dumnealor veliţilor boeri către dumnealui Memis-Aga, Turnagi-Başa-Aga, ce au fost rânduit de la slăvita Poartă cu hatihumaium al prea-puterniculuí nostru Împărat Sultan Mustafà, ca să îndrepteze hotarăle ţării, pă toată marginea, de la Adacalesă până în Brăila, oblăduind ţara Măriia Sa Ştefan Mihaiu Racoviţă Voevod, cu intăia Domnie, la anul d'intâiu, 1764". Cf. *Istoria Ţerii-Românești*, editată de Tunusli (scrisă de Mihai Cantacuzino), cap. XLIV.

[2] Se spune că acest Domn s'a şi născut în Constantinopol (ἐτέχθημεν).

αὐτῆς, ἀπαγορεύσασαν καὶ ἐξηττοντικωΐαν, καὶ βοηθείας ἀξιολόγου ἐπιδεομένην, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα, ἐξ ὧν ἠλεήθημεν παρὰ Θεοῦ ἀγαθῶν ἐν τῇ Αὐθεντίᾳ ἡμῶν ταύτῃ, ἐπαρκέσαι καὶ ἀντιλαβέσθαι τὸ ὁμόφυλον καὶ συγγενὲς ἡμῶν ἐν τῷ καλλίστῳ, τῆς ψυχικῆς τελειότητος μέρει, καὶ δῆτα τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων εὑρισκομένην ἀνέκαθεν σχολὴν τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ἀντιλήψεως χρῄζουσαν ἐπὶ τῇ συστάσει καὶ διδασκαλίᾳ τῶν μαθητευόντων, καὶ προτιμωμένην εὐλόγως τε καὶ δικαίως πάντων τῶν ἄλλων εὐεργετημάτων, οὐ μόνον ὡς πατρίδα καὶ τροφὸν ἡμετέραν, ἀλλὰ καὶ ὡς συνεκτικὴν καὶ προστάτην τοῦ καθόλου εὐσεβοῦς καὶ χριστιανικοῦ πληρώματος καὶ πηγὴν ἀένναον διατελέσασαν τῶν ὁποτὲ ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς εὑρισκομένων ἡδέων ναμάτων τῆς θεωδωρήτου ταύτης σοφίας τε καὶ μαθήσεως τῆς ἐν τῇ ἑλλάδι γλώττῃ ἐξασκουμένης καὶ τὸν νοῦν κοσμούσης τε καὶ τελειούσης ταύτης μαθήσεως. Καὶ γὰρ πάντες οἱ ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦντες καὶ ποτιζόμενοι μαθηταὶ ἀνὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῶν ὀρθοδόξων καὶ τὸ διδασκαλικὸν ἀξίωμα ἀναλαβόντες μεταδιδόασι καὶ κοινωνοῦσι τοῖς ὑπ'αὐτῶν μαθητευομένοις τῶν ὧνπερ ἐκ τῆς πρώτης καὶ ἀρχεγόνου πηγῆς μετέσχον καὶ ἐξήντλησαν, διειδῶν τῆς σοφίας ναμάτων, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης μεταδόσεως καταποτίζεται τὸ ἁπανταχοῦ ἐν τῷ καθ'ἡμᾶς γένει χριστώνυμον σύστημα καί, ὥσπερ τινὰ ζόφον καὶ ἄγνοιαν τὴν πρὶν ἐνυπάρχουσαν ἀμάθειαν καὶ ἀπειρίαν καὶ στέρησιν τῆς τε θεογνωσίας καὶ τῶν λοιπῶν θεοειδῶν ἀριστῶν ἀποτιθεμένου, περιβάλλεται καὶ ἐνδύεται τὸ διὰ τῆς διδασκαλίας λαμπρότατον φῶς τῆς γνώσεως καὶ μαθήσεως. Τοιγαροῦν, τῷ θείῳ τούτῳ ἑπόμενοι καὶ συστοιχοῦντες νόμῳ τῆς εἰς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ πρατιμήσαντες τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν τὴν εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ἔλλαμψιν καὶ ὁδηγίαν καὶ ψυχικὴν τελειότητα διὰ τῆς ἐπισυστάσεως τοῦ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων φροντιστηρίου τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ὡρισάμεθα καὶ ἐτάξαμεν, διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου, δίδοσθαι κατ'ἔτος, ἐκ τῶν αὐθεντικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας ταύτης, εἰς τὸ ῥηθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει φροντιστήριον τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων ἀνὰ πεντακόσια γρόσια. Ὧν τὴν δόσιν καὶ χορηγίαν βουλόμενοι σώζεσθαι εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον καὶ ἀπαράβατον διόλου, διωρίσαμεν δίδοσθαι ταῦτα ἀπὸ τῶν καμαρασέων τῆς αὐθεντικῆς ὄκνας, καταστήσαντες καὶ ἐπιστάτας ἐν αὐτοῖς τοὺς κατὰ καιρὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμετέρους ἄρχοντας καπικεχαγιάδας, ἐπὶ τῷ παραλαμβάνειν ταῦτα ἀπαραιτήτως καὶ παρέχειν ἀσφαλῶς εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ φροντιστηρίου τούτου, ὥστε πληροῦσθαι ἐξ αὐτῶν προηγουμένως μὲν τοὺς μισθοὺς τῶν ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τούτῳ διδασκάλων, καὶ ἑπομένως ἐκ τῶν περισσευόντων γίνεσθαι καὶ τὴν δυνατὴν βοήθειαν καὶ εἰς τοὺς μαθητευομένους ἐν αὐτῷ. Καὶ ταύτην τὴν δόσιν τῆς εὐεργεσίας καὶ χάριτος πρὸς τὸ φροντιστήριον τοῦτο, ὡς πάντων τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν προτιμωτέραν, διὰ τὰς ἀνωτέρω ῥηθείσας αἰτίας, θέλομεν καὶ ἀξιοῦμεν ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, καὶ προτρέπομεν καὶ συμβουλεύομεν ἀδελφικῶς καὶ τοὺς μεθ'ἡμᾶς διαδεξομένους τὸν αὐθεντικὸν τοῦτον Θρόνον κυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ καταχορῶσαι αὐτὴν καὶ δι'αὐθεντικῶν αὐτῶν χρυσοβούλλων, ἐπὶ τῷ μένειν ἐσαεὶ ἀδιάσειστον καὶ ἀμετάθετον καὶ βεβαίαν τὴν διορισθεῖσαν ταύτην χορηγίαν τοῦ ἐλέους, ὀφείλοντας καὶ αὐτοὺς προνοεῖν χριστιανικῶς καὶ φιλοθέως τὴν κοινὴν τοῦ ἡμετέρου γένους τῶν ὀρθοδόξων ψυχικὴν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν, διὰ τῆς τοῦ νοὸς τελειότητος συνισταμένην, καὶ ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀρχεγόνου καὶ πρωτοδότιδος τοῦ ἐν τῇ Βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων φροντιστηρίου πανταχοῦ προχισμένην, καὶ τὸ ἡμέτερον τῶν ὀρθοδόξων καταρτίζουσαν γένος, καὶ μὴ παραχωρῆσαι ποτὲ ἀνατροπῆναι δι'ἡντιναοῦν αἰτίαν καὶ πρόφασιν καὶ ἀπρακτῆσαι οἱῳδήτινι τρόπῳ τὸ κοινοφελὲς τοῦτο καὶ θεάρεστον ἔργον, ὃ καὶ διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος ἀξιοῦμεν ἐπικυρωθῆναι. Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν, ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, ἐσφραγισμένον καὶ τῇ αὐθεντικῇ ἡμῶν σφραγίδι, καταστρωθὲν κὰν τῷ ἐξ ἔθους κώδικι, ὅπερ καὶ ἐπιδόθη τοῖς ἐπιτρόποις τοῦ ῥηθέντος φροντιστηρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἰωάννης Γρηγόριος Γκίκα Βοεβόδας.

Τ. Σ.

,αψξδ', Αὐγούστου κζ', ἰνδ. ιβ'.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente grecești.)

MCLVI.

1764, Septembre.

Diplomă a lui Grigore Alexandru Ghica-Vodă. al Moldovei, întărind privilegiile domnești anterioare ale mănăstirii Rhossikon de la Athos, unde se păstrează capul Sfântului Pantelimon.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκα Βοεβόδα, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Ὅσα κατὰ καιροὺς ὑπὸ φιλοθέων ἀνδρῶν καὶ εὐσεβῶν Ἡγεμόνων ἐνεργούμενα τε καὶ γιγνόμενα ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις, καὶ ταῦτα τὰ ἐπὶ συστάσει καὶ καταρτισμῷ εὐαγῶν οἴκων καὶ ἱερῶν σκηνωμάτων ἀφορῶντα πόρρωτε καὶ ἐπιθάλψεως ἐπιδεομένων, ταῦτα ὡς εὐπρόσδεκτα Θεῷ, καὶ παρ' ἀνθρώποις φιλαρέτοις ἐπαινετά, ἐπάναγκες καὶ τοῖς μετέπειτα καὶ κατὰ καιροὺς μεταγενεστέρους ἡγεμονεύουσι καὶ τοὺς αὐθεντικοὺς οἴακας συντετηρημένως ἐχομένοις, ἐπικυροῦσθαί τε καὶ κατισχυροῦσθαι διὰ νέων αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, ἐπὶ τὸ διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ ἐνεργοῦν ἀμετάπτωτον ἔχειν, ὀρθῶς τε καὶ φιλευσεβῶς διοικεῖσθαι τὰ πάντα, καὶ ἀμεταπτώτως συντηρεῖσθαι φροντίζουσι, καὶ μηδὲν τῆς οἰκείας ἐξοικίζεσθαι στάσεως τε καὶ τάξεως, καὶ τοῦ δικαίου παραλόγως ἐκπίπτειν ἀνεχομένοις. Εἰ γὰρ ὀλιγώρως οἱ μετέπειτα τοῖς φθάσασιν εἶχον, καὶ ἀμελῶς περὶ ἐκεῖνα διέκειντο, πάντως τὰ πάντα, τῇ χρονικῇ παρατάσει λήθης ἐμπεσόντα βυθοῖς, τάχιστ' ἂν ἐξηφάνιστο. Καὶ πᾶσι μὲν ἁπλῶς τοῖς ἀδυνάτως καὶ ἐπιθεῶς ἔχουσι διενεργουμένη ἡ ἐλεημοσύνη ψυχωφελής ἐστι καὶ σωτήριος, μάλιστα δὲ δεδοξασμένη τελεῖ, ὅταν εἰς δόξαν γίνεται Θεοῦ περὶ τὰ ἱερὰ καταγώγια καὶ σεπτὰ μοναστήρια, ἀνακείμενα ὄντα αὐτῷ καὶ ἠγαπημένα ὑπ' αὐτοῦ. „Ὃς ἀγαπητὰ γὰρ τὰ σκηνώματα Κυρίου τῶν δυνάμεων", τὸ ἱερὸν φησὶ λόγιον, καὶ μᾶλλον δεδοξασμένους ποιεῖ τοὺς ἐλεοῦντας καὶ βοηθοῦντας αὐτοῖς, „τοὺς γὰρ δοξάζοντάς με", φησί, „ἀντιδοξάσω".

Ἔνθεν τοι καὶ ἡμεῖς, ὡς θεόθεν ἤδη λαχόντες τῆς τοῦ ἡγεμονικοῦ τουτουΐ Θρόνου περιωπῆς, καὶ τοὺς αὐθεντικοὺς οἴακας κατέχοντες, τῆς ἀξίας διοικήσεως καὶ διεξαγωγῆς ὑπεραγωνιζόμεθα, πάντα πόνον ἀφειδῶς καταβάλλοντες, οὐχ ὅπως εἰς τὰ πρὸς ἐπίδοσιν τε καὶ βελτίωσιν ἀτενίζοντα, ἀλλὰ καὶ τὰ φθάσαντά πως ἱερὰ τεμένη καὶ θεῖα σκηνώματα ἀξιωθῆναι αὐθεντικῆς δωρεᾶς καὶ ἐλέους, πρὸς πόρον βραχύν τινα καὶ περιθάλψιν, ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἡγεμονευόντων ἀδελφῶν, οὐ δέον παριδεῖν καὶ τοιαύτης αὐθεντικῆς φιλοτιμίας ἐκτὸς εἶναι ἐκρίναμεν. Καὶ δή, τέως ἐμφανισθέντων ἡμῖν αὐθεντικῶν δύο χρυσοβούλλων, τοῦ μὲν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ἰωάννου Θεοδώρου Βοεβόδα, τοῦ δὲ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Ἰωάννου Βοεβόδα, καὶ διαλαμβάνοντα φιλοτιμίαν καὶ αὐθεντικὴν δωρεὰν δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, τοῦτε ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Ῥαικοβίτζα Βοεβόδα, τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ματθαίου Γκίκα Βοεβόδα, τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα καὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Γκίκα Βοεβόδα, ἡμετέρων ὡς ἀδελφῶν ἀγαπητῶν καὶ περιποθήτων, καὶ ἐμφανισθέντων ἡμῖν αὐτοῖς, ἐν οἷς αὐθεντικοῖς αὐτῶν χρυσοβούλλοις διωρίσαντο παρέχεσθαι καὶ δίδοσθαι, κατ' ἔτος, τῇ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος κειμένῃ σεβασμίᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, Ῥώσσικον ἐπιλεγομένῃ (ἔνθα καὶ ἡ σεβασμία κάρα κεῖται τοῦ Ἁγίου τούτου), ἀνὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια, ἀπὸ τῶν αὐθεντικῶν βαμμάτων, — τὴν τοιαύτην γοῦν φιλοτιμίαν ὡς εὐλογοφανῆ οὖσαν καὶ ἐπωφελῆ τυγχάνουσαν καὶ θεοφιλῆ, καὶ τὴν τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ συνασκουμένων ὁσιωτάτων πατέρων περὶ ταύτης αἴτησιν εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι, ἔγνωμεν, διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, ἐπικυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι αὐτήν. Καὶ δὴ ἀποφαινόμενοι διορίζομεν ἐπιχορηγεῖσθαι καὶ δίδοσθαι, ἐκ τῶν αὐθεντικῶν ἡμῶν βαμμάτων, ἐτησίως τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος τὰ ἀποφανθέντα ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια ταῦτα ἀναντιῤῥήτως. Καὶ ἑπομένως ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς Αὐθέντας διορίσαι ταῦτα, καὶ τὴν φιλοτιμίαν ταύτην ἐπικυρῶσαι, καὶ οὕτως ἅπαντες δραστήριον πρεσβευτὴν τὸν Μεγαλομάρτυρα πρὸς Κύριον ἕξομεν, καὶ τῇ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐπικουρίᾳ καὶ ἀντιλήψει ὑψώροφον, καὶ ἀγλαὸν τὸν μετὰ βίον οἶκον δομησόμεθα. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψξθ', κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον. Ἰω Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente grecești.)

MCLVII.

Ştefan Mihail-Vodă Racoviţă, al Ţerii-Româneşti, dă 200 de lei pe an bisericii Sf. Voevozi de pe Marele-Canal din Constantinopol. 1764, 15 Octombre.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCLVIII.

Diplomă a lui Ştefan-Vodă Racoviţă, pentru mănăstirea Sumelà, căreia-i dă venit din Cămara ocnelor. 1764, 16 Novembre.

Ἰωάννης Στέφανος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Πνεύματι Θεοῦ πάντως ἀγόμενοι, οἱ πρὸ ἡμῶν θεοφιλέστατοι ἡγεμόνες, μεθ' ἧς ἦρχον διοικήσεως, καὶ τῶν ἁπανταχοῦ γῆς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῦ Θεοῦ θεραπόντων προνοούμενοι διετέλουν, ταῖς ἐκείνων χρείαις ὁπωσοῦν ἐπαρκοῦντες, ἀνθ' ὧν καὶ τὰ οὐράνια ἑαυτοῖς μνηστευσάμενοι, οἰκοῦσιν ἤδη, μεταστάντες, ἔνθα ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων, φωνὴ ἀφράστου ἀγαλιάσεως. Τούτων τοίνυν τοῖς ἴχνεσι καὶ ἡμεῖς ἑπόμενοι, οἱ θείῳ ἐλέει καὶ τὸν ἐκείνων ἡγεμονικὸν Θρόνον πατροπαραδότως κληρωσάμενοι, ὡρισάμεθα ἐν ᾧ ἐπιδόντες ἐσφραγίσαμεν χρυσοβούλλῳ, ἵν' ὥσπερ ἔφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν πρὸ ἡμῶν, οὕτω τὸν καὶ ἐφ' ἡμῶν χορηγῆσαι ἀπὸ τῆς Καμάρας τῶν χοκνῶν εἴτ' οὖν τῶν Ἁλῶν, κατ' ἔτος, ἔλεος ἀργύρια ἑκατὸν τῇ πρὸς Τραπεζοῦντα ἐν τῷ τοῦ Σουμελᾶ ὄρει σεβασμίᾳ μονῇ τῆς ὑπερυμνήτου Θεοτόκου, ἔνθα, φημί, καὶ τὸ παρὰ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἱστορηθὲν ἱερὸν αὐτῆς ἀπεικόνισμα κείμενον, διήγειρεν *(sic)* Ἀλέξιον ἐκεῖνον τὸν ἐν Βασιλεῦσιν ἀοίδημον Μέγαν Κομνηνὸν ἀνεγεῖραι ἐκ βάθρων τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο μοναστήριον, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χρυσοβούλλου δῆλον.

Ἑκατὸν μὲν οὖν, ὡς εἴρηται, τῇ μονῇ, δέκα δὲ τῷ ἐκεῖθεν ἀποστελλομένῳ λαβεῖν τὸ ἔλεος ὁρισάμενοι, ἀξιοῦμεν ἀδελφικῶς καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς θείῳ ἐλέει Ἡγεμόνας ἐπικουροῦν καὶ αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως, ὅπερ καὶ ἡμεῖς, διαδεξάμενοι, χρυσοβούλλῳ ἐπεσφραγίσαμεν, μετὰ τῶν ἡμετέρων φιλτάτων τέκνων, Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντίνου, ἔτι μὴν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων.

Ἐν ἔτει ᾳψξθ', Νοεμβρίου ις'.

Ἐλέῳ Θεοῦ, Ἰωάννης Στέφανος Ῥακοβίτζας Βοεβόδας, Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας.

Τ. Σ.

Io Ştefan Mihail Racoviţă Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn şi stăpânitor a toată Ungrovlahia.

Îndreptaţi totdeauna de Duhul Sfânt, Domnii prea-iubitori de Dumnezeu de'naintea noastră, împreună cu grija stăpânirii lor, se îngrijiau şi de cele ce pe tot pământul, ca să spunem aşà, slujesc lui Dumnezeu, ajutând la nevoile acelora, pentru care câştigându-şi lor şi cele cereşti, locuiesc azi acolo, strămutându-se, unde e cântarea curată a celor ce serbătoresc, glasul nespusei bucurii. De ale acestora urme ţinându-ne deci şi noi, cari din mila lui Dumnezeu prin moştenire părintească am primit şi Scaunul lor domnesc, am hotărât în hrisovul pecetluit ce l-am dat, ca, precum la fiecare din cei de'naintea noastră, astfel şi supt noi să se dea din Cămara ocnelor, deci din a Sării, pe an, milă o sută de lei de argint veneratei mănăstiri a prea-slăvitei Născătoare de Dumnezeu de lângă Trapezunt în muntele Sumelà, unde, zic, aflându-se şi sfânta ei icoană zugrăvită de Evanghelistul Luca, a hotărât (?) Alexie, cel între Împăraţi fericit Mare Comnen, a ridicà din temelii acea sfânta mănăstire, cum se arată şi din însuş al său hrisov.

Orânduind deci, cum s'a spus, o sută mănăstirii, iar zece celui trimes de acolo ca să iea milostenia, rugăm frăţeşte şi pe cei ce după noi din mila lui Dumnezeu vor fi Domni, să întărească şi ei pe rând, ceia ce şi noi, primind-o, cu hrisov am întărit-o, cu ai noştri prea-iubiţi copii. Mihail şi Constantin, încă şi cu cei de pe lângă noi prea-slăviţi boieri.

În anul 1764, Noiemvrie 16.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Ştefan Racoviţă Voevod, Domn şi stăpânitor a toată Ungrovlahia.

L. S.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCLIX.

1765. Notiţă despre închiderea unor boieri munteni şi vânzarea casei lui Nicolae Roset.

.... Ἐπειδὴ καὶ τὰ ἄσπρα τὰ διὰ τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον ἦσαν ἐλλιπῆ, εἰρκτῇ παραδίδωσιν ὁ ἡγεμὼν Στέφανος, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου Σταυράκη, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐναπολειφθέντων, ἄρχοντας μεγάλους βλάχους, 18, ἀδίκως καὶ παραλόγως, καὶ τοὺς σιδηροδεσμεῖ κατά τε τὸν τράχηλον καὶ τοὺς πόδας, τῇ ε' τοῦ Ἰανουαρίου[1].

Ἀγοράζει ὁ Γεώργιος Δραγομάνος τῆς Πόρτας τὸν εἰς τὸν Παλατὰν ὄρανὲν καὶ γκιαβγκίρι τοῦ Σπαθάρη Νικολάου Ῥωσσέτου, καὶ ἀνεγείρει ἐκ θάθρων οἶκον ξυλόκτιστον καὶ πολυέξοδον, δανεισθεὶς δ' αὐτὸν πουγγεῖα εἴκοσι καὶ παρὰ τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου Σταυράκη....

.... De oare ce şi banii pentru Constantin Mavrocordat erau lipsă, Ştefan-Vodă pune la închisoare, după orânduiala Spătarului Gheorghe Stavrachi, pentru plata celor rămaşi, optsprezece boieri români munteni, fără dreptate şi fără rost, şi-i leagă pe fiecare de gât şi de picioare, la 5 Ianuar.

Cumpără Gheorghe Dragomanul Porţii locul şi ghevghirul de la Palată ale Spătarului Nicolae Roset, şi ridică din temelii casă de lemn şi cu multă cheltuială, împrumutând pentru aceasta douăzeci de pungi şi de la Spătarul Gheorghe Stavrachi....

(Atanase Comnen Ipsilanti, o. c., p. 401.)

MCLX.

1765. Notiţă despre fuga în Ardeal a unor birnici munteni.

.... Ἦλθε καὶ ὁ Μολδοβαγτζῆς ἡγεμὼν εἰς τὸ Βεδίνι, ἐχθρὸς τοῦ [Σταυράκη] παλαιός, διά τὸν ῥηθέντα κασαμπιά· κακολογοῦντας ἄλλως καὶ τοὺς Βιδινλῆδες κατὰ τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου, τοὺς ἀφίνει καὶ πέμπουν εἰς πῆν Πόλιν ὅπερ ἤθελον ἐνυπάγραφον ἔγγραφόν τους, ἐν ᾧ ἔγραφον καὶ τὸ ὅτι βεβαρημένοι οἱ ὑποχείριαι τῆς Βλαχίας ἀπὸ τὰ πολλὰ δοσίματα, ἔφυγον εἰς τὴν Οὐγγρίαν, 70 χιλ. φαμελίαι· τῇ ἀληθείᾳ εἶχον φύγει, ὄχι τόσαι ὅμως· κατέγραφον δὲ αὐτοὶ καὶ τὰ δοσίματα....

.... A venit şi Moldovangi ca Paşă la Vidin, duşman vechiu al lui [Stavrachi], pentru zisa casabie[2]; el a dat voie Vidinliilor, cari şi altfel vorbiau de rău împotriva Spătarului Gheorghe, să trimeată la Constantinopol cartea lor ce voiau, în care scriau şi aceia că supuşii Ţerii-Româneşti, îngreuiaţi de multele dăjdi, au fugit în Ţara Ungurească, în număr de 70.000 de familii: în adevăr fugiseră, dar nu atâtea; ei au scris şi care erau dăjdile....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, o. c., p. 403.)

MCLXI.

1765. Notiţă despre pârile contra lui Ştefan-Vodă Racoviţă şi răscoala din Bucureşti, despre căderea lui Iordachi Stavrachi.

....Ὡς τόσον οἱ φυλακωμένοι αὐτοὶ εἰς Βουκουρέστι 18 ἄρχοντες εἶχον καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους· τινὲς οὖν αὐτῶν, ἔχοντες φίλους καὶ γνωρίμους Τούρκους, οἱ μὲν εἰς τὸ Βιδίνι, οἱ δὲ εἰς τὸ Κοῦλε, Νικόπολιν καὶ τὰ ἑξῆς, κατελάλουν κατὰ τῆς διοικήσεως καὶ κατὰ τῆς πολλῆς δασμολογίας τοῦ Στεφάνου Βοεβόδα,

.... Între acestea cei optsprezece boieri închişi la Bucureşti aveau şi rude şi prieteni; deci unii din ei având prieteni şi cunoscuţi turci, anume dintr'înşii la Vidin şi alţii la Cule (Turnu), Nicopol şi aşà mai departe, au vorbit împotriva cârmuirii şi prea multelor dăjdi ale lui Ştefan Voevod,

[1] V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 150 şi urm.— Ceva mai departe se inseamnă moartea unui sprijinitor mare al lui Stavrachi, anume cafegi-başa al Sultanului (p. 407).

[2] Oile lui Casap-başa.

καὶ ἅπαντες οἱ κατοικηταὶ Τοῦρκοι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως τὰς καταντικρὺ τῆς Βλαχίας κατηγόρουν τὴν ἡγεμονείαν ταύτην, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ Βιδινλῆδες ἔπεμπον συχνὰ ἔγγραφα εἰς τὸν γιαννιτζὰρ-ἀγασὴν καὶ μὲ τὴν καταγραφὴν τῆς δασμολογίας, ἣν εἶχον παρὰ τῶν ῥηθέντων βλάχων ἀρχόντων. Δωροδοκούμενος παρὰ τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου ὁ Ἀγᾶς τῶν γιαννιτζάρων, τὰ ἔκρυπτεν, ἀλλ' ὁ Βασιλεύς, ὡς περιεργότατος, τοῦτο μαθών, καθαιρεῖ τὸν Γιαννιτζὰρ-Ἀγασήν.

Γίνεται ἀποστασία εἰς τὸ Βουκουρέστι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δασμολογίας. Πέμπει ὁ Στεφάν-Βόδας τὸν Τουρνατζήπασην νὰ σκορπίσῃ τὸν ὄχλον ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ἔνθα συναχθέντες ἐτραβοῦσαν τὰς καμπάνας· σκορπίζονται, ἀλλ' ὁ Τουρνατζήπασης λαβὼν τέσσαρας αὐτῶν, τοὺς φέρει εἰς τὴν Κούρτην καὶ φονεύονται[1].

Πέμπει εἰς τὸ Βιδίνι ὁ Στεφάν-Βόδας τὸν Στάθην Ζαγοραῖον μὲ μετρητὰ καὶ πεσκέσια ἀξιόλογα διὰ νὰ οἰκειοποιηθῇ τὸν Μολδοβαντζήν· ὅντινα ἀνταθώνει ὁ Στάθης νύκτωρ, διαπλεύσας τὸν Διανούβιον· καὶ πέρνει μὲν αὐτὸς τὰ σταλέντα, ἀλλὰ τὸν λέγει: „Ἔβγα εἰς τοὺς καχβεχανέδες καὶ ἄκουσε τὸ τί λαλοῦν κατὰ τοῦ Αὐθέντου καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σταυράκη Γεωργίου· δὲν ἠμπορῶ νὰ βοηθήσω" (τοῦτο δὲ εἶπεν ὅτι καὐτὸς σύμφρων ἦν μὲ τοὺς Βιδινλῆδες, καὶ τὸ ἔγγραφον εἶχε πλέον σταλθεῖ εἰς τὴν Πόλιν, τὸ ὁποῖον ὁ νέος Γιαννιτζάρ-Ἀγασὴς εἶχε δείξει τῷ ἄνακτι.

Καταναήσας οὖν ὁ ταλαίπωρος Σπαθάρης Γεώργιος ὅτι κακῶς ἔχουσι τὰ κατ' αὐτόν, οἰκουρεῖ, προφασιζόμενος τὴν πανώλην. Διορίζει καπικεχαγιὰν τὸν Ποστέλνικον Κωστάκην Μωρούζην, γράφει τῷ Στεφάν-Βόδᾳ νὰ συμβουλεύεται τὸν Σπαθάρην Ὑψηλάντην νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς φυλακωμένους, νὰ τοὺς διορίσῃ εἰς ἀφρίκια, νὰ τοὺς δίδῃ λουφέδες καὶ νὰ καταβιβάσῃ τὸ μηνιαῖον σφέρτον ἀπὸ τὰ 110 πουγγεία εἰς 80. Ἔγιναν αὐτὰ ὅλα, ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος· ἡ πυρκαϊὰ εἶχεν ἀνάψει ἀπὸ τὸ ἔγγραφον τῶν Βιδινλήδων.

Φονεύει νύκτωρ ὁ ἄναξ τὸν τρισάθλιον Γεώργιον Σπαθάρην καὶ ἀνασκολοπίζει ὑπὸ τῷ οἴκῳ του τῷ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ῥεύματι· δημεύει τὴν περιουσίαν του, συμποσουμένην εἰς πουγγεία χιλιάδας τρεῖς, κριμνίζει τὸ σπίτι του, καὶ μαζιλεύει τὸν Στέφανον Ῥακοβίτζαν[2]. Δίδωσι τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας, Αὐγούστου τῇ

şi toţi locuitorii turci de pe malurile Dunării în faţă cu Ţara-Românească învinuiau această Domnie, dar mai ales Vidinliii trimeteau adesea cărţi la Ienicer-Agasi, şi cu însemnarea dăjdilor, pe care o aveau de la zişii boieri ai Ţerii-Româneşti. Primind daruri de la Spătarul Gheorghe, Aga Ienicerilor le-a ascuns, dar Împăratul, care erà foarte scotocitor, aflând aceasta, mazileşte pe Ienicer-Agasì.

Se face răscoală la Bucureşti pentru covârşirea dăjdilor. Ştefan-Vodă trimete pe Turnagì-başa să împrăştie mulţimea de la Mitropolie, unde strângându-se, trăgeau clopotele; se împrăştie, dar Turnagì-başa, luând pe patru din ei, îi duce la Curte şi sunt ucişi.

Trimete la Vidin Ştefan-Vodă pe Stati Zagorianul cu bani gata şi peşcheşuri însemnate ca să câştige pe Moldovangì: pe care-l întâmpină Stati noaptea, trecând Dunărea; şi el iea cele trimese, dar îi spune: „Mergi la cafenele şi ascultă ce spun împotriva Domnului şi a fiului lui Ştavrachi, Gheorghe; nu pot să ajut" (dar acestea le spuneà pentru că şi el erà înţeles cu Vidinliii, şi trimesese cartea la Ţarigrad, pe care noul Ienicer-Agasi o arătase Împăratului).

Pricepând deci bietul Spătar Gheorghe că merg rău lucrurile lui, se ţine acasă, aducând înainte ciuma. Orânduieşte capuchehaie pe Postelnicul Costachi Moruzi, serie lui Ştefan-Vodă să sfătuiască pe Spătarul Ipsilanti să dea drumul celor închişi, să li orânduiască dregătorii, să li dea lefi şi să coboare şfertul de lună de la 110 pungi la 80. S'au făcut acestea toate, dar fără niciun folos: focul erà să se aprindă din zapisul Vidinliilor.

Ucide noaptea Împăratul pe de trei ori nenorocitul Gheorghe Spătarul şi-l spânzură supt casa lui cea de pe Marele-Canal: confiscă averea lui, socotită la trei mii de pungi, dărâmă casa lui, şi mazileşte pe Ştefan Racoviţă. Dau Domnia Ţerii-Româneşti, la 12 Avgust, lui Scarlat Ghica,

[1] V. *Genealogia Cantacuzinilor*, l. c.

[2] Cf. Iorga, *Documentele Callimachi*, I, pp. CXLIII-V. E ucis în noaptea de 27-8 August.

ιδ', τῷ Σκαρλάτῳ Γκίκᾳ, υἱῷ τοῦ Αὐθέντου Γρηγορίου Γκίκα, τανῦν τὸ δεύτερον Βλαχίας ἡγεμονεύσαντι. Ἔμεινε δὲ καὶ ἄταφος ὁ Σπαθάρης Γεώργιος, ῥιφθέντος τοῦ λειφάνου εἰς τὴν θάλασσαν. Ἵλεως γένοιτο αὐτῷ ὁ Θεός!

Μὴ εὐχαριστηθείς, κατὰ τὴν συμβουλὴν τῶν ἀρχόντων Βλάχων, ὁ Σπαθάρης Γεώργιος νὰ παίρνῃ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν τὸν χρόνον 5.000 πουγγεία, ἀλλὰ θελήσας, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Στάθη Ζαγοριανοῦ καὶ τοῦ Δημητρίου, υἱοῦ Τζελέπη Φωτίου, νὰ παίρνῃ 5.500, ἠκολούθησε μετὰ παρέλευσιν μηνῶν δέκα ἐννέα καὶ ἡ ἔξωσις ἀπὸ τὴν ἡγεμονείαν καὶ ὁ φόνος του καὶ ἡ δήμευσις ὅλων τῶν πραγμάτων του.

Μεταφράζων τὰ ἔγγραφα τοῦ Σπαθάρη Γεωργίου ὁ Δραγομάνος τῆς Πόρτας Γεώργιος Καρατζᾶς, συνέχεται λοιμῷ· κἂν τῷ ψυχορράγειν αὐτὸν προχειρίζεται ὁ Πατριάρχης Σαμουὴλ εἰς Λογοθέτην Μεγάλον τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὸν Νικόλαον Σοῦτζον, τὸν μετὰ μικρὸν λίαν ἀχάριστον φανέντα πρὸς τὸν εὐεργέτην Σαμουήλ. Θνήσκει ὁ Γεώργιος αὐτὸς νέος τὴν ἡλικίαν, καὶ ἀκολουθεῖ τὴν μετάφρασιν τῶν ἐγγράφων αὐτῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὁ αὐτὸς Νικόλαος Σοῦτζος[1]....

fiul Domnului Grigore Ghica, a doua oară Domn acuma al Ţerii-Româneşti. A rămas şi fără mormânt Spătarul Gheorghe, aruncându-i-se trupu 'n Mare. Aibă Dumnezeu milă de dânsul!

Nemulţămindu-se, după sfatul boierilor munteni, Spătarul Gheorghe să iea din Ţara-Românească pe an 5.000 de pungi, ci voind, după sfatul lui Stati Zagorianul şi al lui Dimitrie, fiul lui Celebì Fotie, să iea 5.500, a urmat după trecere de nouăsprezece luni şi scoaterea din Domnie şi moartea lui şi confiscarea tuturor lucrurilor lui.

Tălmăcind zapisele Spătarului Gheorghe Dragomanul Porţii Gheorghe Carageà, e prins de ciumă; şi, când îşi trăgeà sufletul, Patriarhul Samuil înaintează la rangul de Logofăt-Mare al Bisericii celei Mari a lui Hristos pe Nicolae Suţu, care după puţin timp s'a arătat foarte nerecunoscător faţă de binefăcătorul său Samuil. Moare acest Gheorghe în vârstă tânără, şi urmează cu tălmăcirea acelor zapise în Seraiu însuş Nicolae Suţu....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 404-5.)

MCLXII.

1765. **Notiţă despre măsurile luate împotriva lui Ştefan Racoviţă şi a oamenilor săi.**

....Οἱ διορισθέντες εἰς Βουκουρέστι καϊμακάμηδες φυλακώνουν εὐθὺς τὸν Στάθην καὶ τὸν Δημήτριον τοῦ Φωτίου, εἶται νύκτωρ, διὰ νὰ μὴ τοὺς δείρῃ ἢ καὶ φονεύσῃ τὸ κοινὸν πλῆθος. Μὲ ἕνα ἀμάξι τοὺς στέλλουν εἰς τὴν Πόλιν· τοὺς σηκώνουν εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ Ποστανζήπαση εὐθὺς ἐλθόντας καὶ τοὺς ἐξετάζουν διὰ τὰ ὅσα ἄσπρα ἐπάρθησαν ἀπὸ Βλαχίας ἐπὶ τοῦ Στεφὰν-Βόδα. Κάμνει τὴν ἐξέτασιν ὁ ζαρπχανὲ-ἐμινὴς Ἰσμαὴλ-πέης· ἐβγαίνει καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Στάθη, Γεώργιος, καὶ μαρτυρεῖ καὶ αὐτὸς τὰ γνωστά του. Τὸν Στεφὰν-Βόδα φθάσαντα εἰς τὴν Ἀδριανοῦ ἐξορίζουσιν εἰς τὴν Μιτυλήνην, ἀφοῦ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὁ σὺν αὐτῷ ἀγὰς τὰ ὅσα εἶχε, δεκαπέντε πουγγεία· καί, ἀφοῦ αὐθέντευσε μῆνας δεκαεννέα, εἶχε

.... Caimacamii orânduiţi la Bucureşti păzesc strâns pe Stati şi pe Dimitrie al lui Fotie, şi noaptea, ca să nu-i sfâşie ori să-i ucidă mulţimea. Cu o căruţă-i trimet la Ţarigrad; îi duc la Forno al lui Bostangì-başi îndată după sosire şi-i cercetează pentru câţi bani s'au luat din Ţara-Românească supt Ştefan-Vodă. Face cercetarea Zaphanè-Eminì Ismail-beiu; iese şi fratele lui Stati, Gheorghe, şi mărturiseşte şi el cele ce-i sunt cunoscute. Pe Ştefan-Vodă ajuns la Adrianopol îl surgunesc la Mitilene, după ce a luat de la el Aga care-l întovărăşià tot câtaveà, cinsprezece pungi; şi, cu toate că stăpânise cinsprezece luni, aveà numai aceste cincis-

[1] Urmează afaceri dintre Grecii constantinopolitani. Suţu, în aceste certe, înfăţişează pe Ipsilanti ca trăgându-se din blănari, pe Moruzi din „Lazii zaheregii", pe Rizu ca fost rob al Mitropolitului de Chalkedon, pe când bunica lui după mamă este Elena fiica Exaporitului. Scriitorul adauge însă că bunicul, după tată, al lui Nicolae însuş, Diamandachi, „aveà prăvălie (ἐργαστάριον) la Diplophanaron, fiu al unui ţeran (χωρικοῦ) care vindeà lapte şi la casele turceşti alc celor mai de samă şi de aceia se ziceà *Sugi* (σουτζῆ)": de aici numele de Suţu, Sutzos, luat de Constantin Drakos, fiul lui Diamandachi şi tatăl lui Nicolae (pp. 405-6)

μόνον αὐτὰ τὰ 15. Τὴν ἔδιδεν ὁ Στάθης μηνιαῖον παυγγεῖα 10 διὰ νὰ ἐξοδιάζῃ εἰς τροφὴν καὶ ῥοῦχα ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν τέκνων του καὶ διὰ τζέπ-χαρτζιλίκι του....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 406.)

prezece. Îi dădeà Stati pe lună zece pungi ca să le cheltuiască pentru hrana şi veşmintele lui şi ale copiilor lui şi pentru „cep-hargilâcul" (bani de buzunar) lui....

MCLXIII.

Menţiune despre închiderea boierilor munteni.

1765, 2 Ianuar.

ᾳψξε', Ἰανουαρ. 2. Ἐσφαλήσθησαν δ/αν φορὰν οἱ ἄρχοντες, ἤτοι ὁ Κλήμεντος καὶ Νικολάκης Δουδέσκουλοι, καὶ Πουρβοῦλος, Μιχαήλ, οἱ Καντακουζηνοί, Ῥακοβίτζης Βόρνικος καὶ Πάνος Στιρμπέης, Πάνος Φιλιπέσκος, Στολ. Μπελατζάνος Ἰωάννης, Μπαλιάνος Γρηγοράσκος, Πανταζῆς Κιρπινόνος, καὶ Ἰουνίου 25 ἀφέθησαν.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

1765, Ianuar 2. S'au închis a doua oară boierii, adecă: Climent şi Nicolachi Dudeştii, şi Pârvu şi Mihai Cantacuzinii, Racoviţă Vornicul şi Pană Ştirbeiu, Pană Filipescu, Stolnicul Ioan Bălăceanu, Grigoraşcu Băleanu, Pantazi Câmpineanu, şi la 25 Iunie li-au dat drumul.

MCLXIV.

Diplomă a lui Grigore Alexandru-Vodă, al Moldovei, întărind închinarea bisericii de la Bogdan-Sarai către mănăstirea Rhossikon, unde se păstrează capul Sfântului Pantelimon (v. nº MCLVI).

1765, April.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γίκας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Πολλαῖς μὲν καὶ ἄλλαις ἀγαθοεργείαις ἐυάρεστοι τῷ Κυρίῳ φανῆναι δυνάμεθα, ἃς αὐτὸς ὁ φιλάνθρωπος Σωτὴρ οἵαπερ ὁδοὺς ἀπαγούσας εἰς ἀπόλαυσιν τῆς ἀϊδίου μακαριότητος, ἡμῖν τοῖς εὐσεβέσιν ὑπέδειξεν, αὐχ ἧττον δὲ ἀσφαλὴς ἡ περὶ τὰ θεῖα σκηνώματα καὶ ἱερὰ καταγώγια τελουμένη κηδεμονία καὶ μέριμνα, εἴτε πρὸς σύστασιν αὐτῶν καὶ διαμονήν, εἴτε καὶ πρὸς εὐπρέπειαν μόνην καὶ κόσμον ἀφορῶσα (εἰς δόξαν γὰρ Θεοῦ διενεργουμένη, δόξης καὶ μακαρισμοῦ μετόχους τοὺς διενεργοῦντας ἀναδείκνυσι, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον: „τοὺς δοξάζοντας με ἀντιδοξάσω"), ἐν οἷς δὲ σκηνώμασιν οὐχ ὅπως ἀναίμακτοι καθεκάστην θυσίαι καὶ λατρεῖαι τῷ Κυρίῳ προσάγονται, ἀλλὰ καὶ ἄσκησις βίου θεοφιλοῦς πολιτεύεται. Διὸ δὴ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας φροντίζοντες καὶ ἡμεῖς, κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον καὶ τῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν σκηνωμάτων καὶ καταγωγίων συστάσεως ὑπέρ τι ἄλλο ἐφιέμενοι, ἔγνωμεν, ὡς, ἐλέει τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τοὺς οἴακας τῆς θεοφρουρήτου Ἡγεμονίας Μολδοβλαχίας ἐγχειρισθέντες, τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένην ἱερὰν ἐκκλησίαν εἰς τὸ Μπογδὰν-Σεράϊον κατὰ τὸ Τζαρσαμπὰ-Παζάρι, σεμνυνομένην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἰδίαν οὖσαν τῆς Αὐθεντείας Μολδοβλαχίας, προσηλῶσαι καὶ ἀφιερῶσαι τῇ ἐν τῷ ἁγιονύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος σεβασμίᾳ, βασιλικῇ τε καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, Ῥώσσικη ἐπιλεγομένῃ, ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τῆς αὐτῆς μονῆς, διακυβερνᾶσθαι τε καὶ διεξάγεσθαι διὰ παντός, πρὸς σύστασιν αὐτῆς κρείττονα καὶ εὐκοσμίαν, αὔξησίν τε καὶ βελτίωσιν, καὶ δι' αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην ἐπικυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι, ἐπὶ τῷ ἔχειν διὰ παντὸς τὸ μόνιμον, καὶ τὸ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀμετάπτωτον τε καὶ ἀμεταπόητον. Ἥντινα ἀφιέρωσιν ταύτην, γεγονυῖαν καὶ ἐπὶ τῆς Αὐθεντείας τοῦ ἐκλαμπρατάτου Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Ἰωάννου Θεοδώρου Βοεβόδα, καὶ ἐμφανισθεῖσαν ἡμῖν δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου τοῦ πρὸ ἡμῶν Αὐθέντου κυρίου, κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Ἰωάννου Βοεβόδα, τῇ συναινέσει καὶ ἀποφάσει καὶ πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς εὐγενεστάτων ἀρχόντων τοῦ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ Διβανίου καὶ τῶν λοιπῶν πάντων ἡμετέρων, καὶ πιστῶν ἀρχόντων ὡς ὅλως θεάρεστον καὶ ἐνθέου ζήλου πλήρη ἑωρακότες, ἀποφαινόμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ παρόντι ὅπως ἡ ῥηθεῖσα ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἡ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένη κατὰ τὸ Τζαρσαμπὰ-Παζάρι, εἰς τὸ Μπογδὰν-Σεράϊον, μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ὁσπητίων καὶ περιοχῆς καὶ πάντων ὧν κέκτηται κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, εἴη καὶ λέγηται καὶ παρὰ

πάντων γνωρίζηται ἀφιέρωμα τῆς σεβασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ Ῥώσικου, παρ' αὐτῆς διεξαγομένη καὶ διακυβερνωμένη, ὡς μετόχιον αὐτῆς, μενούσης τῆς ἀφιερώσεως ταύτης ἀναποσπάστου καὶ ἀναφαιρέτου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Βουλόμενοι δὲ τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην διατηρεῖσθαι εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς εὐσεβεστάτους ἡγεμόνας, οἷς ἂν τὸ θεῖον εἰς τοὐπιὸν τὴν Ἡγεμονίαν ἐπιτρέψηται, ἐπικυρῶσαι τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην καὶ δι' ἰδίων χρυσοβούλλων γραμμάτων, πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν, ἄνεσίν τε καὶ ἀγαλλίασιν, ἵν' εἰς ἀεὶ ἔχῃ ἡ ῥηθεῖσα σεβασμία καὶ βασιλικὴ μονὴ τὴν ἐκ ταύτης βοήθειαν καὶ ἀντίληψιν. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν αὐθεντικὸν ἡμῶν χρυσόβουλλον εἰς διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψξε', κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον.

Ἰω. Γρηγόριος Γ'ίκας Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MCLXV.

1765, 9 April.

Notiţă despre cutremurul din Bucureşti.

,αψξε', Ἀπριλ. θ', ἡμέρᾳ Σάββατον, εἰς τὰς 4 τῆς νυκτός, ἔγινε σεισμὸς μέγας, ἡγεμονεύοντος Στέφανος ὁ Ῥακοβίτζας.

1765, April 9, Sâmbătă, la 4 de noapte, a fost mare cutremur, Domn fiind Ştefan Racoviţă.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

MCLXVI.

1765, 11 Maiu.

Grigore Alexandru-Vodă Ghica al Moldovei dă Lavrei celei Mari un venit anual.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevodŭ, Domnulŭ Ţării Moldovii.

Facemŭ ştire cu acestŭ hrisovŭ a Domnii Meale tuturorŭ cui să cade a şti că ni-amŭ înştiinţatŭ Domniia Mea de rândulŭ sfintii mănăstiri ce să numeaşte Lavra cea Mare, unde este hramulŭ Sfântului Athanasie de la Athon, că lăcueseu acolò câţvà părinţi călugări şi să păzeşte rânduiala ei cu bună cuviinţă. Şi, văzindŭ Domniia Mea şi hrisoave de milă ce au [a]vutŭ şi de la alţi luminaţi Domni, de puţină milă, să ià de la ţara ăcasta căte cincizăc de lei pre anŭ sfânta mănăstire, şi doi lei şi gimătate cheltuiala trimisului, aseaminea amŭ întăritŭ şi de la Domniia Mea, rânduindŭ ca să ia aceştĭ bani 52 pl. lei pe totŭ anulŭ, nelipsitŭ, de la Cămara gd., pentru ca să-şi aducă aminte părinţii călugări să roage prea Dumn[e]zeu pentru ţara ăcasta, ca să-i dăruiască ceale bune, ferindu-o de ceale reale. Şi pohtimŭ şi pre alţi luminaţi Domni ce Dumnezeu va rândui pe urma noastră ca să-i întărească pentru pomana ţărăi şi a lorŭ veĉnică pomenire. Şi s'au serisŭ hrisovu acesta inŭ Eşĭ, întru 'ntăia Domnie a noastră, inŭ anulŭ alŭ doilea.

1765, Mai 11.

(Pecete mică octogonală.)

Io Grigorie Ghica V.

Mihalache Roseţŭ, 3 Logft. procitelnom.

(Bibl. Ac. Rom., doc. 214/CXXV; publicat şi în *Analele Academiei Române*, XXXV, p. 42.)

MCLXVII.

1765, 13 Maiu.

Notiţă despre răscoala rufeturilor din Bucureşti, (cf. nº MCLXI).

,αψξε', Μαΐου 13, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, τὴν β'αν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως, ἔγινεν ἐπανάστασις παρὰ τῶν ἐκ Βουκουρεστίου ρουφετίων, εἰς τὴν Μητρόπολιν, συναχθέντες μετὰ βοὴν καμπάνων, ζητῶντας παρὰ τοῦ Μητροπολίτου

1765, 13 Maiu, Vineri, a doua zi după Înnălţare, s'a întâmplat răscoală din partea rufeturilor din Bucureşti, strângându-se la Mitropolie cu sunet de clopote, cerând de la Mitropolit şi de la boieri milă şi ier-

καὶ ἀρχόντων ἕλεως καὶ συγκατάβασιν τοῦ δοσήματος. Ὁ δὲ Τουρνατζῆς, μετὰ τοῦ ἄρχ. Σπαθαρίου καὶ Ἄγα Ὑψηλάντη, μπεσλήδων καὶ Ἀλβανητῶν, μὲ πιστόλια σάπες τοὺς ἐκατασκόρπισαν εἰς τὰς 4 ὥρας τῆς ἡμέρας, καὶ ἔκοψαν εἰς τὴν κάτω πόρταν τῆς αὐθεντικῆς Κούρτης ἕναν Κόμανον μπογασιέρην γιργιοβλήν, ἕναν δοῦλον τοῦ Παναγιώτη Τζαούση καὶ ἕναν ῥάπτην· τοὺς δὲ σφαλισμένους ἐγκρίτους ἀπὸ τῆς Καμάρας τὸ σφάλισμα τοὺς ἐμετοίκησαν εἰς τὰ ὄπισθεν μπέτζουρα, διώχνοντας, καὶ τοὺς δούλους του μὲ σφοδρὴν φύλαξιν τοὺς ἐφυλάττουν.

tarea dăjdii. Iar Turnagiul, cu dumnealui Spătarul şi Aga Ipsilanti, cu beşlii şi Albanezii, cu pistoale . . ., i-au împrăştiat la patru din zi; şi au tăiat la poarta din jos a Curţii domneşti pe unul Coman bogasierul, din Giurgiu, pe un rob al lui Panaioti Ceauşul şi pe un croitor; iar pe boierii fruntaşi ce erau închişi i-a mutat cu închisoarea dela Cămară la beciurile d'indărăt, gonindu-i, şi pe robii lui *(sic)* cu tare pază i-au păzit.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

MCLXVIII.

Notiţă despre confiscarea averii lui Nicolae Brâncoveanu.

1765, 3 Iunie.

,αψξε', Ἰουνίου 3, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἦλθεν βασιλικὴ προσταγὴ τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ, καὶ ἔγραψαν τὸ τίποτας τοῦ Νικολάου Βραγκοβάνου, πρώτου Μεγάλου-Κλουτζιάρη, ζητῶντας τὸ μιρὶ 250 πουγγία τοῦ Δραγιτζάνου Κοζλιτζάνου, ἀνεψιοῦ του, ὁποῦ ἐτούρκευσεν [1].

1765, Iunie 3, zi Miercuri, a venit poruncă împărătească a Sultanului Mustafà şi au scris tot ce-a avut Nicolae Brâncoveanu, fost Mare-Clucer, cerând miria (Statul) 250 de pungi ale lui Drăghiceanu Cozliceanul, nepotul său, ce l-au turcit.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

MCLXIX.

Notiţă despre mazilia lui Ştefan-Vodă Racoviţă.

1765, 18 August.

,αψξε', Αὐγούστου 18, Πέμπτῃ, εἰς τὰς 7 ὥρας τῆς ἡμέρας, ἦλθεν ὁ Καρὰ-Ἀλῆς Τατάρης μὲ τὴν μαντζιλία τοῦ ὑψηλ. Στεφάν-Βόδα Ῥακοβίτζα, λαμβάνοντας τὴν Αὐθεντείαν ὁ ὑψηλ. ἡμῶν Αὐθέντης Σκαρλάτος Γκίκας Βοεβόδας. Ἐσφάλησαν τὸν Πα. Δημητράκη καὶ Στάθη δ'ον διστι[άριν], εἰς δὲ Βασιλεύουσαν ἐκρέμασαν καὶ τὸν Γεωργάκη Σταυράκη, πεθαμένος ὄντας ἀπὸ τοὺς σκεντζέδες [2].

1765, Avgust 18, Joi, la 7 ceasuri din zi, a venit Cara-Ali Tatarul cu mazilia prea-înnălţatului Ştefan-Vodă Racoviţă, luând Domnia prea-înnălţatul nostru Domn Scarlat Ghica Voevod. Au închis pe Pă[harnicul] Dumitrachi şi pe Stati al doilea Vistier, iar la Constantinopol au spânzurat şi pe Iordachi Stavrachi, atârnat fiind de cange (?). . . .

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

MCLXX.

Notiţă despre plecarea lui Ştefan Racoviţă mazil dela Çonstantinopol la Mitilene.

1765, Septembre.

Σεπτεμβρ. α', ἐκίνησεν ὁ Στεφάν-Βόδας ἀπὸ τὰ ὧδε μὲ τὸν καπετζῆ εἰς Μυτιλήνην.

Septemvrie 1-iu, a pornit Ştefan-Vodă de aici cu Capugiul la Mitilene.

(Iorga, *Studii şi documente*, XXII, p. 90.)

---

[1] V. *Genealogia Cantacuzinilor*, pp. 349, 410 şi, *Studii şi documente*, V, pp. 519, 521, 713.

[2] V. mai sus, p. 1177, pasagiul din Comnen Ipsilanti.

MCLXXI.

1766. Alexandru Scarlat Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an un ajutor bănesc mănăstirii Maicei Domnului Sumelă, din Trapezunt (v. no MCLVIII).

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCLXXII.

1766, Alexandru Scarlat-Vodă Ghica, al Ţerii-Româneşti, dă pe an 200 de lei şcolii (φροντιστηρίῳ) din Trapezunt.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCLXXIII.

1766. Notiţă despre liberarea lui Ştefan Racoviţă şi a ajutătorilor săi din surgun.

....Ἐλευθεροῦται τῆς κατὰ τὴν Μιτυλήνην ἐξορίας ὁ Ἀοθέντης Στέφανος Ῥακοβίτζας, πληρώσας εἰς τὸν χαζνὲν τοῦ Ἐπιτρόπου Μουσούνογλου πουγγεῖα 15, δανεισθέντα αὐτῷ παρά τινων φίλων...

Οἱ Ζαγοριανοὶ Στάθης καὶ Γεώργιος, αὐτάδελφοι, ἐξετασθέντες παρὰ τοῦ ῥηθέντος Ἰσμαὴλ-πέη, ἐξισάσθησαν καὶ ἠλευθερώθησαν τῇ ἁδρᾷ δωροδοκίᾳ πρὸς τὸν πέην καὶ μετρίᾳ τινὶ πρὸς τὸν Νικόλαον Σοῦτζου, καὶ κατεγίνετο ὁ Στάθης εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ Νικολάου Σούτζου, ὤντας γραμματικός του....

....Se liberează din surgunul de la Mitilene Domnul Ştefan Racoviţă, plătind la haznaua Vizirului Muhzunoglu cinceisprezece pungi, ce i-au fost împrumutate de nişte prieteni...

Zagorianii Stati şi Gheorghe, fraţi, cercetându-se de zisul Ismail-beiu, s'au învoit şi au fost liberaţi prin foarte multă dare de bani către beiu şi una moderată către Nicolae Suţu, şi a ajuns Stati în slujba lui Nicolae Suţu, fiindu-i grămătic....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 407.)

MCLXXIV.

1766, Maiu-Iunie. Notiţă despre speranţele de Patriarhie ale arhiepiscopului de Atena Vartolomeiu, de obârşie Aromân.

....Ὁ Ἀθηνῶν Βαρθολομαῖος ἦλθε κρυφίως εἰς τὴν Πόλιν, ἐλπίζων διὰ τοῦ Μουσούνογλου πατριαρχεῦσαι, καὶ διατρίψας μῆνας δύο, Μάϊον καὶ Ἰούνιον, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἄπρακτος[1]....

.... Al Atenei Vartolomeiu veni pe ascuns la Ţarigrad, nădăjduind prin Muhzunoglu să ajungă Patriarh şi, petrecând două luni, Maiu şi Iunie, s'a retras în eparhia lui, fără ispravă....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 408.)

MCLXXV.

1766, Octombre. Diplomă a lui Grigore Alexandru-Vodă Ghica, al Moldovei, pentru şcoala din Neochorion.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Ἀοθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Παιδείας καὶ σοφίας Κυρίου κρεῖττον οὐδὲν ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, τῶν ὁμολογουμένων ὄντως καλῶν, διά τε τὸ περιὸν τῆς ἀξίας

Io Grigore Alexandru Ghica Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn şi stăpânitor a toată Moldova.

Decât creşterea şi înţelepciunea Domnului nu e nimic mai bun în viaţa după trup, dintre cele cu adevărat recunoscute

[1] Cf. mărturia lui Chandler (*Voyages*, III, Paris 1806, p. 23): „La Siège archiépiscopal était alors (v. 1760) occupé par un Walaque, nommé Barthélemy, qui l'avoit acheté depuis peu à Constantinople“.

τοῦ ὑποκειμένου, εἴποιμ'ἄν, περὶ ὃ καταγίνεσθαι πέφυκε, καὶ τὸ ὑπερέχον τοῦ τέλους πρὸς ὃ ποιεῖται τὴν ἔκβασιν, ὅπερ θεῖον ὄντως ἐστὶ καὶ ἐξαίρετον, ἵνα μὴ λέγω τῆς θείας μακαριότητος ἀπορρώξ· τέλος καὶ γὰρ τοῦ κατ' ἀρετὴν βίου ἡ μακαριότης ἐστί, κατὰ τοὺς ἱεροὺς διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Διό, μακάριος ἄνθρωπος, ὃς οἶδε φρόνησιν, τὸ ἱερὸν φησὶ λόγιον. Ἔνθεντοι καὶ περισπούδαστον ἔργον παρὰ πάντα κέκριται πάντως τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἡ τῆς σοφίας μελέτη, καὶ λίαν ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, ὡς συμπληρωτικὸν καὶ ἀπαρτιστικὸν σφίσιν αὐτοῖς τῆς κατὰ λόγον καὶ γνῶσιν ἐνεργείας, δι' ἧς καὶ ἄνθρωπος πέφυκε, καὶ Θεοῦ εἰκὼν ὁ ἄνθρωπος λέγεται. Ἀλλ' οἷς οἶδε κρίμασι Κύριος, ἀμελούμενον καθοράται ἐν τοῖς ἐνεστῶσι καιροῖς τὸ θειότατον ἔργον αὐτό, ἡ τῶν γραμμάτων δηλονότι σπουδὴ καὶ σοφία ἡ ἀγχίθεος, ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γένει, οὕτινος γνώρισμα πάλαι βάθος ἐπιστημῶν καὶ πλοῦτος γνώσεων, ἥτις τανῦν ἐν αὐτῷ μικρὸν πνέουσα φαίνεται, καὶ μακρὸν ἀσθενοῦσα, καὶ πρὸς τὸ ἐκλείπειν ἐγγίζουσα· πρὸς ὃ περιπαθῶς δὴ λίαν τῷ ὄντι ἔχει ὁ τῆς παιδείας ἐραστής, ἅτε περιστατικῶν τινῶν προσφάτως, κατὰ τὸ ἀντίξουν, φημί, τῆς τοῦ καιροῦ δυσχερείας, ἐπισφρυσάντων *(sic)*, οἷα φιλεῖ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνειν ὡς τὰ πολλά, πέπαυται ἡ τοιαύτη διδασκαλία, καὶ ζημία προσετρίβη τῷ γένει δεινή, καὶ πασῶν ἄλλων τῶν ζημιῶν ὑπερέχουσα· ὅσον καὶ γὰρ ἡ τοῦ καλοῦ παρουσία λυσιτελεῖ, καὶ τὰ συμφέροντα δαφιλεύει, καὶ ἐξαίρει τῶν δυσχερῶν, καὶ ἄλγος ἀπορραπίζει, καὶ θλῖψιν ἀποδιοπομπεῖται μακράν, καὶ εὐζωΐαν χαρίζεται, τοσοῦτον δήπουθεν ἐξ ἀντιθέσεως ἡ ἀπουσία τοῦ τοιούτου σωρηδὸν ἐπιφέρει τὰ καταστρέφοντα. Τοιούτου οὖν ὄντος χρήματος ἀναγκαίου τῆς σοφίας καὶ παιδείας, τίς τῶν εὖ φρονούντων ἀρετῆς τε καὶ παιδείας ἐραστῶν ὀρέξαι χεῖρα βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως οὐ βούλεται, ὡς οὐχ ὅπως παρ' ἀνθρώποις ἐπακούμενος, ἀλλὰ καὶ τῶν παρὰ Θεοῦ ἀντιμισθιῶν ἀξιούμενος; Διὸ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα Αὐθεντεία, ἐλέει τοῦ παναγάθου Θεοῦ τοὺς οἴακας τῆς θεοφρουρήτου ἡγεμονίας Μολδοβλαχίας ἐγχειρισθεῖσα, καὶ ἤδη ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, κατὰ τὸ Νεοχώριον καλούμενον, ἔνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, συγκρατηθῆναι ἑλληνικὸν σχολεῖον, εἰς τὰ ἐν αὐτῇ προσφάτως ἐκ βάθρων ἀνεγγερμένα οἰκήματα, μετ' οὐκ ὀλίγης δαπάνης, μόχθους τε καὶ πόθου ἐν αὐτῷ καταβληθέντος παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἐπιχωριαζόντων ὀρθοδόξων, πρὸς γύμνασίν τε καὶ παιδείαν καὶ ἠθῶν κοσ-

ca bune, din covârşirea preţului subiectului, aş zice, pentru care s'a făcut, şi din înălţimea scopului spre care-şi face urmarea, care cu adevărat dumnezeiesc este şi ales, ca să nu zic culme a dumnezeieştii fericiri; căci scopul vieţii după virtute e fericirea, după sfinţii dascăli ai Bisericii. Pentru care zice Sfânta Scriptură: fericit omul care cunoaşte înţelepciunea. Deci s'a socotit şi ca lucru de căutat mai presus de toate pentru cei ce cugetă bine grija înţelepciunii, şi foarte de folos oamenilor, ca una ce li este îndeplinire şi împodobire lor a faptei după rost şi cunoştinţă, prin care şi om s'a făcut, şi icoană a lui Dumnezeu se zice omul. Dar, pentru ce păcate ştie Dumnezeu, se vede neîngrijit în vremile de acum acest prea-dumnezeiesc lucru, adecă studiul literelor şi înţelepciunea cea aproape de Dumnezeu, în neamul nostru, a cărui slavă a fost odată adâncul ştiinţelor şi lărgimea cunoştinţelor, care întru aceasta azi se înfăţişează răsuflând scurt şi foarte slăbit şi aproape de dispariţie; faţă de care lucru cu multă patimă se află, de fapt, doritorul de educaţie, de oare ce de curând unele împrejurări ale greutăţii vremii căzând împotrivă, cum se întâmplă de multe ori în lume, a încetat o aşà de mare dăscălie şi s'a făcut pagubă mare neamului, şi mai presus de toate celelalte pagube; căci, pe cât fiinţa binelui foloseşte şi dă din bielşug cele de folos şi scoate din cele grele şi desmorţeşte frigul şi goneşte departe tulburarea şi dă bună viaţă, pe atâta, din potrivă, lipsa uneia ca aceasta aduce cu grămada cele ce distrug. Fiind deci un astfel de lucru de nevoie înţelepciunea şi educaţia, cine oare din cei ce cugetă bine iubitori ai virtuţii şi creşterii n'ar voi să întindă mâna de ajutor şi de susţinere, ca unul ce nu numai de oameni este lăudat, ci şi de răsplătirile dela Dumnezeu se învredniceşte? Pentru care deci şi Domnia Noastră, căpătând din mila prea-bunului Dumnezeu frânele Domniei de Dumnezeu păzite a Moldovei, şi încă în Împărăteasa cetăţilor, la locul ce se zice Neochorion, în biserica sfântului Nicolae, s'a alcătuit şcoală de elineşte, în casele clădite acolo de curând din temelie, cu nu puţină cheltuială, ostenealâ şi râvnă depuse în ea de bine-credincioşii vecini de acolo, pentru deprinderea şi creşterea şi împodobirea

μιότητα τῶν νεήλυδων καὶ φοιτητῶν, ἀφορόντων καὶ εἰς τὰ πρὸς σύστασιν τοῦ αὐτοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἄλλως τε ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὰ πρόσω προβαίνειν, μετ' ἐπιδόσεως τῶν ἐν αὐτῷ θαμιζόντων μαθητῶν καταφαθοῦσα, καί, βουλομένη κατὰ τὴν ἑαυτῆς ἔφεσιν ὁλοψύχως καὶ λίαν διεγηγερμένης σπουδῆς ἀναζωπυρῆσαι κατὰ δύναμιν τὸν ἐν σποδιᾷ τέως ὑποκρυπτόμενον ἱερὸν ἄνθρακα τοῦ θεοδωρήτου φωτὸς τῆς παρεδρευούσης Θεῷ σοφίας, καὶ εἰς φῶς προελθεῖν, πρὸς σύστασιν τοῦ αὐτοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, καὶ πόρόν τινα καὶ παραμυθίαν τῆς ἐν αὐτῷ γινομένης δαπάνης εἰς ἀκολουθίαν αὐτοῦ διώρισε δίδοσθαι κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς αὐθεντικῆς Καμάρας πεντήκοντα γρόσια, ἅτινα ἔχουσι λαμβάνειν ἐτησίως οἱ διωρισμένοι τοῦ αὐτοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου ἐπίτροποι καὶ ἐπιστάται, εἰς χρῆσιν τοῦ αὐτοῦ σχολείου καὶ σύστασιν. Βουλόμενοι δὲ διορισμὸν τοῦτον διατηρεῖσθαι εἰς τὸν ἅπαντα τὸν χρόνον, ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς εὐσεβεστάτους ἡγεμόνας καὶ ἀδελφοὺς Αὐθέντας, οἷς ἂν τὸ θεῖον εἰς τοὐπιὸν τὴν ἡγεμονίαν ἐπιτρέψηται, ἐπικυρῶσαι τὸν διορισμὸν τούτου τοῦ ἐλέους καὶ δι' ἰδίων χρυσοβούλλων γραμμάτων, ὡς ἔργου θεοφιλοῦς τυγχάνοντος, ἵν' ἐς ἀεὶ ἔχῃ τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον τὴν ἐκ τούτου βοήθειαν. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν αὐθεντικὸν ἡμῶν χρυσόβουλλον, εἰς διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψξϛ, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριαν.

Κυριάκος ὁ ος Βιστιάρης.

moravurilor tinerilor şi ucenicilor, privind şi la întărirea acelei şcoli de elineşte, care aflăm că zi de zi merge înainte, cu sporirea la număr a ucenicilor ce vin acolo, şi voind, după dorinţă, din toată inima şi cu foarte trează râvnă să aprindem după putere sfântul cărbune până acum ascuns în spuză al luminii de Dumnezeu dăruite pe care o dă înţelepciunea ce apropie de Dumnezeu şi să-l aducem la lumină, pentru întărirea acelei şcoli de elineşte, am orânduit a da ca un mijloc şi o mângâiere a cheltuielii ce se face acolo în fiecare an spre slujba ei din Cămara domnească cinci sute de lei, pe cari să aibă a-i luà pe an cei orânduiţi epitropi şi îngrijitori ai acestei şcoli de elineşte, pentru întrebuinţarea şi întreţinerea şcolii aceleia. Iar, voind ca această orânduială să se păstreze în toată vremea, rugăm şi pe cei de după noi preacucernici stăpânitori şi fraţi Domni, cărora Dumnezeu de acum înainte li va încredinţà stăpânirea, să întărească orânduirea acestei milostenii şi prin ale lor hrisoave, ca unul ce este un lucru înbit'lui Dumnezeu, pentru ca în veci să aibă această şcoală de elineşte ajutor dintr'aceasta. Şi de aceia s'a dat şi cel de faţă al nostru hrisov, spre statornică siguranţă.

În anul Mântuirii 1766, luna lui Octomvrie.

Chiriac al doilea Vistier.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCLXXVI.

1766, 16 Novembre. Scarlat Grigore Ghica dă mănăstirii Xenofont doi aspri la fiecare zece litre de vin ce s'ar face pe „trei moşii ale lui, ce se află în judeţul Vâlcii".

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCLXXVII.

1766, Decembre. Gramata lui Samuil, Patriarh de Constantinopol, pentru şcoala din Iaşi a lui Grigore Alexandru-Vodă Ghica[1].

Σαμουήλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

---

[1] Iată hrisovul domnesc la care se referă actul lui Samuil (V. A. Urechiă, *Ist. Şcoalelor*, IV, p. 51): „De vreme ce învăţătura şi ştiinţa săvârşesc deplin pe om şi-l fac vrednic ca să aleagă binele de rău şi adevărul de neadevăr, pe drept din nedrept, pe dreptate din nedreptate, îl luminează ca în toată socotinţa lui sau lucrare sau faptă să metahirisească şi să povăţuiască cuvântul adevărului deosebindu-l de dobitoacele cele necuvântătoare şi lucrătoriu făcându-l tuturor lucrurilor celor meşteşugoase şi a epistimiilor şi săvârşitoriu de mari şi vrednici de laudă fapte, şi la cea de săvârşit îl face vrednic, puternic,

Ὅσα μὲν δὴ καλὰ καὶ Θεῷ κεχαρισμένα τῶν ἔργων ἔρωτι τῷ κατ' αὐτὸν ἐνεργούμενα τῇ προνοίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἕνεκα βεβαιότητος καὶ διαμονῆς τῆς εἰς τὸ μέλλον προσάγεται, ταῦθ' οὐχ ὅπως ἀναλαμβάνειν καὶ συνιστᾷν διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰσχύος οὐκ ἀπαναινόμεθα, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ ταῦτα προθυμουμένους ἐπαίνους τοῖς ἑκάστῳ προσήκουσι καὶ πνευματικαῖς εὐχαῖς ἐπαλείφομεν· ἐν δὲ δὴ τηλικαύτῃ τοῦ γένους τανῦν κακώσει τί ἂν ἄλλο περὶ πλείονος ποιησόμεθα ἢ τὴν περὶ μουσεῖα σπουδὴν καὶ συγκρότησιν, καὶ τῶν παιδείας ἀντιποιουμένων ἐπιμέλειαν, ἢ ποίοις ἂν ἐπαίνων λόγοις τὸν οὕτω λαμπράν, οὕτως ἔνδοξον, οὕτω κοινοφελῆ καὶ Θεῷ τὰ μάλιστα φίλην ἀνεχόμενον πρᾶξιν φιλοτιμότερον ἂν ἀγωνισάμενοι πρὸς ἀξίαν ἀφειψαίμεθα, οὐ μενοῦν, μηδ' ἂν ἄλλο τί ποτ' ἀντὶ παιδείας ἀγαπήσαιμεν: μηδὲ τὸν οὕτως ἀντιποιούμενον αὐτῆς ἐπαίνοις ἂν ἀξίως κοσμήσαιμεν, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτῇ μέν, ἅτε τῶν ἀγαθῶν ἀκροτάτῃ καὶ πάντα κοσμούσῃ, καὶ πάντων κρατούσῃ καὶ παρέδρῳ Θεῷ καὶ ἀγγέλοις, αἰδὼ τὴν ὀφειλομένην ἀπονείμαντες, τὸν περὶ αὐτῆς οὕτω γενναῖαν καταβαλλόμενον σπουδὴν τόν' ἡμέτερον εὐχαῖς ἐπιῤῥώσομεν, τὴν δὲ πρᾶξιν αὐτόθεν προκαταληψόμεθα, καὶ δεσμῷ προασφαλίσομεν, ὡς ἂν ἀνεξάλειπτος διαμένῃ σὺν Θεῷ, καὶ τῷ χρόνῳ συμπαρατείνηται.

---

lăudat, vestit şi fericit, precum faptele arată şi Sfânta Scriptură vesteşte zicând: fericit omul carele a aflat înţelepciune. Eu, zice înţelepciunea, am lucrat, sfatul şi mintea şi socotinţa, prin mine cei mari se măresc şi tiranii stăpânesc pe pământ. Această învăţătură este lăudată în tot locul şi cu toată arătarea ei vederată şi la toate marginile pământului vestitoare, iar la porţile stăpânilor este nelipsită. Deci şi apostolul Pavel vrea să fim înţelepţi, îndemnându-ne ca să vieţuim, nu ca neînţelepţii, ci ca înţelepţii. Prin aceasta Haldeii groaznici, Eghiptenii puternici, Elinii minunaţi, Grecii lăudaţi şi la cea de săvârşit neamurile cele de la Apus şi Miazănoapte, ce au fost mai dinainte varvari, iar acum filosofi şi de laudă vrednici, printr'această învăţătură fieştece meşteşug şi epistimie s'a adaus şi s'au revărsat toată puterea, şi stăpânirea s'au mărit atâta, cât această ştiinţă şi învăţătură este la oameni: lumină, tărie, laudă, podoabe şi împlinire de săvârşit.

Într'acest chip este învăţătura şi întăreşte pe om, iar neînvăţătura, cum că este împrotivnică şi face pe om asemene cu dobitoacele cele necuvântătoare, şi, neputând face alegere, necunoscând, neştiind cuvântul adevărului şi ca într'un întunerec a necunoştinţei îmbiând, mărturiseşte pricina stării cea luminoasă şi vestită a neamului nostru cu starea aceasta ce se află acum, într'atâta ticăloşită stare şi vrednică de lacrimi a neînvăţăturii, aflând şi noi pe supuşii noştri ai ţării acesteia şi mai vârtos pe cinul preoţesc, carii se cade să fie sarea creştinilor, povăţuirea credincioşilor, sfeşnicul pravoslavnicilor, încât să n'aibă deosebire preotul şi mai în scurt partea bisericească de cea mireneaşcă şi norodul pravoslavnicilor să fie însetoşat de izvoarele cele dumnezeeşti a învăţăturilor Domnului nostru Iisus Hristos. Şi socotim şi la datoria noastră cea căzută şi, cugetul îmboldindu-ne, după dumnezeiească poruncă ce avem, ca cei putincioşi să ridice sarcina neputincioşilor, aflat-am cu cale şi de trebuinţă ca să dăm şi să aşezăm Academie învăţăturilor şi a epistimiilor (prin care se întemeiază şi se săvârşeşte în tot chipul fapta bună, luminând pre al nostru pravoslavnic neam). Şi, fiindcă mai nainte vreme se află şcoala necoprinsă cu cele trebuincioase, spre neprocopseala ucenicilor, ca să aducem la starea cea mai desăvârşită a învăţăturii, spre înmulţirea dascălilor ca şi a ucenicilor, iată dar am zidit din temelii această Academie, lângă Mitropolie, pre a noastră domnească cheltuială, slobodă, îndestulată şi cu toate cele trebuincioase lucrurilor ei, şi cu biserica într'un care să prăznuieşte Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos. Şi am orânduit dascăl nu numai la aceasta Academie ce am zidit aice, în Iaşi, ci şi în toată ţara, la fiecare eparhie şi Ţinut, câte un dascăl, ca toţi creştinii ţerei aceştia, mirenii şi copiii preoţilor, să se procopsească cu învăţătura şi fapte bune. Şi prin acest al nostru domnesc hrisov hotărâm plata şi lefile dascălilor şi chiverniselele ucenicilor celor străini şi săraci ca să se dea nesmintit şi neclătit din dajdea cea rânduită a preoţilor şi a ierodiaconilor ce se află în toată ţara. Şi, măcar că aceştia erau rânduiţi la dajdea şcoalelor, însă, aflându-se supuşi şi la dajdea Vistieriei, cei supuşi se supăra' de Visterie pentru cele cătră dânşii rânduite dajdii ce da' peste an. Pentru care milostivindu-ne, de-odată foarte am micşorat această dajdie ce să da la Visteria domnească, uşurând greutatea lor ce avea' mai nainte şi lăsându-i ca să dea la Visteria domnească foarte puţină sumă, atât preoţii, cât şi diaconii. Deci iată că hotărâm anume prin acest al nostru domnesc hrisov cum nestrămutat şi neclătit să dea preoţii şi erodiaconii, pentru plata dascălilor şi pentru chiverniseala şi economia ucenicilor câte 4 lei noi într'un an de tot preotul şi diaconul, [adică] la 23 zile ale lui Aprilie câte 2 lei noi, cum şi la 26 zile ale lui Octomvrie iarăşi câte 2 lei noi să se dea asemenea, nesmintit şi nestrămutat, ca nu cumvà din puţin în puţin vor curge spre stricăciune acestei rânduite şi hotărâte de la Domnia Mea, spre folosinţa de obştie a neamului nostru cel pravoslavnic. Iar cei ce vor vreà de acum înainte ca să se învrednicească preoţiei, de se vor arătà iscusiţi şi vrednici spre procopseală şi învăţătură, să iea şi cărţi domneşti de milă şi de scutealâ, ca nicidecum să nu se supere, nici cu această puţină dajdie ce a rămas să se dea la Visteria domnească. Aşijderea şi acei ce de mai mulţi ani s'au preoţit, de se vor arătà cu procopseală şi la stare bună a învăţăturii, spre folosinţa obştiei şi mântuirea sufletească şi povăţuirea supuşilor pravoslavnici, să iea şi aceştia asemene cărţi de mila aceasta domnească, ca să nu dea nemica la dajdea Visteriei. Şi această milă li s'au făgăduit pentru ca să se silească şi să se chinuiască spre iscusenia şi procopseala învăţăturii şi ca să nu se zăticnească ca şi mai înainte de greutatea birului acestuia al Visteriei. Deci dar pentru aceste toate aşezăm epitropi şi purtători de grijă ai acestui sufletesc şi de obştie folositor lucru pre Preasfinţia Sa părintele

Τοιαύτην οὖν ἤδη σπουδήν, θεῖῳ κεκινημένος ζήλῳ πρὸς κοινὴν τοῦ γένους ὠφέλειαν κατεβάλετο ὁ ὑψηλότατος καὶ εὐσεβέστατος Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας, κύριος, κύριος Ἰωάννης Γρηγόριος Γκίκα Βοεβόδας, υἱὸς κατὰ πνεῦμα κλ. Ῥίζης γὰρ ἀγαθῆς λαμπροῦ μὲν γένους μακρᾷ καὶ ἐπιφανεστάτῃ διαδοχῇ πολιτικαῖς δ' ἀρχαῖς καὶ ἀξιώμασι προῦχοντος καὶ μάλιστα πάντων ἐπισήμου κατ' ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν, οἷον ἀκρέμων ὡραῖος ἀναβλαστήσας καὶ τὴν τῶν προγόνων ἐν ἅπασι δόξαν οὐχ ὅπως διαδεξάμενος, ἀλλὰ καὶ σφοδροτέραν ἐν ἑαυτῷ φιλοτιμησάμενος ἀποφῆναι, πρὸ παντὸς ἄλλου τοῦ τὴν ἀρετὴν ἐποιήσατο, ὥστε κατὰ πᾶσαν εὐδοκιμῶν ἤδη, παρὰ πᾶσι διὰ θαύματος ἄγεται· οἱ μὲν γὰρ τὸ φιλοδίκαιον αὐτοῦ λαμπρῶς ἀνακηρύττουσι, καὶ τούτων μάλιστα τὸ εὐσεβὲς αὐτὸ ὑπήκοον, ἐν δικαιοσύνῃ διοικούμενον ἄκρᾳ· οἱ δὲ σὺν ἐκπλήξει τὴν φρόνησιν τἀνδρὸς ἀποσεμνύνουσιν· οἱ δὲ τὸ περὶ τοὺς προσκρούοντας ὁμολογοῦσιν συγγνωμονικὸν καὶ φιλάνθρωπον· ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ πρᾷον ἐν ἅπασι θαυμάζουσι· οἱ δέ, τὸ πρὸς ἅπαντας εὐέντευκτον καὶ ἥμερον τοῦ τρόπου κηρύττοντες, ἥπιον τοῦ βίου, ἡγεμόνα καὶ πα-

Deci o astfel de sârguinţă, mişcat de dumnezeiască râvnă către obştescul folos al neamului, a luat-o asupră-şi prea-înălţatul şi prea-cucernicul Domn şi stăpânitor a toată Moldovlahia, domnul domn Io Grigore Ghica Voevod, fiul sufletesc ş. c. Căci, prin moştenirea mare şi prea-vestită a rădăcinii bune a unui strălucit neam fiind distins prin comande şi vredniciI politiceşti şi mai presus de toţi însemnat prin virtute şi cucernicie, ca un vlăstar frumos crescând şi moştenind slava strămoşilor în toate, ba încă râvnind să o arăte şi mai puternică în el însuş, a pus mai presus de toate virtutea, aşe încât, aplaudat fiind în toate, de către toţi e privit ca de-a minunea: căci unii proclamă strălucit iubirea lui de dreptate, şi mai ales cucernicii lui supuşi, cari petrec în cea mai înaltă dreptate, iar alţii cu uimire venerează înţelepciunea acestui bărbat, iar alţii recunosc sufletul lui iertător şi milostiv faţă de cei ce greşesc; dar şi alţii blândeţa lui în toate o admiră, iar alţii vestesc firea lui cea bună şi blândă faţă

Mitropolitul Moldovlahiei, pe dumnealui Hatmanul Ioniţă Cantacuzino, pe dumnealui Vist. Hrisoscoleos, pe dumnealui Pah. Manolache Bogdan, pe dumnealui Vel Vist. ce va fi după vreme, pe Baş Costi Avram, pe Baş Sandul Panaiti, pe Baş Coste Papafil şi pe Baş Costantin Panaite, pentru ca să fie purtători de grijă cu silinţe şi cu neadormire în toată viaţa lor şi să împlinească cele căzute şi trebuincioase ale acestei domneşti Academii; iar care dintre aceştii ca om muritor va petrece viaţa aceasta trecătoare, cellalţi epitropi să aleagă pre altul şi pre acela să-l ceară cu hotărîre domnească. Deci dar rânduim ca să se dea plată dascalului celui mare a epistimurilor pe an câte 1.500 lei şi dascalului celui dintâiu elinesc 600 leI şi ipodascalului elinesc 240 lei şi dascalului ce învaţă carte grecească bisericească câte 180 lei şi dascalului latinesc câte 240 lei şi dascalului moldovenesc 120 lei, iar pentru 20 de ucenici străini şi săraci, ce se vor află la şcoală, pentru mâncarea lor, hârtie şi cerneală, cu bucătariul şi apariul lor, pentru purtarea de grijă şi economia epitropilor, să se dea pentru trebuinţa lor 1.000 lei, şi la 1.000 care de lemne pentru toţi cei ce vor locui în şcoală 375 lei, şi la vivliotecarul 120 lei şi psaltului 250 lei şi la ierochirica cel grecese 300 lei la ierochirica 180 lei şi dascalului elinesc şi grecesc ce se află la şcoala Galaţilor 250 lei, a căria şcoală să fie epitropi neguţitorii ce vor locul acolo; şi dascalului elinesc şi grecesc ce se află la şcoala Botoşanilor 120 lei, a căreia şcoală vor fi epitropi négutitorii ce vor locui acolo, şi la 3 dascali moldoveneşti ce sunt rânduiţi la 3 episcopii: a Romanului, a Rădăuţului şi a Huşilor, fiecăruia câte 80 lei, şi la 23 dascali moldoveneşti ce s'au rânduit pe la Ţinuturi, la Suceava, la Câmpulungul Sucevei, la Neamţ, la Bacău, la Putna, la Tecuci, la Covurlui, la Vaslui, la Tutova, la Fălciu, la Greceni, la Lăpuşna, la Chişnău, la Orhei, la Soroca, la Cernăuţi, la Câmpulungul Rusesc, la Dorohoi, la Botoşani, la Hârlău, la Cârligătura şi la Ţinutul Iaşilor în 2 locuri fieştecărnia dascal dintr'aceşti dascali să i se dea câte 60 lei. Iar epitropii să se adune odată într'un an la Mitropolie şi să caute de adunarea tuturor veniturilor şi cheltuielilor, şi care nu va fi luat sfârşit şi nu s'au împlinit după acest al nostru domnesc hrisov, să le caute toate cu cercetare bună şi cu silinţe. Şi ce va prisosi din venituri şi din cheltuielile ce se vor economisi de către epitropi, să se cheltuiască la cărţi şi la organe matematice şi la celelalte trebuincioase ale Academiei. Iar această rânduială ce s'a făcut pentru dascalii şcoalelor, din ziua lui Sveate Gheorghe ce vine să înceapă rânduiţii epitropi a purtă de grijă după hotărârea hrisovului Domniei Mele. Care pentru toate aceste ce s'au rânduit spre folosul de obşte, prin acest al nostru hrisov domnesc pohtim Domnia Mea şi îndemnăm frăţeşte şi pre iubiţi fraţi Domni ce se vor rândui din Pronia dumnezeiască oblăduitori ţării acesteia, în urma noastră, să nu sminteaască, nici să zăticnească starea şi buna aşezare a acestei Academii, ci mai vârtos prin a lor domneşti hrisoave, spre starea cea mai bună, de-apururea să întărească. Deci dar s'au dat şi acesta al nostru domnesc hrisov întărit cu a noastră domnească iscălitură şi pecete şi cu patriarşiceşti blăstemuri a Preasvinţitului al nostru despot şi Patriarh a toată lumea şi cu a tuturor svinţilor arhierei, pentru ca să aibă starea ei nestrămutată şi neclătită. Şi s'au scris hrisovul acestu în Scaunul Domniei Mele în oraşul Iaşi, în anul al 3-lea, la anul Mântuirii 1766.

Proĕ. Vel Vist.

τέρα καὶ κηδεμόνα τῶν ἐν ἀνάγκαις ἀποκαλοῦσι τοῦ βίου: παροῦσι δὲ τἄλλα πάνθ' ὅσα πρὸς καινὴν τῶν ὑπὸ τὴν ἔκλαμπρον αὐτοῦ ἡγεμονίαν τελούντων ὠφέλειαν λαμπρῶς ἐς δεῦρο κατείργασθε, συστάσεις νοσοκομείων καὶ ἰατρείων ἀσθενοῦσι καὶ πενομένοις ἀναπεπταμένων, ὑδάτων τε καθαρωτάτων καὶ πλουσιοτάτων ἐν κρήναις ἐς κάλλος ἐξειργασμέναις ἐποχετεύσεις, ὁδῶν τε ἐπισκευὰς καὶ ἐξομαλίσεις, οὐ μόνον ἄπταιστον τοῖς ὁδεύουσι τῶν ἀνθρώπων πορείαν, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς τὰ ἀναγκαῖα τῶν ζώων εἰσκομίζουσι σωτηρίαν ἐπιτετελεσμένας. Τεκμήριον τοῦ ὄντως ἔχειν κατ' ἀρετὴν τὸν ἄνδρα καὶ μάλιστα κατ' εὐσέβειαν λαμπρότατα τὸ συγκροτηθὲν ἤδη ἐν Γιασίῳ παρὰ τὴν Μητρόπολιν Μουσεῖον. Ἔρωτα γὰρ αὐτῷ παιδείας δεινόν, καὶ ζῆλον ἔνθεον περὶ τὴν τοῦ γένους ὠφέλειαν ἐγχαράττον, ἐπισφραγίζει τὸν κατ' ἀξίαν τἀνδρὸς ἔπαινον. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο παιδείας σεμνότερον, οὐδ' ἐκπρεπέστερον ἢ προσφυέστερον ἀνθρώπῳ.

de toţi, dulceaţa vieţii lui şi îl numesc stăpânitor şi părinte şi îngrijitor al celor ce se află în nevoile vieţii: stau înainte toate cele câte pentru obştescul folos al celor ce petrec supt stăpânirea lui le-a săvârşit cu strălucire până acum, înălţare de aşezăminte de spitale şi de locuri de lecuire pentru cei bolnavi şi în sărăcie, aducerile de ape foarte curate şi îmbielşugate în fântâni frumos lucrate, gătirile şi potrivirile de strade, care dau nu numai drum sigur celor ce călătoresc, dar şi vitelor ce aduc cele de nevoie. Dar dovada cea mai strălucită că în adevăr e însufleţit de virtute şi mai ales de evlavie acest om este Şcoala (Muzeul) alcătuit acuma în Iaşi lângă Mitropolie. Căci, înscriind marea lui iubire pentru învăţătură şi râvna dumnezeiască pentru folosul neamului, pecetluieşte lauda cuvenită a acestui bărbat. Căci nimic alta nu e mai însemnat de cât creşterea, nici mai frumos sau de folos.

(Urmează lauda creşterii:)

τῶν μὲν γὰρ ἄλλων, τὰ μὲν ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις κοινά, καὶ πολλῷ τῷ περιόντι ἐνίοις ἐκείνων πρυσόντα, τὰ δὲ τοσοῦτον ἀπολείπεται παιδείας, ὅσον ἐν ἀστατεστέρῳ τῶν Εὐρίπου παλιῤῥοιῶν ῥεύματι τό τε εἶναι ἔχει, καὶ τὴν χρῆσιν τοῖς δοκοῦσι κεκτῆσθαι παρέχεται· παιδεία δὲ λόγον ἡμῖν ἐντίθησι, καὶ ταύτῃ διενηνοχέναι τῶν ἀλόγων παρασκευάζει, παιδεία καὶ τὰ πάθη κοιμίζει, καὶ καθίστησι τὰς φλεγμονὰς τῆς σαρκός, παιδεία καὶ τὰ ἤθη ῥυθμίζει, καὶ εὐγένειαν ἀληθῆ περιτίθησι, παιδεία καὶ φρόνησιν ἐμποιεῖ καὶ ἰσότητα διδάσκει ἐν ἅπασι, παιδεία μόνη καὶ πλοῦτος ἄσυλος, καὶ θησαυρὸς ἀναφαίρετος, παιδεία καὶ κόσμος ψυχῆς, ἧς «οὐδ' ὅλος ὁ κόσμος ἀντάλαγμα», κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν φωνήν, παιδεία καὶ διδάσκαλος εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας πρόμαχος: ταύτης ἐγίνοντο ἐρασταὶ οὐχ ὅπως οἱ τῆς ἔξω σοφίας ἐπιστήμονες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ θεῖοι τῆς Ἐκκλησίας πατέρες, καὶ παιδείας ἀμέλει βούλομεν μαθεῖν ἐγκώμια τὰ παρ' ἑκάστου τούτων ἐκδεδομένα γραφαῖς· οὐ γὰρ ἡμῖν ἤδη πρόκειται καθ' ἓν ἐπαξιέναι τὰ τῆς παιδείας ἐγκώμια, πρωτίστης ὡς οὔσης ὁμολογουμένως τῶν παρὰ ἀνθρώποις καλῶν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀψευδεστάτου στόματος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ πολλαχῇ βεβαιουμένης.

Ἀλλ' ὡς ἤδη καὶ περὶ τοιούτου καλοῦ πρόνοιαν πεποιημότα θαυμάσῃ πρεπόντως τὸν ἄνδρα. Ἐπεὶ γὰρ ἔγνω παιδείας ἀντιλαβέσθαι, ὡς ἡμῖν ἐγγράφως ἐδήλωσεν, ἀποπέμψας ἴσον τοῦ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἐπισφραγισθέντος χρυσοβούλλου γράμματος, πρῶτον μὲν ἀφειδέσιν ἀναλώμασιν ἐκ βάθρων ἀνήγειρε τὸ ἐν Γιασίῳ φροντιστήριον, εὐρύχωρον ἅμα κατασκευασμένος, καὶ πᾶσι τοῖς ἀναγκαίοις καὶ δὴ καὶ χρειώδεσι καταπλουτίσας, καὶ ἐλεύθερον αὐτὸ καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ ἐκκλησίαν, τὴν τιμωμένην ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀναδείξας· εἶτα καὶ διδασκάλους οὐχ ὅπως ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς λοιποῖς σχολείοις τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ ἐπαρχίας, τζάρας ἐπιχωρίῳ φωνῇ καλουμένης, ὑπ' αὐτοῦ νεωστὶ διορισθεῖσιν ἐγκαταστήσας, τὰ δὲ διδασκάλια τοῖς διδασκάλοις καὶ τὰ πρὸς

Dar se va admirà după cuviinţă acest bărbat şi pentru că s'a gândit şi la un lucru bun ca acesta. Căci, după ce a cunoscut că trebuie să poarte grija creşterii, cum în scris ni-a arătat-o, trimeţându-ni copia hrisovului pecetluit de Înălţimea Sa, mai întâiu cu cheltuială necruţătoare a ridicat şcoala din Iaşi, gătind-o şi largă, şi îmbogăţind-o cu toate cele de nevoie şi de folos şi arătând-o liberă pe dânsa şi împreună cu dânsa biserica ce se ţine de ea, cinstită întru pomenirea Întâmpinării Mântuitorului nostru Isus Hristos; apoi aşezând şi dascăli, nu numai acolo, dar şi în celelalte şcoli de curând orânduite de el în toată provincia supusă lui, care, în graiul localnicilor, se zice ţară, şi a orânduit a se da necontenit lefi dascălilor şi cele pentru hrană şcolarilor fără mijloace din banii

τροφὴν τοῖς ἀπόροις τῶν μαθητῶν ἐτάξατο δίδοσθαι διηνεκῶς ἀφ' ὧν τελοῦσιν ἐξ ἀρχαίου ἔθους οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτὴν τζάραν λαϊκοὶ ἱερεῖς καὶ ἱεροδιάκονοι· πρόνοιαν δὲ καὶ τούτων ποιούμενος, ἀνεκουφίσατο τῶν ἅπερ εἰς τὴν αὐθεντικὴν Βιστιαρίαν τελοῦσιν, ὡς ἂν μηδεμία τοῦ λοιποῦ ὑπατίμησις αὐτοῖς ἢ πρόφασις ὑπολειφθείη· κἀντεῦθεν ἐτάξατο κατὰ μὲν τὴν κγ' τοῦ Ἀπρίλιου μηνὸς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων τελεῖν ἀναντιῤῥήτως ἀνὰ δύο γρόσια καινούρια καλούμενα, κατὰ δὲ τὴν κγ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς αὖθις ἀνὰ δύο ὡσαύτως, ἀμετάθετον εἶναι τὸν τοιοῦτον ὅρον ἀναφωνάμενος. Ἀλλὰ δή, καὶ ἆθλα τοῖς εὐδοκιμήσασιν ἐπὶ τοῖς μαθήμασι προμνηστευόμενος, ὡρίσατο ὡς, ἂν εἴτις τῶν μελλόντων εἰς τὸν τῆς ἱερωσύνης προβιβασμὸν εὐδοκιμῶν ἐπὶ λόγῳ καὶ παιδείᾳ φανείῃ, ἀτέλειαν ἔχῃ, λαβὼν δι' αὐθεντικοῦ γράμματος· ἀλλὰ καὶ εἴτις τῶν πρόσθεν ἱερωσύνην ἀναδεδεγμένων ἐπιδιδοὺς ἐπιφανείη τοῖς μαθήμασιν, ὥστε δύνασθαι διὰ λόγου ὠφελεῖν τοὺς εὐσεβεῖς, κἀκεῖνος ὡσαύτως ἀτέλειαν ἔχῃ, τάγε πρὸς τὴν αὐθεντικὴν Βιστιαρίαν, ἵνα, τοῦ τοιούτου βάρους ἀνακουφιζόμενοι, προθυμότεροι περὶ τὰ μαθήματα γίνοντο, καὶ ἅμα προχειρότεροι πρὸς τὸ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς διδασκάλοις τοὺς ἐτησίους μισθοὺς ὁρισάμενος, ἐτάξατο τῷ μὲν διδασκάλῳ τῶν ἐπιστημῶν γρόσια 1.500, τῷ δὲ διδασκάλῳ τῶν γραμματικῶν 600, τῷ δὲ δ' διδασκάλῳ 240, τῷ δὲ τῶν κοινῶν 180, τῷ δὲ τῶν λατινικῶν 240, τῷ δὲ τῆς ἐγχωρίου διαλέκτου 120, κατ' ἔτος δ' αὖ γρόσια 1000 εἰς ζωάρκειαν καὶ λοιπῶν ἀναγκαίων περιποίησιν εἴκοσιν ἀπόροις μαθηταῖς, διὰ δὲ 1000 ἁμάξας ξύλων γρόσια 375, τῷ δὲ βιβλιοθηκαρίῳ 120, τῷ δὲ ψάλτῃ 250, τῷ δὲ ἱεροκήρυκι ἐν κοινῇ διαλέκτῳ 300, τῷ δὲ ἱεροκήρυκι ἐν μολδαβικῇ διαλέκτῳ 180, καθεξῆς δὲ τοῖς διδασκάλοις τῶν ἐν τῇ τζάρᾳ σχολείων κλ. Ἐφ' οἷς κατέστησεν ἐπιτρόπους καὶ φροντιστὰς τόν τε κατὰ τόπον ἀρχιερέα, ἱερώτατον Μητροπολίτην Μολδοβλαχίας καὶ τοὺς εὐγενεστάτους τούτους ἐντοπίους ἄρχοντας, τὸν Χάτμανον Ἰωαννίτζαν Κατακουζηνόν, τὸν Βιστιάρην Γεωργάκην Κωστάκην, τὸν Βιστιάρην Γεωργάκην Χρυσοσκουλαῖον, τὸν Μπαχάρνικον Μανολάκην Μπογδάνον καὶ τὸν κατὰ καιροὺς Μέγαν-Βιστιάρην, ἐκ δὲ τῶν πραγματευτῶν τὸν μπασὰ Κώσταν Ἀβράμη, τὸν Κώστα Παπαφίλου, τὸν Κωνσταντῖνον Παναγιώτη καὶ τὸν Σάνδουλον Παναγιώτην κλ. Πλείονα δ' ἀσφάλειαν τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ περιποιήσασθαι θέλων, εἰς διαμονὴν

pe cari i răspund după vechiul obiceiu preoţii mireni şi ierodiaconii în toată această ţară; şi, având grijă şi de ei, i-a uşurat de cele ce plătesc Vistieriei domneşti, aşà încât să nu mai rămâie de acum nicio impunere sau niciun prilej asupra lor; şi deci a orânduit ca la 23 din luna lui April fiecare din zişii preoţi şi ierodiaconi să răspundă neapărat doi lei ce se zic noi, iar la 26 ale lunii Octomvrie de asemenea doi, arătând că acest soroc e neschimbat. Ba încă, făgăduind şi premii celor ce s'au deosebit la învăţături, a hotărât că, dacă vre unul din cei ce vor să se facă preoţi se va distinge cu vorba şi cu creşterea, să aibă scutire de bir, cu carte domnească, dar şi dacă vre unul din cei ce vor fi primit hirotonisirea mai nainte se va părea spornic în ştiinţe, aşà încât să poată folosi prin graiu credincioşilor, şi acela de asemenea să aibă scutire, în ce priveşte domneasca Vistierie, pentru ca, fiind uşuraţi de o astfel de sarcină, să ajungă mai cu grăbire pentru ştiinţi şi mai gătiţi spre a folosi altora. Ba încă, hotărând şi dascălilor lefile lor anuale, a orânduit dascălului de ştiinţe lei 1.500, iar dascălului de gramatică 600, dascălului al doilea 240, dascălului celor de obşte 180, dascălului de latineşte 240, dascălului limbii localnice 120, şi pe an 1000 de lei pentru hrana şi îngrijirea celorlalte lucruri de nevoie şcolarilor fără mijloace, iar pentru 1000 de care cu lemne lei 375, iar bibliotecarului 120, psaltului 250, cântăreţului în limba de obşte 300, cântăreţului în limba moldovenească 180, şi pe urmă dascălilor din şcolile ţerii, ş. c. l. Asupra cărora a aşezat epitropi şi îngrijitori pe cel de acolo arhiereu, preasfinţitul Mitropolit al Moldovlahiei şi pe preanobilii boierii aceştia localnici: pe Hatmanul Ioniţă Cantacuzino, pe Vistierul Iordachi Hrisoscoleu, pe Păharnicul Manolachi Bogdan şi pe acel ce va fi pe vremuri Mare-Vistier, iar dintre negustori pe başa-Costa Avram, pe Costa Papafil, pe Constantin Panaioti şi pe Sandul Panaioti ş. c. l. Şi, vrând să dea mai multă siguranţă celor orânduite de dânsul, şi pentru păstrarea nelipsită a acestui bine obştesc, s'a rugat a se întări cu blăstămuri bisericeşti. Deci, primind rugăciunea Înălţimii Sale cu cât mai mare bucurie, scriem prin cea de

ἀδιάλειπτον τοῦ κοινοφελοῦς τούτου καλοῦ, ἠξίωσεν ἐκκλησιαστικαῖς ἀραῖς ἀσφαλισθῆναι. Τὴν γοῦν ἀξίωσιν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος σὺν ὅτι μεγίστῃ χαρᾷ ἀποδεξάμενοι, γράφομεν διὰ τοῦ παρόντος καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς κλ., μὲ ἀράς, εἰς φυλακὴν ἀδιάσειστον τοῦ θεαρέστου τούτου καλοῦ κλ. Ἐν ἔτει ,αψξ', κατὰ μῆνα Δεκέμβριον, ἰνδικτιῶνος τε'.

† Σαμουήλ, ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Καισαρείας Μακάριος. † Ὁ Ἐφέσου Μελέτιος. † Ὁ Κυζίκου Γεράσιμος. † Ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος. † Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος. † Ὁ Δέρκων Διονύσιος. † Ὁ Θεσσαλονίκης Θεοδόσιος. † Ὁ Κρήτης Γεράσιμος. † Ὁ Μιτυλήνης Ἄνθιμος. † Ὁ Βιδύνης Ἰωσήφ. † Ὁ Ἀγχιάλου Ἀνανίας. † Ὁ Ναυπλίου Βενέδικτος. † Ὁ Σαντορίνης Διονύσιος.

faţă şi vădim sobornicește, împreună cu cei din jurul nostru ş. c. l., cu blăstămuri, pentru păzirea netulburată a acestui lucru bun, plăcut lui Dumnezeu. În anul 1766, luna lui Decheмvrie, indicţia a 15-a.

† Samuil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop de Constantinopol, Roma cea Nouă, şi Patriarh a toată lumea.

† Al Cesareii Macarie. † Al Efesului Meletie. † Al Cizicului Gherasim. † Al Nicomediei Nichifor. † Al Chalkedonului Ioanichie. † Dionisie Derkon. † Al Salonicului Teodosie. † Al Cretei Gherasim. † Al Mitilenei Antim. † Al Vidinului Iosif. † Al Anchialului Anania. † Al Nauplieĭ Benedict. † Al Santorinului Dionisie.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCLXXVIII.

Notiţă despre moartea lui Scarlat Ghica şi urmarea în Domnie a fiului, Alexandru. 1766, 2-12 Decembre.

....Θνήσκει ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Σκαρλάτος Γκίκας καὶ δι' ἐπιμελείας τοῦ τε Ποστελνίκου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου καὶ μάλιστα τοῦ Ποστελνίκου Κωνσταντίνου Μουρούζη, καπικεχαγιάδων του, γίνεται ἡγεμὼν Βλαχίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀλέξανδρος ὁ Γκίκας, παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου Μουσούνογλου, τῇ ιϐ' τοῦ Δεκεμβρίου[1]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 410.)

.... Moare Domnul Ţerii-Românești Scarlat Ghica şi prin îngrijirea Postelnicului Alexandru Ipsilanti şi mai ales a Postelnicului Constantin Moruzi, capuchehaielele lui, se face Domn al Ţerii-Românești fiul lui, Alexandru Ghica, de către Vizirul Muhzunoglu, la 12 Dechemvrie....

MCLXXIX.

Menţiunea ofertei făcute de un partid polon de a fi primite de Poarta Ucraina şi Podolia ca Principatele. 1767.

....Δίδεται ἔγγραφον τῷ Βασιλεῖ ἐκ μέρους τῶν Λέχων, ἐσφραγισμένον, ἐν ᾧ ἔγραφον ὅτι θέλουν τὸν δώσει τὴν Οὐκραΐναν καὶ τὴν Ποδολίαν, νὰ τὰς κάμῃ δύο ἡγεμονίας ὡς τὴν Βλαχοπογδανίαν, ἂν ἐκστρατεύσας διώξῃ τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τῆς Λεχίας[2]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 414.)

.... Se dă cerere Împăratului din partea Leşilor, pecetluită, în care scriau că voiesc să-i dea Ucraina şi Podolia, spre a le face două Domnii ca Vlahobogdania, dacă va goni cu oaste pe Muscali din Polonia....

[1] Inscripţia de pe mormântul lui Scarlat-Vodă Ghica, mort la 2 Decembre 1766, în Iorga, *Inscripţii*, I, pp. 262—4, no 607.

[2] Nu se cercetează de Turci, ca să se descopere că e numai oferta partidului Poniatowski, ci se dă credinţă *(ibid.)*.

MCLXXX.

1767, Februar-Septembre.

Notiță despre numirea a doua oară ca Domn al Moldovei a lui Grigore Callimachi și nemulțumirile unor boieri și mazili mărginași.

....Καθαιρεῖται ἀπὸ Μολδαβίας ὁ προρρηθεὶς Γρηγόριος ὁ Γκίκας [1], καὶ γίνεται τανῦν τὸ δεύτερον Γρηγόριος ὁ Καλλιμάχης, διὰ τοῦ Νικολάου Σούτζου, τοῦ καπικεχαγιὰ του, καὶ ὁ Γεώργιος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Στάθη, γενόμενος γραμματικός του, συναπῆλθε μαζή του εἰς τὸ Γιάσι...

Εὐθὺς φθάσας εἰς τὴν Μολδαβίαν ὁ νέος ἡγεμονεύσας Γρηγόριος Καλλιμάχης, ἐπεφόρτισε τὸν δασμὸν τοῦ Μαρτίου, κάμνωντάς τον διπλοῦν. Φεύγουσιν οὖν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας οἱ ἐγχώριοι, μάλιστα ἀπὸ Λεπούσναν, Ὀρχεῖ καὶ Σοράκαν. Δίδει ἔγγραφον εἰς τὴν Πόρταν Νικόλαος ὁ Σούτζος, δηλοποιοῦν ὅτι οἱ ἄνθρωποι φοβηθέντες ἐπιδρομὴν τῶν Ταρτάρων ἔφυγον. Ἐξετάσας ὁ ἄναξ εἰς τὸ Κρίμι, βεβαιοῦται ὅτι ψεῦδος τὸ τοιοῦτον. Ἀπαντᾷ τὸ ψεῦδος ὁ Νικόλαος Σούτζος ἄλλῳ ψεύδει, βοηθούμενος καὶ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Ποστελνίκου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου τοῦ προρρηθέντος: εἶχε λαβεῖν ὁ Ἀλέξανδρος 200 πουγγεῖα ἐκ τῆς πρώτης ἡγεμονείας τοῦ Γρηγορίου Καλλιμάχη, καὶ διὰ τοῦτο ἐψευδομαρτύρει, εἰς τὰς ἐνοχλήσεις τοῦ Νικολάου Σούτζου, ὅστις δίδει πάλιν ἔγγραφον τοῦ ὅτι πέντε ἄρχοντες πογδάνοι, μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἔδωκε ὁ ἡγεμὼν ὀφφίκια, ὡς ὑποχρέους, διὰ νὰ μὴ κλέψωσι τὸ βασιλικὸν εἰσόδημα, ἔφυγον εἰς τὴν Ταρταρίαν, καὶ ἐζήτει ὁρισμὸν νὰ τοὺς πάρῃ ὅπου καὶ ἂν εἶναι. Ἐμαρτύρησε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος πάλιν ὅτι αὐτὸ οὕτως ἔχει. Ὅθεν ἐδόθη ὁ ὁρισμός. Ἀλλά, παρελθουσῶν τινων ἡμερῶν, Πόγδανός τις [2], ἐκεῖθεν πεμφθεὶς, ἔδωκε, τῇ κθ' τοῦ Σεπτεμβρίου, λίβελλον ἐσφραγισμένον, καταγράφοντα τὸ ὅτι διὰ τὰ βάρη τῶν δοσιμάτων ἔφυγον εἰς τὸ Καουσάνι οἱ 18 ἄρχοντες καὶ ἄλλοι δημόται, καὶ παρεκάλουν νὰ τοὺς φέρῃ ὁ ἄναξ εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ εἰποῦν τὰ δίκαιά τους. Ἐρωτηθεὶς ὁ Σούτζος διὰ τὰ δοσίματα, ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι μόνον ὀκτὼ σφέρτα, ἤτοι μηνιαῖα, κατὰ τὴν διάταξιν ὁποῦ ἔκαμεν ὁ πρώην ἡγεμὼν Γρηγόριος Γκίκας, πρὸς 110 πουγγεῖα τὸ σφέρτον, καὶ ὅτι τῶν ἀρχόντων συνήθεια ἡ φυγή, ἀγανακτούντων διατί δὲν τοὺς δίδονται ὀφφίκια. Ἀλλ' ὁ γραμματικομιστής, Μπόγδανος, ἀπεκρίθη τὸ ὅτι ἔφυγον, ὄχι διὰ ὀφφίκια, ἀλλὰ διὰ τὰ βάρη τῶν δοσιμάτων εἰς τὰς ρωσίας καὶ κώμας των, καὶ

....E scos din Moldova zisul Grigore Ghica, și se face acum a doua oară Grigore Callimachi, prin Nicolae Suțu, capuchehaiaua lui, și Gheorghe, fratele lui Stati, fiind făcut grămăticul lui, a plecat cu dânsul la Iași....

Îndată ce-a ajuns în Moldova noul Domn Grigore Callimachi, a încărcat dajdea lui Martie, făcând-o îndoită. Fug deci din țară locuitorii, mai ales din Lăpușna, Orheiu și Soroca. Nicolae Suțu dă înscris la Poartă, arătând că oamenii au fugit de frica năvălirii Tatarilor. Cercetând Sultanul la Crâm, se vădește că erà o minciună. Nicolae Suțu întâmpină minciuna cu altă minciună, ajutat și de mărturia Postelnicului Alexandru Ipsilanti, de care a fost vorba mai sus: aveà să ieie Alexandru 200 de pungi din întâia Domnie a lui Grigore Callimachi, și de aceia a mărturisit falș, supt presiunea lui Nicolae Suțu, care dă iarăș înscrisul său că cinci boieri moldoveni, de oare ce nu li-a dat Domnul dregătorii, cum li se cădeà, spre a nu furà venitul împărătesc, au fugit în Țara Tătărească, și cere poruncă să-i iea unde ar fi. Mărturisià iarăș Alexandru că așà este. Deci s'a dat porunca. Dar, trecând câtevà zile, un Moldovean, trimes de acolo, a dat, la 29 Septemvre, un arz pecetluit, scriind că pentru sarcinile dăjdilor au fugit la Căușani cei optsprezece boieri și alții din popor, și se rugau să-i ducă Domnul la Țarigrad ca să-și spuie dreptățile lor. Întrebat Suțu pentru dăjdi, a răspuns că sunt numai opt șferturi, adecă dăjdi pe lună, după orânduiala ce a făcut-o fostul Domn Grigore Ghica, cu 110 pungi șfertul, și că obiceiul boierilor e fuga, supărați că nu li se dau dregătorii. Dar aducătorul scrisorilor, Moldoveanul, răspunse că au fugit, nu pentru dregătorii, ci pentru greutatea dăjdilor pe moșiile și satele lor, și pentru că nu puteau să sufere șepte Domni în loc de unul. Deci s'a trimes un om la Căușani, ca să întrebe pe fugari despre nemulțumirile lor. Și între acestea Nicolae

[1] Cf., pentru dată, Iorga, *Documentele Callimachi*, I, p. CXLVII.

[2] Tânărul boier Costachi. V. Iorga, *Documentele Callimachi*, I, p. CL și urm.

διατὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ὑποφέρουν ἑπτὰ ἡγεμόνας ἀνθ' ἑνός. Ὅθεν ἐστάλη ἄνθρωπος εἰς τὸ Καουσάνι νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς φυγάδας τὰ παραπονέματά τους. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Νικόλαος Σοῦτζος ἔδωκεν ἔγγραφον ἀπαριθμῶν ἱστορικῶς τοὺς Αὐθέντας πογδάναυς ὁποῦ ἀπεστάτησαν κατὰ τῆς Βασιλείας, καὶ ὅτι ἡ Βασιλεία, ἀγανακτήσασα εἰς τὰς τοιαύτας αὐτῶν ἀποστασίας, ἔδωσε τοῖς Ῥωμαίοις τὴν ἡγεμονείαν· ὅπερ αὐτοὶ μὴ ὑποφέροντες, κάμνουν τοιαῦτα κινήματα συνεχῶς καὶ ψευδεῖς συκοφαντίας κατὰ τῶν ῥωμαίων Αὐθεντῶν, καὶ ἀπηρίθμει τὰς κατὰ τῶν ῥωμαίων Αὐθεντῶν ἐν διαφόροις καιροῖς ἀγωγὰς τῶν Πογδάνων, τὰς ὁποίας ἔγραφε πῶς νὰ ἀπεδείχθησαν ψευδεῖς εἰς τοὺς καιροὺς ἐκείνους, καθὼς εἶναι, ἔλεγε, καὶ ἡ τωρινή. Εἶτα ἔφερε καὶ ἔγγραφον μὲ βούλλας καὶ ὑπογραφὰς τῶν ἀγροίκων, ἐν ᾧ ἐμαρτύροντο πῶς εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὸν Αὐθέντην τους, καὶ παρεκάλουν νὰ μὴν τοὺς παρενοχλοῦν οἱ ἄρχοντες πογδάνοι, ὡς ἄλλοτε, καὶ ὑπιαχνοῦντο δοῦναι τῇ Βασιλείᾳ περὶ τούτου πουγγεῖα 300. Τὰ ψεύδη αὐτὰ τοῦ Νικολάου Σούτζου δὲν ἀπήντησαν τὸ κακόν· ἀλλ' ὁ τσαοὺσπασης Ὀσμάν-Ἐφένδης ὁ Λαρισαηνός, ἰσχύων τὰ μέγιστα παρὰ τῷ Ἐπιτρόπῳ καὶ φύσει φιλάργυρος, δελεασθεὶς τῇ πολλῇ καταβολῇ τῶν φλουρίων, μετέβαλε τὰ μὲν τῶν Πογδάνων εἰς ψεύδη, τὰ δὲ ψεύδη τοῦ Νικολάου εἰς ἀληθῆ, καί, ἐπανακάμψας ὁ εἰς τοὺς ἄρχοντας ἀποσταλείς, εἶπεν ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. Ὅ τε Χάνης, πάλιν δωροδοκηθείς, κατέπεισε τοὺς φυγάδας εἰρηνεῦσαι μετὰ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἔγραψεν εἰς τὴν Πόρταν τὸ ὅτι διωρθώθησαν. Καὶ οὕτως ἔπαυσαν αἱ ταραχαὶ τοῦ Γρηγορίου[1]....

Suţu dădù un înscris, înşirând istoriceşte pe Domnii moldoveni cari s'au hainit împotriva Împărăţiei şi că Împărăţia, ne mai putând suferì astfel de hainii ale lor, a dat Grecilor Domnia; ceia ce Românii nevoind să îndure, fac necontenit astfel de mişcări şi de pâri mincinoase împotriva Domnilor greci, şi enumeră arzurile făcute de Moldoveni în deosebite prilejuri împotriva Domnilor greci, care scrià el cum s'au descoperit mincinoase pe acele timpuri, precum este, spuneà el, şi cea de acum. Apoi a adus şi carte cu peceţi şi iscălituri ale ţeranilor, în care mărturisiau cum că sunt mulţămiţi de Domnul lor, şi se rugau să nu-i supere boierii moldoveni, ca altă dată, şi făgăduiau să dea Împărăţiei pentru aceasta trei sute de pungi. Aceste minciuni ale lui Nicolae Suţu n'au întâmpinat răul; dar Ceauş-başa, Osman-Efendi din Larisa, având foarte mare putere la Vizir şi fiind din firea lui iubitor de argint, ispitit de multa dare de bani, a schimbat spusele Moldovenilor în minciuni, iar minciunile lui Nicolae în adevăruri, şi, întorcându-se cel trimes la boieri, a spus unele în loc de altele. Şi Hanul, primind iarăş bani, a înduplecat pe fugari să fie în pace cu Domnul, şi a scris la Poartă că s'au îndreptat. Şi astfel au încetat tulburările lui Grigore....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 412-3.)

MCLXXXI.

Menţiune despre nişte certe pentru bani către Grecii din ţerile noastre, între cari şi Nicolae Suţu. 1768. Ianuar.

.... Ὁ Βασίλης, ἄνθρωπος τοῦ Σπαθάρη Γεωργάκη καὶ ἀρχιτελώνης εἰς τὸ Βουκουρέστι ἐπὶ τῆς ἡγεμονείας τοῦ Στεφάνου Ῥακοβίτζα, καὶ ὁ Κίρκας, πραγματευτὴς ἄλατος εἰς τὴν Βλαχίαν, ἔχοντες λαβεῖν παρὰ τοῦ Στάθη ἄσπρα ὁποῦ εἰς τὸ Βουκουρέστι τὸν ἐδάνεισαν διὰ ὑποθέσεις αὐθεντικάς, καὶ ζητοῦντές τα, ἤκουον τὸ δὲν ἐπρόλαβε νὰ τὰ πάρῃ ἀπὸ τὴν Αὐθεντείαν. Ἐκεῖνοι, ἠξεύροντες ὅτι τὰ ἐπῆρεν, οὐκ

.... Vasile, om al Spătarului Iordachi şi Mare-Vameş la Bucureşti în Domnia lui Ştefan Racoviţă, şi Chirca, negustor de sare în Ţara-Românească, având să ieà de la Stati banii pe cari i i-au împrumutat la Bucureşti pentru trebi domneşti, şi căutându-i, au auzit că n'a apucat să-i ieà de la Domnie. Ei, aflând însă că i-a luat, n'au încetat de a-şi căutà

[1] Cf. Iorga, *Documentele Callimachi*, I. pp. CL-II.

ἔπαυον τοῦ ζητεῖν τὸ δίκαιόν τους. Ὅθεν ὁ Στάθης τὸν μὲν Βασίλην ἐζήτει ἐξορίσαι, τῇ δυνάμει καὶ τοῦ Νικολάου Σούτζου, τὸν δὲ Κίρκαν ὕβρισεν. Ἔδωκαν οὖν τῷ ἄνακτι λίβελλον κατὰ τοῦ Στάθη, γράφοντες ὅτι νὰ ἔκλεψεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἄσπρα τοῦ Σπαθάρη Γεωργάκη, 1000 πουγγεῖα εἰς 20 κονδύλια. Προσετάγη λοιπὸν ὁ Σαμουὴλ παρὰ τοῦ ἄνακτος, διὰ τοῦ κεαγιάπει Ὀμὲρ-Ἐφένδι, νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα. Ὁ Νικόλαος Σοῦτζος ἀπεῖπε τοῦ βοηθῆσαι. Ὅθεν κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ἐφυλακώθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ἐξετάσαντος ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν· μετεπέμφατο δὲ ἡ Πόρτα ἐκ Γιασίου καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Στάθη, Γεώργιον.

Ὡς τόσον ὁ Πατριάρχης Σαμουήλ, φοβούμενος τὸν Ἰσμαήλ-πέην ζαραπχανέ-ἐμινή, κρυφὸν μὲν διὰ τὸν φόβον τοῦ ἄνακτος, ἀλλ' ὑπερασπιστὴν τοῦ Στάθη, καὶ ἀκούων παρὰ τοῦ Θεοχάρη, γουνάρεως τοῦ ἐφένδη καὶ πιστοῦ φίλου τοῦ Σαμουήλ, τὸ ὅτι τὸν κακοφαίνεται ἡ περὶ τοῦ Στάθη ἀκριβὴς καὶ λεπτομερὴς ἐξέτασίς του, ἔπαιζε τὸ πρᾶγμα. Ὁ Ὀμὲρ-Κεαγιᾶς, κατιδὼν μεταβολὴν εἰς τὰς ἐγγράφους εἰδήσεις ὁποῦ ἔπεμπεν ὁ Σαμουὴλ περὶ τοῦ Στάθη, καὶ διαζόμενος παρὰ τοῦ Βασιλέως διὰ τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, ἠγανάκτει κατὰ τοῦ Σαμουήλ, καὶ ταῦτα πρὸς τὸν Νικόλαον Σοῦτζον, ὅστις, μνησικακῶν διὰ τὴν τοῦ Κυζίκου καὶ Προύσης εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν ἀποστολήν, πρὸς μὲν τὸν Ὀμὲρ-κεαγιὰν κατηγόρει τοῦ Σαμουήλ, ὡς ἀμελοῦντος τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς δὲ τὸν Ἰσμαήλ-πέην ὡς δεχομένου τὰς περὶ τοῦ Στάθη μαρτυρίας ὡς ἀληθεῖς, οὔσας συκοφαντίας, καὶ μηνύοντος εἰς τὴν Πόρταν οὐτιδανῶν ἀνθρώπων εἰδήσεις. Ὁ Ὀμὲρ-Κεαγιᾶς οὖν, ὑπονοῶν ὅτι δὲν ἐπιμελεῖται τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ὁ Σαμουήλ, ἐφυλάκωσε τοὺς δύο ἀδελφοὺς εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ Ποσταντζήπαση. Τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Κεαγιὰ φοβηθεὶς ὁ Σαμουήλ, ἠθέλησεν ὕστερον διορθῶσαι τὸ σφάλμα τοῦ καὶ ἔγραψεν ἀληθῆ τινα, ἀλλ' οὐδὲν ὠφέλησεν, ἀφαιρεθείσης αὐτοῦ τῆς περὶ τούτου ἐξετάσεως....

dreptul lor. Pentru care Stati căută să surgunească pe Vasile, cu puterea şi a lui Nicolae Suţu, iar de Chirca şi-a bătut joc. Ei dădură deci Sultanului arz împotriva lui Stati, scriind că a furat în Ţara-Românească banii Spătarului Iordachi, o mie de pungi în douăzeci de condeie. A fost deci orânduit [Patriarhul] Samuil de către Sultan, prin Chehaia-beiu Omer-Efendi, să cerceteze lucrul. Nicolae Suţu n'a voit să ajute. Pentru care în luna lui Ianuar a fost pus la închisoare de către Patriarh, care cercetase de aproape adevărul; şi a pus Poarta să se aducă din Iaşi şi fratele lui Stati, Gheorghe.

Între acestea Patriarhul Samuil, temându-se de Ismail-beiu, zaraphanè-eminì, care se ascundeà de frica Sultanului, dar erà sprijinitorul lui Stati, şi auzind de la Teohari, blănar al lui Efendi şi credincios prieten al lui Samuil, că-l supără cercetarea lui atentă şi cu de-amăruntul cu privire la Stati, a luat lucrul în jucărie. Omer-Chehaia, văzând schimbare în veştile scrise ce le trimeteà Samuil cu privire la Stati, şi silit de Împărat pentru cercetarea adevărului, s'a supărat pe Samuil, şi aceasta către Nicolae Suţu, care, ţiind necaz pentru trimeterea la eparhiile lor a Mitropoliţilor de Cizic şi de Brusa, pârià pe Samuil la Omer-Chehaia, ca pe unul ce nu se ţine de lucru. iar către Ismail-beiu ca pe unul ce primeşte cu privire la Stati mărturii ca adevărate, pe când ele sunt numai pâri, şi transmite la Poartă veşti de la oameni de nimic. Omer-Chehaia deci, bănuind că nu se ţine de acest lucru Samuil, a închis pe cei doi fraţi la Forno al lui Bostangi-başi: Samuil, temându-se de supărarea Chehaielei, a vrut apoi să-şi îndrepte greşeala şi a scris cevà adevărat, dar n'a folosit nimic, căci cercetarea în această privinţă fusese luată de la el....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 414-5.)

MCLXXXII.

1768, primăvara. **Menţiune despre aţâţările la războiu ale lui Nicolae Suţu, în numele lui Grigore-Vodă Callimachi.**

.... Ὁ Νικόλαος Σοῦτζος, βεβαιωθεὶς παρά τινων τὴν τοῦ Βασιλέως κλίσιν (συνειθιζομένου τοῦ νὰ πέμπουν οἱ Βλαχοπογδάνοι Λόθέτται

....Nicolae Suţu, aflând cu siguranţă de la unii aplecarea Sultanului [către războiu] (fiind obiceiu să trimeată Domnii

εἰς τὴν Πόρταν τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην εἰδήσεις), ἔδιδεν εἰδήσεις ἐσφραγισμένας μὲν μὲ τὴν δούλαν τοῦ ἡγεμόνος του Γρηγορίου τοῦ Καλλιμάχη, ἀλλὰ συντεθειμένας παρ' αὐτοῦ ψευδεῖς, φιλοταράχους καὶ διεγερθιζούσας εἰς πόλεμον. Τοῦτο δ' ἐτερατούργει ἵνα γένηται Δραγομάνος τῆς Πόρτας. Καὶ τὰ ψεύδη τοῦ Σούτζου ἐπεκυροῦντο καὶ παρὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Φράντζας, διεγερθίζοντος ἄλλως τοὺς Τούρκους εἰς τὸν κατὰ τῶν Ῥώσσων πόλεμον[1]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 416.)

din principate la Poartă veştile din Europa), a dat ştiri pecetluite cu pecetea lui Grigore-Vodă Callimachi, dar alcătuite mincinos de dânsul, tulburătoare şi aţâţătoare la război. Şi le făceà cu meşteşug acestea ca să ajungă Dragoman al Porţii. Şi minciunile lui Suţu se întăriau şi de solul Franciei, care de altfel asmuţià pe Turci la războiul cu Ruşii....

MCLXXXIII.

Notiţă despre venirea Hanului la Poartă şi încercarea de a-l face să ceară Domnia munteană pentru Grigore Ghica. 1768, vara.

....Ἦλθε καὶ ὁ Χάνης εἰς τὴν Πόλιν· καθ' ὁδὸν ἐρχομένῳ ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ καπικεχαγιᾶ του, Μουράτ-μουλλᾶ, μαζὴ μὲ τὸν ἄνθρωπον τοῦ πρώην ἡγεμόνος Μολδαβίας Γρηγορίου Γκίκα, καὶ μὲ τὸ γράμμα τοῦ Μουράτ-μουλλᾶ. Προβάλλουσι τῷ Χάνῃ εἰς τὸ γράμμα αὐτὸ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἰς τὴν Βλαχίαν ἡγεμονείαν τοῦ ῥηθέντος Γκίκα, μὲ ὑπόσχεσιν τοῦ νὰ τὸν δώσῃ ὁ Γκίκας πουγγεία 300· εἶχε τάξει δὲ καὶ τῷ Μουράτ-μουλλᾷ περὶ τούτου πουγγεία 100. Ἀνταμώσας οὖν τὸν ἄνακτα ὁ Χάνης, ἐπρόβαλεν αὐτῷ καὶ τὸν προβιβασμὸν τοῦ Γρηγορίου Γκίκα εἰς τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας. Ὁ ἄναξ, μὴ θέλων αὐτὸν ἡγεμονεῦσαι, μὲ τὸ νὰ τὸν εἶχεν εἰς κακὴν ὑπόληψιν διὰ τὴν προλαβοῦσαν ὑπόθεσιν τοῦ Βρανδεβούργου[2], καὶ πάλιν μὴ θέλων ἀντιφᾶναι τῇ παρακλήσει τοῦ Χάνη, διὰ τὴν ἐλπιζομένην παρ' αὐτοῦ δούλευσιν καὶ συμμαχίαν εἰς αὐτὸν τὸν κατὰ τῶν Μοσχόβων πόλεμον, μὲ τρόπον ἀνέβαλλε τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλην ὁμιλίαν, χωρὶς νὰ δείξῃ πῶς δὲν τὸ κάμνει, καὶ δέχεται κατὰ τὸ παρὸν τὸ πρόβλημα διὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ἐπιτρόπου. Ὅστις, κατιδὼν τὸν σκοπὸν τοῦ Βασιλέως διὰ τὸν πόλεμον καὶ ἑαυτὸν ἴσως οὐχ ἱκανὸν εἰδὼς εἰς τοσαύτην ἐπικίνδυνον ὑπουργίαν, ὑποκριθεὶς νόσον τριταίου πυρετοῦ, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀσθενῶν, εἶχε παρακαλέσει τὸν Χάνην νὰ ἐνεργήσῃ τὴν καθαίρεσίν του[3]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 416-7.)

....A venit şi Hanul la Ţarigrad: cum venià pe cale, l-a întâmpinat omul capuchehaielei lui, Murad-Mollah, împreună cu al fostului Domn al Moldovei Grigore Ghica şi cu scrisoarea lui Murad-Mollah. Îi propun Hanului în scrisoarea aceia să pue la cale Domnia în Ţara-Românească a zisului Ghica, făgăduind să-i dea Ghica 300 de pungi; dăduse şi lui Murad-Mollah pentru aceasta o sută de pungi. Deci, întâlnindu-se cu Împăratul Hanul, i-a propus şi înălţarea lui Grigore Ghica la Domnia Ţerii-Româneşti. Sultanul, nevrând ca el să domnească, fiindcă-l aveà în rea socotinţă pentru afacerea de mai nainte a Brandiburului (regelui Prusiei), şi, iarăş, nevoind să se împotrivească rugăciunii Hanului, pentru slujba ce se nădăjduià de la el şi alianţa în acest război contra Muscalilor, cu meşteşug a zăbovit lucrul la altă întâlnire, fără să arăte că nu-l face, şi primeşte deocamdată propunerea pentru scoaterea Vizirului. Care, văzând ţinta Împăratului pentru război şi ştiindu-se nedestoinic poate pentru o astfel de primejdioasă faptă, aducând înainte friguri terţiane, ori poate şi cu adevărat bolnav, rugase pe Han să isprăvească mazilirea lui....

[1] Îndată e vorba de moartea Mitropolitului de Cizic, ruda lui Suţu. Concurent la moştenire e şi al Nicomediei, „foarte intim" al lui Ipsilanti. Suţu face pâră contra lui Samuil în casa Postelnicului Constantin Slugearoglu. Aceasta se face prin fiul mai mare al lui Constantin, Alexandru. Samuil e învinuit că a făcut scăpat pe Vasile (*ibid.*, p. 416). Omer e încă supărat pe Samuil pentru că n'a putut avea banii de la Stati (*ibid.*, p. 417).

[2] Cf. Hurmuzaki, X, Prefaţa, p. III.

[3] Vizirul Hamza e înlocuit cu Iagliegi-Mohammed (*ibid.*, p. 418).

MCLXXXIV.

1768, 7 Octombre.

Menţiune despre numirea ca Dragoman a lui Nicolae Suţu.

....Γίνεται Δραγομάνος τῆς Πόρτας κατὰ τὴν ζ' τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ Νικόλαος Σοῦτζος, καὶ ὁ Σκαρλάτος Καρατζᾶς προστάττεται οἰκουρεῖν....

....Se face Dragoman al Porţii la 7 Octomvre Nicolae Suţu, şi Scarlat Carageà se orânduieşte să stea la casa lui....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 417.)

MCLXXXV.

1768, 17 Octombre.

Notiţă despre porunca de pradă a Hanului, stăruinţile acestuia pentru numirea ca Domn muntean a lui Grigore Ghica şi izbânda lor.

....Ἀποφασίζεται τὸ νὰ λεηλατήσῃ ὁ Χάνης τὸν χειμῶνα τὴν Καζακίαν. Εἶχε προειπεῖ τῷ νέῳ Ἐπιτρόπῳ διὰ τὴν εἰς τὴν Βλαχίαν Αὐθεντείαν τοῦ Γκίκα· δὲν τὸ ἤθελε, καὶ ἀνεβαλλε τὸ πρᾶγμα. Τώρα οὖν εἶπεν ὁ Χάνης ὅτι δὲν ἀναχωρεῖ ποτὲ ἂν δὲν τελειώσῃ ἡ Αὐθεντεία τοῦ Γκίκα. Ὅθεν, Ὀκτωβρίου ιζ', ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, καθαιρεθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος Σκαρλάτου Γκίκας, αὐθέντευσεν ὁ ῥηθεὶς Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ οὔτε Βασιλεύς, οὔτε Ἐπίτροπος, οὔτε Κεχαγιᾶς. Σφάλμα μέγιστον νομίζεται εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Αὐλὴν τὸ λαβεῖν τινα ὀφφίκιόν τι διὰ μεσιτείας τοῦ Χάνη. Ἔκαμαν λοιπὸν τὸν Γκίκαν Αὐθέντην, ἔχοντες ἀπόφασιν, εὐθὺς ὁποῦ εὕρουν πρόφασίν τινα, νὰ τὸν μαζιλεύσουν ἢ καὶ νὰ τὸν φονεύσουν....

....Se hotărește să prade Hanul, iarna, Ţara Căzăcească. El vorbise Vizirului celui nou pentru Domnia în Ţara-Românească a lui [Grigore] Ghica; n'a vrut, şi a zăbovi, lucrul. Acuma deci a spus Hanul că nu pleacă dacă nu se face Domnia lui Ghica. Deci, la 17 Octomvrie, Vineri, mazilindu-se Alexandru Scarlat Ghica, s'a făcut Domn zisul Grigore Alexandru Ghica, fără să voiască nici Împăratul, nici Vizirul, nici Chehaiaua. Se socoate mare păcat la Curtea otomană a se luà vreo dregătorie prin mijlocirea Hanului. Au făcut deci pe [Grigore] Ghica Domn, având hotărîrea ca, îndată ce vor găsi vre-un prilej, să-l mazilească ori să-l şi omoare....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 418.)

MCLXXXVI.

1768, 17 Octombre şi urm.

Notiţă despre schimbarea Domnului muntean, căderea Patriarhului Samuil, plecarea Hanului, depozitele de provizii din Principate şi pările lui Grigore Callimachi că boierii ţin cu Ruşii.

....Ὁ Χάνης μεσολαβεῖ διὰ νὰ καθαιρεθῇ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Γκίκας, υἱὸς τοῦ Σκαρλάτου Γκίκα, καὶ ν' αὐθεντεύσῃ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ῥηθεὶς Γρηγόριος Γκίκας, υἱὸς τοῦ ποτε φονευθέντος Δραγομάνου τῆς Πόρτας Ἀλεξάνδρου Γκίκα, παρ' οὗ ἔλαβεν ὁ Χάνης διὰ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὴν τὴν Αὐθεντείαν πουγγεῖα τριακόσια, καὶ ἄλλα ἑκατὸν ὁ καπικεχαγιὰς τοῦ Μουράτ-μουλλᾶς, ὁ παρακινήσας τὸν Χάνην δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Καὶ ἔγινεν Αὐθέντης Βλαχίας ὁ Γρηγόριος τῇ ιζ' τοῦ Ὀκτωβρίου.

Κατεβιβάσθη δὲ τοῦ Θρόνου, ὡς εἴρηται, Νοεμβρίου δ', καὶ ὁ Πατριάρχης Σαμουὴλ, τῇ ἐνεργείᾳ καὶ συμπράξει τοῦ Νικολάου Σούτζου. Τὸ μαζάρι τὸ κατὰ τοῦ κὺρ Σαμουὴλ ἐγράφη τότε, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ

....Hanul mijloceşte ca să se mazilească Domnul Ţerii-Românești Alexandru Ghica, fiul lui Scarlat Ghica, şi să se facă Domn în locul lui zisul Grigore Ghica, fiul celui odinioară ucis Dragoman al Porţii Alexandru Ghica, de la care luase Hanul ca să puie la cale această Domnie trei sute de pungi, şi alte o sută capuchehaiaua lui, Murad-Mollah, cel ce mişcase pe Han la acest lucru. Şi s'a făcut Domn al Ţerii-Românești Grigore, la 17 Octomvre.

Şi s'a scos din Scaun, cum s'a spus, la 4 Noiemvre, şi Patriarhul Samuil, prin osteneala şi ajutorul lui Nicolae Suţu. Magzarul contra lui chir Samuil s'a scris atuncea, cum s'a spus, în casa Postelni-

σπίτι τοῦ Ποστελνίκου Κωνσταντίνου, οἱοῦ τοῦ Γεωργίου Σουλουτζιάρη, καὶ ἦσαν συνωμότται εἰς τὴν πτῶσιν του, μαζὴ μὲ τοὺς τέσσαρας ἀρχιερεῖς, οἱ οἱοί του καὶ ὁ τζεράχις Γιάνκος, οἱὸς τοῦ τζεράχη Ἀναστασίου. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες δὲν εἶχον οὔτε εἴδησιν, οὔτε γνώμην. Εἶτα ἀνεχώρησε διὰ τὸ Κρίμι καὶ ὁ Χάνης Κερίμ-Γκεράϊς.

Διὰ τροφὴν τοῦ στρατιωτικοῦ, ἔξω ἀπὸ τὰς ἀποθήκας τὰς εἰς τὸ Προΐλαβον καὶ Ἰσάξαν, εἶχον ἀνεγερθῇ ἐκ βάθρων, μ' ἔξοδα τῆς Μολδαβίας, ἀποθῆκαι εἰς τὸ Τζοτζορέστι (κώμην κειμένην ἐπὶ τοῦ Προύτου, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Τομαρόβου), καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς Μολδαβίας Φαλτζί, Χάν-τεπέ, Τζοτζόραν καὶ Σορόκαν, καὶ ἐγέμισαν αἱ ἀποθῆκαι αὐταὶ ἀπὸ ἐφόδια παντοίου εἴδους, σίτου δηλαδή, κριθῶν, ἀλευρίου καὶ παξιμαδίου, πεμπόμενα τὰ πλεῖστα ἀπὸ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, Γρηγοράκης Καλλιμάχης, τῇ προτροπῇ τοῦ Νικολάου Σούτζου, εἶχε γράψει τῷ Βεζίρῃ Ἐμὶν-Πασσᾷ ὅτι οἱ ἄρχοντες πογδάνοι πνέουσι τὰ τῶν Ῥώσσων. Ὅθεν ὁ Βεζίρης τὸν ἔστειλε 250 πουγγεῖα, προστάξας νὰ στρατολογήσῃ 2.000 ἀνδρῶν, διὰ νὰ ἔχῃ εἰς ὑποταγὴν τοὺς ἄρχοντας. Συνήθροισεν οὖν τὸν Νοέμβριον τὸν ἀριθμὸν αὐτόν, συγκείμενον παρὰ Βουλγάρων, Ἀλβανιτῶν, Βλάχων, Μολδάβων καὶ Παραδουναβιωτῶν, πρὸς πέντε γρόσια τὸν ἄνδρα ἀνὰ ἕκαστον μῆνα....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 424.)

culuĭ Constantin, fiul lui Gheorghe Slugerul, şi erau conjuraţi la căderea lui, împreună cu cei patru arhierei, fiii lui şi gerahul (medicul) Iancu, fiul gerahului Anastase. Iar ceilalţi arhierei şi arhonţi n'aveau nicio ştiinţă, nicio părere. Apoi a plecat spre Crâm şi Hanul Crim-Ghirai.

Pentru hrana oştirii, afară de depozitele de la Brăila şi Isaccea, se ridicaseră din temelie, cu cheltuielile Moldovei, depozite la Ţuţoreşti (sat aflător pe Prut, în raiaua Tomarovei-Reni), şi în locurile moldoveneşti Fălciiu, Han-tepè, Ţuţora şi Soroca, şi erau pline aceste depozite de provizii de tot felul, adecă grâu, orz, făină şi pesmeţi, trimese în cea mai mare parte din Ţara-Românească şi din Moldova.

Domnul Moldovei, Grigorachi Callimachi, din îndemnul lui Nicolae Suţu, scrisese Vizirului Emin-Paşa că boierii moldoveni au sentimente faţă de Ruşi. Deci Vizirul i-a trimes 250 de pungi, poruncînd să se strângă 2.000 de oameni de oaste, ca să ţie în ascultare pe boieri. A strâns deci în Noiemvre acest număr, alcătuit din Bulgari, Albanezi, Munteni, Moldoveni şi din cei de pe lângă Dunăre, cu cinci lei unul pe lună....

MCLXXXVII.

Notiţă despre împrăştierea oştirii lui Vodă Callimachi şi greutăţile acestuia, precum şi despre prada rusească la Bender. 1769, de la Februar.

....Ἐτελείωσαν τὰ 250 πουγγεῖα τὸν Φεβρουάριον. Ἐζήτησεν ὁ Καλλιμάχης καὶ ἀλλὰ ἄσπρα διὰ πληρωμὴν τοῦ στρατοῦ παρὰ τοῦ Βεζίρη, ὅστις οὐκ ἔδωκε, λέγων ὅτι, ἐπειδὴ καὶ πλησιάζει ἡ ἀποδημία του ἀπὸ τῆς Βασιλευούσης καὶ μέλλει νὰ καταντήσῃ σὺν τῷ στρατῷ εἰς τὴν Ἰσάκτζαν, καὶ ἀκολούθως νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Μολδαβίας, δὲν εἶναι χρεία πλέον στρατιωτικοῦ εἰς τὴν Μολδαβίαν. Ὅθεν ὁ Καλλιμάχης, μὴ ἔχων πόθεν νὰ τοὺς πληρώσῃ, τοὺς εἶπε νὰ ἀναχωρήσουν. Τούτων διασκορπισθέντων, οἱ μὲν κατῆντησαν τέλος πάντων εἰς τὸν δρυμῶνα τοῦ Πουρλατίου, ἔνθα καὶ πολλὰ τοὺς Τούρκους παρηνώχλησαν, γυμνοῦντες καὶ φονεύοντες, οἱ δὲ διὰ τοῦ Χοτινίου ἐπέρασαν εἰς τὴν Λεχίαν καὶ τῷ ῥουσσικῷ

....S'au isprăvit cele 250 de pungi în Fevruar. A cerut Callimachi şi alţi bani pentru plata oştirii de la Vizir, care nu i-a dat, zicând că, de oare ce se şi apropie plecarea lui din Ţarigrad, se va întâlni cu oastea la Isaccea şi apoi va trece prin Moldova. Deci Callimachi, neavând de unde să-i plătească, li-a spus să plece. Împrăştiindu-se aceştia, unii au ajuns la urma urmei pe drumul Bârladului, unde au şi tulburat mult pe Turci, despoindu-i şi ucigându-i, iar alţii prin Hotin au trecut în Polonia şi s'au înscris în oastea rusească. Pe lângă acestea şi Serascherul Benderului, Moldovangì-Alì-Paşa, pentru hrana oştirii de supt el căută zahereà de

στρατῷ κατελέγησαν. Παρὰ ταῦτα καὶ ὁ σερασκέρης τοῦ Πεντερίου, Μολδοβαντζή-Ἀλή-Πασσὰς, διὰ τροφὴν τοῦ ὑπ' αὐτῷ στρατοῦ ἐζήτει ζαχιρὲν παρὰ τοῦ Καλλιμάχη, κἀκείνου ἀποκριθέντος τὸ ὅτι οὐκ ἔχει, ἀντεμήνυσεν ὅτι νὰ τὸν δώσῃ ἀπὸ τὸν ζαχιρὲ τὸν βασιλικόν, ἤτοι τοῦ μιρίου, καὶ θέλει γράφει εἰς τὴν Πόρταν νὰ τὸν πιάσῃ εἰς λογαριασμόν του ὁ Τεφτερδάρης, κατὰ τὸ ἔγγραφον ὁποῦ θέλει τὸν δώσει τὸ σημαντικὸν διὰ τὴν περίληψιν τοῦ ζαχιρέ. Ἀλλὰ καὶ ὡς ὁ Καλλιμάχης ἀπεκρίθη, ἀφρόνως ποιῶν, τὸ ὅτι δὲν ἔχει νὰ δώσῃ.

Γράφας ὁ Καλλιμάχης τῷ Νικολάῳ Σούτζῳ, ἐζήτει τὴν καθαίρεσίν του ἐπιπόνως, προνοῶν τὰ ἐπαπειλούμενα αὐτῷ κακὰ ἀπὸ τῶν τηλικούτων περιστατικῶν. Αὐτὸς δέ, μὲ τὸ νὰ εἶχε νὰ λάβῃ ὁ ἀδελφός του Μιχαὴλ ὑπὲρ τὰ 150 πουγγεῖα ἀπὸ τὸν Καλλιμάχην, καὶ εἶχει καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ λάβῃ ὑπὲρ τὰ 80, εἶπε τῷ Βεζίρῃ νὰ τὸν μεταθέσῃ εἰς τὴν Βλαχίαν. Ὅστις, ἀγανακτησμένος κατὰ τοῦ Γκίκα διατί ἔγινε μὲ τὸ μέσον τοῦ Χάνη, εἶπε τῷ Βασιλεῖ ὅτι ὁ Γκίκας ἔχει ἄσπρα, ὅθεν εἶναι ἐπιτηδειότερος διὰ τὸ χιζμέτι τῆς Μολδαβίας, μὲ τὸ νὰ πένεται ὁ Καλλιμάχης.

Ὁ Βασιλεὺς ἀπεκρίθη ὅτι „ὁ Καλλιμάχης ἔδειξε πίστιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πολέμου, μὲ τὰς εἰδήσεις ὁποῦ ἔδωκεν· ὅθεν, ὡς εἰδήμων τῶν ὑποθέσεων, δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν Μολδαβίαν, καί, ἂν ἄσπρα δὲν ἔχει, ἐγὼ τὸν δανείζω". Καὶ ἐπρόσταξε τὸν Τεφτερδάρην νὰ τὸν στείλῃ 400 πουγγεῖα. Ὁ Βεζίρης, διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ πῶς ἠθέλησε καθελεῖν τὸν Γκίκαν καὶ δὲν ἠδυνήθη, παρεκίνησε τὸν Βασιλέα καὶ ἐδάνεισε καὶ τῷ Γκίκᾳ 300 πουγγεῖα, λόγῳ τοῦ ζαχιρέ-παχὰ, ἤτοι τιμήματος ἐφοδίων. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ 400 πουγγεῖα, ἀφοῦ ἔρθασαν εἰς τὸ Γιάσι, ἔχωντας νὰ πάρῃ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡγεμόνος, Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης, διὰ τὰ ἔξοδα τῆς Λὐθεντείας πουγγεῖα 150, τὰ ἔλαβε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν. Ἀλλ' ὁ Νικόλαος ἐβίαζε τὸν Ἀλέξανδρον Καλλιμάχην νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Γιάσι πρὸς τὸν ἀδελφόν του, λέγων ὅτι: „ἐπειδὴ καὶ ἔλαβες τὰ ἄσπρα, πήγαινε διὰ νὰ εὑρίσκεσαι εἰς τὰς χρείας τῆς Λὐθεντείας". Ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραφε κρυφίως ἔγγραφον καὶ τὸ ἔστειλε τῷ Βασιλεῖ, γράφων τὰ ὅσα ἔλαβεν ἕως τώρα ὁ Νικόλαος παρὰ τῆς Λὐθεντείας, ἅπερ ἦσαν ὑπὲρ τὰ 200 πουγγεῖα, καὶ παρεκάλει τὸ νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς τὸ Γιάσι, ἀλλὰ νὰ γηροκομῇ μὲ τὴν παρουσίαν του τὸν γέροντα πατέρα του. Δὲν ἐβγῆκεν ἀπόκρισις, καὶ αὐτὸς μὲν ἐβιάσθη παρὰ τοῦ Βεla Callimachi, şi acela răspunzând că n'are, i-a poruncit în schimb să dea din zahereaua împărătească, adecă a Miriei, şi va scrie la Poartă să o iea în socoteala sa Tefterdarul, după înscrisul ce-i va dà, însemnând luarea zaherelei. Dar şi aşà Callimachi a răspuns, făcând neînţelepţeşte, că n'are de unde să dea.

Scriind Callimachi lui Nicolae Suţu, cereà mazilirea lui cu stăruinţă, prevăzând relele ce-l ameninţă de la astfel de împrejurări. Iar el, pentru că aveà să ieie fratele său Mihail peste 150 de pungi de la Callimachi, şi el însuş aveà să ieie peste 80, i-a spus Vizirului să-l strămute în Ţara-Românească. Acesta, supărat pe Ghica pentru că fusese făcut prin mijlocirea Hanului, spuse Împăratului că Ghica are bani, aşà încât e mai potrivit pentru huzmetul Moldovei, Callimachi fiind sărac.

Împăratul răspunse: „Callimachi a arătat credinţă în afacerea războiului, cu ştirile ce le-a dat; deci, ca un cunoscător al trebilor, nu se cuvine a lipsì din Moldova, şi, de nu are bani, îl împrumut eu". Şi a poruncit Tefterdarului să-i trimeată 400 de pungi. Vizirul, ca să nu se ştie cum a voit să scoată pe Ghica şi n'a putut, a îndemnat pe Împăratul şi a împrumutat şi lui Ghica 300 de pungi, ca pentru *zahere-pahà*, adecă preţul zaherelelor. Din aceste 400 de pungi, după ce au sosit la Iaşi, având să iea fratele Domnului, Alexandru Callimachi, pentru cheltuielile Domniei 150 de pungi, le-a luat şi a venit la Constantinopol. Dar Nicolae a silit pe Alexandru Callimachi să se întoarcă în Iaşi la fratele lui, zicând că: „de oare ce ai şi luat banii, mergde te află la nevoile Domniei". Alexandru a scris în taină un memoriu şi l-a trimes Împăratului, spuind câte le-a luat până atunci Nicolae de la Domnie, care erau peste 200 de pungi, şi se rugă să nu meargă la Iaşi, ci să îngrijească prin prezenţa sa bătrâneţa părintelui său. N'a ieşit răspuns, şi el a fost silit de Vizir prin Nicolae să plece la Iaşi; ceia ce s'a şi făcut. Dar Împăratul a început să-i poarte

ζίρη διὰ τοῦ Νικολάου γ' ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ Γιάσι· ὃ καὶ ἐγένετο. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἤρξατο κακονοεῖν κατὰ τοῦ Νικολάου Σούτζου. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ψυχρότητος τοῦ Σουλτὰν Μουσταφὰ κατὰ τοῦ Σούτζου [1].

Οἱ Ῥῶσσοι, διὰ νὰ ἀνταμείψουν τὴν ἔφοδον τῶν Ταρτάρων, διαπερῶσι Καζάκοι τὸν Νίστρον, εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πενταρίου, καὶ λεηλατοῦσι 45 χιλιάδας πρόβατα τῶν Πενδερλήδων, ὄντα εἰς τὰ χώματα τῆς Μολδαβίας. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν διαπερῶσι καὶ ἄλλοι εἰς τὴν Σορόκαν, κειμένην ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Νίστρου, καὶ ἁρπάζουσιν ὅλον τὸν ζαχιρὲν τὸν ἐν ταῖς ἐκεῖσε ἀποθήκαις, καὶ κατακαίουσι καὶ τὰς ἀποθήκας, μαζὴ μὲ τὸν ζαχιρὲν ὁποῦ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀποκομίσουν....

gând rău lui Nicolae Suțu. Și aceasta e cea d'intâiu pricină a recelii lui Sultan Mustafà împotriva lui Suțu.

Ca să răspundă Rușii năvălirii Tatarilor, trec Cazaci Nistrul, în raiaua Benderului, și jăfuiesc 45 de mii de oi ale Benderliilor, aflându-se pe pământul Moldovei. În acelaș timp trec și alții la Soroca, aflătoare pe malurile Nistrului, și răpesc toată zahereaua din depozitele de acolo, și ard și depozitele, împreună cu zahereaua ce n'au putut-o luà....

(Afanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 436-7.)

MCLXXXVIII.

Grigore Alexandru-Vodă Ghica dă mânăstirii Grigoriu de la Athos metohul Vizantea. 1769, 15 Ianuar.

(Bibl. Ac. Rom., notițe grecești moderne.)

MCLXXXIX.

Grigore Alexandru Ghica, al Moldovei, întărește atârnarea de mănăstirea Rhossikon dela Muntele Athos a bisericii Bogdan-Sarai din Constantinopol (preambulul ca la hrisovul anterior). 1769, Februar.

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Μέγιστον ὄντως καὶ ἐπαινετὸν παρά τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις τὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας μεριμνᾶν τοὺς ἐν ἀρχῇ ὄντας, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως καὶ βελτιώσεως φροντίζειν, καὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς αὐτῶν κήδεσθαι, καὶ μέγιστον καύχημα πρὸς Θεὸν οἱ οὕτω διακείμενοι κέκτηνται, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς, κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, μετὰ παῤῥησίας τῷ Θεῷ ἐκβοῶσι: „Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου", καὶ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν διὰ τοῦτο θαῤῥοῦσι παρὰ Θεοῦ ζητεῖν, λέγοντες: „Μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου". Ὥστε οἱ περὶ τὴν σύστασιν τῶν ἱερῶν καταγωγίων προσανέχοντες, καὶ τῆς τούτων συστάσεώς τε καὶ εὐπρεπείας ἐφιέμενοι εὐτόλμως παρὰ Θεοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν ἐξαιτοῦνται, ἐξιλεούμενοι τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ ναοὺς μερίμνης τε καὶ ἐπιμελείας· καὶ μάλα δικαίως: ἐν αὐτοῖς γὰρ ὑμνεῖται τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα ἀεννάως, καὶ δοξολογεῖται παρὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ ταπεινώσεως.

Αὐτῆς τοίνυν ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας, κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου θείου ἡμῶν Ἰωάννου [Σκαρλάτου] Γκίκα Βοεβόδα καὶ λοιπῶν φιλεκλημόνων ἀδελφῶν ἡμῶν Αὐθεντῶν, φροντίζοντες, καὶ ἡμεῖς, κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως ὑπέρ τι ἄλλο

Îngrijindu-ne deci de această cuviincioasă stare bisericească, după imitarea celui întru fericită amintire de veșnică pomenire unchiu al nostru, Io [Scarlat] Ghica Voevod și a celorlalți frați iubitori de mile ai noștri Domni, și noi, după nevoia neapărată, și dorind mai presus de orice așeza-

[1] Cf., Iorga, *Documentele Callimachi*, I. pp. CLXI-VII.

ἐφιέμενοι, ἔγνωμεν, ὡς θεόθεν τὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ Θρόνου τῆς Δακίας λαχόντες καὶ τὰς αὐθεντικὰς αὐτῆς ἡνίας διέποντες, τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένην ἱερὰν ἐκκλησίαν εἰς τὸ Βλάχ-Σεράγιον, κατὰ τὸν Ταχτά-Μιναρέ, σεμνυνομένην ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου Κοιμήσεως, ἰδίαν οὖσαν τῆς Αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας, προσηλῶσαι καὶ ἀφιερῶσαι τῇ ἐν Πελοποννήσῳ οὔσῃ σεβασμίᾳ μονῇ βασιλικῇ τε καὶ πατριαρχικῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἱστορηθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἐπικαλουμένῃ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τῆς αὐτῆς μονῆς, διακυβερνᾶσθαί τε καὶ διεξάγεσθαι διὰ παντὸς πρὸς σύστασιν αὐτῆς κρείττονα καὶ εὐκοσμίαν καὶ αὔξησιν καὶ βελτίωσιν καὶ δι' αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην ἐπικυρῶσαι, ἐπὶ τῷ ἔχειν διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον· συμψήφων ὄντων ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ἡμῶν ταύτῃ, ὡς ὅλως θεαρέστῳ καὶ ἐνθέῳ ζήλου πλήρει, καὶ τῶν φιλτάτων ἡμῶν υἱῶν. Καὶ δή, γράφοντες, ἀποφαινόμεθα, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς πιστῶν ἀρχόντων τοῦ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ διβανίου, τοῦ τε ὀηλαδὴ Μεγάλου-Βορνίκου Κωνσταντίνου Κρετσουλεσκούλου, Μπάνου Παύλου [1] Καντακουζηνοῦ, Βορνίκου Ῥάδου Βακαρέσκου, Μεγάλου-Σπαθάρη Δημητράκη Γίκα, Μεγάλου-Λογοθέτου Σωτηρίου *(sic)*, Στιρμπέη, Μεγάλου-Βεστιάρη Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ, Παχαρνίκου Νικολάου Στιρμπέη, Στολνίκου Στεφάνου Τοπλιτζάνου, Κωστάκη Κομίσου καὶ Χριστοδούλου Λογοθέτου δ', ὅπως ἡ ῥηθεῖσα ἐκκλησία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν Κοιμήσεως, ἡ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων κειμένη, πλησίον τοῦ Ταχτά-Μιναρέ, εἰς τὸ Βλάχ-Σεράγιον, μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ὁσπητίων καὶ περιοχῶν καὶ πάντων ὧν κέκτηται κτημάτων, ἀφιερωμένη εἴη, λέγηταί τε καὶ γνωρίζηται ἀφιέρωμα τῆς σεβασμίας ταύτης μονῆς τοῦ Μεγάλου-Σπηλαίου, παρ' αὐτῆς διεξαγομένη καὶ κυβερνωμένη, ὡς μετόχιον αὐτῆς, μενούσης τῆς ἀφιερώσεως ταύτης αὐτῇ ἀναποσπάστου καὶ ἀναφαιρέτου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἀξιοῦμεν δὲ καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς Αὐθέντας, τοὺς ἀναδεξομένους τὴν ἡγεμονικὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου Θρόνου τῆς Οὐγκροβλαχίας, κατὰ μίμησιν τοῦ διαληφθέντος ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου θείου ἡμῶν, ὡς πρωταιτίου ὄντος αὐτῆς τῆς ἀφιερώσεως, μηδόλως διασεῖσαι καὶ ἀνατρέψαι

[1] Πάρβου.

rea sfintelor lăcaşuri, am găsit cu cale, ca unii ce de la Dumnezeu am căpătat ocârmuirea Scaunului domnesc al Daciei şi am moştenit domneştile ei frâne, ca sfânta biserică aflătoare în Împărăteasa cetăţilor, la Vlah-Sarai, lângă Tahtà-Minarè, venerată întru numele Adormirii Maicei Domnului, care e în deosebi a Domniei Ungrovlahiei, s'o facem prinos şi s'o afierosim venerabilei mănăstiri împărăteşti şi patriarhiceşti ce se află în Pelopones, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, [cu icoana] zugrăvită de Apostolul şi Evanghelistul Luca, zisă Megaspileon (a Peşterii celei Mari), pentru a se îngriji de prea-cucernicii părinţi ai acelei mănăstiri, a se chivernisì şi a se petrece totdeauna pentru mai buna ei aşezare şi stare cuviincioasă şi sporire şi îmbunătăţire şi a întări prin al nostru domnesc hrisov această afierosire, ca să aibă totdeauna trăinicie şi în tot veacul neschimbare şi neprefacere; fiind împreună cu noi în această a noastră hotărâre, ca una ce e cu totul plăcută lui Dumnezeu şi plină de râvnă dumnezeiască, şi prea-iubiţii noştri fii. Şi deci, scriind, hotărâm, cu boierii credincioşi din jurul nostru, ai domnescului nostru Divan, adecă Marele-Vornic Constantin Creţulescu, Banul Pârvu Cantacuzino, Vornicul Radu Văcărescu, Marele-Spătar Dimitrachi Ghica, Marele-Logofăt Dimitrie Ştirbei, Marele-Vistier Mihai Cantacuzino, Păharnicul Nicolae Ştirbei, Stolnicul Ştefan Topliceanu, Costachi Comisul şi Hristodul logofătul al doilea, ca zisa biserică a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aşezată'n Împărăteasa cetăţilor, lângă Tahtà-Minarè, la Vlah-Sarai, cu casele şi cuprinsurile din jurul ei şi toate daniile ce a căpătat, să fie afierosită, să se spuie şi să se ştie afierosire a acestei venerate mănăstiri Megaspileon, fiind îngrijită şi cârmuită de ea, ca metoh al ei, rămâindu-i această afierosire nedespărţită şi nesmulsă în tot veacul. Şi rugăm şi pe cei de după noi fraţi Domni, cari vor primì domneasca ocârmuire a acestui Scaun al Ungrovlahiei, după imitarea zisului întru fericită adormire de veşnică pomenire unchiu al nostru, ca unul ce e începătorul acestei afierosiri, ca nici decât să zguduie şi să răs-

τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην, ἀλλ' ἐπικυρῶσαι, καὶ βεβαιῶσαι πρὸς ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν, ἄνεσίν τε καὶ ἀγαλλίασιν. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον ἐν μεμβράνῃ χρυσόβουλλον, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς θαυματοβρύτου εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

ᾳψξθ', ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἐγράφη ἐν τῷ α' χρόνῳ τῆς οὐγκροβλαχικῆς ἡμῶν Αὐθεντείας, ν Βουκουρεστίῳ.

Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας ΒΒ.

Τ. Σ.

toarne această afierosire, ci s'o întărească şi s'o asigure pentru a lor sufletească mântuire, uşurare şi bucurie. Căci de aceia s'a dat şi cel de faţă hrisov al nostru pe pergament, şi s'a încredinţat zisei venerate mănăstiri a icoanei de minuni izvorâte a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

1764, în luna lui Fevruar, s'a scris în cel d'intâiu an al Domniei noastre muntene, la Bucureşti.

Grigore Alexandru Ghica Voerod.

L. S.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCXC.

Gramata patriarhală pentru veniturile şcolii din Constantinopol.

1769, 1-iu Mart.

....Παρὰ μὲν τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας, δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, γρόσια χίλια, παρὰ δὲ τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντείας Μολδοβλαχίας, ὡσαύτως δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, πεντακόσια.

....De la prea-luminata Domnie a Ungrovlahiei, prin domnesc hrisov, lei o mie, iar de la prea-luminata Domnie a Ungrovlahiei, de asemenea prin domnesc hrisov, cinci sute....

(Apoi se ocupă de dascăl, şcolari şi efori.)

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCXCI.

Notiţă despre pârile turceşti contra lui Grigore-Vodă Callimachi.

1769, primăvara.

....Γενομένης οὖν τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ῥώσσων τῆς προρρηθείσης, οἱ μὲν Πεντερλῆδες ἤρξαντο κατηγορεῖν τὸν Καλλιμάχην διὰ τὴν ζημίαν τῶν 45 χιλιάδων προβάτων, συκοφαντοῦντες ὅτι αὐτὸς ἐμήνυσε τοῖς Ῥώσσοις τὸν τόπον εἰς ὃν παρεχείμαζαν τὰ πρόβατά τους, καί, ἐλθόντες, τὰ ἥρπασαν. Ὁ δὲ Μολδοβαντζὴς μετὰ τῶν αὐτῶν Πεντερλήδων πάλιν ἐσυκοφάντουν ὅτι αὐτὸς συνήθροισε τὰ ἐφόδια εἰς τὴν Σορόκαν, τόπον κείμενον ἀντικρὺ τῆς Λεχίας, ἐπὶ τοῦ Νίστρου, καὶ ἔδωκεν εἴδησιν τοῖς Ῥώσσοις νὰ ἔλθουν νὰ τὰ ἁρπάσουν εὐκόλως, διὰ τὸ πλησιόχωρον, καὶ δὲν ἐθέλησε νὰ δώσῃ τῷ εἰς τὸ Πεντέρι ὀθωμανικῷ στρατῷ χρήζοντι τροφῆς. Οἱ Χοτινλῆδες πάλιν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐλάμβανον παρὰ τοῦ Καλλιμάχη τὰ συνήθη δῶρα, ἐσυκοφάντουν ὅτι νὰ ἔστειλε σύμμαχον στρατὸν τοῖς Ῥώσσοις: ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ προρρηθέντες λουφελῆδες του, οὕστινας ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσουν, διότι δὲν τοῦ ἐστάλθησαν ἄσπρα νὰ τοὺς πληρώνῃ, καὶ ἠτιμόλησαν τοῖς Ῥώσσοις.

....Făcându-se deci năvălirea, arătată mai sus, a Ruşilor, Benderliii au început să învinuiască pe Callimachi pentru paguba celor 45.000 de oi, pârându-l că el a arătat Ruşilor locul unde-şi iernau oile şi, viind ei, le-au răpit. Iar Moldovangi cu aceiaşi Benderlii iarăş pârau că el a strâns proviziile la Soroca, loc aflător în faţa Poloniei, pe Nistru, şi a dat de ştire Ruşilor să vie să le răpească uşor, din pricina vecinătăţii, şi n'a vrut să le dea oştii otomane din Bender, care aveà nevoie de hrană. Hotinliii iarăş, neprimind de la Callimachi obişnuitele daruri, pârau că a trimes oaste de ajutor Ruşilor: ci aceştia erau zişii lefegii ai lui, cărora li-a dat voie să plece, de oare ce nu i s'au trimes bani să-i plătească, şi s'au predat Ruşilor.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Καλλιμάχης, ἐζήτησε καὶ δεύτερον τὴν καθαίρεσίν του παρὰ τοῦ Βεζίρη ὄντος εἰς τὴν Ἰσάκτζαν, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη[1]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 438.)

Acestea auzindu-le Callimachi, a cerut şi a doua oară mazilia lui de la Vizir, care se află la Isaccea, dar n'a fost ascultat....

MCXCII.

1769, vara.

Notiţă despre încercările Vizirului de a face pe Nicolae Suţu Domn în locul lui Grigore Ghica.

....Ὁ Βεζίρης, μισῶν καὶ τὸν ἡγεμόνα Γρηγόριον Γκίκαν, θανόντος ἤδη τοῦ Χάνη, ἔγραψε τῷ Βασιλεῖ νὰ τὸν καθαιρέσῃ καὶ νὰ κάμῃ ἀντ' αὐτοῦ ἡγεμόνα τὸν Δραγομάνον Νικόλαον Σοῦτζον. Ὁ Βασιλεύς, διὰ τὸ ἔγγραφον αὐτό, ἀηδιάζων κατὰ τοῦ Νικολάου καὶ πρότερον, προσεπιγανάκτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ὡς ζητοῦντος ἡγεμονείαν, καὶ μετ' ὀργῆς εἶπε καὶ τῷ μουφτῇ Ὀσμάν-μουλλᾷ ὅτι θέλει στείλει εἰς τὸ ὀρδὶ νὰ τὸν καρατομήσῃ[2]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 440.)

....Vizirul, urând şi pe Grigore-Vodă Ghica, scrise, acum după moartea Hanului, la Împăratul să-l mazilească şi să facă în locul lui Domn pe Dragomanul Nicolae Suţu. Împăratul, pentru această cerere, desgustat de Nicolae şi mai nainte, s'a mai supărat pe el şi pentru că cerea Domnia şi cu mânie a spus şi muftiului Osman-Mollah că va trimete la ordie să-i taie capul....

MCXCIII.

1769, Maiu.

Notiţă despre tăierea zilnică, la Isaccea, de către Turci, a pretinşilor spioni „bulgari şi români".

....Εἴκοσιν ἡμέρας ὁποῦ διέτριψεν εἰς τὴν Ἰσάκτζαν, ὁ Βεζίρης ἐφόνευε καθημέραν ἀδίκως, ὡς κατασκόπους τῶν Ῥώσσων, Βουλγάρους καὶ Βλαχοπογδάνους, ἁμαξάρηδες καὶ ἄλλους ῥαγιάδες, ὁποῦ ὡς τοιούτους ψευδόμενοι καὶ συκοφαντοῦντας τοὺς ἔφερον οἱ Τοῦρκοι, καὶ διὰ νὰ μὴν τοὺς ἐβγάλῃ φεύστας, φοβούμενος νὰ μὴν τὸν καταλαλοῦν, καίτοι εἰδὼς τὴν συκοφαντίαν, τοὺς ἐφόνευεν ἀδίκως....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 442.)

....Douăzeci de zile cât a petrecut la Isaccea, Vizirul ucidea zilnic fără dreptate, ca spioni ai Ruşilor, Bulgari şi Munteni sau Moldoveni, cărăuşi şi alte raiale, de oare ce pe unii ca aceştia minţind şi pârând îi aduceau Turcii, şi, ca să nu-i scoată mincinoşi (pe aceia), temându-se să nu-l poarte prin gură, deşi cunoştea zădărnicia pârii, îi ucidea cu nedreptate....

MCXCIV.

1769, Iunie.

Însemnare despre schimbări în oastea turcească din Moldova şi despre mazilirea şi prinderea lui Grigore Callimachi.

....Εἶτα μεταπέμπεται ὁ Βεζίρης τὸν Ῥούμελη-Βαλεσὴ Μεχμέτ-Πασσᾶν, τὸν κάμνει σερασκέρην εἰς τὸ Χοτίνι, τὸν δίδει στράτευμα 100 χιλ., ἔξω ἀπὸ τὰς 40 χιλ. ὁποῦ ἦσαν

....Pe urmă trimete Vizirul după Rumeli-Valesi, Mehmed-Paşa, îl face Serascher la Hotin, îi dă oaste 100.000 de oameni, afară de cei 40.000 cari erau la Hotin;

---

[1] Autorul spune că era capuchehaie al lui Grigore Ghica şi a fost martur celor ce povesteşte (*ibid.*, p. 438).

[2] Se pomeneşte tăierea, cu doi spioni ruşi, a unui om al lui Suţu, „care furase 500 de lei vătahului său", şi de credinţa mulţimii că şi acela era spion; Suţu e îmbrăcat cu caftan, ca dovadă că nu e vinovat, dar era bănuit de intrigi (*ibid.*, p. 440). E mustrat apoi că nu se ridică şi Francezii, după asigurarea lui, ca să facă Polonia ca Principatele (*ibid.*, p. 442).

εἰς τὸ Χοτίνι· τὸν δίδει 100 πουγγεῖα καὶ 600 ἁμάξας ζαχιρέ, ὁποῦ ἤρχετο ἀπὸ τὴν Βλαχίαν καὶ διορίζει καὶ ἄλλον νὰ τὸν δοθῇ ἀπὸ τὴν Μολδαβίαν, παρὰ τὸν ἐν τῷ Χοτίνι εὑρισκόμενον ἱκανόν, καὶ ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Χοτίνι νὰ ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρόν, ἂν ἔλθῃ.

Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς τὰς κατὰ τοῦ Γρηγορίου Καλλιμάχη συκοφαντίας Πεντερλήδων τε καὶ Χοτινλήδων, τὸ ὅτι ἔστειλε βοήθειαν τοῖς Μοσχόβοις, ζαχιερὲν καὶ στράτευμα, καὶ πιστεύσας, προσέταξε νὰ καθαιρεθῇ. Ἀπάρας οὖν ἀπὸ τὸ Καρτάλι, ὁ Βεζίρης ἤλπιζε νὰ εὕρῃ καθ' ὁδόν, εἰς τὰ σύνορα τῆς Μολδαβίας, ἤτοι εἰς τὸ Γρετζένι, τὸν Καλλιμάχην αὐτόν. δὲν ἐφάνη, ἢ ὅτι δυσηρεστεῖτο εἰς τὴν Αὐθεντείαν (ἐπειδὴ καί, ἐν ὅσῳ διέτριβεν ὁ Βεζίρης εἰς τὴν Ἰσάκτζαν, ἐζήτησε δὶς δι' ἐγφράφου τὸ ἄζλι τοῦ), ἢ ὅτι κατεγίνετο εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν 2.000 βῳδαμαξίων ὁποῦ ὁ Βεζίρης ἐζήτησε νὰ προφθάσουν τὴν ταχίστην εἰς τὸ στρατόπεδόν του. Ὅτι καὶ ἂν ἦτον, ὠργίσθη διατὶ δὲν ἐφάνη. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καί, κακῇ τύχῃ, εἰς τὸν τόπον λεγόμενον Λάργα-ἀγιζί (ποταμὸς δὲ ὁ Λάργα εἰσβάλλων εἰς τὸν Προῦτον), ἀντικρὺ τοῦ Φαλτζίου, ὤντας διπλῆ ἡ στράτα, ἡ μὲν διὰ λόφου, ἡ δὲ δι' ἐπιπέδου, ὁ διορισθεὶς οἰκοδομῆσαι τὰς γεφύρας εἰς τὸν τόπον τῆς Μολδαβίας διὰ τὴν διάβασιν τοῦ στρατοῦ, νομίσας ὅτι τὰ παλγεμέζια θέλουν περάσει ἀπὸ τὸν λόφον, δὲν ἔκαμε γέφυραν εἰς τὸ ἐπίπεδον. Οἱ ἀραπατζῆδες, διὰ νὰ μὴν κουρασθοῦν τὰ βουβάλια μὲ τὴν ἀνάβασιν τοῦ λόφου, ἐπῆραν τὴν κάτω στράταν, καί, μὴν ὤντας γέφυρα εἰς τὸ Λάργα-ἀγίζί, ἐχώθησαν βαθέως εἰς τὴν λάσπην αἱ τηλεβόλοι. Ἐξώδευσεν ὁ Βεζίρης δεκατέσσαρα πουγγεῖα ἄσπρα διὰ νὰ τὰ ἐβγάλῃ ἀπὸ τὴν λάσπην τῇ πολυχειρίᾳ τῶν ἀσκερήδων, καὶ ὠργίσθη κατὰ τοῦ Γρηγορίου Καλλιμάχη διὰ τὸ ἀπρομήθευτον. Καί, φθάσας εἰς τὸ Χάντεπε, ἔπεμψε τὸν καπουκεχαγιᾶν του, Μιχαήλ, ἀδελφὸν τοῦ Νικολάου Σούτζου, νὰ τὸν φέρῃ. Τὸν εὗρεν εἰς τὸ Γιάσι. Φθάσαντες, ἐβγῆκαν ἐμπρὸς εἰς τὸν Βεζίρην· τὸν ἐκάθηρεν, παραδοὺς τῷ τζαούσπασῃ, μαζὴ μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀλέξανδρον καὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντάς του καὶ ἀκολούθους. Καὶ πέμψας ἐδήμευσε τὰ πράγματά του τὰ ἐν τῷ Γιασίῳ καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ συμπεριέφερεν ἐλθὼν εἰς τὸ ὀρδί.

Ἐν τούτοις οἱ Πεντερλῆδες πιάσαντες κατάσκοπον, ἔτυχε νὰ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς διασκορπισθέντας ποτὲ ἀσκέρηδες αὐτοῦ τοῦ Γρηγορίου. Τὸν ἡρμήνευσαν νὰ εἰπῇ τῷ Βεζίρῃ

îi dă 100 de pungi şi 600 de căruţe de zahereà, care începeà din Ţara-Românească, şi orânduieşte să se dea şi alta din Moldova, afară de proviziile îndestulătoare ce se aflau la Hotin, şi pleacă la Hotin să întâmpine pe duşman, dacă ar venì.

Auzind Împăratul pârile Benderliilor şi ale Hotinliilor contra lui Grigore Callimachi, că adecă a trimes ajutor Muscalilor, zahereà şi oaste, şi crezându-le, a poruncit să fie mazilit. Pornind deci din Cartal, Vizirul nădăjduià să afle în cale la hotarele Moldovei, adecă la Greceni, pe însuş Callimachi; nu s'a arătat, ori că-i erà silă de Domnie (căci, şi cât timp a petrecut Vizirul la Isaccea, a cerut de două ori mazilia lui), ori că lucrà la adunarea celor 2.000 de căruţe cu boi pe care Vizirul le-a cerut să vie cât mai iute la tabăra lui. Oricum să fie, s'a mâniat [Vizirul] că nu s'a înfăţişat [Domnul]. Ba încă şi, dintr'o soartă rea, la locul ce se zice Larga-aizì *(sic)* (râul Larga ce se varsă în Prut), în faţa Fălciiului, fiind îndoită calea, una pe deal, alta prin şes, cel orânduit să facă podurile pe locul Moldovei pentru trecerea oştirii, socotind că balimezurile (tunurile cele mari) vor trece de la deal, n'a făcut pod în şes. Harabagiii, ca să nu obosească bivolii cu suirea dealului, au luat drumul de jos, şi, nefiind pod la Larga-aizì, s'au cufundat adânc în noroiu tunurile. A cheltuit Vizirul patrusprezece pungi de bani ca să le scoată din noroiu cu multe braţe ale ostaşilor, şi s'a mâniat asupra lui Grigore Callimachi, pentru neîngrijire. Şi, ajungând la Hantepe, a trimes pe capuchehaiaua lui; Mihail, fratele lui Nicolae Suţu, să-l aducă. L-au găsit la Iaşi. Ajungând, au ieşit înaintea Vizirului; l-a mustrat, dându-l lui Ceauş-başa, împreună cu fratele său Alexandru şi toţi boierii şi slujitorii lui. Şi, trimeţând, a confiscat lucrurile lui din Iaşi şi acelea ce le adusese, cu el, venind la ordie.

Între acestea, Benderliii prinzând un spion, s'a întâmplat să fie unul dintre ostaşii odată împrăştiaţi ai aceluiaş Grigore. L-au învăţat să spuie Vizirului că e unul

ὅτι εἶναι εἷς ἐκείνων ὁποῦ ἔστειλεν ὁ Καλλιμάχης συμμάχους τοῖς Ῥώσσοις μὲ πέντε γρόσια τὸν μῆνα λουφέν. Ἐλθὼν οὗτος, ἀνήγγειλε τῷ Βεζίρῃ παρρησίᾳ, ὅστις, φοβηθεὶς μᾶλλον τὸ πλῆθος, ἔφερε τὸν Καλλιμάχην νὰ ἀπολογηθῇ. Εἶπε μόνον τὸ ὅτι εἶναι συκοφαντία του. Ὁ Βεζίρης τὸν μὲν κατάσκοπον ἐφόνευσε, τὸν δὲ Καλλιμάχην, μὲ τὸν ἀδελφὸν του καὶ ἄρχοντάς του, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Ἰσάκτζαν ἐν φυλακῇ, ἐλπίζων τῇ παρατάσει τοῦ χρόνου νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Καὶ ἔγραφε τῷ Βασιλεῖ νὰ στείλῃ τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον δι' Αὐθέντην τῆς Μολδαβίας[1]....

din aceia pe cari i-a trimes Callimachi ca ajutători Ruşilor cu cinci lei leafă pe lună. Venind acesta, a vestit-o Vizirului de faţă, care, temându-se mai mult de gloată, a adus pe Callimachi ca să se desvinovăţească. Acesta a răspuns numai că e o pârâ mincinoasă a lui. Vizirul a ucis pe spion, iar pe Callimachi, cu fratele şi boierii lui, l-a trimes la Isaccea supt pază, nădăjduind cu trecerea vremii să-l libereze din primejdia vieţii. Şi a scris Împăratului să trimeată pe Constantin Mavrocordat ca Domn al Moldovei....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 443-4.)

MCXCV.

1769, Iulie. **Însemnare a lui Atanase Comnen Ipsilanti despre aducerea la Movila-Răbăii a lui Iacovachi Rizu şi despre trecerea proviziilor pe Prut.**

....Εἰς τὸ Χάντεπε ἦλθε καὶ ὁ σύντροφός μου εἰς τὸ καπουκεχαγιαλίκι, Ἰάκωβος Ῥίζος, ὁ καὶ πενθερὸς τοῦ Αὐθέντου Βλαχίας Γρηγορίου Γκίκα. Τὸν ἔφερεν ἀπὸ τὴν Πόλιν ὁ Βεζίρης, ὑποπτευόμενος μήπου δίδει εἰδήσεις εἰς τοὺς ρετζάληδες τῆς Πόλεως διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοπέδου. Εὐθὺς ἐλθόντα τὸν ἐφυλάκωσεν εἰς τὸν μουγζούραγαν, λέγων: „Διατὶ νὰ ὑπάγῃς πρῶτον εἰς τὴν Βλαχίαν, εἰς τὸν γαμβρόν σου, καὶ νὰ μὴν ἔλθῃς εὐθὺς εἰς τὸ στρατόπεδον;".

Διὰ τοῦ Προύτου (ὁ ὁποῖος, μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Νικολάου Σούτζου, εἶχε καθαρισθεῖ καὶ βαθέως[2]) ἐκομίζοντο μὲ πλευσίματα ἀπὸ τὰς ἀποθήκας τῆς Ἰσάκτζας εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Χάντεπε τὰ ἐφόδια καὶ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Τὸ αὐτὸ ἐγίνετο καὶ εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Τζατζόρας καὶ τὰς λοιπάς· ὅπου, ἂν δὲν ἐκαθαρίζετο ὁ Προῦτος, δὲν ἐξήρκουν 4.000 ἅμαξαι διὰ τὴν ἀποκομιδὴν τοῦ ζαχιρὲ ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως μέχρι τοῦ Χάντεπε καὶ ἄλλων τόπων ἀποθήκας ἐχόντων....

....La Hantepè a venit şi tovarăşul mieu la capuchehaielâc, Iacov Rizu, care erà şi socru al Domnului Ţerii-Româneşti Grigore Ghica. L-a adus din Constantinopol Vizirul, având prepus să nu dea ştiri regealelor din Constantinopol despre starea taberei otomane. Îndată ce a venit, l-a pus supt pază la Muhzuraga, zicând: „De ce să mergi întâiu în Ţara-Românească, la ginerele tău, şi să nu vii de-a dreptul în lagăr"?

Pe Prut (care, după sfatul lui Nicolae Suţu, se curăţise, şi adânc) se aduceau cu vase din depozitele Isaccei în depozitele dela Hantepè proviziile şi cele de nevoie pentru traiu. Acelaş lucru se făcù şi la depozitele din Ţuţora şi la celelalte; aşà încât, de nu se curăţià Prutul, n'ar fi ajuns 4.000 de căruţe pentru aducerea zaherelei de pe malurile Dunării până la Hantepè şi alte locuri ce aveau depozite....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 442.)

MCXCVI.

1769, Iulie. **Însemnare despre numirea ca Domn al Moldovei a lui Constantin Mavrocordat.**

---

[1] Cf. Iorga, *Documentele Callimachi*, I, pp. CLVII-IX. Menţiune despre „nedescriptibilele rele şi batjocuri (ἀσελγεῖαι)" suferite de ţerile noastre, în izvorul din text, p. 445.

[2] Pentru consultările lui: „Ce zici, Dragomane?", p. 443.

....Ἔφθασεν ὡς τόσαν καὶ ὁ Κωνσταντίν-Βόδας Μαυροκορδάτος. Ἐνδύσας αὐτὸν τὰ συνήθη, τὸν ἔστειλεν Αὐθέντην εἰς τὴν Μολδαβίαν. Μαύρη Αὐθεντεία καὶ σκοτεινὴ καὶ πάντη γελοιώδης! Ἀποχαιρετῶντας τὸν Βεζίρην, εἶπεν ὅτι οἱ Μολδάναι πνέουσι τὰ τῶν Ῥώσσων· τὸν ἀπεκρίθη ὅτι κατὰ τὸ παρὸν νὰ τοὺς δώσῃ ἱατιμαλέτι, καὶ ὕστερον νὰ τοὺς παιδεύσῃ κεφαλικῇ τιμωρίᾳ. Τοιαῦτα εἶχε γράψει καὶ Γρηγόριος ὁ Γ'κίκας τῷ Βεζίρῃ Ἐμίν-Πασσᾷ [1], καὶ ἴδομεν τὰ τέλη του· θέλομεν ἰδεῖ καὶ τὰ τοῦ Μαυροκορδάτου αὐτοῦ: δικαιοκρίτης γὰρ ὁ Θεός, παιδεύει τοὺς διαβάλλοντας καὶ συκοφαντοῦντας τοὺς ὁμοπίστους αὐτῶν....

....A sosit între acestea şi Constantin-Vodă Mavrocordat. Îmbrăcându-l după obiceiu, l-au trimes Domn în Moldova. Neagră Domnie şi întunecoasă şi caraghioasă cu totul! Felicitând pe Vizir, a spus că Moldovenii sunt într'un gând cu Ruşii; i-a răspuns că deocamdată să li dea amnistie şi pe urmă să-i pedepsească cu pedeapsa capului. Unele ca acestea le scrisese şi Grigore Ghica Vizirului Emin-Paşa, şi am văzut urmările; le vom vedeà şi pe ale lui Mavrocordat însuş: căci drept judecător e Dumnezeu şi pedepseşte pe cei ce denunţă şi pârăsc pe cei de o lege cu dânşii....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 445.)

MCXCVII.

Însemnare despre soarta lui Grigore Callimachi şi a lui Nicolae Suţu şi despre numirea lui Mihăiţă Racoviţă ca Dragoman. 1769, Iulie.

....Φθάνει εἰς τὸ Χάντεπε ὁ Πεγιούκ-Ἰμπροχόρης Γιαζιτζησαδὲς Μουσταφά-πέης μὲ τὸν πεϊζαδέ Μιχαλίτζα, υἱὸν τοῦ Μιχάλ-Βόδα Ῥάκοβιτζα, καὶ προστάττει ὁ Βασιλεύς, ὁ μὲν Μουσταφά-πέης νὰ γένῃ κεχαγιάπεης, ὁ Μιχαλίτζας νὰ γένῃ Δραγομάνος τῆς Πόρτας, καὶ ὁ μαζιλευθεὶς κεχαγιάπεης Ἀχμέτ-Ἀγὰς νὰ πάρῃ τὸν Νικόλαον Σοῦτζον καὶ τὸν Γρηγόριον Καλλιμάχην, μαζὴ μὲ τὸν ἀδελφόν του, Ἀλέξανδρον Καλλιμάχην, καὶ μὲ τοὺς ἄρχοντάς του, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν Πόλιν. Αὐτὸς ὁ Ἀχμέτ-Ἀγὰς εἰς τὸ Βεζίρ-κεχαγιαλίκι του ἔγραφε τῷ Βασιλεῖ πολλὰ κακὰ καὶ κατὰ τοῦ Καλλιμάχῃ καὶ κατὰ τοῦ Νικολάου αὐτοῦ Σούτζου, καί, τώρα, γράψας ταῦτα, ὁ Βασιλεὺς ἐδήμευσεν εὐθὺς εἰς τὴν Πόλιν τὰ πράγματα καὶ τοῦ Καλλιμάχῃ καὶ τοῦ Νικολάου Σούτζου, δουλλώσας τὰ σπίτια τους....

....Soseşte la Hantepè Marele-Imbrohor Iazigi-zadè Mustafà-beiu cu beizadeà Mihăiţă, fiul lui Mihai-Vodă Racoviţă, şi porunceşte Împăratul ca Mustafà-beiu să fie Chehaia-beiu, Mihăiţă să fie Dragoman al Porţii şi mazilitul Chehaia-beiu Ahmed-Aga să iea pe Nicolae Suţu şi pe Grigore Callimachi, şi cu fratele său Alexandru Callimachi şi cu boierii lui, şi să-i ducă la Constantinopol. Acest Ahmed-Aga în vicariatul său ca Vizir a scris Împăratului multe rele contra lui Callimachi şi contra lui Nicolae Suţu acestuia, şi, atunci, scriind acestea, Împăratul a confiscat îndată la Constantinopol lucrurile şi ale lui Callimachi şi ale lui Nicolae Suţu, pecetluind casele lor....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 446.)

MCXCVIII.

Însemnare despre peirea lui Grigore Callimachi şi a lui Nicolae Suţu. 1769, Iulie-August.

....Τὸν Γρηγόριον Καλλιμάχην καὶ τὸν Νικόλαον, φθάσαντας εἰς τὴν Πόλιν μαζὴ μὲ τὴν συντροφίαν τουν, τοὺς ἐφυλάκωσαν ὅλους εἰς τὸν φοῦρνον τοῦ Ποσταντζήπαση· καὶ τῇ κῃ' τοῦ Αὐγούστου τὸν μὲν Καλλιμάχην καὶ τὸν Νικόλαον ἐφόνευσαν, τὸν δὲ ἀδελφὸν τοῦ

....Pe Grigore Callimachi şi pe Nicolae, sosind la Constantinopol cu suita lor, i-au închis pe toţi la Forno al lui Bostangì-başi; şi la 28 August pe Callimachi şi pe Nicolae i-au ucis, iar pe fratele lui Callimachi, Alexandru, şi pe fratele lui

[1] La 1738-9.

Καλλιμάχῃ, Ἀλέξανδρον, καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Νικολάου, Μιχαήλ, καὶ τὸν Ἀραπάκην καὶ τὸν γραμματικὸν Χουρμούζην ἀφῆκαν εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ φούρνου, καὶ μετὰ χρόνον μόλις ἠλευθέρωσαν. Σπίτι δὲν εἶχεν ὁ Καλλιμάχης ὁποῦ νὰ δημευθῇ, καὶ ἐκάθητο μὲ τὸ ἐνοίκιαν ὄντας μανζίλης· ὁμοίως καὶ τὸ σπίτι τοῦ Νικολάου Σούτζου δὲν ἐδημεύθη, μὲ τὸ νὰ ἦτον πατρικὸν τῆς γυναικός του[1]....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 447.)

Nicolae, Mihail, şi pe Arapachi şi pe grămăticul Hurmuzi i-au lăsat la temniţa Forno şi cu vremea abia s'au liberat. Casă n'aveà Callimachi ca să se confisce, şi a stat cu chirie fiind mazil; de asemenea şi casa lui Nicolae Suţu nu s'a confiscat, fiind părintească a soţiei lui....

MCXCIX.

1769, după Iulie.

Însemnare despre purtarea ca Domn a lui Constantin Mavrocordat.

....Ἐν τούτοις ὁ Κωνσταντίν-Βόδας ἐβίαζε τοὺς ἄρχοντας πογδάνους νὰ φέρουν τὰς γυναῖκάς των ἀπὸ τὰ ἄνω καταφύγια τῶν ὀρυμώνων, τὰ μολδοβανιατὶ πεζένιαις λεγόμενα, εἰς τὸ Γιάσι. Ἔλεγον ἐκεῖνοι ὅτι, ἐπειδὴ τὸ Γιάσι γέμει Τούρκων στρατιωτῶν ὡπλισμένων, οἱ ὁποῖοι κάθονται καὶ μέσα εἰς αὐτὰ τὰ ἴδια σπίτια τους, δὲν ἠμποροῦν νὰ φέρουν τὰς γυναῖκάς των, διὰ νὰ μὴν ἐγγιχθῇ ἡ τιμή τους. Αὐτὸς τοὺς ἔλεγε, „πρὲ θέλετε σκοτωθεῖ!“, καὶ ἔστειλεν ἀνθρώπους εἰς ταῖς πεζένιαις νὰ φέρουν βίᾳ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ἀρχόντων. Ταῦτα γνόντες οἱ ἄρχοντες, ἔγραψαν δακρυβρόουντες τοῖς Ῥούσσοις, καὶ ἔστειλαν κατάνους καὶ ἐμπόδισαν τὴν βιαίαν ἀποκόμισιν τῶν γυναικῶν τους· καὶ ἐξ αἰτίας του εἰσῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὴν Μολδαβίαν οἱ Ῥοῦσσοι, μαθόντες καὶ τὰ καταφύγια καὶ τοὺς ἀποκρύφους τόπους....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 449.)

....Între acestea Constantin-Vodă silià pe boierii moldoveni să aducă pe soţiile lor de la adăposturile de sus din păduri, care pe moldoveneşte se zic: bejenii, la Iaşi. Ei au spus că, de oare ce Iaşul e plin de ostaşi turci înarmaţi, cari stau şi în înseşi casele lor, nu pot să aducă pe femeile lor, ca să nu li se vatăme cinstea. El li-a spus: „bre, veţi fi omorâţi“, şi a trimes oameni la bejenii ca să aducă în silă pe femeile şi copiii boierilor. Acestea aflându-le boierii, au scris cu lacrămi Ruşilor, şi au trimes catane şi au oprit aducerea cu sila a femeilor lor; şi din această pricină au venit întâiu în Moldova Ruşii, aflând şi adăposturile şi locurile ascunse....

MCC.

1769, 7 Octombre[2].

Notiţă despre întrarea Ruşilor în Iaşi.

....Μόλιν ἐβγῆκαν οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ Γιάσι, καὶ ἔφθασεν ἀπὸ τὸ Χοτίνι ὁ γκενεράλης Στόφελ, καὶ τὸν ἐδέχθηκαν οἱ χριστιανοὶ μὲ κρότον καμπάνων. Ὁ Μολδοβαντζής[3], λαβὼν τὴν εἴδησιν παρὰ τοῦ Κωνσταντίν-Βόδα[4], τὴν ἔκρυπτε, προστάξας καὶ τὸν Ἀντίοχον[5] ἵνα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃ. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχε τρόπον κανένα εἰς τὸ νὰ δεφενδεύσῃ τὸ Γιάσι ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγαν....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 549.)

....Abià ieşiseră Turcii din Iaşi şi a venit dela Hotin generalul Stoffeln, şi l-au primit creştinii în sunetul clopotelor. Moldovangi, luând ştirea dela Constantin-Vodă, a ascuns-o, poruncind şi lui Antioh să nu spuie nimănuia nimic. Şi aceasta o făcea pentru că n'aveà chip ca să apere Iaşul de Muscali, nici mult, nici puţin....

---

[1] Cf. Iorga, *Documentele Callimachi*, *l. c.*

[2] Cf. Iorga, *Acte şi fragmente*, II, pp. 20-2 şi notele.

[3] Moldovangi-Ali-Paşa, Marele-Vizir

[4] Mavrocordat.

[5] Carageà, dragomanul.

MCCI.

Notiță despre măsurile luate de Grigore-Vodă Ghica față de împrejurările războinice, nevoia de bani a lui Constantin Mavrocordat și altele. 1769, prin Octombre.

....Ὁ Γκίκας ἔγραφεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι ὅτι δὲν τελειώνουν αἱ προσταγαὶ τῆς Βασιλείας διὰ τὰ πράγματα ὁποῦ ζητοῦν, καὶ πρέπει νὰ στείλουν στρατὸν νὰ διώξωσι τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τὸ Φωξάνι. Ἐκώφευεν εἰς αὐτὰ ὁ Μολδοβαντζής, διατὶ δὲν εἶχε ποίους νὰ στείλῃ. Πάλιν ἔγραψε νὰ στείλῃ τὸν υἱόν του καὶ ἄλλους οἰκιακούς του εἰς τὴν Πόλιν, καὶ οὐδὲ ἐκεῖνα δὲν ἔστερξαν, διὰ νὰ μὴ γένῃ, εἶπον, ὑποψία ἢ λόγος ἀχαμνῆς καταστάσεως. Πάλιν ἔγραψε διὰ νὰ ἐβγῇ νὰ καθίσῃ εἰς μοναστήρι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐχθροὶ κάμουν ἐπιδρομάς, ὁτὲ μὲν ἕως εἰς τὴν Γκεργκίτζαν, ὁτὲ δὲ ἕως εἰς τὸ Πόδουλ-Δοάμνι, τόπους ἀπέχοντας τοῦ Βουκουρεστίου, ὁ μὲν ἕξ, ὁ δὲ ὀκτὼ ὥρας, καὶ οὐδὲ αὐτὸ δὲν τὸ ἔστερξαν, διὰ νὰ μὴν δώσῃ, εἶπαν, σύγχησιν καὶ ὑποψίαν εἰς τοὺς ἐντοπίους. Ἤρξατο λοιπὸν ὁ Γκίκας νὰ συλλογᾶται τὰ τέλη του, καί, συλλογιζόμενος τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ Γρηγορίου Καλλιμάχη καὶ τοῦ Νικολάου Σούτζου, ἐστοχάζετο τό, ἂν, ἐπικρατησάντων τῶν Μοσχόβων, ἤθελε φύγει εἰς τοὺς Τούρκους, θέλει πάθει τὰ αὐτά, λέγοντας, δι' ἀθώωσίν τους, ὅτι δὲν ἐφύλαξεν αὐτὸς τὸν τόπον ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ παραδοθῇ τοῖς Μοσχόβοις, ἂν ἐπικρατήσωσι τοῦ τόπου, καὶ χαπερλεστίζει μὲ τὸν εἰς τὸ Γιάσι γαμβρόν του Δελιάνον νὰ τοὺς καταπείσῃ νὰ ἔλθουν νὰ τὸν πάρουν· καί, διὰ νὰ φανῇ ὅτι κινεῖται κατὰ τῶν Μοσχόβων, διώρισε τὸν Σπαθάρην του Πούρβουλον Μαγουρεάνον[1], μὲ Ἀλβανίτας, νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ. Ἀλλά, συνοδεύσας αὐτῷ τὸν γραμματικόν του, Κωνσταντῖνον Καρατζᾶν, ἐγγίχθη ἐκ τούτου ὁ Πούρβουλος, ὅστις πρὸ πολλοῦ εἶχεν εἰκειότητα μὲ τὴν Αὐλὴν τῆς Ῥουσσίας καὶ διὰ τοῦ Καισαρείου Δαπόντε[2] τὸν εἶχεν ἔλθει καὶ σημεῖον καβαλαρίας. Ὅθεν πρὸς τῷ μηδὲν ἀνύσαι εἰς τὸ Φωξάνι ἐμήνυσε τῷ ἐκεῖσε προεστῶτι τῶν Κοζάκων, λουκοτενέντε-κολονέλῳ Καβασίν[3], ὅτι εἶναι εὐκολώτατον τὸ κατακρατῆσαι τοῦ Βουκουρεστίου, καὶ ὑπεσχέθη αὐτῷ καὶ χεῖρα βοηθείας. Ὁ Γκίκας οὖν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Μολδοβαντζῆ τὸ νὰ διορίσῃ μὲ δύο χιλιάδας ἀνθρώπους τὸν Καρὰ-Μουσελίμην νὰ ἔλθῃ νὰ φυλάττῃ τὸ Βουκουρέστι, καί, ἀγ-

....Ghica scrise din București că nu se isprăvesc poruncile Împărăției pentru lucrurile ce cer, și trebuie să trimeată oaste să gonească pe Muscali din Focșani. Se făceà că n'aude acestea Moldovangì, căci n'aveà pe cine trimete. Iarăș a scris să trimeată pe fiul său și pe alți oameni de casă ai săi la Constantinopol, și nici aceasta n'au vrut-o [Turcii] pentru a nu se iscà, ziceau ei, bănuială ori vorbă de lucruri păcătoase. Iarăș a scris să iasă să stea la mănăstire, căci și dușmanii fac năvăliri, unul până la Gherghiță, altul până la Podul Doamnei, locuri depărtate de București unul șase și altul opt ceasuri, și nici aceasta n'au primit-o [Turcii], ca să nu dea, ziceau ei, tulburare și bănuială localnicilor. A început deci Ghica să se gândească la rosturile lui, și, cugetând la nedreapta moarte a lui Grigore Callimachi și a lui Nicolae Suțu, chibzuià că, dacă, biruind Muscalii, va voi să fugă la Turci, va pățì tot așà, spuind, pentru îndreptățirea lor, că n'a păzit el țara de către dușmani. Deci s'a hotărât să se predeie Muscalilor dacă vor pune stăpânire pe țară, și uneltește cu ginerele din Iași al Deleanului să-i încredințeze să vie pentru a-l luà; și, ca să pară că pleacă împotriva Muscalilor, a orânduit pe Spătarul său Pârvu Măgureanul, cu Arnăuți, să-i întâmpine. Dar, dându-i tovarăș pe grămăticul său, Constantin Carageà, s'a atins dintru aceasta Pârvu, care de mult aveà legături strânse cu Curtea Rusiei și prin Chesarie Daponte erà să-i vie și decorație. Deci până a nu ajunge la Focșani a dat de știre căpeteniei de acolo a Cazacilor, locotenentul-colonel Carazin, că e foarte ușor a se luà Bucureștii, și i-a făgăduit și mână de ajutor. Ghica deci cerù dela Moldovangì să orânduiască pe Carà-Muselim cu două mii de oameni să vie să păzească Bucureștii, și, cu toate că, având temeri pentru viața sa, se gândià la ocrotirea Rușilor, tot dorià din tot sufletul să

[1] Cantacuzino.

[2] Cunoscutul scriitor, autorul „Catalogului istoric“ și al „Grădinii Harurilor“.

[3] Nazarie Carazin.

καλὰ καί, ὁποπτευόμενος τὴν ζωήν του, ἐσυλλογίζετο τὸ ἄσυλον τῶν Μοσχόβων, ἐπεθύμει ὅμως ὅλῃ ψυχῇ τὸ νὰ φυλαχθῇ τὸ Βουκουρέστι, ἀνενόχλητον, μὲ τὴν ὀθωμανικὴν βοήθειαν. Ἐλθὼν ὁ Καρὰ-Μουσελίμης μόνον μὲ ὀκτακοσίους, τοὺς ὁποίους ἠδυνήθη συναθροῖσαι ἀπὸ τὸ Παραδούναβον, ἐζήτει ὁ Γκίκας νὰ ἐφορμήσουν εἰς τὸ Φωξάνι. Ἀλλ' αὐτός, ζητήσας καιρὸν νὰ ἑτοιμασθῇ, διώρισε καραούλια νὰ φυλάττωσι τὴν νύκτα ἔξω τοῦ Βουκουρεστίου: μαζώνουν αὐτὰ μὲ τὰ καραούλια τοῦ Γκίκα, καὶ ὁ Τοῦρκος ζητεῖ νὰ σηκωθοῦν τὰ καραούλια τοῦ Γκίκα καὶ νὰ μείνουν μόνον τὰ ἐδικά του[1].

Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀπὸ τὸ Γαλάτζι ἐζήτει ἄσπρα ἀπὸ τὸν Μολδουαντζὴν διὰ ἔξοδά του· ὀργισθεὶς διὰ τὰ 80 πουγγεῖα ὁποῦ ἔδωκε τῷ Τζερκέζ-πέῃ, δὲν ἤθελε νὰ τὸν δώσῃ, καὶ μετὰ πολλὰ μόλις τὸν ἔδωκε δέκα πουγγεῖα. Ἐξ ὧν κρατήσας ὁ καπικεχαγιὰς του, κερεστετζὴς Παλῆς, τὰ πέντε, ἔστειλεν ἐκείνῳ τὰ λοιπὰ πέντε.

Ἦλθεν ὁ Μολδοβαντζὴς εἰς τὸ Παπάδαγι, παραχειμάσαι, ὅπου, μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Χοτινίου, φοβηθεὶς τοὺς Μοσχόβους, ὁ Ποτόσκης εἶχε καταφύγει, καί, ἐλθόντος τοῦ Βεζίρη, ἀπῆλθε παραχειμάσαι εἰς τὴν Βάρναν....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 450-1.)

fie păziţi Bucureştii netulburaţi, cu ajutor otoman. Viind Carà-Muselim numai cu opt sute, pe cari a putut să-i strângă de pe malul Dunării, a cerut Ghica să plece spre Focşani. Iar el, căutând prilej să se pregătească, a orânduit caraule să păzească noaptea afară din Bucureşti: se întâlnesc aceste caraule (sentinele) cu caraulele lui Ghica, şi Turcul cere să se scoată caraulele lui Ghica şi să rămâie numai ale lui.

Iar Constantin, din Galaţi, cereà bani de la Moldovangì pentru cheltuielile lui; mâniat pentru cele 80 de pungi ce le-a dat lui Cerchez-beiu, n'a vrut [Vizirul] să-i dea, şi după mult timp abia i-a dat zece pungi. Din care luând capuchehaiaua lui, cherestegiul Palì, cinci, i-a trimes celelalte cinci.

Veni Moldovangì la Babadag, să ierneze, loc, unde, după luarea Hotinului, temându-se de Muscali, Potoski fugise, şi, viind Vizirul, a plecat să ierneze la Varna....

MCCII.

1769, după 5 Novembre.

Notiţă despre hotărârea Turcilor de a luà robi pe toţi Românii.

....Γνωσθείσης τῆς ἁλώσεως Γιασίου καὶ Βουκουρεστίου, ὁ μουφτὴς Ὀσμὰν-Μουλλὰς ἔδωκε φετβὰν νὰ σκλαβωθοῦν οἱ Βλάχοι καὶ Μογδάνοι ὡς ἀποστάται....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 452.)

....Aflându-se luarea Iaşului şi a Bucureştilor, muftiul Osman-Mollah dădù fetvă să se robească Muntenii şi Moldovenii ca răsculaţi....

MCCIII.

1769, de la 20 Novembre.

Notiţă despre prinderea de Ruşi, la Galaţi, şi moartea lui Constantin Mavrocordat şi despre luarea Bucureştilor, cu prinderea lui Grigore Ghica.

....Ἐν τούτοις ἀπὸ τὸ στράτευμα τοῦ Ῥωμαντζὼφ διορίζεται ὁ κολονέλος Φαβρίκιος μὲ 1.500 στρατιώτας νὰ πατήσῃ τὸ Γαλάτζι· καὶ τῇ νυκτὶ τῆς κ' τοῦ Νοεμβρίου ξημερώνονται εἰς τὸ Γαλάτζι, ἥτις ἦν Παρασκευή, μὲ τόπια. Πατοῦσι τὰ μετερίζια τῶν Ὀθωμανῶν, ὄντων εἰς χιλιάδας ἑπτά, κατασφάττουσιν αὐτῶν 1.200, διώκουσι τοὺς λοιποὺς, πνιγέντων καὶ πολλῶν, παίρνουσι πέντε τόπια,

....Între acestea din oastea lui Rumianţov se orânduieşte colonelul Fabricius cu 1.500 de soldaţi să calce Galaţii; şi în noaptea de 20 Noiemvre spre zori ajung la Galaţi, într'o Vineri, cu tunuri. Ieau meterezele Otomanilor, fiind ei în număr de 7.000, omoară dintre dânşii 1.200, gonesc pe ceilalţi, înecându-se şi mulţi, pun mâna pe şapte tunuri, şi prind pe Con-

[1] Cf. *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, p. 167 şi urm.

καὶ ζωγροῦσι τὸν Κωνσταντίν-Βόδα ἀσθενοῦντα εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τὸ κατὰ τὸ Γαλάτζι. Ζωγροῦσι δὲ καὶ τὸν κεχαχιᾶν τοῦ Οὔρφα-Βαλισή[1], σὺν ἄλλοις 30 Τούρκοις, καὶ παίρνουν καὶ τὰ τόπια τὰ εἰς τὰ μετερίζια τῶν Ὀθωμανῶν. Ὁ Κωνσταντίν-Βόδας οὖν, εὐθύς, σκλαβωθείς, ὅδριζε τοὺς Ῥούσσους, λέγων καὶ τὸ ὅτι «Ἄὔριον ἔρχονται οἱ Τοῦρκοι καὶ σὰς διώχνουν ἐντεῦθεν ὡσὰν σκυλιά». Ταῦτα εἰπόντος καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, λίαν ἀφρόνως, ὀφφικιάλιός τις, πατάξας μαχαίρᾳ, τὴν κεφαλὴν τραυματίζει. Τὸν πέμπουν εἰς τὸ Γιάσι· καθ' ὁδόν, ἄνευ χειρούργου, ἀπὸ τοῦ κρύους, συμβαίνει τῇ πληγῇ γάγγραινα, καί, φθάσας εἰς τὸ Γιάσι, ἀπὸ τῆς πληγῆς ἀπέθανεν. Τὸν ἔθαψαν οἱ Ῥούσσοι ἐντίμως, καὶ καθ' ὃν τρόπον ἐνταφιάζονται οἱ εἰς τὸν Θρόνον τους θνήσκοντες Αὐθένται.

Ὁ Καβασίν, ἀπὸ τὸ Φωξάνι, παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Σπαθάρην Πούρβουλον Μαγουρεάνον, διορίζει 400 Ἀρβανιτοβλάχους νὰ πατήσουν τὸ Βουκουρέστι. Καί, τῇ αὐτῇ νυκτὶ τῆς ε' τοῦ Νοεμβρίου, ξημερώνωντας, Παρασκευῇ, καταλαβόντες τὸ Βουκουρέστι καὶ δήσαντες τοὺς ἔξω φύλακας, περιτριγυρίζουσι τὴν Κούρτην, πολεμοῦσι τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς διώχνουν εὐκολώτατα. Τὸν Γκίκα, φεύγοντα, εἰς τὸ χάνι τοῦ Σερπάν-Βόδα εὑρίσκουσι, καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὸ ἁγιοταφιτικόν, μὲ τὸν υἱόν του καὶ τινας τῶν ἀρχόντων του. Μετὰ δύο ἡμέρας ἔφθασεν ἀπὸ τὸ Φωξάνι καὶ ὁ κολονέλος Καβασίν: εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βουκουρέστι μὲ κρότον καμπάνων. Εἶτα εἰσῆλθον καὶ τὰ λοιπὰ στρατεύματα τῶν Ῥούσσων· μοιράζει τουφέκια καὶ παροῦτι εἰς πολλοὺς Βλάχους καὶ Ἀρβανίτας, καὶ δι' αὐτῶν αὐξάνει τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ στρατιωτικόν. Εἶτα πέμπει τὸν Γκίκαν εἰς τὸ Γιάσι, κἀκεῖθεν εἰς τὸ Πετρεποῦργαν, ὅπου, προσκυνήσας τὴν Βασίλισσαν, ἠξιώθη δεξιώσεως....

stantin-Vodă bolnav în mănăstirea Precistei la Galaţi. Prind şi pe Chehaiaua lui Urfa-Valesi, cu alţi treizeci de Turci, şi ieau şi tunurile de la meterezurile Otomanilor. Constantin-Vodă, deci, robit, îndată, îşi râdeà de Ruşi, zicând şi aceia că: „Mâni vin Turcii şi vă gonesc de aici ca pe câni". Spuind acestea de două şi de trei ori, foarte neînţelepţeşte, un ofiţer, lovindu-l cu cuţitul, îl răneşte la cap. Îl trimet la Iaşi şi, pe cale, fără hirurg, de frig, i se face în rană cangrenă, şi, ajungând la Iaşi, din pricina rănii, a murit. L-au îngropat Ruşii cu cinste şi în chipul cum se îngroapă Domnii ce mor în Scaunul lor.

Caramzin, din Focşani, îndemnat de Spătarul Pârvu Măgureanul, orânduieşte 400 de Albanezi şi Români ca să iea Bucureştii. Şi, în aceiaş noapte de 5 Noiemvre, spre ziuă, Vineri, ajungând la Bucureşti şi legând pe paznicii din afară, încunjură Curtea, se bat cu Turcii şi-i gonesc foarte uşor. Pe Ghica, fugind el, îl află la hanul lui Şerban-Vodă, şi-l duc la mănăstirea Sfântului Gheorghe, a Sfântului Mormânt, cu fiul lui şi cu câţivà dintre boierii lui. După două zile a venit din Focşani şi colonelul Carazin: întră în Bucureşti în sunetul clopotelor. Apoi au întrat şi celelalte oşti ale Ruşilor; împarte puşti şi praf la mulţi Români şi Arnăuţi, şi cu ei creşte oastea din Bucureşti. Apoi trimete pe Ghica la Iaşi, şi de aici la Petersburg, unde, închinându-se Împărătesei, s'a învrednicit de bună primire....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 451-2.)

MCCIV.

Notiţă despre numirea ca Domn a lui Manoli Gianì şi despre ciocniri între Ruşi şi Turci în Ţara-Românească (lupta de la Comana). 1769, sfârşit.

....Ἐν τούτοις ὁ Μανόλης Σερδάρης[2], Κωνσταντινουπολίτης, εἷς τῶν αὐλικῶν ἀρχόντων τοῦ Γκίκα, υἱὸς τοῦ κληρικοῦ Τζαννῆ, ἦτον εἰς

.... Între acestea Manoli Serdarul, din Constantinopol, unul dintre boierii de Curte ai lui Ghica, fiul clericului Gianì,

[1] Valiul de Urfa, în Mesopotamia.

[2] Gianì.

τὴν Κραγιόβαν καϊμακάμης. Οὗτος, μαθὼν τὰ γενόμενα ἐν Βουκουρεστίῳ, ἤρξατο ζητεῖν τὴν Αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας, μὲ τὸ μέσον τοῦ Βιδίν-Βαλεσί, Καπί-Κιράνη (ᾧ τινι ὑπέσχετο καὶ 100 πουγγεῖα) καὶ τοῦ Ῥουστζουκλῆ Τζελεπῆ-Ἀγᾶ (ᾧ τινι ὑπέσχετο ἄλλα τόσα), καί, δωροδοκήσας καὶ τοὺς καδῆδες τοῦ Παραδουνάβου, ἔλαβε παρ' αὐτῶν ἰλάμια τοῦ ὅτι ἐφύλαξε τὰ πέντε καδιλίκια τὰ πέραν τοῦ Ὄλτου ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Καζάκων. (Οὗτος ὠνόμασε κλέπτας τοὺς ἐντοπίους Κραγιόβας, ὁποῦ, ἐνωθέντες εὐαρίθμοις τισὶ Καζάκοις, μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Βουκουρεστίου, καὶ ἐφορμήσαντες ληστρικῶς κατὰ τῶν εἰς τὰς κώμας τῶν πέντε καδιλικίων, τοὺς ἐλαφυραγώγησαν.) Ἐστάλθησαν τοίνυν εἰς τὸν Μολδοβαντζὴν τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα, μὲ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ Καπί-Κιράνη καὶ τοῦ Τζελεπῆ-Ἀγᾶ, οἵτινες ἔγραψαν καὶ τό, ἂν δοθῇ ἡ Αὐθεντεία εἰς τὸν Μανόλην, θέλουν διώξει οἱ ἄρχοντες τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι.

Ἀκούσαντες οἱ εἰς Βουκουρέστι Μοσχόβοι ὅτι οἱ Γκιργκιοβλῆδες ἐσκλάβωσαν τοὺς κατοικητὰς τῆς Βλάσκας, καὶ οἱ Ῥουστζουκλῆδες καὶ Σιλιστραλῆδες ἥρπασαν πολὺν ζαχιρέν, ζῶα καὶ ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τῆς Βλαχίας, Γιαλομίτζα, Τελεορμὰν καὶ Ἄρτζες, ἐπεμφάν τινας Καζάκους εἰς τὰ μέρη τοῦ Γκιργκιόβου (ἀπέχοντος ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι ὥρας 12) νὰ ἀναχαιτίσουν τὴν ὁρμὴν τῶν λεηλατούντων Τούρκων· τὸ ἔκαμαν αὐτὸ καὶ κατέλυσαν εἰς τὸ μοναστήριον Κόμανα. Οἱ Γκιργκιοβλῆδες καὶ οἱ λοιποὶ Παραδουναβιῶται, ταῦτα μαθόντες, συνηθροίσθησαν πολυάριθμοι διὰ νὰ ἐφορμήσουν κατ' αὐτῶν. Οἵτινες, ταῦτα μαθόντες, ἐμήνυσαν τοῖς ἐν Βουκουρεστίῳ νὰ τοὺς στείλουν βοήθειαν διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῶσι τοῖς πολλοῖς. Ὁ Σπαθάρης Πούρβουλος εἶπε τῷ κολονέλῳ Καβασὶν ὅτι πηγαίνει μόνος του μὲ τοὺς Ἀλβανίτας καὶ ἄλλους ὁπλοφόρους· μὲ αὐτοὺς λοιπὸν συντροφιάσας ὁ Καβασὶν καὶ τινας Κοζάκους, ἐκίνησεν ὁ Πούρβουλος διὰ τὰ Κόμανα. Φθάσαντα κοντὰ εἰς τὸ μοναστήρι, τὸν ἀπήντησαν 6.000 Τοῦρκοι εἰς ἕνα τόπον δερὲ καὶ λασπώδη, καί, ἀπρονοήτως ἐπιπεσόντες, κατακόπτουσι, βοηθούμενοι πολλὰ ὑπὸ τῆς τοποθεσίας. Ἐφονεύθη οὖν ὁ Πούρβουλος, δίκαια ὑποστὰς διὰ τὴν προδοσίαν, ἀχαριστίαν καὶ ἀποστασίαν του· δίκαιος γὰρ ὁ Κύριος καὶ εὐθεῖαι αἱ κρίσεις του. Ἐφονεύθησαν δὲ καὶ ἄλλοι οἱ σὺν αὐτῷ, σχεδὸν 500, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον. Ὥρμησαν ὕστερον οἱ Τοῦρκοι καὶ κατὰ τοῦ

era la Craiova Caimacam. Acesta, aflând cele petrecute în Bucureşti, a început a cere Domnia Ţerii-Româneşti, cu mijlocul lui Vidin-Valesi, Capi-Chirani (căruia i-a făgăduit şi o sută de pungi) şi al lui Rusciucli-Celebi-Aga (căruia i-a făgăduit tot atâtea), şi, dăruind şi cadiilor de pe malul Dunării, a luat de la dânşii *ilamuri* (porunci) că a păzit cele cinci judeţe dincolo de Olt de năvălirea Cazacilor. (Acesta numiă hoţi pe localnicii Craiovei, cari, unindu-se cu puţini Cazaci, după luarea Bucureştilor, şi pornind hoţeşte asupra celor din satele celor cinci judeţe, le-au jefuit.) S'au trimes deci la Moldovangì astfel de scrisori, cu întărirea lui Capì-Chirani şi a lui Celebì-Aga, cari scriseră şi aceia că, de se va da Domnia lui Manolì, boierii vor gonì pe Muscali din Bucureşti.

Aflând Muscalii din Bucureşti că Giurgiuvenii au robit pe locuitorii Vlaşcei şi Rusciucliii şi cei din Silistra au răpit multă zahereà, vite şi oameni din judeţele Ţerii-Româneşti, Ialomiţa, Teleorman şi Argeş, trimeseră câţivà Cazaci în părţile Giurgiului (departe de Bucureşti douăsprezece ceasuri) ca să oprească pornirea Turcilor ce prădau; au făcut-o şi s'au aşezat în mănăstirea Comana. Cei din Giurgiu şi ceilalţi Turci dunăreni, aflând acestea, s'au strâns mulţi la număr ca să plece asupra lor. Cari, aflând acestea, au vestit pe cei din Bucureşti să li trimeată ajutor ca să poată sta împotriva celor mulţi. Spătarul Pârvu a spus colonelului Carazin că vine şi el şi cu alţii înarmaţi; cu aceştia deci unind Carazin şi pe câţivà Cazaci, a plecat Pârvu la Comana. Ajungând lângă mănăstire chiar, l-au întâmpinat 6.000 de Turci la un loc vale şi noroiu; şi, căzând aceştia asupra lor; cari nu erau înştiinţaţi, îi taie, ajutaţi fiind mult şi de starea locului. A fost deci ucis Pârvu, pe dreptate, pentru trădarea, nerecunoştinţa şi rebeliunea lui; căci Domnul e drept şi drepte judecăţile Lui. Ci au fost ucişi şi alţii ce erau cu el, la 500, şi ceilalţi au fugit. Au pornit apoi Turcii şi asupra mănăstirii Comana, ca să strivească şi pe Cazacii de acolo, dar, neisprăvind nimic, cu multă ucidere a lor, s'au întors la Giurgiu.

μοναστηρίου Κόμανα, διὰ νὰ κατατροπώσωσι καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ Κοζάκους, ἀλλ' οὐδὲν ἀνυσαντες, μετὰ πολὺν φόνον τους, ἐπανῆλθον εἰς τὸ Γκίργκιοβον. Ἐγένετο ταῦτα παρὰ τῷ ποταμῷ Στνιούχᾳ, περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 452-3.)

S'au făcut acestea lângă râul Siniuhca *(sic!)*, pe la sfârşitul lui Dechemvre....

MCCV.

Notiţă despre aducerea la Bucureşti a lui Manoli-Vodă şi retragerea lui, precum şi despre lupta pentru Bucureşti. 1770 început.

....Γράφουσι τῷ νέῳ Βεζίρῃ Χαλήλ-Πασσᾷ ὁ Καπὶ-Κιράνης καὶ ὁ Τζελεπή-Ἀγὰς πάλιν τὰ ὑπὲρ τοῦ Μανόλη, προσθέντες ὅτι αὐτός, ἂν γένῃ πέης τῆς Βλαχίας, θέλει γράφει τοὺς ἄρχοντας νὰ διώξωσιν ἐκεῖθεν τοὺς Ῥούσσους οἰκείᾳ δυνάμει, καὶ θέλει εἰσακουσθεῖ. Ὁ Χαλήλ-Πασσὰς εἶχε σκοπὸν νὰ αὐθεντεύσῃ τὸν Ματέη-Βόδα [1], ἀλλά, τὴν ὑπόσχεσιν βλέπων, μετεπέμψατο τὸν Μανόλην εἰς τὸ Παπάδαγι, καὶ, ἀκούσας καὶ παρ' αὐτοῦ τὰ αὐτά, ἐπρόσταξε νὰ πηγαίνουν μαζὴ μὲ τὸν Ῥουσατζουκλὴν Τζελεπή-Ἀγᾶ εἰς Βουκουρέστι μὲ στρατὸν καὶ νὰ παρακινήσῃ ὁ Μανόλης τοὺς ἄρχοντας μὲ γράμματά του εἰς τὴν ἀποδίωξιν τῶν Μοσχόβων, καὶ νὰ τοὺς βοηθήσουν δι' αὐτὴν μὲ τὸν σὺν αὐτοῖς στρατόν. Ἀπελθὼν οὖν ὁ Μανόλης εἰς τὸ Ῥουσατζούκι καὶ διαπεράσας τὸν Δούναβιν εἰς τὸ Γκίργκιοβον μὲ τὸν Τζελεπή-Ἀγὰ καὶ μὲ 13 χιλ. στρατοῦ, ἤψαντο τῆς εἰς τὸ Βουκουρέστι. Καθ' ὁδὸν ἀπαντήσας ὁ Μανόλης Βλάχους ἀγροίκους, ἔγραφε δι' αὐτῶν τοῖς ἄρχουσι βλάχοις, παρακινῶν νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὸν ὀθωμανικὸν στρατὸν διὰ νὰ διωχθῶσιν ἐκεῖθεν οἱ Μοσχόβοι, ὑπισχνούμενος αὐτοῖς παρὰ τοῦ Βασιλέως πολλὰς ἀμοιβάς, ἂν τὸ κάμουν, καὶ πολλὰς ποινάς, ἂν παρακούσουν. Ταῦτα ἐπιστείλας διὰ 40 ἀτροικῶν, προσέμενε τὴν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἐπειδή, παρελθουσῶν δώδεκα ἡμερῶν, οὐδεμίαν ἔλαβεν, ἐτάχυνον τὴν πρὸς τὸ Βουκουρέστι πορείαν. Καὶ δῆτα, φθάσαντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸ τοῦ μοναστηρίου Βακαρέστι, ἀπήντησαν τοῖς Μοσχόβοις, ὀλίγοις οὖσι· συγκροτεῖται πόλεμος σφοδρός, κἀν τούτῳ τινὲς των Τούρκων, νομίζοντες τὴν νίκην ἰδίαν, εἰσέρχονται εἰς τὸ Βουκουρέστι ἀπὸ τὸ Πόδουλ-Καλίτζι, σκοπῷ τοῦ λαφυραγωγῆσαι· ἀλλ' ἀπαντήσαντες αὐτοὺς οἱ ἐν τῷ Βουκουρέστι Ῥῶσσοι, κατακόπτουσι καὶ διώκουσι. Οἱ φυγάδες, φθάσαντες εἰς τὸ Βακαρέστι, εὗρον τοὺς ἰδικούς των εἰ-

.... Scriu către noul Vizir Halil-Paşa Capî-Chirani şi Celebî-Aga iarăş pentru Manoli, adăugînd că, dacă el va ajunge beiu al Ţerii-Româneşti, va scrie boierilor să gonească pe Ruşi cu însuş puterile lor, şi va fi ascultat. Halil-Paşa avea de gând să facă Domn pe Matei-Vodă, dar, ţinând samă de această făgăduială, a trimes să aducă pe Manoli la Babadag şi, auzind acestea şi de la el, i-a poruncit să meargă cu Rusciuclî-Celebî-Aga la Bucureşti cu oastea şi să îndemne Manoli pe boieri cu scrisorile lui pentru gonirea Muscalilor, şi să-i ajute la aceasta cu oastea ce erà cu dânşii. Plecând deci Manoli la Rusciuc şi trecând Dunărea la Giurgiu cu Celebî-Aga şi cu 13.000 de oameni de oaste, au pornit spre Bucureşti. Întâlnind în cale Manoli ţerani români, a scris prin ei boierilor români, îndemnându-i a se uni cu oastea otomană pentru a se goni de acolo Muscalii, făgăduindu-li de la Împăratul multe răsplătiri, dacă vor face-o; şi multe pedepse, dacă nu vor ascultà. Acestea trimeţându-le prin patruzeci de ţerani, a aşteptat răspunsul, dar, de oare ce, după trecere de douăsprezece ceasuri, n'au primit niciunul, au grăbit calea lor spre Bucureşti. Şi deci, ajungând în şesul de'naintea mănăstirii Văcăreşti, s'au întâlnit cu Muscalii, fiind puţini; se încaieră un război grozav, şi în acesta unii din Turci, socotind că au şi câştigat biruinţa, întră în Bucureşti pe la Podul-Caliţei, ca să prade; dar, întâmpinându-i Ruşii din Bucureşti, îi taie şi-i izgonesc. Fugarii, ajungând la Văcăreşti, găsiră pe ai lor încă luptându-se; dar, şi, fiindu-li frică pentru fuga acestora şi de multă luptă fiind obosiţi, au început a-şi căutà în fugă mântuirea. S'a

[1] Ghica.

σέτει πολεμοῦντας· ἀλλά, διὰ τὴν φυγὴν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τὸν πολὺν πόλεμον ἀπαυδήσαντες καὶ φοβηθέντες, τῇ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἥρξαντο ζητεῖν. Ἐφρόντιζε πολλὰ ὁ Τζελεπὶ-Ἀγὰς νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ, ἀλλ' οὐδεὶς ὁ ἀκούων· ὅθεν, φυγὼν καὐτὸς σὺν αὐτοῖς, ἔφθασαν πάλιν διὰ τοῦ Γκιργκιόβου εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι, καὶ ἔγραψεν ὁ Τζελεπή-Ἀγὰς τῷ Χαλήλ-Πασσᾷ ὅτι, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε μαζή του τηλεβόλους, διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ πολεμήσῃ τὸ στράτευμά του. Τὸν δὲ Μανόλην μεταπεμψάμενος ὁ Βεζίρης εἰς τὸ Παπάδαγι, πάλιν τὸν ἔδωκε φερμάνι νὰ διοικῇ τὰ πέντε καδιλίκια τῆς Κραγιόβας, τίτλῳ τοῦ Βλάχ-πέη. Μαρτυρήσας δὲ (ὡς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκορδάτος πρότερον περὶ τῶν Μολδάβων) ὅτι οἱ Βλάχοι δὲν τὸν ἤκουσαν καὶ ἡνώθησαν τοῖς Ῥώσσοις, καὶ ταῦτα γράψαντος τοῦ Χαλήλ-Πασσᾶ τῷ Σουλτάνῳ, ἐξεδόθη καὶ δεύτερος φετβᾶς καὶ ὁρισμὸς νὰ ἀνδραποδίζωνται ὡς ἀντάρται, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, Βλάχοι καὶ Πογδάνοι. Οἱ Τάρταροι οὖν ἐκτύπησαν ταῖς πεζέναις ταῖς εἰς Ὀρχεῖ καὶ Λεπούσνα, καδιλίκια τῆς Μολδαβίας, καὶ ἐσκλάβωσαν ἀναριθμήτους, καὶ οἱ Παραδουναβιῶται ὅλοι, εἰσελθόντες εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Βλαχίας, ἐσκλάβωσαν ἀναριθμήτους. Οἱ Βλάχοι καὶ Πογδάνοι, μὴ δυνάμενοι ἀντιστῆναι τοῖς Ῥώσσοις, ὑπετάγησαν αὐτοῖς ἀκουσίως· ἀλλ' ὅτε ἔπαθον αὐτὴν τὴν τυραννίαν τῶν Ὀθωμάνων, διὰ ἕνα σφάλμα ἀκούσιον, μισήσαντες αὐτοὺς εἰς τὰ μάλιστα, ἀπῆλθον Μητροπολῖται καὶ ἄρχοντες Βλαχίας τε καὶ Μολδαβίας εἰς τὸ Πετερπούργον, παρακαλοῦντες νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν σκλαβίαν· τοιούτους καρποὺς ἐπροξένησεν ὁ οἶστρος τοῦ Μανόλη διὰ τὴν Αὐθεντείαν.

Ἀνυποίστου ὄντος τοῖς Ὀθωμανοῖς τὸ νὰ μὴν ὁρίζουν Βλαχίαν καὶ Πογδανίαν, αὐτὰς μὲν παρηνώχλουν ὁσημέραι διὰ τῶν Ταρτάρων καὶ Παραδουναβιωτῶν. Ὅθεν εἰς τὸ Γιάσι ὄντας ὁ τοπατηρητὴς-γκενεράλ Στοφέλνης, ἦλθε καὶ παρεχείμαζε μὲ τάγμα ῥουσσικὸν εἰς τὸ Χάντεπε, διὰ νὰ ἐμποδίζῃ τὰς ταρταρικὰς ἐφόδους· εἶτα ἐφορμήσας εἰς τὸ Τομάροβον, τὸ κατέκαυσε, καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ζῶα ἀπεκομίσατο ἀμέσως· ἐλεηλάτησε καὶ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἰσμαηλίου, ἀποκομισάμενος πλεῖστα ὅσα ζῶα. Εἰς δὲ τὴν Βλαχίαν, εὐθὺς μετὰ τὴν ἧτταν τοῦ Τζελεπὴ-Ἀγᾶ, διώρισεν ὁ Χαλήλ-Πασσᾶς στρατιωτικὸν 13 χιλ. ἀπὸ τὴν Δρύστραν διὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Βουκουρεστίου· ἦτο τότε εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ γκενεραλμαγιόρος Παδορικζάνης. Πλησιάζουσιν οὖν

gândit mult Celebì-Aga să-i încurajeze, dar nimeni nu era, să-l asculte; deci, fugind şi el cu ceilalţi, au ajuns iarăş prin Giurgiu la Rusciuc, şi a scris Celebì-Aga lui Halil-Paşa că, pentru că nu aveà cu el tunuri, de aceia n'a putut să se lupte oastea lui. Iar pe Manoli făcându-l Vizirul să vie la Babadag, iarăş i-a dat firman să cârmuiască cele cinci judeţe ale Craiovei, cu titlul de Vlah-beiu. Şi, făcând mărturie (cum făcuse şi Constantin Mavrocordat mai nainte pentru Moldoveni) că Românii nu l-au ascultat şi că s'au unit cu Ruşii, şi acesta scriindu-le Halil-Paşa Sultanului, s'a dat şi a doua fetvă şi poruncă să se robească ei ca răsculaţi, cu femeile şi copiii, Muntenii şi Moldovenii. Tatarii deci au lovit în bejeniile de la Orheiu şi Lăpuşna, Ţinuturi ale Moldovei, şi au robit fără de număr de mulţi, şi Turcii dunăreni toţi, întrând în judeţele Ţerii-Româneşti, au robit fără de număr de mulţi. Muntenii şi Moldovenii, neputând sta împotrivă Ruşilor, li s'au supus de bună voie, dar, când au pătimit această tiranie a Otomanilor, pentru o greşală fără de voie, urându-i foarte, au plecat Mitropoliţii şi boierii Ţerii-Româneşti şi ai Moldovei la Petersburg, rugându-se să-i libereze din robia otomană; astfel de roade le-a adus furia de Domnie a lui Manoli.

Fiindu-li Otomanilor nesuferit să nu stăpânească Ţara-Românească şi Moldova, le tulburau zilnic prin Tatari şi Turcii dunăreni. Deci, fiind la Iaşi general-locotenentul Stoffeln, a venit şi a iernat cu un corp rusesc la Movila-Răbâii (Hantepè), ca să împiedece năvălirile tătăreşti; apoi, plecând la Tomarova (Reni), a ars-o, şi vitele ce erau în acel Ţinut le-a luat nemijlocit; a prădat şi Ţinutul Ismailului, luând cu el foarte multe vite. Iar în Ţara-Românească, îndată după înfrângerea lui Celebì-Aga, a hotărât Halil-Paşa oaste de 13.000 din Silistra pentru a luà Bucureştii; erà atunci la Bucureşti general-maiorul Podhoriczany. Se apropie deci Turcii de Bucureşti; îi întâmpină maiorul

οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ Βουκουρέστι· ἀπαντᾷ αὐτοὺς ὁ μαγὶορ Ἀνρὲπ καὶ κατακόπτει αὐτῶν 1.500, καί, πολεμήσας αὐτοὺς πέντε ὥρας ὁλοκλήρους, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχαν πλέον οἱ σὺν αὐτῷ παροῦτι καὶ βόλια, καὶ διὰ τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ σὺν αὐτῷ στρατοῦ, ἐφονεύθη ὁ Ἀνρέπ. Ἔφθασεν ἐν τούτοις πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἀνρέπ ὁ γκενεράλ-μαγιόρος· οἱ Τοῦρκοι, φοβηθέντες ἀπὸ τῆς πρώτης προσβόλης τῶν τηλεβόλων, ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Δι' ἀνταμοιβὴν ὥρμησαν οἱ Ῥοῦσσοι εἰς τὸ Γκίργκιοβον, κατέκαυσαν αὐτὸ ὁλόκληρον μαζὶ μὲ τὰ περίφημα σπίτια τοῦ Χατζῆ-Χαλὴλ-Ἀγᾶ καὶ τὸ τζαμί, πλὴν τοῦ κάστρου, καὶ ὅλα τὰ τζιφτιλίκια, καὶ ἀπήγαγον ἀπ' αὐτῶν ζῶα πολυάριθμα διαφόρων εἰδῶν καὶ τοὺς κατοικητὰς χριστιανούς, βλάχους....

Anrep şi ucide din ei 1.500, şi, luptându-se cu ei cinci ceasuri întregi, ne mai având cei cu el praf şi gloanţe şi fiind puţină oaste cu el, a fost ucis Anrep. A venit între acestea în ajutorul lui Anrep general-maiorul; Turcii, înspăimântaţi de la cea d'intâiu descărcare a tunurilor, s'au pus pe fugă. Pentru pedeapsă au pornit Ruşii la Giurgiu, l-au ars împreună cu faimoasele case ale lui Hagì-Halìl-Aga şi cu geamia, afară de cetate, şi toate ciftilicurile (feudele), şi au luat din ele vite multe de deosebite speţe şi pe locuitorii creştini, români....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 455-7.)

MCCVI.

Notiţă despre sosirea Turcilor în Bucureşti şi îndemnul de supunere către Manoli-Vodă.

1770, 25 Ianuar.

....Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῇ κε' Ἰανουαρίου ὥρμησαν πάλιν τὸ τρίτον εἰς τὸ Βουκουρέστι τρεῖς πασσάδες μὲ 20 χιλ. στρατοῦ, καὶ ἔκαυσαν καί τινας μαχαλάδες τοῦ Βουκουρεστίου· καὶ κοινοποιοῦσι μανιφέστον δι' οὗ προσεκάλουν τοὺς Βλάχους εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Πόρτας, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τριετοῦς ἀσυδοσίας καὶ διορισμὸν τοῦ Μανόλη εἰς Αὐθέντην. Ἀλλ' ὁ εἰς τὸ Βουκουρέστι γκενεράλ Σμιατίν, καταπολεμήσας καὶ κατασφάξας πλείστους αὐτῶν, φυγεῖν ἀτίμως κατηνάγκασεν, ἀφέντας ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ πολέμου πάντα αὐτῶν τὰ ἀγώγιμα, ἁμάξας πλήρεις ἐδωδίμων καὶ πολεμικῶν ἐφοδίων, ζῶα καὶ ἄλλα, κινητά τε καὶ ἀκίνητα....

.... Ba încă la 25 Ianuar au pornit iarăş a treia oară la Bucureşti trei Paşi cu 20.000 de oameni de oaste, şi au ars şi unele mahalale ale Bucureştilor; şi publică un manifest prin care chemau pe Români la supunere faţă de Poartă, cu făgăduiala de scutire de bir pe trei ani şi orânduirea lui Manoli ca Domn. Dar generalul din Bucureşti, Zametin, luptându-se cu ei şi ucigând pe foarte mulţi dintre ei, i-a silit a fugì fără cinste, lăsând în şesul luptei toate bagajele lor, căruţe pline de provizii şi de unelte de război, animale şi altele, mişcătoare şi nemişcătoare....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 457.)

MCCVII.

Notiţă despre lupte ruso-turce lângă Galaţi şi arderea oraşului.

1770, după 25 Ianuar.

....Ὥρμησαν μετὰ ταῦτά τινες Ῥοῦσσοι εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἰπραΐλας· ὄντας αὐτοὺς πρὸς τῷ ποταμῷ Σιρέτι, ἀπήντησε τὸ ἀπὸ Ἰπραΐλας στρατιωτικόν, ὑπὸ τῷ κεχαγιᾷ τοῦ Ἰπραΐλ-μουχαφιζῆ Ἀπτῆ-Πασαζαδέ, μὲ τὸ νὰ ἔλαβεν εἴδησιν τῆς ῥωσσικῆς ἐφόδου. Συνεκροτήθη πόλεμος νύκτωρ· οἱ ἐν τῷ Γαλάτζι Ῥοῦσσοι, ἀκούσαντες τὸν κτύπον τοῦ πολέμου, ἀφῆκαν ἀπροφύλακτον τὸ Γαλάτζι καὶ ὥρμησαν εἰς τὸν τόπον τοῦ πολέμου, ἀπέχοντα

.... Au pornit după acestea unii Ruşi în judeţul Brăilei; fiind ei lângă apa Siretiului, i-a întâmpinat oastea din Brăila, supt chehaiaua Brăilei muhafizul Abdì-Paşazadè, pentru că luase ştiinţă despre înaintarea rusească. S'a încăierat război noaptea; Ruşii din Galaţi, auzind lovirea războiului, părăsiră Galaţii nepăzit şi porniră la locul luptei, depărtat de Galaţi de bună samă un ceas, întru ajutorul consângenilor lor.

ἀπὸ τὸ Γαλάτζι σχεδὸν μίαν ὥραν, πρὸς βοήθειαν τῶν ὁμογενῶν τους. Ἔλαχε τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὸ Τζερτζουλέστι τὸ ὂν ἐπὶ τῷ ποταμῷ Προύτῳ ὁ Δαγιστανλῆ-Ἀλῆ-Ἀγᾶς (καὶ γὰρ ὡς ἀμπάρ-ἐμινὴς ἐφύλαττε στρατῷ τὰς εἰς τὸ Τζερτζουλέστι ἀποθήκας ἀπὸ τῆς ἐφόδου τῶν εἰς τὸ Γαλάτζι Ῥώσσων, οἵτινες πολλάκις ὥρμησαν καὶ ἥρπασαν ἐκ τῶν ἀποθηκῶν ζαχιρέν, ἀλλὰ κατὰ κράτος οὐκ ἠδυνήτησαν κατακρατῆσαι τὰς ἀποθήκας, καὶ διὰ τὸν μεσολαβοῦντα ποταμὸν Προῦτον καὶ διὰ τὴν ὑψηλὴν τοποθεσίαν τῶν ἀποθηκῶν, χαμηλοῦ ὄντος τοῦ ἀντικρυνοῦ μέρους). Ἀγροῖκος Μολδαβός, ἐλθὼν ἀπὸ τὸ Γαλάτζι, τὸν ἔδωκεν εἴδησιν ὅτι οἱ Μοσχόβοι ἀπῆλθον συμμαχῆσαι τοῖς ἰδίοις καὶ δὲν εἶναί τινας εἰς τὸ Γαλάτζι. Ὅθεν δρομαῖος φθάνει εἰς τὸ Γαλάτζι μὲ τὸ στρατιωτικόν του, κατακόπτει τοὺς ἐντοπίους, δίδει φωτιὰν καὶ κατακαίει τὰ σπίτια ὅλα· εὗρε μόνον δύο τόπια ῥωσσικὰ σακάτικα καὶ δύο ἀραπάδες κενοὺς διὰ τζεπχανέ. Ταῦτα μαθόντες οἱ ἀπελθόντες εἰς τὸν Σιρέτην συμμαχῆσαι τοῖς ἰδίοις, πλησιάσαντες καὶ ἰδόντες μακρόθεν τὴν πυρκαϊὰν καὶ ἀγνοοῦντες τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐν τῷ Γαλάτζι ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ἀφέντες ἔτι νυκτὸς οὔσης τὸν πόλεμον, ἀνεχώρησαν εἰς τὸ Γιάσι....

A petrecut noaptea aceia le Giurgiuleşt pe râul Prut Daghestanlî-Alî-Aga (căci ca Hambar-eminî şef de depozit, păzià cu oaste depozitele de la Giurgiuleşti de atacul Ruşilor din Galaţi, cari adesea ori porniau şi răpiau din depozite zahereà, dar în silă n'au putut pune mâna pe depozite, şi pentru că erà la mijloc râul Prut şi pentru înalta aşezare a depozitelor, fiind plană partea din potrivă). Un ţeran moldovean, venind din Galaţi, i-a dat ştire că Muscalii au plecat să se lupte la un loc cu ai lor şi nu e nimeni în Galaţi. Pentru care în grabă vine la Galaţi cu oastea lui, loveşte pe locuitori, dă foc şi arde casele toate; a găsit numai două tunuri ruseşti săcăluşe şi două harabale nouă pentru gephaneà (praf). Acestea aflându-le cei ce plecau la Siretiu ca să se lupte alături cu ai lor, apropiindu-se şi văzând de departe focul şi necunoscând numărul armatei otomane din Galaţi, părăsind încă în cursul nopţii războiul, s'au retras la Iaşi....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 457-8.)

MCCVIII.

Notiţă despre luptele dintre Ruşi şi Turci la Brăila.

1770, după 25 Ianuar.

....Θαῤῥήσαντες ἐκ τούτου οἱ Τοῦρκοι, ἄρχησαν ἀπὸ τὸ Προΐλαβον νὰ ἑτοιμάζωνται διὰ τὸ Γιάσι. Ταῦτα μαθὼν ὁ ἐν Γιασίῳ τοποτηρητὴς-γκενεράλ Στοφένης, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς προλάβῃ· καθ' ὁδὸν ἑνωθεὶς μὲ τὰ εἰς Φωξάνι φρουρηθέντα τάγματα τοῦ Ποδορικζάνη καὶ Ποτεμκίν, ἔφθασαν εἰς τὸ Προΐλαβον, καί, πολεμήσας κατὰ τῶν Τούρκων, τοὺς ἐβίασε νὰ φύγουν καὶ νὰ φυλαχθοῦν μέσα εἰς τὸ κάστρον. Δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ τὸ πολιορκήσῃ, ἐπειδὴ καί, διὰ ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ Γιάσι, δὲν ἔλαβε μαζή του τὰ διὰ τὴν πολιορκίαν ἀναγκαῖα. Ὅθεν κατακαύσας ὅλον τὸ προάστειον καὶ τὰς ἀποθήκας καὶ λαβὼν τὸν ἐν αὐταῖς ζαχιρὲν καὶ ζῶα καὶ ἀνθρώπους, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ταῦ ἐρχομοῦ τοῦ ἀνεχώρησε. Ἦσαν οἱ Τοῦρκοι 17 χιλ., ἔχασαν τρεῖς τηλεβόλους, ἐσκοτώθησαν ὑπὲρ τοὺς χιλίους, πολλοὶ δὲ καὶ ἐπνίγησαν εἰς τὸν Δούναβιν, καὶ ἐκ τῶν φυγόντων πολλοὶ ἔθανον ἀπὸ τῶν τραυμάτων....

.... Prinzând curaj din aceasta Turcii, au început din Brăila să se gătească pentru Iaşi. Aceasta aflând-o generalul-locotenent din Iaşi Stoffeln, s'a hotărât să li iea înainte; în cale unindu-se cu corpurile garnizonate la Focşani ale lui Podhoriczany şi Potemchin, ajunse la Brăila, şi, luptându-se împotriva Turcilor, i-a silit să fugă şi să se închidă în cetate. N'a avut chip să o asedieze, de oare ce şi, plecând grabnic din Iaşi, n'a luat cu el cele de nevoie pentru încunjurare. Deci, arzând tot bulevardul şi depozitele şi luând zahereaua din lăuntru şi vitele şi oamenii, la trei zile după venirea lui s'a retras. Turci erau 17 mii; au pierdut trei tunuri, au fost ucişi peste o mie, iar mulţi s'au şi înecat în Dunăre, şi dintre fugari mulţi au murit de răni....

Διὰ τὸ πολὺ τους πλῆθος δὲν ἡσύχαζον οἱ Τοῦρκοι· ὅθεν διὰ νὰ ἀποφύγουν νέαν τινὰ ὑποπτευομένην ἔφοδον εἰς τὸ Προῒλαβον, ἐκστρατεύουσι καὶ πάλιν τὸ τέταρτον κατὰ τοῦ Βουκουρεστίου....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 458.)

De mulţimea lor cea mare nu se stâmpărau Turcii; deci, ca să scape de noul atac ce băniuiau contra Brăilei, pleacă şi a patra oară împotriva Bucureştilor....

MCCIX.

Notiţă despre retragerea a Ruşilor din Bucureşti.

1770, după 25 Ianuar

....Εἶτα μεταπέμπεται ὁ Ῥομαντζὼφ καὶ τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Φωξάνι στρατόν, διὰ νὰ μὴν καταπολεμηθῶσιν, ὀλίγοι ὄντες, ὑπὸ πολλῶν πανταχόθεν συρρεόντων Ὀθωμανῶν. Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι οἱ Ῥοῦσσοι, προσεκάλεσαν πάντας τοὺς κατοικητὰς νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν μὲ τὰ πράγματά τους, ὃ καὶ ἐγένετο, καὶ ἔμειναν εἰς τὸ Βουκουρέστι οἱ θελήσαντες γέροντες καὶ γραῖαι, οἱ δὲ σὺν τοῖς Ῥώσσοις ἀναχωρήσαντες ἔφθασαν ἀσφαλῶς εἰς τὸ Γιάσι....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 459.)

.... Apoi trimete Rumienţov şi după oastea din Bucureşti şi Focşani, ca să nu fie biruiţi, puţini fiind, de către mulţii Otomani cari alergau din toate părţile. Retrăgându-se din Bucureşti Ruşii, au poftit pe toţi locuitorii să-i urmeze cu lucrurile lor, ceia ce s'a şi făcut, şi au rămas la Bucureşti bătrânii şi bătrânele cari au vrut, iar cei ce s'au retras cu Ruşii au ajuns în siguranţă la Iaşi....

MCCX.

Notiţă, despre încercarea de a face Domn al Moldovei pe Mihăiţă Racoviţă şi robirea de Turci a ţeranilor.

1770, după 25 Ianuar.

....Ἀνεχώρησε καὶ ἀπὸ τὸ Φωξάνι τῇ προσταγῇ τοῦ Ῥωμαντζὼφ ὁ ἐκεῖσε ῥουσσικὸς στρατὸς καὶ ἐκόνευσεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σιρέτη. Ὁ Ἀπτὴ-Πασσαζαδὲς ὁ προρρηθείς, φύλαξ τοῦ Προῒλάβου, ταῦτα μαθὼν, ἔπεμψε τὸν κεχαγιάν του εἰς τὸ Φωξάνι μὲ στρατόν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Βεζίρης Χαλὴλ-Πασσᾶς, ἠθέλησε νὰ κάμῃ ἡγεμόνα Μολδαβίας τὸν Δραγομάνον τῆς Πόρτας πεϊζαδὲ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ διορίσῃ ἄλλον Δραγομάνον· τοῦτο τὸ ἐπρόβαλεν ὁ ρεΐς-ἐφένδης. Εἶπαν ἐγὼ τῷ πεϊζαδὲ τότε: «Ἂν δεχθῇς τὴν ἡγεμονείαν αὐτὴν πρὸ τοῦ νὰ διωχθοῦν οἱ Ῥοῦσσοι ἀπὸ τὸ Γιάσι, καὶ πάγῃς εἰς τὸ Φωξάνι διὰ νὰ προσκαλέσῃς, καθὼς σὲ προστάζουν, τοὺς εἰς τὰς πεζένιας ἀγροίκους τῶν ἐντοπίων, νὰ ἔλθουν εἰς τὰς κώμας των, χάνεις βεβαιότατα καὶ τὴν Δραγομανίαν καὶ τὴν λογοθεσίαν, ἐξ αἰτίας τῆς ἡγεμονείας αὐτῆς ὁποῦ φανταστικοποιοῦντες σὲ δίδουν». Καὶ αὐτὸς μὲν ἤκουσε τὴν συμβουλήν μου· ὁ δὲ ῥηθεὶς Κεχαγιᾶς, προσκαλέσας τοὺς ῥηθέντας ἀγροίκους μὲ ὑπόσχεσιν ἀσφαλείας, πιστεύσαντας καὶ ἐξελθόντας, τοὺς ἀνδραποδίζει ὁ παρ' αὐτῷ στρατὸς καὶ ἄκοντος τοῦ Κεχαγιᾶ.

Ταῦτα μαθόντες οἱ παρὰ τῷ Σιρέτῃ Ῥοῦσσοι, ἐφορμῶσι καὶ κατακόπτουσι τοὺς Τούρκους,

.... S'a retras şi de la Focşani după porunca lui Rumienţov oastea rusească de acolo şi a poposit la malurile râului Siretiul. Abdì-Paşa-zadè, care s'a pomenit şi mai nainte, păzitor al Brăilei, aflând acestea, a trimes pe Chehaiaua lui la Focşani cu oaste. Aceasta aflând-o Vizirul Halil-Paşa, a vrut să facă Domn al Moldovei pe Dragomanul Porţii, beizadeà Mihail Racoviţă, şi în locul lui să orânduiască alt Dragoman; aceasta a propus-o Reis-Efendi. I-am zis beizadelei: „Dacă primeşti această Domnie înainte de a se goni Ruşii din Iaşi şi mergi la Focşani, ca să chemi, cum ai poruncă, pe ţeranii din bejenii ai locainicilor, să vie la satele lor, pierzi foarte sigur şi Dragomănia şi Logofeţia, din pricina Domniei aceleia pe care în fantazia lor ţi-o dau". Şi el a ascultat sfatul mieu; iar zisul Chehaià, chemând pe zişii ţerani cu făgăduială de siguranţă, ei încrezându-se şi ieşind, îi robeşte oastea ce erà cu dânsul şi fără voia Chehaialei.

Acestea aflându-le Ruşii de la Siretiu, pornesc şi lovesc pe Turci şi scapă din

καὶ ἐλευθεροῦσαι τῆς σκλαβίας πλείστους τῶν αἰχμαλωτισθέντων, οὓς τινας δὲν ἐπρόλαβον οἱ Τοῦρκοι ἀποκομίσαι εἰς τὸ Προύλαβον, τοὺς δὲ ἐλευθερωθέντας οἱ ἀπήγαγον οἱ Ῥῶσσοι εἰς τὸ Γιάσι....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 460.)

robie pe foarte mulţi din cei prinşi, pe cari nu apucase Turcii a-i duce la Brăila, iar pe cei liberaţi i-au dus Ruşii la Iaşi....

MCCXI.

1770, vara.

Notiţă despre aducerea lui Manoli-Vodă ca Domn la Bucureşti.

....Ἀκούσας ὁ Βεζίρης τὴν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι ἀναχώρησιν τῶν Ῥώσσων, ἔπεμψεν εὐθύς, ἀπὸ πολλὴν παρακίνησιν τοῦ Γιάνιτζάρ-Ἀγασή, Καπί-Κιράνη σαλαχόρην μὲ τὰς σημαίας τῆς Αὐθεντείας καὶ ἐσήκωσε τὸν Μανόλην ἀπὸ τῆς Κραγιόβας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βουκουρέστι ὡς ἡγεμών· διώρισε δὲ ὁ Βεζίρης καὶ τὸν προῤῥηθεντα Ῥούμελη-Βαλεσὴ Μεχμέτ-Πασσὰν νὰ φυλάττῃ τὸ Βουκουρέστι μὲ στρατόν....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 460.)

.... Auzind Vizirul retragerea Ruşilor din Bucureşti, trimese îndată, după multa îndemnare a lui Ienicer-Agasì, pe Capì-Chirani salahorul cu semnele Domniei şi scoase pe Manoli din Craiova şi venì [acesta] la Bucureşti ca Domn; ci a orânduit Vizirul şi pe zisul Rumeli-Valesì Mehmed-Paşa ca să păzească Bucureştii cu oaste....

MCCXII.

1770, vara.

Notiţă despre numirea unui nou Mitropolit muntean şi chemarea pribegilor.

....Ζητεῖ οὖν ὁ Μανόλης ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Θεοδόσιον νὰ στείλῃ ἔκδοσιν διὰ νὰ μετατεθῇ εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Οὐγγροβλαχίας ὁ Ῥιμνίκου[1], μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ Πετερπαῦργον, ὡς εἴρηται, ὁ Οὐγγροβλαχίας Γρηγόριος· καὶ ἡ μὲν ἔκδοσις ἐξεδόθη, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐπρόλαβε νὰ χρισθῇ Αὐθέντης, μὲ τὸ νὰ ἐδιώχθη μετὰ μικρὸν παρὰ τῶν Ῥώσσων.

Ἔγραψε δὲ καὶ εἰς τὸ Πρασοβὸν ἐντοπίους ἄρχοντας (πολλοὶ γὰρ αὐτῶν μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν Ῥώσσων, φοβηθέντες τὴν παρὰ τῶν Τούρκων ἐνδεχομένην γενέσθαι σκλαβίαν, ἔφυγαν εἰς τὸ Πρασοβόν, πόλιν τῆς Οὐγγαρίας, ὑποκειμένης τῇ Βασιλίσσῃ Μαρίᾳ-Τερέζᾳ, μητρὶ τοῦ Καίσαρος τῶν Νεμτζῶν, Ἰωσήφ), συμβουλεύων τὸ νὰ ὑποταχθοῦν καὶ νὰ ἔλθουν εἰς Βουκουρέστι. Δὲν ἤκουσαν οὔτε τὰς συμβουλάς, οὔτε τὰς ὑποσχέσεις, οὔτε τὰς ἀπειλάς, τὴν ἔκβασιν τοῦ πολέμου προσμένοντες, καὶ φοβούμενοι τὰς τῶν Τούρκων ἐπηρείας καὶ ὑποπτευόμενοι τὰς δολιότητας. Ὅθεν αὐτὸς ἐμοίρασε τὰς μωσίας των εἰς τοὺς γιανιτζάρους τοῦ Βιδινίου....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 460-1.)

.... Deci cere Manoli de la Patriarhul Teodosie să trimeată ecdosis (îngăduială) ca să se strămute la Mitropolia Ungrovlahiei al Râmnicului, de oare ce se retrăsese la Petersburg, cum s'a zis, al Ungrovlahiei Grigorie; şi ecdosis s'a dat, dar el n'a apucat a se unge Domn, ca unul ce a fost gonit după puţin de Ruşi.

Ci a scris şi la Braşov către boierii localnici (căci mulţi din ei după năvălirea Ruşilor, temându-se de robia ce erà aşteptat de la Turci, fugiserà la Braşov, oraş din Ungaria, supus Împărătesei Maria-Tereza, mama Chesarului Nemţilor, Iosif), sfătuindu-i să se supuie şi să vie la Bucureşti. N'au ascultat însă nici sfaturile nici făgăduielile nici ameninţările, aşteptând cum va ieşì războiul şi temându-se de uneltirile Turcilor şi bănuind şireteniile [lor]. Deci el a împărţit moşiile lor la Ienicerii Vidinului....

---

[1] Tot Grigorie.

MCCXIII.

Notiţă despre moartea lui Mihăiţă Racoviţă.

1770, iarna.

....Θνήσκει μὲ πανώλην ὁ πεϊζαδὲς καὶ Δραγομάνος τῆς Πόρτας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας, καὶ ὁ Βεζίρης Χαλήλ-Πασσὰς μεταπέμπεται ἀπὸ τὴν Πόλιν τὸν γέροντα Σκαρλάτον Καρατζᾶν καὶ τὸν κάμνει Δραγομάνον....

.... Moare de ciumă beizadeaua şi Dragoman al Porţii Mihail Racoviţă, şi Vizirul Halil-Paşa trimete să se aducă din Ţarigrad bătrânul Scarlat Carageà şi-l face Dragoman....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 467.)

MCCXIV.

Notiţă despre noi lupte lângă Bucureşti.

1771, vara (Iunie).

...Ἀνεχώρησεν εἶτα καὶ ὁ Ποτέμκιν διὰ τὸ Βουκουρέστι, καθὼς καὶ ὁ Ῥεπνὶν ἀπὸ τὴν Σούρσαν, καὶ ἀνταμώθησαν καὶ οἱ δύο μὲ τὸ στρατιωτικόν τους εἰς τὸ Βουκουρέστι· συγκροτεῖται πόλεμος μὲ τοὺς Τούρκους ὁποῦ ἦλθον ἀπὸ τὴν Σούρσαν· ἡττῶνται οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ φεύγουν, μὴ δυνηθέντες ἀντέχειν εἰς τὴν φωτιὰν τῶν Μοσχόβων. Ἐφονεύθησαν 500 καὶ ἠχμαλωτίσθησαν 21. Εἶχον σερασκέρην τους τὸν Ἀχμέτ-Πασσᾶν, ἡγεμονεύσαντα εἰς τὴν Ἀραβίαν. Ἐκ τῶν Ῥούσσων ἐφονεύθησαν 41 καὶ ἐπληγώθησαν 104.

Εἰς καιρὸν ὁποῦ οἱ Τοῦρκοι, ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὴν Σούρσαν, ὥρμησαν, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἐν ταὐτῷ ἄλλο σῶμα τούρκικον, 4.000 ἱππικοῦ καὶ πεζικοῦ, ἀπὸ τὸ Τορτοκάϊ διαπλεῦσαν τὸν Δούναβιν εἰς τὴν Ὀλτένιτζαν, ἐφώρμησε κατὰ τῆς ἐπαρχίας τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἄρτζες καὶ Γιαλομίτζας καὶ Νεγκοέστι. Ὁ γκενεράλ Ῥεσκόη ἐστάλη εἰς βοήθειαν τοῦ ἐκεῖσε διωρισμένου κολονέλου Πάνελμαν, καί, φθάσας εἰς καιρόν, τοὺς κατεπολέμησαν καὶ φυγόντας τοὺς ἐδίωξαν μέχρι τοῦ Δουνάβεως. Ἐφονεύθησαν Τοῦρκοι 250 καὶ ἠχμαλωτίσθησαν 59· τοὺς ἐπῆραν οἱ Ῥοῦσσοι δύο τηλεβόλους καὶ δύο ἁμάξας μὲ γκιουλέδες, καὶ ἕνα βαρέλι παροῦτι· ἀπὸ τοὺς Ῥούσσους ἐφονεύθησαν 11 καὶ ἐπληγώθησαν δύο....

.... S'a retras apoi si Potemchin la Bucureşti, ca şi Repnin din Giurgiu, şi s'au întâlnit amândoi cu oastea lor la Bucureşti; se încaieră războiu cu Turcii ce veniau de la Giurgiu; sunt învinşi Otomanii şi fug, neputând să se împotrivească focului Muscalilor. S'au uciş 500 şi s'au prins 21. Aveau ca serascher al lor pe Ahmed-Paşa, care ocârmuise în Arabia. Dintre Ruşi s'au uciş 41 şi s'au rănit 104.

În vremea ce Turcii, retrăgându-se din Giurgiu, porniră, cum s'a spus, spre Bucureşti, tot atunci alt corp turcesc, 4.000 de călări şi pedeştri, din Turtucaia trecând Dunărea la Oltenita, a plecat spre judeţele dintre râurile Argeş şi Ialomiţa şi [la] Negoieşti. Generalul Revschi a fost trimes întru ajutorul celui orânduit acolo, colonelul Ponelmann, şi, ajungând la vreme, i-au biruit şi, fugind ei, i-au gonit până la Dunăre. Au fost ucişi 250 de Turci şi prinşi 59; li-au luat Ruşii două tunuri şi două căruţi cu ghiulele şi un butoiaş cu praf; dintre Ruşi au fost ucişi 11 şi răniţi doi....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 470-1.)

MCCXV.

Notiţă despre, o nouă luptă ruso-turcă pentru Bucureşti şi isprăvile lui beizadeà Cantemir.

1771, Octombre.

....Οἱ Τοῦρκοι, 40.000 ἱππικοῦ καὶ 8.000 πεζικοῦ, μὲ σερασκέρην καὶ τρεῖς πασσάδες, ἔφθασαν κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸν Διμποβίτζα, εἰς τὴν κώμην Ποπέστι, τῇ ιϐ' Ὀκτωβρίου, διὰ

.... Turcii, 40.000 de călări şi 8.000 de pedeştri, cu serascherul şi trei Paşi, au ajuns lângă râul Dâmboviţa, la satul Popeşti, în ziua de 12 Octomvre, ca să

νὰ ἐφορμήσουν εἰς τὸ Βουκουρέστι. Ὁ τοποτηρητὴς-γκενεράλ Δεσέν, φύλαξ τοῦ Βουκουρεστίου, διὰ νὰ τοὺς προλάβῃ ὥρμησε κατ' αὐτῶν, καὶ, καταπολεμήσας μὲ τὸν τοπχανέ, τοὺς ἐφυγάδευσε, καὶ κατεκλείσθησαν εἰς τὰ μετερίζια τοῦ στρατοπέδου των. Ὥρμησαν οἱ Ῥοῦσσοι κατὰ τῶν μετεριζίων· τοὺς ἔσυραν οἱ Τοῦρκοι πολυάριθμα τόπια, ἀλλὰ τὰ τόπια τῶν Ῥούσσων ἔκαμαν τὰ τούρκικα νὰ ἀπρακτήσουν, καὶ ὑπέταξαν οἱ Ῥοῦσσοι τὸ στρατόπεδον. Ἐφονεύθησαν 1.000 Τοῦρκοι, ἐσκλαβώθησαν 150 καὶ 200 Βούλγαροι, Σέρβοι καὶ Ποσνάκοι καὶ 1.000 Βλάχοι καὶ Μογδάνοι, ὁποῦ ἦσαν μὲ τὰ ἀγώγιμα τῶν Ὀθωμανῶν. Ἐπῆραν οἱ Ῥοῦσσοι 14 τηλεβόλους καὶ ὑπέρπολλα ἀγώγιμα, ἤτοι ἐδώδιμα, καὶ ἄλλα ῥοῦχα οἰκειοποιήθησαν οἱ στρατιῶται Ῥοῦσσοι. Ἐφονεύθησαν Ῥοῦσσοι 59 καὶ ἐτραυματίσθησαν 189. Κατεδίωξαν οἱ Ῥοῦσσοι τοὺς φυγάδας Τούρκους ἕως εἰς τὴν κώμην Σκοῦρσα, καὶ, φοβηθέντες, ἄφησαν τὸ ἐκεῖσε στρατόπεδόν τους καὶ διέπλευσαν τὸν Δούναβιν, καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν ἐπνίγησαν. Εὗρον οἱ Ῥοῦσσοι εἰς τὴν Σκοῦρσα τηλεβόλους προύτζινους 50, 2 μορτάρια, πολυάριθμα ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, παξιμάδι τζουβάλια 1.600 καὶ ἀλεῦρι τζουβάλια 1.650 καὶ βόας 915. Τὰ στρατεύματα οἰκειοποιήθησαν ὅλα τὰ ἀγώγιμα, ἤτοι ἁμάξας 1.000, ἐν αἷς ἦσαν τὰ πράγματα τῶν πασσάδων. Εἰς αὐτοὺς ὅλους τοὺς ἐν τῇ Βλαχίᾳ πολέμους ὁ Καντεμίρης πάντοτε ἦτο παρὼν καὶ πάντοτε ἠνδραγάθησε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἀφρικιάλιοι. Ἐγένετο ταῦτα κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον....

(Atanase Comnen Ipsilanti *o. c.*, p. 475.)

pornească spre Bucureşti. Generalul-locotenent de Essen, guvernator al Bucureştilor, a pornit asupră-li ca să li iea înainte şi, bătându-i cu tunurile, i-a pus pe fugă, şi s'au închis în meterezurile taberei lor. Ruşii porniră asupra meterezelor; li-au luat Turcii multe tunuri, dar tunurile Ruşilor au redus la tăcere pe cele turceşti, şi au supus Ruşii tabăra. Au fost ucişi 1.000 de Turci, au fost robiţi 150 şi 200 de Bulgari, Sârbi şi Bosniaci şi 1.000 de Munteni şi Moldoveni, cari erau cu bagajele Otomanilor. Au luat Ruşii 14 tunuri şi foarte multe bagaje, adecă lucruri de mâncare şi alte postavuri şi le-au însuşit soldaţii ruşi. Au fost ucişi 59 de Ruşi şi răniţi 189. Au gonit Ruşii pe fugarii turci până la satul *(sic)* Giurgiu, şi, temându-se [aceştia], au lăsat tabăra lor de dincoace şi au trecut [înapoi] Dunărea, şi mulţi s'au înecat acolo. Au găsit Ruşii la Giurgiu tunuri de bronz 50, 2 mortare, multe lucruri de nevoie la războaie, ţuhali de pesmeţi 1.600 şi ţuhali de făină 1.650 şi 915 boi. Oştile şi-au luat toate bagajele, adecă o mie de căruţi, în care erau lucrurile Paşilor. În toate aceste războaie din Ţara-Românească pretutindeni erà de faţă Cantemir şi pretutindeni se arătă şi viteaz, ca şi ceilalţi ofiţeri. Acestea s'au făcut în luna lui Octomvre....

MCCXVI.

1773, 17 Novembre.

Notiţă despre scoaterea viitorului Patriarh de Constantinopol, Samuil, din „casa Doamnei Ruxanda".

....Ὑπογράψαντες οὖν καὶ βουλλώσαντες[1], ἀπῆλθον συνάμα πρὸς τὸν κὺρ Σαμουήλ[2], κεκρυμμένον εἰσέτι εἰς τὸ σπίτι τῆς Δόμνης Ῥωξάνδρας[3] (ὅπερ ἔμαθον οἱ ἀρχιερεῖς παρὰ τοῦ κληρικοῦ Βασιλείου), καὶ ἀπήγαγον εἰς τὴν Πόρταν διὰ τὸ σύνηθες καβάδι, Νοεμβρίου τῇ ιζ', ἡμέρᾳ Κυριακῇ....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 515.)

.... Iscălind deci şi pecetluind (arhiereii), au plecat împreună la chir Samuil, care erà încă ascuns în casa Doamnei Ruxanda (ceia ce au aflat-o arhiereii de la clericul Vasilie) şi l-au dus la Poartă pentru obişnuitul caftan, la 17 Noiemvrie, Duminecă....

---

[1] Arhiereii.

[2] Ales Patriarh de Constantinopol.

[3] Poate mama lui Grigore Matei Ghica şi fiica lui Alexandru Mavrocordat Exaporitul.

MCCXVII.

Notiţă despre trecutul lui Alexandru Ipsilanti şi al lui Constantin Moruzi. 1774, vara.

....Ἦσαν γνωστοί, καθὼς εἰς τὸν θανόντα Βασιλέα Σουλτὰν Μουσταφᾶν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν Σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Χαμίτην, οἱ δύο Ποστέλνικοι, Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης, μὲ τὸ μέσον καὶ τοῦ ἤδη ἐξωσθέντος καὶ ὀργῇ βασιλικῇ ὑποπεσόντος Λαρισσηνοῦ Ὀσμὰν-Ἐφένδη καὶ τοῦ Ἰσμαὴλ-πέη Ῥεΐς-Ἐφένδη, ὅστις μετεχειρίζετο μάλιστα τον Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην εἰς μεταφράσεις χριστιανικῶν τῆς Εὐρώπης ἐγγράφων καὶ βιβλίων τῶν κατιστορούντων τὴν κατάστασιν καὶ εἰσοδήματα καὶ τάξεις ὅλων τῶν ῥηγάτων τῆς Εὐρώπης. Εἶχε δὲ θάῤῥος καὶ εὐπρόσιτον πολὺ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ παρὰ τῷ Καϊμακάμῃ Ἰζὲτ-Πασσᾷ, παλαιοτάτῳ αὐτοῦ φίλῳ, καὶ παρὰ τῷ Ἀχμὲτ-Ἐφένδῃ, γιαζιτζῇ τοῦ Δαρισαδὲ-Ἀγασή, ὅστις εἰς τὸ σεχζαδελίκι τοῦ Σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Χαμίτη ἦτον χαλβατζής του, καί, βασιλεύσας, τὸν ἔκαμε, κατὰ τὴν αἴτησίν του, γιαζιτζῆ-ἐφένδην τοῦ Δαρισαδὲ-Ἀγασή. Ὑπερίσχυε δὲ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, καὶ κάθε πρόβλημα καὶ ζήτημά του εὐθὺς ἐτελείωνε, καὶ ἅπασαι αἱ πολιτικαὶ ὑποθέσεις καὶ μανσούπια, μικρά τε καὶ μεγάλα, καὶ δυσκολοκατόρθωτοι δοσοληψίαι δι' αὐτοῦ ἐλάμβανον τὸ παθούμενον τέλος. Ὅθεν ἐκέρδισεν ἐντὸς ὀλίγου ὑπέρμετρα καὶ ἄσπρα καὶ τζεβάῤῥια· ἐδωρήθησαν δὲ αὐτῷ ἀμισθὶ καὶ μαλικιανέδες πολυκερδεῖς οὐκ ὀλίγαι· πάντες γὰρ αὐτῷ συνέτρεχον, μικροί τε καὶ μεγάλοι, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποθέσεών τους καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀναγκῶν τους. Ἴσχυε καὶ ἄλλος, δοῦλός του πρεσβύτης εἰς τὸ σεχζαδελίκι του, ὃν τινα, βασιλεύσας, ἔκαμε καὶ ἱπποκόμον μεγάλον· ἀλλ' ἠλαττοῦτο τοῦ γιαζιτζῆ πλεῖστον ὅσον....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 526)

.... Erau cunoscuţi, precum şi la răposatul Sultan Mustafà, tot aşà şi la Sultanul Abdùl-Hamid, cei doi Postelnici, Alexandru Ipsilanti şi Constantin Moruzi, prin mijlocirea şi a celui care acum e mazilit şi a căzut supt urgie împărătească Osman-Efendi de Larisa şi a lui Ismail-beiu, Reis-Efendi, care întrebuinţà mai ales pe Alexandru Ipsilanti la traduceri de scrisori creştineşti ale Europei şi de cărţi care înşirà starea şi veniturile şi orânduielile tuturor regatelor Europei. Ci aveà trecere şi bunà primire multà Alexandru şi la Caimacamul Izet-Paşa, foarte vechiu al lui prieten, şi la Ahmed-Efendi, iazigì al lui Darizadè-Agasì, care, în vremea când Sultanul Abdùl-Hamid erà moştenitor, fusese halvagiù al lui, şi, ajungând acesta Împărat, l-a făcut, dupà cererea lui, iazigì-efendi al lui Darizadè-Agasì. Şi aveà mare putere la Sultan, şi orice propunere şi cerere a lui îndatà o sàvârşià, şi toate trebile politice şi mansupurile, mari şi mici, şi luările de bani cele grele prin el îşi luau capătul dorit. Pentru care a câştigat în puţinà vreme foarte mulţi bani şi giuvaiere multe; şi i s'au dat fără platà şi *malichianèle* de mare câştig, nu puţine; căci toţi veniau la el, mici şi mari, pentru sàvârşirea trebilor lor şi uşurarea nevoilor lor. Şi aveà putere şi altul, rob al lùi bătrân din zilele când erà moştenitor, pe care, ajungând Împărat, l-a făcut şi Mare-Imbrohor; dar erà mult mai pre jos de iazigíu....

MCCXVIII.

Notiţă despre pătrunderea austriacă în Bucovina. 1774, vara.

.....Ἀντὶ τῶν πέντε αὐτῶν καδιλικίων τῆς Κραγιόβας τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων[1] ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον εἰς τὴν Μολδαβίαν ὕστερον τὸ περισσότερον μέρος τοῦ καδιλικίου τῆς Σουτζεάβας, μὲ τὸ παζάρι τὸ ὀνομαζόμενον Πάγια· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὰ 78 χωρία τοῦ καδιλικίου Τζερναούτζι ἐπῆραν τὰ 64, μὲ τὴν καπετανίαν ὀνομαζομένην Κότζμανου. Προσέτι ἐπῆραν καὶ

.... În locul celor cinci judeţe ale Craiovei despre care s'a vorbit mai sus, au cerut [Austriecii] şi au luat apoi în Moldova cea mai mare parte din Ţinutul Sucevei, cu târgul ce se zice Baia; de asemenea şi din cele 78 de sate ale Ţinutului Cernăuţilor au luat 64, cu căpităniа ce se zice a Coţmanului. Încă au mai luat

[1] Austriecii.

μερικὰ βουνὰ ἀπὸ τὰ καδιλίκι τοῦ Νεάμτζου. Ἀπέχει τοῦ Γιασίου ἡ μὲν Σουτζεάβα ὥρας 19, τὸ τὲ Τζερναούτζι ὥρας 24, καὶ ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Χοτινίου ὥρας 2. Ἀφῆκαν λοιπὸν τὰ πέντε καδιλίκια τῆς Κραγιόβας οἱ Νέμτζοι, καὶ ἐπῆραν αὐτά, ὀλίγα ἀντὶ πολλῶν, μὲ σκοπὸν ὅμως ὁποῦ νὰ περνοῦν εἰς τὴν Πουκοβίναν[1], τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἀπὸ τοὺς Λέχους, ἀπὸ ἰδίαν ἐπαρχίαν, καὶ νὰ μὴν ἔχουν χρείαν καὶ ἀνάγκην νὰ περνοῦν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἐλέκτορος τῆς Σαξωνίας....

şi nişte munţi din Ţinutul Neamţului. E departe Suceava de Iaşi 19 ceasuri, iar Cernăuţii 24 de ceasuri, şi de la hotarele raialei Hotinului 2 ceasuri. Deci au lăsat Nemţii cele cinci judeţe ale Craiovei, şi le-au luat pe acestea, puţine în loc de multe, dar cu scop să ajungă la Bucovina *(sic)*, pe care au luat-o de la Leşi, numai pe pământul lor, şi să nu aibă trebuinţă şi nevoie a merge acolo din pământul Electorului Saxoniei *(sic)*....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 529.)

MCCXIX.

1774, Iunie. **Notiţă despre întoarcerea de la Petersburg a Mitropolitului muntean Grigorie şi a episcopilor de Buzău şi Râmnic, cu arătarea chipului cum au fost primiţi.**

....Ἐπανῆλθον ἤδη ἀπὸ τοῦ Πετερπούργου εἰς τὸ Βουκουρέστι ὁ Οὐγγροβλαχίας Γρηγόριος μὲ τοὺς δύο αὐτοῦ ἐπισκόπους, Πουζαίου καὶ Ῥιμνίκου, καὶ τινας ἡγουμένους τῶν προὐχόντων μοναστηρίων καὶ τινας ἄρχοντας, οἵτινες ἀπῆλθον ἐκεῖσε διὰ νὰ παρακαλέσουν τὴν Βασίλισσαν Αἰκατερίναν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν σκλαβίαν τῶν Τούρκων. Τοὺς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως, τοὺς διώρισε τὰ ἱκανὰ καθημερινὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωοτροφίας των, τοὺς ἐπαρηγόρησεν, ἀναφέρουσα καὶ ἀποδιδοῦσα τὴν ἐλευθερίαν τους εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Ἐχάρισε τῷ Οὐγγροβλαχίας σταυρὸν πολυτελῆ, τοῖς ἐπισκόποις κατωτέρας μὲν τιμῆς, ἀλλὰ καὶτοὺς πολυτίμους, τοῖς ἡγουμένοις ἀπὸ μίαν μεδάλλιαν χρυσῆν, ἤτοι νόμισμα ἐκτετυπωμένον ἔχον τὸ πρόσωπόν της, καί, δοὺς αὐτοῖς ἔξοδα διὰ τὴν ὁδοιπορείαν, ἀπέστειλεν εἰς τὰ ἴδια....

....Au venit atunci din Petersburg la Bucureşti al Ungrovlahici Grigorie cu cei doi episcopi ai lui, al Buzăului şi al Râmnicului, şi cu unii egumeni ai mănăstirilor de căpetenie şi cu câţivà boieri, cari au pornit acolo ca să roage pe Împărăteasa Ecaterina să-i mântuie din robia Turcilor. I-a primit cu dragoste, li-a orânduit din destul cele de nevoie pentru traiul din fiecare zi al lor, i-a mângâiat, îndreptând şi încredinţând liberarea lor la puterea sfântului Dumnezeu. A dăruit Mitropolitului Ungrovlahiei o cruce de mult preţ, episcopilor altele de un preţ mai mic, dar scumpe şi acelea, egumenilor câte o medalie de aur, adecă un ban având întipărit chipul Împărătesei, şi, dându-li cheltuieli de drum, i-a trimes acasă....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 524.)

MCCXX.

1774, Iulie-Decembre. **Notiţă despre voia dată Românilor de a-şi alege Domni şi întrebuinţarea ce au făcut din ea, precum şi despre schimbări la Patriarhie prin înrâurirea lui Costachi Moruzi şi a altor Fanarioţi.**

....Κατὰ τὰ ἐπικυρωθέντα προνόμια Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἐμήνυσεν ὁ Ῥωμαντζὼφ εἰς τοὺς ἄρχοντας ὁλάχους νὰ ἐκλέξουν Αὐθέντην ὅποιον θέλουν, καὶ τὸ αὐτὸ ἔκαμε καὶ εἰς τοὺς Μογδάνους. Ἐπρόσταξε δὲ καὶ εἰς τὰ στρατεύματά του τὰ εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ Μογδανίαν νὰ ἀναχωρήσουν ἐκεῖθεν μετὰ πα-

.... După privilegiile ce se întăriseră pentru Ţara-Românească şi Moldova, a poruncit Rumienţov către boierii munteni să aleagă Domn pe cine vor voi, şi acelaş lucru l-a făcut şi faţă de Moldoveni. A orânduit şi oştilor lui din Ţara-Românească şi Moldova să se retragă de acolo după

[1] Galiţia.

ρέλευσιν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ι' τοῦ Ἰουλίου, κατὰ τὸ ἄρθρον ὁποῦ συνεφωνήθη μὲ τοὺς πληρεξουσίους Τούρκους εἰς τὸ Καϊναρτζίκι....

Οἱ Βλάχοι δὲν ἐσυμφώνησαν εἰς τὸ νὰ ἐκλέξουν ἕνα ἐντόπιον ἄρχοντά τους εἰς Αὐθέντην, κατὰ τὸ δοθὲν προνόμιον τῆς ἐκλογῆς. Τῶν Μολδάβων οἱ περισσότεροι ἐζήτησαν τὸν ποτε χρηματίσαντα Αὐθέντην τους Γρηγόριον Ἀλεξάνδρου Γκίκαν· ὅθεν καί, διὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν, καὶ μεσιτείας τοῦ ῥηγὸς Βρανδεβούργου, διωρίσθη ἡγεμὼν ὁ εἰς τὸ Βουκουρέστι αἰχμαλωτισθεὶς Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας. Εἰς δὲ τὴν Βλαχίαν, ὁ Καϊμακάμης Ἰζέτ-Πασσᾶς, τῇ θελήσει μάλιστα καὶ συγκατανεύσει καὶ προτροπῇ τοῦ πολλὰ δυναμένου παρὰ τῷ ἄνακτι Ἀχμέτ-Ἐφένδη, γιαζιτζῆ τοῦ Κιζλάρ-Ἀγασή, διώρισεν ἡγεμόνα τὸν Δραγομάνον Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Ὑψηλάντην, καὶ ἀντ' αὐτοῦ Δραγομάνον τῆς Πόρτας τὸν γέροντα Σκαρλάτον Καρατζᾶν, ἐς τόδε Δραγομάνον εἰς τὸ ὀρδί. Μαθὼν οὖν ὁ Ποστέλνικος Κωνσταντῖνος Μουρούζης τὴν ἀπόφασιν τοῦ Καϊμακάμη διὰ τὴν Δραγομανίαν, ἠγανάκτησε κατὰ τοῦ γαμβροῦ του ἐπ' ἀδελφῇ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, διατὶ δὲν ἐνήργησε καὶ δὲν κατώρθωσε τὴν Δραγομανίαν διὰ τὸν Κωνσταντῖνον αὐτόν, συγγενῆ του, μόνον ἔστερξε νὰ γένῃ Δραγομάνος ὁ Καρατζᾶς, μὴ συλλογιζόμενος πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ τολμήσῃ νὰ προβάλῃ τῷ Καϊμακάμῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς θελήσεώς του. Ὅθεν, ἀποστείλας τὸν Ἑβραῖον Ἀβραμάτζον, ἔχοντα τὴν εἴσοδον τοῦ γιαζιτζῆ Ἀχμέτ-Ἐφένδη, παρεκάλεσε δι' αὐτοῦ νὰ τοῦ δοθῇ ἡ Δραγομανία τῆς Πόρτας. Ἐμήνυσεν οὖν ὁ γιαζιτζῆς τῷ Ἰζέτ-Πασσᾷ τὸ νὰ γένῃ Δραγομάνος ὁ Μουρούζης. Δὲν τὸ ἐδέχθη, εἰπὼν ὅτι ἦτον εἰς τὸ ὀρδὶ Δραγομάνος, καὶ τὸν πρέπει, διατί εἶναι ψωμί του. Ὁ γιαζιτζῆς, μετὰ ταύτην τὴν ἀπόκρισιν, ἀπελθὼν πρὸς τὸν Βασιλέα, ἔλαβε χάττι-χουμαγιοὺν νὰ γένῃ Δραγομάνος ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης, καὶ ἔστειλε τὸ χάττι τῷ Βεζίρῃ Ἰζέτ-Πασσῇ. Τῇ ιδ' οὖν τοῦ Σεπτεμβρίου ἐφόρεσε τὸ σύνηθες καβάδι ὁ Ὑψηλάντης διὰ τὴν Βλαχίαν, καὶ ἐν ταὐτῷ ὁ Σκαρλάτος Καρατζᾶς καβάδι μὲ παγιὲν τῆς Αὐθεντείας Μολδοβλαχίσς, καὶ τρίτος ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης τὸ καβάδι τῆς Δραγομανίας τῆς Πόρτας. Ἐφόρεσε δὲ καβάδι καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ῥηθέντος Γκίκα, ὡς ἐπίτροπος τοῦ πατρός του, διὰ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας, καὶ ἐπρόσταξεν ὁ Βεζίρης νὰ δίδουν τὸν Καρατζᾶν ἀπὸ κάθε Αὐθεντίαν 500 γρόσια τὸν μῆνα διὰ ζωοτροφίαν του. Προσετάγη δὲ

trecere de patruzeci de zile de la 10 Iulie, potrivit cu articolul ce s'a făcut prin învoială cu plenipotenţiarii turci la Cainargic....

Muntenii nu s'au înţeles a alege un boier de ţară al lor ca Domn, după privilegiul de alegere ce li se dase. Cei mai mulţi dintre Moldoveni au cerut pe fostul lor Domn Grigore Alexandru Ghica; pentru care, şi după voia lor, şi cu mijlocirea regelui Brandenburgului, s'a orânduit ca Domn Grigore Alexandru Ghica cel prins la Bucureşti. Iar în Ţara-Românească, Caimacamul Izet-Paşa, cu voie mai ales şi învoire şi îndemn al celui cu multă trecere la Împărat Ahmed-Efendi, iazigiu al lui Câzlar-Agasi, a orânduit Domn pe Dragomanul Alexandru Ioan Ipsilanti, şi, în locul lui Dragoman al Porţii pe bătrânul Scarlat Carageà, care până atunci erà Dragoman la ordie. Aflând deci Postelnicul Constantin Moruzi hotărârea Caimacamului pentru Dragomănie, s'a supărat asupra cumnatului său de soră Alexandru Ipsilanti pentru ce n'a lucrat şi n'a pus la cale Dragomănia pentru Constantin însuş, ruda sa, ci a primit să se facă Dragoman Carageà, nesocotind că nu trebuià să cuteze a propune Caimacamului stricarea voii lui. Deci, trimiţând pe Evreul Abramazzo, care avea intrare la iazigiul Ahmed-Efendi, l-a rugat prin el să-i se dea lui Dragomănia Porţii. A poruncit deci iazigiul lui Izet-Paşa să se facă Dragoman Moruzi. Ci n'a primit, zicând că e Dragoman la ordie, şi i se cade, pentru că e pânea lui. Iazigiul, după acest răspuns, mergând la Împăratul, a luat hatihumaium să fie Dragoman Constantin Moruzi, şi a trimes hatul Vizirului Izet-Paşa. La 14 Septembre deci a îmbrăcat obişnuitul caftan Ipsilanti pentru Ţara-Românească şi tot odată Scarlat Carageà caftan cu paiă (situaţia titulară) al Domniei Moldovlahiei şi, al treilea, Constantin Moruzi caftanul Dragomăniei Porţii. Şi a îmbrăcat caftan şi fiul zisului Ghica, în calitate de vechil al tatălui său, pentru Domnia Moldovei, şi a poruncit Vizirul să dea lui Carageà din fiecare Domnie 500 de lei pe lună pentru hrana lui. A fost orânduit însă şi Domnul Alexandru Ipsilanti să se îndrepte cu Ruşii, pentru a trece cu vederea călcarea privilegiului alegerii...

δὲ καὶ ὁ Αὐθέντης Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης νὰ διορθωθῇ μὲ τοὺς Ῥούσσους, διὰ νὰ παραβλέψουν τὴν ἀθέτησιν τοῦ προνομίου τῆς ἐκλογῆς...

Ὁ Δραγομάνος Κωνσταντῖνος Μουρούζης, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐβεβαιώθη τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Βεζίρη Ἰζέτ-Πασσᾶ πρὸς τὸν γιαζιτζῆ Ἀχμέτ-ἐφένδην διὰ τὴν Δραγομανίαν του, μ' ὅλον τοῦτο, ὑποπτευόμενος πῶς νὰ ἤθελε καὶ ὁ Αὐθέντης Ὑψηλάντης τὴν Δραγομανίαν τοῦ Καρατζᾶ, καὶ διὰ τὴν μεταξὺ τῆς ἀδελφῆς του καὶ τοῦ Καρατζᾶ ἀγχιστείαν, καὶ διὰ νὰ κάμῃ πάς-καπικεχαγιὰν του τὸν Μουρούζην, ἐφύλαττε πάθος καὶ δυσμένειαν καὶ μνησικακίαν κατὰ τοῦ Αὐθέντου Ὑψηλάντου. Ὅθεν καί, διὰ νὰ τὸν ἐγγίξῃ καὶ νὰ τὸν ζημιώσῃ, κατέπεισε τὸν Ῥεΐς-Ἐφένδην Ἰσμαὴλ-πέην νὰ τὸν προστάξῃ νὰ κάμῃ πάς-καπικεχαγιὰν του τὸν Ποστέλνικον Μιχαλάκην Σοῦτζον, πρᾶγμα ὁποῦ κατὰ πάντα τρόπον ἦτον ἀπατράπαιον εἰς τὸν Αὐθέντην Ὑψηλάντην, διὰ τὰ κακὰ καὶ ζημίας ὁποῦ ἔπαθε παρὰ τε τοῦ Μιχαλάκη αὐτοῦ καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου ἐπὶ τῆς Αὐθεντείας τῶν Αὐθεντῶν Μολδαβίας Ἰωάννου Καλλιμάχη καὶ τοῦ υἱοῦ του Γρηγορίου Καλλιμάχη· μ' ὅλον τοῦτο, φόβῳ φερόμενος τοῦ Ἰσμαὴλ-πεη, τὸν ἐδέχθη εἰς πάς-καπικεχαγιὰν του.

Ἦλθον εἰς τὴν Πόλιν ἄρχοντες ὁλάχοι καὶ πογδάνοι διὰ νὰ ἐπικυρώσουν μὲ χάττι-σερίφι τὰ εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς εἰρήνης δοθέντα προνόμια εἰς τὰς πατρίδας των, καὶ ἐκόνεψαν παρὰ τῷ Πετερσώφ[1]· δι' ἐκείνου γὰρ ἔμελλε νὰ γένῃ τὸ χάττι-σερίφι. Αὐτοὺς οὖν τοὺς ὁλάχους ἄρχοντας κατέπεισεν ἡ Πόρτα νὰ δεχθοῦν εἰς Αὐθέντην τους τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, καὶ εἶπον πῶς τὸν δέχονται. Ἐστήλη οὖν εἰς τὸν Ῥωμαντζὼφ ὁ Βασίφ-Ἀχμέτ-Ἐφένδης, καί, δοὺς αὐτῷ ἐκ μέρους τοῦ Ἀλεξάνδρου-Βόδα 200 πουγγεῖα, κατεπείσθη νὰ τὸν δεχθῇ εἰς Αὐθέντην Βλαχίας, κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰς τὴν Πόλιν ἀρχόντων ὁλάχων, εἰπόντος τοῦ Βασίφ-Ἐφένδη ὅτι ἐφυλάχθη τὸ προνόμιον τῆς ἐκλογῆς, μὲ τὸ νὰ ἔχουν αὐτοὶ καὶ τὴν γνώμην ὅλων τῶν εἰς τὴν Βλαχίαν ἀρχόντων.

Ὁ ῥηθεὶς καπικεχαγιᾶς τοῦ κὺρ Σαμουήλ, Ἀναστάσιος γούναρις, υἱὸς τῆς Δομνῆς, ἐνωχλοῦσε τοὺς ἀρχιερεῖς, παίρνωντάς τους πολλὰ ἄσπρα διὰ τὰ ἔξοδα τῶν διδομένων ὁρισμῶν περὶ τῶν ὑποθέσεών τους. Τόσον οὖν διὰ τὰ παράπονα τῶν ἀρχιερέων, ὅσον καὶ διατὶ τὸν

[1] Agentul rus Peterson.

Dragomanul Constantin Moruzi, de şi a fost aflat de răspunsul Vizirului Izet-Paşa către iazigiul Ahmed-Efendi pentru Dragomănia lui, totuş, bănuind cum că voià şi Domnul Ipsilanti Dragomănia lui Carageà, şi pentru înrudirea de aproape între sora lui şi Carageà, şi pentru a face baş-capuchehaie al lui pe Moruzi, păstrà patimă şi duşmănie şi gând rău asupra lui Vodă Ipsilanti. Deci, ca să-l pişte şi să-l pedepsească, a înduplecat pe Reis-Efendi Ismail-beiu să-i poruncească a face baş-capuchehaie al său pe Postelnicul Mihalachi Suţu, lucru care în tot chipul nu erà pe placul lui Vodă Ipsilanti, pentru relele şi pagubele ce suferise de la însuş Mihalachi şi de la fratele său Nicolae în vremea Domniei Domnului Moldovei Ioan Callimachi şi a fiului său Grigore Callimachi; totuş, silit de frica faţă de Ismail-beiu, l-a primit ca baş-capuchehaie al său.

Au venit la Ţarigrad boierii munteni şi moldoveni ca să întărească cu hatişerif privilegiile ce se dăduseră la înţelegerea păcii ţerilor lor, şi au conăcit la Peterson; căci prin el erà să se facă hatişeriful. Deci pe boierii munteni i-a înduplecat Poarta să primească de Domn al lor pe Alexandru Ipsilanti, şi au spus că-l primesc. S'a trimes deci la Rumienţov Vasif-Ahmed-Efendi, şi, dându-i-se din partea lui Alexandru-Vodă 200 de pungi, a fost înduplecat a-l primì ca Domn al Ţerii-Româneşti, după socotinţa boierilor munteni de la Ţarigrad, spuind Vasif-Efendi că s'a păzit privilegiul alegerii, de oare ce ei aveau şi voinţa tuturor boierilor din Ţara-Românească.

Zisul capuchehaie al lui chir Samuil, Anastase blănarul, fiul Doamnei, supărà pe arhierei, luându-li mulţi bani pentru cheltuielile poruncilor date în afacerile lor. Deci, atât pentru nemulţămirile arhiereilor, cât şi pentru că l-a aflat trădător şi unel-

εὗρε προδότην καὶ ἐπίβουλόν του, τὸν ἔξωσεν ἀπὸ τὴν δούλευσίν του. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἶχε γένει μὲ τὴν μεσιτείαν τοῦ ῥηθέντος γιαζιτζῆ-ἐφένδη, ἠγανάκτησεν αὐτὸς διὰ τὴν ἔξωσίν του κατὰ τοῦ Πατριάρχου Σαμουήλ. Ἠγανάκτησε δὲ καὶ ὁ Σπαθάρης Ἰάκωβος Ῥίζος, ὡσὰν ὁποῦ, ἔχωντας σκοπὸν τὰ τὸν δώσῃ εἰς γυναῖκα μίαν συγγενῆ τῆς γυναικός του, τὸν εἶχε κάμει καὶ τέταρτον καπικεχαγιὰν τοῦ Γρηγορίου Γκίκα. Ἤρξατο οὖν καταλαλεῖν ὁ Ἰάκωβος κατὰ τοῦ Πατριάρχου Σαμουήλ, κατελάλει δὲ καὶ ὁ γιαγιτζῆ-ἐφένδης· αἱ καταλαλιαὶ ἔγιναν γνωσταὶ καὶ τῷ Ἰσμαήλ-πέζ, Ῥεΐς-Ἐφένδῃ. Ὅθεν ὁ Προύσης, Μελέτιος, μαθὼν τὰ παράπονα τοῦ γιαζιτζῆ-ἐφένδη καὶ τοῦ Ἰακώβου, παρεκίνει τὸν Δραγομάναν Κωστάκην Μουρούζην καὶ τὸν Μιχαλάκην Σοῦτζον, πάς-καπικεχαγιὰν τοῦ Αὐθέντου τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, νὰ κρημνίσουν τὸν Πατριάρχην. Ἐσυλλογίσθησαν οὖν πῶς, ἂν κάμουν ἄλλον τινά, θέλει γίνει σύγχησις τοῦ λαοῦ, ὑπεραγαπῶντος καὶ ὑπερεπαινοῦντος τὸν κὺρ Σαμουήλ. Ὅθεν ἀπεφάσισαν νὰ κάμουν Πατριάρχην τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον, ὡς ἄνθρωπον μεγάλης ὑπολήψεως εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐπαινετὸν εἰς τοὺς Τούρκους διὰ τὴν εἰς τὰ ἀραβικὰ καὶ τουρκικὰ προκοπήν του.

Ἀνεχώρησεν οὖν διὰ τὴν Βλαχίαν ὁ Αὐθέντης Ἀλέξανδρος τῇ ιδ' τοῦ Δεκεμβρίου.

Ἐν τούτοις ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος ἔδωκεν ἰδιόχειρον ἔγγραφον ἀραβιστὶ διὰ νὰ ἀνανεωθῇ τὸ χάττι-σερίφι τὸ ἐκδοθὲν ἐπὶ τοῦ Ῥαγήπη διὰ τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἤρεσεν ἡ σύνταξις τὸν Ῥεΐς-Ἐφένδην, καὶ εἶπε τῷ Δραγομάνῳ τῆς Πόρτας Κωνσταντίνῳ Μουρούζῃ: „Τέτοιον ἄνθρωπον ἔχοντες, διατὶ δὲν τὸν κάμνετε Πατριάρχην, μόνον ἔχετε αὐτὸν ὁποῦ ἐγγίζει ῥετζάληδες"; (καὶ ἐννοοῦσε τὸν γιαζιτζὴν διὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ πατριαρχικοῦ καπικεχαγιά). Τόσον ἤθελε νὰ ἀκούσῃ ὁ Δραγομάνος, καὶ, τῇ συναινέσει τῶν συνωμοτῶν, Δημητρίου Σούτζου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, Ποστελνίκου Μιχαὴλ Σούτζου, καὶ τοῦ Νικομηδείας Νικηφόρου καὶ τοῦ Προύσης Μελετίου καὶ τοῦ Καμαράσῃ Γεωργίου τοῦ Σουλουτζιάρογλου, δίδεται τῷ ἄνακτι λίβελλος διὰ τοῦ κακοαναστασίου αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐσυκοφαντεῖτο ὁ κὺρ Σαμουὴλ ὅτι νὰ ἔκλεφεν ἀπὸ τὸ Κοινὸν εἰς ἕνα χρόνον πουγγία 300. Ἔστειλεν, ὡς σύνηθες, ὁ Βασιλεὺς τὸν λίβελλον εἰς τὸν Βεζίρην Ἰζέτ-Μεχμέτ-Πασσᾶν, καί, πείσας ὁ Ῥεΐσης τὸν Βεζίρην, χωρὶς νὰ ἐξετασθῇ ὁ ῥαγιὰς καὶ χωρὶς νὰ κριθῇ ὁ ἐναγόμενος μὲ τοὺς ἐνάγοντας (ἀγκαλὰ καί, μὲ

titor contra lui, l-a scos din a lui slujbă. Dar, pentru că se făcuse şi cu mijlocirea zisului Iazigì-Efendi, s'a supărat acesta pe Patriarhul Samuil pentru scoaterea lui. S'a supărat şi Spătarul Iacov Rizu, ca unul care, având de gînd a-i da de soţie o rudă a nevestei sale, îl făcuse şi al patrulea capuchehaie al lui Grigore Ghica. A început deci a flecări Iacov împotriva Patriarhului Samuil, a flecărit şi Iazagì-Efendi; flecăririle lor au ajuns cunoscute şi lui Ismail, Reis-Efendi. Deci al Brusei Meletie, aflând nemulţumirile lui Iazigì-Efendi şi ale lui Iacov, îndemnă pe Dragomanul Costachi Moruzi şi pe Mihalachi Suţu, baş-capuchehaie al Domnului Ţerii-Româneşti Alexandru Ipsilanti, să răstoarne pe Patriarh. Deci s'au cugetat cum, dacă ar face pe alteinevà, s'ar căşunà tulburare a poporului, care iubià foarte şi lăudà peste măsură pe chir Samuil. Astfel s'au hotărât să facă Patriarh pe al Ierusalimului Sofronie, ca unul ce erà om de mare socotinţă la mulţime şi lăudat la Turci pentru procopseala lui la arăbeşte şi turceşte.

Deci a plecat spre Ţara-Românească Alexandru-Vodă la 12 Dechemvrie.

Între acestea al Ierusalimului Sofronie dădù un înscris de mâna lui în arăbeşte ca să se înoiască hatişeriful dat pe vremea lui Raghib pentru locurile de închinare din Ierusalim. I-a plăcut alcătuirea lui Reis-Efendi, şi a spus Dragomanului Porţii Constantin Moruzi: „Având voi un om ca acesta, de ce nu-l faceţi Patriarh, ci aveţi pe acela care supără pe regeale (şi se gândià la iazigiu pentru scoaterea capuchehaielei Patriarhiei)? Atâta i-a trebuit să audă Dragomanului şi, cu învoirea tovarăşilor săi de conjuraţie, Dimitrie Suţu şi fratele său, Postelnicul Mihai Suţu, şi cu al Nicomediei Nichifor şi al Brusei Meletie şi cu Cămăraşul Gheorghe Slugearoglu, i se dă Împăratului un arz prin acel rău Anastasie, în care erà pârât chir Samuil că a furat de la obşte într'un an 300 de pungi. A trimes, după obiceiu, Împăratul arzul la Vizirul Izet-Mehmed-Paşa, şi, încredinţând Reisul pe Vizir, fără să se cerceteze raiaua şi fără să se judece pârâtul cu pârâşii (deşi, pentru că erà plăzmuit argihalul, nu s'a arătat vre-un davagiu), s'a

τὸ νὰ ἦτον πλαστὸν τὸ ἀρτζιχάλι, δὲν ἐφάνη τινὰς δαβατζῆς), ἀπεφασίσθη ἡ πτῶσίς του, καὶ ἐδόθη προσταγὴ τῷ Δραγομάνῳ νὰ εἰπῇ τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ ἐκλέξουν ἄλλον καλὸν καὶ ἀδωροδόκητον. Τῇ κϐ' οὖν τοῦ Δεκεμβρίου ἐμηνύθη ὁ Σωφρόνιος ἀπὸ τὸν Μιχαλάκην νὰ ὑπάγῃ νὰ συντύχῃ μὲ τὸν Δραγομάνον διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ χάττι-σεριφίου. Ἦλθεν οὖν, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ γυναικαδέλφου του, Γεωργίου Καμαράση, καὶ ἐκεῖ μὲ ἀπάτην τὸν εἶχον κεκρατημένον ἡμέρας δύο· εἶτα, τῇ κδ', μηνύσας ὁ Δραγομάνος εἰς τὴν Πόρταν, ἦλθε τζαούσης καὶ ἐσήκωσε τὸν κὺρ Σαμουὴλ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ ἔκλαυσαν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς. Εἶτα, ἐλθὼν ὁ Δραγομάνος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ γενομένης συνόδου, εἶπε τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὅτι ἔχει προσταγὴν νὰ τοὺς εἰπῇ νὰ ἐκλέξουν ἄλλον Πατριάρχην.... hotărât căderea lui şi i s'a dat poruncă Dragomanului să spuie arhiereilor să aleagă pe un altul, bun şi nemitarnic. Astfel la 22 Dechemvre i s'a spus lui Sofronie de către Mihalachi să meargă spre a se întâlni cu Dragomanul pentru înoirea hatişerifului. Deci a venit, şi l-a trimes la casa cumnatului său de soră, Gheorghe Cămăraşul, şi aici cu înşelăciune l-au ţinut închis două zile; apoi, la 24, spuind Dragomanul la Poartă, a venit un ceauş şi a scos pe chir Samuil de la Patriarhie, şi au plâns toţi arhiereii. Apoi, venind Dragomanul la Patriarhul, şi făcându-se sinod, o spus arhiereilor că are poruncă să li spuie să aleagă alt Patriarh....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 532, 537-9.)

MCCXXI.

1774 (1784?), 11 Septembre.

Mihai Suţu[1] către Avramie Patriarh de Ierusalim, despre nunta fiicei sale.

Ἐπιστολὴ Μιχάλδοδα Σούτζου πρὸς Ἀβραμιον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, φιλοφρονητικὴ.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε πάτερ καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε. Τὴν Μακαριότητά της ἡδέως προσαγορεύομεν, τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμενοι· ἣν διαφυλάττοι τὸ Θεῖον ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ, ὡς ἐφίεται.

Σεβάσμιον αὐτῆς εὐλαβῶς ἐκομισάμεθα, καὶ ἐπὶ τῇ ἐφετῇ ἀγαθῇ ὑγιείᾳ της λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ἐν οἷς, συγχαίρουσα ἡμῖν, πατρικῶς ἐπεύχεται περὶ τῶν θείᾳ συνάρσει καὶ διὰ τῶν μακαρίων αὐτῆς εὐχῶν ἐκτελεσθέντων γάμων τῆς φιλτάτης μ[ας] Δομνίτζης· καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητί της, ἀξιοῦντες αὐτὴν ὅπως μὴ διαλείπῃ τοὐντεῦθεν μεμνημένη καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἱεραῖς αὐτῆς ἐντεύξεσι καὶ δηλοποιοῦσα ἡμῖν τὰ περὶ τῆς ἐφετῆς ἀγαθῆς ὑγιείας της. Ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευήμερα, αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν διὰ βίου.

ᾳψοδ', Σεπτεμβρίου ια'.

Scrisoarea lui Mihai-Vodă Suţu către Avramie, Patriarhul de Ierusalim, cu complimente.

Prea-fericite şi preasfinţite părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat. Către Fericirea Ta bucuros ne îndreptăm, sărutând venerata-Ţi mână; pe care să Te ţie Dumnezeu în cea mai deplină sănătate şi fericire, cum doreşti.

Scrisorea-Ţi venerată cu evlavie am primit-o, şi pentru cea dorită [nouă] sănătate a Ta foarte ne-am bucurat. Am aflat şi cele din lăuntru, în care, bucurându-Te cu noi, Te rogi părinteşte pentru căsătoria săvârşită cu ajutorul lui Dumnezeu şi prin fericitele-Ţi rugăciuni a prea-iubitei noastre Domniţe; şi mulţămim Fericirii Tale, rugându-Te să nu lipseşti de acum înainte a-Ţi aduce aminte şi de noi în sfintele-Ţi rugăciuni către Domnul şi vădindu-ni cele despre buna-Ţi sănătate, dorită nouă. Ai căruia ani fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi cu totul fericiţi, iar fericitele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni nouă ajutătoare în toată viaţa.

1774 *(sic)*, Septemvre în 11.

---

[1] Ori nu erà Domn şi iscălitura e greşită, ori trebuie cetită data: 1784. De oare ce zice fiicei sale: Domniţă, cea d'intâiu ipoteză trebuie admisă. De alminterea iscălitura e dată aproape în facsîmile.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ πρόθυμος

Μιχαὴλ Σούτζου Βοεβόδας.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos, gata de slujbă:

Mihail Suțu Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCXXII.

Notiță despre cererea de la Patriarhul din partea lui Alexandru-Vodă Ipsilanti a mănăstirii din insula Chalke. 1774, Decembre.

....Παρὰ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου ἐζήτησεν εὐθὺς ὁ Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης τὸ κατὰ τὴν Χάλκην, νῆσον τῆς Προποντίδος, ἱερὸν καὶ σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, λεγόμενον τῆς Καμαριώτισσας, ὑποσχόμενος νὰ τὸ προικίσῃ καὶ νὰ ἐπισκευάσῃ τὰ ἐν αὐτῷ σπίτια καὶ κελλία, πτῶσιν ἐπαπειλοῦντα καὶ κρημνισμὸν ὁσονοῦπω, καὶ ἐδόθη εἰς τὴν κυριαρχίαν καὶ πληρεξουσιότητα του καὶ, κατὰ διαδοχήν, καὶ εἰς τὴν πληρεξουσιότητα τὴν ἀναπόσπαστον πάντων τῶν ἀπογόνων του, διὰ σιγιλλιώδους συνοδικοῦ ἐν μεμβράναις γράμματος....

.... De la Patriarhul Sofronie a cerut îndată Domnul Țerii-Românești Alexandru Ipsilanti mănăstirea sfântă și stavropighială a preasfintei Născătoare de Dumnezeu de la Chalke, insulă a Propontidei, mănăstire zisă a Kamariotissei, făgăduind s'o înzestreze și să gătească locuințile și chiliile de acolo, care amenințau aproape cădere și ruină, și s'a dat în chiriarhia și stăpânirea lui deplină și, ca moștenire, și în deplina stăpânire nestricată a tuturor urmașilor lui, prin gramată pecetluită sobornicească pe pergament....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 540.)

MCCXXIII.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă pe an un ajutor mănăstirii Precistei din Sumelà. 1775.

(Bibl. Ac. Rom., notițe grecești moderne.)

MCCXXIV.

Notiță despre neobservarea privilegiilor nouă ale Principatelor, din vina capuchehaielei Mihai Suțu, și despre trecerea prin Iași a solului rus Repnin. 1775, 15 Iunie.

....Ἀπὸ αὐτὰ ὅλα[1] μετὰ δύο χρόνους κἀνένα δὲν ἐφυλάχθη, μόνον ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τοῦ καπικεχαγιᾶ τῆς Βλαχίας Μιχαὴλ Σούτζου· καὶ μόνον φυλάττεται ἕως τώρα ἡ ἀγορὰ τῶν προβάτων καὶ τῶν λοιπῶν ἐδωδίμων κατὰ τὸν τρόπον ὁποῦ ἐνταῦθα περιεγράφησαν...

Τῇ ιε' Ἰουνίου ἔφθασεν εἰς τὸ Γιάσι ὁ Ῥεπνίν, πρέσβυς τῆς Ῥουσσίας, διὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν....

...Din acestea toate după doi ani nimic nu s'a păstrat, numai din neîngrijirea capuchehaielei Țerii-Românești Mihai Suțu; și numai se păstrează până acum vânzarea oilor și a celorlalte lucruri de mâncare în felul cum aici s'au însemnat...

La 15 Iunie a sosit la Iași Repnin, sol al Rusiei, ca să meargă la Constantinopol....

(Atanasie Comnen Ipsilant, *o. c.*, p. 546.)

MCCXXV.

Grigore-Vodă Ghica al Moldovei către Patriarhul de Ierusalim Avramie, despre numirea acestuia și dorința de a se face Mitropolit de Cesareia lui Filip egumenul de la Galata. 1775, 17 Iunie.

Ἐπιστολὴ Γρηγορίου Γκίκα, ἡγεμόνος Μολδαβίας, πρὸς Ἀβράμιον, συγχαίρουσα αὐτῷ ἐπὶ

Scrisoarea lui Grigore Ghica, Domnul Moldovei, către Avramie, felicitându-l pen-

[1] Privilegiile acordate de Poartă Principatelor.

τῷ προβιβασμῷ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ συνιστῶσα νὰ χειροτονηθῇ ὁ ἀρχιμανδρίτης Προκόπιος Μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Φιλίππου καὶ ν' ἀποσταλῇ μετὰ ταῦτα ἡγούμενος τοῦ Γαλατᾶ.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγιωτάτης πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, κατὰ πνεῦμα ἡμῖν σεβασμιώτατε πάτερ. Τὴν Μακαριότητά της, σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῆς ἁγίας της δεξιᾶς, εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Διαφυλάττοι αὐτὴν ὁ ὕψιστος Θεὸς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως τῶν ὧν ἐφίεται καὶ ἐπιποθεῖ σωτηριωδῶν αἰτημάτων.

Τὸ αἴτιον τοῦ παρόντος μας εἶναι: τοῦτο μέν, νὰ προσφέρωμεν τῇ Μακαριότητί της τὰς εὐλαβητικὰς μας προσρήσεις, τοῦτο δὲ νὰ συγχαρῶμεν τῇ Μακαριότητί της διὰ τὴν θείᾳ εὐδοκίᾳ ἀνάβασιν εἰς τὸν ἁγιώτατον θρόνον τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ πόλεως Ἱερουσαλὴμ, ἐπευχόμενοι ὅπως εἴη αἴσιος, θεάρεστος καὶ ψυχοσωτήριος, καθὼς ἐφίεται καὶ ἐπιποθεῖ.

Μετατιθεμένου[1] εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τοῦ παναγιωτάτου καὶ κατὰ πνεῦμα ἡμῖν σεβασμιωτάτου πατρός, κυρίου, κυρίου Σωφρονίου, καὶ ἐπιτροπεύοντος μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῆς Μακαριότητος της καὶ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, εἴχομεν γράψει τῇ Παναγιότητί του περὶ τοῦ πνευματικοῦ μας πατρὸς ἀρχιμανδρίτου κὺρ Προκοπίου Γαλατᾶ, μεσιτεύσαντες ὅπου, ἐρχομένης τῆς Μακαριότητός της καὶ συνομιλοῦντες, νὰ χειροτονηθῇ Καισαρείας Φιλίππου, καὶ ἐλάβομεν ὑπόσχεσιν παρὰ τῆς Παναγιότητός του, γράφοντάς μας καὶ νὰ τὸν στείλωμεν, διὰ νὰ παρευρεθῇ.

Ἡ Πανσιότης του δὲν μᾶς ἀνέφερεν οὐδόλως δι' ἓν τοιοῦτον. Ἡμεῖς οἴκοθεν ὅμως ἐπαρεκινήθημεν, γνωρίζοντάς τον ἀνέκαθεν σεβάσμιον, οἰκονόμον, ἐνάρετον καὶ προκομένον· καὶ ἀξιοῦμεν τὴν Μακαριότητά της νὰ τιμηθῇ καὶ νὰ προβιβασθῇ, ὢν καὶ δοῦλος παλαιὸς τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ νὰ γίνῃ τζιράκι της· καὶ θέλει μᾶς ὑποχρεώσῃ.

Ἀξιοῦμεν ὅμως τὴν Μακαριότητά της, ἀφ' οὗ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ χειροτονηθῇ, πάλιν νὰ μᾶς τὸν στείλῃ εἰς τὸ μοναστῆρι τοῦ Γαλατᾶ, καὶ μὲ τὴν εἰς τὰ ὧδε παρουσίαν του θέλουν ἔμβει εἰς καλλιτέραν

tru înaintarea în Scaunul patriarhicesc şi recomandând a se hirotonisì arhimandritul Procopie ca Mitropolit al Chesareii lui Filip şi a se trimete după aceia egumen la Galata.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al preasfinţitei cetăţi a Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, după suflet al nostru prea-venerat părinte. Pe Fericirea Ta, cu sărutarea sfintei Tale drepte, cu evlavie Te salutăm. Să Te ţie prea-înaltul Dumnezeu în cea mai deplină sănătate şi statornică fericire, întru mulţi ani, cu dobândirea cererilor mântuitoare pe care le doreşti şi le pofteşti.

Pricina acestei scrisori a noastre este, pe de o parte, să-Ţi aducem Fericirii Tale salutările noastre evlavioase, iar, pe de alta, să ne bucurăm cu Fericirea Ta pentru a Ta înălţare cu bunăvoinţa lui Dumnezeu la preasfinţitul Scaun al sfintei lui Dumnezeu cetăţi Ierusalimul, rugându-ne să fie într'un ceas bun, plăcut lui Dumnezeu şi mântuitor de suflet, cum doreşti şi pofteşti.

Fiind strămutat la Scaunul ecumenic preasfinţitul şi după suflet al nostru prea-venerat părinte, domnul domn Sofronie şi fiind epitrop până la venirea Fericirii Tale şi în Scaunul Ierusalimului, scrisesem Preasfinţiei Sale pentru părintele nostru sufletesc arhimandritul chir Procopie de Galata, mijlocind pentru ca, la venirea Fericirii Tale şi vorbind împreună, să fie hirotonisit pentru Chesareia lui Filip, şi am luat făgăduială de la Preasfinţia Sa, scriindu-ni să-l şi trimetem, ca să fie de faţă.

Preasfinţia Sa nu ni-ai adus înainte nimic câtuş de puţin pentru una ca aceasta, ci noi de la noi înşine am fost îndemnaţi, cunoscându-l întru toate vrednic de respect, gospodar, virtuos şi procopsit; şi rugăm pe Fericirea Ta să fie cinstit şi înaintat, fiind şi slugă veche a Sfântului Mormânt, şi să ajungă cirac al Tău; şi ne vei îndatorì.

Ci rugăm pe Fericirea Ta ca, după ce se va întoarce din Ierusalim, şi va fi hirotonisit, iarăş să ni-l trimeţi la mănăstirea Galata, şi cu prezenţa lui într'acoace vor ajunge în mai bună stare şi orânduia-

[1] Ms: μετατιθεμένου.

κατάστασιν καὶ εὐταξίαν ὅλα τὰ ἐνταῦθα εὑρισκόμενα μετόχια τοῦ Ἁγίου Τάφου. Προσέτι δέ, μὲ τὴν φρόνησίν του καὶ φρονίμην διοίκησιν, θέλουν αὐξήσει καὶ τά.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἡς καὶ τὰ ἔτη εἴησαν παρὰ Θεοῦ ὅτι πλεῖστα καὶ σωτήρια, αἱ δὲ θεοπειθεῖς της εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν διὰ βίου.

Ῥαφοέ, Ἰουνίου ιζ'.

Τῆς Μακαριότητός της κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμος.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκα Βοεβώδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon)

lă toate metoaşele ce se află aici ale Sfântului Mormânt. Şi încă, prin înţelepciunea lui şi cumintea lui oblăduire, vor creşte şi acelea.

Şi acestea deocamdată; şi anii Tăi fie de la Dumnezeu cât de mulţi şi mântuitori, iar rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate spre ajutor nouă în toată viaţa.

1775, Iunie în 17.

Al Fericirii Tale sufletesc fiu şi la porunci gata:

Io Grigore Ghica Voevod.

MCCXXVI.

Alexandru-Vodă Ipsilanti către Avramie Patriarhul de Ierusalim, despre numirea lui ca Patriarh şi situaţia mănăstirilor muntene ale Sf. Mormânt.

1775, 26 Iunie.

Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου-Βόδα Ὑψηλάντου πρὸς Ἀβράμιον, συγχαίρουσα αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ὡς Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε. Τὴν αὐτῆς Μακαριότητα οἰκείως προσκυνοῦμεν, τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν μεθ' ὅσης πλείστης εὐλαβείας ἀσπαζόμενοι· ἣν διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγιείᾳ ἄκρᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος.

Ἱερὸν αὐτῆς γράμμα εὐλαβῶς ἐδεξάμεθα, δι' οὗ μηνύει ἡ Μακαριότης αὐτῆς ἡμῖν τὴν διὰ καινῆς ἐκλογῆς καὶ κανονικῶν ψήφων, ἐκ παραιτήσεως τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, κυρίου Σωφρονίου, τοῦ σεβασμιωτάτου ἡμῶν ἐν Χριστῷ πατρός, μετάθεσιν αὐτῆς εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων· ἐπ' ᾧ μεγάλως ἐχάρημεν ὁποῦ ἔτυχεν ὁ πατριαρχικὸς οὗτος θρόνος διάδοχον ἄξιον καὶ οἷον ἐπεζήτει μέγαν τοιοῦτον προστάτην, τὸν ἤδη παναγιώτατον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ ἡ μὲν φήμη διατρέχουσα τοιοῦτον παριστᾷ τὴν Μακαριότητά της· ἡ δὲ παρὰ τῆς Παναγιότητός του ἐκλογὴ εἰς διαδοχὴν τοῦ θρόνου ὃν ἔναγχος διέθυνεν ἡ αὐτοῦ Παναγιότης, βεβαιοῦσα τὴν φήμην, ἀξιόθρονον αὐτὴν ἀνακηρύττει.

Ἄρτοτε δὲ ὁ πανάγαθος Κύριος, διὰ τῶν ἱερῶν εὐχῶν τῆς Παναγιότητός του, νὰ ἀναδείξῃ ἄξιον τὴν εἰς τὸν πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον ἐγκαθίδρυσίν της καὶ νὰ εὐοδῇ κατὰ

Scrisoarea lui Alexandru-Vodă Ipsilanti către Avramie felicitându-l de alegerea lui ca Patriarh de Ierusalim.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat. Fericirii Tale fieşte ne închinăm, sărutând cu cea mai mare evlavie venerata-Ţi dreaptă; pe care să Te ţie Dumnezeu sfântul în sănătate deplină şi fericire statornică, întru mulţi ani.

Sfinţita-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o, prin care ni arăţi Fericirea Ta, strămutarea-Ţi, prin alegere de obşte şi voturi canonice, din prilejul paretisirii preasfinţitului Patriarh de Constantinopol, chir Sofronie, prea-veneratul nostru părinte întru Hristos, la preasfinţitul Scaun patriarhicesc de Ierusalim; pentru care foarte ne-am bucurat că s'a învrednicit acest patriarhicesc Scaun de moştenitor vrednic şi aşà cum se cereà pentru un aşà de mare stăpân ca preasfinţitul Patriarh de acum al Constantinopolei.

Şi faima care umblă Te înfăţişează astfel pe Fericirea Ta; iar alegerea de Preasfinţia Sa pentru moştenirea Scaunului pe care până acum îl oblăduia Preasfinţia Sa, întărind faima, Te proclamă vrednic de acest Scaun.

De ar da prea-bunul Dumnezeu, prin sfintele rugăciuni ale Preasfinţiei Tale, să arăte într'un ceas bun aşezarea-Ţi în Scaunul acesta patriarhicesc şi să conducă după dorinţă toate cele spre folosul şi

θρονὸν πάντα τὰ πρὸς ὠφέλειαν καὶ σύστασιν τοῦ κατ' αὐτὴν πατριαρχικοῦ θρόνου!

Ἀξιοῦμεν δὲ τὴν Μακαριότητά της νὰ μᾶς γνωρίζῃ προθυμοτάτους εἰς τὰ συντείνοντα τῷ παναγίῳ καὶ ζωοδόχῳ Τάφῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· οὗσα πεπληροφορημένη ὅτι ἔχομεν τὴν ἀναγκαίαν πρόνοιαν τῶν ἐνταῦθα ἱερῶν μοναστηρίων καὶ φροντίζομεν τῆς συστάσεως καὶ βελτιώσεως αὐτῶν, τῶν ὁποίων οἱ λογαριασμοὶ ἐθεωρήθησαν διὰ προσταγῆς μας, κατὰ καὶ τῶν ἄλλων μοναστηρίων, καὶ τὰ ὅσα εὑρέθησαν περισσεύοντα ἀπὸ εἰσοδημάτων τῶν παρελθόντων χρόνων φυλαττόμεθα ἀσφαλῶς, εἰς χεῖρας τοῦ ἡγουμένου τοῦ Βακαρεστίου[1]: στέλλονται ἤδη τῇ Μακαριότητί της διὰ πολιτζῶν. Νὰ ἔχωμεν δὲ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας της· ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευήμερα, αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν ἀρωγαὶ διὰ βίου παντός.

,αψοε', Ἰουνίου κς'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

aşezarea Scaunului patriarhicesc pe care-l ai acuma!

Ci rugăm pe Fericirea Ta să ne cunoşti foarte grabnic la cele ce tind spre folosul preasfântului şi de viaţă primitorului Mormânt al Mântuitorului nostru; fiind înştiinţat că avem grija de nevoie a sfintelor mănăstiri de aici şi ne gândim la aşezarea şi îmbunătăţirea lor, ale căror socoteli s'au cercetat din orânduiala noastră, precum şi ale altor mănăstiri, şi câte s'au aflat prisosind din veniturile anilor trecuţi le păzim în siguranţă, în mâinile egumenului dela Văcăreşti: ele se trimet acum Fericirii Tale prin poliţi. Ci să avem şi pe urmă veneratele-Ţi scrisori, vădind prea-dorita nouă sănătate a Ta; ai cărui ani fie dela Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, iar rugăciunile-Ţi de Dumnezeu ascultate fie-ni ajutătoare în toată viaţa.

1775, Iunie în 26.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci:

Alexandru Ipsilanti Voevod.

MCCXXVII.

1775, vara.

Notiţă despre privilegiile date capuchehaielelor româneşti.

....Εἰς δύο καπικεχαγιάδες βλάχους καὶ δύο πογδάνους, πρώτους καὶ δευτέρους, ἐδόθησαν περάτια νὰ εἶναι μουάφηδες καὶ νὰ καβαλικεύουν· εἰς τοὺς τρίτους καὶ εἰς τὰ τέκνα τῶν καπικεχαγιάδων ἐδόθη φερμάνι, καὶ ὄχι περάτι, καὶ χωρὶς τινα ἄδειαν τῆς ἱππασίας....

....La două capuchehaiele muntene şi două moldoveneşti, cei d'intâiu şi cei de-ai doilea, li s'au dat beraturi ca să fie *muhafizi* (ambasadori) şi să poată umblà călare; la cei de-ai treilea şi la fiii capuchehaielelor li s'a dat firman, şi nu berat, şi fără vre-o voie de a merge călare....

(Atanase Comnen Ipsilanti, o. c., p. 547.)

MCCXXVIII.

1775, vara.

Notiţă despre afacerea Bucovinei, răpirea de Giurgiuveni a unei moşii a mănăstirii Văcăreşti şi cumpărarea pentru Turci de provizii din Principate, precum şi despre restituirea către Moldova a locului uzurpat de Tătari.

....Ἐμεγέθη ῥωσίαν τοῦ μοναστηρίου Βακαρέστι, ἀφιερωθεῖσαν παρὰ τοῦ κτήτορος Νικολάου Βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου, ἀφ' ἧς τὸ μοναστήριον ἐκαρποῦτο τὸν χρόνον 2.000 γρόσια, τὴν ἥρπασαν οἱ Γκιργκιοβένοι.

Ἦλθεν ἡ ῥεττιφικατζιόνε τοῦ Νέμτζου διὰ τὰ ὅσα ἔκαμεν ὁ ἐντερνούντζιός του[2] διὰ τὰ

....Giurgiuvenii au răpit o mare moşie a mănăstirii Văcăreşti, afierosită de ctitor, Nicolae-Vodă Mavrocordat, dela care mănăstirea culegeà pe an 2.000 de lei.

A venit ratificaţia Neamţului pentru câte le-a făcut Internunţiul său cu privire

[1] Ms.: Βουκουρεστίου.

[2] Thugut.

δύο καὶ ἥμισυ καδιλίκια τῆς Πογδανίας, Σουτζεάβα, Τζερναούτζι καὶ Νιάμτζου βουνά.

Ἐκδίδονται ὁρισμοὶ διὰ πραγματευτὰς εἰς Βλαχοπογδανίαν, διὰ νὰ φέρουν τὸν ζαχιρὲν τῆς Πόλεως. Εἴκοσι οὖν καπανλῆδες καὶ δέκα ἐννέα παλκαπανλῆδες τῆς Πόλεως καὶ ἕνδεκα παλκαπανλῆδες τοῦ Γαλατᾶ διωρίσθησαν νὰ ἔχουν ἐκεῖ συντρόφους. Ἐξεδόθη καὶ ὁρισμὸς εἰς τοὺς Βιδινλῆδες νὰ μὴν εἰσέρχωνται πραγματευταί τους μέσα εἰς τὴν Βλαχίαν, μόνον οἱ πτωχοὶ Βλάχοι νὰ κομίζουν ἄντικρυ κάθε εἶδος ζαχιρέ, καὶ νὰ τοὺς τὸν πωλοῦν ἔξω τοῦ κάστρου, ἀνεναχλήτως, μὲ πεσίνι· καὶ ἄλλος ὁρισμὸς διὰ τοὺς Κουλελῆδες, καὶ ἄλλος διὰ τοὺς Νικοπολίτας, νὰ μὴν εἰσέρχωνται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Βλαχίαν, μόνον οἱ Βλάχοι νὰ τοὺς πηγαίνουν καὶ νὰ τοὺς πωλοῦν κάθε εἶδος ζαχιρὲν, ὁμοίως καὶ κερεστὲν διὰ νὰ φτιάνουν τὰ σπίτια τούς, ὅταν ἤθελε χρειασθεῖ.

Τῷ ἡγεμόνι τῆς Μολδαβίας, Γρηγορίῳ Γκίκᾳ, ἐδόθη φερμάνι διὰ νὰ ἔχουν οἱ Πογδάνοι τόπον τὸ μάκρος ὥρας 32 καὶ τὸ πλάτος ὥρας 2· κεῖται δὲ οὗτος ὁ τόπος πρὸς τὸ Γρετζένι, καὶ εἶχε γένει ποτὲ ἰλχάκι εἰς τὸ Χαλὴλ-Πασσὰ-γιουρδοῦ. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Τζαμασὶρ-Τζιφτιλιγὶ τὸ πρὸς τὸ Κιλὶ ἦσαν κισλάδες, καὶ ἐδόθη φερμάνι νὰ σηκωθοῦν....

la cele două judeţe şi jumătate ale Moldovei: Suceava, Cernăuţii şi munţii Neamţului.

Iese poruncă pentru negustori în Vlahobogdania, ca să aducă zahereaua Ţarigradului. Deci douăzeci de capanlâi şi nouăsprezece balcabanlâi ai Constantinopolei şi unsprezece balcabanlâi ai Galatei s'au orânduit să aibă acolo tovarăşi. S'a dat şi poruncă la Vidineni să nu meargă negustorii lor înlăuntru în Ţara-Românească, ci numai săracii Români să ducă în faţă orice fel de zahareà, şi să li-o vândă afară din cetate, fără supărare, peşin; şi altă poruncă pentru Turcii din Cule (Turnu), şi alta pentru cei din Nicopol, ca să nu meargă nici ei în Ţara-Românească, numai Românii să meargă şi să li vândă orice fel de zahareà, de asemenea şi cheresteà ca să dreagă casele lor, când va fi nevoie.

Domnului Moldovei, Grigore Ghica, i s'a dat firman ca să aibă Moldovenii loc în lungime de 32 de ceasuri şi în lăţime de două ceasuri; şi acest loc se află la Greceni, şi se făcuse odată *ilhac* (cesiune) către horda lui Halil-Paşa. De asemenea şi la Ceamaşir-Ciftilic către Chilia erau câşle, şi s'a dat firman să se scoată....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *c. c.*, pp. 548-9.)

MCCXXIX.

Grigore Ghica, Domnul Moldovei, către Avramie, Patriarhul de Ierusalim, despre numirea acestuia şi călătoria egumenului de Galata. 1775, 2 Iulie.

Ἐπιστολὴ Γ'ρηγόρ-Βόδα Γ'κίκα πρὸς Ἀβράμιον, φιλοφρονητικὴ καὶ ἐπιβεβαιοῦσα τὴν πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον εὐλάβειαν αὐτοῦ.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ σεβασμιώτατε πάτερ. Τὴν Μακαριότητά της σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῆς χαριτοβρύτου αὐτῆς δεξιᾶς εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Διαφυλάττοι αὐτὴν ὁ ὕψιστος Θεὸς ἐν ἀκρωτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ τῆς τῶν ὑπὲρ ἐπιποθεῖ σωτηριωδῶν αἰτημάτων ἐπιτεύξεως.

Ἀγκαλὰ καὶ πρὶν λάβωμεν τὸ ἀπὸ ιε' τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου πατρικὸν αὐτῆς εὐχετικὸν γράμμα, προλαβόντως συνεχάρημεν τῇ Μακαριότητί της, διὰ τοῦ πανοσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου κὺρ Προκοπίου, ἀπελθόντος καὶ ἐρ-

Serisoarea lui Grigore Ghica-Vodă, către Avramie, cu complimente şi întărind evlavia lui către Sfântul Mormânt.

Prea-fericite, preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat. Salutăm evlavios pe Fericirea Ta cu sărutarea dreptei Tale izvorâtoare de haruri. Păzească-Te prea-înaltul Dumnezeu în cea mai deplină sănătate şi în necontenită fericire, întru mulţi ani şi cu dobândirea cererilor mântuitoare pe care le poftești.

Cu toate că şi înainte de a luà scrisoarea-Ţi părintească de rugăciuni de la 15 ale trecutei luni Iunie, ne-am bucurat cu Fericirea Ta, prin prea-cuviosul arhimandrit chir Procopie, care a plecat de

χομένου εἰς προσκύνησιν τῆς Μακαριότητός της, μὲ ὅλον τοῦτο δὲν λείπομεν καὶ τώρα, κατὰ τὸ ἀπαραίτητον ἡμῶν οἰκικὸν χρέος, τοῦτο μὲν νὰ ἀποδόσωμεν τῇ Μακαριότητί της τὰς προσηκούσας εὐλαβητικὰς μας αὐτῇ προσρήσεις, τοῦτο δὲ νὰ συγχαρῶμεν καὶ αὖθις τῇ Μακαριότητί της ὅπως ἡ εἰς τὸν ἁγιώτατον θρόνον ἀνάβασίς της εἴη παναίσιος, ψυχωφελὴς καὶ ψυχοσωτήριος μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ δὲ ἡ Μακαριότης της οὐδόλως περὶ τῶν ἐνταῦθα ἱερῶν μοναστηρίων τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, ὅτι δὲν θέλουν γίνῃ τὰ ἀπὸ μέρους μας ἀνήκοντα. Διὰ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ὅμως οἰκονομίαν καὶ εὐταξίαν δὲν ἀμφιβάλλομεν, κατὰ τὴν οἰκήν μας ἀξίωσιν, ὅτι θέλει ἐνεργήσει ἡ Μακαριότης της ὡς διὰ τοῦ εἰρημένου ἀρχιμανδρίτου κὺρ Προκοπίου πλατυτέρως ἐγράψεν τῇ Μακαριότητί της.

Ἂς μᾶς χαροποιῇ δέ, παρακαλοῦμεν, συνεχῶς μὲ πατρικὰ αὐτῆς εὐχετικά, ἅμα καὶ δηλωτικὰ τῆς εὐκταιοτάτης ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της· ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν παρὰ Θεοῦ πάμπολλα καὶ σωτήρια, αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν διὰ βίου.

ᾳψοε', Ἰουλίου β'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς κατὰ πνεῦμα καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμος.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκα Βωεβώδας.

a venit la închinarea Fericirii Tale, totuş nu lipsim şi acum, după neapărata noastră datorie fiască, pe de o parte, să dăm Fericirii Tale cuvenitele noastre îndreptări evlavioase, iar, pe de alta, să ne bucurăm iarăş cu Fericirea Ta pentru ca înălţarea Ta în preasfinţitul Scaun să fie prea-fericită, de folos sufletesc şi mântuitoare de suflet până la bătrâneţă prea-adâncă şi senină.

Ci să nu Te îndoieşti Fericirea Ta câtuş de puţin pentru sfintele mănăstiri de aici ale prea-sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt, că nu s'ar face din partea noastră cele cuvenite. Dar pentru oblăduirea spre mai bine şi buna lor stare nu ne îndoim că, după fiasca noastră rugăciune, vei face Fericirea Ta aşà precum cu privire la zisul arhimandrit chir Procopie mai pe larg Ţi-am scris Fericirii Tale.

Să ne bucuri însă, Te rugăm, necontenit cu părinteştile-Ţi scrisori de rugăciune, vestind şi cea nouă bine primită sănătate a Ta; ai cărui ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi mântuitori, iar cele de Dumnezeu ascultate rugăciuni ale Tale ajutătoare în viaţă.

1775, Iulie în 2.

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi la poruncă gata:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCXXX.

1775, vara. **Notiţă despre vânzarea moşiei Afumaţi către Vodă Ipsilanti, de Mihai Cantacuzino, care pleacă în Rusia.**

....Ὁ Βεστιάριος Μιχαὴλ Μαγουρεάνος ὁ Καντακουζηνός, μέλλων μετοικῆσαι εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἐπώλησε τῷ Αὐθέντῃ Ἀλεξάνδρῳ Ὑψηλάντῃ τὴν μωσίαν του τὸ Ἀφουμάτζι, ἀπέχον τοῦ Βουκουρεστίου ὥρας 2, καὶ ἄλλας του μωσίας....

.... Vistierul Mihai Măgureanu Cantacuzino, având a se strămută în Rusia, a vândut lui Vodă Alexandru Ipsilanti moşia lui Afumaţii, departe de Bucureşti două ceasuri, şi alte moşii ale lui....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. .)

MCCXXXI.

1775, vara. **Notiţă despre trecerea prin Principate a lui Nicolae Repnin, trimesul rusesc.**

....Ὁ Ῥεπνίν, ἀφοῦ διῆλθε καὶ διὰ τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἐδεξιώθη λαμπρῶς τε καὶ πολυεξόδως παρὰ τοῦ Αὐθέντου τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου Βοεβόδα, κατὰ τὴν

....Repnin, după ce a trecut şi prin Bucureşti şi a fost primit strălucit şi cu multă cheltuială de către Domnul Ţerii-Româneşti, Alexandru Ipsilanti Voevod, după

ὀθωμανικὴν βασιλικὴν προσταγὴν τὴν δοθεῖσαν τῷ Αὐθέντῃ, ἔφθασεν εἰς τὸν Κιουτζούκ-Τζεκμεζέν· ἔστησαν οὖν εἰς τὸ Μάλτεπε πολλὰ τζαδίρια διὰ τὸ γιεμεκλίκι τοῦ Ῥεπνίν....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 549-550.)

porunca împărătească otomană dată Domnului, a sosit la Chiuciuc-Cecmegè; s'au aşezat deci la Maltepè multe corturi pentru alaiul lui Repnin....

MCCXXXII.

Grigore-Vodă Ghica, al Moldovei, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre egumenul Procopie, făcut Mitropolit, şi Ghedeon de Bârnova. 1775, 11 Novembre.

Ἐπιστολὴ Γρηγόρ-Βόδα Γκίκα πρὸς Ἀβράμιον, ὑπὲρ τοῦ τέως ἡγουμένου Μπουρνόβας Γεδεών, εὐχαριστοῦσα καὶ διὰ τὴν ψῆφισιν τοῦ Προκοπίου ὡς Μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, κατὰ πνεῦμα ἡμῖν σεβασμιώτατε πάτερ, τὴν Μακαριότητά της εὐλαβῶς προσαγορεύομεν, ἀσπαζόμενοι τὴν μακαρίαν αὐτῆς δεξίαν· ἣν διαφυλάττοι τὸ θεῖον ἐν ὑγιείᾳ καὶ ἐπιτεύξει πάντων τῶν σωτηριωδῶν αἰτημάτων.

Τὸ διὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χρυσάνθου πατρικὸν αὐτῆς ἐλάβομεν, ἐν ᾧ μᾶς δηλοποιεῖ ὅτι ἡ Πανοσιότης του ἐστάλη ἐνταῦθα διὰ νὰ εἶναι προστάτης καὶ ἡγούμενος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Μπορνόβας, χωρὶς νὰ μᾶς σημειοῖ τι περὶ τοῦ ὑπάρχοντος ἡγουμένου Γεδεών.

Μακαριώτατε δέσποτα, ὁ ἡγούμενος Γεδεών, πῶς εἰς τοὺς προλαβόντας χρόνους ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐπολιτεύθη τιμιώτερον καὶ σεμνότερον, εὐλαβούμενος παρὰ πάντων, εἶναι δῆλον τοῖς πᾶσιν, καὶ πῶς οἱ μοναστηριακοὶ ἦτον εἰς μίαν ἄκραν ἀταξίαν, καὶ τοῦτο φανερόν. Βλέποντας καὶ ἡμεῖς τὴν Πανοσιότητά του διάγοντα ἐν σεμνότητι καὶ πολιτείᾳ ἐπαινετῇ, ἀναχωρήσαντος ἐντεῦθεν τοῦ ἁγίου Γαλατᾶ, κὺρ Προκοπίου, ἐκλέξαμεν τὸν εἰρημένον Γεδεὼν δι' ἡμέτερον πνευματικὸν πατέρα.

Διὰ τοῦτο, ἐπειδή, ὡς ἐμάθομεν, ἐδιωρίσθη παρὰ τῆς Μακαριότητός της διὰ τὴν Μεγάλην Ῥωσσίαν, ὄχι ὅμως ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν τινῶν μηνῶν, μέχρι τούτου, δηλαδὴ τῆς τοῦ Γεδεὼν ἀποδημίας, διὰ νὰ μὴ ἀτιμασθῇ, καθημένος νὰ ἡγουμενεύῃ, καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἡγουμενίαν ὁ σταλεὶς Χρύσανθος, τὸν ὁποῖον ἐν τοσούτῳ ἐδιωρίσαμεν ἡγούμενον εἰς μοναστήριον κάποιον, διοικούμενον μέχρι τοῦδε ὑπὸ ἐπιτρόπου. Εἰς τοῦτο, διὰ νὰ εἶναι ἐκεῖ δηλαδὴ

Scrisoarea lui Grigore-Vodă Ghica, către Avramie, pentru cel de până atunci egumen de Bârnova Ghedeon, mulţămind şi pentru alegerea lui Procopie ca Mitropolit de Cezareia lui Filip.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, după suflet nouă preavenerat părinte, pe Fericirea Ta cu evlavie Te salutăm, sărutând fericita-Ţi dreaptă; pe care să Te păzească Dumnezeu în sănătate şi cu dobândirea tuturor cererilor mântuitoare.

Scrisoarea-Ţi părintească prin arhimandritul Hrisant am primit-o, în care ni arăţi că Preacucernicia sa a fost trimes aici ca să fie obläduitor şi egumen al sfintei mănăstiri Bârnova, fără să ni însemni cevà despre egumenul de acuma, Ghedeon.

Prea-fericite stăpâne, egumenul Ghedeon e ştiut tuturora cum s'a purtat în vremile de mai nainte mai presus de oricine altul în cinste şi vrednicie, respectat de toţi, şi cum că cei din mănăstire erau [odată] în cea mai înaltă neorânduială, e vădit şi aceasta. Văzând şi noi că Prea Cucernicia Sa petrece cu demnitate şi purtări vrednice de laudă, la retragerea de acolo a sfinţitului de Galata, chir Procopie, am ales pe zisul Ghedeon drept al nostru duhovnicesc părinte.

De aceia, de oare ce, cum am aflat, s'a orânduit de către Fericirea Ta pentru Rusia Mare, de şi nu nemijlocit, ci după trecere de câtevà luni, până atunci, adecă până la plecarea lui Ghedeon, ca să nu pată necinste, să stea să egumenească şi după retragerea lui să primească egumenia Hrisant, cel trimes, pe care între acestea l-am orânduit egumen la o mănăstire oarecare, până atunci obläduită de vechil. -Pentru aceasta, adecă pentru

ἡγούμενος, ἂν εἶναι θελήσει τῆς Μακαριότητός της, ὄχι πάλιν γράφει ἡ Μακαριότης της ὁ σκοπός, διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ γέροντος Γεδεών, νὰ γένῃ ὑπομονὴ μέχρι τῆς αὐτοῦ ἀποδημίας.

Εἴδομεν καὶ τὰ περὶ τοῦ ἁγίου Γαλατᾶ, κὺρ Προκοπίου, ὑποψηφίου γενομένου διὰ Καισαρείας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητί της, ἧς τινος τὴν μακαρίαν δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι μένομεν,

ᾳφοε', Νοεμβρίου ια'.

Τῆς Μακαριότητός της κατὰ πνεῦμα εὐλαβὴς υἱός.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκα Βοεβώδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

a fi acolo egumen, dacă e voia Fericirii Tale, nu mai scrie din nou Fericirea Ta; scopul, numai pentru virtutea bătrânului Ghedeon, să fie aşteptare până la plecarea lui.

Am văzut şi cele pentru sfinţitul de Galata, chir Procopie, care s'a făcut Mitropolit ales la Cezareia, şi mulţămim Fericirii Tale, a cărui fericită dreaptă sărutând-o cu evlavie, rămânem.

1775, Noiemvre în 11.

Al Fericirii Tale după suflet evlavios fiu:

Io Grigore Ghica Voevod

MCCXXXIII.

1776, început.

Notiţă despre orânduirea consulilor ruşi în Principate.

....Ἐν τούτοις ἐθεωροῦντο καὶ ὑποθέσεις. Κόνσολοι τῆς Ῥωσσίας ἀποφασίσθη νὰ διορισθοῦν εἰς ὅλας τὰς σκάλας τῶν ὀθωμανικῶν ἐπαρχιῶν τὰς ἐν τῇ Μεσογείῳ Θαλάσσῃ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, ὡσαύτως καὶ εἰς Βλαχίαν καὶ Μολδαβίαν. Οἱ καπικεχαγιάδες βλαχοπογδάνοι ἔδωκαν τῷ Ῥεπνίν ἔγγραφον περιέχον πέντε ἄρθρα (χωρὶς νὰ περιέχεται εἰς αὐτὰ τὸ μερὶ τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας), διὰ νὰ προστεθοῦν εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον χάττι-χουμαγιούν. Ἐπραγματεύετο ἐν τούτοις παρὰ τοῦ Ῥεπνίν καὶ ἡ ἐπικύρωσις τοῦ αὐτονόμου τῶν Ταρτάρων τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, καὶ ἡ ἀγόγγυστος ἀποδοχή του, ἀλλ' ἀπετύγχανε πάντοτε τοῦ σκοποῦ, καταφατικὴν ἀπόκρισιν οὐκ ἀκούσας ποτέ, ἀλλὰ μᾶλλον πόθον καὶ ἔφεσιν τῆς καταργήσεως καὶ ἀναιρέσεως τοῦ τοιούτου ἄρθρου....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 552.)

.... Între acestea s'au cercetat şi trebile. S'a hotărât a se orândui consuli ai Rusiei în toate şchelele provinciilor otomane din Marea Mediterană şi din Marea Neagră, precum şi în Ţara-Românească şi Moldova. Capuchehaialele moldo-româneşti au dat lui Repnin un act coprinzând cinci puncte (fără a se cuprinde în ele *miria*—partea Împărăţiei—din Ţara-Românească şi Moldova), ca să se adauge la hatihumaiumul ce este a se da. Se negocià întru acestea la Repnin şi întărirea autonomiei Tatarilor din Chersonesul Tauric (Crimeia) şi primirea-i fără murmur, dar nu şi-a atins de loc scopul, neauzindu-şi vre-odată un răspuns limpede, ci mai curând pofta şi dorinţa de a se scoate şi nimici un punct ca acesta....

MCCXXXIV.

1776, început.

Notiţă despre silinţile lui Vodă Ipsilanti de a liberà pe sclavii români la Turci, dintre cari unii rămân în Asia Micà şi în Bulgaria.

....Μὲ ζαΐμην ἐστάλθησαν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Ῥούμελην ἄνθρωποι τοῦ Ἀοθέντου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου Βοεβόδα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν σκλαβωθέντων Βλάχων. Εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ εἰς τοὺς τόπους τοῦ Καρασμάνογλου τοὺς παρὰ τῇ Σμύρνῃ ἔμειναν πολλοί, εἰς τὸ Τουρνοβον ἔμειναν ἑκατόν, καὶ εἰς τὸ Ῥουστζούκι ἑξακόσιοι....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *c. o.*, p. 554.)

.... Cu zaim s'au trimes şi în Asia şi în Rumelia oameni ai lui Alexandru-Vodă Ipsilanti pentru liberarea Românilor robiţi. În Mesopotamia şi în locurile lui Cara-Osmanoglu cele de lângă Smirna au rămas mulţi, la Târnova au rămas o sută, şi la Rusciuc şase sute....

MCCXXXV.

Notiţă despre trecerea la Domnia munteană a Câşlei-Vizirului.

1776, început.

....Ἐδόθη μὲ χάττι-χουμαγιοὺν τὸ Βεζίρ-κισλασί, τὸ εἰς τὰ χώματα τῆς Βλαχίας παρὰ τῇ πόλει Προϊλάβῳ, εἰς τὸν Αὐθέντην τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, μὲ ὑποσχεσιν ὁποῦ νὰ πληρώσῃ τῇ Χανούμ-Σουλτάνῃ (θυγατρὶ τοῦ γέροντος Πεκίρ-Πασσὰ καὶ τῆς Σουλτάνης ἀδελφῆς τοῦ Σουλτὰν Μαχμούτη, καθημένης εἰς τὸν μαχαλὲ τῆς Πόλεως λεγόμενον Χαλιτζιλάρ-κιοσκιού) γρόσια τὸν ἀριθμὸν 17.499 καὶ ἄσπρα 30, εἰς τρία κίστια....

... S'a dat cu hati-humaiùm (satul) Câşla-Vizirului, care se află la hotarele Ţerii-Românești, lângă cetatea Brăilei, către Domnul Ţării-Românești, Alexandru Ipsilanti, cu făgăduială de a plăti Hanùm-Sultanei (fiică a bătrânului Bechir-Paşa şi a Sultanei surori a lui Sultan Mahmud, care stă în mahalaua Ţarigradului ce se zice Haligilàr-Chioşe 17.499 de lei şi 30 de bani, în trei câştiuri....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p 554).

MCCXXXVI.

Notiţă despre noi încălcări ale Austriei, clădirile de la Afumaţi ale lui Vodă Ipsilanti, zidirea Curţii Domneşti de dânsul şi numirea la Patriarhie de clerici fanarioţi.

1776, întreg.

....Μουσαβερὲς εἰς τοῦ μουφτῆ μὲ ὅλους τοὺς ρετζάληδες διὰ τὰ δύο καὶ ἥμισυ καδιλίκια ὁποῦ ἐπῆρεν ὁ ἰμπεράτωρ εἰς τὴν Μολδαβίαν· ἐδυσκολεύθησαν εἰς τὸ νὰ τὸ στέρξουν, μ' ὅλον τοῦτο τὸ ἔστερξαν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐιαζόμενοι.

Ὁ αὐτὸς ἰμπεράτωρ τῆς Νεμτζίας, ἀπὸ τὸ Σλάμ-Ῥίμνικον, καδιλίκι τῆς Βλαχίας, οὗ μητρόπολις τὸ Φωξάνι, ἕως εἰς τὸ Μεχεδίντζι, εἰς τὰ βουνὰ τῆς Βλαχίας ὁποῦ συνορεύουν μὲ τὴν Οὐγγρίαν καὶ Ἐρδελίαν, οἰκειοποιήθη τόπον τῆς Βλαχίας πλάτους πῆ μὲν δύο, πῆ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ὡρῶν...

Ἔκτισεν ὁ Αὐθέντης Ὑψηλάντης εἰς τὸ Ἀφουμάτσι τὴν κίρτζιαν καὶ τὰ σπίτια τὰ κατακαέντα ὑπὸ τῶν Μοσχόβων, ἀλλὰ μεγαλοπρεπέστερα τῶν πάλαι κατακαέντων.

Κατακρημνισθεῖσα ἡ αὐθεντικὴ Κούρτη παρὰ τῶν Μοσχόβων, ἐδεῖτο ἐπισκευῆς. Φθάσας οὖν ὁ Αὐθέντης Ὑψηλάντης εἰς τὸ Βουκουρέστι τῷ ἔτει 1775, ἐκάθισεν εἰς τὰ σπίτια τοῦ Πραγκοβάνου Νικολάου. Ἔγινε κέσφι ἡ ἐπισκευὴ τῆς Κούρτης διὰ 300 πουγγεῖα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Κούρτη κεῖται ἐπὶ τόπου χαμιλοῦ καὶ ἀκολούθως δυσκραεστάτου ἀέρος, ἐκρίθη εὔλογον, κοινῇ γνώμῃ, ν' ἀνεγερθῇ ἐκ βάθρων ἄλλη, ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ, οἷος ἦν ἡ ἄρπελος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μιχάλ-Βόδα, μὲ τὸ νὰ ἠμπορῇ νὰ τελειώσῃ μὲ τὰ αὐτὰ 300 πουγγεῖα. Ἤρξαντο οὖν τὴν οἰκοδομὴν τὸν Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους 1775, καὶ μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦδε τοῦ 1776 ἐτελείωσεν ἡ οἰκοδομή, ἄνευ τοῦ τείχους τῆς περιοχῆς καὶ τῶν ἱπποστασίων τε καὶ μαγειρείων καὶ τῶν διὰ

....S'a făcut musavereà (raport) la Muftiu cu toate regealele pentru cele două Ţinuturi şi jumătate ce le-a luat Împăratul în Moldova; au făcut greutăţi de a o primi, dar totuş au primit-o de nevoie.

Acelaş Împărat nemţesc şi-a însuşit, de la Râmnicu-Sărat, judeţ al Ţerii-Românești, a cărui reşedinţă sunt Focşanii, până la Mehedinţi, în munţii Ţerii-Românești cari se mărgenesc cu Ungaria şi Ardealul, un loc al Ţerii-Românești în lăţime pe alocuri de două, pe alături de trei ori patru ceasuri...

A zidit Vodă Ipsilant la Afumaţi cârciuma şi casele arse de Muscali, dar mai măreţe decât cele arse de mult.

Fiind dărâmată Curtea Domnească de Muscali, aveà nevoie de înnoire. Venind deci Vodă Ipsilanti în Bucureşti în anul 1775, s'a aşezat în casele lui Nicolae Brâncoveanu. S'a făcut deviz pentru zidirea Curţii la 300 de pungi. Dar, de oare ce Curtea se află în loc jos şi deci cu aier prea rău, s'a socotit bine, după părerea de obşte, să se ridice din temelii aiurea, pe loc înalt, cum erà via mănăstirii lui Mihai-Vodă, ca să se poată isprăvì cu acele 300 de pungi. Au început deci zidirea în Mart al anului trecut 1775, şi abià spre sfârşitul acestui an 1776 s'a isprăvit clădirea, afară de zidul încunjurător şi de grajduri şi de bucătării şi de odăile de lângă zid pentru seimeni şi Albanezi.

τοὺς σειμένηδες καὶ Ἀρβανίτας περὶ τὸ τεῖχος οἰκίσκων.

Παραιτηθέντος τῆ ἐκκλησίᾳ τοῦ Πόσνας, ἔγινε Πόσνας ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριάρχου· ὅθεν ἔγινε πρωτοσύγκελλος ὁ ἀρχιδιάκονος Ματθαῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Ποστελνίκου Γεωργίου Τζαννέτου Μουρούζη, καὶ ἀρχιδιάκονος ἔγινεν ὁ τριτεύων Ἱερεμίας, υἱὸς τοῦ πεϊζαδὲ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, υἱοῦ τοῦ Νικολάου Βοεβόδα, καὶ τριτεύων ἔγινεν ὁ Μακάριος, υἱὸς τοῦ Ἅγα Δημητρίου Σερπάνου καὶ ἔγκονος ἐκ μητρὸς τοῦ ἰατροῦ Μιχαλάκη Μάνου....

Făcând paretesis cel de la Biserica Bosniei, s'a făcut al Bosniei protosinghelul Patriarhului; deci s'a făcut protosinghel arhidiaconul Matei, fiul Postelnicului Gheorghe Gianet Moruzi, şi s'a făcut arhidiacon cel de-al treilea Ieremia, fiu al lui beizadeà Alexandru Mavrocordat, [şi acesta] fiu al lui Nicolae Voevod, şi în al treilea loc s'a făcut Macarie, fiul Agăi Dimitrie Şerban şi nepot după mamă al medicului Mihalachi Manu....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 555, 557.)

MCCXXXVII.

1776, Ianuar.

Alexandru-Vodă Ipsilanti, pentru şcoala din Bucureşti, cele din Craiova şi Buzău şi şcolile elementare de oraşe pentru limbile românească şi slavonească, fiind în Bucureşti dascăli de gramatică, aritmetică, geometrie şi astronomie, istorie, fizică, zoologie şi limbile latină, franceză şi italiană.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCCXXXVIII.

1776, Fevruar.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă şcolii greceşti din Constantinopol o mie de lei pe an (apoi, în acelaş an, alt venit de 800 de lei).

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCCXXXIX.

1776, Mart.

Notiţă despre măsurile lui Alexandru-Vodă Ipsilanti pentru negoţ, şcoală ş. a.

....Ὁ Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, διὰ τὸ ὄφελος τῶν ἐν τῇ Βλαχίᾳ πτωχῶν, ὑποχειρίων του, ἔβαλεν εἰς τάξιν τοὺς πραγματευτὰς ὁποῦ ἠγόραζον τὰ διάφορα καὶ ποικίλα εἴδη τῶν προζωαρκείων διὰ νὰ τὰ πέμπωσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἤτοι: τιτάρι, κριθάρι, κεχρί, βούτυρον, ἀλεῦρι, μέλι, κασκαβάλια. Διώρισε λοιπὸν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὸ τίμημα καὶ ἐμπόδισεν οὕτωσι τὴν βλάβην καὶ ζημίαν τῶν πτωχῶν. Καί, διοικῶν ἀρίστως τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας καὶ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν τῶν κατοικητῶν ἁπάντων καὶ κάθε τάξεως καὶ βαθμοῦ, διέταξε πολλὰς ὑποθέσεις τοπικὰς ἀναγκαίας διὰ χρυσοβούλλων.

Ἓν πρώτοις οὖν ἐσύστησε σχολεῖον εἰς τὴν Βλαχίαν, ἔν τε Βουκουρεστίῳ, Κραγιόβᾳ καὶ

....Domnul Ţerii-Româneşti Alexandru Ipsilanti pentru folosul săracilor din Ţara-Românească, supuşii săi, a pus la rânduială pe negustorii ce cumpărau feluritele şi deosebitele feluri de lucruri de hrană ca să le trimeată la Constantinopol, adecă: grâu, orz, meiu, unt, făină, miere, caşcavale. A orânduit apoi preţul fiecăreia din aceste mărfuri şi a oprit astfel vătămarea şi paguba săracilor. Şi, oblăduind foarte bine Domnia Ţerii-Româneşti şi cu multă satisfacţie a tuturor locuitorilor şi de orice treaptă şi scară, a statornicit multe trebi ale ţerii prin hrisoave.

La început deci a aşezat şcoală în Ţara-Românească, la Bucureşti, Craiova şi Bu-

Πουζαίῳ, καὶ διώρισεν εἰσοδήματα διά τε τὴν πληρωμὴν τῶν ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον σχολῇ ἐννέα διδασκάλων καὶ διὰ τὴν τροφήν τε καὶ ἐνδυμασίαν τῶν ἑβδομήκοντα πέντε πτωχῶν μαθητῶν, καὶ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐν τοῖς λοιποῖς δυσὶ σχολείοις, Κραγιόβας τε καὶ Πουζαίου, δύο διδασκάλων· καὶ ἐπεκύρωσεν αὐτὰ δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου τῷ ἔτει 1776, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον, καὶ διὰ πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ ἀφοριστικοῦ γράμματος, τῷ ἔτει 1776, κατὰ μῆνα Μάρτιον ἐκδοθέντος. Ἀνήγειρε δὲ ἐκ βάθρων τιτανόκτιστον οἰκοδόμημα πολυέξοδον καὶ εὐρυχωρότατον, περιεκτικὸν πολλῶν οἴκων διά τε παράδοσιν μαθημάτων καὶ διὰ κατοικίαν τῶν τε διδασκάλων καὶ πολλῶν μαθητῶν, παρὰ τοὺς 75, καὶ μὲ τραπεζαρεῖον καὶ μαγειρεῖον καὶ ἀρτοποιεῖον, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Σάββα, τὰ πάντα δι' ἰδίας δαπάνης καὶ ἐξόδων τελειωθέντα μόλις τῷ ἔτει 1779.

Ὡσαύτως καὶ διὰ τὴν εὐνομίαν, εὐταξίαν τε καὶ εὐζωΐαν τοῦ ὑπηκόου κάμνωντας πολλοὺς κόπους, καὶ διάγων καὶ ἡγεμονεύων ἀρίστως, καὶ κοπιάζων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπὲρ τινα ἄλλον τῶν προκατόχων (ἀγαπώμενος ὡς πατὴρ παρὰ τῶν καλῶν καὶ φοβούμενος παρὰ τῶν κακῶν, εἰ καὶ οὐδένα φονεύσας, οὐδ' αὐτοὺς τοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτας, ἀλλὰ δεσμωτηρίῳ κατακλείων φονεῖς τε καὶ πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιούς), ἐπεκύρωσε τὰ πάντα διὰ χρυσοβούλλων, καὶ διὰ τὴν ἀσυδοσίαν τῶν μοναστηρίων, καὶ διὰ τοὺς σλουζιτόρους. Καί, διορίσας τέσσαρα κριτήρια εἰς Βουκουρέστι, συντεθειμένα τὸ καθὲν ἀπὸ τέσσαρας ἄρχοντας, ὧν τὰ μὲν τρία μέλλει νὰ κρίνουν τὰς ὑποθέσεις καὶ διαφορὰς ὅπου ἀνάγονται εἰς πράγματα καὶ ἐνοχὰς καὶ δοσοληψίας, τὸ δὲ τέταρτον μέλλει νὰ κρίνῃ τὰ ἐγκληματικά, καὶ ἐπεκύρωσε τὴν εὐταξίαν τῶν κριτῶν δι' αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου. Ἔκαμε καὶ ἄλλο χρυσόβουλλον περὶ τοῦ ὠγιαρίτου, καὶ ἄλλο διὰ τὰ μενζίλια, καὶ ἄλλο διὰ τὴν νῆσον της Προποντίδος Πρώτην[1] καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἐνδόξου Μεταμορφώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τούτων τῶν χρυσοβούλλων τινὰ ὅρα ἐν τοῖς ἑφεξῆς, τῷ ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ὀγδόῳ....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 560—1.)

zău, şi a orânduit venituri pentru plata celor nouă dascăli ai celei din Bucureşti şi pentru hrana şi îmbrăcămintea celor şaptezeci şi cinci de săraci ucenici, şi pentru plata celor doi dascăli din celelalte două şcoli, a Craiovei şi a Buzăului, şi le-a întărit prin hrisov domnesc în anul 1776, luna lui Ianuar, şi prin gramată patriarhicească sobornicească de afurisenie dată în anul 1776, în luna lui Martie. Şi a ridicat din temelie o uriaşă clădire cu multe cheltuieli şi foarte largă, cuprinzând multe case pentru predarea ştiinţelor şi pentru locuinţa dascălilor şi a multor şcolari, peste cei 75, şi cu trapezărie şi bucătărie şi pitărie, în mănăstirea Sf. Sava, toate cu însăş a lui cheltuială isprăvite abia în anul 1779.

De asemenea şi pentru buna leginire, buna orânduială şi viaţa cea bună a supuşilor puindu-şi multe osteneli, şi cârmuind foarte bine şi ostenindu-se noapte şi zi mai presus decât oricine dintre înaintaşi (fiind iubit ca un tată de cei buni şi temut de cei răi, deşi pe nimeni n'a ucis, nici pe hoţii prinşi asupra faptului, ci închizând la temniţă pe ucigaşi şi pe toţi ceilalţi făcători de rele), a întărit toate prin hrisoave, şi prin scutirea mănăstirilor şi prin slujitori. Şi, aşezând patru judecătorii la Bucureşti, alcătuită fiecare din patru boieri, pentru ca trei să aibă a judecă trebile şi gâlcevile ce se referă la lucruri şi la opriri şi la luări de bani, iar a patra să judece pe cele criminale, şi a întărit buna orânduială a judecătorilor prin hrisov domnesc. A făcut şi alt hrisov pentru oierit, şi altul pentru menziluri, şi altul pentru insula Proti din Propontida, şi pentru sfânta mănăstire ce este acolo, a slăvitei Schimbări la faţă a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos. Din aceste hrisoave vezi unul în cele ce urmează la anul 1778....

[1] V. *Analele Academiei Române* pe 1914: memoriul despre „Fundaţiile Domnilor noştri în Epir" (XXXVI).

MCCXL.

1776, Iulie.

Grigore Alexandru-Vodă Ghica, al Moldovei, întăreşte venitul mănăstirii Panteleimon.

Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας Βοεβόδας, ἐλέῳ Θεοῦ Αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας.

Κατὰ τὸ καλῶς προεκδοθὲν τοῦτο ἡμετέρων αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, ἐπὶ τῆς προτέρας ἡμῶν ἡγεμονίας, καὶ ἤδε ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης ἐπικυροῦμεν αὐτό, ἵνα τὸ διαλαμβανόμενον ἔλεος δίδοται εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος μονήν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψος', κατὰ μῆνα Ἰούλιον.

Γρηγόριος Γκίκα Βοεβόδας.

Grigore Alexandru Ghica Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn şi stăpânitor a toată Moldova.

După cel bine dat mai nainte domnesc hrisov al vostru, în cea d'intâiu a noastră Domnie, şi acum, în aceasta de-a doua, întărim lucrul, pentru ca zisa milă să se dea la mănăstirea Sfântului Marelui-Mucenic şi tămăduitor Panteleimon. În anul Mântuirii 1776, în luna lui Iulie.

Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copii moderne de documente greceşti.)

MCCXLI.

Ismail 1776, 3 Iulie.

Calinic, egumen de Ismail, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre lucruri ce-i trebuie pentru a le dà la Turci, vechilii ce voieşte, nevoia de un preot şi un ucenic, ş. a.

Ἐπιστολὴ Καλλινίκου ἡγουμένου Ἰσμαηλίου πρὸς Ἀβράμιον, παρακαλοῦντος περὶ ἀποστολῆς δώρων τινῶν πρὸς διαφόρους.

Τὴν Μακαριότητά της δουλικῶς προσκυνῶ, τὴν δεξιὰν αὐτῆς ἀσπαζόμενος.

Τὸ αἴτιον τοῦ παρόντος μου γράμματος δὲν εἶναι δι' ἄλλο, ἀλλὰ νὰ ἔλθω καὶ αὐθις εἰς προσκύνησίν της· παρακαλῶ ὅμως, ἄγτε γέροντα, νὰ μὲ στείλῃς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰ βιβλία ὁποῦ εἶχα σᾶς παραγγείλει, αὐτὰ ὅλα νὰ μὲ τὰ στείλετε.

Καὶ διὰ τὰ ῥοῦχα, παρακαλῶ, δὲν ἦτον κἀνένας διὰ νὰ μὲ τὰ στείλετε, ἢ καμμίαν ἀπόκρισιν νὰ λάβω;

Πόσαις φοραῖς σᾶς εἶχα γράψει διὰ ἕνα ἱερομόναχον νὰ μὲ στείλετε ἁγιοταφίτην, εἰ μὲν ὅμως καὶ εὑρεθῇ κἀνένα παιδί, ἢ ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἢ ἀπὸ κἀνένα ἄλλο μέρος, νὰ μὲ στείλλετε, διότι ἐδῶ τὰ παιδιὰ καὶ οἱ δοῦλοι ὅλοι σχεδὸν ἀνιπρόκοποι εἶναι.

Διὰ τὸν ἐφημέριον, ἐὰν καὶ εἶναι τρόπος νὰ μὲ τὸν στείλετε ἤδη, καλῶς, ἐὰν ὅμως καὶ δὲν μὲ τὸν στείλλετε, εἶναι ζημία ἐδική σας, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ εὔγω ἔξω εἰς τὰ χωρία, διὰ νὰ κάμω καμμίαν κυβέρνησιν.

Ἐγὼ καθ' ἑκάστην προσμένω διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁποῦ σᾶς ἐμήνυσα, δηλονότι διὰ τὸ χάτσερίφ, καὶ ἀπορῶ μόνος μου καθ' ἑκάστην.

Πρὸς τούτοις σᾶς παρακαλῶ[1] διὰ τὸν Μου-

Scrisoarea lui Calinic egumenul de Ismail către Avramie, rugându-l pentru trimiterea unor daruri către mai mulţi.

Fericirii Tale cu supunere mă închin, sărutând dreapta-Ţi.

Pricina scrisorii de faţă nu e alta decât să vin iarăşi la închinăciunea Ta; dar mă rog, sfinte bătrâne, să-mi trimeţi Evanghelia şi crucea şi cărţile pentru care-Ţi scrisesem, acestea toate să mi le trimeţi.

Şi pentru postavuri, te rog, nu era nimeni să mi le trimeţi, ori vre-un răspuns să ieau?

De câte ori Ţi-am fost scris pentru un călugăr de la Sfântul Mormânt să mi-l trimeteţi, numai de s'ar aflà vre-un copil, ori din Răsărit, ori din vre-un alt loc, să mi-l trimeţi, căci aice copiii şi robii toţi sunt foarte neprocopsiţi.

Pentru preot (efimeriu), dacă e chip să mi-l trimeţi acuma, bine, iar, dacă nu mi-l trimeţi, e paguba voastră, căci nu pot să ies afară la moşii, ca să fac oarecsce chivernisire.

Eu în fiecare zi aştept pentru lucrul ce Ţi-am spus, adecă peutru hatişerif, şi nu ştiu singur eu zilnic ce să fac.

Pe lângă acestea vă rog pentru Mute-

[1] Pretutindeni în ms.: π ε ρ ι κ α λ ῶ.

τεφελῆ, καὶ διὰ τὸν Γερτάσι, καὶ διὰ τοὺς ἀγάδες τρεῖς ζυγιαῖς παπούτζια, καὶ τρεῖς ζυγιαῖς ὑποδήματα, καὶ μερικοὺς λουλάδες χρυσομένους, καὶ ἕως πενῆντα κομπόσχινα χουρμαδένια, καὶ πέντε ὀκάδες μοσχοσάπουνα, διὰ τὸν Χοῦσι τὸν ἀρχιερέα, καὶ ἕνα γράμμα διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἄδειαν ὁ ἅγιος Γινοκέντιος διὰ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἰσμαΐλη νὰ στήσωμεν ἐπίτροπον τὸν Ἀναστάσι Τζιτζιρίκα καὶ τὸν Νικόλα Μεχανετζίπασι: αὐτοὶ οἱ δύο νὰ εἶναι ἐπίτροποι, καὶ μία ἀπανταχοῦ τούρκικη· αὐτὰ ὅλα νὰ μὲ τὰ στείλλῃς ἐξάπαντος τὸ ὀγλυγορώτερον· ὁμοῦ καὶ τὸ χάτ-σερίφ· καθὼς σᾶς γράφω, ἔτζι νὰ κάμετε. Ταῦτα, καὶ προσκυνῶ· ἡ δὲ εὐχὴ αὐτῆς εἴη μετ' ἐμοῦ ἐν παντὶ δίῳ.

ϛαφος', κατὰ τὸ Ἰσμαΐλη, Ἰουλίου γ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δοῦλος ταπεινός.

Καλλίνικος.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

veliu şi pentru Ghertaş şi pentru Agale trei perechi de papuci şi trei perechi de încălţăminte, şi câtevà liulele aurite şi până la cinzeci de şiraguri de curmale şi cinci ocale de săpun de mosc, pentru arhiereul din Huşi şi o scrisoare ca să ni deà voie sfinţitul Inochentie către guvernatorii din Ismail să punem vechil pe Anastase Ţiţirică şi pe Nicolae Mehanegi-başa: aceştia doi să fie epitropi, şi una pretutindeni, turcească *(sic)*: acestea toate să mi le trimeţi neapărat, cât mai iute: de asemenea şi hatişeriful: cum îţi scriu, aşà să faci. Acestea, şi mă închin; iar rugăciunea Ta fie cu mine în toată viaţa.

1776, în Ismail, Iulie 3.

A Fericirii Tale slugă smerită.

Calinic.

MCCXLII.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă mânăstirii lui Xenofont de la Athos vinul obişnuit. 1776, 8 Iulie.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCCXLIII.

Roman, fost egumen de Căluiu, către Avramie Patriarhul de Ierusalim, cerând din nou, pentru ostenelile lui, egumenia. Bucureşti, 1776, 25 August.

Ἐπιστολὴ Ῥωμανοῦ, πρώην ἡγουμένου Καλουΐου, πρὸς Ἀβράμιον, παρακαλοῦντος νὰ διορισθῇ αὖθις εἰς τὴν ἡγουμενείαν ταύτην καὶ ἀπαριθμοῦντος τὰς πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον πολυετεῖς ὑπηρεσίας του.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ ἀσπάζομαι μετ' ἄκρας αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας τὰ ἴχνη τῶν παναγίων αὐτῆς ποδῶν· ἣν καὶ διατηροίη ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ, διηνεκεῖ εὐημερίᾳ καὶ ἐπιτεύξει τῶν ὧν ἐφίεται ἀληθῶς ἀγαθῶν, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀκλονήτου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἔλαβα εὐκαιρίαν πρὸ καιροῦ νὰ γράψω τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, μὲ τὸ νὰ εἶμουν σφαλισμένος, καὶ ὄντες ἐμποδισμένον τὸ νὰ γράψῃ καθ' ἕνας χωρὶς τῆς αὐθεντικῆς εἰδήσεως ἐκεῖ ὁποῦ ἔχει νὰ γράψῃ, μάλιστα δὲ εἰς τοῦ λόγου μου τὰ ἐμπόδια

Scrisoarea lui Roman, fost egumen de Căluiu, către Avramie, rugându-se a fi orânduit iarăş la egumenia aceasta şi enumerând slujbele lui de mulţi ani către Sfântul Mormânt.

Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi preasfinţite mă închin cu supunere şi sărut cu cea mai mare veneraţie şi evlavie urmele preasfinţitelor Tale picioare; pe care să Te ţie şi cel a toate Dumnezeu în prea-înaltă sănătate, necontenită fericire şi dobândirea bunurilor ce doreşti, întru mulţi ani şi cu nezguduită întărire în Scaunul Tău preasfinţit şi apostolicesc.

Deşi n'am avut prilej a scrie mai nainte Fericirii Tale, pentru că eram închis, şi fiind împiedecat de a scrie oricine fără ştirea Domnului acolo unde are a scrie şi mai ales pentru mine piedecile erau foarte bogate, cu lipsa de aici a Domniţei

ήτον περισσά, μὲ τὸν μισευμὸν ἀπὸ ἐδῶ τῆς Δομνίτζας κυρίας Σωφρονίας [1], ὅμως ἔγραψα καὶ τότε κατ' ἀνθρωπαρέσκειαν· τὰ νῦν δέ, εὐκολωτέρας τυχούσης τῆς εὐκαιρείας, δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μου δουλικοῦ νὰ ἀποδάσω τὴν ὀφειλομένην τῇ αὐτῆς θειοτάτῃ Μακαριότητι δουλικὴν προσκύνησιν καὶ ἐπομένως νὰ παρακαλέσω μετὰ θερμῶν δακρύων τὸν μακαριώτατόν μου δεσπότην καὶ φιλόστοργον πατέρα ἵνα μὴ παραβλέψῃ τὰ ἐλεεινὰ δάκρυα τοῦ ταπεινοῦ της δούλου, ἀλλὰ νὰ δειξῇ τὴν πατρικὴν αὐτῆς συμπάθειαν καὶ νὰ μὲ ἐλεήσῃ πάλιν διορίζωντάς με εἰς τὴν προστασίαν ὁποῦ ἤμην, ἤτοι εἰς τὸ μοναστήρι Καλούϊ, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχυσα τόσους ἱδρῶτας καὶ πόνους καὶ ἐγώ, καὶ ὁ δοῦλος σας, αὐτάδελφός μου, παπὰ Δανιήλ, ὀκτὼ χρόνους μέσα εἰς ἐκείνην τὴν ἀγριότητα τῶν Τούρκων πρότερον, ὕστερον εἰς τὴν ἀνωμαλίαν τόσους καὶ τόσους κινδύνους ὁποῦ ἐδοκιμάσαμεν, τουφεκισμένοι καϊμένοι ἀπὸ κλέπτας, ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς καμμιᾶς παρηγορίας, χωρὶς κανένα εἰσόδημα ἀπὸ κανένα μέρος. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐκεῖνο ὁποῦ ἦτον διωρισμένον, τὸ ἔδωσα εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ βοήθειαν τὴν δυνατὴν δὲν ἔλειψε, καὶ τοῦτο χωρὶς εἰσοδήματα. Ἤλπιζα καὶ ὑπόσχομαι τώρα, εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἐμβατήκιον νὰ τὸ δώσω τριπλοῦν καὶ βοήθειαν τὴν δυνατὴν νὰ μὴν λείψω: 300 γρόσια ὑπόσχομαι νὰ δίδω τὸν κάθε χρόνον ἐμβατοίκιον, καὶ 500 γρόσια τώρα ἐμπρὸς τὸ ψαλτικὸν τῆς Μακαριότητός της, μόνον νὰ μὴ μὲ ἀποξενώσῃ ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ ἱδρῶτας μου, καὶ ἀπὸ τὸ μοναστήριον. Ἔτι δὲ ὑπόσχομαι νὰ δουλεύσω τὸν Ἅγιον Τάφον μέχρις τελευταίας μου ἀναπνοῆς, καὶ, μετὰ θάνατόν μου, εἴτι μὲ εὑρεθῇ, νὰ εἶναι τοῦ Παναγίου Τάφου.

Οὕτω παρακαλῶ καὶ δέομαι τοῦ μακαριωτάτου δεσπότου μου, ἐπειδὴ εἶναι ὀκτὼ χρόνοι ὁποῦ ἔφθειρα τὸν ἑαυτόν μου μέσα εἰς τὰ σεφέρια, καὶ εἶναι μάρτυρες καὶ ἡγούμενοι, καὶ ἐπίτροποι, καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τί λογῆς φκονόμησα ἐκεῖνο τὸ σπῆτι εἰς τέτοιους ἀνωμάλους καιρούς. Ὅσον διὰ τὸν κατζίβελον, καὶ ἐκεῖνον ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀγοράσω καὶ νὰ τὸν βάλλω εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποθανόντος.

Λυποῦμαι, δεσπότη μου, νὰ βλέπω τὸν ἀφανισμὸν ἐκείνου τοῦ μοναστηρίου, διατὶ ἕνας ἄνθρωπος ὁποῦ οὔτε γλῶσσαν, οὔτε πράξιν ἔχει ὁσπητίου, πῶς νὰ κυβερνήσῃ; Καὶ ἄλλο, δεσπότη μου μακαριώτατε, εἶναι τόσαις φο-

doamna Sofronia, dar am scris și atunci după putința omenească; iar acum, întâmplându-se mai ușor prilejul, n'am lipsit ca prin cea de față scrisoare supusă a mea să plătesc închinăciunea de slugă ce se cuvine Fericirii Tale prea-dumnezeiești și apoi să rog cu fierbinți lacrimi pe prea-fericitul mieu stăpân și iubitor părinte să nu treacă cu vederea jalnicele lacrimi ale robului său supus, ci să arăte părinteasca-I milă și să mă miluiască iarăș orânduindu-mă la oblăduirea ce eram, adecă la mănăstirea Căluiul, la care am vărsat atâtea sudori și am răbdat atâtea osteneli, și eu și fratele mieu, popa Daniil, opt ani, într'acea sălbătăcie a Turcilor mai întâiu, apoi în neorânduială atâtea și atâtea primejdii ce am încercat, împușcați sărmanii de noi de hoți, de oameni răi, fără vre-o mângâiere, fără vre-un venit din vre-o parte. Totuș ceia ce era orânduit, am dat-o Preasfântului Mormânt, și ajutorul cu putință n'a lipsit, și aceasta fără venituri. Am nădăjduit și făgăduiesc și acum ca, în pace, și embaticul să-l dau întreit și cu ajutorul ce se poate să nu lipsesc: 300 de lei făgăduiesc să dau pe fiecare an ca embatic și 500 de lei acuma în fața psaltului (?) Fericirii Tale, numai să nu mă înstrăinezi de la osteneliile și sudorile mele și de la mănăstire. Încă făgăduiesc a sluji Sfântului Mormânt până la ultima-mi suflare, și, după moartea mea, de mi se va găsi ceva, să fie al Preasfântului Mormânt.

Astfel mă rog de prea-fericitul mieu stăpân, căci sunt opt ani de când m'am prăpădit pe mine însumi în aceste oștiri, și sunt marturi și egumenii, și epitropii, și toți creștinii ce fel am economisit acea casă în astfel de tulburate vremuri. Cât despre Țigan, și pe acela făgăduiesc să-l cumpăr și să-l pun în locul celui mort.

Îmi pare rău, stăpâne, să văd nimicirea acelei mănăstiri, căci nu om care n'are nici graiu, nici practica unei astfel de case, cum să chivernisească? Și alta, stăpâne al mieu prea-fericit, de atâtea

[1] Nu știm cine poate fi această Domniță călugăriță.

ραὶς ὁποῦ οἱ σκλάβοι ἔστειλαν ἐπὶ ταὐτοῦ εἰς τοῦ λόγου μου, λέγοντες ὅτι, ἐὰν ἀπομείνω ἀπὸ τοῦ νὰ μὴν ὑπάγω πλέον, ὅλοι φεύγουν καὶ περνοῦν τὴν Τουρκιάν. Τοῦτο, ὄχι διὰ νὰ συστήσω τὸν ἑαυτόν μου γράφω, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς μου. Ὅθεν καὶ αὖθις παρακαλῶ νὰ μὴν ἀποτύχω τῆς αἰτήσεως. Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1776, Αὐγούστου 25.

Ἐκ Βουκουρεστίου.

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ ἁγιωτάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος καὶ εὐτελὴς δοῦλος, ὁ ταπεινὸς

Καλουϊάνος Ρωμανὸς.

ori robii au trimes pentru aceasta la mine, spuind că, dacă rămân a nu mai veni, toţi fug şi trec în Ţara Turcească. Scriu aceasta nu ca să mă recomand pe mine, ci adevărat, în frica lui Dumnezeu şi a sufletului mieu. Pentru care şi iarăş mă rog să nu scapăt dela cererea mea. Şi acestea cu supunere; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi în toată viaţa de pază.

1776, Avgust în 25.

Bucureşti.

Al Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi prea-sfinte prea-mic şi smerit rob, supusul

Căluianul: Roman.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCXLIV.

Notiţă despre corăbiile ce s'au poruncit a se face în Principate.

1776, toamna.

....Ἐπροστάχθησαν οἱ δύο ἡγεμόνες τῆς Βλαχοπογδανίας νὰ ναυπηγήσουν ἕκαστος μὲ ἴδιά τους ἔξοδα ἀπὸ ἕνα γαλιόνι μήκους πηχῶν $41^1/_2$, καὶ νὰ τὰ ἁρματώσουν καὶ μὲ τὰ συνήθη τόπια, παλαμάρια καὶ ἀγκύρας. Παρηγγέλθησαν δὲ καὶ ὁ Τζανικλὴ Ἀλὶ-πέης καὶ ὁ Χασὰν Τζαούσογλους καὶ ἄλλοι δερεπέηδες καὶ τινες πασσάδες, οἱ πάντες 20, νὰ ναυπηγήσῃ ἕκαστος ἀπὸ ἕνα. Ὁ καπουδάνι-δεργιὰ Χασάν-Πασσᾶς, προβάλλωντάς το εἰς τὸν Βεζίρην Δερβὶς-Πασσᾶν, δὲν εἰσηκούσθη παρὰ τοῦ Βεζίρη, μὴ θέλοντος τὴν ζημίαν τῶν ναυπηγησόντων, ἀλλ' ὁ Χασάν-Πασσᾶς, ἐπιμένων εἰς τὸν σκοπόν του, τὸ κατώρθωσε διὰ βασιλικῆς προσταγῆς. Ὁ Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης διώρισεν ἐπιστάτην τῆς ναυπηγίας τοῦ γαλιονίου του εἰς τὸ Γαλάτζι τὸν Ποστέλνικον Δημήτριον Σοῦτζον, τὸν καὶ Κεπάπην ἐπιλεγόμενον, καὶ τελειώσαντα τὴν ναυπηγίαν τὸν ἐτίμησε χιζιρέτ μουκαπελεσινδὲ καὶ μὲ τὸν τίτλον τοῦ ὀρφικίου τῆς Σπαθαρίας, καὶ τὸν ἐπλήρωσε καὶ 300 πουγγία διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ κερεστέ, τῶν καρφίων καὶ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν. Ἀλλά, κλέψας αὐτὸς τὰ 100 πουγγία καὶ μὴ πληρώσας τὰ δίκαια τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἐξαναπλήρωσεν ὁ Αὐθέντης, καί, ἀφοῦ κατευωδώθη τὸ γαλιόνι εἰς τὴν Πόλιν, αἱ κάμαραί του ἦσαν ἀνοικοδόμητοι, καὶ ἄλλα πολλὰ τῷ ἔλλειπον, καὶ ἐφτιάσθησαν ἐδῶ μὲ νέα ἔξοδα. Τὰ τόπια ἠγοράσθησαν ἀπὸ τὰ σβέτζικα ὁποὺ ἐστάλησαν

....S'au orândnit cei doi Domni ai Vlahobogdaniei să facă fiecare cu cheltuielile lui câte un galion în lungime de $41^1/_2$ de coţi şi să le înarmeze şi cu obişnuitele tunuri, cabluri şi ancore. S'a anunţat şi lui Gianiclì-Ali-beiu şi lui Hasan Ceauş-oglu şi altor „bei de vale" (derè-bei) şi unor Paşi, de toţi douăzeci, ca să facă fiecare câte un galion. Capudani-Derià, Hasan-Paşa, propuind aceasta Vizirului Derviş-Paşa, n'a fost ascultat de Vizir, care nu voià paguba celor ce vor construì corăbiile, dar Hasan-Paşa, stăruind la scopul său, l-a pus la cale cu poruncă împărătească. Domnul Ţerii-Românesti Alexandru Ipsilanti a orânduit ca îngrijitor la construirea galionului său la Galaţi pe Postelnicul Dimitrie Suţu, ce i se zice şi Chebap, şi, isprăvind construcţia corăbiei, l-a cinstit ca *hizmet-mucapelesindè* (îndeplinitor de ordin?) şi cu titlul dregătoriei Spătăriei, şi i-a plătit şi 300 de pungi pentru cheltuiala cherestelei, a cuielor şi plata zilnică a lucrătorilor. Dar, furând el o sută de pungi şi neplătind dreptul oamenilor, le-a plătit din nou Domnul, şi, când a sosit galionul la Ţarigrad, cămările-i erau nelucrate, şi altele multe-i lipsiau, şi s'au făcut acolo cu cheltuieli noi. Tunurile s'au cumpărat din cele suedeze care s'au trimes la *tersanè-mahsupèn*

εἰς τὸν τερσανέ-μαχσουπὲν διὰ τὸ χρέος τοῦ ῥηγὸς τῆς Σβετζίας Καρόλου τοῦ ιβ', τοῦ πρὸς τὸν Σουλτὰν Ἀχμέτην....

(Atanase Comnen Ipsilant, *o. c.*, p. 558.)

(Arsenal) pentru nevoia regelui Suediei Carol al XII-lea, cel de supt Sultanul Ahmed....

MCCXLV.

1776, toamna.

Notiță despre încercare de a face Domn în Țara-Românească pe Alexandru Callimachi.

....Ὁ Σκαναβὴς ὑπεσχέθη τῇ Ζεϊνέπ-Σουλτάνῃ 100 πουγγεῖα διὰ νὰ αὐθεντεύσῃ εἰς τὴν Βλαχίαν τὸν πεϊζαδὲν Ἀλέξανδρον Καλλιμάχην· ἥτις, ἀπελθοῦσα εἰς τὰ ἀνακτόρια, κατέπεισε τὸν ἀδελφόν της νὰ τὸ τελειώσῃ. Ἐπρόσταξεν οὖν τὸν Βεζίρην Δερβὶς-Πασσᾶν νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, ἀγκαλὰ καὶ ὁ Καρὰ-Σιλιχτάρης τοῦ Βασιλέως, συνομιλῶντας μὲ τὸν Γιάννην κάλφαν, νὰ ἔμαθε παρ' αὐτοῦ τὸ ὅτι δὲν ἦτον ποτὲ εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ πεϊζαδὲς Ἀλέξανδρος, καὶ ἀκολούθως νὰ εὗρε ψεῦδος τὸ ῥηθὲν τῷ Σουλτάνῳ παρὰ τῆς ἀδελφῆς του, τὸ ὅτι εἶναι πρακτικὸς καὶ εἰδήμων τῆς ἐπαρχίας Βλαχίας. Καὶ ὁ σαράφης Πετράκης, ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ αὐτοῦ Καρὰ-Σιλιχτάρη διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, νὰ εἶπε: „Παρὰ ὁποῦ νὰ κάμετε νέον Αὐθέντην καὶ νὰ λαληθῇ πῶς ἐπήρετε ἄσπρα, καὶ νὰ περιβαρύνῃ καὶ τὸν ἐκεῖσε ῥαγιὰν ὁ νέος Αὐθέντης, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ ἅπερ ἐδανείσθη ἔξοδα τῆς Αὐθεντειας, λάβετε διπλὰ παρὰ τοῦ τανῦν ἡγεμονεύοντος, ὁποῦ οὔτε τις νὰ τὸ γνωρίσῃ, οὔτε οἱ ἐκεῖσε πτωχοὶ νὰ ἐνοχληθοῦν μὲ πληρωμὴν νέας δασμοφορίας". Μ' ὅλον τοῦτο ὁ Στακιέφ[1], λαβὼν τὴν εἴδησιν, οὐκ οἶδα πόθεν, ἐμήνυσε μὲ τὸν πρωτοδραγομάνον του Πιζάνην αὐτομροσώπως τὸ νὰ ἀπέχῃ τοῦ τοιούτου κινήματος, ὡς πάντῃ ἐναντίου εἰς τὸ συμφωνηθὲν ἄρθρον καὶ ἀναιρετικοῦ τῆς εἰρήνης[2]....

(Atanase Comnen Ipsilant, *o. c.*, p. 560.)

....Scanavi a făgăduit Zeineb-Sultanei 100 de pungi ca să facă Domn în Țara-Românească pe beizadeà Alexandru Callimachi; care, plecând la Curte, a înduplecat pe fratele ei s'o săvârșească. A poruncit deci Vizirului Derviș-Pașa s'o îndeplinească, deși Carà-Silihdarul Împăratului, vorbind cu Iani calfa, aflase de la el că n'a fost vre-odată în Țara-Românească beizadeà Alexandru și deci că s'a găsit a fi minciună ceia ce i s'a spus Sultanului de către sora lui, că e încercat și știutor în ce privește Țara-Românească. Și zaraful Petrachi, întrebat de acelaș Carà-Silihdar pentru această afacere, a zis: «Decât să faceți Domn nou, și să se spuie că ați luat bani, și să îngreuie și pe raiaua de acolo noul Domn, spre a plăti banii ce i-a împrumutat pentru Domnie, luați îndoit de la cel ce domnește acum ca să se știe, și nici săracii de acolo să nu se supere cu plata unei dări nouă. Totuș Stachiev, luând știre, nu știu de unde, a spus prin întâiul său dragoman Pisani de la obraz să se oprească de la o asemenea faptă, ca una ce este cu totul protivnică punctului ce s'a primit și stricătoare a păcii....

MCCXLVI.

1776, 20 Septembre.

Dionisie, egumenul de Răzvan, către Patriarhul Avramie al Ierusalimului, cerând a nu fi trimes la bătrânețe la Ierusalim.

Ἐπιστολὴ Διονυσίου, ἡγουμένου Ῥεσβανίου, πρὸς Ἀβράμιον, παρακαλοῦντος νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἕνεκα γήρατος καὶ πενίας.

Scrisoarea lui Dionisie, egumen de Răzvan, către Avramie, rugându-l să-i poruncească a nu mai merge la Ierusalim, pentru bătrâneță și sărăcie.

[1] Ambasadorul rusesc.

[2] V. Iorga, *Documentele Callimachi*, I, p. CLXVII.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, ἀσπαζόμενος μετ' ἄκρας εὐλαβείας τὰς παναγίας αὐτῆς χεῖρας.

Ταῖς προλαβούσαις μὲ ἔκραξεν ὁ πανοσιώτατος ἀρχιμανδρίτης κὺρ Γερμανός, καὶ μὲ εἶπε τὰς προσταγὰς τῆς Μακαριότητός της· κἀγὼ ἐπροσκύνησα αὐτάς, ὡς εἰκός. Πλὴν δύο μεγάλα ἐμπόδια εἶναι ὁποῦ μὲ ἐμποδίζουν διὰ νὰ πηγαίνω εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ· τὸ ἕν εἶναι, δεσπότη μου, ὅτι ἡ ποσότης τῆς κυβερνήσεώς μου δὲν εἶναι ἱκανή· τὸ δεύτερον εἶναι μεγαλήτερον, ὅτι εἶμαι γέρων καὶ ἀδύνατος, ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη πρὸς τοῖς τέσσαρσι, καὶ σχεδὸν μὲ τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸν Ἅδην καὶ μὲ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὁ δρόμος εἶναι μακρινός, καὶ δὲν φθάνω μήτε τὴν μέσην ὁδὸν καὶ ἀποθνήσκω. Ὅθεν θερμῶς παρακαλῶ καὶ ἱκετεύω τὴν Μακαριότητά της νὰ μὲ συγχωρήσῃ καὶ νὰ μὲ εὐλογήσῃ. Καὶ ἰδοὺ ἐνεχείρισα τῷ πανοσιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρίῳ Γερμανῷ γρόσια πεντήκοντα λόγῳ βοηθείας πάλιν τοῦ Παναγίου Τάφου, νὰ τὰ στείλῃ τὴν Μακαριότητά της, καὶ νὰ τὰ δεχθῇ ὡς ἐκείνης τῆς χῆρας τὰ δύο λεπτά. Καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω εὐλογητικὸν γράμμα της, καὶ νὰ μᾶς καταξιώσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ σᾶς ἀπολαύσωμεν ἐνταῦθα ὑγιαίνοντα· καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μου θέλω ὑπερμαχῇ διὰ τὸν Ἅγιον Τάφον. Αἱ δὲ πανάγιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶσαν μετ' ἐμοῦ διὰ βίου παντός.

͵αψος', Σεπτεμβρίου η'.

Τῆς Ὑμετέρας μεγίστης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος,

Ῥεσβανίου Διονύσιος [1].

Fericirii Tale prea-înţelepte şi preasfinţite cu supunere mă închin, sărutând cu înaltă evlavie preasfinţitele-Ţi mâni.

Zilele trecute, m'a chemat prea-cuviosul arhimandrit chir Gherman, şi mi-a spus poruncile Fericirii Tale; şi eu m'am închinat lor, după cuviinţă. Numai cât sunt două mari piedeci care mă opresc de a merge la Ierusalim: una este, stăpâne, că nici câtimea chiverniselii mele nu este îndestulătoare; a doua e mai mare: că sunt bătrân şi neputincios, peste şaizeci şi patru de ani, şi mai mult cu un picior în Iad şi cu altul în viaţă, şi drumul e lung, şi nu ajung nici la jumătatea lui şi mor. Deci mă rog călduros de Fericirea Ta să mă ierţi şi să mă binecuvintezi. Şi iată am înmânat prea-cuviosului arhimandrit chir Gherman cinci sute de lei ca ajutor iarăş al Preasfântului Mormânt, să-i trimeată Fericirii Tale, şi să-i primeşti ca pe acei doi bani ai văduvei. Şi mă rog să am scrisoare de binecuvântare dela Tine, şi să ne învrednicească Sfântul Dumnezeu a Te întâmpina aici cu sănătate, şi, cât îmi va fi cu putinţă, mă voiu luptă din răsputeri pentru Sfântul Mormânt. Iar preasfintele-Ţi rugăciuni fie cu mine în viaţa toată.

1776, Septemvrie în 8.

Al Fericirii Tale prea-mari prea-mic rob:

Dionisie dela Răzvan.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCXLVII.

Călugărul Varnava către Patriarhul de Ierusalim Avramie, despre moartea unui monah adus de el din Ardeal, unde era Simion, „bătrânul" lui Varnava.

1776, 20 Septembre.

Ἐπιστολὴ Βαρνάβα πρὸς Ἀβράμιον περὶ τοῦ ἀποθανόντος μοναχοῦ καὶ καυδυλάπτου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἰασίου, Ἱεροθέου.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ μοι πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ κυρίῳ Ἀβραμίῳ, τὴν μετὰ πάσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας προσκύνησιν.

Εὐχαριστῷ τῷ Θεῷ καὶ δέομαι τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος ὅπως διαφυλάττῃ ὑγιὰ, εὔθυμον,

Scrisoarea lui Varnava către Avramie pentru moartea călugărului şi pălimarului răposat din biserica Iaşului, Ieroteiu.

Prea-fericitului şi prea-veneratului meu părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, domnului domn Avramie, închinarea cu toată reverenţa şi evlavia.

Mulţămesc lui Dumnezeu şi mă rog de bunătatea Lui să Te ţie sănătos, bucuros,

[1] În Bucureşti; acum distrusă.

μακρόβιον, καὶ ἀνωτέραν πάσης καιρικῆς περιπετείας τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὁποῦ μὲ ἠξίωσε σεβασμίου μοι καὶ εὐχετικοῦ αὐτῆς γράμματος, διὰ τοῦ ὁποίου φανερώνει ἐμέ, τὸν εὐτελῆ αὐτῆς δοῦλον, διὰ νὰ στείλω τὰ πράγματα τοῦ ἀποθανόντος Ἱεροθέου, ὅστις δὲν ἦτον ἱερομόναχος, καθὼς ἐδιαλάμβανε τὸ σεβάσμιόν της, ἀλλ' ἁπλῶς μοναχός, μήτε χρήματα εἶχε τὸ παράπαν, ἢ ἄλλα τῆς χρήσεως πράγματα. Ὅθεν ἐπισφαλῶς ἐφανέρωσε τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι ἐκεῖνος, διότι ὁ προρρηθεὶς μοναχὸς ἔκαμε μὲ τὸν γέροντά μου, κὺρ Συμεὼν τὸν ἐν Οὐγκαρίᾳ, τὸν ἀρχιμανδρίτην, χρόνους τρεῖς, μετὰ δὲ ταῦτα, ὅταν ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ, δὲν εἶχε παρὰ τριάκοντα γρόσια καὶ μόνα, ὁποῦ ἐκεῖνος τοῦ ἔδωσε διὰ ῥόγαν, τὰ ὁποῖα μετὰ βίας τὸν ἔφθασαν ἕως νὰ ἔλθῃ εἰς Πρασοβόν.

Ἔμεινεν ἐκεῖσε λοιπόν, μὴ δυνάμενος νὰ τρέχῃ τὸν δρόμον του χωρὶς νὰ ἔχῃ τὰ πρὸς δαπάνην, ἕως ὁποῦ ἐπέρασα ἐγὼ ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ τὸν ἔφερα μαζῆ μου εἰς τὸ Γιάσι, μὲ ἐδικά μου ἔξοδα, στοχαζόμενος πνευματικῆς ἀδελφότητος σχέσιν, καὶ διὰ χάριν τῶν πραγματευτῶν ὁποῦ δι' αὐτὸν ἐμεσίτευσαν, καὶ τὸν εἶχα κανδυλάπτην εἰς τὸ μοναστήριον, ἕως ὁποῦ, ἀπὸ φθίσιν παιδευθείς, παρέδωκε τὴν ψυχὴν τῷ Θεῷ. Καί, ζῇ Κύριος, ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε γρόσια ἐξώδευσα εἰς τὸν ἰατρὸν δι' αὐτόν· τὰ δὲ ῥουχικὰ ὁποῦ εἶχεν, τὰ ἔδωσα διὰ πληρωμὴν τῆς γυναικὸς ὁποῦ τὸν ὑπηρέτησεν ἀσθενοῦντα· τὰ ὁποῖα ἦτον ὀλίγης τιμῆς ἄξια, μάλιστα σεσαθρωμένα, ῥομπισμένα, ὁποῦ ἄνθρωπος δὲν ὑπόφερνε νὰ περάσῃ ἀπὸ ἐκεῖνα κοντά. Ἔτζη εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι, καὶ μὰ τὰς εὐχὰς τοῦ δεσπότου μου τὰς ἁγίας, αἱ ὁποῖαι ἄμποτε νὰ εἶναι μετ' ἐμοῦ διὰ βίου παντός, ἀμήν.

Ἐν ἔτει 1776, Σεπτεμβρίου 20.

Τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Μακαριότητος κατὰ πάντα εὐπειθὴς καὶ εὐτελὴς δοῦλος.

Βαρνάβας.

Μόλις ἕνα εὐχετικὸν της ἠξιώθην, καὶ ἐκεῖνο χωρὶς τὴν ὑπογραφήν της, καὶ θαυμάζω τὸ αἴτιον.

întru mulţi ani şi mai sus de toată împrejurarea vremii pe Fericirea Ta, care m'ai învrednicit de venerata şi plina de rugăciuni a Ta scrisoare prin care-mi vesteşti mie, smeritului Tău rob, să trimet lucrurile răposatului Ieroteiu, care nu erà ieromonah, precum spuneà venerata-Ţi scrisoare, ci simplu monah, şi n'aveà de loc avere, nici alte lucruri de folos. Deci cu greşeală Ţi-a arătat Fericirii Tale, oricine ar fi fost acela, căci zisul monah a petrecut cu bătrânul mieu, chir Simion din Ţara Ungurească, arhimandritul, trei ani, iar după aceia, când a vrut să se retragă, n'aveà decât numai treizeci de lei mari şi laţi, pe cari acela i i-a dat ca simbrie, şi cari cu anevoie i-au ajuns până să vie la Braşov.

Ci a rămas acolo, neputând a-şi face drumul fără a-şi aveà cheltniala, până ce am trecut eu de acolo, şi l-am dus cu mine la Iaşi, cu înseşi ale mele cheltuieli, gândindu-mă la rostul frăţiei duhovniceşti, şi de hatârul negustorilor ce au mijlocit pentru el, şi l-am avut ca pălămar la mănăstire, până ce, chinuit de oftică, şi-a dat sufletul lui Dumnezeu. Şi, martur mi-e Dumnezeu, am cheltuit peste cinsprezece lei la medic pentru dânsul; iar borfele ce le-a avut, le-am dat pentru plata femeii ce-l îngrijià la boală; care erau de puţin preţ, mai mult stricate, împuţite, încât nu puteà trece omul pe lângă ele. Aşà este adevărul, Dumnezeu îmi este martur, şi pe rugăciunile sfinte ale domnului mieu, care să fie cu mine în toată viaţa, amin.

În anul 1776, Septemvrie în 20.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu păzite întru toate supus şi smerit rob.

Varnava.

Abia m'am învrednicit de o singură scrisoare a Ta vrednică de rugăciune, şi aceia fără iscălitura Ta, şi mă mir din ce pricină.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCXLVIII.

1776, 22 Septembre.

Gherman egumen de Văcăreşti, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre antimisele şi cărţile de iertare ce i se tipăresc în ţară acestuia.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ ἡγουμένου Βακαρεστίου πρὸς τὸν Ἀβράμιον περὶ διαφόρων ὑποθέσεων.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλοπρεπῶς προσκυνῶ, ἀσπαζόμενος μετ' εὐλαβείας τῆς προσηκούσης τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν, δεόμενος ἀδιαλείπτως τῆς μακαρίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἄνοσον, ὑγιᾶ, εὔθυμον καὶ μακρόβιον, μετ' ἀκλονήτου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς Θρόνον. Μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ παπὰ κὺρ Σεραφείμ Κυπρίου, πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ὀπτίαις χερσὶν ἐδεξάμην, ἣν καὶ ὡς εἰκὸς προσεκύνησα.

Εἶδον ἑπομένως καὶ ἐν οἷς δεσποτικῶς μοὶ ἐπιτάττει, εἰς τὰ ὁποῖα καταγίνομαι μὲ κάθε ἐπιμέλειαν νὰ τελειώσουν χωρὶς κανενὸς κυσουρίου, καὶ τὰ μὲν ἀντιμίνσια διὰ τῶν ἁγιωτάτων αὐτῆς εὐχῶν ἐτελείωσαν, καὶ τὰ ἐπῆρα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν πολλὰ παστρικός τύπος, καὶ εὔμορφα, τὰ δὲ συγχωροχάρτια τελειώνουν καὶ αὐτὰ μετὰ 15 ἡμέρας· ἐλπίζω νὰ γίνουν καὶ αὐτὰ ἀρεστά, καθὼς τὰ ζητοῦμεν καί, εὐκαιρίας τυχούσης, θέλουν σταλθῶσιν, ὅσον ἠμπορέσω, χωρὶς ἀργοπορίαν.

Τὸν παπὰ κὺρ Σεραφείμ κατὰ τὰς δεσποτικὰς της ἐπιταγὰς ὑπεδέχθην, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἀποκουρασθῇ καὶ συνεισφέρῃ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς ὁδοιπορίας, θέλει εὕρει τὴν δυνατὴν αὐτῷ διακονίαν, δεικνύων τὴν κἀγὼ τὴν ἐνοῦσαν περιποίησιν καὶ περίθαλψιν πρὸς τὴν Πανοσιότητά του.

Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος· αἱ δὲ ἁγιώταται καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

1776, Σεπτεμβρίου 22.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης καὶ ἁγιωτάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος καὶ εἰς τὰς πατριαρχικὰς της ἐπιταγὰς ἅλος πρόθυμος.

Γερμανός, ἀρχιμανδρίτης Βακαρεστίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon)

Scrisoarea lui Gherman egumenul de Văcăreşti către Avramie despre felurite lucruri.

Fericirii Tale prea-înţelepte şi preasfinţite cu supunere de rob mă închin, sărutând cu evlavia cuvenita dreapta-Ţi izvorâtoare de daruri, rugând-mă nelipsit de fericita şi de viaţă începătoarea Treime să Te ţie fără boli, sănătos şi bucuros, întru mulţi ani, cu nezguduită întărire în Scaunul Tău preasfinţit. Cu venirea preotului chir Serafim din Cipru, am primit cu mânile ridicate scrisoarea patriarhicească a Fericirii Tale prea-înţelepte, căreia şi după cuviinţă m'am închinat.

Am văzut apoi şi lucrurile pentru care ca un stăpân îmi poruncesti, la care mă ostenesc cu toată îngrijirea să se îndeplinească fără vre-un cusur, şi antimisele prin preasfintele-Ţi rugăciuni s'au isprăvit şi le-am luat, care au ieşit foarte neted tipar, şi frumoase, iar cărţile de iertare se mântuie şi ele după cinsprezece zile: nădăjduiesc să se facă şi ele după plăcere, precum căutăm, şi, aflându-se prilej, se vor trimite, cât voiu puteà, fără zăbavă.

Pe preotul chir Serafim după stăpânestile-Ţi poruncă l-am primit, care, după ce se va curarisì şi se va ridicà din mizeria drumului, va găsì slujba ce i se poate, arătând şi eu cuvenita îngrijire şi mângâiere către Prea-Cuviosia Ta.

Şi aceasta cu închinare în clipa de faţă; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi în toată viaţa spre pază.

1776, Septemvrie în 22.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte şi preasfinţite prea-micul rob şi la patriarhiceştile-Ţi poruncì cu totul gata.

Gherman, arhimandritul de Văcăreşti.

MCCXLIX.

Gherman, egumenul de Văcăreşti, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre egumenul Roman de la Căluiu, hotărârea Domnului de a nu primì pe cel nou de la Sf. Gheorghe, afaceri de bani şi cărţile de iertare. 1776, 28 Septembre.

Ἐπιστολὴ Γερμάνου ἡγουμένου Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον περὶ συγχωροχαρτίων καὶ ἀντιμινσίων ἐκτυπωθέντων ἐν Βλαχίᾳ κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ ἀσπάζομαι μετ' ἄκρας αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιάν· ἣν καὶ διατηροίη ὁ τῶν ὅλων

Scrisoarea lui Gherman egumenul de Văcăreşti către Avramie pentru cărţile de iertare şi antimisele tipărite în Ţara-Românească ş. c. l. ş. c. l.

Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi preasfinţite cu supunere mă închin, şi sărut cu cea mai înaltă reverenţă şi evlavie preasfinţita-Ţi dreaptă; pe care să Te şi

Θεὸς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀκλονήτου στερεώσεως ἐπὶ τὸν πανάγιον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον.

Τὸ παρόν μου δουλικόν, μετὰ τὴν ἀξιόχρεων προσκύνησιν, εἶναι νὰ φανερώσω τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι ὅτι κατὰ τὴν κδ' τοῦ ἤδη τρέχοντος Σεπτεμβρίου ἐδεξάμην ἱερὸν πλίκον μὲ σεβάσμια πατριαρχικά της καὶ εὐχετικὰ γράμματα, ἅτινα καὶ ἐπέδωκα παρευθὺς καθ' ἕν, κατὰ τὴν προσταγήν.

Εἶδον ἐπομένως καὶ τὰ ὅσα ἐφεξῆς δεσποτικῶς μοὶ ἐπιτάττει· ὅθεν δὲν ἔλειψα εὐθὺς νὰ πληροφορήσω τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην Μακαριότητα ἀποκρινόμενος ἐν πᾶσιν, ἐγχειρίζωντας τῷ ὑψηλοτάτῳ Αὐθέντῃ τὴν σεβασμίαν της ἐπιστολήν. Εὐχαρίστησε πολλὰ διὰ τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ὁποῦ τοῦ ἔγραφεν, ἀποδίδωντας καὶ τὸ Ὕψος του ἀμοιβαίως τῇ αὐτῇ Μακαριότητί της τὰς ὁλοφύχους εὐλαβεῖς προσκυνήσεις, καὶ, συγκατανεύων εἰς τὴν ἀξίωσιν τῆς Μακαριότητός της διὰ τὸν πρῴην Καλουτάνον Ῥωμανόν, τὸν ἐσυγχώρησε μὲ τελειότητα καὶ ἔδωσεν ἄδειαν νὰ περιέρχεται ἀφόβως ὁποῦ ἡ χρεία ἤθελε τὸν μηνύσῃ. Τέλος ἐγύρισε πρὸς τοῦ λόγου μου, λέγει: Ἠκούσαμεν ὅτι ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης ἐτράβιξεν ἕνα ξένον, καὶ οὐδὲ χθεσινόν, ἀλλὰ σημερινόν, καί, διορίζωντάς τον ἡγούμενον εἰς τὸν ἐνταῦθα Ἅγιον Γεώργιον, τὸν ἔστειλε καὶ ἔρχεται· πλὴν νὰ γράψῃς τὸν Μακαριώτατόν σου ἔτζι, ἂν ὁ διορισθεὶς ἡγούμενος εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον ἦτον πατὴρ 40 ἢ 50 χρόνων τοῦ Ἁγίου Τάφου, τὸν ἐδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ τὸν ἀποκατασταίναμεν, εἰ δὲ ἕνα τοιοῦτον σημερινὸν ἁγιοταφίτην, δὲν τὸν δεχόμεθα οὔτε εἰς τὴν Βλαχίαν νὰ περάσῃ, καὶ γράφον νὰ μὴ τὸν στείλῃ καλλήτερα.

Ὅθεν, δεσπότη μου μακαριώτατε, ὡς πιστὸς αὐτῆς δοῦλος, καὶ διὰ τὴν ἐπαινετὴν αὐτῆς φήμην φροντίζων, ὅλῃ ψυχῇ, καὶ [μὲ] καλὴν ὑπόληψιν, λαμβάνω θάρρος νὰ δώσω γνώμην τῇ Ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ Μακαριότητι, περὶ τούτου νὰ κάμῃ τρόπον νὰ γίνῃ κυβέρνησις, ὁποῦ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ ἄνθρωπος, διατί, καθὼς ἔλθει, θέλει τὸν στείλλουν ὀπίσω ἄπρακτον, καὶ ἀκολουθεῖ δυσφημία: εἰς αὐτὴν τὴν γρώμην εἶναι σύμφωνοι καὶ οἱ κτίτορες τοῦ μοναστηρίου καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῆς συγκλήτου.

Τὴν πρὸς τὸν Τζοράνον δεσποτικήν της ἔδωσα ἐπιστολὴν διὰ τὰ 300 γρόσια, καὶ μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι θέλει κάμει μόνος του τὴν ἀπόκρισιν πρὸς τὴν Μακαριότητά της.

ţie Dumnezeul a toate în cea mai înaltă sănătate şi statornică fericire, întru mulţi ani şi cu nezguduită trăinicie întru preasfinţitul şi apostolicescul Tău Scaun.

Cea de faţă a mea scrisoare supusă, după cuvenita închinăciune, este ca să arăt Fericirii Tale prea-înţelepte că la 24 ale lunii acesteia Septemvre am primit un sfinţit plic cu veneratele-Ţi scrisori patriarhiceşti şi pline de rugăciuni, pe care le-am şi dat îndată una câte una, după învăţătură.

Am văzut apoi şi câte mi le orânduieşti pe rând, stăpâneşte; pentru care n'am lipsit îndată a înştiinţà pe Fericirea Ta prea-dumnezeiască, răspunzând întru toate şi dând prea-înălţatului Domn venerata-Ţi scrisoare. A mulţămit foarte pentru patriarhiceştile rugăciuni şi binecuvântări ce I-ai scris, dând şi Înălţimea Sa în schimb Fericirii Tale cele din toată inima închinăciuni evlavioase şi învoindu-se la cererea Fericirii Tale pentru fostul egumen de Căluiu, Roman: l-a iertat cu desăvârşire şi i-a dat voie să meargă fără frică unde nevoia i-ar porunci. La urmă s'a întors către mine şi a spus: am auzit că prea-fericitul Patriarh a găsit un străin, şi nu de ieri, ci de azi, şi, orânduindu-l egumen la Sfântu-Gheorghe de aici, l-a trimes şi vine. Ci să-i scrii Preasfinţitului Tău aşà: că, dacă orânduitul egumen la Sfântu-Gheorghe ar fi părinte de 40 la 50 de ani al Sfântului Mormânt, l-am fi primit şi noi, şi l-am fi aşezat, iar, dacă e vorba de un astfel de călugăr de azi al Sfântului Mormânt, nu-l primim nici să treacă în Ţara-Românească, şi scrie că e mai bine nici să-l trimeată.

Deci, stăpâne prea-fericite, ca un rob credincios al Tău şi cu grijă de lăudata-Ţi faimă, din tot sufletul, şi cu gând bun, ieau îndrăzneală a-mi da părerea Fericirii Tale prea-înţelepte ca în această privinţă să faci chip de chivernisire, pentru a fi împiedecat omul, căci, cum va veni, îl vor trimete înapoi fără ispravă, şi va urmà faimă rea: la această părere se unesc şi ctitorii mănăstirii şi mulţi alţii din Divan.

Am dat scrisoarea-Ţi stăpânească îndreptată către Cioranu pentru cei 300 de lei, şi mi-a răspuns că va face însuş el răspunsul către Fericirea Ta.

Διὰ τὸν πρωτοσύγκελλον παπᾶ Ἰάκωβον τῆς ἀπεκρίθην εἰς ἄλλα μου προλαβόντα δουλικὰ γράμματα, ὁμοίως καὶ διὰ τὸν παπᾶ κὺρ Σεραφείμ, ὁποῦ μοὶ ἔστειλεν, καὶ διὰ τὰ συγχωροχάρτια, τὰ ὁποῖα μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελειώνουν: πολλὰ εὔμορφος τύπος, κατὰ τὴν ζήτησιν, καὶ θέλω τὰ στείλλει.

Διὰ τὸν πρώην Καλουϊάνον Ῥωμανὸν θέλω ἔχει τὴν ἔννοιάν του κατὰ τὰς δεσποτικὰς αὐτῆς ἐπιταγάς.

Διὰ τὰ ἐμβατοίκια τῶν ἡγουμένων, παρακαλῶ νὰ μοῦ γράψῃ ἀπὸ ποίους νὰ ζητήσω, ὡσὰν ὁποῦ οἱ πλείους ἀπὸ αὐτοῦ εἶναι καινούριοι.

Πρὸς πλείονα πληροφορίαν τῆς Μακαριότητός τῆς διὰ τὸν τύπον τῶν συγχωροχαρτίων, ἰδοῦ σήμερον τὸ πρῶτον ὁποῦ ἐτυπώθη, τὸ ἐπῆρα καὶ τῆς τὸ στέλλω, ὁμοίως καὶ ἕν ἀντιμίνσιον, διὰ νὰ τὰ ἰδῇ καὶ νὰ παύσῃ τὸν πόθον της. Ἀντιμίνσια ἔγιναν 200 καὶ συγχωροχάρτια ἕως 4.000· καί, εἰ μὲν χρειάζονται περισσότερα συγχωροχάρτια, θέλει μοῦ γράψει διὰ νὰ τὰ τελειώσω.

Προλαβόντως σὰς ἔγραψα διὰ τὸν Ῥεσβανιάνον, ὅτι μοὶ ἔδωσεν 50 γρόσια νὰ σὰς στείλω ἔξω ἀπὸ τὸ ἐμβατοίκιόν του, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν παγεμὸν τῆς Ἱερουσαλήμ· καί, εἰ μὲν τὰ δέχεσθε, γράψετε με νὰ τὰ δεχθῶ, εἰ δὲ μή, νὰ τὰ γυρίσω.

Ἀπὸ τὸν Χατζῆ-Κυριάκον, μετὰ μίαν ἑβδομάδα, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, πέρνω τὰ τοῦ παπᾶ κὺρ Ἀναστασίου 300 καὶ τὰ 50 τοῦ ἁγίου σκευοφύλακος· τὰ δὲ 80 ὁποῦ λέγει ὁ παπᾶ κὺρ Ἀναστάσιος πῶς ἔδωσε διὰ τὸν φίλον του, μοῦ ἀπεκρίθη ὁ Χατζῆ-Κυριάκος ὅτι, μετὰ τρεῖς μῆνας ἀφοῦ ἔλθουν οἱ ἄνθρωποί του ἀπὸ τὴν Αἰψιαν, καὶ πληροφορηθῇ πῶς τὰ ἔλαβαν οἱ ἄνθρωποί του τότε ὁποῦ δὲν ἦτον αὐτὸς εἰς τὴν Βλαχίαν, τὰ ἀποκρίνεται καὶ αὐτά. Καί, λαμβάνωντάς τα, θέλω τὰ κάμει πόλιτζαν, ὁμοῦ καὶ τὰ τοῦ ἐμβατοικίου, ἀπὸ ὅθεν εἶναι διὰ νὰ λάβω.

Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ αὐτῆς εἴησαν διὰ βίου παντὸς μετ' ἐμοῦ.

ῥαφος', Σεπτεμβρίου 28.

Τῆς Ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος καὶ εἰς τὰς πατριαρχικάς της ἐπιταγὰς πρόθυμος.

Γερμανός,
ἐλάχιστος τῶν ἀρχιμανδριτῶν, Βακαρεστίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Pentru protosinghelul popa Iacob Ţi-am răspuns în toate cele mai nainte ale mele scrisori supuse, de asemenea şi pentru popa chir Serafim, ce mi-a trimes, şi pentru cărţile de iertare, care după puţine zile se isprăvesc: foarte frumos tiparul, după cerere, şi le voiu trimete.

Pentru fostul de Căluiu, Roman, voiu aveà grija lui după poruncile-Ţi stăpâneşti.

Pentru embaticurile egumenilor, rog să-mi scrii de la cari să le cer, căci cei mai mulţi de aici sunt noi.

Spre mai multă înştiinţare a Fericirii Tale pentru tiparul cărţilor de iertare, iată că, azi, cea d'intâiu care s'a tipărit, am luat-o şi Ţi-o trimet, de asemenea şi un antimis, ca să le vezi şi să-Ţi saturi pofta. Antimise s'au făcut 200 şi cărţi de iertare până la 4.000; şi, dacă sunt de nevoie mai multe cărţi de iertare, îmi vei scrie ca să le isprăvesc.

Dăunăzi Ţi-am scris pentru egumenul de la Răzvan, că mi-a dat 50 de lei să Ţi-i trimetem, afară de embaticul lui, ca să fie iertat de dusul la Ierusalim; şi, dacă-i primeşti, scrie-mi să-i primesc, iar, de nu, să-i dau îndărăt.

De la Hagi-Chiriac, după o săptămână, potrivit cu făgăduiala, ieau ai popei chir Anastasie 300 [de lei], şi cei 50 ai sfinţitului skeuophylax; iar cei 80 ce-mi spune popa chir Anastase cum că i-a dat pentru prietenul lui, mi-a răspuns Hagi-Chiriac că, după trei luni de când vor vent oamenii lui de la Lipsca şi se va înştiinţă că i-au luat oamenii lui atunci când el nu erà în Ţara-Românească, îi plăteşte şi pe aceia. Şi, luându-i eu, îi voiu face poliţă, asemenea şi banii embaticului, de unde sunt a se luà.

Şi acestea cu închinăciune, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie în toată viaţa cu mine.

1776, Septemvrie în 28.

Al Fericirii Tale prea-înţelepte preamic rob şi gata la patriarhiceştile-Ţi porunci. *Gherman*,
cel mai mic dintre arhimandriţi,
al Văcăreştilor.

MCCL.

1776, 30 Septembre. Arhimandritul Ghedeon către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre refuzul egumenului de la Cetăţuia de a da bani, răspunsul celorlalţi şi deosebite afaceri.

Ἐπιστολὴ Γεδεὼν ἀρχιμανδρίτου πρὸς Ἀβράμιον, περὶ δοσοληψιῶν κυρίως.

Τὴν Ὑμετέραν σεβάσμιον Μακαριότητα, παναγιώτατέ μοι δέσποτα, γονυκλιτῶς ἀσπαζόμενος, σὺν ὅτι πλείστῃ μοι εὐλαβείᾳ καὶ δουλικῇ ὑποκλίσει, προσκυνῶ, τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Θεοῦ ἐκτενῶς δεόμενος ὅπως διαφύλαττοι αὐτὴν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, ἐν εἰρηναίᾳ ζωῇ καὶ ἀγαθῇ καταστάσει, ἀνώτερόν τε πάσης ἐπηρείας, μέχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γήρατείου.

Καὶ αὖθις, μακαριώτατέ μοι δέσποτα, ἀναφέρω δουλικῶς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι μέχρι τοῦ νῦν οἱ τῶν ἔξω μοναστηρίων ἡγούμενοι δέν μοι ἀπεκρίθησαν, περὶ ἧς ζητεῖ βοηθείας παρ' αὐτῶν ἡ Μακαριότης της. Τὸ αἴτιον τούτου δὲν εἶναι ἄλλο πλὴν ὅτι λείπουν ἀπὸ τὰ μοναστήριά των, τρύγους τῶν ἀμπελίων ἕνεκα.

Ὁ Ἁγιοσαββίτης καὶ ὁ Ποπρατιάνος λέγουν ὅτι θέλουν στείλει τὴν βοήθειάν των ὁμοῦ μὲ τὴν τῶν ἔξω. Ὁ τῆς Τζετατζούας, κὺρ Γεδεών, οὔτε ὀβολόν, λέγει, πῶς δίδει, ὅτι ἔδωσεν ἱκανά.

Περὶ τῶν 4.500 γροσίων τῶν τῆς τοῦ ἀπερπωληθέντος χωρίου ἀγορᾶς, ὡς προέγραψα αὐτῇ, ἐδόθησαν τῷ κὺρ Νικολάῳ Ἀβραμίου· περὶ ὧν προσμένω τὴν δεσποτικήν μοι αὐτῆς ἐπιταγήν, τί δεῖ ποιῆσαι αὐτά. Ὁ ἅγιος Καισαρείας, ὡς μοὶ γράψει καὶ ἤκουσα, πῶς ἐκίνησεν διὰ θαλάσσης, τῇ ε' τοῦ ἤδη φθίνοντος μηνός, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς Μολδοβίαν, καὶ ἕως τὴν σήμερον δὲν ἐφάνη οὔτε κἂν εἰς τὸ Γαλάτζι. Αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν αὐτῷ κἀμοί τε βοηθαί.

Τῇ τῆς Ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος δεσποτικῇ ἐπιταγῇ ὅλος ἐκκρεμὴς καὶ ὑποκλινὴς δοῦλος.

͵αφος', Σεπτεμβρίου ὑστάτῃ.

Γεδεὼν ἀρχιμανδρίτης.

Scrisoarea lui Ghedeon arhimandritul către Avramie, mai ales pentru primiri de bani.

Fericirea Ta veneratã, preasfinţite al mieu stăpân, sărutând-o în genunchi, cu cea mai mare evlavie şi supunere de rob, mă închin, rugându-mă de Dumnezeu cel întru Treime închinat să Te ţie pe preasfinţitul şi apostolicescul Tău Scaun în înaltă sănătate şi necontenită fericire, în viaţă paşnică şi bună stare, mai presus de toată cursa, până la prea-adâncă şi netedă bătrâneţă.

Şi iarăş, prea-fericite stăpâne, aduc înainte cu supunere Fericirii Tale că până acum egumenii mănăstirilor de afară nu mi-au răspuns pentru ajutorul cerut de la ei de Fericirea Ta. Pricina acestui fapt nu e alta decât că lipsesc din mănăstirea lor, pentru culesul viilor.

Egumenul de la Sfântu-Sava şi de la Pobrata spun că vor trimete ajutorul lor odată cu aceia ai celor de afară. Al Cetăţuii, chir Ghedeon, spune că nu va da niciun ban, căci a dat destui.

Pentru cei 4.500 de lei ai vânzării satului ce s'a înstrăinat, cum Ţi-am scris mai nainte, s'au dat lui chir Nicolae Avramie; pentru cari aştept porunca-Ţi domnească ce trebuie să fac cu ei. Preasfinţitul de Cezareia, precum îmi scrie şi am auzit, cum că a pornit pe Mare, la 5 ale lunii trecute, ca să vie în Moldova, şi până acum nu s'a arătat nici la Galaţi măcar. Preasfintele-Ţi şi de Dumnezeu ascultatele rugăciuni fie-i lui şi mie de ajutor.

Rob al Fericirii Tale atârnător cu totul de domneasca poruncă a Fericirii Tale şi supus:

1776, Septemvrie în cea din urmă zi.

Ghedeon arhimandritul.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLI.

1776, 10 Octombre. Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre iertarea de pedeapsă laică a egumenului caterisit de Căluiu, învinuit de omor fără voie, care trebuie să plece însă din ţară.

Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον, ἀγγέλλοντος ὅτι ἠλευθέρωσε τὸν ἐπὶ ἀκουσίῳ φόνῳ κατηγορούμενον ἡγούμένον τοῦ Καλουΐου Ῥωμανόν.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Μακαριότητά τῆς υἱϊκῶς προσκυνοῦμεν, εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιάν· ἣν διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγιείᾳ ἄκρᾳ, μετ' ἐπιτεύξεως πάντων τῶν ἐφετῶν καὶ καταθυμίων.

Σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός της εὐλαβῶς ἐδεξάμεθα, καί, πληροφορηθέντες τὰ περὶ τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της, λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα, ἐν οἷς δηλοποιεῖ τὴν ἣν ἐπέφερεν ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν κατὰ τοῦ Ῥωμανοῦ χρηματίσαντος ἡγουμένου εἰς τὸ ἐνταῦθα ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Καλογενίου, καθαιρέσει ἀμετακλήτῳ αὐτὸν καθυποβαλοῦσα διὰ τὸ τοῦ φόνου ἀκούσιον ἔγκλημα, ἀξιοῦσα ἡμᾶς πατρικῶς διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσωμεν ὁποῦ νὰ περιέρχεται εἰς τὰ λοιπὰ μοναστήρια καὶ νὰ ἐκδουλεύῃ, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἐκτελῇ ἱερατικόν τι ὑπούργημα.

Καὶ ἡμεῖς μέν, κατὰ τὴν πατρικὴν ἀξίωσιν τῆς Μακαριότητός της, παρευθὺς ἐδώκαμεν προσταγὴν εἰς τὸν ἡγούμενον τοῦ Βακαρεστίου, ἔνθα ἦν περιωρισμένος, διὰ νὰ τὸν ἀφίσῃ ἐλεύθερον. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ νὰ περιέρχεται ἐδῶ εἰς τὸν τόπον, ὄντος γνωστοῦ τοῦ ἐγκλήματός του, προξενεῖ σκάνδαλον, συμφέρει νὰ τὸν μετακαλέσῃ ἡ Μακαριότης της αὐτόθι καὶ νὰ τὸν στείλῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ κλαύσῃ ἐκεῖσε τὰς ἁμαρτίας του διὰ βίου. Οὖσα δὲ πεπληροφορημένη ἡ Μακαριότης της εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν ἄκραν εὐλαβητικὴν ἡμῶν κλίσιν καὶ υἱϊκὴν ἀγάπην, ἄς μὴ διαλείπῃ, παρακαλοῦμεν, εὐχομένη ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἱεραῖς αὐτῆς ἐντεύξεσι, καὶ χαροποιοῦσα ἡμᾶς μὲ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα, δηλωτικὰ τῆς εὐκταίας ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της. Ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευήμερα· αἱ δὲ σεβάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν διὰ βίου.

,αψος', Ὀκτωβρίου ι'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Scrisoarea lui Alexandru Ipsilanti Voevod către Avramie, vestindu-i că a liberat pe egumenul de Căluiu, Roman, învinuit de omor fără voie.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale fieşte ne închinăm, sărutând cu evlavie venerata-Ţi dreaptă: pe care să Te ţie sfântul Dumnezeu în sănătate deplină, şi cu căpătarea tuturor celor dorite şi poftite.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale cu evlavie am primit-o, şi, aflând cele privitoare la buna-Ţi sănătate, nouă dorită, foarte ne-am bucurat. Am cunoscut şi cele înlăuntru însemnate, în care vădeşti pedeapsa bisericească pe care ai rostit-o asupra lui Roman ce a fost egumen la cea de aici sfântă mănăstire a Căluiului (Căluianului *(sic)*), supuindu-l la caterisire neschimbată pentru pâra de omor fără voie, rugându-ne părinteşte a-i da drumul, ca să meargă la celelalte mănăstiri şi să slujească, fără a cuteză să săvârşească vre-o slujbă a preoţiei.

Şi noi deci, după părinteasca rugăciune a Fericirii Tale, îndată am dat poruncă egumenului de Văcăreşti, unde erà surgunit, ca să-l lase slobod. De oare ce însă a merge aici în ţară, fiind cunoscută pâra lui, căşunează scandelă, e bine să-l chemi Fericirea Ta acolo şi să-l trimeţi la Ierusalim, ca să plângă acolo greşelile lui toată viaţa. Şi, fiind în cunoştinţă Fericirea Ta de înalta noastră aplecare evlavioasă către Tine şi de fiasca iubire, să nu lipseşti, Te poftim, a te rugà necontenit pentru noi în sfintele-Ţi rugăciuni către Dumnezeu, bucurându-ne cu scrisorile-Ţi venerate, văditoare de buna-Ţi sănătate. Ai cărui ani fie de la Dumnezeu preamulţi şi pe deplin fericiţi; iar veneratele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-ni ajutătoare în viaţă.

1776, Octomvrie în 10.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci.

Io Alexandru Ipsilanti Voevod.

MCCLII.

1776, Novembre.

Ghedeon arhimandritul către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre trimiteri de bani, unt, brânză şi zăbava Mitropolitului de Cesareia.

Ἐπιστολὴ Γεδεὼν ἀρχιμανδρίτου πρὸς Ἀβράμιον περί τινων λογαριασμῶν καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καισαρείας ὡς πατριαρχικοῦ ἐπιτρόπου.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα, παναγιώτατε μοι δέσποτα, γονυκλιτῶς ἀσπαζόμενος, μεθ' ὅσης πλείστης μοι εὐλαβείας καὶ δουλικῆς ὑποκλίσεως, προσκυνῶ, δεόμενος ἐκτενῶς τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ἀδιάσειστον τε καὶ ἀκλόνητον, πάσης ἐπιβουλῆς καὶ ἐπιρείας ὑπέρτερον, ὑγιαίνουσάν τε καὶ εὐδαιμονοῦσαν μέχρι βαθυτάτου γήρατείου.

Τὸ τῆς Ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος πανιερόν μοι γράμμα σὺν ὅτι πλείστῃ μοι εὐλαβείᾳ καὶ ταπεινώσει ὀπτίαις χερσὶν ἔλαβον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ μοι δεσποτικῶς ἐπιτατόμενα ἀκριβῶς ἔγνων.

Διὰ τῶν 4.250 γροσίων τοῦ ἤδη πωληθέντος χωρίου, θέλω ἐπιμεληθῇ εἰς τὸ νὰ ἀγορασθῇ ἄλλο τι κτῆμα ἀντ' ἐκείνου. Οἱ τῶν μοναστηρίων ἡγούμενοι, διὰ σημείων ὑποταγῆς αὐτῶν, στέλλουσι τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ὁ μὲν Ποπρατιάνος, Ταζλέου, Σωβέζας τε καὶ Κασίνου ἀπὸ γρόσια 50, καὶ ὁ τοῦ Μπούρνοβα γρόσια 30, δεόμενοι μετὰ δακρύων νὰ τὰ δεχθῇ ὡς πολλά, ἐπειδὴ περισσότερα δὲν δύνονται. Ὁ τῆς Τζετατζούϊας, Πίστριτζας καὶ Ἁγίου Σάββα οὐδαμῶς στέλλουσι, δικαιολογούμενοι διαφόρως.

Ἔστειλον εἰς Γαλάτζι τῷ κὺρ Μακαρίῳ βούτυρον ὀκκάδες 100, καὶ τυροὺς 40, ὀκκάδας 100, διὰ νὰ τὰ στείλῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, καὶ μέχρι τοῦ νῦν δέν μοι ἔγραψεν ἂν τὰ ἔστειλεν, καὶ μὲ ποῖον ἄνθρωπον.

Διὰ τὴν τοῦ ἁγίου Καισαρείας ἀργοπορίαν ὑπερεκπερισσοῦ λυποῦμαι, μήπως γένῃ ἡ ὁδοιπορία μου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος, ὅτε, τὸ κρύος δριμὺ ὄν, θέλει εἶσθαι τῇ ἡλικίᾳ μου ἀνυπόφορον, ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, θανατηφόρον. Σὺν πᾶσι τούτοις, ἅμα τοῦ ἐλθεῖν τὸν ἅγιον Καισαρείας, προθύμως ἄρξομαι, θείᾳ συνάρσει, τῆς ὁδοῦ, ἔχων ἐνδυναμούσας με τὰς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος παναγίους καὶ θεοπειθεῖς εὐχάς, αἵτινες εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

Τῶν τῆς Ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος

Scrisoarea lui Ghedeon arhimandritul către Avramie pentru unele socoteli şi pentru venirea Mitropolitului Cesareii ca vechil patriarhicesc.

Sărutând în genunchi, prea-sfinţite al meu stăpân, pe Fericirea Ta prea-venerată, cu cât mai multă a mea evlavie şi supunere de rob, mă închin, rugându-mă fierbinte de Domnul a toate să Te ţie pe preasfinţitul şi apostolicescu-Ţi Scaun nezguduit şi neclintit, mai presus de toată uneltirea şi cursa, sănătos şi fericit până la prea-adânci bătrâneţe.

Preasfinţita scrisoare a Fericirii Tale venerate cu cea mai mare evlavie şi smerenie am primit-o cu mânile ridicate, şi cele înlăuntru stăpâneşte poruncite cu de-amănuntul le-am cunoscut.

Pentru cei 4.250 de lei ai moşiei acum vândute, mă voiu îngriji a se cumpărà altă stăpânire în locul aceleia. Egumenii mănăstirilor, în semn de supunere a lor, trimet Fericirii Tale: cel dela Pobrata, dela Tazlău, dela Soveja şi dela Caşin câte 50 de lei, şi cel dela Bârnova lei 30, rugându-se cu lacrimi a se primì drept mult, căci nu pot mai cu prisos. Al Cetăţuii, al Bistriţei şi al Sfântului Sava nu trimet de loc, în deosebite chipuri îndreptăţindu-se.

Am trimes la Galaţi lui chir Macarie unt o sută de ocă şi brânză 40 de bucăţi, 100 de ocale, ca să le trimeată Fericirii Tale, şi până acum nu mi-a scris de le-a trimes, şi cu ce om.

Pentru zăbava Preasfinţitului de Cesareia peste măsură-mi pare rău, ca să nu se facă în mijlocul iernii călătoria lui, când, frigul fiind aspru, ar fi de nesuferit pentru vrâsta mea, sau, mai bine zis, neîgător. Cu toate acestea, cum va veni Preasfântul de Cesareia, cu grabă, mă voiu porni, Domnul ajutând, la drum, având pentru a mă întări rugăciunile prea-sfinte şi de Dumnezeu ascultate ale Fericirii Tale, care să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

Supusul rob întru toate al poruncilor

δεσποτικῶν ἐπιταγῶν ὅλος ὑποκλινὴς δοῦλος καὶ πάντων ἐλάχιστος

Γεδεών, ἀρχιμανδρίτης Μπουρνόσκης.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

stăpânești ale Fericirii Tale venerate și între toți mai mic:

Ghedeon, arhimandrit de Barnovschi.

MCCLIII.

Grigore-Ghica Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre nunta fiicei sale. 1776, 14 Novembre.

Ἐπιστολὴ Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῶν γάμων τῆς θυγατρός του, καὶ φιλοφρονητική.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε Ἀβράμιε, ἐν Χριστῷ ἡμῖ πάτερ σεβάσμιε, τὴν Μακαριότητά της, σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῆς ἱερᾶς της δεξιᾶς, εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Ἐξαιτούμεθα θεόθεν ὅπως νεῖῃ ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας πάντων τῶν ὧν ἐφίεται ἀγαθῶν.

Τὸ ἀπὸ τῆς κθ' τοῦ παρελθόντος σεβάσμιον αὐτῆς ἐλάβομεν καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν ὑγιείαν της ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν δὲ καὶ περὶ ὧν συγχαίρουσα ἐπεύχεται ἡμῖν, διὰ τοὺς θείᾳ χάριτι καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν προεκτελεσθέντων γάμων τῆς φιλτάτης μου, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητί της, ἀξιοῦντες αὐτὴν προσεπευχηθῆναι ὅπως ἡ θεία Πρόνοια προνοήσῃ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ φίλτατά μου, κατὰ τὴν φιλόστοργον ἡμῶν ἔφεσιν.

Γνωρίζουσα δὲ τὴν ἣν σώζομεν πρὸς αὐτὴν εὐλαβητικὴν κλίσιν καὶ εὔνοιαν, ἃς μὴν διαλείπῃ συνεχῶς διὰ τῶν ἱερῶν της, ἅμα καὶ δηλωτικῶν τῆς εὐκταιοτάτης ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της· ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ σωτήρια, αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἀρωγαί.

,αφος', Νοεμβρίου ιδ'.

Τῆς Μακαριότητός της κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμος.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

Serisoarea lui Grigore Ghica Voevod către Avramie pentru nunta fiicei lui, și cu complimente.

Prea-fericite și preasfințite Patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului și a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, întru Hristos nouă părinte venerat, salutăm cu evlavie pe Fericirea Ta, cu sărutarea sfințitei Tale drepte. Cerem de la Dumnezeu să fii în cea mai înaltă sănătate și necontenită fericire, cu viață îndelungată și dobândirea tuturor bunurilor ce dorești.

Am primit serisoarea Ta venerată din 29 ale lunii trecute și m'am bucurat de buna-Ți sănătate. Am aflat și lucrurile de care cu heretisiri ni scrii, pentru nunta săvârșită cu harul dumnezeiesc și prin rugăciunile-Ți de Dumnezeu ascultate a prea-iubitei mele [fiice], și foarte mulțămim Fericirii Tale, poftindu-Te a Te mai rugà pentru ca dumnezeiasca Pronie să se îngrijească și de ceilalți ai miei prea-iubiți, după prieteneasca noastră dorință.

Ci, cunoscând evlavioasa aplecare și bunăvoința pe care o păstrăm către Tine, să nu lipsești necontenit prin sfintele-Ți serisori, văditoare și ale prea-doritei nouă sănătăți a Tale; ai cărui ani fie de la Dumnezeu foarte mulți și mântuitori, iar cele de Dumnezeu ascultate rugăciuni ale Tale fie ajutătoare cu noi.

1776, Noiemvre în 14.

Al Fericirii Tale sufletesc fiu și la porunci gata:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLIV.

Egumenul Gherman de Văcărești către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre refuzul Domnului de a primi pe noul egumen de Sfântu-Gheorghe, neputința de a se lucrà antimisele Ierusalimului, despre protosinghelul de la Dunăre, purtările rele ale egumenilor, cărțile de iertare și antimisele și despre ce s'a făcut cu egumenul Roman de la Căluiu. 1776, 30 Novembre.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῆς διαγωγῆς ἁγιοταφιτῶν τινων ἐν Βλαχίᾳ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐκτυπώσεως ἀντιμινσίων ἐν τῷ τυπογραφείῳ Βουκουρεστίου.

Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην, θειοτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ πανευλαβῶς περιπτυσσόμενος τὰ πανάγια της κράσπεδα.

Μετὰ τὴν δουλικήν μου προσκύνησιν, ἀναφέρω τῇ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Μακαριότητι ὅτι ἔλαβα δουλικῶς τὰ πανάγιά της γράμματα καὶ πανευλαβῶς τὰ ἐπροσκύνησα, ὥς τε ἀκολούθως καὶ τὰς παναγίας της προσταγὰς ὁποῦ ἐπροστάζετε τὸν ταπεινόν σας δοῦλον. Καὶ περὶ μὲν τῆς ὁποθέσεως τοῦ νέου Ἁγιογεωργίτου ἐστάθηκα ὅσον ἐδύναμουν, καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου, δέσποτά μου, καὶ δὲν εἶναι τρόπος νὰ γένῃ αὐτό. Μοῦ εἶπεν ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης: «Νεωτερίσματα ἐγὼ δὲν τὰ δέχομαι, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφίνουν οὔτε τὴν Μακαριότητά του νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ ἔχῃ ἀνάπαυσιν, οὔτε ἐμένα». Ἀγκαλὰ μοῦ εἶπεν ὅτι: «Θέλω γράψει τὴν Μακαριότητά του διεξοδικώτερον, καὶ θέλει ἀποποιηθῇ τοὺς τοιούτους ῥιτζάδες, καὶ θέλει νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἑξῆς εἰρήνην».

Διὰ τὰ ἀντιμίνσια, δεσπότη μου, ἐπῆρα ἐκεῖνο τὸ ἀντιμίνσιον τὸ ὁποῖον μου ἐστείλατε εἰς τὸν ἅγιον Οὐγγροβλαχίας, καὶ ἔκραξεν τοὺς τυπογράφους του, παρὼν καὶ τὸ εἶδασι, καὶ τοὺς ἐρώτησεν ἂν ἠμποροῦν νὰ κάμουν παρόμοιαν· ἀπεκρίθησαν ὅλοι ὅτι αὐτὰ γίνονται καὶ δεύτερον εἰς τὸν τόπον ὁποῦ ἔγιναν πρότερον, ἤγουν εἰς τὴν Ῥωσίαν· ἐδῶ δὲν εἶναι τρόπος νὰ γίνουν, εἶπον, παρόμοια ἀντιμίνσια.

Διὰ τοὺς ἡγουμένους, δεσπότη μου, νὰ τοὺς γράψῃς ἕνα γράμμα νὰ περνοῦν καλογερικὰ καὶ σεμνά, μὲ φόβον Θεοῦ, μάλιστα τὸν Συμεὼν ἀρχιμανδρίτην, ἐπειδὴ καὶ πάσκει νὰ σηκωθῇ ἡ εὐλάβεια ἐξ αἰτίας των ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφον· καὶ εἰς τοῦτο νὰ μοῦ συγχωρήσετε, δεσπότη μου, τὸ τολμηρόν, ἐπειδὴ καὶ μερικῶν εἶναι ἀνυπόφορα.

Περὶ τοῦ πρωτοσυγκέλλου Παραδουνάβου, Ἰακώβου, ἂς εἶναι [εἰς] εἴδησίν της πῶς μόνος ἔμεινεν εἰς τὸ ταξείδι του· ὁ παπᾶς τοῦ εἶναι εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον, ὁ γέρων Νεόφυτος μοναχός, Σηλυμβριανός, εἶναι εἰς Βουκουρέστι.

Τὰ ἄσπρα ἀπὸ τὸν Ἀρπούτην τὰ ἔλαβα, δεσπότη μου, γρόσια τριακόσια πενῆντα, καὶ πενῆντα τοῦ Ῥεσβανίτη, ὁποῦ γίνονται γρόσια 400, τὰ ὁποῖα θέλω τὰ κάμει πόλισσα μὲ δεύτερον καλαράσην, ἐπειδὴ καὶ ἦτον βία νὰ κινήσῃ· καὶ ἐλπίζω τώρα κοντὰ νὰ κινήσουν

Scrisoarea lui Gherman de Văcărești către Avramie despre petrecerea unor călugări de la Sfântul Mormânt în Țara-Românească și despre neputința tipăririi antimiselor în tipografia Bucureștilor.

Fericirii Tale prea-înțelepte, prea-dumnezeiești și preasfințite cu supunere mă închin, cu toată evlavia sărutând preasfințitele-Ți poale.

După închinăciunea mea de rob, aduc înaintea Fericirii Tale prea-dumnezeiești că am primit cu supunere preasfintele-Ți scrisori și cu toată evlavia m'am închinat lor, precum și pe urmă preasfințitele-Ți porunci pe care le orândnești smeritului Tău rob. Și pentru afacerea noului egumen de la Sfântu-Gheorghe am stăruit cât am putut, și peste puterea mea, stăpâne, și nu e chip a se face aceasta. Mi-a spus prea-înălțatul Domn: «Înoiri eu nu primesc, care nu Te lasă nici pe Fericirea Ta să stai liniștit și să aibi odihnă, nici pe mine». Deși mi-a spus că: „Voiu scrie Fericirii Tale mai pe larg, și va răspinge astfel de *regeale* (ocrotiți), și va aveà pe urmă pace».

Pentru antimise, stăpâne, am luat [cu mine] acel antimis pe care mi l-ai trimis la Preasfințitul al Ungrovlahiei, și a chemat pe tipografii lui, fiind de față și șeful (?), și i-a întrebat dacă pot să facă unul ca acela; au răspuns toți că ele să se facă și a doua oară în locul unde s'au făcut întâiu, adecă în Rusia; aici nu e chip să se facă, au spus ei, asemenea antimise.

Pentru egumeni, stăpâne, să li scrii o scrisoare ca să petreacă viață călugărească și austeră cu frica lui Dumnezeu, mai ales Simion arhimandritul, căci e în primejdie a se pierde evlavia, din pricina lor, pentru Sfântul Mormânt; și întru aceasta să ni ierți, stăpâne, îndrăzneala, căci ale unora și sunt de nesuferit.

Pentru protosinghelul malului Dunării, Iacob, să fie spre știința Ta cum că numai el a rămas la rostul lui; preotul lui este la Sfântu-Gheorghe, bătrânul Neofit monahul, din Selimbria, e la București.

Banii de la Arputis i-am luat, stăpâne, lei trei sute cincizeci, și cincizeci ai egumenului de la Răzvan, cari fac lei 400, și-i voiu face poliță cu al doilea călăraș, căci și eră grabă de plecare, și nădăjduiesc că acum peste puțin vor plecà și

κάποιοι καζακλῆδες[1], καὶ θέλω στείλῃ τὰ συγχωροχάρτια καὶ ἀντιμίνσια ὁποῦ σὰς ἔγραφα πῶς τὰ ἔκαμα, μὲ ὅλον ὁποῦ ὄὲν ἔγιναν καλά, πλὴν εἰς ἐκείνους, ὁποῦ σὰς ζητοῦν, πιάνουν τόπον.

Διὰ τὸν Ῥομανόν, Καλουτάνον πρώην, ὁ Αὐθέντης καὶ αὐτὸν δὲν τὸν θέλει εἰς τὸν Θρόνον, ἐπειδὴ καὶ προξενεῖ ταραχὴν καὶ σύγχυσιν. «Ἔγραφα», μοῦ εἶπεν τὸ Ὕφος του, «τὸν Μακαριότατον, καί, ὡς φαίνεται, δὲν τὸν ἐπῆρεν καλῶς. Καὶ τί δύναται ὁ Ῥωμανὸς νὰ κάμῃ; μοῦ εἶπεν. Ἕνας ἄνθρωπος οὔτε ταραχὴν δύναται, οὔτε σύγχυσιν. Ἀλλὰ δηλαδὴ γίνεται αἰτία», μοῦ εἶπεν, «καὶ σηκώνεται πρῶτον ἡ εὐλάβεια ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὅσοι τὸν θεωροῦν· ἐπειδὴ τὸν ἐσυγχάρησα, εἰς τὰ παζάρι λέγουν: νὰ Ἁγιοταφίτης ὁποῦ ἔκαμεν τὸ τάδε, ἄλλος ἀποκρίνεται καὶ λέγει: καλὰ τὄκαμεν, πλὴν τί τοῦ ἐκάμασι; νὰ ὁποῦ περιπατεῖ πάλιν εἰς τὰ παζάρια! Καὶ ἐκ τούτου γίνεται κακὸν παράδειγμα εἰς τὴν ἡγεμονίαν μου. Καὶ διὰ τοῦτο ἔγραφα νὰ τὸν σηκώσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ..» Καὶ εὐθὺς μὲ ἐπρόσταξεν νὰ τὸν εἰπῶ νὰ ἑτοιμασθῇ νὰ κινήσῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, μὲ κανένα ἡγουμενεῖον ἢ ταξείδιον. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, δεσπότη μου, εὑρίσκεται εἰς ἀπελπισίαν. Ὅθεν, στενοχωρούμενος ἐγὼ καὶ ἠξεύρωντας τὰ ἄτοπα ὁποῦ ἀκολουθοῦν ἀπὸ τοιούτους καὶ ζημίαις εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἄσπρης Θαλάσσης, τὸν ἐπαρηγόρησα καὶ τὸν εἶπα νὰ σταθῶ εἰς τὸ Ὕφος του, ἂν ἠμπορέσω νὰ τὸν καταπείσω πάλιν νὰ κάθεται εἰς Βουκουρέστι ἢ εἰς ἄλλον μοναστῆριν ἐδικόν μας ἄνευ τοῦ Βουκουρεστίου, «ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν πολιτείαν προξενεῖς ταραχὴν καὶ σύγχυσιν». Καὶ ἔτζι ἡσύχασεν ὁ ἄνθρωπος. Τί νὰ κάμω, δεσπότη μου; Ἀτόνησα καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοιαῦτα καμώματα καὶ ἕτερα, καὶ μοῦ φαίνεται καλήτερον νὰ εἶναι αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν Παγδανίαν, παρὰ εἰς τὴν Τουρκίαν. Ὅμως αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ νὰ μὲ βοηθήσουν νὰ τὸν ἀφήσῃ αὐτοῦ καὶ νὰ μὴν τὸν εὐγάλῃ ἔξω τῆς τζάρας.

Καὶ ταῦτα μεν προσκυνητῶς· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτικαὶ διὰ βίου.

Πάφος, Νοεμβρίου 30.

Τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Μακαριότητος δοῦλος ταπεινὸς καὶ εἰς τὰς παναγίας της προσταγὰς προθυμότατος καὶ εὐπειθέστατος.

Γερμανὸς Βακαρεστίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

unii Cazaclii, şi voiu trimite cărţile de iertare şi antimisurile ce Ţi-am scris cum că le-am făcut, deşi n'au ieşit frumoase, dar la cei ce Ţi le cer ţin locul.

Pentru Roman, fostul de Căluiu, Domnul nu-l vrea nici pe dânsul în Scaun, căci şi aduce tulburare şi supărare. „Am scris", mi-a spus Înălţimea Sa, Preafericitului şi, cum se pare, nu l-a luat în nume de bine. Şi ce poate face Roman?, mi-a spus el. Un singur om nu poate face nici tulburare, nici supărare. Dar se dă pricină, mi-a zis, „de se scoate întâiu evlavia de la creştinii câţi îl văd; de oare ce l-am iertat, vorbesc în târg aşà: uite călugărul de la Sfântul Mormânt care a făcut cutare lucruri, şi altul răspunde şi zice: bine a făcut, căci ce i-au făcut: iată-l că se plimbă iarăş prin târguri! Şi din aceasta se face rea pildă la Domnia mea. Şi de aceia am scris să-l scoată să meargă la Ierusalim." Şi îndată mi-a poruncit să-i spun să se gătească pentru a merge la Ierusalim cu vre-un rost de la egumen sau de curier. Ci omul, stăpâne, se află în desperare. Deci, fiind strâmtorat şi eu şi ştiind cele fără cale ce urmează după unii ca aceştia şi pagubele faţă de Sfântul Mormânt şi toată stăpânirea Mării Albe, l-am mângâiat şi i-am spus că voiu stărui pe lângă Înălţimea Sa ca doară să-l pot încredinţà ca iarăş (Roman) să steà la Bucureşti sau la altă mănăstire a noastră afară de Bucureşti, „căci şi în oraş căşunezi tulburare şi supărare". Şi aşà s'a odihnit omul. Ce să fac, stăpâne? M'am obosit şi eu de atâtea alergături şi altele, şi-mi pare că e mai bine să fie aici, ori în Moldova, decât în Ţara Turcească. Ci preasfintele-Ţi rugăciuni să mă ajute să-l lase acolo şi să nu-l scoată din ţară.

Şi acestea cu închinăciune; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi păzitoare în viaţă.

1776, Noiemvre în 30.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu păzite rob smerit şi la preasfintele-Ţi porunci prea-grăbit şi prea-supus.

Gherman de Văcăreşti.

[1] Negustori cu Cazacii, în Malorusia.

MCCLV.

1776, 7 Decembre.

Egumenul Gherman de Văcăreşti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre antimise şi scrisorile de iertare, recomandând şi pe negustorul Başa-Dimitrie.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον, ἀποστέλλοντος ἀντιμίνσια καὶ συγχωροχάρτια καὶ συνιστῶσα ἔμπορόν τινα.

Τὴν Ὑμετέραν ἁγιωτάτην καὶ σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ ἀσπάζομαι μετ' ἄκρας αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν, ἣν καὶ διατηροίη ἡ ἀνωτάτω Πρόνοια ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον καὶ ἀνωτέραν πάσης καιρικῆς περιστάσεως.

Τὸ παρόν μου δουλικόν, μετὰ τὴν δουλικὴν προσκύνησιν, εἶναι νὰ φανερώσω τῇ Ὑμετέρᾳ ἁγιωτάτῃ Μακαριότητι ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἔτυχεν ὁ Μπασὰ-Δημήτριος, ὁποῦ ἔρχεται διὰ τὰ αὐτόθι, δὲν ἔλειψα μὲ τὸν ἴδιον νὰ στείλω τὰ συγχωροχάρτια καὶ ἀντιμίνσια ὁποῦ ἐδῶ ἐτύπωσα, τὰ ὁποῖα εἶναι: εἰς μὲν τὰ δύο τόκουρα συγχωροχάρτια, εἰς δὲ τὸ τρίτον ἀντιμίνσια. Περὶ δὲ τοῦ ἀντιμινσίου ὁποῦ μοῦ ἔστειλεν διὰ νὰ τυπωθοῦν ἄλλα ἀντιμίνσια κατ' ἐκεῖνο, ἐδῶ εἶναι ἀδύνατον, δεσπότη μου, νὰ γένῃ τέτοιος τύπος· μόνον εἰς τὴν Μοσχοΐαν εὑρίσκεται καὶ ἠμπορεῖ νὰ γένῃ τοιοῦτος τύπος. Περὶ τῶν ἐξόδων ὁποῦ θέλουν γένῃ καθ' ὁδὸν διὰ τὰ σταλέντα συγχωροχάρτια καὶ ἀντιμίνσια, θέλει προστάξει ἡ Μακαριότης της νὰ δοθῶσι τῷ πραγματευτῇ ὁποῦ τὰ φέρει. Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ αὐτῆς εἴησαν μοι φυλακτήριον διὰ βίου παντός.

1776, Δεκεμβρίου 7.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐτελὴς δοῦλος καὶ εἰς τὰς παναγίας αὐτῆς ἐπιταγάς,

Γερμανὸς Βουκαρεστίου.

Τὸν Μπασὰ-Δημήτριον παρακαλῶ τὸν μακαριότατόν μου δεσπότην νὰ τὸν εὐχηθῇ καὶ νὰ τὸν εὐλογήσῃ, διὰ νὰ τὸν ἀξιώσῃ ὁ Κύριος νὰ προσκυνήσῃ καὶ τὸν πανάγιόν του Τάφον.

Scrisoarea lui Gherman de Văcăreşti către Avramie, trimeţând antimise şi cărţi de iertare şi recomandând pe un negustor.

Fericirii Tale preasfinţite şi prea-venerate cu supunere mă închin, şi sărut cu înaltă reverenţă şi evlavie dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri, pe care să Te şi ţie Pronia cea de sus fără boli, bucuros, sănătos, întru mulţi ani şi mai presus de toată schimbarea vremii.

Cea de faţă scrisoare a mea de rob, cu închinăciunea de rob, este să vădesc Fericirii Tale preasfinţite că, de oare ce s'a întâmplat Başa-Dimitrie, care merge într'acolo, n'am lipsit ca prin el să trimit cărţile de iertare şi antimisele ce le-am tipărit aice, care sunt: în cele două tocuri cărţile de iertare şi în al treilea antimisele. Iar pentru antimisul ce mi l-ai trimes spre a se tipări alte antimise după acela, aici e cu neputinţă, stăpâne, a se face un tipar ca acela; numai la Mosc se află şi poate să se facă un asemenea tipar. În ce priveşte cheltuielile ce se vor face pe cale pentru cărţile de iertare şi antimisele trimese, vei porunci Fericirea Ta să se dea negustorului ce le aduce. Şi acestea cu închinăciune; iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să-mi fie păzitoare în toată viaţa.

1776, Dechemvrie în 7.

Al Fericirii Tale smerit rob şi la preasfintele-Ţi porunci:

Gherman de Văcăreşti.

Rog pe prea-fericitul mieu stăpân să se roage pentru Başa-Dimitrie şi să-l binecuvinteze, ca să-l învrednicească Domnul a se închină şi la Preasfântul Mormânt.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLVI.

1776, spre sfârşit.

Notiţă depre veniturile Ţerii-Româneşti şi sarcinile ei faţă de Poartă.

....Εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο χρόνους οἱ δύο Αὐθέντται Βλαχίας καὶ Πογδανίας, ἔξω ἀπὸ τὰ συνήθη ῥουσουμάτια, ἤγουν ὄκνας, βάρατα, δεσέτινα, ἄλλως διζμαρίτο, δινάριτζο, ἄλλως δαδραρίτο οὐγιαρίτο καὶ γιαρπαρίτο, σφέρτα ποσῶς δὲν

.... În aceşti doi ani, cei doi Domni ai Ţerii-Româneşti şi Moldovei, afară de obişnuitele rusumaturi, adecă ocnele, vămile, desetina zisă alteum dijmărit, vinăricul, altfel, vădrăritul, oieritul şi ierbă-

ἐπῆραν, διὰ τοῦτο καὶ μιρὶ δὲν ἐπλήρωσαν. Εἰς τὸ ἑξῆς θέλουν πληρώσει καὶ τῶν δύο αὐτῶν χρόνων τῶν παρελθόντων τὸ μιρὶ καὶ τοῦ κάθε χρόνου, οἱ μὲν Βλάχοι 619 πουγγία, καὶ οἱ Μογδάνοι 130.

Ἡ δὲ ἱστορία τοῦ μιρίου τῆς Βλαχίας οὕτω πως ἔχει.

Ὁ Σουλτὰν Μουσταφᾶς ὁ β', ὁποῦ ἐβασίλευσεν ἀπὸ ἔτους σωτηρίου 1695 μέχρι τοῦ 1702 καὶ ἀπὸ ἔτους τοῦ Χιτζρὲ 1106 μέχρι τοῦ 1114, διατρίβων εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἔφερεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Κωνσταντῖνον Πραγκοβάνον Βασαράβα διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ ἡγεμών, μ' ὅλον ὁποῦ ἤξευρε θανάσιμον ἐχθρόν του Δραγομάνον τῆς Πόρτας Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον, εὗρε τὸν τρόπον ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του μὲ τὸ μέσον τοῦ μουφτῆ Βανλῆ-Φεϊζουλλάχ-Ἐφένδη, πολλὰ δυναμένου τότε παρὰ τῷ ἄνακτι, καί, διὰ νὰ κάμῃ μεγαλητέραν δούλευσιν εἰς τὴν Πόρταν, τὸν ἐπρόβαλεν ὁ μουφτής [Βανλῆ-Φεϊζουλλάχ-Ἐφένδη], νὰ προσθέσῃ τότε τίποτε εἰς τὸ μιρί· ἦτον δὲ τότε τὸ μιρὶ διὰ ὅλα τὰ δέκα ἑπτὰ καδιλίκια τῆς Βλαχίας (μὲ τὸ νὰ ἦτον καὶ τὰ πέντε τὰ περατινὰ τοῦ Ὄλτου ὑπὸ τῇ ἐξουσίᾳ τῶν Τούρκων), πουγγεῖα 280. Ὁ ἡγεμὼν Πραγκοβάνος οὖν, καὶ διὰ φόβον καὶ διὰ νὰ δείξῃ ὑποταγήν, ἐπρόσθεσεν ἄλλα 120, καὶ ἔγιναν 400· καὶ ἔτζι ἐπληρώνετο κάθε χρόνον καὶ μετὰ τὴν μιαιφονίαν τοῦ Πραγκοβάνου, καὶ ἀπὸ τὸν Στεφάν-Βόδα τὸν Καντακουζηνόν, καὶ ἀπὸ τὸν Νικόλαον τὸν Μαυροκορδάτον. Οὗτινος αἰχμαλωτισθέντος παρὰ τῶν Νέμτζων τῷ ἔτει 1717, καὶ ἡγεμονεύσαντος Βλαχίας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ Μαυροκορδάτου, ὑπέταξαν οἱ Νέμτζοι τὰ πέραν τοῦ Ὄλτου αὐτὰ πέντε καδιλίκια, ἄλλως λεγόμενα Κραγιόβαν· καί, μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Βελιγραδίου γενομένης τῆς εἰρήνης, καὶ μεινάσης τῆς Κραγιόβας ὑπὸ τῇ κυριαρχίᾳ τῶν Νέμτζων, ὁ τότε ἡγεμονεύων Βλαχίας Ἰωάννης ὁ Μαυροκορδάτος, διὰ νὰ μὴν διεγείρῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Πόρτας, δὲν ἐτόλμησε νὰ παραπονεθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ ἀφαιρέσουν καὶ νὰ κόψουν ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν 400 πουγγείων τὸ ἀνάλογον μέρος διὰ τὰ πέντε καδιλίκια τῆς Κραγιόβας ὁποῦ κατεκρατήθησαν ἀπὸ τοὺς Νέμτζους, καὶ ἠκολούθει νὰ πληρώνῃ τὴν ῥηθεῖσαν ποσότητα τῶν 400 πουγγείων μόνον διὰ τὰ δώδεκα καδιλίκια ὁποῦ ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Πόρτας. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον ἐκείνου αὐθεντεύσας ὁ ἀδελφός του Νικόλαος ὁ Μαυροκορ-

ritul, n'au luat de fel şferturi, de aceia nici n'au plătit *mirì* (darea Statului). Iar de acum vor plăti şi *mirì* al celor doi ani trecuţi şi ale fiecărui an, Muntenii 619 pungi, şi Moldovenii 130.

Iar povestea *miriei* Ţerii-Româneşti stă cam aşà.

Sultanul Mustafà al II-lea, care a împărăţit de la anul Mântuirii 1695 până la 1702 şi de la anul Hegirei 1106 până la 1114, petrecând la Adrianopol, a adus *(sic)* de la Bucureşti pe Domnul Ţerii-Româneşti, Constantin Brâncoveanu Basarab, ca să-l ucidă. Domnul, deşi ştia că-i e duşman de moarte Dragomanul Porţii Alexandru Mavrocordat, a aflat chip să scape de primejdia vieţii sale prin mijlocul muftiului Vanlì-Feizullah-Efendi, care aveà atunci mare putere la Împărat, şi, ca să facă mai mare slujbă la Poartă, i-a propus muftiul să adauge atunci cevà la *mirì*; şi erà atunci *mirì* pentru toate cele şaptesprezece judeţe ale Ţerii-Româneşti (căci şi cele şapte de peste Olt erau în puterea Turcilor), pungi 280. Vodă Brâncoveanu deci, şi de frică şi pentru a arăta supunere, a adaus alte 120, şi s'au făcut 400; şi aşà s'au plătit în fiecare an şi după uciderea lui Brâncoveanu, şi de Ştefan-Vodă Cantacuzino, şi de Nicolae Mavrocordat. Care fiind prins de Nemţi în anul 1717 şi domnind în Ţara-Românească fratele său Ioan Mavrocordat, au supus Nemţii cele cinci judeţe de peste Olt, zise altfel Craiova; şi, după luarea Belgradului făcându-se pacea şi rămâind Craiova supt stăpânirea Nemţilor, cel ce domnià atunci în Ţara-Românească, Ioan Mavrocordat, ca să nu trezească împotrivă-i supărarea Porţii, n'a îndrăznit să se plângă şi să caute a înlăturà şi a scoate din câtimea celor 400 de pungi partea corespunzătoare pentru cele cinci judeţe ale Craiovei care s'au stăpânit de Nemţi şi a urmat a plăti zisa câtime a celor 400 de pungi numai pentru cele douăsprezece judeţe ce au rămas în puterea Porţii. Iar după moartea aceluia domnind fratele său Nicolae Mavrocordat, atât acela, cât şi cei de după el, au urmat a plăti cele patru sute de pungi. Dar supt Sultanul Ahmed, în anul 1720, a adaus Nicolae Mavrocordat alte 100, şi s'au făcut 500.

ὁάτος, τόσον ἐκεῖνος, ὅσον καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον, ἠκολούθουν νὰ πληρώνουν τὰ τετρακόσια πουγγεῖα. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτη, τῷ ἔτει 1720, προσέθετο ὁ Νικόλαος Μαυροκορδάτος ἄλλα 100, καὶ ἔγιναν 500.

Μετὰ δὲ τὸν μεταξὺ τοῦ Σουλτὰν Μαχμούτη καὶ τῶν Νεμτζῶν πόλεμον ἐξουσιάζοντες οἱ Τοῦρκοι τὸ Βελιγράδι καὶ τὴν Κραγιόβαν, ἠθέλησαν νὰ τὴν χωρίσουν ἀπὸ τὰ λοιπὰ δώδεκα καδιλίκια τῆς Βλαχίας καὶ νὰ διορίσουν ἡγεμόνα της ἄλλον τινὰ Ῥωμαῖον, τοὔνομα Ἰωάννην Ὑφηλάντην, Ἄγαν ποτὲ Μολδαβίας τε καὶ Βλαχίας· ἀλλ' ὁ τότε ἡγεμονεύων Βλαχίας Κωνσταντῖνος ὁ Μαυροκορδάτος, διὰ νὰ ἑνώσῃ τὰ πέντε αὐτὰ καδιλίκια τῆς Βλαχίας, ὡς καὶ πρότερον, μὲ τὰ λοιπὰ δώδεκα, ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ μιρί, μάλα κακῶς ποιῶν, ἄλλα 100 πουγγεῖα, καὶ ἔγινε πουγγεῖα 600· καί, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Βλαχία ἀπὸ τὰς ἐπηρείας τῆς Δρύστρας, προσετέθησαν ἄλλα 19, καὶ ἔγιναν 619.

Ἂν ἐξετάσῃ τινὰς τὰ κατάστιχα τοῦ μαδέν-καλεμίου, θέλει εὕρει ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ Χιτζρὲ 1106 ἕως τοῦ 1112 τὸ μιρὶ ἦτον μόνον πουγγεῖα 80, καὶ πρὸ τῆς τελευταίας ἁλώσεως τοῦ Βελιγραδίου τὸ μιρὶ ἦτον πουγγεῖα 400· εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἡγεμονείας τοῦ Πραγκοβάνου τὸ μιρὶ ἦτον πουγγεῖα 200, καὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνων τινῶν προσετέθησαν ἄλλα 80 διὰ τὰς Ὄκνας· μ' ὅλ' αὐτὰ ἐπὶ τοῦ Σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ' τὸ μιρὶ ἦτον πουγγεῖων 125. Ἐκεῖνα τὰ κατάστιχα ὅμως ἐχάθησαν καὶ ἔγιναν ὑποβρύχια εἰς τὰ νερὰ τοῦ Τζέντα μετὰ τὴν ἧτταν τὴν παρὰ τῷ ποταμῷ Τζέντᾳ . .

Iar după războiul dintre Sultanul Mahmud şi Nemţi stăpânind Turcii Belgradul şi Craiova, au vrut să o desfacă din celelalte douăsprezece judeţe ale Ţerii-Româneşti şi să orânduiască Domn al ei pe un alt Grec anume Ioan Ipsilanti, odinioară Agă al Moldovei şi Ţerii-Româneşti; dar cel ce atunci domnià în Ţara-Românească, Constantin Mavrocordat, ca să unească cele cinci judeţe ale Ţerii-Româneşti, ca şi mai nainte, cu celelalte douăsprezece, a adaus la *mirì*, de sigur făcând rău, alte 100 de pungi, şi s'au făcut pungi 600; şi, ca să se libereze Ţara-Românească de cursele Silistrei, s'au mai adaus alte 19, şi s'au făcut 619.

Dacă ar cercetà cinevà catastişele *calemului* (condeiul) *mademului* (veniturilor regale), ar găsì că dela anul Hegirei 1106 până la 1112 *mirì* era numai pungi 80, şi înainte de ultima luare a Belgradului *mirì* era de pungi 400; la începutul Domniei Brâncoveanului *mirì* era de 200, şi după trecere de câţivà ani s'au adaus alte 80 pentru Ocnă; cu toate acestea supt Sultanul Mehmed al IV-lea *mirì* era de pungi 125. Acele catastişe însă s'au pierdut şi s'au înecat în apele Zenteì după înfrângerea de lângă râul Zenta....

(Atanasie Comnen Ipsilanti, *o. c.*, pp. 562-3.)

MCCLVII.

Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, cu urări.

1777, 4 Ianuar.

Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον, συγχαρητικὴ καὶ φιλοφρονητικὴ.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμέτερε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Μακαριότητά της υἱηκῶς προσκυνοῦμεν, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι· ἣν διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγείᾳ ἄκρᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως πάντων τῶν σωτηριωδῶν ἀγαθῶν.

Σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός της εὐλαβῶς ἐδεξάμεθα καὶ διὰ τὴν εὐκταίαν

Scrisoarea lui Alexandru Ipsilanti Voevod către Avramie, cu felicitări şi semne de prietenie.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale fieşte ne închinăm, sărutând cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă; pe care să Te păzească Dumnezeu sfântul în sănătate deplină şi necontenită fericire, întru ani îndelungaţi şi cu dobândirea tuturor bunurilor mântuitoare.

Venerata scrisoare a Fericirii Tale cu evlavie am primit-o şi pentru sănătatea-

ἡμῖν ἀγαθὴν ὑγείαν της λίαν ἐχάρημεν. Ἔγνωμεν καὶ τὰ ὅσα ἐν αὐτῷ πατρικῶς συγχαίρει καὶ ἐπεύχεται ἡμῖν περὶ τῶν ἐνεστηκειῶν ἑορτῶν τῆς τε κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἑφεξῆς, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Μακαριότητί της.

Ἄμποτε Αὐτὸς ὁ ἐν σπηλαίῳ καταδεξάμενος ἀξιῶσαι καὶ αὐτὴν ἑορτάσαι τοῦ χρόνου τε καὶ εἰς ἄλλους οὐκ εὐαρίθμους ἐνιαυτοὺς ὡς ἐφίεται καὶ ἐπιποθεῖ.

Οὕσα δὲ πεπληροφορημένη ἡ Μακαριότης της εἰς τὴν ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὴν ἄκραν εὐλάβειαν, παρακαλοῦμεν νὰ μὴ διαλείπῃ εὐχομένη ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἱεραῖς αὐτῆς ἐντεύξεσι, καὶ δηλοποιοῦσα τὰ περὶ τῆς εὐκταίας ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας της. Ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευήμερα, αἱ δὲ σεβάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ σὺν ἡμῖν.

ραφοζ', Ἰανουαρίου δ'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

Ţi bună, nouă dorită, foarte ne-am bucurat. Am cunoscut şi câte ni le spui părinteşte înlăuntru ca urări şi rugăciuni pentru noi cu prilejul serbătorilor ce se apropie ale naşterii după trup a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos şi al celor ce urmează, şi mulţămim Fericirii Tale.

Rugăm ca şi Cel în peşteră primit să Te învrednicească şi pe Tine a le serbà în acest an şi în alţi ani nu lesne de numărat precum doreşti şi pofteşti.

Ci, pentru că Fericirea Ta eşti înştiinţată de înalta evlavie ce o avem către Tine, Te rugăm să nu lipseşti a Te rugà necontenit pentru noi în sfintele-Ţi rugi către Domnul, vestindu-ne şi cele cu privire la buna-Ţi sănătate nouă dorită. Ai cărui ani fie de la Dumnezeu prea-mulţi şi pe deplin fericiţi, iar veneratele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni cu noi.

1777, Ianuarie în 4.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci:

Io Alexandru Ipsilanti Voevod.

MCCLVIII.

Atanasie, egumen de Barnovschi, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre pagubele întâmplate mănăstirii sale. 1777, 17 Ianuar

Ἐπιστολὴ Ἀθανασίου ἡγουμένου Μπουρνόβσκη πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ τῆς πτωχείας αὐτοῦ.

Τὸ ἀπὸ τὴν κϛ' τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου εὐχετικὸν καὶ σεβάσμιόν μοι γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσκυνητῶς ἔλαβον, καί, τῶν εὐκταιοτάτων μοι καὶ σεβασμίων αὐτῆς εὐχῶν ἀξιωθείς, θυμηδίᾳ ἐχάρην οὐ μετρίᾳ ἐν πνεύματι· δι' ὃ καὶ ἀνυπερθέτως, διὰ τοῦ δουλικοῦ μου τούτου γράμματος, κατ' ὀφειλὴν καὶ χρέος ἀπαραίτητον, προσφέρω ἐμαυτὸν προσκυνητὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ δουλικῆς ταπεινώσεως, δηλῶν ὁμοῦ, καὶ ἐπ' ἐλπίδι διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ἀπεράσω ἐν αὐταρκείᾳ καὶ ἱκανότητι τῶν ἐξόδων, ὅτι, μακαριώτατε δέσποτα, αἱ μουσίαι εἶναι ἐτησίως πωλημέναι, καὶ τὰ ἄσπρα παρμένα καὶ διὰ τὸν ἑξῆς χρόνον, παρὰ τοῦ πανοσιωτάτου ἁγίου ἀρχιμανδρίτου κὺρ Γεδεών.

Τὸ μοῦλκι, ὁποῦ ἦτον ἱκανώτατον διὰ νὰ

Scrisoarea lui Atanasie egumenul de Barnovschi către Avramie despre nenorocita stare a mănăstirii acesteia şi sărăcia ei.

Scrisoarea de rugăciune şi mie venerată a Fericirii Tale din 26 ale lui Dechemvrie trecut cu închinăciune am primit-o şi, învrednicindu-mă de rugăciunile Tale mie prea-dorite şi respectate, m'am umplut de bucurie nu slabă în suflet; pentru care şi fără zăbavă, prin această supusă scrisoare a mea, după datoria mea neapărată, mă înfăţişez ca închinător al Fericirii Tale, cu toată evlavia şi smerenia de rob, arătând şi aceia, în ce priveşte nădejdea de a puteà petrece în îndestulare a veniturilor, că, prea-fericite stăpâne, moşiile sunt vândute cu anul şi banii luaţi şi pentru anul următor, de către prea-cuviosul sfinţit arhimandrit chir Ghedeon.

Moşia, care erà prea-destulă ca să ajute

βοηθῇ εἰς τὰς χρείας τοῦ μοναστηρίου, δηλαδὴ μία θαυμαστὴ λίμνη ὀψαρίων, καὶ ὁμοῦ μύλοι, παντάπασιν ἠφανίσθη. Ἡ πλέον θαυμαστὴ μοσία ἐπωλήθη. Καὶ πῶς λοιπὸν ἐγὼ μὲ εἰσόδημα χιλίων γροσίων θέλω δυνηθῶ νὰ ἀπαντήσω τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, νὰ δώσω καὶ ἐτήσιον, ἀπορῶ.

Γράφει μοι δὲ ἡ Μακαριότης της νὰ μὴ ζητῶ ἄσπρα, ἀντὶ τῆς πωληθείσης μοσίας, ἀλλὰ μούλκια. Τὰ μούλκια, μακαριώτατε δέσποτα, εἶναι ἀντάξια πολλῶν ἄσπρων, τὰ μούλκια ὅμως, ἂν καὶ τύχωσι νὰ ἀγορασθῶσι, μετὰ καιρὸν ὅμως πολὺν ἠμποροῦν να εὑρεθῶσι, καὶ οὕτως ἀκολουθῇ τῶν μὲν ἄσπρων τὸν τόκον νὰ τὸν νέμωνται ἄλλοι, ἐγὼ δὲ καταστενοχωροῦμαι. Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν Μακαριότητά της, ἤ νὰ μοῦ ἐγχειρισθῶσι τὰ ἄσπρα, καὶ ὅταν τύχῃ μούλκια, θέλω τὰ ἔχω ἑτοιμα, ἤ νὰ προστάξῃ νὰ μοῦ δίδεται τὸ ἐξ αὐτῶν διάφορον, ὅτι ἐγὼ κατ' ἄλλον τρόπον δὲν δύναμαι νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὸ παρὸν ἐτήσιον. Καὶ τόσον μόνον δηλῶ τῇ Μακαριότητι αὐτῆς ὅτι, ὡς τὸ μοναστήριον θέλει μείνει ὑστερημένον ἀπὸ μούλκια, καὶ τὸ ἐτήσιον ἑπομένως θέλει ἐλλείψει παρ' ἐμοῦ, ὅτι τὸ παρὸν εἰσόδημα τοῦ μοναστηρίου δὲν μοῦ ἀρκεῖ εἰς τὰ κατεπείγοντα καθ' ἡμέραν ἄφευκτα ἔξοδα. Καὶ αὕτη μὲν ἡ παροῦσα κατάστασις τοῦ μοναστηρίου. Αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι εἰς ἀρωγὴν διὰ βίου.

ᾳφοζ', Ἰανουαρίου ιζ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος δοῦλος ἐλάχιστος,

Ἀθανάσιος Μπουρνόβσκης.

Μακαριώτατε δέσποτα, λυπήσουμε τὸν ταλαίπορον· ὅτι σὲ μεγάλην στενοχωρίαν εὑρίσκομαι, ὅτι τὸ μοναστήριον εὑρίσκεται σε ἐλεγνὴν κατάστασιν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

la nevoile mănăstirii, adecă un minunat helesteu de peşte şi mori, cu totul s'a prăpădit. Prea-minunata moşie s'a vândut. Şi cum deci pot eu să întâmpin cu un venit de o mie de lei cheltuielile de nevoie şi să dau şi contribuţia anuală [către Sfântul Mormânt], nu pricep.

Îmi scrii Fericirea Ta să nu caut bani pentru moşia cea vândută, ci moşii. Moşiile, prea-fericite stăpâne, fac mulţi bani, dar moşiile, dacă se şi întâmplă a se şi cumpără, dar după vreme multă se pot găsi, şi astfel urmează ca dobânda banilor să o iea alţii, iar eu să mă strâmtorez. Rog deci pe Fericirea Ta ca ori se mi se dea banii în urmă şi, când să vor întâmplà moşii, îi voiu aveà gata, ori să orânduieşti a mi se da dobânda de la ei, căci eu în alt chip nu pot răspunde contribuţia anuală de acum. Şi atâta numai vădesc Fericirii Tale că, de oare ce mănăstirea va rămâneà lipsită de moşii, şi, ca urmare, contribuţia anuală va lipsì de spre mine, venitul de faţă al mănăstirii nu-mi ajunge la cheltuielile neapărate care vin asupră-mi în fiecare zi. Şi aceasta e starea de acum a mănăstirii. Iar rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu să-mi fie întru ajutor în viaţă.

1777, Ianuarie în 17.

Al Fericirii Tale prea-mic rob:

Atanasie de Barnovschi.

Prea-fericite stăpâne, sunt întristat sărmanul de mine; căci la mare strâmtoare mă aflu, de oare ce mănăstirea se află în stare vrednică de milă.

MCCLIX.

1777, 22 Ianuar. Arhimandritul Ghedeon către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre afaceri de bani, peşcheşuri, legăturile lui cu alţi călugări, sosirea Mitropolitului de Cesareia şi intenţia sa de a merge la Nipru.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα, παναγιώτατέ μοι δέσποτα, γονυκλιτῶς ἀσπαζόμενος, μεθ' ὅσης πλείστης μοι εὐλαβείας καὶ δουλικῆς ὑποκλίσεως, προσκυνῶ, δεόμενος ἐκτενῶς τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττοι αὐτὴν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς Θρόνον ὑγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν, ἀκλόνητόν τε καὶ ἀδιάσειστον, ἀνώτερόν τε πάσης ἐπηρείας ὁρα-

Pe Fericirea Ta prea-venerate, preasfinţite stăpâne, în genunchi sărutând-o, cu cea mai mare evlavie şi supunere de rob, mă închin, rugându-mă călduros de cel întru Treime închinat Dumnezeu să Te ţie pe Scaunul Tău preasfinţit şi apostolicesc sănătos şi fericit, nezguduit şi netulburat, şi mai presus de orice uneltire a duşmanilor, văzuţi şi nevăzuţi, până la

τῶν τε καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, μέχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γηρατείου, εἰς εὐφροσύνην καὶ τέρψιν ἡμῶν, τῶν ταπεινῶν αὐτῆς δούλων.

Σεβάσμιόν μοι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος γράμμα, τῇ κζ' τοῦ ἤδη παρελθόντος Δεκεμβρίου μηνὸς γεγραμμένον, πανευλαβῶς δεξάμενος, ἔγνων ἀκριβῶς τὰ ὅσα ἐν αὐτῷ δεσποτικῶς διακελεύει μοι. Ὅθεν τὰ διακόσια ἑνδεκα γρόσια δὲν θέλω τὰ δώσει τῷ ἁγίῳ Καισαρείας περὶ τῶν ἐξόδων τῶν πεσχεσίων. Θέλω φροντίσει, ὅσον εἶναι δυνατόν, ὅπως ἀγορασθῶσι διὰ τῶν τεσσάρων χιλιάδων καὶ διακοσίων πεντήκοντα γροσίων ἄλλα ὑποστατικὰ καὶ προστεθῶσι τῷ μοναστηρίῳ Μπουργόβσκῳ. Ἕως τὴν ἄνοιξιν, ὁποῦ εὑρίσκομαι ἐδῶ, τούτα τὰ ἄσπρα εἶναι εἰς χεῖρας τοῦ κὺρ Νικολάου Ἀβράμη, ἀνθρώπου πιστοῦ καὶ γνωστοῦ, καθὼς τὰ ἐδιώρισεν ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης.

Τῷ ἀρχιμανδρίτῃ κὺρ Ἀθανασίῳ ἡγουμένῳ οὐδεμίαν ἐνόχλησιν δίδω, οὔτε εἰς τὸ τραπέζι του ἄκλητος πηγαίνω, ἀλλ' ἡσυχάζω εἰς τὸ δοθέν μοι κελλίον, συνεσθίων τῇ συνοδίᾳ μου, τῷ ἱερομονάχῳ κὺρ Ἀνθίμῳ καὶ ἱεροδιακόνῳ κὺρ Διονυσίῳ, ἐπιμελούμενος αὐτοῖς ἀόκνως τὰ δέοντα.

Ἐκ τῶν σταλθέντων πεσχεσίων, τὰ μοσχοσάπουνα δὲν εἶναι ἀρκετά, ἂν μοι δοθῇ ἄδεια νὰ περιέλθω, καθὼς μοὶ εἶπεν ὁ ἅγιος Καισαρείας. Διὸ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, εἰ μὲν εἶναι ὁρισμός της, νὰ μοὶ δώσῃ ἄδειαν ἀπερχομένῳ εἰς Νίσναν νὰ πάρω ἀπὸ τὰ μοσχοσάπουνα τοῦ μακαρίτου Χρυσάνθου καὶ ὅτι ἄλλο ἤθελέν μοι χρειασθῇ.

Ἔτζη νὰ γράψῃ περὶ τούτου τῷ ἀρχιμανδρίτῃ κὺρ Βαρθολομαίῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἐπιτρόποις. Τὸ ῥαβάσι ὁποῦ μοῦ ἔστειλεν ὁ κὺρ Μακάριος ἀπὸ Γαλάτζι διὰ τὸν βούτυρον καὶ τυρούς, ἰδοὺ τὸ στέλλω τῇ Μακαριότητί της. Ταῦτα μὲν δουλίκως, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

,αφοζ', Ἰανουαρίου κβ'.

Τῇ τῆς Ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος δεσποτικῇ ἐπιταγῇ ὅλως ὑποκλινὴς καὶ πάντων ἐλάχιστος.

Γεδεὼν ἀρχιμανδρίτης.

bătrâneţe adânci şi netede, pentru mulţămirea şi mângâierea noastră, a smeriţilor Tăi robi.

Scrisoarea Fericirii Tale venerată mie, scrisă la 27 ale lunii trecute Dechemvre, primind-o cu toată evlavia, am cunoscut cu de-amăruntul câte mi le porunceşti stăpâneşte înlăuntru. Deci cei două sute unsprezece lei nu-i voiu da Preasfinţitului de Cesareia pentru cheltuielile peşcheşurilor. Mă voiu gândi, cât se poate, să se cumpere pentru cei patru mii şi două sute cinzeci de lei alte moşii şi să se adauge mănăstirii Barnovschi. Până la deschidere, când mă aflu aici *(sic)*, aceşti bani sunt în mâinile dumisale Nicolae Avrami, om credincios şi cunoscut, precum a orânduit-o prea-înălţatul Domn.

Arhimandritului chir Atanasie egumenul nu-i dau nicio supărare, nici la masa lui nechemat nu merg, ci stau în pace 'n chilia dată mie, mâncând cu tovarăşii miei, cu ieromonahul chir Antim şi cu ierodiaconul chir Dionisie, având-u-li neobosit grija la cele de trebuinţă.

Din peşcheşurile trimese, săpunurile de mosc nu sunt de ajuns, dacă mi se va da voie să călătoresc, precum mi-a spus preasfinţitul de Cesareia. Pentru care Te rog pe Fericirea Ta, de-Ţi va fi voia, să-mi îngăduieşti, ca, plecând la Nijna, să ieau din săpunurile de mosc ale răposatului Hrisant şi orice alta-mi va fi de nevoie.

Aşà să scrii pentru aceasta arhimandritului chir Vartolomeiu şi epitropilor lui. Răvaşul ce mi l-a trimes chir Macarie din Galaţi pentru unt şi brânză, iată că-l trimet Fericirii Tale. Acestea cu supunere, iar preasfinţitele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi ajutătoare în toată viaţa.

1777, Ianuar în 22.

Cel întru toate supus stăpâneştii orânduieli a Fericirii Tale respectate şi dintre toţi mai mic:

Ghedeon arhimandritul.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLX.

1777, April. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, cu felicitări de Paşti.

Ἐπιστολὴ Γριγορίου Γκίκα Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον, συγχαρητικὴ ἐπὶ ταῖς ἑωρταῖς τοῦ Πάσχα.

Μακαριώτατε, ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἐν Χριστῷ ἡμῖν πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν Μακαριότητά της μετὰ τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς πατρικῆς της δεξιᾶς εὐλαβῶς προσαγορεύομεν. Διαφυλάττοι αὐτὴν ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγιείᾳ ἄκρᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως πάντων τῶν ὧν ἐφίεται σωτηριωδῶν αἰτημάτων.

Προσεγγιζούσης ἤδη τῆς κοσμοσωτηρίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θείας ἐκ νεκρῶν ἐγέρσεως, δὲν διαλείπομεν, ὑϊκὴν προσήκον πρὸς αὐτὴν ἀφοσιούμενοι, νὰ συγχαρῶμεν τῇ Μακαριότητί της, ἐπευχόμενοι καὶ αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος δεόμενοι ὅπως καταξιώσαι αὐτήν, μετὰ τὴν τῶν θείων πα[θῶν] προσκύνησιν, ἑορτάσαι φαιδρῶς καὶ πανηγυρίσαι θεοφιλῶς [τὴν] τριήμερον ἁγίαν αὐτοῦ ἐξανάστασιν ἐφέτος τε καὶ εἰς νέωτα, καὶ εἰς [ἄλλας] πολλῶν ἐνιαυτῶν περιόδους, πνευματικῇ ἐπιτυχίᾳ τῶν σωτηριωδῶν αὐτῆς αἰτημάτων.

Γνωρίζουσα δὲ τὴν ἣν διαφυλάττομεν πρὸς αὐτὴν ὑϊκὴν καὶ ἰδιάζουσαν εὐλάβειαν, ἂς μὴ διαλείπῃ (ἀξιοῦμεν) ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς χαροποιῇ δι' εὐχετικῶν καὶ δηλωτικῶν ἅμα τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐφετωτάτης ἡμῖν ὑγείας της· ἧς τὰ ἔτη εἶεν θεόθεν πλεῖστα καὶ σωτήρια, καὶ αἱ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ διὰ βίου παντός.

,αφοζ', Ἀπριλλίου (;).

Τῆς Μακαριότητός της κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

Ἰω. Γρηγόριος Γκίκας Βοεβόδας.

Scrisoarea lui Grigore Ghica Voevod către Avramie, cu urări pentru serbătorile Paştilor.

Prea-fericite, preasfinţite Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, doamne, doamne Avramie, întru Hristos părinte al nostru prea-venerat, pe Fericirea Ta cu sărutarea dreptei Tale părinteşti o salutăm. Să Te ţie sfântul Dumnezeu în cea mai deplină sănătate şi în fericire neîntreruptă, întru ani îndelungaţi şi cu dobândirea tuturor mântuitoarelor cereri ce doreşti.

Apropiindu-se acum cea de lume mântuitoare dumnezeiasca Înviere din morţi a Domnului nostru Isus Hristos, nu lipsim, închinându-Ţi cuvenita noastră scrisoare fiască, să Te heretisim pe Fericirea Ta, rugându-ne şi de însuş Mântuitorul să Te învrednicească, după închinarea dumnezeieştilor patimi, a serbà strălucit şi cu iubire de Dumnezeu Învierea-I sfântă de trei zile în acest an şi în alţi ani noi (?) şi în curs de alţi mulţi ani, cu sufleteasca dobândire a cererilor Tale mântuitoare.

Ci, cunoscând evlavia fiască şi deosebită pe care o păstrăm către Tine, să nu lipseşti (Te rugăm) de a ne bucurà prin scrisorile-Ţi de rugăciune şi, tot odată, de vestire a bunei şi prea-doritei Tale sănătăţi; ai cărui ani să fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi mântuitori, şi rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu fie-mi ajutătoare 'n toată viaţa.

1777, April (?).

Al Fericirii Tale fiu sufletesc şi la porunci:

Io Grigore Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLXI.

1777, 29 April. Alexandru-Vodă Ipsilanti dă bisericii Sf. Voevozi de pe Marele Canal din Constantinopol 200 de lei pe an.

(Bibl. Ac. Rom., cópii moderne de documente greceşti.)

MCCLXII.

Egumenul Gherman de Văcăreşti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o afacere de Ţigani ai Căluiului şi drumul său la Ierusalim pentru arhierie. 1777, 3 Maiu.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον μὴ στέργοντος νὰ μεταβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα νὰ χειροτονηθῇ ἀρχιερεύς, καὶ περὶ τῶν κατζιβέλων τοῦ Καλουΐου.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, ἀσπαζόμενος μετ' ἄκρας αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν, καὶ δέομαι ἀδιαλείπτως τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Σωτῆρος ἡμῶν ὅπως διαφυλάττοι τὸ ἔνθεον αὐτῆς σκῆνος ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ, διηνεκεῖ εὐημερίᾳ καὶ ἀκλονήτῳ στερεώσει μέχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γήρους καὶ ἀξιῶσαι αὐτὴν εἰς πωλλῶν ἐτῶν περιόδους πανηγυρίσαι πατριαρχικῶς καὶ ἑορτάσαι χαρμοσύνως τὴν ἁγίαν καὶ κοσμοσωτήριαν αὐτοῦ τριήμερον ἐξανάστασιν. Τὸ παρόν μου δουλικόν, μετὰ τὴν ἀξιόχρεον προσκύνησιν, εἶναι νὰ φανερώσω τῇ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Μακαριότητι ὅτι πανάγια καὶ δεσποτικὰ αὐτῆς γράμματα, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου γεγραμμένα, ὀπτίαις χερσὶν ἐδεξάμην, ἐν οἷς εἶδον ὅπου μοὶ γράφει: ὅτι δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ἀπόκρισιν περί τε τῆς τῶν ἐνταῦθα μοναστηρίων καταστάσεως καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἡγουμενευόντων καὶ περὶ ἄλλων ὑποθέσεων ὅπου κατ' ἐκεῖνα καιροῦ μὲ ἐπρόσταξεν· ὅθεν εὑρίσκομαι εἰς ἀπορίαν περὶ τούτου, ἐπειδὴ ἐγὼ καὶ πρὸ τοῦ ἀπ' ἐντεῦθεν μισευμοῦ τοῦ χατζῆ παπᾶ Ἰακώβου Νεγοεστίου καὶ μὲ τὸν ἴδιον αὐτὸν ἔγραψα περὶ πάντων ὧν ἐζήτει μαθεῖν ἡ Μακαριότης της, καὶ θαυμάζω ποῦ ἐθάπτησαν τὰ γράμματα ἐκεῖνα, καὶ δὲν ἦλθον. Ὅθεν δὲν ἐλειψα καὶ αὖθις νὰ τῆς φανερώσω, περὶ μὲν τῶν μοναστηρίων, ὅτι ὅλα εἶναι σεσαθρωμένα καὶ χρειάζονται βοήθειαν, περὶ δὲ τῶν ἡγουμένων ἐκεῖνοι ὅπου εἶχε σφαλίσει ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης, ἐπρόσταξε καὶ ἐθεωρήσαμεν κάποιαν περίληψιν τῆς οἰκονομίας των, ἔπειτα τοὺς ἐσυγχώρησε, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὰ μοναστήριά των.

Περὶ τῶν κατζιβέλων πάλιν ὅπου ἐπρόσταξεν εἰς τὸ νὰ παρθοῦν τόσα ἀνδρόγυνα ἀπὸ τὸ Καλούϊ καὶ νὰ φερθοῦν εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἔγραφον πῶς οἱ κτίτορες τοῦ Καλουΐου δυσανασχετοῦσι καὶ καθόλου δὲν τὸ ἀνέχονται τοῦτο.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης ὅπου μοὶ γράφει, εἰς τὸ νὰ κατέβω εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς ἄλλης βοηθείας ὅπου μοὶ κάμνει διὰ

Scrisoarea lui Gherman de Văcăreşti către Avramie, nevoind să meargă la Ierusalim pentru a se face arhiereu, şi despre Ţiganii Căluiului.

Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi preasfinţite cu supunere mă închin, sărutând cu cea mai mare reverenţă şi evlavie dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri, şi mă rog necontenit de cel din morţi înviat Mântuitorul nostru să păzească dumnezeiescu-Ţi cort în cea mai deplină sănătate, statornică fericire şi nezguduită trăinicie până la prea-adânci şi netede bătrâneţe şi să Te învrednicească în curs de mulţi ani a serbà patriarhiceşte şi cu bucurie sfânta şi de lume mântuitoarea-I Înviere de trei zile.

Cea de faţă scrisoare supusă a mea are de scop ca, după cuvenita închinare, să arăt Fericirii Tale prea-dumnezeieşti că scrisorile-Ţi preasfinte şi stăpâneşti, scrise în Martie trecut, le-am primit cu mânile ridicate, în care am văzut ce-mi scrii: că n'ai primit niciun răspuns pentru starea mănăstirilor de aici şi a egumenilor lor şi pentru alte lucruri ce mi-ai poruncit în acea vreme; pentru care mă aflu în nelămurire despre aceasta, căci eu şi înainte de plecarea de aici a lui Hagì popa Iacov din Negoieşti şi cu el însuş am scris despre toate cele ce căutai să afli Fericirea Ta, şi mă mir unde s'au îngropat scrisorile acelea, de n'au venit. Pentru care n'am lipsit ca şi din nou să-Ţi vestesc, în ce priveşte mănăstirile, că toate sunt stricate şi au nevoie de ajutor, iar, în ce priveşte egumenii, aceia ce-i închisese prea-înălţatul Domn, a orânduit de am văzut o oarecare însemnare a gospodăriei lor şi apoi i-a iertat şi i-a trimes la mănăstirile lor.

Şi, iarăş, cât despre Ţiganii care a orânduit să se iea atâtea familii de la Căluiu şi să se aducă la Bucureşti, au scris cum că ctitorilor de la Căluiu li vine greu şi de loc nu sufăr aceasta.

Iar, cât despre arhieria ce-mi scrii, ca să merg la Ierusalim, şi pentru alt ajutor ce-mi faci în ce priveşte cheltuielile, nu

τὰ ἔξοδα, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ἀποδώσω τὴν προσήκουσαν εὐχαριστίαν τῇ αὐτῆς Μακαριότητι, διὰ τὴν ἣν ἔδειξε καὶ δεικνύει πρὸς τὴν εὐτέλειάν μου πατρικὴν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν.

Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῇ μὲ ἀδιάσειστον στερέωσιν. Ὅμως, δεσπότη μου, βλέπω τὸν ἑαυτόν μου πάντως ἀδύνατον τοῦ τοιούτου ἐπιχειρήματος διὰ τὰς πυκνάς μου ἀσθενείας, καὶ παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου νὰ μοὶ συγχωρήσῃ, ὡς ἂν ὁποῦ εἶσαι ἀδύνατος κατὰ πάντα τρόπον. Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπαθεῖς εὐχαὶ αὐτῆς εἴησάν μοι διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

ραφοζ', Μαΐου 3.

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ ἁγιωτάτης Μακαριότητος ταπεινὸς καὶ εὐτελὴς δοῦλος καὶ εἰς τὰς πατριαρχικὰς αὐτῆς ἐπιταγὰς ὅλως πρόθυμος.

Γερμανὸς Βακαρεστίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

sunt vrednic a da cuvenita mulţămire Fericirii Tale pentru părinteasca prevedere şi grijă pe care ai arătat-o şi o arăţi către Smerenia Mea.

Sfântul Dumnezeu să-Ţi dea mulţi ani cu nezguduită trăinicie. Dar, stăpâne, mă văd cu totul neputincios pentru o asemenea întreprindere din pricina deselor mele boli, şi rog pe stăpânul mieu să mă ierte, căci sunt neputincios în toată privinţa. Şi acestea cu închinare deocamdată, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi în toată viaţa de pază.

1777, Maiu în 3.

Al Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi preasfinţite smerit şi simplu rob şi la poruncile-Ţi patriarhiceşti gata:

Gherman de Văcăreşti.

MCCLXIII.

1777, 26 Maiu. **Egumenul Calinic de Ismail către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre incercarea Mitropolitului de Proilav de a deschide cutiile Sf. Mormânt.**

Ἐπιστολὴ Καλλινίκου ἡγουμένου Ἰσμαηλίου πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῶν περιφερομένων κουτείων τοῦ Παναγίου Τάφου.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ λογιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα καὶ πάτερ καὶ Πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Φοινίκης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, τῶν ἐθνῶν, λύχνε διαυγέστατε καὶ στήριγμα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, προσκυνητῶς ἀσπάζομαι τὴν χαριτόβρυτον καὶ ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν, τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως Θεοῦ ἡμῶν δεόμενος ἵνα σκέπῃ, διατηρῇ καὶ διαφυλάττῃ τὴν Σὴν Μακαριότητα ἀπὸ παντὸς ἀνιαροῦ πονηροῦ συναντήματος, εἰς σύστασίν τε καὶ στερεώσιν τῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, ὑποτάσσειν τε αὐτῇ πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη καὶ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον.

Τοῦ δουλικοῦ μου γράμματος προσφέρεται εἰς τὴν Μακαριότητα ὅτι νὰ φανερώσω τὸ πῶς ἔλαβα τὴν ἁγίαν της ἐπιστολὴν Μαΐου δύο καὶ τὴν ἀσπάσθηκα, καὶ αὐθις τὴν ἐπροσ-

Scrisoarea lui Calinic egumenul de Ismail către Avramie, despre cutiile ce se poartă ale Sf. Mormânt.

Prea-fericite, prea-înţelepte, şi prea-învăţate al nostru domn şi stăpân şi părinte şi Patriarh al sfintei cetăţi Ierusalimului şi a toată Palestina, Siria, Fenicia, dincolo de râul Iordan, Cana Galileii, al popoarelor păgâne, candelă prea-luminoasă şi întărire a credinţei noastre creştine, în genunchi sărut dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri şi sfântă, rugându-mă de Împăratul cerurilor Dumnezeul nostru ca să apere, să păstreze şi să păzească pe Fericirea Ta de toată întâmplarea profană şi rea, pentru aşezarea şi întărirea Bisericii sfinte a lui Hristos Dumnezeul nostru şi a prea-sfântului şi de viaţă primitorului Mormânt al Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus şi să-Ţi supuie pe toate popoarele barbare şi pe tot duşmanul şi protivnicul.

Scrisoarea mea supusă vine la Fericirea Ta ca să-Ţi arăt cum că am primit sfinţita-Ţi scrisoare la Maiu în 2 şi am sărutat-o, şi iarăş până la pământ m'am

κύνησα ἕως τὸ ἔδαφος· καὶ πάλιν δηλοποιῶ εἰς τὸν ἅγιον δεσπότην μου τὸν μακαριώτατον τὰ γιγνόμενα. Ὁ κὺρ Ἰωαννίκιος ὁ πρωτοσύγγελος, γυριζάμενος τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Προϊλάβου, ἐρχόμενος τοῦ νῦν εἰς τὸ Ἰσμαΐλη, καὶ ἤφερεν καὶ γράμμα ἀπὸ τὸν ἅγιον Προϊλάβου εἰς τοὺς προεστοὺς τοῦ Ἰσμαΐλίου ὅτι τὰ κουτία νὰ ἀνοιχθοῦν καὶ νὰ δοθοῦν εἰς αὐτόν. Ἐγώ, βλέπωντας οὕτως, ἀναπολόγητος ἔμεινα, καὶ τὸν εἶπα μὲ καλοῦ τρόπου πῶς εἴμεσθεν ἑνὸς ὀσπητίου τέκνα καὶ ἑνὸς πατρός τε παιδία. Ἰδοὺ φανερόνω τὴν Μακαριότητα τὸν ἅγιον δεσπότην μου τὴν ὑπόθεσίν μου τοιούτως λογῆς, καί, προσκυνῶν, φιλῶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν κἂν ἕνα γράμμα νὰ στείλετε εἰς τὸν ἅγιον Προϊλάβου νὰ ἔχω φῶς καὶ δύναμιν νὰ ἀντιτείνω· εἰ δὲ ἀλλέως, μὲ καταφέρει, καὶ ἐθαύμασα τί νὰ κάμω πλέον τὸ περισσότερον. Ἐκρεμάσθηκα εἰς τὸ ἔλεος τῆς Μακαριότητός της. Ἰδοὺ στέλνω καὶ μερικὰ αὐγὰ διὰ παρακμικρὰν ἐνθύμησιν, καὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα ζητῶ συγχώρησιν.

Αἱ δὲ ἅγιαι εὐχαὶ τῆς Σῆς Μακαριότητος εἴησαν ἐπ' ἐμοὶ εἰς φυλακτήριον ἐν βίῳ παντί, ἀμήν.

Ἰάψοι, Μαΐου 26.

Ταπεινὸς δοῦλος

Καλλίνικος ἀπὸ Ἰσμαΐλι.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

închinat Ţie; şi iarăş Îţi arăt Ţie, sfinţitului meu stăpân prea-fericit, cele ce s'au întâmplat. Chir Ioanichie protosinghelul, străbătând eparhia Proilavului, a venit acum la Ismail şi a adus şi o scrisoare de la Preasfinţitul de Brăila către căpeteniile Ismailului ca să se deschidă cutiile şi să i se dea lui [banii]. Eu, văzând aşà am rămas fără apărare, şi i-am spus cu bine cum că suntem fiii aceluiaş lăcaş şi copiii aceluiaş părinte. Iată arăt Fericirii Tale, sfinţitului mieu stăpân, afacerea mea de acest fel, şi, îngenunchind, sărut sfinţita-Ţi dreaptă ca să trimeţi măcar o scrisoare către Preasfinţitul de Brăila, să am lumină şi putere să mă împotrivesc; şi, dacă e altfel, mă descurajează, şi m'am minunat ce să fac mai mult. Atârnăm de mila Fericirii Tale. Iată trimet şi câtevà ouă pentru o prea-mică amintire, şi pentru puţinătate cer iertare.

Iar sfintele rugăciuni ale Fericirii Tale asuprà-mi să-mi fie de pază în toată viaţa, amin.

1777, Maiu în 26.

Smerit rob:

Calinic din Ismail.

MCCLXIV.

Gherman, egumenul de Văcăreşti, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre veniturile Sfântului Mormânt.

1777, 5 Iunie.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ ἡγουμένου Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον ὑπὸ τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ μετοχίων, κ. τ. λ.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην καὶ σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶν, ἀσπάζομαι πανευλαβῶς τὰς σεβασμίους αὐτῆς χεῖρας. Ταῖς ἀπερασμέναις ἔλαβον σεβάσμιόν μοι καὶ προσκυνητὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Μακαριότητος, πλήν, μὲ τὸ νὰ τὸ ἔλαβον εἰς καιρὸν ὁποῦ εἶχον τὴν φροντίδα τῆς ἑορτῆς, δὲν ἔλαβον καιρόν, μὲ τὸν ἴδιον καλαράσην νὰ κάμω τὴν ἀπόκρισιν.

Ἔλαβον καὶ τὸ γράμμα τὸ πρὸς τὸν καλόγηρον Πεσχᾶνον, καὶ ἐρχόμενος θέλω λάβει καὶ τὰ ἐπίλοιπα, καὶ θέλω τοῦ τὸ ἐγχειρίσῃ. Ἀπὸ τοὺς ἡγουμένους ἐπῆρα ἕως τώρα μερικά· μερικοὶ ὑπόσχονται νὰ δώσουν τριῶν χρόνων ἐτήσιον, καὶ μερικοὶ δύο χρόνων, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἐπρόσθεσα διὰ τὴν ἀνάγκην, καὶ

Scrisoarea lui Gherman egumenul de Văcăreşti către Avramie, pentru cele datorite către Sfântul Mormânt de către metoaşele româneşti ş. c. l.

Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi prea-respectate cu supunere închinându-mă, sărut cu toată evlavia mânile-Ţi respectate. Zilele trecute am primit scrisoarea mie respectată şi vrednică de închinăciune a Fericirii Tale prea-dumnezeieşti, dar, de oare ce am primit-o la o vreme când aveam grija hramului, n'am întrebuinţat prilejul de a face răspunsul cu acelaş călăraş.

Am primit şi scrisoarea pentru călugărul Păşcanu şi, venind, voiu luà şi pe celelalte, şi i le voiu da în mână. De la egumeni am luat până acum cevà bani; unii din ei făgăduiesc să dea venitul anual pe trei ani, şi unii pe doi ani, căci şi pe aceia i-am adaus de nevoie, şi orice alta pe

κάτι τι παράνω ἀπὸ τὰ συνειθισμένα, εἰς ὅσους δηλαδὴ δὲν ἐχαλάσθηκαν τὰ ἐλέη ὁποῦ εἶχον. Ἐπειδὴ καὶ ἠὖρα καὶ ἐδικά μου κολοβωμένα ἐλέη, μὲ τὸ νὰ ἐχάλασεν κάποιας παλαιὰς συνηθείας ὁ ὑψηλότατος Αὐθέντης, καὶ εἰς ἄρχοντας, καὶ εἰς μοναστήρια. Μὲ τοῦ Πεσχάνη τὸ ἔλεος, μὲ τοῦ Ἰακώβου καὶ μὲ ὅσα ὑπεσχέθηκαν νὰ δώκουν, συμποσοῦνται ἕως ἑπτὰ ἥμισυ πουγγεῖα, χωρὶς τοῦ Μπουρνόβσκη, ἐπειδὴ καὶ δὲν εὑρέθη ἀκόμη μούλκι ὁποῦ νὰ πωληται, καὶ μήτε τὸν ἐνοχλῶ ἕως τότε. Ἐκεῖνο τὸ πέτρινον ἐργαστῆρι εἶναι πολλὰ νιζαλίδικον, ἐπειδὴ εὑρέθη καὶ εἰς ἄλλους ἀμανέτι, καὶ ἀφέθηκαν καὶ οἱ ἀγορασταί. Ἐλπίζω νὰ μὴν ἐνοχληθῇ ἡ Μακαριότης της, ἢ καὶ ἂν ἐνοχληθῇ, μὲ ὀλίγα ὅμως· ἀφοῦ συναχθοῦν ὅσα ἐδιώρισα, θέλω στείλει καὶ κατάστιχον. Ὁ καιρὸς τῶν ἐτησίων ἦτον πάντοτε ἀπὸ τοῦ ἁγίου Δημητρίου· μὲ τὸ νὰ ἐδιώρισεν ὅμως προπέρυσι ἡ Μακαριότης της εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν καὶ ἔδωκαν βοήθειαν, ἔμειναν πλέον τὰ ἐτήσια τὴν ἄνοιξιν, καὶ ἔτζη ἀκολουθοῦν.

Ὁ κὺρ Γεδεὼν συμπεραίνω νὰ ἔφθασεν εἰς Βασιλεύουσαν ἕως τώρα. Οἱ ἡγούμενοι ἅπαντες ὑγιαίνουσι καὶ δουλικῶς τὴν προσκυνοῦσι. Τὸ γράμμα τοῦ Μπουρνόβσκη τὸ ἔστειλα, πρὸς τινὰν ὅμως δὲν εἶπε τίποτες. Γράφωντας πρὸς τὸν ὑψηλότατον Αὐθέντην, ἂς τὸν ἐνθυμήσῃ περὶ τοῦ ἐλέους ὁποῦ εἶχεν ὁ Ἅγιος Τάφος ἀπὸ τὸ βάμμα, ἐπειδὴ εἶναι τόσοι χρόνοι ὁποῦ δὲν ἐδόθη.

Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, αἱ δὲ παγάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

Ἀφοζί, Ἰουνίου ε'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιστάτης Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

Γερμανὸς Βακαρεστίου.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

de-asupra din cele obişnuite, la câţi adecă nu s'au pierdut milele ce le aveam. Căci am găsit şi unele mile ale mele scurtate, de oare ce a stricat unele vechi obiceiuri prea-înălţatul Domn, şi la boieri, şi la mănăstiri. Cu mila lui Paşcanu, cu a lui Iacov, cu câte au făgăduit să deà, se face împreună până la şapte pungi şi jumătate, afară de Barnovschi, căci nu s'a găsit încă moşie să se vândă, şi nici nu-l supăr până atunci. Acea prăvălie de piatră e foarte încurcată, ca una ce s'a aflat şi la alţii amanet, şi s'au lăsat şi cumpărătorii. Cred că nu Te vei supăra Fericirea Ta, şi, chiar de Te-ai supăra, dar cu puţin: după ce se vor strânge toţi banii ce am orânduit, voiu trimete şi catastif. Vremea veniturilor anuale erà pretutindeni de la Sfântul Dumitru; ci, de oare ce dăunăzi ai orânduit Fericirea Ta la acel termen şi ai dat ajutor, au mai rămas venituri anuale să se deschidă, şi aşà urmează.

Chir Ghedeon bănuiesc că a sosit la Ţarigrad până acum. Egumenii toţi sunt sănătoşi şi Ţi se închină cu supunere. Scrisoarea celui de la Barnovschi am trimes-o, dar n'a spus nimic la nimeni. Scriind prea-înălţatului Domn, să-i aminteşti de mila ce o aveà Sfântul Mormânt de la vamă, căci sunt atâţia ani de când nu s'a dat.

Acestea cu închinăciune, iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie-mi ajutătoare în viaţa toată.

1777, Iunie în 5.

Al Fericirii Tale prea-venerate prea-mică slugă:

[Gherman de Văcăreşti.]

MCCLXV.

1777, 20 (?) Iunie. **Atanasie, egumen de Barnovschi, către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o pâră contra lui şi moşiile din Bucovina ale mănăstirii.**

Ἐπιστολὴ Ἀθανασίου ἡγουμένου Μπουρνόβσκη πρὸς Ἀβράμιον περὶ ἰδιωτικῶν τινων ὑποθέσεων καὶ περὶ τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν γειτονευόντων κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶν, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπάζομαι, ἣν καὶ διατηρεῖ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγείᾳ, εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ στερεώσεως

Scrisoarea lui Atanasie egumenul de Barnovschi către Avramie, pentru unele afaceri particulare şi pentru moşiile vecine cu Austria ale Sfântului Mormânt.

Închinându-mă cu supunere Fericirii Tale prea-venerate, sărut cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă, pe care să Te şi ţie Dumnezeu a toate în cea mai înaltă sănătate, în fericire neîntreruptă, întru mulţi

ἐπὶ τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ αὐτῆς Θρόνου, εἰς καύχημα καὶ δόξαν ἡμετέραν καὶ κοινὴν τοῦ γένους ἡμῶν ἀγαλλίασιν.

Μετ' εὐλαβείας πολλῆς ἐδεξάμην τὸ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα, καὶ ἐχάρην, τόσον διὰ τὰς δεσποτικάς της εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ὅσον καὶ διὰ τὰς πατρικὰς αὐτῆς συμβουλάς, ὁποῦ μὲ συμβουλεύει, καὶ τὰς ἑξῆς πατριαρχικάς της προσταγάς, μὲ τὰς ὁποίας μὲ προστάζει ὅτι νὰ ὑπερμαχῶ καὶ ἐγὼ ὡσὰν τοὺς λοιποὺς μου συναδελφοὺς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν μοναστηρίου καὶ νὰ μὴ γίνωμαι ἐμπόδιον μὲ τὰς κοινὰς βοηθείας τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Ὁρισμὸς τῆς Μακαριότητός της· ἐγὼ πάντα εὐπειθής, πάντα ὑπήκοος, καὶ ἤμην καὶ εἶμαι, καὶ θέλω εἶσθαι εἰς τὸ ἑξῆς, τόσον εἰς τὴν Μακαριότητά της, ὁποῦ ἐστάθην καὶ ξεχωριστὰ τζιράκι της, ὅσον καὶ εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐπίτροπόν της.

Πλήν, ἂν δὲν ἐπρολάμβανον ἐκεῖνοι τὴν ἀκοὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, διαστρέφοντες τὴν ὑπόθεσιν καὶ παριστάντες τὰ πράγματα καθὼς δὲν ἐσυνέβησαν καὶ δὲν ἔτρεξαν, ἴσως ἤθελα καὶ ἐγὼ δικαιολογηθῇ ἐμπροσθέν της διὰ τοῦ παρόντος ταπεινοῦ μου γράμματος. Εἰ δέ, πάλιν, ὡς κοινὸς πατὴρ καὶ εὐεργέτης· πάντων καὶ καλοθελητής, ἄφησε καὶ εἰς ἐμέ, τὸν δοῦλον της, μικρὰν εἴσοδον ἀκοῆς, μ' ὅλον ὁποῦ ἐγὼ εἶμαι εὐπειθὴς εἰς τὰ νεύματα τῆς Μακαριότητός της, δὲν θέλω ἐνοχλήσει αὐτὴν μὲ περισσαῖς δικαιολογίαις· θέλω ἀναφέρει ὅμως τὸ κεφαλαιοδέστερον πάντων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπακουμβίζουσι.

Ὅταν ἡ πόλιτζα τῆς Μακαριότητός της ἦλθε, κατὰ τύχην ἔτυχον ἐγὼ εἰς τὸν τρίτον λογοθέτην· παραπεσόντος δὲ τούτου τοῦ λόγου, δὲν ἠξεύρω πόθεν, ἐρωτήθην ἐγὼ παρὰ τοῦ λογοθέτου ἂν οὕτως ἔχῃ, καὶ εἶπον αὐτῷ: ἀληθεύει, μὴν ἠξεύρωντας ἐγὼ ὅτι γίνεται κρυφίως, ἐπειδὴ δὲν μοι ἐκοινολόγησαν τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ δὲ λογοθέτης τὸ ἀνέφερε ἀπὸ λόγου του εἰς τὸν Ὑψηλότατον, χωρὶς νὰ ἐνέχωμαι ἐγὼ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, διὸ καί, ὅταν ἐμποδίσθηκαν, ἐμεῖς καὶ οἱ δύο ἤμεθα εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ἐδῶ ἐσυγχίσθη ὁ ἅγιος Καισαρείας, καὶ μοῦ ὡμίλησε κακῶς καὶ ὑβριστικῶς, ἐγὼ δέ, ἀθωούμενος καὶ μὴ εἰσακουόμενος, ὑβριζομενος δὲ περισσότερον, δὲν ὑπόφερα, ὡς ἄνθρωπος, καὶ, χολὴν καὶ αἷμα ἔχων, ὡμίλησα καὶ ἐγὼ κἄτι τι, πλὴν εὐθὺς τὸ μετανόησα καὶ τοῦ ἐζήτησα συγχώρησιν. Δὲν ἔπρεπε δὲ αὐ-

ani şi cu întărire în Scaunul Tău apostolicesc şi patriarhicesc, pentru lauda şi slava noastră şi pentru bucuria de obşte a neamului nostru.

Cu multă evlavie am primit venerata-Ţi scrisoare, şi m'am bucurat, atât pentru stăpâneştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, cât şi pentru părinteştile-Ţi sfaturi, ce mă sfătuieşti, şi pentru poruncile-Ţi patriarhiceşti ce au urmat, prin care-mi poruncesti ca să mă lupt din răsputeri şi eu ca şi ceilalţi ai miei confraţi pentru mănăstirea noastră a tuturora şi să nu ajung a fi piedecă la ajutoarele de obşte ale Sfântului Mormânt.

Porunca Fericirii Tale; eu la toate şi sunt şi am fost ascultător, la toate supus, şi voiu fi de acum înainte, atât faţă de Fericirea Ta, căruia Ţi-am fost şi în deosebi cirac, cât şi faţă de epitropul Tău de aici.

Numai cât, dacă n'ar fi luat înainte aceia faţă de Fericirea Ta, întortochind afacerea şi înfăţişând lucrurile cum nu s'au întâmplat şi nu s'au petrecut, poate că m'aş fi îndreptăţit şi eu faţă de Tine prin această smerită a mea scrisoare. Iar, dacă, iarăş, ca un părinte de obşte şi binefăcător al tuturora şi voitor de bine, mi-ai fi lăsat şi mie, robul Tău, o mică întrare spre a fi ascultat, deşi eu sunt ascultător de poruncile Fericirii Tale, nu Te voiu supără cu îndreptăţiri de prisos, ci voiu aduce înainte cel mai de căpetenie punct din toate, în care ei clevetesc.

Când a venit poliţa Fericirii Tale, din întâmplare eram la al treilea logofăt; şi viind vorba de aceasta, nu ştiu de unde, am fost întrebat eu de logofăt dacă e aşà, şi i-am spus: e adevărat, neştiind că se face pe ascuns, căci nu-mi împărtăşiseră lucrul. Iar logofătul a adus lucrul de la sine la Prea-Înălţatul, fără să mă ţin eu de acest lucru, de oare ce, când s'au împiedecat, eu şi cei doi eram la Ierusalim.

Aici s'a supărat Preasfinţitul de Cezareia, şi mi-a vorbit rău şi trufaş, şi eu, pârât şi neascultat, ba mai vârtos batjocurit, n'am răbdat, ca omul, şi, având şi eu fiere şi sânge, am vorbit şi eu câte ceva, ci îndată m'am căit şi i-am cerut iertare. Dar nu se cuvenià ca ei să facă

τοὶ νὰ τὸ κάμουν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ζητήσωσι νὰ μὲ καταπαθήσωσιν εἰς τὴν Μακαριότητά της, καὶ νὰ φέρωσι τὸ πρᾶγμα ἕως καὶ εἰς ἀπειλαὶς καὶ εἰς ἀποξένωσιν τοῦ Ἁγίου Τάφου. Διότι, ἂν ἡ Μακαριότης της δὲν εἶχε τὸ πρᾶον καὶ ἀόργητον, τὴν βαθεῖαν καὶ κριτικωτάτην σύνεσιν, βέβαια, εὐθὺς ἀκούωντας τὰ τοιαῦτα, ἤθελε μ' ὀργισθῇ, καὶ ἤθελε μὲ ἀποξενώσῃ τῆς ἀδελφότητος, ἄνθρωπον ὁποῦ ἐδούλευσα εἰς τόσα μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ ἐβοήθησα πολύ, καὶ ἐξέχεα ὅσα εἶχον, καὶ τώρα εἰς τὸ τέλος ἀδείασα τὰς χεῖράς μου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ μελετῶ ἑξῆς νὰ κυβερνήσω δι' οἰκονομίας ἀγαθῆς καὶ αὐξήσεως περισσοτέρας τὸ παρὸν μοναστήριον ὁποῦ ἡ Μακαριότης της μοῦ ἐνεχείρισεν, τὸ ὁποῖον ἂν θελήσω νὰ φανερώσω τῇ Μακαριότητί της εἰς ποίαν κατάστασιν τὸ εὗρηκα καὶ τί λογῆς μὲ τὸ παρέδωκαν, γυμνόν, ἔρημον πάσης μοναστηριακῆς βοηθείας, δὲν θέλω πιστευθῆ· τοῦτο μόνον τῆς λέγω, ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ τὸ ἐπῆρα ἕως τώρα δανείζομαι, τρέφω ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μου, καὶ θέλω δανείζομαι ἕως εἰς τὸ καινούριον σιτάρι καὶ κρασί· μὲ ὅλα ταῦτα ἐγώ, διὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότητός της, εἰς τῆς ὁποίας τὰ νεύματα πάντοτε ἀποφάσισα νὰ κλίνω, παρασιωπῶ ὅλα τὰ παραπονέματά μου, καὶ θέλω ὑποτάσσομαι εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐπίτροπόν της, μόνον νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Πανιερότης του καὶ εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπιστευθέντος μοι μοναστηρίου, καθὼς κυβερνᾷ καὶ τὰ ἄλλα, καὶ νὰ μὴ καταφέρεται πεισματικῶς κατὰ τοῦ ἐδικοῦ μου μοναστηρίου.

Ἂν αὐτὰ τὰ ἀκολουθήσῃ ὁ ἅγιος Καισαρείας, εἰς ἐμένα δὲν μένει πλέον παράπονον, ἀλλὰ μάλιστα καὶ θέλω τὸν σεβασθῆ, καὶ θέλω τὸν εὐλαβηθῆ, καὶ ἔτι περισσότερον ὡς καὶ πρότερον, ὡσὰν ὁποῦ προβλέπῃ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ μοναστηρίου Πουρνόφσκη, ὡσὰν καὶ τῶν λοιπῶν, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐπιστρέφονται εἰς κοινὴν ὠφέλειαν, καὶ τῆς Μακαριότητός της καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της· νὰ μὴ μὲ ὀργίζεται, ἀλλὰ νὰ γράψῃ τῷ ἁγίῳ Καισαρείας νὰ μ' ἀγαπᾷ καὶ ἐμένα, καθὼς ἀγαπᾷ καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ μὴ κάμῃ διαφορὰν τῆς ἀγάπης του· ἐπειδὴ ὅλοι εἴμασθεν συναδελφοί, καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου κοινοὶ ὑπηρέται, καὶ δουλευταί, καὶ τῆς Μακαριότητός της δοῦλοι πιστοί.

Πρὸς τούτοις εἰς πληραφορίαν της ὅτι ἐπῆγα εἰς τὸ Κορδόνι τῶν Νεμτζῶν, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι αἱ μουσίαι τοῦ μοναστηρίου, ἡ

lucrul şi să caute să mă apese la Fericirea Ta şi să aducă lucrul până la ameninţări şi la păgubirea Sfântului Mormânt. Pentru că, dacă Fericirea Ta n'ai fi curat şi fără mânie, cu minte adâncă şi foarte pătrunzătoare, de sigur că, auzind acestea, îndată Te-ai fi mâniat pe mine, şi m'ai fi depărtat de la frăţie, pe mine, om care am slujit la atâtea mănăstiri ale Sfântului Mormânt, şi am ajutat mult, şi am vărsat câte le aveam, şi acum la sfârşit am îndreptat mâinile mele către Ierusalim, şi mă gândesc ca pe urmă să chivernisesc cu economie bună şi mai mare sporire această mănăstire pe care Fericirea Ta mi-ai încredinţat-o, care, de Ţi-aş arătà Fericirii Tale în ce stare am aflat-o şi cum mi-au dat-o, goală, lipsită de tot ajutorul mănăstiresc, n'aş fi crezut; atâta numai Îţi spun că, din clipa când am luat-o şi până acum, tot cheltuiesc, mă hrănesc pe mine şi pe oamenii miei, şi voiu cheltuì [de la mine] până la grâul nou şi până la vin; totuş, după porunca Fericirii Tale, la ordinele căruia m'am hotărât a mă plecà, trec supt tăcere toate ostenelile mele, şi mă voiu supune vechilului Tău de aice, numai să urmezi Preasfinţia Ta şi pentru folosul mănăstirii încredinţate mie precum chiverniseşti şi pe altele, şi să nu Te porţi cu pizmă faţă de mănăstirea aceasta a mea.

Dacă acestea le va urmà Preasfinţitul de Cezareia, nu-mi mai rămâne parapon, ci mai vârtos îl voiu respectà şi voiu aveà evlavie pentru el, şi încă mai mult ca mai nainte, căci se va îngriji şi de folosul mănăstirii Barnovschi, ca şi de al celorlalte, care se întorc toate spre folosul de obşte şi al Fericirii Tale şi al Sfântului Mormânt.

Mă rog de Fericirea Ta să nu Te superi pe mine, ci să scrii Preasfinţitului de Cezareia să mă iubească şi pe mine, cum iubeşte şi pe alţii, şi să nu facă deosebire în iubirea lui; căci toţi suntem confraţi şi unul ca şi altul slujitori ai Sfântului Mormânt, şi robi, şi slugi credincioase ale Fericirii Tale.

Adaug pentru ştiinţa Fericirii Tale că am mers la Cordonul Nemţilor, acolo unde sunt moşiile mănăstirii, care sunt

ὁποίαις εἶναι τρεῖς: ἡ Ζοῦπσκα εἶναι δῆλον τῇ αὐτοῦ Μακαριότητι ὅτι ἐπωλήθη, τὴν ὁποίαν τὴν εἶχε πωλημένην ὁ κὺρ Γεδεὼν τὴν [εἷς τινα] τῶν Νεμτζῶν διὰ ἔτη πέντε, ἔπειτα δὲ μετ' ὀλίγον τὴν ἐπώλησεν εἰς ἄλλον μὲ τελειότητα, καί, ἀφ' οὗ ἦλθεν ὁ καιρὸς τώρα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐπῆγεν ἐκεῖνος ὁποῦ πρῶτον ἐφύλαττεν ἐπὶ συμφωνίᾳ διὰ ἔτη πέντε, νὰ ἐξουσιάσῃ τὴν μουσίαν καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸ κατ' ἔτος εἰσόδημα. Τὸν αὐτὸν δὲ καιρὸν ἐπῆγεν καὶ ὁ μὲ τελειότητα αὐτὴν ἀγοράσας νὰ τὴν ἐξουσιάσῃ, καὶ ἔπεσαν ἀμφότεροι εἰς κρίσεις. Ὁ ἐκεῖσε δὲ γκενεράλης ἐδικαίωσε τὸν ἀγοράσαντα αὐτὴν μὲ τελειότητα, τὸν δὲ ἄλλον τὸν ἐδικαίωσε νὰ ἔλθῃ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸ μοναστῆρι Πουρνόφσκη ἑπτὰ χιλιάδες γρόσια καὶ πεντακόσια, δικαιολογούμενα μὲ τὸ γράμμα τοῦ κὺρ Γεδεών, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς αἰτίας ἐμποδίσθη τῆς ἀνωτέρας μουσίας Τοπορουῦτζι τὸ εἰσόδημα. Ἡ δὲ τρίτη καὶ αὐτὴ εἶναι πωλημένη εἰς τὸν τρέχοντα χρόνον πρὸς πενῆντα γρόσια, καὶ αὐτὰ εἶναι παρμένα παρὰ τοῦ κὺρ Γεδεών· καὶ ἐπὶ τοιαύτῃ καταστάσει εὑρίσκεται τὸ ἐμπιστευθέν μοι μοναστήριον· τόσον μόνον ἔμειναν μπεσμένα καὶ αὐτὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰ εὐγάλω ἀπὸ τοὺς πτωχούς.

Ταῦτα μέν, τὰ δὲ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν πανευτυχέστατα, αἱ δὲ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ διὰ βίου παντός.

,αφοζ', Ἰουνίου κ (;).

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος.

Ἀθανάσιος Μπορνόβσκης.

trei: Zupsca ştii Fericirea Ta că s'a vândut, pe care o aveà vândută chir Ghedeon [la unul din] Nemţi pe cinci ani, apoi după puţin a vândut-o altuia de veci, şi, pentru că a venit acum terminul de Sfântu-Gheorghe, a mers acel care întâiu o ţinuse cu învoială timp de cinci ani, ca să stăpânească moşia şi să iea venitul anual. Tot în acel timp însă a venit şi cel care o cumpărase de veci ca s'o stăpânească, şi au căzut amândoi la judecăţi. Iar generalul de acolo a judecat pe cel ce a cumpărat-o [s'o ţie] de veci, iar pe cellalt l-au judecat să vie să iea de la mănăstirea Barnovschi şapte mii cinci sute de lei, dovedite cu zapisul lui chir Ghedeon, şi din această pricină s'a oprit venitul acelei moşii Toporăuţii. Iar a treia moşie şi aceia e vândută pe acest an cu cinzeci de lei, şi banii aceia sunt luaţi de chir Ghedeon; şi într'o stare ca aceasta se află mănăstirea mie încredinţată; atâta au rămas, bezmenurile şi pe acelea nu pot să le scot de la săraci.

Acestea, iar anii Fericirii Tale fie foarte fericiţi, şi sfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni fie cu noi în toată viaţa.

1777, Iunie în 20 (?).

A Fericirii Tale slugă supusă:

Atanasie de Barnovschi.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLXVI.

Alexandru-Vodă Ipsilanti către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre o cerere de plecare a Spătarului al doilea, Metaxă. 1777, 11 Iulie.

Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον περὶ τοῦ β' σπαθάρη, υἱοῦ τοῦ ἰατροῦ Μεταξᾶ.

Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἡμετέρε ἐν Χριστῷ πάτερ σεβασμιώτατε, τὴν αὐτῆς Μακαριότητα υἱικῶς προσκυνοῦντες, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμεθα· ἣν διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐν ὑγιείᾳ ἄκρᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως τῶν σωτηριωδῶν ἀγαθῶν.

Ἱερὸν αὐτῆς γράμμα εὐλαβῶς ἐδεξάμεθα,

Scrisoarea lui Alexandru Ipsilanti Voevod către Avramie despre al doilea Spătar, fiul medicului Metaxă.

Prea-fericite şi preasfinţite Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Avramie, al nostru întru Hristos părinte prea-venerat, Fericirii Tale fieşte închinându-ne, sărutăm cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă; pe care să Te ţie sfântul Dumnezeu în deplină sănătate şi fericire statornică, întru mulţi ani, şi cu dobândirea bunurilor mântuitoare.

ἐξ οὗ πληροφορηθέντες τὴν ἐφετὴν ἡμῖν ἀγαθὴν ὑγιείαν της, λίαν ἐχάρ[ημεν. Ἔ]γνωμεν καὶ τὰ ὅσα ἐν αὐτῷ ἡμῖν σημειοῖ περὶ τοῦ δευτέρου μας σπαθάρη, υἱοῦ τοῦ [ἄρχον]τος ἰατροῦ Μεταξᾶ, ὅτι, ἂν μὰς ζητήσῃ ἄδειαν διὰ νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα, νὰ μὴ τὸν ἀφήσομεν. Τὸν ὁποῖον ἂν μὰς ζητήσῃ, κατὰ τὴν πατρικὴν ἀξίωσίν της, δὲν θέλομεν τὸν ἀφήσῃ, καὶ θέλομεν τὸν ἔχει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὴν αὐθεντικήν μας δούλευσιν.

Ἂς μὴ διαλείπῃ δέ, παρακαλοῦμεν, εὐχομένη ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἱεραῖς αὐτῆς ἐντεύξεσι, καὶ δηλοποιοῦσα συνεχῶς τὰ περὶ τῆς εὐκταίας ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της· ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευήμερα, αἱ δὲ ἱεραὶ αὐτῆς εὐχαὶ ἀρωγαὶ ἡμῖν διὰ βίου.

,αφοζ', Ἰουλίου ια'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμος.

Ἰω. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης Βοεβόδας.

(Bibl. Ac. Rom. copiile d-lui M. Ghedeon.)

Sfinţita-Ţi scrisoare cu evlavie am primit-o, din care aflând de nouă dorită sănătate a Ta, foarte ne-am bucurat. Am aflat şi câte ni scrii acolo pentru al doilea Spătar al nostru, fiul dumisale medicului Metaxà, că, dacă ni va cere voie să vie acolo, să nu-l lăsăm. Pe care, dacă ni-o va cere, după rugăciunea părintească a Ta, nu-l vom lăsà, şi-l vom avea şi de acum înainte în slujba noastră domnească.

Ci Te rugăm să nu lipseşti a te rugà neapărat pentru noi în sfintele-Ţi rugăciuni către Domnul, şi văzând neîncetat cele ce privesc sănătatea Ta nouă dorită; ai cărui ani fie de la Dumnezeu foarte mulţi şi pe deplin fericiţi, iar sfintele-Ţi rugăciuni ajutătoare nouă în viaţă.

1777, Iulie 11.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci gata:

Io Alexandru Ipsilanti Voevod.

MCCLXVII.

1777, 20 Iulie. Grigore Alexandru-Vodă Ghica dă scutire mânăstirii Doamnei (Κυρίου; *(sic)*, din Botoşani.

(Bibl. Ac. Rom., notiţe greceşti moderne.)

MCCLXVIII.

1774, 23 Iulie. Grigore Ghica-Vodă către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre aşezarea unui egumen la Tazlău şi veniturile dela Domnie ale Sfântului Mormânt.

Ἐπιστολὴ Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα πρὸς Ἀβράμιον περί τινος ἡγουμένου νεοστὶ διορισθέντος καὶ περὶ μιᾶς χορηγίας ἐκ Μολδαβίας πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον.

Μακαριώτατε, θειότατε Πατριάρχα Ἱεροσολήμ, κύριε, κύριε Ἀβράμιε, ἐν Χριστῷ ἡμῖν πάτερ σεβάσμιε, τὴν Μακαριότητά της σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῆς πατρικῆς δεξιᾶς εὐλαβῶς προσαγορεύομεν· διαφυλάττοι αὐτὴν ὁ Ὕψιστος ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ εὐημερίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπαπολαύσεως πάντων τῶν ὧν ἐφίεται σωτηριωδῶν αἰτημάτων.

Τὸ ἀπὸ τῆς γ' τοῦ τρέχοντος εὐχετικὸν αὐτῆς εὐλαβῶς ἐλάβομεν, καὶ ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ ἡμῖν ἀγαθῇ ὑγιείᾳ της ἤσθημεν· ἔγνωμεν ἅμα τὰ ἐν αὐτῷ πατρικῶς ἡμῖν ἐπισημειούμενα.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ νὰ ἀποκαταστήσωμεν ἡγουμένον εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον Ταζ-

Scrisoarea lui Grigore Ghica Voevod către Avramie despre un egumen de curând orânduit şi despre un ajutor din Moldova pentru Preasfântul Mormânt.

Prea-fericite, prea-dumnezeiesc Patriarh al Ierusalimului, doamne, doamne Avramie, întru Hristos părinte al nostru venerat, salutăm evlavios pe Fericirea Ta cu sărutarea părinteştii drepte; să Te păzească Cel Prea-Înalt în cea mai deplină sănătate şi în fericire necontenită, întru mulţi ani, şi cu dobândirea tuturor mântuitoarelor cereri pe care le doreşti.

Scrisoarea-Ţi de rugăciuni din 3 ale acestei luni cu evlavie am primit-o, şi pentru cea nouă prea-dorită sănătate a Ta ne-am bucurat; am cunoscut şi cele însemnate nouă părinteşte înlăuntru.

Şi pentru aceia ca să aşezăm egumen la mănăstirea Tazlăului un ieromonah

λαίου κἄποιον ἱερομόναχον παπᾶ κὺρ Γρηγόριον, κριθέντα ἄξιον παρὰ τῆς Μακαριότητός της εἰς τὸ νὰ ἀναλάβῃ τὰς φροντίδας καὶ ἐπιστασίαν τοῦ διαληφθέντος μοναστηρίου, κατὰ τὴν πατρικήν της ἀξίωσιν ἀποκατεστήσαμεν αὐτόν.

Περὶ δὲ τοῦ κατ' ἔτος διδομένου ἀπὸ τοῦ βάματος πρὸς τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, ὡς πέρυσιν, οὕτω καὶ τῆτες θέλομεν ἀποπληρώσει ἐν καιρῷ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Γνωρίζουσα δὲ τὴν ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὴν οἰκὴν κλίσιν καὶ εὐλάβειαν, ἀξιοῦμεν νὰ μὴ διαλείπῃ, σημειοῦσα ἡμῖν τὰ τῆς ἐφετωτάτης ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της· ἧς τὰ μὲν ἔτη εἴησαν θεόθεν ὡς πλεῖστα καὶ σωτήρια· αἱ δὲ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν σὺν ἡμῖν διὰ βίου.

ᾳφοζ', Ἰουλίου κγ'.

Τῆς Μακαριότητός της υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμος.

Ἰω. Γρηγόριος Γ'ίκα Βοεβόδας.

popa chir Grigorie, judecat vrednic de Fericirea Ta ca să iea grija şi supravegherea zisei mănăstiri, după părinteasca-Ţi cerere l-am aşezat.

Iar pentru ecia ce se dă pe an dela vamă către Preasfântul şi de viaţă primitorul Mormânt, ca şi mai nainte, aşà şi acum o vom plăti la vreme.

Şi acestea deocamdată. Ci, ştiind fiasca aplecare şi evlavie ce o avem către Tine, Te rog să nu lipseşti vestindu-ni' cele ce privesc prea-dorita nouă bună sănătate a Ta; ai cărui ani fie dela Dumnezeu cât de mulţi şi plini de mântuire; iar rugăciunile-Ţi ascultate de Dumnezeu fie cu noi în toată viaţa.

1777, Iulie în 23.

Al Fericirii Tale fiu întru Hristos şi la porunci gata.

Io Grigorie Ghica Voevod.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLXIX.

Egumenul Ioasaf de Sfântu-Gheorghe către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre un nepot al său, un recomandat al Patriarhului şi afaceri.

1777, 27 Iulie.

Ἐπιστολὴ Ἰωάσαφ ἡγουμένου Ἁγίου Γεωργίου πρὸς Ἀβράμιον, συναποστέλλοντος γουναρικὰ καὶ χρήματα.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην μοι Μακαριότητα ταπεινῶς προσκυνῶ, πανευλαβῶς ἀσπαζόμενος τὴν μακαρίαν της δεξιάν, ἣν μοι διατηρεῖν τὸ θεῖον ὑγιαίνουσαν ἄκρως καὶ εὐδαιμονοῦσαν ἀμεταπτώτως, μετὰ μακροβιότητος, πρὸς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν τοῦ ὑπ' αὐτῇ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ Θρόνου.

Τὴν ἀπὸ τῆς ια' τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου γεγραμμένην δεσποτικήν της ἐπιστολὴν μετ' εὐλαβείας ἔλαβον, καὶ εἶδον τὰ ὅσα, δεσποτικῶς ἐρευνῶσα, μὲ προστάζει. Καί, περὶ μὲν τοῦ ἀνεψιοῦ μου Κυρίλλου, ὑπερευχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὁποῦ ἐννοιάζεται, καὶ κατὰ τὸ παρόν, δεσπότη μου, τὸν ἔχω ἐνταῦθα εἰς τὸ μοναστήριον, ἕως ὁποῦ νὰ ὁρίσῃ καὶ ἡ Μακαριότης της ἐνταῦθα, καὶ ἂς ἔχῃ ζωὴν ὁ δεσπότης μου, ὅτι ἤθελε προνοήσῃ καὶ διορίσῃ ἡ Μακαριότης της περὶ ἐκείνου: ἐγὼ εἰμὶ πρόθυμος εἰς τὰς δεσποτικάς της προσταγάς· ὅθεν ἂς εἶναι κατὰ τὸ παρὸν ὑπομονή.

Τὸν Σπαθαράκη, καθὼς προστάζει, καὶ τὸν παρηγορῶ, καὶ τὸν συμβουλεύω ἐκεῖνο ὁποῦ

Scrisoarea lui Ioasaf egumenul de Sfântu-Gheorghe către Avramie, cu trimetere de blăni şi lucruri.

Fericirii Tale mie prea-dumnezeieşti cu smerenie mă închin, cu toată evlavia sărutând fericita-Ţi dreaptă, pe care să mi Te ţie Dumnezeu sănătos foarte şi fericit fără schimbare, întru viaţă îndelungată, pentru aşezarea şi împuternicirea supt Tine a preasfinţitului si apostolicescului Scaun.

Scrisoarea-Ţi stăpânească scrisă de la 11 ale trecutei luni Iunie am primit-o cu evlavie, şi am văzut câte, înşirându-le ca un stăpân, mi le poruncesti. Şi, cât pentru nepotul mieu Chiril, mulţămesc foarte Fericirii Tale că Te gândeşti, şi deocamdată, stăpâne, îl am aici la mănăstire, până ce ar pofti şi Fericirea Ta aici, şi să trăiască stăpânul mieu, căci Te vei îngriji şi vei orândui Fericirea Ta pentru dânsul: eu sunt gata la poruncile-Ţi stăpâneşti; deci să fie deocamdată răbdare.

Pe Spătăraş, cum poruncesti, îl mângâiu, şi-l sfătuiesc cât pot, şi mă îngrijesc

ἠμπορέσω, καὶ τὸν ἐννοιάζομαι, ὡς ἐδικόν της, καὶ μάλιστα τὸν ἔχω καὶ εἴκοσι γρόσια, ὁποῦ τὸν ἐχρειάσθηκαν· ὅστις, μὲ τὴν εὐχήν της, εἶναι εὐπειθὴς εἰς τὰς λαμπρὰς προσταγὰς τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου.

Ἰδοὺ ὁποῦ στέλλω, κατὰ τὴν προταγήν της, τὴν ζιντζαποκοιλιὰν καὶ πενῆντα ζιντζάπια μαῦρα, καὶ ἐλπίζω νὰ φανῇ ἀρεστή, καὶ νὰ μὲ εὐχηθῇ.

Ἂς λάβῃ καὶ μίαν πόλιτζαν πεντακοσίων γρασίων εἰς ὄνομα τοῦ Χατζῆ-Κωνσταντά· καὶ θέλω ἐνναισθῇ, δεσπότη μου, καὶ μετέπειτα νὰ κάμω ἐκεῖνο ὁποῦ πρέπει· μόνον παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της νὰ μὲ νομίζῃ ὡς καὶ πρότερον εὐπειθέστατον τέκνον της καὶ νὰ μὲ προστάζῃ εἰς ὅσα μὲ κρίνει ἱκανόν, καὶ εὑρήσει με προθυμότατον.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· ἂς ἔχω δέ, ἂν εἶναι ὁρισμός της, δεσποτικόν της, πληροφοριτικὸν τῆς περιλαβῆς τόσον τῆς πολίτζης, ὅσον καὶ τῆς γούνας, ἐφοδιάζουσά με δι' αὐτῶν τὰς πατρικάς της εὐχὰς καὶ εὐλογίας, αἵτινες εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

,αφοζ', Ἰουλίου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης μοι Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος· ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἁγιοῦ Γεωργίου· Ἰωάσαφ.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

de el, ca de un om al Tău, ba am la el şi douăzeci de lei, pe cari i i-am împrumutat; care, cu rugăciunea Ta, este supus la strălucitele porunci ale prea-înălţatului nostru Domn.

Iată că trimet, după porunca Ta, pântecele de singeap şi cinzeci de singeapuri negre, şi nădăjduiesc să se arăte pe plac, şi că-mi vei mulţămi prin rugăciuni.

Să iei şi o poliţă de cinci sute de lei pe numele lui Hagì-Costandà; şi mă voiu gândì, stăpâne, şi pe urmă să fac ce trebuie; numai mă rog de Fericirea Ta să mă socoţi ca şi înainte prea-supusul Tău fiu şi să-mi porunceşti toate la câte mă crezi destoinic, şi mă vei aflà pregata.

Şi acestea cu supunere; ci să am, dacă e porunca Ta, scrisoarea-Ţi stăpânească, vestind atât luarea poliţei, cât şi a blănii, îndreptându-mi prin ele *(sic)* părinteştile-Ţi rugăciuni şi binecuvântări, care să-mi fie ajutătoare în toată viaţa.

1777, Iulie în 27.

Al Fericirii Tale prea-dumnezeieşti rob smerìt: egumenul Sfântului Gheorghe,

Ioasaf.

MCCLXX.

1777. 26 August.

Gherman, egumenul de Văcăreşti, către Patriarhul de Ierusalim, despre cărţile de iertare ce se vor lucrà la Bucureşti şi despre mănăstirea Negoieşti.

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ Βακαρεστίου πρὸς Ἀβράμιον περὶ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ Νεγοεστίου γενομένων βελτιώσεων καὶ περὶ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ τυπογραφείου καὶ τῆς συγχρόνου καταστάσεως αὐτοῦ κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην καὶ ἁγιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι μετ' ἄκρας αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν. Ἵν καὶ διατηροίη ἡ ἀνωτάτη Πρόνοια ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀκλονήτου στερεώσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν καὶ ἀποστολικὸν Θρόνον αὐτῆς.

Μετὰ τὴν δουλικήν μου προσκύνησιν, δηλοποιῶ τῇ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Μακαριότητι ὅτι κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας τοῦ τρέχοντος Αὐγούστου, ἐδεξάμην θειοτάτην πατριαρχικὴν αὐτῆς ἐπιστολήν, ἥντινα καὶ ἐπροσκύνησα μεθ' ὅ τι πλείστης τῆς ὁποκλίσεως· ἐχάρην δὲ οὐ μετρίως πληροφορηθεὶς διὰ τὴν θεοφρούρητον αὐτῆς ὑγιείαν.

Scrisoarea lui Gherman de Văcăreşti către Avramie, despre îmbunătăţirile făcute în mănăstirea Negoieşti şi despre tipografia din Bucureşti şi starea lui în acest timp ş. c. l.

Fericirii Tale prea-dumnezeieşti şi preasfinţite cu supunere mă închin şi sărut cu cel mai înalt respect şi cu evlavie dreapta-Ţi izvorâtoare de haruri. Pe care să Te şi ţie Pronia de sus în cea mai înaltă sănătate şi necontenită fericire, întru mulţi ani şi cu nezguduită întărire pe preasfinţitul Tău Scaun patriarhicesc şi apostolesc.

După smerita-mi închinăciune, arăt Fericirii Tale prea-dumnezeieşti că în aceste zile chiar ale lui Avgust în curs, am primit prea-dumnezeiasca-Ţi scrisoare patriarhicească, căreia m'am şi închinat cu cât mai multă plecăciune; şi m'am bucurat nu puţin aflând despre sănătatea-Ţi de Dumnezeu păzită.

Εἶδον ἐπομένως καὶ τὰ ὅσα δεσποτικῶς μοὶ ἐπιτάττει, ἔστοντας νὰ μὲ ὀνειδίζῃ συνεχῶς εἰς τὰ πανάγιά της γράμματα ὅτι νὰ μὲ ἐγράφετε πολλάκις περὶ διαφόρων ὑποθέσεων, καὶ εἰς τόσον διάστημα καιροῦ δὲν τὴν ἀποκρίθηκα.

Ἐγώ, ὁ δοῦλός της, παναγιώτατε δέσποτα, εὐθὺς ὁποῦ λάβω πανάγιά της γράμματα, χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, κάμνω τὰς ταπεινάς μου ἀποκρίσεις τῶν πατριαρχικῶν αὐτῆς προσταγμάτων, καὶ τὰ ἐγχειρίζω εὐθὺς εἰς τὴν αὐθεντικὴν Κούρτην, εἰς χεῖρας τοῦ μεγάλου-γραμματικοῦ, καὶ μὲ καλαράσην στέλνωντας εἰς Βασιλεύουσαν. Δὲν ἠξεύρω ὅμως ποῦ παραπεύτουν, αὐτοῦ ἢ ἐδῶ· καὶ τοῦτο πολλὰ μὲ λυπεῖ ὅταν μὲ γράφει ὁ κοινὸς αὐθέντης πῶς δὲν λαμβάνει γράμματα τοῦ ταπεινοῦ τῆς δούλου. Καὶ εἰς τοῦτο παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου νὰ μοῦ συγχωρήσῃ.

Διὰ τὰ συγχωραχάρτια, δεσπότη μου, ἡ τυπογραφία ἀπὸ τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα αὐτοῦ εἶχεν χαλάσει, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχαν βιβλία διὰ νὰ τυπώσουν. Διὰ τὰ συγχωροχάρτια ὅμως ἐπαρεκάλεσα πρὸ πολλοῦ διὰ νὰ βάλουν καὶ αὖθις εἰς τύπον· ὅμως, μὴ ἔχοντας ψῆφια, ἔγραψαν εἰς Βενετίαν διὰ νὰ τοὺς ἔλθουν, καὶ κατὰ τὸ παρὸν τὰ προσμένουν, σήμερον, αὔριον· καί, εὐθὺς ὁποῦ νὰ ἔλθουν τὰ ψῆφια καὶ καταστρωθῇ ἡ τυπογραφία, εὐθὺς θέλω τὰ στείλει τὸ ὀγληγωρότερον εἰς τὰς παναγίας της χεῖρας.

Περὶ δὲ τῶν μοναστηρίων, οἱ ἡγούμενοι περνῶσι καλὰ κατὰ τὸ παρὸν καὶ μερεμετίζουν τὰ μοναστήριά των μερικοί, καὶ ἄλλοι ἀκόμη δὲν ἄρχισαν, μὲ ὅλον ὁποῦ ἡ ἔκλαμπρος προσταγὴ εἶναι ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια νὰ φθιασθοῦν καὶ νὰ μερεμετισθοῦν, μικρὰ καὶ μεγάλα. Ὁ παπᾶ Σεραφεὶμ ἕως ὅπου εὐδοκίμησεν εἰς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν ἐπιτροπικὴν τοῦ μοναστηρίου Νεογεστίου· ὁ καί, ἐλπίζω, διὰ τῶν παναγίων της εὐχῶν, νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Ἐπεριμάζευσε τὸ μοναστῆρι, ἔκαμεν πόρτας, παράθυρα, στρωσίδια, κρεββάτεια μερικῶν κελλίων πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν μουσαφιρέων. Καὶ παρακαλῶ, δεσπότη μου, ἂν τὸ εὑρίσκετε εὔλογον, γράψετε, καταστήσετέ τον καὶ ἡγούμενον, διὰ νὰ ἔχῃ καὶ περισσοτέραν ζέσιν εἰς τὸ μοναστῆρί του.

Εὐχαριστῶ, δεσπότη μου, ὁποῦ πάντοτες μὲ γράφετε διὰ τῆς ταλαιπώρου ὑγιείας μου καὶ ἀθλίας καταστάσεώς μου· αἱ πανάγιαί της εὐχαὶ νὰ μὲ δυναμώνουν διὰ νὰ δουλεύω καὶ ἐγὼ ὅσον τὸ δυνατὸν αὐτὸ τὸ ἅγιον ὁσπήτιον. Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς· αἱ δὲ πανάγιαι

Am văzut apoi şi câte ca un stăpân mi le porunceşti, deşi mă batjocureşti necontenit în prea-sfinţitele-Ţi scrisori că mi-ai scris adesea pentru felurite trebi şi în atâta curgere de vreme nu Ţi-am răspuns.

Eu, robul Tău, preasfinţite stăpâne, îndată ce ieau preasfinţitele-Ţi scrisori, fără zăbavă fac smeritele mele răspunsuri la patriarhiceştile-Ţi orânduieli, şi le dau îndată la Curtea domnească, în mâinile marelui-grămătic, şi se trimet cu călăraşi la Ţarigrad. Dar nu ştiu unde se pierd, acolo ori aici; şi aceasta mă supără mult când scrie domnul de obşte că nu primeşte scrisorile smeritului său rob. Şi întru aceasta rog pe stăpânul mieu să mă ierte.

Pentru cărţile de iertare, stăpâne al mieu, tipografia s'a fost închis încă din luna lui Aprilie, pentru că n'aveau cărţi de tipărit. Ci pentru cărţile de iertare m'am rugat de mult să se puie iarăş în lucru; ci, neavând slovă, au scris la Veneţia să li vie, şi deocamdată o aşteaptă, azimâne, şi, îndată ce vor veni slovele şi se va aşterne tipografia, îndată le voiu trimete, cât mai iute, în preasfinţitele-Ţi mâni.

Iar, pentru mănăstiri, egumenii merg bine deocamdată şi meremetisesc mănăstirile lor unii, şi alţii n'au început încă, deşi luminata poruncă e ca toate mănăstirile să se dreagă şi să se meremetisească, mici şi mari. Popa Serafim până acum s'a purtat bine la epitropia ce i s'a încredinţat, a mănăstirii Negoieşti; care nădăjduiesc că, prin preasfintele-Ţi rugăciuni, va fi de folos şi pe urmă. A înconjurat mănăstirea, a făcut uşi, ferești, garnituri de paturi, crevaturi la unele chilii, pentru odihna musafirilor. Şi rog, stăpâne al mieu, ca, dacă Ţi se pare că e bine, să scrii şi să-l aşezi şi egumen, ca să aibă o şi mai bogată râvnă la mănăstirea lui.

Mulţămesc, stăpâne al mieu, că totdeauna-mi scrii despre ticăloasa mea sănătate şi nenorocita stare a mea; preasfintele-Ţi rugăciuni să mă împuternicească pentru ca să slujesc şi eu cât mi-i putinţa la acest sfânt lăcaş. Şi aceasta cu închinăciune,

καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτικαὶ διὰ παντὸς βίου, ἀμήν.

ιαφωζ', Αὐγούστου 26.

Τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Μακαριότητος δοῦλος ταπεινὸς καὶ εἰς τὰς παναγίας της προσταγὰς προθυμότατος.

Γ'ερμανὸς Βακαρεστίου.

Ὁ ἅγιος ἀρχιμανδρίτης κὺρ Συμεὼν ἐπάγησεν εἰς τὴν Μολδαυίαν, πλὴν δὲν ἐφανέρωσεν τίποτες διατὶ πηγαίνει εἰς ἐμένα, ἀλλὰ τόσον εἶπεν: ἔχοντας δουλείαν.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

iar preasfintele şi de Dumnezeu ascultatele-Ţi rugăciuni să-mi fie de pază în toată viaţa, amin.

1777, August în 26.

Al Fericirii Tale de Dumnezeu păzite rob smerit şi prea-gata la preasfinţitele-Ţi porunci.

Gherman de Văcăreşti.

Sfinţitul arhimandrit chir Simion a plecat spre Moldova, dar nu mi-a arătat de loc pentru ce se duce, ci numai atâta a spus: că are treabă.

MCCLXXI.

1777, 20 Septembre.

Egumenul Atanasie de Barnovschi către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre niște pâri contra lui și moșiile din Bucovina ale Sfântului Mormânt.

Ἐπιστολὴ Ἀθανασίου ἡγουμένου Μπουρνόβσκη πρὸς Ἀβράμιον ἀπολογουμένου πρός τινας διαβολὰς γενομένας κατ' αὐτοῦ.

Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπαζόμενος, ἣν καὶ διατηροίη ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ, εὐδαιμονίᾳ διηνεκεῖ, μετὰ μακροβιότητος, καὶ στερεώσεως ἐπὶ τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτῆς πατριαρχικοῦ Θρόνου, εἰς καύχημα καὶ δόξαν ἡμετέραν καὶ κοινὴν τοῦ γένους ἡμῶν ἀγαλλίασιν.

Μὲ τὸ παρόν μου ταπεινόν, μὲ τὸ νὰ ἔρχεται ὁ κὺρ Δημήτρης κασάμπασης εἰς τὰ αὐτόθι, δὲν ἔλειψα διὰ νὰ φανερώσω τῇ Μακαριότητί της ὅτι καὶ ἡμεῖς, διὰ τῶν ἁγίων της εὐχῶν, ὑγιαίνομεν, ἑπομένως δὲ νὰ δηλοποιήσω αὐτῇ ὅτι ἓν γράμμα γεγραμμένον τῇ κθ' Ἀπριλλίου καὶ σταλὲν μοι, τῇ ιε' Ἰουνίου εὐλαβῶς ἔλαβον. Ἀναγνοὺς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ διαβολάς, ὁποὺ μοὶ φανερώνει ὅτι τινὲς καλοθελῆται μὲ ἐπράσαψαν, λίαν ἐπικράνθην. Ὅθεν καὶ δὲν ἔλειψα νὰ κάμω τῇ Μακαριότητί της τὴν ἀπόκρισιν, ἐλπίζωντας πῶς, ἀφοῦ βεβαιωθῇ ἀληθῶς τὰ κατ' ἐμέ, νὰ μὲ ἀξιώσῃ ὅσον τάχος ἄλλου πατριαοῦ καὶ ἱεροῦ αὐτῆς γράμματος· ἀλλ' ἀπέτυχον τῆς ἐλπίδος καὶ ἔμεινα εἰς περισσοτέραν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν σφαλερὰν ὑπόνοιαν ὁποὺ δεικνύει πρὸς ἐμέ. Διὰ τοῦτο τὸ νὰ τῆς παραστήσω πλατύτερον καὶ αὐθις διὰ γράμματος, ὅταν κάμνει χρεία, βέβαιος ὢν ὅτι καὶ τὸ πρῶτόν μου γράμμα νὰ ἦλθεν εἰς χεῖράς της. Τόσον μόνον παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της, ἀφ' οὗ φθάσῃ σὺν Θεῷ κάτευόδιον ὁ ἡμέτερος ἅγιος ἀρχιμανδρίτης κὺρ Συμεών, ἂς τὸν ἐρωτήσῃ τὰ πάντα ὡσάν ὁποὺ

Scrisoarea lui Atanasie egumenul de Barnovschi către Avramie, desvinovăţindu-se pentru unele pâri contra lui.

Fericirii Tale prea-venerate cu supunere mă închin, sărutând cu evlavie sfinţita-Ţi dreaptă, pe care să Te şi ţie Dumnezeu a toate în cea mai înaltă sănătate şi fericire neîntreruptă, întru ani îndelungaţi şi cu întărire în apostolicescul Tău Scaun patriarhicesc, spre mândria şi slava noastră şi bucuria de obşte a neamului nostru.

Cu cea de faţă smerită scrisoare a mea, de oare ce vine chir Dimitrie Casapbaşa într'acolo, n'am lipsit a arătà Fericirii Tale că şi noi, prin sfintele-Ţi rugăciuni, suntem sănătoşi, şi apoi să-Ţi vădesc că o scrisoare scrisă la 29 April şi trimeasă mie am primit-o cu evlavie la 15 Iunie. Şi, cetind pârile din lăuntru, cu care-mi arăţi că unii voitori de rău m'au atacat, foarte m'am amărât. Deci nici n'am lipsit să-Ţi fac Fericirii Tale răspunsul, nădăjduind că, de oare ce s'au încredinţat cu adevărat cele împotriva mea, să mă învredniceşti cât mai iute de altă scrisoare părintească şi sfinţită a Ta; dar am căzut din nădejdea mea şi am rămas la şi mai mare năcaz pentru greşita bănuială ce o înfăţişez către mine. Pentru aceia să Ţi-o arăt mai pe larg iarăş prin scris, când va fi de nevoie, fiind sigur că şi cea d'intâiu a mea scrisoare a venit în mâna Ta. Atâta numai Te rog pe Fericirea Ta ca, dacă va veni cu Dumnezeu al nostru sfinţit arhimandrit chir Simion, să-l în-

ήτον αὐτόπτης πάντων τῶν περὶ ἐμέ, εἰς διάστημα σχεδὸν τριάκοντα ἡμερῶν ὁποῦ ἐκάθησεν ἐδῶ· καὶ ἀκόμη νὰ ἐρωτήσῃ καὶ τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρόν μου, κύρ Δημήτρην, καὶ ὅπως μὲ παραστήσωσιν αὐτοί, οὕτως εἶναι πρέπον νὰ πληροφορηθῇ εἰς ὅλους τοὺς διαβαλμοὺς ὁποῦ ἔφθασάν τινες νὰ εἰποῦν δι' ἐμὲ τῇ Μακαριότητί της. Διὰ τοῦτα παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της, ἀφ' οὗ πληροφορηθῇ τὸ ἀληθὲς, νὰ καμφθῇ ταῖς προσκλήσεσί μου, καὶ νὰ μὲ ἀξιώσῃ πατρικὸν καὶ σεβάσμιόν μοι αὐτῆς γράμμα, ἀπονέμουσά μοι ἐν τούτῳ τὴν τε ἀθώωσιν τῶν κατ' ἐμὲ καὶ τὴν πατρικὴν εὔνοιαν καὶ εὐλογίαν, ἧς γένοιτό μοι ἀείποτε κοινωνὸς γενέσθαι.

ᾳψοζ', Σεπτεμβρίου κ'.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὅλος εἰς τὰς προσταγὰς καὶ δοῦλος,

Ἀθανάσιος, ἀρχιμανδρίτης Μπουρνόβσκης.

Πρὸς τούτοις φανερώνω τῇ Μακαριότητί της διὰ ταῖς μουσίαις ὁποῦ ὑπόκεινται εἰς τοὺς Νέμτζους, ὁ Θεὸς καὶ ἡ εὐχή της νὰ βοηθήσῃ, εἶναι ὅμως χαϊρέναις, ἐπειδὴ καὶ ἐπῆγα ὁ ἴδιος ἐκεῖ, καὶ ἀρκετὰ ἐπονοκεφάλισα, καὶ τίποτες ἐκατόρθωσα.

trebi toate, ca unul ce a fost martur al tuturor lucrurilor mele, în curs de peste treizeci de zile cât a stat aici; şi încă să întrebi şi pe cine aduce această scrisoare a mea, chir Dimitrie, şi cum mă vor înfăţişà ei, astfel se cuvine să Te înştiinţezi la toate pârile ce s'au întâmplat unii să spuie despre mine Fericirii Tale. De aceia rog pe Fericirea Ta ca, după ce vei aflà adevărul, să te înduplecci la rugăciunile mele, şi să mă învredniceşti de scrisoarea-Ţi părintească şi veneratà pentru mine, dându-mi întru aceasta nevinovăţia faţă de pârile contra mea şi părinteasca bunăvoinţă şi binecuvântare, de care să mă învrednicesc a fi totdeauna părtaş.

1777, Septemvrie în 20.

Al Fericirii Tale cu totul la porunci şi rob:

Atanasie, arhimandritul de Barnovschi.

Pe lângă acestea arăt Fericirii Tale pentru moşiile ce se află la Nemţi, Dumnezeu şi rugăciunea Ta să ajute, sunt însă pierdute, de vreme ce am mers şi eu însumi acolo, şi destul mi-am bătut capul, şi n'am isprăvit nimica.

(Bibl. Ac. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLXXII.

Noliţă despre uciderea lui Grigore-Vodă Ghica.

....Τούτῳ τῷ ἔτει, τῇ ς' τοῦ Ὀκτωβρίου, δόλῳ καὶ ἀπάτῃ φονευθέντος εἰς τὸ Γιάσι, παρὰ τοῦ Καρὰ-Ἰσαρλῆ Ἀχμέτ-Πέη, τοῦ ἡγεμόνος Γρηγορίου Ἀλεξάνδρου Γκίκα, ἔγινεν ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ὁ Δραγομάνος τῆς Πόρτας Κωνσταντῖνος Δημητρίου Μουρούζη....

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 565.)

.... În acest an, la 6 Octomvre, fiind ucis la Iaşi, cu şiretenie şi vicleşug, de către Carà-Hisarli Ahmed-beiu, Vodă Grigore Alexandru Ghica, s'a făcut Domn al Moldovei Dragomanul Porţii Constantin Dimitrie Moruzi.... 1777, 6 Octombre.

MCCLXXIII.

Călugărul Vartolomeiu către Patriarhul Avramie de Ierusalim, despre afaceri din Moscovia, unde a mers arhimandritul Ghedeon, fără „hrisov", la Mitropolitul Platon şi Sinod, cu daruri de moaşte, despre milele pe nume şi casele Sf. Mormânt vândute de scriitor la Nijna. 1777, 1-iu Novembre.

Ἐπιστολὴ Βαρθολομαίου πρὸς Ἀβράμιον περί τινων κληρικῶν εὑρισκομένων ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαυΐᾳ καὶ μετατεθέντων εἰς ἁγιοταφητικά τινα μετόχια ἐν Ῥωσίᾳ.

Τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην Μακαριότητα ταπεινῶς τε καὶ δουλικῶς προσκυνῶ, ἀσπαζόμενος πανευλαβῶς τὴν σεβασμίαν δεξιάν της. Προχθὲς μὲ τὴν ἁγίαν της εὐχὴν ἦλθον ἀπὸ..., καθὼς ἡ Μακαριότης της ἐπιποθεῖ, καὶ ἂς ἔχουν τὰς εὐλογίας της οἱ χριστιανοί· εὗρον δὲ καὶ θειότατον μακάριον εὐχετικόν της, ἐξ οὗ γνοὺς τὴν πατρικὴν εὔνοιαν ὁποῦ πρὸς τὸν δοῦλον της σώζει, ἐχάρην ὑπερβαλλόντως. Εἶδον ἑπομένως καὶ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας της, καὶ

τὴν τῶν ὀνομάτων σημείωσιν: πλὴν ἀκόμη κανένα ἔλεος δὲν ἔλαβον ἐξ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων· ἐλπιζόμενον ὅμως εἶναι, καὶ αἱ εὐχαί της νὰ τοὺς φωτίσουν.

Πρὸς τούτοις μὲ γράφει καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης κὺρ Γεδεὼν ἀπὸ Μόσδοκαν [=Μόσκοβαν] ὅτι ἔτι ἐκεῖ εὑρίσκεται, καὶ τοῦ ἐδόθη ἄδεια μόνον νὰ περιέλθῃ ἐκείνην τὴν ἐπαρχίαν, διὰ τὴν ἔξοδον τῆς ζωοτροφίας του· καὶ διὰ παραμέσα δὲν εἶναι διὰ νὰ ὑπάγῃ, ἐμποδισμένος ἀπὸ δύο αἴτια: ἕνα μὲν ὅτι τὸ εἰς τὸ πρὸς τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον πατριαρχικόν της σταλμένον δὲν σημειοῖ μὲ σαφήνειαν ὅτι ἔχει καὶ δῶρα νὰ προσφέρῃ τῆς Αὐτοκρατορίσσης[1]· τὸ δὲ ἄλλο αἴτιον τῆς τοῦ ἐτησίου ἐμποδίσεως εἶναι τοῦτο, ὅτι δὲν ἔχει χρυσόβουλλον, καὶ διὰ τοῦτο ἔγινε τοῦτο τὸ ἐμπόδιον, καθὼς ἐμὲ γράφει.

Ὅθεν καὶ παρακαλεῖ ἡ Πανοσιότης του νὰ γράψω πρὸς τὴν θειοτάτην Μακαριότητα αὐτῆς καὶ νὰ τῆς δώσω τὴν εἴδησιν διὰ νὰ κάμῃ μὲ τὴν πρόνοιάν της, ὡς ἐκ Θεοῦ πεφωτισμένη, οἷον τρόπον ἠμπορεῖ· ἢ κἂν νὰ ἐξαποστείλῃ ἕτεραν πατριαρχικόν της πρὸς τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον, σαφηνίζον ἅμα, τόσον τὰ ἀνακτορικὰ δῶρα, τὸν τίμιον σταυρόν, ὅτι ἀληθῆς ἐστιν, καὶ διὰ τὸ ἔλεος, καὶ διὰ κάθε ἄλλην ὑπόθεσιν ὁποῦ συντείνει εἰς τὸν Γεδεών, καὶ ἕτερον πατριαρχικόν της, πρὸς τὸν ὑψηλοπανιεροσοφώτατον Μητροπολίτην ἅγιον Μοσκοβίας κύριον Πλάτων, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ἐκτεταμένον καὶ ἑλληνικόν, σαφηνίζον ἅμα καὶ ὅλην τὴν συντείνουσαν ὑπόθεσιν τοῦ κὺρ Γεδεών, περιέχον καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου· καὶ διὰ τὸ χρυσόβουλλον ἂς σημειῇ καθὼς ἐπίσταται ἡ θεία αὐτῆς πρόνοια· πλὴν τὸ γράμμα αὐτὸ νὰ εἶναι πολλὰ ἔντεχνον, διότι καὶ ἡ Ὑψηλοπανιεροσοφότης του τῷ ὄντι σοφώτατον ὑποκείμενόν ἐστι, καθὼς ὑπὸ πάντων μαρτυρεῖται καὶ φαίνεται.

Πρὸς τούτοις τὰ δύο ὁσπήτια ὁποῦ εἴχομεν εἰς Νίζνα, τὰ ἐπώλησα μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων διὰ ῥούβλια ἑπτακόσια εἴκοσι, καὶ ἔστω εἰς εἴδησίν της.

Ὅθεν καί, ἂν μὲ προστάξῃ νὰ φτιάσω τίποτε ὁσπήτια εἰς τὸ κονάκι ὁποῦ κάθομαι διὰ πραγματευτάς (διότι τόπον ἀρκετὸν ἔχει τὸ κονάκι), εἶναι καλῶς, εἰ δέ, καθὼς μὲ προστάξῃ, εἶμαι ἑτοιμότατος.

Πρὸς τούτοις γράφει ὁ κὺρ Γεδεὼν καὶ ζητεῖ καὶ ἄλλα περισσότερα πεσχέσια νὰ τοῦ σταλθοῦν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ἐγὼ ὅμως τοῦ ἀπεκρίθην ἂς τελειώσῃ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχει μὲ ὑγιείαν καὶ καλὴν κυβέρνησιν, καὶ γίνεται καὶ τοῦτο. Καὶ τώρα καθὼς ὁρίζετε ἀποκριθῆτέ τον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος μου δουλικοῦ· αἱ δὲ μακάριαι εὐχαί της εἴησάν μοι ἐπίκουροι.

Ἰάφοζ, Νοεμβρίου α'.

Βαρθολομαῖος.

Τὸν πανοσιώτατον ἅγιον πρωτοσύγκελον κὺρ Γερμανὸν προσκυνῶ, ἅμα δὲ ὁ παναγιώτατος κὺρ Σεραφεὶμ τὸν εὔχεται (μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἐσυλλειτούργησα), καὶ μὲ ἐρώτησεν ἂν ζῇ ἀκόμη, καὶ μὲ ἐπερικάλεσεν νὰ γράψω τὴν Πανοσιότητά του εὐχὰς ἐκ μέρους της, καὶ ἡ Πανοσιότης της νὰ τὸν γράψῃ, καὶ ἂς τὸν γράψῃ.

(Bibl. Acad. Rom., copiile d-lui M. Ghedeon.)

MCCLXXIV.

1775 şi urm. **Hrisovul pentru şcoli şi pentru judecăţi al lui Alexandru-Vodă Ipsilanti al Ţerii-Româneşti.**

Οὐδὲν οὕτω πρὸς εὐχωΐαν καὶ τὴν τῷ ὄντι εὐδαιμονίαν ὑπαλείφειν οἶδεν ἀνθρώπους ὡς παιδεία περιθαλπομένη καὶ ἐνοικιζομένη ἀπαλαῖς ἔτι ταῖς τούτων ψυχαῖς. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα ὅσα παρ' ἀνθρώποις θαυμάζεται, οὐχ ὅπως ἄκοσμα, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀσυντελῆ πρὸς εὐδαιμονίαν πάμπαν καθέστηκεν, ἄμοιρα παιδείας τυγχάνοντα· κἂν γὰρ ἅμα πάντα συνέλθῃ, οὐκ ἄν ποτε ἐναρμόνιον τὸν βίον

Nimic n'au ştiut oamenii să lase în aşà grad pentru buna stare şi adevărata fericire decât creşterea ce mângâie şi locuieşte în fragedele suflete ale acestora. Căci toate celelalte ce se admiră la oameni, nu numai că au fost fără frumuseţă, dar şi fără folos pentru fericire, dacă se întâmplau a nu se împărtăşi de creştere. Căci, şi dacă toate s'ar adunà împreună, tot

[1] Ţarina Ecaterina a II-a.

ἀποτελέσειεν, οὐδ' εὐδαίμονας τοὺς κεκτημένους ἀναδείξειε. Παιδεία δέ, καὶ τ' ἄλλα διατάττουσα καὶ ῥυθμίζουσα, κόσμος οἰκεῖος καὶ βέβαιος ἀνθρώποις καθέστηκε, καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασι παραμένουσα. Αὕτη γὰρ κατὰ λόγον ζῆν ἅμα καὶ ἐνεργεῖν οἷα δὴ λογικοὺς ἐκδιδάσκει, τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ καλὸν κανόσιν ἀκριβεστάτοις διαγινώσκειν παιδεύει. Καὶ ἐν μὲν πράξεσιν ὁδηγὸς καθέστηκεν ἀγαθός, δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ τὰς ἄλλας τῶν ἀρετῶν ὑφηγουμένη, οἰκονομικήν τε καὶ αὐτὴν δὲ τὴν πολιτικὴν ἀπαρτίζουσα· θεωρίας δὲ ἤδη ἁπτομένους οὐ μόνον τὰ ἐπὶ γῆς πάντα ξεναγεῖ, φύσιν τε αὐτῶν ἀναμοχλεύειν καὶ διαστήματα γῆς, ὀρέων τε καὶ θαλασσῶν καταμετρεῖν διδάσκουσα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πρόσω χωροῦντας μετεώρους τοῦ λοιποῦ καθίστησι, τὰ ἄνω περιπολεύοντας, καὶ τὰ ἐν αἰθέρι συνιστάμενα κατασκοποῦντας, κινήσεις τε τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ συνόδους καὶ διαστάσεις αὐτῶν ἀνιχνεύοντας, καὶ τελευταῖον διὰ τῶν ποιημάτων εἰς γνῶσιν, κατὰ τὸ ἐφικτόν, καὶ ὕμνον τοῦ ποιητοῦ καὶ δημιουργοῦ τῶν ἁπάντων Θεοῦ διανίστησι. Καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐδαίμονας ἀπεργάζεται, τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων αὐτοῖς χαριζομένη. Αὕτη καὶ τοὺς τοῦ δήματος κοσμεῖ καὶ καθωραΐζει, καὶ λόγον ὑπὲρ εὐσεβείας τοῖς αἰτοῦσι διδόναι παρασκευάζει. Αὕτη καὶ τοὺς τὰ κοινὰ πράττοντας ἀγαθοὺς ἀποφαίνει πολίτας, λόγῳ χρωμένους ἐν ἅπασι καὶ τὸ καλὸν ἀείποτε σκοπὸν ποιουμένους. Ταῦτ' ἄρα καὶ αἱ τῶν πόλεων ἐπίσημοι καὶ εὐνομίᾳ πάλαι τε καὶ νῦν διαπρέπουσαι ταύτην ἅμιλλαν πρὸς ἀλλήλας πεποίηνται, ἐπὶ σοφίᾳ μᾶλλον ἢ ἐπὶ πλείστοις ἄλλοις πλεονεκτήμασιν ἀγαλλόμεναι.

Ταύτης μὲν οὖν οἷα δὴ χρήματος κοινωφελεστάτου καὶ πρωτίστου τῶν ἐν τῷ δίῳ καλῶν λόγον οὐ τὸν τυχόντα καὶ Ἡμεῖς ποιούμενοι, καὶ τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς ἐκ παντὸς τρόπου ἀντιλαμβάνεσθαι προτεθυμημένοι, καὶ δὴ καὶ τῆς ὠφελείας τῶν ὑπὸ τὴν θεόθεν βραβευθεῖσαν Ἡμῖν ἔκλαμπρον ἡγεμονείαν ταύτην τελούντων ὅσον ἔνεστιν ῥοντίζοντες, ἐκ πρώτης, ὅ φασι, γραμμῆς τῆς ἐλέει θείῳ ἡγεμονείας Ἡμῶν προὔργου ἐποιησάμεθα προστῆναι μουσείων καὶ φροντιστηρίων καὶ μετοχετεῦσαι ἐν αὐτοῖς τοὺς τῆς παιδείας ῥύακας, ὡς ἂν οἵ τε αὐθιγενεῖς νέοι, φύσεως εὖ ἥκοντες, καὶ οἱ ἀπανταχόθεν ἔρωτι παιδείας προσφοιτῶν τες ἀπολαύειν ἀφθόνως ἔχωσι τῶν τῆς παιδείας καλῶν.

Ἐπειδὴ δὲ εὕρομεν τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ,

n'ar face viaţa armonioasă şi n'ar dovedi fericiţi pe cei ce le-au câştigat. Ci creşterea, aşezând şi îndreptând toate, a fost lumea intimă şi sigură a oamenilor, rămânând şi celor vii şi celor ce s'au săvârşit. Căci ea învaţă a trăi după raţiune şi a lucrà raţionabil şi-i creşte aşà încât să cunoască ce este adevărat şi bine prin legi foarte exacte. Căci şi în fapte a fost bun călăuz, stând în fruntea dreptăţii şi a înţelepciunii şi a celorlalte virtuţi, şi a îndreptat economia şi politica însăş; căci celor ce au cuprins acum teoria, nu numai că li aratà toate cele de pe pământ, învăţându-i a li pricepe firea şi a măsurà distanţele pământului şi ale munţilor şi mărilor, dar, înaintând şi dincolo, şi mai sublim, cercetând cele de sus şi observând corpurile ce stau în spaţiu, îndegetând mişcările cerurilor şi întâlnirile şi depărtările lor şi, în sfârşit, prin cunoaşterea creaţiunilor, cum e de dorit, înalţă şi slavă Făcătorului şi lucrătorului a toate, lui Dumnezeu. Şi aceasta chiar îi face pe dânşii fericiţi, dându-li cunoştinţa celor ce sunt. Ea împodobeşte şi împrumuseţează şi pe oamenii amvonului şi-i pregăteşte a dà cuvânt despre ştiinţa lui Dumnezeu celor cari o cer. Ea vădeşte buni cetăţeni şi pe cei ce fac lucrurile de obşte, urmând raţiunea în toate şi făcându-şi totdeauna ca scop binele. De aceia şi oraşele cele vestite si din vechiu ca şi acum deosebite prin legi bune se întrec între ele întru aceasta, mândrindu-se de înţelepciune mai mult decât de cele mai multe alte superiorităţi.

Ţiind deci samă şi noi în deosebi de acest lucru care e cel mai de folos şi mai d'intâiu din bunurile vieţii, şi având dorinţa de a înfruntà în tot chipul cele ce-i stau împotrivă, şi gândindu-ne, cât se poate, la folosul celor ce petrec supt cea de Dumnezeu întărită nouă Domnia aceasta, de la cel d'intâiu pas, cum se zice, al Domniei noastre din mila lui Dumnezeu ni-am dat osteneala a ne îngriji de muzee şi de şcoli şi a împărtăşi în ele izvoarele creşterii, aşà încât tinerii aici născuţi, având fire bună, şi cei ce vor veni de prelutindeni, mânaţi de dragostea educaţiei, să aibă a luà din bielşug bunurile creşterii.

Şi, de oare ce am aflat şcoala din Bu-

τῇ αὐθεντικῇ Ἡμῶν ταύτῃ καθέδρᾳ, σχολὴν τανῦν μὲν παρημελημένην ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, πόρων δὲ οὐδὲ πρόσθεν ἀπογρώντων εὐπορηθῆσαν, ἀλλ' ὥστε μόνον ἀποτρέφεσθαι διδασκάλους δύο, τὸν μὲν τῶν γραμματικῶν, τὸν δὲ τῶν ἀκροαματικῶν μαθημάτων, οὐκ ἄξιον ἔδοξεν Ἡμῖν παριδεῖν μηδ' ὁπωσοῦν ὑπερθέσθαι τὰ κατ' αὐτὴν οὕτω γλίσχρως καὶ ταπεινῶς ἔχοντα, καὶ ἀμυδράν τινα ὠφέλειαν παρέχειν δυνάμενα. Διὸ δὴ φροντίδα γενναίαν ἀνελάβομεν, οὐ μόνον συστῆσαι, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπαυξῆσαι καὶ διαῤῥυθμίσαι τὰ κατ' αὐτὴν τοῖς ἐφαρμόζουσι τρόποις, καὶ τοιαύτην ἀναδεῖξαι, ὥστε τοὺς μεταλαβόντας τῶν ἐκ ταύτης ναμάτων μηκέτι διψῶντας διώκειν ἄλλην πηγήν. Παρὰ δὲ ταύτην ἔγνωμεν συστῆσαι δύο ἄλλα ὑποδεβηκότα φροντιστήρια, τὸ μὲν ἐν Κραγιόβᾳ, τὸ δὲ ἐν Πουζαίῳ, κατὰ τὴν αὐθεντικὴν Ἡμῶν τζάραν, ἐν οἷς οἱ προσφαιτῶντες ἔρωτι μαθήσεως νέοι διδασκόμενοι τὰ γραμματικὰ καὶ ποιητικὰ μαθήματα μεταβαίνειν ἔχωσιν, εἰ βούλοιντο, εἰς τὴν ὑπερκειμένην ταύτην ἐν Βουκουρεστίῳ σχολὴν καὶ χωρεῖν ἐν αὐτῇ διὰ πάντων τῶν μαθημάτων· ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν αὐθεντικὴν Ἡμῶν τζάραν ἐν ἑκάστῃ κωμοπόλει καταστῆσαι διδασκάλους τῆς τε ἐπιχωρίου καὶ τῆς σλοβανικῆς διαλέκτου ἐπὶ τῷ διδάσκειν τοὺς παῖδας τὰ κοινὰ γράμματα, ὅπως μὴ τούτων γοῦν ἄπειροι ὦσιν ἐν ἡλικίᾳ γενόμενοι.

Ἃ δὲ περὶ διοικήσεως ταυτησὶ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ σχολῆς, ἅτε συμφέροντα καὶ λυσιτελῆ, ὥρισται παρ' Ἡμῶν ἤδη, ταῦτα ἐκθέσθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι Ἡμῶν χρυσοβούλλῳ, εἰς φυλακὴν αὐτῶν ἀπαράτρεπτον, ἔγνωμεν.

Α'. Διδασκάλους ἀεὶ καθιστάναι τὸν ἀριθμὸν ἐννέα, ἐπιστημόνως ἔχοντας περὶ ἕκαστον εἶδος μαθήσεως, δύο μὲν τῶν γραμματικῶν, δύο δὲ τῶν μαθηματικῶν, ἤτοι ἀριθμητικῆς, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, πρὸς δὲ καὶ ἱστορίας, ἕνα δὲ τῶν φυσικῶν, ἕνα δὲ τῶν θεολογικῶν καὶ τρεῖς τῶν διαλέκτων λατινικῆς, γαλλικῆς καὶ ἰταλικῆς. Καὶ τὸν μὲν τὸν φυσικῶν διδάσκειν ἑλληνιστί, παρακολουθοῦν τα τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς ὑπομνηματισταῖς αὐτοῦ, τοὺς δὲ τῶν μαθηματικῶν, ἣν μὴ τύχωσιν ἐγκρατεῖς ὡς δεῖ τῆς ἑλλάδος φωνῆς, παραδιδόναι καὶ τῇ λατινικῇ, ἢ γαλλικῇ ἢ ἰταλικῇ διαλέκτῳ, ἐν ὁποιᾳοῦν δηλονότι τύχωσιν εὐδοκιμοῦντες. Ἑκάστῳ δὲ τούτων τῶν διδασκάλων τάττεσθαι μισθὸν ἐτήσιον κατὰ τὴν ἐπίδοσιν καὶ ἀρετὴν τοῦ ὑποκειμένου, τῇ κρίσει καὶ ἀποφάσει τῆς Ἡμετέρας Αὐθεντείας.

cureşti, acest Scaun domnesc al nostru, acuma părăsită din împrejurările vremii şi fără împărtăşire de veniturile ce veniau înainte, ci păstrând numai doi dascăli, unul de gramatică, iar altul de ascultare a ştiinţilor, nu ni s'a părut vrednic să trecem cu vederea ori să nu ţinem în samă cât de puţin ale ei ajunse aşa de sărăcăcioase şi umile şi putând fi numai de puţin folos, şi pentru aceasta am pus gândul bun în minte ca, nu numai să o aşezăm, dar s'o şi creştem şi să orânduim cele ce o privesc cu chipurile potrivite, şi s'o arătăm astfel încât cei ce se vor învrednici de apele ei să nu mai fie siliţi a căutà setoşi alt izvor. Iar pe lângă aceasta am cunoscut că trebuie a întemeià două alte şcoli inferioare, una în Craiova şi alta 'n Buzău, în ţara noastră domnească, în care tinerii ce vor veni de dragul învăţăturii, fiind instruiţi în ştiinţele de gramatică şi poetică, să aibă, dacă vreau, a veni la această şcoală superioară din Bucureşti şi a trece acolo prin toate învăţăturile; dar şi în toată domneasca noastră ţară în fiecare târg să se aşeze dascăli de limba localnică şi de cea slavonească pentru a învăţà pe şcolari lucrurile cele de obşte, spre a nu fi neîncercaţi în acestea, când vor ajunge de vrâstă.

Iar cele ce s'au orânduit până acum de noi pentru ocârmuirea acestei şcoli din Bucureşti, ca unele ce sunt de folos, acestea am crezut să le expunem şi în cel de faţă al nostru hrisov, pentru paza lor necălcată.

1. Să se aşeze totdeauna dascăli în număr de nouă, cu ştiinţă la fiecare fel de învăţătură, doi de gramatică, doi de matematici, adecă de aritmetică, geometrie şi astronomie, şi pe lângă acestea şi de istorie, unul de fizică, unul de teologie şi trei de limbile latină, franceză şi italiană. Şi cel de fizică să facă lecţiile în greceşte, urmând pe Aristotel şi pe ucenicii lui, iar cei de matematici, de nu se vor întâmplà a stăpâni cum se cade limba greceaşcă, să predea şi în limba latină, ori franceză şi italiană, în care adecă se vor găsi mai tari. Iar fiecăruia din aceşti dascăli să i se orânduiască o leafă pe an, potrivit cu însuşirile şi virtutea individului, după judecata şi hotărârea Domnici Mele.

Β'. Πρόνοιαν δὲ ἅμα ποιούμενοι καὶ τῶν ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν μαθητῶν, ὡς ἂν, ἀπηλλαγμένοι καὶ οὗτοι πάσης ἄλλης φροντίδος καὶ ἀσχολίας τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ἕνεκεν, ἐγκύπτειν ἔχωσιν ἐνδελεχῶς τῇ τῶν μαθημάτων σπουδῇ, ὁρίζομεν δίδοσθαι τὰ πρὸς τροφὴν καὶ ἀναγκαῖα ἐνδύματα ἑβδομήκοντα πέντε τῶν μαθητῶν ἐνδεέσιν, ἐν πέντε τάξεσιν, ἀνὰ δεκαπέντε δηλαδὴ ἐν ἑκάστῃ τάξει, καθὰ διορίζομεν κατωτέρω. Τούτων δὲ τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν διὰ παντὸς ἔχειν τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπους, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος Ἡμῶν χρυσοβούλλου· ἐνεργεῖν δὲ ταῦτα τοὺς διοριζομένους ἐπιστάτας, εὐτρεπίζοντας ἐν καιρῷ τὰ χρειώδη καὶ ἕκαστα κατὰ τὸ δέον παρασκευάζοντας. Καὶ τράπεζαν μὲν ἑκάστῳ τῶν διδασκάλων μετὰ τῶν διωρισμένων μαθητῶν παρατιθέναι καθ' ἑκάστην· δὶς δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ παρέχειν τοῖς ἑβδομήκοντα καὶ πέντε τῶν μαθητῶν τὰ ἀναγκαῖα ἐνδύματα, ὅμοια ἀλλήλοις. Περὶ πάντων δὲ διδόναι λόγον κατ' ἔτος πρὸς οὓς διορίζομεν ἐπιτρόπους. Οἱ δὲ ῥηθέντες ἐπιστάται τὸς σχολῆς ὄντες οἱ αὐτοὶ οὓς ἔχομεν διωρισμένους καὶ ἐν ἄλλαις κοιναῖς ὑποθέσεσιν, ἔχουσι λαμβάνειν τὸν μισθὸν αὐτῶν ὅθεν ἐτάξαμεν. Ἀλλὰ δὴ καὶ ἐφ' ἑκάστῃ τῶν τάξεων ἢ κλάσεων εἶναι ἔφορον, ἤγουν παιδαγωγὸν ἕνα, ἄνδρα σεμνὸν καὶ κόσμιον, οἵτινες ὀφείλουσιν ἐπαγρυπνεῖν ἐν ἅπασι τοῖς κινήμασι καὶ ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν, ὥστε μηδένα τῶν μαθητῶν ἀτακτεῖν ἢ ἀμελῶς ἔχειν περὶ τὰ μαθήματα. Ἐν ἑκάστῳ δὲ οἰκήματι τῶν μαθητῶν (ἅπερ εὐρύχωρα ᾠκοδομήσαμεν, ὥστε πλείστους ἐν ταὐτῷ οἰκεῖν), προσκαρτερεῖν ὑπηρέτην ἕνα ἐπιμελούμενον τῶν οἰκημάτων καὶ τἄλλα, ἐξυπηρετοῦντα πρὸς τὴν τῶν μαθητῶν χρείαν.

Γ'. Τοὺς εἰσιέναι μέλλοντας καὶ ἐνδιατρίβεσθαι τῇ σχολῇ μαθητὰς μὴ ἐλάττονας εἶναι κατὰ τὸν τῆς ἡλικίας χρόνον τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, μηδ' αὖ παρηκμακότας, ἢ νωθρούς τινας καὶ ῥαθύμους, ὥστε ἀμβλύνειν τὸ τῶν ἄλλων πρόθυμον· καὶ τούτους δὲ εὐπατρίδας, παῖδας, φαμεν, ἀρχόντων ἐν ἐνδείᾳ τελούντων, ἢ ἀπογόνων ἀρχόντων μανζίληδων λεγομένων, ἢ καὶ ξένους πτωχούς, οὐ μὴν δὲ ἀγροίκων καὶ τζαράνων, οἷς τισι γεωργία καὶ ποιμαντικὴ δέδοται καὶ ἐπιμέλεια προσοφείλεται περὶ ἐργασίαν γῆς καὶ νομὴν ζώων. Τοὺς δὲ τῶν ἐμπόρων ἢ βαναύσων παῖδας, εἴ τινες αὐτῶν δι' ἐφέσεως ἔχουσι, γυμνασθέντας περὶ μόνα τὰ γραμματικά, εἶτα ἀπαλ-

2. Şi, având prevedere şi pentru şcolarii fără mijloace şi lipsiţi, pentru ca, scutiţi fiind şi ei de orice altă grijă şi tulburare în vederea celor de nevoie pentru viaţă, să aibă a se adânci desăvârşit în sârguinţa ştiinţelor, poruncim a se da cele pentru hrană şi veşmintele de nevoie la şeptezeci şi cinci de tineri lipsiţi dintre ucenici, în cinci clase, câte cinsprezece adecă în fiecare clasă, precum orânduim mai jos. Iar grija şi îngrijirea lor întru toate s'o aibă epitropii de pe vremuri, despre cari vom vorbi la sfârşitul acestui hrisov al nostru; şi să puie în lucrare acestea epistaţii cei orânduiţi, gătind la vreme cele de nevoie şi pregătind pe fiecare după nevoie. Şi să dea zilnic masă fiecăruia din dascăli împreună cu orânduiţii şcolari; iar de două ori pe an să ofere celor şaptezeci şi cinci de ucenici veşmintele de nevoie, asemenea între sine. Iar pentru toate să dea samă odată pe an epitropilor pe cari-i orânduim. Iar zişii epistaţi ai şcolii, fiind aceiaşi pe cari-i avem orânduiţi şi în alte trebi de obşte, să aibă a luà leafa lor de unde am aşezat noi. Dar şi în fiecare din clase să fie un supraveghetor, adecă un pedagog, om sever şi demn, cari [pedagogi] trebuie să vegheze asupra tuturor mişcărilor şi îndeletnicirilor lor, aşà încât niciunul din ucenici să nu fie neorânduit ori fără grijă la învăţătură. Şi în fiecare casă a ucenicilor (care s'au zidit largi, aşà încât să poată locuì acolo cât de mulţi) să puie un supraveghetor care să se îngrijească de case şi de celelalte, priveghind la nevoia ucenicilor.

3. Ucenicii ce vor fi să între şi să petreacă în şcoală să nu fie mai mici ca vrâstă de şapte ani, nici mai trecuţi cu vrâsta ori mai moi şi mai înceţi, aşà încât să slăbească râvna celorlalţi; şi aceştia să fie nobili, adecă fii ai boierilor ce se află în lipsă, ori ai urmaşilor de boieri ce se zic mazili, ori şi străini săraci, şi nu ţerani, cărora li s'a dat lucrul pământului şi păstoria şi li se cuvine grija de lucrul pământului şi creşterea vitelor. Iar copiii negustorilor şi meşterilor, dacă vre unii din ei o doresc, fiind instruiţi numai la gramatică, să se scoată apoi din şcoală şi să meargă fiecare la

λάττεσθαι τῆς σχολῆς, καὶ χωρεῖν ἕκαστον εἰς τέχνας, ἃς ἂν ἐγκρίνωσιν οἱ γονεῖς αὐτῶν, ἀποδόντες εἰς τὴν φυσικὴν ἑκάστου ῥοπήν. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπόρων μαθητῶν, οἵτινες ἔχουσι τρέφεσθαι καὶ ἐνδύεσθαι ἐκ τῶν τῆς σχολῆς, ὡς ἔφημεν, ὅσοι ἂν ἄλλοι τῶν εὐπόρων θελήσωσι συγκαταταχθῆναι τῷ συλλόγῳ τῶν ἐνδιαιτωμένων τῇ σχολῇ μαθητῶν, ὥστε συνδιαιτᾶσθαι καὶ συνεσθίειν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ, τούτους ὀφείλειν παρέχειν τῷ ἐπιστάτῃ τῆς σχολῆς τὸ ἀνάλογον τῶν πρὸς τροφὴν αὐτῶν, κατὰ τὰ παρατιθέμενα βρώματα.

Δ'. Τοὺς πρωτοπείρους τῶν μαθητῶν ἔτη τρία κατὰ συνέχειαν γυμνασθέντας περὶ μόνα τὰ γραμματικά, εἶτα ἀρχὴν ποιεῖσθαι καὶ τῆς λατινίδος φωνῆς, καὶ ἐφεξῆς τρία ἔτη γυμνάζεσθαι ἅμα περί τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικήν, τοῖς ἀρίστοις τῶν ἑκατέρας συγγραφέων ἐγκύπτοντας· μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἓξ ἐτῶν ἐφεξῆς τρία ἔτη ἐνδιατρίβειν ἔωθεν μὲν περὶ τὰ ποιητικὰ καὶ ῥητορικά, μετὰ γυμνασμάτων ἑλληνικῶν τε καὶ λατινικῶν, καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν μελέτην τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους ἠθικῶν· μετὰ δὲ τὸ ἄριστον διδάσκεσθαι τὴν ἰταλικὴν καὶ γαλλικὴν διάλεκτον. Οὕτω δ' ἀκριβῶς προγυμασθέντας ἐν ἔτεσιν ἐννέα καὶ ἐγκρατεῖς γενομένους τῶν τε γραμματικῶν καὶ ἐγκυκλίων μαθημάτων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διαλέκτων πεῖραν ὅσον ἔνεστι λαβόντας μεταβαίνειν ἔπειτα εἰς τὴν τῶν ἐπιστημονικῶν ἀκρόασιν. Καὶ πρῶτον ἐν ὅλοις ἔτεσι τρισὶ διδάσκεσθαι ἔωθεν μὲν τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γεωμετρίαν, μετὰ δὲ τὸ ἄριστον τὰ τῆς ἱστορίας στοιχεῖα μετὰ τῆς ἱστορικῆς γεωγραφίας, ἐν ὁποιᾳοὖν τῶν εἰρημένων διαλέκτων· μετὰ δὲ ταῦτα ἔωθεν μὲν ἀκροάσθαι τῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας, μετὰ δὲ τὸ ἄριστον ἀστρονομίας. Ἀποχρώντως δὲ γυμνασθέντας περὶ ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν, ἐξιέναι τοῦ λοιποῦ τῆς σχολῆς καὶ αἱρεῖσθαι ὁπότερον ἂν βίον ἐθέλοι ἕκαστος, εἴτε ἐκκλησιαστικὸν εἴτε πολιτικόν. Αἱ δὲ πέντε τάξεις, ἃς ἀνωτέρω ἔφημεν, ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν διορίζοντες δέκα πέντε ἐνδεεῖς μαθητάς, εἰσὶν αὗται: Α', ἡ τῶν ἀρχαρίων, ἐν τρισὶν ἔτεσι περιστρεφομένη ἐν μόνοις τοῖς γραμματικοῖς μαθήμασι. Β', ἡ τῶν προβεβηκότων, ἐν ἔτεσιν ἔτι τρισὶ περὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικά. Γ', ἡ ἐν ἔτεσιν ἔτι τρισί, περὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικά, γραμματικά τε καὶ ποιητικὰ καὶ ῥητορικά, μετὰ γυμνασμάτων, καὶ ἅμα περὶ τὴν γαλλικὴν καὶ ἰταλικὴν διάλεκτον· Δ', ἡ περὶ τὰ ἀριθμητικά, γεωμετρίαν καὶ ἱστορίαν μετὰ γεω-

meşteşuguri, pe care le vor alege părinţii lor, cătând la puterea lor trupească. Şi afară de ucenicii lipsiţi, cari au a se hrăni şi a se îmbrăcà din ale şcolii, cum am spus, câţi alţii dintre cei cu mijloace vor voi a se aşezà şi ei în adunarea ucenicilor celor ce petreo în şcoală ca să stea cu ei şi să mănânce la masa de obşte, aceştia trebuie să prezinte epistatului şcolii ceia ce revine pentru hrana lor, după mâncările ce li s'au pus înainte.

4. Începătorii dintre ucenici fiind instruiţi trei ani fără întrerupere numai la gramatică, să facă apoi începutul şi în limba latinească, şi apoi trei ani să se instruiască în limba elinească şi latinească, îndeletnicindu-se cu cei mai buni din scriitorii în amândouă; iar după împlinirea celor şase ani apoi alţi trei ani să se ocupe de dimineaţă cu poetica şi retorica, cu exerciţii elineşti şi latineşti şi cu studiul eticei lui Aristotel; iar după prânz să înveţe limba italiană şi franceză. Şi, astfel fiind instruiţi bine timp de nouă ani, şi ajungând stăpâni pe gramatică şi ştiinţele enciclopedice, şi luând cunoştinţă în alte limbi, pe cât se poate, să treacă apoi şi la ascultarea ştiinţilor. Şi mai întâiu în toţi cei trei ani să fie învăţaţi de dimineaţă aritmetică şi geometrie, iar după prânz liniile generale ale istoriei, cu geografia istorică, în oricare din zisele limbi; iar după aceia dimineaţa să asculte filosofia lui Aristotel, iar după prânz astronomia. Şi, fiind îndestulător instruiţi în fiecare din ştiinţe, să iasă apoi din şcoală şi să aleagă după cum va voi fiecare, partea bisericească ori politicească. Iar cele cinci clase despre care am vorbit mai sus, orânduind în fiecare din ele cinsprezece ucenici lipsiţi, sunt acestea: 1-iu, a începătorilor, ocupându-se în trei ani numai de ştiinţele gramatice; a 2-a, a celor înaintaţi, care în alţi trei ani se ocupă de limbile elină şi latină; a 3-a, cea care alţi trei ani se ocupă de elineşte şi latineşte, gramatică şi poetică şi retorică, cu exerciţii, şi de limbile franceză şi italiană; a 4-a, clasa de aritmetică, geometrie şi istorie cu geografie; a 5-a şi ultima, clasa fizicei şi astronomiei.

γραφίας· Ε' καὶ τελευταία, ἡ περὶ τὰ φυσικὰ καὶ ἀστρονομίαν.

Ἕνεκα δὲ τῶν ἱεράσθαι μελλόντων καθιστῶμεν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει ἕνα μὲν διδάσκαλον τῆς ἱερᾶς θεολογίας, δεδοκιμασμένον ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ δογμάτων ὀρθότητι, ἔνθα φοιτᾶν ἔχουσιν αὐτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν προγυμνασθέντων μαθητῶν μαθῆναι ταύτης ἐφίενται, ἄλλον δὲ τῶν μουσικῶν· ἑκατέρῳ δὲ τούτων ὁρίζομεν παρέχεσθαι τὰ διδασκάλια παρὰ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως εἰς τὸ διηνεκές, συναινοῦντος προθύμως καὶ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας, τοῦ ἐν Χριστῷ σεβασμίου Ἡμῖν πατρός, ἅτε ζῆλον παιδείας τρέφοντος καὶ τῆς εὐκοσμίας τοῦ ἱεροῦ τάγματος ἐφιεμένου.

Ετ. Περὶ δὲ διατριβῆς καὶ διαίτης κοσμίας τῶν μαθητῶν ταῦτα ὑποτιθέμεθα: ἕωθεν ἐξαναστάντας τῆς στρωμνῆς ἅπαντας ἐν ὥρᾳ τακτῇ, ἐνδύεσθαι καὶ εὐτρεπίζεσθαι ἕκαστον· εἶτα δ' ἀπιέναι εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν καὶ ἀκροᾶσθαι τῆς θείας μυσταγωγίας, καὶ ἐπανερχομένους μελετᾶν κατ' ἰδίαν μέχρι τῆς ὡρισμένης ὥρας τῆς τῶν μαθημάτων ἀκροάσεως, καθ' ἣν συνέρχεσθαι ὀφείλουσιν ἐν τῷ διωρισμένῳ τόπῳ. Εἶτα δὲ μελετήσαντας καὶ διαλεχθέντας πρὸς ἀλλήλους ἀπιέναι εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν. Μετὰ δὲ τὸ ἄριστον τοὺς μαθητὰς ἑκάστης τάξεως μετὰ τοῦ ἐφόρου, εἴγουν παιδαγωγοῦ, αὐτῶν συνερχομένους διαλέγεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἢ σεμνόν τι ποιεῖσθαι γυμνάσιον ἀσκήσεως ἕνεκα, ἐν ὥρᾳ μιᾷ· εἶται δ' αὖ μελετᾶν ἰδίᾳ ἕκαστον μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς τῶν μαθημάτων ἀκροάσεως, καὶ συνερχομένους αὖθις ἀκροᾶσθαι τῶν διδασκάλων· ἐπανερχόμενους δὲ μελετᾶν ἰδίᾳ ἕκαστον. Κατὰ δὲ τὰς κυριακὰς καὶ ἑορτασίμους τῶν ἡμερῶν, ἵνα μὴ ἀργοὶ πάμπαν ἐν ἐκείναις μένωσι, μελετᾶν ἅπερ ἠκροάσαντο μαθήματα, καὶ προσέτι κατηχεῖσθαι ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ τὰ ἱερὰ διδάγματα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. (Ἐν αὐταῖς δέ, ἢ καὶ μεταξὺ τῆς ἑβδομάδος ἅπαξ ἢ δὶς ἐξέρχεσθαι μετὰ τοῦ ἐφόρου αὐτῶν, ἐσθ' ὅτε καὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου, εἰς τόπους τινὰς πλησίον, ἕνεκεν σωματικῆς ἀσκήσεως.) Ἑσπέρας δὲ συνέρχεσθαι εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν καὶ συνδειπνεῖν· μετὰ δὲ τὸν δεῖπνον, ὃν λιτὸν εἶναι χρή, ὥρας μιᾶς παραδραμούσης, ἐν ᾗ μηδαμῶς ματαιολογεῖν, ἀλλὰ σεμνολογεῖν ὀφείλουσι, συνέρχεσθαι ἅπαντας εἰς τὸν ἱερὸν ναόν, καὶ κοινῇ προσευξαμένους ἀπιέναι ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια οἰκήματα, καὶ ἀναπαύεσθαι ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, εἴτε καθεύδειν βούλοιντο,

Iar pentru cei ce vreau să se sfinţească aşezăm în preasfânta Mitropolie un dascăl al sfintei teologii, preţuit pentru evlavie şi dreptatea dogmelor, unde să aibă a merge ei şi câţi alţii dintre ucenicii acum instruiţi ar dori să se iniţieze în aceasta, şi un alt dascăl de muzică; şi fiecăruia din ei orânduim a i se dă simbria de către preasfânta Mitropolie necontenit, învoindu-se cu grăbire [la aceasta] şi preasfinţitul Mitropolit al Ungrovlahiei, cel întru Hristos nouă venerat părinte, ca unul care hrăneşte râvna educaţiei şi doreşte împodobirea tagmei sfinte.

5. Şi pentru petrecerea şi viaţa cuviincioasă a şcolarilor aşezăm acestea: ridicându-se dimineaţa din pat toţi la ceasul orânduit, să se îmbrace şi să se gătească fiecare; apoi să plece la sfânta biserică şi să asculte sfânta slujbă şi, întorcându-se, să se ocupe fiecare la lucrul său până la orânduitele ceasuri ale ascultării ştiinţelor, la care trebuie să se adune în locul statornicit. Şi apoi studiind şi convorbind între ei să meargă la masa de obşte. Iar după masă ucenicii fiecării clase, adunându-se cu supraveghetorul, adecă pedagogul lor, să vorbească între sine, ori să facă un exerciţiu serios de întrebare, în curs de un ceas; şi apoi să mediteze fiecare în particular până la vremea ascultării ştiinţelor, când adunându-se, iarăş să asculte pe dascăli; şi, întorcându-se, să mediteze fiecare în deosebi. Iar la Dumineci şi serbători, ca să nu rămâie cu totul fără ocupaţie în acele zile, să mediteze asupra ştiinţelor pe care le-au învăţat şi încă să fie catehizaţi de dascăli şi sfintele învăţături ale credinţei noastre ortodoxe. (Dar în acele zile ori şi în mijlocul săptămânii odată sau de două ori să iasă cu supraveghetorul lor, ba chiar une ori şi cu dascălul, la unele locuri de aproape, pentru exerciţiu corporal.) Iar seara să se adune la masa de obşte şi să prânzească împreună; iar după prânz, care trebuie să fie simplu, trecând un ceas, în care nu trebuie să vorbească în deşert, ci lucruri serioase, să se adune toţi în sfânta biserică şi rugându-se împreună să meargă fiecare la locuinţele sale şi să se odihnească în pat, ori de vrea să

εἴτε καὶ μή. Ταῦτα δὲ πάντα ἐν ῥηταῖς ὥραις γίγνεσθαι διὰ σημαντῆρος. Τῷ δὲ βουλομένῳ ἐξέστω μελετᾶν ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, λαμπάδος καὶ ἐλλυχνίων δύο ἁπτομένων ἐν ἑκάστῳ οἰκήματι δι' ὅλης τῆς νυκτός. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἐφορᾶν ὃν ἔφημεν παιδαγωγόν, φροντίζοντα τῆς ἐν κόσμῳ καὶ εὐταξίᾳ διαγωγῆς καὶ διαίτης τῶν μαθητῶν, κατὰ τὸν ἐκτεθέντα τρόπον. Ἤν δέ τις αὐτῶν ἀτακτῶν φαίνηται καὶ συγχέων τὴν τῶν λοιπῶν εὐταξίαν, τούτους σωφρονίζειν μέν, οὐ μέντοι αἰκίαις καὶ μάστιξιν, ἀλλὰ τρόποις προσφόροις οἷς ἡ παιδαγωγία ὑποτίθησιν, ἀπὸ τῶν ἐλαφροτέρων ἐπὶ τὰ βαρύτερα προβαίνουσα. Τὴν δὲ εἴσοδον τῶν ἐνδεῶν μαθητῶν καὶ ἐγκατάταξιν τῇ σχολῇ ἢ τὴν ἀποβολὴν ἑνὸς τούτων ἐπ' εὐλόγῳ αἰτίᾳ γίγνεσθαι, δι' εἰδήσεως καὶ ἀδείας ἐγγράφου τῆς Ἡμετέρας Αὐθεντείας.

Ταῦτα μὲν οὕτω διαταξάμενοι περί τε διδασκάλων καὶ μαθητῶν, διαίτης τε αὐτῶν καὶ προόδου ἐπὶ τὰ μαθήματα, πρόνοιαν δὲ οὐδὲν ἧττον ποιησάμενοι τῆς συστάσεως καὶ διαμονῆς τῶν αὐτῶν φροντιστηρίων, δεῖν ἔγνωμεν προσπορίσασθαι αὐτοῖς προσόδους ἀποχρώσας εἰς τὸ διηνεκές. Ἀπιδόντες οὖν εἰς τὰ κατὰ πᾶσαν τὴν αὐθεντικὴν Ἡμῶν τζάραν ἱερὰ μοναστήρια, καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων κτητόρων εἰς νοῦν ἀναλαβόντες, ὡς εὐποιϊῶν ἕνεκα δηλονότι ἐπροικοδοτήσαντο αὐτοῖς τὰ σωζόμενα κτήματα, καὶ οὐ μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ ἀπαίσιον κρίναντες τὸ εἶναι ὑποτελῆ τῇ αὐθεντικῇ Ἡμῶν Βιστιαρίᾳ ἢ ὅλως εἰσπράττεσθαί τι τῶν ἀφιερωμένων Θεῷ, καὶ ἐπανορθῶσαι θέλοντες τοῦτο τὸ πρὸ χρόνων ἤδη τινῶν προχωρῆσαν ἄτοπον καὶ διευθῦναι τὸν σκοπὸν τῶν κτητόρων, ὡς ἂν τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀνατεθέντα καὶ Θεῷ ἀφιερωθέντα συντελῶσιν αὐθις εἰς ἔργα τὰ μάλιστα Θεῷ κεχαρισμένα, πρῶτον ἀσύδοτα ἀνεδείξαμεν ἅπαντα τὰ κατὰ πᾶσαν τὴν αὐθεντικὴν Ἡμῶν τζάραν ἱερὰ μοναστήρια, τάξιν ἐν αὐτοῖς διορίσαντες πρόσφορον τῇ καθ' ἕκαστον οἰκονομίᾳ, καθ' ἃ εἰς πλάτος διαλαμβάνει τὸ περὶ αὐτῶν ἐκδοθὲν αὐθεντικὸν Ἡμῶν χρυσόβουλλον[1]· ἵνα δὲ συντελεῖν ἔχωσιν εἰς ἔργα ἅπερ ἔφημεν θεοφιλῆ ἅμα καὶ κοινωφελῆ, προσεκληρώσαμεν τῷ ἐνταῦθα συγκροτηθέντι φροντιστηρίῳ, ὁρισάμενοι ὅπως ἕκαστον τῶν τοπικῶν τελῇ ἀνὰ ἔτος ποσότητά τινα μετρίαν, κατὰ ἀναλογίαν δηλονότι τῶν προσόδων αὐτῷ, συμπεσουμένην ἀπὸ πάντων τούτων τῶν τοπικῶν εἰς γρόσια 6.000· τὰ δὲ προσηλωμένα ἄλλοις ἱεροῖς μοναστηρίοις, ὡς

doarmă ori ba. Iar acestea toate să se facă la ceasuri anumite, cu clopot. Iar cine vrea, poate să mediteze în pat, o lumânare şi două candele fiind aprinse în fiecare casă toată noaptea. Şi asupra tuturor acestor lucruri să supravegheze zisul pedagog, îngrijindu-se de petrecerea şi viaţa cu cuviinţă în rânduială a ucenicilor, în felul arătat. Iar, dacă vre unul din ei se va arătă turbulent şi stricând buna ordine a celorlalţi, pe aceştia să-i mustre, dar nu cu batjocuri şi bice, ci în felurile de folos pe care pedagogia le expune, trecând dela cele mai uşoare la cele mai grele. Iar întrarea săracilor ucenici şi aşezarea în şcoală sau izgonirea unuia din aceştia să se facă pentru pricină binecuvântată, prin ştiinţa şi învoirea în scris a Domniei Noastre.

Acestea deci astfe' aşezându-le cu privire la dascăli şi la ucenici, la petrecerea lor şi la sporul în ştiinţi, şi purtând grijă nu mai puţin de aşezarea şi păstrarea acestor şcoli, am cunoscut că trebuie să li se dea venituri îndestulătoare în chip statornic. Căutând deci la sfintele mănăstiri din toată domneasca noastră ţară şi rechemând în minte scopul ctitorilor acelora răposaţi, cum că pentru binefaceri adecă li s'au dat ca zestre averile ce s'au păstrat, şi judecând că nu e numai nedrept, ci şi impiu a fi supuse domneştii Noastre Vistierii ori în de obşte a se culege ceva din cele afierosite lui Dumnezeu, şi voind să îndreptăm acest lucru fără cale care a crescut de câţiva ani şi să slujim scopului ctitorilor, ca lucrurile aduse ca prinos şi afierosite lui Dumnezeu să ajute iarăş la faptele cele mai plăcute lui Dumnezeu, întâiu am arătat ca scutite de dări toate sfintele mănăstiri din toată domneasca noastră ţară, orânduind în ele o regulă prielnică economiei din fiecare, precum pe larg înşiră hrisovul nostru domnesc dat pentru dânsele; iar, ca să aibă a ajută la lucrurile arătate, iubite de Dumnezeu şi de obştesc folos, le-am sortit şcolii aici alcătuite, orânduind ca fiecare din [mănăstirile] de ţară să plătească pe an o câtime nu prea mare, adecă după analoghia veniturilor sale, socotită din toate aceste [mănăstiri] de ţară la 6.000 de lei; iar cele închinate la alte mănăstiri străine,

[1] V. A. Urechiă, *Istoria Românilor*, I (= *Analele Academiei Române*, XII), pp. 50—6 (= p. 166 şi urm.); *Studii şi Documente*, V, p. 551 şi urm.

καὶ ταῦτα μὲν ἐλεύθερα ἀποδειχθέντα τῶν ὧν πρότερον ἐτέλουν τῇ αὐθεντικῇ Ἡμῶν Βιστιαρίᾳ, ἔχοντα δὲ συντελεῖν οἷς προσκεκλήρωνται μοναστηρίοις, παρέχωσι κατ' ἔτος γρόσια 4.000. Πρὸς δὲ τούτοις ἀποδείξαντες ἀσυδότους τοὺς κατὰ πᾶσαν τὴν αὐθεντικὴν Ἡμῶν τζάραν εὑρισκομένους ἱερεῖς, συμποσουμένους εἰς 3.500, κατὰ τὰ ἐμφανισθέντα Ἡμῖν κατάστιχα ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου κυροῦ Γρηγορίου, τοῦ σεβασμίου Ἡμῶν ἐν Χριστῷ πατρός, καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, διωρίσαμεν διδόναι κατ' ἔτος ἕκαστον αὐτῶν ἀνὰ τρία γρόσια· ἐξ ὧν τὰ μὲν ἥμισυ εἰς τὸ τῆς ἐλεημοσύνης σενδούκιον, τὰ δὲ ἥμισυ εἰς τὴν σχολήν, καθ' ἃ πλατύτερον διαλαμβάνει τὸ περὶ ἀσυδοσίας τῶν ἱερέων ἐκδοθὲν χωριστὸν αὐθεντικὸν Ἡμῶν χρυσόβουλλον. Ἅτινα πάντα συμποσούμενα εἰς 15.250 γρόσια ἔχουσι χορηγεῖσθαι δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ ῥηθέντι φροντιστηρίῳ διά τε διδασκάλια καὶ τὰ πρὸς τροφὴν καὶ σκεύην τῶν ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα· ὧν ἁπάντων τὸν λογαριασμὸν γίνεσθαι κατ' ἔτος, καὶ καταγράφεσθαι ἐν ἰδίῳ κώδηκι τάς τε προσόδους καὶ τὰ δαπανήματα, καὶ ἐπισφραγίζεσθαι τῇ αὐθεντικῇ Ἡμῶν σφραγίδι. Ὡσαύτως δὲ καταγράφεσθαι ἐν τῷ κώδηκι τά τε βιβλία τῆς σχολῆς καὶ ὅσα ἄλλα ὑπὸ φιλοθέων καὶ εὐσεβῶν ἀνδρῶν ἀφιεροῦται τῇ σχολῇ, εἴτε ἐν χρήμασιν, εἴτε ἐν πράγμασι, καὶ διοικεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων καλῶς καὶ θεοφιλῶς. Τῶν δὲ βιβλίων εἶναι ἐπιστάτην πιστόν, εἴτουν *(sic)* βιβλιοθηκάριον διωρισμένον, ἔχοντα τηρεῖν αὐτὰ ἀσφαλῶς, καὶ οὗ τινος χρῄζει τις τῶν ἐν τῇ σχολῇ παρέχειν εἰς χρῆσιν, λαμβάνοντα αὐτόγραφα, καὶ αὖθις ἀναλαμβάνειν.

Ταῦτα δὲ οὕτω διαταξάμενοι καὶ ἐνεργεῖσθαι ἐς ἀεὶ ἀπαραχαράκτως οὕτω βουλόμενοι, διορίζομεν ἐφόρους τόν τε πανιερώτατον Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους δύο ἐπισκόπους, τόν τε Πουζαίου καὶ Ῥιμνίκου, καὶ τοὺς εὐγενεστάτους ἡμετέρους ἄρχοντας τῆς ἐκλάμπρου ταύτης ἡγεμονίας, ἀπὸ τοῦ Μεγάλου-Μπάνου μέχρι τοῦ Μεγάλου-Ποστελνίκου, οἵτινες ὀφείλουσιν ἐπιστατεῖν εἰς τὸ διοικεῖσθαι πάντα τὰ τῆς σχολῆς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἐπιστατῶν καθ' ὃν τρόπον διορίζομεν ἐν τῷ αὐθεντικῷ Ἡμῶν χρυσοβούλλῳ τούτῳ, ὥστε μηδέν τι τούτων παραρᾶσθαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἐτησίων τῶν ἀφ' ἑκάστου τῶν μοναστηρίων συναγομένων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει, εἰδήσει κοινῇ τοῦ τε Μητροπολίτου, τῶν ἐπισκόπων

ca unele ce şi ele au fost arătate a fi scutite de cele ce plătiau înainte domneştii noastre Vistierii, dar au a ajutà mănăstirilor către care au fost închinate, să dea pe an lei 4.000. Iar, pe lângă acestea, declarând noi scutiţi pe preoţii ce se află în toată domneasca noastră ţară, socotiţi la 3.500, după catastişele ce ni s'au înfăţişat de către preasfinţitul Mitropolit domnul Grigorie, veneratul nostru părinte întru Hristos, şi de prea-iubitorii de Dumnezeu episcopi, am hotărât a da pe an fiecare din ei trei lei; din cari jumătate la cutia milelor, iar jumătate la şcoală, precum mai pe larg arată hrisovul nostru domnesc osebit dat pentru scutirea preoţilor. Care toate socotindu-se la un loc 15.250 de lei, să aibă a se da de două ori pe an zisei şcoli pentru plata dascălilor şi pentru hrana şi îmbrăcămintea ucenicilor lipsiţi şi fără mijloace şi pentru celelalte cheltuieli de nevoie; a căror socoteală a tuturora să se facă pe an, şi să se scrie în deosebită condică veniturile şi cheltuielile, şi să se pecetluiască apoi cu pecetea noastră domnească. De asemenea să se scrie în condică şi cărţile şcolii şi câte altele se afierosesc de oameni iubitori de Dumnezeu şi evlavioşi şcolii, sau în bani, sau în lucruri, şi să se ocârmuiască de către epitropi bine şi cu iubire de Dumnezeu. Iar peste cărţi să fie un epistat credincios, adecă bibliotecariu orânduit, având a le păstrà cu siguranţă, şi, dacă vre unul din şcoală are nevoie de cutare carte, să i-o dea pentru întrebuinţare, primind chitanţă de mâna lui şi să i-o ieà înapoi.

Şi acestea astfel aşezându-le şi voind a se pune în lucrare totdeauna, fără falşificare, orânduim efori pe preasfinţitul Mitropolit al Ungrovlahiei şi pe cei de Dumnezeu prea-iubitori doi episcopi, al Buzăului şi al Râmnicului, şi pe preanobilii noştri boieri ai acestei străluceite ţeri, dela Marele-Ban până la Marele-Postelnic, cari trebuie să supravegheze a se chivernisì toate ale şcolii de către epitropi şi epistaţi în ce chip hotărâm în acest al nostru domnesc hrisov, aşà încât nimic din aceastea să nu fie trecut cu vederea. Asemenea şi din veniturile anuale dela fiecare din mănăstiri, care se strâng la preasfinţita Mitropolie, cu ştiinţa de obşte a Mitropolitului, a epis-

καὶ ἀρχόντων γίνεσθαι τὰς ἀναγκαίας δαπάνας τῆς σχολῆς. Ἐφ' οἷς ἅπασιν ἐφορᾶν Ἡμεῖς ἔχομεν καὶ ἐπιτάττειν τὰ δέοντα, ὀφειλόντων τῶν διδασκάλων ἀναγγέλλειν ἀμέσως πρὸς Ἡμᾶς περί τε τῆς καταστάσεως τῆς σχολῆς, μαθητῶν τε καὶ μαθημάτων, καὶ προσέτι εἴ γε διασώζονται καὶ ἐνεργοῦνται ἀπαραλλάκτως πᾶσαι αἱ τάξεις ἃς ἐν αὐτῇ ἐτάξαμεν.

Θεωρουμένου δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος τοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἐμφανιζομένων Ἡμῖν τῶν καταστίχων, ὁμοῦ καὶ τοῦ κώδηκος, ἐάν φανῶσι περιττεύοντα, εἴτε ἐκ τῶν διωρισμένων προσόδων, εἴτε ἐκ τῶν ἀφιερωμάτων, σκεπτόμενοι διορίζειν ἔχομεν κατὰ τὴν χρείαν, εἴτε ἀποταμιεύειν διὰ χρείαν αὐτῆς σχολῆς ἢ προσθήκην μαθητῶν ἐνδεῶν.

Πρὸς οὖν ἐπικύρωσιν διηνεκῆ τε παράστασιν τούτων ἁπάντων ἐξεδώκαμεν τὸ παρὸν αὐθεντικὸν Ἡμῶν χρυσόβουλλον, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ τε πανιερωτάτου Μητροπολίτου, τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν εὐγενεστάτων πιστῶν ἀρχόντων Ἡμῶν, ἐπικυρώσαντες αὐτὸ τῇ ἰδίᾳ Ἡμῶν βούλλῃ· παριστῶμεν καὶ μάρτυρας τοὺς φιλτάτους υἱοὺς τῆς Αὐθεντείας Ἡμῶν, Κωνσταντῖνον πεῖζαδὲν καὶ Δημήτριον, καὶ τοὺς τιμιωτάτους καὶ εὐγενεστάτους καὶ πιστοὺς μεγάλους ἄρχοντας τοῦ διβανίου τῆς Ἡμετέρας Αὐθεντείας, εὐέλπιδες ὄντες ὡς καὶ οἱ μεθ' Ἡμᾶς διαδεξόμενοι τὸν ἡγεμονικὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας τοῦτον Θρόνον ἐκλαμπρότατοι Αὐθένται τηρήσουσιν ἀπαρασάλευτα τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκδοθέντα, ὡς ἀφορῶντα εἰς κοινὴν ὠφέλειαν καὶ εὔκλειαν τῆς εὐσεβοῦς ταύτης οὐγγροβλαχικῆς Αὐθεντίας. Ἐξεδόθη δὲ τὸ παρὸν αὐθεντικὸν Ἡμῶν χρυσόβουλλον τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἡγεμονείας Ἡμῶν, ἐν τῇ αὐθεντικῇ Ἡμῶν καθέδρᾳ τοῦ Βουκουρεστίου, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἡμετέρου ἄρχοντος μεγάλου γραμματικοῦ, ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἕκτῳ, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον· καὶ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ δευτέρου Ἡμῶν γραμματικοῦ· ὅπερ καταγραφὲν ἐν τῷ κώδηκι τοῦ Διβανίου καὶ Βιστιαρίας προστάττομεν τηρεῖσθαι ἀσφαλῶς ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει.

Τὸ αὐθεντικὸν αὐτὸ χρυσόβουλλον ἐπεκυρώθη ἐπὶ τοῦδε τοῦ Πατριάρχου κὺρ Σωφρονίου καὶ μὲ πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλιῶδες γράμμα, ὃ ἐν τῷ τέλει οὕτωσὶ ἀποφαίνεται, μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς τάξεως τοῦ σχολείου καὶ τοῦ διορισθέντος εἰσοδήματος:

... Πρὸς οὖν ἐπικύρωσιν τούτων διηνεκῆ

copilor şi a boierilor să se facă cele de nevoie cheltuieli ale şcolii. Peste care toate avem e păstră supravegherea şi a porunci cele ce trebuie, trebuind ca dascălii să ni facă de ştire nemijlocit Nouă despre starea şcolii şi, pe lângă aceasta, dacă se păstrează şi se pun în lucrare fără călcare toate orânduielile pe care le-am stabilit înlăuntru.

Şi, fiind cercetată pe tot anul socoteala şi înfăţişându-Ni-se catastişele, şi încă şi condica, de se vor vădi prisosuri, ori din orânduitele venituri, ori din prinoase, cugetându-ne, să avem a hotărâ după nevoie, ori să se strângă pentru folosul chiar al şcolii ori pentru adausul şcolarilor lipsiţi.

Deci pentru întărirea trainică şi înfăţişarea acestora toate am dat cel de faţă al nostru domnesc hrisov, înaintea preasfinţitului Mitropolit, a celor de Dumnezeu prea-iubitori episcopi şi a prea-nobililor credincioşi boieri ai noştri, întărind-o cu însăş a noastră pecete; şi punem şi marturi pe prea-iubiţii fii ai Domniei Noastre, Constantin beizadeà şi Dimitrie, şi pe prea-cinstiţii şi de bun neam şi credincioşi boieri mari ai Divanului Domniei Noastre, având nădejde bună că şi cei ce după noi vor primi acest Scaun al Ungrovlahiei prealuminaţi Domni au să păzească necălcate cele vestite în acest hrisov de faţă, ca unele ce privesc la folosul de obşte şi numele cel bun al acestei cucernice Domnii a Ungrovlahiei. Şi s'a dat cel de faţă al nostru domnesc hrisov în al doilea an al Domniei Noastre, în domnescul nostru Scaun al Bucureştilor, supraveghind al nostru boier marele grămătic, în anul Mântuirii o mie şapte sute şaptezeci şi şase, în luna lui Ianuar; şi s'a scris de al doilea grămătic al Nostru; care fiind scris în condica Divanului şi a Vistieriei, poruncim a se păzi sigur în preasfinţita Mitropolie.

Acest hrisov domnesc s'a întărit supt acest Patriarh chir Sofronie şi cu carte pecetluită patriarhicească, carte care hotărăşte astfel la sfârşit, după descrierea orânduirii şcolii şi a venitului stabilit:

... Deci pentru întărirea şi statornica

τε παράστασιν ἐκδοῦσα ἡ Αὐτοῦ θεοσεβεστάτη Ὑψηλότης αὐθεντικὴν Αὐτοῦ χρυσόβουλλον ταῦτα πάντα διαλαμβάνον, εἰς πλείω τούτων διαμονὴν προσηξίωσεν ἐπικυρωθῆναι ταῦτα καὶ διά τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλιώδους γράμματος. Τούτου χάριν τὴν ἀξίωσιν τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος, θεάρεστον οὖσαν καὶ θείου ζήλου ἀνάπλεων καὶ ὡς μάλα κοινωφελῆ ἀποδεξάμενοι ὡς τὸ εἰκός, γραφόντες ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πατρικῶς ἀπὸ καρδίας τὴν Αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ὑψηλότητα, ἥντινα καὶ διαφυλάττοι ὁ ἅγιος Θεὸς ἐπὶ τοῦ πανεκλάμπρου ἡγεμονικοῦ Αὐτῆς Θρόνου ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ μακρόβιον, μετὰ ἀδιασείστου διαμονῆς καὶ στερεώσεως ἀκλονήτου, μετὰ πάσης εὐδαιμονίας καὶ ἐπιτεύξεως πάντων τῶν παρὰ Θεοῦ σωτηριωδῶν αἰτημάτων, εἰς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν τῆς τε εὐλογημένης τζάρας καὶ εἰς κοινὴν τοῦ Γένους ὠφέλειαν. Ἐκ γὰρ τούτων καὶ τῶν τοιούτων θεοσεβῶν κατορθωμάτων τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος εὐέλπιδές ἐσμεν καὶ πεπληροφορημένοι καὶ βέβαιοι καὶ ἄλλα πλεῖστα κατορθωθήσεσθαι καὶ εἰς πέρας ἀγαγέσθαι ἔργα λυσιτελῆ καὶ ὠφέλιμα τῷ δυστυχεῖ ἡμῶν γένει διὰ τῆς φυσικῆς εἰς τὰ τοιαῦτα ῥοπῆς καὶ κλίσεως καὶ χριστιανικῆς προαιρέσεως Αὐτοῦ, καὶ τοῦ ζήλου ὃν ἐπεδείξατο εἰς σύστασιν καὶ ἐπαύξησιν τοῦ σχολείου τούτου.

Τῶν γοῦν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων κεφαλαίων περιεχομένων ἐν τῷ αὐθεντικῷ χρυσοβούλλῳ τῆς Ὑψηλότητος Αὐτοῦ τὸ κῦρος ἀπαράτρεπτον ἐχόντων καὶ ἀμεταθέτων πάντῃ ὄντων, ὅσοι καὶ ὁποῖοι τῶν χριστιανῶν, ἱερωμένοι ἢ λαϊκοί, μικροὶ ἢ μεγάλοι, νέοι ἢ γέροντες, ὁποιασοῦν στάσεως ἢ καταστάσεως καὶ βαθμοῦ ὄντες, εἴτε οἱ κατὰ καιροὺς ἐπιτροπεύοντες καὶ ἐπιστατοῦντες ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ, ἢ ἄλλοι, τολμήσωσι διασεῖσαι καὶ παραβῆναι καὶ ὁπωσοῦν μεταποιήσασθαι καὶ ἀνατρέψαι ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων, ἢ ἀμελήσωσι τὸ παράπαν εἰς τὴν τούτων ἐκτέλεσιν καὶ διηνεκῆ διατήρησιν καὶ γένωσιν αἴτιοι τῆς τούτων ἀνατροπῆς καὶ ὀλιγωρίας, ἢ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἢ ἄλλῳ τρόπῳ οἱῳδήτινι, οἱ τοιοῦτοι, ὡς κακότροποι καὶ πολέμιοι τῆς κοινῆς ὠφελείας καὶ τοῦ συμφέροντος, ἀφωρισμένοι εἴησαν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ

înfăţişare a acestora dând Înălţimea Sa prea-cucernică hrisovul Ei domnesc care cuprinde acestea toate, spre mai marea lor trăinicie s'a rugat să se întărească acestea şi prin aceasta a noastră scrisoare pecetluită patriarhicească şi sinodicească. Primind deci drept aceia după cuviinţă rugăciunea Înălţimii Sale, ca una ce e plăcută lui Dumnezeu şi plină de râvnă şi foarte folositoare, scriind în aceasta de faţă sinodiceşte întru Duhul Sfânt, cu cei de pe lângă noi preasfinţiţi arhierei şi prea-cinstiţi, cei întru Duhul Sfânt iubiţi nouă fraţi şi coliturghisitori, ne rugăm şi lăudăm părinteşte, din inimă, pe Înălţimea Sa cea de Dumnezeu prea-iubitoare, pe care să-L şi ţie Dumnezeu sfântul în Scaunul domnesc prea-strălucit fără boli, voios, sănătos şi întru ani îndelungaţi, cu nezguduită statornicie şi întărire neclătită, întru toată fericirea şi cu dobândirea tuturor cererilor mântuitoare dela Dumnezeu, pentru sporirea şi îmbunătăţirea binecuvântatei ţeri şi pentru folosul de obşte al Neamului. Căci din acestea şi altele ca acestea fapte evlavioase ale Înălţimii Sale avem bună nădejde şi suntem înştiinţaţi şi siguri că şi altele foarte multe se vor săvârşi şi la capăt se vor duce lucruri trebnice şi folositoare neamului nostru celui nenorocit prin firescul Lui impuls către unele ca acestea şi inclinarea şi creştineasca bunăvoinţă şi prin râvna ce a arătat-o la aşezarea şi sporirea acestei şcoli.

Deci capetele care mai sus se cuprind în domnescul hrisov al Înălţimii Sale având putere nerăsturnată şi fiind cu totul de neschimbat, câţi şi cari dintre creştini, clerici sau mireni, mari şi mici, tineri şi bătrâni, de orice fel şi stare şi treaptă ar fi, sau cei după vremi epitropi şi supraveghetori în acea şcoală, sau alţii, vor încerca să zguduie şi să calce şi oricum să prefacă şi să răstoarne ceva din cele mai sus spuse, sau nu-şi vor căta cumva de datorie la îndeplinirea şi statornica păzire a acestora, şi se vor face vinovaţi de răsturnare şi împuţinare, ori mijlocit ori nemijlocit, ori cu vorbe ori cu fapte, sau cu orice chip, unii ca aceia, ca perverşi şi duşmani ai obştescului folos, să fie afurisiţi de Treimea sfântă şi de o fiinţă şi de viaţă făcătoare şi nedespărţită,

καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει Θεοῦ, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι καὶ τυμπανιαῖοι· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ μηδαμῶς· κληρονομήσειαν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα· στένοντες εἴησαν τρέμοντες ἐπὶ γῆς ὡς ὁ Κάϊν· σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτούς, ὡς τὸν Δαθὰν ποτε καὶ Ἀβειρών· ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τοιούτων, καὶ ἡ μερὶς αὐτῶν μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ τῶν θεομάχων Ἰουδαίων τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης· τὰ κτήματα καὶ πράγματα καὶ ὑπάρχοντα αὐτῶν εἴησαν εἰς παντελῆ ἀφανισμὸν καὶ ἀπώλειαν· ἄγγελος Κυρίου καταδιώξειεν αὐτοὺς ἐν φλογίνῃ ῥομφαίᾳ, καὶ προκοπὴν μήποτε ἴδοιεν ἐφ' οἷς ἐργάζονται καὶ δουλεύουσι καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἔχοντες καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· οἵτινες καὶ ὑφέξοιεν εὐθύνας ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Εἰς γοῦν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, ἐπικυρωτικὸν τῶν πρὸς σύστασιν ἐκδοθέντων τῆς ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ σχολῆς, ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἕκτῳ, κατὰ μῆνα Μάρτιον, ἐπινεμήσεως ἐννάτης.

Ὑπεγράφη παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κὺρ Σωφρονίου, παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων κὺρ Ἀβραμίου, παρὰ τοῦ Ἐφέσου, τοῦ Ἡρακλείας, τοῦ Κυζίκου, τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Νικαίας, τοῦ Χαλκηδόνος, τοῦ Δέρκων, τοῦ Θεσσαλονίκης, τοῦ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Κρήτης.

Ὁ Λύτος αὐθέντης ἐθέσπισε καὶ τὰ ἑξῆς περὶ τάξεως κριτηρίων.

Θέλοντες νὰ λαμβάνουν ὅλαι αἱ ὑποθέσεις καὶ διαφοραὶ τῶν ἐγκατοίκων τέλος, ὄχι μόνον κατὰ νόμους μὲ ὅλην τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ ὀγλήγορα, διὰ νὰ μὴ ταλαιπωρῶνται οἱ ἄνθρωποι καὶ καταξοδεύωνται διατρίβοντες εἰς τὰ κριτήρια ἐπὶ πολὺν καιρόν, διὰ τοῦτο διωρίσαμεν τέσσαρα τακτικὰ κριτήρια: τὸ πρῶτον συνθεμένον ἀπὸ ἄρχοντας τῆς πρώτης πενταδος μανζιλήδες· τὸ δεύτερον ἀπὸ τοὺς λοιπούς, τὸ τρίτον ὁμοίως, καὶ τὸ τέταρτον ὁμοίως. Ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ ἕν νὰ θεωρῇ μόνον τὰ ἐγκληματικά, ἤτοι κριμινάλια, τὰ δὲ λοιπὰ τρία διὰ τὰς διαφορὰς ὁποῦ ἀνάγονται εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐνοχάς.

Τὸ κριτήριον τῶν ἐγκληματικῶν, συνθεμένον ἀπὸ ξεχωριστοὺς ἄρχοντας, ἔχει νὰ ἀκολουθῇ

unul în fire Dumnezeu, şi blăstămaţi şi neiertaţi, şi după moarte nedeslegaţi şi umflaţi; pietrele şi fierul se vor desface, iar ei de loc; să moştenească lepra lui Ghiezi şi funia lui Iuda; să fie gemând şi tremurând pe pământ asemenea cu Cain; să se despice pământul şi să-i înghită, ca odată pe Datan şi Aviron; mânia lui Dumnezeu să fie asupra capetelor unora ca aceia, şi partea lor cu vânzătorul Iuda şi cu Evreii vrăjmaşi lui Dumnezeu cari au răstignit pe Domnul slavei; averile şi lucrurile şi stăpânirea lor să ajungă la desăvârşită peire şi pierzare; îngerul Domnului să-i gonească cu sabia de foc, şi spor să nu vadă vreodată la cele ce vor lucrà şi vor slujì în toată viaţa lor, având şi blăstămurile sfinţilor celor trei sute şi optsprezece purtători de Dumnezeu Părinţi din Nicheia şi ale celorlalte sfinte soboare; cari să li şi ridice pârâ în ziua înfricoşată a judeţului. Deci pentru siguranţă s'a făcut şi aceasta a noastră carte patriarhicească sobornicească pecetluită pe pergament, spre întărirea celor vădite pentru aşezarea şcolii din Ungrovlahia, în anul o mie şapte sute şaptezeci şi şase, luna Martie, indicţia a noua.

S'a iscălit de Patriarhul Ecumenic chir Sofronie, de al Ierusalimului chir Avramie, de al Efesului, de al Heracleii, de al Ciziculuì, de al Nicomediei, de al Niceii, de al Chalkedonului, de al Dercelor, de al Saloniculuì, de al Atenei şi de al Cretei.

Acelaşi Domn a decretat şi cele ce urmează asupra aşezării Scaunelor de judecată.

Vrând Domnia mea ca să iea sfârşit toate pricinile de judecăţi ale locuitorilor, nu numai după pravilă, cu toată dreptatea, ci şi fără zăbavă, ca să nu se stingă oamenii şi să nu cheltuiască umblând în judecăţi multă vreme, pentru aceasta am orânduit patru întocmite departamenturi. Cel dintâiu, aşezat cu boierii mari mazili din treapta întâia; cel de al doilea cu din ceilalţi; cel al treilea asemenea şi cel de al patrulea asemenea. Dintre acestea dar, unul să caute numai judecăţile de criminalion, iar celelalte trei, pricini ce sunt pentru lucruri şi datorii.

Departamentul de criminalion, aşezat cu deosebiţi boieri, are a urmà pe toate zilele

καθ' ἡμέραν, ἔξω Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, ἀδιακόπως τὰς θεωρίας καὶ ἀποφάσεις του κατὰ νόμους εἰς τὸν διωρισμένον τόπον εἰς τὴν αὐθεντικήν Μας Κόρτην, μὲ ὅλην τὴν τάξιν του, ἤτοι: δεύτερον καὶ τρίτον ἀρμασέους, ζαπτζῆδες τῆς πουσκαρίας, λογοθετᾶδες καὶ ἄλλους ἀναγκαίους.

Ὅσοι διὰ ἐγκληματικὰ ἢ ἔξωθεν ἀπὸ τοὺς ἰσπραβνίκους στέλλονται ἢ ἐδῶ πιάνονται, νὰ σφαλλῶνται εἰς τὴν πουσκαρίαν, καὶ εὐθὺς νὰ φανερώνωνται εἰς Ἡμᾶς μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον: νὰ ἔχῃ κώδηκα ξεχωριστὸν ὁ ἀρμάσης, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ περνᾷ εὐθὺς τὰ ὀνόματα τῶν ἐνόχων, φανερώνων ἂν ἐστάλθη ἀπὸ τοὺς ἰσπρακνίκους ἢ ἂν ἐπιάσθη ἐδῶ, καὶ φέρωντας τὸν κώδηκα, νὰ τοὺς φανερώνῃ, καὶ νὰ βουλλώνεται παρ' Ἡμῶν, μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ κριθῶσι, καὶ νὰ μὴν βασανίζωνται ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀρμάσην πρὸ τοῦ νὰ ἐξεταχθῶσιν ἀπὸ τὸ κριτήριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ δοθῇ ἐγγράφως τὸ εἶδος τῶν βασάνων ὁποῦ πρέπει νὰ γενῇ εἰς ἐκείνους, κατὰ τὸν διορισμὸν τῶν νόμων, φανερώνοντας καὶ τὸ κεφάλαιον, καὶ νὰ ἀναφέρωνται πρὸς Ἡμᾶς, δι' ἀναφορᾶς καταγεγραμμένης εἰς τὸν κώδηκα. Καὶ ἡ ἐξέτασις νὰ γίνεται χωρὶς ἀργοπορίαν, ὁποῦ ἢ ταχέως νὰ καταδικάζωνται, ἢ ταχέως νὰ ἀθωοῦνται καὶ νὰ ἐλευθεροῦνται τῆς φυλακῆς.

Τὸ ἄλλο κριτήριον ἔχει νὰ θεωρῇ, νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἀνακρίνῃ τὰς ὑποθέσεις καὶ διαφορὰς ὁποῦ ἀνάγονται εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐνοχὰς καὶ νὰ ἀκολουθῇ τὰς θεωρίας καὶ ἀποφάσεις κατὰ νόμους, ἀκολουθῶντας καὶ τὰς τοπικὰς συνηθείας, ὁποῦ ἤδη ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐνεργῶνται ὡς νόμοι. Καὶ ἔχει καὶ αὐτὸ νὰ συγκροτῆται εἰς τὴν Κούρτην μὲ δύο λογοθετᾶδες τοῦ διβανίου, καὶ νὰ εἶναι ἀνελλιπεῖς καὶ ἀπὸ δύο ἀπὸ τὰς πέντε πράσλας τῶν πέντε (*sic*) ζαπτζήδων. Καὶ νὰ φυλάττεται κώδηξ ξεχωριστός, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ καταγράφωνται ὅλα τὰ εἰς αὐτὸ τὸ κριτήριον θεωρούμενα.

Καὶ τὸ ἕτερον κριτήριον, ὁμοίως ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἄλλο, νὰ φυλάττῃ τὴν αὐτὴν τάξιν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω.

Τὸ ἄλλο κριτήριον, ἀνώτερον τούτων, συνθεμένον ἀπὸ ἄρχοντας τῆς πρώτης πεντάδος μανζίληδες, ἔχει καὶ αὐτὸ νὰ συγκροτῆται εἰς τὴν αὐθεντικὴν Μας Κούρτην, ἔξω Πέμπτης καὶ Κυριακῆς, καὶ μετὰ τὸ μεσημέρι, χρείας τυχούσης, εἰς κἀνένα ἀπὸ τὰ ὀσπίτιά τους, καὶ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἀνακρίνῃ τὰς ὑποθέσεις τὰς διωρισμένας εἰς αὐτό, καὶ διὰ προσταγῆς Μας νὰ ἀναθεωρῇ καὶ ὑποθέσεις ὁποῦ ἐθεω-

necurmat căutările și hotărârile, după pravilă, în localul orânduit la domneasca noastră Curte, cu toată orânduiala sa, adecă: al 2-lea și al 3-lea armășei, zapciii pușcăriei, logofeței și alții trebuincioși, afară numai de Sâmbăta și Duminica.

Cât pentru vinovați, ori de afară dela ispravnic se trimet sau aici se prind, să se închidă la pușcărie, și numai decât să se arăte Domniei Mele într'acest chip: să aibă condică deosebită armașul, în care să treacă numai decât numele vinovaților, arătând de s'au trimes dela isprăvnicie sau de s'au prins aici, și, aducând condica, să se arăte, și să se pecetluiască de noi, cu hotărârea de a se judecà, și să nu se căznească de Vel Armaș mai nainte până a nu se cerceta de judecată, care să dea în scris ce fel de pedeapsă se cuvine a se face acelora, după orânduiala pravilei, arătând și capetele, și să arăte Domniei Mele, cu anaforà scrisă în condică. Și cercetarea să se facă fără de zăbavă, ca ori curând să se osândească, sau în grabă să se îndrepteze și să se sloboadă dela închisoare.

Celălalt departament are a căuta, a judeca și a face alegere pricinilor de judecată, ce sunt pentru lucruri și îndatoriri, și să urmeze căutările și hotărârile sale după pravilă, urmând și obiceiul pământului, care acum am hotărât să se energhisească în pravilă. Și are și acesta a se aduna la Curte cu 2 logofeței de Divan și câte 2 den 5 bresle: 11 zapcii să fie nelipsiți. Și să se ție condică deosebită, întru care să se treacă toate cele ce se caută într'acest departament.

Și celălalt departament, asemenea de o potrivă la putere ca celălalt departament, să păzească tot aceiași orânduială, după cum s'a zis mai sus.

Celălalt departament, mai mare decât acestea, așezat cu boieri mari mazili de de întâia treaptă, are și acesta să se adune în Domneasca noastră Curte, afară de Joia și Dumineca, și după prânz, fiind trebuință, și la vre una din casele dumnealor, și să judece și să facă alegere pricinilor celor orânduite la acest departament, și din porunca noastră de iznoavă să caute

ρίθησαν εἰς τὸ ἄλλο κριτήριον τὸ κατώτερον τούτου, εἴγε τύχῃ τινὰς τῶν ἀντιδιαφερομένων ὁποῦ νὰ μὴν εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν ἐκείνου τοῦ κριτηρίου καὶ ζητήσῃ τὴν ἔκκλητον, ἀκολουθῶντας καὶ τὸ αὐτὸ κριτήριον τὰς θεωρίας καὶ ἀποφάσεις του, κατὰ νόμους καὶ κατὰ τὰς τοπικὰς συνηθείας, ὁποῦ ἀπεφασίσθησαν ἤδη, φερόμενοι οἱ κριταὶ μὲ μεγάλην ἐξέτασιν, ἀπάθειάν τε καὶ περιέργειαν. Καί, ἂν εἶναι νὰ ἀναιρέσῃ ποτὲ κἀμμίαν ἀπόφασιν τοῦ κατωτέρου κριτηρίου, νὰ τὴν ἀναιρῇ μὲ νόμους, μὲ λόγον ὀρθὸν καὶ δίκαιον καὶ μὲ ἀναφοράν, καὶ ὄχι μὲ λόγια ψιλά. Καὶ νὰ μὴ τολμᾷ τινας τῶν κριτῶν τούτων ἢ νὰ σχίζῃ ἢ νὰ βαστάζῃ τὰ ἔγγραφα τοῦ ἄλλου κριτηρίου ὁποῦ εἰς τὸν ἀντιδιαφερόμενον ἐδόθησαν, ὡσὰν ὁποῦ ἐκεῖνο μόνοι Ἡμεῖς ἔχομεν νὰ τὸ κάμωμεν, ἀναθεωροῦντες τὴν ὑπάθεσιν ἐκείνην παῤῥησίᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐθεντικοῦ Μας Διβανίου.

Ἀκολούθως καὶ τὸ κριτήριον τοῦτο ἔχει νὰ ἀκολουθῇ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης του μὲ ὅλην τὴν τάξιν, ἤτοι τρίτον λογοθέτην, τέσσαρας λογοθέτας τοῦ Διβανίου, καὶ ἀπὸ δύο ὁμοίως ἀπὸ κάθε ζαπτζήν, καὶ ἄλλους ἀναγκαίους ὑπηρέτας. Νὰ φυλάττεται δὲ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κριτήριον κώδηξ ξεχωριστός, διὰ νὰ καταγράφωνται ὅλα τὰ θεωρούμενα.

Εἰς αὐτὰ τὰ τρία κριτήρια νὰ εἶναι καὶ ἀπὸ δύο βορνιτζέοι διωρισμένοι διὰ νὰ στέλλωνται, χρείας οὔσης, ἀπὸ τὸ κριτήριον, ἢ διὰ ἐξέτασίν τινα, ἢ διὰ νὰ στοχασθῶσιν ὅρια, ἢ ἄλλα παρόμοια.

Ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοὺς διωρισμένους νὰ φυλάττουν εἰς τὰς πόρτας τῶν κριτηρίων διὰ νὰ μὴν ἀφίνουν καθένα, ὅ τι λογῆς ἄνθρωπον καὶ ἂν εἶναι, νὰ εἰσέρχηται εἰς τὰ κριτήρια, εἰμὴ μόνον τοὺς ἀντιδιαφερομένους, καὶ κατὰ τάξιν ἐκείνους ὁποῦ εἶναι χρεία νὰ προσκαλέσῃ τὸ κριτήριον.

Τὸ αὐθεντικὸν Μας Διβάνι ἔχει νὰ συγκροτῆται τρὶς τῆς ἑβδομάδος, ἤτοι τὴν Δευτέραν καὶ τὴν Τετράδα καὶ τὸ Σάββατον. Καὶ κατὰ μὲν τὴν Δευτέραν καὶ Τετάρτην νὰ θεωρῶνται αἱ διαφοραὶ ὁποῦ ἀνάγονται εἰς τὰ πραγματικὰ καὶ ἐνοχάς, τῶν ὁποίων διαφορῶν αἱ ἀποφάσεις ἔγιναν μὲν ἀπὸ τὰ ἄλλα κριτήρια, μὴ εὐχαριστηθέντων δὲ τῶν ἀντιδιαφερομένων, ἐζητήθη ἡ ἔκκλητος, ἢ, κατὰ θέλησιν Ἱμῶν ἢ ζήτησιν τῶν ἀντιδιαφερομένων, διωρίσαμεν νὰ ἔβγουν ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς εἰς τὸ Διβάνι Μας· τὸ δὲ Σάββατον νὰ θεωρῶμεν τὰ ἐγκληματικά.

şi pricini ce s'au căutat în celălalt departament, ce este mai mic decât acesta: şi, de se va întâmplà vre unul din cei ce se pricinuesc, să nu se mulţămească la hotărârea acelui departament şi va cere Divan, să urmeze şi acest mai ales departament cu căutările şi hotărârile sale, după pravilă şi obiceiurile pământului, ce s'au hotărât acum, purtându-se judecătorii cu mare cercetare, fără de pizmuire şi cu luare aminte. Şi de este să strice vreodată vre-o hotărâre a departamentului celui de jos, să o strice cu pravilă, cu cuvânt vrednic şi drept şi cu anaforà, iar nu cu vorbe supţiri şi să nu cuteze cinevà din judecătorii aceştia ori a sparge sau şă ţină scrisele a celuilalt departament ce s'au dat la cel ce se pricinueşte, fiindcă aceasta numai Domnia Mea avem a o face de iznoavă, cercetând aci pricina, de faţă, în Divanul Domniei Mele.

Asemenea departamentul acesta are să urmeze lucrarea dreptăţii sale cu toată orânduiala, însă trei logofeţei (*sic*), 4 logofeţei de Divan şi câte 2 asemene dela fieştecare zapciu şi alţii trebuincioşi slujbei. Să se ţie dar şi la acest departament condică deosebită, întru care să se scrie toate cele căutate.

La aceste 3 departamente să fie şi câte 2 vornicei rânduiţi ca să se trimită, fiind trebuinţă, dela judecată, ori pentru vre-o cercetare, ori pentru ca să caute semne şi hotare, cum şi alte asemenea.

Asemenea şi din cei rânduiţi să păzească la uşile departamentelor, ca să nu lase pe nimeni, orice fel de om ar fi, să între înlăuntru, fără de numai pe cei cari pricinuesc şi după orânduială pe cei ce face trebuinţă a-i chemà judecata.

Divanul Domniei Mele este să se facă de 3 ori pe săptămână, Lunea, Miercurea şi Sâmbăta. Însă Lunea şi Miercurea să se caute pricinile ce sânt pentru lucruri şi îndatorii, a căror pricini hotărâre s'au făcut de celelalte departamente, şi, neodihnindu-se cei ce se judecă, s'a cerut la Divan, ori după voinţa noastră, sau după cererea lor, cu judecata, am hotărât a ieşi d'întâiaşi dată la Divanul Domniei Mele, iar Sâmbăta să căutăm vinovăţiile.

Ἐὰν δὲ κἀνένας τῶν διαφερομένων δὲν εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ κατωτέρου κριτηρίου καὶ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ ἀνώτερον κριτήριον, καὶ ἀφοῦ θεωρηθῇ τοῦ πρώτου κριτηρίου ἡ ἀπόφασις μὲ κάθε νομικὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐπικυρωθῇ ὡς νόμιμος καὶ δικαία, πάλιν δὲν ἐφησυχάσῃ, ἀλλὰ ζητήσῃ ἔκκλητον εἰς τὸ αὐθεντικόν Μας Διβάνι, νὰ παῤῥησιάζεται μὲν μετὰ τοῦ ἀντιδιαφερομένου μέρους, καὶ νὰ ἀναθεωρῆται ἡ ὑπόθεσις· ἂν ὅμως εὑρεθῶσιν αἱ προγεγενημέναι ἀποφάσεις παρὰ τῶν δύο κριτηρίων εὔλογοι καὶ δίκαιαι, καὶ φωραθῇ ὅτι ἀπὸ διαστροφὴν καὶ πεισμονὴν δὲν εὐχαριστήθη, τοιοῦτος ἔχει νὰ παιδεύεται παρ' Ἡμῶν, πρὸς παράδειγμα ἄλλων.

Οἱ Μεγάλοι-Λογοθέται ὀφείλουσι νὰ προειτρεπίζωσι τὸ αὐθεντικόν Μας κριτήριον, νὰ διατάττωσι τοὺς ζαπτζῆδες, ὁποῦ νὰ ἔχουν ἑτοίμους τοὺς ἀντιδιαφερομένους, μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, ἤτοι: γράμματα τῶν κρίσεων τῶν ἄλλων κριτηρίων, σενέτια, μάρτυρας καὶ ὅσα ἄλλα, διὰ νὰ μὴν ἐβγαίνουν εἰς τὸ Διβάνι ἀνέτοιμοι, καὶ διὰ νὰ μὴ τολμᾷ τινας τῶν ἀντιδιαφερομένων νὰ εἰπῇ ὅτι: „μὲ λείπεται τοῦτο τὸ ἔγγραφον ἢ ἐκεῖνος ὁ μάρτυρας", ὡσὰν ὁποῦ ὁ τοιοῦτος ἔχει νὰ ἀποβάλλεται, καὶ οἱ Μεγάλοι-Λογοθέται νὰ ἐρυθριάζωσι διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀπροσεξίαν τους. Τὸ δὲ αὐθεντικόν Μας Διβάνι νὰ γίνεται μὲ ὅλην τὴν συνειθισμένην παράταξιν.

Οἱ δύο ἄρχοντες Μας Μεγάλοι-Λογοθέται τρὶς τῆς ἑβδομάδας, ἤτοι τὴν Τρίτην καὶ Πέμπτην καὶ Παρασκευήν, συνερχόμενοι νὰ θεωρῶσι τὸν κώδηκα τῶν ῥαβασίων, καὶ, φέροντες τοὺς ζαπτζῆδες, νὰ ἐξετάζωσιν ἂν ἐθεωρήθησαν, ἂν ἐτελείωσαν αἱ ὑποθέσεις τῶν ἐναγόντων, ἂν ἦλθον αἱ ἀπ' ἔξω ἀποκρίσεις καὶ οἱ σταλθέντες μουπασίρηδες, καὶ τὰ ἑξῆς.

Προσέτι νὰ προσέχουν πρῶτον νὰ τελειώνουν αἱ ὑποθέσεις τῶν ἀπ' ἔξω ἐρχομένων, καὶ οἱ παλαιότεροι ὁποῦ δίδουν ἀγωγὴν ἐκεῖνοι πρῶτον νὰ κρίνωνται, καὶ ὄχι νὰ προκρίνωνται οἱ νεώτεροι διὰ χατίρι.

Ὅταν ἀναθεωρῆται ἀπόφασίς τις κατωτέρου τινὸς κριτηρίου, νὰ μὴ προσκαλῶνται οἱ κριταὶ ἐκεῖνοι καὶ νὰ ἐρωτῶνται τίνι τρόπῳ καὶ διατί ἀπεφάσισαν ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν οὕτως, ὡσὰν ὁποῦ τοῦτο εἶναι ἀταξία, ἐπειδὴ οἱ κριταὶ ἐκεῖνοι ὅσα ἔχουν νὰ εἰποῦν, τὰ ἔχουν γεγραμμένα εἰς τὸ γράμμα τῆς κρίσεώς των.

Νὰ φυλάττωνται κώδηκες ξεχωριστοί, εἰς

Iar, când vre-o parte din cei ce se judecă nu se va odihni la hotărârea celui mai de jos departament şi va face apelaţie la cel mai de sus departament, după ce va cercetà a celui mai de jos departament hotărârea cu toată pravilniceasca luare aminte şi se va întări ca o dreaptă şi după pravilă, iarăşi nu se va odihni, ci va cere apelaţie la Divanul Domniei Mele, se va înfăţişà cu cel ce se judecă, şi se va mai cercetà pricina; şi, când se va găsi hotărârile ce s'au făcut dela acele 2 departamenturi drepte şi cu cale, şi se va cunoaşte cum că den desfrânare şi pismă nu se odihneşte, unul ca acela este să se pedepsească de către Domnia Mea, spre pilda şi altora.

Vel Logofeţii datori sunt să gătească Divanul Domniei Mele, să puie la orânduială zapciii, ca să aibă gata pe cei ce se pricinuesc, cu toate cele trebuincioase, adecă: cărţi de judecată ale celorlalte departamente, sineturi, mărturii, cum şi alte asemenea, pentru ca să nu iasă la Divan negătiţi şi pentru ca să nu se îndrăznească cinevaşi din cei ce se judecă să zică că-i lipseşte cutare scrisoare, sau cutare mărturie, fiindcă unul ca acela este să se depărteze, şi Vel Logofeţii vor avea a răspunde pentru lenevire şi nepurtarea de grijă. Iar Divanul Domniei Mele să se facă cu toată obişnuita podoabă.

Amândoi dumnealor Vel Logofeţii de 3 ori pe săptămână, Marţea, Joia şi Vinerea, adunându-se, să caute condica de răvaşe şi, aducând pe zapcii, să cerceteze de s'au căutat, de s'au săvârşit pricinile jăluitorilor de au venit răspunsurile de pe afară şi mumbaşirii cei trimeşi, şi celelalte.

Către acestea să aibă purtare de grijă spre a săvârşi întâiu pricinile celor de afară, şi cei mai vechi ce au dat jalbă mai dinainte, aceia întâiu să se judece, şi nu să deà rând celor de curând pentru hatâr.

Când de iznoavă să caută vre-o hotărâre a vre-unui mai de jos departament. să nu se chieme judecătorii aceia şi să se întrebe în ce chip şi pentru ce au hotărît acel fel acea pricină, fiindcă aceasta este ataxie, de vreme ce aceşti judecători câte au a zice le-au scris în cartea lor de judecată.

Să se ţie condici deosebite întru care

τοὺς ὁποίους νὰ καταγράφωνται ἐν περιλήψει ὅλα τὰ διδόμενα ῥαβάσια, καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον διορίζονται, καὶ ἡ ἀπόφασίς Μας, καὶ ὁ ζαπτζής, μὲ τὸ ἔτος, τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν. Αὐτοὶ οἱ κώδηκες νὰ εἶναι εἰς τοὺς τρίτους λογοθέτας, οἱ ὁποῖοι κατὰ χρέος, ἀφοῦ διορίζωνται τὰ ῥαβάσια, νὰ τὰ καταγράφωσιν εἰς τὸν κώδηκα, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, καὶ ἔπειτα νὰ τὰ ὑπογράφωσι καὶ οὕτω νὰ δίδωνται εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐναγόντων· καθὼς καὶ διὰ τὰς ὑποθέσεις ὁποῦ διορίζονται νὰ θεωρηθῶσιν ἔξω, εἰς τὰ ζουδέτζα, μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀφοῦ ὑπογράφωνται, νὰ βουλλώνωνται, εἰς τρόπον ὁποῦ ἂν εὑρεθῇ κανὲν ῥαβάσι εἰς χεῖρας ζαπτζῆ δοσμένον ἢ ἐναγόντων, χωρὶς νὰ περάσῃ εἰς τὸν κώδηκα, νὰ παιδεύεται ἐξεταζόμενος ὁ πταίστης.

Ἐὰν τύχῃ εἰς μίαν ἑβδομάδα νὰ μαζωχθῶσι κρίσεις πολλαί, νὰ Μὰς δίδουν εἴδησιν οἱ ἄρχοντες Λογοθέται, ὁποῦ, διὰ νὰ μὴ προσμένουν, νὰ κάμωμεν καὶ ἄλλην ἡμέραν Διβάνι.

Περὶ κριτῶν.

Διὰ νὰ προβαίνωσι τὰ τῶν κριτηρίων, ὄχι μόνον τακτικῶς, ἀλλὰ δὴ καὶ νομίμως καὶ δικαίως, διὰ τοῦτο ἐκλέξαμεν ἄρχοντας εἰδήμονας τῶν τε νόμων καὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν, καὶ διωρίσαμεν αὐτοὺς κριτὰς εἰς τὰ εἰρημένα τέσσαρα κριτήρια.

Οἱ κριταὶ λοιπὸν ὅλοι, κατὰ χρέος ἄφευκτον, νὰ συνέρχωνται εἰς τὰ κριτήρια ἀπὸ τὸ πουρνόν, καὶ νὰ κρίνωσι καὶ νὰ ἀνακρίνωσι τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις, μὲ κάθε λογῆς ἐπεξεργασίαν, ἀκρίβειαν καὶ περιέργειαν, ἀκολουθοῦντες τὰς νομικὰς διαταγάς, καὶ φερόμενοι εἰς τοὺς κρινομένους μὲ γλυκύτητα, μὲ ἄκραν ἀπάθειαν καὶ μὲ ἄκραν ἀδιαφορότητα· νὰ ἀκούωσι μὲ μεγάλην προσοχήν, χωρὶς ἀγανάκτησιν, ὅλα τὰ λόγια τῶν ἀντιδιαφερομένων, καὶ νὰ μὴ τολμᾷ τινας νὰ ὑβρίζῃ τινά, ἢ νὰ τὸν ἐμποδίζῃ ἀπὸ τὴν διήγησίν του, ὅ τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, ἐπειδή, ἐὰν κάμῃ τοιοῦτό, τι παιδεύεται.

Κἀνένας τῶν κριτῶν, ὁποίου βαθμοῦ καὶ ἂν εἶναι, νὰ μὴν δέχεται εἰς τὸ σπίτι του τινα ἀντιδιαφερόμενον, ὁποῦ νὰ ἀκούσῃ ἢ τὴν ἀγωγήν του ἢ τὴν ἀπολογίαν του, μὲ τὸ νὰ εἶναι τοῦτο ὀλέθριον, ὡσὰν ὁποῦ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξ ἅπαντος μολύνεται ἡ ἀκοή του καὶ δυσκολεύεται ὕστερον εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃ

să se treacă în perilips toate răvaşele ce se dau şi în ce chip se orânduesc şi hotărârea Domniei Mele, şi zapciul, cu leatul, luna şi ziua. Aceste condici să fie la toţi logofeţii [ai treilea], cari, după datorie, după ce se orânduesc răvaşele, să le scrie în condică, precum s'au zis mai sus, şi apoi să le iscălească, şi aşà să se deà jăluitorilor; cum şi cele ce se orânduiesc pentru pricini a se căutà afară, la judeţe, cu acest chip, după ce se iscălesc, să se pecetluiască; că de se va găsi vre-un răvaş dat în mână de zapciu sau jăluitorilor, netrecut la condică, să se pedepsească cercetându-se cel vinovat.

De se va întâmplà în vre-o săptămână să se strângă judecăţi multe, să ne înştiinţeze d-lor Vel Logofeţii, ca să facem şi într'altă zi Divan, să nu aştepte cei cu pricinile.

Pentru judecători.

Pentru ca să urmeze ale judecăţilor, nu numai cu bună orânduială, ci şi după pravilă şi dreptate, pentru aceasta am ales boieri ce ştiu atât pravila, cât şi obiceiurile pământului, şi i-am orânduit judecători la numitele 4 departamente.

Deci judecătorii toţi, după netăgăduita datorie, să se strângă la departament de dimineaţă, să judece şi să facă alegere a pricinilor ce vor veni, cutot felul de nevoinţă, cercetare şi luare aminte, urmând orânduielilor pravilei şi arătându-se spre cei ce se judecă cu dulceaţă, fără de niciun fel de pizmuire şi cu desăvârşită nepărtinire la nicio parte: să asculte cu bună luare aminte, fără de mâhnire, toate cuvintele celor ce se judecă, şi să nu cuteze vre-unul a înjurà pe cinevà, sau să l oprească de a-şi arătà toată curgerea pricinei lui, orice fel ar fi, fiindcă, de va face vre unul vre una dintr'acestea, se va pedepsi.

Canonul *(sic)* [1] judecătorilor, de orice treaptă ar fi, să nu primească în casa sa vre unul din cei ce se judecă, ca să asculte, ori jalba lui, sau răspunsul, fiindcă aceasta este mare stricăciune, de vreme ce într'acest chip negreşit să murdăreşte auzul său şi apoi să discolifseşte a nimici [2] dreptul

[1] De fapt: oricare din judecători.

[2] A căpătà, a dobândi.

τὸ δίκαιον, καὶ ἀκολούθως ἐμποδίζει καὶ τοὺς ἄλλους κριτὰς εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐκ τούτου κάμνει χρεία νὰ ἀργοπορῶν αἱ ἀποφάσεις. Ὅθεν οἱ κρινόμενοι, ὅσα δίκαια καὶ ἀπολογίας ἔχουν νὰ εἰποῦν, νὰ τὰς λέγουν εἰς τὸ κριτήριον, ὁποῦ, ὄντες οἱ νόες τῶν κριτῶν καθαροὶ ἀπὸ τὰ ὑποψιθυρίσματα, νὰ ἐπιτυχαίνουν εὐκόλως καὶ ἀπαθῶς τὸ δίκαιον.

Αἱ ἀγωγαὶ τῶν ἐναγόντων καὶ αἱ ἀπολογίαι τῶν ἐναγομένων νὰ καταγράφωνται μὲ τὰ ἴδια λόγια ὁποῦ λέγουν.

Οἱ κριταὶ, μὲ κοινὴν γνώμην, μὲ κοινὴν ἐξέτασιν καὶ στοχασμὸν κοινῶς ὅλοι νὰ ἀποφασίζουν, χωρὶς νὰ φαντάζεται ἢ ἕνας ἢ δύο ἐξ αὐτῶν πῶς αὐτὸς εἶναι κύριος τῆς ἀποφάσεως ἢ ἀνώτερος τῶν ἄλλων εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κριτηρίου.

Οἱ κριταὶ νὰ ἔχωσι τὰς χεῖράς των καθαρὰς Θεῷ τε καὶ τῷ νόμῳ, ἤτοι νὰ εἶναι θεοσεβεῖς καὶ δίκαιοι, καὶ νὰ μὴ μολύνωσι τὰς χεῖράς των μὲ δωροληψίας καὶ ῥουσφέτια, ἐπειδή, ὅταν τινὰς τῶν κριτῶν φανῇ ὅτι ἐπῆρε ῥουσφέτι, ὁ τοιοῦτος παιδεύεται βαρέως.

Ἂν τυχὸν συμπίπτωσιν ὑποθέσεις πολλαὶ καὶ κάμῃ χρεία καὶ μετὰ τὸ γεῦμα νὰ συγκροτῆται τὸ κριτήριον, νὰ ἔχωσι χρέος ὅλοι οἱ κριταὶ νὰ συνάζωνται εἰς τὸ κριτήριον εἰς διωρισμένην ὥραν, καὶ νὰ θεωρῶσι κοινῶς τὰς ὑποθέσεις, οὐχὶ δὲ ἕνας ἢ δύο, ὡσὰν ὁποῦ αἱ θεωρίαι καὶ αἱ ἀποφάσεις πρέμει νὰ γίνωνται φανερά, καὶ οὐχὶ ἐν παραβύστῳ καὶ γωνίᾳ.

Οἱ κριταὶ νὰ μὴν ἐνδίδωσι ποτὲ εἰς κάμμίαν ἀδικίαν, ἢ διὰ φιλίαν, ἢ διὰ συγγένειαν, ἢ διὰ φόβον κάνενὸς ὑπερέχοντος προσώπου, ἐπειδὴ ὅποιος τῶν κριτῶν φωραθῇ κρίνων μὲ χατίρι φιλικὸν ἢ συγγενικόν, καὶ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ὄχι εἰς τὸ δίκαιον, παιδεύεται βαρέως. Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ διάζεται ἀπὸ κάνὲν ὑπερέχον πρόσωπον, καὶ ἐνδώσῃ εἰς τὸ νὰ κάμῃ ἀδικίαν, καὶ δὲν Μᾶς τὸ φανερώσῃ, ἔχει νὰ παιδεύεται αὐστηρότατα εἰς πρόστιμον τῆς ματαιότητός του, ὁποῦ ἐφοβήθη περισσότερον τὴν ὀΐαν ἐκείνου τοῦ ἑνὸς συνάρχοντός του ἢ καὶ ὑπερέχοντος εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, παρὰ τὸν Θεόν, τοὺς νόμους καὶ Ἡμᾶς.

şi aşà stinghereazà şi pe ceilalţi judecători la hotărâre, şi dintr'aceasta face trebuinţă să se zăbovească hotărârile. Deci cei ce se judecă, câte îndreptări şi răspunsuri au a zice, să le spuie toate înaintea judecăţii, ca, fiind curat gândul judecătorilor de alte şoapte, să nemerească cu lesnire şi făr de pizmuire dreptul.

Jalbele pârâşilor şi răspunsurile pârâţilor să se scrie înseşi cuvintele cari le zic.

Judecătorii, cu socoteală de obşte, în cercetare de obşte, şi cu gând de obşte, toţi să hotărască, fără de a nu se socoti unul sau doi dintr'înşii că el este stăpân al hotărârii sau mai mare decât ceilalţi la lucrarea aceasta a judecăţii.

Judecătorii să aibă mânile sale spălate întru Dumnezeu şi întru pravilă, adecă să fie temători de Dumnezeu şi drepţi, şi să nu-şi întine mânile sale cu primire de daruri şi mituiri, căci, când vre unul din judecători se va arătà că a luat mită, unul ca acela greu se pedepseşte.

De se va întâmpla pricini multe, [şi va fi nevoie ca şi după prânz să se adune judeţul], să fie datori toţi judecătorii a se strânge la departament la ceas orânduit, şi să caute de obşte pricinile, iar nu unul sau doi, fiindcă căutările şi hotărârile trebueşte să se facă de faţă, iar nu pe supt ascuns.

Judecătorii foarte bine să ia aminte, să nu hotărască altele de faţă şi apoi să iscălească pe supt ascuns alte hotărâri împotriva hotărîrii acei de faţă, fiindcă greu se pedepseşte[1].

Judecătorii să nu intre niciodată în vre-o nedreptate, au pentru prieteşug au pentru rudenie, au pentru frica vre-unui obraz mai mare, iar carele dintre judecători se va aflà judecând cu hatâr de prieteşug sau de rudenie şi va căutà spre obraz, iar nu spre dreptate, greu se pedepseşte. Asemenea şi cel ce se sileşte de vre-un obraz mai mare, şi se va aflà că face nedreptate, şi nu Ne va înştiinţà, este să se pedepsească foarte greu, spre certarea bicisnicului ce s'a temut mai mult de sila acelui un boier ca şi dânsul, măcar şi mai mare în zilele acelea, decât de Dumnezeu, de Pravilă şi de Noi.

[1] Nu e în textul grec tot paragraful.

Οἱ κριταὶ τῶν ἐγκλημάτικῶν νὰ ἀκολουθοῦν τὰς ἐξετάσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις κατὰ τῶν κακούργων συμφώνως μὲ τοὺς νόμους, καὶ Ἡμεῖς, ἐξετάζοντες τὰ περὶ ἐκείνων, παρόντων ἐπὶ Διβανίου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου, καὶ εὑρίσκοντες τὴν καταδίκην δικαίαν καὶ νόμιμον, ἢ θέλομεν τὴν μετριάσει, ἢ θέλομεν τὴν ἐπικυρώσει.

Οἱ ἐξεταζόμενοι παρὰ τῶν κριτῶν διὰ κἀνὲν κακούργημα, εἴτε ὁμολογήσωσιν εὐθὺς ἐκεῖνα ὁποὺ ἐρωτῶνται νὰ μὴ πιστεύωνται εὐθὺς ἀπὸ τοὺς κριτάς· ὡσὰν ὁποὺ ἐνδέχεται, ἢ ἀπὸ φόβον τῶν βασάνων ἢ ἀπὸ μῖσος τῆς ζωῆς των νὰ ὁμολογήσωσιν ἐκεῖνα ὁποὺ δὲν ἔκαμαν· διὰ τοῦτο οἱ κριταὶ νὰ ἐρευνοῦν καὶ νὰ ζητοῦν καὶ ἄλλα τεκμήρια ἔξωθεν.

Οὔτε ἀπὸ τοὺς κριτάς, οὔτε ἄλλος τινὰς ἔξωθεν νὰ μὴ δίδῃ νόμους εἰς τὸ χέρι ἑνὸς καὶ ἄλλου, μὲ τὸ ὁποῖον συγχίζουν τὰς θεωρίας καὶ σταχασμοὺς τῶν κριτῶν, ὁποῦ λαμβάνουν εἰς τὴν θεωρουμένην ἀπόφασιν, καὶ ἀναβάλλουν τὰς ἀποφάσεις· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναβολὴν βλάπτονται καὶ τὰ δύο μέρη τὰ ἀντιδιαφερόμενα. Ἀλλ' ὅποιος τῶν ἔξωθεν ἐρωτηθῇ, νὰ ἔχῃ τὴν τελείαν ἄδειαν νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ κριτήριον μὲ τὸ νομικὸν ἐκεῖνο ὁποὺ ἔχει, καὶ νὰ δείχνῃ τὸν νόμον ἐκεῖνον ὁποὺ ἀρμόζει εἰς τὴν κινουμένην ὑπόθεσιν, τὸν ὁποῖον οἱ κριταὶ βλέποντες προσφυῆ εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸν δέχωνται ἀπαθῶς.

Ἐκ τῶν τριῶν τῆς δευτέρας τάξεως κριτηρίων δοκιμάζοντες τοὺς ἐμπειροτέρους καὶ μᾶλλον εὐδοκιμοῦντας εἰς τὰ τῶν κρίσεων, ἐξ αὐτῶν χρείας τυχούσης θέλομεν διορίσει εἰς τὸν τόπον ἑνὸς τῶν δύο ἰσπραβνίκων τῶν ζουδέτζων (ἤτοι καδιλικίων καὶ ἐπαρχιῶν· σύγκειται γὰρ ὅλη ἡ Βλαχία ἀπὸ δέκα ἑπτὰ καδιλίκια) καὶ ἀντ' ἐκείνου θέλομεν διορίσει ἄλλον εἰς τὸ κριτήριον.

Εἰς τοὺς κριτὰς δὲ αὐτοὺς ὅλους καὶ τῶν τεσσάρων κριτηρίων, διὰ νὰ ἔχωσι καὶ τὴν ἀπόλαυσίν των, ὁποῦ ἔτι μᾶλλον νὰ προθυμῶνται καὶ νὰ φυλάττωνται καθαροί, τοὺς δίδομεν μηνιαῖον, κατὰ τὴν τάξιν καὶ στάσιν τοῦ καθετός.

Ἐπειδὴ δὲ βλέπομεν εἰς τὰς θεωρουμένας ὑποθέσεις, ποτὲ μὲν νὰ προβάλλωνται συνήθειαι τοπικαί, ποτὲ δὲ νὰ ἀναιροῦνται, καὶ αἱ ἀποφάσεις νὰ γίνωνται κατὰ τὴν ἰδέαν του καθενὸς, χωρὶς νὰ τὰς κανονίζουν εἰς νόμους, καὶ τοῦτο μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχουν, ἐξετάσαντες τὰς συνηθείας καὶ ἐπικυρώσαντες τὰς ὀλίγας

Judecătorii ai vinovăţiilor să urmeze la cercetări şi hotărâri asupra făcătorilor de rele, cu un gând după pravilă, şi Noi, cercetând ale lor, faţă fiind în Divan Sâmbăta, şi găsind orânduirea dreaptă şi după pravilă, ori vom cumpătà-o, ori vom întări-o.

Cei ce se cercetează de către judecători pentru vre-o faptă rea, de vor mărturisi îndată cele ce întrebi, să nu se creadă numai decât de judecători, fiindcă, poate, sau de frica pedepselor, sau din urâciunea vieţii lor, să mărturisească cele ce n'au făcut. Pentru aceasta judecătorii să cerceteze şi să caute şi alte semne pe din afară.

Nici din judecători, nici altcinevà dupà afară să nu dea cap şi pravilă la mâna unuia sau altuia, cu care turbură socoteala şi gândurile judecătorilor, ce fac la pricina ce se cantă şi prelungeşte hotărârile; din care prelungire se pricinueşte stricăciune la amândouă părţile ce se judecă. Iar care din cei după afară se va întrebà, să aibă slobozenie desăvârşit să meargă la judecată cu pravila aceia ce va aveà şi să arăte acel cap ce se cuvine la pricina ce se cantă, pe carele judecătorii crezându-l cuviincios şi aleătuit la pricinĕ, să-l primească fără de pizmuire.

Din judecătorii de a doua treaptă [a acelor 3 departamente] cercetând pre cei mai învăţaţi şi ispitiţi la ale judecăţilor, dintr'aceştia, de se va întâmplà trebuinţa, vom orândui în locul unuia din doi ispravnici judeţelor [sau judeţelor şi eparhiilor; căci se alcătueşte toată Ţara-Românească din şaptesprezece judeţe] şi în locul său vom orândui altul la departament.

Iar judecătorilor acestor tuturor de la câte patru departamentele, pentru ca să aibă şi îndestularea lor, ca mai mult să se sileascà şi să se păzească curaţi, li dăm leafă pe lună, după orânduiala şi starea fiecăruia.

De vreme ce vedem cum că la pricinile ce se cantă, une ori se aratà obiceiurile pământului, alte ori se aniriseşte, şi hotărârile se fac după gândul fiecăruia, fără de a şi le întemeià în pravilă, şi aceasta pentru că nu au vre-o orânduită pravilă a obiceiurilor, cercetând obiceiurile şi întă-

μὲ τὰς προσηκούσας διορθώσεις, συναθροίσαντες καὶ τὰ τοῦ νόμου, ἐκάμαμεν ἕν νομικόν, τὸ ὁποῖον, καὶ ἀφοῦ φανερώσωμεν εἰς ὅλους, μεταφράσαντές το εἰς τὸ βλαχικόν, θέλομεν τὸ ἐκδώσει εἰς τύπους (τὸ ἐξέδωκε βλαχικορωμαϊκὰ δίγλωττον), ὁποῦ, στοχαζόμενοι καὶ μελετῶντες τὰ τοῦ νόμου, νὰ κρίνωσι καὶ νὰ ἀποφασίζωσιν ἐννόμως καὶ νὰ ἀκολουθῶσι κατ' ἐκεῖνα. . .

Περὶ κρινομένων.

Οἱ κρινόμενοι, ὁποίας τάξεως ἢ βαθμοῦ ἤθελον εἶσθαι, εἴτε ἰδιώτης, εἴτε ἄρχων, εἴτε εὐγενής, εἴτε ἀγενής, νὰ στέκωνται εἰς τὸ κριτήριον μὲ κάθε εὐλάβειαν καὶ σέβας.

Ὅταν τινὰς τῶν κρινομένων αὐθαδιάσῃ ἢ προφέρῃ εἰς τοὺς κριτὰς μέσα εἰς τὸ κριτήριον λόγους ὑβριστικοὺς καὶ ἀτίμους, εἴτε κυριευόμενος ἀπὸ φούμουρα, εἴτε ἀκουμβῶντας εἰς κἀνὲν ὑπερέχον πρόσωπον, τὸν τοιοῦτον, ὅ τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, οἱ κριταὶ εὐθὺς νὰ τὸν φανερώνουν δι' ἀναφορᾶς, περιγράφοντες καὶ τὸν τρόπον τῆς αὐθαδείας του, διὰ νὰ ἀποφασίζεται παρ' ἡμῶν ἡ προσήκουσα αὐτῷ παιδεία, πρὸς σωφρονισμόν.

Ἂν τινας τῶν ἀντιδιαφερομένων προσδράμῃ εἰς κἀνὲν ὑπερέχον πρόσωπον, καὶ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο μηνύσῃ εἰς τοὺς κριτὰς διὰ νὰ δεφενδευθῇ, ὁ τοιοῦτος, ὁποῦ ἐπρόσφυγε δηλαδή, νὰ παιδεύεται κατὰ τὰς διαταγὰς τῶν νόμων.

Οἱ κρινόμενοι νὰ γνωρίζουν ὅλους τοὺς κριτὰς ἰσοδυνάμους, καὶ νὰ μὴ στοχάζωνται κἀνένα κριτὴν ἀνώτερον, ἢ μικρότερον, ἢ κύριον τῆς ἀποφάσεως.

Περὶ ζαπτζήδων.

Οἱ ζαπτζῆδες νὰ ἔχουν κάθε λογῆς εὐπείθειαν καὶ ὑπαταγὴν εἰς τοὺς κριτάς.

Μόνοι τους οἱ ζαπτζῆδες νὰ φέρουν τοὺς ἀντιδιαφερομένους εἰς τὰ κριτήρια, καὶ νὰ παραστέκωνται ἕως οὗ νὰ λαμβάνωσι τέλος αἱ ὑποθέσεις ἐκείνων, καὶ νὰ μὴ τοὺς στέλλουν μὲ λογοθετάδες καὶ ζαπτζῆδές των, παρὰ χρείας τυχούσης, μὲ τοὺς τζαουσάδές των.

Χωρὶς ἀπόφασιν τῶν κριτῶν νὰ μὴ τολμοῦν οἱ ζαπτζῆδες νὰ κάμουν κἀνὲν κίνημα κατά τινος τῶν ἀντιδιαφερομένων, ἕως οὗ νὰ ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις, καὶ νὰ λάβουν τὴν ἀπόφασιν ἀπὸ Ἡμᾶς διὰ τὸν ἐκβιβασμόν.

Οἱ ζαπτζῆδες νὰ μὴ τολμοῦν νὰ φέρουν εἰς

rînd cele [puține] cu cale, cu căzutele îndreptări, adunând și alte pravili, am făcut o pravilă, care, după ce vom arătà-o la toți, tâlmăcind-o și pe limba românească, vom și tipări-o [a și tipărit-o românește și grecește, în două limbi], ca, socotind și cinstind ale pravilei, să judece și să hotărască de pe pravilă și să urmeze de pe aceia. Iar, până a se tipări aceia și a se arătà de față, judecătorii să urmeze cercetând ale pravilei.

Pentru cei ce se judecă.

Cei ce se judecă, de orice fel de rânduială sau treaptă va fi, ori țăran sau boier, ori de bun neam sau prost, să iasă la judecată cu tot felul de evlavie și cucernicie.

Când cinevà din cei ce se judecă, obrăznicește sau aruncă judecătorilor, în lăuntru la departament, cuvinte de ocară și de necinste, ori stăpânindu-se de fumuri, sau răzimându-se la vre-un obraz mai mare, pe unul ca acela, orice fel ar fi, să-l arăte judecătorii îndată prin anaforà, scriind și în ce chip a obrăznicit, pentru ca să se hotărască de către Domnia Mea căzuta lui pedeapsă, spre înțelepcinne.

Când cinevà din cei ce se pricinuesc va alergà la vre-un obraz mai mare, și acel obraz va înștiințà judecătorilor ca să se diafendifseascà, unul ca acesta, adecă ce au alergat, să se pedepsească după orânduelile pravilei.

Cei ce se judecă, să cunoască pe toți judecătorii deopotrivă la putere, și să nu socotească pe vre-un judecător mai mare, sau mai mic, sau stăpân al hotărârii.

Pentru zapcii.

Zapciii să aibă tot felul de ascultare și supunere la judecători. Însuși zapcii să aducă pe cei ce se judecă, la judecată, și să steie și ei de față până când vor luà sfârșit pricinile acelora, și să nu-i trimită cu logofeți și cu zapcii de-ai lor, fără numai când va fi trebuință, cu ceaușii lor.

Fără de hotărârea judecătorilor să nu îndrăznească zapciii a face vre-un herechet [= nuș care] asupra vre unora din cei ce se judecă, până când se va da hotărâre, și să iea hotărârea de la noi pentru săvârșire.

Zapciii să nu se îndrăznească a aduce

τὰ κριτήρια ἐξ ἀπροόπτου καὶ ἐξαίφνης τινὰ τῶν ἐναγομένων, ἀλλὰ πρῶτον νὰ τοῦ δείχνουν τὸ ῥαβάσι τῆς κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς, καὶ νὰ τοῦ δίδουν διορίαν μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν δηλαδή, διὰ νὰ προετοιμασθῇ. Εἰ δὲ καὶ εἶναι ἄνθρωπος ὁποῦ, ἀφοῦ τὸ μάθῃ ἐνδεχόμενον, νὰ φύγῃ ἢ νὰ κρυφθῇ, τὸν τοιοῦτον εὐθὺς νὰ τὸν βάλλῃ εἰς φύλαξιν ἢ νὰ τὸν ἀφίνῃ, παίρνοντας καλὸν κεφίλην νεφσινέ, μὲ τὴν εἴδησιν τῶν κριτῶν.

Οἱ ζαπτζῆδες χωρὶς τὴν εἴδησιν τῶν κριτῶν νὰ μὴ δίδουν διορίαν εἰς τινα, ἢ νὰ τὸν ἀφίνουν, ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ.

Τὸν καταδικασθέντα, εἰ μὲν τὸ σφάλμα του εἶναι ἐγκληματικόν, νὰ τὸν κρατῶσιν οἱ ζαπτζῆδες ἐνόσῳ νὰ λάβωσι τὴν αὐθεντικήν Μας ἀπόφασιν τῆς παιδείας του· εἰ δὲ καὶ εἶναι περὶ ἄσπρων ἢ πραγμάτων, νὰ τὸν διάζωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ἀμέσως. Εἰ δὲ καὶ ζητῇ διορίαν, πάλιν διὰ τῶν ἰδίων κριτῶν νὰ ἐξετάζεται ἂν πρέπῃ νὰ τῷ δοθῇ διορία, καὶ πόση. Καί, ἂν εἶναι τὸ ὑποκείμενον ἀξιόπιστον, καὶ κατὰ τὴν εὔλογον καὶ νόμιμόν των ἀπόφασιν νὰ γίνεται.

Ἂν δὲ ὁ καταδικαζόμενος εἶναι τῶν ἀρχόντων, νὰ ἀναφέρεται πρῶτον πρὸς Ἡμᾶς ἡ τῶν κριτῶν ἀπόφασις διὰ νὰ ἐνεργῆται διὰ προσταγῆς Μας.

Ὁποιον δὲ πρόσωπον καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ὁ καταδικασθείς, νὰ μὴ πωλῇ τὰ πράγματά του ἄνευ εἰδήσεως καὶ ἀδείας Μας, ἀλλὰ νὰ γίνεται ἡ ἀναφορὰ κατὰ τὸν διορισμὸν τῶν νόμων, καὶ νὰ ἐπικυροῦται πρῶτον παρ' Ἡμῶν.

la departamente fără de ştire şi fără de veste vre unul din cei ce se judecă, ci întâiu să-i arăte răvaş de jalba ce este împotriva lui, şi să-i dea soroc de una sau de două zile, adecă după cum va fi şi pricina, ca să se gătească. Iar, de va fi om ca, după ce va afla-o, poate să fugă sau să se ascundă, pe unul ca acela să-l pună la pază sau să-l lase, luând un bun chezaş pe om, cu ştirea judecătorilor.

Zapciii fără de ştirea judecătorilor să nu dea soroc la cinevà, sau să-l lase, cu niciun fel de pricină.

Pe cel hotărât, de-i va fi greşeala lui de vinovăţie, să-l ţie zapciii până când vor luà hotărârea Domniei Mele pentru pedeapsa lui; iar, de va fi pentru bani sau lucruri, să-l silească spre desăvârşita hotărâre, fără de a nu mijloci alt nimic. Iar, de va cere soroc, iarăşi prin însuşi judecătorii să se cerceteze de i se cade a i se da soroc, şi cât. Şi, de este omul vrednic de credinţă, şi după hotărârea ce vor găsi cu cale şi cu dreptate să se facă.

Iar, de va fi boier, cele hotărâte să se aducă întâiu la Domnia Mea hotărârea judecătorilor, pentru ca să se urmeze dintr'a noastră poruncă.

Orice fel de obraz ar fi cel hotărât, să nu vândă lucrurile sale fără de ştirea şi voia noastră, ci să se facă anaforà după orânduiala pravilelor, şi mai întâiu să se întărească de către Domnia Mea.

Deci aceste orânduieli ce am hotărât Domnia Mea a se urmà şi a se lucrà, şi în faptă aşezându-se şi în scris printr'acest domnesc al Domniei Mele hrisov, după ce s'a cetit în auzul tuturor în Divan, a fi cu toţii în de obşte înştiinţaţi şi a şti fiecare datoria sa, pentru ca să se păzească în toată vremea, asemenea şi să se găsească de faţă întocmirea acestor orânduieli, poruncim dumitale Vel Logofăt să se treacă în condica Divanului, după aceasta să se dea la Sfânta Mitropolie, ca să se păzească întru păstrare, întărind Domnia Mea hrisovul acesta cu însăşi credinţa Domniei Mele Io Alexandru Ipsilante Voevod, martori fiind şi prea-iubiţii fii Domniei Mele: Constantin Voevod, Dumitraşco, Voevod şi dumnealor cinstiţii boieri cei mari ai Divanului Domniei Mele: pan Dumitrache Ghica Vel Ban, pan Nicolae Dudescul Vel Vornic de Ţara-de-Sus, pan Radu Văcărescu Vel Vornic de Ţara-de-jos, pan Pană Filipescul Vel Logofăt de Ţara-de-sus, pan Ştefan Prăşcoveanu Vel Logofăt de Ţara-de-jos, pan Ştefan Mişoglu Vel Spătar, pan Ienache Văcărescu Vel Vist., pan Scarlat Carageà Vel Post., pan Dumitraşco Racoviţă Vel Clucer, pan Ienache Vel Păharnic, pan Constantin Văcărescu Vel Stolnic, pan Manolache Creţulescu Vel Comis, pan Hagi Dumitrache Vel Sluger, pan Nicolae Vel Pitar, şi ispravnic pan Pană Filipescul Vel Logofăt. Şi s'a scris hrisovul acesta în al doilea an al întâii Domnii a Domniei Mele, aici, în Ţara-Românească, în oraş[ul] Scaunului Bucureşti, la anul de la Zidirea Lumii 7284, iar de la Spăsenia Lumii 1775, de Constantin dascălul slovenesc de la Şcoala Domnească ot Sf. Gheorghe.

(Atanase Comnen Ipsilanti, *o. c.*, p. 584 şi urm.; forma românească, după Urechiă, *l. c.*)

Biblioteca Metropolitană
Bucureşti
Patrimoniu
NR. INVENTAR .....